SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., we pósće a póla dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěsćiź, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžda čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 150 | Budyšin — Póndźelu 1. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Italsko-francowska zhromadna fronta

Wo wojeršim rozprajenju, kotrež je šef francowskeho generalneho stabu Gamelin je šefowi italskeho generalneho stabu Badoglioh měł, Nomiki dopisowar Pariješich nowin „Matin" pišeše, so italske kněježerstwo wo tymle rozrěčenju nadpadne mjeršći. Móže pak so rjec, so so pschi rozprajenju njeje wo wojerśk, swjask, ale jenoź wo wojerśke hromadźebźěłanje jednalo, runje kaž so njeje pschi njedawnym wopyće francowskeho lětarstwowego ministra Denaina lětarstwowy swjask wobsamknył. Pschi tym pak so njeprěje, so staj wobaj generalnaj stakaj mjes sobu solidarnaj, a so so „zhromadne naprawy pschihotowaja, kotrež budźa so, je-li trjeba, a.tećiź, so by so dołha francowsko-italska fronta wot Rheina hač k Brennerskej horje schkitała. Rozprajenje je so wołožiło z wobzoninskim znajenjtwom wobeju schefow generalneju stabow z cźaka, hdyž je Badoglio z pśilanzom w Brasiliji a Gamelin z wjednitwom tamnišcheje wojerśkeje mišije byk. Badoglia maju pódla teho za pschegwědźenego pschihotowarja francowsko-italskeho zhromadneho dźěła. Wón je hižo 1924 plan zhromadneho postupowanja wobeju wójskow wudźěłał, kotryž je so tehdy francowskemu kněježerstwu pschepodał.

Srosumnicź je, so Italska dla móžneje wójny pschećiwo Abeźynskej so prózuje, so z Francowskej pschećelicź a pola njeje pomoź pschećiwo wobcežnjocam je stronu Jendźelskeje pytaćź. Tohodla žu tež powěsće w Gamelinowym pucowanju do Roma w Jendźelskej z njespodobanjom jaśtyschelł. Italska nětkle pomóż Francowskeje w Europe trjeba, dokeľ je khětny dźeł žiwojeho wójska k abeźynskim misam pósłała.

S tym ma tež Francowska wyšoh wopyt wukrajnych offiźerow. Hižo wot nětkotrych dnjow **offiźerjozo generalnych stabow statow Małeje ententy** w Pariju pschebywaju, kotriž žu so prydźeli teho pschi manevrach francowskeho wójska wobdźělili. **Tele wopyty bjes dwěla se skutkowanjom francowsko-ruskeho sprěcźenja a z wojerśkimi sprěcźenjemi statow Małeje ententy swiśuja.**

S politiskimi podawkami dozyka njeswisnuje pschikład jendźelskeho wójnskeho offiźera ministra lorda Halifaxa z 42 wyschšimi jendźelskimi offiźerami do Francowskeje, **kotriž chjedźa bitwischcźa nad Marnu studowacź.** Take wopyty jendźelskich offiźerow na bitwischcźach žiwotnoweje wójny w rańšej Francowskej njeśu ničo noweho a nimaju žaneho politiskeho wosnama.

Wułoženje ministra Lavala

Francowska komora a senat staj sobotu rano w 4 hodźinach do prósdninow schoj. W nóznym pohěbnju je komora hischcźe nětkotre nowe šakonje dowuradźiła a pschijała, kaž na pschikład mlokowy šakoń atd.

Ministeriši president Laval hischcźe w pósdnjej nóznej hodźinje pschipowědźi, so kněježerstwo šakonjowy nacźišk wo pjenježnym pschidatku za wójsko wótcźo njebjerje, ale so so jenoź jeho nuśneho wuradźenja wobawa, dokeľ jemu dla krótkeho cźaśa njeje móžno, jo w běhu nozy w senatu pschewuradźicź. Bjeschtracha Francowskeje so to njebótka, dokeľ móže kněježerstwo na podłožku njedawno wobsamknjeneho z polnomóznjazeho šakonja a jeho šakonja z lěta 1929 wschě nuśne pschihoty cźiniś. Kněježerstwo ma polnomóz, za šakitanje kraja šamo wot žebje wudawki cźiniś, za kotrež halle posdźišcho parlamentowego pschihłoswanja trjeba.

Wo kněježerstwowej šmutskownej politizy Laval praji, so kněježerstwo bjes zławsnje kedźbnosćo šakonja napschećiwo wschitkim stronam pschewjedźe. Demokratija móže so jenoź z nabładnoscźu šakitacź. Kněježerstwo budźe šakonje a republikanski stat pschećiwo kóždemu schkodowanju schkitacź.

Kněježerstwo budźe do wonka politiku dorosumjenja a siednanja dźěłacź. Wono budźe za kedźbnosćo prawoh Francowskeje rukowacź a měr se shromadnym organisowanjom bjeschtracha strucźi.

Abesynska chce samostatna wostać

Sso z jenym wožebitym rosprawnikom jendźelskich nowin „News Chronicle" rosrěcźuje je mjes drugim abeźynski kězor rjekł, **so by, jeli by k wójnje doschło, swoje wójsko šam nawjedował.** Na praschenje, hač woprawdźe měri, so wójna wudyri, je kězor wotmołwił, so so hischcźe pschezo nadźija, so Swjatk ludow a wulkomocnjo wójnje šadźewaju. Jendźelska a Francowska stej so prózowałej, so by so italsko-abeźynska swada na měrne waschnje rosrunała. Sdźělenka, so je Jendźelska hospodarske pschiwoleńja Abeźynskeje za Italsku namjetowała, je jenoź nowinska powěsć. W běhu nětcźišich jednanjow njeje Italska jenje nékajše žadanja za hospodarskimi abo krajnymi pschiwoleńjemi złyschcźecź dała. **Abeźynska cźisto hospodarske konzesije jenoź privatnym firmam abo wožobam rozdawa, jenje pak knježerstwam.** S italskimi statnymi pschiwoleńjemi budźe so kaž hač dotal na podłožku dospołneje runoprawnosće z druhimi wukrajanami jednacź. Kězor praji, so neutralni wukrajnicy sa pad wójny nietrjebaju kraj wopuschcźicź, dokeľ budźe abeźynske knježerstwo sa jich bjeschtrach rukowacź. Stónćnje hischcźe praji, so Abeźynska hischcźe wjele pola žaneho kraja a pola žanych bankow pjenježnu podpjeru pytała. Abeźynska so tež wo žane powjetschenje kraja, kaž na pschikład k Czerwjenemu morju, njeprózuje.

Sylnosć Abesynskeje

Wožebity rosprawnik Pariješkeho „Matina" w Addisu Abebje je rosrěcźenje z abeźynskim kězorom a abeźynskim wójnskim ministrom Mulugueta měł. Abeźynski kězor pschećiwo wotmyślenju Italskeje, so by so Abeźynska se Swjatka ludow wustorcźiła, protestowasche. Hdyž so Italska nadźija, so mandat nad Abeźynskej dostanje, so wona myli. **Hdy by Abeźynska jónu pod mandat pschischła, njeby Italska mandatarika móz była.**

Nad Mulugueta sylnosć abeźynskeho stejaceho wójska na 350 000 muži wobliciźa. Abeźynska móže pak sa dwě hač schtyri njedźele dalschich 800 000 hač 900 000 muži mobilisowacź. Wójsko budźe se žiwojej stajnje wupruhowanej khrobloscźu wojowacź, kotraž je abeźynskim wojakam pschirunanje wunješka, so z lawami wojuja. Wono pódla teho taktiske nałożenjenja a bróńje noweho cźaśa wuwjuźje.

Budźemy, tak wójnski minister praji, hač do pósledneho muža wojowacź a wumrjemy, je-li by trjeba było.

„Matinowy" rosprawnik na kónzu na to pokasuje, so w Abeźynskej dołpotny měr knježi z wumjećom Godjamskeje provinzy, hdjež žu wojazy prjedawscheho rała Hailua mały złóźk sapocźeli, kotryž z nětcźišchimi wobstejnosćemi njeswiśuje a móže so lohko potłocźicź.

Abesynska so podarmo prócuje, sebi municiju nakupić

Abeźynski kězor je w rosrěcźenju z jendźelskim „Sunday Times" prajił, so je Abeźynska poźlednje njedźele podarmo spytała, munizију w Francowskej, Belgiskej, Czěskopłowakskej a Danskej nakupicź. W nětkotrych padach je so jamo saplacźena munizija w pschihtawach sadźerźała. Belgiske kněježerstwo je jamo abeźynskemu kněježerstwu sdźěliło, so so nochze porokej wuśtajicź, so je so pschi wobronjenju Abeźynskeje wobdźělicź. Kězor je k tomu pschipomnił: „Njeje to najhórschi porok, hdyž so Italskej powołża, srěcźenje złamacź a nuczaze naprawy pschećiwo žwobodnemu ludej cźinicź? Sšłahy dyrbi so złaby dźerźeć, so žiwy njeby pschewulke wobcežnosće měł, złabeho skorowacź. Na kaike waschnje žiwy tule wójnu złudźiłi? Hdyž mamy my prawo, a hdyž zivilisowanym štatam njeje nóžno, tutej wójnje sadźewacź, njeśmědźa nam z najmjeńscha móžnosć k žamžnemu sakitanju sapowědźicź.

Italska njeda so nikomu do abesynskeje zwady měšeć

Italska kóžde zuje potrěbnjitwo w swadźe z Abeźynskej wotpokasuje. Teź wobsamknjenja rosrunazeho wubjerka wulkomocnjow, kotryž w Scheveningenach w Hollandskej wo měrnym wuhładowanju italsko-abeźynskeho konflikta radu skladuje, wona sacźitnje. Italska praji, so tónle wubjerk žiwój nadawk pschekroca, a tohodla jón njepschipóznawa. Dale so na to pokasuje, so Italska konferenzu Jendźelskeje, Francowskeje a Italskeje jako tśioch pozapisańskich mozow srěcźenja wo Abeźynskej z lěta 1906 pschi dźesatnišchich wobstejnosćach njeda wjazy płacźicź.

Němskostatna autowa dróha z Mnichowa do Holzkirchena

Prěni podźěł němskeje autoweje żeleśniźy z Mnichowa k krajnej mjeży je so sobotu w pschitomnosći wjednika a němskeho kanzlera žwjedźenźiły wotewrita.

Pschi wožwjeselazym aktu wyschši radźeśel němskeje żeleśniźy Doll, statny minister a župny wjednik Wagner, němšti bohoć w Bayerskej, general ryćeź z Epp a generalny inspektor dr. Todt rěcźachu.

Wjednik generalej z Eppej a generalnemu inspektorej dr. Todtej rukt sawda. Nětkotre wokomiki posdźišcho so jěšła na natwarjenej podźělnej pschestrěni sapocźa. Wjednikowy wós jako prěni bant pschetorhny, kotryž pucź sawjerasche. Potom dołhi rjad nětkotrych stow wosow sčežnowasche, mjes nimi tež žwjedźeńšaj wuwpschenj cźežiły wós němskeje autoweje dróhi a wosy privatnych firmow z dźěłacźerjemi, kotriž žu na dróhy dźěłali.

Francowscy frontiscy wojowarjo wotpućowali

Pschećelowarskich tydźeń z bohatym wotměnjenjom w Němskej je njedźeľu dopołnja 44 francowskich frontiskich wojowarjow Stuttgart šaso wopuschćiło. Francowšcy hoćźo žu dobry šacźišcź z měra a hjeschtracha a žwjatocźeneje wole sa měrom a dorosumjenjom noweje Němskeje z jeje žuboami dostali. Ssobotu žu so na kameradšim wječorje w Eßlingenach ze žwojimi němskimi towaršchemi rošžohnowali. Hdyž njedźelu rano wotjěchachu, bě so wulka cźłóda ludźi šeschła. Domojšćeła we wulkich omnibusach pschez Cźorny lěs do Freiburga a pschez Breisach a Waśgau do Parisa dźe.

Namołwjenje francowskich łěwicznych zwjazkow

W łěwicznych njedźelskich nowinach so franzowski lud napomina, so by 14. dźeń julija 1935 wožwjeśił, kotryž je, kaž je znate, francowšti narodny dźeń. Kóždy dyrbi wschě mogy sesebracź, so by žwobodu sakitak. 48 wschelakich žwjazkow je napominanje podpisałe, mjes nimi radikalna sozialistiska strona, francowska liga cźłowjeschich prawow, nětkotre marxistiske a kommunistiske strony a dźěłacźerske žwjazki, sozialistiske rospjerschene stronki, na lěwizy stejazy frontizy wojowarjo, antifascistiske skupiny atd. W napominanju so praji: „14. julija 1789 je so francowski lud do Bastille dobył a žwětej žwobodu wotkrył. Nětkole wobronjena fascistiska strona nadběhi na demokratiju a žwobodu pschihotnje. Wulke spschihajhanstwo pschećiwo ludowej žwobodze a k poražanju demokratije so pschihotuje. Pschećiwo tutym póslednim napinanjam ludowych njepschećelow wschitkich tych w hromadu wołamy, kotriž chcźeja lud z wobjeza finanzných mozow a noweho feudalneho knježitwa wuswobodźicź. Sćitsodne demokratije so poraskje, dokeľ sakitarjo žwobody njewědźachu sjednoćeni shromadnemu njepschećeľelej napschećiwo stupicź.

Wohroženje měra w rańšej Asiskej

Kaž je so z rušeje knježerstwoweje strony wozjewiło, su so pschi rusko-mandžuskej mjeży w stronach pola Pogranicznjeńe nětkotre nóžnje pschihwaty štate. Pschi namjetnej straži 24 je 23. junija japanske wotdźělenje 40 muži z dźewjeć offiźerowmaj mjeżu pschekrocźiło a nětkotre kilometry do ruskeho kraja pokupowało. 26. junija je so znowa 40 muži pschikow a 60 muži jězdnych, kotriž k tśećenmu bataillonej 68. japanskeho regimenta žłuschcźa, sašo do ruskeho kraja nawalilo a tam nětkotre hodźiny pschebywało. Ruske namjetne patrouille su widźałe, so japanšzy wojazy mjeżu pschekrocźeja, tola běchu nuśowani, so pasjivnje dźerźeli, so njebychu dalsche schmjatanźy nastałe. Dale je so sdźěliło, so staj dwaj japanskaj nałěcźnaj kanonskaj cźołmaj na rěcź Amurje mjeżu pschekrocźiłoj. Skoro je so, so Japanzy pschicźinu k wójnje pytaju, **kotrejež pak so Ruska šminowcź pyta.**

W Ruskej so hromadne wotskakowanja z padakom z létadłow zwučuja

So cźerwjene wójsko wulku ważnosću na wotskakowanje ſ padakom ſ létadłow kładże a jo ſwučuje, to hižo khětry cźaſ w Němſkej wědža. Nětkole je namjetny roſtaſewaś ruſkeho wójnſkeho létarſtwa, general Khripin, do Jendźelſkeje pſchijěł, ſo by pſchi létnym ſwučowanju jendźelſkeho létarſtwa w Londonje pſchitomny był.

W roſwrěcźenju ſe ſaſtupjerjom Londonſkich nowin „Daily Telegrapha" je Khripin prajił, ſe je ſo ruſke létarſtwo tak daloko wudoſpołniło, ſo móže **2500 wojakow ſobom ſ padakom ſ létadłow wotſtocźiś a ſo k wojerſkim operazijam na ſemju puſchcźiś.**

Najwótriši protest ruskeho knježeństwa w Tokiu

W ſwjazu ſ nawalom japanſkich wojakow do ruſkeje raſiſcheje Aſiſkeje pola Pogranicźneje je ruſki ſwonkowny minister Litwinow najwótriſchu ſ notu pola japanſkeho knježeństwa w Tokiu proteſtował. W pſchichodźe dyrbi ſo franjenje ruſkeje mjeſy ſ japanſkimi wojakami krucźe ſakaſaś, też dyrbja ſo offiźěraj a wojazy, kotſiž su ſo do ruſkeho kraja nawaliłi, krucźe pokhoſtaś.

Wojerſkej létadle so zwróćiłej

W Toulonu ſo pjatk franzowſke wojerſke namórniſke létadło ſwrócźi a ſo do cźiſta roſbi. Namórniſkaj offiźeraj ſo ſaraſyſchtaj.

S **Moſkwy** ſo powě: W Kokandźe je ſo pſchi pruhowańſkim létanju létadło politiſkeho kommiſara létarſkich wojerſkich mozow njeſnatych pſchiczinow dla ſwrócźiło. Kommiſar bě na měſtce morwy. Létadło je ſo do cźiſta ſpaliło.

Ze Serbow

W **Budyſchinje, 1. julija 1935.**

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Komuž brjohi słušeju, temu słuša też morjo
Juhoſłowjanske prajidmo.

— **Wo wjedrje.** Wčera wjecoř w 7 hodź. barometer 750, hygrometer plus 2, najwyſchſcha temperatura wo dnjo plus 29. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 749, hygrometer plus 3, najniſſcha temperatura w nozy plus 14. — Wyſchina nad Němſkej a Skandinawiſkej je woſtajbjena do dweju dźelow rospadła. Jedyn dźěl je dźenja nad němſkim ſaliwom, mjes tym ſo druhi dźěl nad ſrjedźnjej Skandinawiſkej ſteji. Niźinje pak, kotrejž k wječoru a krótkemu ranju nad Schpanſkej knježeſchcej, ſtej ſo ſjednoczikej a też niźina nad Grichiſkej ſpyta ſ tutej ſjednoczenje. Wulke kaźenje nad Islandſkej njeje ſwoje położenje pſcheměniło. Jedyn wuběžk ſaha hacź k połnóznemu morju, tak ſo ſo horeka naſpomnjena wyſchina pſchezo bóle ſwuſchuje a tehodła na ſwojim ſkutkowanju poſhubjuje. Wulke pſcheměnjenje nětcźiſcheho wjedra pak ſo hiſchcźe nima wocźakowacź.

Muhłady na wjedro: Słabe wětry ſpźěła ſ ranja pothadźowanje, ſłabe pomročźenje, cźpłniſcho.

— **Nowy Budyſki farſki hamt.** Dom Budyſkeho ev.-luth. farſkeho hamta Swj. Pětra na Hoſchiź hažy je nětko też wot ſnutſka ſtónczeny, tak ſo budźe ſo w pſchichodnych dnjach ſwojim ſaměram pſchepodacź. Stwarjenje tuteho rjaneho warjenja, kotryž ſo derje wokoliniſe pſchihodźi, je Budyſki architekt Max Mörbitz. Pod jeho wjedniſtwom wjele ſnatych Budyſkich firmow na twarje dźěłaſche. Hamtſke měſtnoſcze w prěnim poſchodźe ſu ſo ſwojemu ſaměrej hižo pſchepodałe. Pſchi jeje mi je wulka ſwětła měſtnoſcź ſa pogjedźenja a ſhromadźiny młodźiny. W prěnim poſchodźe ſarjadniſke měſtnoſcze a też repreſentowanſka měſtnoſcź ſuperintendenty, cźitarja a ſłužobna měſtnoſcź wyſchſcheho inſpektora. W druhim a tśeźim poſchodźe ſu bydlenja ſa pſchiſtajenych farjow, měſtnoſcze ſa hoſcźi atd. Zyły dom wutepi ſo ſ wolijowym tepjenjom, kotryž ſo automatiſny poſkuźuje. Sahroda farſkeho domu je ſo w formje teraźny wutwarita. Njech ſ tuteho domu ſožnowanje ſa žytu Luźizu wuthadźa.

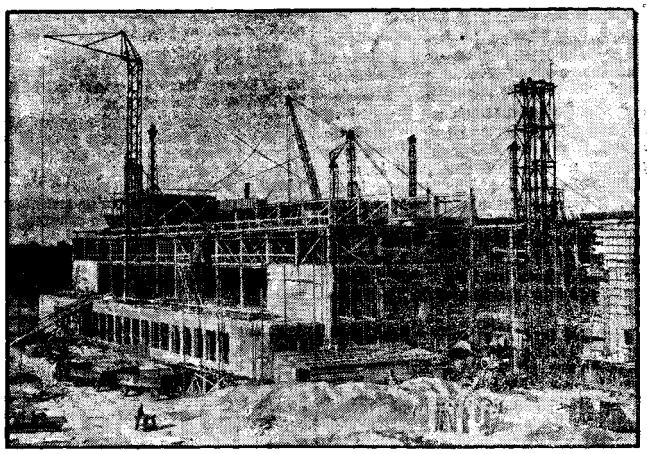
— **Jane pjenjezy do jednorych abo ſapjatanych liſtow tykacź.** Sa pſchepiſanje pjenjes ſ pomocu póſtu wužiwaj póſtoweho ſcheka, póſtoweje pſchepokſanki abo hódnotneho pjenjeźneho liſta. Sa puczowarjow ſłuži póſtowy puczowarſki ſchek. Pſchi pjenjeźnym wobkhadźenju wutrajom maja ſo dewiſowe pſchepodpiſma wobkedźowacź. Schtóž njeniejsy w jednorych liſtach ſcźele, jara njekedźbliwje jedna a ma w pſchipadźe ſhubjenja liſta ſchkodu ſam njeſcź. Też w ſapjatanych liſtach ſtane pjenjezy ſo dospołnje njeſarunaja, je-li ſo liſt ſhubi. Němſka pósta ptacźi ſa narunanje ſapjatanych liſtow 40 hriwnow, je-li ſo liſt na póſcźe ſhubi.

— **Sobotu wokoło 3/4 11 hodź.** ſraſyſchtaj na rózku Rouarſkeje a Tuchorſkeje dróhi dwaj wobkowaj awtaj. Pſchi tym ſajědźe jedyn ſ wojow do płotu, wotraſy ſo a powali nimojědźajym koleſaŕku a ju lohko ſrani, wſchě jědźadła ſo wobſchkodźichu. — Dalſche wobkhadne njeſłoſo ſta ſo sobotu wokoło 1 hodź. na kchěžowanišću Albertoweje-Wettinſkeje a Karoloweje dróhi. Motorſki koleſaŕ ſajědźe do omnibuſa, ſo khwilu ſobu wlecźeſche a potom padny, pſchi cźimž ſo thětro ſrani. Też koleſo ſo ſyhnje wobſchkodźi a dyrbjeſche ſo wotwlecź.

„Jednota", tow. kat. Serbow w Budyšinje swjeći swój 33. założeński swjedźeń

Hdyž też běše wčerawši dźeń za wotmětśe swjedźenja w měſce Budyšinje z wšelakich přičinow dosć njepřihódny, bě so tola do Kolpingoweho domu rjana liěba ſobuſtawow towarſtwa a Serbow zeſła. Krótko po 8 hodź. wotewri ſpěwny wotrjad Jednoty wječorny program a to ze ſpěwami „Łužica moja" wot Frajſlaga, „Wostań w kraju", „Zdychnjeńčko", „Hańžka njesmě" a „Lubka Lilija". Poſlednje wot Bj. Krawca. Spěwy ſo pod wustojnym wjedniſtwom k. kantora Sołty ze začućom přednjeſechu.

Na to předstaješe ſo k třećemu razej na ſerbskim jewišću Wjelowy „Wódny muž". Tuta hra, kotraž je ſo w naſich „Serbſkich Nowinach" hižo wjacy króć pohódnoſćiła, — zwiſuje tak z naſim ſerbskim žiwjenjom, zo budźe přeco a přeco zaſo zajim **wzdrdźeć**. Spiſowaćel je zło, kotreż naſej młodźinje **hrozy**, do wſudźe **z**mateje bytoſce wódneho muža **ſćelesni**. Tehodła dyrbi też předstajeć wódneho muža wohidnoſć zła wuſtojnje předstajeć. To je ſo we Budyšinje wulkotnje dokonjało. Też Hilža, jako předmjet tych złóſtniſkich nadběhow, kotruž knježna Hejduškec wuſtojnje předstaješe, je z poſtawu połneje dramatiſkeje hódnoſce. Mjez ſobuſkutkowacymi běše wjele młodych mocow, kotreż pak ſu wšitke jara wuſtojnje ſwoju wěc činiłe. Hrů běše k.

Němſka hala roſcźe.
Nětcźiſchi ſtaw twara „Němſkeje hale" w Barlinje na wuſtajenišću pſchi ſcźeleſkej wěži. Tuta hala budźe najwjetſcha němſka ſportowa hala.

Stary a nowy wučeŕ

Powědańcźko wot Jakuba Nowaka-Kaſchecźanſkeho.

I.

Pożledni raz, lube dźěcźi, dźenja pſched wami ſtoju. Ssym pſches ſtyrcźi lět w tutej ſchuli wucźił a ſkutkował; ſnyž wſchě mozy, kiž je mi hnadny Bóh ſpożcźił, ſwěru na ſwoje ſaſtojnſtwo nałožował, ſo by dźěcźi, kiž běchu mi dowěrjene, k dobrym tſchesćijanam, k dobrym Sserbam wocźahnył. Bóh je moje próżowanje, ſ nutrnej radoſcźu móžu to prajicź, bohacźe žohnował, pſchetož mało ſwojich nětbuſchich ſchulerjow ſnaju, kiž ſu we ſwojim dalſchim žiwjenju ſwojemu ſtaremu wucźerjej hańbu cźiniłe. Też wy, lube dźěcźi, ſcźe mi ſ pilnym próżowanjom a ſ dobrym ſadźerjenjom, wſchitke, bjes wuwſacźa, wjele wjeſela pſchihotowake. Woſtaŕcźe pſchezo tak pěkne a dobre, kaž ſcźe. Ja njemóžu waž dale wodźicź a wuwucźowacź; ſnym ſtary a moje mozy ke kónzej du. Młody wucźeŕ pſchińdźe hórſy do wałcheje ſrjedźiny, młody niž jeno po létach, ale też po duchu, po mozach. Jemu budźcźe, kaž ſcźe mi byłe, podwólne a poſłuſchne. Wěrcźe mi, lube dźěcźi, budźe mi pſchezo najwjetſcha radoſcź, hdyž ſhonju, ſo je wón ſ wami ſpokojom, a ſo też wy jeho lubujeſcźe a cźeſcźicźe, kaž ſcźe ſawěſcźe mje wſchitke lubowake a cźeſcźicźe. Tuž dha bożemje, lube dźěcźi, a njeſabudźcźe też zyłe na ſwojeho ſtareho wucźerja, kiž budźe pſchezo rady a ſ luboſcźu na rjane lěta ſpominacź, kiž je mjes wami pſchebywał. Bóh žohnuj waž!"

S tſchepotazym hłoſom bě ſchedźiwz ſwoje ſłowa dokóncził. Dźěcźi niemójachu ſo błeſe ſdźerjecź: płacźo cźiſchcźachu ſo wokoło ſwojeho wucźerja, dawachu jemu ruku a najſtarſchi ſchuler, kiž bě ſebi tak rjanu rěcź wumyſlił a nawukнył, mójeſche łedma nětkotre njeſwiſomne ſłowa wuprajicź; mějachu dźě wſchitke ſwojeho wucźerja tak rad, bjes dźiwa, ſo bě jim dźělenje tak cźeźke, ſo ſo jim horze ſyłyſy po jich młodźnych licźkach ronjachu; wſchak ſebi też wucźeŕ ſam huſcźiſcho ſe ſwojim cźerwjenym rubiſchkom wocźi trěješche. Skónczńje běchu ſo dźěcźi roſſohnowake a podachu ſo na dompucź; tak wjeſele, kaž hewak duzy ſe ſchule, pak dźenja njeſłaſachu.

Wucźeŕ woſta ſam w ſchulſkej ſtwi. Hiſchcźe jónu ſo tu roſhladowaſche a jeho zyłe dotalne žiwjenje pſchińdźe jemu ſaſo na myſle. Pſched ſcźěcźa a tſcźecźi lětami bě do „Dubnjowa" pſchiſchoł. Haj tehdom bě hiſchcźe młody a kruty do dźěła a toho jemu tu też njeſobrachowaſche. Dźěcźi w ſchuli běchu nimale ſanjeſrodźene a bjeſe wſcheje bowěry k ſwojemu wucźerjej. Trajeſche dołho, prjedy hacź bě ſebi jich luboſcź a pſchikhilnoſcź dobył. Suſto dwělowaſche, ſo ſo jemu to ſayła radźi; pſchetož dźěcźi běchu ſwucźene, ſ bojoſcźu pſched wucźerjowym kſejeſchkom wuknucź, niż pak ſ luboſcźu. Wón pak chžuſche pſchedewſchem to dozpicź, ſo khłoſtanja w chuli njeby wjazy trjeba byłe, ſo dźěcźi njebychu jenož poškuchale a wukłe, dokelž ſu k tomu nuſowane, ale dokelž jim to wjeſele cźini. Po dołhim cźeźkim próżowanju bě ſo jemu to ſkónczńje radźiło a ſ toho cźaſa běchu dźěcźi kaž jeho wowzki, kiž na ſłowo ſwojeho paſtyrja poſłuchaju.

Hižo ſchwarnu khwilu běchu ſo dźěcźi wotſałite a hiſchcźe ſjedźeſche jich ſtary wucźeŕ w ſchulſkej ſtwi, a myſlicźka ſa myſlicźku ſběhaſche ſo we nim. Kak bě nětdy ſbožowny był, hdyž bě ſebi hiſchcźe we młodych létach najrjeńſchu a najpěknjſchu holcźku ſa ſwoju lubu mandźelſku domoj pſchiwjedł! Schto wo to, ſo bě thuła! Pſchi ſwěrnej luboſcźi a pſchesjenoſcźi je ſam ſuchi thłeb lepſchi, hacź najźadnjiſche thołſchcźeńki pſchi njemérje a pſchekorje. K jeju ſbožu jenož hiſchcźe pobrachowaſche, ſo by jimaj Bóh dźěcźo darił; ale hakle po dołhich létach doſtaſchtaj maku holcźku; a kak cźežki wopor ſadaſche ſebi tuta radoſcź. Swěrna mandźelſka dyrbjeſche ſwojeho muża a ſwoje łedoma porodźene dźěcźo wopuſchcźicź. To bě ſrudny cźaſ a jenož pomału móžeſche ſo wucźeŕ troſchtowacź. Cźim wjetſchu luboſcź pak ſtoji nětko na ſwoju dźowcźičku, kiž bě jemu njeboźcźička ſawoſtaſika. Jeho luba „Leńka" bě nětko jeho najwjetſcha radoſcź, jeho jeniczki troſcht na ſwěcźe.

Hdyž ſtary wucźeŕ takle ſamyſleny w ſchulſkej ſtwi ſedźeſche, wotewrichu ſo ſ waha durje a ſe ſchkałobu wokuhy lubosne wobliczo nuſ. Wucźerja ſedźo wuhladajo ſaſtupi młoda, ſnadź woſomnacźſetna holcźka. Hdyž ju wucźeŕ pytny, roſjaſni ſo hnydom jeho ſrudne wobliczo a wjeſele ſaſwětliſchtaj ſo jemu miłej wócźy.

„Ssy dha zyła na mnje ſabył, luby nanko?" porokowaſche jemu Leńka. „Wobjed je hižo dawno pſchihotowany. Ssy pak ſo ſawěſcźe ſaſo do ſtarych cźaſow ſabłudźił."

„Haj, luba Leńka, myzle pſchińdu a njedadźa ſo tak łohaj ſaſo ſahnacź," wotmołwi wucźeŕ ſkutnje. „Tola nětk pój, też cźěło žada ſwoje prawo a zyłe dopołdnje dźěłacź, to ſyzini hłód." A wſawſchi Leńku ſa ruku wjedźeſchtaj ſo dele do jeho ſtwi.

Bě to ſchitkowana mała ſtwicźka, hdźež wucźeŕ ſe ſwojej dźowku bydleſche, cźiſta a jednorje, ale pſchiſtojnje wudebjena. Mſcho bě tu ródne a rjenje ſrjadowane. Pſchi durjach ſtejachu na lěwo kachle, na prawo mały kamorcźk, a na nim połcy, hdźež bě lěpſche ſubodbje ſeſtajane; pſchi połcach dale do ſtwy bě kulowate blidło ſ cźerwjenym, wuſchitym rubom wobdźěte, pódła ſtejeſche kanapej. Horjeka w rózku mějeſche wucźeŕ ſwoje piano a na lěwu ruku bě ſchtyrirókate blido k wſchědnej potrjebje.

Saſtupiwſchi dźeſche wucźeŕ k Leńzy: „Dźenja dyrbimoj ſebi naju dotalne bydlenje hiſchcźe derje wobhladacź. Tutſche dźě ſo hižo pſchecźehnjemoj. Ach, ſwoju lubu ſtwicźku budu njerady parowacź, ſnym pſchijara na nju ſwutnyk."

„Njecźiń ſebi wo to ſaneje ſtaroſcźe, luby nanko!" troſchtowaſche jeho Leńka. „Też naju nowe bydlenje budźe rjane a ſayła ſo ſpokojnemu a ſbożownemu cźłowjekej wſchudźe lubi."

„To wſchak maſch prawje, luba dźowka; ſchtož ſo hinak njeſodźi, dyrbimy radźi cźinicź; to nam tej wſcho njelube wołoži. Sacź pak ſo tebi ſenje ſtyſkacź njebudźe, njecham runje ſalubicź", pſchiſtaji wucźeŕ ſmějo.

Leńka nicźo njewotmołwi; nan drje njemějeſche zyle njeprawje; bjes dźiwa, ſchtó też rady dom wopuſchcźi, hdźež je rodźeny a wotroſt?

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

dr. Solta za krótki čas nastudował, a bjez dwěla může z wóčerawšim wuspěchom spokojom być. K. kantor Šołta w přestawcy hru zkrótka rozłoži a pokaza na to, kak mamy sebi naše drohotne ludnostne kubła hajić a ważić. Też podźakowa so k. wučerjej Wjeli, kiž běše při předstajenju přitomny, za tutu rjanu hru. Po předstajenju běše wjesela rejka, při kotrejž k. Böhm rjane serbske rejki hudźeše.

Wopomnjeńska wustajeńca na swětowu wójnu

wot 1914—1918

w Budyšćinje wot 3. hač do 18. augusta 1935.

Wotkrjenemu wjednistwu hamta sa wójnjske wopory strowy je so poradźiło w cźasu wot 3. hač do 18. augusta 1935 wopomnjeńsku wójnsku wustajeńcu na swětowu wójnu 1914—1918 sa Budyšćin dobyć. Wustajeńca je so we wšěch wjetšich městach kraja s najwjetšim dźakom přijimała a dźe wobźelnje młodźinje pokazać, kak wulkotne wukony su naši wojaźi w swětowej wójnje dokonjeli. Sa přichodny tuteje wustajeńcy wotmě so pjatk w Krónje w přichitomnosći sastupjerjow strony a wuznamjenje pobožnje, ke kotremuž wotrjebny hamtiski wjednik Groźca přichitomnych postrowi. Na to poda dźesću rozprawu wo wustajeńcy šamej Hrowjan Burmeister. Wobźebje pokazać budźa so klasiske modelle wulkich bitwow, kaj přeco Verdunom, wokoło Arasa, w Flandernjej atd. Wustajeńca samešći so w šwjacowanskej halli Lessingowej schule. Wustajeńcu móža kóždy ras 150 ludźi wopytać a tutym so w poldrahodźinskim přestrowdnym wusnam wustajenych wězow rozšěrić. Wotewrjenje wustajeńcy budźe 3. augusta popołdnju.

Lěčny swjedźeń serbskeho towarstwa „Domizny" w Khelnje

Wčera njedźelu sjarjadowa žrěbi žerbske towarstwo „Domizna" w Khelnje rjany lěčny žwjedźeń. Wjedro žwjedźenjej howjesche, žwjedźeń šam bu derje sarjadowany a tuž też wuspěch njewutwosta. Schězez sahroda bě rjenje s mejkami debjena, blida a stólzy wabjachu k poživnjenju, wyšoko na sćežeroju šmahowasche so žerbita khorhoj jako wuras rysy žerbskeho žwjedźenja.

Popołdnišći dźeł žwjedźenja bě dźěćom wěnowany a to wosebje Khelnjanskim, a hlej, bě jich přichikwatako psches sto, hólzow a holzow, wot najmjeńšich hač do starších lětnikow. Starši, s wulkeho dźěła zobustawy Domizny abo Domowiny, běchu zobu přichišli. Dźěći so sešwydachu k blidam. Tu so jim porjedźesche kofej a dobry přichitk. Nanoso tšélachu ja hodlerjom, wušoko w powětrje na schežeroju přichiźinjenym. Tak někotry prok schwórcźesche nimo, tola też dobytki so šwětcźichu. A maceerki, te běchu so hromadu sešadali a powědachu sobu najnowišche, wšitko so přichedźiwšo towarstwa a hoscejenzerku šwěru wo iich lube dźěći starache. Potom cźinjachu dźěći reje wokoło khorhojoneho scežeroja, łažachu na přichemo na wušoku žerdź, so bychu žebi khłóschcejenki dobyle.

Na žwjedźeni bě też župan Budyšćeje župy přischiwstat a tón so dale wěnowasche žerbskim dźěćom. Skakachu jene psches druhe, kulachu so wo přichemó, běhachu wo přichemó, cźinjachu sajeczu honiwu atd. Hołzy cźinjachu pękne hry a koloreje. Sólzy skakachu potom w měsche wo kolbaski. To bě radosć a wjeselo, to so liza pyrjachu, wocźi błyschcźachu — šamo słóchtnosć. A starši stojachu pódla a so radowachu s zuleje wutroby sdobneho wjesela. To ani njeběchmy pytnyli, kak bu na wjecźor w 6 hodź. Ale přichitwata hischcze jejsowy Handrij. Wšitke dźěći stoschu na nawišowanym brjohu. Handrij khłóschcejenki do nich mjetasche je žiwoteho sapkataneho korba. To so bźežł kulachu, jene psches druhe, so bychu něschto nahrabnyke. Tak so skónči rjane popołdnje sa dźěći.

Herzy zyle popołdnje pilnje a derje žerbske kulki hnbjachu. Młodźina seńdże so na wjecźor k reji na trawniku, pachołso tšélachu dale wo dobytk i nanom na přichemo do worjoła, kiž bě po cźasu khětro pjerja šhubił. Potom też nanoso a maceerje sastupichu do rejki, po tym so dźěći sbožowne we tóžkach domach spinkachu. Klinczachu žerbske spěwy z dusche a wutroby a knjes pschedžyda porječa krótke słowcźka narodneho słuhowanja.

Rózka so nahkli na žwjedźenišku městnosć, hdyž žebi poslednji Bożenje prajachu.

Haj, luba „Domizna" to žy ty rjenje cźinila z twojim lećnym žwjedźenjom! To běchu wopraudże hodźinki sbosa a wjeselа sa dźěći, młodźinu a starších. Wutrobny dźak tebi, wobźebity pak twojemu pilnje skutkowazemu pschedžydstwu.

*

S **Nowych Błohašcźez.** Sańdźenu póndźelu sta so pschi twarjenju drohi w Nowych Błohašcźezach njeboža. Dźěłacźerjej Hoži kamjenjowy wotschcźěpk do praweje tuli slęcza a wotewri jemu žiku. Po sawobalenju we Budyšćej chorowni móžeše sabo do zwojeho domu wotcźeć.

Se **Sslonеje Borschcźe.** Na honach mjes Sslonej Borschcźu a Tjjomi Hwězdami je so nasymny jećmjeń žuž sapoczało. Póda je tu pěsłojta a pschi wulkej žuchocze je jećmjeń prjedy dostrawił.

S **Janez.** Sańdźenu schtwórtk rano sta so tu we wótrym sawinjenju mjerjše wobkhadne njeboža. Zitrawiki wozobowym awto, kotryž w žmeru do Hodźija jěše dźesche, dźesche so psched nim jědźazej buldozy s dwěmaj pschiwschakomaj wuwinjcź. Pschi tym pak so cźežitý cźah pschebliiło k hrjebi pschibliži a wobaj pschiwschacaj, kotrajž běschtaj s pěskom nakładźenaj, so pschewaschtschtaj. Wozoboy pschi tym do njeboža njepschindźechu.

S **Dažina.** Pola nas je so prěni rěpik pożnk. Pschi posledních cźopłych dnjach je njewočakowanje ipěschnje dostawił.

S **Njesdaschcz.** K zobolnischej rosprawje wo wohnju w tyschcźeni je so hischcze dźeli, so je woheń pschi pschewarenju klija nastał. Najprjedy su pomjenja na truženki pschepschimnyte a hdyž tež wobźedźeł Jonas Hnydom spytasche, woheń sahaschcź, so jemu to njeporadźi. Woheń j njewschědnej spěschnoscźu so rozschěrjesche.

Se **Semiz.** Pjatk wopyta tudyschcźeho krawskeho mischtra a wobkhodnika z drastami młody muž, kotryž so jako kowarski Haaser s Palowa wudawasche a so ma dźěło pola kowarskeho mischtra H. w Stachowje. Wudawasche, so ma njedźelu so na schcźinach wobdźělicź a so trjeba k temu woblek. Pschi swojej rěcźi rozumjesche wjele zwójbnych wězow wo Haaserezach powědacź a dokelž krawski mischtr K. jich znajesche, njemějesche wobmyślenjow, młodemu muži woblek w hódnoscźi 80 hr. a samkarski woblek w hódnoscźi 8 hr. wudacź. Hdyž chcźesche krawski mischtr zebi po pjenjezy do Palowa dójcź, njeběsche kowarski spomnjeneho mjena nihdże znaty. Krawski mischtr je bjes dwěla jebakej do rukow padnyk. Po jeho wudawanju je wón 24 lět stary, 165 metrow wulki, sažadźity, polne wobliczo, strowy napohlad. Sda so, so je wón s wobsteinoscźemi w Palowje derje znaty był.

S **Hněwšez.** W sańdźenych cźopłych dnjach so tu pschi Sprjewi jara wjele ludu kupasche, so by tu wocźerstwjenja namakał. Bohužel sta so zrjedu małe njeboža. Synn bura Hilbjenza s Bórka, hdyž do wody skoczi, zebi khětro nohu rosrěny. Sanitetar Pietschmann dyrbjesche so sawołacź a nohu sawobalicź. Do Sprjewje je so w prjedawschich lětach huscźischo wschón njerjad, wosebje cźrjopy, stare żelezo atd. mjetało a tajke městna zu wjelo sa kupanjow jara straschne. Pschi hledźenju sa tajkim cźaprom so też wjele na brjóh snožu.

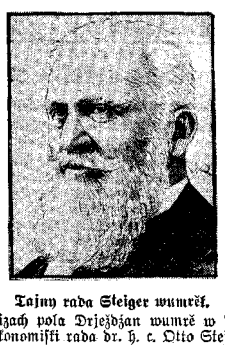
S **Hněwšez.** Ratař Moritz Reinhold Paul, kotryž je tu dołhe lěta s měschcźanostu był, a je bałoko a schěroko znaty, je wczera zwoje 80. narodniny zwjeźcźił. Wón je hischcze jara cźiwy a rad hischcze na polach pomha.

S. **Rachlowa** pod Cźornobohom. (Dźěła na dróhu.) Hacź do pschichodneho schtwórtka porjeda so wjeźna dróha, kotraž na Cźornebůh wjedźe a to wot statoka bura Arnoschta Mošika hacź k burej Bohumějez Ludźeńskemu.

S **Njeswacźidła.** Sobotu rano wulecźa zebi tudyscha khcheścźanska žónska khužba pschi najrjeńschim wjedrje do Drježdźan. Na wulécźe wobdźěli so 30 žonow. S autobukom jědźeschе so psches Kamjenz do krajneho hlownego města. Tam wopytachu wobdźělnizy muzej domizny. Wě j wobkbitej radosću sa wschědy, so diwórski rada dr. Seifert šam po muzeju wulěmitkow wodźeschе. Też bě sa wschědy j pschekwapjenjom, hdyž mózachu też njewočakowanje prjedawschego Njeswacźidłskego póstowego jarzadnika knjeza Wóhmu, kotryž něsto jako špitzowacźel w Sebnizy skutkuje, postrowicź. Po wopytanju Drježdźanskeho wustawa diakonijow seitkachu so wschitzy s knjesom fararjom Kapiérom a s jeho knjeni mandźelskej pschi wobjedźe w hosćenzu Seetor. Njedźiwajo na wulku cźopłotu po wjetschi dźeł wulěmitkow rosšudźi sawjeru w Malteru wopytacź. Wschitzy běchu kaž wobkusłani we tutym krašnym kucźiku semje. Jěźba j cźołmom po khódnej wodźe pschinješe sa wschěch wosčeschtwjenje. Wjecźor wokoło 6 hodźin po autobuz psches Drježdźany a Budyšćin na domjucź poda.

S **Połpiz.** Hižo pched něschto cźasom so w Sserbskich Nowinach wosčewi, so sběranje jahodow a hribow w sakskich statnych lěsach je jeioš tym, kiž maja dowolenje wopišmo, dowolene. Wopišmo płacźi 50 pf., njeda so na druheho pschenjesć a wustaji jo hajnišći hamt (w Połpizu) a płacźi na jene lěto. Schtóž so bjes wopišma pschi sběranju jahodow a hribow lepi, dyrbi so § 14 sakskeho hajnišćeho a półneho khłostanskeho katorja pokhłosta. Se sawjedźenjom dowolenskich wopišmow ma so pschehlad dostacź, schtó w lěsu pschebywa, s cźimž so hajnišćim sastopnikam smó.ni, hušto dosć cźežke winowatosće dopjelnicź. Wupraja so nadźija, so směja wobyderjo rozumjenje sa tuto postajenje, dokelž měr tala kóždy na tym sajim měrcź, so bychu nam nasche lěsy njewobschkodźene so wukhowale.

S **Lawalda.** Pschi srażenju dwejoch motorskich kolow w sawinjenju krani je pjatk popołdnju jědźeł Heizhansen s Mósporta. S pomozu awta so do Lubijskeje khorownje dowjezy.

Tajny rada Steiger wumrěł.

W Leutewizach pola Drježdźan wumrě w starobje 84 lět tajny ekonomiski rada dr. h. c. Otto Steiger, kotryž je zebi z wubjernym pětiwanjom pschenja, wowsa a rěpy trajaze sašłužby wo němskim ratakstwje dobył.

Zamołwity za politiku, feuilleton, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolek a za nawěšćki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje.
Wudawa a ćišći dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. V. 1935 2263. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Dwaj mkodaj Američanaj — bratraj Fred a Al Key — staj nowy swětowy rekord w trajnym leczenju na stajiłoj.

Hacź do 27. junija běchu 569 hodźinow w powětrje. Mataj wotmyślene, hacź do 4. julija dale w powětrje wostacź, tak so zyk změtaz njejstaj na semju pschischtoj. Trěbny benzin a też zyroba podawa so jim s druhich létadłow w powětrje.

Hospodarski rozhlad

Póndźelu, 1. julija 1935.

Barlinska bursa 29. junija. Sdwoje 250lětne wobstarańe Barlinska bursa na wosebite waschnje njewosebjecźi. Sa to pak knjeježiche jara kruta tendenza. Kursy so swjetschca pschi zhlinym wobdźělenju publika pschi nakupach khětro sešmichu. W zyłku mózachu wo 0,5 hacź do 1,5 proz. postupicź. S wjetschego dźěła dyrje so tu jednasche wo zapokojenje pjenjez, kotrejž su so pschi kuponowej termiji wuzwobodźitke. Na rentowych wikach njeje so wjele pschemeniło.

Skótne wiki w Drježdźanach.

Na skótne wiki pschihna so dženja 885 howjadow a to 103 wołow, 200 bytow, 480 kruwow, 58 jałowjow, 44 žrjacźkow, 932 cźelatow, 741 wowzow a 2979 zwinic. Pola howjaseho skotu wuwije so žiwy wobthod a to we wjetšich družinach za dobalne płacźiny, jenož za hubjenje kruwy so trošku mjenje płacźi. Cźelata maja žrěni wobthod a płacźiny sańdźeneho schtwórtka so wjetscha powyschichu. Też wowzy maja žrěni wobthod za dobalne płacźiny. Swinje maja tehorunja žrěni wobthod za dobalne płacźiny.

Burske kasnje sa julij.

Widźiśch-li kurjawy na łuzu a na jěsoru so waricź, šmějch wěcźe na rjane wjedro twaricź. — Prajicź dyrbi so wokoło Jakuba (25.), schtož ma srawicź, hacź do Bartromja. — Bóh wobradźi žnopy, powjerstwa dyrbjeli žebi šam wjasacź. — Psched lipu a bosowzom klonitaj so jeleń a jelowa žona. — Sralšche žito — łóže so roni. — Dobre lěto ma wjele hrimanjow. — Znjezicźa na polo, pcźołu j pola. — Hdyž dźeń wolhowa, horzota pschihrowa. — Do Heliasa (20) tež pod tšěchu jšhnė, a po Heliašu, ani na tšěche. — Hdyž na Jakuba błónczko šwěcźi, dha šymy dla so wjele skorzi.

Z Pančic. Na poslednjej spěwnej hodźinje, hdyž so za Róžeńčanski swjedźeń (14. pražnika) pilnje wukњeše, spominaše předsyda też na zemrěteho sobustawa Jancu, kotrehož je towarstwo zańdżeny tydźeń na Wotrowskim kěrchowje pokhowało. Po dołhej ćežkej khorości, kotraž jemu zadźěwaše, w poslednim času na porjadnych zhromadźiznach a spěwnych hodźinach so wobdźělić, je tutón časnosć žohnował. Z nim zhubi towarstwo swěrneho a pilneho sobustawa a kruteho spěwarja, kotremuž bě towarstwo wěc wutroby. Bjez dosahaceje winy ženje spěwne hodźiny njeskondźi. Za wšu towarstwu wopokazanu lubosć a dźěławosć budź jemu dźak do rowa! W bliźšim času budże za njeho Boža msa. Njech wotpočuje w měrje w ródnej zemi!

Z Khrósćic. Na dnju swj. Pětra a Pawoła wotmě so w našej Herbskej grychće přiwabjeńska zhromadźizna Domowiny. Wjednik Domowiny P. Nejdo sam bě přikhwatał a rěčeše přitomnym, kak ma so serbski lud jako cyłk čuć a što ma so wšo činić abo wostajić, zo by wědomnje, zo Serbja wšitcy słušeja do hromady, rostło. Při rozmołwje pokaza so tež na njelube šulske wobstejnosće w Khrósćicach. K połěpšenju zawěsće hakle potom dóńdże, hdyž budża wšitcy Khrósćanscy Serbja to chcyć a sebi to kruće pominać. Ze spěwom „Bratrowstwo sej zawdamy" so zhromadźizna skónči.

Z Khrósćic. Na město knj. wučerja Tilcha, kiž je do Lubijskeho wokrjesa přesadźeny, přińdże započatk julija knj. wučerka Rösnerjec z Budyšina. Do našeje šule přikhadża za tydźeń jenož jónu, a to sobotu. Zbytne dny wuči we Wotrowskej šuli. Mać noweje wučerki je dźowka wyššeho wučerja na wusl. Čochu, kiž je přjedy w Zdźěrje a Kukowje skutkował. Mać a dźowka stej wězo serbsku rěč zabyłoj. Młoda wučerka bu ju nětko derje trjebać mohła. Nadźijomnje ju po času nawuknje.

Z Khrósćic. Wčera připołdnju pućowachu putnikarjo ze Šěrachowa přez našu wjes. Po krótkej přestawcy w Božim domje čehnjechu dale do Rózanta, hdyž přez nóc wostachu. Njedźelu so zaso wróćichu. Nam so zda, zo lička putnikarjow lěto wot lěta wotebjera. Wosebje pobrachuje młodźina.

Se **Stróje** pola Wulkich Sdžarow. Wulka žuchota sašklych dnjow je wulki njedostatk na wodźe pola naš sawinowasa. Cžorna woda ma mało wody. Też rybjaze haty maja hižo jara mało wody. Wjesna hrjebja, ktraž nimo sašaranja z hatow wodu, też wješnjanam sa krjepjenje atd. žłuži, je hižom něchto dnjow dołho žuchła. Wšchudże so bjes wuspěcha za wodu pyta. Nadźijomnje je pjatkowny deschćik troschku wołóženja žobu pschinjeść.

S **Laša.** Wčera popołdnju běsche Domowina do naćeheje wsy pschiwabjeńku zhromadźiznu swołaka, na kotrejž bě so zyle rjana licžba sešcha. Wjednik Domowiny, Pawoł Nejdo, rosprawješe wo nadawkach a sameach Domowiny. Po bohatej a zajimawej debacji so nimale wschitcy do Domowiny jako zobustawy sapisachu.

S **Klětnoho.** Nascha bacžonska zwójba je pschirost dostała. 3 młode bacžony zhladuja z hnězdaschka wjeżele do zwěta.

*

Se **Zitawy.** Wčera woswjeci město Zitawa jako poslednje na zwjatocznje waschnje 300letne pschiwzischenje Lužizy k Sakkej. Wjele tysac ludźi z blizkeje a dalokeje wokoliny bě do města pschikhwatało. W popołdnischich hodźinach pokasa batallion Lubijskeho pěscheho polka rjane swuczowanja pod wjednistwom hejtmana se Goltzscha. Popołdnju sehódżechu so na torhoschcu wotdźěle strony a druhich towarstwow a swjatkow a statny minister dr. Fritsch k zhromadźenym porěča.

Budyske stawniske powěsće

žobotu, 29. junija 1935.

Narodźiło je so: Waltarjej Wilhelmej Röbelej, techn. pschistajenzej, dźowka.

Wumrěła: Khrystiana Karolina Augusta Hartmannowa, bywscha swud. Stiebitzowa rodź. Ryhtarjej, wudowa po cžěsli z Wjasowizy, 76 lět. —

Do mandźelstwa stupichu: Jan Bjedrich Horst Ranch, pschekupz w Schadźežinje z Ellu Hildegardu Kuhnej, khorobnej žotru w Budyschinje. — Max Otto Möchel, maschinski samkař z Marhatu Gertrudu Zimmerez, domjazej pschistajenej, wobaj w Budyschinje. — Arnoscht Bjedrich Willy Mockch, podoffijěr w Khodźebusu z Idu Gertrudu Mehnertez, pschedawarku w Budyschinje. — Bruno Alfred Eißner, maschinski samkař z Marthildu Dźel. Nordmannowej rodź. Hohmannez, dźěłacžerku, wobaj w Budyschinje. — Dr. med. Herbert Franz Wehner, asistentny lěkař w Drježdźanach z Th. Ingu Rammez, wothladarku dźěćzi w Budyschinje.

Najnowiše z cyłeho swěta

Hobrike powodźenja w Japanskej.

100 000 domow pod wodu. — 250 rybakow žo po wichoru zhubiło.

S Tokija žo powě, so žu tam hobrike zlivki we wokolinje Kioto wulke powodźenja zawinowale. Po dotalnych powěsćach je wjazy hač 100 000 domow počerstwych. Wobydlerjo dyrbjachu je wopuschćić, a na hory cjeknyć. Dotal je žo 20 mortwych namakało, tola ma žo za to, so budże licžba woporow wjele wjetscha. Zyle njewěsty je wokolo 1000 wobydlerjow z pschedměsta Kioto, kotrejž je dospołnje wot wody wotrěsnjene. Njewobsteji možnosće, je wuswobodźić. Powodźenje je zyle njewočakowane pschischło.

Cjejke autowe njeschoże w Italskej.

6 dźěćzi mortwych, 120 ranjenych.

W měsece Moncalvo w połnóznej italskej provinzy Alexandrija sta žo njeschoże z cjejkim autom, kotrejž žebi 6 mortwych a 120 dźěła cjejkoranjenych jako wopor žadasche. 180 dźěćzi Turinskeho Salesianskeho wustawa měsesche wulět z cjejkim autom. W połnej jězbje rospuknychu žo wosowe wobrucje, tola wjednik wosa njemějesche ja trěbne schłodu naprawić. Na spadowajej dróhy autowy cjah jara spěschnje jědżesche a hdyž wjednik spinadła pschiczahny, strašny pschiwěschčak tak mózne je přenjeho wosa, so je wot powěznty a po dróhowym brjoshy dele padże. Wobydlerjo wšy Moncalvo posticzi sniesbožnym přenju pomoz, tolweho wjednika sajachu.

Nan zpyta zwoje dźěćzi sajědożiczy.

Ssobotu rano pschińdże na polizajsku stražu w Božiz-Chrenberg pola Lipska 22 lět stary Fritz S. a wozwjewi, so je zwoje tři dźěćzi w starobje wot pol hač do 4 lět z pjunom w zwojim bydlenju zawdak. Po bljedźenjach w jeho bydlenju žo swěćzi, so běchu jeho wuprajenja prawe byle. Zona tuteho slóžnikskeho naneběsche žo wjazy krócz wupraiła, so žebi žiwjenje wosnje. Dokelž běsche zona dlschi czaż žo domoj njewróćiła, mějesche sa to, so je zwoje pschedewsacze wuwjedła. We nozy, hdyž dźěćzi spachu, wotewrě honacj pluna a wopuschćzi bydlenje a wojenj to, schtož bě cjinił, polizaji. Mjes tym pak bě jeho žona žo wróćiła, spěschnje wokna woczinika, tak so žo dźěćzom z pjunom sešchodźało njebě. S. žo statnemu ręčnistwu pschepoda.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Die Geschäftsräume des Finanzamts Bautzen werden in der Zeit vom 1. bis 3. Juli d. Js. von der Husarennach der Kronprynzenkaserne verlegt. An diesem Tage können nur besonders dringliche Angelegenheiten erledigt werden. Die Finanzkasse bleibt am Mittwoch, den 3. juli d. Js. geschlossen.

Bautzen, am 25. Juni 1935.

Der Finanzamtsvorsteher.

Der Kommunikationsweg **Pielitz—Großkunitz** wird wegen Beschüttung in Flur Pielitz vom 2. 7. 1935 wähnren der Dauer der Bauarbeiten **gesperrt.** Der Fahrverkehr wird über den sogen. Leichenweg gewiesen.

Bautzen, am 29. Juni 1935. **Der Amtshauptmann.**

Skótne wiki w Njeswačidle

srjedu 3. julija 1935. Měšćanosto.

Towařstwowski powěstnik.

Budyšin. Maćica Serbska zeńdże so srjedu wječor **3. 7. we 8 hdź. zaso k bjesadze w Serbskej kofejowni.** Hosćo a přećeljo su witani.

Rakojdy. Wotrjad młodych spěwa wutoru wječor na šuli, nie srjedu. Njech wšitcy přidu.

Drježdźany. „Hromadnik" změjo swoje měsačne posedźenje wutoru 2. julija wječor we 8 hodź. w hosćencu „Christianbräu" na Christianskej dróze 22. Sobustawy a hosći lubje přeprošuje předsyda dr. Wjacslawk.

Blida, stólcv, drastne kamory, sofy, sedła, matracy

Wulki wubjetk! Nizke płaćizny!

Clemens Schmidt w Budyšinje

na Hrodowym naměšće 2 na hrodźe Ortenburg

a w kupnicy Rěčimoj serbski

Hdyž swjatok zwoni

potom su ći z lubym přećelom

Serbske Nowiny

Powědaju ći wše nowosće, rozwuča će wo swěće a hospodarstwie, su ći z poradźerjom při nakupach abo! předačach a druhich należnošcach. Tehodla wostań jim swěrny też w lěće a dobuć jim nowych přećelow

Serbam

přećelam a znatym z tutym wozjewjamoj, zo z dźensnišim dnjom wotnajamoj

Serbsku kofejownju

w Serbskim Domje w Budyšinje

Naju předkhadnikej spožčenu dowěru prosymoj podwolnje, też namaj wopokazać. Budźemoj so ze wšej swěru pročować, wšěm hosćom w kóždym nastupanju najswědomišo posłužować.

G. Janak a mandźelska

W Budyšinje, 1. julija 1935

„Meblowy transport je wěc dowěry"

Za meblowe transporty

poručamy naše derje wupolstrowane, moderne

autowe meblowe čahi

Dołholětnje wuprawowany wotrjadny personal. Konkurencu wudźeržace płaćizny.

Najlěpše doporučenja! - Bjezwudawkny wopyt našeho zastupjerja!

Moritz Wobst G.m.b.H.

w Budyšinje, na Schäfferskej dróze

Wulke měšćanske třělenje

wot 29. junija do 7. julija

Sobotu, wot 17 hodźin: Wulke woptaće piwa.
Na wobeměj njedźelomaj, w 15 hodźin: Paradowy wučah.
Wutoru popołdnju: Koncert.
Srjedu, w 17 hodź.: Paradowy wučah.

Wječor: **Wulki pisany wohnjostroj**

„Budyšin w hrimanju kanonow"

Wot póndźele do soboty: **třělenje na kralowske tarče a na přemo třělenje**

Foto-dźěła

Za **4 hodźiny** dostanjeće wše wobrazy wuwiwte a z wobrazami zaso wróćo, hdyž tute w 10, 14 abo 17 hodźinach přinjesećе.

Drogerija Strauch & Kulka

NB. Wulki wubjerk w 6/9 wjerćacych filmowych aparatach

Dybzačn. časnik

z rjedźazom, ze zanisanym mjenom „Richard Hentschel", so na puću z Libonja do Budyšina zhubił. Za dobre myto wotedać

w Lejnje čo. I, d, pola Łubija

Swjedźeński stan

Lehmannec konditornje

na Třěniku w Budyšinje

poskića kóždemu wopytarjej Budysk. třělenja přijomny přebyt

Popołdnju a wječor koncert wumělcow.

Najlěpše konditorske twory
Wselake lody a lodowe pojědze
Wječh Pučkler. Truskalcowy tykanc
Smjetanowe pječwa. Truskalcowu bowlu
Z lodom khłódżene piwa a wina

Wosebitosć:

Najl. korjenjnowe mjaso w skorpinach

Dr. med. Keerl je zapućował

Přiloha k číslu 150

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 1. julija 1935

100 małych zasydlenjow ma so wobsadźić

Wyschichemu měšćanoscu — sašydlenskemu hamtej — žu žrědki k ruzy sa 100 nowych małych žydlišćow. Najprěnjši nadawk k pěstowjedźenju sašydlenskeho plana je wubranje pśihódnych žydlerjow. Po woli knježerstwa žu małe žydliščka dźěławemu khudźichemu wobydlerstwu wěnowane, so by žo dźěłacjer sašo bóle je semju swjasany cuł a so by tež khmany był, ł hospodarśtwu žydlišća žwoje druhe dołhody dopjelnjecł.

Wobdźělenje žydlerja pichi twarje ł hotowymi pjenjesami a ł dźěłom žo pśedpśikuje. Tute žrědki móža žo tež pożćicź (Kredit), a to wot snatych, pśichiwsnych abo wot wjednika pśihodnego pśichi pśichiłódnych wumjenjenjach. Teł na wobžobinste khmanosće žydlerja a jeho žonu žo rašowe, strowotne, statnopolitiske žadanja stajeja. K dopjelnjenju wšěch žadanjow žo wot k tomu postajenych hamtow strony (Gauheimstättenämter der NSDAP) a wot DAŻ na fałkadże prašeńskich liscjinow pruhuja a cźi, kiž žu žo sa khmani spóstali, žo wobžebite wopśimo poda. Nosćerjo žydlišćow wubjeru žebi potom mjes wobžedźerjemi tutych wopśimom žydlerjow. **Je tohodla nune, so žebi wšitcy zajimzy na małe žydliščko hnydom trěbne wopśimo wobstaraja.** Blizke łhonicze łódny schtwórtk mjes 16—18 hodźin w domje dźěłoweje fronty wo jśiwje cźo. 10, hdyž móża žo tež prašenske formulary wužadacź. Sydliščerja budźa k wjeczoru pśichi Knježim hacź a w krótkim ranju pśichi Schpitalskim łuczanym puću. Informacije podawa wjschschi měšćanoska — žydleński hamt —, Hrodowska haša 10 w žłužbnych hodźinach. Namołwjenje, so by žo tuta dobra pśiležnosć wužita, žebi žwój domcźk natwaricź, dźe na wšěch dźěłacjerjow a sastojnikow, kótriž maja dołhody hacź do 200 hriwnow. Namołwjenje pak tež płacźi wšěm wjednikam pśichodnjacźow, kótrymž na wutrobje leži, so bychu žohustawy dźěłacjerśtwa žo sašydlili. Dalokoż je žo žydleśti hamt hižo ł wuspěchom na jenotliwe pśichodnjacźa wobrocził, žo jednanja ł nimi ł tutym namołwjenjom njeśmenja.

Najtwjerdši kamjeń

Tśiatśiżeczi khěžkow ża hórku śteji. Khěžki žu mócźke, niske, ł małymi wołnjejschkami w kamjeńtnych murjach. S nětkotrych wuhnjow do léczneho wjeczora kur wustupuje. S bliłkeje hórki je łuft žłyschećz, kiž sarži a hrima po léhu dele, hdyž puczik ł najschira do wjelki wjedźe, — na to bluki wrjeschot kamjenjow, a potom sašo cźischina wokoło domcźkow ża hórku knježi.

Nětko žo žtónczko hižo wjeschkow cźemnych khójnow dótkawa, cźerwjene, w žwojej wieczornej trażnoleži wono wjeschchi schtomow połocża. Bórsy do doła khłódk pschikhwata. Ssmérki padaju.

Někotre dźěći hischcże bohy we wyšokej trawje ża kaja. Měr łéczneho wjeczora.

Tajki měr ża hórku pschezo był njeje. Pschitrźe wójna, wukas wójnskeje wuprawy teł tutu wjesku doscźeże. A pschipad dranschc, so runje tśiatśiżeczi muži do pola muczahnu. Niż ł tośdeje khěžti jedyn, běchu někotre, hdyž bęschtej to dwoje, haj pola Bożidara Hanki běchu ham tśo, kótriž bvrbjachu ke khorhoji.

Ludźo ża hórku žo wo žwojich žynow, wo žwojich nanow a bratrow ttrachowachu. A ttarn Handrij, kotrž pótu rosnoschowacźe. mějeschе husto list, w kotrymž śtejeschе: „Na polu cźeścje padnyk!“

Stajnje, hdyž tajki list bóndże, ża hórku **w š c h i t z y** žarowachu.

Teł wójna žwój tónz namaka. Djewjeczo žo wróćichu, cźi druzy wotpročowachu, hdyż běchu padnyli.

Nětko sašo w stale łuśkasche a rjeschе kaž nětdy.

„Pomnik dyrbimy natwaricź“, jónu dołhi Hanika rjekny.

Najprjedy mużojo mjelcźa, ale potom tola pomału rěcźecz sapocźinaju: „Pjenjes nimamy!“

„Pjenjes žanych njetrjebamy!“ dołhi Hanika sašatle rjetnje a śladuje khwilku ł semi. Potom pokracźuje: „Kóżdy žebi kamjeń wupyta, wobruba jón a, tak derje hacź to runje dokonja, mjeno žwojich ludźi do žornowza wudypa.“

Sa nětkore dny mużojo žornowzowe kamjenitka ł lipje woża, kotraž pśedku pichi ślichjowaniscźu śteji.

Sczéhowaze dny, kóżdy wjeczor, je tam tlepot póżza śkyschecź. Do žornowza domišny woni mjena žwojich nanow a žynow dypaja.

Dołho běchu mjes kamjenjemi wolili, kotrej jim krajina domišny bohacze polticja, pschetož jenoż najlépsche běchu dobre dosć, so bychu mjena morwych nazyte. Nětkotry ł kamjenjow wjele zentnarjow ważesche. Tak jedyn druhemu pomhasche, doniž kóżdy žwój kamjeń pod lipu njemějesche.

A nětko tam woni po žwjatoku dźeń wote dnja dźěłaja. Hamor pózko do kamjenja ryje, ł bolosću we wutrobje woni mjena žwojich najlubschich pišaju. Porědko nětko žłowcźko rěcźi, pschetuż kóżdy je še žwojimi myślemi pola cźłowjeka, kotrehoż mjeno do kamjenja dypa.

Wót jim na cźole śteji. Tu žu nanojo, kotśiż mjena žwojich žynow, žynojo, kotśiż mjena žwojich nanow do kamjenja ryja.

Jónu wjeczor dołhi Hanika rjekny: „Ja drje najwjetschi trjebam; sa tśioch, kotśiż wonka wośtachu.“

Tu je hischcże jedyn mjes mużemi, kotrž tej kamjeń pschihotuje; ludźo jemu powschitkowje „žuju“ rěkaju, dołhi je ł wukraja pschicźahnuł. Wójna bě jemu domišnu rubiła, a dołhi je jemu tu lubjesche, žo wón we wjesy sa hórku sašydli.

„Kótre mjeno dha ty dypasch, ty tola žaneho ł naschich njeznajesch?“ žo Mrózej Jan na njeho wobroczi.

Ja jich wschitkich znaju, ja ł nimi nałsonich, schto je wójna. W dźěrach, śtelnych hrjebach ł nimi leżach. Wěch pola nich w žurowych njewjedrach bitwow, w kotrych žmjercź žwoje žně žwjeczeschе a žiwi sadwěłowachu: ja jich wschitkich znaju!“

Dźeń pschitrźe, hdyż běsche kóżdy še žwojim kamjenjom hotowy.

Na kamjenju, kotrž bě „žuju“ pschiprawił, śtejeschе: „Tu mużojo mjena žwojich najlépschich do žornowza domišny wudypachu. Waśch śtukk budże žiwy, teł hdyż je žo tutón kamjeń w běhu cźasa rosdrjebił.

Waścha žmjercź běsche wopor!

Waśch wopor njebudże podarmo!

Nětko woni ł kamjenjow pyramidu śestajachu. Kaž še semje wurośćena wona k nóznemu njebju pokałuje. Mużojo mjelcźa, hdyż tónle śtukk dokonjachu. Stukk žhromadźeństwa.

Tśiatśiżeczi khěžkow ża hórku śteji. Nowe mjeswocźo je wjeska dostała. Wona ma žwój pomnik! A wón budże dołho stacź, woni wupytachu najtwjerdschi kamjeń.

jkž.

Přilopk

Tśi wožoby žo w aucje špalile.

W ranischich hodźinach wokoło ¼4 hodź. sta žo w Drježdźanach na Heideparkśej dróhy rózł Fischhaus-dróhi jałośne autowe njeśboże. Wožobowy auto jědźeśche ł wulkej śpěchnoscju do Fischhaus-dróhi. W saminjenju žo wós dła wulkeje śpěchnoscje do pschirowa śtócźi. Tu žo wós pschecźišny a žo hnydom śapali. Se žobuśěžnych możesche žo jenoż jedyn wutłwobodźicź, kotremuż žo poradźi wokno rosbicź a tak wěśtej žmjerći wucekńnyć. Hačrunjeż běsche

S měžazom žnjeńzom (juli) śtupimy do žnjow a ł tym do wjeschcźa naschich kóždoletnych prózowanjow. Hischcże nětchto njedźeł w naschej holi žnadź hišćeze nětkore dny a potom pónduże ratać še žwojimi won, so by dary, kotrež je nam Boża schcźedrosć wobradźiła, žnjał. Sa naschich ratarjow je to měžaz najtrucźišcheho dźěła.

Wo wašnjach, počinkach a drastach Starohródskich burow

Pišе Bjarnat Krawc.

Kŕéizna.

Přeprošenja ke kmótřenju scélu so z listom přez wosebiteho posola. Tomu so dawa z přeprošeńskich pjenjez myto a też pohosćeńka. Zwjetša prosy za kmótrow bližšich přiwuznych; při 1. dźéćku nana a maćeř, wosebje pak bywšeho swaka, je-li je tón ze přiwuznistwa. Wyše teho pak su wšitcy přećeljo, husto cyła wjes, bohaći a khudźi, ke kŕéiznam (dźéśća kermuša) přeprošeni, tak zo su husto 40 wosobow hromadźe ...., wězo jeno pola zamožitych. Na kŕéeńskim dnju zhromadźa so khmótŕa w bydlenju wučerja, čakajo, doniž mały cyrkwiny zwónčk k cyrkwi njewoła. Baba njesy dźéćatko do cyrkwje, hdóž ma też jeho nan přitomny być. Kŕéizna we cyrkwi so stajnje skónča z wotspěwanjom kérlušoweho hrónčka. W někotrych wsach njesy duey z cyrkwje (žónska) khmótŕa kŕéeńca domoj; su-li dwě khmótŕje, tak ma (swobodna) knježna na to prawo. Wudana khmótŕa je wosebje rjana zdrasćena. Pod naódrožidźanym kŕéeńskim rubom ze złotymi kónčkami a fransami pokhowa dźéćatko před škodowanjom. Zbytna drasta khmótry su: čorny swjedźeński wodźew, běły šórcuch a čorne nohajcy. Na hłowje ma běły wodźewk a wulki wysoki běły čépc. Po kŕéenicy zabawja so khmótŕa hač do 7 hodź. abo so trochu wukhodźuje. Hosćina, husto dosć bohata, so přizamknje. Wšo je kaž při kwasu. Na druhi dźeń wječor kŕéeński swjedźeń skónči. W cyrkwi zwjetša za kŕéenica daruja po 1 abo 2 tolerjomaj. Wumrě traš dźéćatko, wobstaraju khmótŕa k pokhowanju potrěbnu pychu, kotraž „přityk“ réka (Bestecke).

Wuměńk a wuměnkarjo.

Stary nan so po možnosći z wěcywustojnym mužom wobhoni dla swojich přichodnych nuznych potrjebow; zwjetša jo z jeho dowěrnikom wosadny wučeř, wuwzaćnje też farař. Zhotowjene dokładne pismo podpisa napisaŕ, wuměnkař a jeho potomnik, a też někotři swědkojo. Wyšnosć potom wobtwjerdźi kupny abo wićeźny list. Nan w tutym wuměńku swojemu synej jako jeho namrěwcej cyłe kubło ze wšěm přisłušnistwom a ze wšěmi prawami wotstupi — na stajnje. Za to ma namrěwe slědowace winowatosće:

Staršej matej darmo bydlenje, ložo, swěcu a tepjenje. Postajene zeźiwjenje dyrbi jimaj syn prawje, derje a porjadnje podawać. Wučinjeny pjenjeżny dawk ma swěru płaćić. To wšo je wotwisne wot wulkosće kubła. Kubleŕ ze 4 konjemi na př. ma slědowacy wuměnk poskićić:

Za dwě wosobje wob lěto 6 kórcow rožki, kórc pšenicy, 2 kórcaj ječmjenja, 1 sypnu měru hrócha, 1 kormjenje swinjo (5—7 kamjeń čežke) 5—6 kormjenych hus, 4 sudki zakładżenych a ½ kórca małych twarožkow, 1—1½ mandlew wulkich, kozacych twarožkow, wob tydźeń 4 kus butry (po 16 lutach), kanu smjetany, 4 kany mloka, nješto butrjanki a wěstu ličbu abo měru sadu ze zahrody, zwjetša třećinu, teł kalu, kisykalu, běrnow atd. K tomu někotrych dwójkow kur a hołbi. Wyše teho za kóždu wosobu 50 złotych za drasću, 100 złotych za kóždeho za pohrjeb. Su tu hišće njewudate dźowki, tak dyrbi so namrěwe kubła wo wukublanje tutych starać, po připadże slubjeńśki pjenjez dać, kwas wuhotować a njewjesćinsku nadobu wobstarać, kiž ma wobstać w dospołnym dwojospřežnym łožu z potrěbnymi šatami teł za blida a k tomu trěbnymi drjewjanymi sudobjemi.

Je-li kwas po smjerći staršeju, smě tón, kiž njewjeśi nadobu wobstara, z prawom hospodarja potom też při kwasu darjene pjenjezy skhować. Wumrě-li nichtó ze staršeju, dyrbi namrěwe so wo přistojne pokhowanje zemrěteho postarać, po tajkim 100 złotych. Khorych staršich ma wón pěstować, jim lěkarja poskićić, wučinjeno lěkarske srědki (medicinu) zapłaćić. To wšo je pisomnje wučinjene. Druhdy hišće też městno wo jstwje postaja, kotrež je staršimaj připokazane a nichtó sej snano zwzaźić njesmě, jeju z tuteho wuhnać. Znjeseja-li so staršej z dźěćimi derje, tak so też stanje, zo hromadźe za jenym blidom sydaju a maju zhromadne hospodarstwo; potom so wuměńk tak po dypku njebjerje. Hdyž syn snano kubło předa, ma so w kupnym lisće starym wuměnkarjam wuměńk zwěsćić, z čimž so kupny pjenjez zniži.

Ale też syn (namrěwe) ma swoje prawa. Z 50 lětami dyrbi nan synej kubło přepodać. Nječini-li tak, dyrbi syn po nanowej smjerći smjertne wićeźstwo wupłaćić. Polnoprawny namrěwe kubła bě pola starohrodskich stajnje najmłódši syn, kiž je jónu 21 lět. Přenjorodne prawo pola nich njewob-

žo žam žylnje wopalił, wuczahny ſ pomozu druheje wosoby, kiž běšche žwědk podawka, 22lětnu knjeżnu psches wokno wosa. Tola běšche žo hižo tak žylnje wopalila, so po dowjesenju do thorownje wumrě. Jeje 18lětna žotra a mjednik wosa, kotrajž hischcze we wosu wosiaschtaj, žo spalischtaj.

Cžežke njesboże w jamje w Freitalu. Tšo hórnizy žo sažypli.

Sobotu wokolo ½6 hodžin sta žo w khódniku Karolaskich podkopkow w Zaukerode w Freitalu jara wobžarnjomne njesboże. S padnjenjom kamjenjow a wuhla we hlubinje 540 metrow buchu tšo hórnizy sažypnjeni. 34 lět starý, ſ Braunsdorfa pokhadžaży hórnik możesche žo ſ lohkimi ranjenjemi bórzy wuthowacź, mjes tym dwaj druhaj, a to 35lětny hórnik Rjeńcź ſ Oberhermsdorfa pola Wilsdrussa a Rolla ſ Kleinopatza, žo tak sažypaschtaj, so njemóżeschtaj žo wjazy wuzwobodzicź. Jedyn ze sinjesbožencych bě hischcze njedželu rano w 2 hodž. žiwy, tola jeho wuzwobodženje njebě możne. Dokelž hacź do njedžele wjeczora žo njemóżeschtaj wuzwobodzicź, ma žo ſ tym ličicź, so staj wumrěłoj.

S motorskim kokom žmjertnje sinjesbožichu.

Pjatk pschipoldnju sta žo w Radebeulu na Mischnjanskej drózy w blischkosczi Eisoldoweje dróhi cžežke njesboże. Motorski koleżaŕ se Rósborka pokhadžaży, jpyta wós dróhoweje żelesnizy, czary cžo. 15, kotraž na kraj jědżesche na lewym boku pschescžahnyca, hacžrunjeż w prawym boku jeho w tym niczo njesadżewasche. Pschi tym pschiňdże ze swojim kokesom žrjedź wosa, kotryž dyžsche pschescžahnyca a žrjedź druhi wós, kotryž jemu napschecžo pschijědże. Se swojim kokesom padny a jeho mandżelska, kotraž na soziuzu žedżesche, žo pschi tym žmjertnje srani. Tež koleżaŕ žam bjes wuhladow na polépschenje w thorowni leži.

Dźěžo padnje ſ cžaha.

Pjatk rano krótko po 3 hodž. sta žo na cžarje Lipsk-Drježdżany spodźiwne njesboże, kotreż na dobre sboże hischcze zyle derje skónczi. Žona ſ Lipsla jědżesche ze swojim 6lětnym hólczejom do Drježdżan. Mjes Wilnowej kiczu (Weintraube) a Kocžejbrodu wsa žebi wczok se samjadłoweje žyrče, so by žebi nješto ſ njeho swubrała. Hólczej žebi myślesche, jo stej hižo na konzu jésby. W žwojej radosczi wsa žebi žwój mały kofr, stany, dżesche k durjam žo hischcze pohibowazeho cžaha. Dokelž nichtó na njeho njekedžbowasche, ſ njeho padny. Ssobupucžowazy žnydom sa nuſowym saſpinanjom sczehnjechu. 500 metrow sa méſtnom njesboża cžah stejesche. Žnydom wuleły žobupucžowazy, so by ſa hólczejom pohladak. Jara žo dźiwasche, jako hólczeja ſ kofrom w ruzy jemu napschecžo pschikhadżazeho widżesche. Wucžowazy wsa hólczeja žobu do cžaha. Žnydom jeho pschepytachu a swésczi žo, so bě žebi ruku ſlamał, troschku hłowu ſranił a na wschelakich méſtnach kožu wobdrěł. W Drježdżanach dachu jeho do khorownje w Bjedrichowym méſcze.

Druhi ſakſki spěwny dżeń w Lipsku.

40 000 ſakſkich spěwarjow ſerdże žo žobotu a njedželu w Lipsku k žwojemu druhemu spěwnemu žwjedżenjej. W nětkotrych wulkich koncertach, pschi kotrychž wjele tyšac spěwarjow wustupi, so němska pěžeń ſłamjesche. S wulkim wobkhadom a ſ wótczinskej wopomnjenišej hodźinu pschi pomniku žwětowe bitwy žo wulki dżeń skónczi.

Dweju běrnoweju wikowarjow do schkitazeje jatby wotwjedli.

Knjeżeſtwowy president w Düſſeldorfu je po wosſe-njenju dohladowarnje płacžisnow dweju běrnoweju wikowarjow ſajecź dał, dokelž ſtaj ſ pschewulkim wužikkom ſa žebje běrny pschedawakoj.

Najenka ſtatneho kubła ſatſelili.

Pjatk rano je na ſtatnym kuble w Sültenje (w Mecklenburgſkej) dżełacžeŕ Waž kubłowého najenka Willmanna ſatſelił. Mordaŕ běšche žo ſe swojim woporom swadżił. Willmann žo krótki cžaſ do mordaŕſtwa do Waženoweho wobhdżenja poda, hdyž jeho tón skónzowa. Mjažche wobſtejnoſcže njeſu hischcze ſnate. Waža ſu žnydom ſajeli.

Cžeſtožłowakſki dżeń katolikow žo wotewrił.

Praha, 28. junija. Sastupjeŕ bamža pschi cžeſkožłowaſkim zyłoſtatnym katolſkim dnju arzybiſkop města Pariſa kardinal Verdier wopyta ſchtwórtk dopoldnja preſidenta republiki Maſaryka na hrodże we Lanach a pschinjeſu hłowje cžeſkožłowaſkeho ſtata poſtrowy žwojeho wótza. W popoldnischich hodźinach dojědże też Winſki arzybiſkop kardinal Innitzer, kotryž žo tehorunja na kongresu wobdżeli. Mjeczor běšche we wulkej zyrkwi Sswj. Wita na Hradczanach žwjatoczne zyrkwinſke wotewrjenje dnja katolikow.

Wopyt pola Schmelinga.

22 khowańzow Barliniſkeho žyrocžiſkeho wuſtawa žo ſ tym mytowachu ſa wubjerne wukony pschi ſportiſtich wubědżowanjach němſkeho žwjedżenja młodźiny, so mózachu pjasczowarja Maxa Schmelinga w jeho bydlenju w Potsdamje wopytacź.

steješe. Tutón zakoń je jara mudry a dobry ze sledowacych pričin:

Ma-li młody namrěwc starše bratřistwo, tak pytaju woni zboże druhdże ze ženitwu do kubła, hdyž muzskeho namrěwca njeje — hdyž tola w nanowym kuble wostać njemóża.

A sotry na podobne wašnje swój wuček pytaja, dóstanu nadobu a su derje zastarane, prjedy hač je namrěwc dorosł. Ma-li pak młody namrěwc młódše sotry, tak je z tutym prawo za to postarane, zo budu w kuble doma wukubłane a dóstanu raz přisłušnu nadobu; dyrbja pak bratrej służić. Za to jim tón to po konfirmaciji mytuje ze mzdu służownych dźowkow. Njezadżěła pak jim, hdyž so jim traš doma njelubi, zo do cuzej służby ćahnu. Přispomnić so ma, zo ma pak tež nan prawo a móc, swoje kubło druhemu synej přepodać, njeje-li młódši snano dorosćeny a zrawy k hospodarjenju, hdyž chce so nan tola rad na wotpočink podać. W tym padze ma potom hospodaŕ młódšemu bratrej zarunanje wuplaćić; (wolejski pjenjez = Kürgeld), to wučini po wulkosći kubła 2—500 złotych; wyše teho dyrbi dostać swój namrěwski podżěł kaž wšitcy tamni. Je-li hłowny namrěwc snano njezahojomnje khory, dóstanje druhi z jeho bratrow kubło, wolejski namrěwc mjenowany; tamne wolejske pjenjezy pak służeju prěnjemu. W padze, zo je swójba bjez muzskeho potomnika, ma najstarša dźowka prawne namrěwstwo, a mać po nanowej smjerći njemóże traš po swojim přeću jednać a kubło druhej dźowej přepodać, khiba zo je so najstarša žno do druheho kubła wudała. Potom móże mać swobodnje jednać, tola ma druha najstarša prěnje prawo na zawostajeństwo. Wuda so mać znowa, tak dźeli ze swojimi dźěćimi namrěwstwo a wobkhowa swój podżěł w kuble; swoju njewjesćinsku nadobu smě sej zaso naspjet wzać. Njeje-li wona wulke zamoženje do kubła přinjesła a suli w nim snano jenoż namrěwcaj dwaj, tak žada sej bjeze wšeho swój podżěł, wosebje hdyž je kubło bjez dolha a drohotne. Hdyž pak je jeje sobupřiwjezeństwo nahladne było a je wjele namrěwcow nana, tak sej mać radšo swoje zamoženje da wuplaćić a čelinje ze swojim muzom preč, hdźežkuli chce. Su-li namrěwcy hišće jara małe, móże kubło tak dołho wotnajeć, doniž namrěwc njedorosće a je khmany za hospodarjenje. Wudowa so z druhim mandżelstwom też wzdawa swojich prjedawšich namrěwskich prawow. By-li jeje druhi muž wumrěł, njemóże worprawnjene žadanja wo zastaranje činić ani na wotrodżenstwo zemrěteho muža ani na to swojich dźěći.

Ma-li wudowa sama dźowki a zwostanje z wudowu, tak přeńdże wobsedźeństwo na teho, kiž sej najstaršu dźowku wozmje. Wón postaji maćeri (wudowje) wumělk, zaplaći wšo nadoby a kwasy tamnych sotrow žony. To so pisomnje před wyšnosću wobkrući, zo njeby sotřistwo žony snano w swojich prawach škodu mělo, hdyž by traš žona wobsedźerja wumrěła a muž z nowej žeńtwu cuzu do kubła přimjedł; přez tajku měšeńcu móhli trojake dźěći hromadże přińć: sotry prěnjej žony, dźěći prěnjej žony a dźěći z druheho mandżelstwa — štož by wšake dosć přičiny było k njeluboznosćam a k zwadze.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Schkody njewjedra hakle nětkole sweršene.

Nětko hakle je žo dopokasało, so je krupybiczo pjatk, kotrež Dippoldiswalde a wokolinu potrjechi, wjele wjazy schkody naczinił, hač žo najprjedy měnješe. W Kunnersdorfu a žuržodnym Luchawje žo žně dospołnje a běrny ſ wulkeho dźěła sničžichu. Žitne pola žu kaž ſwalkowane. Kłoży rosbite, ſtwjelza ſłamane, tak so ani jako ſłoma žo njebudża derje hodźecź wužicź. Też w ſadrodach žo wulkeje schkody naczini. Nješičžmne schtomy žo spowalachu. Mózwětra bě tak wulka, so žynowobrocžak 300 metrow dalokuwjerhny. Mažiwne twarjenja je ſatwarjenej mótorjazej maſchinu žo dospołnje spowalachu, pschitwarki žo spowrocžachu a ſtoro wjcźe tšěchi žo njenje abo bóle cžežko wobschkodżichu. Na 2000 wokrow žo rosbi. Burja, kotrejž běchu na polu dźěłali, psched njewjedrom cžežaju, žo pschez krupobiczo tšěła cžežzy ſranichu. Konje tehorunja cžežazu wosy a druhi grat rosbichu. Pjerišna, wožebje kury žo we wulkej mnohosći sabichu.

15 000 ſtotakow žo wuhrjebało.

Pschi dźěłach na drózy w blischkosći klóschtra Scharley — Pjekaŕ pola Katowiz — ſtorcžichu tšo dźěłacžerjo na twjerdy pschedmjet. Wupokasa žo, so běchu wulki ſtoty pokład wurpli. Żelesne žudobjo, w kotrymž ſtoło běšche, žo pschi wuhrjebanju wobschkadżi a niz mjenje hacž 15 000 ſtotakow ſ njeho wupadny. Dźěłacžerjo žo wo pjenjezy mózne wadżachu. To pytny we blischkosći ſtejazy ſtražnik, kotryž žo wo to postara, so žo pjenjezy ſa kraj wukhowachu. Wšo dźěłacžerjo bjes myta njewoteńdu.

Židowski wucžah do Palestiny.

W ſhromadnej liczbje židowskich wucžahowarjow do Palestiny we wyšokosći 44 143 wosobow w lěcze 1934 pornjo 30 3272 w lěcze 1933 ſteješe Pólſka ſ 18 829 na cžole. Potom ſcžěhuje Němſka ſ 6 961, pschi cžimž ujeje žo 1585 njeněmſkich Židow, kotřiž ſ Němſkeje wucžahowarjow mějachu Rumunika ſ 1751, Greſka ſ 1504, Jemenſka (w Arabiſkej) ſ 1307, Sjednocžene ſtaty we Amerizy ſ 1028, Litwa ſ 900, Loty ſka ſ 886, Auſtriſka ſ 720, Cžeſkožłowakſka ſe 706 a Ruſka ſ 578 wosobami.

Budyske stawniske powěsće

28. junija 1935.

Narodźi žo: Alfredej Kurtej Glauche, dźełacžerjej, dźowka.

Semrěchu: Morwonarodźeny žynk bura Pawoła Jenki ſ Lupjanſkeje Dubrawki. — Pětr Jakub Kubitz, invalidny rentnaŕ, 87 lět ſtary. — Alma Emma ſmud. Hajnowa bywſcha ſmud. Mužikowa rodź. Claußnizerez, ſozialna rentnarka, 58 lět ſtara. — Jan August Bernhardt, ſchewſki miſchtr, 65 lět ſtary.

Radio

Wutoru, 2. julija, ſo ſłyſchi:

Königswusterhausen. Nimo ſnateho wſchědneho programma 6,15 wjeſoły raňſchi konzert. 11,30 ſa wjeſne żeny. 11,40 ſa burow. 12 pschipoldnischi konzert. 14 wschelakoſcže. 17 ſport ſa młodźinu. 17,45 popoldnischi konzert. 19 a nětko ſe žwjatok. 20,15 hodźina naroda. 21 ſerenadowy wjeczor.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma 5,50 ſa burow. 8,20 raňſcha hudźba. 11,45 ſa burow. 12 pschipoldnischi konzert. 15 ſa żony. 17 popoldnischi konzert. 19,05 raňſcha Pruſka. 20,15 hodźina naroda.

Hischcze wažne ſ dnjeſneho programma. Barlin: 21 wojeſki konzert. Königsberg: 21 wjeczorny konzert. Wrótſław: 19 ſa Němzoju we wukraju. Köln: 21 ſabawna a rejwańſka hudźba. Frankfurt: 21 ſabawny konzert. Win: 20,10 rejwańſka hudźba, Warſchawa: 20,55 operetka „Wulki łóž". Praha: 20,05 njeſnate reje Straußej žwóžby.

Spomožeńſka ſtatiſtika města Budyšina ſa měsaz juni.

1. Spomožeńſtwo a wopytowarjo: a) poradźowanje ſa maczerje a ſaſtaranje cžeſchenkow 241; b) ſaſtaranja małych dźěćzi 49; c) poradźenje nastawanym maczerjam 9; d) ſaſtaranje na płuzakhorych 96. Rosdźěli žo: Pschi ſaſtaranju cžeſchenkow 299 puntow ſežiwjenjeſnich žrjedkow, 59 ſchatowych a drastowych kruchow. Nimo tehо wupoczi žo: 19 ſportiſtich wosow, 4 dźěcžazych wosow, 10 dźěcžazych korbow, 35 łóžkow. Pschi ſaſtaranju na płuzakhorych 286½ punta ſežiwjenjeſnich žrjedkow. Wupoczi žo 122 wužow ſa wothladanje khorych. Wuwjedźechu žo: 93 pschežwětlenjow, 6 rönteno-wanjow. NSV je wudźeliła: 514 drastowych kruchow a wobkluczow na 291 dorosćenych a 109 dźěći.

2. W hospodarſkim ſaſtaranju žo wuda: 3038 chlěbow, 420 litrow potuńſcheneho mloka, 28 ſnamkow ſa žwězu, 666 ſnamkow ſa wobjedy, ſa cžoſch žo wſcho hromadże 2631,73 hr. płacžeſche. Sotowe podpjery 8902 hr. na ſozialnych rentnarjow, 8144 hr. na małych rentnarjow, 16437 hr. ſa wožebje potrjebnych atd., 78 105 hr. ſa dostawarjow spomožeńſkeje podpjery, 3666 hr. ſa dostawarjow jalmožny, 2536 hr. wukubłańſkeje podpjery. Wšitcho hromadże 117 790 hr.

Wěsće to hižo:

so žu žo kražnje tocžene a rěžane ſchkleńcžane chełuchi Hornjołužiſkich krajnych ſtawow, kotrež žo w Budyſkej wuſtajeżnju „Starołužiſkeho wumělſtwa" pokaſuja, ſ cžaſa Augusta Ssylneho jenoż tehodła njeſranjene ſakhowale, dokelž běchu je do kaſchcza ſtkadżene ſaponnili? Wone běchu so pschi pschecžehnjenju Krajnoſtawſkeje banki w lěcze 1908 w žeſmowni na Hrodowſkej haſy „namakałe".

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1,15 hr., za póste a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. juc. w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěsćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a bosćenčarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 151 | Budyšin — Wutoru 2. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Žane khłostanske wukazy bjez prjedawšeho přesłyšenja

Němski justizny minister je w jenym wosjewjenju na to pokazał, so w nekotrych wokrjesach husto, wosebje pschi pschenđenjach, žo khłostańske wukazy namjetuja a wudawaju, haćrunje wobstorjeny njeje najprjedy pschepytschany. We wobhnadźenskim jednanju, kotrež žo tomu pschisamknje, sahađujeny potom wobtejnosće njemuje, kotrež bychu sa pschimérjenje khłostanja wulki wosnam méle a kotrež žud a wobhnadźenski wyschnosć pohnuja, pola němskeho justizneho ministra namjetowarć, so by žo khłostanje pak zyle spuschczilo, pak žo snižilo. Najspechčiwo tomu němski justizny minister na to pokasuje, so wobhnadźenske jednanje sahađnje njeje k tomu postajene, so by so prascheneje winy a pschimérjene khłostanje snowa pruhowało. Tohodla žo porjadnje poruča, wobstorjeneho, prjedy hač žo khłostański wukas wuda, polizajsej wyschnosći pschepytschecz dać, so by so mohło hižo w tuthym wotrěłku jednanja na wobstejnosće dźiwać, kotrež hewak hakle we wobhnadźenskim jednanju do rospominanja pschińdu. Po tym, kaž wěsty leža, by žo dyrbjało jednanje dla žnadnosće sastajić.

Skóńčenje zjězda katolskich towarstwow w Československej

Prěni sjeźd wschěch katolskich Čěchoslowakskeje je žo njedźelu w Prazy pschi kražnym lěcnym wjedrje skónčił. Na Strahowskim stadionje, na kotrehož prědnjej froncze bě wokolnischcžo natwarjene, bamžowy wotpósłanz, Pařiski kardinal Verdier pod holym njebjom zwjatočnu Božu mschu cžitasche. Pschi Božej mschi bě nehđe schtiwórć milijona wěrliwych pschitomnych, kotřiž po ludach sjadowani městno pjelnjachu. Pschi Božej mschi žo zwjatej sćenje we kacžanskej, staroštkowjanskej zyrkwinskej rěcži a w cžěskej rěcži spěwasche a žo potom w žiłowaskej, němskej, pólskej a madźarskej rěcži cžitasche. Po pontifikalnej Božej mschi kardinalny wotpósłanz pschitomnym wotpušk wudźeli.

Starhembergowa garda haru dźěłała

Automobilny **korps awstriskeho domisnoweho schkita** je žo sańdźenu njedźelu we Winje shromadźił. 2000 awtow z zyłeje Awstriskeje bě žo tam swołało. Wokoło pschipoldnja tele wosydła pschez Winske hlowne torhoschčo cjehnjechu. Po tym je wulke roshorjenje sdubađzy pschipadła, kotryž hischcze njeje zyle rosjasnjeny.

Wjetšcha cžrjóda domisniskich schkitarjow, z kotrychž njedźelom je wjerch Starhembera, žo na to roshněwa, so žo **z Winskeje radnizy seleno-běła khorhoj domisnskeho schkita njesmałowschcze** a tohodła harujo psched radnizu pschicježe. Bórzy na to žo minister Fey, krajny wjednik Winskeho domisniskeho schkita, z wosom maschinskeje tšeły pschiwjese a mějesche krótku rěcž, w kotrejž je po rospravach muschnych žrudkow rjekł, so je žo sahe pokasałe, kak nutna je smutkowna jednota domisniskeho schkita.

Rozprawy wo dalschich podeńdźenjach njejsu jensne. Po jenej powěsći je cžrjóda domisniskich schkitarjow wołało: „Přeć z klerikalnymi! Přeć z měšcžanoftu Schmitzom!" radniznje wrota wupaćiła, žo do twarjenja nawalila a z balkona seleno-běłu khorhoj wupowěsła. Druha powěsć praji, so je wotpółanstwo domisniskeho schkita žebi wunusowało, so je žo seleno-běła khorhoj wupowěsła.

W rospravje dopisowarja domisniskeho schkita žo jara swórliwje praji: Po wjesele pisches Win žo jěchu na radnizu nynjm torhoschcžu shromadźichu, pschi cžimž žo wupowěznjenje z radnizu je žiwym wuskanjom powita.

Wulke italske manevry w połodnišej Tirolskej

Kětuschče italske hlowne manevry žo kónz augusta we wobšahu Bozenskeho armeekorpsa z wobdźelenjom žydom hač wósom divisijow wotmjeja. Sa měsazaj julija a august žu žo wulke połne swucžowanja jenotliwych divisijow postajiše, pschi kotrychž žo wschо hromadźe 500 000 muži wobdźeli. Sa Milanski, Bozenski, Udinski namjesny wójsłowy korps, kotrychž žylnosć je žo po wyschnoscjinej sdźelenjay powjetschita, a sa Neapelski armeekorps žu žo wulke **wožebite** swucžowanja sa poźledni tydźeń augusta pschikasałe. K manevram pola Bozena a Udiny tež Mussolini pschińdźe.

Pschi swucžowanjach žo wulka ważnosć sa hromadźe dźełanje wschelakich wójskowych družinow, wosebje pěschkow, artillerije a létarstwa, kładže. Skóńcznje je pschi wotmyślenych wójskowych swucžowanjach **nowym kanonam a nadběžnańskim narjadam,** kotrež žo w tu khwilu mjes italske wójsko rozdźěleja, wosebita róla pschimyślena. Bozenski armeekorps žo sa wotmyśleny manewer na žylnosć pjeć divisijow pozjescži.

Laval z wótrosću rěčał

Franzowski ministerski president Laval je njedźelu puczowarčił tydźeń sa Arvergnu z rěcžu wotewrić, z kotrejž je po hlownym dźělu Franzowzow k jenotelći napominał. Kaž „Petit Parisien" pischе, je Laval pschi tym tež na swoje poslednje diplomatiske skutki pokasał a w nastupanju němsko-jendźelskeho łódźitwoweho sréczenja prajit:

„Snajschecza Jendźelskej sym réć měł, kajkaž žo sluschesche, a samo cži, kotřiž maju mje sa pschepomérneho, bychu žnadź měnili, so sym troschtu pschedaloko schoł, hdy bychu bo drobna klowa znali, kotrež sym wuził. Franzowsko dyrbja **žebi** symnu krej a mysl sa porjad sakhowarć. S kajkej nahladnosću bych mohł se sastupjerjom Němskeje rěcžeć, hdyž žo nasch krej sam sdawa, hdyž žo wo rukowanje sa swój bjesstrach njestara, hdyž napohlad njeporjada a bojasliwosće posłuscha."

Chce so Irska dospołnje wot Jendźelskeje dźělić?

W jenej rěcži w Limerieku je sobotu wjeczor irski knjeżerstwowy schef de Valera wo jendźelskim kralu jako wo wukrajanje rěčał a prajił, hdy bychu Irjzy žiwobodni byli, njebychu jeho sa swojeho knježerja wuzwolili. Prjedy hač knježerstwo swoje sastojnitwo wopuschczi, wono žnjemej nowu wustawu pschedpokoji. Wokomik dospołneje žiwobody je blisk.

Jendźelske honjeršske létadła za Španisku

Kaž je zhlischcež, je schpanište knježerstwo w Jendźelskej 50 honjerskich létadłow typa „Super Fury" skasało, kotrež do najeršpschich žwoje družiny sćischeja. Najrjrjódzy žo tši létadła z Jendźelskeje do Schpanskeje podadźa, **so** bychu ko schpanišzy létarjo z nimi wutwucželi.

Ednowa rozprawa wo jcho puczowanju

Minister Eden je w jendźelskim delnim žejmje wo žwojim diplomatiskim puczowanju do Pariża a Roma rosprawił. Eden praji: „Samyšł mojeho puczowanja bě dwojakeho waschnja: Jendźelske knježerstwo chcyšche na prěnim městnje najsaćišu składnosć wuzitć, so by franzowskemu knježerstwu polnje a sjawnje němsko-jendźelske łódźitwowe sréczenje rozjasnjiło. Pschejesche zebi też, so by z franzowskim knježerstwom puče a žrědži rospomnało, so by žo jednanje wo wschich dyrbkach Londonskeho protokolla z 3. februara dospěło. Dach franzowskemu ministerskemu presidentej rosprawu wo němsko-jendźelskim łódźitwowym sréczenju a jemu wobstejnosće wopisach, pschi kotrychž je žo wobsamknło, a pschicžinu, kotrež su jendźelske knježerstwo k tutomu wobsamknjenju pohnyle.

Laval je z tej žamej sjawnosću ménjenje franzowskeho knježerstwa wo tuthym sréczenju wuprajił. Wón też swoje nahlady wo tym roskoži, kak budźe sréczenje na wschelake europiske praschenja skutkowacz, z kotrychž rosrižanjom žo wobej knježerstwje saběratej. W běhu tychle rosrěczenjow žo społna, so je za srjadowanje tehole praschenja, kaž na pschikład létarstwowego pakta, raušcheho pakta a žrjedźoeuropskeho pakta, kaž za sréczenje wo wobronjenju na kraju wulke hromadźedźerkanje mjes Franzowstej a Jendźelskej nusne.

To žu praschenja, kotrež niž jenož Franzowsku a Jendźelsku sajimnja. Tohodla z franzowskim knježerstwom sa formu hromadźedźerkanja, z kotrymž žo najlepje hodźi, po możnosći spěschnje a dospołnje dospěcz, so žo programm Londonskeho protokolla z 3. februara se wschěmi krajemi dopjelni. Na konju rosrěczenja, kotrež tym potom

z Mussoliniom w Romje

měł, mózach na swjeselace waschnje dojednanje wo możnosći swětčicz, so žo hodźi sa europiske smérowanje dźerać w pschesjenosći z pramidami, kotrež žu w Londonskim protokollu a w Stresaskim wobsamknjenju postajene. Tola žo nadźijamy, so dyrbi so najkhmanscha cžara sa krótki cžas namakacz.

Eden žo potom

z italsko-abeżynskemu swadnemu praschenju.

pschiwobroczíwschi praji: Sdźelich Mussoliniej, so žebi jendźelske knježerstwo wo swadźe mjes Italiju a Abeżynsku žhutne starosće cžini. Pokasach na to, so je jendźelska swonkowna politika na Swjask ludow sakoženа, a so tehodła jendźelskemu knježerstwu podawki, kotrež bychu mohle na pschichod Swjask ludow wliw mécz, njemóža hšesbźak być. Pódła teho ma sjawne ménjenje Jendźelskeje wo tuthym praschenju jara wuprajene ménjenja. Jendźelske knježerstwo je tohodła polne starosćow pruhowało, hač móże někajki wuspěschny pschinoschk sa tole rosrižanje podacz.

K lepschemu skóncznemu wurunanja italsko-abeżynskeje swady by jendźelske knježerstwo smólnine było, Abeżynskej žnuhu kraja w jendźelskej Somaliskej poskicžeć a jej z tym **pschikhad k morju dacz.**

Tónle namjet by dyrbjał Abeżynskej połožicz, krajne a hospodarske pschihłowolenja Italskej cžinicz, k kajkimž by we wobłuku srjadowanja doschło. Jendźelske knježerstwo njeby jako wotrunanje sa tole wotstupjenje žanych pschihłowolenjow žadało, z wuwjacžom prawow paženja sa ludy w tych krajinach, kotrež žu žo Italskej wotstupile. Tónle namjet njeje žo z lohkej wutrobu cžinił, a jenož khutnosć położenja móżesche wotstupjenje jendźelskeho kraja bjes jenak hódneho wotrunanja samołwicz.

Wobžarnju jara, so Mussoliniej njeje możno było, tónle namjet jako sakład sa rosrižanje swadneho praschenja pschijeczi.

Mussolini Jendźelskej wotprajił

Edenowu rosprawu w jendźelskim delnim žejmje žu w Romje z wětšej napjatosću wocžakali. Hdyž bě žo wona wojsewiła, je italske knježerstwo na to pokasało, so je žo Mussolini Edenej runje tak sjawnje kaž wěsće pschećiwo pschikhadej Abeżynskeje k morju pschez Zailalski pschikław w jendźelskej-Somaliskej wuprajił, dokelž by tajki pschikhad Italskeje sajimy a pschecža myłił. Mussolini je žo sapowědźił, tónle namjet rospominacz. Italska nochce žadła wo pohrědnitwje w italsko-abeżynskim swadnym praschenju niczo wědźecz. Abeżynska žebi hižo létdźeżatki pschikhad k morju žada. Tole žadanje je Italska hižo wospjet wotpokasała.

Abesynski kěžor je nadźiju za zakhowanje měra spuščił

Abeżynska może z 1¼ milijona wojakami wótcžinu sakitacz. Sso z rosprawnikom Pařiskich nowin „Matin" rosrěcžeju, je abeżynski wójnski minister prajł, so je abeżynske sjezace wójsko 350 000 muži žełne. Jeli by trjeba było, by žo za schtyri njedźele hischcze mohło 90 000 muži mobilisowacz. Druhe praschenje pak je, hacz budźe žo tole wójsko też mó wobronicz. S brónjemi je Abeżynska po žadacu na njedostahaje waschnje sastarana. Kaž je abeżynski kěžor Haile Selassija sastupjerjej jendźelskeho tydźenika „Sundah Times" złorził, so europiske staty sapowědaju, Abeżynskej brónje podawacz. Wón wožebje Franzowsku, Belgisku a Danisku mjenowasche. W nekotrych padach žu žo žamo hižo sapłacżene pożitki brónjow w pschistawach sdźerżałe. Mózno pak je, so Amerika Abeżynsku z brónjemi sastaruje. Abeżynski kěžor to njeje prajił, tola tomu tak budźe, pschetož bjes brónjow a munizije žo w naschim cžasu njebodźi wójna wjesć. Hižo raz je Italska spytała, Abeżynsku do italskeje kolonije pschetworicz. To bě psched nehđe 40 létami. Tehdy pak žu Italjzy w Abeżynskej hubjenje pobyli. We wulkej krwawnej bitwje Abeżynzy italske wójsko sbichu. Tyžazu italskich wojakow je tam žiwjenje wotstajiło, a tyžazy z nich žu Abeżynzy sajeli. Tón krócz Italska z wjele wjetšchim wójskom, z tankami a létadłami derje wuhotowanym, Abeżynsku nadpadnje. Tola też teho žo Abeżynzy njeboja. Hacz do poślednjeho muja chcedźa sa žiwoju dalschu žiwobodu wojowacz. Na to njeje žanych myšli, so by žo abeżynski kěžor Italskej podczišnył.

Druhe lětadła Jendźelsćenjo w Schpanilskej za 3½ léta natiwarja. Najwjetšcha špěchnosć tychle lětadłow ja hodźinu něhdźe 400 kilometrow wuczinja. Nanajwyšche mjóża 10 000 metrow leczeć.

Načišćne prašenja w jendźelskim sejmje

Sapóstanz dźělaćerskeje strony Cocks je póndźelu w delnim šejmje šo ſ někotrymi praschenjemi ja jendźelskej swonkownej politiku wobhonjak. Najprjódzy chcyšche wón wědźeć, hacž je němski kanzler Hitler pschi swojim sašadnym poschiczenju, so chce njenadpadowanjske pakty ſ kóždym šuśodom Němskeje, ſ wuwlačom Litwy, wobſtamknyć, teš šowjetiſku Ruſku do wopschijeza šuśodnych ſtatow liczik. Swonkownu minister Hoer wotmotkwi: „Jendźelske knjeźerſtwo je ſtajnje měniło, so Hitlerowe poſtiċzenje teš šowjetiſku Ruſku wopschija.“

Cocks chcyšche dale wědźeć, hacž šo jendźelsko-němske łódźiſtwowe ſrěczenje pola Swjatka ludowy pschipowědźi. Swonkowny minister wotmotkwi, šo šo tole ſrěczenje Versailleſkeho měrowego ſrěczenja njedótka a šo šo pola Swjatka ludowy pschipowědźi.

Cocks šo potom praschesche, hacž šo ſrěczenje w delnim šejmje do rospominanja da. Powoła šo na to, so ſrěczenje ſranjenje Versailleſkeho ſrěczenja wotpuschcza, a so šo ſwonka Němſkeje jako njeſprawne poſtupanje wobhladuje. Swonkowny minister Hoer Cockja nazwari prajiw, so wón šwoje praschenje njepošrědnje k porokam ſnjewuzije. Knjeźerſtwo njemóže žanemu Cockſowemu wudawanju pschihłošowacz.

Ze Serbow

W Budyšinje, 2. julija 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Štož khudemu daš, požóčiš Bohu
Jahoslowjanske prajidmo.

— **Wo wjedrje.** Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer 748, hygrometer minus 3, najwyšſcha temperatura wo dnjo plus 33. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer 0, najniſcha temperatura we nozy plus 20. — Wjedrowe poměry pokasuja w Srjedźnjej Europje teš dźenja jenoż malu nakhilnosć na pschenjenje, pschetož wyſchina w połnóčnej Němſkej pobibuje šo jenoż pomału k połnóčnemu cźopej. Na tym njepschenjeni teš njewjedrowe kaźenje, kotrež je je Schpanifeje hacž do połnóčneje Franzowſkeje šo pschedobyło. Tuto šo je šrjedźneho morja dale k połnóczy tłóčeli, tak so najſterje jenoż połnóčna a wjeczorna Němſka pod jeje wlitw pschinidźe. Cźopje ſtónczne a ſuche wjedro budźe w ſrjedźnjej Europje.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchu ſrjedu:** Sstabe wětrh, ſtónczne wjedro, ſucho, jara cźopło, jenoż ſ dźela nakhilenje k njewjedrom, wošebje we wjeczornych krajach.

— **Nowoſrjadowanje ratarſkeho wudołženja.** Na ſkładze 7. wuhwjedźeńſkeho wukaſa k ſtatnemu ſakonjej ſ dnja 1. julija 1935 wo rjadowanju dołžnych pomérow ratarſkich łěſnych a ſahrodniſkich pschedewſacjow ma ſo nowe pschetworjenje pschewjeſcź, kotrež budźe k ſejſchu njenemu pschewjedźenju wudołženjom słužiċź. S 1. julijom 1935 pschińdu nadawki hamtiſkich ſudow jako wudołženſkich ſudow na ſnowa ſarjadowane wudołženſke hamty.

— **Koleso ſo trabnyło.** W nozy k 30. 6. potrabny ſo w hoſcźenzu „Heiterer Blick“ nimale nowe muſaze koło ſnamli „Herold“ cźo. 15486 abo 15986, cźorne kroſnjo ſe žołtymi ſmuhami, němnike wodźidło cźorne dźerżadła, cźorne ſwjena ſe žołtymi ſmuhami, ſwónčk ſ dwójnym kłokom ſ napiſmom „Schiebak-Bautzen“, elektriſke wobſwětlenje ſnamli „Bauer“, ſamobeh Zentrez, cźorne wotruče. Schtóž móže něſchto blišſche wo kole ſdźeliċź, njech to cźini na kriminalne wotdźelenje w Budyšinje na hrodźe Ortenburgu, telefon cźo. 2802.

S **Buriz.** Sańdźenu njedźelu ſo gmejniſke wiſchnje po ſchtomach pschenajachu. Dokeľ maja ſchtomy pomérnje malo płodow, njeſtu dokhody gmejny ſ nich jara wulke. Teš jabłukowe ſchtomy lětſa taſke žně njeſmeja kaž łoni.

S **Małeho Wjelkowa.** Dobrowólna wohnjowa wobora mějeſche tu pjatk wjeczor ſhromadnje ſ dźělom dyrbjeńſkeje wohnjowoje wobory ſwuczowanje. Mějeſche ſo ſa to, ſo je w domje na Zinſendorfkej dróhy 30 na ranſchim boku w tśeſche woheń nastał. Woheń dyrbjeſche ſo je ſchtyrjomi hadźiſami ſaleċź. 3 wodowody bjerzechu ſo ſ hydrantow, ſchtwórty ſ Schołeżij wodowoje ſtudnje. Pschi ſwuczowanju wobdźeli ſo wjele pschihladowarjom, wołeſe dźeċźi.

S **Hornjeje Hórki.** Pschi pjatkowym njewjedru dyrji ſymny błyſk do gmejniſkeho hamta, rosbi tam někotre tśeſchne zyhele. Błyſk ſkoči potom do bliſkeho elektriſkeho perwoda a rosbi někotre ſtolatory. Pschi tym ſo žona na krótki cźaſ pohłuſchi. Dalſcheje ſchkody njenaſta.

S **Hornjeje Hórki.** Do wjeſneho hata padny tu 4kżny hólcźej, jako chcyſche ſa hrajku, kotraž běſche jemu do wody padła, hrabnyċź. To widźawſchi ſkoči ſa nim žedſak Kurt Kalauch a wukhowa jeho tak pſched wěſtej ſmjerću.

S **Mniſchonza.** W naſchim nowym haſcheriſkim hacźe, kotryž je wobſtaraċź knjes Krebs ſa powſchikownoſć ſa kupanje pſchiſtupny ſcźinił, knjeji wot ranja cźiſke žiwjenje. Wošebje dźeċźi ſo pschi cźopłych dnjach kaž w khłódnej wodźe panjaja.

S **Kobliz.** W nozy k 28. junijej ſtaj ſo dźeſ. Korka Steidler, narodźeny 16. 2. 1906 w Wiſkopizach, a kuchinſka Frieda William, narodźena 28. 2. 1920 w Njedaſcheczach, hromadźe ſhubiłoj. 29 lět ſtary Steidler mějeſche ſ 15-létnej Williamez pomér, kotryž pschiwuſni holzu njeczeſe pjachu. Se ſawoſtajeneho liſta na ſwojeho knjeża ſo Steidler wupraji, ſo chce žebi hromadźe ſe Williamez žiwjenje wſacź. Sda pak ſo, ſo ſo wobaj na njeſtatnim měſtnje ſdźerżujetaj, dokeľ běſchtaj žebi koleża žobu wſaloj. Dokeľ ſo tu wo wotnowjedźenje makoľetneje jedna, ſo na Steidlera a Williamez ſjawnoſcź kedźóna cźini.

Se **Ssowjerez.** Ssobotu wjeczor dyrbjeſche ſo ſ wuhlom nakładźeny wóſ ſ Mjeſchiz na Ssowjerečanſkej hóry pſched Rachlowom autej wuwinyċź. Pschi tym pschińdźe pſchebliſko na kromu dróhi a woſta tźażay. Dyrbjeſche žebi najprjedy ſ Rachlowa po konjej dóniċź, ſo byſchtaj jemu wóſ wuczahnyċź pomhałoj.

Wjednik wotewri dźeſ ſtatneje awtowoje dróhi Mnichow-Holzkirchen.
Na prawo: bohot general ſ Epp, rěcźi pschi wopomnjeńſkim kamjenju, kotryž nowy ſtatny ſnak ſtatnych awtowych dróhow njeſe. Na lěwo wjednik jědźe jako prěni na nowej awtowej dróſy.

Stary a nowy wučeŕ

Powědańczko wot Jakuba Nowaka-Kaſchečanſkeho.

2] (Pokračowanje.)

Po wobjedźe dźěſcheſe wučeŕ na faru, hdźeż mějeſche hiſchcźe něſchtokuli ſ fararjom wuczinjeċź. Leńka wošta doma; jako hoſpoſa dźe mějeſche tu dźěła doſć. Hdyž ſo nan ſaſo wrócźi, dźěſchtaj hromadźe won do polow; bě to wuczerjowy najluběſchi pſchethod. Naléczo bě hižo ſwoje knjejſtwo naſtupiło a ſwoju rjanu ſelenu wochu po ſemi pſchešterło. Leńka a jeje nan wjeſeleſchtaj ſo, ſo jimaj ika ſyma wjazy wſchědne pſchekhodźowanje njewobaraſche. Mitý naléżni powětr jeju tak łubośnje wobduwaſche.

Hdyž wučeŕ a jeho ḃowka ſaſo do ſchule pſchińdźeſchtaj, bě hižo cźmiczka. Ssedźeſchtaj hiſchcźe dołhi cźaſ hromadźe, žebi wo tym a druhim powědajo. Najradſcho ſpominaſchtaj na njebohu macź; wo njej ſo jimaj žeńe rěcźeċź njewoſtudźi. Też wo ſwojim pſchichodnym žiwjenju ſo rosmołwjeſchtaj, kiž dźě dyrbjeſche nětko zyle hinaſche bycź hacž ſaúdźene. Pſchi tym njeſabyſchtaj też na noweho wučeŕa ſpomnicź.

„Budźe drje ſo jemu ſwopředka też trochu dźiwno ſdaċź, hdyž budźe ſam dyrbjeċź zyłu ſchulu wjeſcź“, měnjeſche ſtary wučeŕ. „Je drje hižo dwě léċźe ſa pomoznego wučerja był, ale je to pſchezo hinak, hacž hdyž dyrbi zyłu ſchulu ſam ſaſtacź. A nimo toho dźě bě we němſkej ſchuli; a žerbſke dźěcźi dyrbja ſo tola hinak kuklacź hacž němſke; tam maju jenoż maćerſnu rěcź wuknyċź; tu pak dyrbja nimo maćerſkeho žiny też zuſu, němſku rěcź wuknyċź.“

„Nadźejmy ſo najlépſcheho“, wotmołwi Leńka, „a ty, luby nano, tola też kónz ſwěta njebudźeſch, ſo jemu njemohł ſe ſwojeho naſſonjenja ſ dobrej radu wuſpomhacź.“

„Haj, to drje je wěrno; ale budźe wón też we moju radu rodźiċź; tajzy młodźi ludźo wukmu w naſchich cźaſach wjazy, hacž ſmy my pſchedy wukli; hdyž dźiwa, hdyž žebi potom też husto myſlu, ſo wſcho lépje roſumja hacž my ſtari, a ſo na naſ njetrjebaju dźiwacź.“

„Nano, myſlu žebi, cźłowjek, kiž chce woprawdźe derje ſwoje měſtno ſaſtacź, njebudźe tak hordy, ſo by radu ſwojeho pſchedchodnika, kiž je telko lět ſpomožnje na ſamſnym měſtnje ſkutkował, ſazpěł. Tak ſlě njeſchamy a njeſmělmy wo nowym wučerju myſlicź; to by njelubośne było.“

„Ja chzu jemu radu lubujo wſchudźe k pomozy być, by mi ſwojich lubych dźěcźi ſel było, dyrbjeli ſnadź pſchi nowym wučerju mjenje pródzy a lubośće namakacź hacž ſym jim ja wopruwak.“

„Haj, nanko, hdy by tajki wučeŕ był, kaž ty, cźaſa hiſchcźe ſama do ſchule chodźiċź; tak je ſo mi pſchi tebi lubiło.“

„Chzyſche pak mi kuſk po ḃubje rěcźeċź, mała liſchka?“ ſmějeſche ſo nan, „abo chceſch mje na ſtare duny hiſchcźe hordeho ſcźinicź?“

„To nochzu a to cźi też trjeba njeſe, ſo cźe chwalu: Ssy tola najlépſchi wučeŕ, ale hiſchcźe mój wjele lubſchi nan!“, a Leńka ſawrě jemu hubu ſ hubicźku. Nan wokoſchi lubje ſwoju dźowcźiczku a pſchejeſche jej dobru nóz. K pożledujemu rajeſi podaſchtaj ſo na ſchuli k měrej.

Najſajtra bě Leńka hižo ſo ſchadźenja ſtónczka ſtanyła. Kaž kwětka rano cźim rjeńſcho kſéże, hdyž je ſo w nóznej roſzy wukupała, tak bě też ju nózny měr poſylnił a porjeńſchił. Lubje ſwěcźeſchtej ſo jeje brunej, wjeſeleſej wóczaj a cźerwjenobéłej liczaj kżéżeſchtej kaž róże a lilije. A kat ſpěſchnje dźěſche jej dźěło wot rukow! Hdyž nan něſchto poſdźiſcho ſtany, bě ſnědanje hižo pſchihotowane.

Dopołdnja ſapoczachu dźěłaczerjo wučerjowe wězy k ſwójſkej nożycź. Tu dyrbjeſche wón pſchichodnje hydlicź, pſchetož ſchula bě mała, tak ſo tam nimo noweho wučerja nichtó wjazy pſchebywacź njemóżeſche; ſwónk pak mějeſche na prěnim poſchodze ſchikwanu ſtwicźku. Swónkowa thěża leżeſche ſ praweho boka zyrkwje a je ſwojeje noweje ſtwy móżeſche wučeŕ runje zyrkeŕ widźeċź. Srjedź zyrkwinſkeje murje a ſwónkoweje thěże běżeſche mała haſta k połnozy trochu do doła. Hdyž bě haſti tónz, japocza ſo wjeſmy pucź a ja nim leżeſche rjana ſarod ſ wyſokim płotom. Tuta ſahroda ſkuſchcźeſche k ſchuli, kiž hnydom ſa njej, něhdźe dwaceſci krocźel wot puca ſdaleka ſtejeſche. Hdyž běchu w ſchulſkej ſtwi wokna wocźinjene, mógżeſche ſtary wučeŕ ſe ſwojeho bydlenja runje nuts hladacź.

Popołdnju bě hižo wſcho we wučerjowej nowej ſtwi ſarjadowane. Też ſwónk bě pomhał ſobu dźěłacź; wjeſeleſche ſo, ſo budźe ſtary wučeŕ pſchezo pſchi nim, dokeľ wón pſchejara rady ſ něſkim „roſumne ſłowo“ porěcźa, a to ſo tola ſ knjeſom wučerjom ſkerje hodźeſche, hacž ſ kim druhim. Bě to ſzyka dźiwny mjaſ, tón luby ſwónk, a ſtaremu wučerjej dozyła njepodobny. Tutón bě dołhi a khodźeſche trochu pokhileny, kaž wſchitcy ludźo, kiž wiele ſydaju; jeho wobliczo bě błędze a ſuche, runjeż njemějeſche njeſtrowny napohlad, włoſy běchu hižo dawno ſnědźeke, jeho hiſchcźe ſaſnej cźornobrunej wóczaj hladaſchtej kruće a měrnje. Swónk pak bě mały muſik, ſ cźerwjenym wobliczom a hiſchcźe cźerwjeńiſchim nožom; ſli ludźo měnjachu, ſo je wot toho, ho kelž rady fararjowe wino woptuje; jeho małej wóczaj wjerczeſchtej ſo ſtajnje dokoła wokoło, kaž ſo by něſchto pytał. Nimo toho mějeſche ſo ſwónk ſa jara mudreho cźłowjeka, haj ſa najmudriſcheho po fararju a wučerju; běſche dźě we ſwojej mkodoſći poldra léta w ſuſbie pobył. Ludźo, kiž jemu jeho naihonenje ſawidźachu, kaj wón ſam měnjeſche, powědachu drje, ſo je zyły cźaſ dwě hodźinje ſa Kamjenzom pola ſchewza — ſwónk bě poprawom ſchewz — dźěłał; ale wón wſchěch łohyn pſchewźedźeł, jo je to hrożna ſa, hdyž jim dołhe ſtawiſny wo Drježdźanach, Lipſku, haj ſamo wo Barlinje powědaſche.

Dźenja bě ſwónkej runje tak prawje derje; mózeſche dźě dźěłaczerjam, kiž wučerjowe wězy pſchenoſchowachu, roſkaſowacź a poručowacź a to — kaž je ſnate — wſchitzy wulzy a mudri ludźo rad cźinja. Běhaſche horje a dele kněnjo, ſo dyrbi tola ſam wſchudźe pódła bycź, njedyrbja-li dźěłaczerjo wſcho ſkepſzacź. Leńka drje ſo druhdy mjerſaſche, ſo chze ſwónk wſcho lépje wědźeċź hacź wona, kiž nanowe waſchnje tak derje ſnajeſche, ale bě jemu tola po woli a hdyž bě wón woteſchoł, ſporjedźa potom wſcho, kaž ſo jej ſpodobaſche. Hdyž ſwónk ſaſo pſchińdźe, bě dawno ſabył, kajke ſaſnje bě prjedy dawał, a hdyž bě ſtónczne wſcho hotowe, praji ſwónk wjeſele k wučerjej: „Na Bohu dźak, wſchak bu dokonjane. Derje, ſo mějach runje khwile, nětchto pomhacź; hewak drje niehy wſcho tak rjenje wotběżało.“

„Mějcze dźak!“ wotmołwi wučeŕ, ſo cźiſche pożmějwkujo, ſchtož ſwónk ani njepytny. „Bóh daj, ſo bych tu na ſtary dźeń dobry měr a wotpocźink we waſchim domje namakał.“

Swónka taſke ſłowa mjerſachu. „Pſchi mni hižo ludźe ſo wam lubicź!“ dźeſche, „a hary też ſaneje njecźinju, tak ſo drje budźecźe tu w měrje wotpocźowacź móż.“

Wučeŕ niczo njewotmołwi; dźěſche po ſthodźe horje do ſwojeho bydlenja, hdźeż bě Leńka mjes tym hižo wjecźerjeczej pſchihotowała. Dźenja bě jeju ſabowa krótka; mějeſchtaj kóżdy ſam ſwoje myſlicźki; bórzy podaſchtaj ſo k měrej, dokeľ běſchtaj ſprożnaj.

(Pokračowanje.)

S **Rachlowa** pod Čjornobohom. (Worakawstwo.) W nozy k njedźeli powalichu worakawi hólzy wós, kotryž pu-cjowazej dźiwadownej skupinje słuscha, kotraž w tu chwilu w naschej wsy pschedstajenja poskieża. Pschi tym so wjele schkody nacżini. Na dobre sbožo mózachu so worakawi hólzy swójcżicź.

S **Wulkeje Dubrawy.** Wczera wozwjeczi najstarschi **wobydler** nascheje wsy tyschcźerski mischtr na wotpocżinku a wumóžnikaŕ Jan Schkoda swoje 82. narodniny. 1. julija 1853 běsche so jako rjeni khěžkarja a hórnika Handrija Schkody narodźił. W Klukschu nawukny tyschcźerstwo a dźěłasche potom jako pomocznik w Njeswaczidle. W Drježdźanach służesche pola tśelzow w létach 1873—1875. Hdyž běsche so ſ wojakow wrócźił, sazydli so w ródnym domcźu a wutwari žebi mażiwne domske ſ tyschcźerju. W lécze 1889 woženi so ze swojej hischcze żiwej mandželskej rodź. Klosej. S tutoho mandželstwa pothadźeju 3 synojo a 5 dźowkow. Też na tutym mésnje pschejemny jubilarej hischcze prawje spokojny żiwjeństi wjeczor.

S **Wulkeje Dubrawy.** Tudyschi gmejnski hamt a też żirowa pokładnja dźělataj wot nětka wot 7 do ½1 hodź. a wot 2—5 hodź. popołdnju. Wutoru a schrjedu popołdnju je gmejnski hamt sa siawny wobkhad njeschtupny. Sobotu popołdnju stej gmejnski hamt a też żirowa pokładnja dozyła samknjenej.

S **Huczinu.** W nalécźu t. l. je so też w naschej wsy bacżonej zwójba a to na Hofmannej statoku sażydlika, něsto je pschirósł dostała. Tśi wjeselcy bacżonkow schadźuje na nimodusnych, kotśiž móża tutón lubosny idyl ſ dróhi jara derje wobkedźbowacź. Wot léta 1912 nje-je tu wjazy bacżonow było. Tehdom mějachu zwoje hnězdo na Bělez brózni.

Se **Stróže pola Huczinu.** Ssobotu popołdnju wotpali so tu brózniza ratarja E. Nowaka ſ Mateje Suborniczki. Mohoń bě wudyrił a wokolo ½9 hodź. wjecźor a so je njewidźebnej spěchnosći zu rosschéri, dokelž mějesche w żynowych a drjewownych kładach brózn je dosć zgroby. Hdyž też wohnjowe wobory je Stróže, Suborniczki, Huczinu a ſ Brézny hnydom pschikhwatachu, njedasche so w brózni tola niczo wutkowacź. Brózniza běsche na Stróżanskich wobydlerjow pschenajana. Kak je woheń nastał, so dotal njeshodźesche swéczicź.

Se **Suborniczki.** Njedźelu wotewri so kupańska méstnosć, kiž bě lébwowa służba 4/152 pschiprawiła. Bórzy wumi so wjeśole żiwjenje pschi kupjelach a wschelake sportśe poskieżenja pschiwabichu cźerjódy wopytowarjow. Też konzert so poskieży.

S **Radschowa.** Njedźelu wotmě so tu pod wjednistwom superintendenty Lindnera ſ Nisseje lětny žwjedźeń evangelskich jónskich pomocznizow. Rósbórskeho wokrjeża. Hižo do 2 hodźin pschipołdnju běchu ſ zyłeho wokrjeża ſ omnibusami, autami a rjenje wupyschenymi wosami jubuitowy pschikhwatale. Riana tuka pschi Radschowskej zyrkwi běsche rjenje wupyschena. Pschi pschikrytych blidach bo hosćo a wopytowarjo sedźachu. Pschi synkach hudźby Kletnjanskeho a Wódrjeczańskeho zyrkwinskeho posaunowego chora so zhromadnje kofej pijesche. Po pokrowjenju poda pśiwnawjedźeŕ, farař Naj ſ Kletnego, rosprawu wo pokładni a swéczi wobdźělenje jenotliwych wjesnych skupinow na wotkrjeżnym żwjedźenju. Potom spěwasche so pschi synkach swonow kerluschi „Njech Wołu dźakuje". Farař Naj mějesche potom żwjedźeńsku pólnu Bożu służbu. K tomu pschisamknu so wukst dr. rjaneje Dubrawy. Na żwjedźeńskej łuzy mějesche Mj45 hodź. wjednioza provinzialneho żnjaska knjeni ſ Gerlachowa pschednoschk „Evangelska jónska pomoz a jeje nadawki w zyrkwi". Po 6 hodź. farař Belkardi dostórcźnje żiwjatocźnosćz pschi Hradschowskej zyrkwiczy wotmě. Sewjedźeń wostanje wschém w dobrym wopomnjeczu.

S **Hórkow** pola Wósporka. Ssobotu popołdnju wokolo 2 hodźinomaj sta so psched pschejeźdom żeleznizy blisko dwórnischcza na cźarje ſ Nisseje do Wósporka njesbože. Kołojeźdny, ſ dwórnischcza pschikhadajeso, pschejeźdże żeleznizny pschekhod. W żamknym wotkonniku pschijeźdże motorski kolesaŕ ſ druheje strony a rasty ſ kołojeźdnym. Wobaj padnychtaj. Na dobre sbožo pak so jenoż lójsko sranuchtaj, mjes tym so na kolesowaŕ wjesicha schkoda nasta.

S **Kettlz.** (Sswérna służobnica.) Wczera bě temu 40 lét, so je knjeni Bucherowa, mandželska schewskeho mischtra Buchera w ludyschej mlokarni jako pschedawarka pschistajena. Wot 1. julija 1895 sastara kóżdy dźeń żwérnje swoju służbu a je żebi se żiwojim pschecźelnym waschnjom wjele pschecźelstwa dobyła.

S **Njeswaczidła.** Ssobotu popołdnju sta so na statnej dróhi Budyschin-Wojerezy w blizkosći Noweje Wsy wobkhadne njesboże. Cźežity auto ſ Budyschina pschikhadajeso, kotryž wosoby ſ wikow wjesesche, běsche po pschedpisanje na prawym boku w smeru jéżby runje pornjo Bartez hornczerni sastał. Starscha żona, kotraž so na kijaj sepjerajesche, ſ Pśowjowje pothadźaja, bě żebi w hornczerni nécźsto nakupiła. Hižo běsche dróhu pschekrocźiła a chżyschce wot sadu na wós salécź. W żamknym wotkoniku pschijeźdże w żamknym smeru cźežity auto ſ pschiwésćachom a chżyschce so wosej na lewo wuwinyc. Pschi tym so żona wot wosa sbrachny a k semi wjerchny. Wjednik cźežiseho auta bě na tutym thžeru wuzkim méstnje jara spěschnje ninto jél a tak tonu pschinoschowaŕ, so je k njesboju dóschło. Stjesbożena, kotraž mějesche rany na ruzu a nohomaj, dyrbjesche so na pschikaz dr. med. Sswikory do Budyskeje khorownje domjesć. Dalsche swéczenja je policija w Njeswaczidle do rukow wjała.

Janska kermuša w Pančicach

Janska kermuša, — po prawym jenož wopomnjeće posswjećenja klóšterskeje cyrkwje — zdawna sem też wjosnjenju sobu swjeća a tak maja w běhu léta dwě, we měsacu winowcu je hłowna. Lětsa so dla oktavy Bożeho Cěła hakle poslednjeho smažnika woswjeći. Wabi pak preco hišće ludźi do klóstra, byrnjež traš nie w tej rozmérje kaž w prjedawšich časach. Njedźiwajo teho pak bě so preco hišće rjana ličba bližšich a dalšich hosći zešła, kotříž z domjacymi w nawječornej hodźinje na přednoski némskeho spěwneho towarstwa na klóstrje připosłuchachu. Najwjacy žiwjenja běše wokolo cumpjelow a burskeho młyna. Dla njedosahaceho městna za korćmu njehodźeše so wulki karusel stajić. Z nimi přikhadža nětčiš. wobsedźerka zwud. Frenclka z Kamjenca lětsa runje 40 lět, mjenujcy na Jansku a hłownu kermušu nazymu. Zwjetša je wona ze swojimi nastrojemi na wšěch kermušach w katolskich Serbach a je jenički tajki wobkhod w Kamjeńskim wokrjesu. Dźiwajo na jubilej chee dźensa (wutoru) popołdnju dźěćom wosebite wesele činić. Woprawdźe by nješto we wjesnym kermušnym wobrazu pobrachowało, njebyłło tu cumpjelow a młyna, też dźěćom a młódšemu dorostej.

Kermuša wšak je wysoki swjedźeń w ludowym žiwjenju našeje domizny. Je termija, po kotrymž so liči. Je dźeń, na kotrymž sej człowjek „nješto popreje", na nim dźěn so přećelstwa zeńdu a so witaja.

Mjez Serbami je kermuš zdawna sem wobluowana. To wobswědči nam stary kronikar Abraham Frencl, kiž běše faraŕ w Smowje nad Eigenom, kiž wokolo léta 1720 pisaše: „Na kermuš dźerži Serb wjele, tehdom sej wón ze swojimi přećelemi, kotrež sej na nju přeprosy, w jědźi a piću nješto być zda. Wjesele traje zwjetša tři abo štyri dny. Z teho nasta žortne přisłowo: Wudźerž jeno do srjedy, štwórtk wšak kóne je kermuše." To pak počahowaše so na kermuše w nazymje. Tuž pisa kronikar wo ujej dale: „Tak njesmě so nikomu za złe wzać, dokelž su w tym času pólne dźěła zwjetša skóńcene." Po janskej kermuši pak so hakle tak prawje započinaja, hdyž žně do rukow hladaja a tuž dyrbi so krajan na ćežke dźěło zesyłnić.

*

S **Kulowa.** (Pšched sateńjenjom wukhował.) Husto so hišćeje kupańše městna wopytuja, kotrejž su se strony połizije sakasane. Dźěłacjeŕ so pschi Koberej młynje kupasche. We hłubokim měrjnje so na ras słubi. Jamowy mischtr Welš wucźahny hižo ſ womoru jajateho snjesboženeho a wukhowa jemu tak žiwjenje.

S **Kulowa.** (Sažne žně.) Se žyczenjom rožki je so pola naš sapocżało. Na Brěžkowskich honach su prěnje rožkowe popy widźecź. — Pschipowedanja: Wjesnjanosta Jan Kschonz ſ Kulowza ſ Kanu Popeliz ſ Němzow.

Z **Kletnego.** (Wosjewjenja wjesnjanosty.) 6. a 7. julija t. l. budźe so dźěl 2. bataillona pěschego połka we Wrótźkawje w Kletnom sameńtnicź a to wokolo 20 muži wjazy hacź 28. meje. Sso na to pokasuje, so ma snajmjeńsa kóżdy se samknjej licźbu mužow licźicź kaž tehdy. Wojazy tu wostanu dwaj dnjej. — Lětnikaj 1914/15 pódźetaj 13. julija do Rěcźiz pod měru. — We provinzialnej wukubkarni babow a w žónskej klinizy we Wrótźkawje sapocżina so ſ 1. oktobrom nowy 18 měsazow dołho trajazy kursuš za baby. Wumělenja sa pschijeće móża so w mjenowanym wusławje wusładacź. Najnizša staroba sa schulerkow 20 lět, najwyschscha 30 lět. — Kolkowanje sa bjesdźěłnych je so ſschitwórika popołdnja na pjatk dopołdnja wot 9—½10 hodź. w Mikowje pschepokožiło.

Se **Sstepcho.** Sa nowého naschého faraja je nětko też patron nascheje zyrkwje, hrabja ſ Arnim w Muzakowje, faraŕa Rößlera wobkrućił.

S **Hrodźiszcza** pola Khocźebuza. Sandźenu wutoru kupachu so nékotre dźěći w hacźe pola Wyschkeje. Na ras so hłubjejcy ratarja Kubu na hłubokim měrjnje tepjesche. Schuleŕ Wilhelm Liegau pod žamknym žiwjenjskim strachom dźěcźo wumóžił. Wono běsche hižo bjes wědomja, tola pak so hišćeje poradźi, jemu žiwjenje wukhowacź.

*

Se **Shorjelza.** (Pschekschiwjenja pschi symskej pomozy.) Nowinarśki dezernent krajneho ſudu w Shorjelzu sdźěli, so je so swěcźiło, so žu pschikłatseni symskeje pomozy wschelake pschestupjenja skuźiże. We swěcźenjach so je wjele spěschnosću dale dźěła. Bliżscha rosprawa so tón cźas hischcze podacź njemóże. Hłowny winik Nentwik je so hižo psched nécźsto tydźenjemi w Gablonzu w Cźechach sajał. Jeho wudacje na Němsku je so namjetowało. We wyšokoścźi pschekhćivjenych pjenjez a mo waschnju wuwjedźenja so wschelake wjeju rosschérjeja, kotrejž wopramdźitoścźi njewotpowěduja. Je tehdola nusne, so žo tute powěsće dale njerosschérjeja.

Hamtske woziewienje z Budyšina.

Allen Helfern und Mitarbeitern bei der Durchführung des Deutschen Jugendfestes 1935, insbesondere den Herren **der Wehrmacht, der Polizei, des Feldjägerkorps, des Sanitätsdienstes, des Reichsbundes für Leibesübungen** und **der Lehrerschaft** spreche ich hiermit für die geleistete wertvolle Mitarbeit und die gehabten Mühen aller Art im Namen der Stadt Bautzen den **herzlichsten Dank** aus.

Oberbürgermeister Dr. Opitz.

Der Kommunikationsweg Gröditz-Großaubernitz, nördl. Teil vom Wegekreuz Gröditz-Großaubernitz-Cortnitz-Bahnhof Gröditz wird wegen Beschüttung in Flur Gröditz vom 2. bis mit 6. ds. Mts. gesperrt. Der Fahrverkehr wird über Großaubernitz bezw. Bahnhof Gröditz gewiesen.

Bautzen, am 1. Juli 1935. **Der Amtshauptmann.**

Hospodarski rozhlad

Wutoru, 2. julija 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,471	100 pólsk. złotych	46,87
1 jendźelski punt	12.215	100 českosł. krónow	10,345
100 šwajc. frankow	81 20	100 franc. frankow	16,39

Barlinska burza 1. julija 1935. Nowy měsaz započa burza ſ wjetšcheho dźěła ſtkućena, pschi cźimž wšo wobkhod nieběsche pschewutki. Najšćerje so pschezo hischcze wulobtki ſ dani do hódnostkom sapokožichu. Kuliša sadźerżesche so dźiwajo na njedostatk natorkow, wocźakajuc. Wobsamknjenje mjesnjanodnje wobkhodowanje komory w nałuwanju stabilisowanja měnow so wobkedźbowasche a je ſ dopokakom sa to, so sjoźnasce wo tutym problemje rosće. Renty mózachu swoje kursy swjetscha dźerżecź.

Barlinske žitne wulkowiki. Pschekhod do nowého n.ża.za njeje na wikach wobrotu powietschił. Kolkoścźe-ze pomérу w khlébowych a njezowulkich žitach ku dale wschelakore. Se stronu pschetrjebarjow njepschedleża wozbežite nastorki. Pschewisa da so wo wagonach we młynach samčkicź, potrjeba ſ wietschebo dźěła druha ruka knje. Rožku, kotraž so bohacże policza. njeje mózno. pschezo samčkicź. Sastaranie pschetrjebarjow ſ wowsow je cźežke, sa to pak da so husćišćeho pizowanišći ieczmjeń sehnacź, dokelž so bórzy ſ nowymi žnjami licźi.

Wczera płaceńe w Barlinie zentnaŕ

pschenicy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožki R 8: 8,25 hr., R 11: 8.40 hr., — ieczmjenia G 7: 8,20 hr. G 9: 8,45 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8.35 hr

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	1. 7.	28. 6.		1. 7	28. 6.
Pšeńca	212,0	212,0	buny	11,0-12 0	11 0-12 0
rožka	172,0	172,0	woka	13,2-13,7	13,2-13,7
ječmjeń now.	—	—	módre lupiny	10,2-11.2	10,2-11.2
ječmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	14,0-14,7	14,0-14,7
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	rjany wosusk	—	—
pšeńč. muka	—	—	lany wosusk	7,65	7,65
rżana muka	23,00	23,00	such. truhanč.	4,77	4,71
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruski	8,70	8,70
rżane „	10,31	10,31	syno, 50 kg		
raps	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	jećna „		

Płaćizna za pšeńcu za wupłodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 165.0 11: 168.0
Płaćizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 164.0 9: 169.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 617.0

Płaćizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

1. julija 1935 Płaćizny po centnaru a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 103

Połnomjasne, wukormjene, najl. rěznje hódnosće młode	42
Starše	36—41
Hewak połnomjasne, młode	31—35
Starše	—
Mjasne	—

Byki 200

Młódše mjasne, najwjetšeje rěznje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	39—42
Mjasne	34—38
Snadnje wuwite	—

Jałojcy a kruwy: 438

Młódše połnomjasne, kruwy najwietšeje rěznje hódnosće	39—42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	28—38
Mjasne kruwy	23—27
Snadnje wuwite kruwy	18—22
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnosće	39—42
Hewak mjasne jałojcy	24—38

Wowcy: 743

Najlépše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	47—50
Srénje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	45—48
Mjasne wowcy	38 42
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	34 - 37

Celata: 932

Najlépše kormjene celata wot cyca	51—54
Srénje kormjene celata wot cyca	40—50
Snadnje wuwite	33—40
Najšoatnišе	27 32

Swinje: 2985

Tučne swinje, přez 300 kg. ćežke	49—50
Połnomjasne swinje wot 120 hač 151 kg. ćežke	46—49
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. ćežke	46—48
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. ćežke	45—47
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. ćežke	—
Rance	44—45

Radio

Sstrjedu, 3. julija 1935 słyschi ho:

Königswusterhausen: Nimo znateho wschědneho programma: 6,15 rańschi konzert. 11,40 ša burow. 12 pschiwołanischi konzert. 14 wschelakošće. 16 konzert. 19 a nětko je žwjatoŕ. 20,45 pšany wjeczor.

Lipsk: Nimo znateho wschědneho programma: 5,50 ša burow. 6,15 rańschi konzert. 11,45 ša burow. 12 konzert. 15 ša młodźinu. 16 konzert. 17 popołdnischi konzert. 20,45 hry:ćina hra „Der Deichgraf".

Hischcze ważne ſ dnjeschnego programma: Barlin: 20,45 pšany konzert. Frankfurt: 19 šabawny konzert. Mnichow: 20,45 rejwańša hudźba. Praha: 19,25 salonowa hudźba.

Budyske stawniske powěsće

póndźelu, 1. julija 1935.

Narodźiło je so: Jurjej Bjedrichej Kruschwitzej, pschekupkemu pomocnikej, dźowka. — Derji Kurtej Augtej, murjerjej, dźowka. — Gerhardej Waklarjej Lowsyj, pschekupkemu pschistajerjej, hyn.

Semrěchu: Theresa Hana Jdźel. Gotschowa rodź. Glácźja, inv. rentnarka, 44 lět. — Marja Hana Strohbachez rodź. Polterez, wudowa po pjekarskim mischtrje, 70 lět. — Marja Jmud. Koscielźyna rodź. Hanischez, invalidna rentnarka, 77 lět. — Bohumił Emil Wiczas, murjerski polěr, 82 lět. — Hana Hilža Rühlez, hjes powotanja, 56 lět. — Bjedrich Wolf, mischtr z Bilskopiz, 36 lět.

Do mandźelstwa stupischtej: Korla Eduard Jan Lehnert, pschekupk w Bornje z Eriku Edithu Nychtarjej, domjazej dźowku w Budyschinje.

Mandźelstwo pschipowědźischtaj: Bruno Gerhard Krjeczmar, technikar, z Marju Marthu Hilžbjetu Sterzelez, sjenotnypisku, wobaj w Budyschinje.

Najnowše z cyłeho swěta

Rubježny nadpad na Drježdźanskeho pjenježneho listynoscherja.

Popadnjeny štóstnik pyta žebi žiwjenje wjacy.

Wčera rano sta žo w Drježdźanach na hewak cźichej Gutzkowskej dróhy štóstnistwo, kotrež je tamnišćich wobydlerjow jara roshorilo. Wokoło ½9 hodź. dopołdnja schtó listynoschcer wyschischi póstški sarjadnik Wüschel w domje na Gutzkowskej dróhy 10 někotre dorěčenja wobstaracź. Ledma běsche w druhim poschodźe njesmateho muža pschećekschnyk, dyri jeho tutón wot sadu-se schrubowym kluczom někotre rasy mózneje do sadnjeje howy a rěny jeho mózneje z nožom nad cźołom a we wulkej spěschnosći potradny jemu pschi tym někotre bankowki, kotrež w swojej aktowej taschy schowa. Póstowy sastojnik wo pomoz wołasche a wobydlerjo domu khwatachu sa rubježnikom wołajo, dźerjcźe jeho, popaśce jeho. Pschi khežinych durjach dyrbjesche žo rubježnik khwilu sadźerjeć, dokelž běchu cźežke durje saczinjene. A tute małe stomdźenje běsche sa njeho rosžudne. Hdyž też po dróhy spěchnje cźekasche a žo na žwoje koło na rózku Rabenskeje dróhi, hrabnywschi žo na nje schwikny, bě by z nim cźeknył, běchu tola hižo ludźo sa nim, storhnychu jeho z koła a dowjedźechu jeho do domu njesłutka wróćo. Pschi pschesćěhanju wobdźěli žo też cźežkotrawjazy listynoschcer. Hdyž chcychu rubježnika w khěži wuputacź, wucźahny zwój nóž a kalny žo do schije. Tola rana njeje straschna. Rubježnik, kiž bydli na Bornagsse, bu wot polizije sajaty a wotwjedźeny, hdyž běsche jo jemu rana sawobalika. Sranjeny listynoschcer žo se wožobowym awtom do khorownje pschewjesy.

3 mórwych pschi njesbožu z awtom.

W nozu k njedźeli sajěchu na dróhy z Troplowitz-Loebschizu krótko psched wsejku Bobersdorfom wožobowy auto z pjeczimi wožobami wobhadźeny, z wulkej spěschnosću w sawinjerju do pěskoweje hromady a wjerchny žo potom do schtoma a do dróhoweho kamjenja. W sadnim dźěle hedźaze 3 wožoby žo pschi tym saraschu. Wjednik wosa. klampnarski mischtr Alfons Kern z Leobschiz, kotryž bjes sranjenjom woteńdźe, a też jeho žona, kotraž žo jenož trochu srani, žo saješchtaj.

Wepor žwojeho powołanja.

Ssobotu w 6. hodźinje popołdnju snješhoži w Neumarku w jamje Lenhardt 22lětny dźěłaczeŕ Blauschmidt žmjertnje. Blauschmidt wosta, jako cźasyche wuhibowanje jamoweje żelesnizy pschestajicź, z jenej nachu mies kolijomaj tcźazy a żelesniza jeho pschejedźe. Wón běsche na městnje morwy.

S motorskim kołom snjesbožiłoj.

S Wittenberga žo pische, so w nozu k njedźeli dwaj studowazaj theologije z Hale z motorskim kołom se sendźenja w Barlinje pschikhadźejo pschi Milanskej hori pola Wittenberga z njesmateje pschicźiznu do schtoma jawadźischtaj, pschi cźimž žo koło cźežeju wobchódźi a młodaj mužaj cźežko snjesbožischtaj. 22 lět stary studowazy Gerhard M. z Hale z lózschimi sranjenjemi woteńdźe, jako jeho sozinź a pschećel Eberhard Günther z Merseburga, kotryž žo cźežaju na hłowje srani. Wobaj žo do Pawoła Gerhardoweje khorownje dowjesechtaj, hdźež je Günther mjes tym wumrěł.

Płuncwe rosbuchnjenje w Barlinje-Steglitzu.

Póndźelu dopołdnja sta žo w jenym bydlenju we Barlinie-Steglitzu płunowe rosbuchnjenje, kotreż njeje jenož wulke wobschkodźenja w bydlenju, ale też we žužodnych bydlenjach naczinilo. Nimo teho namaka pschi tym žona wobsedźerja bydlenja žmjercź. W nozu běsche honacź płuna wotewrika. Ssusodźinzy pytnychtej póndźelu rano, so w domje sa płunom žmjerdźi a sa klinkaschtaj pschi durjach. S elektriskim zwonjenjom je žo płun w bydlenju zapalił. Pschi tym žo durje bydlenja wuzadźichu a na žonje padnychu, tak so dyrbjeschtej žo do khorownje wotwjesecź. Wohnjowa wobora namaka wobsedźerku bydlenja straschnje wopalenu w jeje dospolnje sničzenym bydlenju.

„Baseler Nachrichten" žu sa zyły kraj zakasane.

S Barlina žo pische, so je pschedawanje „Baseler Nachrichten" za zyły němski stat po pschikasu ministra za ludowe powuczenje a propagandu na njewěsty cźas zakasane.

Staruschka sawinuje žmjercź dźěcźu. — S dźěcźazym wozom do zapschahanja se schtyrjomi konjemi sajěła.

Njewschědne njesbožo sta žo njedźelu pschi zwjedźenju wokrjesneho burstwa w Pegawje. 70lětna staruschka žo z dołal njewuzamnjenych pschicźinow psched zapschahom se schtyrjomi konjemi tak naspschi, a samylicź da, so pódła njeje stejazej žonje dźěcźazu wós z rukow wutorhny a z dźěcźom w nim žedźazym do zapschaha jědźesche. Dźěcźo žo na městnje mori, staruschka žo cźežaju srani.

Cźežke njewjedra w žrjedźnjej Porheinskej.

Wichor 30 domow wotkryl. — Wětrniza we wokrjesu Uisingen.

We wokrjesu Uisingen naczini wětrniza wulku schkodu, wosebje we wjesy Hasselbach. S wichorom bě sjednoćene wulke krupobicje. S wichorom žo 30 domow wotkrychu. Tšěcha pólnege brózhnje žo wjazy hacź 130 metrow daloko wotnjese. Pisches 200 schtomow je žo wulwalilo abo stamalo. We wokolinje Koblenza je njewjedro wulku schkodu naczinilo. W Rhenzu je žo 80 prozentow bérnowych a žadowych žnjow sničzilo. Mjes Ehrenbreitensteinom a Urbarom wulinychu žo wody, rězy podobne, po winowych zahrodach a storhnychu zyku semju žobu. W Braubachu je žo wjazy hacź 100 žadowych schtomow sničzilo.

Dwaj łažerjej z Dachsteina padnyłoj.

Na Dachsteinu je žo cźežke hórske njesbože stało. Pschi pschełeženju tak mjenowaneje Scheibling-sceny padnyschtaj dwaj młodaj awtriskaj łažerjej 100 metrow hłuboko a běchtaj na městnje morwaj. Jeju załostnje swohidźenej cźěle huschtej posdźischo z wulkej prózu wuthowanej.

Dalsche wobkhadne njesbože w Italskej.

Khowanjo wustawa žiwj. Juliana w Milanje wuleczachu žebi njedźelu z konjazym sapschahom. Duzy po puczu srały do wosa wulětny autobus, tak so žo pschecźiwny a wschitzy hobujesdni, wscho hromadze 29, žo pschi tym z wosa wjerchnychu. Jedyn hólcźej žo pschi tym žmjertnje srani, jena je žotrow cźežzy a 15 dźěcźi a žotrow mějachu lózsche sranjenja.

Semjerzenje pschi Aetna. — 50 sranjenych.

S Neapla žo pische, so je w městaczku Acireale pónđźelu rano wokoło ½5 hodź. a dop. wokoło 10 hodź. k mózнemu semjerzenju dóschło. Pschi tym žo někotre domy a 28 małych burstich zyndlischcźow sničzilo. 50 wožobow žo pschi tym srani. Ssmjertne wopory žebi semjerzenje žadało njeje.

Njesbože we wuhlowych jamach w jendźelskej Indiskej. 16 mórwych a 23 sranjenych.

W nozy k póndźeli sta žo we wuhlowych jamach we Bagdighi we wotrjesu Dhanbad w jendźelskej Indiskej cźežke jamowe njesbože, kotreż w zyłku 16 mórwych a 23 sranjenych woporow žadasche. Najprjedy běsche w jamach mjeńsche rosbuchnjenje, z kotrymż žo 4 muzjo žmjertnje sranichu. Wschitzy hórnizy spěchachu k wukhodam jamy. Prjedy pak, hacź běchu jamu wopuschczili, sta žo dalsche rosbuchnjenje, pschi kotrymż žo 12 hórnikow mori a 23 cźežko srani.

Wulke powodźenja w Khinje.

W bliskosći Hankawy powodźichu žo z wulkej wodu rěki Jangtsekiang, kotraž běsche hischcze njedotwarjene hacźenja pschetorhnyła. Psches 300 000 tórzow semje a wjele tyšaz domow steji pod wodu. Kak wjele woporow na ludźoch je žebi powodźenje žadało, njeje hischcze znate.

Wěsće to hižo:

so žu njepospředne pschihoty sa wustajeńzu „Starokužiskeho wumělstwa" psches 6 měsazow trałe a so dyrbjachu žo w tutym cźasu pschihódne wumělske dźěła we wschich dźělach Hornjeje Łužicy wobhładacź a swubracź?

22 žiwjeńskich dnjow zhubił

11 lět złonzu napschećzo puczowarjej.

W Durbanje (Južna Afrika) w žmažniku 1935.

We wulkim južnoafrikanskim pschistawje Durbanje rosprawjesche knjes Franklin Klinee nowinarjam wo žwojim spodźiwnym dóńcźe. Je w poslednich 11 létach 22 dnjow žwojeho žiwjenja z tym zhubił, so nastajnje złonzu napschećzo puczowarjej. To z jeho powołanjom swizuje. Keinee je mjenujzy nałkadowar a redaktor oficielnje pschipósłateho wjednika sa namórske jězby a puczowarske wobkhody sa najwjetsche pschistawy swěta. Tutón wjednik w Japanskej wukhadźa a žo kóžde léto znowa wudawa. Nałkadowar puczuje nastajnje wot jeneho pschistawa k druhemu, so hy žo wo wschém sam pscheswědčił a swiski pytał z hospodarskimi khrubami. Na to waschnje je w 11 létach 22 krócź semju wobjězdźił. Dokelž je pschećzo złonzej napschećziwo puczowarjej, dokelž jeho pucź jenož k ranju wjedźesche, je pschi kóždej žwětowej jězbje jedyn dźeń žwojeho žiwjenja na wěcznosć wotedał. S druhimi žwowami: Knjes Keinee je jenički muž na žwěcze, kiž je 22 dnjow mjenje žiwy był, hacź wschitzy jeho rowjenkoje. Ale temu pschitaji, so to płacźi jenož theoretisźy (dokelž běchu na jeho puczowanju dny dlěsche). Sswój cźas jacźeri žej na łódźach, wosebje w pitaršnjach. Puczowanja wokoło žwěta njeběchu jemu ženje wostudke. „Na puczowanju pschećzo něschto nowe widźischi", stónczi žwoju rosprawu.

„Leczazy Kölnjan" najspěschnischi cźah žwěta.

Leczazy Kölnjan (der fliegende Kölner"), kotryž je póndźelu spěchny wobkhad mjes hłownym městom a Kölnom wotewrił, ma žwoje mjeno z prawom. Na cźasi Barlin—Hannover je sa hodźinu 132,57 kilomtr. jěł, spěchnosć, kotruž hischcze žadyn cźah w zyłym žwěcze njedozpě. Pschećeršowa spěchnosć 580 kilometrow dołheje zyłkowneje cźary, sa kotruž 5½ hodźiny trjeba, je wěso nischa.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. **Maćica Serbska** zeńdże so srjedu wječor 3. 7. we 8 hdź. zaso k bjesadźe w Serbskej kofejowni. Hosćo a pśećeljo su witani.

Drježdźany. Serbske towaŕstwo „Cornobóh" so zeńdże w juliju 6. a 20. julija w hosćencu „Elisenhof" (Elisen Ecke Hammerstraße). Pśihotuje so pśaza.

Njebjelčicy. Serbske tow. kat. młodźencow woswjeći njedźelu 7. julija swoju nowu khorhoj. ½2 hodź. je swjatočny nyšpor ze swjedźeńskim pśedowanjom a poswjeśenjom khorhoje. Potom je zjawny swjedźeń, wobstejacy ze zwučowanjom a druhich sportskich pśedwjedźenjow na farskej zahrodźe. Wječor su we wjesnej korčmje serbske reje. Na tutón swjedźeń so cyły serbski lud wutrobnje pśeproša.

Rakojdy. Wotrjad młodych spěwa wutoru wječor na šuli, nie srjedu. Njech wšitcy pśińdu.

Zamołwity za politiku, feuilleton, za lokalny dźěl a pśiłopk Marko Smoleŕ a za nawěšткi dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a ćišći dr. J. Cyž w Budyšinje.

D. A. V. 1935 2263. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Z tutym wozjewjam, zo buch jako **rěčnica** při hamtskim a při krajnym sudnistwje w **Budyšinje** a při **Žitawskej** kamorje za wikowanske należnosće pśijata.

Swoju kencliju mam

w Budyšinje na Pauliskej dr. 15

Charlotte Herbrigec, rěčnica

Telefon: hamt Budyšin 3915

Pokhwal

tych, kotříž z nawěšткom pokazaja, zo maja nas zaće!

Hdyž swjatok zwoni

potom su ći z lubym pśećelom

Serbske Nowiny

Powědaju ći wšě nowosće, rozwuča će wo swěće a hospodarstwje, su ći z poradźerjom pśi nakupach abo pśedaćach a druhich należnoscach. Tehodła wostań jim swěrny tež w lěće a dobuć jim nowych pśećelow w

Mlod. pohonča

pyta k 15. julijej 1935 **Jan Mjeń w Ćemjefcach čo. 5**

Kóždy Serb

čita tež w lěće swoje „Serbske Nowiny"

Holanske hejdušne tražki

(Buchweizenschalen), najl. plahowańska pica za husy, su došle **Alb. Paatz w Kamjencu**

Zawarjeńske šklency

z thermometrom, z wohnjom zacynkowane

3.50 4.35 5.90

Siegel na Zadnjej Bohatej hasy 15

Čitarjo

płaćće porjadnje našim dowěrnikam woteběrańskich pjenjez.

Dr. Stroscher je so wrócił

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čiści jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 152 | Budyšin — Srjedu 3. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Němske knježeństwo njedawa wjacy žanych přiběrkow za wuporjedźeńske dźěła twarjenjow

Němski a pruski dźěkowy minister na to pokazuje, so němske knježeństwo njemóže za wuporjedźaze a wudospołnjaze dźěła twarjenjow žanych podpjerow wjazy přichwalić. Kaž dalako žo na próstwu wo podpjeru hišće njeje wotmolwiło, žo próstwarjo namolwjeja, so bychu sličbowanja městnym wyšnoscam dla wotličenja a wupłaćenja knježeństwowych pschiběrkow sapodale, dokelž je žo akzija skónčiła.

Nadawki motorizowaneje policije

W Pruskej je žo dróhowa policija motorizowała. Wo jeje nadawkach wobkhadny policajski referent němskeho smutkowneho ministerstwa, dr. Schifferer, w cžasopizu němskich policajskich sastojnikow pische: Kaž je policija tšeršeje Němskeje pomozniza ludu, tak je

motorizowana dróhowa policija pomozniza wobkhada

w najwěrnischim smyśle. Dr. Schifferer na podkładu nashonjenjow dróhoweje policije swěšcžuje, **so kokojesdni**, kaž prjedy też nětkole najwjetschu tjesbdisiplinosć pokazuja. Hdyž kokojesdni wobkhadne pschedpisma pischeshupuja, njebychu žo šmělі dale darmo napominacź. Placžišna 1 hriwny sa napominanje je žo jako wurjadny wotčehnjerskí šrědk wupokazała. Pódla teho dróhowa policija pschejo husejšicho šrědk nakožuje, so powětr ſ wobruczow puschcza a ventile zawěšcženje. So by žo kokojesdnemu sadžewało, khłostajonne njewulchnosće dale cžinicź, po wón nuzuje, so by pěschi schok a kolo cžišchcźał. Pohonczam ma žo porokowacź, so na lewej stronje jězdja, měrio ſ pschesčehnjenju njedawaju a so wo dnjo spja. W taikich padach dyrbi žo kóžde warnowanje saplacžicź, runje tak sawadženje ſ lewizy **a sastacže na** lewizy. Woprawdże trudna należnosć je wuhotowanje a **njekhmanosć** wosydłow. Tu hłowny dźěł hrěschnikow do **motorsčisti** kolešarjow głuschca. Motorske kola žo nadeńdu, pola kotrychž žane spinadło wjazy njeczehnje a pola kotrychž je wscho w najwetschim njeporjedźe. Dróhowa policija je pošlednje njedźele dla dospołnieje wobkhadneje strašchnosće nětkotrym cžežitym automobilam spóźnjanske znamjenja wsała a wosy ſ wobkhada scžahnyła, dokelž by kóžde dalejezdźenje wo nětkotre kilometry wobkhad na njesamolwite waschnje wohrosyło. Dr. Schiffer na konzu pischipomeńa, so chze němski a pruski smutkowny minister motorisowanu dróhowu policiju po liczbje powjetschicź, so by ſ tym bjesstrach wobkhada polepschił.

Brónje so w prjedawšim „Vorwärtsowym" domje namakale

W prjedawschim „Vorwärtsowym domje" w Lipowej dróży w Barlinje žu tele dny pschetwarili a semju wurhli. Hdyž póndźelu w prjedawschej składowni semju wurhwachu, nadobo **do** kaschczow storczichu, kotrež běchu połne brónjow a munizije. Po nětčim dwě maschinstej tšelbje, 50 karabinow, 4 maschinske pištole, 40 parabellumpištolow, kaschcz ruczných granatow, kaschcz teżakow a nětkdże 10 000 patronow na žiwěło pschinjdże. Brónje žu sozialdemokratiskej stronje głuschale.

Za jedyn dźeń z Eydtkuhnena k Rheinej

Se sawjedźenjom jězdżenja spěschneho cžěrinoweho wosa je žo nowe spěschne zwjasanje mjes rańschej a wječornej Němskej smóžniło. Mjeńo je možno, ſ najdalscheho rańschego městna Němskeje, ſ Eydtkuhnena, sa jedyn dźeń k Rheinej dojeźcź. Rańschi spěchny cžah, kotrýž rano 56 minutow po jedmich hodźinach ſ Eydtkuhnea wotjědże, do Barlina wjeczor 53 minutow po 6 hodźinach pschijědże a ma tu pschisamknjenje ſ „lětagenu Kölnskemu", kotryž hižo 18 minutow po 12 hodźinach w nozy do Kólna pschichwata. Nětkdże 1200 kilometrow móże žo ſ nowym cžěrinym wosom sa nětkdże 13 hodźin pschejeźcź. Hischcze psched někotrymi lětami sa pot tak dołhi pucź ſ Königsberga do Barlina runje telko cžasa trjebachu. Powkračowanje żelesniskeho wobkhada w Němskeje je w tym najjasnischo widźecź.

Neutralizacija Awstriskeje

Parišske nowiny „Le Jour" žu powěcź ſ Londona wocžischcźake, po kotrejž žo mjes jendźelskimi diplomatami njehamiski namjet žiwje rospomina, po kotrymž žo radźi, so by žo Awstriska **po schwajzarskim pschikładze** neutralisowała. W jendźelskim knježeństwje žo praji, so drje je Jendźelska swólniwa, wschě prózowanje diplomatiskeje spěchowacź, ſ kotrymiž by napjatosć w Europje popuschcźita, so pak Jendźelska njemóže žanych winowatosćow sa wojerske zakrocženje pschewjacź.

Zmysł italskich manevrow

Wo wulkich manevrach italskeho wójska, kotrež žo w bliźischim cžasu saporožnu, žu Mišanske wjeczorne nowiny „Sera" spomnjenja hódny nastawk pschinjesłe. Tele manewry, žo w nim pische, maju niz jenož dla **wulkeje liczby wojakow a offizierow**, kotriž žo pschi nich wobdźěla, ale też dla druhich pschicžinow wulki wosnam. Tak ma žo też **politisko-wojerska strona** wopomnicź. Mjes tym so hač 500 000 wojerskich wuhotowanych wojakow w manewrach we wschelakich stronach Italskeje swuczuja,

so wojazy do Afriki k abeżynskim mjezam dale woża.

Wo pschiwolenjach, namjetach a dojednanjach je žo wjele rěcžało, kotrež pak wschě njemóža žadanja Italskeje dopjelnicź. **Abeżynske prašenje móže žo po měnjenju Italskeje jenož dokładnje rosrišacź a sa tole rosrišanje je Italska pschihotowana.**

Wulke wojerske swuczowanja maju jara jasny smysł: Wone pokazuja, so pschihoty sa Afriku njejdu mozy Italskeje w niczim pošłabite. Potom žu wone ſ napominanjom, so bychu žo cži cžežko myślili, kotrjž bychu Italskej do pucza stupili abo politiski pucź spytali, mėnjo, so twona wschě swoje mozy sa abeżynsku należnosć trjeba. Woni njebychu Italsku njepschihotowanu namakali.

Zaso cežke żeleźniske njezboże w Sowjetskej Ruskej

W Ekiteriny Omska we wjeczornej Sibirskej sta žo sčežkowokowne żelesnizne njeszoža, pschi kotrymž žo 6 wožobow smjertnje snjeszoži a dalschej dwě cžežy sranischcź. Mjes woporami su někotři sastojnizy żelesnizneje kontrolle, kotriž ſ pschikasa wobkhadneho kommisara, Koganowicja pschecžiwo stajnym njeszožam na sowjetskich żelesnizach dźěłachu.

„Prawda" pische k temu sčežowaze podrobnosce: S dwórnischcza Moskalenka puschczi žo cžerjazy wós se żelesnizkej kontrollnej kommisiju se 6 muzemi wobsteżazeje na cžaru, na kotrejž běche krótko psched tym tworowy cžah wotjěł. Dokelž tworowy cžah sylne stupanje pschewinyc ſ njemóżesche, jědżesche se spěschnoscu 40 kilometr. wróco a storczi w potnej jězdże do jemu sčežowazeho cžerjazeho wosa, jenož wjednik bé w pošlednim wokomiku wutkočiť, njebé pak pschi tym motor wotstajił. Motor a benzinowy tank cžerjazeho wosa do powětra sleczeschtaj. Nasta woheń, kotryž też na pošledni wós tworoweho cžaha pschepschimnu. W płomjenjach spali žo maschinista tworoweho cžaha a jeho ſ iši hłowow wobsteżaza żwójba. Nimo teho žo dwaj sastojnizaj kontrollneje kommisije na mésze saraschtschitaj a dwaj žo cžežzy sranischtaj.

Hobrske amerikanske bitwiske łódze

Sjednoczene staty połnóżneje Ameriki žwoje wójnske łódźstwo ſ bitwiskimi łódźemi powjetschka, kotrež budża po wojowarskej mozy žyniske dnżi bitwiske łódże wschěch druhich pschimóźskich krajow. Mjes tym so je dotalna najwjetscha amerikanska bitwiska łódź „Nelson" ſ dźewjecz kanonami 40,6 zentimetriskeho kalibra wobrónjena, smeja nowe bitwiske łódże 12 kanonow teho samcho kalibra, tola wjetschepo doħażanja, też žo łódże ſ wulkej liczbu mjenschich kanonow wuhotuja. Mjes tym so móża dotal w służbje žo namakaze amerikanske bitwiske łódże 4570 tunow wubla abo wolija pschijecź, budża 6ótły nowych łódźow nėhdże 7000 tunow paliwa móz pschijecź, schtož jim smóżni, njepschestawajcy wokoło zyłeje semje jěcź. Tele bitwiske łódże budża prénje, kotrež budża móz we wójnje we wulkej dalokosći wot Ameriki jako **„płuwaze sepjeranischcza"** służicź. Wudawki sa taiku nowu łódź 12 miliionow puntow sterlingow wucżinja, mjes tym twar łódże Nelsonoweje klaſy 6½ miliiona puntow sterlingow płaczi.

Němscy frontscy wojowarjo w Parizu

W Parisu je žo pondźelu interalliirski swjatk frontskich wojowarjow sešchoł. Pschi tymle sjědże žo prěni króć němszy frontszy wojowarjo wobdźělichu. Swjatkowy prezident, Jean Desbons, we wotewrjazej rěcži wschitkich sastupjerjow wutrobnje witasche a wosebje na to pokasa, so swjatk alltirowanych frontskich wojowarjow prěni króć sastupjerjow němskich frontskich wojowarjow w žwojej khromadźinje widźi. W mjenje němskich wotpółkanzow wjednik němskich wójnskich woporow, **Oberlindober**, wotmolwi. W jeho a we wschěch sešchowazych rěcžach žo zadanje frontskich wojowarjow wupraji, so by žo měr žwěta sachował.

Herriot němskich frontskich wojowarjow powitał

50 němskich frontskich wojowarjow, kotrjž běchu žwojich 20 franzowskich towarschow franjenych pluzow se sjednoczenstwa franzowskich frontskich wojowarjow po jich wophcze w Stuttgartu do Franzowskeje pschewodźili, je w Lyonskej radnizy statny minister a wjsschi měschčanosta **Herriot** wutrobnje powitał. Wjednik němskich wójnskich wobdźělnikow, **Batin**, žo najprjódy měšu Lyonej sa pschecželne powitanje podźakowa a zadanje wupraji, so bychu žo niz jenož němszy a franzowszy frontszy wojowarjo, ale też wobaj wulkaj ludaj sjednali.

Statny minister Herriot praji, so žełbi też wón pscheje, so byschtaj žo wobaj ludaj sjednałoj. Hdy byschtaj naschej wulkaj krajej hischcze tak spytałoj, žo mjes žobu rossrubacź, by to zahubjenje wojnamjenjeło. Hdyž žiare pschišłowo praji: „Prénja łastojezka hischcze leżo njepschisnjeże", dyrbimy pomyślicź, so prénja łastojezka khroblosć wopokasuje, so by druhe łastojezki žobu cžahka. Powitam we Waš, knjes Batino, prénju łastojezku należa."

Wopyt pólskeho zwonkowneho ministra Becka w Barlinje

Pólski zwonkowny minister Beck je ſ žwojej mandźelskej a ſ pschewodom kabinettoweho schefa zwonkoweho ministerstwa, hrabje Lubjenskeho a žwojeho wožobninskeho sekretara do Barlina pschijeł. Sšrjedu a schtwórtk wón w Barlinje wostanje. Jeho pschitomnosć budże rospominanju należnoscow głužicź, kotrež Pólsku a Němsku sajimuja. Beck smjeje niz jenož ſ najwjednymi wožobami zwonkowneho ministerstwa, ale też ſ wjednikom a němskim kanslerom rosprajenje na podłožku pschecželnych pólsko-němskich poczahow. Beck chze se žwojej mandźelskej němske strowotne kupjele wopytacź.

Nowe rozmjerzanje mjez Moskwu a Tokiom

W swiżu ſ nawalom japanskich wojakow pschi mandżušej mjeży do ruskeho kraja je ruske knježeństwo nětko diplomatiske kroczele w Tokiu cžiniło. Ruski pósłanz Jurenew je pondźelu po poruczniskeji žwojeho knježeństwa japanskemu zwonkownemu ministrej Hirocze dleschu notu pschepodał, w kotrejž žo jdźała ſ wótrymi złowami

pschecžiwo poczinjenju japansko-mandżuskich wyschnoscow protesiuje.

Na konzu žo w ruskej nocze praji, so žo ruske knježeństwo nadźija, so budże japanske knježeństwo, kotrež je žebi wospjet pschako, so bychu měrne wobsteżnoscze pschi mandżusko-ruskej mjeży knježite, nětko spěschne a rasne naprawy k wotwobroczenju wuždażujcych cžinow japansko-mandżuskich městnych wojerskich wyschnoscjow cžinicź.

S **Tokia** žo 2. julija powě, so je zwonkowny minister Hirota notu halke pschijał, hdyž běchu žo w njej někotre zjady pschemėniłe. Japanske knježeństwo žo hischcze se žwojej wotmolwu wrócžo dżerži, dokelž žo rosprawa wo podawkach ſ Hsinkinga wocžakuje. Pschežo pak žo ſ knježeństwoweje strony ſ powěsčerju Rango wojerja, so žu žo podawki ſ njebožahajnym měšnikami sawinowałe, a so dyrbi žo w pschichodże mjesa wěsčišo postajicź.

Lavalowe wojowanje přećiwo deficitej w statnym hospodarstwje

Dźenża ho najsterje prěnja francowska rada po stónčenju žełmowych pohonjenjow zhromadźi. Na programowym sapoćatku zakonjowe wobstajnkowanja stej, z kotrychž pomocu chce knježeństwo w parlamentarisćich přisłušninach swój wultrowazy programm přeswjećeć. Přećeźiwo deficitej, kotryž je Laval w swojej wčerawšnej rěči hižo z 11 miliardami woblicził, dyrbi ho rozsudne wojowanje sapoćeć. Ministerski president je přichipowědźił, so ho zaneše nuznje naprawy njenaboži, a so njedyrbja jenotliwzy wopory přichinjeć, ale zbyty lud.

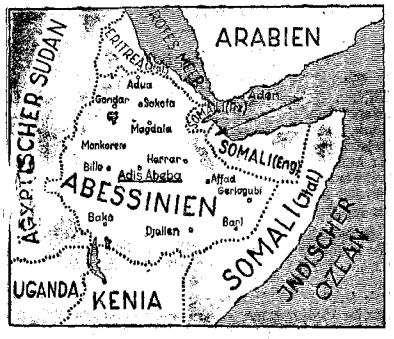
Nerwosnosć Parižskich pjenježnikow sažo přichtěra. Rozhorjaje powješće wo wotćahowanju statnych mjenow ho rozsćerjeja, a Parižska bursa je hyndom na to je žiwym cźišćenjom na statne hódnotne papjery wotnutrowiła. To je ministerskeho presidenta Lavala pohnuło, we wječornych hodźinach wótre warnowanje wudać, w kotrymž přećeźiwo rozsćerjerjam njerěrnych powěćow knute naprawy přichipowěda, za kotrež ma wurjadnu połnomóc.

Přećiwo politicy dróhi

Laval pjeca pódla hižo dowolenych cźahow za narodny žurjedźeń 14. julija wšitke manifestacije a cźahi zakasa. Nadźijeja chce knježeństwo sakasacj, manifestacije přichipowědźić. Možno pak tež je, so ho 14. julija wšitke cźahi na dróhach sakasaju.

Konferenca Małeje ententy so wotstorčiła

Bliźicha konferenca Małeje ententy dyrbješe ho 22. julija wotmeć. S jeje přichodźydu by nětkrótki juhosłowjanski ministerski přichodźyda Stojadinowić był. Tuton pak ma je srjadowanym imtskoinopolitiskich należnosćow telko dźeła, so ja konferenzu Małeje ententy nima trěbneje chwile. Konferenza je ho tohodla na august wotstorčiła.

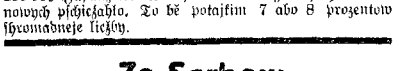

Jendźelska chyzyše wopory za žwětowy měr přichinjeć. Schipk na kharkiwy pohonjuje kraj w jendźelskim Somali, kotryž chyzyše Jendźelska Abeźynskej wotstupić, so by na tute waschnje Abeźynskej přichistup k morju dawa a tak territorialne wopory a hospodarske přichlubjenja Italskej wołžika. Tute politicźenje, kotrež minister Eden přichi žwojim wotpyće w Romje Mussolinijej přichednjeży, tutón wotpokaja.

Brasiliska přichahowanje Japancow wobmjezuje

Brasiliske zakonje dawajej zhromadźinje je republikanny president zakonjowu naćisk přichdopołožił, z kotrymž ma ho přichićahowanje Japanzow samjesłowacj. Zakonjowy naćisk namjetnje, so by ho zahbowanje dobrych stukow mjes Brasiliskej a Japanskej z přichićahowanskim zakonjom tak dospołu, so ho liczba přichićahowarjow kóždeje narodnosće na 2 procentaj zhromadneje liczby hišo přichićehnjenych wobmjesnje. W tu chwilu je w Brasiliskej 150 000 Japanzow. W běhu léta 1934 žanjeho je 20 000 nowych přichićahło. To bě potajkim 7 abo 8 procentow zhromadneje liczby.

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 3. junija 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Smjerć je slepa

Juhosłowjanske prajidmo.

— **Wo wjedrje.** K rańšu ho pohibowaja wyšina posłubdźuje žiwoju wažnosćej na žurjedźnu Europu. Sa njej sćěhuje žłaba njewjedrowa fronta, kotraž bě wčera rano hižo mjes Lobjom a Wjesertu. Dokelž pak ma tuta na žiwojej prědnjej a sadnjej stronje poměrnje žnadne rozdźele w temperaturje a pola naš khěrv žucht powětr namaka, budźe ho bjez wulkich wuskutkowanjow rozpuśćeć. Sa njej pak přichibliźuje ho w swisku z mózným pojitupom aforikeje wyšiny khěrv hěšnje symny mórši powětr, kotryž je dźensa w nozy přcheměnjenje wjedra wuskutkował. S přichibžeranym pomrócźenjom a cźažnym njewjedrami z podesćeźowazym wjedrom budźa temperatury dźensa wjele nišše dyli wčera. — Wčera wječor w 7 hodź. barometer 747, hygrometer plus 7, najwyšša dnjowa temperatura 35 stop. cźopłoty. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer plus 2, najnišša temperatura w nozy 20 stop. cźopłoty.

— **Wuhladny na wjedro sa jutlischi schtwórtk:** Cźerstwe **wječorne wětry, přichibžeraje pomrócźenje, dźela njewjedra z krótkimi deschćemi a chłódnischo.**

*

— **„Herzegez ruczowańska złuzba“**, kotraž je hižo wjele Serbow ze swojimi rjanymi autobušami do zuzhy wosłka, ho za wschě towarschnowe a wulkotne jěchy porucza. Bližše zhonicze w dźenjšnischim nawěschtku.

— **Přicheměnjenje sakonja wo schtrice najeńka.** Ssobotu wojewi ho w statnym sakonjowym łopjenu schtwórty sakoń wo přicheměnjenju sakonja wo schtrice najeńka. Schtit najeńka, kotryž jenož hač do 30. junija 1935 płaschje, je ho hač do 30. septembra 1936 podleschił.

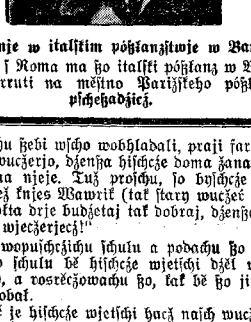
— **Spomožeńske znamki płaćiwosć zhubja.** Spomožeńske znamki, kotrež ho 15. 11. 1934 wudachu a to ze po 3, 4, 5, 6, 8, 12, 20, 25 a 40 pf. z wobrazami muzow dźěłowych stawow a też spomožeńska póstowa tharka z wobrazom SA-muża w kolku žu z końcom junija 1935 žwobrazom płaćiwosć zhubiłe. Njepschetrjebane znamki ho ani njewumjenja ani wróćo njebjeru.

— **Wšched nětčto dnjemi** poradowanischcej ho bjesdźel. nym w tudyšćich Sprjewinych kupjelach nor nimale žitle nowych brunych połcźrijow a por schćerobrunych žmuhatych nohajow. Schtóž może nětčto wo paduchu abo we tym, hdźe žu pokradnjene wěży wotkale, fdźěłeć, njech to cźini na kriminalne wotdźělenje w Budyschinje, telefon čo. 2802.

Dźensa wulki wohnjostroj na Tře nikt

Dźenża žrjedu wječor wotpali ho, hdyž ho cźinicźka rosćerja, wulki wohnjostroj na Budyškim tšelnišu pod hesłom „Hrimot nad Budyschinom!“ Kóždy budźe wósće wzjaty, schto žu Budyšcy tšěły zajimaweho přichiprawili. A sawěsće budźa też naschi lubi Serbja a nosche žwérne Sserbowki do Budyschina khwatacj, so bychu byli ze žwědkom tuteho wobsebitcho posćikcźenja. Nimo wohnjostroja pak posćikca łětuše Budyšće měšćeźanske tšelenje mnoho zajimaweho. To marje wschelake stany, w kotrych ho wschelake wumělstwa pokazuja, wjerzca ho karuzele a ho kósćikuje w stanach wo žwoje. Też z autami móżeśch na pschemó jěsdźicz. Jeli ho z tobu žwoju wożeni, móżeśch domoj khwatacz z dobrymi dobytkami. Sa dźenża pak naschim Sserbam radźimy, jeli so chźeźa dobry kofej pić, so bychu do Lehmannez konditarskeho stana schli, na wječoru zabawu do stana Tšelzow, na dobre hłódne Tuchorske piwo do „Bratwurstglöckl“ a na rjanu rejtu do „Tšelenje“.

Łětuše Budyšće tšelenje žwjeseli ho bohatscho wopyta z blizka a z daloka. Tohodla sarjaduje też Lehmannez konditorna jutrje schtwórtk popoldnju wozebity konzert bźkowe žłužby. Hlejcze, zabawy je tu dosć w Budyschinje! Njebładuje ce kasanja! Pschindźe ce a wjeselece ho!

Pscheměnjenje w italskim pósłanzistwje w Barlinje? Po powěsći z Roma ma žo italski pósłanz w Barlinje, Vittorio Cerruti na městno Parižskeho pósłanzistwa pschebadnyć.

Stary a nowy wučer

Powědańczko wot Jakuba Nowaka-Kaschećanskeho.

3] (Pokračowanje.)

II.

Jutry běchu nimo. Bě rjany kražny žwjedźeń był, nalěčzo dźe bě we wschej žwojej krasnosći wozuczilo a wschě schtomy, pola a łuki žo selenjachu. Kak dha njedyrbjeli žo też ludźo radowacź, hdyž žo zyła pschiroda wjeselesche? Měšačku tola znajmjeńscha tež telko winy k spěwanju, kaž wjeśoke ptaczatka w hajku a holi, kiž zyły dźeń bjes pschestarza žwoje lubosne hłoły žtyčmjecź dachu.

Też w Dubnjowje běchu jutry derje a hódnje žwjeczeli; bě dźe farška wjeś a z wokolnosće pschińdże tu žwjaty dźeń doscź pobožnych kemscheri. A kajša zyła ludu bě tu jutrownicźku popoldniu zhromadźena była? Ludźo, kiž hewak sa zyle žtwjenje Dubnjow njewohladachu, pschińdźechadźachu tu jutrownicźku, io bychu kschiżeri widźeli. Tajki napohlad pak je też woprawdźe widźenja hódny. Hnydom po pschipołdniu zhromadźuja žo wožadni na žwojich konjoch, kiž žu rjenje sapleczene, z bantami wubešene a hacź na najrjeńsche zgratowane, wokoło farščeje zyrkwje. Hdyž žu žo tu powodlili, jěchaju do žuzodnete farščeje wěsy, i kotrejež faržo tamni jěcharjo do prěnšeheje wěsy pschińdu. Tu jěchaju spěwajo a žo modlo po wěsy a wokoło zyrkwje. Po žwaczinje cźahnu sažo do žwojeje wěsy, hdźej hišcze nětchtu krócź wokoło zyrkwje jěchaju žo khwilu modlo a žo na to domoj podadźa. Je to stare a sawěsće rjane waschnje.

Bě žrjedu po jutrach. Dźenża dyrbješe nowy wučeř pschińcź. W schuli bě wšcho na dobre powitanje pschihotowane. Wokoło dury bě wulki selony wěnz napleczeny a wsche dury bě napisćmo: „Bóh žohnuj twój zastup!“ Zyła wjeś bě dźenża na nohach; nichtó njechasche žo sakomdźiŕ, žo by nowego wučerja hnydom njewohladał. W małej wjeśay, kaž Dubnjow, kiž měšeśche ledma tši sta wobydlerjow, žo telko nowego njestawa, kaž we wulkich městach; tuž też žu ludźo tu hóle wótpai hacź tam. Njemóžemy jim jich wótpinosć też runje za žko měcź; žo tola žamo rozumi, so chodźa ludźo muża widźecź, kotremuž dyrbja pschikodnje žwoje dźěcźi dowěricź.

Popoldnju w schtyrjoch hodźinach pschińdźe nowy wučeř najprjedy na faru. Farař wjedźeše jeho žam do schule. Pšched žyrkwju a po zyłym puću, hdźež dyrbjeschtaj nimo, stejeśche mnoho wjeśnjanow, kiž fararja a nowego wučerja pschećelnje žtrowjachu. Pšched schulu běchu dźěcźi pyschnje wuhotowane zhromadźene. Najstarscha schulerka poda nowemu wučerjej na cźerwjenym puzalu schulske klucze, pschi tym powitanske hrónczka praju, kiž bě jej stary wučeř sestajał.

Nowy wučeř podjałowa jo dźěcźom i pschećelnymi žłowami, a hdyž jeho gmejnšft pschedstejećer Schokta proschesche, so by žwoje městno še wschej prózu sastarał, žłubi, o chze dźěcźom pschezo starośćiwy a ludosćiwy wučeř być. Na to sašłupi z fararjom a še Schoktu do schulskeje jitwy. Tu powita farař žnowa pschikhadźazeho wučerja, jemu pschejo, so by žo jemu tu spodobało a so by we žwojim sastojnstwje dobreho wuspěcha měł a prawje wjele wjeśela a spokojnosće žebi dobył. Stary wučeř, kiž bě hižo wo jitwje cźakał, pschepoda žwojemu nasłupnikej schulske knihi še žledujuzymi žłowami: „Tu pschepodawam wam knihi, kiž žym žam wjele lět měł. Nadźijam žo, so smjeśece pschezo na nimi wjeśele, so do nich ženje niczo njeluboho sapiżowacź njetrjebaśce. Mjcheju wam wutrobnje, so byschcze je prawje dołhe lěta k žwojemu žamžnemu a k žbožu wam dowěrjenych dźěcźi trjebał.“

„Dźakuju žo wam wschém“, wotmołwi nowy wučeř, „a lubosćne pschijeczе, a wam, knjes wučerjo, wožebje sa waische pschećeźene žłowa. Proschu waž hnydom, so chcyli mi w mojim nowym sastojnstwje še žwojej dobrej radu k pomocy być. Wy dźe widźicze, jo žym hišcze młody, a wěsce, so je moje sastojnstwo cźeźke. Wy budźeśce mje sawěsće še žwojim dothim naschonjenjom podpjerać, wo to waž nutrnje proschu!“ Tute žłowa dobuchu jemu hnydom zyku pschikhilnosć žtareho wučerja.

Potom dźěchu wschitzy schitzyrjo dele do wučerjowoje jitwy, so bychu jeho bydlenje wobhladali. Njebě žo tu runje wjele pscheměniło, khiba so bě wšcha nětčijscha narobowanischa a rjeńscha hacź prjedawšcha. Też ta stare wobrazy na scźenach běchu tu nowe nawěschane. Wučerjowe wězy běchu hižo dźeń prjedy pschińchte, tak jo bě jeho zyke bydlenje do zyła pschihotowane.

Hdyž běchu žebi wscho wobhladali, praji farař: „Sa waž, knjes wučerjo, dźenża hišcze doma žana wječeř pschihotowana njeje. Tuž proschu, so byschcze ke mni pschińchoł. Też knjes Wawrik (tak stary wučeř rěkasche) a knjes Schokta drje budźetaj tak dobraj, dźenża za mojim błidom wječerjećej!“

Mužojo wopuschćichu schulu a podachu žo sažo na faru. Pšched schulu bě hišcze wjetschi dźeł wjeśnych zhromadźenj, a rosrěčowachu žo, kak bě žo jim nowy wučeř spodobał.

„Tón dźe je hišcze wjetschi hacź naš wučeř“, powedasche runje mały pachoł žwojim žobuschulerjam, „budźe žo khlećej dyrbjećz, so by ž durjemi do schule nuts moht. Ale jeho žuknja bě rjana, hišcze wjele rjeńscha hacź knjeja fararjowa, a kak je jeho wyžoki kłobuk žwećeśeše! Bóle hacź jutry pola tschitjerjow. Pěkny pa žo nowy wučeř być; sćze widźeli, kak žo ludźe na naš žmějesche? Ja žměju jeho sawěsće rad!“

„Staraj žo jenoż, so žměje wón tebje rad“, powučowaschе jeho starschi schuleř. „Jeli žmějesch hłowu tak poknu tryskom a hkuposcźom, kaž prjedy, tak jemu sawěsće jara lubicź njebudźesch.“

„Cźehodła nowy wučeř pod brodu žane włosy nima, kaž naschi?“ praschesche žo mała schulerka.

„Ty hkupa holza!“ žmějesche žo jej starscha. „Je dźe hišcze młody. Hdyž budźe tak stary, kaž naš, žměje wšcze też brodu. Ale!“ wobrocźi žo k druhim, „kak dha wučeř po prawom rěka. Też Wawrik?“

„Ně!“ wołasche wjazy dźěcźi nadobo; „rěka Jan Dubjk!“

„Dubjk!“ dźiwaschе žo holczka. „To je dźiwne mjeno; tak tola hewak nichtó njerěka.

Młodym hołzam a wožebje hołzam bě žo nowy wučeř wubjernje spodobał, a to še wschém prawom. Bě rjenje rosćerjeny młodženz. Strowe cźerstwe wobliczo wobdawachu hušte kudźerkawe brune włosy a žajnej módrej wócźaju papjaschtej łóścht a radosć nad žiwjenjom, žwědczejschtej pak też wo krutej woli a wo dobrej, njekaženej duschi.

To běšche žo też starschim ludźom na nowym wučerju wobzebje lubiło; po tym dźe možachu žo nadźijeć, so budźe jich dźěcźi derje a krucze kubłowacź. Nowy wučeř bě potajlim w sapoczatku na wschěch dobry zaczijschi cźinił.

(Pokračowanje sćěhuje.)

S **Wórka.** Horzota sajchtych tydzeniow je sawinowata, so je žito spěšnje dožrawiło. Hižo piched někotrymi dnjemi sažnjechu na wošebje spadowanych połach jeczmjeń. Wječera nětko prěni wós jeczmjenja do brózinje dowjesechu. Bóh dał, so buchu žo lětusche žně zgjele bjes schodby do brózinjow sworiše.

S **Kratej.** Zańdźenu njedźelu měješe wohnjowa wobora swój lětny zhromadźenc. Zyka wješ žo na nim wobdźěli. Hudźba starasche žo, so by wjeselka mysl knjezila. Cyše žiwjenje běsche na tšěrni a w kehelerni. Rjane myta dobyczerjam kiwachu. Wječzor běchu wjeselše reje ža młodźinu.

S **Porschy.** Sa kóždu žonu, macz a nastawazu macz měješe kursuš wot mandželstwje a maczerstwje w Porschtzach wulki wuspam. Taschi kursow na kraju dotal njeběše. Wschě wědomosče wo porodze, wo sastaranju cželočeńka a maleho dźěcza žu sa kóždu prawu macz jasnuzitne. Wjednja kursa rozumjesche wobdźělnizy nadawki maczerje sahoricz. Dalsche pschisjewjenja te kursam pschitima wjednizа NS-kónstwa a kchescžanskeje konfesje słužby. Nječne hodźiny wjednizy sobotu wot 10 do 12 hodź. w Budyschinje na Zyhelnjskej haży 21 II.

S **Lubija.** Pschedawarnja Lubijskeho pschetrjebarskeho družstwa w Ruppersdorfje paduschi wopytachu. S pinzowym woknom dobrychu žo do składiščnicza a pokrabuchu tam sežiwjenske žrědži w hódnoscži 100 hr.

S **Njeswačidła.** Sobotu budźiše mohło pschi železniznym pschekhodże w blizkosci Holeschowa k cžežkemu njezbožu dóńcz. Krótko pryedy hacz ¾6 hodź. do Budyschina jedźazy wosobowy cžah dróhu pschejedże, pscherasy z Budyschina pschikhadżaze cžežite auto hnydom sasta. Nimo schkody na sawjeromaj njeje nichtó do schkody pschischoł.

Z Khróšcic. Srjedu a pjatk zańdźeneho tydzenja měješe naša dyrbjeńska wohnjowa wobora prěnjej swojej zwučowani. Wobě so w přitomnosci wjesnjano sty derje poradźištej. Sykawowy mištr je hižom 30 lět dołho kowarski mištr Hoža.

Z Pěskec. Zawčerawšim nadeńdźo wjesnjan při knježej muri tkhóra, kiž měješe zadnjej nozy přebitej. Pak je w paslach pobył, pak so natrělił. Wjesnjan jeho popadny a zarazy, zo by jemu dalše ćwile zalutował. Popad je přisłušnemu hajnikej wozjewił, štož je prawje činił. Připadnje namakana zwěrina njesmě so khować. Lěčny kožuch tkhóra (Iltis) wšak wjele hódny njeje.

Ze **Sernjan.** Njedźelu rano pytnychu ludźo, hdyž po picu za skót jědźeschu, dwojoch muzskich při rěcy, kotrajž so podhladnje zadźerżeštaj. Hižo w zažnych raňšich hodźinach bě tam wotnajeř rěki pobył, toia njebě ničo widźał. Tuž jemu ludźo hnydom wozjewichu, štož běchu widźeli. Tón spěšnje z motorskim kolom do Róžanta dojědźo a na přisłušnu policiju telefonowaše, kiž bě bórzy z wobhonjeńskim psom tu. Mjez tym běštaj cuzaj k Nowosliceam ćekłoj, hdźež pak jeju dosćahnychu. Dokelž bě žandarm w civilnej drasće, sej jedyn z njeju wupokaz žadaše. Paduchaj chcyštaj sej najskerje k njedźelskemu wobjedej rybow nałojić, štož tež přidaštaj. Najprjódcy žandarmej wopačnej mjenje rjeknyštej, skónčnje pak so jako Kulowskaj měšćanaj wuznaštaj.

Z Njebjelčic. Byrnjež Božeho Ćěła hižo nimo było, chcemy tola na nałožk pokazać, kiž so na tutym dnju hižo lěta dołho wot wjesnych swójbow pěstuje. Přikhadźace družki a dźěći z druhich wsow, wosebje ze zdalenych Pěskec, su na tutym dnju rad widźani hosćo w burskich, žiwnosćerskich a khěžkarskich statokach. Wjesne dźěći čakaju po dopołdnišich Božich słužbach na swojich towaršow a towaršków z druhich wsow wosady a přeprošuja jich w mjenje swojich starších na wobjed. Družki wozmje zwjetša knjez farař na faru. Tuto zdobne a khwalobne wašnje połěkuje swěrnu towaršnosć a praktiske ludowe zjednoćenje. Dźěći a starši su za tajku wopokazanu křesćansku lubosć wšěm šćedriwym daricelam jara dźakowni. To so hižo lěta dołho stawa. Snadź namaka tuto wašnje też w druhich wosadach sćěhowarjow, z čimž so dźěćom a družkam wopyt popołdnišeho nyspora wołži.

Z Ralbic. Ralbičenjo běchu Rakečanskich bólkoparjow zańdźenu njedźelu na swoje kopańske městno do Ralbic přeprosyli. W prěnich 35 mjeńšinach běchu hosćo w přewazy, tola njeporadźi so jim ból do hródkow dostać. Dalších 6 mjeńšinach pak třěćichu 4 wrota a krótko před połsasom dalše, tak zo běše w tutym času hra 5 : 0. W 49. mjeńšinje měnješe so zboże a Ralbičanam poradźi so, bórzy za sobu dwě wrótcy třěćić. Krótko před kóncom Rakečenjo so hišće k 6. wrotam zhrabachu (6 : 2). Wobě mužstwje jara přistojnje hraještej.

Z Pěskec. Naš wótcerstwjacy wustaw (Genesungsheim) je dotalnych přebywacych wšitkich puścił. Za to 52 holcow w starobje wot 15—18 lět přiwzał, kotrež budu tu tři měsacy přebywać. — Zańdźenu sobotu stej so we wsy dwě kole pokradnyłej, jene před korčmu, kiž bě wobsedźer tam na khwilku stejo wostajił, druhe w lěhwje dźělaćerskeje słužby, hdźež tuchwilu na 200 młodych ludźi přebywa. Po padłachach njeje hač dotal słěda. Tutej padaj znowa powučitaj, zo njesmědźa so w nětčišim času kolesa njewobkedźbowane stejo wostajić a byrnjež na krótki wokomik było.

Z Pěskec. Zańdźenu pónd'elu pokhowachmy na Njebjelčanskim kěrchowje žiwnosćerku Marju Sołčinu rodź. Hokec ze Smjerdźaceje, kiž bě pjatk na sćěhwkach krótkeje khorosće we 66. lěće žiwjenja wumrěła. Njebohčička bě před lětami khorhoji wojerskeho towaršstwa w Róžeńće, při kotrymž je jeje mandželski Jurij Sołta z dolholětnym předsydu, kmótřiła. Tuž so też někotři sobustawy towaršstwa na jeje pohrjebje z tutej khorhoju wobdźělichu. Zemrěta wobkhowa sej trajaceho wopomnjeća w mnohich wutrobach wjesnjanow, dokelž je wšelakim rady k pomocy była, wosebje khorym žonam, kotrymž je za čas khorosće pomhała domjacnosć zastarać. Też za čas wójny su mnozy jeje pomocnu ruku začuwali. Tohodła su mnozy z modlitwami na nju spominali. Wojerske towaršstwo da město wěnca na row za jeje khudu dušu Božu mšu swječić. Njebohčička bě pilna čitarka Serbskich Nowin a měješe za naš jenički dźenik połne zrozumjenje. Njech je tutej přikładomnej Serbowcy a wjesnjancy serbska zemja lohka!

S **Wojerez.** Na žwinjazych wikach běšche wšcho hromadźe jenoż 155 prožatow a dwaj běhakaj na pschedań. Bórzy běchu rospschedane. Płacžišny běchu trochu niższe, jako pošledni ras, njeběchu pak też tak tjane kaj pryedy. Prožata 4—5 njedźel stare płacžachu 15—17 hr., 5—6 njedźel stare 17—19 hr., hischcze starsche hacz do 22 hr. za schtuku. Sa zyle wubrane prožata žo hischcze wjacy płacžeschče. Ssynowych žnjow dla běchu nakupy 1/28 hodź. rano hižo skónczene.

S **Klětneho.** (Zyrkwinske powěsčze.) Farař Ney je 1. julijom swój dowol nastupił. Jeho sastupjeř budże farař Malink sen. Zyrkwinske słužbowanje sa lěto 1934 a też nowe rosliczenje sa lěto 1935 stej 14 dnjow dołho na farje wupołożenej. Němske Boże žłużby pschichodnu njedźelu budża 1/9 hodź., niż w 9 hodź. kaž žo to wosjewi. Kemschenje śmeje farař Bellardi z Běteje Wody.

Z Łužicy

S **Weisa.** (Wodźarujomne padnjenje z kolechom.) Njesboże z kolešom sta žo pónd'elu rano w 4. hodźinje Ocži Siegertej je Sleho Komorowa, kotrež tu na pschewodźenju žiwojeje pschichodneje maczerje pschebywasche. Siegert chcyše wokolo 3 hodź. rano žo domoj wróćicź, tola padny je žiwojim kolom na Ringenhainskej dróhy tak njesbožownje, so bjes wědomnja leżo wosta. Wobydler wšy namaka sranjeneho a sawoła hnydom sanitetarja Linasha. Sawołany lěkař dr. med. Opitz wšelcži, so je žebi Siegert nop puknył a sarjadowa, so žo do měšchcžanskeje khorownje pschewjesy.

S **Holbina.** Krótko psched Nowosalza-Sprembergom potrjechi pónd'elu tuhyschcho wobydlerja wobthadnje njesboże. Tutón pschijědže wokolo 6 hodźin wjecžor je žwojim motorskim kolom w měrnej spěschnosći w směru k Friedersdorfa a je najskerje na pěsćicznym městnje do lojerhanja pschischoł, tak so do schtoma sajědże a žebi pschi tym nop puknu. Dr. med. Kulick z Nowosalza-Spremberga sarjadowa, so žo sniesboženy do khorownje pschewjesy. Motorske koło žo pschi srażenju khětro cžežcy wobschkodzi.

S **Habrachcziz.** (Ssmjerne wobthadne njesboże.) Na dróhy do Schwindacha pschijědże w nozy k pónd'elu motorske koło 34 lět stareho catarja Arnoschta Stosicha z Nowosalza-Spremberga, jako thajsche jeho pschescžahnyncz. Stosch tak njesbožownje padny, so žebi nop puknu a bórzy na to wumrě.

Wěsće to hžo:

so wustajenża „Staroluježskeho wumělstwa" bohacże wubejenej skoty jěžnu khelkuch z cžaża khcžiznych cžahow wopschija? Tuto pyschne dźelo słótniskeho wumělstwa pokhada z cžaża załoženja klóschtra Marijneje Hwězdy (w 13. lětstotku), a klóschtr žebi jón staroscžiwje khowa.

Pčołarske towarstwo „Delni Sprěwiny Dol"

Rozprawa Budyskeje wobkedźbowarnje za junij 1935

Wysokosć nad morjom	Temperatura po Celsiju najniższa	Temperatura po Celsiju najwyšša	Temperatura srjenja měsacna copłota	Hibanje wahi w dekadach (1—2—3) Přiběranje po gramach 1	2	3	Woteběranje po gramach 1	2	3	Summa w kilogramach	Licha dnjow wuleczenja	Licha dnjow nošenja mjedu	hłowne žórło za nošenje mjedu	mnohosć dešca
210	+ 5	+ 35	+ 14,5	1900	2700	4300	650	1300	1500	5,500	29	17	kostrijanc	40,7

Hospodarski rozhlad

Srjedu 3. julija 1935.

Wěrawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,470	100 pólsk. złotych	46,87
1 jendželski punt	12,20	100 českosł. krónow	10,34
100 šwajc. frankow	81,09	100 franc. frankow	16,39

Barlinska bursa dnja 2. julija 1935. Bursa měješe dale pschecželne wobliczo, tola běšche wobkhod kaž pschedwječeravschim sajko jara wobmjeschowany. Sda žo, so žo znowa wuschytki z kupowon na akzijowych wikach sapokožidu, mejš tym, so žo na rentowych wikach dotal tute njenjesły jenoż mało wuschtkowachu. Jednanja wo polěpschenju tworowego a płacžeńskeho wobthada njes Němskej a belgisko-luxemburgskej hospodarskej unija žo w burschowych kruhach z dowěru hladuje. Też jednanja njes Franzowskej a Němskej wo polěpschenju tworowego wobkhada, kotrež maja žo schtwórk sapoczecz, žo z dowěru wočakuja. Na akzijowych wikach žo wošebje tarifowe hódnoty wot ½ hacz do 1% powyschichu. Na rentowych wikach kurhy skerje wo něschto mało popschejschichu.

Barlinske žitne wulkowiki 2. julija 1935. Położenje na žitnych wulkowikach je dale wočakowaze, wošebje na jeczmjenjowych wikach bóhdże jenoż k malym wobrotam, dokelž wobthodż z nowym symjenim jeczmjenjom žo hischcze njeje sapoczał. Pschenica žo dale derje sameschi, wošebje po waggonach, dokelž po zjelowach je pschiwóz pschi bubjerych wodowych poměrach wobczežny. Pschenična a rjana muka ma dale měrny wobkhod. Wowsa žo jenoż mało poschiča.

Wječera płacžesche w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožki R 8: 8,25 hr., R 11: 8,40 hr., — jeczmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Płacžizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg
Płacžizny po złotej hriwnje.

	2. 7.	1. 7.		2. 7	1. 7.
Pšenica	212,0	212,0	buny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	172,0	172,0	woka	13,2-13,7	13,2-13,7
jeczmjeń now.	—	—	módre lupiny	10,2-11,2	10,2-11,2
jeczmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	14,0-14,7	14,0-14,7
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńc. muka	—	—	lany wosušk	7,65	7,65
rżana muka	23,00	23,00	such. truhanc.	4,77	4,77
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,70	8,70
rżane „	10,31	10,31	syno, 50 kg		
raps	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšeńc. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	ječa „		

Płacžizna za pšenicu za **wupłodźerja** 8: 204.0 9: 206.0
Płacžizna za rožku za wupłodźerja 8: 165.0 11: 168.0
Płacžizna za jeczmjeń za wupłodźerja 7: 164.0 9: 169.0
Płacžizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 617.0

Płacžizny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

2. julija 1935 Płacžizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 113.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše rězneje hódnosće hač do 6 lět	41
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	41
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	37 - 40
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 255.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	41
Połnomjasne, młódše	42—41
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	35—39
Spatne	30—35

Jałojcy a krowy: 855.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	39—41
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	30 - 37
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	23 - 28
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	16—22
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 2147.

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	48—55
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	40 - 47
Spatne (3.)	30—38

Wowcy: 3711.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	33—35
Starše wukormjene (6.)	3\—32
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	18—28

Swinje: 13098.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženi, hač do 1½ lět stare	49
Wukormjene	47—48
Mjasne	46—47
Špatne	43—45
Rancy a kundrosy	46

Radio

Schiwórk, 4. julija ptschi ho:

Königswusterhausen: Nimo šnateho wschědneho programma: 6,15 mješoka raňšcha hudźba, 10.55 sa wjesne žony. 11,30 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakoscze. 15,10 sa maczerje. 16 konzert. 20,10 Hein Godenwind.

Lipsk: Nimo šnateho wschědneho programma: 5,50 sa burow. 8,20 raňšcha hudźba. 11.45 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 15,50 němske spěwy. 17 popołdnischi konzert. 20,10 rejwańska hudźba.

Hischcze ważne z dnjowego programma: Barlin: 20,10 rejwańska hudźba. Königsberg: 20,10 wjeczorny konzert. Hamburg: 20,10 rejwańscži wjeczor. Mróthkaw: 20,10 Louis Graveur spěwa. Köln: 20,10 wojazy — towaršojo! Warschawa: 21 stare pólske spěwy.

Zamołwity za politiku, feuilleton, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolet a za nowaščki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje.
Wudawa a čišči dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. V. 1935 2263. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Budyske stawniske powěsće

wutoru, 2. julija 1935.

Mandźelstwo pschipowědźichu: Ferdinand Alexander Gustav Siegfried Schwarz, stotnik we Drježdźanach-A. ſ Johannu Ruth Wilzkez, domjazej dźowku w Budyšinje. — Albin Rudolf Horn, podoffizěr ſ Gertrudu Hildegardu Baumannez, stenotypistku wobaj w Budyšinje. — Waltar Ota Bergmann, pohonč ſ Annemariju Elsiu Siegmundez, fabrikſkej dźěłaćerku, wobaj w Budyšinje.

Najnowiše z cyłeho swěta

Dwaj žmjertnaj wušudaj so wukonjatoj.

W Landsbergu so 2. julija 19. 12. 1904 narodźeny Stephan Kern a 20. 6. 1914 narodźeny Wilhelm Bencher wotprawischtaj, kotrajž běšche pschiſažnu žud we Landsbergu mordarſtwa a cźežkeho rubježnistwa dla k žmjercźi ſaſudźił. Saſudźenaj běschtaj 28. 3. 1933 dźěłaćerja Alberta Speika ſ Woldenburga, ſ jehož žonu mějeſche Kern pocźahi, ſamordowałoj, hdyž běschtaj Speika wjeczor do lěsa wabiłoj a tam ſadajiłoj. Wobaj ſaſudźenaj běschtaj hižom wjazy tróch pothłostanaj a nimo měry žurowaj njepoleſchomnaj cźłowjekaj, kotrajž běschtaj ſ niſkeho ſmyſlenja plan k njeſtutkej je žiwicźnych pschiczinow wumyſlitoj a jón na žurowe waſchnje wuwjedłoj.

Smužita wukhowarka.

Pschipad wobſtejiteje woporniwoſće, kotryž ſo ſaſudźeny tydźeń w Münſterburgu ſta, ſaſtužiſ žebi, ſo by ju ſjawnoſcź ſpóznała. 3 dźěcźi, towaršicźeho mischtra Wörlitza 5 hač 11 lět ſtarych hrajkachu žebi pschi wjeſnym hacźe, jako ſo jim naras wuſda, ſo bychu w hacźe ſo kupali. Tutón bě ſo pſched króttkim wurjedźił a tehdoła běſche ſa dźěcźi pſchehłuboki. Jich wołanje wo pomoz nichtó njeſłyſcheſche, dokelž bě ſkoro zyła wjeſ na łukach. Jenoż młoda žona, kotraž běſche hałe njedawno porodźiła, ſaſłyſcha wołanje, ſtocźi ſa małymi do wodn a wucźahny je ſ napinanjom wſchěch mozow a wukhowa je tak pſched wěſtej ſmjercźu.

23 lět njewinowaty w khłostarni.

Pſched króttkim je ſo Elſaczan ſ mjenom Josef Wendling do ſwojeje domiſny Haynawa wrócźił, kiž je 23 lět njewinowaty w amerikańſkej khłostarni ſedźał. Wendling bě 1909 do Ameriki wupucźował a běſche w Louisville dźěło namakał. Wórſy po tym namakachu ſchtyriletnu dźowczičku, jeho dźěłodawarja morwu w bydlenju. Na Wendelinga łukachu, ſo je hrózbny njeſtutk ſkučźił a ſaſudźichu jeho, byrnjež bóle prěd, ke khłostarni na cźaſ žiwjenja. Hdyž bě Wendeling 23 lět w khłostarni wotſedźał, wuſna ſo wopraſdźity morder na ſmjertnym łožu ſwojeho njeſtutka. Tuž wobeho Elſaczana hnydom ſ khłostarnje puſchczichu. Wendling dóſtanje 40 000 hriwnow ſarunanja ſa njewinowacźe pſchětrate khłostanje.

Žrawz kupazeho pójerje.

Pſchi hrjoh w blíſkoſći Ssuſchaka pſchi ſałſko-juhoſłowjanſkich mjeſach pytnychu kupazy póndźelu popołdnju na ras dweju wulkeju žrawzow. Pluwarjo ſpytachu tak ſpěſchnje kaž móžno ſo na kraj wukhowacź. Jenej holzy pak, cźěſkoſtrowarſkej pſchiſłuſchniznu, kotraž běſche pſchedaloło žebi ſwaſika, ſo wjazy njeporadźi, hrjoh dopěcź. Žrawzaj ju ſpóżerachu.

Leczenje ſ płachtatym lětadłom ſ Barlina do Hamburga.

Póndźelu dopołdnja ſo ſnaty lětar ſ płachtatym lětadłom Pětr Riedel na ſwojim lětadle ſ motorſkim lětadłom na Tempelhofſkim lětaniſchcźu do wyſokoſće dowjeźe. Potom ſo na ſtronu k Hamburgej ſameri a k Hamburgſkemu lětaniſchcźu ſa lětarſki cźaſ 6 : 40 hodźin dołeca, pſchi cźimž hač 2000 metrow wyſoko leczeſche. To je prěnje leczenje pſches 200 metrow, kotreż je ſo ſ wuſpěchom pſcherwjedło.

Ssowjetſke lětadło ſ 11 woſobow wobſtejaze wobžadki ſo ſhubiło.

Ssowjetſke lětarſtwe je nowe cźežke njeſhoże potrjechiło. Hamtſay ſo wojewja, ſo je ſowjetſkoruſke wodowe lětadło „L 840“, kotreż bě hižo 26. junija ſ Alexandrowſka na kupje Sachalin do Chaborowſka wotleczało, ſo by tam na Amuru ſwuczowało, ſo ſhubiło. W lětadle bě nimo ſ tſjoch woſobow wobſtejaze wobžadki 8 hoſcźi. Schtyri lětadłow, kotreż w Tatarehſund, wódnej dróhu mjes Sachalinom a hrjohom leżachu, ſa nim pytaju. Ma ſo ſa to, ſo je wjednik lětadła Sswjatogorow, kotryž bě naſhonity lětać, je dyrbjał w kurjawje nuſnje pſchiſtajicź.

Maćej pyta ſe 10 dźěćimi žmjercź.

Žałoſtna ſwójbna tragedija je ſo w Hſingwa ſtaka. Tam ſo pſchekupz wobkhoda ſ opijom bla k žmjercźi ſaſudźi a wotprawi. Jeho wobkhod policija ſawrě. W ſamotnej nozy dźěſche wudowa ſ 10 dźěćimi w ſtarobje wot poł hač do 10 lět do rěki. Jenoż jene dźěćo mózeſche ſo pſchipadnje wukhowacź. Wſchě druhe jenoż hiſchcźe jako cźełta na druhim dnju namakachu.

Běſche to ſiwjenje?

Duffy Morifon běſche jedyn ſ najbohaćſchich wobnderjow w mjeſcu Tulſa w Amerizy. Ale běſche wón doſpyła cźłowjek? Nětko je, 42 lět ſtary, jako jedyn ſ poſlednich Cree-Indianow, wumrěł. Sa zyke ſwoje ſiwjenje njeje ſaneho jenicźkeho ſłowjeſka rěcźał a njeje mohł ſo ani ſ rukami ani ſ nohu hibnycź. Tutón Morrifon běſche jenoż 90 zentimetrow wulki a wjazy hač 50 puntow njewažeſche. Jemu najwuſnamnische wołiſowe pola we Tulſa ſłuſchachu. Leżownoſcźe, kotreż wobſtejeſche, běchu pſches 160 jutrow wulke. Wón ženje njeje wědźał, kak bohaty běše. Bě wobſarowanja hódne ſwórjenje, kotremuž mózachu ſ pomozu lěkarſkeho wumělſtwa a ſtajneho dohladowanja 42 lět dołho žiwjenje wuthowacź, wot kotrehož wſchak wón niczo njeměſche. Jeho narmrěwſtwo je město Tulſa naſtupiło.

Tragedija na ozeanu.

Nan ſe ſwojimaj žynomaj, kotrajž chžychtaj jeho žołmam wutorhnyć, ſo tepili.

Pſchi napſchemoſtějenju płachtowych jachtow ſ New-Port (Rhode Island) prěki pſches atlantiſki ozean do Bergen (w Norwegſkej) je ſo cźežke njeſhoże ſtako, pſchi kotrymž tſjo amerikańſcy cźołmarjo wo žiwjenje pſchińdźechu. Po privatnych powěſcźach je mała na jědženju wobdźělena amerikańſka dwajſcźeſorata jachta „Hamrah“ ſrjedź atlantiſkeho ozeana do cźežkich wichorow pſchiſchła a ſo pſchi tym cźežko wobſchkodźiła. Na maku łódź ſo łoďrſke žołmy walachu a pſchi tym wotplawi žołma wobkhodnika ſ leżownoſcźemi Roberta Ruſſela Ameſa do morja. Sa nim ſkoči jeho ſtarſchi žyn Richard, hdyž běſche ſo ſ powjaſom pſchiwjaſał, ſo by ſwojeho nana žołmam wutorhnył. Dokelž bě powjas pſchekrótki, ſo wotwjaſa a pſchiwaſche dale na městno, hdyž jeho nan ſe žołmami wojowaſche. Ale jich móz běſche pſchewulka a nan a też žyn běſchtaj w ſtraſche, ſo ſo podnórinjeli. Hdyž to młódſchi žyn Harry Ames widźeſche, ſkoči do małeho wuthowaſkeho cźołnika jachty a próżowaſche ſo, ſo by jimaj na pomoz pſchiſchoł. Tola cźołnik ſo powróćźi a žylne žołmiſka ſcźahnychu młódſcheho žyna do hłubiny, kaž bě ſo to prjedy hižo ſ nanom a jeho bratrom ſtało. Richard Ames běſche króttko pſched tym ſwoje ſtudije na Harward-univerſicźe ſkónčił, mjes tym ſo Harry w druhim kěcźe na univerſicźe ſtudowaſche. Jako żarowańſka łódź wróćźi ſo „Hamrah“ póndźelu cźežko wobſchkodźena ſe ſhbwazymi żobuſtawami wobžadki do Sidneya w Nowej Schotyſkej.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

In der Stadthauptkanzlei (Rathaus, 1. Stock) liegen vom Reichsgeſetzblatt Teil I die Nummern 55—66, Teil II die Nummern 27—31 und vom Sächſ. Geſetzbl. die Nummern 14—17 innerhalb der nächſten 14 Tage zu jedermanns Einſicht aus.

Bautzen, 2. Juli 1935. **Der Oberbürgermeiſter.**

Der Kommunikationsweg **Weicha—Kotitz** wird wegen Beſchüttung in Flur Weicha vom 3. 7. ds. Js. während der Dauer der Arbeiten geſperrt. Der Fahrverkehr wird über Gröditz—Staatsſtraße gewieſen.

Bautzen, am 1. 7. 1935. **Der Amtshauptmann.**

Towaſtwowski powěſtnik.

Budyšin. Maćica Serbska zeńdźe so ſrjedu wječor 3. 7. we 8 hdź. zaso k bjesadźe w Serbskej kofejowni. Hoſćo a předźeloju so witani.

Drježdźany. Serbske towaſtwo „Čornobóh“ so zeńdźe w juliju 6. a 20. julija w hoſćencu „Elisenhof“ (Eliſen Ecke Hammerſtraße). Přihotuje ſo přaza.

Njebjelčicy. Serbske tow. kat. młodźencow woswjeći njedźelu 7. julija ſwoju nowu khorhoj. ½2 hodź. je ſwjatočny nyſpor ze ſwjedźeńſkim předowanjom a poſwjećenjom khorhoje. Potom je zjawny ſwjedźeń, wobſtejacy ze zwučowanjom a druhich ſportſkich předwjedźenjow na farſkej zahrodźe. Wječor ſu we wjeſnej korčmje ſerbſke reje. Na tutón ſwjedźeń ſo cyły ſerbſki lud wutrobnje přeproſuje.

Hdyž so nad radiom wjeſelíće, pisajće nam, hdyž so na nju hnéwaće — pisajće nam tež.

Statny zwjazk němsk. wobdźělnikow radia (RDR), wokrjesna skup. w Budyšinje na Hošć. hasy 21

„Herzogec pučowańska služba“

towaršne, wulětne, koło- a dalokojězby, jězby do módreho

z modernymi Mercedes-**omnibusami** a

Stromlinien-pučowańsk. wozom

Darmotne naćiski płaćizny jězby. Wodźenja. Wjezby čežow też do dala. Wosobowe wotnajeńske wozy.

Běro: w Budyšinje na Cyrkwinskim namješće 5, rózk Kamjentneje hasy / Telefon 3839.

Boschowe autowe baterije

Albert Lehner

w Budyšinje na Drježdźanskej drózy 18. Telefon 3311

Kupuju złoto, slěbro, platin stare pjenježy, bronikowe pjenježy

MERSIOVSKY w Budyšinje Pósćka namješće

Kóždy Serb

čita rad w lěće swoje „Serbske Nowiny“

Wulke měšćanske třělenje

wot 29. junija do 7. julija

Srjedu, w 17 hodź.: **Paradowy wućah.**

Wječor: **Wulki pisany wohnjostroj**

„Budyšin w hrimanju kanonow“

Njedźelu, w 15 hodźin: **Paradowy wućah.**

Hač do soboty: **Třelenje na kralowske tarče a na přemo třelenje**

Stan třělcow

(Schützenzelt)

Dźensa srjedu, hdyž je krasny wohnjostroj, zetkaju so wšitcy Serbja a Serbowki pola nas!

Točimy dobre piwo, winko, palenčk, mamy dobre přikuski, posłužimy najskedźbniso a k tomu hišće **hudźbna a varietejowa zabawa.**

Přińdźće k nam a wjeſelće so!

W Lehmannec khofejowni

na Třělniku

jutře štwórtk wot ½5—½7 hodź.

wulki zahrodny koncert

kotryž wuwjedźe

kapała dźěłoweje służby č. 152

pod nawjedniſtwom k. kapalneho wjednika Franki

„Třeleŕnja“ w Budyšinje

Dźensa srjedu k wohnjostrojej w sali

rjana balowa hudźba

Započatk w 7 hodź. Zastup: 30 pj.

Reje darmo a bjez dawka.

W zahrodźe reje pod hołym njebjom.

„Bratwurstglöckl“ * na Třělniku

Tucher

to je te

připóznate

Nürnbergske poważne piwo wuznamneje hódnosće a wosebiteje słódnosće

jenož tute woprawdźite piwo, jasne a čemne wulka ſklenca 30 pj., ½ litra 55 pj. z posłužnjom

Joh. Jansen, hoſćencaŕ Radneje pincy

Dr. Pilkowe

Narodne hłosy

za styrihłosny mužski khór

su zaso na předań

w Serbskej knihaŕni w Serbskim Domje

K 1. auguſtej pytamy dźěławu a ſamoſtatnu **holcu** při dobrej mzdźe.

Hófski hoſćenc na Běłym Bohu

Beiersdorf O. L.

Zub. lěkaŕ dr. Witschel

w Budyšinje na Lawſkich hrjebjach 2

(w Serbskim Domje)

je k wšěm khorobnym pokładnjam připuščeny.

Pokładn. zjednoćeństwo zubn. lěkarjow Němskeje

Městna skupina w Budyšinje

w nadawku: Dr. Ludwig

Dźěćacy lěkaŕ dr. Frenzel

zapućowaŕ

Přiloha k čisłu 152

SERBSKE NOWINY

Srjedu 3. julija 1935

Wunamakań

Jónu mužiki ſ połnej brodu na wójnſke ministerſtwo zuſeho ſtata pſchińdźe a k ſłužobnikej rjekny: „Dowjedźe mje k wjednikej wotdźelenja ſa powětrowe łódźnſtwo. Hnydom. Chcu ſwoje ſpowróćzaze wunamakanje na polu powětroweho łódźnſtwa pſchedacź. Tuto moje wunamakanje budźe do powětroweho łódźnſtwa njewſchědne pſcheměnjenje pſchinjeſeć."

Wunamakarja k wójnſkemu miniſtrej dowjedźechu. Wójnſki miniſter ſawješeleny rjekny: „Wy potajkim prajicje, ſo ważne wunamakanje wobſtejicje?"

„Knjes miniſtro, ſtym powětrowu łódź wunamakał, kotraž może ſo dźeſaćź tyſaz hodźin w powětſe dźerżeć a ma ſdobom měſtna ſa zyłu kompaniju wojakow. Wotkupcje mi tuto wunamakanje!"

„Haj, to je wunamakanje, kotreż pytamy. Kelko ſtebi ſa wunamakanje żadaceſ?"

„Żadam ſtebi milijardu!"

„Derje", miniſter ſnapſchećiwi. „Tu macje ſchek na ſtatnu banku. Njany dźał! A jeli ſaſo nješchto nowſho wunamakacje, potom mje proſchu wopytajcje!"

„Knjes miniſtro", wunamakał rjekny, „bych hiſchcje nješchto ſa Waſ měł. Nješchto zyle njeſłyſchaneho, nješchto ſpowróćzageho!"

„Schto to je?"

„Wunamakach kanonu, kotraž ſ najwjetſchej wěſtoſću powětrowu łódź pſchi lećenju trjechi, tak ſo je wona hnydom rosbita a ſhubjena."

„Sſłyſchcje", miniſter dźeſche, „to pak je jara ſpodźiwnje. Scje wulkotnu powětrowu łódź wunamakał a nětko macje nadobo kanonu pſchećiwo tutej powětrowej łódźi . . . ?"

„Knjes miniſtro, moja powětrowa łódź je woprawdźity dźiw techniki, tola je wěſo nuſne, pſchećiwny jěd wobſtejećź."

Wójnſki miniſter khwilku rospominaſche a rjekny: „Nó haj, nam nicžo druhe do rukow njehlada, hacź Waſchu kanonu kupicź. Hewak ju nětkajkemu druhemu ſtatej poſkćicjce, a Waſcha powětrowa łódź by potom ſa naſ bjes wuſitka była. Placźiſna kanony?"

„Żadam ſtebi ſa nju milijardu."

Miniſter wunamakarja ſthwalowſchi jemu ruku na tamjo położi: „Wy ſcje ſenji. Tajku łódź a tajku kanonu . . . !"

„To nieje hiſchcje wſchitko, knjes miniſtro. Chcu Wam nětkole hiſchcje nješchto pſcheradźicź: Ssym ſchkitne wodźeco ſa moju powětrowu łódź wunamakał, kotreż ju ſamo pſched kulemi kanonow ſchkita."

Wójnſki miniſter ſtebi na cźoło byrnſchi ſawoła: „Wy drje chcecje mje do błudniżu pſchinjeſeć, knjeże! Cźehodła mi ſchkitne wodźeco hnydom njepoſtićiſchcje . . . ?"

Sa khwilku ſo miniſter woprascha: „Kelko?"

„Żadam ſtebi ſa nje miljardu."

„Poſtićźu Wam poł milijardy!"

„Nihyd na nihdy, knjes miniſtro. Ssużodny ſtat mi hižo milijardu poſtićja, ale chcu ſwoje wunamakanje radſcho Wam poſtićźicź."

„Potajkim, tu macje ſchek. Chże ſo mi ſdaćź, ſo chcecje naſch kraj ſahubićź."

Wunamakał ſchek do kapſy tyknuwſchi k durjam dźeſche.

„Sſłyſchcje", wójnſki miniſter rjekny, „je Waſche ſchkitne wodźecje woprawdźe pſchećiwo kulam wěſte?"

„Zyle wěſte — dołhoż ſo nowe kule ſ hiſchcje wjetſchej ſahubjajcej mozu njewunamakaju."

„A móże nječhtó tajke kule wunamakacź?"

„Hižo ſu wunamakane."

„Schto? Schtó je je wunamakał?"

„Ja, knjes miniſtro."

„To je khort ſam! Cźehodła ſcje wo tym mjelcźeli?"

„Ja dźe njemjelcźu," wunamakał poniżnje wotmoſwi, „ja dźe zunje praju, ſo tute kule wunamakach."

Wójnſki miniſter ſo njedowěriwje poſmějwajo rjekny: „Tak — a Wy potom ſaſo pſchińdźecje a chcecje mi tute kule poſticźicź, njewěrno? A tuczijſch Wam kule wotkupju, budźecje wuſmějſchejo pſchiſpomnicź, ſo ſcje hižo ſchkit pſcheczźiwo ſamoſnym wunamakali?"

„Sawěſcje, knjes miniſtro!"

„A Wy mi tutón ſchkit pſchedacje a potom ſaſo nowe kule wunamakacź?"

„Haj, tak je."

Miniſter ſtebi połny hněwa do włoſow ſajdźe a ſawoła: „Knjeże, Wy ſcje mje do ſlepeje tuczźiny dowjedł a dospołnje ſamuczźił. Schtó ſcje, kajſe je Waſche mjeno, budu je wěcźnje ſatamacź . . . ."

Wunamakał pomału poſtanywſchi pſchiſpomni: „Njeby trjeba było, ſo ſwoje mjeno mjenuju. Byſchcjeſt dośćeźnje myſlił, byrbjeł ſam na nje pſchińcź: Ssym ſtrowy cźłowjeczź roſum!"

S tutymi ſłowami wón durje ſapraſnjowſchi bjeſkroſchtneho wójnſkeho miniſtra ſameho ſawoſtaji. jk.

Dźeń českosłowakskich katolikow so skónčił

Wjacy hač 120 000 wobdźělnikow ſ cyłeje republiki.

Kaž hižo piſachmy, je dźeń cźeſkoſłowakſkich katolikow ſo njedźelu wulkotnje ſkónčił a je drje był jedyn ſ najwuſnamniſchich zyrkwinſko-poliſkich podawkow poſledneho cźaſa cźeſkoſłowakſkeje republiki. Po 500 lětach je ſaſo prěni raz bamžowſki legat do Cźech pſchiſchoł. Tehdom běſche to Aeneas Silvius Poccolomini, poſdźiſchi Pius II. kotryż bě jako wotpóſłanz Jurjej ſ Poděbrad pſchiſchoł.

W Prahu ſo ſ wożebitej radoſcźu witaſche, ſo běſche bamž arcybiſkopa měſta Partja, Verdiera jako ſwojeho póſłanza wupoſłał. Cźeſkoſłowakſke knježerſtwo je tutomu póſłanzej niż jenoż wſche cźeſcje, kotreż jenemu knjeżerjej pſchiſłuſcheja, pſchi jeho pſchikhadźe wopokaſało, ale je też pſchi tutej pſchiležnoſcźi ſjawnje wuſwědčnyło, ſo ſu dobre poćahi mjes ſwjatym ſtołom a cźeſkoſłowakſkej republiku. Pſchedpokłady k temu běſche ſtworił pſched nětkrótkimi njedźelemi wobſamknjeny modus vivendi. Wożebje je ſo ſ dźakom pſchijało, ſo ſu ſo krajne mjeſy też ſa biſkopſtwa poſtajiłe, a ſo je ſo Słowakſka wot wuheſkich biſkopſtwow wotdźěliła. To wojcho ſawěcźe budźe k tenmu pſchinoſchowacź, ſo ſo poćahi mjes vatikanom a Cźeſkoſłowakſkej w pſchichodźe ſbožownje wuwiju. Dźeń katolikow je też k prěnjemu raſej katolikow ſchćeſcź narodnoſcźow, kotreż ſu w Cźeſkoſłowakſkej żiwe, ſjednacźił. A je tak ſ dopokaſom był, ſo je katolſka zyrkej ſwja-

Němſky frontſjy wojowarjo w Parišu.

Prěni raz pſchijěchu němſcy frontſjy wojowarjo na wopyt do Francowſkeje, hdźež ſo na mjeſynarodnym europſkim kongresu frontſkich wojowarjow wobdźělichu. Na wobrazu widźimy nětkrótkich wobdźělnikow a to we prěnim rynku ſ lěwa Ciolan (Rumunſka), wyſchi Abbot (Jendźelſka), wyſchi ſ Barry (Němſka), wyſchi Crosfield (Jendźelſka), Jean Goy, preſident franzowſkich wójnſkich wojowarjow. Oberlindober wjednik němſkich wójnſkich woporow. Desborn, franzowſki preſident mjeſynarodnych frontſkich wojowarjow, Rulf van Herman, Hans Hoffer, prynz Ruffo (Italſka).

Wo wašnjach, počinkach a drastach Starohródskich burow

Piše Bjarnat Krawc.

(Pokračowanje.)

Hódnoſć burskich kubłow je wšelaka, zwěſći ſo po přiſłušnych leżownoſćach: polach, łukach, holi, hatach atd. a po tym, kak wjele konjacych zapřahow tam je. Štóż ma zapřah pjeć koni, je wobſedźeł robotneho pjećpřežneho kubła (5-ſpänniges Pferde-Frohngut). K tajkemu kubłej ſłuſeja 7—8 łanow (lenow) role, kóżda po 12 rolinach, k tomu 4—5 rolinow łuki. Tajke kubło płaći 16 hač 18 000 złotych, haj toleř. Styripřežne kubło ma tak 6—7 łanow role, 3—4 rolinow łuki z hódnoſća ſo na 12—14 000 toleř. Mjeńše kubło, tři abo dwojopřežne móże ſa 8—10 000 toleř kupić. Bura, kiž ma jeneho abo žaneho konja, ſnano jenoż kruwy, mjenuja kruwjaceho bura; tón wobſedźi z wjetša jenoż 1½ abo też jenoż ½ łana pola a jeho kubleſko ma přibližnu hódnoſć 3 000 złotych.

Po ſwojim wobſedźenſtwje ma bur też ſwoje přimjeno. Štóż ma robośić, byrnjeż też jenoż dweju konjow měł, je bur abo zapřahař; nima-li pak robośić, ſo ženje zapřahař njemjenuje. Khěžkał rěka też husto wobydleř, ſuſod, zahrodnik; ma-li wón robośić, tak ma wjetšu česć a pomjenuje ſo też jako zapřahař, njeměł-li też zapřaha.

Starohrodźenjo maju husto bohate žně, dokelž je jich rola z wjetša jar płódna. Na wikach w Starohrodźe předa ſo ſobotu husto tysac kórcow žita. Předawař noſy pokazku žita, kotreż chce předać při ſebi zawjazane do rózka ſwojeho šantka.

Smjerć a pohrjeb.

Třeći dźeń po ſmjerći je pohrjeb. Kašć ze žołteje barby je z čornymi ſmuhami wudebejny; horka, delka, k hłowje a k nohomaj a też na woběmaj ſtronomaj ſu bibliſke hrónčka napiſane a na přikrywje kříž namolowany. Khudźi ſo ſpokoja z čornym kašćom bjez wſeje debjeńki. Bražka, kiž je nětko wotproſowař, přeproſuje na wěſty dźeń a wěſtu hodźinu přiwuznych, přećelow a znatych na přewodźenje. W někotrych wſach zwonja dźeń před pohrjebom dopołdnja wot 8—9 hodź., abo 9—10 hodź., też 10—11 hodź. dołho w třoch wotdźělach ze wšěmi zwonami, za čož wučeř pokrutu khlěba dóſtanje — zwónkowu pokrotu. Spodźiwne je ſlědowace waſnje:

W žarowańſkim domje ma farař wotproſowanje. Wón ſteji z wučerjom a z připoſłuchajcymi horka na tak mjenowanej „Heiſte" t. r. wyſnje, kiž 4 łohće ſěroko do koła wokoło domſkeho leži. Kašć (mary) pak ſteji wotewrjeny pod hołym njebjom delka — hdźež je hnójniſćo! Mjez ſpěwanjom ſmjertneho kěrluša dóſtanu, duchowny, wučeř a jeho ſpěwarjo, myto; to jim přepodawa w ſkliczy zawalene bliżſi přiwuzny zemrěteho. Je-li je pohrjeb wosobny, je cyła šula k ſpěwanju přeproſena; kóżde dźěćo dóſtanje zwjetša kroš abo dwaj. Khudźi zarunaja to z pjenjeżkami za ſpěwarja. Po zawrjenju kašća woteńdu, přewodźerjo w znatym porjedźe na pohrjebniſćo, žony ſkónča čah; we wšelakich wſach ſo žony ſcyła wjacy na přewodźenju njewobdźěla. Po khowanju zeńdu ſo wſitcy w žarowacym domje, husto też farař a wučeř, hdźež je hoſćina. Podawaju ſo howjace mjaſo z křenom, ſwinjaca pjećeń z rajſom; piwa a palenca njetradaju. Tykanca nimaja a njedawaju. Po hoſćinje zaſpěwaja hiſće hrónčko ſmjertneho kěrluša; na to ſo zhromadźeni rozzeńdu. Mužoju noša w cyłym žarowańſkim čaſu čorny wołbłek z čornokožojtymi wobrubjenjemi a rohowymi bublenkami. Žony noša wodźěwk, to je čeńka, běła, ſakojta tkanina, kotraž wulki čěpc přikryje; tutón je z čorneje židy a ma podobnoſć z howjazowym žołtkom; jedyn dźěl přikryje na hłowje mały čěpc a druhi wiſy po khribjeće — kaž mały měch dele. Wodźěwk, kiž je wokoło wulkeho čěpca zwity, je zady ſtyknjeny; też tyło je z nim wobwite a wodźěwk też předku hubje a brodu zawodźewa — woznamjeni něšto kaž płaćeńk. Wuši, hłoſy a čoło ſu też cyle přikryte. Tuta žarowaca drasta je prastara, kaž to ſtare ſwójbne wobrazy dopokaža, hdźež ſu husto cyłe rjady žónſkich tak z draſećenych. Wšědne dny noša w tym čaſu żony čorne rubiška z běłymi róžemi, čorny ſórcuch a čorno-běło-ſmuhatu ſuknju. Žarowacy wodźěwk dyrbi ſěroki wobrub měć, njeſmě być ſity abo z figurami wudebjeny. Paćeńk nima wobruba, a je-li hłuboke žarowanje, dyrbja nitki z nich dele wiſać.

Na marach młodych ludźi abo dźěći ſu nadpadne hiſće kwěćele, zhotowjene z piſaneje papjery a z pjerjojtych róžow; zelene łopjena z wóſkoweje papjery abo po złotku je debja. Te ſu na marach koło wokoło kaška ſtykane; jenoż delni dźěl k nohomaj je nima; tam je dołhi běły wodźěwk debjeny. Na běłym hłowaku widźimy mjeno zemrěteho we jeho započatkowych piſmikach ze ſkleńčanych paćeńkow n. př. A. K. Na jeho hłowje leži ze zelenej židu a poſlěbrokom nawity wěnčk, tak też dwaj na hłowaku k woběmaj ſtronomaj ramjenjow. Druhdy dawaju jemu jabłuko abo pomerancu do ruki. Cyłe tute wodebjenje wobſtaraju dźěſćowi kmótřa. Husto też mjeno zemrjeteho z čornymi jehličkami do mjenowaneho płoda (jabłuka) wutykuja.

Kwěćel do ruki pak dóſtanje kóżdy zemrěty. Ženjeneho muža położa do kašća w ſwojej małej kożanej čapcy, burſku žonu w jeje wulkim čěpcu a wodźěwku bjez předwjazka, kiž z wjetša pódla njeje leži. — K dopomnjeću na tón čas, hdyž jako młoda žona na wozu do domu přijědźe. Nježenjeni mužoju w ſamych włoſach, hołćki we wšědnym hnėžku w kašću leža. Małe dźěći dóſtanu čapku, kiž jich ſplah woznamjenja.

(Pokračowanje ſćěhuje.)

łowaza móz ſa wſchě ludy. Bamžowſka bulla, kotraž ſo wſchi wotewrjenju cžitaſche, ſpominaſche na lubosče połnu jednotu wſchěch, kotříž ſo jako wuſwanarjo wěry a jako łacženje ſjednocžichu, a wupraji ſo w njej nadžija, ſo w cžeſkoſłowakſkej dóndže k pſchesjenoſći njeſe wěriwynni a wo niž jenož k łěpſchemu a wužitkej zwrkwje, ale też k pſchesłenemu a k ſpomóžnemu hromadżeſtukowanju wſchěch łacžanow.

Město Praha poſticžeſche w tutych dnjach jara ſwjeżeniki a pišany wobraz. W hobriſich žyłach běſche katolſki lud ſ zyłeho kraja do ſłowneho města pſchikłowatak, ſo by ſo na tutej mócnej manifeſtaziji katolſkeho žiwjenja wobdżełił. Zyłe město ſo na nich wobdżełeſche. Wożeſe ſo wſcho ſ draſtami pišanjeſche. Němſky katolikojo běchu ſebi wożebity putniſti pſchiſ natkali a jako ſnamjo ſjwojeje katożneje žiwěry w prożeſionje žołu do Prahi pſchiſcželi, dżeż jón ſjwjatoczne arzibiſkopej pſchepodachu. Wożebje bohače běchu Sſłowazy ſaſtupjeni, kotříž w ſjwojich pišanych narodnych draſtach w ſiotej Prahy wożebje rjany nahlad poſticžachu. Liczi ſo, ſo bě Sſłowakow pſches 20 000, němſkich katolikow tehorunja wokoło 30 000, Rušinow ſ Podkarpatſkeje Ruſkeje, tehorunja někotre tyſac, 3000 Madżarow a 1000 Polakow. Wſcho hromadże do Prahu na tutych dnjach na 120 hacž 120 000 katolikow wopytało.

Po ſjwjatoczným pſchiwitanju kardinała-pópłanza w Prahy a po ſjwjatoczným zyrkwinſkim wotewrjenju a po ſlijſkelnym pſchijeczu kardinała pópłanza ſe ſtrony cžeſkeho njeżeſtwa a ſtatneho preſidenta běſche jena ſ najrjeńſchich manifeſtaziſow dnja katolikow wobnowjenje pſchcženſkeho ſluba a wotpołożenje wuſnaca ſjwěry ſchěżej narodnoſcžow na Wjazkławſkim namješcže. Tuto 700 metrow dołhe a 70 metrow ſchěroke namjeſto běſche pſchepełnjene wěrjazymi, kotříž we ſwoćich narodnych draſtach wulkotny wobraz poſticžachu. Pſched poſtawu ſjwj. Wjazkława běſche ſo wołtaż natwarił, kotryż ſo w pokrym pjeńu ſłomjenjeſche a ſa poſtawu ſjwj. Wjazkława ſteſche hobrſki kžiž. Jako kardinalny pópłanz pſchijidże, wojazy ſ brónju preſentowachu. Na to ſo wulkotna ſłużoženoſcž ſapoczeſche. Kóżdy narod, kotryż jedyn rěcžnik nawjedowaſche, wotpołoži w ſjwojej rěcži ſkcžeſeńſki ſlub. Na to bliżeſche ſo ſ jeneje ſ pódłanſkich bróhow ſwěcžowy prożeſſion ſ Najſjwjeczíſchim. Wſchudże padnychu wěrjazy pſched Najſjwjeczíſchim na kolena a pſchijachu pożohnowanje bamžowſkeho wotpópłanza.

Stónczenje dnja katolikow běſche njedżelu na Strachowſkim ſtadionje, hdżež bamžowſki pópłanz kardinał Verdier w pſchitomnoſći 250 000 wěrjazych pod holym njebjom ſjwjatoczny pontifikalny hanut ſjwjeczeſche. Wěrjazy běchu też tu po narodnoſcžach ſarjadowani a pſchi Božej mſchi ſo evangelium we łacžańſkej a ſtaroſłowjanſkej liturgiſkej rěcži, kaž też w cžeſkej rěcži ſpěwaſche a potom ſo w ſłowakiſkej, němſkej, połſkej a madżarſkej rěcži cžitaſche. Po Božej mſchi wudżeli kardinalny pópłanz wěrjazym bamžowſke pożohnowanje.

Najnowiše z cyłeho swěta

Uniformowy a ſportowy łakas ſa konfeſionelne a młodoſtne ſwjaſki.

Na ſakładże § 1 wukaſa ſtatneho preſidenta ſ dnja 28. februara 1933 je ſakki miniſter ſnutſkownych naležnoſcžow ſa Sakſku noſchenje jednotneje draſty, uniformje podobnych draſtowych błełow, ſnamjeſchkow, ſ kotrymiž ſo pſchiſłuſchnoſcž ke konfeſionelnemu młodżinſkemu ſwjaſkej wuraz dawa, ſakaſuje. Mjenowanym ſwjaſkam a towaſtwam ſo nimo teho łożbe ſportowe, wożebje pólne a ludowe ſportowe ſwucžowanje ſakaſuje.

Spěſchny cžaſ pola Halle ſ kolijow wujeł.

Spěſchny cžaſ cžo. 80 je na cžarje Barlin—Mnichow póndżelu popołdnju krótko pſched dwórniſchcžom w Zappendorfu ſ kolijow wujeł. Jenož jena ſe ſobupucžowacych ſo pſchi tym lohko rani. Kak je ſo njeſbože ſtało, njeje ſo dotal ſwěſcžito. Wobe koliji běſchtej hacž do wutory ſaworjenej. Pucžowacy ſpěſchnika pucžowachu ſ druhim cžaſom dale.

5lětny ſo pſchi wohnju ſpalił.

Póndżelu wudyri w ſtatoku ratarja Richarda Schlöſſela w Kühnhauſenje pola Erfurta woheń, kotryž ſo ſpěſchnje na domſke, bróžnju a hródże roſcheri. Dokelž dyrbjeſche ſo woda někotre ſta metrow ſdaleneje Gera bracž, miny ſo hodżina, prjedy hacž móżeſche ſo ſ haſchenjom ſapoczeczć. W tutym cžaſu ſo wě, běſchtej domſke a też bróžnja dospołnje wopalenej. Mjes rozpadankami bróžnje namakachu cžełko 5lětneho wnuczka wobſedżerja. Pſchepytowanje dopokaſa, ſo je ſólczez woheń ſawinował. W njepſchitomnoſci dżeda a wowki, kotraj běſchtaj na polu, běſche ſebi ſapalki wobſtarał a ſ nimi ſebi w brózni hraſkał. Hdyż ſo dżeд a wowka wróczichtaj, ſo brożnja hižo paleſche. Mały Gerhard Schlöſſel, kij bě tu ſwoje žiwjenje pſchiſadżił, běſche ſo hakle we ſandżenym tydżenju ſ reki Gera wucžahnył, w kotrejž ſo tepjeſche.

Žane ſtatne ſrędki wjazy ſa wuporjedżeńſke dżeła.

Statny a pruſki dżełowy miniſter na to pokaſuje, ſo ſtatne ſrędki ſa wuporjedżeńſke dżeła, ſa dopjelnjeńſke dżeła a ſa pſchetwarjenja ſo wjazy njepoſkicžeja. Dałoczż ſadacżeſo hiſchcże njeſju na próſtwu wotmołwu dóſtali, ſo proſcha, ſo bychu ſlicžowanja měſtnym hamtam k wotliczenju a wupłacżenju ſ pſchipomozow hnydom ſapodali, ſo mohła ſo akżija fkrje a lepje ſkónczicž.

Żałoſtne namakanje jeneho wjednika lokomitivy.

Wjednik lokomotivy ſpěſchnika D 226, kotryž wežera w nozy w 11 hodź. ſ Barlina pſchiſthadżejo na Lipſczanſke dwórniſchczo chżuſche ſwoju maſchinu cžedżicz, namaka k ſwojemu ſpodżiwanju w popjelowym kaſchczu lokomotivy hłowu żónſkeho cžeła. Po pſchehładanju zyleje cžary namaka ſo bliſko Gräfenhainichen dospołnje roſtſchěſkowane cžełko bjes hłowy. Bliżſche ſwješcženja wupokaſachu, ſo ſo wo 28 lět ſtaru njeżenjenu żonu ſ Bitterfelda jedna. Po wobſtejnoſcžach ma ſo ſa to, ſo je żona na kolijach ſwojemu żiwjenju kónz cžiniła.

10 bacżonow na jenym dworje.

So je bacżon jara ſwojeje hłowy a ſo ſo husto zyle hinak ſadżerži, hacž to ludżo chżedża, je ſnate. Ale tomu a tamnemu dworej wopokaſuje druhdy woſebiteje luboſcže. W Nowym Rożeńcže (w Naſtenburgſkim wokrjeſu w naraniſchej Pruſkej) je knjes klepotał na dworje jeneho wobſedżerja pjecź hnědow natwarił, ſłi na brózni, jene na hródżi a jene na domſkim. W kóżdym hnědże bydła bacżonca nan a macź, potajkim dżeſacź bacżonow, kiž budża ſo ſ młodymi bacżonami hiſchcże pſchiſporjecź.

Morderſtwo w Halli. Swak wot ſady ſaſtrelenu.

36lětny ſamkař Albert Rampf bu póndżelu wjeczor na dompucžu wot ſady ſaſtrelenu. Na pucžu do thorowanje na ſcžěrkach wutiſła jemu. Sa 15ńnika maja 35lětneho ſwaka Dittricha, kotryž bě pſched krótkim ſ nim wulku ſwadu měł.

Pſchejwědczaży dopokas.

Rěſnik małeho frankowſkeho měſtacžka w Bayerſkej pytaſche wucžobnika. Jedyn niż runje jara kylny, tola pak intelligentny khdła ſo ſamołwi a miſchtr ſej jeho njedowěrliwje wobhładowaſche. Prajeſche jemu, ſo ſynſkeho pachoła trjeba, dokelž poł ſwinjeczа to cžże njeſene bycž. Wucžobnik naſpomni, ſo je to ſa njeho hrajka, pokdra zentnarja njeſcž. Hdyż pak miſchtr na tym dwělowaſche, pſchinjeſe hólczej pſcheſwědczaży dopokas. Skótka hrabny rěſnikeho miſchtra ſ wotmachom, pokaji jeho na ramjenjo, noſcheſche jeho po dworje wokoło a njepuſchcžt jeho prjedy, doniż jemu njerjekny, ſo je někto wo jeho mozach pſcheſwědczeny. a ſo ſej jeho jako wucžobnika wośmje.

Schewſki miſchtr wě ſebi pomhacž.

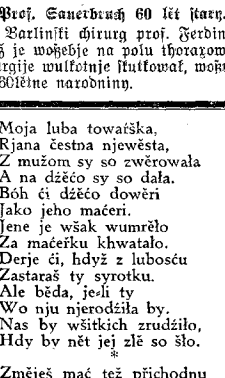
Sajimawe podeſidżenje ſo ſ města Skoplje piſche. Junu pſchipokonju pſchińdże muż do najbóle żiweje dróhi w dżeławym wobleku, pſchibliżi ſo derje ſdroſczenej żonje, roſrěczowaſche ſo ſ njej něſchto wokomikow a wuju potom k njemałemu ſpodżiwanju nimohuzmy rjanolinzy zyle nowe cžrije. S cžrijomaj ſo wotſali. Wcžiſpnym, kiž běchu ſo wokoło ſpodżiwneho pſchipada ſeſtupali, roſjaſni, ſo je ſchewſki miſchtr a ſo je hubjeneho płacżenja ſwojeje klientele dla blisko ſahubje. Nicžo nimu njeſbywa, hacž ſamopomoz a pyta ſebi někto njeſaplacżene wobucže hromadże. W Skopiji je drje poſtup ſchewſkeho miſchtra pola pomałych płacżerjow khěrtu roſhorjenoſcž ſbudżił a ſtrach wobſteji, ſo też krawzy a ſchwalcże tutemu pſchikładej ſcžěhuja. Sawěſcže by też pola naſ někotryżkuliż ſchewz abo krawz ſamſnemu ſrędkej pſchikrocžicz mohł.

Po 27 dnjach pſchiſtajiłoj.

Njedawno piſachmy, ſo ſtaj bratraj Key nimale měſacz pospochi w powětſnje lětaloj. Někto pſchikhadża ſ Meridian (Miſſiſſippi) powěſcž, ſo ſtaj póndżelu wjeczor we 8 hodżinach po 27dnjowſkim pospochim lětanju pſchiſtajiłoj. Pſchiſtajenje ſta ſo, dokelž ſo hubjene wjedro ſwěſcžeſche. Huſcžiſcho dyrbjeſchtaj w njewjedrach a łurjani dospołnje bjes łóżdeje orientazije lětacz. Njeje ſo ijmaj potajkim poradżiło, měſacz dołho, kaž měſchtaj to wotpohladane, w pověſtſje woſtacź.

Pſtruha pſcheczíwo pšej.

W někotrych cžopłych dnjach żedża ludżo a ſwerjata ſa wocžerſtwjenjom. Tola poſ dyrbjeſche pſchi wocžerſtwjenju w bliskoſcži města Albony (w Sjednoczenych ſtatach Ameriki) jara bołoſtne naſhonjenje cžiniczć. Hdyż bě mjenujcy ſwój nóſ hłuboko do wody tyknył, ſo by ſo napił a mjeſwocžo wołhłódnił, ſlecża nadobo bławkajo wróczo a cžekny ſ bojoſcžu. Hdyż běſche ſebi knjes pſha bliże wobhładał, pytny, ſo jemu jaſyk kramí. Najſkerje bě jeho pſchi ſchlapanju wody pſtruha do jaſyka kuſnyła, kotraż bě drje jaſyk ſa někajku witanu jědż měła.

Prof. Sauerbruch 60 lět ſtary.

Muſnamny Barliniſki chirurg prof. Ferdinand Sauerbruch, kotryż je wożebje na polu thorazoweje a płużowoje chirurgije wulkotnje ſkutkował, woſwjeczi 3. julija ſwoje 60lětne narodniny.

Łóńcko kwasnych hrónčkow

Drużka njewěſce.

Kajke dźiwne wjedźenja
Nas tu dźensa hromadźa!
Dowolće, zo preradźu,
Štož wjac zdžerżeć njemóžu.

To bě hiſće njedawno,
Zo hólc zezna holičo.
Je-li jeju znajeće
Nikom' wótře njeprajće.

Lubosć jeju zahori,
Ale — wón ju wopuści
Hižo zaso za lětko.
Prajće, njej to hubjenstwo?
Wón so z druhej woženi
Tak před třomi lětami.
Ale tute mandźelstwo
Dołho njeje wobstało.
Młoda żona woteńdże
Bórzy wotsal na wěčne.
Dźěćatcy jom wostaji
Jako zawdawk na zemi.
To bě wulka zrudoba,
Čemu tole tak so sta?
To ja prajić njemóžu.
Wěſće wy snadź wotmołwu?

*

Wudowc nět so dopomni
Na tu, kotruž wopuści,
Hdyž wón woženi so z tej,
Kotraž nět tu wjacy njej.
Wona njech spi w pokoju,
Bóh jej zapłać lubosć wšu!
Hdźe pak po njej wudowc je?
Jowle sedźi, widźiće!
Jako nawoženja tu
Sedźi z mojej towařšku.
Stara lubosć njezerzawi,
Ta so dźensa rjenje sławi.
Přetož moju towařšku
Je wón měł za lubčičku
Do přenjeho kwasa raz,
A dźens z njeju swječi kwas.
Kak je to so mohło stać.
Dołho mohła powědać.
Stary lubk je staru lubku
Prosył ze słódkeju hubku.
Wjele słódkosćow je nosył
Jej a wabił ju a prosył.
Z plackami a ze šokoladu
Narěčał je hołcu młodu,
Zo by jeho nět sej wzała,
Kaž bě nětdy sebi přała.
Móžeš pak wěrić jemu,
Nětdy jej tak njeswěrnemu?
Ale wón so z wutroby
Kaješe tej njeswěry.
Nětko za wšu njeswěru
Móže činić pokutu.
Tuž so wjesel njewjesta,
Zo maš joho za muža!

*

A ty, luby nawoženja,
Njeboj wšak so pokućenja!
To dźě njebudże tak zło,
Kaž je so ći mołwało!
Twoja luba mandźelska
Wěſće lěpša je hač ja.
Zomnu by ty křižik měł
A so mjerzal a so drěł.
Wona budże do dźěła,
Wě dźěn, k čemu rucy ma.
Štož so prócuje kaž ta
Wěſće zbožo přisporja.
Překhwalić pak nochcu ju
Radšo z njej 'šće poryču.
Moja luba towařška,
Rjana čestna njewěsta,
Z mužom sy so zwěrowała
A na dźěćo sy so dała.
Bóh ći dźěćo doweri
Jako jeho maćeri.
Jene je wšak wumrělo
Za maćerku khwatało.
Derje ći, hdyž z lubosću
Zastaraš ty syrotku.
Ale běda, je-li ty
Wo nju njerodźiła by.
Nas by wšitkich zrudźiło,
Hdy by nět jej zlě so šło.

*

Změješ mać też přichodnu
A to réka wudowu:
Wobstaraj ju z lubosću,
Njezarudź ju z rubosću.
Čiń jej k woli, štož so hodźi.
Ničo nječiń, štož jej škodźi.
Płokaj, rjedź a pječ jej rady,
Njepytaj z njej žanej zwady.
Zo ju maš, so Bohu dźakuj,
Wot njeje so njewotwlakuj!
Dobra dźowka přichodna
Wšudźe była khwalena.

*

Nět sym rjekła, štož sym chcyła,
Ničo njejsym pozabyła.
Wamaj přichod zbožowny
Wšitcy dźensa přejemy.
Boha mějtaj za přećela!
Hdźež wón njeje, tam je hela.
Hdźež je Bóh, su njebjesa
Za kóždeho člowjeka.
Njebjesa a jandźelki.
Daj Bóh wamaj na zemi.
A nas po tej časnosći
Zjednoć w swojej krasnosći!

M. N.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske nowiny" płaća měsacnje we wudawarni 1.15 hr., za póstce a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěsćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 153 — Budyšin — Štwórtk 4. julija 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Pólski zwonkowny minister w Barlinje

Pólski zwonkowny minister, **wyšch Beck**, je źrjedu rano we 8 hodźinach do Barlina pśišeł. Jogo mandželska, jogo dźowka, jogo kabinettowy schef hrabja Lubienski a jogo priwatny sekretar jogo pśewodowdachu.

K powitanju pólskich hosći běchu go na dwórnischczowym kněbniku sestupali: Statny sekretar **Meißner** jako zastupjeŕ wjednika a němskego kanzlera, zwonkowny minister źwobodnych knjes ſ Neurath, statny sekretar ſ Bülow, němſki pósłanz we Warschawje ſ Moltke, protokollowy schef hrabja ſ Bassewitz a ministerialny direktor rańschego wotdźelenja zwonkowneho ministerstwa Meyer. S pólskeje strony běchu wschitcy knježa pólskego pósłanstwa w Barlinje ſ wjednistwom pósłanza Josefa Lipkego a mnohe žonstawy Barlinskeje pólskeje kolonije pśišłichi.

Pśichójśichi go zwonkowny minister ſ němſkim zwonkownym ministrom rosrěčowaſche a go potom pśiches wjerchowniku stwu na dwórnischczowe pśichemježo poda, hdźeż snapschcza dwórnischcza cześna kompagnija cześnje standarty Adolfa Hitlera tśelbu presentowała pólskego zwonkowneho ministra cześcześche. Sso skótka podzakowawschi go pólski zwonkowny minister ſ němſkimi knjezimi rozžonowa a go ſ pśewodowdu pólskego pósłanza k pólskemu pósłanstwu wjesełe, so by tam za cłaſ swojego dwadźenjowneho pśebywanja w Barlinje bydlił.

Wopyty pola wjedni a a zwonkowneho ministra

Pólski zwonkowny minister źrjedu 8/11 hodźin ſ pśewodom pólskego pósłanza Lipśkego w zwonkownym hamcze we Wilhelmſkej dróhi němſkego zwonkowneho ministra źwobodneho knjesa ſ Neuratha wopyta a pśichi nim něhdźe 15 minutow wosta. Wjetśa cźerjóda ludźi bě go ſ tejle pśichiźinu na snapschcza ležejcej stronje Wilhelmſkeje dróhi sešła.

Potom go minister Beck ſ pśewodom pósłanza a němſkego zwonkowneho ministra pśešći do němskostatneje kenzlije poda, hdźeż strażnikaj tśełbu presentowaschtaj. Wjednikowy a němſkego kanzlerowy adjutant, wyschſchi skupinowy wjednik Brückner, hosćźi pśichi sakhodźe pśichija a jich k wjednikej pśewodowdźesche.

Pólske nowiny wo Beckowym wopyće w Barlinje

Warschawske nowiny žu programm Barlinskeho wopyta zwonkowneho ministra Beća wosjewiśe a dołhe wucźahi ſ nastawkow Barlinskich nowin wocźišćechu. Pśichi tym je go powschitkownje na wutrobny zynk powitanja ministra Beća w němſkich nowinach pokasowało. Knjezeŕstwowe nowiny žu pśichi tym politiſki wosnam wopyta podschmórke.

Do knjezeŕstwoweho lěhwa žtuschachu „Kurjer Poranny" pśiše, so go na politiſkim wosnamje Beckowego wopyta njehodźi dwělowaś. Jedna go pśichi tym wo dalewidźenje měrowego dźěła we wsjasomnych pozcźahach a w žuźodnym rozsumjenju, so bychu go sakhady europiſkeho měra sterśeśe. Pśicźehnate by wšo to było, nowiny pśiču, gdy by go wopyt jako cźista źwórliwosć rozsumił. Pólſki minister ſ wjednikom a němſkim kanzlerom a ſ němſkim zwonkownym ministrom běžne politiſke praschenja rozpraji: Wón budźe móc zawěsćiś, so je go Pólska rozsudźiła, **politiku žwojeho wulkeho marschalla dale** wjesć."

„Kurjer Polski", knjezeŕstwu pśicźelne nowiny cźeſke industrije, wusměhuje, so go pśichi Beckowym wopyće wo pśeni hamſki wopyt pólskego zwonkowneho ministra w Barlinje jedna. Wón bjes dwěla k dalschemu skrućenju žuźodnych poćahow mjes wobjmaj krajomaj pśichipomha.

Italsko-abesynska zwada jako rozbuchadło za Zwjazk ludow

Teź w Pariſu go rosprawa ministra Edena wo jendźelſkim namjecźe, so by Abeśynſka pśeſes žmuhu kraja w jendźelſkej Somaliſkej pśichikhód k morju dosłała, žiwje rospomina. Wo tutym wotpohładje běchu nowiny hižo wschelake powěźe pśichinjeźle, franzowſkemu knjezeŕstwu pak go njebě, kaž go ſ dorasom wusměhuje, niczo wo tym sdźěliło. Sso ſ Lavalom rosrěčuju, njeje Eden ani słowcka wo tym ſyknył. To je cźim bóle nadpadne, dokeľ pśichistaw Seila, kotryž chžyše Jendźelſka Abeśynſkej wotstupiwšej, blizko franzowskeho pśichistawa Džibuti leži, kotryž abeśynſke hłowne město Addis Abebu ſ dześal jenickej żeleźnju w Abeśynſkej swjasuje.

Franzowſki pśichistaw Džibuti, pśiches kotryž go potajkim wjchón abeśynſki tworowy wobkhod wodźi, je potajkim njepotrěbnje ſ jendźelſkim planom wohroženy był. Na žboże je Mussolini jendźelske posćiśenje wotpokasał.

Franzowſka, Jendźelſka a Italſka pak žu se srěčenjom wo Abeśynſkej, w lěcze 1906 wobſamknjenym, tajkej konkurrenźu ſ postajenjom 9. ſtawa sadźewale. Po nim go bjes pśedawſchego dojednanja mjes podpiśarjenimi nowe pśichſamkaze żeleźnišće cźary k abeśynſkej wobkhadnej źyrći njeſmědźa twariś. Pśichi tutych wobſtejnoscźach budźichu go dyrbjeli franzowſke knjezeŕstwo sa jeź měnjenjom wospraschcź abo go ſ najmjeńſcha jemu powěźeś dacź, to cźim bóle, dokeľ by tajka krocźel ſchromadnemu dźěłu wotpowědała.

S tuteho ſ pokhujeźeŕstwoweho wopiśanja go

rosmjerjanje wo postupanju Jendźelskeje

cźita. S tym go njedwěłomnje rozſumiś dawa, so Jendźelſka w duchu Stresaſkeje konferenzy wjazy njedźela, porok, kotryž go teź we wjele nowinach wupraja. Tak pokhujeźeŕstwowy „Petit Parisien" pśiše, so jendźelske knjezeŕstwo wudawa, so chże programmej 3. februara a wosſamknjenjam Stresaſkeje konferenzy źwérna wostaś. Wot nekotreho cźaſa pak go w jejnych ſtukach źwjatoźnje pśichipowědźeneje jendźelsko-franzowſko-italiſkeje solidarnoſcźe njenamaka. Najprjedy němſko-jendźelske kłóźiśtwowe srěčenje, potom namjet abeśynſkeho korrideŕa! Njesapschijejo w Londonje, so tajke methody jednanja niz jenož njepschijomnje na franzowſko-jendźelſko-italſku solidarnoſcź ſtukuja, ale teź na dobuźe schromadneho bjeśiracha, kotryž tola Jendźelſka runje kaž Franzowſka pod schkitom Swjasa ludow sakhowaś pyta.

Nowiny „L'Ordre" Jendźelskej porokuja, so žebi jenož na źiwoje sajmy myślł. Jendźelſka go jenož wo rosrunanje abeśynſkeje swady stara. Wona chże klin mjes Franzowſku a Italſku zajsć, to by Italſku wobſamotniła. Sdobom pak by go teź Franzowſka wobſamotnika.

Jenostne zarjadowanje Braniborskeje a pózńańsko-wjećornopruskeje namjezneje marki

Pruſke ſtatne ministerſtwo je wobſamkło, zarjadnistwo sjenožćiś. „Nakhwilne zarjadowanje" postaji sakoń, po kotrymž je wyschſchi president Braniborskeje ſ dobom ſ wyschſchim presidentom pózńańsko-wjećornopruskeje namjesneje merki. Sa wobej provinźu bo město dotalneju radow **schromadna provinźialna rada wutwori.** S wobźelbitym wukasom je ministeriſki president liczbu ſpódstawow schromadneje provinźialneje rady na 20 postajk, kotreż wón sam ponjemnje.

Hódanja wo wobsadźenju Barlinskeho biskopskeho stoła

„Berliner Tageblatt" je śledowazu hiſchcze njepotwjerdźenu powěźeś pschinjeśł: S Watikana je źiſchcześ, so je bamž Eichſtättskeho biskopa (w Bayerſku), Konrada hrabju ſ Preysinga-Lichtenegga-Moosa sa Barlinskeho diözesanskeho biskopa pomjenował. Wobſamknjene pomjenowanje je hižo podpiśane. Hamtſke wosjewjenje w „Osservatore Romano" je pak **žo formalnych pschiczinow** dla wotſtorczało.

Ruske a italske pśećiwjenje w memelskim prašenju

Franzowſka wozjawuje, so žo pśichi wopyće pólskeho zwonkowneho ministra Beća w Barlinje teź wo poćłoczenju memelſkich Němcach pojedna. Pśichi tejle ſkładnoſcźi žo ſhoni, so je go druha protestowańſka nota rukowarjowo memelskeho ſtatuta na naleźne žadanje Ruſkeje w franzowſkim zwonkownym ministerſtwje sadźerźała. Teź Italſka je go pschećiwo protestowańſkej nocźe ſtajiła, dokeľ bychu go ſ njej Němcy w baltiſkich krajach (Litwje, Lotyschſkej a Eſtonſkej) ſkhrobili. Franzowſka a Italſka chźetej radschо njepožrědnje ſ Litwu jednaź. Tole ſtejiśchcźo Franzowſkeje a Italſkeje je go hnydom po wobſamtnjenju němſko-jendźelskeho kłóźiśtwoweho srěčenja jako prěnja njepschećelſka krocźel pschipowědźiła. S tego je go ſaměnjenje notow mjes Litwu a Jendźelſkej roswiło. S njemjelcźimoſcźu je Litwa wo jendźelſkim naćiſku ſchromadneje nowy dla memelskeho praschenja ſhonika, w kotrejž je go pjeźa rańſe sakrocźenje pschećelſtwo Litwje namjetowało. Litewſke knjezeŕstwo je go tohodla w Londonje wopraschało, **hač je** jendźelskemu knjezeŕstwu wědome, so je sa njewotwiźnoſcź Litwy rukowało.

Kardinal Verdier z Prahi wotjěł

Bamžowy wotpósłanc, kardinal Verdier, kotryž bě ſ pschiźinu Prażſkeho ſjeźda katolikow ſ Cźeſkosłowakiſkeje ſ Pariſa do Prahi pschiſchoł, je pónźelu ſ Prahi wotpucźował. Pśichi tym žu go jemu wožebite pocźeſćowanja dostałe. We wotpałenjſkej rěcźi je kardinal mjes druhim prajił: Gdyž chże Cźeſkosłowakiſka, kotraž we wutrobje Europy leži, teź dale wschě nadźiju, kotreż go na nju twarja, dopjelniś, budźe wona jena ſ najwuźitnischich žtužobnizow měra.

Kardinal Verdier, kotryž hiſchcźe Morawu a Sſlowakſku wopyta, je ſ Prahi najpschódźo do Wokomuza wotjěł.

Před Herriotowym rozsudźenjom

Ssobuſtawy franzowſkeho parlamenta go žiwje wo tym rosrěčuja, hač Herriot ſ pschedźydu radikalneje ſocialiſtiſkeje ſtrony wostanje abo hač zyle se ſtrony wustupi. Herriot je w Lyonje roshněwany wo wotmyślenju druheho wjednika radikalneje ſocialiſtiſkeje ſtrony. Dalabiera, ſ jěrymi ſłowami rěcźał. Tutón chże radikalnych ſocialiſtow k ludowej fronccje, še ſocialdemokratow a kommuniſtow wobſtejaźej, pschiſlamknyć. Herriot je pschipowědźił, so, jeli ſo w ſrjedowiſkim polnym poźeźenju doscźinjenja njedoſtanje, pschedźydſtwo ſłoži.

Lavalowe prěnje wukazy wo wotkhorjenju financow

Pśched finanznym wubjerkom franzowſkeje komory ſtaj ministerſki president Laval a finanzny minister Regnier wo źrědkach rěcźałoj, ſ kotrymiž dyrbja go ſtatne finanzy wupśirowiś. Po jenym wukasu dyrbja go dwójni saſtuźerjo wuſłužbźicź a wotſtronicź. S druhim wukasom dyrbja go lutowańſke wubjerki pola wójnſkeho a lětaŕſtwoweho ministerſtwa ſakoźicź a ſ dalſchim wukasom wosiłja ſ njeprawom go dośtawanych pensijow pschewjesć. Wo měnje franzowſkeho franka Laval praji, so ſpekulazija frank njepschewinje. Ssmy žebi žwojeje ſamotwitoſcźe wědomi a žebi ſwěrimy to cźiniś, ſchtož je nuſne. Wſchо, ſchtož cźinimy, nam ſtaroſcź kaže, so bychmy ſjawnym ſajimam je wschěmi mozami ſłużili." Wo wotkwańſkej politiźy Laval pschipowědźi, so maju go kontingentowańſke ſyſtemy wotwariś.

Francowska ministerska rada

W ministeriſkej radźe je wutoru ministeriſki president a zwonkowny minister Laval wo zwonkownopolitiſkim położenju rosprawił. Wójniſki namóŕniſtwowny minister wo ranje ſtóncźenych manewrach wójnſkeho łóźiśtwa rěcźeśe, kotreż žu w mejı pśched dołhowjeczornym afrikanſkim brjohom ſ poźnogo Franzoſnſkeje ſtóncźiśe. Minister na to pokasa, so ſtej ſo pśeni krócź eſkadrje **Sſrjedźomóſſkeho a Atlantiſkeho morja ſjednoczitej.** Pensioniſti minister žwoje plany wo wotſtronjenju **ſnjezwužiwanja pensijow rozłoži.** S wójniſkich wobdźelnikow dyrbja jenož cźi pensije dostaś, kotreż žu go wopraſwdźe pśched frontu ſtrańili.

Finanzny minister wosjewi, so go wschě wukasy wo wulutowańkach žobotu pschedpołoża a go 16. julija ministerſkej radźe pschepodadźa.

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 4. junija 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Z ruki do huby je dołhi puć

Juhosłowjanske přisłowo.

— **We wjedrje.** Wczera wječor w 7 hodź. barometer 750, hygrometer plus 2, najwyšischa dnjowa temperatura 26 stop. czopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 749, hygrometer minus 1, najniższa temperatura we nozy 18 stop. czopłoty. — Wuběžk islandskeje niziny, kotryž je tež franzoskeje łaženje pschedwczerawscheho dnja pschewzał, czełnjenscheje wczera špěchnje po połnocnej Němskej do prowincow rańscheho morja. We wuskej zonje bě so pschi tym wšoźny subtropiski powětr do tuteje niziny pschedobył. Wczera popołdnju nastate njewjedra a pschelubjkowanje w pschedwczerawschej nozy z tym w swisku sleja. Subtropiski powětr je so na to se symnischimi powětrami samenił, tola tutón pschełhód je so pomału pschewjedł, tak so je jenoź k mjenšchim dešczam dóšło. Se špěchnym roschěrjenjom wyšichny z Azorow połhadźaseje, so bórzy wowjedri. Temperatura so pschi wětrach, z wjeczora pokhadźazych, mako pschemění.

— **Wuhlady na wjedro: Slabe wjeczorne a krótkowjeczorne wětry, pomročenje, sčežla jažne, ćuchło, pschi spočatku jenoź znadne pschemjenjenje temperatury.**

*

— **Wobnjostroj na Tšeleńi.** Wczerawschi dźeń bě živenje na Tšeleńi swój wjerschk dospělo. S hromadami běchu mjeńschenjo a wjetšnjenjo pschilhwatali, so bychu pschiljewjeny hobrikt wobnjostroj wobdźiwali. S dwjema ½10 hodź. wosjewichu bluke wulki započatk wobnjostroja a bórzy zhyjasche so woheń w najkrašnischich formach a najpitžanischich barbach we wulkotnej lčežnej nozy. Sa tóžbeho, kiž je to widźał, wostanje to w trajacym wopomnjenczu. Po wobnjostroju knježelske wschudźe na Tšelnischczu wjeselše živenje. Poslědni hosczo halke w rańscheich hodźinach, hdyž hižo druhi na dźěło kročzachu, domoj czampachu. — Na Tšelnicu je so w prěnich dnjach jara pilnje tšelało. Kralowsku dostojnosć je pschi tym nabył wobsedźeć zahrodnistwa Pawoł Rostok, Kěrjorika bróha 6, a dostojnosć marschalka hsczenzaŕ Reinhold Bratka olchi Pětrowskej zyrkwi cło. 1. W zbuku su tšeleńske wuzwólbki jara dobre.

— **Khorosče tomatow** móža-pěstowarjam tuteho wobłubjeneho a žłóbneho płoda wjele njeluboščzow a wobuzhnoščzow nacžinicź a jemu žně pohubjenischicź. Hižo prjedy hacź płody zrawicź počzinaju, je khorosć widźeć na łopieschkach, na kotrychž so žołte, brune abo czorne blaki jewja. Też na klijeschkach, kotrež su zapadnjene a wjetrowje barby, so khorosć pósnaje. Mokre wjedro tutej khorosći połětuje, kotraž z ribikami nastanje. Schtóž tutu khorosć w swojej sahrodze wobkedźbuje, njech to wosjewi z pschipokožnjom znamki sa list, statnemu hlownemu ertšmu za ratarski rostlinowy schkit (Staatliche Hauptstelle für landw. Pflanzenschutz, Dresden-A. 16, Stübelallee 2.

— **Baduschi so zwěrěžili.** S kedźbliwosče a z pomozu publika běsche mózno, huscźiske paduschtwa w šěrarskich kaschczikach a paduschtwa w klamach wujaznicź. Jako kluczerjo zwěsczichu so schulske hólzy, kotrež budźa so najzkerje sastarać z pschepodacz dyrbjeć.

S **Czornych Nošlic.** K rosbuchnjenju dóńdże póndźelu dopołdnja wokoło 10 hodź. w tudyschej skale. Kotol rosbuchny a sčežna kotola, wokoło 35 kilogr. czežka, bu wokoło 150 metrow daloko pisches skału wjerchnjena. W kwasenju pschi kotolowni so pschi tym wokno wutłóczi. S dźěłacjerjow pschi tym nichtó do schkody njepschińdże.

S **Bukez.** Wutoru wokoło 2 hodź. je so na statnej dróży Budyschin—Lubij a to na twarschim městnje we wotrěžku Bukezy wjeźny dźeł Kluczi njeźdże stako, pschi kotrymž so žona dźěłacjerja se Sserbskich Pawez srani a dyrbjesche lekarsku pomoz pytacź. Rjadowaŕ wobłhada běsche twarschе městno w směru do Lubija sa wobkhad pschipuschczili, tak so możachu wobydla w směru do Lubija twarschе městno pschejeć. S druzheho boka pak pschijědże dźěłacjeŕ R. se swojej zonu a njeje najskerje czerwjene znamjeschko widźał. Runje psched awtom, kotrymž Budyschina pschikhadźeju, chžosche nimo njeje jěź, zona s koleza skoczi a pschi tym do awta pa ny, pschi czimž so khětro czežay na hłowje srani. Bukezanski straschtschitaŕ je trěbne zledźenja hnydom na městnje njeznoža pschewjedł.

S **Maleschez.** Raschа wožadna tschelesczijanska žónska słužba žebi s dalschimi wožadnymi žonami sandźenu pónđźelu i pschisamknjenjom na žwoje ćełusche wozwjeczenje 25ćeho wobstaca a k wocźeschtjenju mulet do wjeczornych stron pschedewsa, kiž so pschi bróschczazym płónczanym wjedrje derje poradźi. Nuez s antom je Sserbow won pisches Hodźij won do Radeberga, prijedy do domišny towarschva smitskowneho mišionstwa sa epiliptischich (dźesći, žónske a muzźitschi) w Malej Wachanje dźesche, hdyž so zyrkwiczka a schtyri domy pokasowachu, w kotrychž so wbohi pod wothladanjom 20 žotrow pschecźelnje sałhowachu. Radosć a žłobom połsbłnjenje wobdźělnizy potom w Połcznizy z jeho pjekarjiwom a rjanym Božim domom a Kamjenzu namakachu, hdyž krašny Hutberg z thingowym městnom wopytachu. Stónczinje pschi kupjelach w Ssmjeczkezach nimo zyrkwiczki sa rospróschenych 300 evangelskich tam kaž pobrjebnischczo a młodźinowniu wopytachu. Hdyž běsche jar. Mikela psched wobrasom dobreho pastyrja wo nastacu wožadny powědak a duchowne słowo podał, so z powědanjom žerbskich dźěczi pschewodźane nasche z wjetscha žerbske wobdźělnizy pisches klóschtr sašo do žwojich dominišnich wbow podachu, wot kotrychž běchu 12 hodźin dźělene byle se špěwanjom, też žerbskim, a dźakowanjom sa wscho rjane a dobre, kiž wěsče wschitkim we wopomnjeczu wostanje.

S **Huczinu.** Wulke próstniny w ludowej schuli we Huczinje sapočzinaja so 16. julija. Poslědni dźeń wuczby budźe 15. julija. Próstniny so stónczа 10. auguśta. Wuczba sapočzina so 12. auguśta. Lčežne próstniny powołanjske schule budźa w žamžnym czasu.

S **Huczinu.** Sandźenu póndźelu běsche w Huczinje sjawna zhromadźizna wjeźnych sastupjerjow. Na dnjowym porjadku stejachu: 1. sličzbowanje sa lěto 1934; 2. rosprawa wokrjesnoho swjasła wo pruhowanju sličzbowanja lěta 1933; 3. pschepodpołoženje wjesneho wobdźeństwa; 4. rjedźenje wjesneje hrjebje; 5. wschelczinu. Mjes druhim so wobsajmkny, so ma so wobžiwjelenje wšoh z wupowěsnjenjom dalschoje lampy wudospołnicź. Dalsche tśi lampy maja so blize k dróży pschepołožicź. Wjesna hrjebja so rjedźi a wuporjedźa. Sa Huczinjanku woboru namjetuje wjesnjanosta Hilbjenz jelbu do Drježdźan na wustajenju „Čzerwjeny honacź“, dokelž ma wopyt tuteje wustajenjy sa jara powuczacy. Wudawki sa jelbu ma gmejna płaczicź. Wobornizy, kiž zobu pojedu, dóstanu nimo teho 1 hr. na sežiwjenje. Na zwjatoczne waschnje so też w tutym połsedźenju 3 dalsche cyslene lichize wudźělichu a to na Bjedricha Mjesnera, Jana Mjesnera a Richarda Schletzu.

S **Minakała.** Sbérka za „Macź a dźěco“, kotruž prěni raz nowi dowěrnizy NSW. hromadźachu, mjesesche tónle wusyhk: Minakał 24,45 hr., Pšowy 11,15 hr., Kupojatschow 8,80 hr., Lipicź 6,85 hr., Drohy 1,40 hr. a Mješeło 1,05 hr., wschо hromadże 54,20 hr. Wschěm darjerjam a pomocznikam njech też je na tutym městnje wutrehny dźak wuprajeny.

S **Minakała.** Nětko halke su znate, so je pjekarski mischtr E. Mai, kotryž je njedawno pjekarniu a kofejownju A. Roschchinka wotnjał, pschěm starym maczerjam, kotrejž sandźenu synu WSW sastaraschе, na dobry kofej pscheproschuł. Wschelake pjeczywa a hłóbkosče, kotrež tuhe Mai a jeho mandźelska ńamaj pofficjelschtaj, dopomhachu, so je maczerki dóhy ławk doma czisnjachu.

S **Wulkich Sdźarow.** Nascha barcźonez žwójba ma tute lěto jenoź dwaj młodej barcźonkaj. Ssu hižo nětko 6 tydźenjow stare, a cźinitaj prenje popyty w lětanju. — Pschi Lapschichez twaźu njedźelu, hdyž so'co pschi rejach so sabawjachu, spytaschе paduch so z pinzowym wolnom do pinzy dobyć, so by na tute waschnje kwasne jehže woptacź móhł. Pschi prěnim popyczе je jeho najskerje nichtó nascheŕi a pschi druhim pospyczе jeho lepichu.

S **Kulowa.** Pschi wulkej czopłocze w poslednich dnjach běsche cźiche žiwjenje w naschich lčežnych kupjelach. Bohužel dyrbjesche sz swěsczicź, so je někotrym kupazym mjeńsche sumy pjenjes pokradnuchu. Pschi zledźenjach sa njeduschnikami, poradźi so, tudyschemu wobydlerja popadnyć. Haczrunjeź žwoje njekniczomne jednanje saprěwasche, dyrbjesche tola na tónzu so wusnacź. — Do mandźelstwa stupischtaj 17. 6. ratař Jan Jakob Korch z Kulowa a Kata Schejnez se Ssulschez. — Narodźiło je so fin burej Pětrej Pawołej Hantej z Němzow 16. 6. dźowka Madlena Hana. — Tyschcerej Michalej Pawołej Schołćźi z Kulowa 26. 6. holćka Gisela Marja. — Natarjej Janej Jakubej Kummerej z Dubrinka 27. 6. hólz Pětr Pawoł. — Pschetuzy Mat Topolinški a jeho mandźelska Marja rodź. Krenzez swud. Hornigowa wožwjeczitaj pjatk 5. julija swój slěborny kwaź.

S **Kulowa.** W nalěczu t. l. kupi sarjadnistwo města dwaj kotpjej, kotrajž psched krótkim dwaj młodaj wulanjschtaj. Bohužel jtaj to tutaj psched nětčto dnjemi shubikoj a wschе slědźenja sa nimaj zu dotal byli podarmo. — Na jehže do Sakskeje Schwizy Wojerowskeje NS-gmejny móz z radosče, kotraž z wozhibnym cźahom z Wojerez njedźelu 7. julija do tuteho rjaneho dźěla naschеje wótczinу pojěche, wobdźěli so tež 25 Kulowczanow sa pomernje nisku płaczitsnu sa 3 hr. sa wozhobu.

S **Kulowa.** Sandźenu njedźelu mulecza tudyscha němska Kolpingowa žwójba do bliskich Wulkich Sdźarow. W Ssiterez hoscźenzu bo wschitcy k zhromadnej sabawje sendźechu. Knjezny a dźěczi žebi rejwachu a hrajkachu, hólzy w měchach skakachu, dorosčenі synschu bo w keheleklenju. Jako dohonczerjaj wudźěschtaj k. Ezner a k. ratař Kral. Pschespěschnje dyrbjesche so z dźěczimi dompucź nastupicź, mjes tym so so młodźina hišcze dołho pschi wjeselej rejzy sabawjesche.

S **Kamjenza.** Pónđźelu popołdnju wokoło ½5 hodź. srasyschtaj tudyschi wožobowy auto z Połcznišskim najeschim autom w Oberlichtenawje do žo. Wobaj wosaj so cźežko wobschkodźischtaj. Kamjeński wós so pschecźiwi a wjednik wosa so cźežko srani. Dowjesły so do Drježdźanskeje khorownje, hdyž w bjesnadźitym stawje leži. Druhi bohužejdźi se znadnymi sranjenjemi woteńdźechu. Schtó je na njeswožu wina, hischcźe so njeje swěsczilo.

S **Kamjenza.** W Nowinach je ža hižo wojewilo, so smeje Sakska HJ w cźasu wot 1. julija hacź do 5. auguśta na wšelakich městnach žwoje stanowe lčehwa. HJ — VII/107 z Lipska pschewjedże we Luzizy w cźasu wot 1. hacź do 14. julija z 280 hólzami dwě statnej młodostnej lčehwje jako pschikładnej lčehwje HJ pod proletoratom statneho bohota Mutschmanna. Hitlerska młodźina dojědże do Kamjenza ½1 hodźin a wotewri na to

Stary a nowy wučeŕ

Powědańczko wot Jakuba Nowaka-Kaschczanskeho.

4] (Pokracźowanje.)

Na sarje bě dźensa wjesoły wjeczor. Sso wě, so bě faraŕ sa žwojich hosczi najlěpsche pschihotowacź dał, schtož mózesche. Też wina na blidze njepobrachowaschе. Faraŕ bě po swónku pósłał, so by jim pożtrował, a tón nascheschе pilnje bleschu po bleschi z pinzu. So pschi tym też žam na to njesaby, můžemy žebi myślicź. Jeho cźerwjeny nóz kčežesche, so móhła jemu to najrjeńscha róża sawdźeć.

Dołho žebżachu hromadze. Faraŕ pschipiwasche staremu wučerjej a žwjeczesche z dlěschej rěcźu jeho žmórne a wutrajne skutkowanje, dźakowasche so jemu, so bě też zyrkwinske słužby derje sastarał, so bě jemu žamomu, hdyž jenoź mózesche, rady k pomozy był, wuprajі dale nadźiju, so budźe stary wučeŕ hischcźe dołhe lěta žiwi derjesaždženy mér wuzimacź móz. Wawrik bě wot tajkeje luboscze hnuty. „Sšym dźe jenoź žwoju winowatosć dopjelnicź!“ wobaraschе so; „a njewěm, kak by mi sa to wotžebita khwalba słuschała. Schtóž sastojnstwo na so wosmje, dyrbi też cźinicź, schtoż žebi wono wot njeho žada. K tomu njeje žym na wuczerja wutknyt, so bych nětčhy bjes starosče žwój wschědny khlěb jedł, nć, ale so bych mogł wužiť, kiž je mi Bóh darił, tak jeho žmužatu wolu dopjelnić a žiwojim žobuczłowjekam po możnosczi k wužitku był“.

„To su khwalobne sasady“, wotmolwi faraŕ „a słoženy tón, kiž moze praticź, so je so zyle žiwjenje po nich mél. My, knjes wučerjo, mózesche to s dobrym prawom prajicź a to runje je, schtoż dyrbi so na wami khwalicź; pschetoż niz tón, kiž chze je žiwojimi rozami skutkowacź, je czeseze hódny, ale tón, kiž žwoje mozy prawje nałoża“.

Też Schołta dźakowasche so starenu wučerjej sa jeho wjeselétne prózowanje. Potom pschipiwasche też nowenu a jemu pschejesche, so by runje tak dołho kaž wotthadźazy wučeŕ w Dubnowje wostał.

„Baj moji knjeza!“ pschiłtajі nowy wučeŕ žam, „to žebi tej ja pscheju; bóle pak hischcźe sa tym jedźu, so bych nětčhy z tak dobrym žwědomjom žwoje sastojnstwo stoźicź móhł, kaž knjes Wawrik, so bychu wschitcy je nimo spokojni byli a mje luborali, kaž jeho. So bych to dospěł, dźaw wschě žwoje mozy napinacź. Potom dźe mózu pschežwědczeny być, so žym spomnóżnje skutkowaŕ“.

Hdyž bě stary wučeŕ fararjej hischcźe dźak wuprajił sa wschu bohatu podpjeru, kiž bě w cźasu žwojeho sastojnstwa wot njeho dostał, podachu so wschitcy domoj. Stary wučeŕ a swónk dźěschtaj hromadze; swónk je zyły puć krucze wuczerja dźerjeschе, so by tutón njepadnył, a porokowasche jemu stajnje, so dyrbi tola krucźišcho a runišcho hicź. Doma dowjedże wučeŕ swónka do jeho jstwy a poda žo na to žam horje.

Nowy wučeŕ bě sche so derje do žwojeje domišny namakał. Swónkowa, pilna a dźěkawa žónska, kiž dyrbjesche jemu sa hospoju być, bě hižo wscho pschihotowała. Spokojny a wjesoły poda žo wučeŕ k mérej; njebě dźe wot prózow a staroscźow žwojeho městna hischcźe niczo pytnył.

III.

Nowy wučeŕ dobу žebi sa krótki cźaš pschikłonlosć a luboscź wschěch wjeźnjanow. Bě se wschěmi pschecźelny, z khudymi ludźimi powědasche runje tak rad kaj z bohatymi, hordosć na nim žaneje pytnyć njebě.

Hnydom nasajtra, hdyž bě prěni raz schuli pomél, wopyta starehо wučerja; mjesesche to sa žwoju pschihłuschnosć. Wawrik powita jeho nanajpschecźelnischo. Lenka trochu bojasnje; njebě dźe sa zyle žiwjenje wjele do zuhych ludźi pschischła; a nimo toho, kotra rjana mloda holza njeby so pscheđ rjanym młodźenzom strachowała!

Wučerjej rosrěcźowaschtaj so wo wschelakich schulskich wězach a młody so bórzy sašo porucźi; mjesesche jenoź mało cźasa a njemózesche dźe też hnydom pschi prěnim wopycze pschejara dołho wostacź. Wawrik pscheproschy jeho na njedźelu wjeczor k małej sabawje; Lenka jako hospoja podpjerasche jeho prósnow a rady lubje to nowy wučeŕ pschikłubi. Bě dźe hischcźe ujesnaty a dźe tej mohł žebi lepschego towarschva pytacź, hacź pschi pscheczelnym starym wuczerju a jeho rjanej dźowczicźu.

Njedźelu na kemschach hrajesche hischcźe stary wučeŕ pischcźele. Dubišk, kiž bě zhonił, kak rad stary wučeŕ hraje, bě jeho wo to prošył, měnjo, so by wadźsco žam najprjedy hischcźe khwilu pschiposchłuchał a wukmył. Wawrikej bě z tym najwjetsche wjeselе pschihotował; pschetoż nicźo njebě jemu lubsche hacź pschi cźelne hracź, wobežne pschi žwjatočznych Božich słužbach.

„Pschischcźele hracź je sa mnje pobożny pacźeŕ“, by husto prajił. „To mózu Boha najlepje khwalicź a cźesczowacź, najpschihódnischo so jemu dźakowacź a jeho najmutnischo wo jeho hnadu a pomoz prošyć“.

Na wjeczor pschińdże Dubišk, kiž bě jemu stary wučeŕ kał, k njemu na hjebadu. W khežinych durjach setka so runje se swónkom, kiž na faru dźesche; dyrbjesche f faraŕom hischcźe do žuđodneje iwźy ke khorownu.

„Ah, knjes wučeŕ — chzesche knjesa Wawrika wopytacź?“ wołaschе słóńk hnydom wučerjej napischesо.

„Haj“, wotmolwi Dubišk. „Knjes wučeŕ bě tak dobry mje na malu hjebadu pscheproschył a ja žym wjesoły, so mózu dołhi wjeczor tak rjenje wužiwacź“.

„To macze prawje; a knjesej Wawrikej f tym też wjeselе pschihotujeсze; dokelž dźe žaneho wětšeho dźěła wjazy nima, žo jemu tola druhdy wostudźi a sabawna hodźinka je jemu toho dla cźim lubšcha. Ja drje też hdyž a hdyž k njemu horje dóńdu; ale nasch jedyn ma tola też wjazy cźinicź hacź po bjeżadach wokoło bèhacź. Dźensa wschak bych hewak khwile měł, ale tu pschińdże sašo na dobo powěsć, so dyrbju f faraŕom wotenicź. Tuž budźeсze žo dyrbjecź hjese nmje sabawjecź. Na, njech žo wam prawje spodoba; ja dyrbju khwatacź; knjes faraŕ sawěsče hižo cźaka“.

„Dźakuju žo“, wotmolwi wučeŕ a sastupi. Po słhodże horje dokroczinschi powita jeho hižo Lenka, kiž runje f kuchiny wustupi. Najskerje běsche žo pschi wohnju wohrěła, liczšzy žo jej cźerwjenjeschtej kaž jabluczšzy.

(Pokračowanje sleduje.)

w Konjezach a we Laśku dwě łěhwje. Dwě njedźeli dołho budźe tam nětko cźiwe žiwjenje. Młodźina žo nadźija, so budźe žo też ſ wobydleŕſtwom bórzy ſpśeceľeliś.

§ **Drjezdźan.** Na ſanźenej njedźeli mějachu Drjezdźanjenjo pěkne wjedro, hermank a žerbſte kemſche we Kiſchźnej zyrkwi. Nětkotryžkuli ſ wobźadu bě pak rjaneho wjedra abo w Nowym měśće žo wotmětnowazeho hermanka dla ſabkł kemſchi hicź, tuž bě tón króćej mjenje kemſcherjow. S tym pak njeje prajene, ſo bě mało ludźi w kemſchach. Knjes farat Rjenćz-Wjeleczanſki, kotrehož jaśny hłoś liturgiju porjeńſchi, prědowaſche wo wótzow rěcźi. Spominaſche na žwjateho Jana, wo kotrymž w naſchej žerbſkej protyzy žo piſche, ſo je „Swjaty Jan rózow nan“. Pokaſawſchi na Božu ſławu a pſchirodu roskoſź prědar wobźadnym, kaž wulki je naſch Bóh w ſkutkach, ſchtož naſche evangelije wěcźnje wobſwědcźa. Pſchiſamknu žo ſwjate Boże wotkazanje, wjele pſchiſtupichu k Božemu błudu. Bohužeł je nowotka, ſo žo wobdźělnizy na ſtoły žydnu, tak ſo duchownemu łchko njeje, pokutnu rěcź mećź, hdyž druhy kemſcherjo zyrkej wopuſchcźa. Tuž ſo radźi, w pſchichodźe ſaſo wokoło woktarja ſo ſeſtupacź, ſo by mohł duchownu we wobrjadach hnydom pokraczowacź, ſo njeby žo cźaſa ſhubiło, wſchak pſchiſamknje žo tola hiſchcźe němſki nyſchpor. — Po kemſchach bě tradizionelne ſeńdźenje wobźadnych w „Johanneshof“. Pſchedsyda wobźadu poſtrowi pſchitomnych, wobźebje k. farara Rjenćza a knježnu Dürliches, kotraž bě ſamo ſ Barlina na kemſche pchiſěła. Na próſtwu wobźadnych rěcźeſche k. farař wo ſwonkownym miſijonſtwje, ſchtož bě jara ſajimawe, tuž njeſahudźimy teź my tónle ſkutk kiſchcźijanſkeje luboſcźe podpjerowacź, ſo „Nowy miſijonſki pośoł“ wotběramy. Dale ſpomni rěcźnik na žwoju Wjeleczanſku wobźadu, kotraž pśiches induſtrialiſaziju wokoliny prawy žerbſki charakter pſchećo Augustej Nowakej ſ Rakez dla ſwěſćejenjeho jubeljenſtwa. 29. dezembra 1934 běſche žo Nowakowa bróžnja wotpalika. Pſchichodny dźeń ſpalene pſchedmjety a ſkłady ſeſtajaka a tutu liſćinu ſaſtojnikej ſakſkeje ſawěſćejenje pſchećiwo wohnju pſchepodał. Winowaſche žo, ſo bě w tutym ſeſtajenju w naſtupanju mtóćazeje maſchiny ſ motorom ſtoch koleſow a juchoweho žuda wopaczne wudawanje cźinił, hdy žu žo tute narjadły kupiłe, ſo by je tak ſ wyſchſchej płaćźiznu ſaſadźiłcź a wyſchu ſkłodu ſarunanu doſtał. Hamtſki žud w Budyſchinje běſche jemu tłoſtańſki pſchikas na 100 hr. abo 10 dnjow jaſtwa wuſtajił. Na jeho powołanje jeho tutón žud wuminowa. Na powołanje ſtatneho rěcźniſtwa pak ſo nětko nowa ſ mozu prawa k pjenjeſnemu tłoſtanju we wyſokoſći 50 hr. abo k 5 dnjam jaſtwa ſaſudźi. Ma teź wudawki jednanja njeſcź.

Přilopk

Pśches 175 miljonow ſadowych ſchtomow w Němſkej.

Statiſtiſki ſtatny hamt wojſewja, wuſkedk liczenja ſadowych ſchtomow w Němſkej ſ lěta 1934. Po tym bě w Němſkej wjazy hacź 175 miljonow ſadowych ſchtomow. Po druźinach běchu jabluczźiny, 76,6 miljonow, na pśenim mjenje.

30 prozentow mjenje pśow w Němſkej.

Po ſwěſćejenju němſkoſtatneho ſtatiſtiſkeho hamta je žo pſchi poſledninm liczenju w Němſkej wſcho hromadźe 2 600 000 pśow pornjo 3 700 000 kónj 1928 naliczíło. Po tym žu ſa žydom lět pśy wo 1 100 000 ubo 30 prozentow wotběrałe. Sſylne ſamjeſowanje w dźerżenju pśow dźe ſ powjeſtſchenjom pśowjeho dawka a ſ powſchitkownje mjeńſchimi dokhodami luda ſwiſuje.

Sſo ſajał, dokelž žo ſapowědźił tepjazeho wukhowacź.

Statne rěcźniſtwo w Frankobrodźe nad Wódru je Korlu H. ſ Kienitz ſajało a pſchepytowańſkemu ſudniſkej pſchepodało, dokelž je žo, hacźrunjeź dobry pluwař, ſapowědźił, tepjazu holzu ſ wody wucźahnyć. Bjeſeſtutknje je pſchihladował, kak je holza ſe ſokmami wojowała.

Njeſboże jeho pſchieſćejaſche.

Młody muž ſ Nahe, kotremuž bě žo pſchi nóznym njewjedrje wótzowſki ſtatok ſ błyſkom ſapalił, dźeſche k ſwojej njewjeſcźe do Kiesdorfa, ſo by tam pola pſchichodnieju ſtarſcheju pſchebyłk namakał. Tola teź nad Kiesdorfom žo hiſchcźe ſamžmy wjeczor žyłne njewjedro rozpuſchcźi a błyſk dyrł do domu pſchichodneho nana, kotryž žo doſpołnje wotpali.

Pinczńik dobudźe 10 000 hr.

W nozy k wutorje wucźahny w hoſcźenzu w Halle 44 lět ſtary pinczńik łóſ lotterije k wobſtaranju dźeła a wucźahny pſchi tym hłowne dobycze we wyſokoſći 10 000 hr. Wobſtejnoſcźe, kak je łóſ kupił, ſu ſajimawe. Pinczńik hiſchcźe dotal žeńi njeběł ženje łóſ kupił. W tamnej nozy pak pſchiźidźe do hoſcźenza hóſcź, kotryž běſche pſched 5 lětami jemu 1,50 hr. dołžny woſtał a nětko płaćźeſche. W ſamžnym wokomiku pſchiźidźe pſchedamaŕ łoſow a pinczńik ſo na njeho wobroćźiwſchi praſeſche: Nětko chzu tola junu lotteriju hrać a łoſaj ſwojej žoni 14. 7. k narodninam darju. Na to wucźahny žebi ſ łéweho boka 14. a ſ praweho boka 7. łóſ. Duzy po pućźu pak jeho wózjimoſcź pſchewſa a wotwori łoſaj. Jedyn ſ njeju běſche ſ hłownym dobyćźom, kotryž žo jemu hnydom wupłaćźi.

S zyrkwineje wěże padnył a žo labił.

Tśěchurtrjeť Bjedrich Brandes ſ Biankenburga dźeſalſche na najwyſchſchim wjeſićźu wěże zyrkwje w Harlingerode. Pſchi tym jena deſka róžtow popuſchćźi a Brandes padny ſ njeſ do hłubiny. Na ſranjenjach, kiž pſchi tym poćźerpi, bórzy na to wumrě.

Zakoſtny njeſkutk duchakhoreho.

31 lět ſtary duchakhory Erich Kolley ſe Zwikawy je 4letnej Ruth Heyrej, kotraž běſche pſcherkhodnje we ſtarſchiſtim domje duchakhoreho, ju njenadźijzy napadnywſchi ſ mjaſkowym hamorom na hłowu bił a jej potom ſ nożizami gyrgawu pſcherſnył. Dźěćo žo do Heinrich Braunoweje khorownje pſchewjeſe, hdźež pak je na žwoje ſranjenja wumrěło. Stuczeŕ žo do lékowazeho wuſtawa dowjeſy.

Spodźiwne wumóženje hórnika. 210 hodźinow w jamje ſamknjeny a tola žiwy wuſmoſobodźeny.

Hindenburg, 3. julija. W nozy k 23. junijej t. l. ſta žo we hłubokoſći 130 metrow Delbrückowych jamow w Hindenburgu ſaſypnjenje pſchipławjeneho pěſka, a ſnicźi jamu w doſtoſći 150 metrow. Na powjeſchu naſta hobrſka dźěra wokoło 60 metrow ſcheroka a 30 metrow hłuboka. Hórnizy, kiž tam dźěłachu, wſcho hromadźe 26 mużow, mózachu žo pſched pſchiwalom pěſkowych maſow wukhowacź, jenoź jedyn muž, maſchiniſt Walla, kotryž w najſadniſchim dźěle dźěłaſche, bu wotrěſnjeny. Mějachu pak nadźiju, ſo je žo jemu poradźiło, do maſchiniſkich mětnoſcźow, kotreż mějachu 50 zentimetrow tołſte ſcźeny, žo wukhowacź. Hnydom žo tohodła do teho dachu, ſo bychu jeho wumóžili. Po 9 dnjach cźežkim dźěle je žo nětko poradźiło, Wallu ſiweho wukhowacź. Walle mějeſche jenoź łohke ſranjenja. Hacźrunjeź běſche ſe ſapadnjenjom pěſkowych maſow elektriſke ſwětło po pſchetorhnyło, ſo jemu tola w cźmi poradźi, wodowód wuſtrědźicź, ſ kotrehož w cźażu 1 wosoby 100 metrow pod ſemju wodu bjerſche a tak žo žiwjeſche. Teź cźerſtwemu powětra w žwojej jatbje mějeſche, dokelž běchu naſtroje powětr pſchiwodźaze w porjadku woſtałe. Walla běſche po ſwojim wuſmoſobodźenju jara wuczerpany a žo hnydom do hórniſkeho lazaretta dowjeſy. Lékarjo žo nadźijeja, ſo budźe ſaſo bórzy cźerſtwy a ſtrowy.

Pjenjeſny falſchowarſta zwólba žo wuſkedźiła.

W Cźeſkej Lipje ſtaj žo falſchowarjaj pjenjeſ, a to Wolfersdorfſkaj Joſef a Leopold Perina, 38 a 59 lět ſtaraj, ſajałoj. Bratraj běſchtaj porjadnje wopaczne 10krónowe twjerde pjenjeſy ſhotowjałoj a je w połnoſcźnych cźeſkich měſtach pſchi ſwojich puczowanjach wotbhwałoj. Dźěłarnja běſche w jeju bydlenju we Wolfersdorfu. W zyłku namakachu pola njeje 1800 wopaczných 10krónowſkich pjenjes. Kak wjele wopaczných pjenjes běſchtaj hižo wudałoj, žo dotal hiſchcźe njeje ſwěſćiło. Ma pak žo ſa to, ſo běſchtaj dotal jenoź mało pjenjes do wobběha dałoj. Falſchowarjaj pjenjeſ žo krajnemu ſudźej w Cźeſkej Lipje pſchepodaſchtaj.

Tragedija w baczonazym hnězdźe.

K jimazej ſzenje dóńdźe njedawno pſchi wohnju we małej madźarſkej wſy pola Szabatka. Tu žo bróżeń paleſche. Hižo ſzapachu płomjenja ſe ſwiſłow, hdyž ſo woheń pytny. Pſchitkwatana wobora njemóžeſche woheń wjazy ſaleczź a dyrbjeſche ſwoje dźěło na to wobmjeſowacź, ſo płomjenja njebychu na ſuſodne twarzenja pſcheſtoczźe. Hdyž žo bróżnja hižo pſches zyke płeſche, běſche nimo praſkotanja płomjenjow wótre kleptanje baczona ſłyſchecź. Na bróżni běſche baczonjaze hnězdo, w kotrymž běchu nětkotre młodźata w najwjetſchim ſtrachu. Baczonez macź bě pſchitkhwatała, ſo by ſwoje młodźata ſchkitała. W najwjetſchim ſtraſche wótſſe kleptajo ſlětowaſche tak nad palazej bróżnju. Hižo ſo hnězdo poczа paliecź — tu wjerhny žo ptak ſ raſom na hnězdo a wupcheſtrě ſcheroko ſwojej móznej ſchibłe na młodymi. Se ſtrachom to wſcho wobkedźbowachu wjeſńenjo. Běſche to wſcho jenoź wokomik. Hiſchcźe junu ſaſtyſchcźachu kleptanje ſmužiteje maczerje — potom běſche cźicho. Teź mjes ludźimi, kotříž běchu tutu tragediju widźeli, a kotříž běchu pſched tym hiſchcźe njeſboża dła ſkoczźli, běſche cźicho. Zony płakachu a teź we wocźomaj ſukatnych burow ſtejachu ſyłny.

Strajk Londonſkich pſchiſtaienzow autobuſow ſo ſkónczi.

Wutoru rano běchu pſchiſtajeńcy Londonſkich autobuſow ſtrajk wuwołali, dokelž bě jedyn autobuſowy wodźeſdźeł diweju pſchiſtajeńcow ſ njeprawom poſkodźił. Strajk žo ſa jedyn dźeń tak rucze roſcźeri, ſo wokoło poſnozy 4000 pſchiſtajeńcow ſtrajkowaſche a ſo tohodła 800 autobuſow jeźdźicź njemóžeſche. Hdyž běchu wobźedźerjo autobuſow ſłubili, ſo budźa wěc poſkłoſtaneju pſchiſtajeńcow pruhowacź, ſo ſtrajk ſkónczi.

Nadpad wojeńſkich cźeknjeńcow na Peiping.

Nawał chineſkich wojeńſkich cźeknjeńcow, kotříž běchu žo ſ panzerowanym cźahom do Peipinga (prjedawſchego Pekinga) dobyli, ſo bychu tam rubili, poraźyłſchi, je ſo chineſka policija ſa ſdźěłkarjeni puſchcźała. Wjazy dyžli 200 ſ nich je popadła. 113 jatych, kotříž wſchitcy k wobźedźerjo panzerowaneho cźaha ſłuſcheja, je žo we hłownym łěhwje wójniſkemu ſudźei pſchepodało. Mjes nimi běſchtaj też cźakſkowaŕ panzerowaneho cźaha Tuan Thunchih a jeho ſaſtupjeć Chia Nuyen. Wobeju ſu k ſmjerći ſaſudźili o hižo wotprawili. Saječi wojazy ſu prajili, ſo je jich roſkazał wobehłak. Wudawaja, ſo ſu w Peipingu njeměry wudyrile, kotreż dyrbja ſo pottócźicź, je wón wojakow ſ cźahom do Peipinga wotwjedł.

Wusudźenja

§ W powołańſkim jednanju jednaſche maka thłoſtańſka komora kraineho žuda pſcheźiwo Augustej Nowakej ſ Rakez dla ſwěſćejeńſkeho jubeljenſtwa. 29. dezembra 1934 běſche žo Nowakowa bróżnja wotpalika. Pſchichodny dźeń ſpalene pſchedmjety a ſkłady ſeſtajaka a tutu liſćinu ſaſtojnikej ſakſkeje ſawěſćejenje pſchećiwo wohnju pſchepodał. Winowaſche žo, ſo bě w tutym ſeſtajenju w naſtupanju mtóćazeje maſchiny ſ motorom ſtoch koleſow a juchoweho žuda wopaczne wudawanje cźinił, hdy žu žo tute narjadły kupiłe, ſo by je tak ſ wyſchſchej płaćźiznu ſaſadźiłcź a wyſchu ſkłodu ſarunanu doſtał. Hamtſki žud w Budyſchinje běſche jemu tłoſtańſki pſchikas na 100 hr. abo 10 dnjow jaſtwa wuſtajił. Na jeho powołanje jeho tutón žud wuminowa. Na powołanje ſtatneho rěcźniſtwa pak ſo nětko nowa ſ mozu prawa k pjenjeſnemu tłoſtanju we wyſokoſći 50 hr. abo k 5 dnjam jaſtwa ſaſudźi. Ma teź wudawki jednanja njeſcź.

Radio

Piatk, 5. julija hłyſchi ho:

Königswusterhausen: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,15 raniſchi koncert. 11,40 ſa burow. 12 pſchipołdniſchi koncert. 14 wěchelakſcźe. 16 koncert. 19 a nětko je žwjatok. 20,15 hodźina naroda. 20,45 ſabawna a rejwańſka hudźba.

Lipſk: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 5,50 ſa burow. 6,15 raniſchi koncert. 8,20 k Bachowemu lětu. 11,45 ſa burow. 15 ſa žony. 17 piſana hudźba. 20,15 hodźina naroda. 21 němſka wukrajna hodźina.

Hiſchcźe wajne ſ hnjoweho programma: Win: 20 opera „Die luſtigen Weiber von Windſor“. Praha: 20,15 orcheſtrowa hudźba.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Städtiſche Freibank Bautzen.

Sonnabend, den 6. Juli 1935, 8—9 Uhr für die Nrn. 4171—4350. Rohes Rindfleiſch Pfund 30 Pfg.

Die Freibankverwaltung.

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk, 4. julija 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,472	100 pólsk. złotych	46,89
1 jendźelski punt	12,205	100 čěskosk. krónow	10,345
100 šwajc. frankow	81,11	100 franc. frankow	16,40

Barlinſka burſa 3. julija 1935. Cźežny měrny wobkhod dawa burſy dale ſwój ras, pſchi cźimž je tendenza pomérnje kruta. Powyſchenja kurſow cźiniachu pornjo pſchedwčerawſchemu ſaſo poł hacź 1 proz. Sajim koncentrowaſche ſo wjeſera wobźebje ſa někotre ſpezialne hódnoty, kaž Daimler. Teź hódnoty wumělſkeje ſidy měſachu krucźiſke kurſy. Renty měſachu dale cźiſi wobkhod pſchi nimale njeſměnjenych kurſach.

Barlinſke žitne wulkowiki. Žitne wulkowiki maja dale měrny wurunany ras, wobźebje dla ſpokojazych wuſkadow na nowe žně. Pſchiwoſs pſchenźy njeje wulki, w rožu pſchezo hiſchcźe potrjebu pſchewyſchcźuje. Dobre druźiny pſchenźy ſo łohko ſamełcza. Możnoſcźe wuzicźa rožit ſ pizowanju njeſbu pſchemóžaze. W pſchenźnych a rźanych mukach ſo jenoź ſ prjedawſchich wotſamknjenjow wotwokanja pſchewjedu. Wowź je pſchi wotebracźu rožit ako pſchi dodaczu laneho wožucha ako Soja-mucźit na wikach. Nowy ſpmiſli jecźmjeń, kotryž je ſdźěła hižo duzy po pućźu, ſo hižo poſticźa. K wotſamknjenjam dóńdźe pak hakle po poſtajenju nowych płaćźiſnow.

Wezera płaćźeſche w Barlinje zentnar

pſchenźy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožki R 8: 8,25 hr., R 11: 8,40 hr., — jecźmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Stołne wiki w Drjezdźanach.

Na ſtołne wiki pſchihnachu žo dźenſa 10 wołow, 5 bykow, 126 krawow, 465 cźelatow, 138 wowzow a 287 ſwini. Pcła howjaſeho ſtotu a wowzow je wobtyhł bjes wuſmana. Cźelata maja pomały wobkhod ſa płaćźiny minjeneje póndźele. Swinjaze wiki ſu trochu wožiwjene a tu ſo płaćźiny ſ łohka powyſchuja.

Někotre płaćźiny ſ Drjezdźanſkich wikow.

Libjata 2,50—5,50 hr., kaczata 1—1,50 hr., kury, ſtare 2,50—3,50 hr., kury, młode 60—1 hr., holbje 60 pf. hacź 1,10 hr., hušy, ſarěſane 1,20—1,30 hr., kaczi, ſarěſane 1,20—1,50 hr., kury, ſtare, ſarěſane 90—1 hr., kury, młode, ſarěſane 1,20—1,40 hr., karpy 1,10 hr., ſchćuki 1,20 hr., liny 1,50—1,80 hr., jabłuka 60—75 pj., běrny, zentnaŕ 4,50—5 hr., běrny, po puntach 5—6 pj., łoboda, jedźna 15 pj., ayßla 18 pj., khrěn 5—15 pj., ſołotej, kerćźt 5—10 pj., błky łaſ 15 pj., ſydrołty łaſ 10—45 pj., pětrichilka, walcźt 10—15 pj., hromaŕ, (Spargel) 40—60 pj., butra 1,42—1,52 hr., jeja 8—11 pj.

Płaćźizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg Płaćźizny po złotej hriwnje.

	3. 7.	2. 7.		3. 7	2. 7.
Pšeńca	212,0	212,0	buny	11,0-12,0	11 0-12,0
rožka	172,0	172,0	woka	—	13,2-13,7
jećmjeń now.	—	—	mádre łupiny	10,2-11,2	10,2-11,2
jećmjeń, nat.	—	—	žołte łupiny	13,7-14,7	14,0-14,7
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	rans. wosuſk	—	—
pšeńč. muka	—	—	lany wosuſk	7,65	7,65
rźana muka	23,00	23,00	ſuch. truhanč.	4,77	4,77
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruſki	8,70	8,70
rźane „	10,31	10,31	ſyno, 50 kg		
raps	—	—	rźana ſłoma	—	
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšeńč. „	—	
lane ſymjo	—	—	wowſna „	—	
pjeluſki	20,0-22,0	20,0-22,0	jećna „	—	

Płaćizna za pšeńcu za wupłodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 165.0 11: 168.0
Płaćizna za jećmjeń za wupłodźerja 7: 164.0 9: 169.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 617.0

Zamołwity za politiku, feuilleton, za lokalny dźeł a přilopk Marko Smoleć a za nawěſtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje.
Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. V. 1935 2263. — W tu khwilu tarifna liſćina čo. 2 płaći.

Najnowše z cyteho swěta

Směrtne wobšadne njeſbože pola Waldawy.

S pſchipowěſchaka padnył a ſ padazymi meblemi ſo ſiłócził. — Cžeſke autowe njeſbože ſta ſo pondżelu popołdnju wokoło 3 hodź. na dróhy mjeſ Waldawu a Tſchirnu w blizkoſcži Kopicžnez bróżnje. Pſchi cžežitym aucže ſ pſchipowěſchakom Shorjelſkeje ſpedizijineje firmy, kotraż běſche duzy na puczu ſe Striegawy do Shorjelza, najſkerje ſpinadła ſaprajichu, tak ſo tžěrbo ſyłnje na kromu dróhi pſchinidże a ſo ſchtomow dótkaſche. Pſchi tym ſo na pſchipowěſchaku żedżaszy bratr wjednika woſa Herbert Kühnel ſe Shorjelza ſ padazymi meblemi ſ woſa ſtorhny. Tute jeho tak ſmjeſcžechu, ſo hižo na puczu k lěkarjej wumrě. Wjednik woſa a wobſedżer meblow, kotryż ſe ſwojej żonu a dżěſcžom na woſu żedżachu, jenoż ſe ſtróżelami woteńdżechu. Semrěty je nimale 30 lět ſtary, ſawoſtaji żonu a dwě dżěſcži.

Dwaj pſcheradnikaj ſo wotprawiłoj.

Ludowy ſud běſche 29. nowembra 1934 63 lět ſtareho Bruna Lindenauwa ſ Kerleberga dla pſcheradnikow woſerſkich potajnoſcžow, a 1. februara 1935 28 lět ſtareho Egona Breſza ſ Wilhelmshavena dla wuſłědźowanja woſerſkich potajnoſcžow k ſmjerci ſaſudźił. Wobaj ſaſudźenaj buſchtaj wežera rano w Barlinje wotpramjenjaj. Dale je ſo po wuſudźe ludoweho ſuda 28. junija t. l. 49 lět ſtary Wilhelm Battelch ſ Cammlnke dla pſcheradżenja woſerſkich potajnoſcžow a dla polypytaneho krajneho pſcheradnikkeho falſchowanja a dla żebiczneho falſchowanja privatnych liſcžnow na cžaſ żiwjenja k khłoſtarni ſaſudźił.

100 morwych pſchi njeſbožu łódże w Japanſkej. Dwě łódźi do ſo ſrafnyłoj.

Na jenym japanſkim jěſoru ſtaj parnik ſ wulětnikami „Midori Maru“ a tworowy parnik „Sencan Maru“ do ſo ſrafnyłoj. Njeſbože je ſo 60 kilomtr. k wjeczoru wot Kobe ſtało. Parnik „Midori Maru“, na kotrymž běſche 230 puczowaſcych a wobſedźa, ſo w běhu tſjoch njeſerſchinow potepi. 12 morwych możeſche ſo dotal ſwěſcžicz, 89 woſobow je dotal hiſchcze ſhubjenych. Ma ſo ſa to, ſo ſu wſchitzy w ſołmach ſmjercz namakali. Po dotalnych powěſcžach njeſżu mjeſ woporami Europjenjo.

Wichor na běłym morju.

20 ſmjertnych woporow a wjele ſhubjenych.

Na běłym morju a wokoło połkupy Kola ſatkadża ſo powěſcži ſ Murmanſka pſchi ſyłnoſcži wichora 12 wichorſko. Rozbite rybarſke cžołny buchu na kraj pſchipłakwjene. Wobſadki ſu ſahinyłe. Dalſche rybarſke łódże, kotrež bě wichorſko na morju pſchekhwapiło, ſu njeſwětne. Ma ſo ſa to, ſo ſu tež tute ſo ſhubiłe. Dwaj wulkej motorowej cžołnaj honjeſchtaj ſo powrócženaj po morju, kaž je ſo to wot łódże, kiž bě ſo na pomoz k njeſložennym póſłałe, ſwěſcžiło. Liczba morwych wuczini ſnajnjeſcha 20, tola ſo najſkerje hiſchcze powjeſchi.

Rubježniſtwo w banzy ſ maſchinſkimi ſtelbami.

Filialka Merchants Nazionalbank w měſtaczu Dunkirk w ſtacže Newyork bu wutoru wot banditow nadpadnjena, kotříž ſ pomozu dwojich maſchinſkeju ſtelbow 20 000 dollarow rubichu a njeſpóſnacži cžełnychu. Rubježniſtwo je njedźiwało na pomérnje mału ſumu wulke roshorjenje ſhudźiło, dokelž rubježniſzy drohi pſched banku ſe ſwojimi maſchinſkimi ſtelbami wucžiſcžichu, pſredy hacž ſwój njeſkutk wuwjedechu.

Cžejte njeſboża.

S **Wulkeho Hajna**. We Wulko Hajnſkej wokolinje ſtachu ſo někotre njeſboża. Na khſchižowaniſchcžu we Góhra ſrafnyło ſo woſzobowy wós ſ cžežitym awtom. Wjednik woſzoboweho awta pſchiſtajeńz kubła Mentjes ſ ryczerkubła w Skaża ſo pſchi tym khětro roſrěła a żebi moſhy iſtchażu. — S Hrodżiſchcža pokhażowy motorſti koleſaŕ namaka ſo we wulkim Hajnje pſchi ſwojim motorſkim koleſu bjes wědomja leżo. Kak je k temu dóſchło, dotal ſo njeje ſwěſcžiło. — W blizkoſcži Elſterwerda mjes Holzhofom a Pröſenom ſajěchu woſzobowy awto do ſchtoma. Wjednitza woſa knjeni Maſſante ſ ryczerkubła w Kibitzu pola Liebenwerda żebi nohu ſłama a jeje macž poczerpi ſnutſkowne ſranjenja.

Cžejte njewjedra we Wittenbergſkim wokrjeſu.

Cžejte njewjedro potrjechi wutoru Wittenbergſki wokrjeſ. S njewjedrom zyknowaſche mózny wichor, kotryż je wjele ſchkody naczinił. W Pülzigu ſo wokoło hatow ſtejaze 40—60kłne topowy a akazije ſpowalachu. Pſchi dróſy leżaze pinzy ſo powodźichu. Też w Zahna ſo někotre ſchtomy ſpowalachu a pſches dróhu cžiſnychu.

Spóźrjeny pjerſčeń

Haj, tu ſo wo cžłowjeka jedna, kotryż je pjerſchcžeń pózrjeł. A to mějeſche ſo takle: Ottavio S. w Romje, khětro brjuchaty muż wokoło ſchtyrzeczi lět, bě ſo ſmjertnje do rjaneje a młodeje Ninije ſalubował. K jeje mjeninam dżyſnje wón ſwojej lubowanej wjeſzele pſchihotowacž, kupi wulki różowy kwěcžeł, tortu a pjerſchcžeń. Takle wuhotowany ſo do bydlenja Ninije poda a njeđźiwajo ſwojeho nahladneho płěcha ſ młodoſtnej roſwołnoſcžu pſchi żebi ſpěwaſche: „Ssym mjetelczka, kiž kwětku wot kwětki ſłetuje . . . !“

Nini bohużel doma njeběſche, ale ſłużobna jeho proſcheſche, ſo dżyl tola do bydlenja ſaſtupicž a na nju cžakacž, doniž ſo njewróczi. S pſchcželnym poſmějkom ſo Ottavio na pſchijomny ſtok puſchczi a rosbladowaſche ſo. Tu jeho wóczko nadobo różowy kwěcžeł wuhlada, kotryż na blidże ſtejeſche, a viſitinu kartku ſe ſkowami: „Njanej Niniji pſcheje ſ lubošcže wjele ſboża Antonio M.“

Ottaviej ſo pſched wocžomaj ſacžorni. Żarliwoſcž jeho napjelni. Wożebje, jako ſo hiſchcze etwija dohlada, w kotrymž możeſche jenoż pjerſchcžeń bycž! Hnydom jón wocžini, woprawdże: wón wopſchijeſche pjerſchcžeń — kotryż ſo jeho khětro runaſche. We ſwojej roſhorjenoſcži mějeſche Ottavio jenoż jeniczke pſchcže: pjerſchcžeń ſnicžicz! Na njeſbožo jemu pſchi tym jara njemudre myſlicžka pichińże: wón tyknył jón do huby, ſo by jón roſtużał. Ale we ſwojej nahłoſcži wón pjerſchcžeń pózrje.

Někotre wokomiki poſdżiſcho mózachu njeſbožowneho rjeka widżecz, kak wón różowy kwěcžeł a tykanz ſawoſtajiwſchi do najbliżſcheho ſchpitala khwatałche, ſ rukomaj machajo a ſo dajo.

To je ſtawiſna wo pózrjenym pjerſchcženju. Wona pak njeje jeniczka takſeho raſu. Dopomnju ſo na tamneho żarliweho piſmikiſtajerja we Muheršteſ, kotryż wſchitke piſmiki ſpózera, kotrež tworjachu mjeno jeho njeſwěrneje lubowaneje. j.

Hamtſke woziewjenje z Budyſina.

Die Ausgabe der Reichsverbilligungsſcheine für Speiſefette für die Monate Juli, Auguſt und September 1935 findet im Landhaus, Schloßſtraße 10, Erdgeſchoß, ſtatt.

I. Für Invalidenrentner und Invalidenwitwenrentner:

Buchſtaben A—L Montag, den 8. 7. 1935, 1/8 bis 1/12 Uhr. — Buchſtaben M—Z Dienstag, den 9. 7. 1935, 1/8 bis 1/12 Uhr.

II. Für Invalidenwaiſenrentner, Unfallrentner und Empfänger von Renten der Angeſtellten- und der Knappſchaftlichen Penſionsverſicherung und

III. a) für Empfänger von Vorzugsrenten nach dem Anleiheablöſungsgeſetz.

b) für Perſonen, deren Lohn- und ſonſtige Einkommen den Richtſatz der öffentlichen Fürſorge nicht weſentlich überſteigt.

c) für kinderreiche Familien mit drei (bei Witwen mit zwei) oder mehr unterhaltsberechtigten minderjährigen Kindern.

d) für Anſtalten oder öffentlichen und der freien Wohlfahrtspflege für die in ihnen in geſchloſſener Fürſorge untergebrachten Perſonen.

e) für Anſtalten und Einrichtungen der öffentlichen und der freien Wohlfahrtspflege, die in halboffener oder offener Fürſorge Minderbemittelte beköſtigen:

Mittwoch, den 10. 7. 1935, 1/8 bis 1/12 Uhr.

Vorausſetzung für den Bezug des Reichsverbilligungsſcheins iſt, daß die beſtehenden Beſtimmungen erfüllt ſind, insbeſondere Bedürftigkeit vorliegt.

Empfänger, bei denen die Vorausſetzungen für die Gruppeneinteilung nach I, II und III gegeben iſt, erhalten den Reichsverbilligungsſchein nur einmal.

Die Abgabe der Fettkarten erfolgt:

Zu I und II nur gegen Vorzeigen der Poſtausweiskarte und des letzten Zahlungsanweiſungsabſchnittes.

Zu III nur gegen vorzeigen des letzten Zahlungsanweiſungsabſchnittes, Einkommensnachweiſes, Familienbuches und Belegungsſtärkenachweiſes.

Vor mißbräuchlicher Verwendung des Bezugsſcheins, insbeſondere auch vor Weitergabe deſſelben an Nichtbezugsberechtigte wird dringend gewarnt.

Der Oberbürgermeiſter.
Fürſorgeamt.

Budyske stawniske powěsće

Přijedu, 3. julija 1935.

Narodźiło je ſo: Bjedrichej Auguſtej Pfeifferej, murjerjej, dźowka. — Korli Ocži Hilbjenzej, pſchiſtajenzej, dźowka.

Semrěłoj: Hildegarda Erika Birkej, 10 mježazow. — Arnoſcht Hendrich Kupka, wuhlowy dźěłacžer, 46 lět.

Towarſtwowski powěſtnik.

Bukecy. Serbſke towarſtwo ſkhadźuje ſo přichodnu njedźelu 7. 7. wjecžor 1/8 hodź. pola Stangec w Bukecach. Přednošk je přilubjeny. Wšěch Serbow wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Drježdźany. Serbſke towarſtwo „Čornoboh“ ſo zeńdże w juliju 6. a 20. julija w hoſcenc „Elisenhof“ (Elisen Ecke Hammerſtraße). Přihotuje ſo praza.

Njeswačidło. Serbſke tow. „Jutrnica“ ma přichodnu njedźelu pop. w 3 hodź. w knjeżim hoſcencu ſwoje měſacne poſedźenje. Ważnych wobzamknjenjow dla je přitomnoſć wšěch ſobuſtawow nuzna.

Předsyda.

Dżensa nowa

Berliner Illustrirte

dostanjeće w Serbskej knihařni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin“

Jenož **20 pj.**

„Bratwurstglöckl“ na Třełniku

Tucher

to je te připóznate

Nürnbergske poważne piwo wuznamneje hódnosće a wosebiteje słódnosće

jenož tute woprawdźite piwo, jasne a cžemne wulka skleńca 30 pj., 1/2 litra 55 pj. z posłużenjom

Joh. Jansen, hoscenčar Radneje pincy

W Lehmannec khofejowni

na Třełniku

dżensa štwórtk wot 1/2 5—1/2 7 hodź.

wulki zahrodny koncert

kotryž wuwjedże

kapała dźěłoweje służby č. 152

pod nawjednistwom k. kapałneho wjednika Franki

K 1. augustej pytamy dźěławu a samostatnu **holcu** při dobrej mzdźe.

Hórski hoscénc na Běłym Bohu
Belersdorf O. L.

Bydlenje, łěhanje.

kuchinje, pólstrow. twory atd.

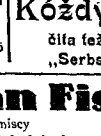
jenotliwe meble kupuješe tunjo pola

P. RUBELA Mužak. dróha 4 Ruběi serbsky!

Mam swoju pólstrowarnju Mandželska požčonki přijimam

Wuporjedżenje nohajcow, přišiwowanje, připódnjowanje, přišiwanje rjadow — jenož dobre dźěło a nic drohe w nohajcowym domje

RUDOLPH na Kěžorskej dr. 16

Čorne mustrowane jaki z wumělskeje židy cirka 80 cm šěr. m 3,75 4,75 6,50

Marok za šórcuchi cirka 80 šěroki m 3,25 2,95 2,75

Schaaf

Meble

a pólstrowane twory

poruča po najnišších płačiznach

Handrij Štrympa

w Budyšinje na Rózow. hasy 15

Sym Serb!

Kóždy Serb

čita też w lěče swoje „Serbske Nowiny“

Hermann Fischer

rjedźi a barbi chemiscy

drasty, wobleki, banty, wušiwanja, nahłowjace rubiška, šórcuchi

derje a tunjo

Klemy: w Kamjencu pola Maxa Klenki na Budyskej dr. 30
w Budyšinje, na Moltkowej dr. 21

Dr. Pilkowe

Narodne hłosy

za štyrihłosny muzski khór

su zaso na předań

w Serbskej knihařni w Serbskim Domje

Dr. med. Kaiser

wotrjadna lěkařka za znutrkowne khorosće

so wróćiła

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., we pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2667

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a bosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 18 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 154 | Budyšin — Pjatk 5. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Pólski zwonkowny minister w Barlinje

Pólski zwonkowny minister při čestnym pomniku

Pólski zwonkowny minister wyšch Beck je pśichi cześtnym pomniku Pod lipami šyrokego pśichipodnju na žwjatočne sacźišćenje waschnje padnjenych poćeśćikow. Minister z pśiwodom pólkanza Lipkeho, žwjeseho kabinettoweho schefa hrabje Lubienskeho a legazijskeho sekretara Fridrycha k cześtnemu pomnikej pśichijźe. K jich pśichijezu běchu žo tam sesedli němski wójnski minister generalny wyšch z Blomberg, wyšchi wójnowy roskazowar general artillerie žwobodny knjes z Fritsch, kommandowazy general 3. armeekorpsa a roskazowar w 3. woborym wokrjesu generalny major z Witzleben a Barlinski městowy kommandant generalny leutnant Schaumburg. Wyšch Beck z knjezimi němskeho wójska najprjódy po lynkach presentěrowańskeho pothoda po fronce cześtneje kompagnije strazineho regimenta kročeśe. Mjes tym bě žo krašny hobrski wěnz z běłymi a cerwjenymi nalikami a žeku pólskeju narodneju barbow do snutska cześtneho pomnika donjeśł. Wyšch Beck z knjezimi žwjeseho pśeswoda a němskimi knjezimi nekotre wołomiki w cźichim wopominanju na tutym sacźišćenym wopomnjeńskim městnje sa padnjenych wójny pśebehowasche.

K tomu žo nimocźehnjenje cześtneje kompagnije pśichsamknu. Cyrkoša wjele stow wołožobow bě próźdne wostajene městno pśed cześtnym pomnikom wobstupiła a wotźěžazeho pólskeho zwonkowneho ministra po tutym poćeśćenju němskich padnjenych mutrobnje stronjeśe.

Dalokosahaca přezjenosć w nahladach

Wopyt pólskeho zwonkowneho ministra Becka je žo schtwórtk wjeczor skóncził. W sajnych wjeczornych hodźinach je němske knjezeństwo krótku zdźělenku wo wuspěchnych němsko-pólskich rozprajenjach zjawnosći pśechopodało. Samsnik zjawneho a wobsedźerja rozrěčenja je žo potajkim dospěł. Zdźělenka rěka:

Diwadźenjowny wopyt pólskeho zwonkowneho ministra w Barlinje je składnosć k dokładnemu rozprajenju mjeńnika a němskeho kanzlera a němskeho knjezeństwa z knjesom Beckom dała. W tymle rozprajenju, kótrež je žo na zjawne a wotewrjene waschnje wotmětło, žu žo praschenja, kótrež wožebje Němsku a Pólsku sajimuja a też praschenja powschitkowneje europiskeje politiki rozpominałe. Pśichi tym žo dalokožahaca pśeswjedźenosć nahladow pokaza.

Se spokojenjom móžeśe žo swěsćiś, so je žo němske wosjewjenje se 26. januara 1934 w kóždym nastupanju poknje wupruhowało a niz jenoź w pomjerje wobeju statow k žebi, ale też jako twarjazy element pśichi swěsćenju měra w Europje. Knjes Beck je w tymle swižu prajił, so je wosjewjenje wjednika a němskeho kanzlera wo Pólskej w jeho rěcźi z 21. meje, wožebje jeho pśeceze za trajnosću němsko-pólskeho srěźenja, w Pólskej žyłny wothłóś namakało, a so žebi też z pólskeje strony sprawnje pśecheja, so bychu žo pśecezelne žuźkodne poćahi k Němskej pśechezo bóle pohlubiłe. Wotpowědajo žuźkodnemu położenju wobeju ludow wobej knjezeństwje też w pśichodźe w bliskich stykach wostajetej a budźetej wšitke žwoje mozy skutkej europiskeho měra wěnowacź.

Wulke zwučowanje němskeho wójska w srjedźnej Němskej

Sśrjedu rano sahe žo w Freibergu a wokolnosći transportke zwučowanje němskeho wójska sapoca. Transport sa transportom do Freiberga a do druhich městnow mjes Tharandtom a Freibergom žo k želesniskim pśichwoźnischcam pśichwiješe, so bychu žo tam wožazy i nich puschczyli. Cźahi běchu z maschinskimi tśelbami na njekrytych wosach pśechezo nabpadowazym lětarjam sawrěźene. Tuczi bórzy pśhilecźachu, so bychu wozakam njedaki z wosow sleźcź. Mějachu sa to, so bě njepśechezel želesniski cźaru sapuscźił, a so žo želesniske cźary z Drježdźan do Riesy, z Freiberga do Nossena a z Drježdźan do Döbelna njehodźa wužicź. Runje tak bě wjednik automobiloweho transportiskeho wotdźělenja 491, kótryž bě w Freibergu žwoje lěhwo rozkładł, roskaz dóstał, so dyrbi do Freiberga, Oederana, Flöha a Tharandta wucźahnycź a wozakow k połnozy z wosow puschcźicź. Bórzy po tym wozazy z najwětšichim měrom a pśichładnej spěchnosću z wosow sleźechu. Rucze pomhaze wukładźišćeja k temu žłužachu, so bychu žo konje, maschinske tśelby, minyjmetaki atd. spěchnischo z wosow wumiedźe. Pśichezo žo pśhed wschém na to kedźbowasche, so běchu transporty pśhed lětarjemi schkiane.

Herriot hišće nakhwilnje wjednistwo radikalneje socialistiskeje strony wobkhowa

Herriot, wjednik franzowskeje radikalneje sozialistiskeje strony bě žo rozbudźił, stronine wjednistwo słojiś, jeli so by žo dźeł pśechedźenstwa dale k marksistiskim stronam pschikhilał. Sśrjedu wjeczor je Herriot w pśechedźenstwje wukonjazeho wubjerka žadał, so ma žo strona w parlamenze wschepo sbliženja k marksistam wobsajiś a žo k nětcźišćemu knjezeństwu djerźeć, kótremuž Herriot jako minister pschiślušcha. Wukonjazy wubjerk je jenohłósnje Herriotowym žadanjam pśichłosował. Tutón tohodła dale se stronitym wjednikom wostanje.

*

Měšćeńcanosta města Chambary w Alpach je žwoje sastojnstwo stażił, dokelž je njedźiwajcy jeho sakasnje 2000 měšćeńcanow z nawjednistwom pśedawšcheho radikalnosocialistiskeho letarstwowneho ministra Cota po měšćeńcanskich dróhach cźahało a dźiwje demonstrazije pschećiwo knjezeństwu wotmětło. Wobydleństwo kaž měšćeńcanosta k radikalnosocialistiskej stronje pśichłuschcha. Dla tuteje politiskeje bjesdźiwiplinosće žwojich žoburnêšćeńcanow je měšćeńcanosta wot žwojeho sastojnstwa wrócźo stupił.

Herriot na cźole strony radikalnych socialistow jenoź hač do nasyntu wostanje. Potom drje wulka wjetšina tejele strony k socialdemokratam a kommunistam pśheńdźe. Radikalni socialistojo žo 14. julija pschi demonstraziji „kommunistiskeje fronty wobdźěla a z tym wolu k posdźišchemu wutworjenju kartellu podschmórnu, kótremuž budźa też kommunistojo pschiśłuschećz.

Naměstny předsyda radikalnych socialistow ze strony wustupił

Naměstny pśechedźeda radikalneje sozialistiskeje strony a jich pśedawšchi generalny sekretar Eduard Pfeiffer, je pśechedźedźe, sapódstanjej Herriotej, pišmo pódłał, w kótrymž wosjewi, **so se strony wustupi.** Pfeiffer tutu kročel na to satoži, so stronine stojenje k lěwizy njemóže žobu cźiniś. Radikalna sozialistiska strona, tak wón pišche, žo wschędnje bóle k njesmêrowanemu lěwicźnemu kartellej kliži. Wona je njedawno runje tak bjesmyslnej kaž straschnej knjezeństwowej krisy sawinowała a **14. julija pśeni krócź hamtizy pódła cźełwjeneje khorhoje poczehnje,** město so by šaschistam a kommunistam jenak napscheciwo stupała. Wjele radikalnych socialistow tak myślí kaž wón, tola žebi njeswêrza, žwoje mênjenje wuprajiś, a jich wrócźodźerjenje efikremnym elementam dobrej dawa. Wopuschczam, tak Pfeiffer žwoje pišmo skónczi, stronu, kótraž žwoje šamtne sadaby saprêwa.

Leopold Wölfling wumrjeł

Nêhdyschi awstriski arzywójwoda Leopold, kótryž je 1902 z awstriskeho kêžorskeho doma wustupił a žo wot teho cźasa Leopold Wölfling mjenowasche, je schtwórtk rano w žwojim Barlinskim wobydlenju wumrjeł. Wón bě w tśeśim mandźelstwje z jenej Barlinjanku woženjeny a bě w póslednim cźasu w najwjetšej khudobje žiwy.

*

Nêhdyschi awstriski arzywójwoda Leopold je žo 2. septembra 1868 w Salzburgu narodźił. Tamnischi gymnasij wukhodźiwschi, wón namórnistwowu akademiju w Rězy (Fiume) wopytowasche, wot 1903 hač 1906 na techniku a w Zürichu pschirodospytnistwo studowasche a žo posdźischo w Parisu, Mnichowje a Barlinje z privatnymi studijemi, wožebje z botaniku saběrasche. Hdyž bě žo jako namórniski kadett wusdêłnył, wón w létach 1887 hač 1889 mórske pucźowanje do rastšeje Asiskeje wotby, jako nórski offizêr na „Leventu" pschindże a žo 1892/93 pschi žwětowym pucźowanju awstriskeho trónskeho naślêdnika Franza Ferdinanda wobdźěli. Posdźischo kluźeše jako hejtman w Brnje, jako major a wyschkowski leutnant w Pschemyślu a jako wyschi w Tibjawje. 11. dezembra 1912 wón z awstriskeho kêžorskeho doma wustupi. Arzywójwodu dotalnosć wotpołožiwschi wón jako žamowólny cźłowjek, kotremuž bě dwórska etiketa pschećiwona, mjeno Wölfling pschija.

Jeho prěnje mandźelstwo žo po schtyrjoch létach w lěcze 1907 dźeli, druhe mandźelstwo 1916. W juniju 1933 žo wón tśeśi krócź woženi. Wêrowanje z Klaru Pawlowskej žo w Niederschönewalde sta. W Barlinje bě wón žamotny jako privatny wucźeńc žiwy. Wójna, inflazija a

Jendźelska njespokojnu Francowsku zmêrować spyta

W žwojim pósledniem poseźenju žu jendźelscy ministrojo jenomyślnje žo sa to wuprajili, so ma žo rozsiśaze prawo Swjasta ludow w italisko-abeźynskej swadze sakhowacź. Nicźo płacźazeho w nastupanju kročelow, kótrež maju žo cźiniś, hdy by italske wójsko žo do Abeźynskeje nawalilo, njeje pak žo wobsamknło. Najprjódy dyrbi žo pśezwólowacź, z Franzowskej jednacź. Dwêluja pak na tym, so budźe Franzowska swólniwa, žo Italiske napscheciwo stajicź, wožebje dokelž žu němsko-jendźelske łódźiwowe srěźenje a druhe wêzy tak wulke rozhorjenje w Parisu sbudźile.

Franzowski dopisowaŕ Londonskeho „Daily Telegrapha" (Pertinax) z Parisa powê, so generalny sekretar Swjasta ludow, Avenol, bliski tydźeń London wopyta, so by abeźynske praschenje rospominał. W Parisu wulku niepschijomnosć we wobsamknjenjach dla kročelow sacźuwaju, k kótrymž je jendźelske knjezeństwo w tymle praschenju dojšło. Laval budźe wschо, schtož samôže, cźiniś, so by žebi Italiju njewojowalo.

Francowska so wróco dźerži

Sśrjedź rospominanjow Parizźskich nowin nêtkole wobsamknjenje jendźelskeho knjezeństwa steji, so na žo Franzowska sa kročele dobrej, kótraž by k rosrunanju italisko-abeźynskeje swady dowjedła. **Wêzerawschе rosrěčenje** ministerskeho pschedsydy z jendźelskim Parizźskim pódsanzom je žo w prênim rjedźe na tole praschenje pocźahowało. Nowiny pak žo, po šdaću pokiw se žwonkowneho ministerstwa dostawschi, **jara wróco dźerža.** Jendźelscanam pod nóš pikaju, so bychu chcźeli w padźe Abeźynskeje Swjasć ludow nałožowacź, woni pak žo po duchu a wopschijeću Swjasta ludow njesłožuju, hdyž wo spěchowanje jich šamtnych sajimow dźe. Hdyž chce Jendźelska nêtkole Franzowsku sa nałożenje postajenjow Swjasta ludow dobyć, je najprjódy nusne, so žo zyła atmosfara wucźiśi.

„Times" powêdźa: Na Edenowy wopyt w Parisu žo poćahuje, jendźelske knjezeństwo nêtkole z franzowskim knjezeństwom wo němsko-jendźelskim łódźiwowym srěźenju jedna. Jednanje žo po swucźenym puću starva a žo wožebje na pschedpołożenje programma wo twarje wójnskeho łódźiwa mjes Jendźelsku, Franzowsku a Němsku poćahuje. Franzowska nochze pjeza nêtkole wo samênjenju programma twara wójnskich łódźow niczo wêdźecź.

Wohnjowi kśižerjo w Francowskej

Wohnjowi kśižerjo, pschećiwniscy kommunistow, sozialdemokratow a druhich lêwicźnych stronow, kótriž chcychu hižo blizschu njedźelu po Parizźskich dróhach cźahnycź, su žwoju demonstraziju na 14. dźeń julija, franzowski narodny zwjedźeń, wotstorcźili, na kotrymž su pschi spocźatku franzowskeje revoluzije statne jastwo Bastillu dobyli. Tón šamy dźeń lêwicźne stronу po Parizźskich dróhach poćahu. Kaczrunje stej zhromadźišćej wobeju stronow dalako wot žo šdalenej, budźe policija dyrbjecź wschu kedźbliwosć nałožecź, so by fražejam mjes nimaj sadźewała. Pomêry mjes tutymaj pschećiwniscy mi stronoma su podobne kaž nêhdy pomêry mjes nazionalnymi sozialistami a marksistami.

shubjenje rentow žu jemu wokhudnyčj dale. Wjes drubim je knihi napisak: „Dopomnjenki“ a „Habsburgžy mjes žobu. — Sstwobodne sapiski jeneho nehduschehu arzywójwody.“

Awstriska chce Habsburgskim privatne zamoženje wróćić

Awstriski statny sekretar ša justizu Karwinski a wjednik awstriskich monarchistow baron Wiesner staj žo sanžbjenu žobotu do Steenokerzeela w Hollandskej podaloj, hdyž nětkole Ota, žyn poslednjeho awstriskeho kějora pschebywa. Awstriska chce pjeza Habsburgskim zyle samoženje, kotrež je žo jim w lěče 1919 sebrało, ſ wupsačzom Schönbrunna, dwórskeho hroda a dźěla samoženja wróćicź, kotryž je žo invalidnemu fondej pschipokasak. Sdobom ma statny sekretar Karwinski poručnosć Otse Habsburgskemu sdźělicź, so je nawrót Habsburgskich do Awstriskeje w tu khwilu njemóžny a so žo tež njepscheje.

Italske wojeske přihoty w rańšej Africy

Sa wójnu pschećivo Abeſynskej je Italska w žiwoj rańschoafriskej koloniji 60 Lětanischczow a 50 radijowych stazijow natwarila. 10 000 kilometrow dotha žyčz dróhow wobkhadej w koloniji služi.

Grichiski zběžkar so do Grichiskeje wróćił

Nehdyšči minister Maris, jedyn ſ wjednikow Venizelosowho sdźeła, kotrehož je grichiski wójnſki šud k khlostarni na cžaš žiwjenja šaſudźił, je žo wutoru wjecžor w Ssolunju pola policije samolowił. Wón bě ſ Parisa, hdźež je žo Venizelos sazydlił, do Ssolunja pschischol.

Wjednika rataršeje strony Sofianopulosa, kotryž je žo tohorunja pschi sběžkarſtwie hibanju wobdźělił, žu w jeho njepschitomnosći k khlostarni na cžaš žiwjenja šaſudźili.

Strajk wučerjow a wučomcow w Mexikanskej

W Mexikanskej wučerjo dla wuwoſtacza mjdy strajkuja. Wučomcy žu žo strajkowemu hibanju pschišamknyli.

Ze Serbow

W Budyšinje, 5. junija 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Radšo njech wjes zahinje, dyžli stare wjesne wašnja

Juhoslowjanske přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Rosschěrjenje wyschiny, ſ Azorow pokhadźazeje, do srjedźneje Europy dale pokračowacź njemóže. Tohodla móżeche pschedwčerawschim bischcže pola Islandskeje leżaza nižina snowa wožiwicź a je hač k norwegskim brjoham postupiła. Na wyšokich brjohach Norwegskeje namaka pschećiwjenja a budže jenož pomaku dale k ranju postupowacź móz. Sa to pak žo dźěl tuteje nižiny wotbźeluje a pobidže žo po dołhosći ranšeho morja a smeje žylniſchi wliw na połnóżnu Němſku. Ale tež ja srjedźnu Němſku a Sakſku ſ tym wjedro wjazy njeje jednotne. Skerje ma žo wočakowacź, budže žo naspomnjena nižina dale k juhu pohibowacź a so pola nak k njewjedram powjedže. — Wčerja wjecžor je w 7 hodź. barometer 745, hygrometer plus 2, najwyschscha dnjowa temperatura 26 stop. cžopłoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer minus 2, najnižša temperatura w nozy 15 stop. cžopłoty po Celſiju.

— **Wuhlady na wjedro: Cžerstwe wjecžorne wětry, žylne pomróčenje, nakhilenje k njewjedram a deschcžam. Wokhłódnjenje.**

*

Dźewjaty dźeń lipa krče, jnjeńcy koſu klepajcže.

Nasche lipy na naschich wšach rosschěrjeja hižo nětkotre dny dołho a wožebje wjecžor žwoju luboſnu wón. Wodnjo maja pčelki a druhe pschekasańcy jara nuſne, so bychu, dołhoj je cžaš, prawje wjele wot žłótkeho lipoweho mjedu nasbérale. A wjecžor žyda rady pod lipu nascha młodžina, so by žebi ſ wješołej sabawu rjane dny młodosće porjeńschka. Jenož hischcže něschto dnjow a potom sapoczinaju žo wschudže žně. Potom njebudže wjazy cžaša za tajke wjecžorne bjeſadowanje.

*

Postajenje płaćiznow za kurjace je'a

Jejowe płacźiny žu žo schtyri měsazy bjes pschemenjenja na najnižšim stawje lěta dżerżale. Nětkole po skónczenju žylneho njeżenja jejow žo płacźiny poczinaju lymitim płacźisnam pschibližcź. Tohodla žu žo najnižše płacźiny wupłodżerjow a ſa wulkowikowanje ſa kurjace jeja wot 4. julija 1935 w pscherěšku wo pol pjenjezka po jeju ponjeſchcze. Drobne wikowanje žo po tychle płacźisnach złoži, kaž bórzy je žwój nětcźiſchi ſkład rozpschedało.

*

— **Wušběhowanja žo też w Budyšinskim sapocžate.** Po wušběhowanjach w Bjskopizach, Wjeleczinje, Njeswačzidle a Klukschu žu žo też nětko wušběhowanja we Budyšinskim sapocžate. W towarſchowni towarſtwa Budyšinskich młodych muzow knježeſche wot ranja cžiſchescžanſkich młodych muzow a žonow cžile žiwjenje. Wobžeže ſ wjecžornych stron widžachmy też wjele naſchich žerbſkich hólzow, so bychu pod měru stupili. K wjecžoru widźachmy jich wjeſele spěwajo ſ kwětku wupyschenych jako inamjo, so žu thmani ſa wójſko, nasche město wopuschcźicź.

*

— **Kóždy, kiž žo wo žiwjerſtwo** ſajimuje, žo należnje porucża so by žo na kursušu wobdźělił, w kotrymž žebi trěbne znajomnosće pschijmoji. Pschikładne žiwjerſtwo (Beispiels raupereien) wobſteja we wschěch dźělach Němſkeje. W tutych ſkutkuja dołholetni naſhonicźi žiwnizy (Seidenzüchter) a wschěm zajimzam žo tam poſtkicźa możnoſcź, so w praktiſkim dźěle a na ſakkadże theoretiſkich studijow wschě znajomnosće wo pěſtowanju marulſchoweje roſtliny (Maulbeerpflanze) pschijmjowjacź. Najbliſcha pschikładna žiwjerſtwa ſa Budyški wotkrjeju je w Mjschinu. Kursy budža w julinu a awgusce. Wobdźělenje traje znajmjenſcha 6 dnjow, ſa wschěch wobdźělnikow žu kursy darmo, jenož ſa nóſłeh a ježirnjenje žo na dźeń 2 abo 3 hr. płacźi. Pschiježewjenja maja žo na kóždy pad na ſtatnu ſkupinu žiwnikow w Celli w franzowſkej ſahrodże (Reichsfachgruppe Seidenbauer, Celle, im franzöſiſchen Garten) ſ hesłom: „Schulung in Meißen“ ſapodacź. Też podawa tuta organiſazija rad k kóždu radu we wschěch należnoſcźach.

— **Se ſtawiſnow Peſtalozzi-ſchule.** Pſched 25 lětami w lěče 1910 wobſtamknychu ſaſtupjerjo města w tajnym pohjedźenju twar noweje ſchule ſa evangelſku ſchuſku wobadu, twar dźenſnjſcheje Peſtalozzi-ſchule. Jako twarſke městno wuſwoli žo měſtej ſłuſchcza wokoło 6 300 kóżnych metrow wulka leżownoſcź pſchi Dwórnicźejowej a Seminarſkej haży. Na tutym městnje běſche tehdy pódla druhich twarjenjow reſtauracija „Zum Landgraf“. Tehdy žo też wobſtamknu, ſo ma žo k ſhotowjenju najlepſcheho naczińka mjes. 8 twarſkimi ſpezialiſtami wolicź. Najlepſche naczińki žo ſ mytom mytowachu. Architekt Bohlig ſ Drježdżan žo je žwojim naczińkom měſcźanſkej radze najbóle ſpodobaſche a hižo w lěče 1912 žo wulkotny twar dokónczi a žwojemu ſamérej pſchepoda. Z tutym nowotwarom woſtroni žo nuſa na wukubłanſkich měſtnoſcźach w měſcze Budyšinje.

— **Sšéberny kwaſ.** Dźenża žwjecźi hoſcźenzař Michał Hoka je žwojej mandźelſkej Hańži rodź. Měrcźinkez žwój šlébórny kwaſ. Hokez mandźelſkaj hižo léta dołho w blizkoſcźi žerbſkeje zyrkwje hoſcźenzaritaj a ſtaj dże łódenu Sserbej, kiž huſcźiſcho do Budyſchina pschikhadźa, derje ſnataj. Wobaj ſtaj žo ſtajnje žwéru próżowałoj, žwojich hoſcźi ſ dobrym pożkużowanjom najlepje ſkoſcźiſ. Jubilaraj mataj 3 dźěcźi, kotrež žu wot njeju wſchitkjeh

Stary a nowy wučer

Powědańczko wot Jakuba Nowaka-Kaſchecžanſkeho.

5] (Pokračowanje.)

„Wobaječe, knjes wučerjo“, ſamolwješche žo Lenka, „ſo bychu waš tak njerodna witacź. Nimam hiſchcže žwjatoka“.

„Macźe dha mje ſa tak njenaſonjeneho, ſo bych žebi myſlił, hoſpoſa nima niczo cźinicź hač na hoſcźi žedźo cźakacź?“ žmějeſche žo wučer. „Skerje dyrbjał žo ja ſamolwjecź, ſo waš tak ſahe napadam“.

„Ně, ně, knjes wučerjo, nan hižo dawno cźaka a ja ſama žym też hnydom hotowa“.

Wučer ſaſtupi do ſtwy, hdźež jeho Wawrik nanajpschecźelniſcho powita. Sšydźeſchtej žo ſa kulowate blido, mjes tym ſo Lenka hiſchcže žwoje dodźěła. Potom pschinjeſe mału wjecźer, kotruž hromadźe jedźachu. Hóſcź bu po dobrym žerbſkim waſchnju jěſcź nuſowany.

Po wjecźeri žydźe žo też Lenka žobu k wučerjomaj. Wawrik powědaſche wo wučerſkim wuſtawje ſa žwoje cźažby, Dubſki pak, kelko bě žo we wschěch naſtupanjach pscheměnił.

Pſchi tym pschińdźeſchtaj też na to, cźehodła běſchtaj wučerſtwo wukkoj, a Dubſki dyrbjeſche powědacź, kak bě na wuſtaw pſchiſchoł a ſchto běſchtaj jeho ſtarſchej.

Bjes dlicza wón ſapocza:

„Mojej ſtarſchej ſtaj žo pſched někotrymi lětami do města pscheżywliłoj. Prjedy mějeſchtaj pſchekupſtwo we wjetſchej wjeſy njedaleko města, hdźež žym žo też a narodźił. Mam hiſchcže ſtarſcheho bratra a dwě ſotſje, kiž pak ſtej wobaj młódſchej. Pſchińdźeſchi hižo ſahe do města na ſchulu a ſe ſchtyrnacže lětami na ſeminar. Mój bratr khodźeſche w měſcze na pschekupſku ſchulu. Nan běſche jeho hnydom wot młodoſcže ja pſchekupſtwo poſtajił, dokelž dyrbjeſche nětdy jeho naſlědnik bycź. Ja jako młódſchi žym mójach žebi žiwoje powołanje wolicź kaž cźyſchi. Sa mnje bě to wulka radoſcź. Pschekupſtwo njeje žo mi ženje ſpodobało; ale hižo wot młodoſcže dźěchu mi myſle na wučerſtwo. Moja macź je mi huſto žortujo powědała, kak rad

Pólſki ſwonkowny minister pſchi němſkim pomniku padnjenych.

Pólſki ſwonkowny minister wyſchi Beck pokoži k počesćenju padnjenych němſkich rjekow pſchi wójnſkim pomniku Pod Lipami wěnz. Pſchi tutym pietetnym akcže běſchtaj też wójnſki minister generalny wyſchi ſ Blomberg a wjednik wójſka general artillerije žwobodny knjes ſ Fritſch pschitomnaj.

žym hiſchcže makuſchki naſcheho ſtareho wučerja měť, kak žo jenje wot njeho dźělicź nochzych, hdyž k nam na wopyt pschińdże. Hdyž běch wjetſchi, bě mi najlubſcha hra, hdyž mójach nětkotrych towarſchow ſhromadźicź a roſtwučowacź. Hdyž chzych pſchi tym njepoſłuſchnych też druhdy pokhłoſtacź, wſchak žo mi huſcźiſcho ſta, ſo ſchulerjo žwojemu wučerjej nješto wotkłoſcźu a roſcźěkachu. Tola mje też to njewotraſchi.

Zapućujeće

přihódnje a bjez starosow z kofrom a płačiny hódnej puców. Dślnej připrawu z wotej. wobkhoda

T. Albert

na Lawsk. hrjebjach 10

Mojej ſtarſchej drje běſchtaj radſcho měkoj, hdy bych na duchownſtwo ſtudował, ale hdyž ſpóſnaſchtaj, ſo to moje powołanje njebě ſwolíſchtaj też rad, ſo do města na ſchulu dźěch a potom do ſeminara ſaſtupich .

Po dokónczenju žwojich ſtudijow pſchińdźech, kaž drje je wam hižo ſnate, najprjedy ſa pomoženo wučerja do němſkeje wſy. Runjeż mójach tam mało žamoſtatnje ſkutkowacź, dokelž dyrbjach ſo tola pſchi wſchěm ſ wjetſchim powſchitkim wučerju ſkoſcźowacź, je ſo mi tam tola ſpodobało. Dźěcźi mje lubowachu, hdyž widźachu, ſo je też ja ſ luboſcźu roſtwucźuju a ja mějach pſchiležnoſcź, ſa poſdźiſche žamoſtatne wučerſtwo trěbne naſhoniť. So žym žo poſdźiſcho na tuto městno ſamolwjał, a je doſtał, wěſcže. Nadźijam žo, ſo mi Bóh, kiž je mi luboſcź a powołanje k wučerſtwu do wutrobý ſaſchčepił, też mózu da, ſo móhł mi dowěrjenu ſłužbu derje a hódnje ſaſtacź“.

K tomu daj Bóh žwoje žohnowanje“, pschiſtaji Wawrik. „K cźemu je ſchtó powołanje, w tym je ſawěſcže też ſpožowny. By wjele njeſłoža na žwěcze mjenje było, hdy by kóždy na tym městnje a tym polu dźěłał, ſa kotreż je jeho Boža wola ſtworiła. — Ale ach, kak cźežko ſu někotrehožkuli je, žwoje prawe powołanje doſcźahnycź!“ doda ſtary wučerſ ſamyſłeny, kaž by žam pschi žebi rěcźał.

„Wy, knjes wučerjo, ſcźe žwoje wotpohladanje po lohkim a tunym puczíku dospěł“, praji Lenka. „Mój luby nank je wjetſche wobcźežnoſcźe pschewinuł měť. Dokelž bě wot domu khudy, njemóžeſche žebi najprjedy ſ žyła na ſtudowanje myſlicź, runjeż ſa jeho cźaſhy telko wuſtrowcź a tak dołho na ſchulu khodźicź njetrjebachu kaž nětko. Pschi cźežkim burſkim dźěle dyrbjeſche ja próżowacź, ſo by žebi něschto wědomoſcźe nadobył. - Kóždy drje wutrajnoſcźe k tomu měť njeby! Hakle hdyž bě žebi žam něschto ſaſtużił, móżeſche žwoje pruhowanje do ſeminara cźiniecź. S tołho drje widźicźe, knjes wučerjo, ſo nanej w žiwjenju ſtajnje błónčko njeſbwócźeſche, ſo dyrbjeſche wjele pschećracź, wjele pschebědźicź, doniż měſtno dospě, na kotreż bě Bóh jeho powołał“. A žobuželnje a luboſcźiwje hladaſche Lenka na ſchedźiwza.

„Cźim bóle dyrbju waš wobdźiwacź a cźeſcźicź, knjes wučerjo“, praji Dubſki k Wawrikej. „Wy njeſłožu a we pschećiwnoſcźach hakle móże cźłowjek žwoju mózu a kuntoſcź pokaſacź; w žožu dobrý woſtac„ njeje cźežko“.

„Tak žebi ludźo ſ wjetſcha myſłła“, wotmołwi Wawrik; „ja dwěluju, ſo tomu wopraſnydže tak je. Sboże cźłowjeka lohzy hordneho, haj njeſprawneho a žebicźneho, wucźi jeho žwojeho žużoda, kiž je hubjeniſchi hacź wón žam, ſaſpěwacź a połkrožowacź a na Boha ſamołwu ſadacź“.

Dubſki njemóžeſche jemu nicźo ſnapſchecźiwicź, dokelž widźeſche, kak prawje ſtary wučer měješe.

Pſchi tajſej a podobnej ſabawje minu žo wſchěm tſjom cźaſ khětſje a bě hižo nimale posdże, hdyž žo Dubſki ſłónczníe na dompucź poda. Bě widźecź, ſo bě žo jemu wjecźor wubjernje ſpodobał. Hdyž jemu nan a dźowka kaſajichtaj, ſo by tola bórſy ſaſo pschiſchoł, ſo budże jimaj kóždy cźaſ witany, žmějo wotmołwiłoj: „Njewodźeče mje do ſpytowanja; móhł hewak łohzy tak huſto pschińcź, ſo by žo wam to bórſy woſtudźiło, drje pryjedy hacź mi.“

„O to ženje njebudże!“ wuraſi Lenka, ale kaž by žo ſtróżiła, ſo je něschto njeprawe prajiła, ſacźerwjeni žo po žykym lubuſnym wobliczu a pschiſtaji: „Nank ma tajku ſabawu pschejara rad a wopytow mamy mało.“

(Pokračowanje ſeźěhuje.)

wenje herbow nawukle. Jubilar je tež wot założenja towarstwa „Jednoty" z jeje zhorliwinkom. Jubilaraj staj zwrócnaj cytarjej nasich Serbskich Nowin. Pschejemy jimaj tež na tutym mjenje prawoje wjele zboża a Bożeho žohnowanja do dalschehо pschichoda.

— **14letny hólcžej** padny wczera pschi schczipanju lipoweho kżenja na Tśelniku z rebla a zebi pschi tym ruku potrhny. Hischcże raz žo na to pokazuje, so je schczipanje lipowych kżenjow w mjeschczanskich zahrodach a na dróhach zakazane a žo khłosta.

— **W lesu pschi Kujezim hacze** namakachu wczera 58 lět stareho muża, kotryż bješe zebi z tśelnu zjinjenje wsak. Cżeko je žo do hale na Tuchorske pohrjebnischczo pschenjeło.

— **Kołeso žo pokradnyło.** Sdrjedu dopołdnja pokradny žo na dżełowym hamcze nimale nowe mużaze kolo znamki „Continental" cżo. 506 925, cżorne krożna, jendżelske pokhromowane wodżidło, cżorne dżerżadła, żołte żwjena z módrymi a cżornymi żmuhami, pokhromowane spicy, gummiitowe pedale, cżornej błótoschkitakaj z módrymi żmuhami. Swónčk z napisjmom „Wanderer-Werke", Boschdynamo, Gwoltowski, cżorne wobrucże, torpedo-hamobeh. Na sadnim błótoschkitaku schtyri dżerli. Schtóž może nješchto wo kolezu zdżełicź, njech to cżini na kriminalne wotdżelenje w Budyschinje na hrodże Ortenburg, tel. 2802.

— **Sadobywanje do khłodnizy.** W nozy k 4. julijej je žo do khłodnizy pschi Hindenburgowej dróży nješchto sadobywał. Pschi tutej składnosći pokradnychu žo 19 kurjatkow, 3—7 njedżel starych. Schtóž może nješchto bliże wo padnych abo wo kurjatkach zdżelicź, njech to cżini na kriminalne wotdżelenje w Budyschinje, tel. 2802.

— **Wandrowski** bješe žo wopił a tajkeho namakachu jeho wjecżor w zahrodach pschi Drjeżdżanskej dróży. Dyrbjeschče žo do schkitańskeje jatby wsacź. Wschо, schtož bě naprożbł, bješe pschepił.

— **Zyganojo,** kotriż tu w nozy w 10 hodź. pschiczahnychu, žo ſ mjesta wuhnachu a polizija a pólni honjerjo jim pucź do Lubija pokasachu.

— **Sachrunjeł z kraja wupokasany** bu tu wczera 31 lět stary mużiki popadrjeny a sajaty.

S **Nieżwaczidła.** Sanidżeru wutoru pschewjedże žo tu sa 28 wjow wusdżehowanje rekrutow. S dypkom ½8 hodź. žo tuczi rozdżelichu a po jwescżenju personalijow sczehowasche lekarske pschepytowanje. Skoro wschitzy žo jako khmani spóznachu. Pruhowanje intelligenzy wusdżehowanje stónczi. Wjecżor bješe w knjeżstim hoscżenzu bal rekrutow. Wobdżelenje na nim bě jara dobre.

S **Luvoje.** Lecżne prózdniny na tudyschej ludowej schuli sapocżinaju žo pónd̆delu 15 julija a traja hacź do njedżele 11. auguſta, potajkim połne 4 njedżele.

S **Mulkeje Dubrawy.** Wobdżarjujomne njesboże sta žo wutoru wjecżor njeżenjenej żiwnoscżerjej knjeżni Pawlikżej, hdyż w zahrodzy žo wo kamjeń sakopny, pschi tym padny a zebi kolenowe jabłuko cżeżko srani. Sdoſtawa Cżerwjeneho schkija poſticżicżu jej prenju pomoz a donjeżechu ju potom k dalschemu wobstaranju k dr. Brincżej.

S **Kettiz.** Palz zebi wotrubnył je bjesdżetny a jako pobomny wokolokhodżaz Albin Porten ſ Kettiz. Na njeżbożowne waschnje rubasche ſ lewej ruku a ſ prawej dżerżesche malu schczepku drjewa. Pschi tym zebi palz prawoje ruki wotrubny.

S **Konjez.** Radupodawanje maczerjam pónd̆delu 8. julija pop. w 2 hodźinomaj w Konjezach.

S **Panczicz.** Radupodawanje maczerjam w Panczizach pjatk 12. julija popołdnju w 2 hodź. w młodownji.

Z Khróścic. Na swjedżenju Marije domapytanja, wutoru 2. julija, wujedże sebi po raniej Bożej mši Khróścanske tow. kat. młodzencow z tśomi mjeńšimi autobusami pżez Biskopicy, Drjeżdżany, Moritzburg, Mišno a Riesa do Zeithain, zo by swojeho wusokeho pżazesa, wysokodost. k. fararja Młónka wopytali. Wobdżelił so pżez 60 towaršow. W Drjeżdżanach bęše hodźinska pżestawka. Wulętnicy wobhladachu sebi Zwinger a dwórsku cyrkej, ale też Łobjo z jeje wobkhadom pilnje wobkedżbowachu. W Moritzburgu pozastachu autobusy, jenoż wokomikuje, dokelż je sebi towarstwo hižo jónu tutón hońtwjelski hród bliże wobhladało. Mišno mjeješe serbskich młodżencow dlejši cas za hosći. Wopytachu najprjedy rjanu katolsku cyrkej. Potom so wocerstwichu z napojom we Kolping-domje a spéwachu pri tom serbske spéwy. Nętko dóndżechu sebi do statneje porcelinoweje manufaktury. Drohotne wécy tu widżiš. Jedyn servi ſalkow abo talerjow płaci wjacy stow hriwnow. (Hač z tajkeje ſalki kofej lepje słodźiſ) Jena wulka vasa je jenoż 6 tysac hr. hódna. A hódnosć jeneho wulkeho špihela z wumělskim drohotnym wobłukom je 40 tysac hr. (Na rjanosći pak tola njedobudżeš, byrnjež dlejże do njeho hladaſ). — Z jeneje wéże słyšachu wulętnicy hru porcelinowych zwónčkow, kotrež su zwonka na wéži priprawjene. Wosebje rjany pohlad dele na město a wokolinu je z naměstna horka pri dome a Albrechtowym hrodże. — Skónčnje dopeše towarstwo popołdnju wokoło 4. hodźiny Zeithain. K. farař Młónk mjeješe hižo wjele hosći, a to žony a knjeżny z Riesa. Tuž dżěchu sebi towarśojo najprjedy wulke wojerske zwučowaniśco wobhladać. Jedyn towarś samo wopyta jara zdalene pohrjebniśco rjekow. Rowy su wšitke jenajke: efeu rosće na kóżdym rowje a na malym nizkim żelezným kżiżu (forma każ cżestny wójnski kżiż) stej mjeno morweho. Na hornim kónću pohrjebnišća steji wulki kamjentny kżiż. Tajki zaćišć pokoja, měra dyrbjało kóżde pohrjebniśco zawostajić. Na pohrjebniśco njeslaša rozdżěla! — Wys. k. farař Młónk wotmě ze swojimi nemskimi a serbskimi hosćemi swjatočny nyspor z pczołownowanjom. Hosćo z Riesa zaso wotpućowachu a hakle nętko bóše k. far. Młónkej móżno, swoich serbskich hosći wosebje wutrobnje witać. Pri kofeju z wosuškom knjeżeše zajimawa rozmołwa a pleċeše so dale potom wonka před faru. Směrki hižo padachu. Khróścanscy młodżency rozžohnowachu so z wys. k. fararjom Młónkom a z jeho serbskej kuchařku, kotraž tež tu serbska khodźi, ze nětkotrymi rjanymi serbskimi spéwami. Zanjesechu je z tajkim zapalom, zo wobydlerjo a wojacy pobożnje pripośłuchachu. Po 8. hodźinje nastajichu so na dompuć pżez Wulki Hajn, Kinshórk a Kamjeńc a dojėdżechu w 11. hodźinje do Khróścic. Kóżdy so spokojeny pżez wjesele jara derje poradżeneho wuleta k měru poda.

Samodżětace domj. wodowódy każ też **pumpy** wšěch družin a wulkoscow pola **Miessnera** w Budyšinje na žitnych wikach

S **Wojerez.** Pschichodny hermant a jśotne wiki budża žobotu 6. julija we Wojerezach.

S **Klétneho.** Sbérka sa macź a dżeċżo je w zykku pola nać 141,10 hr. wunjeſła. — Se schczipanjom kolanschich jahodow je žo tu wschudże sapocżało. Bohužel je jich mało a sdżela žu žamo jahodowe kerczki pschi wulkej horzoċe wuschke.

S **Khrjebje.** Wot 1. julija t. l. je knjes Pawoł Nowotny ſ Khrjebje ako pokladnik a dawkisběrać za gmejnu pomjenowany. — Wokrjeżne bursiwo w Rósbórku ma wjetschu mnohosć žumjenjow ſa pżizu na schczerniſchczeża na pschedań, a móża žo na burſkej schuli w Rietej skażaċ. Shromadne skażanki móża žo też hnydom pola burſkeho wjeżneho wjednika wotedaċ.

Se **Sprowjow.** Pschi cżopłym wjedrje žu kolanske jahody jara spéschnje dozrawite, tak so žo nétko hižo pilnje do nich khodźi. Bohužel je jich kétża jara mało, dokelż bęchu w nalécu smjerſke. Po pożlednich deschczach žo nętko też do hribow khodźi, wożebje do kurjatkow, prawakow a cżerwjenych kosakow. — Kupanje w mlynſkim hacze je zakłane.

S **Rychwalda.** Naschaj bacźonaj staj pschirost w żwójbje dostałoj. 3 młode bacźony žo ſ wyżkeho hnesła na żwét dżiwaja.

Z Drjeżdżan. Sobustawy „Hromadnika" zetkachu so 2. t. m. posledni raz do prózdninow. Knjez dr. Wjaczslawk tučasny predsyda koła ½9 hodź. zhromadżiznu wotewrihwši a maly přednošk přizjewi. Rěčeše potom wo němskim časopisu „Mitteldeutsche Blätter für Volkskunde", kiž wukładuje Kurt Kabitzsch-Verlag-Leipzig. Dokelž tam wšelacy němscy wučomcy wo starych namakankach so wuprajeja, štož so też na Serbow poċahuje, předčita rěčnik některe važne naspomnjeńki z tuteho żurnala. Wo tym nasta plódna rozmołwa. Spomni so na nastawk z D. N. N. čo. 196: Altes Namensgut in Deutschen Heimatgauen a na dalši nastawk w čisle 149 „Unbekannter Soldat". Też z druhich nowin bě wjele na Serbow a Łužicu pokazowacych nastawkow nazběral. Wobkruči so, zo chce Domowina w kóždej cyrkwinskej wsy so wo serbsku knihownju postarać, štož by też dyrbjało we Drjeżdżanach so stać, wšak je też tu jara mało knihow. Skónčnje so wobzamkny, zo so Hromadnik po prózdninach kóżdy prěni pjatk w měsacu zeńże. Přichodna zhromadżizna budże da-li Bóh, pjatk 6. septembra t. l. w Christianbräu. F. Th. H.

Najnowiše z cyłeho swěta

Woheń w żelesolitérni.

W Mišnyju nasta w żelesolitérni Juliuša Kühna woheń, kotryż žo spěschnje po zyłej fabrizy rozsćěri a też na pobocżne twarjenje, w kotrymż mandżelskej bydlitej, pschepschimny. Wisće domjte mjeješe žo po zapschimnjenju wobory wuthowacź. Fabriſke twarjenja pak žo dospołnje spalichu. Pschi wohnju rozbuchny blescha ſ kiślikom, kotraž w fabriju stejeſche. S mocu rozbuchnjenja žo tśeċa a tej dżěl ſakładneje muzje potorhny. Pschicżina wohnja je najskerje w pschetepenju lisjeſtich khachlow.

Hospodarski rozhlad

Pjatk, 5. julija 1935.

Wcerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,480	100 pólsk. złotych	46,905
1 jendżelski punt	12,26	100 českosł. krónow	10,34
100 swajc. frankow	81,13	100 franc. frankow	16,405

Barlinska burſa 4. julija. Burſa bęsche dale pschecżelna, hdyż też niż zyle jednotna, dokelż poticżenja AEG tež kulisu pohnuchu, so by wotpschedawała. Po prénich kursach pak bě tendenza pschi dalschich nakupach ſe strony publika powschitkownje kruta. Wożebje wobłubjene bęchu tarifne hódnoty, kotrež hacź do 1% postupichu. Na rentowych wikach njebě měnjenje njepschecżelne. Tež tu jdżěła kursy wo male dżěły procenta postupichu.

Barlinſke żitne wulkowiti. W żitnych wulkowikach njebě żaneho wożiwjenja we wobłhodże spósnacź. S wuwiaczom wowsa a druhich pżenowadkow je pschimós doſahaja. Mjes tym, so dasche žo rożża zyły pośledni cżaſ cżeżko sameċicź, je nętko tež sajim sa pschenżu popuschcżił; jenoż srédka dóndże k wotsamknjenjam po waggonach, pschi cżimż žo łepikowe družiny żadachu. Muki maja dale měrny wobkhod. We wowsu je mało wobrotow, dokelż njeje poticżenjow. W jeczmjenju je wobkhod wobmjesowany, dokelż hischcże njejsu nowe płacżiſnowe postajenja znate. Nowy zjmſki jeczmjeń je hižom na wikach.

Wożera płacżesche w Barlinje zentnar

pschenży W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rożki R 8: 8,25 hr., R 11: 8.40 hr., — jeczmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8.35 hr.

Wiki w Kamjenju.

Pschenża 10,20 hr., rożka, nowa 8,25 hr., jeczmjeń, nalétni 8,20 hr., wowż 8—8,35 hr., pschenżna muka 18,25—21 hr., rżana muka 12,25—12,50 hr., pschenżite wotruby 6,55—7,00 hr., rżane wotruby 5,85—6,25 hr., żyno 3,50 hr., ſłoma ſłotna 3 hr., ſłoma ſ sażkanju 2,90 hr., butra 76 pj., prosata 15—25 hr., běhaći 35—55 hr., libjata 2—6,50 hr., kał, běły, punt 20 pj., kał, żydrojty 10—15 pj., łoboda, jeżyna 15 pj., rjemjeń 10 pj., zyhła 18 pj., krén, punt 70 pj., ſołotej, ſerczk 5 hacź 10 pj., tórki 35—40 pj., radiſki, walcź 5—8 pj., retkej, walcźk 8 pj., buny 30—40 pj., tomaty 30—60 pj., wiſchnje 35—40 pj., truſtalzy 35 pj., kožmaczki 25 pj., nowe běrny 18 pj.

Wiki w Lubiju.

Pschenża 10,20 hr., rożka 8,25 hr., nalétni jeczmjeń 8,20 hr., wowż 8—8,35 běrny 3—3,30 hr., żyno 2,75 hacź 4,50 hr., ſłoma, ſ maſchi. mtócź. 2,15—2,50 hr., pschenżna muka 16,95 hr., rżana muka 12,65 hr., pschenżne wotruby 6,60—6,90 hr., rżane wotruby 5,85 hacź 6,15 hr., butra, ½ punta 75 pj., jeja, ſchtuka 8½ hacź 9 pj., twaroh, punt 20 pj., kał, běły 16 pj., karoty 10—20 pj., łoboda, jeżyna 10—20 pj., kał, żydrojty, ſchtuka 20—40 pj., kolrabi, ſchtuka 5—8 pj., porej 20 pj., tórki 20—35 pj., zyhła, punt 18—20 pj., buny 20 hacź 25 pj., tomaty 35—60 pj., ſołotej, ſerczk 5—10 pj., radiſki, walcźk 10 pj., rjemjeń 10 pj., wiſchnje, punt 40 hacź 50 pj., truſtalzy 35—50 pj., holanſke jahody 40—50 pj., janſke jahody 35 pj.

Wiki w Khocżebuzu.

Mjaso, howjaze, punt 70—90 pj., mjaso, cżelaze 65 hacź 90 pj., mjaso, ſkopjaze 0,80—1 hr., mjaso, żwinjaze 70—90 pj., jeja, ſchtuka 9 pj., butra, punt 1,50 hr., twaroh 23—25 pj., lany wolij, litr 1,40 hr., lěny, punt 1,20 hr., hołbje, młode, ſchtuka 40—80 pj., kury, żiwe 70—90 pj., ſchapuny, żiwe 40—70 pj., ſyry, punt 40 pj., kolrabi 15 pj., morchej 10 pj., hromak 40—50 pj., kał, żydrojty, ſchtuka 35—40 pj., kał, běły 15 pj., kał, wirſingowy 15 pj., bliže, ſelene 50 pj., ſałatej, kerc 5—10 pj., měrnik 20 pj., krén 45—50 pj., radiſki, walcźk 5—10 pj., zyhła 15—20 pj., kulrepy 5—8 pj., běrny, zentnar 3,90 hr., běrny, punt 4,5 pj., truſtalzy 35—50 pj., malery 60—70 pj., wiſchnje 30—60 pj., tomaty 50—65 pj., ſmorże 50—65 pj.

Swinjaze wiki w Khocżebuzu.

Pschiwjeſli běchu 837 proſatow a 128 běhakow. — Płacżachu ſa proſata, małe 12—14 hr., żrénje 15 hacź 20 hr., wulſe 21—26 hr.; — ſa běhaki, małe 26 hacź 30 hr., żrénje 31—40 hr., wulſe 40—60 hr. — Wiki běchu żrénje.

Płacżizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg
Płacżizny po złotej hriwnje.

	4. 7.	3. 7.		4. 7.	3. 7.
Pšenca	212,0	212,0	buny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	172,0	172,0	woka	—	—
jeczmeń now.	—	—	módre lupiny	10,2-11,2	10,2-11,2
jeczmeń, nal.	—	—	žolte lupiny	13,7-14,7	14,0-14,7
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosuška	—	—
pšenč. muka	—	—	lany wosuška	7,65	7,65
rżana muka	23,00	23,00	such. truhanč.	4,77	4,77
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,70	8,70
rżane „	10,31	10,31	syno, 50 kg		
raps	—	—	rżana sloma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšenč. „		
lane symjo			wowsna „		
picluški	20,0-22,0	20,0-22,0	cżna „		

Płacżizna za pšencu za wuplodżerja 8: 204.0 9: 206.0
Płacżizna za rożku za wuplodżerja 8: 165.0 11: 168.0
Płacżizna za jeczmjeń za wuplodżerja 7: 164.0 9: 169.0
Płacżizna za wows za wuplodżerja 9: — 13: 617.0

Płacżizny rżenoho skotu na Drjeżdżanskich skótnych wikach.

4. julija 1935 — Płacżizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 465

Najlépše kormjene ċelata wot cyca	50—55
Srénje kormjene ċelata wot cyca	43—50
Snadnje wuwite	36—42
Najšpatniše	—

Swinje: 307

Tučne swinje, pżez 00 kg. cżežke	—
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. cżežke	48—5
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. cżežke	46—5
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. cżežke	45—5
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. cżežke	—
Rancy	—

Zamołwity za politiku, feuilleton, za lokalny dżěl a přilopk Marko Smoleć a za nawěški dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje.
Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. V. 1935 2268. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Błysk sarafyk.

Pšchi cžežkim njewjedrje sarafy błysk bura Ewalda Bellmanna w Pretzschendorfje pola Dippoldiswalde pšchi woženju žyna. Też konjej łapschaha běschtej na městnje morwej.

Auto se 4 žónšćimi snjesožo.

Na drósły mjes Mittelbachom a Hornim Lunkwizom sta žo žrjedu cžežke autowe njesožo. Wožcbowy auto se 4 žonami se Waldenburga w Schlesyskej chžyšche krótko pšched Mittelbachom cžežity auto pšcheščahnyć a pšchi tym sajědže wós ſ wulkej mozu do dróhowego schtoma. S mozu sražanja žo wós potom do dalšcheho schtomha wjerchny a žo dospołnje rosbi. Žónške žo pšchi tym tak cžežy sranichu, so dyrbjachu žo do Rabensteinskeje wokrježneje khorownje pschewjesć.

Tšjo pšcheßmykarjo pšchi tšeleižy žo satšelił.

Pšchi pšcheskupjenju cžeßko-łakšich mjesow buchu schtwórkł popołdnju pola Altenberga pšcheßmykarjo wot łakšich namjesnych sastojnikow pšcheßkupjeni. Pšcheßmykarjo cžekachu pak dale do Němkeje a dachu žo še łakšimi namjesnymi sastojnikami do tšeleižy. Pšchi tym žo tšjo pšcheßmykarjo satšelichu. Dwaj łakłaj namjesnaj sastojnikaj buschtaj sranjenaj. Bližšche hischcze njemóžachmy shonicž.

14 žonow žo pšchi njesožu ſ autom lohży sranikło.

Na kschižowanischcžu na Saarnstich wikach pola Mühlheima sraßychtaj žrjedu popołdnju autobußaj, ſ kotrejuž jedyn žony Mühlheimskeho towarstwa na wulet wjesesche. Wobaj wožaj žo cžežky wobschkodžischtaj a njemóžeschtaj w jězbje pokračowacž. We wulketnym wožu srani žo 13 žonow ſ wobodrjenjom koże a schkleńczanymi tšeschkami. Jena žebi pšchi tym nohu stama.

Njeßože ſ cžołmom na Nilu.

Cžołm ſ 50 wožobami, kotryž chžyšche pola Luxor Nil pšcheprekowacž, žo žrjedu rěki pschewalł. 22 wožobow łatepichu žo pšchi tym.

Cžežke njewjedra w połnóžnej Italskej. — 3 morwi.

Cžopke wjedro je też w połnóžnej Italskej žo minyło. Hižo wutoru na wschelakich městnach k njewjedram dóńdže a žrjedu wjeczor potrjechichu někotre kraśiny cžežke śliwki, kotrež wołkłódnjenje žobu pschinjeżechu. Na Garda-jězjorje njewjedro 30 cžołmikow pšchekwapi, 28 ſ nich móżeshe žo wěsjo jenoż ſ wulkej nuju w prawym cžażu wukhowacž. Dwaj rybiazaj cžołmaj pak žo podnurichtaj. Pšchi tym žo 3 rybazy łatepichu. Też w bydlenjach a na domach žu wulke śliwki schkodu naczinile. W Novara dyri błysk do cžežiteho auta, a jeho wjednik žo pšchi tym cžežy wopali. W měsjcže Toronto je temperatura se 27 na 18 stopnjow po cžežkim krupobiczu spadnyła. Pšchi tym je tohorunja wjele schkody nastało.

Z Łužicy

S **Kinsbórka.** Póndželu wjeczor tepjesche žo w hacže wojak Gnauć wot pěschego polka w Kinsbórku. Cžeko je žo mjes tym namakało.

Poslednje powěsće.

Mjesa w Chaco žo poćahuja.

Po hamtskej sdźelenzy je žo mjesa w nědhuschim wojownischcžu w Chacu mjes Bolivišku a Uruguayskej dośtónczinje poćahuja. Sady frontow wójskow žo wojerske zhromadźischcža pschiprawichu. Demobilisazija je žo hižo sapoczała.

Abeżynska žo na Kellogowy pakt wobroczíła.

Abeżynski kžor je žrjedu popołdnju tudomneho sastupjerja amerikanskeho knježerstwa Williama Perrya Georga prožył, so by jeho hnydom w kžorstim hrodze wopytał. W dležschim rosrěczenju kžor amerikanskemu diplomatej pschehlad wo roswiczu italsko-abeżynskeho konflikta w poślednich hnydom měżazach poda, wo njewuspěchnym wunoschku Edenoweho wopyta w Romje a wo sławnym wotmyślenju Italskeje na dobyče Abeżynskeje. Kžor amerikanskeho sastupjerja proschesche, so by hnydom swojemu knježerstwu namołwjenje pósłał, so by jako sakoježeŕ Kellogoweho pakta tutón pakt w italsko-abeżynskej swadże pożrědnistwo pschewsał. Prózowanja Swjatła ludow wo rosrunanju konflikta bychu póbła teho dale schke.

Budyske stawniske powěsće

schtwórtk, 4. julija 1935.

Narodźiło je žo: Bjedrichej Augustej Hermanej, ratarskemu dźěłaćerjej, žyn. — Korli Marej Rychtarjej, twarskemu dźěłaćerjej we Wjeleczinje, žyn. — Edmundej Arthurej Schmidtej, podoffizěrej, žyn.

Semrěchu: Bjarnat Max Hempel, wobydler domu ſa starych, 78 lět. — August Frischka, inv. rentnar ſ Droždżija, 74 lět. — Hana Mina Schrezerowa rodź. Händelez, mandźelska wyschschego strażmischtra, 58 lět.

Mandźelstwo pschipowědźichu: Herman Ota Schurk, samkar ſ Gerdu Marthu Riemanez, schwalcžu, wobaj w Budyschinie. — Max Gustav Augst, samkar ſ Hanu Marhatu Meyerez, domjazej pschistajenej, wobaj w Budyschinje.

Sapeżatk. Knjesa Narumaka najwjetscha hordosć kě jeho jenicžki žyn, kiž hižo wjasore semestry medizinu studuje. Njedawno trjechi knjes Naduwak jeneho snateho. Žortnje měnjesche tutón: „Něšto studuje Walch žyn hižo na dwě lěcže, rosemi dha hižo nješchto wo lěkarjenju?“ — „Sso wě“, snapschecžiwi knjes Naduwak hordże, „małe dźecži móże hižo kurěrowacž“.

Hamtske woziewjenje z Budyšina

Das Konkursverfahren über das Vermögen des Kaufmanns Ernst Hermann Kuschke, alleiniger Inhaber der Firma Hermann Kuschke, Lebensmittel- und Kolonialwarengeschäft in Bautzen, Schülerstraße 5, wird hierdurch aufgehoben, nachdem der im Vergleichstermin vom 3. Mai 1935 angenommene Zwangsvergleich durch rechtskräftigen Beschluß vom 3. Mai 1935 bestätigt worden ist.

Bautzen, den 28. Juni 1935. **Das Amtsgericht.**

In dem Konkursverfahren über das Vermögen des Landwirts und Gutspächters Friedrich Ludwig Wolfgang Bieth in Truppen bei Königswartha Nr. 9 ist im Termin vom 28. Juni 1935 neuer Schlußtermin auf Freitag, den 19. Juli 1935, nachmittags ¼4 Uhr bestimmt worden.

Bautzen, den 28. Juni 1935. **Das Amtsgericht.**

Hamtske woziewjenje z Kamjenca.

Eröffnungsbeschluß.

Über den Betrieb des Landwirts Paul Karl Kochte in Oßling wird heute das Entschuldungsverfahren eröffnet.

Das Entschuldungsamt beim Amtsgericht Kamenz wird zur Entschuldungsstelle ernannt.

Forderungen gegen den Schuldner sind bis zum 30. Juli 1935 bei dem Gerichte anzumelden und die darüber vorhandenen Schuldurkunden dem Gericht einzureichen.

Towafstwowski powěstnik.

Bukecy. Serbske towařstwo skhadźuje so přichodnu njedźelu 7. 7. wječor ½8 hodź. pola Stangec w Bukecach. Přednošk je přilubjeny. Wšěch Serbow wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Drježdźany. Serbske towařstwo „Čornobóh“ so zeńdźe w juliju 6. a 20. julija w hosćencu „Elisenhof“ (Elisen Ecke Hammerstraße). Přihotuje so přaza.

Njeswačidło. Serbske tow. „Jutrnica“ ma přichodnu njedźelu pop. w 3 hodź. w knježim hosćencu swoje měsačne posedźenje. Ważnych wobzamknjenjow dla je přitomnosć wšěch sobustawow nuzna.

Předsyda.

Njebjelčicy. Serbske tow. kat. młodźencow woswjeći njedźelu 7. julija swoju nowu khorhoj. ½2 hodź. je swjatočny nyšpor ze swjedźeńskim prědowanjom a poswjećenjom khorhoje. Potom je zjadnanje swjedźeń, wobstejacy ze zwučowanjom a druhich sportskich předwjedźenjow na farskej zahrodze. Wječor su we wjesnej korčmje serbske reje. Na tutón swjedźeń so cyły serbski lud wutrobnje přeprošuje. Wšitke tow. młodźencow a knježnow so ze khorhoju a z bohatym wopytom wočakuja.

Wjednistwo.

Cychi, žonjacu lětnu drastu, nohajcy, płachty, šaty wšěch družin, wšelake, hłowaki, rjanu drastu za dźěći, tkaniny.

A. Bokelmann nasl.

w Budyšinje, na Serbskich hrjebjach, rózk Kamjentneje dróhi

„Meblowy transport je wěc dowěry“

Za meblowe transporty

poručamy naše derje wupolstrowane, moderne

autowe meblowe cahi

Dolholetnje wupruhowany wotrjadny personal.
Konkurencu wudźeršace płačizny.
Najlěpše doporučenja! - Bjezwudawkny wopyt našeho zastupjerja!

Moritz Wobst G.m.b.H.

w Budyšinje, na Schäfferskej drózy

Waša lěpšina! Tyšeński mištr poradźi Wam při kupjenju

łěhańcje kuchinje bydlenje polstrowych meblow Wulki wuběrk

K. Hänchen tyšeński mištr meblowa wikowańnja na Lubijskej dr. 17 (dom w dworje)

Pokhwal

tych, kotříž z nawěstkom pokazaja, zo maja nas zaňć!

Wy dostanješe pola mje

ludoweho přijimarja Volksempfänger VE 301 za přeskakowaty proud

při napałenju 7,35 hr. a dopłaćenju zbytka we 18 měsačnych płaćenjach po 4,40 hr.

RADIO-NEUMEISTER

w Budyšinje na Seminarskej hasy 4.

Swjedźeński stan

Lehmannec konditornje

na Třěłniku w Budyšinje

poskića kóždemu wopytarjej Budysk. třělenja přijomny přebytk

Popołdnju a wječor **koncert wumětkow.**

Najlěpše konditorske twory
Wšelake lody a łodowe pojědže
Wjeřch Pučkler. Truskalcowy tykanc
Smjetanowe pječwa. Truskalcowy bowlu
Z łodom khłódźene piwa a wina

Wosebitosć:
Najl. korjeninowe mjaso w skorpinach

Metallowe łoža wot **10 hr.** sem.

Franz Schneider & Schulze

Telefon 3672 w Budyšinje na Kamjentnej hasy **13**

Hdyž swjatok zwoni

potom su ći z lubym přećelom

Serbske Nowiny

Powědaju ći wšě nowosće, rozwuča ća wo swěće a hospodarstwje, su ći z poradźerjom při nakupach abo předačach a druhich należnosćach. Tehodła wostań jim swěrny też w lěće a dobuć jim nowych přećelow!

Wołmjane musliny

židy za drasty / Indanthren žiđžane płaty

Najnowše mustry poruča

Hilger nasl.

E. Wilček

w Budyšinje na Seminarskej hasy 2

Holanske hejdušne truški

(Buchweizenschalen), najl. płahowańska pica za husy, su došło

Alb. Paatz w Kamjencu

Sofowe a bildowe pólkrywy, gardiny, rollowy, tunjo

Würker, rodź. Erlerec

w Budyšinje na Zwonk. Lawskej h. 10

Su-li Waše črije roztorhane

přiđźće spěšnje do **wulkoserwowanje na Žitnych wikach čo. 11** znameńa „Złoteje hwězdy“ a „Mlokowego dwora“

Alfred Gnichwitz

Dobre reelne a tunje posłužowanje. Na pódšowanje móže so dočakać!

Sačkowe šaty

su za horce dny njezaromne

Sačkowe šaty

přijimaju wšón pót

Sačkowe šaty

šikinaju před nazymnjenjom

Sačkowe šaty

lutuja naše drohe zwjetšo kolle a su jara płodmy hódnje!

Wulki skład we wšelkich wulkosćach za swižnych a syłnych, mužow a žonow.

Prawe Přeslio sačk. ječki **1.03, 2.25**
mužace sačk. šaty **.88, 1.10, 1.45**
mužace sačk. kolowy wot **2.20**
mnš. sačk. kolenčk. khol. **1.10, 1.35**
Přepušći. muš. košl. khol. **2.75, 3.15**

Dalo poručam:

Kólčace kolenčk. khol. make w. **.95**
přepušći. mužace kołle **4.25**
přepušći. muš. spódne khol. wot **1.95**
přepušći. mužace kołle ze zašćitom **4.95**
přepušći. mužace spódne ječki **2.95**
šonjace sačk. ječki: dźěć. sačk. ječki přep. dźěć. košl. khol. **1.25, 1.45, 1.95**
přepušći. dźěćace staščki **-.75, .85**
šonjace lčane trikot. hołe **1.25, 1.95**
šonj. lčane košl. khol. **-.98, 1.65, 2.75**
sačkowe nohajcy z sačk. nohajcki
Přepušći. šonjace komplety
žiđźane šonjace sačkowe spódne šaty wšěch družin

RUDOLPH

Trihotežowy anedalny wobchod **na Kěčorskej dróży 16** je prawa wulkosć na składže

Štož za pučowanje trjebače

Jankery . . 18.—, 14.50, 12.95, 8.95, 6.75
Listrowe sakowe 16.—, 14.—, 10.50, 7.50
Wobpasowe kholowy a knikerbokery 12.—, 10.—, 7.75, 5.75, 4.95

Sportske košle we wulkim wubjerku, Pučowańske kholowy, kožane kholowy namakače w drastowym domje

Hugo Pachaly

Serb stara so stajnje wo to
zo „Serbske Nowiny“ čitaja so w kóždym serbskim domje

Čorne jakowe a sórcuchowe tkaniny w

totalnym wupředawanju

Wšitke tunjo. Twora dytbi won hač do 31. julija.

Rudolf Herrmann. Při Mjasowych jětkach 8.

Dr. Hantusch so wróći

Přiloha k číslu 154 **SERBSKE NOWINY** Pjatk 5. julija 1935

Stary a nowy kofejownik w Serbskim Domje

Podał -cź-.

Stary dźe a młody pschińdźe! — Tak to pschezo na zwěcze bywa, a w naschim rjanym Serbskim Domje njeje to hinak! —

Wobstarny knjes kofejownik Hajnza je žo zwojeho dźěła zhorowatosće dla wjdał, a žo podał na wumjenik. To wšak njeradźi widźimy, pschetož wón je swoje powołanje jako kofejownik Serbskeho Doma wubjernje wukonjał! — Wón běsche ſ pschikładom najſprawniſcheho, pschećeželneho, pschezo próznjiweho hospodarja. Hromadźe se žwojimi pilnymi knjeznami dźowkami je žo wón najžwérnischo starał wo cźełne potrjeby žwojich hosći. — Wubjerny běsche jeho kofej! Najžłódnische běchu jeho pjećwa! — A — žnym žo, pschikładźiwschi jenoż šrědka k njemu ſ Rudnych hór — pschezo dźiwał, kak njeſmérnje tunjo wschitko pschedawasche —! Jeho makowy tykanz nima žwojeho runjeća w zyłej Europje! — Swérne wobliczo knjesa Hajnzy běsche pschezo prěnje šerbſte, kotrež w Budyschinje wohladach. Po nim budźe žo mi šawěsće ſtyſkać! — Knjes Hajnza je wot léta 1907, kórhy po tym, jako žo nasch Maćicźny Dom požwjeći, jeho kofejownju wotnajał a ju ſ tajkej wulkej šwědomliwosću šastawał. — Wón běsche ſ naschim prěnim Maćicźnym korčmarjom! — Jeho mjeno ſnajachu wot Łubina do Błótow, a wschudźom, hdźež hewak hišcźe Serbja bydła — w Drježdźanach, Lipšku, Barlinje. — Wschitkžy šerbſcy knjeza fararjo, wučerjo, łubierjo a njekubłerjo, pschekupzy a rjemješłnizy žo ſnajmjenscha druhdy pola njeho šetkowachu a wschitkich wón pscheczelniwje poſtrowjesche še šawdawanjom ruki a ſ nutrnym: „Witajcže k nam!“ Maćiza Serbſka ma žo jemu džakowacź, niž jenoż ſa to, ſo je pschezo porjadnje a ſ dypkom žwój wotnajeńſki pjenjes płaćił a žwoje měſtnoſcze měř w najlěpſchim wušnamje, wožebje ſa to, ſo je žwojej kofejowni dobył a pschezo ſdźerżał dobre cźeſtne mjeno, haj žławnoſcź najwjeſcheje, powſchitkownje pschipóſnateje pschikłonoſnoſcze. Naſcha kofejownja wobſrjedź měſta ma žwoju nahladnoſcź tež pola wſchitkich němſkich měſchćanow. To je še ſaſtužbu knjeſa Hajnzy! — Wón ſłoži žwoje wotnajecze jako wulay ſaſłużbny, cźeſcźomny, ſprawny Serb. A jemu pschejemy, ſo by na žwojim wumjeńku žej hišcźe wjele ſbożownych, mérnych lět doczakał.

S jeho najlěpſchim budźe knjes Janak!

S zyłej wutrobu žo wſchitky wjeſelimy, ſo to budźe wón! — Jeho hižo wjele lět ſnajemy a wſchitky žehi jeho cźeſcźujemy. Nichtó njeby žo ſawěſcźe ſa tute wažne měſtno tak derje hodźił kaž wón! —

Knjes Janak pokhadža — Mikoraso, Laſo wjeſeltaj žo! — ſe šerbſkej hole. Je žo narodźił w Sprjowjach pola Wochoz, hdźež žo šerbſka rěcź najrjeńſcho rěcźi! Ta je žo jemu do kolebki ſpěwała! —

Knjes Janak je ſchtyri lěta dołho wojował žobu we ſwětowej wójnje. Je wojował kaž młody law! Jeho wutrobno dołi zyły rjad wójnſkich wuſnamjenjenjow, mjes druhim: żeleny ſkiſ. Je hódnje poſtupował, doniž jeho njeſłu Jendželcźenjo w Egiptowſkej ſaſeli. — Wón je wojował na Balkanje a w Palesſtinje. Runje žu w Nazarecźe jeho padnjenym towaršchom kražnu pomnik ſtajili. Też wón njeſe cźeſcź rjekowſkeho bjeſporoczneho wojeſkeho wojowarja ſa wichu Němſku wótcźinu, wo Turkowſkej a Egiptowſkej, ſo žo wam nihdy njewoſtudźi. Wopraſchcźe žo jenoż jeho ſa tym! —

Po wójnje je knjes Janak ſaſtupił jako knihařnik do Esmolerjeſ druſtwa. Wón njeje na tym wina, ſo je druſtwo njeſbožownje ſwrěſchcźiło. Hobrſzy je tam dźěłał! Njeſbecźiźiwje je žo prózował! — Najwutrojniſcho je jako knihařnik žo nadźěłał! Je wuſchoł ſ druſtwa ſ zyłe cźiſtym łazom jako ſprawny cźeſcźomny Serb! — A tuž žo nimo měry wjeſeſimy, ſo žo nětko ſe žwojej młodej mandźelſkej wróći do jemu drohich měſtnoſcźow. —

Tehdy je žo ſ nim też ſeſnał ſtary Pſchedźenak, kiž je w jeho wobkhodźe njedźele dołho ſe žwojimi protykami wikował! — S wulkej łuboſcźu je žo wo nětko 84lětneho ſtarak. Pſchedźenakej pak hižo wutroba puſkoże ſ radoſcźu, ſo móže nětko ſaſy pola žwojeho młodeho pſcheczela a jeho mandźelſkeje ſakoźicź. Hižo žo na to pſchihotuje! A potom też wěſcźe ſtary knjes Hajnza jedyn žobu wuraſy.

Knjes Janak je wěſo ſe žobuſtawom organiſazije SA, kaž žo to ſa tóždeho młodeho Serba łłuſcha! — Wěm, ſ kajſej žwěru a porjadnoſcźu je wón žwoju łłužbu wukonjał. Njeje ju — ſedma hdy! — ſkomdźił! A to dale ženje njebudźe, pſchetož tajka porjadnoſcź a ſnutskowna diſziplina tcźi w jeho krwi! A tajki budźe też jako kofejownik a korčmař Serbſkeho Domu. Na njeho móžemy žo wſchitcy ſpuſchcźecź — kaž němſki ſtat, tak też Maćiza Serbſka a ſtatožwérny zyły šerbſki lud! — Tuž žo wjeſelimy wſchitcy neweho korčmarja, kiž ſawěſcźe pónđze w ſtopach žwojeho cźeſcźomneho pryedownika.

S wěſtoſcźu žo potajkim nadźijamy, ſo dostanjemy pola njeho tón ſamſny dobry kofej a tón ſamſny pſchekražny tykanz! — Młoda knjeni Janakowa je šebi to wěſcźe hižo dawno wot wuſtojneje knjeżny Hajnzej wothładała! Pſchedźenak wſchak je hižo wjele łhwalił wulku wuſchiknoſcź knjeni Janakoweje! Je doſcź derje ſeſnał jejne miſchiſtwo we warjenju a pjećenju a parenju! — Schtó wě, kajſe wulke pſchekłapjenja na Maćizarjow a wſchitkich Serbow cźakaja! — Pónđzemy wſchitcy jenoż do šerbſkeje kofejownje!

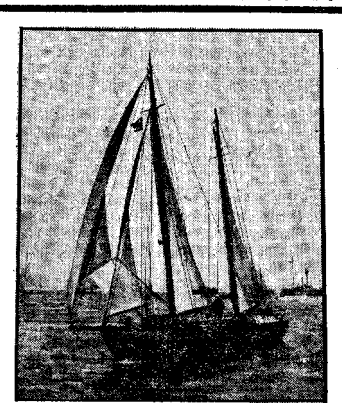
Wěſo je nam najmažniſchi tón nowy „wuj w běłej ſali, kiž piwo naliwa“. — Nadźijomnje žo też dale „khmjel a jecźmjeń radźitej“, — ſo móžemy w Serbſkim Domje wupicź žwój karanczk. Ale proſchu, najlubſchi „wujo ſwólny, běłoſałaty“ — niž ſ Kukeczańſkeje piwarńe, ale ſ najlěpſcheje a to Łužiſkeje! — A ſo bychcźe nam piwo prawje łuboſcźiwje pěſtowali, ſ łodom, ſo ſe ſchkłenzy roża wuſtupuje; a ſ wuhlinatej kiſałinu, ſo žo bojimy rjanu žmjetanowu pěnu napicź.

Njeſabudźcźe na winko! — Ale bożedła knjes Janako, niž ſ Wotrowa abo ſ Bukeſ! — Niž jenoż knjes hudźbny miſchtr Krawz łubuje žwoje winko, my ſtari knjeża wſchitcy! — Je to ſa naſ ſtarych ſ mlokom! — Hdyž žmy zyły dźeń w Serbſkim Domje žedźeli, wuradžowali, pſchednoſchowali, pſchipoſłuchali, potom — najłubſchi knjes korčmarjo — mérku dobreho khłodneho winka ſ dobrym pſchikłuſnym pſchihodnu na naſchu cźeſku móſchnicźku!

Budźemy Wam džakowni ſa kóždu wjeſełu hodźinku, kotruž nam wuhotujecźe! — Budźemy Waš khwalicź wſchudźom jako naſcheho dobrocźela, a njebudźe nikoho w Serbach, kiž žehi ſ Wam njeſakoſi! — Wulzy ważny nadawk na Waš cźaka!

Pſchejemy Wam a Waſchej cźeſcźomnej knjeni mandźelſkej k nowemu powołanju wjele žboža a bohateho Božeho žohnowanja, kiž je też k ſomu žrjeba! — Cźiſcźe nam je šerbſkeje kofejownje ſetkowaniſchcźo ſa naſch dobry šerbſki lud, hdźež žo hłódni naſnyca, ſaczni naſpoſa, ale też ſtari womłodźa, ſiwzy žo ſahorja, a žo wſchitcy dobri Serbja ſeſnaja jako žwérni bratſja!

Wěmy, ſo to chcźeźe!
Tuž wjele žboža, wjele žboža!

Srudny łóńz płachtowеje łódje w połnóžnym Atlantiku. Na wobraſu widźimy płachtowu łódź „Hamrah“, kotraž pſchi žwojim puczowanju ſ New-Portu w USA do Bergena w Norwegiſej do njerwjedra pſchińdźe. Pſchi tym žo wobłeđźeŕ łódźe Robert Ames ſe ſoknami do łhubiny ſtorhny a ſahiny. Jeho žynaj, kotrajž chžychtaj jeho ſotnje wutorhnyeſ tehorunja ſahinyſchtaj.

Wo wašnjach, počinkach a drastach Starohródskich burow

Piše Bjarnat Krawc.

(Pokračowanje.)

W někotrych wsach so gmejna swjatki zhromadźuje na nawsy, zwjetša pod wulkej lipu. Při tym wujednaja, štož je wažne a wopomnjeća hódne. Tu sebi też druhdy „šoltu“ wuzwola, na 5 hač 8 lět, druhdy na čas žiwjenja. Tón dźeń też dawaja gmjeńske piwo — potom su reje. Druhdy so gmejnscy zastupjerjo zhromadźuja pola gmejnskeho hejtmana; tam so picuja z mlóce całtu a slědowacu reju mjenuja „w mlócy-całtowu“.

Swjatki zběraju dźěći tej z domu do domu spěwajo jejka a mloko: to je stare wašnje. Nahromadźene mlóko dźěći potom zhromadnje wušlapaja.

Něšto dyrbju wo wosebitosći powahi Starohrodźanow prajić. Prěnja a swjata přisłušnosć je pak, zo wopisomny lud tak předstaja kajkiž wo prawdźe je, nic, kajkiž dyrbjał być. Dokelž tutón lud ze samych potomnikow starych Słowjenjow wobsteji, zjednoći so wězo wšo dobre a zle słowjanskeje powahi w nim. Na prěnim městnje dyrbimy khwalić jich naklonjenosć k wjelewěrdźenju a wuznamne kajkosće rozoma. Někotryžkuli bur je tehodła poł wučenca. Wón pódla swojeho burskeho dźěła rady a wjele čita; namakamy burow, kiž maja nahładnu knihownju a znaja te abo tamne dźěło wučenca cyle derje. Mjez jich hercami su hotowi huslerjo a klawěristojo a někotry hubjeny měšćanski orchester měł so před nimi skhować. Też w krasnych wumělstwach njejsu njewobdarjeni. Rjemjeslnicy su wšudźe dobri; wosebje móža dobre dymki zhotowić. Šewcy a krawcy su jara wustojni; šiće žónskich drastow žada sebi wjele prócy a wobdarjenosće. Z młodych wobdarjenych burow wuńdźe wjele slawnych wučenćow, rěčespytnikow, prědarjow. Kaž Serbjo ma Starohrodźan dobre towaršne wašnje. Cyle burstwo a štož k njemu słuša, twori wulki kruh zjednoćenstwa. W nuzy, n. př. po wotpalenju, sej wutrajnje a bohaće wupomhaju. Lubosć k wótčinje je njepowalna. Ta so husto na rejach njelubje wuskutkuje.

Něhdy wumjetowachu Starohrodskim buram hrubosć a kamjeńtnosć, kajkosće daloko znate. Ale to je so po času zhubiło a pěknosć a zdwórliwosć zwjetša mjez nimi knježi. Też hida napřećo měšćanam je so pomjeńšiła; tajke zadžerżenje napřećo měšćanam běchu wšak husto tući sami zawinowali.

Wo jich rěči dyrbimy prajić, zo je słowjanskeho korjenja. To dopokazuja hižo swójbne mjena a te wšelakich wsow z kóncowku ić abo ic; tajke su n. př.: Hajć, Pajć, Niće, Krać — Černic, Molbic, Dobićcu, Dobrašic atd. Cyle wsy běchu něhdy jich swójstwo, kaž Serbska Lipa pola Starohrodu. Předmjena, z wjetša bibliske, su husto skrótšeńki, kaž Bałtar město Baltasar, Lis město Elias. Bur łubuje jara krótkosć w rěči a njewužiwa ženje rad dwojozłóški, hdyž je to z jenej možno. Christinu mjenuja Tinu, Justinu Gustu, Sabinu Binu. Mjena po měšćansku jako Khorla, Gusta, Wilhelm, mjez nimi njenamakamy. Spodźiwne, zo swoje mjena dźěła, hdyž je jenoż z wulkim započatym pismikom pisaju, kaž n. př. Michał Junghans: M. J. H. Tři pismiki potajkim jeho mjeno předstajeja, hač runjeż ma bur jenoż mjeno a předmjeno. Hišće spodźiwnišo je: hdyž dostanje po wotemrěću swójby abo po žentwje abo po předaću kubła w běhu 50 lět tšoch wšelakich wobsedźerjow, zwostanje mjeno a předmjeno prěnjeho wobsedźerja hišće poł lětstotka na kuble, a nowy mějićel dyrbi sej lubić dać, zo so wón a swoji z mjeno tamnišeho wolaju. Rěkaše n. př. prěni wobsedźeŕ před 50 a wjacy lětami Mikławš Krać, tak by 3. a 4. po wjacy hač 50 lětach Kraćec Mikławš rěkał, hač runjeż žane z tutych mjenow njenosy. To so počahuje jenoż na mužskich.

Sorbiskeho pokhada su wšelake zbytkne słowa, kaž pamähle = pomału; kwas jako swójbne mjeno je jara rozšěrjene. Dźiwne słowo „aiž“ woznamjenja telko kaž wohidne — tych ludźi, kiž při mjezach Žicy a Pezawy bydła poł Starohrodźanow a poł měšćansku drastu noša, mjenuja Starohrodcy: ošery muž, šera žona — dokelž tajke połojčne zdrasćenje hidźa.

Starohrodscy maja kaž Serbja wjesołu mysl, dźěž dźinstwo swojich prawótcow. Woni spěwaju při kóždej składnosći, při dźěle kaž při swjedźenjach. Spěw a z tym zjednoćena wjesoła duša stej wuznamnej stronje jich powahi. Su wšak wše ludy słowjanskeho pokhada, tajcy spěwawi — to so jewi wot Głěsny hač k Dnjepru. Wosebje karakteristiska je jich narodna reja, „Rumpuf“ abo też „Hanteri“ mjenowana (ma woznamjenić: wjesele, z haru, z hawtowanjom — serbski?) kiž jich stajnje wokuzłuje. Stož je Spanielej sandanjo, to je Starohrodskemu „rumpuf“, woblubjena stara narodna hudźbna reja, kiž ma tajki wliw na nohi, zo kóždy hnydom poskoči, hdyž ju zasłyši. Je cyle jednora, steji w joniskej stupnicy, ma ¾-hrono a wupřešéra so melodiscy jenoż hač do 6 tona, bjez wšeje chromatiki; dopokaz wulkeje staroby. Je jenoż za dujace nastroje spisana, kiž mějachu něhdy jara małe wobječe tonow, z rědka oktavu (8tonow). Tempo je jara hibićiwy. Dopominaju na pólske reje (mazur). Njejsu starohrodscy burja bjezdwělomne potomnicy po dobach luda, pólskemu přiwuzne — mjenujcy Słowjenjo? Njeje to jasne, zo woni k česći, swojich wótcow staru rejwańsku hudźbu a rejwańske wašnje wobkhowachu, kiž je nimale pólske? Je snano dźiw, zo bu jich „rumpuf“, jich narodna reja, jim skoro kaž z narodnej hymnu? Tón jim ženje njebu wostudły, kaž traš nětko někotra husto słyšana hudźba? Tutej reji woni też wěstu česćownosć z tym wopokazaju, zo kóždy rejwański swjedźeń z njej wotewrja, při kwasach, při balach. A zawěsće starohrodski bur ženje nohu wyše ńjezběha, njewyska ženje wjeselšo, njeje ženje bóle stary, nadobny Słowjan (aniž to wě) hač hdyž swój rumpuf rejwa. Woznam słowa rumpuf je ćežko rozjasnić; snano serbska abo pólska rěčna etymologija k tomu dopomha. Ale ja chcył hnydom wo to sadźeć, zo pućowacy starohrodźan rumpuf podobnu hudźbu też při Wisle, Dunaji, Wolzy runje tak derje nadeńdźe kaž při Plěsy. Hižo počina so tuta swojorazna reja zhubić; jenoż někotři stari hercy wo njej wědźa. Skoda! Dyrbjeli wšu prócu naložować, zo by zaso woživila!

Hdyž swoje ronda (kola) rejwaju, zanošuja też k nim wosebite spěwy a wšo, štož ma hłós, so wobdźeli. Rejwański orchester wobsteji na wsach z wjetša z pjeć mužow: 1 husleŕ, 1 trompetaŕ, 1 oboista, 1 cembalista a 1 kontrabas. To je za wjesne poměry sylny dosć! (Kónc.)

Cyrkwinske powěsće

3. njedźela po św. Trojizy, 7. julija 1935.

S **Budyšćina.** W Michalskej zyrkwi Rano w 7 hodź. Boże wotkazanje (němsce): far. Tischer, we 8 hodź. němska, 1/4 10 hodź. serbska Boża słužba: far. Kapler, 3/4 11 hodź. dźěćikemschenje. — Wutoru lschescźanska žónska słužba pola Preußez na Zitkowje.

S **Barta.** Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska a dop. 1/2 10 hodź. serbska Boża słužba, po njej dźěćzikemschenje. Sběrka.

S **Budešez.** Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź serbska a dop. 1/2 10 hodź. němska Boża słužba: farar Böttger, w 11 hodź. dźěćzikemschenje sa 5. hać 8. schulski lětnik.

S **Budyschinka.** Dop. 1/2 10 hodź. němska Boża słužba, potom němska spowědź, 1/2 9 hodź. dźěćzikemschenje sa mjeńsche dźěći.

S **Bukez.** Rano 1/2 7 hodź. němska spowědź, we 8 h. němske a dop. 1/2 10 hodź. serbske kemschenje. Pop. w 2 hodź. kemschenje sa mkodźinu, w 3 hodź. kschcźeńske kemschenje.

S **Hrodźišćcźa.** Rano w 7 hodź. němska spowědź je św. wotkasanjom, we 8 hodź. němska a dop. 1/2 10 hodź. serbska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. Boża słužba sa młodźinu (rosrěžowanje).

S **Huczinу.** Rano we 8 hodź. serbska, dop. 1/2 10 hodź. němska Boża słužba, w 11 hodź. kemschenje sa dźěćzi. — Pjatk 12. jul. wječor we 8 hodź. tow. młodych hólzow a holzow.

S **Khwaczіź.** Rano we 8 hodź. němske a dop. 1/2 10 hodź. serbske kemschenje. Předowanje budźe so cźitacź.

S **Kluksch.** Rano w 7 hodź. němska spowědź ź Bozim wotkasanjom, we 8 hodź. němske, dop. 1/2 10 hodź. serbske kemschenje, 3/4 11 hodź. dźěćzikemschenje. Pop. w 3 hodź. němske kemschenje se spowědźu pola Hofmanez w Brěmjenju.

S **Kotez.** Dop. w 11 hodź. němska Boża słužba ź předowanjom: farar Harstick.

S **Lupoje.** Rano we 8 hodź. němske kemschenje.

S **Maleschez.** Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. 1/2 10 hodź. němske kemschenje, 3/4 11 hodź. Wagnerowa zwjatoczńoscź na pohrjebnischću, 1/12 hodź dźěćzikemschenje. — Wumrěł: Jan Bohuwěr Preß, knjeźi šahrodnik w Delnjej Hórzy, 73 l. 11 m. 26 dnjow.

S **Minakala.** Rano we 8 hodź. serbske předowanje so cźita.

S **Nieswaczіźdla.** Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a dop. 1/2 10 hodź. serbske kemschenje. Sběrka sa wožadnu diakoniju. — Pokhowana: Brigitta Hannelora Engemannez, šťalarjowa dźowka ź Hohburka, w Bóschcźach wumrěła, 9 měšazow.

S **Nožaczіź.** Rano we 8 hodź. němska Boża słužba, po njej němska spowědź: farar Kanig.

S **Porschіź.** Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska Boża słužba. Dźěćzikemschenje w Porschcźach dop. 1/10 hodź. sa mjeńsche, 1/2 hodź. sa wjetsche dźěćzi. 1/3 hodź. serbska spowědź w zyrkwi. — Wutoru popołdnju 1/3 hodź. wožadna žónska słužba pola Lindnerez w Porschcźach. — Wumrěła: Hana Khrysta swud. Böthigowa rodź. Schołcźiz, wumjeńkarka w Porschcźach, 86 l. 7 m. 5 dnjow.

S **Rakez.** Dokelź zu Lipscźanski pohawnowny zwjezdźeń wotstorcźili, budźe kaž hewak: Rano we 8 hodź. serbske zwj. wotkasanje, dop. w 9 hodź. serbska, 1/11 hodź. němska Boża słužba. — Pónđzelu rano w 7 hodź. rańscha nutrnosć.

Se **Sslepoho.** Popołdnju w 1 hodź. serbska a 1/3 hodź. němska Boża słužba (kand. Palet).

S **Wósporka.** Dop. 1/10 hodź. Boża słužba ź předowanjom: farar Harstick ź Hbjelska, 12.15 hodź. wěrowanje a zwj. kschcźenjeńza.

S **Wóšlinka.** Rano we 8 hodź. němska a dop. 1/10 hodź. serbska Boża słužba (kand Palet).

S **Wujesda.** Předowanje so cźita.

Přiłopk

Bilanza mandźelskich pożcźonkow.

97,22 proz. bjes wobcźežnoscźow wupłacźenych.

Statny strowotniski hamt wosjewja nětko wuslědk lěkarskich pschepytowanjow pola žadacźelow wo posticźenje mandźelskich pożcźonkow sa měrz 1935. W tutym měšazu je w zyrku 28 135 wošobow so dla próstwy wo pożcźonku lěkarsky pschepytowało. 782 próstwow so wotpokasa. Hłowny dźěl namjetow mjenujcy 97,22% so bjes wobcźežnoscźow pschisłowoli. Se 782 wotpokasanych pschipadow su scźěhowaze khorosce sastupjene: 382 duchaznych, 13 alkoholikarjow, 27 psychopathow, 2 słótnikaj, 4 jich pschiwušni běchu žebi sami žiwjenje wsali, 40 spłažnje thornych, 15 makomóznych, 15 druhich khornych, w 83 pschipadach dóńdźe k wotpokasanju, dokelź so druhi dźěl sa mandźelstwo njehodźesche.

Pschipóstanje pożnykow bjes pschikasa njeje dowolene.

Wabjeńska rada němskeho hospodarstwa (Werberat der deutschen Wirtschaft) měješe pschicźinu, so so sadnje wuprajі, hacź je wabjeński pucź, kotryž w tym wobsteji, so tworу bjes pschikasa so sajimajam pschipóscźelu, ź próstwu, so bychu so pjenjesy sa nje na wotpóstarja pschepokasałe. W druhim pschipadźe so dostawaŕ prošny, pożnykl na wotpóstarja wrócźicź. Wabjeńska rada je mjenjesa, so taike wabjeńske pucze njejsu prawe, a so maja so jako njepschipuscźene wobcźežowanje publika wobhladowacź.

Seiffhennersdorfska zyrkej so znowa natwari.

Nowotwar evangelskeho Božeho doma w Seiffhennersdorfje, kotryž so kaž je hišcźe znate 23. měrza t. l. ź wohnjom dospołnje znicźi, je nětko swěscźeny. We poźěhenju pschedpołożi sastupjeŕ pschedźěhowy zyrkwinskeje rady Erich Keßler zyrkwinskim sastupjerjam a rosschěrjenemu twarskemu wubjerkej nowy naczisk Zitawskeho architekta Schiffnera sa nowotwar zyrkwje. Zyrkwinske sastupjerjo ikhwali jenomyslnje nowy plan, kotryž teź pschecźam krajneho zyrkwinskeho hamta a teź wopalnej komori, kotraž ma twar hłownje sapkaczicź, wotpowěda.

Njechjedrowe schkody w Pirnjenskim wokrjesu.

Pschi poślednim puźedźenju wokrjesneho wubjerka ldźeli hamtski hejtman ź Thümmel podrobnoscźe wo njewjedrowych schkodach, kotrež je tute we wokolinje Liebstadta a Schandawy sańdźeny tydźeń porjedschiło. Kilometer schěroko běchu mózne krupy padale a žne pschi tym nimale 100 prozentow sničźile. Pola žu w tutej krajinie dospołnje ź pěskom sanjesene. Pucze wostorhane a Nicholsdorfski lěs je we wichoru wulku schkodu porjerpił. Wulki dźěl wobhedźerjow njeje pschecźiwo krupybiću sawěscźenych. Hamtske hejtmanstwo budźe sfromadnje ź wokrjesnym burstwom schkodu wobhladacź, so by tak pschehlad dostało. Hamtski hejtman dale ldźeli, so je liczba dostawarjow sfromożerskich žrědkow w junitju dale spadnyła. S twarjenjom wotmyslenych hacźenjow pschi Kopizy hakle so najskerje w lěcze 1939 sapoczina.

Rubježnistwa dla k žmjerczi sańdźeny.

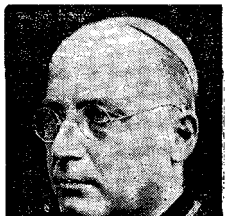
Pschihažany žud w Altonje je schmórkł 19lětneho Günthera Bulla, kiž běsche wobwinowany, so je 12. julija t. l. 63 lět starehо hosćeńzarja Augusta Eckhofa w žiwjenju hosćeńzu na Wilhelmskej drózy samordowal a wobkradnył, po wjazyhodźinskim jednanju dla mordarstwa, sjednoczene ź cźežkim rubježnistwom, k žmjerczi. Nimo tehо so jemu cźesne prawa na cźas žiwjenja wotrjeknychu.

Njesbožo pschi zyrkušowym pschedstajenju.

Pschi prěnim pschedstajenju zyrkuša Gleich a Anklam pola Schczerzina sta so cźežke njesboże. Jako pjecźo wumělzy ź powjasami we wyschinje žwoje wumělstwo pokasowachu, so ź rasom jena rynka popuschcźi a tśo wumělzy padnychu do areny. Willi Wallender nawjednił tuteje słupiny žebi cźežko mohły stichaźy a wobruczku stama. Liselotte Neugebauer wjazy krócź ruzy a so pschi tym cźežzy na hłowje rani a tjecźi měješe lože sranjenja.

Sbožowny dobyczeŕ so pyta.

S Noweho Brandenburga so pische, so so sbožowny dobyczeŕ hłownyeho dobyeźa Nowo-Brandenburgskeje konjazeje wicźneje lotterije njeje samolwił. Hłowne dobyeźe, dwoji sapschaŕ w hódnoscźi 5000 hr. bě na cźo. 120 745 padnył. Dotal możesche so jenoź swěscźicź, so je so lóź w jenej pschedawarni w Rostocku wudał.

Nowy biskop Barlina.

Po powěscźach ź vatikanskich kruhow je hamź biskopa Eichstädta, Konrada hrabju ź Preysing-Lichtenegg-Moos, sa biskopa Barlinskeje dieceźy pomjenował. Pomjenowanskі dekret je hižo wustajeny a jenoź ź formalnych pschicźinow so njeje hišcźe wosjewił.

Blysk sabije nawożenju a njewěstu.

21lětny Nöttger ź Gronawy we Westfalskej wopyta žwoju w Enschede bydlazu njewěstu 20lětnu Leuvering. Wječzor pschewodźesche jeho njewěsta ź nětkotrymi młodymi holzami na dompucźu. Pschi tym pschethwapi jich mózne njewjedro a wschitzy so pod mózneј kastaniju schowachu, so bychu so psched deschcźom schkitali. S rasom dyri do schtoma blysk a sabi nawożenju a njewěstu, mjes tym so druhe wožoby ze strachom wotcźeknu.

Lokomotiwa žmjerze 19 wowzow.

W Kosynym dole pola Bodenrode paźesche mowczeŕ žwoje stadło blizko żelesnitkeho pschehóda. Mowzy sa lěscźu teź na kolize a mowczeŕ so podarmo prózowasche, je se strascheneho położenja sehnacź. W žamžnym wokomiku pschijźědze lokomotiwa a rosmjerze 19 wowzow. Mowczeŕ žam mózesche so ledma wulkhowacź.

Pólski lud rosce.

Pschirost pólskeho luda je dale bóle wjetschi. Na 1000 wobydleri běsche w poślednim schtwórcźlěcźe 1934 liczba porodow 26,3 ponjo 18,6 w Němskej.

103 lět stary kalaŕ ź nožom.

W měsacu Tucuman sakó wěsty Goncales Boris pschi žwadźe w pjanosći 62 lět starehо Viktora Pliteho. Slóstnik steji po rosprawje policije w 103. lěcźe. W poknózneј Argentinskej dožiwja wobydlerzio wyžoku starobu, tak so je tuta powěsć wěrohódna.

Gasda Nikola žebi pomhacź wě.

Gasda Nikola w Niskicźu w Zuhožkowjanskej bě žebi w lěcźu wulku hromadu žita nakupił. Bě jo sa tunje pjenjesy dostał, wschón žwět bě jemu žito podawał, a wón bě je do žwojeho worschkowza, do hambarja, sežypał.

Wschédnje Gasda ź hambarjej pschińdźe, so by žo žwojeho bohatstwa wjeselił. Wón tykny ruku hłuboko do stoteho žita a běsche hłuboko spokojeny, hdyž wóźesche ź poknej ruku chłódne sornо cźerpacź. Tuto wjeźela wschak dolho njetrajesche. Jeneho dnja dyrbjesche ź žwojim tróželam žwěcźicź, so poczinjasche žo žito paricź. Tyrbjesche žo tuž pschećpnyjacź. Gasda ja wuschomaj žo drapajo licźesche, kajke jemu ź pschećpyjanjom wudawki narostu. Schtož pschi tym wuliczi, běsche jemu pschе wjele. Tuž na wulkotnu mýšlicźku pschińdźe. Wón žwoju knižku wuczeże, womacźa khětro žwój wolejnik ź jashkom a pihalsche:

„Na wyšzki sinanzny hamt. Gajda Nikola, tu we wótobak a druhe wěcy pschećmyknje a khowa je spodу žita w žwojim hambarju. Tole jako pschećeźel stata wosjewjam. Wótcźinz.“

Gajda Nikola tutón list žam na póstowy hamt dorjeże a žydny žo wjeźoleje myšle do žwojeje komorki.

Hižo popołdnju sastojniży sinanzneho hamta pschichwatachu. Pilnje a pschižtužownje žo do dźěła dachu. Zyte žito hacź do spodу pscherychu, pschećpyhowachu je hinak. Gasda jara rosharjeneho hrajesche a proschesche sastojnikow, so dźiwli jemu tola rjez, schtó je jeho tajkeho winował, tucźi pak to njeczinjachu. A hdyž dyrbjachu bjes wulpécha saso wotenеź, woni Gasdźe hrožachu, so jim druhi raz wjacy njewucźeknje.

Gajda psched wocźomaj sastojnikow kaž dźiwi sakhadźesche, tola na druhej stronje mózesche so ledy kmjerja sbjerzecź. Tuta starosć bě sa njeho nětko wotbyta. j.

Radio

Ssobotu 6. julija so słyschi:

Königswusterhausen. Nimo snateho wschědneho programa: 6,15 wjesoły rańschi konzert. 11,40 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakosćze. 16 wjesołe zobotnische popołdnje. 18 sportski tydźeński pschehlad. 19 presentěrśe a paradne pokhody. 20,10 rejwański wjeczor.

Lipsk. Nimo snateho wschědneho programma 5,50 sa burow. 6,15 rańscha hudźba. 11,45 sa burow. 12 pižany konzert. 20,10 pižany wjeczor.

Hischcze wožne ź dnjotneho programma: Königsberg 20,10 wulki sahrodny konzert. Köln: 20,10 pižany wjeczor. Frankfurt 20,15 Winske spěwy a hudźba. Stuttgart: 20,15 zwjedźeńśi konzert. 21 rejwański wjeczor. Mnichow 20,10 rejwański wjeczor. Warschawa: 20,10 ź Leharowych operettow. Praha: 20,15 sabawna hudźba.

Franzowska motorisowana kanona pschećźiwo lětarjam.
Kanona je ź liscźom ź dźěła pschikhryta, so njeby widźecź była.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěsćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za malu mm-rjadk 6 pf., za swójbne 5 pf., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pf. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pf.

Cisło (Nr.) 155 | Budyšin — Sobota 6. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Němskostatne napřemowojowanje też w korpsu motorskich kolesarjow

Kaž „Völkischer Beobachter" powě, je korpšli wjednik Hühnlein zhlědowazy dnjowy wukas za nazionalsozialistiski korps motorskich kolesarjow wosjewił:

Wjednik je 4. julija 1935 zhlědowazy wukas za nazionalsozialistiski korps motorskich kolesarjow wudał:

Mój wukas z 22. junija 1935, z kotrymž je so němsko-statne napřechmowojowanje za SA poručiło, ma so na zhuźne waschnje za korps nazionalsozialistiskich motorskich kolesarjow pschewjesć.

Za dobywazy motorski wudyr kóždeje motorskeje słužby abo brigady čestne myto wustajam.

Blišše wuwjedźaze postajenja, wobsahe wo wudobywanju wumjenjenjow z 22. junija z motorsko-sportiskim pruhowanjom wjednik nazionalsozialistiskeho korpsa motorskich kolesarjow wosjewi.

Nazjwyschschi SA-wjednik.
podp. Adolf Hitler.

Nazionalsozialistiski korps motorskich kolesarjow je zdźakowny za jemu poručeny nadawk a žiwoju częsć za to zastaji, to by jón z zyłej mozu dopjelnił.

Blišše wuwjedźaze postajenja wo pschidajomnych motorsko-sportiskich pruhowanjach w blišćich dnjach zhłeduja.

Wjednik NSKK.
podp. Hühnlein, korpšli wjednik.

Wojerstwu winowaći njesmědźa wupučować

Wojerstwu winowatym je po nowym khłostarskim zakonniku zakazane, psched dopjelnjenjom aktiwneje słužbneje winowatosće hjes dowolnosće do wukraja wuceahnyć z wotpohładom, so by chyba za wojerskeje słužby sminyli. Schtóž pryedy, hač je starobu wojerskeje winowatosće dopěł, Němsku wopuściła abo zwonka Němskeje pschebywa, so z zatwom niz nje měraza połkłosta. Pschi tym ma za tohubjenje khmanosće k zastawanju zjawnych zastojnstwow wot jeneho hač 5 lět napołožićz.

Wojerstwu winowaty dowolerstwa, kotryž aktivnu wojersku słužbu dopjelniwschi hjes dowolnosće do wukraja wupućuje, so z zatwom hač do schérej měšazow abo z zatbu abo z pjenježnym khłostanjom połkłosta.

Wojerki zwjazk mjez Francowskej a Italskej

Někotre jendźelske nowiny su powěsće pschinjesłe, so je Francowska z Italskej tajny wojerski zwjazk wobzamknła. Jeli so by so tale powěsć jako wěrna potwjerdźiła, njeby so Jendźelska mohła nadźeć, so by su Francowska podpjerała, hdy by chyła Italska wot wójny z Abessynskej wothdźerżeła. Londonske rańsche nowiny hižo mjenjenje zastupuja, so Jendźelska njedyrbjała zama zadaby Zwjazka ludow schkitać. Jendźelskej wschak wo to njendźe, njewotwisnosć Abessynskeje zakitać. Wona chce jenoź Italskej wobaraći, so Abessynskeje zmozowaći, dokelž by wot tam Italska jendźelske knježitwo w Sudanje a Egiptowskej wobrosyła. Strach je, so by potom też Suezski kanal do zwojeje ruki dostała. Tola zama zebi Jendźelska njemóže zwěrić, so z Italskej do wójny zaschmataći.

Španiska so pomałku změruje

Hačrunje su so w Katalonskej njeměry wospjetowale, móže so tola rjec, so su powschitkowne wobstejnosće w Schpanjiskej zaso normalne. Tutemu nahladej pschichołuju, je parlament wobzamknył, wuwjacznemu stawej w jednacze provinzach spadnyć daći, we kotrychž bě so wón po krwawnych oktoberskich njeměrach zawjedł. Mjes provinzami, na kotrež so parlamentowe wobzamknjenje poćahuja, stej też Asturska a Saragossa.

Dźeń njewotwisnosće w Americy 150 smjertnych woporow žadał

4. dźeń julija je so w Sjednoćenych statach połnóżneje Ameriki dźeń wukowanja njewotwisnosće wot jendźelskeho knježitwa wschudźe z wotpalenjom wohnjostroja a wokoło-

Francowzojo Awstrisku warnuja

Awstriske knježerstwo je wobzamkło, Habsburgskemu kěžorskemu domej samożenje, kotrež je so jemu w revoluziji 1919 zebrało, wróćić. Tole wobzamknjenje je w statach Małeje ententy, Čěskosłowakskej, Rumunskej a Juhosłowjanskej, kotrež su so z rozpadankow něhdyšneje awstrisko-wuherskeje monarchije wutworiłe, wulki njeměr słušeło. Boja so, so by monarch na awstriskim tróńe spytał, něhdyšne awstriske kěžorstwo wobnowić, schtož so njeby bjes rozbića statow Małeje ententy stacz mohło. Franzowosa jako schkitarka tychle statow, Awstrisku psched wobnowjenjom awstriskeje monarchije warnuje. Politiske knježerstwowe Parižske nowiny „Petit Parisien" pischo, so by wróćenje Habsburgskeho samożenja w krjehnej a rańschej Europje schtóžnje stutkowało. W poslednich měsazach su so mnozy, kotrež so wo zaschwanje awstriskeje njewotwisnosće staraju, prózowale, so bychu zhromadny zawěrjazy system za schkitanje małeje dunajskeje republiki wutworiłe. Runje we wokonmiku, hdyž so wo tym mjes Italskej a Małej ententu jedna, so awstriske knježerstwo cyłkowneje podwoli, so by Habsburgske praschenje narěsło.

Tuhaz krótź móže so rjec, so wróćenje samożenja a dowolenje pschebywanišeho prawa **niczo** nima z wobnowjenjom monarchije cyniće, a tola tuta naprawa za Habsburgskich wobzamknjenje sympathije a połěkowanje wosnamjenja, czehoż měno so Winsle knježerstwo dźiwao na dosć sachmatane europiske położenje wosłajicz.

Wotehnatym wjerchom jich wobzamknjenje wróćić a jim dowolić, so do Awstriskeje wróćeć, rěka, jim žrědki a możnosće k spěchowanju monarchistiskeje propagandy a na konzu k wobnowjenju monarchije do ruki dać. Tak so sawěsće tale należnosć w naležedowanskich statach dwójneje monarchije, w Prahy, Bukaresztu a Beo-

Mała ententa by wróćenje Habsburgskich jako přečinu wójny wobhladała

Jednore hrożennje z wobnowjenjom monarchije by dosahało, so by so w Małej entenze hnydom mobilizacija wuwokała. To we Winje wědźa, czehodła potom tak bjes pschemyślenja z wobnjom hraja?

Starhemberg we Venedigu

Awstriski namětny kanzler wjerch Starhemberg je schtwórtk pschipołdnju z wobkhadnym lětadłom do Venediga pschileżał. Wón chce pjeza kaž loni sabo dźeń swojich prózdninow pschi Lidu pola Venedига pschebyć. Tola žebi njeje wotmyślił, hižo nětkole do Roma dale puczowaći. Pschezo pak njeje możnosć wusamknjena, so budże so prózowaći, so by so pryedy abo pozdźišo z Mussoliniom setkał a z nim znadź wo należnosćach Habsburgskich jednał.

Awstriscy kommunistojo třěleja

Pačołaj, kotrajž organizowaliji młodych kommunistow pschi žitkuchataj, staj w St. Ruprechtu w Schtyrskej w nozy k pjatkej zandarmeriskeho inspektora, kotryž chžyske jeu sajeć, potkitkoj.. Sastojnik na mjesće wumrje. Kommunistaj czekuschtaj a so w jenym burskim domje skhowatej. Dom so wobstupi a z pačołomaj k krótkej pschestrjelbě dóńdże. Widźo, so njemóžetaj czekuyć, so kommunista z pistolu satrelschtaj.

W Juhosłowjanskej so znutrkowny měr připowđa

W Juhosłowjanskej je schtwórtk Stojadinowiczowe knježerstwo w skupschtinje a senacze sadawy swojeho knježenja pschipowědźiło. Po nim so swonkowna politika w dotalnych kolijach njepschemjenjena dale powjedźe. Jeje sakkady su pschecjelstwo z Franzowskej, swjazk z Czěskosłowakskej a Rumunskej a balkanski swjazk. Sdobom pak budźe Juhosłowjanska z druhimi mozami hromadze dźełacz, kotrež so wo to prózuja, so by so europski měr zachował.

W znutskownej politiy budźe so nowe knježerstwo po dotalnych prawidłach složowaći, tola sdobom so prózowaći, so by zadanja opposicije dopjelniło. Stojadinowicz na to pokasa, so je jeho knježerstwo na wustawje z lěta 1931 zakožene, kotrejž postajenja, kaž daloko **jednoty Juhosłowjanskeje** nastupaju, so njesmědźa w niczim pschemjenić. **Wólbny zakon, nowinki zakon a zhromadzenski zakon** pak dyrbja so tak pschedźełacz, so by žana politika strona potłóczena njebyła. Pschi wudawanju nowych zakonjow budże so na to dźiwacz, so by runoprawnosć zaneje politiskeje strony njepschikrótźi. Sso prózuju, woprawnjene zadanja wschich stacanow dopjelnicz, budźe nowe knježerstwo zawostajene napominanje krala Alexandra dopjelnicz pytacz, kotrež rěka: **„Sładajcje mi Juhosłowjanstwo!"** Tole napominanje so najlepje dopjelni, hdyž knježerstwo po puczu k směrowanju politiskich rozsahłokćow pódźe.

Japanska rusku notu jako njewěrnu wotpokazuje

Pschedźyda japanskeje najwyschscheje wójnskeje rady, general Minami, je protestowansku notu, kotruž je ruski pósłanz Jurenew dla pschekroczenja ruskeje mjezy z japanskimi wojakami pruhował a japanskemu zwonkownemu ministerstwu wunoschł zwojeho pschepytanja wosłał. General wudawanja ruskeho knježerstwa pak zyle njewěrne wotpokazuje a praji, so Japanzy njejsu mjezu nikdy pschekrocziłi. Knježerstwo dyrbi rusku notu wótro wotpokazacz, dokelž by hewak Rusa podawk na schkodu Mandźuskeje a Japanskeje dale wuwužiła.

Pschedawši president Hoover přećiwo nětčišemu presidentej Rooseveltej

Psched 5000 ludźimi rěcžo, je pryedawschi president Hoover, kaž hižo wospjet w poslednim czasu, presidentej Rooseveltej wótre poroki cyniť. Tutón pjeza wustawne prawa amerikanskich statanow z diktatorskimi naprawami wumozuje. Hoover zwojich pschipokhudarjow namolwjesche, so žebi njebychu dali zwoje wustawne prawa žebi rubicz.

Sćěhwki skřiwdźaceho nastawka wo Japanskim kěžoru

Wosjewjenje **skřiwdźaceho nastawka wo japanskim kěžoru** w jenym Schanghaiskim czahopisu je Japanzam pschileżitosć k wulkemu diplomatiskemu postupanju dało. Schanghaiski měschczanosta je hižo cyłko czahopisa, w kotrymž bě nastawk wocžišćczany, zebrać dał a należnosć budej pschepodał. Tola z tym so japanski konsul w Nankingu njespokoji. Wón je žadał, so by so Kuomintangowy nowinarski pschedźyda wot zwojeho sastojnstwa wotstajił, dokelž so njeje dla nastawka hórschił. Kuomintang je hižo wobzamknył, direktorow a czahopisowych zhromadźełacerjow a pozdźerje w Schanghaiu se służby puschećić.

Tokiske nowiny Japanzow w Schanghaiu napominaju, so bychu so wschěch nazhlnosćow wostajili, dóniž so należnosć njeje srjadowała

Ze Serbow

W Budyšinje, 6. julija 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Kachle cuzby su zymne

Juhosłowjanske prajidmo.

— **Wo wjedrje.** Wot rjedy tuteho tydzenja je so wjedro w rjedźinej Europje dospołnje pśemėniło. S pśichestaczom postupowanja wyschiny, ſ Azorow pokhadźaseje, mózese so w połnóznej Europje schérока nižinowa hrjeda wutworiś, w kótrejž pśeschnje sa sobu jenotlíwe kaženja najrjeńy połnóznemu ranju postupichu. Nižina, kótraž wczera hišće pschi brjohu Norwegskeje leżeše, je so po wotdźelenju dźěla k južnemu ranju rozschérika. S tym je so też pola naš w rjedźinej Europje wjedro pśemėniło a symne wětry ſ połnóznego oseana pschinjeju deschczowate wjedro sobu. Mamy tohodla też w pschichodze ſ pśemėnjatym symnym wjedrom licześ. — Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 744, hygrometer 0, najwyschscha dnjowa temperatura 23 stop. cźopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 741, hygrometer minus 8, najnižscha temperatura w nozy 13 stop. cźopłoty.

— **Wuhlady na wjedro: Sylne wjeczorne a połnózwjeczorne wětry, pomrócźene, nakhilenje k deschczam, khłódno, jenož pschipołdnju trochu cźiplischo.**

•

Teź towarstwa dyrbja wobrotny dawk płaciś.

Po starym wobrotowym dawku běchu spomožerśe a dobrocźinske towarstwa wustawy a wotkazanja wot wobrotowego dawka wuńwobodźene. Po nowym zakonju ſ léta 1934 pak dyrbja też tute dawki płaciś. A to ſ wschěch dobrowólnych, kótrejž ma towarstwo ſ wocźerstwjeńskich pschedewzaczow, ſ wuporjadźerjow, se zastupnych njenjes pschi towarstwowych zarjadowanjach, ſ pschedawanjom programow, nawěschtkow w towarstwowych nowinach, ſ pschedawanjom swjatkowych znamjeschkow atd. Pschi tym na tym **niezaleži**, hacź so tute wobkhodny ſ dobytkom abo ſ wutworom pschewjedu. Towarstwowe pschinoschki dawkej njepodleža. Gdyž pak ju pschinoschki wschelakore, dokelž so wotnowim zobustawam wobzełitosće poskiczeja, na to **teworunja** dawk ſ wobrota płaciśej. Dawkej njepodlěhaja **dale dary**, kótrejž towarstwo ſ druheje strony dostala. Njepschesahuje dawk létnje 20 hr., so njeźěra.

•

— **Potuniśeny cźah** do Hamburga, Helgolandskeje w cźasu wot 13. do 15. julija 1935. Statna żelesniza nam pódla, so pojedze w cźasu wot 13. do 15. julija t. l. tuni 3dnjowy wozbitny cźah do Hamburga ſ pschileżnosću k jeje do Helgolandskeje. Wobdźelenje na tunich zarjadowanjach w Hamburgu w pschistawje pschi jěhje po mésze, wobkhladanje parnika „Deutschland“, wopyt Hagenbeckej swérjenza a druhich, je kóždemu pschewostajene. Sa jěhu hacź do nastupneho dwórnischcza wozbitego cźaha we wotrjeżu 100 kilomtr. so po pschedpołożenju wozbiteje khwily tehorunja 60 pfenj. sniżenja jěźdneje płaciśiny poskiczi. Pschetorhnjenje jěhy njeje dowolene. Dźěcźi wot 4. hacź do 10. léta jědu za pół płaciśiny. Cźah wotjědže sobotu 13. julija 7,50 hodź. se Sforjelza a je w nozy k 15. na 16. julij wokoło ½1 hodź. sajo w Shorjelzu. Jěhna płaciśina se Shorjelza tam a zpjeć 3. rjadowanje płaciśi jenož 5 hriwnow. Bliśsche zhonicze w punkowanjskich běrowach a wobzadawanjach jěźdnych khartikow.

— **Sadobywarjo do bydlenja** su w nozy k 5. julijej w jenožwójbnych domczkach a ranschim pschedmésze njelube wopyty cźinili. Mjes tym so wobydlerjo w prénim poschkodze spachu, su so njeznicźomnizy do pschisenskego bydlenja sadobyli a tam wschitko pscherywschi w jenym domje něschto pjenes, jenu lampu, marmeladu, pjeczwo a w druhim 30 jejow pokradnyli. Schtóž może něschto blischse wo paducach zdźeliś, njech to cźini na kriminalne wotdźelenje na Ortenburgskim hrodźe, tel. 2802.

S **Hrubocźij.** Wobdźedźer Micźas mózese pschedwczerawschim w swojej bróžni 6 młodych ćkorow ſ maczerju popadnyś. Naštajnje je jemu kokoske kradnyło. Hakle njedawno běchu so jemu 30 młodych trutow pokradnyle. Po dołhim źiśenju je so někto poradźił, hnězdo rubježnikow wuslědźiś. Stara ćhóriza, swoje młode schkitaju, dyrbjesche so pschi tym sabiś. Młode ćhóry dachu so Budyskemu pěstowarjej skotu do dalscheho sastarania.

S **Cźornych Nošlic.** Sańdźenu njedźelu wuhotowa nascha młodźina nałětni źwjedźeń na korcźmarja Haufowej zahrodze. Sa zawjeselenje wulkich a małych be derje postarane. Prěni sabawjachu so pschi tśelenju do tarcze a njetanju kule do kehelow. Wjeczor běchu potom veje pod holym njebjom.

14. julija 1935 do Róžanta!

Njedźelu, 14. prašnika 1935, změje serbski lud składnosć, dźakownu česćowność wopokazaś zasłužnemu wótcźincej Tecelinej Mětej, kiž je w prawym času wažnosć nabožnych knihi za wukubłanje serbskeho ludu w cyrkwi a we šuli spóznał a po namołwjenju swojeho swědomja so hnydom pjera pschimał, zo by z katechismom, z Nowym Zakonjom, ze kročenjom za Khrystusom, ze Zliwjenjom Swjatych a z druhimi spisami swojemu lubowanemu ludej to darił, štož jako Bože žadanje spózna. Temule šlachotnemu mužej, kiž nětko hižo 100 lět w Róžeńcanskej cyrkwi spi, a kiž so cyle prawje **wukhowaŕ serbskeje réče** mjenuje, chcemy hołdowaś. W kóždej serbskej wjesey rozdźěła so tónle tydzeń programm za swjatoćnosć, kótraž budźe 14. prašnika w Róžeńcanskim Božim domje a w ſarskej zahrodze. Na swjatoćnym nyšporu, kiž je w 2 hodź., předuje knjez farař Mić z Njebjelčic, a swjedźeńsku réč k wopomnjeću 100létnych posmjertninow — Tecelin Mět je 18. 7. 1835 we Róžeńce zemrěł — změje knjez farař Cyž z Hajnic. Při cyrkwinskich wrotach zwonka cyrkwje budźe **jara dostojna wopomnjeńska tafla wotkryta**, zo by so do najdalšeho příchoda Tecelina Mětowy duch žiwy wukhowała a mjez serbskim ludom, kiž rady khwata do Róžeńcanskeje swjatnicy. Rjany prolog, kiž je knjez wučeŕ Nawka-Radworski wosebje basnił, a wšelake **wjacyhłóse khory** spěwarskich towarstwow Domowinskeje župy Michała Hórnika budźa swjatoćnosć z dostojnym wobłukom. Tuž přepróšujemy wutrobnje **cyły serbski lud z Hornjeje a Delnjeje Łužicy.** Stóž ma hišće skřičku wótcźinskeje lubósće, njech kupi hnydom pola dźowarnikow Domowiny programm a znamješko, kiž hromadźe płaćiśej jenož 30 pjenježkow. Za tele 30 pjenježkow ma kóždy zastup do cyrkwje a do ſarskeje zahrody. Tak chcemy wudawki a wopomnjeńsku taflu, kotraž někotre sta hriwnow płaći, zapłaćiś. **Přeprošenje stawa so jenož přez Serbske Nowiny a Katolski Posoł a wosebite přeprošenja so nihdźe njeseleu, zo** bychmy wudawki na najnuzniše wěcy wobmjezowali. **Njech wšitke towarstwa z khorhojemi přiňdu!**

Tuž přińdź, luby serbski ludo, 14. prašnika w prawym času do Róžanta! Jedna so wo **Twoju** wěc a **česć, wo nicźo druhe!**

župa Michała Hórnika.
Domowina,

S **Budeśez.** (Stawniśe powěsćo.) Narodźiło se **jo** ratarjej Gustawej Hermanej Hobrakej ſ Budeśez, **dźowka.** — Kurtej Erdmundej Bogdrichej, elektrikarjej, ſ Budeśez, dźěl Hajnizy, fym. — Mandźelstwo **pschipowědźichu:** Herman Albert Krawz, pschekupz ſ Korjymja ſ domjazej dźowku Martu Marhatu Reńmannej ſ Budeśez, dźěl Hajnizy. — Do mandźelskeho stupichu: Pjekarśki mišchtr Franz Hessa ſ Budeśez ſ domjazej pschistajenej Hilźbjetu Marianu Hollmannej se Budeśez, dźěl Raschow.

S **Koblij** pola Hodźija. Njedźelskanski pucź je **jo** wot Kobliczanskeje mjeńy ſ nowa pożnypał a pschiprawił. Pucź běśe hižo dźěłschi cźaš jara hubjeny a tohodła budźe tute wuporjedźenje kóždy witacź. Derje by było, kdy by so pucź hacź do Hodźija, hdźež khětro stupa, tehorunja wuporjedźał.

S **Koblij.** Njedawno pšachmy, so staj dźeśe Korla Steidler a kuchinska Frieda Williamez, 15 lět stara, zhromadnje so sjubiłoj, ſ wotpołdnom, so běschtaj sebi žiwenje wotaſoj. Pschi tśelenju sa nimaj je so někto sćežko waze świeśiło: Wobaj pschebywajschtaj wot 28. junija, potajkim wot teho cźaša, hdyž běschtaj so sjubiłoj, we wokolinje Drježdźan, w Kinsbórku a we Wjasońcu, a na Wjasońskej horje. Sśrjedu wjeczor podajschtaj so k pschiwuńwumu do Belmsdorfa, so byschtaj so naprajschowałoj, schto wo nimaj nowiny pišaju. Gdyž cźakschtaj po krótkim wopyśe so sajo na dalschi pucź podaćj, jeju policija wuslědźi a saja. Williamez so k ſwojimaj starschimaj do Njesdaschcy wrócźi. Wobaj wuprajischtaj, so běschtaj so w Drježdźanach spytałoj sajěbojcźiśi, schtóž pak so njebe poradźiło. W nozy, w kótrejž so popadnyschtaj, mjeńschtaj wotpołład, do skały pola Bischpiz kloczicź. Steidler šmeje so samolwicź dla wotwjedźenja resp. sawjedźenja młodostneje wožoby.

S **Porchowa.** Schtwórtk popołdnju rosbuchny na tśi sche kowarińe Stefanja pschi wuwjedźenju klampnarskich dźěłow lampa k zhnenju, pschi cźimż so klampnarski mischtr cźobuik kloczi pschi tym ſ tśěchi a wuwali žebi pschi tym nohu.

S **Wjeleczina.** Wjednik a kanzler Adolf Hitler pschewza pschi 10. dźěśu (7. hólczej) ratarja Willija Riedela cźestne kmótrjistwo a sawjeśeli starscheju ſ rjanym darom.

S **Hrodźišćeja.** Sańdźenu rjedźu pobychu 5 ſ nascheje wožy w Klukschu pod méru. Hacź na jeneho, kotryž so k rezerwje pschipokasa, bo wschitcy khmani špótnachu. Wjeczor bo we wjeśnej korczmje k wjeśołej sabawje seńdźechu.

S **Minakała.** Sańdźenu rjedźu běchu naschi hólzy pod méru. Wschitcy tśi so jako khmani špótnachu.

S **Kamjenjeje** p. Nakez. Teź w naschej wožy běśe sańdźenu póndźelu wobkhladanje ratarskich pschedewzaczow, pschi kotrymž so wožebje hrabže a konjezoj pruhowachu. Wjetśichna pschedewzaczow mjeńsche po nahladze pruhowanego wschitko w porjadku. Pschi pschiſamknjenym rospominanju bo teź na to pokasa, so by mkody łkót dosećj pschileżnosće měł bo w kjónzu a cźerstwym powětrje wuběhaś. Wschě pokiwy so ſ wulkim dźakom pschijachu.

S **Nakez.** S nascheje wožy boły wutoru 13 młodźenzow we Njeżwaczidle pod méru. 12 ſ nich so sa khmanych špótnachu, jedyn so na próśtwu wrócźo staji.

S **Nakez.** Dwě młodej ſorniczej namakaschtej bo wutoru w Cźarzy pola Komorowa satepjenej. Najskerje běschtej pschi pschesćorćenju bo hrjebje padnyłej a pschi tym so satepiłej.

Z **Khróšćic.** W tudyšej Herbskej grychóe měješe srjedu wjeczor skótpřepytowaca kommisija zhromadźiznu. Hižo we wšěch wsach cyleho Kamjenskeho wokrjesa běchu tute kommisije skutkowałe, a srjedu běše tuta kommisija w Khróšćicach a susednych wsach swoje dźěło wukonjała. Při tym so pola wšelakich pěstowarjow skotu njedostatki zwěsćichu, kotrež maja so w pschichodze na kóždy pad wotstronić. Wosebje so na to pokaza, zo maja so kóžde léto hró-

Stary a nowy wučeŕ

Powědańczko wot Jakuba Nowaka-Kaschećanskeho.

6] (Pokračowanje.)

Młody wučeŕ pschińdźe domoj a runjeż njebě wjazy sahe, njezadasche tola hišćeze sa žanym sparom. Wotewrei žebi wokna a hladaśche won. Žuni wětr wobdźiwaschе jemu cźopśe wobliczo a schepetaśche jemu lubosne błozby do wuschow. Tyšaz hwězdow swobolachu so na njebjeskej módrinje a hladachu se swojimi jaśnymi wóczkami dele na semju, kaž chcyli nowe cźicza wuslědźiś, kiž so tu w šwojowanej wutrobje hibachu. O kak tute cźicza wucźerja wołožachu, kak jeho tyschachu! Skónczńje wja swoje hubźe se sćežny, se by jim swoju radosć, swoju srudobu wupowědał. Swaha, mjeńcźo sapocźa hudźiś; trumy saklincźachu, kaž by cźłowjek skorźit, so je wopuschczeny, wožamocźeny, prochachu ſ nutrnymi błožami wo towarstwo, lubosć, hdyž a hdyž pokasa so swaha nadźija, kiž dale a bóle pschibywaśche, rosćeśeze skónczńje wjschu srudobu sahna, a někto so w radosćinych spěwach k njebju dobywasche.

Wucźeŕ sasta nadobo. W swojim saborjenju bě zyle zabyt, so je hižo wjeczor posdźe a be wótrischo a wótrischo hudźił. Mjes tym bě so napschećziwo w šwójikowej khěži **pomaku** wokno wotewrito a pśches schkakoby žłuchasche **rjana młoda** holcźka. Lubosne synki dźěchu jej do wutrobu a wubudźichu zaćzucźa, kiž jenże snała njebě. Wucźeŕ niczo **wo tym njeznyty**, so schtó jeho hudźenju pschihyšćiucha, **najmjenje žebi** myślesche, so młyła je Leńka žlyscheć.

IV.

Sa někotre dny pschińdźe młody wucźeŕ sajo k staremu na bjeźadu; potom khodźeśe tam pschezo hušćejšcho a hušćejšcho, hdyž widźeśe, kak kady jeho widźachu; ſtónczńje bě tam wschědnoy hóśeź. Wawrikowa pscheczelnoscź, jeho wulka naſbonitosć, jeho zyle khutne, sa ſtarza tak rjane a hódne waschnie, to bě sa Dubśkeho njewuzaknite žórko, ſ kotrehoż móżeśe mnoho dobreho a wužitneho cźerpaćz. Cźim wjazy wón se schdźijowzom wokkadźowaśe, cźim bóle dyrbjeśe žebi jeho wažicź, jeho cźeśeźicź a wot njeho wukmeć.

Kusto pschewodźeśe teź młody wucźeŕ ſtareho na jeho wschědnych pschekhodach. Hdyž bě někotry cźaš w šwojim sastojnistwje dźěłał, mjeńsche tola druhdy něchto swobodneho cźaša. Njemėjesche-li Dubśki khwile, popołdnju sobu do polow ličź, běśe tola sawěsće wjeczor w małej šwójbje. Doma jeho wjeczor móhł wjeź wschо schercźeśe, bě dźeć sam lutši na schuli; hdyž pak bě jenoź khwilku pola Wawritez potrjł, bě sajo wjeśoły a šwojowny.

Ale, šnadź budźe žebi něchtó myślicź, ſtary wucźeŕ dyrbjeśe tola špodźiwnje sajimaś muž bycź, so móześe tajkeho młodźenza dozrja sa so dobycź. Haj, Wawrik bě jara dobry bjeźadowaŕ. Ale, tak vad kaž jeho Dubśki teź mějeśe a ſ nim wobkhadźowaśe, wón ſam drje bě młodeho wucźerja ſ cźejka tak ſyhnje do ſwórkowe khěže wabił: bě tam hišćeze druha a kaž bo ſdaśe ſyhnisća pschićišna jeho wschědnych wopytow, mjenujgn Leńka.

Dubśki bě sa cźaš ſwojich šłudijow a ſwojeho krótkeho dotalneho sastojnistwa malo do ſónźkeho towarstwa pschićhoł; njeběśe to teź jenże pytaŕ; bě dźe hišćeze młody a dźěłaćz jemu stajnje dožahaśeze, tak so njetrjebaśeze hladaćz, hdże by žebi na najwjeśeśeze waschnje cźaš sahnaŕ. Jeho šłudije, schułśe dźěła, wobthad ſ dźěćźimi a towarstwo prénjeho wucźerja jeho do dyła spokojachu.

Tu pschińdźe bo Dubnjowa. Na schuli bě ſam a dyrbjeśe žebi tohodła towarstwo pytaćz, hdźež móhł bo po wschědnych dźěłach a prózach hodźinku derje sabawjeźcź. So bě jemu ſa to jeho prjedowniŕ najbliźši, bo ſamo rosumi a tu namaka Leńku, holcźku tak rjanu a ſchikowanu, so rjeńscheze hišćeze ani wuhladaŕ njebě, tak pěknu a luboscźnu, jo jeje ſam nan dołhowalicź njemóżeśe, tak pschijomu, ponižnu a pózcźnu, so ju wšěch maczerje we wšy ſwojim dźowkam ſa pschikład postajachu. Wjes dźiwa, jo Leńka na Dubśkeho tajśi ſaczišcźeć cźinjeśe, kiž hišćeze pschi dalšchim ſnajomſtwje dale bóle pschiběraśe. Bórzy njeſmědźeśe ani dnja ſańcź, so njeby Leńki ſ najmjeńscha wohladaŕ. Gdyž pak we wucźerjowej małej ſtwicźzy bedźeśe a hdyž mjeńsche pschiležnosćo, bo ſ Leńku ſabawjeć, mjelcześeze ſ wjetśicha kaž by jemu **pawk** hubu ſapschadaŕ a wotmołwjeśeze ſtaremu wucźerjej na jeho praschenja hušto rospjerschcźeny, so tutón ſadźiwamy ſ hłowu wijeśeze njewěźo, ſchto žebi myślicź. A cźełodoła dha Dubśki Leńsp ſamej ſwoju mušu njeſkorźeśeze? Wona bě jeho tola ſawěśeze najlépje wuhojicź mógła! Haj ſmužitny młodźenz bo bojeśeze, so mógła jeho Leńka wotpokaſaćz a potom by hišćeze wjele wjazy cźerpjeć dyrbjał hacź někto a hdźe wšeze nadźiju by potom był.

Gdy by Dubśki wucźerjowu dźowcźiczku pschezo wobkhadźowaćz mógł, by drje jemu ſtrach bórzy ſaſchoł. Leńka wschaŕ bě teź trochu krućze na rjaneho młodźenza pohladała a wón bě ſo khětro hłuboko do jeje młodeje wutroby ſarył. Wšchěduje hdyž ſo k wjeczoru bližeśeze, njemóżeśeze ſo wona ſ woknom nakukaćz, hacź ſo ſchułśe durje hišćeze njewotewrja a hdyž wczakowany ſkónczńje wustupi, ſačerwjeni ſo Leńka ſ radoscźu a wottłupi khwataju wot wokna, so jeje njeby wuhladaŕ. A hdyž ſo ſ nanom po polach pschekhodźowaschtaj, wuſchćipnyj žebi Leńka hušto běłut janſki kwětku a wutorhowaśche łopjeschko po łopjeschku, pschi žebi pomėdaju: „Haj (luboje), Nė (njeluboje)“. Trjechiłi na pożłednje łopjeschko „haj“, źwězjeśeze ſo jej lubosne wobliczo ſ radoscźu, haj sta ſo, ſo ſwojeho nanka nadobo wotkoschi. Trjechi pak ſo na pożłednje łopjeschko „nė“, ſacźmowschtaj drje ſo jej na wokomik jaśnej wóczźy, bórzy pak ſo ſaſzy ſmješeśe, pschi žebi ſwarjo: „Schtó budźe na tajśe pschiwěrki wěricź; kwětka tola njemė, kak wopraſwdźe je, potajkim tej niczo njepkaczi, schtoż mi łopjeschko praji.“

S žylej wutrobu ſo potajkim Dubśki a Leńka lubowaschtaj; ale wobaj ſwoju pschikhilnosć pśched ſobu po mózności khowaschtaj.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

žče bělić, z čimž so wumošnosć skotu powjetši. Też druhe należnosće, kotrež su za ratarstwo ważne, so rozpominachmy.

Z Pozdec. W najbližšim času porjedża so dróha, kotraž z Pozdec do Małeho Wosyka a dale do Jělcow wjedże, a to w blizkości skały firmy Dutzmann a Co. z Kamjenca, kotraž na ležownosćach Mało-Wosyčanskeho ryćerskubła leži. Kaž je znate, skała cyle hač k puću saha a je jenoż z wobłożenjom wot puća wotšlahana. Najlěpši kamjeń pak runje spody puća a bliže k Wosykej leži a tehodła ma so tu puć přepołožić. W přichodże powjedże krótko před lěskom při mosće na lěwo a zjednoći so ze starym pućom před wutwarjenymi Wučkečanskimi kněžemi. Na tute wašnje so tež njelube zawinjenje před skału wotstroni, kotrež běše lěsa dla dospołnje njepřewidne. Z dźěłami ma so w najbližšim času započeć a při tym zawěsće rjana ličba ludźi dźěło namaka. Puć ma być 4½ metra šěroki, puć do Panec so njepřeměni.

Z Kukowa. Porjadna zhromadźizna wotrjada kat. młodźencow swj. Jurja w Kukowje wotmě so njedźelu 30. junija. Ze spěwom „Towaršnosć, ty hwězda złota“ ju zahajichmy a potom powita starši wšitkich a přeješe knjezej prezesej wjele zboża k jeho mjeninam. Dale rěčeše wo tym, kajki ma być młody katolski človjek. Chce-li pak młodźeno swój zaměr docpěć, dyrbi sebi jón wubědźić, ma so dać powučować, čiše a pilnje so wukubłować. We swojej wosadze budź stajnje z dobrym přikładom! Dale spominaše na P. Tecelina Měta a Barta-Čišinskeho, na tuteju wulkeju wótčincow, rodźenaj w Kukowje. W jeju duchu chcemy też my we našim času hišće dźěłać. Na to jimaše so słowa wysokodostojny k. prezes kaplan Hórnik a rěčeše wo swj. Pawoje Předstaješe jeho nam jako přikład zmužiteho a njebojazneho japoštoła. Też my dyrbimy kaž wón kruče stać za našu wěru a naš narod. Ze spěwom a towarstwowym postrowom bu zhromadźizna skónčena.

Z Różanta. Hižo něšto dnjow dołho widźachmy na polach wšudźe ječmjeń syc. Nětko je so też hižo z domojwoženjom w našej wokolinje započało. Srjedu widźachmy wokoło Smjeńkec też prěnje rožkowe popy na polach.

Z Ralbic. Zańdźenu sobotu, na Pětra a Pawoła, wuleća sebi rjana črjódka našich młodźencow — 24 po ličbje won ze serbskeho kraja přez holu do Mužakowa. Krótko po pječich hodźin so hižo zhromadźichmy a wujědźechmy na swojich worcelowych konikach přez Trupin-Komorow-Mortkow do Łaza. Zastachmy tu při pomniku našeho droho wótčinca Handrija Zejlerja. Naš wjednik nam skrótka rozestaja ważnosć a wuznam tuteho njezapomniteho muža. We duchu so wot njeho dźěłichmy z jeho spěwom „Rjana Łužica“. Cěrjachmy přez Šepšicy do Bexberga. Žołdk počinaše někak stonać a tuž ke krótkej zastawcy so posydnychmy wosrjedź wjeski wězo, pod zelenej lipu. Ow, kak nam tale prěnja swačina zesłodźa! Też bjez dźiwa. Zamóžachu dźěn nam naši Sunowčenjo na swojich mandolinach rjenje zahrać, zo so to jenoż tak po šiji suwaše! — Někotre serbske spěwy zanjesechmy a zaso spěchachmy dale, přez Wochoz, hdźež so na skhadźowańku we Wochozach dopomnichmy „derje poradźenu“ — dale přez čiste městačko Bělu Wodu. Skónčnje čitachmy na tafličcy při dróze „Mužakow“ a z wěstym dosćinjenjom kóždy wodychny — po třihodźinskej jězbje tu běchmy! Pomału přez město jědźechmy, so za tak rjec rjanym sławnym Mužakowom rozhladujo. Běchmy wšak někak wostrózbnjeni, mózno wšak, zo běchu wina na tym wšědne kamjentne twary, kaž w kóždym druhim měsće namdźeš, mózno też njezdwórliwy kulwaty plestr, abo też palace słónco. Tola přezahe morkotachmy. Z lěwa a z prawa wupjeraju so čorne lěsy — a počinachmy wěrić do kuzlojtosće tuteje Bożeje stwórby. K. farař Šołta nas radostnje powita. Po dopołdnišćach Božich słužbach so derje pola „Worješka“ posynichmy a čehnjechmy přez syzlojtu khódbu horje do parka na prawu stronu města. Mějachmy tu krasny wuhlad a rozhlad. Mjez tym wšak běchu też Ralbičan knježny z awtowmaj přijěli a cyle přewzaći jich witachmy. Wulkotnje nam po serbskim nyšporje jich kofej z dobrymi přiknskami zesłodźa, ze čož smy jim hišće dźensa dźakowni. Skoro wěry podobne wšak nam njebě, zo běchu dobru dójnu kruwu hižo dźeń prjedy k Mužakowej hanjeli. Rěčało wšak so pječa wo tym je, ale smjetankowy je nam wšěm zesłodźał! Zhromadnje stupachmy přez wulkotny a njesměrny park, kiž bě wjerch Pückler w swojim času założił. Z cunim hłosom zanjesechmy před hrodom serbski spěw, z někotrych woknow nam přikiwachu. Běchmy też tu zbudźili kedźbnosć a wědźachmy też tu reprezentować dostojnje Serbow drastu, rěč, spěw a wašnje. Mějachmy hišće dołhi puć před sobu a tak so rozžohnowachmy z dźaknej wutrobu a z třikróćnym „zdar“ z k. fararjom Šołtu a ze syzlojtymaj wočomaj wot swojich knježnow. — Nochcychmy dołho po smjerdźatej dróze so smykać, tohodła tłochnychmy za Běłej Wodu na prawo do Čělna. Do wjesneje cyrkwički wšak mózachmy Bohužel jenoż přez wokno kuknyć. K. kantorej bě so někak kluč złamał. Poslyšichmy so a chcychmy do Běłeho Kołmca, ale ow jej; přijědźechmy do „Troch Žonow“ — a po dobrym holanskim powětře žedźachu naši hólcy za čornym sazojitym kurom. Winychmy so do wuhlowych jamow Werminghoffa. Nimale cyła serbska wjeska, drje Bukojna z mjenom, bě tam so po času přez tute jamy zhubiła. Spěchachmy přez wulke Zdźary, Brěški do Kulowa po 3½ hodź. jězbje. Po dobrej wječeri rjana přezjedność rozpadny — tola drje mučny, ale wuloy spokojeny so kóždy z nas do swojeje wjeski wróći.

Se Schěrachowa. Pjatk běšche tonu 90 lět, so je Schěrachow žo k Sakšej přichilźelił. Přjedy běšche 36 lět dołho žiwobudnu republiku tworił. Přichopodacje a pischewjacje ža žo 4. julija 1845 w tamnišćim tachantskim hrodźiku pisches gouverniałneho radu a wokrjesjeneho hejtmana f Litoměřic, Josefa Klesandskeho a pisches wokrjesjeneho direktora města Budyšcina Eduarda f Könneritza w pischitomnosći tehdyšcheho dekana a posłajšcheho biskopa Josefa Dietricha a seniora tachantstwa Mikławscha Ssmoły f Budyšcina.

S Hołbina. Jenički džowka tyscherskeho mischtra Tilgera dyrbješe žo pisched něschto dnjemi do Wankez kliniki w Habrachcźjach dowjesć, so by žo operazniji podcźinyła. Na njesboże je žo też jeje mandželski, 23 lět stary murjeć Richard Loschka, kotryž bě pondželu se swojim mostorskim kokom f djéła f Hornjeho Friedersdorfa pischkhadżejo, padnył, do Habrachcźanskeje khorownje podacz dyrbjał a nětko je też hischcze 53 lět stary tyscherski mischtr Tilger na schehnokach wójnskeje khorosce wumrěł.

Budyske stawniske powěsće

Pjatk, 5. julija 1935.

Narodźile žu žo: Korli Jurjej Paulej, žedźarjej w Kelčicach, džowka. — Richardej Rudolfej Arnoschtej Murdingej, schofer, džowka. — Waldej Richardej Pischalekej, cźežli, džowka.

Wumrěłoj staj: Albert Bjedrich Hermann Karba, murjerski polěr, 57 lět. — Eduard Rudolf Friedrich, techn. pischistajeć, na wotp., 76 lět.

Mandželstwo pischipowědźi: Pawoł Langa, tyscherž w Bohafschezach, f Marthu Müllerez, pomoznizu w Budyschinje.

Łóńčko kwasnych hrónčkow

Kwasny wěnčk.

1.

Zeskhadźał dźeń ważny je
Dźensa mam, wy hosćo kwa:
Radostne je wyskanje,
Slónco hnady so nam jasni!
Wzmi nět, Božo, na kwas
Zwjazaneju k mandźelstwu!

Wjednik, Božo Wótče, sy
Ty nam wšědnje swěrny znowa;
Jezu, tebi spěwamy;
Zbóžne za nas maš ty słowa:
Ducho Swjaty, troštarjo,
Do wutrobow dawaš sol

Wobhnadźeni Knjezowi
Smy my hosćo kwasni tudy,
Hdyž nas radość zahori,
W kotrejž žane njejsu brudy;
Čiste žórło žiwjenja
So wšak z Boha wuliwa.

Radość časna wšitka je
Kaž mhla, kotraž khwatnj zl.
Zachodne je na swěće
Wšo, tuž so też bórzy mi
Wěčnje nam pak wostanje
Duchowne wšě wjesele.

2.

Nětk wjeselmy so kwasarjo,
Njech we nas poskakuje wšo;
Dźeń zakěł je nam radosćiwy,
Hdyž nawožeń a njewjesta
So podaštaj do mandźelstwa,
A zwjazk je jeju lubosćiwy!

Wšak wjesełosć je njebjeska,
Kiž tudy z Boha wukhadźa.
Kak njechali my Knjezej spěwać,
Hdyž wón nam škit a słónco je
A wokřewja nas bohaće?!
Na jeho chcemy khwalbu dźělać

Njech měr nam Boži wutrobu
Jow wobarnuje wjeselu
A mysle w mysli Jezusowej;
Wón wyšši hač wšón rozom je,
Nam zbóžne zbudźi wyskanje!
Tak w pyše Khrystej słužmy nowej!

3.

So Bohu dźakujmy
Za wjesele wšě kwasne,
Kiž wužiwali smy
Nět njebjeske a časne;
Hdyž z Boha wokřewi
So duša z Jezusom,
Je čěłu najlěpši
To podźeł z wjeselom.

Nas zastarał sy ty,
O Wótře wšeje hnady,
Ze wšěm, štož trjebamy;
Tuž khwalbu tebi rady
My dajmy z wutrobu,
Njech twoja hnada je
Za dušu njesmjertnu
Nam kubło najwjetše!

Po M. Urbanje.

Najnowiše z cyeloho swěta

Woheń w Drježdźanskej fabrizy.

W nozy k schtwórtkej wudyri w fabrizy schijazych a pišanskich maschinow firmy Klemenz Müller na Wulko-Sajnišej dróży woheń, kotryž je khětro schkody nacinił. Wohnjowa wobora, kotraj f jenej hadźizu pischeciwo wohnjej dźěłasche, mójesche hakle po tśihodźinskim dźěle motjeć, hdyž bě wożesbe wjetschi dźěl tśechi wotkryła. Woheń je najsterje f tym nastał, so žehliwe wuhło we tepjerni wupadny.

11lětne dźěcźo žo spalikło.

W domskim bura Däberitza w Praušitz wudyri woheń, pischi cźimž žo tśecha spali. Po sapschimnjenju wohnjowych woborow móješche žo woheń wokoło połnocy šhaschcecź. Bohužel pak je žo pischi tym 11lětny hólcźeg Christian Däberitz žobu spalił. Najsterje njeje pischi wohnju wjazy pucź won namakał a žo pischi hynym kurje sadużył. Pischi namakanju běschce cźěło hižo dospołnje swuhlene.

Wojowanje f pschešmykowarjemi.

Hižo wczera pišachmy wo wojowanju f pschešmykowarjemi pola Altenburga. Nětko k temu hischcze ksčehowaje šponimy: Němšaj złowniži běchu wobkedźbowali, so žo w lěju pola Altenburga nětkotre wožoby na napadne waschnje f nětcźim saběrachu. Sastojnizy njestatnym pischistupichu a jich žadachu, so bychu žo wupokasali. Tuczi pak cźěkachu w směru do Schellerhaua a tšelachu pischi tym do sastojnikow. Teš sastojnizy žo na to brónjow pschimachu a po dźěsschej tšelenizy žo 3 pschešmykarjo satšelichu. Teš je sastojnikow žo jedyn kriminalny hlowny straschnischtr cźežay a dwaj druhaj sastojnikaj ložo stanischtaj. Strach wo žiwjenje po dotalnych powěscźach pischi cźežkostranjenym hlownym straschnischtru bohužel njewobsteji. Pischi pschepytowanju satšelenych pschešmykarjow žo wukopa, so žo wo prjedawschich němskich kommunistow jedna, kotříž w Cźěskožłowakskej pschebywachu, a mójachu wotpohlad, kommunistiske spitzy do Němskeje pschešmykać. K temu sameršej běchu wobrońeni.

Pischi nóznej jěšdźe do šmjerće.

Cźežke wobšhadne njeschoe šta žo w nozy k pjatkej na dróży Weimar-Apolda w blischtosći měschcźanskich mjesow krajneho města. Motorske koło f dwěmaj wožobomaj laježdże w połnej jěšdźe w jawinjenju do stejaceho cźežiteho awta. Srażenje bě tak mózne, so wobaj šobudźejacej žo na městne morischtaj. Sastojnizy statneho rěcźnistwa hač do ranischich hodźin należnosć pschepytowachu. Snjeschoeznaj staj 20lětny Hans Haubitzer f Wiegendorfa pola Weimara a Ferdinand Körber se šukodneje wjsy Süßenborn, wobaj pischijědźeschtaj f njewschednej spěschnosću f Weimarsteje tšelerne a staj na šmjerći šamoj wina. Wjednik cźežiteho awta, kotryž bě wós po pschedpisanych wobšmětlit, chcyše swoju dalejšbu runje do Jeny nastupicź, jako žo njeschoe sta.

Šmjertne njeschoe na dróży Lambertzdorf-Oschatz.

Wczera pschipołdnju šnjeschoź šmjertnje na dróży Lambertzdorf-Oschatz kolešaŕ 21lětny Herbert Struntz f Murxena. Sajédże se swojim kolešom pschecźiwo pschiwěschcźacej awtowebo cźaha, pischi tym padnje f kolešom na lěwo do cźežiteho awta, kotryž w šamsnym wokomiku f druheje strony pschikhadżeschce. Koleša pschiwěschcźa dźěchu jemu pschesch hlewu, tak so šmjerć hnydom sastupi.

Njeschoźo na Tšelerni.

K cźežkemu njeschoźu dóchadźe na šwjedźenju tšelzow w Breitensteinu pola Sangerhausen. Wobšedźeć budy sajédże se swojim małym awtom tak blischo k jenemu ujeczasowemu karuselej, so žo cźołmiki karuselaa do nieho strašchu a schtyri dźěcźi žo je cźołmikow wjerhnychu. Wšitke žo pischi tym cźežay tranichu a dyrbjachu žo do khorownje pschewjeść. Mjes tranjenymi štej teš dwě dźěcźi, kotrejž tam na wocźeišćiwjenju pschebywachu.

Towarstwowski powěstnik.

Bukecy. Serbske towarstwo skhadźuje so přichodnu njedźelu 7. 7. wječor 1/8 hodź. pola Stangec w Bukecach. Přednošk je přilubjeny. Wšěch Serbow wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Njeswačidło. Serbske tow. „Jutrnica“ ma přichodnu njedźelu pop. w 3 hodź. w knježim hoscźencu swoje měsačne posedźenje. Wažnych wobzamknjenjow dla je přitomnosć wšěch sobustawow nuzna.

Předsyda.

Njebjelčicy. Serbske tow. kat. młodźencow woswjeći njedźelu 7. julija swoju nowu khorhoj. 1/2 hodź. je swjatočny nyšpor ze swjedźenskim předowanjom a poswjećenjom khorhoje. Potom je zjednanje swjedźeń, wobsteja cźe zwučowanjom a druhich sportskich předwjedźenjow na farskej zahrodźe. Wječor su we wjesnej korčmje serbske reje. Na tutón swjedźeń so cyły serbski lud wutrobnje přeprošuje. Wšitke tow. młodźencow a knježnow so ze khorhoju a z bohatym wopytom wočakuja.

Wjednistwo.

Rakecy. Sobustawy serb. tow. „Lipy“ zeńdu so přichodnu njedźelu 7. pražnika dop. hnydom po serbskich kemšach w Rakecach pola Lawškec ke krótkemu, ale jara ważnemu posedźenju dla Rózeńčanskeho zlěta.

Předsyda.

Zamołwity za politiku, fenilleton, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleŕ a za nawěšćki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje.
Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. V. 1935 2263. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Tuni 3dnjowy wosebity ćah

wot 13. — 15. julija

wot Zhorjelca

do **Hamburga-Helgolanda**

Wotjědže: 13. 7. 7.50 hodź. ze Zhorjelca, Dojědže: 16. 7. 0.30 hodź.

Jězba płaći — tam a sem — wot Lubija jenož: 2. rjadownje hr. 24.40, 3. rjadownje hr. 16.80.

Za jězbu do a wot nastupnych dwórniščo wosebiteho ćaha, we wokolu. 100 km dóstanjeće při předpołożenju jězdźeńki wosebiteho ćaha tehorunja

60% zniženja jězby.

Rozjasnjace listna dóstanjeće we wšěch wudawarnjach jězdźeńkow a w pućowańskich běrowach.

Wobkhadne hamty statn. železnicy w Zhorjelcu a Budyšinje.

W swjedźeńskich salach „Krony"

jutře njedźelu wot 6 hodźin

krónowy ball

Zastup 30 pj. Reje darmo, bjez dawka. Kónc?

Čŕrjeńske rjemjenje

wšěch družin, **rjemjenjowe tarée, rjemjenjowe wjazadła, rjemjenjowe pěstowańske srědki** poskića

A. Kurjo. na Kamjentnej hasy 9, telefon 2735, wulkowikowanje z techniskimi wolijemi a tukami, z techn. potrjebn. wěcami

---

Wšě čišćerske dźěła

serbske a němske, kaž listowe napisy, zličbowanja, kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, plakaty slubowe khartki, smjertne khartki, programy a tež přeprošenja, visitne a dźakne khartki, česne dopisy. wěncowe sekle, dopisnicy, wšě čišće, jeno- a wjacybarbne, jenož najlěpši materiał, zhotowja swědomiće, spěšnje a płaćizny hódno

knihičišćerńja a nakład „Serbskich Nowin"

w Serb. Domje **J. Cyža** Telefon 2687

Kašćowy skład

na Kotnistej hasy 2 / Tel. 2076

H. Oswald tyšeński mištr. Ráču serbski

Hdźe? daće swoje

filmy, platy atd. ruče, płaćizny hódno a derje wuwiwać?

Pola wosebiteho optikarja

Ericha Lenza

w Budyšinje na Hošic hasy 21

ZEISS TESSAR

Po zawrjenju wobkhoda tykńće swoje foto-wěcy prošu do kašća při mojim wobkhodźe. / Telefon 2134

Hdyž swjatok zwoni

potom su ći z lubym přećelom

Serbske Nowiny

Powědaju ći wšě nowosće, rozwuča će wo swěće a hospodarstwju, su ći z poradźerjom při nakupach abo předaćach a druhich należnosćach. Tehodla wostań jim swěrny też w lěće a dobuć jim nowych přećelow!

Tow. kat. serb. młodźencow w Njebjelčicach

woswieći njedźelu 7. julija swoju

khorhoj.

½2 hodź. swjatočny nyšpor ze swjedźeńskim předowanjom a poswjećenjom khorhoje. Po nyšporje wotwiwa so bohaty športowy porjad. Wječor ludowe reje.

Wšitke serbske młodostne towarstwa su na tutón swjedźeń z khorhoju wutrobnje přeprošene. **Předsyda.**

Mojemu česćenemu woteběrarstwu wozjewjam, zo sym předawanje

mjedu a pčołarsk. potrjeby

do swojeho wobkhoda, **na mjasowych wikach 6** (w khěži knjeza rěznikskeho mištra Dietrichs) přepołožił. Też w přichodźe budu so prócowaś, zo jenož z najlěpšim mjedom dowjaceho pčołarstwa posłužu.

Po tym, zo sym so hosćenjarjenja „Serbskeje hořejswe" wzdał, dźakuju so wutrobnje wšěm hosćam a přećelam z města a 29 wsow za wopokazanu swěrnu podpjeru.

W Budyšinje, w julija 1935 **Jan Heinca.**

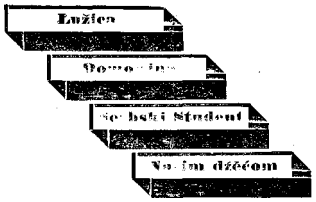
Fa. **Auto-Stelzer** měj. **W. Kiethe**

w Budyšinje na Lubijskej dróze 75. Telefon 2127

Cylindrowe wutočenje, zhotowjenje kolbnow, autowe reparatury

z modernymi specialnymi mašinami a gratami, specialnymi wobrjadnymi dźěłaćerjemi wukonjam.

Pomoc w najćežšich padach. **Za kóžde dźěło rukuju.**

To su štyri błowne přiłohi „Serbskich Nowin". Kóždy swěrny čitaŕ ma na nich swoje najwetše wjesele. Hlejće, takle wutworjejmy skhodźeńk po skhodźeńku naše „Serbske Nowiny", zo bychu stajnje zajimawše byłe. Pomhaj też ty nam twarić z tym, zo dobudźeš swojeho serbskeho susoda za čitanje našeho jenički ke ho serbskeho dźenika

SERBSKE NOWINY

„Herzogec pućowańska służba"

towaršne, wulětne, koło- a dalokojězby, jězby do módreho

z modernymi Mercedes-**omnibusami** a

Stromlinien-pućowańsk. wozom

Darmotne naćiski płaćizny jězby. Wodźenja. Wjezby čežow też do dala. Wosobowe wotnajeńske wozy.

Běro: w Budyšinje na Cyrkwinskim namješće 5, rózk Kamjentneje hasy / Telefon 3839.

Nowy transport

najlěpšich młodych čežkich wysokosućelnych kruwow, rańšopruskeho- hollandskeho křižowanja je dóšoł a stej wot dźensnišeho płaćizny hódny na předań a k zamjenjenju.

Kunath Skótna wikowańnja w Bambruchu p. Kamjenca

---

678 kolesow předach w zańdźenym lěće. To dopokazuje, zo DOBRE twory tunjo poskićam.

Wulki wubjerk derje znatych kolesow. Traś **300** na składze! Po přeću na wotpłaćowanje. Napłaćić ma so 10 hr. potom tydźeńscy znajmjeńša 2 hr.

Nowe kolesa hižo za 35 hriwnow

Z balonowej wobruču wot 45 hriwnow.

J. Šibak w Budyšinje na Mužakowskej dróze 4

Ma. schinen- Deckel, Straßen- **Guß-Schleusen Schrote,** Koch-Spar-Platten

Eisengießerei Bauer

Großröhrsdorf, Telefon 461

Auto-swěčowe reparatury

Albert Lehner

w Budyšinje na Drježdźanskej dróze 18. Telefon 3311

Kupuju złoto, słěbro, platin stare pjenjezy, bronikowe pjenjezy **MERSIOVSKY** w Budyšinje Póstske naměsto

---

KAMJENC

Kupuju złote a słěborne debjenki

nože a widlički, stare pjenjezy atd. po najwyšších cyłow. płaćiznach

Oskar Brückner rózk wěrow. pjeršćenjow (Trauring-Kob.) rózk Budyskeje a Wrótkowskeje hród.

Bolosće w nozy?

Pomhamy wam z wotrjadnej radu, z prawym pěstowanjom nohow a orthopädiskimi Lipsia-stupnjemi

Jähne

w Budyšinje, na Sulefsk. h. 9

Special. wobkh. za ćefpj. nohi

Spušćomny pohonč

pyta so k 15. julija 1935 w Pančicach čo. 4

Stepowane Moškowe Wotmjane Wjelbłud. Blidowe wulki wubjerk, jara tunjo

přikrywy

PAUL KORN

na Hošic hasy 21

w domje khorobneje pokładnje

So přistaja

Štwórtaka

15 haš 16 lět stareho, kotryž dyrbi nazymu druhe konje přewzać, pyta

bur Delan w Hornym Kunjowje.

Wotročka

pilneho a spušćomneho, pyta hnydom

bur Delan we Wotrowje

Na předań

Dźělbu trjebanych, tola k dźělu najlěpšich

wjazakow snopow a syčakow žita

prěnjorjadne fabrikaty, wosobje . płaćizny hódno na předań

Herm. Künzel, ratafsk. fabrika mašinow w Budestecach

Telefon 319.

Ručny wóz

derje zdźeržany, njese 4 centy ćeže, je tunjo na předań Ha zhoniće we wudaw. Serb. Nowin

---

Nowy, dobry

kruwjacy grat

ma něšto tuńšo na předań

Khorla Kurfürst, sedlarski mišir w Khróšćicach.

Wysokosućelna

jałojca

cyle blizko k čelenju, je na předań w Bronju čo. 6.

Młoda, wysokosućelna

kruwa

stoji na předań w Jitku č. 26 pola Rakec.

---

2 sylnaj konjej

šišku a čornaku, nětkuždźe 7 lět starej, přihódnej jako jenopřeńnikaj, so tunjo na ratarja předam **w Drježdźanach-N.** na Lipsčanskej dróze čo. 8 prawy zajězd.

Warnuju

kóždeho, kiž wo mni wopačne rěči abo rozsěrja, hewak dyrbju sudniscy žakrocić.

Jurij Bjarš we Wotrowje

Wšitke šulske knihi

serbske a němske

dostanjeće

w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

w Serbskim domje

Hojerski praktikar Schmaler ma zaso rěčne hodźiny

Zub. lěkař dr. Witschel

w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 2 (w Serbskim Domje)

je k wšěm khorobnym pokładnjam připuščeny.

Pokładn. zjednoćeństwo zubn. lěkarjow Němskeje

Městna skupina w Budyšinje

w nadawku: Dr. Ludwig

Připuščeny k wšěm khorobnym pokładnjam

zubny lěkař dr. Stritzinger

Bismarckowa dr. 3 (w Dwórniščowej hapticy)

Žonjacy lěkař dr. Greve

so z pućowanja wrócił

Přiloha k čisłu 155

SERBSKE NOWINY

Sobotu 6. julija 1935

Z wječorka po hońtwje

Je jelenjaza hońtwa bohronika;
Sso dnjowa tórowanza směruje;
Na lěh a hród so haje drěmanje,
A cyišchinko so mjele cźmicźka mika

We jěsorku je scźina wotucźiła
A baje cźicho w dušckach wětšicźka,
A rěcźka bórboli a powěda,
Kak je so kwětki kóchu pusolika.

A wurópinka stupa dele ſ hroda,
Ma rucźku stoženu na wutrobno —
Ji ſ pukotom dźe wutrobicźka mkoda.

A kujeſyk hońtwjeŕ rychle skrocźi ſ haja,
Jej spěchuje kaj jeleń napschecźo —
Ji lubohładki na wobliczku hraja.

Mrowjan.

Krej a póda

(Wobras se wšy.)

Hdyž je Zyplkej Pětr njedźelu popołdnju ſ cźitanjom Nowin tak daloko hotowy — te też w lěcźe njewotkasa, so by nastajnje wědźał, schto so w źiwdźe stawa — derje spinacźił a njewě tak prawje, schto by dalschi cźas hacź do wjeczora sapożinał, wosmje sej kij a nastaji so do pola, hdźej Boże źita po płódnym deschcźu tak rjenje stej. Abo dźe sej kaj dźensa po kruwicźki w hródži a nastaji so ſ njej na pasłwu a dawa jej njewotwjacźene brójki wotschcźipacź.

Po prawym wschak móże wschędne dny dosećź wonka być na polach. Mohło ſrosumliwe być, so jeho tam njedźelu nicźo wožźebicźe njesajima. Njedźelu wschak moht so ſ druhim sudźerać, moht takle wschitke wschędne staroscźe wotschasećź a niz, saſtaj tam wokolo brodźicź, hdźej wob tydźeń nastajnje hantěruje.

Ale to nasch Pětr njecźini. Njeńdźe jenoź na rolu ſamu a po ſwincźenych wschędnych bróſdach. Njedźelſke pola a njedźelſke pucźe ſu to, po kotrychž dźensa krocźi. Zyle hinak hacź wschędny dźeń so njedźelu po polach thodźi. To możesch so njemyleny do ſiwojich myſlí ſanóricź. Wschędne dny k tomu njedóńdźesch, masch polne ruzy wźela.

Ach ně, njeje dale wulki ſonjeŕ, tón Zyplkej Pětr, hdźe też to. Ně ně — jako bur ſteji ſ woběmaj nohomaj khětro krucźe na ſiwojej ſemi a we woprawdźitoſcźi. Ale njebźela je njebźela.

Njeje to kražne wokschewjenje, hdyž móże pódla ſwoje krowy ſamulki tu ſtacź na polu? Szyka nětko mjes ſołmiozym a ſrawjazym ſitom!

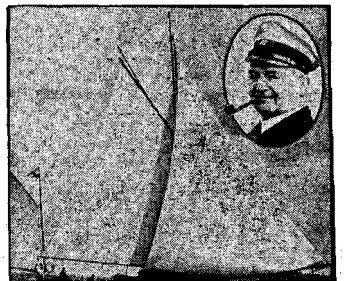
„Haj wschak haj", klepa Pětr ſ kschudom na kholowy. „Je mi waš rjanych maſotnych ſiwjelzow żel. Mój jenmierich ně, wasche ſiwjencźko je wopramdźe krótke. A ſ njeho pschespicźe hischcźe zyłu ſumu pod ſněhom. Schtoha je potom tych nětkotrych nałétnich měšazom a lěcźnych tydźenjow! Nó haj, wy wschak je wužijecźe a mjeſeliscźe ſo ſwojeho ſiwjenja. Ale, to je jenicźke lěcźo, kotreż Božiwicźe a potom je tónz ſ wami. A schtoha dożiwicźe dale na waschim blecźku ſemje? Sšnano njebźo? Je wěrno, te wužiwacźe runje tak kaj ja. Schto pak ſo tamle lebjerka na ſuźodnym polu abo nutka we wšy ſtawa a to, schtoż je ſo loniſche lěto a psched pjecź abo dźesaćź létami we ſwěcźe ſtało a schto ſnadź ſo pschichodne lěto ſtanje, to ſu ja waš ſchpaniſke wšy, wo tym nimacźe to najmjenſchego ſdaća a njemóżecźe też měcź we waschim krótkim ſiwjenju!

Pomyſlcźe jeno, schto nasch jedyn jako cźłowjek pornjo temu je! Jene ſnź po druhimi widźimy pschińcź a hicź. Snajmjenſcha połsta, schćescźdźesaćź a hdyž wyſchcźeje ſtarohy dóspějesch ſamo ſydomdźesaćź, wošomdźesaćź ſnjowo dożiwimy. A my ludźo to ſnmy, kotſiž waš ſyja a ſneja a saſtaj ſyja!

Njeje to wěrno, luba rola, njeje to tak? Ty a ja, mój dwaj to ſnmój nimo njebża, kotrajž trawje roſcź damoj ſěto wot léta.

Ow, a ty rola po prawom niż tak kaj ja. Njewosmi mi ſa ſo, ale dyrbiſch tola ſama pschidacź, ſo na tym saleźi, kak cźe woddźěłam a ſo masch ſo mi dźakowacź, hdyž ſy takle w najlépſchim porjadku. Schtoha dy było, by-li cźe w mérje wostajił a ſo wo tebje njeſtarał. Dźiwja nowina, kuſt hubjeneje ſemje — hewak nicźo. Njeje to tak? Nó, potajkim! Tuž widźiſch, schto Zyplkej Pětr do wuźiernego khadle je!

To chże ſo roli ſ zyleje ſchije ſmjecź.

Němſka płachtowa łódź pschi napschemojeđźenju ſ Ameriki do Europy ſo ſhubiła.

Płachtowa łódź „Störtebeker", kotraž ſo na wulkej regaccje ſ Rhode-Island w Ameriku do Bergena w Norwegiſkej wobđźěli, njeje ſo dotal nihđże widźała, tak ſo ma ſo najbórſche wo wożudże łódże a jeje wobđadli wocźakowacź. „Störtebeker" wjeđe kapitan Schlimbach, kotryž je jako wożeđje najſhonity wodźeŕ płachtowych łódźow ſnaty.

„Ow jej, ow jej — mój luby Zyplkej Pětrje", pocźina rola wo mérje pischpotacź a klepa jeho na ramjenje kaj takle nan ſwojeho mudrowazeho hólcźeza, „ow jej, ty mały mužiko! Najprjedy wupieraſche ſo ſe ſiwjelzami a nětko je mnu. Każ by ſmjerch wyſoko nad nami ſtał. Nicźo, nicźo — tak ſo njeſměſch wupieracź. Hlej, naſch jedyn njeje tola wot wcźerawſcheho. Njejſym jenoź tebje dla na ſwěcźe. Mam nětotre léta na khribjecźe. Dwój nan je mje hižo wobđźěłał. Dźensa widźu jeho hischcźe w ſwojej polnej brodźe na mni khođźicź a jěđźicź. A twój đźěd runje tak. Tón đźerjeſche khđuđ pschesy tak prěki, hdyž worasche. A tak đźe to dale a dale wrócźo, wjele jara wjele generazijow. A wſchitzy ſu ſo prózowali a worali a ſnjeli, runje kaj ty. Schpatne a rjane ſnź nětkajcźu. Dyrbja-li hubjene ſnź być, njemóżeſch ſ twojim wumětſtwom a ſ twojej wuſchiknoſcźu nicźo wucźinicź. Nóđ po rodźe ſym dożiwił a budu twojich potomnikow dale dożiwicź, hdyž budźeſch dawno ſabyty a ſhnity.

Ty prjedy ſtiwjelzam jich krótke źiwjenje porokowaſche. Je pola tebje ſchto hinak? Hacź ſu to tydźenje, měſazy, abo léta, ſaneje róle njebraje. Każ hižo prajach, jedyn ſplah po druhim đźe a cźaſ jenoź kak lećźi!

Jene njeſaſbże, mjenujzy źito ſame, każ pola waſ krej a lud. Te bě hižo pched tyſaz létami a tak wośtanje dalſche lětthyſaz. Wot ſnjowk k ſnjam, wot jeneho rodu k druhemu ſo dale njeje a źiwe wośtanje. A kóżde nowe źitniſchego a kóżde jenotlíwe ſtiwjelzo abo pola waſ, ſana generazija a đadyn ſ waſ njeje jenoź ſa ſebje źiwy, ale ſnmy jenoź podawarjo a kóżdy ma ſo poſtaracź, ſo to wulke a ważne ſo pschenjeſe wot đźensa na ſutſje, wot jeneho ſplaha k druhemu. Wěſch tola, kak to někto pola waſ rěka: „Ty njejſy nicźo, twój lud je wſcho!"

Zyplkej Pětr jěđźi ſ ſchđuđkom kruwicźky po khribjecźe a hwiđa ſej „Hanka, budź wjeſoła", ſo by na druhe myśle pschińschoł. Ale ſwoju rolu njemóże tak rucźe ſ myſlow pusćisćź.

„Ja đaiwam ſtiwjelzam wutk a móż a też tebi! Ty ſy mój a ja ſym twoja! Sšym hižo twojeho đźěda najmjeńſcha a budu też twojich potomnikow, twojich wnukow naſyćźećź. Ty pschińſluſchesch mi nětotre lětđźeſatki. Ale twoja krej hižo đawno a budźe hischcźe po ſta létach mi ſluſchećź. To ſo đo mnje wora ſ twojej mozu a roſcźe ſ nowej mozu w płodach a ſaſy do tebje!"

Zyplkej Pětrej chże ſo ſtoro pisće ſebje ſameho ſmjecź, hdyž nadobo ſo poklaknje a horſchcź jemje do ruki wojmje a ju ſyzu thwilu w rukomaj đźerži. Je đha Zyplkej Pětr hischcźe bur abo ſaſy hólcźeſ, kiž chże ſej tu ſapocźinacź hrajkacź! Ně, đźensa je njedźela, a jeho rosum đźensa đźěła. A jemu je ſtoro tak, kaj by w tutej horſchcźi ſemje wobđź kreje a póđy jaſnje ſacźuwał.

Stary Fryca list diktuje

Powſchitkownje ſtary Fryca njerađy widźeſche, hdyž jeho wožobinſky ſłużowni ludkarjachu a ſ tym ſhlužu ſanjechachu. To możesche ſo wón potom jara rośnjembricź. Pschi tym běsche pak wón wo wschěm, schtoż ſo ſtawadźe, ſtajnje derje wobhonjeny. Tak wón jónu ſhoni, ſo bě ſo jedyn ſ komornifkich huſarow, hewak khmany cźłowjek, do knjeźnicźki w Potsđamje khutnje ſaluđował. Na njeſđoże ſnaty.

Stawizny serbskich wsow

Podał wyšši wučeŕ K r a l.

Wichowy

wjes mjez Hrodźišćom a Wósporkom.

Z přisporjenjom serbskeho luda nastawachu pódla rodźinskich a wobsydnych wsow, kotreż so při swojim zamknjenym załožku jako kulowače abo štyrihranaki lohko njehodźachu powjetšić, wutwary abo wudwory. Wšelake tajke wutwarne sydlišća su swoje mjeno po přikładze rodźinskich wsow dostałe. Tajka wutwarna wjes su Wichowy. (Druhe tajke wutwary su Třělany, Delany, Rakojdy, Drježdźany, a wsy, kotrychž mjena su na mjena rodźinskich wsow cyle podobne: Nowoslicy, Biskopicy, Brězecy, Debšicy, Debrkecy, Ketlicy, Khrošćicy, Počaplicy, Šepšecy, Sprjejcy, Nowoslicy, Pančicy, Kozarcy atd. Přir. čit. Kwětki, dr. Mukowy nastawk str. 241!)

Što nětko wjesne mjeno „Wichowy" woznamed? Jeničke serbske słowo, z kotrymž móhle zwisować, je „wichor", a najskerje tež w druhich słowjanskich rěčach žaneho přiwuzneho słowa njeje, přetož też J. E. Smoleŕ wukladuje mjeno Wichowy jako wjes Wichowa, člowjeka z dušu kaž wichor. Dokelž je Wósporkowe zyle blizko, so dopomnimy na staru bajku wo wulkim wichorje we Wósporku, kotremuž bychu tola też Wichowske hona dyrbjale wudate być. Tutón wulki wichor bě — so wě — Wósporčanam jara njeluby. Zo bychu so jeho wobroli, dyrbjachu so wšitcy mužojo před městom zestupać a napřeco wichorej duć. Dokelž pak při tym wustachu a so přenapinachu, dyrbješe kóždy statok měchawy kupić, a nětko napřeciwo wichorej měchawy naduwachu. Po zdaću z dobrym wuspěchom. Njeđźiwamy na směšne wudebjenje a wobplećenje nowišeho časa; směmy snadno we wulkim wichorje spóznać zastarskeho Wichowskeho rycźerja jako njelubeho susoda Wósporčanow, kaž to ničo njewěšđene njeběše, hdyž so rycźerjo z měšćanami wadźachu. Wujasnjene so wě z tym mjeno Wichowow njeje.

Jako Němcy kraj dobychu, dostachu też Wichowy rycźerja za knjeza, kotryž dyrbješe ze swojimi ludźimi pomhać Budyšski hród twarić, wobtwjerdźować a šklatać, móžno pak je też, so měješe podobne přisłušnosće we Wósporku wukonjeć, kotryž bě z woprědka kralowske město, hdźež kralowski bohot bydleše, znajmjeńša w 13. lětstotku a přenjej połojcy 14. lětstotka. Přeni znaty rycźerski wobsedźeŕ Wichowow je w lěće 1485 mjenowany Hans z Maksen (v. Maxen). Pozdźišo bě z wobsedźerjom Kašpor z Maksen. Po nim namrěchu 1543 kubło jeho synojo Jurij, Hans, Kašpor, Baltsar a Erasmus. Jurij předa 1556 swój podźěl swojemu wujej Halkej z Maksen, kiž bě kěžorski rada a hamtski hejtman w Budyšinje a knjez nad Hrodźišćom. Baltsar předa swój podźěl z fórbarkom a wukupjenym kublom „Wuyenc" l. 1562 tohorunja tutemu wujej, a Kašpor přewostaji jemu swój podźěl z rycźerskim sydłom 1563. Erasmowy syn Wolf z Maksen, kotryž bě Łužiski krajny starši, swój Wichowski podźěl hišće 1625 wobsedźeše. Wón bu też 1638 škitanski knjez susodneho Wósporka, kiž bě so 1625 poddanstwa knjeza Erasma z Gersdorff nad Holešowom wukupił. 1649 dosta Wichowy swójba Hansa Wolfa ze Gersdorff. 1659 so Hornje a Delnje Wichowy rozeznawaja, podźělaj rycźerskeho wobsydstwa, kotrajž syn Hansa Wolfa z Gersdorff, Hans z Gersdorff dosta, kiž bě za sakskeho wolerskeho wjerha mjez druhim też w Danskej pobył. Tutón Hans z Gersdorff wadźeše so z Hrodźišćanskim fararjom, magistrom Marćinom Polakom (Pohle), kotryž so njechaše z tym spokojić, zo skućerjo njekazańſtwa při cyrkwinskej pokuće w cyrkwi klečachu, ale sebi dale žadaše, zo dyrbjeli też w tyncy při boku stać. Hans z Gersdorff so pola wyššeho hamta w Budyšinje wobcźežowaše, kotreż rozsudźi, zo je staće w tyncy swětne khłostanje a njesłuša k cyrkwinskej pokuće. Što wě, koho mješe njekhabłaty rycźeŕ škitać! Hans z Gersdorff prošeše wolerskeho wjerha, zo by jeho wobsydstwo z leńskeho stawa puščił, na čož bu jemu za wěsty pjenjez kubło jako namrěwstwo zwěsćene. Léta 1689 won Wichowy swojemu swakej Bjedrichej v. Nimptsch předa. Léta 1693 namrě wjes jeho syn Bjedrich, kotryž pak hižom 1693 wumrě. Nětko wobsedźeše Wichowy poslednišeho mać Hana Helena v. Nimptsch z jeho tři sotrami. Tute swoje podźěle bórzy wotstupichu swojej maćeri, kotraž so zasy woženi z knjezom v. Rohr. Po jeje smjerći léta 1712 namrě Wichowy jeje najmłódša dźowka Hana Helena v. Dyherrn rodź. v. Nimptsch. Jako tuta léta 1729 Wichowy předa za 25 000 tolerow, wustaji 40 tolerow za Wichowsku khudźinu. Pjenjezy dyrbješe nowy knjez Wolf Rudolf v. Schönberg, wojerski hejtman, po 6 proc. zadanić a dań lětnje štyrjom khudym Wichowčanam rozdźělić. Rakojdźanskich poddanow je Wolf Rudolf v. Schönberg hnydom 1729 swobodnemu knjezej z Gersdorff nad Rakojdami, Bukojnu atd. předał; běchu to jedyn połny bur, tři połburojo, tři zahrodnicy, tři khěžkarjo, kotřiž wšitcy hromadźe 3800 tolerow płacichu. 1754 kupi Wichowy Zhorjelski hamtski hejtman Arnošt Bohuchwał z Kiesewetter za 28 500 tolerow a 500 tolerow klučoweho pjenjeza, kotryž mjeješe knjeni ze Schönberg dostać. Dźesać lět pozdźišo wotstupi Kiesewetter Wichowy synej prjedownika, Wolfej Křesćijanej ze Schönberg, kotryž bě Łužiski krajny hejtman a kotrehož sebi Jeńkecy léta 1777 za škitaceho knjeza wuzwolichu. Po jeho smjerći 1786 namrě Wichowy jeho wudowa Wilhelmina Sofija Khristina rodź. v. Broizem, kotraž je 1799 swojemu wujej Karlej Bjedrichej v. Broizem, sakskemu a waršawskemu komornemu radźe, wotstupi. Tutemu wotkupi Wichowy 1804 mišnjanski hamtski hejtman Karl Hendrik Ludwik z Hajnic (Heynitz) za 67 000 tolerow. Po tutym namrě wjes 1824 jeho třeći syn Hendrik Awgust z Hajnic. Tehdom bě hódnosć kubła na 55 000 tolerow postajena. Za jeho čas Wichowy a Hrodźišćo z pomocu knježstwow pola Hrodźišćanskeho młyna kamjeńny móst twarichu přez Lubatu. Prjedy běchu tam jenož drjewjane ławy; wozy dyrbjachu přez rěku jěć, štož často dosć možno njeběše. Też so tehdy roboty wotwjazachu. 1866 bu jeho syn Adolf Beno Paul z Hajnic z wobsedźerjom Wichowow. Hišće dźensa swójba z Hajnic Wichowske rycźerskubło wobsedźi.

Z Wichowow nam Roztok žanych ležownostnych ličnow podał njeje. Też w Mukowej statisticy žane njenamakamy. Znata je Wichowska Skała w dole Lubaty. Što njedostatk w Maćičnej zběrcy, wo čož je hižo Hórnik prosył, wotstroni? Serbska čišćerinja by je rad přijała a wotedała.

bješe hač dom njewjesty tak zdaleny, so husara stajnje hodźiny dołho z hrodu wuwosta, hdyž jomu žwoju wuswolenu wopyta. Też tole kral hórły zhoni. Wón tehodla husara k sebi skasawšchi jemu porući, pjero a papjeru do ruki wsacy. Potom jemu diktowasche: „Moja najlubšcha!“ Njesbožowny husar so njemału nastrózi, ale wšcho niczo njepomhasche, dyrbjesche dale pisacz: „Kral tódu hodźinu liczi, kotruž pola Tebje pschebywam. So by stara wobusa moju njepschitomnosc w pschichodze mjenje pytnyka, ja Tebi w Braniborskim pschedmesce w naschej bliskosci zjiwiczku wotnajam. — Wostanu hacz do zmjerzce Twój zwerny —! Potom jemu kral hischcze adrezu diktowasche, kotruž wobzesche k najwjesselschemu zhodźinu husara z hkowy. A po diktacze so tak sta. Posdźischo je so husara potom se zwojej lubej wozenił. j.

Přilopk

Studentske zjednoczenstwo Saxo-Borussia w Heidelbergu suspendowane.

Nowinarski herow Heidelbergskeje university zdźeluje: Akademiski disziplinarny zud, wobstejazy z rektora prof. dr. Groha, wjednika dozentow dr. Schlütera a wjednika studentstwa dr. Scheela je po namjecze akademiskeho disziplinarneho sastojnika statneho rěčnika Hasy jenoblósnje studentski swjask Saxo-Borussia w Heidelbergu dla hrubeho franjenja winowatosczow, kotrez studentskemu swjatkej pschecziwo ludej, statej a wyschschej schuli pohsteja, wot zymskeho semestra na 4 semestry suspendowak.

Wobwinowany z Witzleben pokhosta so z tym, so so z wyschscheje schule wotstroni a semester so jemu njepi.-zliczi. Studowazy z Arnim, z Körber, z Dewitz a Menger dostachu pizomny porok. Hkowny winik, prěni scharzowany z Quast, njemózesche so pokhostacz, dokelz njeje sapizany studowazy a tohodla universitnemu zudej njepodleži.

Soudej sezěhowaze pschiczíny pschedležachu: 1. Wutoru 21. meje 1935 zmjerzachu zobustawy zjednoczenstwo Saxo-Borussitje krótko psched sapoczatkom wulkeje swonkowno-politiskeje rěcze wjednika pschijerze lischki z winom a sektom. Pschi rěczi wjednika wopuschczichu měitnosez zjednoczeństwa a podachu so zdźela z autom, zdźela pěschi w zmokingu do Heidelbergskeje korczmy. Hačzrunjez wjednik hischcze rěczesche, sastupichu z khetrej haru do korczmy, pschi czimz z Quast do sektowoje blesche dujesche. 2. 26. meje 1935 rosponiachu zobustawy zjednoczenstwaw druhim Heidelbergskim hoscenzu pschi jědźnju hromaka, kak so hromak prawje je, wozebje tez kak wjednik hromak je. 3. Sjednoczeństwo Saxo-Borussia bě[illegible] njedźiwajo pschedpisszmow tsjoch jako zobu[illegible]schijaka, kiž njeběchu immatrikulowane, a z nich dwojo ani maturu skóžikoj njebeschtaj. Zenemu z tutych njeimmatrikulowanych běsche so prěnja scharza druhemu funkzija lischczeho majora posticzika.

Korpjej Sakskoborussow zynozo samozitych semjanow a sastojnikow pschitkuscheja. S jeho nězbuschich zobustawow so w prjedawschich czasach husto wyschsche statne sastojnistwa wobsadźachu.

*

Tyzaz dźełaczeri z wohnjom wo khleb pschischko.

W Katowizach je so fabrika na lampy „Helios“ dospołnje spalika. S tym je 250 dźełaczerjow a dźełaczerkow na dołhi czaz wo khleb pschischko. Schkoda wuczini 350 000 złotych. Woheń je z rosbuchnjenjom blesche z methyl-alkoholom pjelnjenej nastał, kotrez so z pkunom sapali. — Woheń w jamach w Sosnowizach so pschezo dale rosschérja. Hasicherjo 150 ludźi wobstejazy, njemózachu dale bliże k wohnjej pschińcz, dokelz je wuwicze kura pschezo móznische. Woheń pod semju je hižom taju schkodu naczinił, so jamy měsazy dołho njebudża dźełacz mózy. Wjazy hacz 700 dźełaczeri na dołhi czaz dźełko zhubi.

Hindenburgowe pjenjezy.

2- a 5hriwnowske, kotrez w pschichodnych dnjach do wobběha pschińdu.

Lawiza roskusuje cłowjeka.

W zyłej Belgiskej a tez w połnocnej Franzowskej jako original znaty monsieur „Oxyde-Fuste“ měsesche pschi zywjich 57 letach wobzebitu radosez, hdyž mózesche pschezo nowe dopokasy zwojeje khrobkosteje a hibiczitwosteje pokasacz. Tak lěsesche, kaž so z Brüssela pische, njedawno na 30 metrow wyzoku wězu w Grand-Reny a wotewsa z njeje wjedrowu khorhojczku a donjeze ju na to saszo na wězu. Jeho wozebita luboscz pak sčkuschesche menazerjam, kotrez na hermanki do tamnischeje krajiny pschikhadźachu. Kak so wschitko dźiwasche, jako Just zebi jeneho dnja mjes hromadu lawow zebi brodu truhacz dasche. Sandźeny tydźeń, jako saszo menažerija pschi pschiležnosczi kermusche w Grand-Reny pschebywasche, wuprazi so z posmětnkom we lawach, kotrez běchu so z mlokowej bleschku wocakmyte a kotrez njeszu sraschnische hacz kóczi. Sdrjedź nozy dzysche so se skludźerjom w lawowej klětzy pokasacz. Tutón rosšuk skludźer swérjatow z wububnowanjom po zyłej wězy rosschérjesche. S dypkom 12 hodźin stupi Just wopraudze do klěti. Ldóma pak běsche sastupił, dyri jeho 3lětna lawiza z pazu tak jara, so so hnydom swjese. Jenoż z najwjetschej prózu so skludźerjej lawow poradzi, czězkostranjeneho, na hłowje a schiji krawjazeho, z pasorow rosbudźeneho swérischcza wutorhnjez. Lékar a tez hapitykar we wězy so podarmo prózowaschtaj, franjeneho wulhowacz. Hižo po tsjoch dnjach dyrbjesche „Oxyde“-Just zwoju lohkomyzlnosez se zwojim zywjenjom zapłaczicz.

Pschepławjenje Ameriki z palenzom.

Wulki njemér knježi w hrubach dowozowarjow palenza a w hrubach spekulantow wo stajnje rosczazych alkoholowych składach, tak so nowy pschiwós so ledma mjes konjumentami samészczicz hodźi. W San Francisko zamje tón czaz 250 000 listow Schottynskeho palenza, kotrez na kupzow czakaja. K tomu pschindźe, so mali pschekupzy wocakuju snizenje płaczisnow a snizenje zła jenoż najnusnischu potrjebu nakupuja. Kóždy tydźen pschihadźeju nowe łódze z palenzom a druhimi alkoholowymi napojemi. Tola pschetrjebanje alkohola w Ameriz je wjele nizsche, kaz so to swoprědka po wotstronjenju prohibizije wocakowasche.

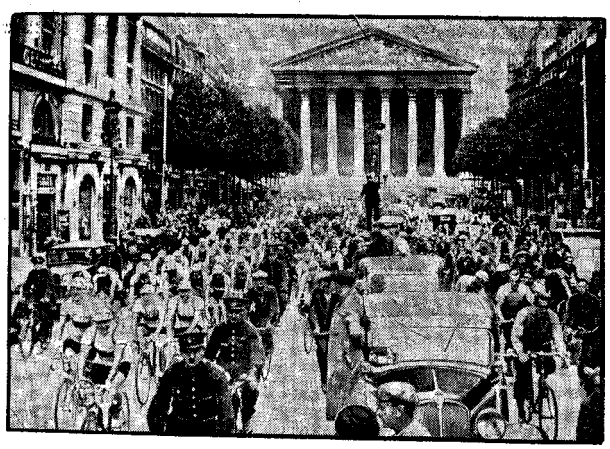
*

Sawěscenske mordarstwo na lischczej farmi. — Kón; rosohorjazeho franzowskeho kriminalneho prozeza.

Psched pschihażnym zudom w Vannes w Bretagni je so mordarski prozeż pschećiwo Michel Henriottej, zynej statneho rěčnika w Lorient a wnukej znateho franzowskeho politikarja Henriota pschi zyłym wobdźelenju franzowskeje zjawnosczje skóncził. Wobkroženy ło k 2[illegible] létam czězkemu dźełu sasudźi, hdyž běchu pschihażnizy wsche praschenja winy na mordarstwo wobtruczili. Wobkroženemu pak so wołožaze wobstejnosze pschisnachu, dokelz so w běhu jednanjow wukopa, so je słósnik herbsay czeżay poczeżeny.

Michel Henriot běsche 8. meje 1934 na zwojej lischczej farmi Loch-Ar-Guidel w Bretagni zwoju 19létnu zonu Georgette z honitwinskej tzelbu satzelił. Sawoł na to zam kriminalnu policiju a wuprazi, so zu jeju zonu słósniczy nadpadnyli a ju morili, dołhoz běsche wón na honitwje byl. Jeho wuprajenjam zo najprjedy wěrjesche. Tehodla możesche mordar so jako zarowaz pschi pohrjebje zwojeho wopora wobdźelicz. Hakle hdyž starschej samordowaneje zony listy, kotrez běschu domoj pisała, policiji pschepodaschtej a kotrez Michel Henriota jara poczeżachu, so wukopa, so je nad zwjezenje zwojeje zony krótko psched samordowanjom sawěscenje na 800 000 frankow pschi wuzłownym wumělenju wotsamknył, so so njenjes tez potom wuprazi, je-li je sawěscenja pschirodneje zmjerze njewumrěje, zamomordarstwo wobeńdże abo druhi zu samorduje, so należnoscz znowa pschepytowasche a statne rěcznistwo jemu mordarstwo wumjetowasche. Michel Henriot so na tu wusna, prajesche pak, so njeńdże tu wo derjepschemysłene mordarstwo, ale jenoż wo sabicze pschi mózným wadźenju se zwojej zonu.

Kriminalny pschipad sbudźi, hdyž bu znaty, najwjetsche roshorjenje, wosebje, dokelz wuj słósnika w politiskim zywjenju wulku rólu hraje a tez jeho nan kotryż jako statny rěcznik najprjedy pschepytowanje zam wjedźesche, je w zyłej wokolinje derje znaty. Njesbožowny nan so we, hnydom sapoda prósstwu, so by so se stat neje służby puschczit, ichtoż so tez sta. Pschi jednanju kotrez běsche sdźela jara dramatiste, so wobras, kotrz běchu zebi pschepytowazy zudnizy wo wobskorzenym czinili, hischcze z podrobnosczemi dopołnjene. Michel Henriot běsche po wuprajenju zwědkow po zwojim zamznym wuprajenju a po listach, kotrez bě jeho zona na zwojeju starscheju pisała, jara njesbožownje woženjeny. Tez pschijateho, kotsiž jeho měsazy dołho wobjedźowachu, běchu ménjenja, so je k zrudnemu końcu dóńcz dyrbjało, dokelz njeje jenoż wobskorzeny pschepath byl, ale tez jeho zona je wulke duschine zmylli mě ka. W zwojim dobrosdaczju pak dóńdźechu k wuslědku, z je Michel Henriot za zwój czin samolwity a tehodle wupraji zud na sapoczatku nasponmjeny rosšuk.

Sapoczatk Tour de France, hobrskeho wujězdźowanja z koleżami po zyłej Franzowskej, kotrez so w Parizu sapoczina. Widźimy kolojesdnych krótko po startowanju w Rue Royale

Jan Wjela-Radyžerb:

Čertowa hela w Starych Rěkach

Tón hród we měsce Budyschinje
Ma nahle brjohi k zewjeru;
We hłubokim te doke steja,
A psches tón Stare Réki du.

A z lěwoh' boka Starych Rěkow
Ta hora Brodźin sdźeha so,
Mjes ludom z wjetscha mjenowana
S tym znatym mjenom „Hrodźischcžo“.

Wy „Hrodźischcžo“ pak rěkacz mělo
To městno hrodu kralowskoh',
Wo kotrymž stare praje hronja
Se Sserbow czasa schedźiwoh'.

Na wjerchu hórki kerchow steji,
Hdźez hordy hród je nětdy stał,
Hród wjeleslawnoh' Miliducha
Kiž w starsku jow kralowal.

Tu ktaja słuzki mlódschich splahow
Pschi tyhazlétnym popjele,
Kiž khowali zu prjedownizy
We popjelnizach do semje.

Sta lět ta pkonina na wjerchu
Je stadłam była paswischczo;
Sa nasche dny pak pilni wodźa
Tam pkuh a bróny ratarjo.

Ssu nětdyzkuli wschelezy ludźo
Też tuhdy schazy pytali;
Pak podarmo w wyschěch końzach rejo
Sso sjebali we nadźiji.

Ssu z pótnej prózu dobywali
Sso do hłuboka kopajo,
A niczo njej ko wumakało
Hacz wuhło hrodu spalenoh'. —

Mjes Brodźinom a Budyschinom
Sso Schprjewja wije pomału,
A z jeje hłubokeho doka
Sso ikaty prosczia k Hrodźischku.

S tej jenej wopuchatej ikały
Na Podhród wuka prósdnjenza;
Ta znajoma je z traschnym mjenom,
A réka „Hela Czertowa“.

Pak njeje djabolska to janta
Kaž znano by so myślilo,
Ju wobhladacz zebi nětdyzkuli
Do njeje horje pina so.

To njewulka je skalna dźera
Se zmykłym pjelskim pschistupom,
A wobara do nutrow hory
Se sornowzolowym nasadkom.

Kaž powěda so w starych prajach,
W njej sadły wulke schazy su,
Tam khowane a potajene
Wot Židow nětdy w sastarsku.

A dale powěda so wschelko
Wo tym a tamnym cłowjeku,
So dostał je we starym czasu
Toh' słota měru bohatu.

A tón a tamny wobdarjeny
Je swoje měł z toh' bohatstwa;
Pak nechtóžkuli njerosumny
Je sajeł z nim do njeslóża.

Wo tom zym wjele bajow žrjschał
We młodych lětkach selenych;
Dwě powuczazej sajimawej
Wam dźenza rady pódźelił bych.

Wot luboh' dźeda powědanej
Do pomjatka zebi sajał zym,
Hdyž na njoh' pośluchajo zedźał
Pschi kadołbje zym zwěczatym.

(Powěsczi zmy hižo prjedy wosjewili. Pschisp. red.)

Cyrkwinske powěsće

3. njedźela po św. Trojizy, 7. julija 1935.

S **Budyšćina.** W Pětrowskej zyrkwi směje rano ⅛7 hodźin Boże wotkazanje farar Paul, ⅛8 hodź. předowanje farar Paul, pšich. w 12 h. předowanje sup. Berg. — W Marijinej-Marcinej zyrkwi dop. w 9 hodź. předowanje sup. Berg, pop. w 3 hodź. kšesćenska Boža słužba, farar Paul. — W Tuchoŕskej zyrkwi pop. w 6 hodź. wječorna pobožnosć, farar lic. Ludwig. Sběrka za gmejnsku diakoniju. — Póndźelu wječor ⅛9 hodź. we **evang. mkodowni na Hrodowskej haźy w biblišći truh za žony.** — Mutoru pop. ¾3 hodź. w Pětrowskej zyrkwi modleńska hodźina za njedźelnicže. — 15. julija směje kšesćanska žónska słužba św. Pětra wulět do Salkieje Schwizy (Kuhstall, Schandawy, jěba hač do Schmitki), dokelž ma žo auto skasać, maja žo pschiljewjenja najposdźišo hač do 9. julija pschewjesć (pola firmy Kuba na Kěžarskej dróhy 12), płaćizna za autobuž a za jěsbu po Lobju 3,50 hr.

Krajnozyrkwinske sjednoćenstwo. Shromadźizny we Budyšćinje: njedźelu 7. julija w 16 hodź. sahrodny zwjedźenj, wutoru w 20 hodź. mužski młodostny zwjazk, srjedu w 20 hodź. žónski młodostny zwjazk, sćitwortk we 20 hodź. biblišća hodźina. Swonka Budyšćina: njedźelu 7. julija w 15 hodź. w Rodeźach, póndźelu w 20 hodź. w Dobruchi, srjedu w 20 hodź. w Rachlowje, pjatk we 20 hodź. w Budestężach. Jónsce hodźiny: wutoru 9. jul. 20.30 hodź. w Semizach, pjatk 12. jul. w 19 hodź. w Horjnjej Hórzy, njedźelu 7. julija w 15 hodź. w Kumwaldźe.

S **Wojerez.** Rano w 7 hodź. Boże wotkazanje, farar Müller, dop. w 9 hodź. němska hłowna Boža słužba, farar Müller, dop. ½11 hodź. serbska Boža słužba, farar Schäfer; dop. w 9 hodź. hłowna Boža słužba w Kulowje, farar Hauan, pšich. w 12 hodź. serbske kšesćenja, far. Schäfer, pop. w 2 hodź. němske kšesćenja, far. Schäfer.

Katolske cyrkwinske powěsće

4. njedźela po swjatkach, 7. julija.

Tachantska cyrkej rano ¾6 hodź. Boža mša ze zhromadnym swj. woprawjenjom mužskeho a modleŕskeho apostalata. Dop. w 9 hodź. wulka Boža mša z předowanjom. Pop. w 2 hodź. nyšpor. Přileżnosć k spowědźi: Sobotu pop. wot 6—7 hodź. a wot ⅛8 hodź. do ⅛9 hodź. Njedźelu rano wot ¾6 do ⅛7 hodź. a dop. w 9 hodź. — **Serbska cyrkej.** Sobotu přileżnosć k spowědźi wot 6 do 8 hodź. njedźelu wot ⅛8 hodź. Boža mša z předowanjom, dop. w 9 hodź. wulka Boža mša ze serbskim předowanjom, w 11 hodź. šulska Boža słužba z předowanjom. W 1 hodź. serbski nyšpor, w 7 hodź. křesćanska wučba z pożohnowanjom. Bože mšě wob tydźeń rano w 7 hodź.

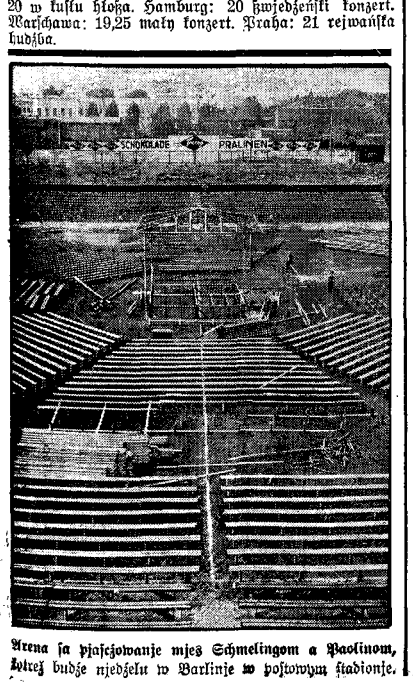
Radio

Njedźelu, 7. julija ztyschi so:

Königswusterhausen: Nimo znateho njedźelskeho programma: 6 raňšchi konzert z Hamburgskeho pschistawa, 8 ja ratarjow. 9 němska zwjatočna hodźina. 10,30 fantasije na Wulitzkich byrglach. 11,30 schpanjska ludowa hudźba. 12 pisany konzert. 16 popołdnischi konzert. 20 zwjedźenjski konzert. 21 wječorny konzert.

Lipsk: Nimo znateho njedźelskeho programma: 6 raňschi konzert z Hamburga. 8 raňscha zwjatocznosć. 12 namětna hudźba. 13 pschipołdnischi konzert. 16 popołdnischi konzert. 19 tančele. 20 wječorny konzert.

Hischcze ważne z njedźelskeho programma: Barlin: 20 w kuflu hłoha. Hamburg: 20 zwjedźenjski konzert. Warschawa: 19,25 mały konzert. Praha: 21 rejwańska hudźba.

Arena za pjaćzjowanje mjez Schmelingom a Paolinom, kotrej budźe njedźelu w Barlinje w poćtowym stadionje.

Lětadło padnje na twarjenje. — Wjednik a 5 sobulećacych so mori

Wječera dopołdnja wokoło ½12 hodźin sta žo nad Britzom pola Barlina cźežke lětadkowe nješčo. Lětadło „D—Onas", kotrejž porjadnje sa firmu Siemens z lětanischcza Tempelhof teńnische pospytowe lěty wukonja, padny z hischcze njeznateje pschicźiny ½ hodźiny po wotlecźenju na twarjenje na Jahnikej dróży cźo. 58. Wjednik lětadła a 5 žobulecźazych pschi tym žiwjenje shubi.

Wo tutym nješčožu dale shonimy, so je žo dom, na kotrejž je lětadło padnyło, hnydom zapalił, zachtož drje ma zwoju pschicźinu w tym, so je žo hischcze nimale połny benzinowny tank lětadła na dom roslał. Nješčoże je jara cźežke zcźežkwi mětło. Někotre bydlenja 3 zkhodowcho domu žo cźežzy wobschkodźichu a žo sdźěla wupalichu. Też žužodny dom je cźežzy cźerpił. Dźěl scźeny twarjenja žo pschi tym žypny a wušapny płomjo pscheraży někotre bydlenja. Sarjadnik domu Otto, běscze se swojej žonu runje pschi wobjedźe, jeho a też jeho žonu tute płomjo hrabny a hnydom mori. Nješčoże je potajkim wscho hromadze 8 žmjertnych woporow žadało. Druhich wobydleri mójescze wohnjowa wobora, kotraž z 13 woborami pschikhwata, wušwobodźicź. S 10 hadźizami žo woheń wobdźěłascze. Po krótkim cźasu běscze móžno, z pomozu z kišlikowymi aparatami a kurowymi mašćami žo do domu dobycź. Wožeběe słožichu woborniży zwoju kedźbnosć na to, so bychu za tym zlědźili, hač njeběe dalšich woporow w domje. Bohudźak nikoho njenamakachu. 3 dorosćene wožoby a dźecźo dyrbjachu žo z wopalinami a z kurom sajěbojcźeni do thorowuje pślewjesć.

Póndźelu, 8. julija ztyschi so:

Königswusterhausen: Nimo znateho wschědneho programma: 6,15 wjeśela raňscha hudźba. 11,40 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakosće. 16 konzert. 18 komorna hudźba. 20,10 pisany wječor.

Lipsk: Nimo znateho wschědneho programma: 5,50 sa burow. 6,15 raňschi konzert. 8,20 k Bachowemu lětu. 12 konzert. 17 konzert. 19 opera „Die schweigsame Frau" wot Richarda Strauża.

Hischcze ważne z dnjoweho programma: Königsberg: 20,15 konzert solistow. Wrótzkiaw: 20,10 módra póndźela. Köln: 21 Dworjakowy konzert. Frankfurt a Stuttgart: 20,10 pisany wječor. Warschawa: 20,10 złowańska hodźina. Praha: 19,25 Jana Straußowy konzert.

Pokiwy pyskej a pjeru

sollen. 1) Du sollst (wie ich hörte) krank sein. Pječa sy ty khory. Dospołna by sada rěkała: P j e č a (= strosć) „j e, z o" sy ty k h o r y. Wón je pječa statok zapalił. **Rěka,** zo sy 10 hriwnow pokradnył)dem Vernehmen nach sollst du . . .) 2) Sollte ich hdy bych hišće był njestanył(a). By snadź jabluko jědoźe było abo być mohło? (Nic: dyrbjało.)

solobik šćuka schlägt

Sommernacht, -tag lětnja nóc, lětni dźeń (nic: lěćny). Tak też: dźeń nalětni — „kaž dźeń běły nalětni". (Pful)

Žně.

My budźźemz srjedu syc. Dźensa smy len domoj wozyli a młócili a klepotali. Radwoŕskich překupe Nawkee maja hižo popy stejo. A dźensa je jich wuj woŕał.

15. 7. 1924. M. C. ze Stróžišća, 2. lětnik.

Wo polach.

Na polach rostu wšelake rostliny: rožka, pšenica, ječmjeń, wows, dźećel, hroch, koli, majs, rěpa, kał, len atd. Tam maja knoty swoje dźěry a žurki też, wězo też myše. Hnězdo ma tam zajac a škowrončk a poepula a kurotwy a druhe pólne zwěrjata. A ludźo tam rolu dźělaju, woraju, wlóča a syja a syku a rěpu torhaju a běrny zběraju, kopaju a pleju, přiliwaju, hnój kidaju atd. Pola su dołhe a kuše, wulke a małe, šěłroke a wuzke, dobre a hubjene.

25. 11. 22. Fr. Hańža z Khelna.

Dobre měnjenje.

W dalokich cuzych krajach knjeżeše w dawnych časach mócny kral. Njebě hišće dołho trón swojich wótcow nastupił — a tola bě so hižo jara prócował, ze sprawnosću a mudrosću knjeżić a swój lud zbožowny sćinić. Khudych a potłóčenych bě skitował, bě dawał mudre kaznje a wjele k lěpšemu swojich poddanow skutkował. Lud jeho česćeše a lubowaše jako miłeho knjeza.

Jónu wječor sedźeše kral, po ćežkim, zamołwjenja połnym dźele wotpočujo, samlutki we swojej najpyšnišej stwě a spominaše na zašły dźeń. Tu jemu nadobo myslička zeskhadźa, zo by wšitko dobre, štož bě skutkował, na papjeru napisał ał z tym zabyću wukhował. A tak też sćini. Zapisowaše na papjeru kóždy dobry skutk. Bórzy měješe stronu połnu, a spokojny čitaše hišće raz napisane. Tola hlej, lědom bě z tym započał, wumazny nječtó wot zady wšitke rynčki — jenož prěni rynčk stejo wosta. Hněwny so wjerch wobhladny, štó sebi tajku khrohłosć dowola. Ale nikoho njewuhlada — dźiwaše so njemało nad tak dźiwnuškim činjenjom.

W tym samym wokomiku pak zaklinča hłós jeneho z njebjes, kotryž tole rěčeše: „Što tu činiš, smjertny człowječe! Bóh Knjez, kotryž wšitko widźi, před kotrehož wočomaj ani najmjeńša wačka njeje skhowana, před kotrymž su też człowječe mysle a čuća zjawne, tutón Bóh tajke zličbowanje, kajkež tu pišeš, nihdy njecha. Jemu so dobre jenož potom spodoba, hdyž je z čistej myslu, w dobrym měnjenju wuwjedźeš. A runje to je wšitkim twojim skutkam falowało. Twoji poddanjo wšak je česćachu jako wulke, sławne, ale pola Boha ničo njepłaćachu. Hlej, ty dźž jenož hordosće a česćelakomnosće dla njezbožownym a khudym pomhaše a jich wobdarowaše. Sławne mjeno chcyše sebi dobyć. Sy wšak z połnymaj rukomaj dawał, tola zasłužby z tym pak njeměł. Wšitko, štož sy tu napisał, před Bohom ničo njepłaći. Do njebjeskich knihow je jandźel Boži jenož jedyn twój skutk zapisał: „Jónu sy khudej wudowje móšeń pjenjez daril, bě samlutki a nichtó to widźał njeje. To bě jenički zasłužbny skutk!"

Tu womjelkny njebjeski posoł, a kral, kotremuž hewak nichtó njebě porokować směł, mjelčeše. So hańbujo spózna, zo bě tutón hłós runje tak rěčał, kaž husto dosć jeho swědomje. Njebjeski hłós bě jemu nětko prawy puć do přichoda pokazał. — —

A što wy, dźěći, wuknjeće z tutoho powědańčka? Dobre měnjenje je wšitkim skutkam trěbne, dyrbjali tute před Bohom měć płaćiwosće. Tuž dyrbimy wšitko, też najsnadniši dobry skutk, wuwjesć k Božej česći!

Frane Kral (1906).

Žaba a myška.

Běše do žni. Žito bě skoro dozrawiło, a słónčko paleše a smaleše. Trawička na łuey bě wša zwjadła a zdaše so, jako by wša łučka drěmała. A tola bě tu dosć žiwjenja. Bručki a muški a wački mějachu dosć nuzne tu blizko při zemi.

Tu a tam so njekdźiwliwa muška přibliži hač k zemi, ale w tym wokomiku ju hižo potrjechi njezbožo. Delka na zemi sedźeše žaba, tajka stara, wulka. Zdaše so, kaž by drěmała, ale tak bórzy hač so někajka muška abo wačka jej přibliži, šlapny ju wona ze swojej wulkej tlamu. A tak je sydała dźeń wote dnja ta žaba a čakała na njekedźbliwe muški a wački.

Hdyž so žaba raz wróćeše z jeneho wuléta, zetka so po puću z małej myšku. Myška ju wohladawši, so ji směješe. „Nó ty stara žaba, njeje so ći hišće wostudźiłoł, na te muški a wački a bručki čakać? Wěš, tak čežko sebi ja to nječinju. Ja doběhnu sebi na polo; tam překusam stwjelco, hač padnje kłós na zemju. To mam potom hosćinu. Haj, a mój kabat je kaž somoćany a rjana sym, zo so ludźom lubju. Ty pak sy wohidne stworjenje. Kóždy so wotwobroći wot tebje! Phi na tebje!"

„Što je wo to?" wotmołwi žaba. „Ja dopjelnjam štož je mi mój stworićel přikazał a njedźiwam na to, hač so komu spodoham. Myslu pak sej, zo je lěpje, sprawnje z muškami so žiwić, dyžli burej zorno z pola kradnyć. Dočakaj jeno, přindźe čas, kiž ći to dopokaza!" —

Přišle su žně. Cyłe polo bě posyčene, jenož mały wosrědk přeńcy hišće steješe. Sta pak so, zo jena žaba skoči pod kosu a syyck ju mori. „Wboha žabka", wobžarowaše wón.

Na polu bě też štyrilětny Michałk, a tón wuhladawši te žaby, chcyše za nimi běhać, ale nan jemu to zakaza a rjekny: „Žaby su nam buram wužitne stworjeńcka. Hdźež je wjele žabow, tam je była trejda najkmaniša."

Syccy bjerjechu so nětko też na kedźbu, zo njebychu žaneje žaby morili.

Hdyž běchu skoro dosykli, namakachu na šćernišču hnězdo pólnych myši. Mjez tymi bě też nam hižo znata myška. Mužoju hnydom ze swojimi kosami do toho hnězda rubachu a wšitke myše skónčowachu.

Hdyž wona pyšna myška na zemi ležo mrěješe, přiskakowaše žaba k njej. Wobžarowaše ju a dale skakajo rěčeše sebi: „Što jej nětko pomha ta somoćana drasta, te rjane čěłko? Njesprawna je była a bura wobkradnyła, a nětko za to ma — smjerć. Lěpje je lěpje, a wěrne je słowo: „Radšo khuda, ale sprawna."

Bajka. Napisał Milovicki. Přeł. Franc Kral.

Hospodarski kučik

Wo picowanju swini

Swinjo wostanje za połnócne krajiny najważniše domjace skoćo pódla howjada. Kaž je za howjado waž ne, što a kak je pieuješ, tak też wěsće za swinjo. Dokelž mnozy swinjo na cyle wopačne wašnje zežiwjeja, je bjez dźiwa, zo často prěki dźe, zo skoćo skhori, zo hinje.

Najwjetša wopačnosć je wězo to, zo so swinjeću wjele židkeho (picy) dawa a zorno zwjetša warjene.

Tohodla swinjo picu dale njerozkusa, šlapa ju, a sćěhwk toho je, zo wjele cyrobiznow njewužitych do hnoja dźe.

Jeli žane skoćo, ma swinjo čelesa a zuby w nimaj, kotrež na to pokazuja, zo móže a zo dyrbi kusać; też ma pucherje a slény, kotrež přeradźeja, zo ma so ze suchej picu bóle žiwić, hač ze židkej. Ze židkej picu přińdźe wjele wlóhi do čéła, z tym čerpja pluca, črjewa a jěrchenje, kotrež maja z čéła zbytnu wlóhu wotwodźować. Też so židka pica do sudow kida, hdźež kisa, plěsni, tłaje: z kisałeho pak nadobywa swinjo špatne kosće, na kotrež ma so tola wšo dalše twarić.

Rozumne prawidła picowanja swini su tute:

1. Młodemu skoćeću dawaj zorno a łuščiny (hroch, majs, hejduš) rozmjećene abo šrótowane, ženje pak rozmlěte kaž muka.

2. Hdyž su zuby dorosćene, směš zorno cyle dawać.

3. Skoćo, kotrež wot spočatka cyle zorno dostało njeje, tajke też pozdźišo dostawać njesmě, dokelž jo njekusane pózneje. Dyrbiš potajkim swoje běhaki najprejdy na šrót, pozdźišo na zorno nawućić.

4. Zorno ma so swinjeću suche dawać, ženje wjele nadobo, za to časćišo wob dźeń, zo wšo rozdźěla a wužije.

5. Dawaš-li womješk (wotruby, ržanu muku, majs atd.), dyrbiš najprjedy huste ćešto naměšeć a drjebjeny wosuch, khléb atd. přiměšeć, zo so swinjo na kusanje zwuči.

6. Pica ma so doprědka dawać (prjedy zorna atd.), a to w snadnej měrje.

Maš-li tuto kedźbu, změješ swinje, kotrež přibéraja. Chceš-li do domu rězać, přińdźeš najdale, hdyž mjećene zorno (jónu na kamjeń puščene) mjetaš; chceš-li skoćo předać, činiš khmanišo, hdyž cyle zorno ćisnješ, tola wobojo suche. Młodemu swinjeću směš tam a sem łžicu fosforokisałeho kalka dawać, kiž jo kosći ćéri; tola njedawaj ženje krydu, kotraž kisalinu w žołdku zesrěba, tuteje pak trjeba skoćo k předźělanju wšeje picy. Warjena pica měła so swinjom jenož dawać, hdyž su khorowate a krućišeho njeznjesu. Toho njech so hospozy dźerža.

Wukidanje hnoja

Stawa so po naturiskich zakonjach, zo so wšě dusyki — a do tutych słuša hnój z hródže — rozwjazuja: z tutoho tłoća nastawaja nowe hnójne elementy, kaž amoniak, wuhlowa kisalina, sele; jeli so ničo njestanje, zo so tute rozćěkace elementy złoja, rozbroja so pak w powětře (z toho přińdže płodnosć dešćow) pak wotwjedu so z wodu. Pódla amoniaka přisadźi hnój bórzy kali a fosfor: runje tute elementy su za płodnosć role najwažniše a tež najdrózše.

Zo by so škoda wotwobroćila, dyrbi so hnój bórzy a prawje dobry na rolu zwozyć, tam też bjez komdźenja so rozkidać a hodźi-li so, zaworać. Sněh a dešć zapraskatej wulki dźěl hnojacych žiwjelow do role, kotrež na dworje so přisadźeja. Na to, zo so hnój hnydom rozkida, ma so wosebje nazymu hladać: často zmjerznu hromadki w novembru a zmjerska dla njehodźi so hnój k rozkidanju hač do naléća. A hišće we naléću haći so wqranje: rola roztaje spěšniše, hač hnój a tak dyrbi so hromadkow dla naletne dźěło wotstorkować.

Njewož ženje wjacy hnoja na polo, hač móžeš tón dźeń rozkidać; lěpje tola, zo w hródźi wostanje, dyžli na hromadkach kónca bjerje; też na dworje na hromadźe móžeš jón z juchu wobliwać, zo wlóhu dobudźe — to njehodźi so na polu wjacy.

Najsprawniše je přeco: z hródže na polo, kidać a zaworać. Hdźeżkuliž maš polo próždne, nawoź hnoja a rozkidaj. Rola so z tym zapari a hnój je na polo rozkidany lěpje skhowany, hač doma: To, štož rozkidany hnój na polu přisadźi, tajki bar njeje, kaž prajachu. Lěpje snadnu přisadu, dyžli nadobnu, kajkaž so we hromadźe na dworje wotwobroćić njehodźi.

Rozwučowace drobnosće

Kóń trjeba wšěndnje 20—30litrow wody; tuta ma 12 stop. R. być, najlepje z rěki. Zymne kužoły a studnje su škódne a płodźa ćečenje. Hłódny kóń ženje pića **ło** jědźe dostać nima; w lěće tykń jemu prjedy horstkud dźećela abo trawy, w zymje morchej, rěpu abo dyno namačane. Cyłu picu nadobo dawać, njećini derje, po něćim, tak zo jědź a pica so wotměnitej. Ma so na to hladać, zo so skotej woda njedawa, do kotrejež jucha z dwora, hródže a moč z pjato rózka ćeče: z tym nastawaja zawdaća (typhus) z wěstej smjerću.

Kóń postajene této nima, ale traje, za čimž so hłada a na kedźbu bjerje; někotry je z 15. lětom skóncowany, zo dyrbi k dračej, druhi dźěła hišće z 30 létami. W Jendźelskej měješe wóndy hospodar tři konje, kotrež z 35, 37 a 39 létami hišće na rolu khodźachu. Najwjacy koni skónceje ćečenje (kolika); ćim dlěje tutu khorosć wotk onja wotwobroćeš, ćim dlěje služi ći skoćo.

Wšě zwonkowne znamjenja, hač je kruwa dobra dejka, jebaja; najwěsćišo je přeco, hdyž wěš, zwotkal howjado je. Jeli bě kruwa dobra dejka, budźe to też jałojčka. We wjetšich hospodarstwach wjedu tohodla też knihu plahowanja; wo kóždej jałojcy je zapisane, što je kruwa nadejiła. A tak postaja so z časom to skoćo k wužitkej, druhe ke kormjenju. My na to hišće mało dźiwamy, wězo sebi — do škody!

W naléću pakosća pčoły rady pola susodnych rojow; tajkim je dźěło strowe a tute přiwobroćeš pakosćerkam, hdyž jim pěska a rězu před wulět nasypaš. Tak mjetaja tuto won a nimaja khwile na pryzle.

Rózam, kotrež chcež wo jstwje khować, naměšej do pjerśće něšto sazow: tute hoja a hnoja.

Najstrowiše ze wšeho sadu wostanje **winowa kl**; hižo někotry je so na khorosće dycha a žiwota z wu- žiwanjom kićow wulěkował. Nasadźej zažne wina, kotrež tola hač do srjedź septembra dozrawa; njesadźej huste, njewotrězaj wjele po kćenju, ale zawodźej halozy; njesadźej do mokreje (zymneje) pjerść, ale na městno, hdźež so slónco staja, w zymje wodźěwaj.

Hospodarski rozhlad

Sobotu 6. julija 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,484	100 polsk. złotych	46,905
1 jendźelski punt	12,275	100 čěskosł. krónow	10,34
100 šwajc. frankow	81,14	100 franc. frankow	16,405

Barlinska burša z dnja 5. julija. Burša běše dale kruta a wobjerbej na montanowych akcijowych wikach běše žiwy wobkhod. Druhe witi běchu jara měrne a postup kursow měrjachy swoju pśchiśinu w tym, so njebě- šche materiala. Burša steješe też pod dobrym sacjišćo- jom němsko-pólskich rozrěčowanjow. Też z hospodar- stwa dalše nastorki pśchedźejachu. Wobjebje wobwobja- wašche so połěpšenje wukrajneho wobkhoda na želeo- wych wikach. Vereinigte Stahl postupichu pśchi wobroc- će 120 000 hr. wo nimale 2 proz. Mannesmann pśchi wobrocje 180 000 hr. wo 1,25 proz. Na rentowych wi- kach kursy skerje popušćowachu. Sa to pak wukrajne renty zdźěla postupichu.

Barlinske žitne wulkowiki. Na tónzu tydźenja běchu žitne wulkowiki jara měrne. Pšeńcyny a rožki je dosć na wikach. Mlyny nimaja sa wobě družinje pśchewulki sajim, hač runjeż so do Sakkseje pśchidawk sa dowos sa starych kontraktow spokoja. Mowjha je jenož mał na wi- rožku poticijeja. Potrjeba muki so j wotwokanjom se kach. Sa jećmjeń so połoženje hišće wujašnjiło.

Wežera płacjeśe w Barlinje zentnar

pšeńcyny W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožki R 8: 8,25 hr., R 11: 8,40 hr., — jećmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Witi w Sforzejzu.

Pšeńca (100 kilogr.) 20,20 hr., rožka 16,30 hr., jećmjeń nalětni 16,80 hr., jećmjeń najmšti 16,30 hr., wowš 15,50—16,20 hr., běrny, zentnar 2,35—2,55 hr., butra 71—73 pj., jeja 8—10 pj.

Twora		Němski wuplod: Najniša płaćizna pj.	Němski wuplod: Najwyša płaćizna pj.	Wuchrany wuplod pj.	Twora		Němski wuplod: Najniša płaćizna pj.	Němski wuplod: Najwyša płaćizna pj.	Wuchrany wuplod pj.
Boby (Buny)	punt	40	45	—	Solotej	košćk	5	10	—
Hroch	»	20	25	—	Sćerbak	»	—	—	—
Kórki za solotej	»	—	35	—	Koscadk	punt	—	—	—
Kórki k nalćadź.	»	—	—	—	Selerij	štuka	—	—	—
Kórki (žonop.)	»	—	—	—	Selerij	punt	—	—	—
Sydrojty kał	štuka	20	40	—	Łoboda	»	—	—	—
Běły kał	punt	—	15	—	Rapunelki	»	—	—	—
Čerwjeny kał	»	—	—	—	Tomaty	»	—	70	40
Wirsingowy kał	»	—	20	—	Cybla	»	—	—	18
Pupkaty kał	»	—	—	—	Hromak	»	—	80	—
Zeleny kał	»	—	—	—	Krěn	»	—	—	—
Kolrabi mlod.)	št.	5	10	—	Champignony	»	—	—	—
Kolrabi (stary)	pt	—	—	—	Cerstwe hriby	litr	40	60	—
Karoty	walćk	—	15	—	Sušene hriby	litr	30	40	—
Karotv	punt	20	25	—	Dobre jabłuka	punt	—	—	80
Korjeń pětršylki	»	—	—	—	Jabluka k warj.	»	—	—	—
Porej	»	—	—	—	Dobre krušwy	»	—	—	—
Radiski	walćk	5	8	—	Krušwy k warj.	»	—	—	—
Rjetkej	štuka	—	—	—	Wišnje	»	30	45	—
Rjetkej	punt	—	—	—	Słowki	»	—	—	60
Rjewjeń	»	10	13	—	Brěski	»	—	—	60
Čerwjena rěpa	»	—	—	—	Aprikosy	»	—	—	60
Kulrěpa	»	—	—	—	Wino	»	—	—	—

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

6. julija 1935 po hamtskim postajenju.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora		najniše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,60	1,80
Ćelace mjaso	1 kg	1,60	2,00
Skopjace mjaso	1 kg	2,00	2,40
Swinjace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmałc	1 kg	2,00	2,20
Pšeńcna muka	1 kg	0,38	0,56
Rżana muka	1 kg	0,34	0,36
Khléb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny,	1 kg	0,09	0,10
Rajs	1 kg	0,28	0,80
Hroch	1 kg	0,56	0,84
Soki	1 kg	0,40	0,90
Amerikanski swinjacy šmałc	1 kg	—	—
Sušeny polć	1 kg	—	2,00
Dobre mioko	1 litr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,84	3,24
Jeja	štuka	0,08	0,10
Jědźne buny	1 kg	0,28	0,40
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 litr.	—	0,44
Kam ećne wuhlo (dom. tepl.)	1 ctr	—	1,75
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,15

Wićne płaćizny w Budyšinje.

6. julija 1935.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.
Najlepše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet		najniša płaćizna hr.	najwyša płaćizna hr.
Pšeńca, 76-77 kruta płaćizna	50 kg	—	10,20
Pšeńca —·— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaćizna	50 kg	—	8,25
Rožka —·— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Jećmjeń, lěhny	50 kg	—	—
Jećmjeń, nazymski, 2rjadkaty	50 kg	—	—
Picowański jećmjeń 59-60 kg	kr. pł.	—	8,20
Wows 48—49 kg kruta płać.		—	8,00
Wows	50 kg	—	—
Raps	50 kg	—	—
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł.	50 kg	—	—
Běrny (w małowikowanju)	50 kg	—	—
Syno	50 kg	—	3,00
Słoma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	2,50
Słoma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	—	2,75
Słoma z cypami młóćena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	1 štk.	—	0,09
Pšeńč. muka Type 502	50 kg*	—	16,95
Pšeńcna muka Type 790	50 kg	—	15,45
Rżana muka Type 997	50 kg*	—	12 65
Pšeńč. wotruby wokrjes. młyn	50 kg	—	6,80
Wikowańske pšeńcne wotruby	50 kg	6,75	7,00
Rżane wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	5,85
Wikowańske rżane wotruby	50 kg	6,00	6,20
Husy	1 štk.	1,80	4,00
Prosata 801 štuk	1 štk.	15,00	25,00

(Swinjace wiki běchu srěnje.)

Płaćizny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

5. julija 1935 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 153.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	41
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	41
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	38—40
Mjenje picowane wšěch starobow	33—37

Byki: 314.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	41
Połnomjasne, młódše	41
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	37—40
Špatne	33—36

Jałojcy a kruwy: 1357.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	40—41
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	33—38
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	26—31
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—25
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 1387.

Najlepše wukormjene (1. družiny)	52—58
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	—
Špatne (3.)	35—40

Wowcy: 5165.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	35—36
Starše wukormjene (6.)	32—34
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	23—30

Swinje: 10233.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1½ lět stare	51
Wukormjene	50
Mjasne	48—50
Špatne	46—48
Rancy a kundrosy	48

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	5. 7.	4. 7.		5. 7.	4. 7.
Pšeńca	172,0	172,0	buny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	172,0	172,0	woka	—	—
jećmjeń now.	—	—	módre łubiny	10,5-11,2	10,2-11,2
jećmjeń, nat.	—	—	žołte łupiny	13,7-14,7	14,0-14,7
wows	—	—	reradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	—	—	lany wosušk	7,65	7,65
rżana muka	23,00	23,00	such. truhanč.	4,77	4,77
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,75	8,75
rżane „	10,31	10,31	syno, 50 kg		
raps	—	—	rżana sloma		
broch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
meluški	20,0-22,0	20,0-22,0	ječna „		

Płaćizna za pšeńcu za wupłodźenja 8: 204.0 9: 206.0
Płaćizna za rožku za wupłodźenja 8: 165.0 11: 168.0
Płaćizna za jećmjeń za wupłodźenja 7: 164.0 9: 169.0
Płaćizna za wowsu za wupłodźenja 9: — 13: 617.0

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., za póače a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo, płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 156 | Budyšin — Póndźelu 8. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Rosenberg a Frick dźěłenje zjawneho žiwjenja wot wěruwuznaća žadataj

Münsterski biskop je wyšischemu presidentej westfalskeje provinzy pišmo pósłał, w kotrymž žadasche, so by knježenstwo němšk. statnemu wodźerjej Alfredej Rosenbergej w Münsteru w sjawnosći rěčeć njedało. Shromadźizna je pak so bobotu wotměla a Rosenberg je Münsterskemu biskopej z wótrej rěču wotmolwił a sdobom pšeće katolskim towaršwam a organizacijam rěčał. Münsterski biskop bě w žiwojim pišmje prajił: Po sdaću mjeńšina zawjedźenych a naspěchowanych pšiwižowarjow noweho pohanstwa Rosenbergowy pšikład powita a sa njepschećelske demonstrazije pšeciwo kschesćanjstwu wuzije. Kschesćijanske wobydleństwo w Münsteru by Rosenbergowe wustupjenje jako „naschkaraze wuzadanje" a jako wuzmělschenje swojeje najdźiwjeschšeje a najwoprawnischeje nabožiny sačuwało a by tehodła mohło k wosudnym sranjenjam dóšć.

Rosenberg w swojej rěči praji, so biskopej Klimantej Augustej niz jako privatna wosoba, ale w mjenje nazionalsozialistiskeje strony wotmolwja. Tutón, zyły nazionalsozialistiski stronu a dźensnišchi stat wuzadazy list pšchi tym pokazuje, schto na wěstych městnach jako tak mjenowanu nabožinsku swobodu rosumja: mjenujcy potločenje wschěch nahladow, kotrejž njeje pšches jene s městnymi dogmatami. Zentrumisy wjednizy su kědźbatli swuženi byli, w Němskej knježeć a swoje sajimy tež pšeciwo powschitkownemu Němskemu pšeciwschowjeć, so hischcze njejsu sapschijeli, so žmty dźensa w nowym cžasu žiwi, hdyž so zyły němski ludowy sajim wysche jenostronskeho a klažeho sajima staja.

Wotpokazuje porok, jako by nazionalsozialistiska strona tak mjenowana mjeńschina sawjedźenych a naschćiwanych pšiwižowarjow noweho pohanstwa hamtsku shromadźiznu k njepschećelnym demonstrazijam pšeciwo kschesćanstwu wuziwaka. To je s niczim wopraunjene wuzadanje.

Nazionalsozialismus, kotryž je bolschewizmus w Němskej porasył w cžasu, jako zyrkej jón njemóžesche pschewinyć, je sa kschesćanstwo wjazy dokonjak, dyžli wschě strony w Němskej hromadźe.

Kschesćijanstwu njepschećelska demonstrazija se strony nazionalsozialistiskeje strony njeje žo ženje staka. Najhórsche kschesćanstwu njepschećelske demonstrazije, kotrejž mózachu žo myslicz, běchu swjatki zentrumskeje strony s atheistiskimi marksistiskimi wjednikami.

Biskopowy list blisko s hrožnjom mjesuje, so by jemu zyrkwinjsky podstajenych katholskich Němzow k njemčeram nawabił. Rěči žo wjele wo pschesćěhanju zyrkwje we wukraju. Hdyž jedyn biskop žam take listy pšchećiwo němskostatnemu wodźerjej nazionalsozialistiskeje strony pišo, a biskopa tehodła njejimaju, to dopokazuje, kak sněžliwy je nazionalsozialistiski stat pschećiwo sastupjerjej kschesćijanskeho wěrywuznaća.

Němskostatny snutskowny minister dr. Frick žo potom zwłowa jimasche a praji, so wo to dźe, **so žo zentrumski duch s němskeho luda zhubi.** Bohužel dyrbi rjec, so wón tu w Münsteru hischcze jara wjele ścheri. Schto dyrbju k temu rjec, so je w nowej Němskej hischcze mózno, so wobsche zyrkwinske městno wot statneje mozy žada, so by němskemu wodźerjej wučenja stroninych zwětowych nahladow zlowo w Münsteru sakasał?

Pokazuju na to: Nazionalsozialistiska němska dźěłaćerska strona je nóschetka politiskeje wole nazionalsozialistiskeje strony stata a stat je wukonjeł tuteje nazionalsozialistiskeje wole. Mózu tajke pschizpicze też jako sastupjer statneje mozy je wschej rozsudnosću wotpokazać. O Němszy ludowi towarschojo dyrbimy žo hladacz, strazowacz! Mamy w Němskej wschelake organizasije, pjecza njepotkitkeho waschnja, kotrejž pak po sadnich sdobach a nabožinu sujewužiju hischcze pschezo pytaju, politiski woliw w Němskej wukonjecz a lud nazionalsozialistiskemu statej wotzuzbnicz. Mamy hischcze pschezo organizasije w sjanym žiwjenju Němskeje, kotrejž pschećiwnistwo wěrywuznaćowo do luda nosycha. My nazionalsozialistojo zadamy, so by žo zyke sjawne žiwjenje wot wěrywuznaćow dźělilo. Maja hischcze dźensa katolske sastojnske towarstwa smyslu? Mamy jenicžzy němschi sastojnikow. Abo ma hischcze smyslu, katolske dźeći měcz? Nochzemy ani katolschi ani protestantschi nowin, ale jenož němske dźenniki. Dyrbju hischcze rjec, so katolske towarstwa powokanjow, kaž towarschne towarstwa a wěruwuznawarske młodźinske organizasije, žo do nascheho dźěnjnischeho cžasa wjazy njehodźa, a so žo husto na stronach wukonjeja, kotrejž dyrbi nazionalsozialistiski stat k dopjelnjenju swojich nazionalsozialistiskich wukładarskich a druhich nadawkow žann sa žeže žadacz.

Wschě tele wězy móza němski ludowu shromadnosć, a měnja, so smy mohli s pohlednich tyhaj lět dosć nawukmyć, so je schkódne, hdyž tajke napschećiwnosće mjes zyrkwinskimi a zwětnymi mozami abo wěrywuznaćenmi dale w němskim ludu wobsteja.

Hobrski programm amerikanskeho wojerskeho lětarstwa

Amerikanske wojerske ministerstwo je twar noweho wulkeho bombymjetazeho lětadła na zwěrcze niedospěteje wojowańskeje zylnosće a lětarskeho najwjetscheho dokonjenja kasało a je tón zamy dźeń **hobrski programm 500 nowych samótnistwowych lětadłow wschěch typow** pschipowědźiło, kotryž dyrbi žo hižo w augustsie wupiłacz a skasacz.s Kaž je widźecz, žo twarski programm na nasponjenja wulkich łódźiwowych manewrow w Cžichim oceanje blisko Honolulu sepjera, pschi kotrychž žu žo wospjet swučowanja wójnskich namórnistwowych lětadłow pschewjedle. Programm, kotryž dyrbi žo s nakoženjom 32 miljonow dolarow pschewjesc, twar lětadłow postaja, kotrejž polěpschenu nanebrowanliwosć a wjetschu wěstosć pschi mjetanju bombow a torpedow pokasuje. Jenotliwje dyrbja žo twaricz wjazy dyžli 100 jenoshdźakow, dale najpěschnische jenoshdźaki a bomby a torpeda-mjetaze lětadła, něhdże 200 lětadłow sestarzene lětadła narunja a 270 lětadłow je sa žo twarjezej lětadłowej maczernej łódźi „Yorktown" a „Entreprise" postajene. Wschu hromadźe 24 lětadłow dyrbi žo na schtyri nowe lětadła schižiłaki rozdźělicz a zbyte tworja reserwne eskadry. Namórnistwo a lětarstwo wotrjadnizy wójnskeho namórnistwa žu shromadnje twarski programm zestajeli.

Němcy natwarjene najwjetsche bomby-mjetaze lětadło amerikanskeje lětarskeje brónje ma schtyri motory po 800 konjazych mozach a może 6000 bombow zobu wjesecz. Lětarstwi hobr je s **někotrymi maschinistimi** zšělbami wobraznjeny a pjecza samóžnosće zamo najwjetschich a najlěpschich wobkhadnych lětadłow w kóždym nasutpanju pschertjechi. Jeli so lětanja na pruhu zpokojeje wotbeža, dźejdża zamo hischcze zylnische motory, mjenujzy po 1000 konjazych mozach, zatwaricz.

Naměstneho wodźerja hamta za powołańske wukubłanje z jeho zastojnstwa wotsadźili

Hamtski powětrnik němskeje dźěłoweje fronty je wosjewił, so je němskostatny wodźer němskeje dźěłoweje fronty žo je stronarjom zupinym wodźerjom Forsterom sprěcžawschi stronarja Haidu sjeho zastojnstwa powołańskeho wodźerstwa zapołnjenja sa powołańske wukubłanje wotsadźili. Sa naměsnika w tutym hamcze, kotrejž so z dobom hamt za dźěłowe wjednistwo a powołanjowe wukubłanje w němskej dźěłowej froncze pschemjeni, stronarja dr. Arnholda pomjenowachu.

Zwonkowny minister Beck so wjednikej dźakuje

Pólski zwonkowny minister Beck je s Reichenhalla wjednikej a němskemu kanzlerjej telegrafiscz swój wutrobny dźak sa pschecželne pschijecze, kotrejž je w Barlinje namakał, wuprajił a pschistajił, so we wopokazanym pschijeczu wobzwědčenja sajimanja widźi, kotrejž němski kanzler wobzwjerdźenju dobrych zuzobnych porzahow mjes woběmaj krajomaj wopokazuje.

Jastwo za zapowědźerja wojerskeje winowatosće

Barlinski spěchny zud je, kaž „Angriff" powě, 20-lětneho mišionstwoweho diakona Gerharda Handrocka z Neukölina dla pschiwdźenja němskostatnych barbow a wohanjenja woborneje mozy k jastwu na schtyri mězazy zaswudźił.

Zaswudźeny bě lětża w junuju napominanje dostał, so by jako wojerstwu winowaty k wusměchnjenju pschischoł. Handrock pak po temu pschećiwjesche. Wón kommandej woborneho wokrjeża wjazystronski list napisa, w kotrymž pokasuju na swoje dźěło w službje powschitkownosće wo to proschesche, so by žo wot dźěłoweje službny a wojerskeje winowatosće wuswobodźił. W tutym pismje Handrock swoju žadosć na to zasoži, so je jeho Bóh powołał, so by žo za zboże duschow němskeho luda modlił. W tejle dźělawosći njeswědża jeho, žo dale praji, je swokanjam do woborneje mozy pschetorhnyć, je-li so žo njedyrbi hněw njebjes nad Němskej rozpuschczicz. Pódła teho žo w Němskej pohanstwo w tak nastrožazej měrje roschcherja, so ma wón sa zwoju winowatosć, so by Boże zohnowanje za němski lud wuprožył. Njemóžne je, so bychu jemu jako pschipowědarjej Bożeho zlowa pschijšpěli, so by žo uniformu woblekł, kotraž jako wotznamjo pohanski hokaty kschiž nješe. List žo se zlowami skónči: „Jesuš nochze, so bychu jeho wuczobnizy mjecz nošyli."

List na wědomje wsawschi, jón komando woborneho wokrjeża statnemu ręčnistwu pósła, kotrejž pschećiwo zwojoraznemu rozjerkej wobstórbu dla zschiwdźenja a zwohanjenja Němskeje sawjedże. Psched žudom wobskorzeny praji, so wón njeje chcył Němsku na zane waschnje snjižicz. Saudnik pak mjenješche, so je bjes dwěla wěste, so wobzkorzeny njeje list zam napisał, ale so je žo s wyschschego městna woliw na list wukonjał abo so je žo diktował. Wobskorzeneho zyke pozjinjenje pak na to pokasuje, so žo mjes ludźimi, mjes kotrymiž wón jako diakon dźěła, s dźěła systematiscy a stradźnje schćuwa. Też žo njejsmě na tym dwěłowacz, so dyrbja žo w Němskej staczanske winowatosće předy wschitkich druhich winowatosćow dopjelnicz.

Ota Habsburgski a jeho mać so do Awstriskeje njewróćitaj

Awstriski zwonkowny minister s Berger-Waldeneck je jenemu Ministerstwu sastupjerjej Habaßeje telegrafiscze powěsćenje rjekł, so žu wschě powěsće wo borzominym nawróćze arzywójwody Oty a něhdyscheje kžórki Zity do Awstriskeje njewěrne. Mjes prjedawschej kžórskej zwójbu a awstriskim knježerstwom je žo sdźěkanje wobsamkło, kotrejž wschě rukowanja wopschija. Prjedy hacz je žo wo wróćenju sebraneho kžórskeho samóženja jednako, je k tutemu sdźěkanju dóschło.

Eucharistiski kongres za Juhosłowjansku

W Lublanju je žo 2. eucharistiski sjeźd katolskich Juhosłowjanskeje wotmě, na kotryž bě zamy pólskeho primasa, Pósnanskeho arzybiskopa Hlonda, wotpósłał. Jako knježerstwowy sastupjerjo bjechtaj ministraj Korosches a Wrbanicz pschischłoj. Lud pschichad ministra Korosches, dolholetneho wjednika zlowinzkich katolikow se živym pschikleskom witasche. Na wjetschinje sjeźda, kotryž 150 000 ludźi wopyta, bě pontifikalna mscha, kotrejž banjowy wotpósłanz w Lublanskim stadionje zjitasche a žo pschisłamkazy sdóncžazy prozejsion. K offizielnej sdóncžazej hosćinje k zjeźdi bamjowoho wotpósłanza, bě jako sastupjer miodeho kala jedyn general pschischoł. Kongresowy wohnam ko wosebje

ſ tym wuſběhny, ſo bě kamž juhoſłowjanſkim katolikam prěnjeho wotpóſłanza je ſwojeje ſtrony póſłał a ſo ſo pſchi tejle ſkładnoſći pſcheceſtwo poczahow mjes ſwjatym ſtolom a juhoſłowjanſkim ſtatom wobzepje wosnamjeni.

Jenodnjowy strajk namorjakow w San Francisku

Wſchón łódźiwowy wobkhad w San Franziſkowſkim mórſkim pſchiſtawje (w Sjednoćenych ſtatach połnóčneje Ameriki) bě ſo pjatk wſchón ſaſtajił, dokelž dźěłacerſke ſwjaſki pſchiſtawnych dźěłacerjow a namorjakow wopomnjeliſi ſwjaty dźeń k wopomnjenju krwawnych ſrażenjow w lońſchim wulkim ſtrajku pſchiſtawnych dźěłacerjow wotzwjeczichu. Pſchiſtawni dźěłacerjo ſo ſapowědźichu, twory nakładowacz a wulkładowacz; a dokelž ſo teſ wobſtadki wjele pſchibrjóžnych łódźow pſchi ſwjatym dnju wobdźěli, San Franziſkowſki pſchiſtaw, kotryž je hewak połny wobkhad, wobras dołpolneho njedźelſkeho měra pokaſowaſche.

K wjetſchim demoſtrazijam njeje dóſchło. Namorjaſy a pſchiſtawni dźěłacerjo ſo ſ tym ſpokojichu, ſo rowaj ſmjerimeju woporow, kotrajž bě ſrażenje ſtrajkowarjow ſ policiju mjenowany krwawny ſchtwórtk (5. julija 1934) poſadał, ſ wopraſodźitymi horami kwětkow wudebichu. W nozy k pjatkej dźěchu w pſchiſtawnym dźělu hromadu ſchćitowazych plakatow pſchilěpili, kotrež pak policija w ranſchich hodźinach wotſtroni.

Zjednoćene ſtaty połnócneje Ameriki do italſko-abeſynſkeje zwady njezapſimnu

Amerikanſke knježeſtwo je ſwojemu ſaſtupjerjej w Addiſu Abebje porucźiło, ſo dyrbi na próſtwu abeſſynſkeho kěſora w tym ſmyſłe wotmołwiwcź, ſo ſo ſwjaſk ludowy próżuje, ſo by w italſko-abeſynſkej ſwadze pożrědkował a ſo dyrbja ſo nadźecź, ſo ſo teſe organiſaziji poradźi, ſo by ſo ſwada tak wurunała, ſo bychtej ſo wobej ſtronje ſpokojiłej. Amerikanſke knježeſtwo njemóže wěricź, ſo pak Italſka

Italſki nowy póſłanz w Barlinje,
peof. Bernardo Attolico, kotryž běſche dotal jako póſłanz w Moſkwje.

pak Abeſſynſka, kotrejž ſej wobſej Kelloggowy pakt podpiſatej, ſa ſrědkami pſchimnjetej, kotrejž ſo njebychu ſ jeju winowatoſćemi ſnjeſe.

Američenjo Abesynsku wopuſčeja

Amerikanſki póſłanz w Addiſu Abebje je ſobotu wſchitkich w Abeſſynſkej pſcheběwazych amerkanſkich ſtaćanow namołwjał, ſo bychu kraj po możnoſći bórſy wopuſchćili. Najwjazy tamnišich Amerićanow je miſijonarow, kotiž na ſtazijach ſ ſwojima kaja bydła. K nim ſu ſo hižo ſobotu póſłoło ſ póſłanſtwowym namołwjenjom wotpóſłali. Teſ ſaſtupjerjo hkownych miſijiow w Addiſu Abebje ſu ſo namołwjenju amerikanſkeho póſłanſtwa pſchiſamkli a ſwojim miſijonaram porucźili, ſo bychu hnydom wſchitko ſa wupróſdnjenje ſwojeho měſtna pſchihotowali. Přeni Americenjo Addis Abebu hižo ſe ſeleſnišnim cźahom wopuſchćichu, kotryž wutoru ſ Addiſa Abeby wotjědże.

Rjemjeſlnicy jako wunamakarjo

Jara ſpodźiwne ma ſo to druhdy ſ wunamakanjemi. — Jedyn dracźuje ſo zyke źiwjenje a njepſchihódze na ſelenu hakoſu, druhemu ſo wo ſnje ſchlachćźi a bu nahładny a bohaty. — Rjemjeſko je rjanu licźbu wunamakarjow měło. Tola wſchitźo njeźnéjachu mjdu ſwojeho dźěła.

Tajſi wunamakař bě „létazy kraw z ſ Ulma“, Wójcech Berblinger. Kaž je ſnate, padny Berblinger 1811 do Dunaja a zyły ſwět je ſo wuſmješchowaſche. Hiſchcźe dźenſa je tam prajidmo roſchěrjene:

„W Ulmje je krawz létanje wukhył,
A cźert je jeho do Dunaja ſypnył.“

*

Teſ dwaj ſchewzaj ſtaj ſo ſ pioněromaj létarſtwa ſtajo, ſo bychtaj powětr pſchedobykoj: Idler w Kanſtatſe a Schmidt w Barlinje. Idler ſpytaſche hižo 150 lět do Berblingera létaz, ale bjes wuſpěcha. Adolf Schmidt ſapoda na wójnſke miniſterſtwo w lěcźe 1844 plan podołhoſtneho powětrona ſ dźělenymi komorkami ſa plun. Měſeſche potajtim tuſamnu ideju, kotruž je potom hrabja Zeppelin do ſkutka ſtajił. Tola Schmidtowy plan ſo njewobkedźbowaſche, hewak bychmy powětron hižo 20 lět prjedy měli.

*

Tragiſki dóńt je wunamakař **drjewoweje papjery** namakał — Bjedrich Keller ſ Hainichen w Sakſeji. w Wlěcźe 1844 je drjewowu papjeru wunamakał a daſche ſej na to w Sakſkej a we wjele druhich krajach ſwoje wunamakanje patentowacź. Byrnjež ſo jemu prěnje poſpyty zyle derje poradźiłe, njemóżeſche tola ſwoje wunamakanje praktiſźy pſchewjeſcź, ale dyrbjeſche ſo njeby ſ hłodom wumrěť, ſwój hkowny patent 1846 na direktora Budyſkeje papjerjoweje fabriki pſchedacź. Tutón łbohatny a Keller wosta ſwój źiwy dźeń khudy ſlěpź. Stoźi ſo nimale ſyſtematiſźy na wſchelake wunamakanje. Hdyž němſka papjerowa induſtrija dawno kcźeſeſche, dopomnichu ſo na whoheho khudeho wunamakarja a dosta ſa ſwoje wunamakanje ſnadnu mjdu: 200 hriwnow měſacźneje renty na cźaſ źiwjenja.

*

Ssuknjeř Bjedrich Schäfer w Kolberku pſchi Balcźe wunamaka 1784 ſa wuthowanje tepjenych wutſél, kiž wot hrjoha k pódnórjazej ſódźi powjas wutſéli. Tuto ważne wunamakanje namaka mało ſrośumjeńja pola kommißije, kiž bě k jeho wupruhowanju poſtajena a tutón naſtroj jako zyle njepraktiſki wotpokaſa.

*

Cźiſnikař Ottmar Mergenthaler wunamaka ſtajeſtku maſchinu w khićźiſchćeźerni a krawy Fr. Maderſperger prěnju ſchijazu maſchinu, kiž ſo teſ woprawdźe trjebacź hodźeſche. Tola Mergenthaler dyrbjeſche ſo jara prózowacź, prjedy hacź wón 1884 we Cincinati (w Amerizy) ſwoju maſchinu dotónčił. Tuto wunamakanje roſſchěri ſo ſpěſchnje po zyłej ſemi, tola Maderſperger ſ Kuſſteina njemějeſche ſe ſwojej ſchijazej maſchinu ſ léta 1839 wotmyſleny wuſpěch.

*

S Ehingen we Württembergſkej wukhadźa teſ wunamakař ſoſforowych ſapałkow, Jakub Bjedrich Kammerer. Wón bě khićiḋař, khobukař, chemikař, kiž potom do revoluzionarnych hłójczkow ſwojeho cźaſa źłuſcheſche, ſ cźaſami w khłódźe trjeſche, gummijowe ſchćórnje, potom ſaſo někajku papjeru pſchećźiwo wiczi a łońcźnje 1832 ſoſforowe ſapałki wunamaka a wſchędnje na 400 000 nadźěła. Jeho njeměrny duch a jeho revoluzionarne ſmyſłenje dowjedźeſchtej jeho ſtóncźnje do błudnizy.

*

Mjes blidarjemi cźemy ſchtyrjoch mjenowacź: Harther, Borſig, Dinendahl a Mitterhofer. Harther ſ Ehingen wunamaka 1792 kulawu, pſchi kotrejž ſo ſchaty płonje mjes dwěmaj walomaj wjercźachu. Auguſt Borſig pſchińdże jako cźěſła ſ Wrótſławja do Barlina a ſakoži ſebi tu 1835 ſwoju ſwětſnatu fabriku na maſchiny. Franz Dinnendahl je we ſwojej młodoſći ſwinje paſł, poſdźiſcho bu cźěſła, ſwěri ſo 1801 na twar parneje maſchiny, kiž wón bjeſe wſcheje pomozu kowaſche a w běhu lět jako maſchinſki fabrikant njeſmérnje łbohatny. Tola jeho hwězda bórſy zaſo ſpadny, dokelž ſo na wſchelake wopačne ſpekulazije ſwěri, doniž ſkónčnje 51 lět ſtary w khudobje njewumrě. Pětr Mitterhofer w Awſtriſkej běſche cźěſła, kiž 1864 pišanſku maſchinu natwari a ju teſ tam patentowacź daſche. Njeje drje ſwopſrědka wocźakowany wuſpěch měť. Dźenża pak bjes pišanſkeje maſchiny ſkoro wjazy we wobkhodnym a ſjawnym źiwjenju njeźeje.

Waklař Darré 40 lět ſtary.
Statny ſeźiwjenſki miniſter a ſtatny burkli wjedník Waklař Darré budźe 14. julija 40 lět ſtary.

Stary a nowy wučeř

Powědańczko wot Jakuba Nowaka-Kaſchećzanſkeho.

7] (Pokračowanje.)

Stary wučeř drje pytny, ſchto ſo wokoło njeho ſtawa a kak ſ młodymaj cźłowjekomaj je; ale wón cźinjeſche tola, kaž by wo niczim njewědźał, měnjo, ſo ſo wſcho ſamo najlépje ſtónczi. Njeby jemu wſchak na žane waſchnje njelubo było, hdy by ſebi Dubſki nětdy Leńku wſak, ale by-li ſo teſ jeho myſlicźka njedopjelnika, wón nochzyſche ſaneho ſ njeju k ſeńtwje ſnadź pohnuwacź abo ſimaj radźicź. Schtož je Bóh ſa ſo ſtworił, teſ hromadu dowjedźe, ſej wón myſleſche; cźłowjek może jeho wotpohlady jenož ſkaſyć, hdyž cźe ſo njetrjebawſchi do nich měſeſcź.

Tohorunja ſo Wawrik młodeho wucźerja ſa ſchulſkimi wobſtejnoſćemi njeprajſcheſche. „Dubſki mohł mi to ſe wſchém prawom ſa ſto wſacź, hdy bych ſo ſa wěznimi napraſchował, kiž mje niczo wjazy njeſtaraja“, praji wón huſto Leńzy; „hy dźe było, kaž ſo bych jemu njedowěrił, ſo może ſam ſwoje měſtno ſaſtacź. Jeli chce we něcźim moju radu ſkyſchecź, wſchak wě, hdźe ma mje pytacź a ſo jemu rady poſkužu.“

Tak pſchibliżichu ſo ſwjatki. Dubſki bě najprjedy na tym był, ſo chce ſwjate dny pola ſwojeju ſtarſcheju ſwjeczicź; ale ſdźeła měſeſche k tomu mało khwile a potom dźě możeſche jeho macź k njemu pſchiſinź; bě dźě hižo prjedy ſłubiła, ſo ſwojeho ſyna bórzy w Dubnjowje wopyta. Tuž bě jej Dubſki pſzak a ju na ſwjatki pſcheproſył.

Hižo zyły tydźeń do ſwjatkow ſo młody wucźeř na maczerny pſchikhad wjeſeleſche. Kotre dźěcźo teſ to, kiž ſwojej ſtarſchej łubuje, njemohło ſo ſhóſne cźuć, hdyž może po dłeſchim dźělenju ſwoju macź ſaſo wohladacź!

Sobotu dyrbjeſche macź pſchijěcź. Wucźeř hladaſche pak ſ tym, pak ſ tamnym woknom, hacź ſo wós hiſchcźe njeźłiał a hdyž ſkónčnje pſchijěźe, khwataſche won pſched khěžu a powita macź luboſcźiwje: „O luba maczeńka, kak ſym wjeſeły, ſo ſy pſchiſchła“, a ſa ruku wjedźeſche ſebi ju do ſwojeje ſtwy.

Pohoncź bě mjes tym maczerne wězy do ſtwy ſnoſył a hdyž bě jemu wucźeř pucź ſapkaczźił, ſaſo wotjědże.

Macź, potulena ſtara žónka, ale hiſchcźe ſ jaſnym, żiwym wóczkom a ſ dobrocźiwym wobliczom, roſhladowaſche ſo trochu wcźipnje po ſynowym byhlenju a wuſmja ſo ſcźicha, hdyž tu tak rjany njeporjad widźeſche: „Runje kaž doma w ſtwicźzy, hdźej nan dźěła; na, ſměju tola něſchto cźinicź“, žortowaſche, luboſcźiwje na żyna ſhladujo.

„Haj, luba macźi, to pola njeżenjenza hinak byćź njemóże“, wotmołwi wucźeř. „Moja hoſpoſa drje ſo derje ſa mnje ſtara, ale na wſcho ſo tola njemóże dohladacź; ja wſchak też rad nimam, hdyž ſo mi wona do ſchulſkich wězow měſcha, dokelž mi tu ſwjetſcha wſcho ſamjeta, to mózu potom bjes kónza pytacź, doniž wſcho ſaſo njenamakam. Tola powědaj mi někto njeprjedy, kak doma ſteji, ſchto nan, bratr a ſchto ſotſje cźinitej? So ſu ſ Boha ſtrowi, widźu, dokelž móża tebje parowacź. Ssam wo ſebi ſměju cźi potom też jara wjele powědacź.“

Macź bě bórzy hotowa a praſcheſche ſo potom wcźipna, ſchto ma jej Jan ważneho dźělicź.

„Hlej macźi!“ wotmołwi wucźeř pomaku, kaž ſo by njewědźał, ſchto dha rjeź abo kak ſebi ſawjeſcź. „Njeměniſch, ſo ſym ja hižo khětro ſtary?“

„Schto? Ty ſtary?“ dźiwaſche ſo macź. „Kak tola na tajku dźiwnu myſlicźku pſchińdźeſch. Ssy dźě hatle dwaj a dwazyćzi lět.“

„Bórzy budu ſi a dwazyćzi“, porjedźi ſyn.

„Cźheſch ſnadź radſchi ſi a pjećdźeſat byćź, ſo tak dźiwnje rěcźiſch?“

„Boźedla niz, tak to njeměnju“, wobaraſche ſo Dubſki. — „Ale widźu, ſo mi prawje njeroſumiſch, dyrbju hinak ſpytacź. — Kak ſtary bě naſch nan, hdyž ſtaj ſo wój ſenikoj?“

„To mohł tola też ſkoro ſam wědźecź“, porokowaſche macź. „Jedyn a tſizećzi lét.“

„Jedyn a tſizećzi lét?“ ſtróži ſo wucźeř — „a ja ſym ſdima ſi a dwazyćzi.“

„Ty ſebi tola na ſeńtwu njemyſliſch?“ praſcheſche ſo macź, kiž ſe ſpodźiwanjom na ſynowe dźiwne rěcźe poſſuchaſche.

„Ně, něi!“ wuraſy ſyn a ſaczeńwjeni ſo kaž młoda holczka. — „To réka, ju — haj, bych ſebi rady myſlił, ale ſebi tak prawje njewěrju.“

„Na, tak ſmy hotowi!“ ſmějeſche ſo macź. „Ssy ſdima nohu do wězy ſcźahnył, a ſy ſebi hižo njewjeſtu ſhladał?“

„Ně, luba macźi“, wotmołwi Jan khutnje. „Tak daloko hiſchcźe bohużel njeje. Wy mi najwjetſche ſbożo byko, hdy bych Leńku nětdy ſwoju njewjeſtu mjenowacź mohł. Ale tukhwilu k tomu hiſchcźe wſchitko pobrachuje.“

„A Leńka twoja wuſwolena réka!“ žortowaſche macź dale. „Mjeno ma ſchitwane; jeli też holczka ſama tak rjana, mohło . . . “

„Oh!“ pſchetorje ju wucźeř, „ſa jeje rjanoſć, pſchiſtojnoſć a pózcźiwoſć ſzyła žane mjeno dobre dosć njeje. Hdy by po mni ſchło, njebych ju hinak hacź janožel mjenował.“

„Tak ſwjetſcha wſchitzy ſalubowani rěcźa.“

„To może byćź, ale woprawdźe tak je, kaž praju. Ty ſama njeby hinak rěcźała, hdy by ju ſnała.“

„A njej dha móżno, ſo bych ju wohladała? Abo je ſnadź tak wołebna knježnicźka, ſo ſo proſtym ludźom ani njepokaże?“

„To ſo roſumi, ſo możeſch ju widźecź. Je ſtaroh' wucźerjowa jeniczka dźowka a bydliłaj ſ nanom w ſwónkowej khěži. Sawěſcźe budźe ſi radoſcź, hdyž tebje ſenjaje a budźe rad ſ tobu popowědacź; horda dźě ani kuſka njeje.“

„To drje tam prawje huſto na bjeſadu khodźiſch, ſo ſy ſebi ju tak derje wohładał?“

„Haj, macźi, ſym tam ſkoro kóždy dźeń; hdźe też cźzyk hewak khodźicź. Nimam towaršſwa na wubjerk. — Tola nochzu cźe dlěje wobcźeżowacź, możemoj dźě poldźiſcho ſaſo wo tym rěcźecź, hdyž ſy Leńku widźała. Najſterje ſy po dołhim puczu tej hłódna a ſprózna. Niczo wołebne nje drje njemóżu cźi pſchedſtajicź, ale ſchalku kofeja cźi bórzy ſwarju a ſkibku tykanza też mam. Ludźo ſu mi jeho dosć nadawali. Je to tu tak waſchnje, ſo też wucźerjej něſchto ſobudźeła, hdyž ma ſchtó ſchto wożebite.“

„Dha możemoj ſebi rjane ſwjate dny ſcźinicź. Myſlach, ſo wjele njeſmějeſch; tuž ſym ſebi ſama něſchtožkuli ſobu pſchinjeſła. — Ale woſtaj jenož“, pſchiſtajimacź, widźo, ſo ſo wucźeř ſ kofejowej pſchiprawu paraſche. „Możu dźě ſebi to ſama lepje pſchihotowacź.“

„Tak ſebi cźiń, luba macźi, kaž je cźi ſ luboſcźi. Ja mjes tym hiſchcźe k ſwónkej dóńdu, ſo bych ſebi brodu wottruhacź dał. Pſchi tym też hnydom na ſtareho knjeza wucźerja ſawołam, ſo ſy dóſchła, ſym jimaj hižo prjedy wo tebi powědał. Wróćzu ſo bórzy.“

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Ze Serbow

W Budyšinje 8. julija 1935.

Naše hrono za tutón Božl dźeń

Nihdźe njejsu hory tak zelene kaž w dominje

Juhosłowjanske prajidmo.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 743, hygrometer +3 a thermometer wodnjo +20. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer —1 a thermometer w nozy +10. Nižina, kotraž pśichedwjeraminschim hišćeše na pśibinjanami ranšcheho morja leżeše, je ju z nižinu nad Finnlandskej stejazej sarjadowała a cźehnje dale k ranju. Pśiches to wšcho pak hišćeše w źrjedźnej Nimskej wubeźki tuteje nižiny źwostanu. Pśichi krótkowjezornych wětrach śmějemy dale chłódnu mórśki powětr, hdyž teź jo wjedro śměruje, mamy dale z chłódnym wjedrom cźicźeś.

— **Wuhladny na wjedro: Pomrócźene, z dźela jo wuzajgni, a z dźela deschcźowate, wob dźeń nješchto cźopliśicho, tola pśichezo hišćeze dojcź chłódno.**

*

— **Woda a žad.** Kóžde lěto jo w lěcźe wo tym pśiche, ta dźěći a teź dorosćeni wumrěchu, hdyž běchu na žad wodu pili. Najprjedy jewja jo mózne bolosćze w žiwocźe, z wrócźenjom, pśichi tym je žiwot nadutk a trěbne wobstaranja žu wobcźežne. Nětko je jo w pódlednich létach na wschelakich klinikach pśicpytowało, kak tuta chorosć nastanje. Privatny dozent dr. Heupka nětko w cźasopizu „Umschau in Wissenschaft und Technik" pišа, jo ma tuta chorosć w cźerkim cźrjewje žiwoje žydło. Dokelž staj tolste cźrjewo a delni dźěl cźeńkeho cźrjewa bohacźe z bakterijami wobhadźenaj, dóndźe po jédźi žadu a picźu wody k jich rospuśchcźenju a tworjenju płunow. S płunami jo cźrjewo rosćehnje a jo sfónczne dospołnje śemi. Woda ma pśichi tym scźěhowazu funkziju: Poczeńschi mlócźinu (Verdauungssaft), tak jo móža jo bakterije lěpje wuwiciź. Njedźiwajcy teho budźe wjele ludźi žad jěcź móz a k tomu wodu picź, bjes teho, so bychu scźěhowki z teho nastałe. Pśichi tutych ludźoch njeje tworjenje płuna tak strašchne a mózne a njemwjedźe tohodla k rosćehrjenju cźrjewa. Ale teź pśhecźesenje pozjiwańskeho kanala je schłódne a tohodla dyrbi jo pśichi pśetym jédźenju žadu na to kedźbowaciź, so jo woda njepije

— Wczera popołdnju wokoło 3 hodźin pśicheleczachu naše mésto 7 powětronow, z Bilkopiz pśichkhadźejo a leczachu dale k ranju k Bukezam. Hižo dléschi cźas njeźbu jo w naschej krajinje powětronu pokasałe. Wczerawschi popołdnischi mily wětr běšche sa powětronu wobeźbe pśichódny a sawěsćze je jo jim jěba derje poradźiła.

— Maschinski samkaŕ Arthur Kubitz a pschekupa Linus Hartung wot Lub, kotrajž běschtaj wczera rano na Tśeleńi bijenju sawinowałoj, jo sajaschtaj a statnemu rěcźnistwu pschepodaschtaj.

— **Njeźbožo potrjechi** wczera 16létnu holzu se wězu na Tśeleńi. Cźumpjel, kotraž jo cźumpasche, storcźi ju do hłowy, tak so z dwojch ranow žylnje krawjesche a dale srani ju na hrudźowaju. Sstužbu wukonjazy sanitetar Cźerwjeneho kschiża positkzi jej prěnju pomoz a dowjeze ju do měschcźańskeje khorownje. Snjesbožena je najskerje spody schkahaniceho rjeczaŕ pschełeła a tak njeźbožo śama sawinowała.

S **Lubjeńza.** Wožobowny auto z Drjeźdźan sajeźdze w nozy k schtwórtkej fjes Bělschcźanami a Bukezami do dróhoweho schtoma, powali jón, potorhny dalschi schtom a warnowanscku tafu. Auto jo pschi tym cźeźko wobschkodźił. Wožoby do schkody njepschinźdźechu.

S **Worzyna.** Pschi wukowanschich dźełach za twar sta na dworje tudyschcheho rucźerkubla namakachu dźěłacźerjo we hłubokosći jeneho metra diwaj dźěłaj cźłowjeschkeho nopa. Po ménjenju wézywuslojneho jedna jo two nop wojaka z bitwy pola Worzyna dnja 20. a 21. meje 1813. Teź jo wschelake druhe żelezne dźěle se sandźenych cźasow wukopachu.

S **Luha.** Nascha krajina je jo w pódlednim cźasu trochu pschemeńika. Dr. Lauterbachske sarjadnistwo pobi pschi Rakeczańskej dróhy na prawym boku maly khójnowy lěs, so by jo póda do role pschemobrocźiła. Na pucźu le kupańskim hatam tehorunja wjazy wulke topowy niesteja, kotrez hewak pucź pokasowachu. Pobichu jo a na jich mésto jo pucź se hadowanym shtomami pogbelschke. Nad żelezniżu jo tak mjenowany Martinj hajś wucźiścź. Mésnitke tute dźěła wumjeschchu nuse wi dźěłaczerjo a dźiwna ptacźa.

S **Hrodźiščcza.** Teź nascha wjeska ma rjane kraśne cźełane kupjele w Lubijskej wodze, tam hdyž Hrodźischcźanske sfkay pscheběžźi. Niz jejoż domjazy, ale tez wulětnizy a wožebje dźěłowa słužba jo tam k wjeczoru worzeŕstwjeja.

Z **Zderje.** Po starym burskim wašnju so rožka rad na sobotnišim dnju zasykuje. Z tym běchu so pola nas lětuše žně započałe. Dla trajaceje suchoty su žné teź létsa nešto pozdy hač w normalnych létach. Loni samo zasykowachu 30. junija. Sporizna najskerje pśebohata njebudźa, za to pak su klosy z Boha rjane a polne. Druhe žita, kaž wowsy a pśenicy su jara pod suchotu cźerpiłe a tohodla nizke wostałe. Tuž zméje teź létsa hospodaŕ z njedostatkom słomy licźić. Byrnjeż teź pola a hona tradałe wokfewjaceho deśca, njemóžemy skorźić na spalene wupary, kaž to widimy w bóle hórkatej krajinje wokoło Budyšina. Tak ma naša runina teź w suchim lěcźe lěpšinu.

S **Rjeźwaczidła.** Stótne wiki w juliju běchu jara derje z howjasym stokom, mjenje derje z prošatami a běhakami wobešćane. Wobkhod hésche po dołhej fuchocźe tkelro pomały, płacźišny, kiž jo źmopródła sa howjada źadachu, dyrbjachu źnjnje popuschcźiciź, so by jo mohł pschihnaty stót rospschedaciź, schtož jo teź hacź na nješchto mało exemplarow sta. Płacźišny pohibowachu jo pschi howjadach mjes 250—400 hr., sa źyle dobre teź hischcźe nad tutymi płacźišnami, sa běhakt jo 30 hacź 60 hr. žadachu, sa prošata 15—25 hr. Teź tu bé motbytk pomały.

Z Njebjelčic. (Woswjećenje khorhoje.) Towarstwo młodźencow běše w zańdźenym tydźenju druhe bratrowske a sotrowske towarstwa a cyły serbski lud namołwjało, zo by so na poswjećenju jeje noweje khorhoje wobdźělił. Najprjedy drje běchu při tutej składnosći wosebite zarjadowanja wotmyslene, tola njedawne wukazy sakskeho knježeŕstwa su tute wotpohlady njemózne sćiniłe. Tohodla so swjatoćnosć na cyrkwinske woswjećenje khorhoje wobmjezowaše. Krótko po 1 hodź. běchu so wosadne towarstwa a wšě towarstwa młodźencow a knježnow katolskeje Łužicy w farskim dworje ze swojimi khorhojemi zestupałe a ćehnjechu do ½2 hodź. do wosadneje cyrkwje. Knjez kaplan Andricki-Ralbičanski měješe najprjedy swjedźeńske předowanje, w kotrymž na wustojne wašnje serbskej młodźinje před woči staji, wo čo při dźensnišich pŕocowanjach młodźiny dże. Na to złožichu Njebjelčanscy modźency slub swéry k cyrkwi a teź swojej nowej khorhoji, hdyž bě ju wosadny wysokod. knjez faraŕ Mió prjedy woswjećił. Tutej swjatoćnosći pŕizamkny so nyšpor.

Z **Njebjelčic.** Zańdźenu wutoru pŕehladowaše we našej wsy a we wokolinje wosebita kommisija naše hródże, konjeney khlěwy. Wjećor samsneho dnja běše potom w Smječkecach posedźenje wšćch wobsedźerjow, hdźež so na nékotre njedostatki a teź na pŕikładne hródże kedźbne sćini.

S **Kulowa.** Sarjadnistwo łéžow klóschtra Marinje Gwězdy je schćěhowanje holanskich jahodow mjes Nowej Wěžu a Dubrinkom w cźasu wot 5. hacź do 20. julija wot rano 7 hacź do wjeczora 6 hodź. darmo dowoliło.

S **Dubrinka.** (Zakońtne njeźbože.) Wobźarujomne njeźboże sta jo tu pjatk rano w tutyschej sfake. 18létny schuleŕ Wunk běšche po mloko dojéł a jo z kolesom wrócźi. Pschi maschinskej kólni jédźeše pśches kolije żelezniżu, w žamnym wokomiku pschijédźe żelezniża. Hólcźej, kotryż z jenej ruku kolo wodźeše, bu njewésty, padny a lokomotiwa pschejédźe jenu pśches prawu ruku a wotdźěli ju pod shibadłom. Dr. Nitzpon z Kulowa poskicźi jemu prěnju pomoz a zarjadowa, so jo hólcźej do khorownje pschewjeny.

S **Ruschiz.** (Sadobnywarjo.) W nozy k pjatkej sadobuchu jo paduschi do wudawańje tkartkow na tudyschim dwórnischcźu, wotewrichu z namozu żelezinu pokładnju a shubichu jo potom, ani so by ju z nimi źleda wostało. Psched tym běchu teź hischcźe nakładne dwórnischcźo wopytali a jo tam bjes wuspěcha do méitnoscźe, hdyž dźěłaczerjo pschebywaju, jo sadobnywali. W zyklu běchu w pokładni dwórnischcźa 20 hrimnow namakali a nimo toho běchu tśi powołanske mantle žobu wsali. Pjatk dopołdnja namakachu w žitnym polu blisko dwórnischcźa dźěle makeje pokładnje a lampy, kotrez běchu z gratoweje kólnje na statnej dróhy pola Ruschiz stejaceje a dróhowemu sarjadnistwu złuschaze, pokradnyli.

Se **Žitawy.** (Njeźbožo na dróhy.) Na swonkownej Tkalzowskej dróhy srazy kolešat z matym autom a pschi tym jo z tajkej mozu do wokna auta wjerchny, so dyrbjeschе jo z cźeźkimi snutskownymi sranjenjemi do khorownje dowjesć. Tam bórzy na to, ani so by sažo wědomja nabył, na sćěhowkach sranjenja wumrě.

Najnowše z cyłeho swěta

Na žwojeho nana šćelak.

We Wulkim Hajnje bórdźe w jenej žwójbje mjes nanom a 26létnym synom z cźeźkej swadźe. Synn jo pschi tym tak daloko saby, so nétkotre razy na žwojeho nana wutśelí. Na dobre žoło pak jeho jenoż lohzy srani. Swój njeskutk na policiji ham wosiewi.

5 sranjenych pschi autowym njeźbožu.

Pjatk dopołdnja sta jo na Drjeźdźańskej dróhy we Zwikawje w blikoscźi schachta Morgenstern sćěhowkapołne autowe njeźbožo. Autobuž Pöhlańskeje cźarn, kotryż z Mülsena pschikhadźejo dźensche jo do Pöhlańskeje dróhi sawinycź, jako do njeho wot sadu wožobowny auto sajédże, tak jo jo powali. Pschi tym žebi jena žona mosłyj śichaze a wjazy krócź nohu śtama. Schtyri dalsche wožoby, mjes nimi wjednikaj wobeju autow, jo lohko sranichu.

S motorskim tokom žmjerśnje śnjeźbožit.

Ssobotu rano padny w Lipšu na Hallischskej dróhy motorowy koleśaŕ. Najskerje běšche wón se sadnym tokom mjes kolijomaj dróhoweje żelezniży witzajo wostaŕ, pschi tym wulecźa wobrucź se swjenow a schławch rosleczа. Motorowy koleśaŕ a jeho žobujédźaza njewjesta 23létna Renata Wunderlichez pschi tym padnyschtej Wjednik kóła jo jenoż lohko srani, ja to pak dyrbjachu jeho njewjestu do khorownje žm.j Jurja dowjesć, hdźež je na sćěhowkach sranjenja wumrěła.

Pschi wobdźěle žwojeho wosa jo spalił.

Zakońtne njeźbožo w Potsdamskej dróhy w Barlinje.

S woporom zakońtneho njeźboża je jo žobotu rano 24létny Werner Purcher z Barlina stał. Wokoło ¼5 hodźin po Potsdamskej dróhy jédźo, so by do Schöneberga dojéł, srazy najskerje, dokelž jo jédnych pschedpisźmom njedźerźeschе, do wosa Barlinskeho wobkhadneho towarstwa. Se srasom japali jo pkunjat a bórzy na to teź benzinowy tank a we wokomiku stejeschе zyły wós w płomjenjach. Se sadwělowanjom pytaschе njeźbožowny, so by jo z palazeho wosa wuzwobodźił, tola njeporadźi jo jemu, žwojej nohy z muskeho wosa wucźahnyc. Pŕiedy hacź běšche pomoz k ruzy, běšche žebi nohy a delnje cźełco ta kwopalił, so bórzy na to wumrě. Mjes tym bě teź wohnjowa wobora pschikhwataka, kotraž woheń bórzy shascha.

Mordaŕstwo w Deśjawje.

W nozy k žobocźe je jo w Deśjawje Marta Schmidtez z Köthena pschi sakhodźe do organizacijowego twarjenja wot njesnatych słóśtnkow samordowała. Schmidtez je wjazy krócź w pośledním cźasu w Deśjawje z muzśtkimi wokoło hanjała a běchu ju teź w nozy njeskutka

Zamołwity za politiku, feuilleton, za lokalny dźěł a pśilopk Marko Smolerź a za nawěšśtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje.

Wudawa a śišći dr. J. Cyž w Budyšinje.

D. A. V. 1935 2263. — W tu khwilu tarifna lisćina šo. 3 płaći.

Pola pioněrow.

Woni skrywaju so sa murju wumělskeje mhły, kotraž jo, kaž je widźeć, zyle na prawo pschiprawja.

Hospodaŕski rozhlad

Pónjelu 8. julija 1935.

Barlinska burša 6. julija. Njeźbožajo na sajchi spocźatk burshy z kotrejž pschicźiny też pomérnje malo pschikasow podležeschе, běšche burša na zyłej cźarł dale skrućena. Publikum dale kupuje a wožebje běšche sajim ja montanowe akzijowe wiki. W dalschim běhu burshy nowe łupne pichikaśy dóndźechu a skrućenja postupowachu. Na montanowych wikach wobrotły po prénich kursach 100 000 hr. mjetu bórzy pschekrocźichu. Vereinigte Stahl wo 4,% postupi, dokelž jo sajo z płacźenjom dividendy licźi. Na rentowych wikach njebé pschemérjenjow.

Stótne wiki w Drjeźdźanach.

Na wiki pschihna jo dźenja 779 howjedow a to 74 wołow, 233 bykow, 414 kruwow, 55 zajałowc a 3 źrazki. Dale hischcźe 936 cźelatow, 651 wowcow a 2871 žwinj. Byki a dobre howjadła maja žiwy wobkhod a po druhich družinach je wobkhod trochu pomalischi. Cźelata maja žrěni wobkhod a płacźiny z lohka postupuja. Teź pola wowcow je wobkhod žrěni a dotalne płacźiny jo njepschemeńja. Sšwinje maja dobre žrěnje wiki a płacźiny su tu 1 hacź 2 wj. wyschschе hacź sańdźeny tydźeń.

ſ mužſtimi widżeli. Hołza měješe pjenježnu taſchu ſ pjenjesami pſchi żebi. Tutu je żebi ſtóſtnik pſchiſwojił. Po ſdaczu je ju ſtóſtnik ſadaſił. Na wuſłedźenje morđarja je ſo 500 hr. myta wuſtajiło.

Cježiły auto pſchejedże dźěcžo.

Schtwórtk popołdnju ſta ſo w Pegawje w bliskoſczi thorobneje pokładnje njeſhoże. Zětny hólczeż chcyſche tu dróhu pſcheckročić, njekedźkuwajo ſche pak pſchi tym na ſo bliżaju auto, kotrež jeho runje ſrjedź dróhi potorhny a ſmjertnje ſrani. Wjednik auta winy nad njeſhożu nima.

Auto pſchejeł.

Pſchi pospycze auto pſcheſcjahnyc ſtorhny ſo 44 lět ſtary ſ dźěła pſchikhadżazy Arno Anſchütz ſ Waltershauſena pola Gothy w tym wokomiku, jako ło auto na prawo ſawinu. Hacž runjeł hiſchcze ſo jemu poradżi, koleſo na lěwo na ſchcežku ſtornyc, padny pak pſchi tym tak njeſhożownje, ſo koleſa auta pſches njeho pſcheježdżechu. Pſchi tym ſo tak cježko ſrani, ſo bórſy po dowjeſenju do thorownje na ſcžěhwkach ſranjenja wumrě.

Statny wojeſki dżeń w Kaſſelu.

Njedźelu ſeńdże ſo w Kaſſelu na 300 000 wojakow ſ něhdyſcheje ſwětoweje wójny, ſo bychu ſo tam na 5. ſtatnym wojeſkim dnju wobdżěli. Pſchi tutej ſkładnoſczi poręczejeſchtaj k ſhromadżenym wuſnamne ſłowa wjednik Kyffhäuſerſkeho ſwjaſka wjchſt Reinhardt a ſtatny hoholt ryczeř ſ Epp. Tej ſe Saffkeje ſo na tutym ſeńdżenju na 7000 ludźi wobdżěli.

Hospodarski kučik

Rozwučowace drobnosće

Druhdy štomiki w naléću z prěnjej mjezu njepřińdu. Zo su hišće žiwe, widźiš na tym, zo je skora čiła a zelena. Što tu činić? Wzmi štomik z jamy a přirězaj tołše korjenje malko, tola tak, zo rěz w semi na pjeršo přińdże, na to sadź štomik někotre hodźiny do wody, čełło (skoru) namazaj z mućeńkom (kalk a hlina), na to sadź zaso štomik a pokładź dno z hnojom Próca podarmo njebudże.

W kóždym domje dyrbi něšto **kimjelčki** być; kimjelčka haći bubunjenju a słuša do wšeho kalu, do khlěba, čerwjeneje rěpy. Do čerwjeneje rěpy słuša też nješto tarčeli krěna.

Jeli će zyma huška, hdyž po khribjeće čehnje a stawy su rozbite, to skhadża khripa, kotraž może ze spočatkom wšěch móžnych khorosćow być. Sy-li zymu přemrěł, njepřimaj k srědkam, kotrež bjez stracha njejsu, kaž: sylny čorny kofej, grog, palenc, čople piwo, ale bóle dźerž so zelow, zo do potu přińdźeš: lipoweho, bozoweho abo horceje wody. W spočatku trjebaj kóžde ¼—½ hodźiny 3—5 kapkow kamforoweho spiritusa na cokor, pozdźišo kóždu hodźinu. Kamfor hrěje. Też tak hodźi so činić: Łžički tołčeneho kamfora daj do hornčka a nalij jón hač do połojcy s kropom; na hornčk staj papjerjanu titku, kotrejž sy špicu wotorhnył, tak zo móžeš nós do njeje tyknyć. Tutu kamforowu paru srěbaj 10—15 minutow do so, skónčnje srěbaj čerstwu wodu z nosom a wotmyj wobličo. Jeli je wonka zymne, njesměš hnydom won, zo sebi njezeškodźiš.

Khoremu, kiž ma wulku hěcu, njesmě so wjele nadobo k piću dać, to zeškodźi. Ale po łžicach, kóžde 5 hač 10 minutow abo husćišo; małkość čerstweje wody wokřewja a čełło ju zesrěba, to pak je najwažniše.

Sport

Schmeling dobudże nad baskom Paolinom.

Při wčerawšim wulkim zetkanju mjez němskim mištrom w pjasćowanju a mištrom baskom Paolinom w Póstowym stadionje w Barlinje je drje Schmeling při wótrym wojowanju z wobeju stronow po dypkach dobył, tola njeje so jemu poradźiło Paolina předobyć. Powšitkownje je so wot němskeho mištra wjacy wočakowało. W cyłku přihladowaše pjasćowanju něhdże 30 000 wosobow.

Pokiwy pyskej a pjeru

son, Traum wosnje im Traume

Sonne. Es ist nichts so fein gesponnen, es kommt doch an die Sonnen. Ničo w měše njewostanje. Też najhłubša tajeńka po času so wukopa.

Sonnenblume słónčica (Muka)

Sonnenstich wopar; er ist an S. gestorben připołdnica jeho mori, słónco je jeho zežahało

Soralismy su serbske wosebitosće, kaž su germanismy němske, polonismy pólske wosebitosće w rěči. Soralismy: kał **so zawjazuje** (hłowy twori), žito **so wleče** (z kłoskami z trubjelow), jeleń **roni** (rohizna, parohi), had **roni** (kožu, so sléka); słónco **boži domčk dże,** susod jemu **do kału khodźi — łazy** (pfuscht ins Handwerk, schädigt), **po kosmach jězdźić komu** (schmeicheln), **kawki** předawać (Maulaffen feil halten), što **zworać** (hubjenje), **so wukopać, so wuworać** (ans Licht kommen, sich entpuppen), někoho **trihać** (kaž wowcu), **klukać** (kaž pčoły), khěža je so **zwjezła** abo **sypła,** płót **zjědże** abo **so wjeze,** ptačik **z hłójčku wije,** to je **smjerć** wostudźe, wuhlady **na wjedro** Wetteranssichten, dopomnjeńki z pućowanja (z pućowani) **atd.** Serb rěka łaćanski **Sorabus,** kaž serbski němski poprawom sorbisch.

Radio

Wutoru 9. julija po khyschi.

Königswusterhausen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6.15 wjeſely ranſchi konzert. 11.30 ſa wjeſnu žony. 11.40 ſa burow. 12 pſchipołdnjſchi konzert. 14 wſchelakoſcze. 16 konzert. 17.20 ſport ſa młodźinu. 18.20 politiſki pſchehlad nowin. 19.05 ſabawny konzert. 20.10 ſabawna a rejwanſka hudźba.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 5.50 ſa burow. 8.20 ranſchi konzert. 11.45 ſa burow. 12 pſchipołdnjſchi konzert. 15.20 ſa žony. 17 popołdnjſchi konzert.

Hiſchcze wažne ſ dnjowſkeho programma. Barlin: 20.10 konzert. Köln: 20.10 pišany wječor. Win: 19.40 konzert. Praha: 20.10 łobka hudźba.

Towařstwowski powěstnik.

Drježdźany. Serbske towařstwo „Čornobóh" so zeńdże w juliju - . 20. julija w hosćencu „Elisenhof" (Elisen Ecke Hammerstraße). Přihotuje so přaza.

Do Różanta pojědże z Budyšina njedźelu 14. julija mały autobus na tamniše swjatočnosće. Čas wotjězda a płaćizna so jutře wozjewitej Zamołwjenja njech so stanu we wunawarni Serbskich Nowin.

Nawječorna župa Domowiny. Stołetne posmjertniny pilneho a wubjerneho serbskeho spisowaćela Tecelina Měta budźa so njedźelu 14. julija 1935 w Różeńće na dostojne wašnje hódnosćić. Potajkim nic 7. julija, kaž „Serbski student" wóndano pisaše. Přeprošujemy hižo dźensa cyły serbski lud wutrobnje a prosymy naležnje wše serbske towařstwa, zo bychu njedźelu 14. julija wótčincej Tecelinej Mětej přewostajili. Njech w zajimje poradźenja Różeńčanskeho swjedźenja žane towařstwo za tónle dźeń ničo njezarjaduje! 14. julija póńdże cyła Domowina a wšitcy jeje přećelja a přećelki do **Różanta!**

Generalna pruha ſa paradu jendźelſkeho potwětroweho łódźſtwa.

Wobraz lětanišćcža w Mildenhall ſ wjele ſtami lětadłami, kotrež ſu ſo ke generalnej pruhu ſa paradu feſtowali, kotraž budźe w pſchichodnych dnjach pſcheđ kralom Jurjom pſchi pſchileżnoſczi jeho 25lětneho knježećſkeho jubileja.

Přepodaće wobkhoda!

Česćenemu wobydlerſtwu **Budyšina** a wokoliny wozjewjamoj, zo póndźelu, 8. julija 1935, swoju wot léta 1897 wjedźenu

pjekarńnju

na Sukelnskej hasy 19

knjezej pjekarſkemu mištrej Pawołej Žurej na wotnajeće přepodamoj. Zdobom dźakujemoj so za wšu nam we wulkej měrje wopokazanu dowěru.

Z němskim postrowom **Korla Hensel a mandźelska**

So złožujo na hornje wozjewjenje, prošu, zo byšće mojemu předkhadnikej wopokazanu dowěru też mi wopokazali a moje młode předewzaće přećelnje podpjerali.

Z němskim postrowom

pjekarſki mištr Pawoł Žur a mandźelska.

Metallowe łoża wot **10 hr.** sem.

Franz Schneider & Schulze

Telefon 3672 w Budyšinje na Kamjentnej hasy **13**

Čerjeńske rjemjenje

wšěch druhich, **rjemjenowe tarče, rjemjenowe wjazadła, rjemjenowe pěstowanske srědki** poskića

A. Kurjo, na Kamjentnej hasy 9, telefon 2735, wulkowikowanje z techniskimi wolijemi a tukami, z techn. pomjeńbu, wěcami

Zawarjeńske horncy

z thermometrom, z wohnjom zacynkowane

3⁵⁰ 4³⁵ 5⁹⁰

Siegel na Zadnjej Bohatej hasy 15

Foto-dźěła

Za **4 hodźiny** dostanjeće waše wobrazy wuwite a z wobrazami zaso wrośo, hdyž tute w 10, hač abo 17 hodźinach přinjeseće.

Drogerija Strauch & Kolde

NB. Wulki wubjerk w 6|9 wjerćacych filmowych aparatach

też w lěče!

Z tym jim pomhaš so dźeń a bóle wudospolnić. Z tym podpjeraš swój jenički serbski dźenik.

Žarowanske

khartki a listy

serbske a němske, spěšnje podawa

Nakład Serbskich Nowin

So přistaja

Spušćomny pohonč

pyta so k 15. julija 1935 w Prawoćicach čo. 4

Wotročka

pilneho a spušćomneho, pyta hnydom

bur Delan we Wotrowje

Wučobnu holcu

jako frisesu pyta

Frizěr Böhme

w Budyšinje na Zw. Lawsk. h. 2

Na předań

2 sylnaj konjej

liška a čornaka, něhdże 7 lět staraj, přihódnej jako jenopřežnikaj, so tunjo na ratarja předaja

w Drježdźanach-N. na Lipsčanskej dróży čo. 8 prawy zajězd.

Wisitne khartki

zhotowja so spěšnje

w serbskej knihićišćerni w Budyšinie

w Serbskim Domje

Zapućował — na Moltkowej dr. 1

Solta

Wot 9. julija mam zaso **poſtadne** ręčne hodźiny

Dr. med. Franke.

Přiloha k čisłu 156

SERBSKE NOWINY

Póndźeł 8. julija 1935

Z posedźenja měšćanskeje rady

Nasche stare a hlawne město je zwojimi hrjedźnowótowskimi twarami, pschezo wjacy zusnych k zebi wabi. We poślednim czasu je licba wopytarjow mea Budyschina stajnje rosła. Měšćanjenjo a też měšćanjanka rada je zebi wusnama tutych wopytow zusnych wědoma a prózuje so, so bychu so wšěch rjanosće starego Budyschina, jeje wumělske a twarske pokłady, wuthowace, so pěstowale a tak so nahladnosć zyleho města stajnje powjetschowała. Na nastork a po pschedhadnych dźełach noweho wyschscheho měšćanostu dr. Opitza maja so wosebje wulětnischcza wokolo Budyschina zusym pschistupne sčinić. Mimo wulětnych puczow w polnozu a k jugu po Schprewinym dole neje sa měšćanow a też sa hosći města Budyschina wosebitych wulětnych puczow. Tohodla maja so po wobjamknjenju měšćanskeje rady pucze k ranju a južnemu ranju města pschiprawić, kotrež žu je schtomami wobhadźane, a kotrež wulětam wabja a kotrež khłódk po puczu na Cžornobóh politicznje. Po poddlešenej Cžornobóhskej dróšy, po puczu Schpitalskich łukow a k julu wot Lubijskeje dróhi maja so rjane sahrody s lěsami a s pschekhodźowanskimi schćežkami pschiprawić, kotrež do pschirodneho parka wjedu. Pschirodny park ma so powjetschić a dyrbi być sjawnosći pschistupny a ma so wosebje jako pschirodna sahroda wutwaricz. Też ma so hat w nim ke kupjelam wutworicz. „Seleny puć“ s Budyschina powjedże dale k jubu psches Ssokołzu, Hrubocźizy, Bónjezy, Jaßońzu, Nabozy a Brěsow. S měšćanostami tutych wšow je so w tutych dnjach wo pschiprawjenju puczow na Cžornobóh s wuspěchom jednało. Dotal njeschkitane płónčne pucze s Budyschina hacz k pjacze Cžornoboha so s tutymi dźełami sa wšěch dróhowarjow a wulětnikow pschijomne sčinja. Puć s Budyschina psches pschirodny park do Nabozy so nimo toho hacz do Rachlowa pod Cžornobohom na woběmaj bokomaj s lěsom pobadźa. Sahrody mjes Budyschinom a pschirodnym parkom sa autowy wobthad pschistupne njebudźa. Sa to pak maja so dróhi s Kubschiz, Trjebjeńzy a Bukez k Cžornobohej wjedźaze, wosnamjenicz. Sa auta so nowe parkowanischcza pod Cžornobohom pola Wujeźa, pola Khójniczki, Kumwalda a Dažinka pschiprawja. K połnozy wot Budyschina so nowy wulětny puć po Schprewinym dole pschihotuje. Měšćanske sarjadnistwo je też japoczało Tšelnik sa zusych pschiprawjecz. K jugu wot Tšelenje je so sahroda s płotom wobdała a w nim je rejwanischcźo pod hołym njebjom pschiprawjene. Tu maja też hišcze schkleńczane verandy so satmaricz, s kotrychž by też wschi hubjenym wjedrje zusym rjany napohlad na město Budyschin możny był. W najbliźischim czasu sapoczina so też s twarjenjom s měšćanskich sahrodnjow w krótkim ranju města Budyschina s 130 žydlerskimi městnami. Szydlischcźo je wosebje sa dźełacerjow Budyskich fabrikow wotmyślene, pschi kotrychž wjednizn pschedewsćacow kmótrstwa sa žydlischcźa jich dźełacerjow pschewoimu. Trajaza starosć měšćanskeho sarjadnistwa je sastaranje města s wodu. Budyschin je na serińku wodu pokasany, kotraž so we wodarnjach pola Tšelan a Pschischez hromadźi a czischi. Mode wodarni stej so w poślednim czasu khětro porjedźikoj a rozschěrikoj a s nowymi czischerńemi pschihotowane. W nowischim czasu so plan pruhuje, hacz njemohła pola Hrubjelczizy Schprewina sawjera twaricz. Schprewina woda drje so njemóże jako pitna woda wužicz, tola by ješor, kiž by tak nastał, serińku wodu we wokolinje powjetschił a tak k lěpschemu sastaranju s pitnej wodu pschinoschował.

Stawizny wo wulkich mužach

Seydlitz.

Seydlitz, znaty jězdny general Bjedricha Wulkeho, běšche hižo jako khorbojnik je swojim konjom kaž jedyn zynk. Mon jónu jako pschirucznik krala rjekny, so je kóždy jězdny schpatnik, da-li so je swojim konjom sajecz. Bjedrich Wulki tute słowo zwyschesche, a dokelž nad tym trochu dźiwowasche, zebi wotmyślił, swojemu mlodemu khorbojnikej składnostnje pschileżnosć dacz, so mógł tutón swoje słowo do skutka stajicz. Jako kral jómu zwjerdźinu Hołowu dobladowasche, běšche khorbojnik Seydlitz sajo w jeho blizkim pschewodnistwje. Bjedrich z zwykm swojim stabom psches móst reki Wódry jechasche, hdyž města won nadobo posasta, da na wodź stronomaj wrota saczinicz a dźesche k zwojemu khorbojnikej: „Seydlitzo, Wy sće sajaty!“

Tón so sadźiwasjo do swojeho žedła sapr. „Dischcże niz!“ won sawoła, da zwojemu konjej s wotrohu a stoczi s wulkim wotmachom psches wobłożenje mosta do Wódry. Skok so najlepje poradźi, tón a jězdny bjeh bjes schkody doschejnjeschtaj. Krala tajka khrobtosć pschekapi a won Seydlitza hnydom sa rytmischtra pomjenowa. Zenje njeje nječto tutón titul s wjetschim prawom nošył: běšche to woprawdźe skutk mischtra, kotryž bě s pschiczinu k pomjenowanju był.

*

Bismarck.

Jendźelski wotpósłanz w Verseille w Bismarckowej pschehdejstwje cźakasche. Hrabja Arnim runje pola Bismarcka pschebywasche; konferenza tkwilu trajesche. Skónczenje Arnim se jitwy pschińdże a žo na wokomik k cźakanju Jendźelczanej pschiwoborcźi.

„Wěsće“, won zyle rosbudźeny rjekny, „je njeběłyschane, kajke waschnja někotři ludźo maju. Bismarck na tak njedźiwane waschnje kuri, so w jeho jitwje njeje mózno wutracź. Won runja lokomotiwje kuri, je zyle do mrócelow zababjeny, a dowola zebi, selo kurieź, so móhł žo człowjek zadubjeć. Proschach jeho, so bych wokno wocźinicź směł. — Wy pschińdźeczeź do jitwy, kotraž je někotre znajmjenischa někotre pschewótrjena a snjeběliwa. Wschо dobre!“

Bismarck Jendelczana k zebi sawokacź da a zyle samjerjany rjekny:

„Wěsće, je njeběłyschane, kajke waschnja někotři ludźo maju. Runje běšche hrabja s Arnim pola mje, tón człowjek tak błulnje sa parfumom wonja, so to žadyn strowy człowjek njewutraje. Je dospołnje z wulkej mrócelu parfuma wobdaty. Běch nusowany, wokno wocźinicź, so bych znajmjenischa sajo někak snjeběliwy powětr do jitwy dostał. Proschu, pożydźicze žo.“

Tu nicžo dale njewotsanje, hacz (kaž tak husto w stawiznach) žo praschecź: schto je stawiznika wěrnosć?

*

Menzel.

Sskawnje znaty molef Menzel žwoje schésćdźesate narodninły žwjeczesche. Pschi tutej składnosći jemu w hotelu „Kaiserhof“ w Barlinje žwjeczacy wuhotowachu. Prěni sastupjerjo wyschnjenych, wotpósłani wschich towarischow sa wumělske běhi pschischli, khěžor bě sastupjerja pósłał. Khěžor bě mjena jeho pschiporucził, so dyrbi žo „Mala ekzellenza“, kaž Menzel powschitkownje rékachu, z dwórnym schkleńczanym wosom k wjeczeri a posdźischo z hotela domoj dowjesecź.

Wschitko bě žo k žwjeżenjej shromadźiło, — jenoz Menzel njepschińdże. Cźakachu dołho. Někotři knjeza, kotrež wumělca derje znajachu, ménjachu, so je žo sawěsće zaležał. Skónczenje žo wubjerk na puć poda, so by jubilara pschinjesł. Kak pak žo knjeza dźiwachu, jako mischtra psched zwojim domom wuhladachu, kak wón s najwjetschim zajimom psched nim stejazy dwórsti wós a konjej ryżowasche.

Jedyn z knjesow zebi cźichi porok dowoli, so Menzel na žwojich mnohich pschecźelow njedźiwa, kotrež w hotelu na njeho cźakaja.

„Ty mój Božiczko“, Menzel rjekny, „człowjekow, kotrejž wjeczer špórjerajo wosłudle žwjeżenjeńske słowa rěcza, mózu tak łusto méć, kaž chzu, — ale por tak kraßnych koni w tuttym wulkotnym wobhwětlenju na mokrym płetrje, kotryž žo runjewon syboli — hdy žo mi tajke nječsto sajo posficzi?“

j.

Składnostna kup

Je tomu hižo nješchto lět. Běsche jómu dopołdnja, znadź wokolo dźewjecźich w domje mojeho pschecźela w małej wjeży. Běch tam w tutej hodźinje sam z knjesom. Nadobo žebra žo na dworje njeznjerna hara. Kaž to na wžy je, blawka psched kóždym dworom wjetschi abo mjenischi poż. Snaja kóždeho zuseho a jich hidźa. Njeje pak tam poż jenicźki, kiž dwór strażuje, ale huży cźinja hischcże wjetschu haru. Wocźakowach bźe pschecźela, kiž bě rano do blizkeho města dojeł. Dźech tohodla na dwór pohladacź, tola njeběł to pschecźel, ale prosched.

„Dobre ranje! Macze pschipadnje por dodźerżanych schkórni?“ rjekny prosched zyle wežownje. „Ně — pschipadnje niz“!, wotmolwich trochu hněwnje, mózach to też z dobrym žwědomjom rjez. Proscherja moja wotmolwa mi...ał. Kak dha sće poprawom na tu myślicźku pschischli...ruchu domu wo por schkórni prożnyć hicź“?, žo wo...ałasach.

„Haj, widźicze, wschudże nje wotpokasachu, tuž spytach jónu we waschim domje!“ Mje tuta wotmoliwa dale njepotrjechi, wschak to njeje mój dom.

„Abo macze trach por dodźerżanych kholowow?“ praschа žo znowa prosched. „Jara wobžaruju, nimam też dodźerżanych kholowow?“ So bych wěrnosć zwojich žiwow podschmórnył, prajach, so bych žam hischcże tajkich trjebał.

„Wy bychcże žam hischcże jene kholowy trjebał?“ „Wěso!“, rjekny bjes dlijenja, bě tola wěrno chtoż prajach. „Hm“, sabórcza prosched a pschejdże žebi z truku psches wožby. W tej nadźiji, so jeho lěpje wotbudu, prajach, so mam sahrodku, wona pak žłuscha pschecźelej, a tam je pschezy nješchto sa dźeło. Cźinjach, jako bych chcył wotenźć.

„Wy — wo tym hodźi so rěczecź! Kajku wulkosć dha byschcże trjebał?“ Prosched mje pschemeri se zwojim pohladnjenjom, jako woprawdźity krawz.

„Derje“, rjekny potom, „kholowy dostanjecze. Woprawdźe derje jdźerżane a tunjo!“ Někto sapschimnych. Chzyschcże žo mi žmjecź. Dach prosched zwjerdźi pjenjezkow a saczinich za nim durje. Poprawom bychu dźerżacź pjenjezkow też dosć byle, tola dyrbju pschidacź, so prosched njebé jedyn z tych najbłupischich, mudrosć a pschekłepanosć pak ma žo wotrunacź. S tym troschtowach žiwoju żelnosć nad ranischim wudawkom.

Popołdnju žameho dnja wokolo schtyrjoch sebra žo sažu hara na dworje. Pschecźel pschejdże hischcże njebé dojeł. Dźech pohladacź, a schtó tam sažu stejesche, mój ranischi prosched. W ruzy dźerżesche schéroku tyču. S dwórskim „dźeń dobry“ postrowi. „Haj, dowolcże, schto žebi poprawom pschejecze?“ žo woprašach.

„Pschińjeżu skasane kholowy!“, ménjesche prosched žo pożmějwajo.

„Kholowy, kajke kholowy?“, žo dźiwach.

„Haj, wy tola prajeschcże, so móhli kholowy trjebacź! Bych wam rad žiwoj wubjerk pokasał“. Schto mi druheho sby, hacz jeho do jitwy dowjesecź. Prosched pokaż žwoju tyču na blido a poża hnydom bórnizu wotžukowacź, kiž bě wjele rasow wokolo tyły swita. To mje skedźbneho scźini. Husto žym hižo žiłychał, kak khorble paduschi posłupuja, so bychu někak ludźom za domu pschischli. Snadź je w tuty revolver abo hewak někajki sadobywański grat, zebi myślach. Tola człowjek móże žo mylicź.

„Tu je hnydom nješchto pschihódne. Dostach to wot jeneje wudowy, kotrejež muż žłużeńe pola dobrowólneje wohnjoweje woboty!“, rěcźeschе prosched w ruzy dźerżo módrocžorne kholowy wohnjoweje woboty, na kóždej stronje z cźerwjenej żmuhu.

„Cźłowjecze, schto zebi myślicze! Měnicze wy, so w tutych kholowach budu po žwěcze wokolo běhacź? Schtóbychu ludźo k tomu prajili!“

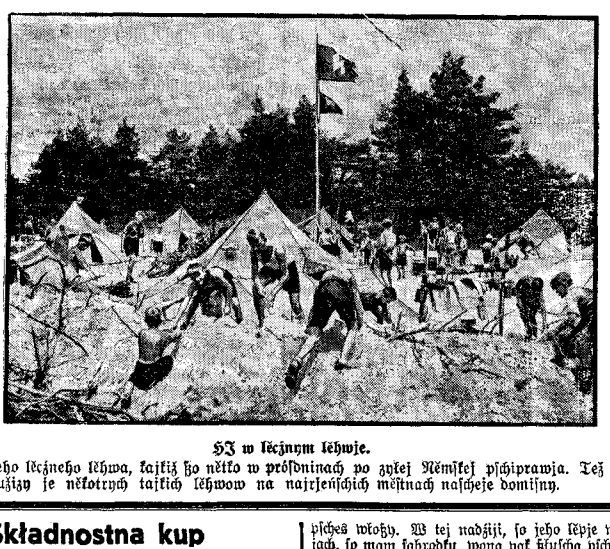
„Proschu! Wy trjebacze tola kholowy do dźela w sahrodźe. K tomu žo tola hodźa. K nuły wschak žo hodźa też cźerwjenej żmuhy wotprócź!“

„Nł! Wobžarujuz, njemóžu kholowy trjebacź!“

„Ty nicžo njerozumiesch! Njeje dale šlé. Mam wschak we waschej wulkosći hischcże druhe kholowy. K tomu žłuscha wěso też tutón khabat. Pschimnicze tola kholowy jómu deleka sa kónczki. Takle — a někto rospschestrěcze ruzy!“

Runje chcych namolwjenju prosscherja sćěchowacź, wocźinichu žo durje a mój pschecźel sastupi. Njebé wschak mi runje pschihódne, so w tajkim położenju mje nadeńdże. Prosscherjej dach njenadpadnje znamjo, pschecźelej žo wobroćiwschi, jemu rosłażnich, so je knjes krawzki mischtr z mojeje wižy mje wopytacź pschischoł.

„Sémy wschak hnydom hotowi, jenoz hischcże mału kiwulku, prosżu!“, ménjesche prosched zyle pschekhwapjeny. W mni pak poczinaschе žo wariecź nad taßkimi rěczemi. Najradšcho bych tuteho njewitaneho mischtra kwasa z durjemi won schmórnył. Tola žo wobkrućich, cźinjach wjeselse wobliczo z koschczowej hrě. Rosłażnich pschecźelej, so chzu žebi wokleć bóle k wschédnemu dźełu kupicź.

W lěcznym lěhwje.

Wobras wulkeho lěcźeneho lěhwa, kajkiž žo někto w prózdninach po zyłej Němskej pschiprawja. Też w naschej Łużizy je někotrych tajkich lěhwow na najrjeńschich městnach naschеje domizny.

Přilopk

Jednotne mytowanje tych, kiž žwoju krej poskicza.

We wožebitym wukazu statneho a pruskeho smuskowneho ministerstwa žo postaji, so ma žo jako dožahaje myto sa poskiczenje kreje 10 hr. sa prěnich 100 kubikzentimetrow a 5 hriwnow sa dalschich pschijatych 100 kubikzentimtr. wobhladowacj, njedžiwajo pschi tym na hotowe wudawki a skondženje cžaža. Sarjadniske wudawki sa pschenježenje kreje njeßmědža bycj wjetsche dyžli 3 hriwny.

Pschi kupanju žo tepił.

Sažo je žebi rěka Hwisdž (Queis) wopor žadała. Schtwórtk rano do džěła njepschińdže k žwojemu mischtrej Bjarnatej wucžobnik Langa, žyn wobsedžerja Langi we Vogelsdorfu pola Friedersdorfa. Bórzy žo šwěsći, so bě žo wjecžor psched tym kupacj jěł. Pschi šlědženjach sa nim namakachu žo jeho drasta a koło a bórzy na to tež jeho cžełko s wody wucžahnychu.

Lěž so pali!

W statnym revěrje w Langburkersdorfje njedaloko Ehrenbergiskich paštwischcžow pola Noweho Města nasta schtwórtk wjecžor w lěsu woheń, z kotrymž žo 11 arow wyšokeho schmrěkoweho lěsa sničži. K haschenju wohnja běsche žo nimo wohnjowych woborow še žuzodnych wšow a motoroweje rykawy z Noweho Města tež dželowa služba sawokała. S wusdžěhowanjom hrjebje žo poradži woheń samjesowacj.

4 léta khłostańe sa lotterijoweho jebaka.

Jedyn z najsnaćišich lotterijowych jebakow a žuwakow po wójnje, Arthur Keil, saßudźi žo wot 21. wulkeje khłostańeje komory Barlinskeho krajneho žuda ke 4 létam a dwěmaj měžazomaj khłostańnje a k 1000 hr. pjenježneho khłostanja. Keil žo hyndom do sawěsčenskeje jatby wza, dokelž je wón typišti pschikkad sa złostnika se swucženoscže. Hižo z 19 létami dosta wón prěnje khłostanje dla jebanstwa kawzije. Tomu scžěhowachu jebanstwa pschi pschenajenju, spytane wunusowanja, pschedawanje njehornych wobrazow a spišow, wudawanje njehornych a njehódnych łopjenow, kotrejž k saßudženju dla wunusowanja wjedžechu. A stónčnje w lěcže 1926 dóńdže k nowym pscheßadowym jebanstwam (Wettschwindeleien), pschi kotrymž wjele wožobow wo žwoje pjenjesy pschińdže. Niz mjenje hacž 15 lět khłostanja, wožedže dla slamanja sastawy, dla jebanstwa a lotterijowych pschestupjenjow, běchu žo Keilej napokožite. Poslednje wulke jebanstwo jemu schiju swiny. Dokladnje znajo wschě postajenja wo lotteriji mějesche sa to, so móže sakonje wobeńcj, hdyž darmotnu lotteriju wotewri, pschi kotrejž mějesche 30 000 bjesdźěknych ložow rospschedacj. Wón jenož 5 pj. sa dodacže ložow a sa dalsche wudawki sa dodacže dobyczerišich lisćinow, w kotrychž žo pschi tydženju cžehnjenja dobycza kaž španiske sjiwy abo truhanske noże wojsewjachu. Po rospschedaczu 2000 ložow policija sapschimny. Keil běsche žebi zuse mjeno pschiswojimschi w krjedźischcžu města Barlina wulke měnistocže wotnajał a žebi ludźi pschijatajł, wotnajerišti pjenjes a tež mjdu pak njepłacžeschce. Dobycža z lotterije po žwojej woli rozdawasche. Někto je jeho sakoń stónčnje njemóžneho scžinił.

„Cžišcerjo woknow“ pschi džele.

Sadobywanje w jenej z hłownych drohow w Parisu.

Njeßkyschanje khrobłe sadobywanje sta žo pjatk pschipoldnju na žiwej drohy mjes bursu a operu w Parisu. Tžo cžišcerjo woknow puschcžichu žo pschipoldnju do cžišcenja wulkadneho wokna juwelěroweho wobkhoda. Běchu z rěblemi, bowami, wodu a z druhimi cžišcazymi pschedmjetami wuhotowani. Dwjeo z cžišcerjow mu-

Łóńčko kwasnych hrónčkow

Džěćo nanej wudowcej.

Bóh daj wjele zboža tebi,
Luby nano, w mandźelstwje.
Młodu žonu bjerješ sebi —
Wona njech twój jandźel je!

Ty sy přětrał hižo wjele
W swojim dolhim žiwjenju.
Młoda žona njech ći scžele
Mjehke łóžko z luboscu.

Ty sy zaslužił sej z namaj
Wěsće rjeńe dny.
Wěsće rjeńe dny.
Wjele zboža nět tež Bóh dał wamaj,
To ći přeju z wutroby.

29. 3. 31. M. N.

Kak banany srawja.

Banany žo njesrawe we wožebitych parnikach do Němskeje pschiwjesu, z wotkelž do wožebitych srawjerišcžow pschińdu. W tutych žo je stajnym maczenjom podkhi na jenym boku a stajnym tepjenju na druhim boku tropiske klima twori, w kotrymž banany po 1 abo 2 dnjomaj dospołnje dosrawja. Srawe banany dowosyczj njeje radżomne, dokelž, kaž je znate, bórzy hnija.

„Hłupy myßlicžki to runje njejßu!“, pokhwali mje mój pschecžel. „Pschemyßlu žebi wěz hischcže jónu“, rjekny nadobo. Na tóždy pad dżiwych tutoho kmótra wotbhcž. „Budże najlěpje, so waš jónu pschilejnje wopytam, knjes krawski mischtro. Ssnadź smějecže potom něschto pschihódniske.“

Prošcheć běsche widžomnje pschekhwapjeny nad taskim pscheměnjenjom mojeho stejischcza. Bórzy pak žo sažy hraba. „Je to najlěpscha skladnosć! Njesabudźecže to! Zenje žo wjazy njewróći“!

„Schkoda so kaž pobrachuje“, pschetorhny jeho mój pschecžel. Hewak bych stónčnje wězy trjebacj mohł — mam mjenujzy tež malu zahrodku, knjes krawski mischtrje!“

Pytnych, so žo njesbožo bliži. „Ale pschecželo“, zakročich, „ty masch tola drje dožahazeje drasty!“

„To wschak, ale za zahrodniske dźěło žu wone wschě hischcže pschе dobre! Djenža njejßu cžahy, so mohł běły cžłowjek kóžde léto nowy wobłek kupicz, kaž to prjedy běsche. To drje budźecže z nasnonjenja wědzecj, knjes krawski mischtrje!“

Prošcheć pschikiwny“. „Haj, kaj hižo prajach, je to nimomerje dobra skladnosć, to tola jenož spytajcže!“, namołwjesche wón. Mój pschecžel khołowy měrjesche. „Ha, kaj na waž ichite, wone žedža“, wobkruczesche prošcheć.“ Někto jenož hischcže tón kabat. Też tón žo wobleczeše!“ Kabat też derje žedżesche.

„Schto dha dyrbi tón zyły schwindl płaczicz?“, woprascha žo pschecžel wjesele.

„Na, prajmy jónu schtyri hriwny!“

„Schtyri hriwny je pschewjele!“, bě moje słowo.

„Ale proschu, schtyri hriwny njeje sawěsče pschewjele za khołowy a kabat. K mojemu pschecželej pak trochu łahodnischo rjekny: „Trjebacže wschak jenož 3,80 hr. dacz, pschetož dwadzesci pjenjezkow je wasch pschecžel hižo napłacził!“

To bě mi zkoro pschewjele. ☺ wulkimaj wocžomaj pschecžel na mnje pohlada. Někto by žebi proschcer woprawdże saßuźił, so jeho z durjemi won schmórnu. To pak poradži žo mi mjes tym po diplomatiskim puczu.

„Na kajkosci tkaninow njeje sawěsče niczo wustajicz!“, pschihłosowach, „jenož barba žo mi tak prawje njelubi. Hdyž pak je tebi prawa, potom jenož pschimaj.“

Pschecžel žo rosshudži za kup. Prošcheć wsa pjenjesy a hotowasche žo wotkhadej. Mój pschecžel bě žwožowny nad tunej kupju, ja pak běch wjesoły, so dóstach žwoje napłaczene dwadzesći pjenjezkow wrócžo. Dopschewodżich žiwojeho krawskeho mischtra hacž psched wrota a radżich jemu, so žo nihdy wjazy w tutym dworje njepokasa. Pschecželej wjo jemu powědał njejßym, so existowasche krawski mischtr jenož psches moju fantasiju.

Sa něschto njedźel wopytach saßy jónu žwojeho pschecžela w jeho domcžu. Lědma pak pschestupich khežiny próh, poczu na mnje žbpacz, so mi skoro widżenje a słyschenje jandże. Mějesche tež wschu winu, na mnje takle herjekacj, dokelž běchu jeho łyes mała na straju wotwjedli. Jeho nowokupjeny wobłek běsche podobny, kiž pytany zadobywar nuschesche. „Je mi wulke hódanczko, hdże je twój krawski mischtr k tutomu wobłeku pschischol! Hdże dha bydli poprawom tón krawc?“, žo mje pschecžel woprascha.

Poldźischo jónu žym žwojemu pschecželej něschto dobrych zigarow pofickich, dokelž schtó we, hacž bych hischcže djenža po zwěcz běhał, njeby-li mój pschecžel tehdy runje pschischol, hdyž žebi khołowy a wobłek wobhladowacz?! sachu měrnje wulkadne wokno. Tseczi pak žo mjes to do klamow doby a pokradny sa 30 000 frankow (nje 50 000 hriwnow) drohotnych kamjenjow a bro Na to dźěchu tžo w najwjetschim měrje do žuzo kofejownje, hdźež piwo wupichu. Sswój grat tu wostajiwschi žo thudychu. Hakle hdyž žo wobhedżer mow wot wobjeda wrócži, žo sadobywanje pytny, jelóšnikach dotal njeje zlědła, jenož wjele porstownych cžišcherjow žo na wulkadnym wokinje namakaja.

Spodżiwny heitman wohnjoweje woborn.

We wžy Bosar blisko Petrograda w Juhoßłowjeschej žo tute dny hojtman wohnjoweje woborny Kr saja, dokelž žo na njeho tukasche, so je žo na zapalestwach, kotrejž žu w poßlednim cžasu w Bosaru a wo linje cžasto wohnje sawinowake, wobdźelił. Kvint žo tute wusna, so je w pschesjenosci z wobhedżerjemi statoł tute sapalił. Po wusnaczu žebi Kvint žam žiwjen wsa, a to w dworje jasła, hdyž w njewobkedżbo nym wokomiku do studnje stoczi a žo w njej zatepi.

Krótkej stawiznje wo kurotwje

Sconjer.

W jenej korczmje žo Schpanicžan a Gaskona sesch tkaj. Wobaj žebi wjecžer žadaschtaj. Korczmarka ji maj rjekny, so ma hischcže kruch kopjazeje pjeczenje a pjeczenu kurotwu. Wobaj zyle džiwje sa kurotwu wo schtaj. Dokelž pak žo žadyn z druhim do njeje njeschasc dżelicz, korczmarka namjetowasche, so chzyłoj žebi ju tón wjecžor sarjeą. Schtóž smeje potom w nozy najrjeschi žón, dyrbi nasajtra rano kurotwu k žwacžinje dastacz. Někto budźische jimaj dżiwła dobry kusk stopjazeje pjeczenje pschihotowacz, kotraž žmeła woheju spotkicz. Korczmarzynneje namjet žo pschija. Wěsło Schpanicžan a Gaskona zhromadnje wjecžerjeschtaj a podaschtaj žo potom k měrej. Tola Gaskona bě žebi derje spomjatkowa hdże kurotwa leži. Mjelcžo wón žwoje łožo wotwi dżešche dele a žebi ju jeschłodżecz dasche.

Mjes tym njewinowaty Schpanicžan žwoju jan sku napinasche, so by žebi prawje rjany žón wumyst A najsajtra rano wón korczmarzy powědasche, so je jemu wo paradisu je wschěmi jeho kraßnosczemi bjeła. Najlubosnische wónje žu jeho wobdawake a najkraßnische spěwy je jeho wucho žłyschało, skrótka běsche to tschkem, kotrejž žwojeho runjecza pyta.“ — „A ja“, to Gaskona zyle wjesownje rjekny, „ja Waß wo k paradisej puczowacz widżach, a dokelž běch wo pschebywdżeny, so žo wot tam zenje wjazy njewróći

Khłóczcza kucharka.

Nježenjenz mějesche jara rjanu kucharku, kotraž tež jenemu z jeho pschecželow tak salubi, so tutón pi žwojich wopytach z khwilemi do kuchnje salěše, so by z njej schcžěkał. Jónu jeho nježenjenz na wobjed pschi kroßu, a kucharka dosta dwě kurotwje, kotrejž dyrbjeschu spjez. Mjes tym so so kurotwje nětko w hornju pra schtej, ji wón tak sawjednje do noża stupasche, so wo spytowaniu podleżo tak dołho wot pjeczenje wortanga sche, domiž njeběschtaj płakaj hacž na koscje sjedżene. Nětkole kucharzy wulke strózele do stawow sajedżech Kak móżesche žo wukoscżam naiłepje iminycz? A hi žebi hischcže takle złowu kamasche, nadobo wocžakowany hóścz do domu sastupi. We tutym wokomiku kuchar wumóżaza myßlicžka pschińdże, a wona na wopyto rja žo wobroczeiwschi rjekny: „Hladacže žo jenoż! M knjes je shonił, so mje Wy pscheicžehacže, a je pschi hak, so Wam wobě wuschi wotrěsa, tak rucže hacj jo bliko pschińdżecže. Wotendżecže tuż khětkje, prjedy hi pytnje, so scže pschihchot!“ Hóścz žo njemało naštóla hyndom hladasche, hdże je cžełła dżěru wostajił. Nje njenz pak, kotrymž z wjeßelom na žadnu pjeczeń ru wulki nóż wótłjeschе, z wokna žwojeho cžekkazeho p cžela wuhlada. Wón kucharku sawołajo žo prahsc cžehodła je žo hóścz wotßalił. Kucharka jemu rjekn jo je ji knjes wobě pjeczeni wsawschi z njimaj cżekn Nóż hischcže w ruzy, žo roshorjeny hosczicžel za nim sp schcžinschi w khežinych durjach stejo wosta a sa pschec lom sawoła: „Zenoż jene snajmjenscha!“ Wón kuro sko měnjesche, ale cžekkazy, kotryž w ruzy pschecžela w nóż widżesche, wěriesche, so stej wuschi měnjenez, a mołwi: „Ně, ně, chzu radscho wobě wobkhowacz!“

K 100létnemu jubilejej němskeje żelesniży,

je statna pósta schtyri wopomnjenjske znamki po nam Minichowstkeho molerja Korle Djewicza zhotowicz da z jich wudawcjom žo 10. julija t. l. sapoczina. Na pr znamzy (6 pj.) widżimy prěnju němsku lokomotiwu „ jor“, dale spěchnikowu lokomotiwu (12 pj.) spěch cžerjazy wós „Ketzky Hamburger“ (25 pj.), a najnowi spěchnikowu lokomotiwu (40 pj.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 5 pj., za swójbne 5 pj. towarstwowe a bosćenčanske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 157 | Budyšin — Wutoru 9. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Nowe wójnske łódźe

So by ža němske wójnske łódźiwo na wulkosć, ż Jendźelskej njedawno dojednanu, powjetšiło, sapoczmu žo w lěcže 1935 tworicź:

Dwě pazerowanej łódźi, 26 000 tunow wody wucziščhcźazej a ż 28-zentimeterskimi kanonami wuhotowanej;

dwaj kschižakaj, po 10 000 tunach wody wucziščhcźazaj a ż 20-zentimeterskimi kanonami wobroženaj;

16 janiczakow, po 1625 tunach wody wucziščhcźazych, ż =2,7-zentimeterskimi kanonami wuhotowanych;

20 podmórskich czołmow po 250 tunach wody wucziščhcźazych;

6 podmórskich czołmow po 500 tunach wody wucziščhcźazych;

2 podmórskaj czołmaj po 750 tunach wody wucziščhcźazaj.

Twar prěnjeho noschaka lětadłow, runje tak plany za twar dalšich bitwiskich łódźow a druhich wójnskich łódźow, kotrež žo w lěcže 1936 sapoczmu tworicź, žo pschihotuja.

Wjednik při zwučowanju wójskoweho transporta

Wjednik a němski kanzler je žo 8. julija do Grafenwöhren podał, hdyž je pschi zwučowanju transporta motorskich wosow pschitomny był, kotrež je kommandowaŋy general 4. armeekorpsa, generalny leutnant List, wodźił. Němski wójnski minister geralny wyschi ż Blomberg a wyschschi wójskowy roskasowar, general artillerije, žiwobodny knjes ż Fritzsch, žo teho runja pschi zwučowanju wobdźělischtaj.

W Francowskej so wobydlerska wójna přihotuje

Pschichodnu njedźelu 14. julija, dźeń, na kotrymž w lěcze 1789 sběžkarjo w Pariżu statne jastwo Bastillu dobuchu a žo wulka franzowska revoluzija sapoča, žo franzowski narodny žiwjeńdźeń wožiwjeczi. Sa tutón dźeń lětža strony lěwizny, kommunistojo, sozialdemokratojo a radikalni sozialistojo, pschihoty k wulkim demonstrazijam činja. Se 400 000 pschiwisarjemi chodźa ż cźerwjenym khorhojemi po Pariżskich dróhach cźahacź a žiwoje knjeżstwo nad Franzowskej pschipowědźicź.

Tola mjes tym kommunistojo měnja, so žo w blížschim cźasu statneho knjeżerstwa smochuja, žu žo tež jich politiku pschećiwinizny, stronу sakonskeho porjada, na sakitanje a wobaranje organisowake. W Franzowskej žo podobny pschewrót pschihotuje, kaž 1933 w Němskej. W swojaku „wobnjoweho kschiža" žu žo pschećiwinizny kommunistiskeho knjeżstwa sjednoczili. S kóždym dnjom žo jim nowe tyhaźy pschisamkuja. Wjednik „wobnjoweho kschiža" wyschi de la Roque, je pschipowědarjam cźerwjeneje revoluzije ż rěcźu wotmolwik, w kotrejž je žwój politiski dźěłanski programm rozmik. Wón prajt, so žu bojoscź, njewobhladniwosćz a njekhmanosćz pożlednich franzowskich knjeżerstwow Franzowsku do blišschoje revolusije dowjedźe. My „wobnjowi kschižerjo" žmy politiske podeńdźenja wobkedźowali, so bychmy rospadej sakonskeho porjada sadźěwali. **Pschewobnjemy knjeżerstwo.** Moralitźy žmy hižo dobyli. So by žo to spóšnało, trjebamy jenož nowiny lěweje fronty cźitacź. Jich wjednizy žo nadźijeje, so lud k žebi sćahnu, kotryž jim knjeżerstwowu móz do rukow da. Mopravdźe pak ludowe cźrjódy ż politiskeho drěmanja žwudźuja, kotrež jutrje do naschich rjadow sastupja.

Lěwa fronta chce naš wobnjowych kschižerjow k doczasnej ofensiwje sawjesćz, so bychmy jako sdźěłarjo do sjawnosće stupili, a so bychćej nam policija a wójsko napschećiwo stupiłej. Na tajke waschnje by lěwa fronta ż pomozu policije a wójska porjad powalika.

Najprjedy porjad w kraju wobnowimy, roskasowarsku móz pschewobsnjemy a elementy njeporjadna ż knjeżerstwa wusamknjemy. Wobdy nasche ideje knjeżerstwowu móz pschewosmu, potom žo to njestanje w kłužbje jeneho politikarja abo jeneje strony, ale ż naschej wobzobinskej samowitosću w kłužbje ludowych sajimow. Wobdy dyrbi so njporjad wotstronicź, kotryž je skazeny parlamentarizmus sawinowaŋ, tele elementy njeporjadna wucześrimy. Wobdy žo nasche ideje do luda pschedobudu, budźe knjeżerstwo ż někotrych ministrow wobstejecź, ale budźe tež mjenje njesaßłużerjow. **Móju jutrje, sajutřischim, sa dwě njedźeli mobilisaziji wukas pschećiwo wjednikam lěwy, Leonej Blumej, Daladierej a Cachinej wudaczź.** Wschędnje spóšnawamy, so je hibanje wobnjoweho kschiža wjele wjetšche, hač žym sami měnili. Wobdy je žo wošmudźenje stało a žo porjad wobnowił, budźeše žo wo sozialny skutk smješchenja klašow a wo lubosćz k blížschemu prózowaczź, kotraž budźe je wsajomnej pomozu porjeńschena. Budźeješe dźěłacerjam dźěło dowaczź a duchowne a matariałne wurunanje Franzowsow na wyschsche stejischcźo dowjedźeczе. Chcemy jenož Franzowsow sjednacź, žmy kóždej wucźbje pschiłubni ż wumělenjenjom, so žo wona na sjednanje sałožuje.

Zakazane wučehnjenje do wukraja

Němski dźěłowy minister je hromadźe ż němskim ministrom snutkownych naležnosćow we wukazu 28. junija 1935 nowe pschedpisma wo pożrědnitwje, pschistajenju a swójasanju dźěłacerjow do wukraja wudał. Dotalne postajenja pschi nětcźišćich wobstejnosćach njedožahachu, so by žo wucźahanju němskich wotrjadnischich dźěłacerjow na schodu němskeho hospodarstwa ż wuspěchom sadźěwało. Pschichodnje je kóžde pożrědnitwo, pschistajenje a swójasanje dźěłacerjow a pschistajenjow do wukraja, tež hdyž žo to ż nawěschtkom w nowinach, cźažopiłach atd. stanje, na wosebitu dowolnosćz krajneho dźěłoweho hamta swójasane. Prezident němskostatneho wustawa ża żaradźenje dźěła a sawěscźenje dźěłonjemějerjow, kotryż ma wukas pschewjesćz, może, kaž dałeko žo to se sajimami němskeho hospodarstwa sniježe, wumjacźe wot tuteho sjadnowanja dowolicź.

Wukas žo w němskim łakonjownym łopjenje wojsewi a 1. septembra 1935 do mozy stupi.

W Drježdźanach rozšerjerjow marksistiskich pismow zajeli

W Drježdźanach je policija wóžom wožobow sajała, kotrež žu pjeza marksistiske pišma rosschěrjake.

Katolskemu nabožeńskemu wučerjej dowol dali

Profesorej nabožiny Heckerej pschi gimnasiju w Reußu žu dowol dali. Tale naprawa ż podawkom swišuje, kotryž je žo psched sjawnej rěcźu fararja Münchmeyera stał. Profesor Hecker bě mjes druhim schulskim dźěćom rjekł, so je ża Reuß haniba, so farar Münchmeyer w Reußu rěcźi, a so je dale haniba, so žo plakaty, ż kotrymiž so ludźo k wopytanju Münchmeyerowe demonstrazije pschepytschuja ke katolskej schuli pschiłěpeja.

Burske kubło jako dar za pólskeho wyška Slaweka

Njedźelu žu ministerskemu presidentej wyschkej Sślawekej jako pschedsydźe knjeżerstwoweho bloka nowopschiprawjene burske kubło w Raclawicach žwjedźeńsźu darili. Burika skupina knjeżerstwoweho bloka je kubło sa wyschka Sślaweka wuflajika. Burjo žu Raclawicy k dopomnjenju na to wubrali, so Těchu w Kościuškowym powstańskim wojowanju w lěcze 1794 burja wo žwobodu Pólskeje wojowali. Wyschk Sślawek žo burskim wotpółkanzam ż rěcźu dźakowasche, w kotrejž na wobdźělenje wobdźerstwa pschi hibanju a wojowanju Piłsudskeho pokasowasche. Dźenża žu burjo najpředniše rjady wojakow wobnowjeneho stata.

Gdansk njepřećelskej zjednoćenstwje rozpuścił

Gdanski (Danziger) polizajski president je „swjask nazionalnych sastojnikow" a Gdansku skupinu internazionalnych słědźerjow w bibliji" ż hnydomnym skutkowanjom rospuschćicź. Wobej organisaziji běschtej pschećiwo statej njepschećelšiju skutkowałej. „Kjumym słědźerjam w bibliji" žu psched někotrymi dnjemi kommunistiske skazeńše dźěło dopokasali. „Swjask nazionalnych sastojnikow" snaći reakzionarojo tworjachu, kotrež žo njeżu hańbowali, njedźiwajcy na to, so žu statni sastojnizy abo jeho pensionarjo, psched někotrymi dnjemi gdanske knjeżerstwo swoneczesćicź a žo na njo pschiłožowej ż wotpohladom, so bychu knjeżerstwowu nahladnosćz podryli.

Madźarscy njezasłużerjo chcedźa za Italsku wojować

Kaž Budapeschske nowiny powědźa, žo pod nawjedowanjom njewotwišneje strony frontiskich wojowarjow madźarska legija twori, kotrejž wobdźělerjo chcedźa za pod italsko-abeżynskeje wójny na stronje Italskeje wojowacź. Nowiny pischu, so je žo dotal wjazy dyžli 8600 muži w starobje 17 hacź 68 lět samolwisko, kotrež dla bjesdźěłskeje žo nadźijeja, so po tutym puću žwoje žwójby sastaraju. 450 žónskich bjes kłužby je kłužbu k wothladanju khorych

Hrabju Preysinga za Barlinskeho biskopa pomjenowali

Psched někotrymi dnjemi bě žo wosjewiło, so je banź hrabju Preysinga ża Barlinskeho biskopa wubrał. Pomjenowanjska liščina je žo někto w bamžowych nowinach „Osservatore Romano" wosjewiła.

Konrad hrabja ż Preysing-Lichtenegg-Moos, je žo 30. augusta 1880 na hrodźe w Kronwinkelu pola Landshuta w Bayerskej narodźił. Na Mnichowskej a Würzburgskej uniwersitece je prawa studował. Studium skóncziwschi je tři lěta jako praktikant prawa a jene lěto jako ministerialny praktikant w bayerskim ministerstwje swonkownych naležnosćow dźěłał. Jeho powołanje jeho potom do Roma dowjedźe, hdyž jako sekretar bayerskeho późłanstwa pschi italskim knjeżerstwje skutkowasche. Sławny jacźišćicź, kotrež nabožne žiwjenje w Romje na njeho cźinješe a wotmo jeho młódšcheju bratrow, Alberta a Josefa, kotrajž běschtaj duchownaj, běš jeho doslalneho žiwjenja pscheměniłu. Wón bě w krutym nabožeńskim wukublanju wotrosł a teho dla w žwětnym powołanju spokojenje njenamała. W lěcze 1908 ż bayerskeje statneje kłužby wustupi a do Innsbrucka dźěsche, so by theologiju studował a žo na měschnistwo pschihotował. Schtyri lěta posdźischo, 1912 jeho w Pawołskej

zyrkwi w Mnichowje ża měschnika wuzwjeczichu. Jeho studije žo ż pomjenowanym je dr. theologije skónczichu.

Tehdomnischi ludowy biskop a kardinal Bettinger, kotryž mějeschе wulke dowěrjenje k Preysingej, jeho ża žwojeho sekretara powoła. Jako tajki wón kardinała 1914 jako konklawista do Roma do konklawy pschewodźeschе, kotrež Benedikta XV. ża bamża wulwoli. Po Bettingerowym wumrjeczu Preysing, kotryž bě wobdarjeny rěcźnik, 1917 predarište sastojnstwo w Pawołskej zyrkwi pschija. Jeho wuspěch na kłětzy bě tak wulki, so jeho 1920 ża predarja wulkeje zyrkwje w Mnichowje powołachu.

Pyšny wobleć wojakow za wukhodźenje

Wójskowy wyschschi roskasowar je poručił, so ma žo **nowa wojerska žuknja sawjesćz**, ż kotrejž dyrbi žo wójsko wuhotowacź, a to podoffizjerjo hischcze w liczeńskim lěcze 1935 a muzijnva wot liczeńskeho lěta 1936. Mějeło nětcźischeje žuknje, kotraž bo tež k wukhodźenju wuživaschе,

žo schwarnischa sschita a po napołhładze rjenscha połnoschera wojerski žuknja ża offizjerow, podoffizjerow, muzijnva a sastejnikow bronjoweje mozy ża wukhodźenje sawjedże.

a franjenych polkicžiło. Dale je pječa 22 wsjnskich sćerjzow swój pschistup do madžarskeje legije samolnwilo, na to pokasujo, so dla cžeskich hospodarskich wobstejnoscžow žebi njemóža w Madžarskej eksistenzu sałožicž. Madžarske wyschnoscže žu pak žo na stejischczo stajite, so žu pschi tymle sćednoczeństwje bjes wumoacja njesałkužerjo. So by žo jim dźěło wobstarało, žu žo trěbne kroczele cžinike. Wobdźělenje pschi abeżynskej wójnje njemóže žo dowolicž.

Khutne wobcežnosće w Seveningach

Pšched lónjom wurunażych jednanjow?

W běhu wuradženjow,kotrež žo w Scheveningach w italsko-abeżynskim wurunażym wubjerku stawaju, žu žo nadobo wobcežnoscže pokasałe. Wone maju po sdaczu tak khutny charakter, so žo prascha, hacž budże wubjerk móz dale wuradowacž. W žobotnischim pożedženju je sajtupjer abeżynskeho knježerstwa, profesor Jezęs, wo wežach rěcžał, na kotrež italske wubjerkowe žobustawy njeježu chyzke pożtuchacž. Profesor Jezęs je dyrbjał teho dla žwoju rěcž pschetorhnyc. Pondželu dopoldnja běchu nahlady jara passimistiske, teho dla ſ możnoscžu licžachu, so žo wuradženja jako njewuwuspěschne sajtaja.

Błysk do Mussoliniowcho lětadła dyrił

Mussolini žobotu divisiju cžornokoschlakow wobhladowasche, kotrež pola Salerna na wotjězd do rańscheje Afriki cžaka. S Roma do Salerna lecžo dyrbjesche Mussoliniowe lětadło cežke njewjedro pschelecžecž. Pschi tym błysk do lětadłowcje anteny dyri, tola žaneje schkody njenacžini.

Pryncregent Pawoł krala Karola wopyta

Jubożtowjanski pryncregent Pawoł tutón tydžeń do Sinaia, lěcžneho pschebywka rumunskeho krala, pschijědže, hdyž budże jako kralowy hósć nětkotre dny pschebywacž. Swonkowny minister Titulesku dla tuteho wopyta žwoje pucžowanje we wukraju pschetorhnje a žo w blizschich dnjach do Rumunskeje wrócži.

Mandželstwo nědhušeho grichiskeho krala so dźěliło

Bukareſtſki žud je dźělenje nědhuschcho grichiskeho krala Jurja wot jeho mandželskeje, rumunskeje pryncžny Hilžbjety, hotry rumunskeho krala Karola, wuprajił. Krala Jurja, kotryž bě pożlednje lěta w Londonje žiwy, bě jeho mandželska „dla stowólneho wopuschczenja" wobskorżiła.

W Róženće před 90 lětami

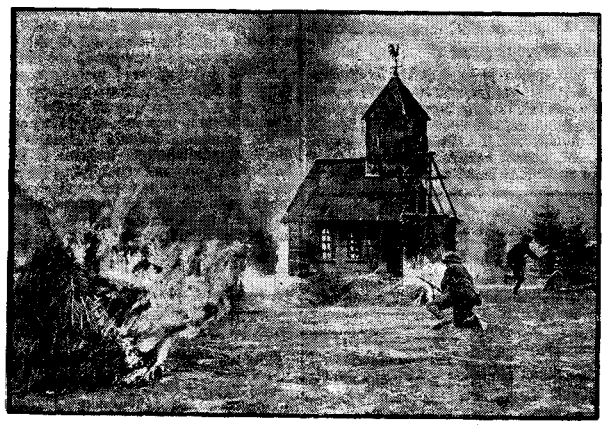
Hdyž Serbja lětsa wopominaju stolětne posmjertniny wótčinca Teceslina Měta, zajimuje wšsće też to, štož serbski tydzenik Nowina w Budyšinje lěta 1845 wo wulkim swjedženju w Róženće pise. Namakamy přełožk w „Nowym Łužiskim magazinje" lěta 1846. Wudawař tuteho časopisa Hornjołužiskeho towařstwa wědomnosćow w Zhorjelcu, dr. Ernst Tillich, wyšši wučeř při wyššej měšcžanskej šuli w Zhorjelcu, kandidat bohosłowstwa, je nastawk přijał po přeću sobustawa redakciskeje kommissije, dokelž wobrazuje cyrkwinske hibanje tamneho časa, kaž přispomni:

„Dźeń domapytanja Swjateje Marije mějachu naši katolscy Serbja wulki swjedžeń w Róženće. Putnikowanje do Róžanta, kotrež bě w mnohich stronach dawno přestało, bu lětsa nanajswjećišo wobnowjene. Bě wósom putnikarskich wotdźělenjow. Budyscy putnicy zhromadźichu so rano z dwěmaj khorhojomaj pod nawjedom knjeza kaplana Krječmarja na horje mjez Čemjercami a Slonlej Boršću. Pola křiża rěčeše knjez Krječmař k putnikam, rozpominajo jich swjate předewzaće a přistojne, bjezporočne zadźerženje na puću do a z Róžanta a na hnadownym městnje. Z Budyskeje wokolnosće bě chu so na 500 zešli.

Druhe wotdźělenje putnikow, tola bjez duchownoho, mjenujcy ze Šěrachowa a Rumbórka, bě hižo wječor prjedy do Róžanta přicžahnyło. Třeća syła k k. fararjom Wornačom bě z Wotrowa, štwórta z knj. fararjom Šoltu z Njebjelčic, pjata z knj. kaplanom Koklu z Khróšćic, šesta pod nawjedom knjeza probsta z klóštra (Marijneje Hwězdy), sedma ze knj. fararjom Brězanom z Ralbic a k njej přizamknjena Radwořska syła. Wósma syła z knj. kaplanom Krawcom bě z Kulowa a wokolnosće. Nimo Budyskich bě hišće štyri druhich khorhojow.

Ze susodnych cyrkwjow přinjesechu wósom krasnych družkow, pyšnje zdrasćenych knježnow, postawu swj. Marije na nosydłach do Róžanta a zaso domoj. Róženčanske zwony kóždu sylu wosebje powitachu. Budyski tachant k. Dittrich dowjedźe wšitke do cyrkwje a swjećeše potom swjatu mšu, k. administrator Kral pak měješe serbske předowanje. Ducy domoj ćehnichu tute syły w dobrym porjedže spěwajcy duchowne pěsnje. Kulowčenjo a Wotrowscy su pječa najrjeńšo spěwali. Rěka, zo je přez tysac pobožnych pućowarjow było."

Swjedźeń su też w Darmstädter Kirchenzeitung wopisali.

Palaza „wjeſ" žo dobudže.
Wobras ſ pschedwjedženjow wójska, kotrež w bohatym programmje statneho dnja wojakow wožebity sajim šudžichu.

Budyske stawniske powěšće

Narodźiło je žo: Alfredej Kurtej Rycžerjej, šankarjej, dźowka. — Alfredej Kurtej Hausmannej, bankowskemu sastojnikej, dźowka. —

Do mandželstwa stupichu: Božidař Fritž Hippa, techniski pschistajeńz ſ Dorn Gertrudu Schönez, měšcžanskej pschistajeńzu, wobaj w Budyschinje. — Božidař August Henczka, piwarz w Barlinje, je Sušannu Joanitu Lehmannez, domjazej dźowku w Budyschinje.

Mandželstwo pschipowědźichu: Robert Curt Krug, twarſk imiſchtr we Wjeſkowje ſ Johannu M. Zenkerez, khorobnej žotru w Budyschinje.

Radio

Sereju 10. julija žo šlyschi.

Königswusterhausen. Nimo šnateho wschědneho programma: 6.15 wjeſely rańschi konzert. 11.30 ſa žonu. 11.40 ſa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakojże. 16 konzert. 19 a něšto je žwjatok.

Lipsk. Nimo šnateho wschědneho programma: 5.50 ſa burow. 6.15 rańschi konzert. 11.45 ſa burow. 12 konzert. 15 ſa młodźinu. 17 popołdnischi konzert. 18.30 pišana hodźina. 20.45 serenadowy wjecžor ſ Drježdźanskeho Zwingera.

Hišcže wažne ſ dnjowcho programma. Barlin: 20.45 orchestrowy konzert. Hamburg: 21 dujeſći konzert. Kóln: 20.45 wojazy — towaršchojo! Frankfurt: 20.45 pišana hodźina. Mnichow: 19 ſymfoniſki konzert.

Stary a nowy wučeř

Powědańcžko wot Jakuba Nowaka-Kaschecžanskeho.

8] (Pokracžowanje.)

Stajiwschi žebi kłobuk woteńdże wučeř. Macž hladasche ſ wokna ſa nim, kak po wulkej haſzy lohko ſtupajo k ſwónkej thežì khwatasche a praji žama pschi žebi: „Mózu žo woprawdże Bohu dźakowacž, ſo mam tajke dźěcži a Jan je mi tola pschezo najlubſchi byk, ſnadź tohodla, dokelž je najmjenje doma pschebywał; mózu pak też je wschej wěrnoſczu prajicž, ſo žwojej ſtarſchej ženje ſrudźił njeje. Bóh dak, ſo by też dale wſcho derje wotběžało. — Sda žo, ſo žwoju „Leńku" ſ znkej wutrobu lubuje a kaž jeho ſnaju, jeje ſawěſcže nihdy njepuſchczi: ma krutu wolu; to dźě też mużej derje pschiſtejì. Je-li pak pěkna, kaž wón měni, też pschecžiwo ženſtwje niczo měła njebyh. Měło ſo žebi jeje njeby hnydom bracž mohł; lěto abo dwě drje by hiſchcže dyrbjał wocžakacž, doniž žwoje ſtatne pruhowanje wotpołožił njeje. Runjeż by też potom hiſchcže khětro młody byk, dha tola ſajna ženitwa niczo njeſtaſy, kaž žo praji. Bóh dowjedž wſcho k dobremu końcej. Ja chzu žwoje możne cžinicž, to by hiſchcže lubowaneho žyna na prawy pucž pokaſała a jeho ſboże ſpěchowała."

Sbožowny cžłowjek, kiž ma hiſchcže žwoju macž! S macžeřnej žmjercžu wuſzakuje jemu najrjeńſche žórko žwěrneje lubosće.

V.

Hdyž chzyſche młody wučeř runje do ſwónkoweje khěže ſaſtupicž, tu wotewrichu žo durje a jemu napſchecžo wuběža ſnadź jednacželetny hólcžeč, mały korbik we ruzy dźerżo; bě to Schołcžij Jurij. Sčahnywſchi žebi cžapku połtrowi knjeſa wučerja: „Budź khwalene Jeſuš Khrſtuſ!"

„Do wěcžnosće!" dźakowaſche žo wučeř; „hdże dha pak ſy běhał, Jurko?"

„Ssym knjeſej wučerjej tykanz a kołbašu nožył. — Ja hiſchcže k wam też pſchinjeſu. Macž praji, ſo dyrbju najprjedy k ſtaremu wučerjej hicž a potom k wam, knjes wučeř."

„Tak ſcže k ſwojatym dnjam też ſwinjo rěſali. Ssy dha też prawje pohłahał dźerżecž?"

„Ně dźerżał ja njeſžym, bě jara wulke, ale pschihladował ſym. Naſcha mała Marka pak je pſchicžała a je žo tak dołho do łoža ſthowała, doniž ſwinjo njeje pſcheſtało kwicžecž.

„Holaŋ žu pschezo bóle bojaſne a ſbožužełne hacž hólžo!" doda wučeř a wjeſele ſtakajo běžeſche Jurij dom.

Wučeř pak ſaſtupi do ſtwy.

Swónk rjedżeſche runje ſyrtwinſke ſwěcžniki. Wučerja wuhladawſchi postoczi ſe ſtoła a witaſche jeho wjeſele. „Dowolcže, knjes wučeř, ſo tu ſaparane dźěło khětše dokónczu, ſym bórſy hotowy. Nětłe njetrjebał nicžo wjazy cžinicž, hacž k ſwjatym dnjam pschihotowacž. Kaž ſym hižo widżał, je waſch wopyt też dożeł. Scže drje žo prawje ſwjeſelił, knjes wučeř, hdyž ſcže ſwoju macž ſaſo wuhladał!"

„Haj, to ſym; ſmój ſo też pschezy jara lubo měkoj; njech ſu wſchě macžerje dobre, moja je tola ſawěſcže najlépſcha."

„Snaju to, knjes wučeř; hdyž ſym ſa ſwoje młode lěta pucžował, njebě mi nicžo tak cžežko kaž dźelenje wot macžerje; nan bě hižo dźěſi cžaſ ſemrěł." A wjeſely žortnimy mużił bě wſchón hnuty.

Dubſki, kiž žo mjelcžo bojeſche, ſo móhł ſwónk ſ tak dobrej pschiležnoſcžu ſaſo wo ſwojich pucžowanjach powědacž poczeč, ſchtož jara rad cžinjeſche a pſchi cžimž žo jemu huſto radźi, ſo khětro na wěrnoſcž ſaby, wopraſcha ſo jeho, hacž je wučeř Wawrik doma, na cžož ſwónk wotmołwi: „Haj, ſtaj wobaj doma, nan a dźowka. Pryedy runje běſche tam Schołcžij mały Jurij pschi nimaj. To drje je prawje duſchny a pilny ſchuleř? Njeje wěrno?"

„Njemóžu na njeho ſkorżicž", wotmołwi wučeř ſtrótka. „Cžehodła to měnicže?"

„Nimam po prawom ſaneje pschicžiny. Sslyſchach jenož Schołcžija Jurka, hdyž pschipadnje horjeka pschi durjach nimo dźěch, tak ſtaremu knjeſej wučerjej rjekny, žo je nowy wučeř pěkny."

„Schto? To je Jurij knjeſej Wawrikej rjekł?"

„Haj, ſym to ſam ſłyſchał. Wy ſo tomu dźiwacže! Hinak rěcžecž drje by też ſcžežka pschicžiny měł. Ja mam tola też dojcž naſhonjenja, ale ja njewěm ſo dopomnicž, ſo by ſo mi hdy ſadyn wučeř lépje ſpodobał hacž Wy."

Tak rěcžeſche ſwónk dale, njemyſlo žebi na to, ſo k dobremu wucžerjej hiſchcže wjazy hacž wucženoſcž pschecželnoſcž a dobra wola ſłuſcha.

Dubſki wjazy na njeho njepoſłuchaſche. Swónkowa powěſcž bě jeho hłuboko ranika. Myſlješche žebi, cžehodła je ſo Wawrik jemu ſa khribjetom ſa nim naprajchował? Ssam wot ſo jemu Jurij tola ſawěſcže niczo wo ſwojim wucžerju rjekł njeby. Wawrik bě ſo jemu pschezu tak runy a ſprawny ſdał, cžehodła ſo tu tak tajeſche?

Tajke a podobne myſlicžki pschewſachu młodeho wucžerja. Hdy bě žebi wež měrnſcho pschemyſlił, by ſawěſcže póznał, ſo tak ſłe njebě, kaž ſo jemu ſdaſche. Wawrik dźě njebě pschi žwojim praſchenju dożała žaneho wěſteho wotpohłada měcž trjebał. Ale młoda horza krew rubi Dubſkemu wſchón rozum a nimo toho — ſchtož drje bě hłowna pschicžina jeho roshorjenja — ſwědomjo jemu praji, ſo ſnadź je ſtary wučeř nětčto nje lube ſhonicž móhł, pschetož w ſchuli woprawdże wſcho njebě, kaž dyrbjeſche a kaž žebi to Dubſki ſam wutrobu nje pschejeſche.

*

So bychmy widżeli, kak ſo wež po prawom měješche, pójmy na khwilu k Wawrikejom pohladacž.

Hdyž běſchtaj nan a Leńka runje po ſwačini, ſaſtupi Schołcžij Jurij do ſtwy a pschiſtojnje ſtrowjo praji ſtaremu wucžerjej: „Knjes wučeř, wjele dobroh' wot naſcheho nana a macžerje, a wonaj ſtaj mam tu njechio mało k ſwjatym dnjam pożłałoj."

„Tak, tak!" wotmołwi wučeř. „To je jara pschecželnje wot twojeju ſtarſcheju, ſo tež hiſchcže na mnje ſpominatej. Tuž praj jeno doma, ſo je mje to jara ſwjeſelilo a ſo žo wutrobnje dźakuju."

Mjes tym, ſo Leńka tykanz a kołbašu do komorki njeſeſche, wopraſcha žo Wawrik žortnjo Juria: „Na, Jurjo, kak dha ſo tebi nětk w ſchuli lubi? Je nowy wucžeř pětnſchi hacž ſym ja był?"

„Pěkny nowy wucžeř jara je", wotmołwi Jurij po dźěcžaſym waſchnju. „Njeje hiſchcže žaneho bił a jenoj Mlónkeż Michał je dyrbjał junu po ſchuli woſtacž, dokelž je Schtſchekez Hańži pomaſti ſjědł, a druhe pomaſti je ji też najſajtra pschinjeſeſ dyrbjał; ale tak rjenje tola wjazy njeje kaž prjedy."

(Pokracžowanje ſcžehuje.)

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 9. julija 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Wobhladaj sebi mać, prjedy hač so z dźowku woženiš! Juhoslowjanske prajidmo.

— **Wo wjedrje.** Hišće pšed někotrymi dnjemi nad Jendźelskej leźaca wyšina je nětko hižo hač k Lobju posunjuła a budźe dźenja hišće dale k ranju postupiła. Wjedro so tehdla hišće w běhu dźenžnišceho popołdnja dale polěpšiło. Symny arktiski powětr je hižo wjcera w nozy so ſ cźoplischimi móřskimi prudami sameńił. Dźenžnišce ſłónčne wjedro pak tola hišće njebudże móz symny powětr dospołnje sćopliło, tak so ma so tež hišće dźenża wjecźor ſ ſłódnym wjedrom liczieć. Na jutrje pak ma so powschitkownje je ſuchim, jaſnym a wjele cźoplischim wjedrom liczieć.

— **Wuhlady na wjedro: Sklabšće wětry, jaſnje, ſuchu, w nozy hišće ſłódno, wodnjo temperatura hač do 25 stopnjow.**

*

— **Listowe kaschćiki so cźerwjene wotbarbja.** Wschě listowe kaschćiki w měsęcu a na wšach Budyšteho póstowcho hamta dostanu w bliščich dnjach nowu barbu. Wobarbjenje pak njemóże so na městnje ſamym pschewjesć a je nusne, so so do dźełarnje pschewjedże. Dotełš pak nima póstowy hamt dosć narunanskich kaschćikow k ruzy, njeſłodźi so wobeńcź, so kaschćiki krótki cźaſ na ſwuczenym městnje njewiſaja. Tohodla so w tajkich pschipadach prošy, so bychu so listy do najbliščeho pschichodneho kaschćika donjesłe.

— Sobotu popołdnju móżesche jedyn ſ brunych muzow ſhožo saſo jenemu ſ ludowych towaršchow wjeſelo sćinicź. 15lětny Hitlerli młodźenc wupyta ſebi po dźeſchim wolenju wobalki a hlej, běšche 500 hr. ſ njej dobył. Połneho wjeſela dalše ſebi hólczej pjenjes na ziżowej pokładni wupłaćiłcź.

— **Nowe Budyſke farike twarjenje ſwj. Pětra na Hoſchiz haſny 28 budże so njedźelu 14. julija ſwojemu samerej pschepodaċ.** Pschi tutej ſkładnoſći ſarjaduje zyrkwinike pschedsteſicźerſtwo popołdnja w 11 hodź. ſwjatocźnoſcź w delnich rumnoſcźach doma.

— Wcźera popołdnja w 9 hodź. jěchješche we wożebitym wosu ſpěſchneho cźaſna Drježdźan-Shorjelz półſti ſwonkownu minister wyſchi Beck ſe ſwojim pschewodom pſches Budyſchin.

S **Bolbotz.** Po ſaczehujenju noweho wobſłużenża rucźerkubła je ſo tež w naschej wſy něſchtožkuli pschemėniło. Hižo loni je dźełowa ſłužba wjeſny hat wurjedźiła. Na to měſeſche wożebje gmejna wulki ſajim, dokelž niebě móżno, ſo w tutym ſanjerodźenym hacźe kupacź. Nětko je ſo bohužeł, hdyż je hat rjenje wurjedźeny a kóżdeho ke kupanju wabi, pschi brjoſy tafla ſtajiła ſ napiſmom „Kupanje ſo ſłoſta“.

S **Hodźija.** Schtwórtk ſóbčhu rekrucza ſ ſyſeje wokolinu ſe ſwojimi wjeſenjanoſtami pod měru. W ſyłku naſtupi tuſtn pucź wokoło 80 młodych muži, kotřiż ſ dypkom 1/8 hodź. psched Towaršchownju ſo ſeńdźechu. Nimale wſchitkżo ſo ſa thmanych ſpóſnachu. S Hodźija ſameho běchu wſchitkżo 8. ſtmika 1914, k wojeńſkej ſłużbje thmani.

S **Huſki.** Njedźelu a wcźera pónđźelu ſo tu po ſtarym waſchnju hermank, ſjednoczeny ſ wożebitymi ſawjeſelenjemi, wotmě. Njedźelſki wopyt njeběſche pschekwapjaſy, hač runjeż běchu ſebi wſchitcy, hoſcźenzarjo, pschekupcy, wobſłużerjo ſawjeſelenjow najwjeſchu prózu dawali, ſo bychu hoſcźi w kóżdym naſtupanju ſpokojili. Wulki njedoſtatk pjenjes wſchak dźenża kóżdeho wotdźerżuje, ſo na tajtich ludowych ſawjeſelenjach wobdźěliċ.

S **Drużkez.** Po wutwarjenju ſawinjenja dróhi pschi wcźerkubleřſkim parku a też pschi někotrych nowotwarach a pschitwarach je naſcha wjeſka zyle nowy napohlad doſtała. — Na polach rucźerkubła ſo jara ſiwje dźěła. Psched nėchtó dnjemi běchu rěpik poſyknli, nětko ſo ſeſerniſchcźo podwora a ſe nahwiſej piru poſyże.

S **Koczizy.** Ssobotu popołdnju powali motoriſti koleſar na njeſbożowne waſchnje 4lětne dźěcźo dźełacźerja Berndta ſ Holzy. Haczrunjeż ſo wſcho móżne ſa wutkowanje dźěſcźa cźinjeſche, wumrě tola nětotre hodźiny po dowjeſenju do Budyſkeje khorownje. Po dotalnych ſwěſcźenjach **mootroweho** koleſarja wina njeſtrjechi. Hólczej běſche jeniczke dźěcźo njeſbożowneju ſtarſcheju.

S **Khojnizy.** Pónđźelu popołdnja je ſamkać Gerhard Weinert ſ Nachlowa psched naſchej wſu ſ motoriſtim kolom ſnjeſbożił. Hdyż ſo k wſu bliješche, jena kokoſch jemu do koła ſlećała. S kokom padnywſchi je ſebi pramu rukU a nohu tak cźeſko ſranił, ſo je ſebi dyrbjał pola lekarja pomoż pytacź. Też motoriſte kolo je ſo woſchkodźiło.

S **Nachlowa.** Njedźelu popołdnju wokoło 3 hodźin nad Nachlowom ſchéſcź powětronow (ballonow) ſ połdnju leczeſche. Hdyż ſu ſo wone k ſemi pschibližowali, njeje ſnate.

S **Bukez.** Saṅdźenu ſobotu ſeńdźechu ſo ſaſtupjerjo gmejny pod wjednišwom wjeſenjanoſty Fiebigera. Pschi pohedźenju běſche też wjeſny ſkupinowy wjednik ſoh. ſtrony knjes Keřk pschitomny. Wjeſenjanoſta Fiebiger poda po powitanju rosprawu wo nowych poſtajenjach gmjenſkeho ſarjadniſtwa. Na to ſo letne ſliczbowanje ja léto 1934/35 ſkhwali, hdyż běſche ſo wot k. Hejny, Sahrodnika a Zahra pruhowało a ſa prawe ſpóſnało. Rosprawu wo tym poda pruhowař ſliczbowanjow Hejna. Tute léto je ſ małym pschelěpſchenim ſtónčiło. Na to woljewichu ſo hišće dołhody a wudawki pšenjeho ſchtwórcź léta noweho ſliczbowanſkeho léta. Dale ſo rospominachu wuſtawki noweho gmejnſkeho porjada. Sa Bukezy pschińdu ſchtyri gmejniſzy ſaſtupjerjo a dwaj pschiſyżownikaj do praſchenja. Wobſamtny ſo, ſo ma ſo nowa tafla we wſy pschiprawicź, hdyż ſo gmejnſke naležnoſcże wojſiewjeja. Měſtnoſcź k tomu ſo hišchcze wupyta. Motmyſlene je dale dróhu do Kaporz na prawym boku ſe ſadowymi ſchtomami wobaſdźecź. Podrobnu rosprawu wo wukonjanych nuſowych dźełach poda wjeſenjanoſta Fiebiger. S njeje wukhadźeſche, ſo je ſo dróha do Mjeſchcź porjadnje wuporjedźała. Tute dźěła běchu jara trěbne, dokelž běſche dróha w jara hubjenym ſtawje. Sdźěła njeběſche też ani hrjebje wuryte, po kotrejż mohła woda wotběhnyċź. Też wjeſny puć, kotryż je ſtareho na nowe pohrjebnišchcźo wjeże, je ſo do poraſdka ſtajił, tak ſo pschi pohrjebach ſo njetrjeba wjazy po wożiwjenej ſtatnej dróſy khodźicź. Wſchě wudawki wukonjan. dźěłow ſtaja ſo na 6906,04 hr., wſcho hromadże je ſo 1156 dźełowych dnjow wukonjako. Też ſo ſdźěli, kajke ſu nowe mjeſy noweho Bukezjanſkeho hońtwinſkeho wobkoda. Nowy hońtwjeſki pschedsyhda, je ſaſtupowazy wjeſenjanoſta August Kozor. Na to ſo hišchcze wo wſchelakich próſtwach jednaſche. Wożebje ſo khſchešcźanſkej ſónſkej ſłužbje ſa ſohnowane ſtutkowanja 50 hr. pschepokaſachu.

S **Pluſnikez.** Saṅdźenu ſrjedu ſo luki, kotrež na lěwym boku maleje Schprewje ſady młyna leża, powodźichu. Mała Schprewja ſo tohodla ſahaċi, tak ſo móżeſche woda pſches brjóh ſtupicź. Pschepłatwjene luki cźinja ſo wulkemu jeſorej, kotryż je na někotrych měſtnach hač do 80 cm hluboko ſ wodu napjelnjeny. W cźaſnych dnjach ſo tu dźěcźi rady kupachu.

S **Brěſnje.** W cźeſkich myſlach je ſebi tute dny tudyſchi wobydleř dobrowólnje ſiwjenje wſak.

S **Ratez.** Sa jbkru macź a dźěcźo běſche ſo we wobwodźe naſcheje wſy wſcho hromadże 112,48 hriwnow naſběrało.

Z **Khroſcźe.** Hižo huſcźišo bě ſo pola nas ſkoržiło zo je njeostatk pitneje wody. Zo by ſo tomu wotpomhało, wobzamkny tudyſe wodowodowe druſtwo za nowymi žórłami w Prawoćicach, z wotkelž ſo woda hižo hjerje, pytać. Zandźeny tydźeń ſo trěbne dźěła wuwjedźechu a to z wuſpěchom. Lědma 15 met.ow wot ſtareho žórła ſtorčichu na nowe hiſće mócnieše žórło. Tute ſo k ſtaremu přizamkny, a zda ſo, zo we přichodźe budże naša wjes derje z wodu zastarana.

Z **Marijneje Hwězdy.** Njedźelu wopyta katolſke kaſino z Kralowſkeho Haja (Königshain) tudomny kłóſtr. Towaršſtwo bě ſej hižo dawno tutón wujězd předewzało a nětko ſkónčnje wuwjedło. Rano z cźaſom wotjěžděchu ſobuſtawy ze ſwojimi přiwuznymi — na 94 wosobow — w 4 wulkich autobuſach znateho „Zittauer Express“ přez Lubij a Budyſin najprjedy do Khroſcźe, hdyż ſej cyrkej wobhladachu a pola Vöcklec posnědachu. Na to dojědźechu ſej do kłóſtra, hdyż ſo na dopołdnišich Božich ſłužbach wobdźělichu a po nich pod wěcywuſtojnym wjednišwom ſej cyrkej, nakłóſtr a dalše twary wobhladachu. Sylna deputacja poda ſo k hnadnej knjeni a nawjedowař přinjese ji postrow z domizny — wona dźěn je rodźena w Kralowſkim Haju — a ſtrowješe ju w mjenje cyłeho towaršſtwa. W „korčmje před kłóſtrom“ wobjedowachu a wužichu zbytny cźaſ k wobhladanju wſy, kotraż bě jenož někotrym zna-

Po 21 létach ſajecza ſo wróćił.

Franz Barušti ſ Wreſchki w Opoſſtim wokrjeżu pſchińdże 1914 pola Tarnowki ſranjeny do ruſkeho ſajecza. Saſo ſtrowy ſo do Sſibirſkeje pſchewjeſeny. Hacź do léta 1918 ſebi ſe ſwojej Jonu dopiſowaſche. Tola ruſka revoluzija dalſchemu dopiſowanju ſadźewa. Po ſakóńſkim cźaſu ſo ſa morweho wojſewi. Nětko po 21 létach je ſo Barušti do ſwojeje domiſny a k ſwojej Jonje wróćił.

Hospodarski rozhlad

Wutoru 9. julija 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,476	100 pólsk. złotych	46,905
1 jendźelski punt	12,280	100 českosk. krónow	10,34
100 šwajc. frankow	81,13	100 franc. frankow	16,405

Barlinſka burſa ſ duja 8. julija. Kruta tendenza ſaſchłeho tydźenja je ſajim ſa kžijewe wiſi dale ſhudźiła, tak ſo dźenża ſtoro na wſchěch polach k nowym nakupam je ſtrony publika dóńdże, ſchtož wěſo ke ſtruczenju kurſow pschinoſchowaſche. Na prěnim měſtnje běſche ſajim ſa montanowe akzije, džiwajo na to, ſo je wotbyłk Porurſkeho wuhla dale dobry a ſo je żeleſowa a worzłowa industrija derje ſ dźełom ſaſtarana. Też na druhich polach kurſy ſwjeſcha hač do 1 proz. poſtupichu, dokelž też kuliża pschi ſyłnych nakupach je ſtrony publika ſo kryjeſche. Srós̀t tworjenja kapitala w Němſkej, kotryż ſo w powyſchenju nalutowankow ſa meju jewi, dowěry połne měnjenje ſtruczi. Na rentowych wikach běſche tohorunja pschećelnišche měnjenje, hač ſaſchły tydźeń.

Barlinſke żitne wulkowiki. Wobkhod na wikach běſche na ſpočatku tydźenja ſaſo jenož jara pomały. Wobtrjebžowanje ſbudži pomjeńſchenje ſkładow na khlěbowych żitach w Barlinje a też powńſchenje ſkładow we wowſu. Pschiwóſ w pschenicy je měrny, w rožu pak bohaty. Młyny ſdoma k nowym nakupam pschiſtupja, dokelž ſo ſ polěpſchenjom wotbytka muki do kónza tydźenja njeliczi. K pjawowańſkim ſamćeram ſo tohorunja pschenża a rožla poſſicźatej. K wobrotam we wowſu ſdoma dóńdże. Wobkhodny w nowym jeczmjenju dotal nieběchu, pschi hrubonmym dodaczu ſo tutón ſa ſtare płaczijny poſſicźeſche.

Wcźera płaciſche w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožki R 8: 8,25 hr., R 11: 8,40 hr., — jeczmjenia G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaczizny po złotej hriwnje.

	8. 7.	5. 7.		8. 7.	5. 7.
Pšenca	212,0	212,0	buny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	172,0	172,0	woka	—	—
jeczmjeń now.	—	—	módre łupiny	10,7-11,2	10,5-11,2
jeczmjeń, nat.	—	—	žołte łupiny	13,7-14,7	13,7-14,7
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosuſk.	—	—
pšenč. muka	—	—	lany wosuſk.	7,65	7,65
rżana muka	23,00	23,00	ſuch. truhanč.	4,77	4,77
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruſki	8,75	8,75
rżane „	10,31	10,31	syno, 50 kg		
raps „	—	—	rżana ſłoma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšenč. „		
lane ſymjo	—	—	wowſna „		
pjeluſki	20,0-22,0	20,0-22,0	jeczna „		

Płaczizna za pšenicu za wuplodźerja 8: 204,0 9: 206,0
Płaczizna za rožku za wuplodźerja 8: 165,0 11: 168,0
Płaczizna za jeczmjeń za wuplodźerja 7: 164,0 9: 169,0
Płaczizna za wows za wuplodźerja 9: — 13: 617,0

Płnéizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

8. julija 1935 Płaczizny po centnarju a hriwnach

Skótne drużiny a woznamjenjenja:

Wuchy:

Połnomjasne, wukormjene, najl. rězneje hódnoſće młode	42
Starše	38—41
Hewak połnomjasne, młode	33—36
Starše	—
Mjasne	—

Byki 233

Młódše mjasne, najwjetšeje rězneje hódnoſće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	41—42
Mjasne	38—40
Snadnje wuwite	—

Jałojcy a kruwy: 469

Młódše połnomjasne, kruwy najwjetšeje rězneje hódnoſće	40—42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	32—39
Mjasne kruwy	27—32
Snadnje wuwite kruwy	20—26
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnoſće	40—42
Hewak mjasne jałojcy	35—40

Wowcy: 694

Najlěpše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	48—51
Srěnje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	46—48
Mjasne wowcy	40 43
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	35 - 38

Celata: 936

Najlěpše kormjene ćelata wot cyca	55—58
Srěnje kormjene ćelata wot cyca	47—54
Snadnje wuwite	40—46
Najšpatniše	35 39

Swinje: 2871

Tučne swinje, přez 200 kg. ćežke	51—52
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. ćežke	50—52
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. ćežke	49—51
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. ćežke	46—50
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. ćežke	—
Rancy	48—49

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

In dem Konkursverfahren über den Nachlaß der Rentnerin **Anna Marie verw. Becker geb. Küntzel in Auritz** findet am **Freitag den 26. Juli 1935, nachm. 1/4 Uhr** der Schlußtermin und Termin 1. zur Abnahme der Schlußrechnung des Verwalters, 2. zur Erhebung von Einwendungen gegen das Schlußverzeichnis der bei der Verteilung zu berücksichtigenden Forderung, 3. zur Beschlußfassung der Gläubiger über die nicht verwertbaren Vermögensstücke, 4. zur Verkündung einer Entscheidung über die dem Verwalter zu gewährende Vergütung und die ihm zu erstattenden Auslagen vor dem Amtsgericht Bautzen (Saal 141) statt.

Bautzen, den 2. Juli 1935.

Der Urkundsbeamte der Geschäftsstelle bei dem Amtsgericht.

Zamołwity za politiku, feuilleton, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smoleř a za nawěſtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje.
Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. V. 1935 2263. — W tu khwilu tarifna liſcina čo. 3 płaći,

ka, kaž tež sotrowski klóštr. Maju dźěł w blizkosći Marijny Doł. Wokoło 2 hodź. podachu so do Janskich kupjelow a wot tam na hnadowne městno Różant, hdźež jich P. Romuald powita a historisku ważnosć městnosće rozłoži. Tež swj. Marijnu a Haninu studnju wopytachu a woptachu tež jeje wodu. Kofej pijachu we wjesnej korćmje. Potom nastajichu so na dompuć přez Ralbicy, Rakecy, Budyšin a Wóspork. Je so jim jara lubiło w serbskej Łužicy a ta jim w dobrym wopomnjeću wostanje.

S **Sserbskich Pasliž.** (81 lět stary muž žebi ſ wobwěžnjenjom žiwjenje wsal.) Pśiśed tydźenjom bě̍śe žo 81 lět stary Korenk, kótryž bě̍śe we wustawje ja starych ludźi w Jěžowje, ſhubił. Korenk pśichódźe na ſwjedźenju ſwj. Pětra a Pawoła do Sserbskich Pasliž a w tamnišim hoſcenju ſa 7 hr. napojow pśiperi, kótrež pak njeſapłaćił. Słónčnje, hdyž jeho k płaćenju nućachu, žo wupraji, ſo žebi žiwjenje ſ wobwěžnjenjom wośmje. Wot toho cźaſa žo wjazy widźał njeje. Wječera wječor namakachu dźěłaćerjo pśichi ſynkanjo rěłanju w tśini w Sserbskich Pasliźach cźěło Korenka. Schto je ſtarźa k tomu pohnuło, je žyle njeſrozumliwe.

S **Kamjenza.** Sańdźenu ſobotu pśichijźe k nam ſakſki ſnutſkowny minister dr. Fritſch, ſo by tu ſaſtupjerjam ſtrony, ſaſtojnſtwam a mějtej ſwójej wopyt cźinił a dale dźěłe Hitlerſkeje młodźiny we Laſku a Konjach wopytał. Na tym wulěcze wobdźělichu ſo krajny ſkupinowy wjednik Salzmann, bźěłowy ſkupinowy wjednik ſ Alten, wokrjeſny wjednik Zitzmann, krajny wjednik Buſch atd.

S **Bólerja.** Jedyn tuchſi wobyděŕ popadny na łuzy doſpołnje běłeho knota. Je drje to źle wurjadny popad.

S **Kulowa.** Pjatk wječor ſwučowachu nuczene wohnjowe wobory wšow Suſchezach, Salowa, Kocźiny, Hóſka, Noweho Hóſka w Ssuſchezach pod wjednišćwom dobrowólneje wohnjoweje woboty ſ Cźišowa. Tež bě̍śe hamtar ſob. ſtrony Pohl pśichitomny. Ssamſne ſwučowanje bě̍śe ſobotu w Kulowzu, na kótrymž ſo gmejny Kulowz, Brěſchki a Nowa Wjeſ wobdźělichu.

S **Njedźichowa.** (W pěſkowej jamje ſo ſaſypnył.) Tu ſnjeſoži Hitlerſki hólz w pěſkowej jami na te waſchnje, ſo ſo na njeho pěſkowa murja ſypny. Jeho pśicheźelam drje ſo poradźi jeho bórzy wuhrjebaś, tola bě̍chu ſcźěhwki njeſoža tak cźežke, ſo bórzy na to wumrě. Jeho towaſchojo pśichitowachu jemu doſtojny pohrjeb. Hólcźej pokhadźa ſ Crimmitſchawy.

S **Klětneho.** Klětnjanſka nalutowańja śmě̍je pjatk 12. julija pola Lorzeja ſwoju prěnju ſhromadźiznu ſobuſtawow ſa lěto 1935. K temu pśichſamknje ſo wurjadna ſhromadźizna w měſtnoſcźi druſtwa.

S **Klětneho.** Tež pola naſ ſu ſo ſobotu po ſwučenym waſchnju prěnje žita ſaſnyłe. Móže ſo hižom dźenſa prajiś, ſo ku lěpſche hacź loni. — Zyrkwinſke: W měſaźu juniju ſo w evangelikej zyrkwi jena holcźka wukſchcźi. Wěrowacź daſchtaj ſo dwaj poraj. Pohrjebow žanych njebě.

Z Łužicy

Se **Sakomja.** (Sajaz w aucze.) Pśiśed něſchto dnjemi ſtoczi ſajaz, kótryž cźahaſche pśiśed autom dróhu pſcheprěkowacź, do ſchkleńzy woſa, roſbi ju a na ras žeđźeſche pódła wjednika woſa. Pśichi tym bě̍śe ſo troſchku tŕeſał a teź wjednik woſa měješe rěſne rany.

S **Wulkeje Hartawy.** Njedawno piſachmy, ſo je ſo w tudyſchej drogeriji pśichi warjenju ſchpundowańſkeho łóſta roſbuchnjenje ſtało, pśichi kótrymž ſo 57 lět ſtary wobſedźeŕ drogerije Ferdinand Dittel cźežko wopalił. Nětko je w Budyſkej khorowni na ſcźěwkach wopalenja wumrěł.

S **Mośtrowza.** Njedźelu rano běchu w Bitterfeldu 7 powětronow k napſchemu leczenju ſtartowake. Wſchě 7 powětronow njedźelu popoldnju nad naſchim městom widźachmy. Wokoło 4 hodźin puſchcźi ſo jedyn ſ powětronow na Blumenbergſkich polach k ſemi. Wobſadka wobſtejeſche ſ jeneho wjednika a 4 ſobuleczaſnych. Dalſchi powětron puſchcźi ſo na Grunawſkich polach k ſemi. Se ſhrnuwſnych pjecźoch pſchelecźachu dwaj cźěſkoſkowakſke mjeſy, ſ cźimž bě̍ſchtaj ſ napſchemo leczenja wuſamknjenaj.

Budyske stawniske powěſce

ſ dnja 8. julija 1935.

Narodźił je ſo: Njemandźelſki ſynk.

Wumrěli: Johanna Marhata Müllerowa rodź. Wroblez, mandźelſka pohonca, 35 lět. — Wolfgang Bjedrich Berndt, ſynk fabrikſkeho dźěłaćerja ſ Holzu, 4 lět. — Augusta Amalija Klara Roſtowa rodź. Bernardez, wudowa po ſudn. aktuaru, 82 lět. — Marja Krjeczmarjowa rodź. Bjenadźij, mandźelſka nakładn. miſchtra w Sarkźu, 43 lět. — Hana Amalija ſwud. Miźbachowa, bywſcha ſwud. Rychtarjowa, bywſcha ſwud. Bannertowa rodź. Schlenkerez, wobydlerka domu ſa bědnych, 82 lět. — Ferdinand Dittel, drogiſt ſ Wulkeje Hartawy, 57 lět.

Najnowiše z cyłeho swěta

Zakoſtny cźin maczerje.

S **Kamjenz.** Ssrjedu bě̍śe žebi tu 46 lět ſtara wudowa, kótraž bě̍śe w cźežkich myſlach žiwa, wotmyſlika, ſebi žiwjenje wzaczi. Hacź runjeż bě̍ſche ſe žiwojim 20 lět ſtarym ſynom w najlěpſchej pſcheſejednoſći žiwa, wobſamknu, dokelž žo bojeſche, ſo wón ſam w žiwjenju wobſtacź njebudźe móz, ſhromadnje ſ nim žiwjenje ſkónczicź. Hdyž bě̍ſche žo ſyn po wukhodźowanju 3. julija domoj wróćił a žo lehnył, wotewri macź pluſnowy honacź. Hakle ſrjedu w pſchipołdnišćich hodźinach žo wobaj ſajedojcźenaj namakaſchtaj a žo do Kuchwalbſkeje khorownje dowjeſeſchtaj. Tam je ſyn ſobotu na ſcźěhwkach ſajedojcźenja wumrěł. Staw macźerje ſo połěpſcha. Na nju hiſchcźe cźěłe ſudniſke khoſtanje cźaka.

Njeſbožo na Drježdźanſkej Ptaczej łuzy.

Ssobotu wječor ſta ſo cźěłe njeſbožo na runje w tewrjenej Drježdźanſkej Ptaczej łuzy. 19lětny ſki padnu ſ cźumpjele a ſo pſchi tym tak cźěſko ſran dyrbjeſche ſo do khorownje pſchewjeſeć.

Cźěłe autowe njeſbože pola Münchenberga. — 2 mor a jena cźěłoſtranjena. Mjes nimi Barlinſki wokrj měſchćanoſta.

Na żeleſniſkej cźarje ſrazy pola Münchenberga ſobo pſchipołdnju auto Barlinſkeho wokrjeſneho měſchćanoſ Lacha do wobornoweho cźaha. Na tutej droſy njebě̍ſche ja wjera ſpuſchcźena. Cźara pak je tu derje wſchewidna Lach a teź jedyn jeho ſobujeđźaju ſo moriſchtaj, mandźelſka ſobujeđźaſcheho žebi pſchi tym mocny ſtſchaſy.

Hobrski woheń w bolharſkim měſcze.

W južnobołharſkim měſcze Pasardſchiku wudyri póndźelu wječor we wulkowobohodźe ſ bróniemi woheń, kótryž ſo w krótkim cźaſu po zuſym twarjenju a na pódłanſki ſtkad, kiž roſbuchaty material wobſahowaſche, roſchri. We wokomiku, hdyž wobora na pomoc pſchihwata a cźahaſche woheń ſhaſchecź, roſbuchny ſtkad ſ półtrom. Dwaj wobornikaj ſo pſchi tym morſchtaj, 7, mjes nimi hejtman woboru, ſo cźěſko ſranichu. Saſtojnik policaje, kótryž w tym wokomiku w twarjenju pſchebywaſche, je njeſwěſtny. Wjele wožobow ſo pſchi tym lohaj ſrani. Hakle poſdźe w nozy móžeſche ſo woheń ſaleźć.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Wegesperrungen.

Die Gemeindeweg von Döbra nach Schönau und von **Trado nach Sollſchwitz** werden in Flur Trado vom 10. Juli ab bis voraussichtlich zum 20. Juli 1935 wegen Wegearbeiten für allen Fahrverkehr **gesperrt.** Der Verkehr wird auf die Nebenwege verwiesen.

Kamenz, am 6. Juli 1935.

Der Amtshauptmann zu Kamenz.

In dem Entſchuldungsverfahren über den landwirtſchaftlichen Betrieb des Landswirts **Nikolaus Noack in Panſchwitz** wird bekanntgemacht, daß die Aufgaben des Entſchuldungsſtelle von dem **Entſchuldungsamt Kamenz** wahrgenommen werden.

Kamenz, den 3. Juli 1935.

Das Entſchuldungsamt beim Amtsgericht.

Towaſtwowski powěſtnik.

Auto do Różanta 14. julija na ſwjatočnoſć Tecelina Měta wotjědźe njedźelu w 12 hodź. wot Serbskeho Domu. Jězba tam a ſem płaći 1 hriwnu. Nawrót do Budyšina wokoło 21 hodźin. Přizjewjenja we Domowinje abo w Serbskej knihaŕni.

207. saksa krajna loterija

Cźehnjenje 3. rjadownje

póndźelu, wutoru a ſrjedu, 15., 16. a 17. julija 1935

Hłowne dobyće: 40 000 hr.

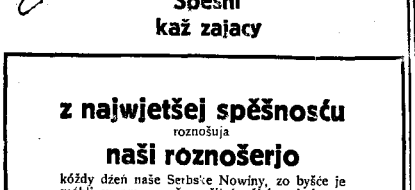
Prosy ſo, zo bychu ſo losy hnydom zaměnile!

Kupne losy ſu hišće dóſtaćź

1/10	1/5	1/2	1/1
9,—	18,—	45,—	90,— hr.

Budyſkaj běrkaj ſtatneje loterije

Friedrich Rother na Kěžorſkej dróży 22 — **Ernſt Lehmann** na Kamjeńtnej haſy 45

Spěšni kaž zajacy

z najwjetšej spěšnoſću

roznošuja

naši roznošerjo

kóždy dźeń naše Serbſke Nowiny, zo byšće je móhli w prawym cźaſu cźitaś. Kak pak by ſo nas roznoſeŕ wjeſelił, hdy byšće jemu noweho cźitarja mjenował abo praił, šćo by hišće Serbſke Nowiny mohł cźitaś! Kóždy Serb pomha mi jeničći dźenik ſylnicź!

Pokhwal

tych, kotřiž z nawěſtkom pokazaja, zo maja nas zaňć!

Měšćanski omnibus jěđźe

štwórtk, 11. julija 1935 na **Łašu, Oybin.** Jězba płaći 3,— hr. Wotjědźe pśip. w 12 hodź. wot Měšć. zahrody.

pjatk, 12. julija 1935, do **Smječkečanskich kupjel.** Jězba płaći 1.30 hr. Wotjědźe w 14 hodź. wot Měšć. zahrody.

Zamołwenja zapodajće hnydom w jězbnym personal, abo na Serbske Nowiny, abo pod telefon 2138.

Bój!

Nuza!

Zamołwće ſo jako sobuſtaw do NSV ludoweho spomožeńſtwa

Wysokosućelna podsobna

kruwa

a kolijowe symjo je na předań w **Bónjecach čo. 22**

Sućelna

kruwa

je na předań w **Miločicach čo. 8**

Kupuju złoto, ſrjebro, platka stare pjenježy, bronikowe pjenježy w Budyſkim MERSIOVSKY Pósťake naměšć

Warnuju

kóždeho, kiž wo mni wopaſne rěći abo rozšěrja, hewak dyrbja ſudniſcy zakročiś.

Pawol Brusk w Miločicach

Statna loterija

za wobstaranje dźěła

Hnydom rozrisanje dobytka

Dźěłaćeŕ ruki

„Tysacy mojich ludowych towaſšow zaso do dźěła! A za 50 pj. hłowne dobyće po **10000** hr."

Ja kupju sebi lós za wobstaranje dźě to budź kóždeho hesło!

PLAKATY

za towaſtwa, gmejny, najenkow, wobkhódnikow w jednorym a modernym wuwjedźenju zhotowja spěšnje a tunjo

Dr. J. Cyž serbska knihičišćeŕnja nakład Serbskich Nowin w Budyšinje w Serb. Domje

Dentist Thym zapućowa

Zubny lěkaŕ dr. Reich

so z pućowanja wróći

Přiloha k čisłu 157 **SERBSKE NOWINY** Wutoru 9. julija 1935

Kukowska Katolska Bjesada česći P. Tecelina Měta

Jeho wjesny pomnik w nowej pyše

W Kukowje, 7. pražnika 1935.

W kulturnym, nabožnym a politiskim žiwjenju ludow su druhdy wuznamni jenotliwcy rozsudnu rólu hrali. Do tuteje druzyny mužow słušeše bjez dwěla też P. Bosćian Tecelin Mět, kotrehož stołětne posmjertniny w tychle dnjach swjećimy. Zdobom měješe so ponowjeny pomnik, kiž kónc wsy steji, serbskej zjawnosći přepodać a złobe pismiki błyšća so nětko w narańšim słońcu a powědaja pućowarjej wo sławnym mužu, kotrehož kolebka je tu nimale před 200 lětami stała.

Katolska Bjesada, kotraž je před 50 lětami pomnik z wulkimi woporami stajiła a tehdom też poswjećeńske swjatočnosće nawjedowała a nětko jón zasy na swoju ruku ponowić dawa, wuhotowa njedžeu na počesćenju sławneho wótčinca jednory ale krasny swjedźeń, kiž runje w tutej jednorosći a dostojnosći najhłuboši zaćišć na kóždeho wobdźělnika zawostaji. Wjedro jemu hoješe a bě lěpje hač před 50 lětami, při poswjećenju pomnika, hdyž so hač do popołdnja dešć kidaše. Lětuše pomročene njebjo wotdźeržowaše „pražace“ słońco a tak kročeše mjerne swjeżeński ćah, kiž bě so popołdnju w klóstrje zhromadźił, bjez potu po wsy k pomnikej, na čole zawalena khorhoj, potom wjesna hólčina, sobustawy Bjesady z mandźelskimi a přeprošeni hosćo.

Z kěrlušom wotewrì so swjatočnosć při pomniku, kiž běše rjenje wupyšeny. Na to přednjese Marja Bětnarjec z Kukowa prolog, basnjeny wot k. wyš. wučerja Jurja Słodeńka:

„Sy šlachotny syn był serbskeho kraja,
Kiž Twojej je duši dał podobu, formu
A žiwjenju rhytmus. Sy dźěłał přec z mocu,
Za Serbstwo Če horiła lubosć je stajna.

Sy z časom wšak spóznał khudobu luda,
Tak duchownu, nabožnu, też ródneho razu.
„Wšitko za druhich“ bě hesło Či z khwału,
Za tradacy ród mnohich knihi Ty wuda.

We wutrobach serbskich Či khwalba zwoni,
Z jich ertow 'šće dźensa juska Či sława,
Před Twojim skutkom Serb hłowu kłoni.

Za modła so Serbja 'šće w maćernej rěči,
To dźěławosć njespróena dokonja Twoja.
Na serbskim njebju Twoje mjeno so swěći.“

Potom wustupi rěčny khór hólčiny a wołaše přisahajo do kraja:

1. khór:
My smy młodźi prócowarjo,
Poswjećeni swojom' ludej,
Ze zahuby chcemy storhnyć,
Štož so khila strašnom' błudej.

2. khór:
My wołamy, zo wšitcy słyša,
Do swěta won na kóždym dnju
Z mócnym słowom, skutkom zdobnym
W młodosylnym zahorjenju.

Wołar:
Khrystus je knjez nad wšěm časom,
Khrystus dźens — do wěčnosće!

Wšitcy:
Njech słowo a bubon klinča do kraja
A wothłós jich dale do Božeho raja!

1. khór:
Tak je było!

2. khór:
Tak też je!

Wšitcy:
Tak wostanje a budźe zwjazować
Nas z Khrystusom wšitko hač do wěčnosće!

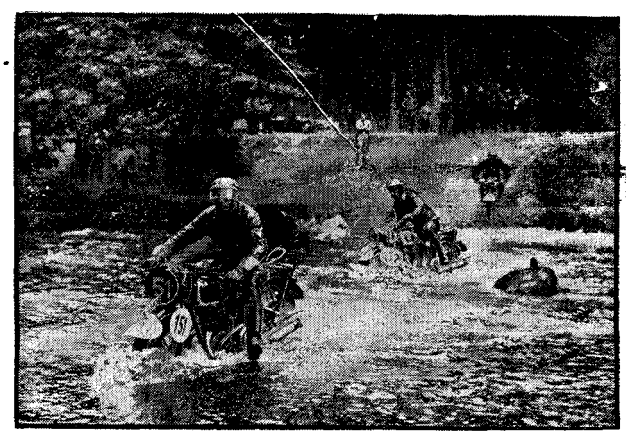
Po wuspěwanju narodneje hymny „Rjana Łužica“ jimaše so knjez farař Wjenka-Khróščanski słowa. Najprjódy přečita lekciju z Ecclesiastu 44 (1—15), w kotrejž so sławni mužojo wukhwaluja, kiž „z wulkej mudrosću ludam najswjećiše słowa podawachu . . . jich symjo, jich słowa njebudźa spušćene . . .“

W dlšej narěči poda krótki žiwjenjoběh P. Tecelina Měta a spominaše na jeho wobšěrnu njewustawacu dźěławosć. Wuzběhowaše wosobje jeho njewšědnu woporniwosć, woprowaše swój snadny wumjeńk, kiž wot pruskeho stata po zběhnjenju klóstra Noweje Cale w Delnjej Łužicy dostawaše, za čišć knihi. Tutu příkładomnu woporniwosć přeješe sej rěčnik też za naš čas. Nio jenož sebičnje za sebje a swójbu so starać, je trjeba, ale też zrozumjenja měć za lud a kraj a jeho materielne potrěbnosće. W tym zwisku namołwješe k podpjerje serbskeho nowinarstwa, ke kupowanju a k čitanju serbskich knihow. Naspomni też na Róžeńčanski swjedźeń 14. pražnika a wabješe a přeprošowaše wšitkich na njón, tohorunja do „Domowiny“, do wšoserbskeho zwjazka, za kotryž změje wšće kóždy 50 pjenježkow wob lěto wyše.

W mjenje klóstra a swojeho něhdušeho sobustawa położi propst Maček wěnc při pomniku z přisłušnymi słowami. Tosame činješe k. wyšši wučer Słodeńk w nadawku administratora P. Romualda Domaški w Róžeńće, kiž bě bohužel zaćežowany na swjedźeń přińć. Z kěrelušom skónči so dostojna swjatočnosć před Mětec statokom.

Sobustawy Bjesady, jich přiwuzni a hosćo podachu so potom k swjedźeńskmu posedźenju do Pančanskeho hosćenca, hdyž hižo wonjacy kofej a słódny tykane na nich čakaše, štož bě Mětec swójba šće driwje darila. Tu witaše nětčiši předsyda Bjesady, česła Michał Bryl z Pančic, wšitkich nanajwutrobnišo, wosebje duchownych a wučerjow, a wuzna, zo je so towarstwo zwučeneho lětneho wuléta lětsa wzdało a na to hewak nałożene pjenjezy za wobnowjenje pomnika wudało.

A nětko wuwi so najrjeńša bjesada, wšitcy dachu so do kofeja a khłóšćeńkow, hdyž tola předsyda nastajnje k tomu wabješe, štož sej přitomni dwójcy kazać njedachu, a holcy pilnje posłužowachu. Zo by też duch na swoje přišoł, porča k. farař Just-Wotrowski k zhromadźenym. Wułožowaše, kajki zaćišć je Tecelinowy pomnik na njeho jako hólčeca činił, hdyž z wjesnymi dźěćimi wokoło njeho harowaše, a ptom zaso dorosćeneho, hdyž počinaše ważnosć sławneho spisowaćela spóznawać. Jeho knihi drje nětko w knihownjach drěmaja a su zrědka mjez ludom rozšěrjene, tola wón je najprjedy fundament położił, na kotrymž su naslědnicy w serbskim pismowstwje dale twarili. Čežko je tehdom za tych było, kotřiž dyrbjachu Bože słowo w přikładnej formje wěriwym prědować, hdyž tola na wyšších šulach přileżnosće k dospołnemu nawuknjenju serbšćiny njebě. Za spisowaćela nabožnych knihi bě tuž jara čežko a P. Tecelin je měł za nowymi słowami a wurazami slědźić. Dyrbimy w jeho duchu dale skutkować, tohodla też nabožne nowinarstwo kruće podpjerać. Njesmě to dźensa być jenož próżdne hołdowanje,

Motorske HJ na jěsbje po Harzu.

Njedźelu mějachu motorske HJ jěsbu po Harzu, při kotrejž so wulke žadanja na młodych jěsdźerjow stajachu, kaž to z wobraza při přepřekowanju rěki Oker pola Romkerhall pokazuje.

Bobak:

Kołowokoło khłódnicy

II.

Moja zahrodka.

Kóždy někak přistojny spisaćel, kiž dźerži na česć swojeho stawa, njezabywa na spočatku powědańčka do drobna zwopisować kraj a městno, hdyž so podawa maćizna, z kotrejž chce kormić zwólniweho čitarja. Je to po prawom stary njepočink, přetož zwjetša sej človjek tola ničo praweho předstajić njemóže po tajkim spisanym krajinowym zwobrazowanju a potom tajke něšto jenož haći spěšne zadobywanja do jadra wěcy, tak zo strach hrozy, zo čitař zakopnywši so wo wostudły zawod knihu njedočitanu wotpołoži.

Što mam činić?

Mam-li też pasć tutón stary njepočink a z přenadrobnym wopisowanjom swojeje zahrody sej napłóšić čitarjow, zo mi rozčěkaju prjedy hač jich dowjedu do kola žiwjenja a žiwych podawkow kolo wokoło khłódnicy? Ale mam za to, zo tutón strach nješeri, přetož wěm, zo njezahrodkarjo bjez teho nječitaju tute nastrachi, praweho zahrodkarja pak žiwje zajimuje wšo, štož někak zwisuje ze zahrodku, zahrodkařstwom a zahrodkarjenjom.

*

Předstaju Wam potajkim swoju zahrodku!

Wězo sym přeswědčeny, zo mam najrjeńšu a najlěpšu zahrodku na swěće. Samsne mjenjeje ma wo swojej zahrodcy kóždy zahrodkař. Něšto podobneho namakaš w starširskim posmdźowanju swojich dźěći. Mać ma swoje dźěćo za nanajrjeńše na swěće, byrnjez bóle wózhriwe było. Tak też zahrodkař ma swjate prawo měć swoju zahrodku za najrjeńšu na swěće, byrnjež bóle zanjerodźena była.

Nochcu rjec, zo bě moja zahrodka porjadna. Tola porjadnosć njeposrědnje z rjanosću njezwisuje. A ja sym sprawny, khrobły a njehańbićiwy dosć wuznać so zjawnje, zo porjad přejara njelubuju. Přenata porjadnosć bywa husto wostudła, pusta a ducha próżdna. Porjadnosć je znamjo dokonjanosće, potajkim zastaća. Njeporjadnosć doswědčuje hibanje, žiwjenje, wuwiće, doprědkarjenje. Fanatiscy porjadnicy budźa mje za tute kecarske słowa kamjenjować. Mi je to wšo jene. Ja bjez teho do nich wjele njedźeržu.

Moja zahrodka běše hamtscy zwěsćena jako zanjerodźena. Tehodla běchu ju też prjedawšej wobsedźeńcy wotewzali.

Zanjerodźenje, njeroda njeje to same, štož njeporjadnosć. Je to tajki rozdźěl kaž mjez mazanym a smahnjenym wobličom. Ja hołduju njeporjadnosći, tola hidźu njerodnosć.

*

Moja zahrodka bě njerodna, to so prěć njehodźeše. Po hrjadkach łóštnje so rozrostowaše pyř a pjanka, šćehelk a babkadźědk a druha njerodź. A to bě še hižo w zymje!

Wšudże tłajachu stwjelca a stołpiki łońšich keraškow a lětnich kwětkow. Po wisatych nałamanych žerdźach bobownišća płsniwe truki zrudnje bimbotachu. Zhnile kałowe hluby so prócowachu wo płahowanje hribikow a druhich škódnikow.

Najhórje běše wokoło khłódnicy. Khłódnica sama běše bědny, rozpadowaty puklot, sklepany z deskow mydłowych a margarinowych kašćikow, tu a tam skrućeny ze zerzawym blachom jerjowych tyzow. Tutemu žadławišću tworjachu přihódny wobluk stare mjenje bóle rozbite piwowe bleše a druhe črjopy, stare hadrjeśća a łapy, zhniła sloma, deski a skóncowane dźěćace hrajki. Woprawdźe wobraz k bluwanju!

Před khłódnicu khošćojty bozewy keřk šerješe, tak zawutleny, zo skěrje dopominaše na dračowany japanski štomik w różowym horncu. Derje so hodźachu do tuteje pusćiny bujne keřki čornych jannowkow, kiž tak harmoniscy smjerdźa za šćónami. Moja předkhadnica drje bě měła wosebitu nakhilnosć k tutym šćónowym keřkam, přetož naličich jich třinaće — wězo třinaće!

Při wrotach zahrodki so wiještaj dwaj khětro cólkrojtaj štomikaj, kotrejuž ród zwěsćić so podarmo prócowach. Předsyda zahrodkařskeho druzstwa tukašn na dźiwnej krušwinje, wobwodnik něšto bórbotaše wo brěškach, ja mějach šmotawej štomiscy za doručelowaj wotrodźenčaj.

*

Jenička drohotnosć w tutej bjeztróstnej pusćinje běše dosć wulki murjowany hadleŕ za wodu. Do wody sym był stajnje zalubowany. Sonjach wo tym, kak budu w lěću na kromje tuteho hadlerja sedźo móc z wodu pancać a to mje někak wujedna z hrózbnym napohladom zahrody a złahodźi mój hněw, tak zo prjedawšej wobsedźercy jako wotškodźenje za cyłu pohibnu a njepohibnu nadobu zahrodki do ruki

dyrbimy hladać, zo w serbskich swójbach dobre nabožne a narodne žiwjenje knježi a spominaše na kóncu na tamnych sydom česćehódnych muži po mjenach, kotřiž běchu so před 50 lětami z pjenjezami na natwarjenej pomnika postarali.

Po dlěšej přestawcy rěčeše k. wyšši wučer Slodeńk wo Tecelinowych knihach, předpołoži někotre, też někotre rukopisy, kotrež wo pilnosći, wutrajnosći a wušiknosći spisowaćela swědča. Zaběraše so z tehdomnišim prawopisom a z rěču, kiž běštej wo wjele hinašej hač dźensa. Rěč je nješto žiwe, so přemjenjace, štož na wšelakich příkładach rozłoži, też někotre wotrězki přečita, zo bychu přitomni rěč tamneho časa spóznali. P. Tecelin bě za swój čas wuznamny, je woprawdźe katolskich Serbow před nabožnej a narodnej zahubu wukhował. Podarmo njerěka „Konservator linguae Wendicae".

Předsyda dźakowaše so wšitkim jenotliwcam, kotřiž su při wuhotowanju rjaneho swjedźenja sobuskutkowali, tak kk. fararjej Wjency, propstej Mačekej, wyšš. wučerjej Słodeńkej, fararjej Justej, Bětnarjec Mari, sedłaŕskemu mištrej Wornačej a cyłej Mětec swójbje a přeješe, zo by tutón swjedźeń dalše płody njesł.

Farař Wjenka wobroći so hišće raz na přitomnych a prošeše, zo bychu sej wšitcy mnohe tu wuprajene słowa k wutrobje wzali, woporniweho ducha wopokazowali w podpjerje serbskeho nowinařstwa a knihařstwa. Hišće raz wšitkich do Rózanta přeprosy. Knjez kaplan Cyž-Budyski pokaza na wysoku starobu Mětec swójby, kiž hižo staleta na swojim statoku sydli a so tak jako stary serbski splah wupokaza, kaž też wšelake druhe swójby w serbskim kraju, na kotrež w tym zwisku też spominaše. Z Marijanskim kěrlušom skónči so swjedźeńske posedźenje, kotrež je so runje tak derje poradźiło kaž swjedźeń před pomnikom. Tak budże dźeń 7. prašnika zaso nowy měznik w analach Kukowskeje Bjesady a wšitke z pohonom, zo budże dale po zasadach sławjeneho wjesnjana, tutoho duchowneho hobra, skutkować. Z postajenjom a lětušim ponowjenjom pomnika je sej towarstwo česć a khwalbu cyleho katolskeho Serbowstwa, haj cyleho naroda zasłužiło. Je tak z dobrym příkładom za druhe towarstwa w narodnym dźele.

Přilopk

Jepak jentwy do khłostarnje.

Psched žudnjistwom w Kamjenicy měješe žo jepak jentwy samotwicej, kotremuž běše žo poradźiło, wšelakim hołzam, kotrymž bě mandźelstwo zlubił, wjetše sumy pjenjes wumějcić. Sud sadźi jepaka k 3 létam a 3 měsacam khłostarnje, dale k 900 hr. pjenježneho khłostanja. Po přičitadże njesapłaćenja k dalšim 90 dnjam khłostarnje. Čełsne prawa žo jemu na 6 lět wotrjeknychu.

Wulki dźeń létadłow w Drježdźanach.

Na létanišću na Helleru bě žo hižo njedźelu dopołdnja wulka liczba wopytarjow jeschła, so bychu jedyn tam wustajene létadła najnowišeho typa wobhladali. Popołdnišće sarjadowanje, kotrež běše zjednoczenstwo mós z radosće sarjadowało, pak smjamjenšcha 200 000 ludźi wopyta, kotřiž we wulkich žołach wokoło létanišća žo sejstupachu. Tute létadłowe sarjadowanje na Helleru běše pożłednje w tej wumerje, dokelž žo w najbližšim czasu Drježdźanske létanišćo do druhego konca přeměni. S wołebitej saborjenosću witachu žo poskićenja mišnika Messerschmidt-maschinje wukonjesche. Też Ernst Udet wjele sympathijow wuživasche. Wón je płachtowym létadłom žiwoje wumětwo pokazowasche. Hans Grade, jedyn stary pionjer w létanju, pokasa na žiwojim, někto 25 lět starym létadle, kotrež žo je muzeja k tutemu samerej wažada, kak wulki postup je létanje w běhu tutych 25 lět dozpěło.

Łastojcka měra.

Pschi pożłednim žudnjistim pożedźenju w pomocnej gmejnje Loitz pschileczą nadobo jena łastojcka ſ wotewrjenym woknom do pożedźeńskeje žurle, hdyž njeměrnje a bojasnje tam a sem pjerchotasche a žadyn wupuć njenamaka. Tole pożedźenje wulkutkowa, so wscha swada a hadrija žo shubi a njepschećelskej stronje a sakitarjo jenož hischcze sa njeměrneho pjerzła sasimowachu, a po prózowachu, kak mohli jemu sajcy žiwobudu spschejcić.

Dźelenje w němskim hibanju wěry.

Mólež prof. Ludwig Ahrentrup, kotryž běše žo jako wjednik germanskeho wéroweho shromadźenstwa němskeho hibanju wěry pschisamknył, wosjewja, so shromadnosć ſ prof. Hauerom sažo roswjasa. Jako pschičinu wudawa, so w němskim hibanju wěry njenamaka jažne sadaju. Po žkowje praji: Njeje mózno žiwy być jenož wot teho, so žo wot pschesćanstwa a židowstwa wotrjeknjeny. Tej njemóže žo jenemu, kiž jažnje widźi, pschisłuchać, so žo jenoj pospytny w pytanju činja.

Dom Swjatska ludow na pschedań.

Berliner Tageblatt dostawa ſ Genfa powěsć, so je palast Swjatska luow, prjedawschi Hotel National, na pschedań. Město je potajkim tutón dom, kiž běše žo w l. 1919 ſ pschikasom Swjatska ludow za 5,5 milijonow frankow za sekretariat Swjatska ludow kupił (běschce to najwjetschi hotej w Genfu) na pschedań. Hižcze tónz t. l. potajkim pschepodychli Swjatſ ludow do nowego palasta a hórzy Ariana a pożedźenje Swjatska ludow budże w jeseńtembru pschichodneho lěta prěni raz w tutym palasće.

Prof. Bobrzynski wumrěł.

S Warschawy žo pische, so je na kuble w Dopuchowie w Pólnanskej wumrěł snaty pólski historikar a politikar prof. Michał Bobrzynski w 86. lěće žiwjeneho žiwjenja. Borbrzynski narodźi so 1849 w Krakowje a bě wot 1875 prof. w Krakowje a Lwowje a wot 1908—1914 bohor Galizijskeje a wot 1916—1917 rakusko-wuherski minister.

Wulke powodźenja w Ameriźy. Města pod wodu — dotal 20 mortwych.

S Albany w stacje Newyorku žo powě, so žu trajace sliwki w žrjedźnym a ranšim dźele stata k žałostnemu powodźenju wjedźe. Zyle krajiny žu pod wodu. Wjele domow, mostow a druhich twarow je žo potorhało a wotpławiło. Wobkhad po dróhach a na żelesninju je sdźela pschetorhnjeny. Telefonowe a elektriske powody žu we wjele městnach sniczene. Schkoda wuczini po dotalnych powěsćach někotre milijony dollarow. Wobsebje cżežko je město Ithaca, žydło Cornell-universitu, potrjechene, kotrež je sdźela pod wodu. W bliskosći tutoho města zatepichu žo 6 wozbanow, korež runje na mosće stejachu a kotryž wulka woda žobu storhny. Dwě wosobje błysk zarasy. Wjazy žo hischcze njewěsći.

W někotrych městach steji woda jedyn meter, w někotrych wjach w dolinje Mohawki 3—4 metrow wysoko. Husto dyrbjachu žo wobydlerjo ſ cżołmom ſ druheho poschoda, do kotrehož běchu so psched wulkej wodu wuchowali, wuswobodźić. Rěka Delaware je pisches brjohi stupika a je někotre mosty potorhała.

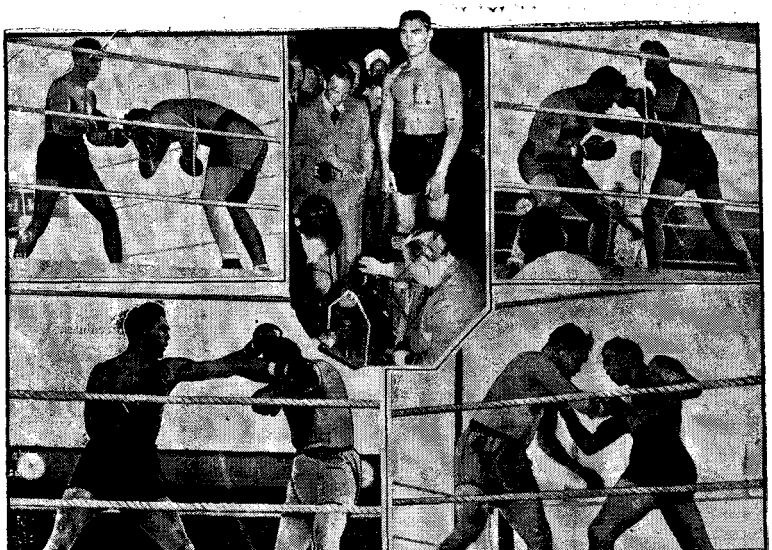
Po dalschich powěsćach powodźenje pschezo wjetschich rozměrow nabyła. Wjele hačenjow njeje wody wuwjerzeć mohło a žu žo pschelamałe. Zyła rjada wšow je wot žwěra dospołnje wotsamknjena, dokelž žu žo wschitke telefonowe powody potorhałe, dróhi a żelesninu žu pod wodu. Wjele tyšaz wozbobow je bjes słechi. W někotrych pschipadach žo samo wobydlerske domy se žwojimi wobydlerjemi ſ wodu wotnjesechu.

Dotal je žo 20 woporow powodźenja swěcżiło. We Binghampton stupi Chenango-kanal wo 7 metrow. We wodu potorhnychu dwaj mostaj, někotre tawrjenja a łapkawschu wulki dźeł města. Tyšazy dźěłaćerjow a pschiwołanych žo žrjedź města sadźerja, dokelž žu žo wohrožene mosty, kotrež k wobydlenjam wjedu, sawrěłe. Jenoj we Binghamton žo schkoda na psches milijon dollarow wobliczi.

Piratoje nadpadnu pluwazu hrajerstu helu.

Pjecź piratow 22 000 dollarow pschi tym potradnu.

S Longbeach w Kalifornikej žo pische, so w nozy piratoje 8 mil wot brjoha satótwjenu luxusowu jachtu Monte Carlo nadpadnychu. Piratam pschi tym 22 000 dollarow hotowych pjenjes a wjele debjeńkow wulkeje hódnoty do rukow padnychu. Luxusowa jachta Monte Carlo, kotraž jenož hrajerstwu sameram žłuji a w jeje rumnosćach žo tej rjewanske žwjedźenje wuhotuja, běsche žwonka statnych mjesow satótwjena a měješe po sa wulětnischcżo sa wschěch ważnych hrajerjow. Piratoje kotřiž w nozy jachtu nadpadnychu, mejs tym so wobhladka spasche, běchu cżežzy wobrónjeni a ſ lohkosću žo jim poradźi, mužstwo Monte Carlo wobknjeżić.

Pschereźk ſ pjasćowanja Schmeling—Paolino,
kotrež po 12 kolach ſ dyrkownym dobyczom sa němskeho žwětowego exmišchtra žo stónczi. — Horjeka žrjedźa: Psched pjasćowanjom žo Schmeling waži. — Druhe wobrasy: wokomiki, ſ kotrychž je pschemóžaze wojowanje Schmelinga spóznacź

stłóčich pjatnaće hriwnow. Po jeje překhwapjenym radostnym wobliču sudźach, zo bě to na kóždy pad přewjele. Moja šćedriwosć ju skhrobli k próstwje, hač smědźa jeje dźěći tu w lěću sej dóńć po wódne pkhi za jich złote rybički. To wšak dyrbjach wotpokazać z přispomnjenjom, zo zwjetša w zahrodze njebudu. Nimam wotpohlad, za cuze dźěći plahować pkhi, byrnjež wódne byłe...

*

Hišće Wam njejsym dowopisał swoju zahrodku! Zo běše njedaloko šibjeńcy, sym drje hižo přeradźił. A to běše zdobom też jeje lěpšina, čełnješe so kaž dołha šlebjerda po stroninje, kiž k połdnju spadowaše. To změju słónca, słónca...! Zady zahrodki hižo pola so wupřestrěwachu, před zahrodku běše trawnik, hrajnišćo za dźěći. A na trawniku steješe z boka tamne njezbytne drjewjane twarjenje, wo kotrymž njedźakowny człowjek w tak mjenowanej lěpšej towaršnosći njerěči...

Ludźom, kotrymž jenož ličby imponuja, přeradźam, zo wobsahaše moja zahrodka dwě sće a wósomdźesat kósnych metrow. To je malo za ludźi, kiž liča z kórcami ale wjele za tajkich, kiž dotal wobsedźachu a wobdźělachu jenož pódu w kwětkowych horncach.

*

Wězo moji přećeljo, abo prajmy radšo znaći, so wo to torhachu, wobhladać sej moju zahrodku. Ja tomu dołhož běše možno, zadźéwach. Hdyž hižo ja — zaslepjeny z wopiječej luboscu wobsedźerja — mějach začišć, zo moja zahrodka po prawom njewotpowědujo předstajenju, kajkež běch měł wo wopraw-dźitej zahrodze, što hakle cuzy, kiž smědźa do syteje wole wotežku puščić swojim nahladam a wusudam!? A hdyž prěni króć zapřewodźach swojich towaršow do zahrodki, bě mi, kaž wobješencej, kiž dyrbi katej sam pokazać šibjeńcu.

Towaršojo wobkhowachu zymnu krej a dostojnosć před poražacym wobrazom. Jedyn z khutnym wobličom přistupi ke mni a mi mjełko ruku stłóči. Druhi so samo poskići pomhać, mi kóždy swjatok při wukidanju tuteho smjećišća...

A potom přińdże też tamón strašny wokomik, hdyž ani swojej hołcy njemóžach wjacy wurěčeć wotpohlad, wobhladać sej moju zahrodku.

Też tole hišće!

Hdyž wona steješe pódla mnje w błóce, srjedź zrudnych powostankow piwowych błešow, jenowuchatych a dwéwuchatych horneow před rozpadankami khłódnicy, kiž ze stami škałobow a dźěrow na naju so wudźeraše a ja — zraženy a stuleny njezbożownik — na słowa z jeje erta čakach kaž wobskorżeny na wusud sudnika, to wona, jandźel jandźelski smějkotajo šepny łahodnje:

„Ale twoja zahrodka rjenje leži..!"

Žony su tola wulke diplomatki!

*

Moja zahrodka rjenje leži!

Też ja chcu nětk zabyć na wšo njerjane, na tłaće, na črjopy, chcu so dać do dźěła, wotstronić wšón njerjad a dźěłać, dźěłać, zo tuto smjećišćo přewobroću do woprawdźiteje, lubozneje rajskeje zahrody!

(Pokračowanje sćěhuje.)

Hdyž so nad radiom wjeselićo, pisajće nam, hdyž so na njón hněwaće — pisajće nam też.

Statny zwjazk němsk. wobdźělnikow radia (RDR), wokrjesna skup. w Budyšinje na Hošic hasy 21

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunoškowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a kościencafske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 158 | Budyšin — Srjedu 10. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Wulki twarski programm němskeje železnicy

W póšlednim poćeńdženju sarjadowaneje rady němskeje železniży w Saarbrückenje je so wurjadnje wulki programm wobsahnyk. Po nim ma so w prěnim połěcu 1936 2 200 **železnišćich wozydłow** wsčeje družiny natwarić. Mjes nimi

86 parnych lokomotiwow

sa spěšne cźahi a słužbu pódlanskich železniżow, 27 elektrisćich lokomotiwow a 48 małych lokomotiwow sa pśeńeńwańki słužbu na małych dwórnišćecach, kótrež dyrbja wobstatk lokomotiwow wudospołnić. S 53 cźěrdnych wosow a pśiwisowow sa elektrifikowane cźary je 48 wosow k rozmnoženju Barlinskeje S-železniży postajenych. K dalšnemu wutwarjenju słužby cźěrdnych wosow je 106 cźěrdnych wosow a pśiwisowow se ześamknym žórłom mogły najwšelekorisćeńšo twara wobstara.

Park wokobowych wosow

dyrbi je ſ 268 wosami sa spěšnikami a se 142 druhimi wokobowymi wosami, park tworowych wosow ſ 849 tworowymi wosami wšelekaleje družiny wudospołnić. Dale je 30 wosow sa wězy w spěšnikach a 9 wosow sa železniśku słužbu skała.

Handrock njeje misionstwowy diakon

„Barlinkim nowinam" je pisśe: Nowiny pśiwinjechu tele dny powěsć, so je Barlinski spěšny ſud miźionstwoweho diakona, Gerarda Handroka ſ Neukölłna, dla zapowědźenja wojeńskeje słužby a dla sćichowdźenja němšćiny barbow k jastwu na sćityri měsazy sazudźił.

Kaž nam „Swjasć němšćich diakonow" — smuślenjowe zhromadźenstwo němšćich diakonow — powě, je sazudźeny Handrock młody cłowjek; kótryž je ſ **njeprawom „diakon" mjenuje**. Swjasć diakonow nas proźby, so bychmy na to pokazali, so Handrock njeje diakon a so won njeje w zwrkwinjzy miźionarskim abo diakonskim dźěle pśisłušejcy był.

Zjězd sćeskich legionarow w Prazy

W Prazy je je so njedźelu sjěšo cźěškoslowakskich legionarow wotmě. Wjazy dyšli 40 000 cźěškoslowakskich legionarow **we** swojich uniformach zwětkoweje wójny pśiches Prahu cźehnjesche a cźełki lud na to dopomni, je su cźěškoslowakšeju legionarow sa wuswobodźenje Cźěškoslowakskeje w Rusku, Italskej a Franzowskej wojowali. W cźasu běchu teš sastupjerjo organizacijow frontnich wojowarjow widźeć, wozeběe je swjasarskich krajow, tak wotpósłanstwa ſ Južnoslowjanskeje, Franzowskeje, Rumunskeje, Belgiskeje, Italskeje, Jendźelskeje a wjele cźěstich legionarow ſ Ameriki. Cźěškoslowaksay legionarojo su je so sejchli runje 500. Zmjertwy dźeń na schcźepowzu w Kóśnizach spaleneho magistra Husa a runje dwaceći lět po dnju, na kótrymž je nětcźiski statny president Maśaryk w Genfu hromadźe ſ franzowskim stawisnarjom Denisom pśeni króćcź pśichpowědźił, so je cźěski sbĕžk pśisećiwo starej Awstriskej nuny. Minjte nowiny tehdy ſ prawom pjišachu, so su ſ tym Cźesku Awstriskej wójnu pśihipowědźili.

Hižo žobotu wieczor je pśiched Husowym pomnikom na staromėsćańskim torhošćeju Husowy zwjedźenje wotmě, ſ kótrymž je wojowaza ideja cźěškoslowakskeho stata wožkławi.

Politiski wosnam legionarskeho sjěda je so hischcze je rozjeńom ześamknego legionarskeho swjaska stawom Makeje ententy, Cźěškoslowakskeje, Južnoslowjanskeje a Rumunskeje a ſ wustupom franzowskeho póstlanza wusłěbny, kótryž na 30. dźeń junija 1918 dopomni, hdyž je president Poincaré pśiched frontu 21. tśełzowskeho regimenta w Franzowskej cźeśtkim legionaram prěnju khorhoj pśichepoda. K temu franzowski Prażski póstlanz **Reggiar** wuraśnje na to pokaza, so na franzowskich bitwiśćecach satoźene franzowsko-cźeśke pśeńeźelstwo i dospołnej jenoseju nahladow a prózowanjow teš dale ſ khowanym stołpom sa nadźiju do pśichoda wostanje. Prezident Maśaryk, kotrehož legionarojo wozebeje cźeśćeju, njemóžeše je so dla swojeho zrowotneho stawa pśi sjěźe wobdźeliś a na swójim lěcźnim hrobje w Lanach města. Swonkowny minister dr. Beneš, jeho zastupowasche, kótryž teš w cźasu po Prażskich dróhach zobu krocźeše. Sastupjerjo wukrajnych organizacijow frontnich wojowarjow na sjěźe w swojich rěcźach wozebeje na to pokazowachu, so je jich swjasć **wo sakhowanje měra prózuja.**

Haagski wurunacy wubjerk zwrěšćał

Italsko-abeźynski wurunacy wubjerk, kótryž je je w Scheveningenach skhadźował, je wobsamknył, swoje wuradźowanja na njewěsty cźas wotstorcźić. Wubjerk je pak póšlednje słowo wo dalewjedźenju jednanjow abo jich dokónćnym sastajenju wobdźělenymaj knježerstwomaj pśiheńeństwostajił.

Wurunowaze jednanje dyrbi je jako njejoradźene wobhladacź, tak so dyrbi je nałeżnosćej najskerje Swjaskej ludow spśichpokasacź. Jednanje je je dla rěcźe sastupjerja abeźynskeho knježerstwa profesora Jesea (Paŕisa) sastajiło, dokelž Italcźanaj pśiheńeństwo temu protestowaschtaj, so profesor Jese ménjenje sastupowasche, so je Ualual abeźynski kraj. Italskaj sastupjerjej je dla rosjaśnjenja pśichpada telefonisaj na swoje knježerstwo wobroćiśchtaj, kótrejž wotmolwi, so njeźmětaj rosprajenja wo namjesnych praśenerach, wozebeje niz wo Ualualu, dowolićej, dokelž tele praśenja je italskim ménjenju do pśichiśuschnosće wurunowazeho wubjerka njeślušeja. Dla tuteho śiešiśeńa italskeho knježerstwa we wurunazym wubjerku **ke kłutnym rozdźělam ménjenja dóńdże**, dokelž je italskaj zobustawaj zyle ménjenju swojeho knježerstwa pśihśamknyschtaj, mjes tym so zobustawaj, **kotrejž** bě Abeźynska pomjenowała, franzowski jurist, profesor de la Pradelle a Američan, profesor Pottit, ménjenje sastupowaschtaj,

so je na takse wsčasne rěcźnizy stronow pśichi sastupowanju swojeho śiešiśeńa pśichejara samjesuja.

Amerika chce Abesynskej brónje podawać

Amerikanski prezident je je abeźynskemu kralej sapowědźił, w mjenje Kelloggowego pakta k wurunanju italsko-abeźynskeje swady sapśimnucź. Tutón kostocźiwy nadawk je wón Swjasći ludow pśichpokasał. Sa to pak je je wón sa to wuprajił, so ześdźa amerikanske brónjeńe Abeźynsku ſ brónjemi sastaracź.

Amerikanscy misionarojo w Abesynskej wostanu

Dopiśowaŕ Londonskich nowin „Daily Telegraph" powě, so su tamniśi amerikanscy miźionarojo prajili, so swoje dźeło w thorownjach pśichi žanych wobśiśejnosćach njerwopuschcźa. Hdy by jim amerikanske pósłanstwo kasało, so bychu ſ kraja wotpuscźowali, njebychu po tym cźinili, byrnjež by k wójnje mjes Italskej a Abeźynskej dóschło. Amerikanski diplomatiski sastupjer pak jim hischcze njeje nicźo porucźił, hacź runje je jenemu jeho knježerstwo poknomóz dało. Abeźynske knježerstwo je hižo wósme runje kroczele cźinilo, ſ kotrymiž dyrbi je žiwjenje a samoźenje wukrajanow schkitacź.

Jendźelska w cźesnje

W jendźelskim delnim žemje budźe je mjes druhimi swonkownopolitiskimi praschenjemi němsko-jendźelske łódźstwowe sreźenje a italsko-abeźynska swada rospominacź. S najpatosćnu wocźakuja, kak swonkowny minister Samuel Hoare na kostocźiwe praschenja wotmolwi a je wo saschmjatanym politiskim położenju wupraji. **Njech Jendźelska do taksejkuli strony postupi, bjes cźrjopow to njewotendźe.** Nješchto dyrbi po śdaću na kruchi hicź: pak sabada, so dyrbi je Jendźelska wustawkowe Swjaska ludow dźerżeć, pak jendźelsko-franzowske pśeńeźelstwo, pak jendźelsko-italske pśeńeźelstwo, pak jendźelsku nahladnosć w jendźelskich krajinach pśichi hornim Nilu a ſnadź w Egiptowskej woprowacź. Nichtó njebudźe wěricź, so Jendźelskej jenoź wot to dźe, Abeźynsku schkitacź a nahladnosć Swjatka ludow sakhowacź. Wona ześbi jenoź na to myśli, so by swoje wobknježaze stejśišćo pśichi hornim Nilu a swoje nadknježstwo w Egiptowskej a zyłej ranšchej Afrizy ześbi dźerżała. Hdyž je Italska w Abeźynskej zwjerdźe sadźudli, je so jendźelske knježstwo w ranšchej Afrizy sakhabła, a ſnadź posłušno Italskej pśichipadnje.

Amerikanscy misionarojo w Abesynskej wostanu

Snajmjeńšcha dyrbi je rěcźnikej Abeźynskeje składnosć dacź, ménjenje swojeho knježerstwa roswicź. Na pohlad menowanaj zobustawaj teš prajeschtaj, so je stejśišćo italskeho kśerstwa sahadam internazionalneho prawa a praksy wurunazeho jednanja pśheciwja.

Wrota hele njedyrbja cyrkej pśemóc

Dźiwne powěsće ſ Ruskeje pśichkhadźeja. Hibanje bjesbóžnych je je pózlabuje. Pśichwótśina sanicźaza wójna bolschewikow pśheciwo nabožnje a zyrkwjam, kótraž bě je w lěcźe 1929 ſ powjetschenej mozu wobnowiła, dokelž wono sa postajene pjecź lět njebě swój nadawk dospełła, njeje samohła ruski lud wot wéry wotwobroćiźć. Sapoczatk meje „Eclasiatica", archiwowe kopjena sa tucźažne zyrkwinske stawiźny, pišachu, so woliw, bjesbóžnych w Sibiriskej hladajcy wotebéra. Ruska młodźina pocźina swonka materialistiskich sadźowow sažo sa nabožeńskim idealom pytacź. Tutón samér je ſ wojźiwjenjom dźenża hischcze popśiwuneneho nabožeńskeho žiwjenja sjerwa. W ranšchej Sibiriskej je je organizacija wojowazych bjesbóžnikow zyle rospuschcźila. Wschudże nowe sekty nastawaju. W Nowosibiriśku lekarjej studentoju zwój próśdny cźas w templach noweje sekty pśehewjowaja. Nawrót k nabožnje je je na wšach hischcze wjele murasniścho pokasał. Na wschelakich měśtnach wucźerki dźěcźi sažo do zyrkwjow wodźa. Tele powěsće su pśiches jene ſ powěsćemi, kótreż letuchu zutrownicźku w Ruskej wopiśachu. Powěchu, so njedźiwajcy fanatiśtcho hibanja bjesbóžnych je woliw nabožiny na ludowe cźrjódy w Ruskej hischcze pśiceo njeje thubił. To su prawoślawne jutry dopokasałe. Do 40 Moskowskich zyrkwjow, w kótrychž je je hischcze Boże słužby wotmėwaju, njeliczonuri wěriwi k modlitwam pśichkhadźachu. Cźrjódy běchu tak wulke, so dyrbjachu sta na dróhach hodźiny dołho w je lijazym deschczu wutrwacź. Mjes wěriwymi bě najwjazy jónšchi, tola bě teš mjele muźśich a młodych ludźi widźeć. Samsejcźeju wschak je njeźmé, so su bjesbóžnizy mjele młodostnych ſ lestnymi śrědkami, kaž ſ rozdźelenjom darmotnych billetow do kinow a dźiwadłow, wot wopytanja zyrkwjow wotdźerżeli.

Wołebje spomnjenja hódne pak je powěsć, so je tydźenik „Bjesbóžnik", hamtiski organ hibanja bjesbóžnych njedawno pśichestał wukhadźacź. Wschelazy maja to za snamjo, so je bolschewistiske knježerstwo swoje stejśišćo k wérje pśichemėniło. Njech pak je temu kaźkuli, „Bjesbóžnik", tydźenik jenak rěkazeho swjatka, je w tu khwilu sajchol. „Bjesbóžnik" w zwojim wopschijerzu nabožinu je ztłomom a wobrazom wuśměchowasche.

Kommunistojo su w Ruskej tyźazy wobydlerjow, kotśiž jich knježstwo nochcyhyu pśichpóśnacź, morili, wjele stow duchownych sacźiwilowali abo jim na łodatych kupach Běleho morja sahinyć dali, wschě tele hrosnosće a zurowosće njejsu mohle kśesćeństwo w Ruskej wutupicź a wukorjenicź. Teź hibanje bjesbóžnikow je podarmo było. Kaž je nėhdy kśesćeńjanstwo pśheciwo romskich rěkazow, kotśiž kśesćeńanow lawam a tigram jako zratwu podawachu, pśikhtrako, tak kśesćeńjenzo teź ſ pśheciwo ruskeho kommunizmu jako dobyteržerzo wuńdu.

Francowske wojeńske lětadstwo so pśi wulkej wojeńskej paradze w Parizu wobdźeli

Pśichi wulkej wojeńskej paradze, kótraž bo pśichi składnosći narodneho zwjedźenja 14. julija w Parisu wotmėje, bo lětha wojeńsej lětarjo we wjetschim wobsahu wobdźěla. Lětadstwowy minister je porucźił, so ma je 600 wojeńskich lětadłow wscheje družiny, a to honjeńske lětadła, bombowy mjetaze a wobkedźbowańske lětadła w samknjenych formazijach pśichi paradze wobdźěliś.

Pśiprawy za 14. dźeń julija w Parizu

Franzowska ministerska rada je je wutoru dopoldnja w prěnim rjedźe ſ porjadowymi pśichprawami sa 14. dźeń julija sabėrała, we kótrychž snutskowny minister rosprawjeńe. Najwažnjiśe je, so je pśichi wokolocźahanju po měsece kóždemu sekanju lěwizoweje fronty ſ prawizowej frontu sadźeła. Pśichlušnizny nazionalneje fronty pśiches

Eliejske pola k wjeczorej poczahnu, so bychu pod dobyczerskimi wrotami plomjo pschi rowje nsetnatehu wojaka sarakili. Lewizowa fronta pak ho na Bastillowym namesce shromadzi a k ranju poczehnje. Policija, mobilna garda a wojazy budża kozdemu setkanju pschecziwnistich demonstrantow wobarać pytaz. Kaz je Hitschez, je politiki minister w ministerstwje radze namjetowal, so bychu ho pozesy sastojnizy, kotrez bychu 14. julija straftowali, pokhotali.

Kommunistiske propagandniščo w Budapestu wusledźili

Policijt je so poradiło, kommunistiske propagandne krjedźiščo wotkrycz. Na Budapestiskim wjeczornym dworniščežu policija nsedźelu diwju mużow a zonu wobkedźowaschе, kotrez dzechu czeze nakhribetnik k wosej deschowej zeleznicy donjesez. Kodyz policija nakhribetnik pschepyta, rucznu czikhczeetku prażu a wulku hromadu czikhczerskich letakow a spitzow namaka.

Te tri wozoby so sajachu. Na podlożku namakaneho materiala nekotre wobydlenja pschepytachu. Pschi tym policija zhid za kommunistiskim propagandnym krjedźiščežom namaka, kotrez propagandu do dalokich stron Madjarskeje dźela. Wjele propagandneho materiala so zebra.

Ze Serbow

W Budyschinje, 10. julija 1935.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Żona ma dżewjeć dużow abo dżewjać żiwjenjow
każ kóška. Juhosłowjanske prajidło.

— **Wa wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 747, hygrometer +9, thermometer wo dnjo +28. Dżenża rano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer +4 thermometer w nozy +12. — Czopliske wětry, kotrez ho pschedwczerawschim se krjedźnonorwegskej nižinu do połnocneje Němskeje pohibowachu, zu sestarjenemu kajenju, kotrez je ho do Ruskeje sezahnyło, sazo trochu mozy posticzile. Južny wubjeź je tohodla hacz do Połskeje pschepschimnycz mohł a tak sadżewał, so ho połnocnowczerna wyschina nad Němskej k ranju pohibuje. Ssmy potajkim pschez to hischcze na ranischej chłodnischej pokoizy tuteje wyschiny. Islandiska nižina budże ho dale k ranju pohibowacz a tak nam njeschkodzi. Tola wobe nižinje a to ta, kiž nad Islandskej a ta, kiž nad Połskej steji, budźeteź j winu, so ho temperatura pola naż sniži a so mamy po pschipadze j hubjenym wjedrom liczicz.

— **Muhłady na wjedro: Sslabe wětry, zahnje, huche, czopło.**

•

— **Wulke zlzborne pjecz-hriwnarje ho j wobeha sezahnu.** Pschehlad statneho finanzneho ministra wo bliznowych zlzbornych pjenzjes w mežazach haprleje hacz do junija je widzecz, so je ho dotal 364 milijonow hriwnow nowych zlzbornych pjecz-hriwnarjow wudoło. S dalschim postupom zhotowjenja tutych pjecz-hriwnarjow ho stare wulke pjecz-hriwnarje j wobeha wosmu. Dotal je ho 178 milijonow hriwnow j wobeha wsako, 588 milijonow zu pschezo hischcze we wobeha. Se zlzbornych sedym-hriwnarjow je jenoz hischcze 100 milijonow we wobehu. Natkowych jeno-hriwnarjow je jenoz hischcze 196 milijonow we wobehu. Sajmawe je, so je starych zlzbornych tri-hriwnarjow, kotrez zu dospołnje zwoju pracziwosej shubike, njeje ho 8 milijonow sameniło.

— **Wuhotowenja „Stare luzitske wumeltwo“** ho podleschika. Wuhotowenja, kotrez je ho w poslednim czasu pschezo zimischo wopytowała, wostanje niz kaz besche pryedy wotmyslene, hacz do 4. augusta, ale do 1. septembra wotewrjena.

— **Budyske burske koło puczuje.** Pod wjednistwom direktora burskeje dźakowneje schule w Budyschinje, dr. Paula, a jeje pschedzydy bura Kschizana j Makeje Wraži wulerza zebi burske koło j Budyschina do wulkeho dźela nascheje Luzizy, so bychu zebi lutusche bohate potrjeby wobkladali. Tak pobychu w Czichonzu, Mattezach, Kschiwej Borschczi, Malescheczach, Bórku, Brěsnjie a Barcze. Po krótkim wocžerstwjenju dźesche jeźba dale pisches Rakozdy do wukuklanskeho kubła w Pschischezach a wot tam dale do Sahorja, Druzlez, Makeje Prahi a stónczinje do Njesdaschez. Tu zo wschо, schtoż besche ho widzało, hischcze ras rospominasche. Bur Kschizan dźakowasche zo na to wjednikej burskeje dźakowneje schule w Budyschinje, dr. Paulej, a jeho assistentej Nitolanej za jeho wulke dźelo a prózu, kotrez w sasimje tak tazkowa wukonja. W zyrku je ho w tutym tydźenju 66 pohrjebow na naswschelakorschitich polach cziniło. Wukhotowanje dyrbiło wschém kuram a tatarjam z blischeho wokrjesa k powuczenju a k pohonej bycz. Wschelake podowe pomery zo na jeźje wobkedźbowachu. Wschе zo wozedźowanje wobkedźbowało, so zu pschotne krajiny pschi njedostatku deschcza khetro schkodowake. W horach, potajkim w chejich hlinjanych pódach zo zwjerzi, so ruchiske lepy ze wunoschk lubja. Bur Kschizan też na wulpschi wuczitscherju druzinow pokasa. Pryedy besche 79 rožkowych druzinow pschipuschczenych. Dźenża stej to jenoz hischcze dwe. Pryedy wuzkwachu zo 884 pschenczkowych druzinow, nětko jenoz hischcze 11. S 183 druzinow lečzneho jeczmjenja wostanu 10. S 577 bernzajych druzinow zbywaju 38. Jeźba po Luzizy, pschi kotrejz je kóżdy wobraz wo letuschich znjach dostał, wostanje wschém w dobrym dopomnjeczu.

— **Kursus za wuzicze žadu a seleniny** zariaduje wyschicha statna wukubłarnja za sahrodnistwo w Pilnicy w czasu wot 16. do 18. julija. Po pschezu zo dalsche informazije pizomnje podawaja. Borsomne pschipowedźenje zo radzi. W kursusu policzeja zo pschednoschi a praktiske roswuczowanja zo podawaja. Wobzebje policzi zo sawedźenje do wuzicza žadu a seleniny w domjacznosczi. Pokasa zo tam na strowotny wusnam wuzziwanja žadu a seleniny a podawa też pschi-

Wjednik pschi swuczowanjach w Hornjej Pfalzy.

Wjednik a kanzler wobdźeli zo pschi swuczowanju 4. wójskoweho korpża, kotryż zo pod wjednistwom generalneho leutnanta Lisja pola Grafenwöhr w Hornjej Pfalzy wotmeschasche. Na wobrazu widzimy, kak zebi wjednik wot generalneho leutnanta Lisja pschebeź swuczowanja na kharcze wujaznicz da. (Na lewo: wójny minister generalny wyschk j Blomberg, na prawo: hlowny roskasowar wójska general artillerije zwjedowny knjes j Fritsch.

Stary a nowy wučer

Powědańczko wot Jakuba Nowaka-Kaschczanskeho.

9] (Pokraczowanje.).

„A czehodla niz?“ dźiwaschе zo Wawrik.

„Nowy wuczer nam wicho zyle hinak powěda, skoro niczo serbski, pschezy němski a my jemu husto ani njerozumimy. Też tak rjane stawizny a pschikłady nam njepowěda, każ My, knjes wuczer.“

Wawrik njechaschе hólzei pokasacz, kak jeho tuta powěsez srudźi; tuž praji krótka: „Wy njesmjeze hischcze jemu zwukli; posdźischo budże zo wam sawěsce lepje lubicz.“

Jurij wotewdźe a wuczer wosta w srudnych myślach zabludzeny stejo. Też Leńka, kiž bě sazo sastupiwschi Jurjowe hlowa zyłschała, bě wicha zbledniła. Storo bojasnje hladasche nanej do woczow. Wona, kiž zwojeho nana tak derje znajesche, czujesche najlepje, kak jeho srudna powěsez bolesche. Mjelczo zo k njemu blizo, położi jemu rutu na ramjo a praschesche zo j nutrnej ljuboželnosczu: „Na czoh' zebi myślisch, luby nanko?“

„Co su moje wowzki, kotrymž zym sa czaj zlwjenja šwérny paltyř byl, najeńta dźitake“ — hrubje klinczachu Leńzy tute słowa j nanowoho erta, kiž bě tola hewak pschezy jenoz pokny luboscze.

„Srudoba czini cze njesprawneho, luby nanko!“ protokowaschе jemu Leńka mérnje. „Sawěsce ma Dubšti najlepschu wolu.“

„Luba dźowczitzka, ty njewěsch, kak mi je, dokelz zebi ani myślicz njemózeschе, kak lubo zym dźeczi mě. Tebi a schuli zym swoju zylu luboscz woprowaz; wschо druhe bě mi njewažne. Ty sy moja woprawdźita dźowka, ty sy mi wěcznje najlubschi pokład była; druhi pokład pak bě moja schula. Schulerjo a schulerki, wschitzy běchu moje dźeczi; moje duchowne dźeczi; ja znajach kóżdeho, kóżdeho samotnosczе, poczinki a skabosczе; jich mlode dusche běchu pschede mnu wschě wotewrjene a j kóżdym wobthadźowach po jeho wobzebitosczi. Kaz zebi wot kwětkowa jena czopte słónczko, druha khłódk żada, tak kubłach zwoje dźeczi, jene j pschczelnosczu, druhe j krutosczu, wschě pak j jenajkej luboszu. Jim woprowach j radowjezu wschě zwoje mozy, je nje bě mi najczežschе znadne. Hdyž widżach, kak mje rady posluchachu, kak zo po czěle a po duschi rjeschу a rjeschu wuwlwachu, bě mi to najrjeńsche myto, kiž zebi pschejach. Sbožo mojich dźeczi bě moja jeniczka żadosez. Kak zo wjeselach, hdyž saharjenosez nowehо wuczerja widżach! To budże hdyny nan twojich zyrotkow, tak zam pschi zebi myślach. A schto nětko zikhchu? Ani żerbiki njeroswuczuje żerbske dźeczi, hjes czehoż tola byez njemóża. Schtoż njetube moje dźeczi potrjechi, to potrjechi hischcze wjele czežscho mje, jich nebduscheho nana, a tohodla mje tak rudźi a boli, schtoż zym dźenża nalhonił.“

Leńka bě hnuta. Tajkeje luboscze k dźeczom zama wona pola nana pytała njebě. Ssama k njemu do schule khodźo bě widżała, kak luboszniwje a sprózniwje nan dźeczi roswuczuje. Ale so bě jeho luboscz tak hluboko we wutrobje roskorjenjena, so bě, mohł rjez, j nim wscha sarostża, to dźenża prěni ras tak jażnje pósna. Kak rady bě Leńka młodeho wuczerja j nekotrymi słowczkami sakitowała, ale bojesche zo, so mohła j tym nana tanicz.

„Njerudź so wjazy, luby nanko!“ tróschtowaschе Leńka. „Może dźe so wscho hischcze sazo k lepschemu wobroczicz. Dubšti je młody, njewě hischcze dosez, schto je dźeczom spomoznje; měni znadź, so może w żerbiskej schuli runje tak wuczicz, kaz je to w němskej, hdyž pryedy pschebywaschе, wot prenjeho wuczerja wuknył. Hdy by zo jemu roskładło, so je němska a żerbska schula nješchto zyle hinasche, by zo wěsce też po tym měł.“ —

Wawrik njebě też w srudobje njeprawny a nochzyschе swojemu nastupniku schiwdy cziniez. Tuž wotmołwi: „Nad jeho dobrej wolu też ja żenje dwělowal njejsym. Ale schtó jeho na to kedźbliweho sčini, so je zo na zyle wopaczny pucz sabludźił? Ach kak dyrbja wboze dźeczi pschi tym cherpjeez!“

„Njeby dha zo tebi pschiskuschało, nano, so by jemu k pomozy był?“ praschesche zo Leńka. „Wěm wschak, so zo rady bo zuzych wězow njemeschesch; ale schula njeźiuschała. A młody wuczer dźe tebje też czežesuje, so by wěsce na twoje słowa posluchał.“

„Ty drje zebi zylu wěz tola khětro znadnu myślisch, luba dźowka,“ wotmołwi Wawrik khutnje. „Wěrno je, wuczer je mje hnydom pschi sapoczatku prožył, so bych jemu dyž a dyž zwoju dobru radu spożcził. Ale to drje tola jenoz zmém, hdyž zo mje prascha. A nimo toho, kak jemu praju, schtoż mam na wutrobje? Dyrbju znadź zo jeho praschecz, hacz je w schuli wschо we dobrym rjedže? Se wschém prawom mohł potom Dubšti rjez, so chzu jeho dohladowaz bycz. Bych pak jemu runje do woczow rjekł, schto zym shonił, mohł mi to hischcze bóle sa sło wsacz, so zym zo sa nim napraschowaz. Tuž ménju, so budże najlepje, jo tu chwilu wschо wostajimy kaz je. Ssnadź Dubšti zam junu do tohopschindże. Czežko mi budże mjelczecz; ale hdy jenoz bu stónczinje dobry wulpech mělo!“

„To budże najprawnischo“, pschitaklowaschе Leńka. „Wesce Dubšti hórzy k tebi pschindże, hdyž pónaje, so jeho mozy njedohajuja, so njeje prawje schczeznył narstupik. Wschak wě, so nihdże zwernischeje pomozy namakaz, hacz pola tebje.“

„Nadźijejmy zo najlepschego!“ doda Wawrik a hladasche, mjelczo zo zmjezo, luboszcziwje na Leńzyne zabrjene wobliczo.

•

Dubšti njeźdźeschе dźenża k staremu wuczerjej, kak bě to maczeri doma rjekł. Bě to prěni dźeń sa ist njebjele, so njebě pola Wawrika bohaty.

Macz zo dźiwaschе, hdyž zo tak thěsze sazo wróczi a praschesche zo: „Njebě dha stary knjes wuczer so hwalej Leńku doma, so tam dłeze byl njeźby.“

Dubšti njewěri zebi maczeri prawje krucze do woczow pohladacz a wotmołwi z njewěźtym hłosom: „O haj, doma běschtaj, ale ja tam byl njejsym. Pschindźemóji dźe jutsje z knjesom Wawrikom w zyrkwi bromadu a to je hischcze czaza dosez, jemu zwoj luby wopyt wojerwicz.“

Trochu sadźiwaschе pohladny macz na zwojeho synapotny hnydom, so bě jemu nješchto na preći pschischło; ale hdyž jej zam wot zo nicžo njepraił, nochwaschе je jeho praschecz. Ssyndyschtaj so sa blido a pschischedschicha zwój khosej, dóniż macz sazo njesapocza: „Ale luby zynno, njeźby dźe mi hischcze nicžo powědał, kak to czi na zwojim nowym mětinje zydoba, hacz tebi je w schuli k shożu dże?“

Wuczerjej sdaschе so tuto praschenje njelube. Hłe cze bóle saczmi zo jeho wahliczo. Schto dyrbjesche mu ezeri wotmołwicz? Dyrbjesche jej wicho z pra wusnacz, kak mało bě zo dotal jeho prózowanje mo wako? Abo dyrbjesche jej radicho samjelczecz a it hakle wutrobu niewobcrjezowacz? Ně, maczeri wschо prajicz. Hdże też mohł zwoje starosete lépje położicz hacz do zwérneje maczerineje wutroby?

(Pokraczowanje sleduje.)

zlad wo najważnischich sakonkich pschedpisowa[illegible]ne wobchadze se zadowymi a jeleninowymi wuplodami.

— **Frantej pohrjebnilschcjo na Tuchorsu.** Wo[illegible]wsch. Mischcjanosty, wotdźelenje fundazije, so nam dźěli, so je Frantej pohrjebnilschcjo na Tuchorsu w tutom lěcie na kěžowazych niedjelach w czasu wot 9 hacj do 17 hodźin sasimzam wotewrjene: 14., 21. a 28. julija.

— **Rosbuchnjenje pjunoweho tetcla** autogenif so towarjeho nastroja sta so wczera w Wárez kowarni na Holschiz hasy. Wobohy pschi tym do schkody njeschkodźichu. Jenoż 8 woknow so wutłoczi a dwoje durje so wobschkodźichu.

Leń so torha

W naschich wjeskach sa[illegible]o po dołhim czasu widźimy nětko naschich ratarjow pschi torhanju lena. Pryeby njeběchu ani jeneje wjeski, w kotrejž njeby so leń, niż jenoż za domjazu potrjebu, ale tež na pschedań, pěstował. Po namotwjenju krajnych burstwow pak je so létha sa[illegible]o wjazu lena wutżu[illegible]o a psched někotre njedjelemi mózachmy w někotrych kónčinach nascheje Łužicy sahony lenu w zwoj[illegible]m krajnym niedrym kčenju wobdźiwacz. Kčenja su dawno wotpadle a zymso dosrawiło, kiseschi maja nadoleż barbu. To je cżaż, so so leń torha. Psched rozkowymi zmjemi ma so to stacż. Je to wobrzežne dźěło, tola zwučene ruzy je rad wukunjesa a tež dźěcżi mózejchi pschi tym wuczeż. Stwutorhane kiseschki so na semju położa, so bychu dźeń pokhnyle. Na to so leń do tak mjenowanych kapalkow sa[illegible]a. Tež to je wumělstwo, dokelż ma so na to kedźbowacż, so by wětřik rjenje psches nje duł a tež, so njebychu pschi tym padnyle. Khdyż je so leń tak někotre dny dołho suschił, so domoj wozy, hdźež potom so dale wobhdźěła. Je pak to hischcze dołhi puczż, prjedy hacż móże so z lenoweho pschedżena plat tkacż.

*

S **Bórka.** Dźenża rano do Budyschina pschikhadżejo wuhladachmy na horje wysche Bórka cżežiły auto z předkom w pschěrowje leżo. Do Budyschina jědżo bě z praweje strony do lěweho pschěrowa sajeł, pschidróżnu jabłuczinu potorhnuwschi. Pschiczinu snjesłożenja shonicż njemożachmy.

S **Hněwježe.** W naschej wjy mějachu dotal jenoż nětoſt wobsedżerjo wodowód. Nětko je wodowodowe drużstwo dowolikło, so móża też druhi wobsedżerjo do k wodowodej pschikamknucż, schtoż nu nimale wschitzy cżinili.

S **Wulkeje Dubrawy.** Póndźelu běchu naschi młodźi hólzy, 16 po licżbje, pod měru, 13 so za khmanych spósna. Bal rekrutow stónczi tutón wažny a radostny dźeń.

S **Bukez.** (Zyrkwinska wěża so wobnowja.) Wot léta 1750 nětko hižo nascha zyrkwina wěża keji a je dała a schérko po zyłej naschej Łužicy widżeć. Wětrny a njewjedra je 58 metrow wyschoka wěża w běhu czasa hacż do naschich dnjow pschětraka. Też pschi nadpadże na Bukez w lěcze 1758 je wěża wjele snjesłcż dyrbjała. Wjazy hrócż je so w tutych nimale 200 létach na njej porjedżało. We pożlednim czasu běsche so wobšedźowało, so kónczk wěże so dla wětra khila a so strach wobsteji, so so zyły kónczk wěże pschi zyłnym wětru swjesże. Tehdla so wobsamknu, so so kónczk wěże wuporjedżicż da. Wuwjedżenje tuteho dźěła pschepoda so[illegible]natej twaršej firmje wěžow w Schćrachowje. Hižo twarjenje roschtow běsche jara wobczežne. Hischcze wobczežnische pak běchu wottwarjenje zwědły nawěnkeje khorhojcżki, makoju a khorhojoweje żerdże. Pschi tym so[illegible]schcżi, so dě rjada w kónczku wěże nahnita a też wopalena a so to je[illegible] pschiczinu nakhilenja kónczka wěże. Najskerje dě zónu błysk pschi cżežkim njewjedru do wěże dyrik, pschi tym běsche so hrjada wopalika a na tutym městnje je so woda do[illegible]nutskowneho wěże dobywała a pschi tym je hrjada cżerpika. Horni dźěl wěsnjeje kónczkoweje hrjady so tehdyla w dołhości 260 zentimir. wobnowi. Swědba, khorhojczka a makoja so znowa postocża. Zyle nowa żerdź so sašadźi, pschetoż stara běsche bjez dwěła je zwolnił 187 puntami pschecżežka. Nowa budże łóżcha. Też cżežke żelezne sprjedwadźa khorhojcżki so wosstronja, a na jich městnje łóżcha[illegible] z kopra dźěłane wuzija. Tute zu też tehdyla khmaršche, dokelż njeserawija. Na khorhojczky běsche kacżanski napisż[illegible] z liczbu[illegible] léta 1750, w kotrymż lěcze so twar wěże stónczi. Swědba ma 21 subow, kotrejž naschi[illegible]e na 21 amejnow wotkazuja, kotrejž do Bukezanskeje wosady słuschesa. Makoja mělesche nětotre dźěry, pokhadżanych wot kulow nadpada pola Bukez z léta 1758. W makoju je też w koprowej roli liczina z léta 1750 a dalsche pschidawki z pozdźischich lět, hdyż so na wěži porjedżesche. Pożlednje dźěło běsche w lěcze 1902. Też tutón hrócż ma so liczina, w kotrejž ma so wschitko sapisane, [illegible]je so w saschkych lětdźesatkach w sjawnym a wobsadnym zjiwjenju stało do role pschipołożicż. Postorczenje dźěła na wěži, khorhojczky a makoju budża do njedźele 14. julija dokónczene a maja so na tutym dniu pschi Bożej służbje pożwjeczicż a w sczěhowanych dnjach sazo na wěži pschiprawicż. Dotalne dźěła po wschě derje a bjez schkody wukonjachu a nadźijomnje so strašchne wupotrjebjenje dźěła też derje dokónczja.

S **Worzyna.** Saždženu njedźelu mějesche tudomna wobnjowa wobora swoju lětuschu słownu pruhu. Wobory z Njechornja, Běłeje Hory a Drožditza pschi tym sobu stukowachu. Pschi[illegible]wczowanju mějesche wjesna wobora wobeh, kotryż běsche z wuzapnjenjom pruda we dźěłaczerstwu, je tłomu tyntym domje nastał a też na žuždone je tłomu tyte twarjenje pschepschóimnyk, tłachicż. Soobuzłuktowaze wobory mějachu pschi wjeczornym wětrje tłtro wohrożenu Nowakez žiwnosż schtitacż. Pschi njedostatku wody we wjesnej rěczku mějeschtej dwě zuzej woboroje hromadże wobu z někotro stow metrow dałeneho schuliskeho hata czerpacż. Po hłownej pruhu shromadźichu so woboru pschi khěži a wjesnjanosta Hornczeż poda rosprawu wo[illegible]wczowanju. Pschiczeschce żebi, so bychu tute zaczišiczke a nałhonjenja derje[illegible]o sprawjałowali. Potom czehnjechu wschitzy na žwjedżeniu luku, hdźež žo kóżdy po swojim pschiczu sabawjeschce.

S **Hliny.** Naschej baczonjaj na brózni ryczerłubka mał bohatu pschirost we swójzbe dostałoj. Pjeczż młodych baczonow z hnězda wjeseże do swéta shladuja. Dołho wajzu njebudże tracż a potom budża zami sa zyrobu pytacż, schtoż nětko starschej swědomicże wobstaratej.

S **Hucżinu.** Saždženy ptakk namakaschtaj dwaj hólzaj w Lemičkowskim lěsu smitiżu. Poradźi so jimaj, ju sabicż. Wěsche 40 zentimetrow dołha a cżetwjerobruneje barby. Wusiajene myto we wyšokosczi 50 pf. žo jimaj wupłacżi.

S **Jotowa** pola Husti. To drje běsche pożledni krócż, so je w naschej pschenjemczenej wjesy żerbski braschka kwaš nawjedował. Kražnu napohlad to běsche, hdyż tón dołhi rynk wošebnych kwašnych wołow psches wjeż jěsche a na jenym z nich braschka hordże žedżesche, kotrehoż banty łóschtnje we wětšiku hrajachu. Dźowka kubierki swud. Lejnertoweje mějesche kwaš z kublerjom Sejlerjom z Worschcze. Sejlerj, to mjeno je nam Sserbam wschitkim derje znate a mono bubje z cżescżowoscżu mjenowane, tak dołho hacż budże żerbska rěcż we Łužicy klinczecż. A dokelż naż narodna luboscż z tutym rodom swjasuje, je nasche wjesele cżim wjetsche, hdyż žiwschimy, so budże wón nam też do dalschcho pschichoda herbski dsjerżany. My wschitzy pschejemy młodymaj żerbskimaj manželskimaj Boże bohate žohnowanje. Mjeleżo pak klinczi we naż horze pschecże, so by se Sejlerjej ródneho kubła nam wuschoł druhi Sejlerk.

S **Husti.** (Mjelboże.) Na hermanku sta žo tu njedżelu wjeżor njeswoże. Tróchu pjany muż se žuždowne wży, kotryż ko po dżaesu hischcze dosez njeczumpasche, chżyschce žo k žiwotnu sawjeżelentu na wulkej czumpjeli poczumpacż. Pschi tym padże z czołmika czumpjele a žo tak sani, so dyrbjesche lékarskeje pomocy hladacż. Pondźelu je žo do mějeschczanskeje khorownje pschewjesł.

S **Wjelecżina,** (Nowa wodarnja.) W pschitomnosczi wokrejsneho wjednika Martina, knjeżeschwoweho rady dr. Batera z hamtskeho hejtmanstwa pschepoda mějeschczanoſta Otto nowu Wjeleczansku wodarnju žwojemu samrjeż. So by žo trajazemu njedostatkej na wodże wotpomhało, je Wjeleczin žórło wuzłędżił, kotrež 36 000 litrow sa hodźinu poskicża. Do wodarnje satwarichu žo pumpy, kotrež móża sa hodźinu 20 500 litrow pschedżełacż.

Z **Worklec.** W klóstrskich a Pěskečanskich lěsach su holanske jahody khětro žadne. Přez to zhubi wobydlerstwo tuteje krajiny hewak dobru zasłużbu.

Wina na tom běchu mrózy w měsacu meji, kotrež su kčenja jahodow z wulkeho dźěla zničile. Hač budża brusnicy wjele přinjesć, njehodźi so nětko hišče dowidżeć. Jeli pak suchota tak dale traje, budża też tute lěsne płody žadne. Wulka suchota zadżěwa też rosczenju hribow. Hižo nětko móże so rjec, zo budża jahodace a sadowe žně w našich a drje też dalších krajinach lětsa wo wjele špatniše hač loni.

S **Kamjenza.** (Borschcź.) W schulach města so wuczeńtwo a też schulska mkodźina pilnje prózuja, so by so lětuscha borschcź jako domowny žwjedżeń prawje derje poradźił. Spěwy, cżełosmuczowanja a reje so wuknu a starschej staraja so wo rjanu žwjedżenšku drastu. Borschcź budże lětża w cżasu wot 18. do 22. auguśta.

Se **Sprjowom** (Schulšti wulkt.) Ssobotu wulecżachu žebi nasche dźěcżi je žwojimi wuczerjemi z kolami do Krjebje. W hatku wobhladachu žebi dźěcżi nowy młyn a hornczeństwo. Wožebitu radosczi pak mějachu dźěcżi a też wuczerjo pschi wopyczu schklenczkerinje w Rěcżizach. Hdyż běchu žebi lubosnu wjesku Krjebju wobhladali, so žažo na dompucż podachu.

Z Łužicy

S **Hornych Oderwiz.** (Cżežše njesboże na Tšeleschki.) Pschi tšeleschkim žwjedżenju w Hornich Oderwizach sta žo cżežke njesboże. Paulina Pohlowa běsche žwojemu mużej, kotryż mějesche salutowe wutšele pschi pschikhadże tšelowo wotedacż, pschipomognа. Na dotal njewujasnjene waschnje kartuscha wutšeli, prjedy hacż běsche samknjena. Rosbuch sta žo do sadu, pschi tym so Pohlowa cżežko srani a dyrbjesche so do khorownje do Habrachcżicz pschewjesecż, hdżež žo jej prawa ruka wotewja.

S **Hornjcho Kunwałda.** Tudyschi młynk a pjekarski mischtr Alfred Arnold je žo njedżelu rano wobwěsnył. Wěsche 50 lět stary a sawoštaji dźěcżo, kotrež hischcze do schule khodźi. Schto je jeho k tomu pohnuło, njeje dotal znate.

Stronine hamtske powješe.

Dem.Pg. Herbert Döhring, Bautzen ist sein Revisionsausweis Nr. 490 als **Kreisrevisor der NSV.** abhanden gekommen.

Vor Mißbrauch wird gewarnt.

Kreisamtsleitung der NSV.

J. V. gez. Pischtschan.

gez. Martin, Kreisleiter, M. d. R.

Hospodarski rozhlad

Sstrjedu, 10. julija 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,474	100 pólsk. złotych	46,91
1 jendželski punt	12,29	100 čěskosł. krónow	10,35
100 šwajc. frankow	81,17	100 franc. frankow	16,41

Barlinska burša 9. julija. Pschedwczerawschim je kónzej burzy nastate wosłabjenja žo wczera pschi spjetnych nakupach kuliży sašo wurunachu. Sstoro powschitkownje nałtachu ikuczenja po pół hacż do 1 proz., pschi czimż žo wožebje na tódżne nowotwary, kotrež smjeja sawěżce witw na dżełowe witi, pokasowasche. Też statne dawkowe dokhody naštork dawachu. Sasim publika pak je bjes dwěła pyrnjo prjedawschim dnjam popuschczitu, tak so w dalschim běhu burzy kursu skerje sašo popuschczichu. Renty mějachu měrny wobkhod.

Barlinske žitne wulkowitki. Dokelž so wošewjenje nowych krutych płaczilnow wocżakuje, běhu wobroty na žitnych witach wobmjesowane. Hamtske wobliczenja nowych žnjow žo žiwje rospominachu, dokelž žo wocżakuje, so budże dobre poradżenje žnjow w swižku z nowymi naprawami knježerstwa derje na wumiće wikow skutkowacż. S thlébowych žitow je starych žnjow pokhadżanych žo pschenża w nailépschich drużinach, dalokoż je posticżenjow, derje samješcż. Hewak je wotbyrk doścż cżežli, wošebje žo rožka sa wumlécże a k pżowaniu cżežko wotbudże. Muki maja njerischemjene witi. We wowżu njejsu napraschowanje pschewulke, tola też tute móża žo lédma spokojicż, dokelž žo wumnjenja pschedawarjow dopjelnicż njedża. Jěczmjenje starych a nowych žnjow maja pomałe witi.

Wczera płaczesche w Barlinje zentnar

pschenżu W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožki R 8: 8,25 hr., R 11: 8,40 hr., — jęczmienia G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowża H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaczizny po złotej brinwje.

	9. 7.	8. 7.		9. 7	8. 7.
Pšenca	212,0	212,0	buny	11,0-12,0	11 0-12,0
rožka	172,0	172,0	woka	—	—
jećmień now.	—	—	módre lupiny	10,7-11,5	10,7-11,2
jećmień, nal.	—	—	žołte lupiny	13,7-14,7	13,7-14,7
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	rapa, wosusk	—	—
pšeńć. muka	—	—	lany wosusk	7,65	7,65
rżana muka	23,00	23 00	auch, truhanč.	4,77	4,77
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj, kruški	8,75	8,75
rżane „	10,31	10,31	syno, 50 kg		
raps	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšeńć. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	ječa „		

Płaczizna za pšenicu za wupłodżerja S: 204.0 9: 206.0
Płaczizna za rožku za wupłodżerja 8: 165.9 11: 168.0
Płaczizna za jećmień za wupłodżerja 7: 164.0 9: 169.0
Płaczizna za wows za wupłodżerja 9: — 13: 617.0

Płaczizny rżeznego skotu na Barlinskich skótnych witkach.

9. julija 1935 Płaczizny po cent. a klot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 95.

Połnomjasne, wukormjene, najwětšeje rżezne hódnosże hač do 6 lět	41
Młode mjesne, niewukormjene, starše wukormjene	41
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	39–40
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 274.

Połnomjasne, wurosżene, najwětšeje rżezne hódnosże	41
Połnomjasne, młódše	41
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	37–40
Špatne	33–36

Jałojcy a krowy: 974.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwětšeje rżezne hódnosże	41
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwětšeje rżezne hódnosże hač do 7 lět	34–40
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	27–32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	20—26
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 2262.

Najlépše wukormjene (1. družiny)	57–62
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	50–55
Špatne (3.)	40–47

Wowcy: 4141.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	38—39
Starše wukormjene (6.)	35—37
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	25—34

Swinje: 15816.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiżenj., hač do 1½ lět stare	—
Wukormjene	50–51
Mjasne	47–50
Špatne	50
Rancy a kundrosy	50

Radio

Schtwórtk 11. julija žo žtyschi.

Königswusterhausen. Rimo snateho wschědneho programma: 6.15 wjeselcy ranšchi konzert. 10.55 sa wjesne žony. 11.30 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakorše. 16 konzert. 19.10 sabawny konzert.

Lipik Rimo snateho wschědneho programma: 5.50 sa burow. 8.20 ranšcha hudźba. 12 pschipołdnischi konzert. 17 popołdnischi konzert. 20.10 operetta „Das Spitzentuch der Königin".

Hischcze wažne z dnjoweho programma. Barlin: 20.10 rejwanska hudźba. Hamburg: 20.10 rejwanski wjeczor. Köln: 20.10 pišany konzert. Stuttgart: 20.10 konzert. Wín: 20 konzert. Warschawa: 17 sab. hudźba. Praha: 20.20 operetta „Banditojo".

Zamołwity za politiku, feuilleton, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smolerj a za nawěstki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje.
Wudawa a čišeń dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. V. 1935 2263. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Najnowiše z cyłeho swěta

Rózne rubježnišwo w Radebeulu.

W nozy k njedźeli sta žo krótko po 1 hodź. w Radebeulu na Franza Seldtowej dróhy rubježny nadpad na 75 lět staru wudowu. Słóšnik doby žo pšches wotewrjene pinzne wokno do twarjenja pšchekwapi wudowu w španju, daješche ju a biješche ju ſ wótrym nástrojom a srani ju. Na to pšchery komodu, w kotrejž nadpadnjena šwjetscha šwoje pjenjezy a drohotne wězy khowaše. Mjes tym pak žo wudowa cźicho še španikeje jitwy wotšali a wokaše ſ woknow wótšje wo pomoz, hačrunjež běše na hłowje, na rukomaj a na njadrach cźežko ranjena a dyrbješche žo poidźiśco hnydom do khorownje pšchewjesć. Mjes tym běše žo też słóšnikej poradźiło, cźeknyć. Sa nim njeje šlěda. Najšterje je ſ krwju thětro popanzany. Móže žo jenož wo wošobu jednacź, kotraž je poměry jara derje šnała.

Nadpad w Radebeulu žo wujaznik.

Wczera piśachmy wo nadpadźe na 75 lět staru wudowu w Radebeulu a nětko šhonimy, so je žo słóšnik hižo wušlědźił. Tukańe žo na dwojoch pšchiwuſneju nadpadnjeneje, mjenujcy na 18 a 21 lět šteraju dźěłaczerjow w Freitalu. Polizija poda žo do jeju bydlenja a šwěsći, so běschtaj hakle krótko pšched tym domoj pšchischłoj. Namaka też jeju drastu, na kotrejž běchu krwawe blaki wurjedźene. Na šakkadže tutych dopokazow žo wobwinowanaj wuſnaschtaj. Jeju dobytk běše móschniczka ſ 2 pjenjezykomaj.

Dwaj wóporaj wuššokeho Göll.

Njeſwěstnej mandželskej ſ Kamjenizy žo morwej namakałej.

Wot 30. junija běschtej mandželskej Kurt a Maria Rupprecht ſ Kamjenizy njeſwěstnej. Nětko žo ſ Berchtesgadena powě, so štej jeju morweju namakali. Reichenhallšći hórški łažeŕ, kotryž chžyše njedźelu wječzornu ſcźenu wyšokeho Göll pšchełěłcź, namaka cźełe w bliskoſcźi Gölloweje khótlinу. Kak štej mandželskej wo žiwjenje pšchischłoj, žo njeje dało dotal šwěsćicź. Wěste jenož je, so štaj 30. junija pšches Alpšku dolinu na wjerschk Göłła stupałoj a jón też dozpěłoj.

Dwaj morwaj a 6 cźežko ſranjenych pšchi autowym njeſbožu.

Njedźelu popołdnju sajědže auto ſ 15 wožobami mjes nimi 4 dźěcźi, mjes Lauenſteinom a Kupferhammerom blisko Saalfelda na bayersko-duringſćich mjesach do ſchtoma. Pšchi tym žo wós powróćzi a žobuješdni padnychu do 13 metrow hłubokeho doła. Jena žona, Jadwiga Wolfowa ſ Niederroßla pola Apoldy, žo na měſcźe mori, rentnar Arnoscht Fricke w Niederroßla wumrě w khorowni w Saalfeldze. Jena druha še ſtamžneje wžy je cźežko ſranjena a je mało wuhładow, so žo ſbraba. Pjeć dalschich wožobow žu cźežke ſranjenja poczerpłe.

Cźežity auto ſ pkunowymi bleschami rosbuchnyk.

We Walsow w Poruhrſkej žo pondźelu popołdnju ſ pkunowymi bleschemi nakładjeny cźežity auto šapali. Ssobuježdni wosa a to wjednik, pschiwjednik a njewjesta pschiwjednika mózachu drje žo w pożlednim wokomiku pšched wěſtej ſmjerczu wukhowacź, tola žo tak cźežko wopalichu, so dyrbjachu žo hnydom do khorownje pšchewjesć. S wohnjom dóndže runocźaknje ſ rosbuchnjenju. Pšchi tym ſranichu wokoło łětaze żelesowe a drjewjane tscheški 4 wobornikow a jeneho strażmischtra, kotříž běchu na pomoz pschithwatali. Dyrbjachu žo tohorunja do khorownje pschewjesć. Cźežity auto žo dospołnje wupali.

Dwaj wóporaj awtoweho njeſbožu.

Oldenburg, 8. julija. SS wotdźełowy wjednik Schramm ſ Weſterſtede a jeho pschećeł Herman Eiler ſ Halstruppa wuleczeschtaj žebi ſ najatym awtom do kupjel Zwischenahn. Na dompucźu sajědže Schramm še ſwojim wosom ſ hiſchcźe njeſnateje pschiczinу do ſchtoma a pschi tym žo wobaj sarasnschtaj.

Pschewóſna łódź storcźi do naſypa.

Lódźne njeſbožo, kotreż mohło lohko wulke ſcźěhwki měcź, sta žo njedźelu popołdnju na wječzornym brjoſu Jütlandſkeje. 350 žobuſtawow sjednoczenſtwa brónjowych bratrow ſ Aarhuſa a wokoliny běšche žo ſe żeleſnišťej pschewóznej łódźu do połnóżneho morja na wulět puschczi̇ko. Pschi sajědźe do pschiſtawa w Thyhorón hrabny łódź mózny prud a wjednik łódźe ſhubi knjeſtwo nad njej a ſ połnej mozu sajědže ſ njej do naſypa. Pažažerojo žo dohromady ſmjetachu, 17 ſ nich, mjes nimi 4 cźežkoſranjenych, dyrbjachu łěkařſku pomoz pytacź. Wjele druhich wulětnikow mějachu łóže ſranjenja. Naſypu žo cźežko wobſchkodźi, mjes tym so łódź nimale bjes ſchkody wosta.

Spěſchnik pola Pilſnje ſ kolijow wujěł — 29 ſranjenych.

Na dwórnischczu Chraſtu pola Pilſnje wujědže póndźelu popołdnju spěſchnik ſe wschěmi wosami ſ kolijow. Lokomotiwa, wuhlowy wós a žłužbny wós žo pschi tym powróćzichu. W cźahu ſamym žo 26 wožobow lohko ſrani, wjednik lokomotiwy, tepjeŕ a wjednik cźaha žo cźežkoſ ranichu. Wjednik lokomotiwy je mjes tym wumrěł. Njeſbožo je najſkerje ſ tym naſtało, so je cźah pschespěchnje psches wjasadła mjes prěnimi a druhimi kolijemi jěł.

Cźežke njewjedro w južnej Tirolſkej.

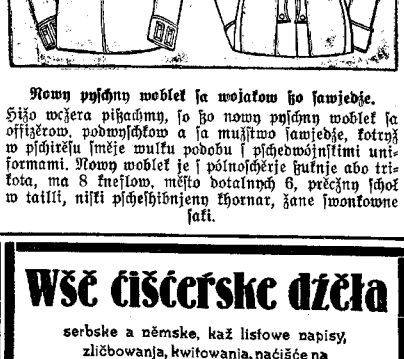
W južnej Tirolſkej rospuſchczi žo w Innerbilgradſkej dolinje cźežke njewjedro ſ krupobicźom a lijenju. Krupyhicze wulku ſchkodu naczini. Lijeńa nětkotre mosty ſwottorha a ſnicźi. W Pusterſkej dolinje žo wjele drjewa a kamjeni do doliny pschipławi. W Zillerſkej dolinje je deſchcź wulke ſaſypnjenja ſemje ſawinował, tak so běchu dróhi dospołnje ſaſypnjene a wotwożenje materiala žebi wjele prózy žadaſche. W Rieth w Hornjej Innſtej dolinje je wulka woda ſkoro do wſchěch pinzow wžy ſtupiła.

14lětny ſabije 3 wožoby ſwójby.

Win, 8. julija. Linzſki młodoſtny pschižažny ſenat měješe žo žobotu ſ njeſkutkom młodoſtneho ſaběracź, kotryž drje nima ſwojeho runjecza. 14lětny pastyr Jan Obermaſſer Leondinga k juhu wot Linza běšche ſa žobu na žurowe waschnje 3 wožoby ſamordowak. Najprjedy wuwabi ſ wokanjom „wot je žo wottorhnył“ bura Joſeſa Preininga, ſwojeho knjeſa, do hródže a ſabi jeho wot ſadu ſ motyku. Na to ſawoła jeho dźowku Marju do hródže, hdźež ju ſ mózným morſnjenjom tak dyri, ſo wjazy njeſynknу. A ſtónčnje na ſamžne waschnje też hiſchcźe burowku do hródže wuwabi. Też ju ſłóſtnik ſabi. Na to wurubi ſtatok a jón ſapali. Pschi jednanju žobotu ani kuſka ſwójſ cźin njewobžarowaſche. Sahubi žo k 10 lětam thłostarnje; to je najwyſchſcheho thłostanja, kotreż ſakoń pschedpisuje.

40 morwych w Newyorkſkej pſchepławjenej krajinje.

S Albany w ſtacje Newyorku žo pische, ſo je wulka woda w pschepławjenych krajinach wutoru wróćzo ſchła. W někotrych wšach próżuja žo wobydlerjo, žo bo ſwojich domow wróćzicź. Pschi tym namakachu we ſwojich bydlenjach na pokdra metra błóta. W zyłku je žo bole 40 morwych namakało. W tſjoch pschepławjenych wjeſach wudyri wutoru woheń, pschi kotrymž žo někotre twarenja ſniczichu a wulku ſchkodu naczinichu. Wohnjowa wobora dyrbjeſche woheń ſ cźołmika haſchecź. Knjeſtwo je naprawny cźiniło, ſo njeby w powodźenej jinje khoroſcźow wudyriło.

Nowy pyſchny woblek ſa wojakow žo ſawjedže.

Hižo wczera piśachmy, ſo žo nowy pyſchny woblek ſa offiźěrow, podwyſchkow a ſa muſtšwo ſawjedže, kotryž w pschiréšu ſmjeje wulku podobu ſ pschedwójnſtimi uniformami. Nowy woblek je ſ połnoſchérje ſulnje abo tricota, ma 8 kneflow, měſto dotalnych 6, prěcźny ſchok w taili, niſki pſcheſhibnjeny khornar, žane ſwonkowne ſaki.

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Einführung des Arbeitsbuches!

Nach der Bekanntmachung des Präsidenten der Reichsanstalt für Arbeitsvermittlung und Arbeitslosenversicherung vom 18. Mai 1935 werden in der Zeit vom 1. Juni 1935 ab die Arbeitsbücher für Arbeiter und Angestellte folgender Betriebsgruppen ausgeferdigt:

1. Industrie der Steine und Erden.
2. Eisen- und Stahlgewinnung.
3. Metallhütten- und Metallhalbzeugwerke.
4. Herstellung von Eisen-, Stahl- und Metallwaren.
5. Maschinen-, Apparate- und Fahrzeugbau.
6. Elektrotechnische Industrie.
7. Optische und Feinmechanische Industrie.
8. Chemische Industrie.
9. Papierindustrie.
10. Leder- und Linoleumindustrie.
11. Kautschuk- und Asbestindustrie.
12. Baugewerbe und Bauneben gewerbe.
13. Großhandel.
14. Einzelhandel.
15. Verlagsgewerbe, Handelsvermittlung und sonstige Hilfgewerbe des Handels.
16. Geld-, Bank-, Börsen- und Versicherungswesen.

Die Betriebsführer werden gebeten, für ihre Gefolgschaftsmitglieder die Anträge bei dem zuständigen Arbeitsamt in Empfang zu nehmen und bis zu einem vom Arbeitsamt näher bezeichneten Zeitpunkt ausgefüllt bei diesem wieder einzureichen.

Die Deutsche Arbeitsfront
Gauleitung Sachsen
Peitsch

Der Landeshandwerksmeister
Naumann

Wirtschaftskammer Sachsen
Dr. Zimmermann

Bezirksgruppe Sachsen der Reichsgruppe Industrie
Otto Sack

Landesarbeitsamt Sachsen
Dr. Schulze

In dem Kokursverfahren über den Nachlaß der Rentnerin **Anna Marie verw. Becker** geb. Küntzel in Auritz soll die Schlußverteilung erfolgen. Dazu sind 993,01 Mk. verfügbar. Zu berücksichtigen sind 45,60 Mk. bevorrechtigte Forderungen, so daß 947,41 RM. auf die nichtbevorrechtigten Forderungen in Höhe von 796,26 RM. verbleiben, wovon noch die Gerichtskosten und ein Teil der Gebühren und Auslagen des Verwalters in Abzug zu bringen sind.

Das Schlußverzeichnis lieg in der Geschäftsstelle des Amtsgerichts Bautzen, Konkursabteilung, zur Einsicht aus.

Towaſtwowski powěſtnik.

Auto do Różanta 14. julija na swjatočnosć Tecelina Měta wotjědže njedźelu w 12 hodź. wot Serbskeho Domu. Jězba tam a sem płaći 1 hriwnu. Nawrót do Budyšina wokoło 21 hodźin. Přizjewjenja wo Domowinje abo w Serbskej knihaṙni.

Lichań. „Serničźka“ spěwa ſchtwórtk wječzor ½9 hodź. pola Wolfeje w Huczinje. Pschihódźe wschitkich.

Nawječorna župa Domowiny. Stołetne posmjertniny pilneho a wubjerneho serbskeho spisowaćela Tecelina Měta budźa so njedźelu 14. julija 1935 w Różeńće na dostojne waśnje hódnosći. Potajkim nic 7. julija, kaž „Serbski student“ wóndano pisaše. Přeprošujemy hižo dźensa cyły serbski lud wutrobnje a prosymy naležne wšě serbske towaſtwa, zo bychu njedźelu 14. julija wótcinej Tecelinej Mětej přewostajili. Njech w zajimje poradźenja Różeńčanskeho swjedźenja žane towaſtwo na tónle dźeń ničo njezarjaduje! 14. julija pónđe cyła Domowina a wšitcy jeje přećelja a přećelki do **Różanta!**

207. sakska krajna loterija

čehnjenje 3. rjadownje

pónđelu, wutoru a srjedu, 15., 16. a 17. julija 1935

Hłowne dobyće: 40 000 hr.

Prosy so, zo bychu so losy hnydom zamělnitе!

Kupne losy su hišće dostać:

1/10	1/5	1/2	1/1
9,-	18,—	45,—	90,— hr.

Budyskaj běrkaj statneje loterije

Friedrich Rother na Kěžorskej dróży 22 — **Ernst Lehmann** na Kamjeńtnej hasy 45

Čerjeńske rjemjenje

wšěch družin, **rjemjenjowe tarče, rjemjenjowe wjazadła, rjemjenjowe pestowańske srědki** poskića

A. Kurjo. na Kamjentnej hasy 9, telefon 2735, **walkowkowanje** z techniskimi wotlejemi a tukami, z techn. potrjebu, wěcami

Wšě čišćerske dźěła

serbske a němske, kaž listowe napisy, zličbowanja, kwitowanja, nałišće na listowe wobalki, kwasne spisy, plakaty, slubowe khartki, smjertne khartki, programy a też přeprošenja, visitne a dźakne khartki, čestne dopisy, wěncowe sekle, dopisnicy, wšě čišće, jeno- a wjacybarbne, jenož najlěpši material, zhotowja swědomiće, spěšnje a płaćizny hódno

knihićišćerńja a nakład „Serbskich Nowin“

w Serb. Domje **J. Cyža** Telefon 2687

Nowe kisałe kórki

su dóšłe

Künella

Kupuju złoto, slěbro, platin stare pjenjezy, bronikowe pjenjezy

MERSIOVSKY w Budyšinje Póstake naměsto

Graty za dom a kuchinu

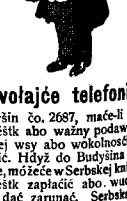
su najlěpši pomocnicy hospozy. Wulki wubjerk namakaće za wšě potrěbnosće pola firmy

Alfred Beitel w Kamjencu

dom za kuchinske a domjace graty a żelezowe twory na Budyskej dr. 70

Kóždy Serb

čita też w lěće swoje „Serbske Nowiny“

Zawołajće telefonisku!

Budyšin čo. 2687, maće-li mjenowšětk abo ważny podawk. Wašej wsy abo wokolnosći wozjewić. Hdyž do Budyšina přijědźe dźeće, móžeće w Serbskej knihaṙni nawěstk zapłaćić abo wudźelenje sebi dać zarunać. Serbska knihaṙnja to rad čini, dokelž cyła wěc pječo to **»najnowiše« swoje** česćenym čitarjam poskića.

Pytam dobru kuchinu

holcu

Donat w Libonju

Přiłoha k čisłu 158

SERBSKE NOWINY

Srjedu 10. julija 1935

Dom so spali

Běły dźeń je zaćmił so,
Zamrok čorny hrozy,
Wichor ćěri njewjedro,
Ludźo zdyrknu wbozy.

Do wočow wšo sblědnjeni
Smjerć so słabi čuja,
Z hrozu rucy styknywši
Boha naprošuja.

Błyskajo wohnjowy kłok,
Žołtu seklu sahnje;
Z pryskom za nim zleči w skok,
Krakot, bubotanje.

Dom so z božim wohenjom
Rozpłomjeni ducy —
Wuskakawši pod njebjom
Lud wšón łama rucy.

Rozkazowař njewjedra
Z wětrom wotsal ćehnje —
Wujasni so mrokota,
Wjedra hněw so lehnje.

Bóh njech tebi zapali —
Dźerž so jeho jeno —
Wón ći zaso natwari,
Khwal ty jeho mjeno!

Radyserb-Wjela.

Słowjanske biblije

Biblija je najwažniša kniha za wšě křesćijanske ludy, přetož z njeje so krasne wěrnosće čerpaja, kiž křesćijansku wučbu wyše wšitkich wučbow pozběhuja. Tehodla je so tež do rěče tych ludow, kiž křesćijanstwo přijachu, biblija zažo abo pozdźišo přeložiła.

Znate je, zo je stary zakoń abo testament najprjódcy zwjetša hebrejscy a nowy zakoń pak grekscy spisany. Wona bu z tuteju rěčow mjez druhim pak cyła, pak z dźěła do grekskeje rěče přeložena, potom do chaldejskeje, do samaritanskeje, do syriskeje, do arabiskeje, koptiskeje abo abesiniskeje abo ethiopiskeje.

Prěni łačanski přeložk, tak mjenowana „Itala", je w prěnjej połojcy 2. lětstotka po Khrystusu dokonjana a tón łačanski překład, kotryž su po poručnosći bamža Piusa IV. wot lěta 1564 někotři kardinalojo a druzy wučeni mužojo do čišća přihotowali, bu w lěće 1590 za čas bamža Sixta V. w Romje čišćany a so w romsko-katolskej cyrkwi trjeba.

Gothiski přeložk, kotryž je westgotski biskop Ulfilas w druhej połojcy 4. lětstotka zhotowił, khowa so po kruchu w knihowni upsalskeje university. Wón bě prjedy w hrodowskej knihowni w Prazy, zwotkal su jón šwedscy wojacy wzali a jako wójnski dobytk do Šwedskeje přenjesli.

Němski přeložk, wot Luthera něhdźe 1525 we čišću wudaty, trjeba so wot Němcow, kiž k evangelsko-lutherskej cyrkwi słušeja.

Hewak su bórzy bibliju też Francowzojo, Italscy, Španiscy a Portugisojo do swojeje rěče přeložili; teborunja też Jendźelčenjo, Madźarojo atd. a wona je nimo toho do wšelakich europskich, asiskich, afriskich a amerikanskich rěčow přeložena.

Štož Słowjanow nastupa, dha staj słowjanskaj apoštołaj Cyrill a Method do lěta 870 cyłu bibliju do starobołharskeje rěče přeložiłoj a tutón přeložk so też wot tuteho časa sem wot wšitkich greksko-katolskich abo prawosławnych Słowjanow při Božej słužbje a při při křesćijanskej wučbje wužiwaše a hišće wužiwa, dokelž je rěč tutoho přeložka tutym Słowjanam hišće dźensniši dźeń lohko zrozumliwa. Słowjenjo potajkim bibliju we swojej rěči njehdźe sydom stow lět prjedy powšitkownje wužiwachu, dyžli so wona w němskej rěči po Němcach rozšěri. Słowjanska biblija, wot Cyrilla a Methoda přeložena, je prěni króć w lěće 1581 w Ostrohu (w Ruskej) čišćana.

Tola mějachu Słowjenjo też hižom zahe bibliju do swojich wšelakich naréčow přeloženu. W Cechach bě přeložk cyłeje biblije hižom w 12. lětstotku hotowy a prěnja čišćana češka biblija je z lěta 1480.

Najstarši přeložk biblije do połskeje rěče je z druheje połojcy 14. lětstotka a prěnja čišćana połska biblija je z lěta 1561.

Prěnja słowinska biblija je 1553 čišćana. — (Słowjencojo mjenuja so ći Słowjenjo, kiž w Krajnskej, Korutanskej, Štyrskej, w Istriji atd. bydła.)

Prěnaj ruska biblija je so w lěće 1517 čišćała a to w Prazy.

Južni Słowjenjo su hakle w nowišim času bibliju w swojej naréči wudawali, dokelž hač do teho časa starobołharski přeložk wužiwachu.

Štož nas hornjołužiskich Serbow nastupa, dha je Poršiski duchowny Hrehoř Martini sydom pokutnych psalmow w lěće 1627 čišćeć dał, w lěće 1670 slědowaše swjaty Matej a Markus wot duchownoho Michała Frencla w Budestecach, 1693 list na Romskich a Galatskich wot teho samoho, 1703 Davitowe psalmy wot Prätoriusa, Frencla a Radcy, 1706 cyle nowy zakoń wot Michała Frencla, 1710 Iezus Sirach wot Iurja Mateja a 1719 wot Leonhardija a Dumiša, a wot tuteju 1719 też přisłowa, předař a wysoki kěr luš a někotre druhe kruchi stareho zakonja.

Cyła hornjołužiska-serbska biblija je prěni króć w lěće 1728 čišćana a potom 1742, 1797, 1820, 1850 atd.

Na stronje katolskich Serbow su so scénja a epistole w serbskim přełožku prěni króć w lěće 1720 wudałe. Hewak je scénje Mateja a 2 stawaj Marka 1882 wot Jakuba Buka wudate a něšto pozdźišo buchu Davitowe psalmy, wot Jana Larasa z hebrejskeje rěče přełożene. Cyłu bibliju je w lěće 1688—1711 senior Swótlik přełožił, ale tutón přełožk njeje čišćany.

Cyły nowy zakoń přełožištaj jara wustojnje Jurij Łušćański a Michał Hórnik. Tutón přełožk we lěće 1856 w čišću wuńdźe.

Do delnjo-serbskeje naréče přełoži Nowy zakoń najprjedy Mikławš Jakubica (1548), kotrehož rukopis w Barlinje so khowa, a čišćany bu přełožk Fabricia l. 1709.

Cyła delnjołužisko-serbska biblija je w lěće 1796 wudata.

Po J. E. Smolerju.

Bachowy hudźbny wopor

Hižo 1740 běšče hława wo wumělstwje Jana Sebastiana Bacha tak rozšěrjena, jo žeby tež Bjedrich Wulki pšchezo bóle pšcheješche, wumětza štyschecź a joho wožobinjny sesnaćź nawuknycź. Pšchez jašo žo pola Bachowoho druheho synna Khorle Filipa Emanuela, kotryž w kralowskich słužbach steješe, wopraša, hač njecha jeho nan jónu do Potsdama pšchiśićź. Traješe pak hišchcze hač do lěta 1747, prjedy hač žo Bach k tutemu puczowanju, kotreż dyrbješe jeho pozlednje być, rozsudźi. Jeho najstarschi syn Wilhelm Friedemann jeho pšchewodźeše. A hlej, nětkole tutón wyšoki wopyt zyle njewočakowany pšchińdźe. Kral we tutym cźasu wšchędnje wječor komorny konzert wuhotowaše, pšchi cźimž šwjetscha šam nětkotre kušy na fle-

Hdyž jelesniza cźekne.

W połnócnym amerikanskim štaze Missouri w St. Charles žo jelesniczny cźah na ras šam pohibowacź počza a potorhny štoły wyšokeje dróhi, kotraž k rěcy Mississippi wjedźe. S tuteje padny dźeł w dołkosći 30 metrow na pod njej wjedźazu dróhu.

Wěčny lěs

Jako běchu stareho Scholtu na wumjeńk hadźili, žo wón do města k swoje dźowy pšcheźydli. Wón wschak njebě wěrił, so dyrbi hišchcze jónu měschcźanšti plesir teptacź, hdyž bě lěto wot lěta jenoź mjes khójnami a jědlemi žiwy był, ale dźowka žeby tak pšcheješche. Dźěcźi pšchezo hišchcze sa dźědom wokaju, wona štajnje pizašche, a wón dyrbi žo tola někto pola njeje rjenje měcź a rjany wječor žiwjenja wužiwacź. A malu sahrodku teź maju. Wón dyrbješe žo žmjecź. Jako by sahrodka lěs narunacź mohła!

Schtyri lěta je stary Scholta w měsęce mjes wyšotimi khežemi, autobušami a w harje wutrał. Potom žo jeneho dnja šašo we Lukezach pokaja. Běšche tón stary wošlak. Jeho wobliczo měješche hišchcze cźerstwu barbu, kotruž bě jemu jeho dołhe žiwjenje w lěsu spožcźiło. Měschcźanšti powětr jemu njebě seschkodźił. Hdyž takle sa schtyri lěta k prěnjemu rasej šašo pyches wjeź dźešche a dźěcźi jeho hnydom sesnajo strowjachu, by cźłowjek wěricź mohł, so ma runje hakle jenoź wobwodowy pucź sadny žo.

Stary Scholta do schěreje, nisteje khežki na łónzu wjazy sacźahny, w kotreźž bě prjedy wucźeř bydlił. Hnydom sa płotom žo lěs sapocźinaješe. Mózne bě nadobo žadosćź w nim wotucźiła. We khežki dla jednaź; běšche drje rjenje w měsęce, a woni žo teź wschitkżo najbóle prózowachu, jemu stare dny pschijomne sćzinicź, ale někto dyrbi wróćo, a hdyž teź wožrjedź lěka bydlicź njemóžeše łaź sa žwoje słužbne lěta — dyrbješche tola snajmjeńscha Lukezanski lěs pšched woknami měcź, dokhoź je hischcze žiwy.

Nowe žiwjenje žo někto sa hajnika Scholtu na wusłužbje sapocźa. Burjo na połach wonka žo dźiwachu, dyž wón po schcźežźu nimo pschińdźe a runja młodemu stupaše. Lejna, kotraž jemu dom sastaraše, dyrbješche druhdy s wobjedom na jeho cźakacź, dokelž bě žo Scholta sašo pyche hłuboko w lěsu sjubił. „Wy njedyrbjeli tak lohkomyślenj być!" Lejna zwarješe, hdyž won skónczenje žo wrócźiwschi trochu jachješche, „pschińdźe dźeń, so Waš mózu wopuschcźa a dyrbicze nětkoże žedźo wostacź, doniž wós drjewa nimo njepschijedźe."

„Ach, schto žeby myślicze, Lejna, njejšym pschedaloko běžał, ale pozledni tónz žym pschejara thwaiak, dokelž Wy njeradu widźicze, hdyž poliwka wustudnje!" stary hajnik wješe rjekny.

Hižo huschćischo bě žo stary Scholta s nowym hajnikom setkał. Najprjedy běšche pschi tróstkim pojtrowje wostało, potom běschtaj hromadze stejo wostałoj, běschtaj wo tym a tamnym porěcźałoj, a potom bě Pětschka, nowy hajnik, jónu wječor do schereje khežki pschi lěsu pschischoł, so by žeby wo nětčim radźicź dał. Stary Scholta bě wjeseły, so jeho do stareho żelesa njelicźa a bě zylicźki wječor je žwojich słužbnych lět powědał. Tak bě s cźasom wutrobne pschecźelstwo nastało.

Teź do hajnikownje bě Scholta jónu pschischoł, ale to njechcźaše sašo cźinicź a radscho we žwojej khežy pschi lěsu wostacź. Nětčhto bě jeho rosbudźiło, w starych, snatych rumnosćach pschebywacź. Haczrunjeź tola wschudże druha nadoba steješe a mnoho bě žo pscheměniło, běšche jemu, jako by žwoju njebohu žonu hischcze w tutych městnosćach widźał. Běšche tutón wječor cźichi a rosmyślowaty, kaž jeho hajnik Pětschka hischcze ženje njebě widźał.

Tutu nóz njemóžeše stary Scholta žaneho měra namakacź. Wospjet wón postanywschi žo na khromu łoža žydny a pyches wokno na cźmowy lěs wudźeraše. Nasajtra rano běšche pak šašo zyle dobreje myślje a spokojom. Njemóžeše dha žo wjeselicź a spokojom być tu we žwojim domcźu tu pschi lěsu? Tak někotry hajnik dyrbješe w měsęce wumrěcź. Wón, Scholta, měsęsche štajnje lěs pšched wocźomaj, a khójny jemu nózny spěw schumjachu.

Něschto njedźel podźischo młodny hajnik Pětschka šašo jónu w khěžy pschi lěsu šakoži. Měsęsche starosće. Psched někotrymi dnjemi bě kurotwje namakał. Běšche jemu jašne, so je něchtó dźiwinu lójił a kurotwje potom njebě namakał. Ale to njebě to najhórsche. Wczera bě dźiwjenj šašo žornika potšelił. Rjane stoczo, na kotreź žo baron wošeše wjeseleschе.

„Hdyž je mi něchtó podbladny", stary Scholta měnješe, „potom je to Kudźeliz Gusta. Haczrunjeź je nětkole wóšom lět, so jeho lepich, jako dźiwinu łójeschе. Tehdy je nětkotre lětka žedźecź dyrbjał. Ssnadź je stara žłabosćź šašo w nim wotucźiła. Potom dyrbicze žo hladacź, luby Pětschka, tón tkadla je we wschich kutach doma. Dopomnju žo, so je pšched nětkotrymi měžazami jeho žona wumrěła. Tak je spytowanju šašo podležał."

Hdyž Pětschka pschichodnu nóz, w kotreźž jašny polny měsjacź nad lěsom steješe, žwoje howtwischcźo picheyrěkowaše, won nadobo wuhlada, kak muśi je młodeho lěsa wusłupi. Měsęsche tźelbu pod paźu, rozhlada sche žo na prawo a na lěwo a sawinywschi žo měrješe potom na stronu, kotraž do wžy dele wjedźe. Pětschka bě žwoju tźelbu k lizu štorhnył a chanjche „Stój!" sawołacź, ale žłowo bě jemu w schiji tcźaze

tu dujesche. Tu jemu jónu wjeczor, jako bě žwojich hudźbnikow hižo shromadźił a runje žwoju fletu pschihotowasche, klužbu sastawazy offizěr lisczinu hojczi pschepoda, kotraž běchu runje pschischli. S fletu w ruzy wón lisczinu khětře pschehlada, pschi czimž bě jasnje spóznacz, kak žo kral nadobo trochu sastróža. Haj, se widžomnym njeměrom, kotryž dyrbjesche pola hewak stajnje symnokrejneho kóždemu nadpadnycz, žo wón hnydom na shromadźenych hudźbnikow wobroczíwschi zyle rosbudźeny rjekny: „Moji knjeza, stary Bach je pschischol!“ Hnydom kral žwoju fletu jasno do kaschczika položi, a stary Bach, kotryž bě žo mjes tym do bydlenja žwojeho druheho žyna podał, dyrbjesche hnydom do hrodu pschinjcz. Komplimenty a wsajomne samokwjenja, tak Wilhelm Friedemann poždźischo powedasche, žu pschi tym jara wobstojne a naßměschne byle, pschetož kral njebě staremu Bachej ani khwile wostajił, so móhł wón žwój zyle sapróchceny puczowanški kabat i czornej kantorskej sunknju saměnicz. Měšo žo fletowy konzert tutón wjeczor wjazy njewotmě. Sa to pak nětko stareho Bacha sapschehnjechu, kotryž dyrbjesche se kralom a hudźbnikami wschitke jitwy hrodu pschepuczowacz, so by Silbermannowe fortepiana spytał, kotrež wschudże wokoło stejachu. Tajkich Silbermannowych zaitrojow měješesche kral pjatnacze. Kóždy dyrbjesche Bach nětko spytacz a na nim hracz, schtož hodźiny trajesche, dokelž žo kral njemóžesche napoßkuchacz. A pschezo wjazy žebi kral žadasche, pschiporuczi žam thema, kotryž Bach hnydom z hlowy pschewjedźe, stónczinje žebi jugu se 6 obligatnymi hłosami žadasche, ja czož žebi Bach khětře žwoje thema wumyšli, dokelž běsche jenož malo tajkich thematow, a to z tak hłubokim, dotal nježdyschanym wumělstwom pschewjedźe, so njemóžachu žo dodźiwacz. Stótka, kral se stareho mischtra mohł njez wschitko wuttócži, a joho dospołnje wuczerpa. Haj, žnadź by hudźbu kubowazy a zahorjeny Biedrich mischtrej zyłu nóz hracz dał, njebychu-li jeho na późnju hodźinu khedźoneho sczinili. Ale hnydom nasajtra, stary Bach bě ledy z łoža wulěł, kral stareho mischtra znowa sapschahny. Dowjedze Bacha nětkole k wschitkim pischczelam, kotreż w Potsdamje běchu. A sajo dyrbjesche Bach na wschěch žwoje wumělstwo spytacz. Hischcze jenje njebě w Potsdamje jeniczki człowiek sa tak krótki czaj telko hudźik, kaž je žo tehdy stako. Pschetož kaž na kóždym polu, tak žebi kral też tu, a wožebje wot mischtra w žwojim powołanju, njeskónczinje wjele žadasche. Sebjerpnje Bach wulkemu Biedrichej tónle hudźbny wopor pschinješe, a do Lipska žo wróczíwschi wón kralowny fletowy thema tři- a schěsćhłósnje wobdźěła, daloše to do mjedže rycz a dari dźěło kralej. Je to tamny kuš, kotremuž Bach potom też woprawdźe napismo „Hudźbny wopor“ da, z kotrymž žebi najhłubschi a najpobožnischi hudźbnik Němzow a najwjetschi a najkrucżischi z jich kralow a wojakow k njeśmjertnemu swjatkej ruku politicźischtaj. j.

Přilopk

Pschichodneho žyna saslelił. — Mordar žebi žam žiwjenje wsał.

Na ležownoscži Lobergikeje schtomownje we Biesentalu sta žo wutoru czežke krejpschelecže. 62 lět stary Adolf Steffen tšeli na žwojeho 31 lět stareho pschichodneho žyna, žobumějecžela znateje schtomownje. Steffen žebi potom žam do hłowy tšeli a na sczěhwkach bórsy na to wumrě. Lorberg, pschichodny žyn, měješe czežku ranu na schiji. Pschicżina njeskutka ma žo w pjenježnych swadach pytacz.

Na dnju psched žwojimi 91. narodninami žmjertnje znjesbožika.

Druha najstarscha woboba w Raschawje w Rudnych horach, wudowa Biewegowa, bu dźeń psched žwojimi 91. narodninami z czežitym autom pschejedžena a žo pschi tym tak czežko rani, so bórsy na to wumrě.

Dwaj mjesynarodnaj jebakaj žo sajaloj.

Na sakladze wudatych pschikasow na sajecže je strony pschepytowańskeho žudnika w Barlinje, je žo někto poradźiło, dwaj strašchnej mjesynarodnej jebakaj popadnycz. Staj to 32lětny Josef Kopp a 35lětny Jurij Nowakowski. Kopp je žo hižo w Franzowskej, Hollandskej, Awstriskej a Czeskosłowakskej a Italskej z dwelomnymi wobkhodami sabéral a je w Němskej hižom wjazy krócz pothlostany. Po wotpukuczenju pożledneješo thkostanja założi w lecže 1934 w Italskej towarstwo z wulkim mjenom „Unione Meridionale Esportacione Agrumi“. Towarstwowy kapital wuczinja 2000 hriwnow. S pomozu tuteho towarstwa sta Kopp a Nowakowski wjele jebawstwow skuczikoj. Kaž w druhich europskich statach, tak žo też w Němskej na sdacze wjele agenturow a filialow naspomnjeneho towarstwa sakoježichu a na dowerliwych pschekupzow pschenajachu. Tuchi dyrbjachu wulke kawzije sapołožicz. Saměr pschedewjacze běsche pschedawanje italskich płodow do wutkaja. Pschi tym Kopp jebanske wudawanja wo samóžnosczi žwojeje firmy podawasche. Na tute wuschnje žo wjele importěram sadźěła, jo móhli w prawym czażu z italskimi exportěrami k wobkhodam dóńcz. Hdyž měješe dodacz, žadasche Kopp na ras napłacżenja a cżinjesche wot nich dodacze sfakanki wotwiżne. Ale też potom, hdyž běchu importěrojo w žwojej nusy napłacżenja sapóźkali, se wschelakimi wuměcżami pytasche žwojim winowatosczam wucżekuncz, kotreż z zyła dopjelnicz njemóžesche, dokelž njeměješe trěbneho kapitala a nusnych poczahow k italskim pěstowarjam. Nowakowski je tute jebastwa z pschewostajom filiale w Barlinje a w žerjowjernych statach, kaž w Belgiskej, Hollandskej, Schwizy a Franzowskej podyjerał.

Motorisce koło pscheczíwo koleßarjej.

Na statnej drósy z Königsteina do Krippena storczi z Königsteina pschikhadzazy koleßar z motorstim kołom, na kotrymž dwě wožobje žeđeščitej, hromadze. Wobě wožobje padnyschtej. Mjes tym so koleßar a wjednik motorskeho koła po jenoj łohay sranischtaj, běsche žo žobuježdżazy na sozju, 35 lět stary rězník Hommel z Harimannsdorfa, tak czežko na hłowje a khribjecže sranił, so dyrbjesche žo do khorownje pschewjesc.

S twarskich roschtow padnył.

W Altenburgu twarjesche pónđželu twarska firma roschty w Elijnej dróhy. Popołdnju naras padnyschu zyle roschty a sabichu murjeskeho wuczodnika Müllera, kotryž pod nim stejesche. Prjedy hacz móješe žo jemu pomoz poskicżicz, běsche wudychał. Kak je k njebožu dóšło, so dotal njeje jasne swěscziło.

Schtyri sranjenych pschi awtowym njeběcu.

Mjes Eulawu Riegersdorfom sta žo w nozy k pónđželi czežke autowe njeboże. 30 lět stary samkar mischtr, Bendel z Děczina, jědżesche ze žwojim wožobowym autom do Eulawy. Duzy po puczu wsa z pschecżelniwoseje 53 lěta staru Hanu Ruschu, jeje 22 lět staru džowku a 23 lět stareho Franza Rychtarja žobu. Pschi dalschej jězdże zhubi Bendel z dotal njewujasnjenej pschicżiny mózy nad wosom a sajědże z wulkej spěchnosczu do schtoma. Wschě schtyri wožoby žo na hłowje czežko sranichu. Nychtarjow staw je bjezwótrósczitny.

Pólsk lizeum w Raczíboru.

Pólske nowiny w Opolu nowiny „Codzienne“ pisaja, so žo w najbliżschim czażu z twarom wulkeho pólskeho holczeho wustawa w Raczíboru sapocznje. Raczísk sa twar pokhadza wot Katowizskeho architekty je mjenom Tadeus Michejdy. Dom śmeje tři schłody a budże nanajnowischo wuhotowany. Twar budże Bank Sskowjanski w Barlinje finanzowacz.

Pschešmykarjow devisow sajeli.

W pożlednich dnjach běchu sastojnizy zlownizy pola Brachta a Callenkirchena pschi Hollandskich mjesach nětkotrych pschešuwarjow devisow sajeli. Tak na pschikład saja žo hollandska žwójba a nětchto pożdźischo Schpanicżan pschi pschešmykanju devisow. Pschi běkym leža žo też jedyn pater saja, kotryž mějesche hollandske pjenjezy pschi žebi.

5 woporow powodżenja.

We wokolinje Radoje w južnej Sserbiskej pschepławichu wulke wody hórskich rěkow rajżowe pola dolinow. Pschi tym žo 5 burow satepi a wjele skotu w žołmach kóz wsa. Wobydleństwo dyrbjesche psched wodu do horow cżekacz.

Wulki woheń w bliskoscži Revala.

Na pokkupje Kopeli pola Revala sniczi wulki woheń drjewowy skład a fabrikste twarjenja w hódnoscži 500 000 hriwnow. Esylny wětr roschcherjenju wohnja pomhasche, tak so běsche sa krótki czaj zyły polnógny dźěl pokkupy w płomjenjach. Pschi posparyczje, so by žo roschcherjenju wohnja na drjewowe składy sadźewało, žo jedyn wobornik tak czežko srani, so bórsy na sranjenja wumrě. Wjazy wožobow je žo pschi tym czežko sranilo. Wotdźele wójska a wschě Revalske wohnjowe wobory žo sastajichu. Stónczinje poradźi žo roschcherjenju wohnja na wobydlenja a na tódżne fabriki, na pokkupje stejaze, sadźewacz. Woheń, kotryž zyłu nóz k wutorje satkadźesche, mójesche žo žrjedu rano tak daloko shascherz, so dalsche roschcherjenje derje mózno njeje.

Schtó najwjazy mjasa na žwécże je?

Po statistikach z Ameriki, z Kanady a Europy je žo žwěczilo, so człowjek w tutych dźelach senje za lěto najwjazy 150 puntow mjasa sje. Hdyž pak tuni liczbu z liczbami z Argentinskeje, Awstralskeje a Nowoselandskej pschirunamy, dyrbimy rjez, so pornjo tutym krajam, hdyž žo 200 hacz 250 a 300 puntow mjasa lětnje sje, je to pomérnje mało. Pschi tym je sajimale, so w někotrych kóncznach skopjace a wowcze mjaso 95 % zyłeje potrjeby wucżinja. Też pschetrjebanje howjasseho mjasa stupa mjes tym so žwinjaze mjaso žo skoro po zyłym žwécże pomjenschuje.

S pjelnjazym pjerom saktók.

We dźiwnym krejpschelecżu dyrbjesche žud w Owidu žwój wušud wuprajicz. Advokat, kotryž w nozy na dompucżu žebi pschi nadrósnej lampje sapiski cżinjesche, sadžkjscha naras žónsku sachcichcżecz. Snydom na męstno wołanja spěchasche a widżesche, kak mlody muž holu z kjom bijesche. Advokat žo do žurowza da, tola tutón jeho z kjom žmyknu. W tym wokomiku hrabny advokat sa žwojim hischcże wotewrjenym pjelnjazym pjerom a wali žo se wschej mozu do zuseho. S tónczkom pjera pak zuseho tak czežko srani, so bórsy na to wumrě. Ssud advokata wuwinowa

Kak druhy brónja. Parada ruskich tankow.

wostako, jako w pożlednim wokomiku muža spósna. Běsche to stary Schokta.

Pětschka žo z prěnim ranjom zyle sbity domoj wróczi. Běsche to porazaze! Stary Schokta w nozy z tšelbu po lěsu běhasche a wodnjo hrajesche hajnika na wuhłuzbje!

Hdyž bě potajkim nad někim stare waschnje dobyko, potom nad starym Schoktu. Nastajnje wón tu we žwojej khěžy pschi lěsu žeđeščeho a dyrbjesche pschihladowacz. A Pětschka dyrbjesche jemu wschitko wupowědacz, schtož bě žo podako. Stary njemóžesche žo napoßłuchacz. Bliskoscz lěta, w kotrymž je žiwjenje pscheczinił, je jeho samuczika, so wjazy njewědżesche, schto je sańdżenosczą a schto pschitomnosczą. Tak je staru na tichiwe pucże pschischol. Pětschka žebi to wschitko pschedstajesche. Kak Schokta, bě-li hodźina pschischła, se spytowanjom wojujo k woknu stupi a na lěs shladowaschche. Kak jeho to wabjesche a k žebi czežnjesche. A potom tu saschła czaj nadobo běsche; tu wón z tschepotazymaj rukomaj staru tšelbu wucżahny a žo mjelczo z domu łhubi . . .

Dyrbju jeho wulkowacz! žebi Pětschka rjekny a nasajtra popołdnju stareho Schoktu wopyta. Schokta jeho z wjeselym wobliczom witasche. Wón běsche tak dobreje mysle a na kóžde waschnje tak njebojasny, so Pětschka, dźiwsche-li wěz wuschitknje sapoczecz, žanych prawych žkowow wjazy njewědżesche. „Nó, macze jeho stónczinje?“ móješe Schokta poßměwkujo žo praschecz, a Pětschka nětkole nimale wěrjesche, so bywa wußměschowany. Dyrbjesche žo wobknjeżicz, so njeby žwój hněw pokasak. „Esnadź jeho prjedy mam, hacz žebi Wy mužlicze, Schokta!“ wón wusterczi. — „Njech Waß to tak njehnuje, Pětschka!“ stary Schokta śmérujo snapschecżiwi, „Kudźeliz Gusta je psche pscheklepany. Kóždy kamjeń a puczik tu snaje. Jeho lischcze pucże dyrbi człowjek snacz. Jónu jeho tola dostanjemy. Jónu nam Gusta do paßlow sališe. Wěrcże mi!“

S dźelenymi sacżuczemi Pětschka woteńdże. Stary jemu żel cżinjesche. Ale jo tak wědomje na Kudźelu tuksche, žo Pětschan njepodobasche. Njech wěz žwój pucz dże. Wón bě žwoju winowatosczi cżinił. —

Dźeń a nóz Pětschka kakasche. Hdyž běsche sajo jónu w nozy podarmo strażował a dźiwsche žo njemerjaty na dompucz podacz — nadobo wutšel sajkljscha. Pětschka žo do spěcha da. Dźeżacz mjenischinow trjebasche, so by k tamnemu męstnu pschischol.

Tu žo jemu spodźiwny wobras posticzi. Muzíki, kotryž na semi kleczeschе, bě wobě ruzy połběhnyk. Psched nim žorna leżeschе. Pschi dźiwjenju pak stary Schokta rjeseschе, ž pschihotowanej tšelbu. „Wědżach tola: Kudźeliz Gusta!“ Schoktowy hłós rjesche, „twoje waschnje dźiwnu tójicz dźe je mi znate. Njehladaj tak ž boka na twoju tšelbu, pscheczelo, mój porst je hischcże zyły. Tón rjenje na honaczitku leži. Hladaj žo! A nětko stań a stupaj psched mnu k hajnikowni, pucz dźe snajeschе. Doprědka!“

Tu bě jimaj Pětschka napscheczíwo stupił. „Schokta!“ wón zawoła, „na žwoje stare dny hischcże Wy młódscheho wohanbicze.“

„To njechcach!“ žo Schokta saßmja, „ale wokasacz, so hischcże do stareho żelesa njeskluschcam, kaž žebi někotry mysli. To chcych.“

„Sskawa hontwjeschtwił!“ Pětschka ž pokneje wutroby zawoła a wjeselesche žo, so je wěz tak sbožowny kóncz namakała. jk.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1,15 hr., za póšće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pf., za swójbne 5 pf., towarstwowe a hospodarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pf. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pf.

Cisło (Nr.) 159 | Budyšin — Štwórtk 11. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Statne prawne zrjadowanje kłostaceho prawa w spomožerskim wukubłanju

Němski šnutskowny minister dr. Frick je ſ wukasom sa krajne knjeżeŕstwa dotalne postajenja wo cźełnym khłostanju a wo wobcźežowańkim prawje spomožeŕskich wucźomzow ſ płacźiwosće stajił. K wukonjenju khłostanja minister porucza, so žmědźa ſo puki jenoż potom nałožecź, hdyž žu wone dla hnydomneho sakhowanja nahładnosće wukubłarja abo dla ſdźerżenja rjada a porjada we wustawje w datym wokomiku najskutkowniſchi wukubłański žrědk. Wukubłać dyrbi wustawowemu wjednikej hnydom wosjewić, so je puki nałožił. Nałożenje pukow, minister praji, dyrbi wustawowy wjednik kruce dobladować. — Minister nima nowe ſrjadowanje wobcźežowańkeho prawa sa nusne, dokelž maja so spomožeŕki wucźomzy też bjes tajkeho ſrjadowanja na wustawoweho wjednika wobrocźić.

Zawjedźenje dźěłoweje knižki

Po wosjewjenju presidenta němskostatneho wustawa sa sarađowanje dźěła a sawěſćenje dźěłonjemeŕjerjow ſ 18. meje 1935 žo w cźasu wot 1. junija 1935 dźěłowe knižki sa dźěłacźerjow a pśichistajenjow źělowazych dźěłowych kupinow wudawaju: 1. sa industrije kamjenjow a senje, 2. sa dobywanje żelesa a worzla, 3. sa metallowe běły, 4. sa dźěłanje żelesnych, worzłowych a metallowych twarow, 5. sa twarjenje maschinow, apparatow a wohydkow, 6. sa elektrotechniku industriju, 7. sa optiſku a drobnu mechaniku industriju, 8. sa chemiſku industriju, 9. sa papjerowu industriju, 10. sa kožowu a linoleumowu industriju, 11. sa kawćžukowu a albestowu industriju, 12. sa twarſke dźěło a twarſke pódłanſke dźěło, 13. sa wulkowikowarnje, 14. sa drobne wikowanje, 15. sa nakładne pśichmyłło, pohrěbniſtwo sa wikowanje a druhe pomogne pśichmyłło wikowanja, 16. sa pjenježniſtwo, banki, burſy a sawěſćenja.

Pólski sejm a senat so rozpuščitej

S wukasom pólskeho statneho presidenta ſtej žo hrjedu sejm a senat rospuſćeńkoj. We wukasu žo praji, so ſtaj wobaj ſ pśichijećom noweje pólskeje wustawy swoju minowatosć dopjelnitoj. Cźaſ parlamentowych nowowólbow, kotrejž smeja žo po nowym wólbnym rjedźe, žo w bliźſchim cźasu wosjewi.

Přihoty za nawrót Habskurgskich do Awstriskeje

Awstrizy monarchiſtojo, koiſiž žu we „wótcźininej frońcźe" sjednoćeni, sjawnje na wobnowjenje Habsburgſkeho kžeſtwa dźěłaju. Po Winiſkej powěſći chce žo žmójba ſemrjeteho kžeńora Korle nasynu do Awstriskeje wróćić, so by na jenym ſ hrodow bydliła, kotrejž žu žo Habsburgſkim někotre wróćiłe. Arzywójwoda Ota pak žo někotre hiſchcze njeroźi. W Steenokerzeelu w Hollandſkej, hdźež wón někotre pśebywa, žo praji,

ſo hodźina Božineho nawróta hakle potom pśińdźe, hdyž jeho awſtriſki lud jako knjeżerja do Awstriskeje sawoła.

Pśichi wſchěch ſkładnosćach budźe jeho, kaž dotal, arzywójwoda Eugen ſeſtupowaćź. Dale žo praji, so tu myſl, arzywójwodu jako kandidata sa wólbu presidenta postajiću, jako ſpuſcźiłi abo tola wotſtorcźili, a ſo bychu najradſcho widźeli, hdy by nětcźiſchi president Miklas nakhwilnje dale w ſastojnſtwje wostał, hač žo wo pśichodnej ſtatnej formje rozsudźi. Dale žo powě, ſo Ota Habsburgſki wſcheſtalim wopytarjam ſ Awſtriskeje, kotrychž je w Steenokerzeelu pśijał, pśichi roſžohnowanju rjekł: „Na ſazowidźenje w Schönbrunnu!" Nětko pak Schönbrunn Habsburgſkim jako pśiwatne wobkedźeńſtwo njeſłuſcha. Wón by jim hakle potom pśichipadnył, hdy bychu knjeżeŕſki dostojnoſcź we Awſtriskej ſastawali. W tym nastupanju je ſpomnjenje na Schönbrunn jara cźaſne a na wotmyſlenja Habsburgſkich pokaſuje.

Belgiska swoje namjezne wobtwjerdźenja rozwlnja

Belgiſke wojeŕſke wyſchnoſcze žo w tu khwili ſe wſchěm ſpěchom prózuja, ſo bychu belgiſke namjezne wobtwjerdźenja dotwarile. Belgiſko-luxemburgſka provinza dyrbi žo, kaž krajny ſakitowańſki minister Devèze praji, wopraudźite ſcherſchenjaze hnězdo ſcźinicź. W Lütticu je žo druha twjerdźiſniſka direkcija wustajiła, kotraž ma žo najbóle wo wobtwjerźbaze dźěła w luxemburgſkej provinzy ſtaracź. Arlon budźe garniſona ſa wobdźělenje hubizowu kalibra 105 mm a ſa eſkadru panzerowanych ľětadłow. Rjeczas wobtwjerdźenjow wot Arlona w połodnju hač k Maaſeyńkej w połnocy je žo hižo pśiched někotrym cźaſom dotwarił. S tym je žo Maaſeyck ſtrategiſky najwažniſcha namjezna ſtajiła ſcźiniła. Mjes Bachonſkim fortom a rěku Maosu žo wjele betonowanych ſkowow twari. Na prawym brjoſy Maaſy žo tu khwilu pśichedmóſt k połnocy hač k Visé a k połdnju hač k Argenteauej rozſcheri. Mjeńſche wobtwjerdźenja mjes Neuſchatelskaum a Pepinſterom ſu po ſwojim położenju tehorunja hižo postajene a žo ſa krótki cźaſ twaricej ſapoczną. S pśichedbźěžnymi dźěłami ſa druhu ſakitańku cźaru k połnocy wot Albertiskeho kanala je žo teho runja hižo sapoczało. Po skónczenju tutych dźěłow žo belgiſka dołhorańſcha mjeſa jako ſamknjeny naſtyp pokaſuje.

Přihoty francowskeje lěweje fronty

Pśedsedźiwſki kśěŕſtwowy minister, ſapółtanz Pierre Cot ſ radikalneje ſozialiſtiſkeje ſtrony, kotryž je jedyn ſ hłownych wjednikow lěwicźneje „ludoweje fronty" je jenemu ſaſtupjerjej „Petit Journala" rjekł, ſo je jenoſcź lěwicźnych ſtronow ſalwěſćena. Lěwicźna fronta ma hižo wjeſchinu w kraju

a pśichi pśichodnych wólbach wona ſ najmjeńſcha 350, jeli ſo nij wjazy žydźow, w komorje dobudźe.

Programm ludoweje ſtrony zyle wěſte žadanja wopiſchija, mjes druhim žo knjeżeŕſtwowe roſkaſowanje ſ pomocu franzowſkeje banki wotſtroni, bronjeńſka industrija žo nazionaliſuje, pśichi wulke dobytki žo woſtronja, bjeźbłoſcźi ma žo wobaraćź ſe ſozialnej reformu, kotraž wſchitkim ſa lěpſchi podźěł ſ wunoſchka ſhromadneho dźěła tukuje. — Na dźěłowoze ſnapſchećźiwjenje, ſo je radikalna ſozialna ſtrona tajke rjane plany hač dotal pódarmo ſaſtupowała, Cot wotmołwi, ſo tón króćź mózne ludowe hibanje ſady nich ſteji. Cot ſ tym liczi, ſo lěwicźne ſtrony po wólbach knjeżeŕſtwowu mózy pśichewoſmu. S napſchećźiwjenju, ſo žnadź tola wjele na lěwizy ſtejazych Franzowſow žo ſwojaſka ſ kommuniſmom naboji, nocźze Cot płaćźićź dacź, dokelž je jedyn ſhromadny njepśećeľ, tón rěka faſchiſmus.

Nacionalna młodźina protestuje

Pśichedźyła franzowſkeje wótcźiſkeje młodźiny je napominanje ſa franzowſki lud wudał, ſo by 14. julija na dniu narodneho ſwjedźenja pśećejſkeho rewolucźiji ſ lěwizy wuſtupił. Radikalnej ſozialiſtiſkej ſtronje žo w napominanju wołeje wótre poroki cźinja. Wona je k lěpſchemu žiwotnych pśichiwiſkowarjow wſchě ſa wobſtaćze ſtata ważne ſaſtojniſtwa na žo ſtorhła, ſchule ſ bolſchewiſkowaka a tajnu diktaturu internacionalnych finanzow cźerpi, kotrejž ſ teho wuzitk bjeru. Někotre tale ſtrona poczina ſwoju njemóz ſpóſnaćź a, ſo by ſwoje žydła w parlamencze wobkhowała, žo ſ cźežnjenej diktaturu a ſ bolſchewiſkim terrorom ſjednocźuje. Franzowſki lud njejmě 14. julija paducham, ſuwarjam, mordarjam a revoluzionaram po powokanju ſ zyłeje Europy, kotrejž žo w Pariſu ſhbaduja, žo ſeſtupaćź dacź.

Italska trjeba 400 000 muži přećiwo Abesynskej

Diplomatiſki dopiſowaŕ Londonſkeho „Daily Telegrapha" piſche, ſo žu italſky wójſkowi roſkaſowarjo w Afrizy Muſſolinijej dźěłili, ſo njemóža wuſpěſchny nadpad na Abeſynſku ſ mjenje dyžli 400 000 muženi pśećiwnjeſćź. Muſſolini je pjecza tutemu wobliczenju pśihłoſował.

Nětcźiſcha žyłnoſcź italſkeho wójſka w italſkimaj kolonijomaj Eritrei a italſkej Somaliſkej wěſcze wjazy dyžli połowju tuteje liczby njewucźinja. Teho dla móże žo rjeź, ſo powěrcźe wo bórſomnej italſkej offenſiwje njejſtu wěry hódne.

Dale diplomatiſki dopiſowaŕ praji, ſo chce Muſſolini wojeŕſke nadnjeſtwo w Abeſynſkej po pśichkładze franzowſkeho nadkněſtwa w Marokkowſkej postajićź. Franzowſka žnadź žo dla ſcźěhowkow tuteho plana bóle boji dyžli Jendźelſka.

Generalny ſekretaŕ ſwjaſka ludow, Avenol, je pśećeze wuprajił, ſo bychu wulkomocy dyrbjałe wſcho cźiniću, ſo by mjes nimi k dorozumjenju dóſchło, prjedy hač praſchenje pśched ſwjaſk ludow pśiſtupi. Jemu je ſtrach wědomy, ſo žo ſyſtem ſwjaſka ludow ſ nětkajkim njerozmyſlenym abo pśećetkwatanym cźinom ſnicźi. W Londonje žo praji, ſo žo na ſwrěſćeńcźenje wurunanſkich jednanjow w Scheveningenach njeſmě pśiſtupjenje ważnoſcze kraſcź. Najprjedy je žo wotmyſliło, Swjaſk ludow na 27. julija ſwołaćź, ſo by žo rozrěžaŋ žud pomjenował. Pśenjotne podanki pak žu wjele ſe ſwojeje ważnoſcze ſhubile, pśećetož nětcźiſche ſwadne praſchenje wjele dale dohaha. Najpodźiſcho wſchak dyrbjał žo Swjaſk ludow 25. auguſta ſeńcź, jeli ſo žo njeby dojednanje dośpěło.

Jendźelscy, amerikanscy a italscy statni přisłušnicy Abesynsku wopuščeja

Dopiſowaŕ Londonſkich nowin „Daily Expreß" ſ Addiſa Abeby powě: Wuſtorcźi popołdnju je ſ jendźelſkimi, amerikanſkimi a italſkimi muženi, žonami a dźěćimi hušto wobžadźeny żelesniſki cźaſ ſ hłowneho měſta wotjeł. Kraj dla hrožazeho wójnſkeho ſtracha wopuſćejeja. W tſjoch wojach běchu make hołzy, kotreż maju italſkich nanow a abeſynſke maćerje; wone žu žo w jenym wuſtawje w Addiſu Abebje wukubłake, a romſko-katoliſke mniſchki je hladaju. Schulinym wotnožźam ſmutſka kraja je žo poruczźiło, ſo dyrbja dźěćzi do Addiſa Abeby pódłacź, hdźež žo pod ſchkit italſkeho pódſtawa ſtajeja. Na praſchenje, cźehodla Italſka na bjeſtrach tychle dźěći měſchaneje kreje telko ważnoſcze kładźe, jedyn italſki ſaſtojnik wotmołwi: „Wone ſu pśichichodne maćerje nowe a połépſcheneje raſy, kotraž budźe w dotalnej Abeſynſkej bydliću."

Dale dopiſowaŕ powě: Najwjazy wukrajnych firmow njedawa wjazy žaneho kredita, a tehodła wobłkadne žiwjenje dośpołnje kłaza. Jedyn abeſynſki ſaſtojnik praji, ſo žo kóždy wokomik italſki nadpad wocźakuje. Abeſynſka budźe radſcho hač do poſledźneho muża wojowaćź, hač ſo po podda. Abeſynſka je nuſowana, ſa na žyłne italſke ſhromadźenje wojakow pśichi mjeſach ſe ſhromadźenjom žamnych wojakow wotmołwi.

Abesynska dowoz brónjow žada

Abeſynſke knjeżeŕſtwo je diplowatiſkim ſaſtupjerjam Franzowſkeje, Jendźelſkeje, Belgiſkeje, Cźeſkoſłowakſkeje, Schwedſkeje a Danſkeje pśimo jenakeho wopſchijeca pósłało, w kotrymž żada, ſo bychu tele kraje ſakſanſku wótcźiſće, po kotrejž žo ſ nich njejſmě žanych brónjow do Abeſynſkeje podawaćź. Abeſynſke knjeżeŕſtwo žo w ſwojim pśimje na ſrěćenje ſ 21. auguſta 1930 powołuje, po kotrymž ma knjeżeŕſtwo prawo, bróńe a munizију dowoſyćź, kotreż je ſa ſakitanje kraja a pśećeźiwo nadpadej wot wonka trjeba. Bróńe dyrbja žo do Abeſynſkeje dowoſyćź, dokelž je wójnſki ſtrach naſtał, a dokelž Muſſolini a italſke nowiny ſjawnje wo dobwójećźſkej wójnje rěcźa. Niedźiwajcy wurunażeho žuda Italſka dale wójſko mobiliſuje a wojakow a hromadu munizije ſ abeſynſkej mjeſy woſy. Abeſynſka je dla pśicźiſnjenow ſamoſakitanja nuſowana, bróńe dowoſyćź, a ſakſanja pśećeźiwo temu žo ſ neutralnoſću ſ napſchećza wobeju krajow njeſtrjeże. Abeſynſka je žadała, ſo by žo rada Swjaſka ludow ſwołała, dokelž ſtaj italſkaj roſrěžaja žudnikaj w Scheveningenach žo ſapowědźiłoj, prawne praſchenje wo Ualualu wotpokaſaſoj a na naſtyłne roſrěžanje dźěłataj.

Italsko-juhosłowjanska nowinska wójna

Hač runje je dotal w poſledniem cźaſu wo ſbližanju mjes Italſkej a Juhožłowjanſkej khětro wocźichło, maju tola ſa to, ſo je politiſka napjatoſcź mjes woběmaj krajomaj popuſcźiła. Jako ſnamjo ſa to žo

wobhladuje, so je juhosłowjanske smutkowne ministerstwo schtyri italiske nowiny, mjes nimi „Corriere della Sera", „Popolo d' Italia", do Juhosłowjanskeje sašo pschipuschczitla. Poslednje dny běchu w Juhosłowjanskej wschě italiske nowiny a cžasopizy sakasane.

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 11. julija 1935.

Naše hrono za tutón Božl dżeń

Dobre přirodne maćerje su tak žadne,
kaž bóle wróble. Juhosłowjanske prajtáms.

— Wo **wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer +5 a thermometer wodnje +31. Dżenja rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer 0 a thermometer w nozy +17. Wječera leżesche na zyłej žrjedźinej Europu jenajka powětrowa cżeja. Njeje žanych wobzełitych kaženjow, kotrež móhli spěchne pschemjenjenje wjedra pschinjesć. Wjschina nad połnóžnym morjom šo pschez pomjeńschuje, je pak šo tdaleka we wulkej wyšokosći pschez hischcże w šwišu ſ Nórskej wyschimu, kotraž šu podprěwa. Tehodła je šo tež Iskandska nižina, kotraž je šwošimi wubežkami hacž do Hollandskeje žahajsche, bóle k połnozy stłócżiła. W Schwediškej dże šo mjenische kaženje pschibotuje, kotrež pak najskerje jenož pschi rańschim morju njewjedra šobu pschinješe. Pola naš šmješe cżopłe jažne, žuche wjedro dalsche tracże.

— **Wuhlady na wjedro: Sšabe wětry, žuchu, jažnje, šara cżopło.**

Žbožapołny žnjowy cżas!

Žně tu šu.
Hižo syncża kožy w žitnischczu!
Skote kłóšt padatu na semju,
Kaj na mrětwischczu.
Ratak darj Boże žnjeże,
Jemu wutroba šo šmjeże!

Nadžijepołneje wutroby běsche ratać žjymjo do role wušuwowak. Božu pomoz pschi dźele wocžakowarschći, nutrnje Jutrowniczku šwojeczesche ſ pobožnym pacżerjom a spěwom modlesche šo k Bohu, Wschepmohómnemu nade wschém, schtož semja rodšt a płodši, wobšćehowschći jako khěžket hona. Schtóž šo na Boha spuschcża, twart na bobry pschichod. A Sšwjatkowniczku rano wobdźiwasche ratać, hdyž bě w Božim domje pobył, srošt na połach a honach a wjeselesche šo rjaneho rosrosta.

Něšto šu hižo žitnischcża dožołmile, špadaju pod žnjakom abo pod brinczażej kosu šnjża. Žně tu šu, je wschej cżeju a radošću. Kak njeschczerpliwje je ratać na žně cżakał, wone šu tola jenicżka nadžija sa jeho hospodarške slépschenje. Bóh Knjes je jeho dowěru wutowak, jemu dobre žně khtěa wobradźił! Kak błyschczi šo ratarjej wócžko ſ rankom, hdyž je šwošimi lubymi cżehnje do žnjeńskeho dźela. Kaiš pokoj leżi w jeho wobłicżu, hdyž šo na wječor špróšny ſ polow domoj wróczi. Cżaš muškeho dźela, ale też šhoża je sacżažnyk do jeho domu! Kóždy dże hyrbi bóle hacž hdy prjedy dźełacz, ale cżini to rady. Wschako šu žně!

A tute šhožo pschejemy naschim lubym žerbšćim buram a hospodarjam ſ zyłeje wutroby, wobšeje naschim pilnym hospodam! Hdyž pak wam duscha klinczi, dajcże też žerbšći spěw klinczeć, kiž je runje tak ſ domowneje pódy rodźene. Hdyž ptaczat wyska w žitnischczu, to njech też žerbšći kraj klinczi w šwožu žnjeńskim! Bóh knjes pak špošcż dale pschihódne wjedro, so bychu šo žně też derje domoj dowołyle!

Hdyž pak žebi lubi žerbšćy ratarjo po dźele wjeczor trošchu měra popschejeczeje, potom wšmieje Sserbšće Nuwiny do rukow, so bychcże šhonili, schto šo w šwěcże noweho stawa, cżitajcże, kak šo žymjo narodneho wědomja do Sserbow wušuwa, kak šo dźełа a mysłeje na to, so też wasche narodne dźeło žerbšćemu ludej dopomha ke duchownemu a trajnemu šhožu, k žnjam žerbšćeho ludu!

Naschа wódna semja, naschе wódne kubła, te njech šu nam wschém šwjate na wěki!

-r.

*

— **Rjane a pschihódne jěsły sa próšdniny,** putnišče puczowanja wumjedže nětko knjes Wšenk w Budyschinje. To budža wšesče naschi Sserbja rad witacź. Także jěsły, hožełkult chcżeče tunjo dołeczź, pschišijewcże pola naš we **wudawarni Sserbšćich Nowin** abo w zigarowym **wobchodže Rothera na Kłóršće ſ dróhy.**

— **Tunje njedźelske mulčne cżahi** do Hirschberga **k tydżenjej Krkonoschow** a do **Krkonoschow**: Do Hornjeho Schreiberhawa, Hornjeho Schmiedeberga, Josefinoweje hěty, Krummhübela, Hornjeho Hajna dnja 14. a 21. julija 1935. Statna železnicża nam pische, so **pojedže njedźelu** 14. a **njedźelu** 21. julija potuńschenу sarjadnišći wulčeny cżah do Hirschberga k tydżenjej **Krkonoschow** a dale do **Hornjeho Schreiberhawa**, Hornjeho Schmiedeberga, Josefinoweje hěty, Krummhübela a Hornjeho Hajna. Tute wožebite cżahi politicżeja pschilejnošći k **wobdźělenju** na sarjadowanjach (we wobłuku tydżenja Krkonoschow) w Hirschbergu a też na žwjedźeńskich brach w hrodže Kynast. Sa jěsu wot a k nastupnym dwórnischczam wožebiteho cżaha we wokolinje 100 kilometrow šo tohorunja 60 proz. potuńschenje pschi pschedpokładženju jěsdneho liseżka wožebitehо cżaha polticži. Pschetorhnjenje jěsły njeje dowolene. Dźeżi wot skónczeneho 4. hacž do skónczeneho 10. kěa sa pok placżiśny jědu. Cżahi wotjedu rano 6.57 hodźin se Shorzelza a wróczа so njedźelu 22.56 hodźin. Prošу šo, so bychu šo liscżiki bórzy wobstarale, dokelž so jenoż **wobmjesowana liczba wuba.** Jěsdna placżizna se Shorzelza do Hirschberga wuczinja 6.60 hr., jěsdna placżizna do Hornjeho Schreiberhawa atd., kotraž móže šo wolicź, wuczinі 4,10 hr. Zadajcże žebi pschi wudawarnišći tharttkow dalsche rosjašnjenja a trěbne rosjašnjenske łopjeńko.

— **Jubileina wustajenża „Stare łužiske wumělstwo"**, kotraž je šo, kaž hižo pżihachmy, hacž do 1. septembra **podležicża**, šwjeżeli šo pschezo rozcżażeho wopyta. Sastupna placżizna sa jenottliwu wošobu je šo se 60 pj. na 50 šnjiże. Sa 4000. wopytowarja, kotryž šo w bliżschich **dnjach wocżakuje**, je šo wošebite myto we wyšokošći 10 hr. wuśtaśtko. 5000. wopytowař dostanje 15 hr., 6000. wopytowař 20 hr., 7000. wopytowař 25 hr., 8000. wopytowař 30 hr., 9000 wopytowař 35 hr., 10 000. wopytowař 40 hr. Tute pjenjezy kasa wuśtajenży wupłaczi. Kedyžujo na schulste próšdniny wostanje **wuśtajenża** tenoż žrjedu, žobotu a **njedźelu** wot **10—17** hodźin wotewrjena, po samotwjenju też nimo tutych dnjow a hodźinow. Sastup je na wotewrjenych dnjach ſ **hlownym nutsthodom** do muješa na rańschej stronje Zitny wikow, hewak ſ dworownymi wrotami Kołoschezе haży. Sjawne wjedżenja šu hacž dotal žrjedu a pjatk w 6 hodź. wjeczor, njedźelu w 11 hodźinach.

— **Němšk pośtrow też pschi zuſnych nazionalnych hymnach.** Hamtiż šo wošjewja, so ma šo pschi **sarjadowanjach**, pschi kotrychž šo pschi špéwje **němšteje hymny hraja, wschitzy němšzpoas a Horsta Wesseloweje hymny** też druhe **nazionalne hymny hraja**, wschitzy němšzy statni pschiśtuchnizy zunje **tak** kaž pschi špéwanju **němšteju hymnow** druhej hymnje ſ **němšklim pośtrowom** swoju cżešcź wopokazuja a to **njeuniformowani wobdźělenizy** ſ **wotewjazkom klobuka.**

— **Wožobowy auto** storhny wjeczor na **Nowoslałšći** dróhy **koleschczku.** Pschi tym šo **koleschczka** khětro šranі a dyrbjesche šo do **thorownje** dowjeźi.

S **Hnaśeza.** Po krótkej cżeżkej thoroścі **wumrě** póndźelu najstarscha wobydlerka naschеje wsy a zyłeje dalscheje wokoliny **Marja Holanowa** rodź. Wetterec w požnowanej starobje 95 lět. **Nječhto mšhazow.** W januarу t. l. je, kaž we ſwoſtim cżašu pišachmy, **ſrowa** a cżita ſwoje 95. narodniny w kruhu ſwojich lubych wožowzeżiła. Tehdom bě**łche** jeje pschecże, so by hiſchcże tak mohał wopytacź ſwoju rodnu wſeſku a ſwoju wosadnu zyrkej „w kotrejž bě**łche** w **mlodoſtnych** letach tełko radosczow dożiwiła. Tuto pschecże je šo jej dopjelnilo. Nětko je žej žmjercź po nju pschišłała. Njech je jej rodna semja lohka.

S **Budeſteż.** Dobrowólna wohnjowa **wobora** šmješe w cżašu wot 10. do 16. julija alarmowe šwuczowanja. Alarmowanje stanje šo ſ trubu.

S **Khóſtawy.** Njelube pschekwapjenje dożiwi ratař R. ſ Khemberka, hdyž šobotu rano do hušczażeho kžłéwa šłupi. S 12 6—8punťowkich rjanych huſ mějachu 9 tchiju pschetuſnjenu a sa tſjomi njeběsche łapka wjacy žiła. Po šlědach móżeše to jenoż liſchka być, kotraž **hi**sche tutu šchkodu nacżinіła. W rańschich hodźinach je šo woprawdże liſchka w Hornjej Khróſtawje widżała. Jena ſ wotnjeſenych huſ bo bliſko khłéwa w polu namała a ſbytki dalscheje hušczazy běchu w nětkże kilometru šdaleneym lěsu.

Se **Semiz.** W nozy k **žrjedże** wokoło 12 hodźin **ſapali** šo **pschiwěſchak** w šmjeru k Biſkopitzam jědżazeho cżeſitеho auta firmy Měrczin Hänzler ſ **Hamburga.** Wjednik wosa **běſche wobkedźbował**, so ma **ſchkodu na ſ**lewej ſadnjej wobwrocżi pschiwěſchaka. Jako krótko pschi **ſeleſnitkim pschejeżdżom** w Khójnicżu ſaita, so by **wobwrocż** wumělił, wuſtajny na ras woheń a pschiwěſchak so ſapali. S papjeru a drjewom nakładżeny pschiwěſchak so dospołnje ſpalt. Biſkopitka **wohnjowa wobora**, kotraž pschikhwata, mójeſche hakle ¼2 hodź. wodu dawacź. Też 60 muži dźěkoweje **ſłużby** ſ Biſkopitz na měſtno njeſboja pschikhwata a **ničhi** haſchenju pomhasche. Tara wobrażeny **běſche** lěż pschi dróhy. Se ſapchtmnjenjom **wobory** a dźełoweje **ſłużby** je šo rosſchérjenju wohnja na lěż ſadżewało.

Se **Semiz.** Nětko je šo poradźiło jebaka, kotryž **bě**sche, kaž pišachmy, tudyſcheho krawkeho mjſchtra pod wopaczнymi udawanjenmi wo wobleſ wošſkuſiłi, ſwješcżicź. Jedna **šo wo 25** lět **ſtareho we Wulkim Wožu** rodżeneho, nětko w Biſkopizach bydlażeho Kortu Hänſela.

S **Khwaczicz.** S naſcheje wſy dźěchu 9 pachołkow pod měru. 6 ſ nich šo wuſběhnychu, jedyn šo wrócżo ſtaſi, dwjeju njezběſchtaj khmanaj ſa wojeſtšwo. S Jeſchcz dyrbjeſche jedyn pod měru, khž bu też pschijaty.

S **Khwaczicz.** Wětrnaſ Proſka, khž je dalako a ſchkodu jako ſtudnjej ſnaty, je ſwoju dźěſanju powješchił, ponowił a też domiſe ſ nowa khyċż dał. Też bur Ponig je ſwoju hrožnju powješchiċż a wobnowiċż dał. S tutymi dźěłami je nětkotry nan dźěſchi cżaſ ſwój khłéb ſwěſcżeny měł.

Stary a nowy wučeř

Powědańczko wot Jakuba Nowaka-Kaſcheczanſkeho.

10] (Pokračowanje.)

To powědaſche wučeř ſwojej maczeri, kak bě tu pschiſchoł, **kak běchu jeho powitali, wſchu ji nadrobnje rospowěda a pokračowaſche potom:** „Tu widżiſch, luba maczi, **ſchtw wſchitzy wote mnje wocżakowachu a ſ kaſkej wjeſelej nadžiju ja tam ſwoje nowe měſtno nastupich.** Ale kak bu hinak hacž **žebi myſlach!** S radoſcżu a ſ **luboſcżu witachu mje dźěcži, hdyž prěnt ras do ſchule ſaſtupich, ſ radoſcżu a ſ luboſcżu poczach tam ſwoje dźeło. Měſach ſu pschi ſwjeſtem ſo tym, ſchtw je ſo nam na wuſtawje wucżiło a radżiło a kaž tym to na ſwoſim prěnim měſtnje ſ dobrym wuſpěchom nakoſował. Po mózneſcżi jednorje je roſwuczujo tym ſo ſtajnje prózował, ſo bych ſich duchowne mjeno nieroſpjerſchili. Prěni cżaſ bě wſcho derje; ale bórzy poczа ſich kedźbliwoſcż wobſerwacżi, ſich pżedawacża pilnoſcż wobliwowaſche, muje ſłowa je nachyżchu wjazy ſajimowacź. Husto, hdyž běch jim je tſchěmi mozami nječhto roſpowědał a ſo ſich potom prašchach, njewědżachu mi nicżo wotmołwicź a runjeż ſim hiſchcże wſcho ſónu roſpowědach, niczo njerozumjachu. Mjes tym, ſo na ſpoczatku njedźěchu wocżka wote mnje wotwobroczіſe, poczachu ſej bórzy ſchó mojich pschedmuſchczkach hrać, haj worakavſche mjes nimi tryſkt hrać, kaj bychu je mnje ſtrowa niczo njeſtarałe. Khłoſtarſ je njechach, dokelž wot ſtareho wuczerja wědżach, ſo pschi nim to ſenje njeje třeba bjko. Wěſche ſwoje muzy napominaſo prózowach ſo dale bóle: wſcho podarmo. Nětkotru hodźinu ſym pschemyſlił, hdże dyrbi pschiczina jich pschemjenjenja być, ſanież njenamałach. Staremu wuczerjeſi njechach hiſchcże nicżo pżajicź, dokelž ſo pschezy nadżiach, ſo ſo wſcho hiſchcże połepschi. Jeli to njebudże, cżaſu potom to błiſchim cżaſu knjeſa Wawrika wo jeho radu prożicź.“ — Dubſki pschiſłuſchnyſi hiſchcże, ſchtož bě dźenża wot ſwónika ſhonił a cżehodła na to njebě k ſtaremu wuczerjeſi ſchoł.

Maczi hladaſche zobużelnje na ſwoſeho lubowaneho ſyna a troſchtowaſche jeho: „Njeſmješch tohodła, luby ſynco, dowěrny k bohi ſtuwicź a wobſeje njeſabudź tej ſenje Boha prożicź, ſo by cżi ſwoju mózny pomoz ſpojeżił. Bjes jeho ſpomnjenja njemóże ſo nicżo dobreho radżicź. So by ſo ſtareho knjeſa wuczerja wo radu prašchał, bych cżi też ja radżiła. Staraz, khž je tekło lět ſ dźěżiſmi wobthładżał, ſmaje jich wutroby a wě, kak maja ſo roſwuczicź.“

„Tak dżu cżiniċż,“ pschiſłubi ſyn; „a hdyż budże ſ Bożej pomozu w ſchuli wſcho w dobrym rjedże, móżu ſnadź leż ſaſo na druhe wězy ſpominacź.“

Zapućujeće

pilhódnje a bjez staroscow z kofrom a płačiny hódneho puća. Cżiłnoj připrawa z wotrj. wobkhoda

T. Albert

na Lawsk. hrjebjach 10

Nasajitra bě prěnt dżeń ſrjołatkow, lubosny to ſwjeżeń każ wulki bałzuk praſi, lubosmy każ ſa zyku pschiſrodu, tak też ſa cżłowjeſke wutroby. Semja ſtoji w tym cżaſu we najrjeńſchej kraſnoſcżi; ſchpa ſpycha kukow a polow, khž bě **hacż dotal hiſchcże w pupkach ſhowana, je ſo nětko roſwita a pschinjeſe tak ſbożo a radoſcż cżłowjeſkim wutrobam,** khž dże runje na tymle dnju wožebite mogy a hnady ſ njebjes dostawaja.

Duszy ke mſchi ſakoži młody wučeř k Wawrikezom: „Knjes wučeř, ja tym ſkoro waſch wſchědny hóſeć; dżeńſ dyrbi ſónu nawopak być. Dokelž mam na ſwjate dny tak lubu hoſpodu, móżu też ja žebi hoſcżi proſtwcź a tuž dowołam žebi. Waż ſ waſchej knjeżnu dźiwku popołdnju na maku błjeſcżu pschewroſcżi. Sawěſcże to mi a mojej maczeri k luboſcżi ſcżinicże!“

„Tak dobreje pschiležnoſcże dyrbimoj ſwužicź!“ ſmjeſche ho ſtary wučeř pschećelnje, każ pschejeſo. „Njeſkżeże jenoż waſchej maczeri, ſo móże naju w prawym cżaſu wocżakowacź.“ —

Wučerjeſi dżeſchtaj hromadże do Božeho domu. Nutrnjeho hacż hdy prjedy modlachu ſo naſchi ſtaċži. Wſchitzy proſchachu, ſo by Bóh duch młodeho wučerja roſſwěcżił a pożehnił; najrjeńſchi dże bě pacżeř ſtareho wučerja; pschetož won dżiwſche jenoż ſbożo waſadnych dżeci. —

Po powołanſkich Božich ſłużbach pschidżeſchtaj ſtary wučeř a Lenka na ſchulu.

„Witajcże do ſwojeje ſtareje domiſny,“ poſtrowi jeho Dubſki. „Tu je moja macż, hižo zyłe popołdnje je ſo na waſch wopyt wjeſeliła.“

„Mje ſwjeżela, ſo móżu macż ſwojeho naſtupnika tej po wožobje ſeſnaċż,“ dżeſche ſtary wučeř. „Zyłe zuła wſchak mi wjazy njeje; waſch ſyn je namał hižo wjele wo wami powědał.“

„To wam wěrju,“ ſmjertwaſche macż. „Snano nicżo mudriſcheho njeje powědaċż wědżał. — Tola, proſchu, pschydnicże ho. Tak khětſje namaj dżeńſ njebudżetaj cżełnjej ſmješej,“ a pschećelnje nuſowaſche wona wučerja na mjeſki ſtoł a Lenku na kanapej.

Dubſki bydże ho ſtaremu wučerjeſi napiſchczo, mjes tym, ſo macż ke khołeſej hromadże noſcheſche.

Lenka roſhladowaſche ho po iſtwje, kak bě ho tu wſcho pſcheměniło. Młody wučeř to pytnywſchi praſi: „Je dże wam tu khětro zuſe, knjeżna; ſawěſcże njeby ho tu wam wjazy ſwobodało!“

„O, bych tu prawje radу ſaſo była,“ pſchekhwata žebi Lenka.

„To tola rěkacź njedyrbi, ſo bychcże radу widżała, dyż bych ja ſaſo tam był, ſ wotkelž žym pſchiſchoł?“ ſmjeſche ho Dubſki.

„Ale, knjes wučeř, kak móżeſche moje ſłowa tak hroſnje wukłakowacź!“ Lenka pohladny ſaſtrózena na ſwojeho nana, każ ſo by wot njeho pomozy hladała.

Ale Dubſki ho hižo ſamoſwjeſche: „Wobaċżeje, knjeżno, nožnych waſż ranicź. Snaju dże waſchu luboſcżiwoſcż a wěru, ſo nikomu a też mi njeſłuſe pſchałaċ njeſchċżeſche.“

W kanym wokomiku ſaſtupi macż ſe ſwaczinu; jako hoſpoſa njeſchaċże ho bohu ſa błido žydnyċż, ale ſtary wučeř ju pschećelnje k tomu nuſowaſche a Lenka ju pſchiſłaſi: „Pójeże, macżi, pójeże, hewak dże też ja we pſchiſchodże žebi wſjazy ſwěrcź njemuhła, ſo bohu ſa błido žydnyċż, hdyż waż knjes ſyn k nam na bjeſadu pſchiſchle.“

„A to by tebi ſawěſcże wulka cżeża była,“ žortowaſche ſtary wučeř.

Lenka ho tuſcha ſaczerwjeni a pohladny bojaſnje na młodeho wučerja, hacż je też wón nanoſnje ſłowa błyſchał.

(Pokračowanje ſcżehuje.)

— **Dostawarjo rentow.** Wuplacjenje pschiwažkoweje renty ja cžejkich wójnskich franjenych ja mežaz julij stanje žo pondželu 15. julija 1935 w cžasu wot 9.30— 10 hodź., a to w krajnym domje, Hrodowska haša 10, pschi seni.

— **Wuplacjenje podpjery sozialnym rentnarjam** ja mežaz julij stanje žo pondželu 15. julija 1935 dop. wot 8 —9.30 hodź. w krajnym domje, Hrodowska haša 10, pschi pokładni w pschijseni.

S **Budestez.** K cjekłemu wobthadnemu njesbožu dóndže wczera wjecžor wysche Raschowskej hory w bliskosći Langes doma. 73 lět stary Hajniczanski wobydleŕ Richebak bu ſ Budyschina pschikhadzajym autom storhnjeny a do pschikopa wjerhnjeny. Wós, kotryž w žrěnim tempu jędżeschе a kotryž jona wjedżeschе, sajdżeje na to do schtoma a powali jón. Nazhnjena schkoda drje njeje wulka, tola je žo Rschehak khětro na hlowje skanił. Hnydom sawolany lěkaŕ dr. Marschka poskići jemu prěnju pomoz. S pomozu sanitetneho auta žo do Budyschkeje khorownje p'schewjeny. Budesteczanska policija sa winu njesbožа hlédži.

S **Budestez.** S naschele wby dźěchu wschо hromadze 21 młodženzow pod měru, kotrejž měschczanoſta do Budyschina pschewodżesche. W Běłschczach po hišchcze k nim 6 p'schidružichu. S nich žo jenoż 23 sa thmanych spóſna.

S **Jeschi.** Cžěſła Schkža ma wotmyſlene, žebi zydlerſa domczk tu natwarieł. Bóh dał, so by prawje bórzy swoje wotmyſlenje do ſkutka ſtajicź móhł a ſpožowny do njeho jacžahowcz móhł.

S **Maleschez.** W naschej wſy je žo w poſlednich lětach jara wiele twarſko, wosebje na puczach do Budyschinka a Pschiwcžic. Někto je twarił dźělaczej Peniher i nowym domſkim ſapaczał na dróſy k Klinje. Na tutym boku maja też biſchcze druhy wobydlerjo wotpohlad, žebi ſwój domczk natwarićz. Naſcha wjeſ je ſwojtmi 600 wobydlerjemi je jena ſ najwjetſchich w połozy wot Budyſchina.

S **Barta.** Wudźělenje cjeſtnych kſchižow ſta žo njedżelu wjecžor w Matwałdez hoſcženzu. Wjeſnanoſta Schulter wudźěli 30 ſnamjeſchkow.

S **Bukez.** Pſched 8 njedźelemi žo dźěła na ſtatnej dróſy w prěnim twarſkim wotrězku w dołhoſći 800 metrow mjes Trjebjeńzu a Bukezami ſapoczachu. Wuwjedżenje dźěłkow běſche žo firmje Bianova, dróhowemu twarſkemu towarſtwu w Lipſku, pſchepodało. Dźěła ſ parnej walzu wukonjeſche firma Arnoldt Rodig ſ Drježdżan. Dołhoż žo na dróſy dźěłasche, běſche poł dróhi ſa wobkhad ſawrjeny. So by žo wobkhad bjes tondżenja wotwiſć mohł, běſche žo wobſedźiła ſtreża policajſka, kotraż ſ pomozu ſignaloweje tarcze jelbu rjadowaſche. Někto je dróha dotwarjena. Dróha je žo po najnowiſchich wupruhowanych ſadachach twarſta. Hordrjebi dróhi, kotryž je pſchi mokorcze a pſchi ſmjerſkach ſa auta dołcz ſtraſchny, je žo wotſtronił. Teſ je žo dołcžk mjes dźěłom wby Kluczom a Bukezami we wyſokoſći 70 zm. waſſypał, na druhim boku je žo hórka wo 30 zm. ſnižiła. Trěbne kamjenje k twarei dróhi ſtej dodawakej firma Zenker w Budyſchinje a Marſchcžink w Maleſchezach. 244 ſudow, kóždy ſ 200 kg. wobſahowa, Cola-maſy je žo wutrjebało. W pſcherſku dźěłaſche 35—40 dźěłacjerjow 8 njedźel dołho. Wjacy hač 1500 dźěłowych dnjow žo wukonjachu. Też wósnizy ſu w tutym cžaſu wjele dźěła měli. Dźěła w druhim wotrězku, kotryž budže 400 metrow dołhi, klije k Bukezam, wuwjedże firma Knelß ſ Rychbacha. Na tutych dźěłach ſo pilnje poſtupuje. Hižo ſu ſakładne dźěła nimale dokónczene. Wjele dźěłacjerjow je pſchi tutych dźěłach hebi ſwój khlěb ſaſłužiło.

Ze Zejic pola Khróſcže. Wčera wjecžor we wosmej hodźinje zrazyſtaj motorſkaj kolesarjaj — jedyn z pſiwozom — na křižowanišću ſtatneje dróhi a wjesneho puća. Po dróży jędżeſche kolonna ſtatneje wozby z Budyšina do Kamjenca. Motorſki kolesaŕ z Noweje Wjaconcy z Khróſcže pokhadźacy, chcyše mjez prěnim a druhim wozom dróhu pkepreſkować. To ſo jemu njeporadźi. Cheyše drje ſo druhemu wozej wuwinyć, tola prasny při tym z hłowu do kamjenitneho ſtolpa (pokazowarja) na dwaj ſtronje dróhi a ſo khětro zranł. Sanitetar jeho hnydom zawobaſi. Pódla ſnadnje wobkhodżenej drasty a kolesa je zraženje hiſće zbožownje wotešło. Móżeše ze swojim motorſkim kolom dale jéć.

Z Khróſcže. Wutoru ſu ſo w naſej ſuli biologiske swójbne přepytowanja a měrjenja započałe. Wobydlerjo ſo proſa, zo bychu po wučinjenjach zwólniwi k tutym ważnym a zajimawym přepytowanjam přiſli. Wudawki abo hewak někajke wobčežnoſće njejſu. Jeničcy, zo dyrbi ſo na to ſtwórć hodźinki časa woprować. Přepytowanja nawjedźetaj dwaj knjezaj z Lipska, dr. Grau a Kleiner wot inſtituta za žiwjenje- a ludowe ſpytniſtwo. Hamtſko a wjesne ſłužbne měſtna budźa wěc nanajbóle podpjerać. Wobydleŕſtwo ma ſo po 100 procentach přepytować daś, za by dźěło dospołne było. Mjenowanaj knjezaj ſtaj w kóždym času, też wječor a njedźelu, k wěcam. Wobydlerjo wokolnych wſow, też w Budyſkim wokrjesu łožacych ſo tohorunja přepytuja, tak zo přepytowanja na 2—3 měſacy traja.

Z Khróſcže. Naša ſula dosta rjany nowoſasny filmowy apparat a je sobu jena z najpreſniſchich, kiž mózo jón po wukazu němſkeho miniſtra za ludowe wukubłanjo ſwojim dźěſkom předwjeſć. Pjenjeznje za ajón přinoſuja wſitcy ſtarſi a za ta prěnje a druhe dźěſco, kiž ſuli wcpytuje, ſtwórčětnje po 20 pj.

S **Njeſwacžidła.** Na tudyſchim dwórniſchczu je hižo łeta dołho tharta naſcheje wotkoliny wupawěſnjena, na kotrejž ſu wſchě wośebje rjane ſchczeſći a puća ſa pſchedożowarjow a dróhowarjow nowoſamjenjene. Naſcha krajina je ſwojimi rjanymi łěſami, płodnymi łukami a kaž parle do tuteje pychi nałazdźenymi hatami woprawdże widżenja hódna. Kóždy, kiž łětſa dalſche puczowanje njenałkupi, budże w tutej naſchej rjanej dowiſnje też wotpočžiſć a wokſchewjenje namakaćz.

S **Njeſwacžidła.** Hižo zały ſaſtdżeny tydżeń widżachmy naſchich ratarjow w naſymſtim ječmjenju błękacz, kotryž je žo łětſa wośebje derje radźił. Někto je tutón nimale domoj ſwożeny a hižo je też rožta tak daloko dozrawiła, zo je ſtoro nimale kóżdy ratař prěnje hona ſapoczał. Bóh dał, ſo by žo wſcho prawje derje domoj ſwożeć mohło.

S **Kamjenza.** Na ſakładze ſakonja pſchecžiwo nadpadam na ſtat a ſtronu ſ 20. 12. 34 je žo tudyſchi mydłar Ota Riedel dla ſkatej njepſchecjelſkich wupraſenjow do jaſtwa wſał.

S **Brětnje.** Njewjedro pſchekwapi ratarja Korlu Leinerta na dompucžu ſ Cžiſzowa, hdyž ſebi wós pokny trawy wjeſeſche. Pſchi tym dyrł blyſk do konja, kotryž bé na měſtnje morwy. Wobjedżeł a też jeho žona bjes ſchkody woteſdżeſchtaj.

S **Němzow.** Ssurowy człowiek je jeneho bacžona, kotryž ma žo runje wo 4 młode ſtaracź, pobił ako je mu łichidła rozſrajył, tak ſo wjacy łětacź njemóże. Skót ſchkitaze towarſtwo we Wolerezach ſa iwjeſcenje njekniczomnika 5 hr. myta wuſtajiło, a proſy, ſo bychu žo powješće podali na knjeſa Rotha na dróſy wotrjeſneho doma cžo. 4.

S **Wjeſerez.** Autowe njeſbože ſta žo ſaſtdżeny ſtatk Njedźichowſkemu wobſedźerjeſej auta na dróſy pſchi tak mjenowanym cžertowym puczu. So by žo autej ſtatneje wobory wuwinyć, jędżeſche pſchedaloko na prawo a pſchiſdże do wjerhanja, pſchewali žo a jędżeſche dźěl pucża po ſtejſche woſa dale. Pſchi tym ho wós khětro wobſchkodźi. Wjednik auta ſchkody njepocžerpi.

S **Wojerez.** Na ſwinjaze wikt pſchthna žo 175 proſtatow, kotrejž ho bórzy roſpſchedachu. 4—5 njedźel ſtare płacžachu 16—18 hr., 5—6 njedźel ſtare 18—22hr., ſtarſche 22—28 hr. Najrjeſnješe też biſchcze włazy płacžachu. Wſchitko bo roſpſcheda.

S **Delheje Borſchcze.** Dobrowólna wohnjowa woboza Hornjeje a Delnjeje Wolſchinjcy wopwjeſći njedźelu 14. julija ſwój 10. ſakjeſenički ſwjedżeń. Pſchijimanje zuſnych woborow budże wot 12 do 13 hodźin.

S **Klětnoho.** (Schulitz wulět.) Saſtdżenu pondźelu wuleczachu ſebi mjenſche rjadowanje tudyſcheje ſchule do Delnjeho Wujesda, ſo bychu tam ſwědkow byli, kaž ho wojazy na tamniſchim dwórniſchczu wotwjeſu. Na tuto doſtawjenje dźěcži wſcheje njeſabudu, wjeſne też, dokelž pſched dwórniſchczom hromadźene wójſko ſ raſom ſtadła nadpadnychu, pſchi cžimž ho móżna ſtelenja ſ maſchinſkim ſtelbami wuwi. Wjeſe ſtow ludzi je wjeſ a ſ błiſchſchich wſow běſche ho ſeſtko, ſo bychu ſwoſtim hoſcženom božemje pſchiwitali. Wokoło 12 hodźin cžah na ſjmjer k Magdeburgej wotjedże. S Klětnoho běchu wojazy hižo rano ½6 hodźin wuczahnyli, pſchi tutej ſkładnoſći běchu ho też wobydlerjo ſeſchli, ſo bychu ho je ſwojimi hoſcženi roſzohnowali.

S **Noweje Wby pola Mikowa.** Rjanu rumnu haſchkownju je ſebi ſtrěbł ſwojeho rewěra naſeńt honiwy w Turju-Zompitu natwarił. Je najmodernišcho wuhotowana a wobhdżi też autowu garažu.

S **Kriebie.** Dobrowólna wohnjowa wohora je wobſamknyła, ſo 11. auguſta ſwjedżeń ſwojeho 80lětneho wobſtacža woſwjeczi.

S **Niſleje.** W tudyſchej firmje Chriſtoph & Unmack A.-G. móżeſche žo ſ wotdźělenja twar wotow 5000. pſchiwjeſchak pſchedacź. Pſchi tutej ſkładnoſći ho wjednik a dźěłacjerjo tutoho wotdźělenja k małej ſwjatoczneſći ſeſdżechu.

S **Tornowa.** Jona wumjeńtarja Wjedricha Hokuna ho pſchjed něſchto dnjemi na perſcže ſtani. Sranjenju mało kedźbnoſcže wěnowaſche a wobſtaraſche dale ſwoje ratarſke dźěła. Njewočakowanje naſta ſ makeje rany ſajedojczenje kreje a hačrunjeſ ho do Khočebuſkeje khorownje pſchewjeſy, tola wobjarowanju hódna bórzy na ſcžěhwkach ſajedojczenja po jenodźenſtim khorotožu wumrě.

Z Łužicy

S **Wjaſejcy.** Młody muż ſ naſcheje gmejny, kotryž chcyſche też jónu ſwoje ſwało ſpytacź, kupi ſebi pola pſchedawarja łoſow łóſ a wuzahnu ſebi pſchi tym dowjcże we wyſokoſći 500 hriwnow.

Se **Jitawy.** (Smužity cžin pſchiſtajeneſe.) Błéne dźěcžo tudyſcheho prof. M. bóſcheſe pondźelu dopoldnja w Jonjazej dróży do auta. Pſchiſtajena Margott Storneroz, kotraž to wobkedźbowaſche, pſchiſtorcži a wutorhny ſtracha njehładajo, dźěcžo pſched wěſtej ſahubu. Naſtróſena mać móſeſche ſwoje dźěcžo njeſranjene wobleczi. Pſchiſtajena, kotrejž mać wyſoke mýto łubje'che, tuto wotpołaſa, prajo, jo je jenoż ſwoju winowatoſcž činiła a ſo je wjeſeła, ſo njeje k njeſbožu dóſchło.

Hamtske wozjewjenje s Budyšina.

Städtiſche Freibank Bautzen.

Freitag, den 12. Juli 1935 14—16 Uhr für die Nrn. 4171—4600, Sonnabend, den 13. Juli 8—10 Uhr für die Nrn. 4601—5000: Rohes Rindfleiſch Pfd. 30 Pfg., rohes Schweinefleiſch Pfd. 35 Pfg.

Die Freibankverwaltung.

Hamtske wozjewjenje s Kamjenca.

Der Gemeindeweg von Zieblitz nach Neuſtädtel wird vom 13. Juli ab bis vorausſichtlich zum 23. Juli 1935 wegen Beſchotterung für allen Fahrverkehr geſperrt. Der Verkehr wird auf die Nebenwege verwieſen.

Kamenz, 9. Juli 1935. **Der Amtshauptmann.**

Wšitcy jědźemy do Rózanta na wopomnjeće Tecelina Měta!

Jedyn z najpilnišich spisaćelow katolskich nabožinskich knihi bě Tecelin Mět, kotrehož stoletne posmjertniny nawjeczorna župa Domowiny 14. julija 1935 w Rózańcu na dostojne wašnje pohódnoſći. Swěru ſo hišo dźěła za najdostojniše woswjeczenje swjedżenja, kiž ſo popołdnju w 2 hodź. započnje. Kóždy Serb njech tam dokhwata, ze wšěch kónčin serbſkeho ludu njech ſo wobdźělnicy zeńdu we Rózańcu. A naše serbſke towarſtwa njech ſu tam połnoličnje, jeli někak móżno, z khorhojemi. Njech je tuto dźakne wopomnjenje zaso jónu dźeń serbſkeje swěry a jednoty.

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk 11. julija 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,476	100 pólsk. złotych	46,91
1 jendźelski punt	12,275	100 čěskosł. krónow	10,35
100 šwajc. frankow	61,17	100 franc. frankow	16,41

Barlinſka burza ſ dnja 10. julija. Hačrunjeſ běſche napraſchowanje ſe ſtrony publika popołdnjoſtajo, njepſchedležeſche mjenowanja hódnych polſkich zjenow, wſchi prěnich kurſach, tak ſo pſchi ſapoczatku wſchi niz zole jednotych kurſach tuliſa k nakupam pſchejdże a ſ tym ſtruczenje kurſow wumoła. Wośebity naſtork k tomu běchu też fruczenje podźělow ſtatneje banki a akzjow Schultheis. Hewak běſche wobroſ pomérnje ſłaby. Zjowje rozpominaſche ſo też nadawk, kiž je ſtatna żelezniſa němſkej industriji dała. Renty mózachu ſwoje kurſy dźerjeć. —

Barlinſke žitne wulkowiki. Kedźbnoſcž na žitnych wikach ſo pſchezo bóle na bliſke žně konzentruje, kotrymž dobre wjedro jara hoji. Wobroſt w nowach žitach hiſchcze njeje, hačrunjeſ maja młyny ſa poſdźiſche dodaczke rožki a pſchenicu ſajim. S hlěbowych žitow ſe ſtarych jenow je mózno pſchenicu w najlěpſich druzinach hiſchcze ſameleſcež. Sa to pak je rožka ſanjerodźena, dokelž też ſajim njeje, ju k pizowanju wužiſć. Mukowy wobkhod je dale měrny. We wowſu ſu njeje niczo pſchemjeńſko. W ſymſtim ječmjenju njeje hiſchcze k wulkemu wobkhodej dóſchło.

Wožerya płaczejche w Barlinje zentnaŕ

pſchenicy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožki N 8: 8,25 hr., N 11: 8,40 hr. — ječmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr. — wowſa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Nałetne płaczejny ſ Drježdżańſkich wikow.

Bjłaſta 2.50—5.50 hr., kačata 1—1.50 hr., kury, ſtare 2.50—3.50 hr, kury, młode 0.60—1 hr., hołoje 0.60 hač 1.10 hr., huſy, ſarčane 1.20—1.50 hr., kury, ſtare, ſarčane 90—100 pj., kury, młode, ſarčane 1.20—1.40 hr., karpy 1.10 hr., ſcheſnjki 1.20 hr., liny 1.50—1.80 hr., jabluka 60—65 pj., běrny, po puntach 6—7 pj., jędźna łoſuda 15—20 pj., zybla 18 pj., khěrki 70 pj., hołoteſ 8—12 pj., běły kał 15 pj., cžerwjeny kał 25 pj., ſydrowty kał 10 hacź 45 pj., pětrſchilka 3—4 pj., tjewjeń 8—12 pj., butra 1.42—1.52 hr., jeja 9—12 pj.

Stótne wiki w Drježdżanach.

Na ſtótne wiki pſchihnachu žo dźenſa 2 hřywjada, 552 ſcželatow, 72 wowzow, 418 ſwini. Pola howjaſcheho ſtotu a wowzow je wobkhod bjes wjeſtcheho wuſkmana. Cžſłata maja krěni wobkhod ſa ſkoro njepſchemjeńſene płaczijny. Swinje maſe krěni wobkhod a płaczijny ho nětkjež wo 1 hřiwnu powyſchichu.

Płaczeny na Barlinſkich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg Płaczeny po złotej hřiwnje.

	10. 7.	9. 7.		10. 7.	9. 7.
Pšenica	212,0	212,0	buny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	172,0	172,0	weka	—	—
ječmjeń now.	—	—	módre łupiny	10,7-11,5	10,7-11,5
ječmjeń, nał.	—	—	žołte łupiny	13,7-14,7	13,7-14,7
wowſ	—	—	roradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosuſk	—	—
pšeńc. muka	—	—	lany wosuſk	7,65	7,65
rżana muka	23,00	23,00	ſuch. truſlanc.	4,77	4,77
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj kruſki	8,75	8,75
rżane „	10,31	10,31	ſyno, 50 kg	—	—
raps „	—	—	rżana ſłoma	—	—
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšeń. „ wowſna „	—	—
lane ſymjo	—	—	cžena „	—	—
pjeluſki	20,0-22,0	20,0-22,0			

Płaczina za pšenicu za wuplodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaczina za rožku za wuplodźerja 8: 165.0 11: 168.0
Płaczina za ječmjeń za wuplodźerja 7: 164.0 9: 169.0
Płaczina za wowſ za wuplodźerja 9: — 13: 617.0

Zamolwity za politiku, feuilleton, za łokalny dźěl a přiłohi Marko Smolerjo a za nawěſtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje.
Wudawa a čišć dr. J. Cyž w Budyšinje
D. A. V. 1935 2253. — W tu khwilu tarifna liſčina čo 2 płaći.

Budyske stawniske powěsće

9. julija 1935.

Narodźiła je so: Božidarej Augustej Wilhelmej Haendschzyk, piwarjej w Barlinje, dźowka. — Oswinej Waltarjej Haufi, schoferej, dźowka.

Semrěli: Gustav Adolf Rychtar, fabrikski dźěłaćeŕ se Salomja, 44 lět stary. — Korla August Mětsch, dźěłaćeŕ, 59 lět stary. — Pawoł Probst, pschekupski pomocnik, 30 lět stary.

Mandźelstwo pschipowědźichu: Kurt Erich Wagenknecht, dźěłaćeŕ, z Elfriedu Hildegardu Scheferej, domjazej pschistajenej, wobaj w Budyschinje. — Emil Schmidt, dekorazifi maleŕ, z Bertu Jadwigu Augustinez, kalcžu, wobaj w Budyschinje.

S dnja 10. julija 1935.

Narodźiło je so: Njemandźelski žynk. — Josefej Schěrakej, schewčkemu mischtrej, žynk. — Měrčinej Edmundej Herbertej Henknerej, redaktorej, dźowka.

Semrěła: Hana Augustina swud. Kupzyna rodź. Burkez, wudowa po murjerju, 72 lět.

Radio

Pjatk 12. julija so žiwi.

Königswusterhausen. Nimo znateho wschědneho programma: 6.15 wjesely rańschi konzert. 11.30 sa wjesne žony. 11.40 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakosće. 16 konzert. 17.45 pišana hudźba. 19 a nětko je žwjatok. 20.15 hodźina naroda.

Lipsk. Nimo znateho wschědneho programma: 5.50 sa burow. 6.15 rańschi konzert. 8.20 k Bachowemu lětu. 11.45 sa burow. 12 konzert. 15 sa žony. 16 domjaza hudźba. 17 pišana hudźba. 20.15 hodźina naroda. 21 konzert.

Hischcze wažne z dnjoweho programma. Stuttgart: 20.55 pišana hodźina. Warschawa: 21 orchestrowy konzert.

Přilopk

Cžežke motorowe srażenje.

Jara cžežkemu motorowemu srażenju dóńdże w Delnich Ssedlizach na rózku Lugawskeje a Theodor Körneroweje dróhi. Na tutym kschižowanischcžu chowsche 36 lět stary klampnařski mischtr Max Belger z Drježdżan-Rockwitz do Lugawskeje dróhi sawinjeŋ, jako jemu w spěšnej jěchbje z Lugawskeje dróhi Heidenawski motorski koleŋaŕ do boka sajědže. Wobaj koleŋarjej so na dróhu wjerhnjowschtaj. Klampnařski mischtr Belger žebi wjazy krócz nohu stama a poscžerpi cžežke smutkowne srańenja. Po dowjesenju do Rudolf Hessoweje khorownje w Drježdżanach je tam na sčežkowki srańenja wumrěł. Heidenawski motorski jěchaŕ žebi mosy stschažy a dowjesły so do Johannitskeje khorownje do Heidenawa. Schtó ma winu na tutym cžežkim njesbožu, so njeje hischcze swěscžicz dało.

Wjednik awta druhemu žiwjenje wukhowa.

Blizko Altenburga snjesboži wožobowy awto. Jeho wjednik so pisches schkleńcy wjerhnjy a žebi pschi tym hlownu žiłu pscherešny. Wjednik druheho awta, kotryž tamle napschecžo pschijědże, snjesboženemu prěnju pomoc poskicži. Wobjeho sadźerjeschе žiłu z palzom, tak dołho, doniž lěkarska pomoc njepschińdże. Lěkaŕ swěscži, so bě so z tym snjesboženemu žiwjenje wukhowało, hewak by so wukrawił. Mjeno je, kaž zhyschimy, snjesboženy hižo na puczu k wustrowjenju.

Swoju žonu zatsělił.

W Magdeburgu-Bieberitzu potsěli pschi swadźe lěkaŕ dr. med. Korla Hammesfahr swoju žonu, kotraž bórzy na to wumrě. Dr. Hammesfahr so krótko po njeskutku sam hamtarjej w Biederitzu njeskutka wusna. Bu sajaty a so statnemu rěcžnistwu pschepoda.

Srudna jězba k pohrjebnischcžu.

W Rogátzu we Wollmerstädtskim wokrjesu jědžesche dźowka ze swojej maczerju z autom na pohrjebnischcžo. Swonka wšy srały jeje auto z zusym hromadże, pschi tym so powali a macz so pschi tym tak cžežko rani, so bórzy na sčežkowkach sranjenja wumrě a dźowka žama dyrbjesche so do khorownje snutskownych sranjenjow dla pschewjesc. Schtó je na njesbožu wina, njeje so hischcze wujasniło.

Smjerśi w herbstkim kraju.

S Adorfa w Vogtlandskej so pische, so w jenej z poslednich nozow běsche tak žylny mrós, so so wschě wupłody w sahrodkach, wošebje buny tomaty, hanje, dazile atd. smjernyše. Na někotrych honach leżeše zyku nóz žylny mrós.

Sajo dwaj njeswěstnaj w Berchtesgadenskich horach.

Po powěsćach z alpinskeje wukhowarnje w Berchtesgadenje staj wot 2. julija dwaj hórskej puczowarjej, kotraj běschtaj na puczu na Hochalter, njeswěstnaj. Dotal je so bjes wuspěcha sa nimaj złědźiło. Dalokož móżeschе so swěscžicz, je jedyn z njeswěstnych 20 lět stary tyscheŕ Bjedrich Goldhammer z Drježdżan. Mjeno jeho towarscha dotal njemóžachu swěscžicz. Wobaj wuńdżeschtaj z módreje lodoweje budy, hdźež zwój wacžok wostajischtaj.

Reklinghausenske wonjecžeskcženje zyrkwje so wujaśniło

Njewoprawnjene tukanja na SA.

Wutoru 25. junija nadeńdżechu wopytowarjo farskeje zyrkwje w Borkenu we Westfalskej w kschižowej kapałzy spowědny stok a wołtaŕ w płomjenjach. Hnydom samokanemu khěbětarjej so poradźi, woheń sadusyc. Pschi dalschim złědźenju so swěscži, so běsche so dalschi wołtaŕ k wolijowej horje na najnjekniczomnischе waschnje wonjecžeskcžił. Hnydom po cžinu rozsčerjesche so mjes wobydlerstwom powěsć, so mója stótniznu jenoż zobustawy SA-schule we Vehlenje hač Ssamo zwědokoju so namakachu, kotaž běchu widźeli so běchu SA-ludźo w cžasu njeskutka zyrkej wopytali. Bórzy pak so swěscži, so tuto njewoprawnjene a pschiskodźerske powěsće z kruhow pokhadźachu, kotrejž nic hitanju njepscheceleli. Po dalschich podrobnych sledźenjach statneje policije porjadži so, stótnika swěscžicz a sajeć. Wěsche 37 lět stary Mensing z Mězita Borkena, kotryž běsche pilny wopytaŕ zyrkwje a zobustaw Cecilineho towarstwa. Mózesche tak njenapadnje zyrkej wopytacz. Njedźelu je po dołhim saprěwanju so mušnak, so je woheń założił a wonjecžeskcženje skucžił. Tuton njeskniczomny cžin, kotryž je w zyłej Münsterskej wokolinje roshorjenje a pobórschi zbudźił, je so tak wujasnił. Sajimawe a napomnjenja hódne je, so je žebi stótnik wot znateje zwójby alibi wobstarał, kotryž pak so po swěscženjach policije jako njeprawe wupokaza. Skucžeŕ je so do jastwa do Recklinghausena pschewjesł.

Kontrolla bankow w Belgiskej.

Ministerski schedźyda van Seland běsche w zwojim knježeŕstwowym wosserjenju kontrollu bankow pschisjesował a tuta je so nětko wutoru w formje wukasa, kotremuž je ministerska rada pschihłosowała, sawjedła.

Rosbuchnjenje w italskej fabrizy.

W chemiskej fabrizy towarstwa Monteatina w Maderno sta so w nozy k njedźeli cžežke rosbuchnjenje, pschi kotrymž po dotalnych powěsćach 4 dźěłaćerjo wo žiwjenje pschińdźechu. Dźeł dźěłaćerjow pschedewsacza so dźěła cžežko, dźěła lohko srani. Kak je k rosbuchnjenju dóschło, njej dotal znate. Dźeł fabrikskich twarjenjow so z mozu rosbuchnjenja znjeny.

Italski žitowy parnik so podmuri. — 21 wobsoboch so zatepiło.

S Roma so pische, so je w Bengazi z njesnateje pschicžiny žitny parnik „Attilio“ w běhu 3 mjeńschin blizko brjoha so podmuri. Na łódzi běsche 16 muži žnylna wobsadka a 14 paßažerow. Łódź wjeseschе 900 tunow žita, kotrež běchu sa Syrakus postajene. 21 ludźi pschi tym wo žiwjenje pschińdźe.

Towarstwowski powěstnik.

Auto do Róžanta 14. julija na swjatočnosć Tecelina Měta wotjědže njedźelu w 12 hodź. wot Serbskeho Domu. Jězba tam a sem płaci 1 hriwnu. Nawrót do Budyšina wokolo 21 hodźin. Přizjewjenja we Domowinje abo w Serbskej kniharni.

Lichań, „Sernicžka“ spěwa schtwórtk wjeczor ½9 hodź. pola Wolfeja w Huczinje. Wschitkich wćipy.

Rakecy. Serbske towarstwo „Lipa“ wotjědże njedźelu z dypkom ½1 hodźin z khorhoju do Róžanta. Zhromadźimy so wot 12 hodźin sem pola Hóndee.

Tunje wosebite ćahi

njedźelu 14. a 21. julija 1935

wot **Zhorjelca** do **Hirschberga** (w Krkonošach)

ke Krkonošskemu tydźenjej a do **hór Krkonošow**

(Krummhübel, Schreiberhau, Schmiedeberg, Giersdorf atd.)

Wotjědźe: 6.57 hodź. ze Zhorjelca,
Dojědźe: 22.56 hodź.

Jězba płaći (tam a sem): wot Zhorjelca do Hirschberga (hł. dw.) hr. 2.60

wot Zhorjelca do Krummhübela, Schreiberhawa, Schmiedeberga atd. **hr. 4.10.**

Za jězbu hač k nastupnym dwórnišćam wosebiteho ćaha a zaso wróćo we wokolu 100 km na předpokazanje jězbneho lisćika wosebiteho ćaha tehorunja 60% zniženja jězbneje płaćizny.

Darmo dóstanjeće roznjasnjace łopjeńka we wudawarnjach jědźeńkow a w pućowańskich běrowach.

Wobkhadne hamty statn. železnicy w Zhorjelcu a Budyšinje.

Autobusowe wosebity jězby wot Budyskeho měšćanskeho muzeja:

pjatk, 12. julija připodłanju 1.30 hodź. do

Drježdźan na Ptaču łuku a wulki wohnjostroj. Jězba płaći **2.50 hr.**

štwórtk, 18. julija, rano we 8 hodź. do

Großthimig Jězba płaći **3.50 hr.**

Putniske jězby (Wallfahrts-Fahrten) wuwjedźemy stajnje po přeću a skazanju.

Jězbne rjadnistwo a wjednik: Pućowanski maršall wuj Rico-Wenk, na Hošić hasy 31. Zamołwjenje podajće na Friedrich Rother, na Kěžorskej dróży, telefon 3531. Zamołwjenje za putniske jězby a přizjewjenja podajće na wudawarnju „Serbskich Nowin“.

207. sakska krajna loterija

cžehnjenje 3. rjadowanje

póndźelu, wutoru a srjedu, 15., 16. a 17. julija 1935

Hłowne dobyće: 40 000 hr.

Prosy so, zo bychu so losy hnydom zamělnje!

Kupne losy su hišće dostać:

1/10	1/5	1/2	1/1
9,—	18,—	45,—	90,— hr.

Budyskaj běrkaj statneje loterije

Friedrich Rother na Kěžorskej dróży 22 — **Ernst Lehmann** na Kamjeńtnej hasy 45

Wot **soboty 13. julija t. l.** mam w hródźach hotela **„Pół měsaca“** w Budyšinje na Zwonkownej Lawskej hasy 40 (telefon čo. 3222) zaso wulki wubjerk **wosebje dobrych, wysokosućelnych a nanowo dejacych**

kruwow a jałojcow

kaž prěnjorjadownjowych **bykow a ćělcow**

z wopism. pokhada a wysokeho dejneho wunoška, original rańsočrisiskeho a jeverlandskeho pokhada jara płaćizny hódno a z přihódnymi wumjenjenjemi na předań.

Bjeru też rězny skót město płaćenja

Adolf Wulff,

ratarstwo a wikowarnja z płahowańskim skotom

Wesermünde-Geestemünde

Wulke z tukom kapace

Matjes-jerje

štuka 10 pj.

nowe mučne běrny

Oskar David

w Budyšinje, na Dźiwadł. hasy 6

Wosebje płaćizny hódne:
holčace dirndlowe drasty
běłe holčacy drasty
barbne holčace lěčne drasty

RUDOLPH

na Kěžorskej dróży 16

Mały nawěšk

w našich NOWINACH je tuni a so přecy wuplaći

Meble

a pólstrowane twory

poruča po najnišich płaćiznach

Handrij Štrympa

w Budyšinje na Róžowem hasy 15

Sym Serb!

Zawołajće telefoniscy

Budyšin čo. 2687, maće-li mały nawěšk abo ważny podawk we Wašej wsy abo wokolnosći wozjewić. Hdyž do Budyšina přińdźeće, móžeće w Serbskej kniharni nawěšk zapłaćić abo wudawki sebi dać zarunać. Serbska kniharnja to rada čini, dokelž chce přeco to **najnowšše** swojim česćenym čitarjam poskićeć.

Dobry

kóń do dźela

čornak, dokelž zbytkny, na předań **w Bronju čo. 4**

12/2 lět stary **pos** je na předań **w Drobach čo. 15**

Bydlenje, lěhanje,

kuchinje, pólstrowe twory atd.

jenotliwe meble kupujeće tunjo pola

P. RUBELA Mužak. dróha 4

Ręči serbsce!

Mam swoju pólstrowarnju.
Mandźelska poskónki přijimam

Štóž

w **„Serbskich Nowinach“** swoje twory njepokaže, nima kupcow abo je njeswotbudźe. Tohodla njemóže nichtó, kiž ma něšto na předań, to bjez nawěška w **„Serb. Nowinach“** činić!

Bój! Nuza!

Zamołw so jako sobustaw do NSV ludoweho spomožerstwa

Dźensa nowa

Berliner Illustrirte

dostanjeće w Serbskej kniharni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin“

Jenoż **20 pj.**

Nutrny dźak

wuprajamy wšěm swojim lubym přiwuznym, přećelstwu a znatym, kaž też sobustawam serb. tow. »Jaromir Imiše« w Hodźiju za mnohe wopokazma lubosće, kiž su so nam při naju kwasa spožčile.

Jurij Zejleŕ a mandźelska

Lenka rodź. Lejnertec.

W Hornjej Boršći a Cokowje, 11. julija 1935.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., za póšće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nazwěški, kiž maja so hač do 9 bodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pf., za swójbne 5 pf., towarstwowe a bosćencatske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pf. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pf.

Čisło (Nr.) 160 | Budyšin — Pjatk 12. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Přepytanje za wudźěłanje hospodarskeho porjada w khorownjach

W pschesjenoscži s němskim dźěłowym ministrom je němski a pruski šnutskowny minister poručił, so by so pschepytanje we wulkoscži, położenju, personalu, lětakšich a techniskich pschiprawach, tohorunja wo hospodarskich wobstejnoscžach sjawnych a swobodnych powschitkownje wužitnych khorownjow w štawje 1. septembra 1935 pschewjedło. Tole pschepytanje dyrbi jako podłožk za wudźěłanje powschitkowneho hospodarskeho plana za khorownje słužić.

Jendźelski trónski naslědnik pola němskeho pósłanca

Mjez Jendźelsku a Němsku so pschezo wušše styki wutworjeja. Wo tym po idaczu sćěhowaza powěsć s Londona zwěsći. **K cjesći Waleskeho princa (kronprynca) kotryž s tym prěni króć po wójnje jako hósć w němskim pósłanstwje pschebywaschе, je němski pósłanc s Hoesch hościnu wuhotował. Mjes hościmi běschtaj minister Eden a jeho mandźelska.**

Pučowański wobkhad mjez Awstriskej a Juhosłowjanskej so zastajił

Hamt pučowańskich pałow Winskeje policajskeje direkcije je nowinam wojewił, so po poručenju s wyschšeho městna wot tyrjedy pschipołdnja do Juhosłowjanskeje zanny pałow za wupučowanje njewustajeja, tež hdyž je so wobswědčiło, so je wupučowar dawki sapłaćił. S tym je so wschón pučowański wobkhad s Awstriskej do Juhosłowjanskeje sastajił.

Amerika Italsku warnuje

Statny sekretar Sjednoćenych statow połnóžneje Ameriki, Hull, we Washingtonje, je italskeho pósłanca k sebi zawołał a jemu prěni króć po pschiwótšenju italsko-abeźynskeje swady a wobsebje po prošstwje abeźynskeho kězora na Ameriku amerikanske wobmyslenja pschećiwo sašłakemu dźerženju Italskeje s napschećza prózowanjow Swjatka ludow wo wurunanju swady rozłožił. S dobom je statny sekretar senatowy wubjerk proňył, so by nowe jakonje wo neutralnosći, kotrež wikowanišku swobodu Ameriki za pad wójny mjes sćežimi mozami khěrzo jamiesuja, nakhwilnje wuwóz wsak. Se stromy amerikanskeho knježeństwa so wěste wobgarowanje wupraji, so je nota, kotruž je president Roosevelt njedawno abeźynskemu kězorej pósłał, jako podpjerjanje italskeho postupanja a jako dospołne njesajimanje Ameriki wo dóst Abeźynskeje srošumika. Tehodła

Hull s napschećza italskeho pósłanza wutšehnu, so šebi Amerika dla takiti Italskeje wulke starosće cjini.

S notu na Abeźynsku wón dale praji, so jaśnje na to pokasuje, so by Amerika sranjenje Gelloggoweho pakta jako łamanje zwjatoćneho sćibjenja, s nim wuprajeneho, wobhladała. Kaž nětčišcha krisa dale wobstawa njeby amerikanske knježeństwo so chyžło prawa wsdaćz, so šmjelo wójnsk material wójnu wjedźaceym śłacz, dokelž by tajke wsdaće dźiwajo na žyłne wobronjenje Italskeje mohło wutołžić w smyśle, so by njeschkitane abeźynske knježeństwo muły pschewostajł.

Rozrěčenje z abesynskim negusom

Wołebity rospravnik „Lipscjanskich najnowschich nowin" je s abesynskim kězorom Hailom Sełasšijem rozrěčenje měł. Pschi tom je kězor žadał, so dyrbi so we wojowanju mjes Italcjanami a Abeźynskimi w Ualuali a wo bombardementu italskich létadłow na Afdub, Ado a Gueglogubi w rozrišaznym śudźe rozjasnicz, hač tele města we italskim abo abeźynskim kraju leža. So tele městna k Abeźynskej žłuschcja, je s dokumentami dopokasane, kotrež wot italskich sastojnikow pokhadźeja, a kotrež naschi wotpołožaizy rozrišowanju śudej pschedpołoża. Hdyž ju italscy wojacy bjes prawa Ualual wobhadźili, s tym bjschče njeje Italska prawa dostała, tele městna k italskej Simalskej pschisamknyć. Njedźiwajcy wujadanja, kotrež je so s wobhadźenjom abeźynskeho kraja stało, je so Abeźynska rozśudźiła, so by tež dale směrom sadźerżi. Wona je niz jenoż směrom, ale je tež k rozrunanju swólniwa.

Paris 14. dźeń julija wočakuje

Ministerski president Laval je žurjedu popołdnju se šnutskownym ministrom, wójnskim ministrom, Parižskim policajskim prefektom, Parižskim wojerskim gouverneurom, rosłožowarjom Parižskeho woboreneho wokrjeża, namjetnym schefom generalneho staba a někotrymi nawjednymi policajskimi sastojnikami połdnjowe rosprajenje wo bjezstrachowych naprawach sa 14. dźeń julija měł.

W „Petit Journalu" wjednik młodych patriotow, na prawizy stejazy sapołłanz Taitinger praji: Wobhladujemy 14. dźeń julija jako womasany s demonstraziju lěwicznych stronow a nochcemy jón w pschichodźe jako wótzinski ludowy žwjedźeń pschipósnacz. Jako nowy ludowy žwjedźeń chcemy dźeń postajicz, „kotryž je Francozowku jako dźiwjeježe nija nad Marnu" wukhował, a

tehodła bližschi 8. dźeń septembra jako naschi nowy nazionalny žwjedźeń hišo s demonstraziju w Meauxu wobswjećimy.

W „Oeuvru" sapołłanz Pierre Cot radikalnu sozialistisku stronu pschechadźa ostro sakituje, so žo da w „ludowej fronce" lěwicznym stronam pschesćěhowanje a so „sły kommunistiski wjelk" ju sejerje. Po Cotu radikalny sozialismus do „ludoweje fronty" swoje Jakobinske podawišny a swoje dołhe nałhonjenja žoby pschinješe; pschetož radikalni sozialistojo chcedźa žyłny stat. W tu khwilu je wón žłaby, dokelž pod wliwom hospodarskeje feudalnosće steji.

Nowiny „Le Jour" su słowa wocžišchczale, kotrež je prjedawschi šnutskowny minister w Daladierowym kabinettu, sapołłanz Cot, njedawno w kommunistiskej dźełaczerskej froncej rěkał. Wón je pjeza rjekł: „Pschichlet, kotryž mi dawaze, mjenje mi, hač wjele bóle mi jako šnutskownemu ministrej 6. februara 1935 płaći, kotryž je Parižskemu proletariatej dowolił, na žłedowazym dnju žo organisowacz, so by faschismus porałk. Nowocžažny porjad dyrbi žo porazyć, kapitalismus žo podrjeć, wulke industrijowe towarstwa žo pschemjenić a potom žo s nowa twarić.

14. julija dyrbi prěni dźeń léta 1 republiki dźěła być.

Wójsko so za 14. julij w Francowskej hotowe dźerži

Knježeństwo je wobsamkło, so ma žo policija w Parisu 14. julija pschi narodnym žwjedźenju s wójskom podpjerać. Wjetšche wothdźělenja wójska žu sa to postajene. Knježeństwo na to pokasuje, so chže „ludowa fronta" ludowy žwjedźeń k revolucionarnym demonstraziam wužicz. S žyłeje provinzy wona žwojich pschiwisowarjow i autobušami do Parisa swoły.

Najnowišše powěšće z rańšeje Afriki

Hač dotal je žo 105000 italskich wojakow, k abeźynskim mjesam swoły. Italski statny nawěschćnik je pondźelu wojewjenje wocžišchczał, z kotrymž žo podobnje rozjo a wojazy lětnikow 1909 a 1910 ke khorhoji swołaju, kaž dalko žo wo spezialnych wojakow jedna. 10. julija je dale 4000 muži do rańscheje Afriki wotjeło, mjes kotrymiž je wjele žwójčonych nanow. W jenym bataillonje je hanno 60 prozentow woženjenych mužow.

Kaž je žłyschcz, je Mussolini 10. julija wschitkich komandérow wójska a faschistiskeje milizy, za rańschu Afriku postajeneju, na tajne rozrěčowanje do Roma skasał.

Nowe pripady w Abesynskej

Italska knježeństwowa telegrafowa powěsćernja Agenzia Stefani powě, so je žo rano 6. julija italski konsul w Hararu, hdyž žo z autom do Diredawa wjesche, z čžrjódu abeźynskich wojakow pod roskalsom jeneho offižera jetkał, kotrjž žu z wudmami a hrožejnom spytali, jeho sadźerżeć.

Popołdnju tón samy dźeń je žo w Hararje druhi pschipad stał. Jeneho domorodneho wojaka (aikaria) kralowskeho konsulata, kotryž k pósće dźeše, čžrjóda něhdże 20 ludźi wobstupi, do njeho kamjenje mjetasche a do njeho z tšjemi bjesche. Mjes ludźimi běchu policistojo a wojazy w uniformje.

Italski pósłanz w Adisu Abebje je dla tuteju pschipadow abeźynskemu knježeństwu protest sapodał.

Mjez Londonom a Parizom je so pleča dorozumjenje přijało

Parižski dopisowar Romjeje „Tribuny" měni, so móže dojednanju mjes jendźelskim a franzowskim knježeństwom wo dalschim jednanju wo abeźynskej swadze powědźicz. Po tym žu žebi wotmyślili:

1. Swjatkej ludowi po možnosći rosprajenje abeźynskeje należnosće salutowacz;
2. wojerskemu postupanju w Abeźynskej z tym sadźewacz, so je italskemu knježeństwu rozumne dosćinjenje da;
3. so by žo dowěrne a wutrobne khromadźe dźełanje mjes Londonom, Parišom a Romom wobnowiło a žo prascheńje organisazije měra rozšišało, dokelž by dalsche wottorżenje mohle strašne być.

Rozšćěpjace hibanje „wohniwych křižerjow"?

Nowiny „Paris Midi" powědźa, so je žo 5 nawjednych wobzobow swjatka „Nazionalnych dobrowólnikow" se žwojimi pschiwisowarjemi wot wyschka de la Rocque dźěliło. Nadrobna ličba wotschćěpjenych njeje hischcze znata. Wschelakosće měnjenja, kotrež žo njehodźachu sjednocžicz, žu politiske a sozialne. Młodši wjednizy nazionalnych dobrowólnikow (niz frontiskich wojowarjow) njejdu z dźerżenjom wyschka de la Rocque spokojom. Porno jemu, so doseż rasnje pschećiwo knježeństwu njewustupje. Sozialne rozdźěle měnjenja žo na to počahuja, so wjednik wohniwych kschižerjow njeje doseż lěwicznym idejam pschistupny.

Nazionalni dobrowólnizy žebi pschejа, so by žo spytało, dałoko žahaju, młode mozy wschěch stronow mjes žoju sbliżeć. Hdyž de la Rocque počza pschećiwnosć žwojich młodych sobuźěłacžerjow sačuwacz, jim wón namjetowa, so bychu swoje myšle wo hospodarskich nadawkach napisali. Nazionalni dobrowólnizy žu na to plan wudźěłali. Jón pschećiwatwschi pak žo wyschł de la Rocque sapowě, jich plan w nowinach „Wohniweho kschiža" wocžišchczeše. Na to žu žo pjeco wjednizy nazionalnych dobrowólnikow sarjekli, z wyschkom de la Rocque dale hromadźe dźěłacz. Chcedźa hischcze pschedy 14. julija žwoje stejischczo z wobsamknjenjemi postajicz.

Wyschk de la Rocque je na prascheńje wotmolwił, so cžile nazionalni dobrowólnizy njejdu „wjednizy". Woni njejdu do direktorija wohnjowych kschižerjow pschiłušcheli. Jich wustupowanje je pschipad, kotryž njeje jasima hódny a kotryž njebudźe na dalsche postupanje hibanja wohnjowych kschižerjow skutkowacz.

Chacowska měrowa konferenca w straže

W Chacowskej měrowej konferenzy, kotraž žo w Buenos Aires schadźuje, žu khutne wobdźeżnosće nastałe. W tukhwilu žu žo poždźenja sastajiłe. Bolivianski wotpósłanz, dr. Diaz de Medina, je s wótrymi słowami na narěcž paraguayskeho swonkown. ministra wotmołwił, kotryž bě prajił, so je Paraguayska w Chacowskej wójnje dobyła. W tu khwilnje połoženje měrowneje konferency je pjeza po měnjenju politikarjow mało spokojaze. Wopraudze žo po sestajenju njepschećelnosćow njeje wjazy dyli ničo dospěło. Sžylne rozdźěle měnjenjow mjes Bolivišku a Paraguayskej žo njejžu wotstronile. Dosłónczne rosrunanje wo praschenju, schto ma žo w Chacowskim kraji stacz, ma hischcze wulke wobdźeżnosće pschewinycz, k czemuž budźe hischcze wjele cžasa trjeba.

Přihotuje so nabóžeński měr w Mexikanskej?

Nowy mexikanski šnutskowny minister je poručił, so dyrbja žo samknjene zyrkwje sašo wotewrić.

Nowiny „El Correo de Chihuahua" z Tuliacana, hłowneho města Sinaloaskeho stata powě, so je nowy mexikanski šnutskowny minister Silvano Barba Gonzales pschikasał, so dyrbja žo katolske zyrkwje za Boże žłužby sašo wotewrić, kotrež žu žo psched dlěšchim cžasom po sdaću jenicžzy po poručnosći statneho gouverneura samkle, hač runje swjatkowe knježeństwo to njeje poručiło.

Pschi tym žo pjeza wo prěnju krocžel swjatkoweho knježeństwa jedna, so by žo w nastupanju zyrkwjow sašo porjad cžinił, a so budźa dalsche podobne naprawy zlědowacz.

Hoare wo jendźelskej zwonkownej politicy

Jendźelśki zwonkowny minister sir Samuel Hoare je so schwórił w delnim śejmje wo jendźelskej zwonkownej politizy wuprajił. **Jendźelsko-němske łódźiwowe dorěcźenje** njeje žeńcźiwe. Jendźelśka je njeběźišče podpiśała, jelizo njeby tej wuźitne za druhe namórśke mozy było. Jendźelśka je dyrbjała w sajimje měra jej so politizaju składnosćej wuźiśeć. Pśichewjele składnosćow k wotbrońenju je so w poślednich létach pśichepuśćiło. **Tu je so znadź** ženje so wróćaza składnosćej politizka, so by so jena z błownych pśicźinow za pohubjeńśenje poćahow mjes woběmaj krajomaj wotstronika, mjenujcy napśechemobronjenje na morju. Dale je dorěcźenje k **wotstronjenju njewobmjefowaneje wójny z podmórśkimi cźołmami dowjedło.**

S krótka, tu je składnosć była, dojednanje wobsamknyć kótrejž je tej z wuźitkom za druhe namórśke mozy hromadźe z Franzowskej.

Hdyž wězy bjes rozsajkośce wobhladujemy, rjekńemy, so je jendźelśke knježerstwo niz jenož **mudrje** cźiniło, ale so je tej po **jeniczym praktiskim puću** schła, kótrejž je so njo wotewrjeny był.

Hoare so potom létarśtwownu paktej pśichwobrocźi

a na to pokasa, so so knježerśtwo kaž pśedy tej nětko wo létarśtwowy pakt próźnje, **kótryž** dyrbi so z wobmjefowanjom létarśtwoweho bronjenja pśichwobrośeć. Wobcźeźnośce pak w tym wobśeja, so so wśelakake nahlady sjednocźa. Hdyž to dyžemy, dyrbimy dwěle a wobcźeźnośce žuźobow, to rěka pjeć Lokarnśkich mozow zrosumiś. Snate je, so wone nochcedźa létarśtwowy pakt wot druhich wumělenjow dźělicź. Bojeli so so, to dyże to Jendźelśka cźiniła. Tomu napśechcźiwo won praji,

so je měr jena jenožej.

To jeho w runej měrje k praschenju **raušcheho pakta** wjedźe. Hacź runje Jendźelśka nocźe dalśe swjasanja pśichewsaś, to sajim wo srjadowanje raušćich praschenjow njerozumjamkuje. Hacź runje njeměni, so wokamknjenje wobźeliteho wjeczornego létarśtwowego pakta njeby strachi w ranju powjeśiło, won tola měni, so by mohła wójna w źrjedźinej abo raušćej Europje k **powschitkownemu** konfliktej dowjeść.

To je pśicźina, kótrejež dla želi jendźelske knježerstwo pśicheje, so by so raušći a Dunajśki pakt po możnosći bórzy wobsamknył.

Hoare dale praji, so je **němśki kanzler** wěsty **namjet** sa praschenje raušćeho pakta podał. Pśichi tym wuśeźeny, so je **Franzowsojo** tónle namjet jako podkład jednanja **pśichijeli** a so móże so tej wo Dunajśkim paktu po tutym pśichitkadże jednacź. Nětkle w mozy **němśkeho kanzlera** steji, so by woprawdźity pśicźinośći k wězy měra dał a to lochko dał — pśicźinośći, kótryž by pola nětkótrych knježerśtwow, niž jenož źrjedźneje Europy, ale tej we wjeczornej Europje pśicźinu śarośce wotśitronik. Sśmy kanzlera za jeho słowo wsali a hakle poślednje njedźele žmy to praktizy dopokasali, hdyž žmy łódźiwowe dojednanje wobsamknuli.

Sśmy z tym, kaž so nadźijamy, kroczeł do pśedka k sjednanju sćinili. Ale jednanje je kaž měr jena jenožej a mnohoścej a wśitkich drobi bo nětkótrych hkownych městow wjedu. Dajcze jemu teho dla blížšu nuznu kroczeł sćinicź a dojednanju raušćeho a Dunajśkeho pakta do pśedka pomhacź, cźimž by so wobsamknjenju létarśtwowego pakta wulzy howiło.

Sa njewotwisnjosć Awstrijeje.

Swonkownemu ministrej potom pśichlesćachu, hdyž praji, so chze wobjebje na praschenje awstrijśke njewotwisnjośće a njeśerankiwosćej spomnicź. „Pśichezo jako žmy swój pśichemyślany nahlad wuprajili, so ma Awstrijśka strategiju a hospodarśaj klucźowe stejiśćezo w Europje, a so by pśicheměnjenje w jeho nětcźišćim stajiwje fakkady europśkeho měra rostśěsałło. To je jena z pśicźinow, cźeho dla by jendźelśke knježerśtwo rady widźało, so by so Dunajśki pakt njenadpadnjenja a njeměśchenja za źrjedźnu Europu bjes kombjenja wobsamknył.

Swonkowny minister potom k praschenju **Swjatka ludowa a shromadneho bjesstracha** pśichińdźe. **Kluć shromadneho bjesstracha je Swjatk ludow a jendźelśke** stejiśćezo k njomu. Kaž dołho skutkowny Swjatk ludow a skutkowny system shromadneho bjesstracha wobstoj, je Jendźelśka swólniwa, so pśichi shromadnej samobwitowej wobdźělicź.

Tychle pśicźinow dla so Jendźelśka tak khutnje za italśko-abesyjnsku swadu sajimuje.

Tejele pśicźiny dla je tej žama se strachom, so so wótrej kritizy wusłaji, swólniwa była, konstruktiwny namjet wodacź, so by so wójna wobeśkała, kótraž by, njech by kak kuli by so śónczyła, ścźódobne na znjy system Swjatka ludow skutkowała. Njetrjebam wudawanja zako wopaczne wotpokasacź, kótrejž tu italśke nowiny jako pohnuśki skutkow Jendźelśkeje rośćerjałe. Nimamy žanych skradźnych mysłow, ale jenož myśle za měrne srjadowanje. Porok, so by jenož na śwoje kolonialne sajimy myślimy a so w žiwobnych jendźelśkich kolonizach wójska shromadźenu, so bjese wśeho podtoka. Wo rozrěcźenjach mjes Ebenom a Musśoliniom zwonkowny minister praji, so staj jara sjamnje mjes sobu rěcźałoj.

Chzył rosjaźnicź, so žmy italśke žadanje sa wupśeśerjenjom w samórśkich krajach stajnje rozumili a stajnje rozumimy.

Pśichisnawamy, so je nusne, so so Italska wupśeśerśe, a teź pśichipósnawamy, so je nješćo kritiki pśicheźiwo Abesyńskej woprawnjene. Ale zu skórźby pśicheźiwo Abesyńskej dobajasa pśicźicina k wójnje? (Pśichiśleśkanje).

Pśichezo nowe wójska do raušćeje Afriki.

Pśichezo wjazy italśkich wojakow, kótrejž žu sa kolonije pśichi abesyńskich mjesach postajene, domišnu wopuśćeja. Stajnje powjeśćenje italśkeho wójska pokasuje na to, so njeje nadźije, so so italśko-abesyński konflikt mérnje wuruna.

Nowe wołóženja za awtowy wobkhad

Statny finanzny minister je nowe wobžaha pokaz wuwjedźeńśe pśichedpisy k zakonju wo awtowym dawku wudał. W 76 paragrafach njepśichinjeju jenož pśimérjenje płacźiny na nowe pśichedpisy wo statnym drohowym wobkhadźe a nowe nahlady wo nusnosći, so by so awtowy wobkhad spěchował, ale teź wjele wołóženiow. Wuwjedźeńśe pśichedpisma, kótrejž 1. aug. do mozy stupja, pśichinjeju za **stare wožobowe awta** w tym nastupanju wołóženje, so nětko wšěch stare wozy wot 2400 cbm. (běhowoje rumnosće (Hubraum), dalokož žu dleje hacź 5 lět we wobkhadźe, so po śnižencych žadźbach z dawkom poczeja. Dotal běśe mjesa pola wožobowych awtow, kiž mějachu 3500 cbm. Nimo teho žu wołóžaze postajenja za wójnśkich wobśkodźenych. Samsne lekśichny wuźiwaja teź woporny nazionalneho wojowanja, dalokož so sastaraju po statnym zakonju. Teź postajenja za wołóženja pola zivilnych wobśkodźenych žu pśichihódniśe. A stónczńje žu wołóžaze pśichepitej sa wosy, kiž so w ratarśtwje wuźiwaja. Podrobnośćeje móža so na finanznych hamtach sconicź. Awtowy dawk ma pśichezo hischcze wulku ważnosć pśichi statnych dołhodach. Nimo cźeźkich awtow, kótrejž na kóždy pad dawki podlehaja, maja dźenża hischcze 400 000 starych wožobowych awtow w Němśkej dawk płacźicź. W lońskim lěcźe wunješe dawk 145 miliionow hriwnow. Za leto 1935 njebudźe wo wjele nižšich.

Staw wusywow w Sakskej

W juniju mějachmy cźopłe, druhdy jara žuśe wjedry, z husćišćinni njewjedrami, kótrejž w nětkotrych krajinach krupphośce, žylne wětry a mózne śliwki žobu pśinjeśechu, a tak na polach šćkody nacźinichu. Staw symśkich wusywow je powschitkownje spokojazy. Symśki jeczmjeń je z dźela hižo pożyczeny a žo domoj wozy. Symśka rožka dosrawja, kłoży pak njejšu pśechezo polne, je dojeź rědka a je ś blakami tej njedostatka wlohi dla krótka we śłowach wostała. Pśicheńża, kótraž je žo loni nasmu sahe wuźiła, je spokojaza, je pak tehorunja krótka we źkonje. Za njeho k nusowemu dosrawjenju dóścho, ale so mohło sorno bo

Stary a nowy wučef

Powědańczko wot Jakuba Nowaka-Kaścherjańskeho.

11] (Pokračowanje.)

Haj šawśeśe bě je sašłyšał a žebi je wukładł, kaž so jemu najlěpje spodobaśe; pśichetož jeho twóji běśchtej ś tajkej dźakownosću a luboscźu na Leńku złożenej, so ta hnydom sašo śwojej wóźcy k semi złoži a žebi wjazy njeśwěri na njeho pohladaczej.

„Wěśeśe, knjes wučeř," praji mjes tym macź, kiž bě so ś cźicha pożmějwkujo Jana a Leńku wobkedźowała, „wěśeśe, śchto so mi na waśchej dźowzy hižo śwonkownje lubi? To je, so po žerdźu idraśćena khodźi Bohužel je to pola naśchich wučerjow w nětcźišćim cźasu malo hdy waśchnje, runjeż tola žerdźa drasta holzam wjele lépje pśichiśteji hacź wuška a žeklkata a šakata druha.

„To macźe prawje!" pśichitłožowaśe stary knjes wučeř. **„Njeźišym** tomu jenże dorozymicź mohł, kak móża ludźo śwoje narodne waśchnja tak łapjiwacź abo so jich bańbowacź: pśichetoż hinašcheje winy tu woprawdźe njewidu; so so to runje na wučerjach najbóle pokakuje, je cźimi trudnišcho; woni dyrbjeli druhim dobry pśikład dawacź.

Pśichi dobrej šabawje miny so wšźom šćhtyrjom cźaj tak khětśe, so to ledma pytnychu a hychu drje hačdo cźłowjeho wjeczora tak hromadźe žedźili, njeby-li macź teź hišcheze druhe na wutrobje měła. Ale wona měnjo, so njedyrbi so to, schtož ma so stacź, dołho wotstorkowacź, chyžśe žiwojemu žiwej hnydom dźenża pśichileźnosć dacź, so mohł se starym wučerjom wo śwojich naležnosćach porěźeć. Tohodła praji tak khětśe, kaž bě jej to nużno śwojemu žiwej: „Poźkuchaj, Jano, móześch tola knjesej wučerej pokasacź, kajke nětko we šchulśkej jśiwje je, wěźe by tam rady sašo pobył" Pśichi tym macź na śwojeho žiwa pohlada, so tutón hnydom pósna, k cźomu chžyśe jeho macź pohnucź.

„Jeli wam spodobne, knjes wučeř," wotmołwi tuž Dubśki, „waž tam rady dowjedu, wjele nowego so wě tam njewobkładaeźe."

„To wschak móžu žebi myślicź, so so tam sa tak krótki cźaš niczo pśicheměniło njeje", dźeśe stary wučeř, „ale snate a lube městno dźe cźłowjek teź najradšcho sašo tajke widźi, kaž je je wopuśćeźi. Tohodła žebi z radoscźu sašo jśiwu wobkładam, hdyž žym najrjeńśe hodźiny žiwojeho žiwjenja pśichebywał."

Wučerjej dźěśchtaj horje. Na Wawriku bě widźeć, ſ kajkim wjeśelom po šnatych škhodźeńkach stupaśe. Won bě tak do žiwojich myślli šabłudźeny, so do schulśkeje jśiwy sasupiwšći žebi ſ ruku na błowu sjedźe, kaž chžył žebi cźapku sćahnyć; bě k tomu wot pśedawšcheho cźaša tak śwučeny a bě žyle łabył, so je dźenża ſ nahej błowu; nětó žnadź mohł to sa holu wucźomišku rospjerschenoseź méć, ale schtóž wučerjowu wutrobu a jeho žyle śmyślenje znaje, žo tajkej „rospjerschenoseźi" wěśeśe njewuźmeźe.

Wawrik wobkładowaśe žebi kóždy kuźik ſ naśwjetšchej kedźbliwoseźu, na kóždym pśiśmiku, kiž běchu tu na tafli vjenje sestajane, wotpozorowaśe jeho wócźko, wšcho bě śche jemu ważne, dokeź wšcho lube wopomnjeźa w nim budźeśche. Skónczńje hydźe so na stol sa pułtom a młody wučeř pokazowaśe jemu wšchě pśinomne knihi śwojich schulerjow. Ke kóždemu dyrbjeśe Wawrik nešchto pśichispomnicź, wo kóždym schulerju a wo kóždej schuleźu nekotre źkowcźka pśajicź; widźeśche dźe je w duchu wšchitke źkowcźka pśajicź; widźeśche dźe je w duchu wšchitke pśched žobu žedźo, kaž bě je pśched krótkim hischcze woprawdźe widźał.

Staremu wučerjej njewostudźi žo, knihu po knihy pśchehladowacź a bě hižo cźmicźka, hdyž bě wšchě pśchehladał. Skoro žo śtróži, hdyž nadobo pytny, kak posźe hižo je, a samowinjeśche žo śmeju: „Wódajcze knjes wučeř, moju njekedźólniwosć běch žyle łabył, so tu tola žam njeśbym a so mam na waš teź dźiwacź. Nětk pak chzemoj khwatacź, so dele pśichińdźemoj" a won chžyśche khwatajcy stanyć.

Ale Dubśki jemu wobaraśche: „Proschu, knjes wučeř, dowoleźe mi hischcze nětkotre ſłowcźka. Wy běśchcze tak pichecźelny, so mi, hdyž do Dubowa pśichińdźech, ſwoju radu a pomoz ſlubiśchcze, hdyž-ſuli budu jeje trjebacź. Ja njenadžach ho, so so mi to tak khětśe stanje," a nětko powědaśche jemu Dubśki ſwoje žyle dotalne prózowanje a skorźeśche jemu hubjeny wuſpěch, kiž bě měł, ze žamjenej wěrnosćeju, kaž bě to wšcho ſwojej macźeri powědał.

Wawrik, so mjeźejo nad wucźerjowej dowěru wjeśeloval, pśichipokhwalcźe kedźbliwje a praji potom, hdyž bě Dubśki skóncził: „Wy śeźe mi wšchitko tak ſ pravdu wusnał, je teź ja njeźěměm mjenje wěrnosćiwy napśechcźo wam być. Na žort praschach so wóndano Schołeźiz Jurja, kak so jemu nowy wučeř ſpodoba a runjeż waž hewak jara khwalcźe, praji tola, so wam njemóże wšchemu dosć horsźmicź a cźehodła? dokeź ſ dźěcźimi dosć ſerbśti njerěkcźe."

„Sserbśki njerěcźu?" dźiwaśche so Dubśki. „To brje je wěrno, ale to njeźěm ſwěbi myślił, so dyrbjała to winaty być, so tak malo dospěju."

„Sda žnadź so want to wšcho jene być, hacź so dźěcźi w macźernej abo w druhej rěcźi rozwucźuja?"

„Ale dźěcźi tola wšchě němcźay rołsmja, ſ najmjeńscha wjetśche, a pśichi mjeńśchich dźe ja tola na to dźiwam."

„Nź, knjes wučeř, tu so wy mylicźe. Dźěcźi to nježmóža wšchemu rozsmycź abo cźomuž rozumja, jenož powšcheju, schtož je sa dźěcźi hischcze hórje, hacź hdyž jim wšcho sathowane wostanje. Kak teź mohło to hinak być? Sšame kiž móža nětkaŕ derje němśki, dyrbja tola pśchi tajkich pśchednoschkach pśchewjele kedźbliwoseźe na ſłowa dźicź. Dźěcźazy duch njeje hischcze tak wuwitły, so mohł na wjazy wězow nadobo krucźe kedźbowacź."

(Pokračowanje seźěhuje.)

ponje wulkwaricź, a tak žně někak spokojaze sćinicź, je trjeba dalschich deschczow. S nalétnych wuzbiwow stoji jeczmjeń powschitkownje lépje hacź wowsź, kotryż je hižo wschudźe swoje cjecze wubit a je pomérnje jara krótki we zdonje. Ssuchota je rosrósćej léćiwych žitow sadźewała, a teź bohate deschcze njemóża schkodu wjazy narunacź. Teź bérny pod wulkej suchotu cjerpja. Tudy drje žu ſ wulkeho dźela derje schadźeli, tola někto pomaku rostu a jetwja jusćišcho bérnjaze thorosćeje. Teź répa je pomaku wuiwije. Ssadźena répa je ſ dźela wulkha a dyrbi so ſ nowa sadźeć. Druhi bjerćel njemóże žo suchoty dla wuiwić a teź pastwischesa žo jenož pomaku ſ nowa sekenja. Njejschindźe-li kótrýž božaržnych deschczow, budże tež létża njedostatk na pizy. Ssynowe žně žu ſ wjetscha jara derje domoj pschischće a jenož w někotrych kónzach je deschczowate wjedro zinjam seschkodźecź móhło. Wobkopowarske dźéła na bérnach a répach žo pilnje wukonjeja. Jako schkodnizy žo swešćichu pólne myschi, huhanzo, répowe muchi, seníšte pithi a druhe. Sa Sakšku swešćicźu žo wot statistiskeho krajneho hamta sćéhowaze pschećrikowe liczby wuzbiwow; pschi tym wotnamjenja 1 jara dobry, 2 dobry, 3 žrěni, 4 hubjenschi a 5 jara hubjeny staw. (Licźby w spinkach počahuja žo na lońsche léto.): Symska rožka 2,6 (3,2), léczna rožka 2,8 (3,1), nasymska pschenica 2,6 (3,5), nalétnja pschenica 2,7 (3,4), nasymski jeczmjeń 2,4 (3,0), nalétni jeczmjeń 2,7 (3,2), wowsź 2,9 (3,6), pólne bunty 2,7, woka 3,2, rěpik 2,5 (2,8), pólne bérny 2, 8 (3,2), sažne bérny 2,9 (3,5), zokrowa répa 2,7 (3,0), wjazowańska répa 2,9 (3,2), kulerěpa 3,5, morchej 2,8, leń 2,7 (3,1), bjerćel 2,9 (4,3), luzerna 2,5 (3,4), ćuki bjes powodźenja 2,8 (4,3), ćuki ſ powodźenjom 2,5 (3,6), pastwischcza 2,8.

Płaćizny nowych běrnow wot 12. julija 1935

We wosiewjerskim kopjenu seźiwjerskeho stawa čo. 51 ſ dnja 11. julija wosiewja wschadźnda hłowneho sćednjeho němskeho hospodarstwa ſ běrnami nowe wot 12. julija 1935 postajene płaćizny za sažne bérny. Po tym płacza jédne bérny wot 12. julija 1935:

a) sa dołhe žolte druziny snajmjeńscha 6,10 hr., niż pak wjazy hacź 6,60 hr.,

b) sa kuloste žolte druziny snajmjeńscha 6,10 hr., niż pak wjazy hacź 6,60 hr.,

c) sa módre, béle a cźerwjene druziny snajmjeńscha 5,70 hr., niż pak wjazy hacź 6,20 hr. Płaćizny rosumja žo sa zentnar we wotlamknjenym płahowanitkim kraju, franko waggon, nakładna stazija abo franko wotedawarnje na městnje płahowanja.

Statny kommišar za dohladowanje płaćiznow zdźeli: Sa wukrajne sažne bérny je nětčišcha płaćizna 18 pj. sa punt pschimérjena. Wobkhodnizy, kotrěž ſ wukrajnymi sažnymi bérnami wikaja, dyrbja žo na to pschiprawicź, zo je spočatkom pschichodneho tydźenja postajene płaćizny sa drobny wobkhod sa wukrajne sažne bérny žo płaćitnam sa tukrajne sažne bérny pschirunaja. Pobih płaćiznow sa wukrajne bérny tute iźurunanje smóżni.

Ze Serbow

W Budyšinje 12. julija 1935.

Naše hrono za tutón Božl dźeń

Žony su na swěće, zo bychu rěčeli, mužojo, zo bychu dźěłali. Juhosłowjanske prajidmo.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 747, hygrometer +4 a thermometer wodnjo +31. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 749, hygrometer —7 a thermometer w nozy +15. Maly wubéžk symneho arktiskeho powětra je žo nad Finniskej a wječornej Ruskej wupischeł. Na wječornej stronje tutych symnych powětrownych worschtow pohibuje žo schpolenty powětr k juhu a dawa nastork k tworjenju kaženjow, kotrež w Polskej a rańschej Němskej k deschczojtemu wjedru, pola naš pak k žołmischemu pomrócźenju wjedźechu. Tuta kažaza nižina pak žo dale do smutskownje Ruskeje ſćahuje a ſ tym nastawa możnosć za dalsche rozschérjenje hnědźischeje azorskeje wyschiny nad Němskej a Skandinawskej. Dokelž je hnedźischcźo wyschiny wot naš k poknoju, šmjeleny symniske wětry ſ poknoja a ſ nimi žuche a ſ dźela pomrócźene a niz pschećzopje wjedro.

— **Wuhlady na wjedro: Mérne połuózne hacź krótkorańsche wětry. Powschitkownje jasne, ſ dźela pomrócźene, žuchu a troschku khłodnischo.**

*

— **Nowy autobuž.** S derje wobhonjenej strony žo nam zdźeli, zo žo hischcze w tutym měsazu nowy awtobuž „błękowny błysk — Silberblitz“ do žiłžiwy staji. Sstuschca wobkedźerjej awtow Měrćzinej Knoblochej se Salowa. Nowy wós je w kóždym nastupanju dokonjanosći němskeho dźela a pilnosće a směje wschě lépschiny, kotrej je nam w poslednim czasu technika dała. Wjednik wosa dosahe znaty puczowanišći marschał wuj Rico, kotryż też prěnju propagandowu jězdu powjedźe. Hdy to budźe, žo hischcze wosćewi. Wschě informazije wo jězdach atd. podawa R. Wenk w Budyšinje na Hoschiz. haży čo. 31 (postowy kaschćik čisło 31).

S **Hornjeje Hórki.** Prósdniny, kotrež měsazu žo hakle 20. julija sapoczeja, žu žo wo tydźeń pschedpołožite, tak so žo hižom ſ 15. julijom sapocznu a ſ 10. augustom skónča. Michałske prósdniny budźa w czasu wot 26. septembra hacź do 15. oktobra.

S **Hornjeje Hórki.** S nascheje wožy dźěchu wschitko hromadźe 6 pod méru. Wschitky žo sa khmanych spósnachu. Jedyn, kotryż na sćežkowskich cźežkeho njeswoja ſ motorskim kolom w jenej Pomorskej khorowni leži, njemóżeschce bohužel tutu winowatosć dopjelnicź.

S **Wjasońzu.** Wutoru dopołdnja wokolo ¼10 hodź. pschekrocźichu ćiło stari knježa se Steinigtwolmsdorf pschi hosćencu „K selenemu schmrěkej“ statnu dróhu, so bychu tam do cźakazeho omnibusa stupili. Pschi tym běsche dróha prózdna. Tola naras pschihna ſ njewschédnej spěchnosću motorski koleſat a potorhny jeneho ſ knjesow. Pschi tym žo tkěrko cźeło stani a žebi wjazy krócź nohu štawa. Motorski koleſat ſ lózźichmi tranjenjemi wotendže. Wschitky tśi běchu na dompucźu ſ Kasselskeho seńdźenja wójnskich wojowarjow a mějachu jenož hišcze krótki pucź do domisny psched sobu.

S **Hněwšez.** S nascheje wožy dźěchu 7 pachołow na méru. Hacź na jeneho, kiž žo do reserwy pschepokasa, žo wschitcy wulschnychu. Wjeżoły rekrutowy bal w hosćencu w Bórku tutón ważny dźeń za naschich pachołow słónčeji.

S **Maleschez.** (12létny Hitlerski hólz diwé holczyny psched šmjerću wulkował.) Smužity 12létny hólzcź je tu wjetschemu njeswoju sadźiwał. Dwé holczy w starobje 6 hacź 8 lět dźěchetej hromadźe do Sprewje, so bychtej žo kupałoj. Pschi tym jaležeschtej do hłubokeje dźéry a žo podnórźichtej. Hitlerski hólzcź, kotryż pschi brjohu steješe, skoczi w draście za nimaj. Holczy žo jeho hnydom hrabnyschtej a žo jeho kruce dźerżeschtej, tak so měješche najwjetschu cźežu, jeju wucźahnyncź a na brjóh donjeseź, ichtož žo jemu też słónčnje poradźi. Smužitemu hólzej sawěsće žiłuscha najwetschi dźak. Sa starschich pak je to ſ napominanjom, so žiwoje dźeći njewobkedźbowane kupacź njedadźa.

*

Minister Fritsch wopytuje thorownje.

Minister šmutskownych naležnosćow dr. Fritsch wopyta wutoru měschćanstku thorownju a nowu žiłužbnu městnosć NSW w łukelnizy w Lubiju. Jeho pschewodźeschtaj wokrejsny wjednik a hamtski hejtman. Na šamžnym dnj wopyta minister wokrejsnu thorownju w Habrachcźicach.

Hospodarski rozhlad

Pjatk 12. julija 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje,

1 dollar	2,478	100 pólsk. złotych	46,925
1 jendźelski punt	12,295	100 čěskosł. krónow	10,34
100 šwajc. frankow	81,21	100 franc. frankow	16,415

Barlinska burša ſ dnja 11. julija. Napominanja pschedźydy burzy psched njewoprawnjenymi postupami na akcijowych wikach ſu wcźerawshe wospjetne skrućenja pschetorhnyle. Hižo pschewcźerawschim je słónčna zapiška wo 1—2 proz. niže zapiżowachu. Tola wcźerawscha rańscha bursa běsche powschitkownje kruczišcze, hacź žo wocźakowasche. Se strony publika mjenowanja hódne pschedawanske pschikazy njepschedźesahu, jenož kulisa sdźela se swojich wobstatkow pschedawaschе. Tohodla běsche wobkhod pomérnje mérny pschi doscź krutych kursach. Sa to pak běchu renty powschitkownje skrućene.

Barlinske žitne wulkowiki. Wobrot žo tez njemóżesche na wcźerawschich žitnych wikach powjetschicź, dokelž su mitny w bożahajej mérje hišcze saſtarane a žo skerje prózuja swoje sklady wotbyć. Też pschenica we najlépschich druzinach žo ledma hišcheje samérjacź hodźi. Prénje druziny a wožebje rožka maja pomały wotbyt. Wotsamknjenja wo nowych znjach nimaja žo psched wosiewjenjom nowych postajenjow wocźakacź. Wobkhod w muzy je pomały, potrjeba žo ſ wotwokanjom se starych kontraktow spokojt. W nowym nałymstim jeczmjenju je žo pschiwós powjetschił, dźélk je też po zytych waggonach na pschedań, tola žo wocźakuje, so wobrot žo hakle w pschichodnym tydźenju woziwi.

Wežera płaćejsche w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožki R 8: 8,25 hr., R 11: 8,40 hr., — jeczmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Witi w Lubiju.

Pscheńca 10,20 hr., rožka 8,25 hr., jeczmjeń, nal. 8,20 hr., wowsź 8—8,35 hr., bérny 3—3,30 hr., žyno 2,75 hacź 4,50 hr., žłoma 2,15—2,50 hr., pschenična muka 16,95 hr., rzana muka 12,65 hr., pschenične wotruby 6,60—6,90 hr., rzane wotruby 5,85—6,15 hr., butra 75 pj., jeja 9 pj., twaroh 20 pj., bérny 14—18 pj., bély kał 15—20 pj., cźerwjeny kał 30 pj., karoty 20 pj., jédźa-kobola 20 pj., žydrowity kał 10—40 pj., tótrabt 5 hacź 10 pj., korki 20—35 pj., lišaty kał 25 pj., žybla 10—20 pj., buny 35—40 pj., kołotej 4—10 pj., tomaty 35—50 pj., radišti 10 pj., rjewjen 7—10 pj.

Witi w Kamjenzu.

Pscheńca 10,20 hr., rožka 8,25 hr., jeczmjeń, nal. 8,20 hr., wowsź 8—8,35 hr., pschenična muka 18,25—21 hr., rzana muka 12,25—12,50 hr., pschenične wotruby 6,55 hacź 7 hr., rzane wotruby 5,85—6,25 hr., žyno 3,50 hr., žłoma, słótna 2,75 hr., ſ sałatanju 2,50 hr., butra 76 pj. prožata 15—25 hr., běhaki 35—55 hr., lišjata 5—6,50 hr., bély kał 18 pj., žydrowity kał 10—40 pj., jédźa kobola 15 pj., rjewjen 10 pj., žybla 15 pj., trén 70 pj., kołotej 5—10 pj., korki 30—40 pj., radišti 5—8 pj., rjetkej 8 pj., holanske jahody 50 pj., wišnje 35—50 pj.

Witi w Khoćebuzu.

Mjaso, howjaze 70—90 pj., cźelaze 65—90 pj., ćopjaze 80—1 hr., ſwinjaze 70—90 pj., jeja 8—9 pj., butra 1,30 hr., twaroh 23—25 pj., łany wolij 1,40 hr., łany 1,20 hr., holbje, młode 40—80 pj., kury, žiwe 70 hacź 90 pj., tharowny, žiwe 1070 pj., kótki 30 pj., kótrabt 15 pj., morchej 10 pj., rjewjen 10 pj., kohlrabi 35—40 pj., zydrowity kał 40—50 pj., bély kał 15 pj., wirsinowy kał 15 pj., buny 35—40 pj., kołotej 5—10 pj., měrnik 20 pj., trén 45—50 pj., radišti 5—10 pj., žybla 15—20 pj., kulerěpa 5—8 pj., bérny, nowe punt 11 pj., trufalny 50—60 pj., žmorje 50 pj., maleny 50—60 pj., wišnje 50—70 pj., tomaty 50—60 pj., janske jahody 30—35 pj.

Swinjaze witi w Khoćebuzu.

Pschiwjesli běchu 703 prošatow a 130 běhalow. Prošata, male 16—20 hr., žrěnje 20—26 hr., wulke 26—30 hr., — běhali, małe 30—40 hr., žrěnje 40 hacź 50 hr., wulke 50—70 hr. Witi běchu žrěnje.

Płaćizny rěznego skota na Drježdźanskich skótnych wikach.

11. julija 1935 Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skólne druziny a woznamjenjenja

Celata: 552

Nailépše kormjene ćelata wot cyca	-	-	55—58
Srěnše kormjene ćelata wot cyca	-	-	47—54
Snadnje wuwite	-	-	42 - 47
Najšpatnišе	-	-	39 - 40

Swinje: 418

Tučne swinje, přez 300 kg. cźežke	-	-	—
Połnomjasne swinje wot 120 hacź 150 kg. cźežke	-	-	51—53
Połnomjasne swinje wot 100 hacź 120 kg. cźežke	-	-	50—52
Połnomjasne swinje wot 80 hacź 100 kg. cźežke	-	-	47—50
Mjasne swinje wot 60 hacź 80 kg. cźežke	-	-	—
Rancy	-	-	—

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	11. 7.	10. 7.		11. 7.	10. 7.
Pšenica	212,0	212,0	buny	11,0-12,0	11.0-12,0
rožka	172,0	172,0	woka	—	—
ječmjeń now.	—	—	módre łuniny	10,7-11,5	10,7-11,5
ječmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	13,7-14,7	13,7-14,7
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	rane. wosusk	—	—
pšenč. muka	—	—	lany wosusk	7,65	7,65
rżana muka	23,00	23 00	such. truhanc.	4,77	4,77
pš. wotruby	11,73	11,73	bérni, kruški	8,75	8,75
rżane „	10,31	10,31	syno, 50 kg		
raps	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	ječna „		

Płaćizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 204.0 9: 206,0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 165.0 11: 168.0
Płaćizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 164.0 9: 169.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 617.0

Zamołwity za politiku, fenilleton, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smolek a za nawěški dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje.
Wudawa a dźišk dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. VI. 1935 2221. — W tu khwilu tarifna łisćina čo. 8 płaći.

wobdźĕłanju lenu rĕčeješe tež dr. Schmidt a pokaja na nĕkotre narjady k čźišćenju laneho žymja. K wšĕmu wupraji so hišćcźe dr. Sommerkamp žam a tež wjednik towaŕstwa. Posłoje wjeczor so wulĕtniźny domoj wróćźichu.

S **Budestej.** Na sćĕžkach schiwórtkowneho autowego njesboża je nĕtko rentnar 69 lĕt stary Franz Richehak w Budyškej thorowni wumrĕł.

S **Koblíz.** Gmejnski pucź ł Koblíz do Wujesda so ł nowo porjeda. Pohlednje bźĕła na pucźu so pśiched dwĕmaj ktemaj wukonjachu. Duboke dźery su so wotstronile a wožebje póstowy omnibuź śmĕje rjeńśce jĕdźenje po wuporiedźenym pucźu.

S **Posdej.** Tudyšchi hosćenźaŕ Kilank je se swojim twarom bróžnje tak daloko, so hižo w pśichódnym tydźenju ł botwarjenjom liczi. To budźe tež najwjetšchi cźah, dokelž so hižom kónc tydźenja se sašwjećenjom rozdĕ liczi.

Z **Khróšćic.** Wutoru swjećachu Khróšćicy zaso jónu po dołhej khwili kwas. Nawoženja Jakub Weidlich z Wĕtećicy bĕ sebi Marju Sĕrcec z Khróšćic za swoju njewĕstu zhladał. W cyrkwi zawdaštaj sebi swojej rucy, zo byštaj zhromadnje přez žiwjenje kročiłoj a zbožo a horjo lĕpje znesłoj. Cyły dom steješe w pyše kwasneho dnja. Pŕi wobjedźe knjeźeše wjesoły duch. Wšitcy hošćo so z młodymaj mandźelskimaj sobu radowachu. Po wobjedźe khodźachu po zwućenym waśnju po kofeju. Ći młodši kwasarjo a kwasaŕki ćahachu spĕwajo a žortujo po wsy. Wokoło 1/4 hodź. zestupachu so wšitcy do cyłka a ćehnjechu z pśewodom hudźby na reje. Tu hakle započinaše so prawa wjesoła towaŕskosć a zabawa. Młodźi kaž tež stari wjerćachu so wjesele do koła a serbske ludowe spĕwy klinčachu po žurli. Dołho hišće zwostachu hromadźe pŕi wjesołej rejcy, doniž njebĕ čas domoj. Ale rjenje tam bĕše. Wono je so wšĕm jara lubiło.

Ze **Stareje Cyhelnicy.** Zo ma so samo na najsnadniše zranjenje kedźbowaś, wuči sćĕhowacy źrudny pad: 10lĕtny syn dźĕłaćerja B. dźĕše pŕed tydźenjom z druhimi hólcami do lĕsa, a zalĕze sej na wjelću wišeń, zo by tam zrałe płody ćipał. Potom puśći so po štomje dele a zrani so wot skory na stopje. Doma jemu hnydom ranu wumychu a husćišu wurjedźichu. Skónčnje poča so jĕdmić, tuž kładźechu jemu hojacu žałbu na ranu. Srjedu wjećor so pohubjeńši, tež šija jeho boleše. Tuž póslachu po lĕkarja. Tón hnydom špózna, zo so tu wo wiwu jedna, kotraž so sćeźka wuhojić hodźi. W 100 podach lĕdma jedyn ju přeżiwi. Hólčec je nĕtko stwórtk pŕipołdnju na sćĕhwkach wiwy pod žałostnymi bolosćemi wumrĕł.

S **Wujkoje** pola Kamjenza. Sakski statny bohot Marczin Mutschmann je schulerjej Richardej Heyni, kotrnž je 19. dezembra 1934 smužicźe a śpĕchnje rozsudźeny ham swoje žiwjenje na hrazći stajo, 3 lĕta stare dźĕćo pśiched wĕstej žmjerću zatepjenja we Wujkoje wukhowaŕ, wožebite pokhwalenje pśichpósłak a jemu 20 hriwnow jako myto pśichpósłacź dał.

S **Kulowa.** Kaplan Waniek je se strowotnych pśicinowow dĕšćhi dowol nastupił. S jeho sastupjerjom budźe nowoměschnik Ota Schołta ł Opole. — Sbĕrka za macź a dźĕćo je 82 hriwnow wunjeła. — Sślĕborny kwaš jwjećiśaŕ dźenża pjatk murjeŕ Heinrich Wjersch a jeho mandźelska Jadwiga rodź. Schömelez a dale samkaŕ Bjarnat Hańcźa a jeho mandźelska Hana rodź. Schömelez.

S **Mojerez.** Mĕšchćanoŝta Bautź pśichebywa w cźasu wot 8. julija hacź do 7. augusta na dowoleńzu. S jeho sastupjerjom je pŕeni pśichódnik Prasse, kotrnž je wšchédnje wot 9 do 11 hodźin w radnizy k rĕcźam.

S **Klětnoho.** Pśichirodna žadnosć móže so pola wobźbźerja Arnoschta Ballaka tu wobkedźbowaś. Wot nĕschto dnjow jsem mu jabłuczina nimo swojich rjanych płodow nowe kćenja w najrjeńśich barbach.

S **Kjiebje.** Sastupjeŕstwo sa wožadneho duchownehо, kotryž so 18. julija na dowol poda, je faraŕ Selinka w Dolnej Boŕschcźi pśichwaśał. W cźasu sastupowanja so jenož pŕedowanja cźitaja. (Pśichódnu njedźelu 1/29 hodź. je jenož nĕmšće.) — Sswjatočnosće pśichi pśicinjeńzosći 250lĕtneho zyrkwinskeho jubileja budźa so po wobjamknjenju zyrkwinskeho sastupjeŕstwa 9., 10. a 11. novembra wotmĕwaś.

S **Kija.** Sśrjedu 10. julija wukoniachu so pŕenje dźĕła sa nowy gmejnski wodowód. S dźĕłom sapocźa žobustaw strony Wośch. Wodowód pśichsamknje so na wodarnju D. T. S., kotraž ma dosć wody, so by tež hišćcźe Kij ł wodu ł wodu sastaraćź mohła.

— **Do Różanta** njedźelu wšitcy na wopomnjeńcźe Tecelina Mĕta dźemy. Chcemy z tym jako cyły lud dopokazaś našu swĕru t. ćesćomnosć wótcam, kiž su tak bohaće z duchownymi darami wobdarili swoje mocy wob cźas žiwjenja jenož swojemu serdcu, ale tež swojemu ródnemu ludej woprowachu. Bóh Knjez nam na njedźelu wésće rjane wjedro wobradźi, tak zo to nje nuž na našej woli zależi, hač tam smy abo nic.

Radio

Ssobotu 13. julija so słyšchi.

Königswusterhausen. Nimo znateho wschĕdneho programma: 6.10 ranšchi konzert. 11.40 sa burow. 12 pśichpołdnišchi konzert. 14 wschelakosćze. 16 pśipane popołdnje. 19 prejentérśke a paradne połdnjy. 20.10 wjesełe fanfary.

Lipik. Nimo znateho wschĕdneho programma. 5.50 sa burow. 6.15 ranšchi konzert. 11.45 sa burow. 12 pśipołdnišchi konzert. 16 sabawne popołdnjo. 18.55 k ćwjatokej. 20.10 dwě pśipanej hodźinje.

Hišćcźe važne ł dnjoweho programma. Barlin: 20.10 dwě pśipanej hodźinje, kaž namakanej. Königsberg: 20.10 wulki rejwanski wjeczor. Hamburg: 20.15 operetta „Fatinitza". Frankfurt: 20.10 wulki pśipany wjeczor. Mnichow: 21 nĕmšće ludowe spĕwy. Praha: 20.10 wojeńśi konzert.

Towaŕstwowski powĕstnik.

Auto do Różanta 14. julija na swjatočnosć Tecelina Mĕta wotjźĕdze njedźelu w 12 hodź. wot Serbskeho Domu. Jězba tam a sem płaći 1 hriwnu. Nawrót do Budyšina wokoło 21 hodźin. Přizjewjenja we Domowinje abo w Serbskej knihaŕni.

Jaseńca. Bjesada njezmĕje pŕichódnu njedźelu žanu zhromadźiznu, ale wobdźĕli so na swjećenju Tecelina Mĕta w Różeńće. Zhromadźimy so pŕipołdnju w 1 hodź. w Sernjanach. Předsydstwo.

Rakecy. Serbske towaŕstwo „Lipa" wotjźĕdze njedźelu z dypkom 1/21 hodźin z khorhoju do Różanta. Zhromadźimy so wot 12 hodźin sem pola Hönćea.

Zawarjeńske aparaty
z thermometrom, zacynkowane a omaliĕrowane
Zawarjeńske śklenicy
znamki „Tell", poskića wosebje płaćizny hódno
Richard Sommer priedy W. Hoppe w Budyšinje na Kamjent. hasy 20

Waša lĕpšina! Tyšeŕski mistr poradźi Wam pŕi kupjenju
lehaŕnje kuchinje bydlernje polstrowany mjebel
K. Hänchen tyšeŕski mi.tr mjeblowa wikowaŕnja na Lubljskej dr. 17 (dom w dworje)

Prošu, wobhladajće sebi nowu **Köhlerowu ludowu šijacu maśinu**
Budźeće so dodźiwaś, što so wam za 130.— hr. poskići.
Jeniĉki zastupjeŕ w Budyšinje: **Dom jĕzdnych kołow Fuhrmann** na Hornćerskej hasy 10. telefon 3004

Drjewjane rjemjenj. tarče
rjemjenjowe wjazadła, kožane, wjelbludokosmičkate, balata ćerjeńske rjemjenje, šijace a wjazace rjemjenje, pumpy a kožane manšety atd. poskića
A. Kurjo, na Kamjentnej hasy 9, telefon 2735, wutwikowanje z techniskimi woliemi a tukami, z techu. potrjebu. wĕcami

Dostanjeće we
Stupnjowym domje
Kurt Loewenstamm
w Budyšinje w Serbskim Domje

Ćerjeńske rjemjenje z jadr. koža
mašinowe, autowe a motorske wolije, wjazadła rjemjenjow, wósk za rjemjenje, tuk za kožu a wozy, kaž tež wšĕ techniske potrjebne wĕcy poskića k tunim płaćiznam
Otto Büttner (mĕj. S. Laskowski) Kožane ćerjeńske rjemjenje a technišhe gumijowe wĕcy **w Budyšinje na Mlown. torhošću 9**

678 kolesow předach w zaždźenym stĕcźe. To dopokazuje, zo **DOBRE** twory tunjo poskićam.
Wulki wubjerk derje znatych kolesow. Traś **300** na składźe! Po pŕeću na wotpłaćowanje. Napłaćić ma so 10 hr. potom tydźeńscy znajmjeńša 2 hr.
Nowe kolesa hižo za 35 hriwnow
Z balonowej wobruču wot 45 hriwnow.
J. Šibak w Budyšinje na Mužakowskej dróze 4

Wojuj z nami

NS-ludowe spomožerstwo

Tunje wosebite ćahi
njedźelu 14. a 21. julija 1935
wot **Zhorjelca** do **Hirschberga** (w Krkonošach)
ke Krkonošskemu tydźenjej a do **hór Krkonošow**
(Krummhübel, Schreiberhau, Schmiedeberg, Giersdorf atd.)
Wotjźĕdźe: 6.57 hodź. ze Zhorjelca,
Dojźĕdźe: 22.56 hodź.
Jězba płaći (tam a sem): wot Zhorjelca do Hirschberga (ht. dw.) **hr. 2.60**
wot Zhorjelca do Krummhübela, Schreiberhawa, Schmiedeberga atd. **hr. 4.10.**
Za jězbu haś k nastupnym dwórniśćam wosebiteho ćaha a zaso wróćo we wokolu 100 km na pŕedpokazanje jězbneho liśička wosebiteho ćaha tehorunja 60% zniženja jězbneje płaćizny.
Darmo dóstanjeće rozjasnjajace łopjeńka we wudawarnjach jĕdźeńkow a w pućowańskich bĕrowach.
Wobkhadne hamty statn. železnicy w Zhorjelcu a Budyšinje.

Juwele, prawo a garunanske wot **HEBOLDA** su pycha, kiž kóždeho wozboża.
HEBOLD, časnikaŕ w Budyšinje na Serbskej hasy 6

600 cementow. cyhelow
su na pŕedań w Ralbicach č. 40

Sofowe a hlidowe pŕikrywy, gardiny, rollowy, tuńo
Würker, rodź. Erlerec
w Budyšinje na Zwonk. Lawskej h. 10

Dostanjeće pola
Schneider & Schulze
w Budyšinje na Kamjentnej h. 13

Dołholĕtnje wupruhowane a haiłostne dopokazane su naše trikotowe **snódne šaty** a nohalcowe wokmjane twory. Za kóždu nóstwu, h. z swójzu abo tołstu, mam w wjelśi skład H. Zuśley. Z blizka a daloka pśiňdu kupcy lĕtadłom na mi lupćowaś te dobre spódne tśy. Wšitko, štož pytaće, namakaśe pŕi
RUDOLPH
w Budyšinje, na Kósarskej dr. 16
Wobrjadowy wobsłuh za trikotaže, nohrjcy, wołł. twory, dźĕć. drasta.

K tunjemu puddingej
(1/4 pt. za 1 1/2 litr 10 pj. a k pŕipitkej)
malenowy syrup pt. 0.60
wišnjowy syrup pt. 0.70
citronat pt. 0.70
Korjenjinowy stan na hlown. torhošću
(z napŕeća policajskeje stražy)
korjeninowa rozpósłarnja Thauer
Klamy na Sukolnej hasy 20

Do serbskeho domu naše „Serb. Nowiny"

Přihódne za ratarjow a sydlerjow! Swobodne předawanje!
Sobotu, 13. julija 1935, so w Budyšinje, na Różowej hasy 8 (w dwórje) wot dop. 9 hodź. hišće zbytki inventara a twory firmy Gustav Schneider & Liquid., klamp. a instal., swobodnje za kóždu přihódnu płaćizu předa.
Zastupjeŕ lokal. sndatk **P. Otto w Budyšinje,** na Hornćerskej h. 10, tel. 3076

Dr. Pilkowe
Narodne hłosy
za styrihłosny muzski khór
su zaso na pŕedań
w Serbskej knihaŕni w Serbskim Domje

Za wšĕ nam pŕi naju słĕbornym kwasu wuprajene nutrne zbožopŕeća, pŕepodate kwĕtne postrowy a dary wuprajam wšĕm

najwutrobniši dźak.

Michał Hoka a mandźelska.

W Budyšinje, w juliju 1935.

Přiloha k čisłu 160

SERBSKE NOWINY

Pjatk 12. julija 1935

Při zběhanju noweho doma

Dom je z Boha zestajany;
Swisle debi štomik rjany,
Rubiškaty, wěncaty;
Krywa dotal do toh' nima;
Wětr a dešć joh' šće so jima,
Njehoj, wuhoj wjedrowy.

Spód je z Bohom założeny,
Twar bě z Bohom wobhrodźeny,
Zrosće z Bohom do wjercha.
Prošmy nětko twarca swěta:
„Knježe, wozbož dalše lěta
Noweho nam statoka!"

Božo, stuj so ty do duri,
Rjekń, hdyž njezbože so khmuri:
„„Dźi! Tu bydlu sobu ja!" "
Kiž bdźa z nich so ke mši wodźić,
Kiž bdźa na dźěło z nich khodźić:
Jandźel twój njech přewodźa.

„Hladaj z woknami do domu,
Praj: „„Chcu wobróć horju wšomu;
Waša starosć moja jo!" "
Prawica ta wupřestrjena
Wostań k česći twojoh' mjena
Temu domej kryčizno!"

„Staj tu njepočinkam wěchu!
Přez próh njezwěř sej pod třěchu
Njejednota, překora!
Płodź ty štom tu z njebjes měra!
Lubosć, nadźija a wěra
Njech so na nim radźeja!" —

Tak jow z nutra wuspěwamy,
Swěrnosć Bohu přisahamy;
Njezlamaj ju nihdy štó!
Zbože, zbože, wuprawdźite
Kraluj tudy njezhinite!
Bóh to daj, haj daj to Bóh!

Radyserb-Wjejla.

Stary Fryco, pruski kral, mjez Serbami

Pruski kral Bjedrich Wilhelm I. njeběše přećel Serbowstwa. Za čas swojeho knježeństwa (1713 hač 1740) wuda wón wjacore krute přikaznje, zo dyrbi so serbski lud w jeho krajach do čista přeněmčić.

Hnydom w prěnim lěće swojeho knježenja bu přikazane, zo ma so serbska šulska młodźina tak prawje dospołnje němski rozwučować.

W lěće 1731 přińdże potom wukaz, zo fararjo žanoho Serba, kiž też němski njemóže, wěrować njesmědźa. Po tajkim běše młody lud k pilnemu wukhjenju němčiny nuzowany, tym staršim pak to němske wjacy do hłowy a do myslow njechaše, a tuž běše nuza druhdy wulka. Wjele prózstwow a póselstwow dźěše do Barlina a skónčnje porjedźi so wukaz tak daloko, zo smědźa so wosoby, kiž su 24 lět stare a starše, zaso wěrować, hyrnjež też němski njemóhłe.

Skónčnje bu 1735 wšitkim předarjam a wučerjam kruće přikazane, zo dyrbja wšu pilnosć na to nałožić, zo by so němska rěč do serbskeho kraja přijała, a serbska rěč skěrje a lěpje zahnała.

Ale wšitke tute surowe wukazy njepomhachu wjele, přetož napřećiwo krutej kralowej woli stoješe kruta lubosć Serbow k jich maćernej rěči a k jich nałožkam, kaž je to hač do dźensnišeho dnja!

Jako po jeho smjerći jeho syn Bjedrich Wulki pruske knježeństwo nastupi, wotstroni tón hnydom surowe přikaznje swojeho nana, a dokelž jemu Serbja w jeho wójnach jako krući a zmužići wojacy służachu, běše wón jim jara přikhilony; a też serbski lud běše jemu za to jara dobry a dźakowny.

Hišće dźensniši dźeń ma wón pola Serbow dobre wopomnjeće pod mjenom „Stary Fryco", a na swojich bjesadach sebi Serbja rady wo nim powědaju. W zymskim času na „přezach", hdyž koleska šwórča a šćebotaju, hdyž wonkach wótre wětry wuja a nutřkach ćopłe kachle hrěja, hdyž rjane młode holcy a wjesoli młodźi hólcy ze žortami a bajkami dołhe wječory sebi přikrótšeju, ako hdyž wjesni hospodarjo w nizkej zakurjenej korčmje za dubowym blidom sedźo swoju trubku kurja a pilnje sebi palenc porjedźuja: tehdy překhadźa też často rěč na jich rjekowskeho krala, na Stareho Fryca, a mnohemu so wutroba hori, hdyž wo nim powěda. Wšelke wonych powědańčkow a bajkow su pak tak seleneho wopřijeća, zo je na papjeru stajić njemóžeš. We wšelkich tych bajkach wustupuje Stary Fryco jako škitowar khudych a podtłóčenych; raz krjuduje skupeho bura, raz khłosta njesmilneho zastojnika, raz wuwjedźe wšelke žortne a šelmowske kuski.

W Žylowje, štož je wulka wjes pola Khoćebuza, běše na tehdy kralowskim kuble jara zły „amtman", kiž roboćanow často dla snadnych přičinow žałostnje ćwilowaše a přesćěhaše. Přińdźe-li štó jeno mału khwilku pozdźišo na dźěło, běchu jemu puki wěste. A to bu přeco hórje, tak zo so skónčnje někotři pola Stareho Fryca wobćežowachu. Njedołho po tym přińdźe k jenemu burej do Žylowa cuzy dźěłaćeŕ w roztorhanej sukni a chcyše za njeho na robotu khodźić. Nazajtra pak tón dźěłaćeŕ na robotu njekhwataše, hač runjeż jeho bur napominaše a jemu wěste puki wćšćeše, je-li zo njepokhwata. Ale cuzbnik, jako bě posnědał, stupaše w dobrym mérje na robotu; zły amtman pak na njeho hižo z krudom w ruce čakaše, a prjedy njeli móżeše dźěłaćeŕ hubu rozdajić, padachu na njeho njeličene puki. Cuzbnik prošeše wo hnadu a lubješe, zo chce druhi raz lépje pokhwatać, zo by jemu jenož dźensa khłostanje spuščił — ale wšo podarmo. Tola hlej, někto ćisny cuzbnik swoju staru suknju wot so, a knjez amtman so małko njestróži, jako kralа před sobu wuhladny! Wón padny na koleni a prošeše wo hnadu — ale też podarmo, kral mérješe jemu někto z tej méru, z kotrejž běše prjedy sam měril. A w tej samej nocy hišće su knjeza amtmana na deskowym wozu ze wsy wjezli a nichtó jeho wjacy wohladał nje.

Někdy khodźeše Stary Fryco z dwěmaj swojich generalow po kraju, wšitcy tři přewoblekani, zo by sam widźał, što so w kraju podawa. Jónu wječor pozdźe přińdźechu k serbskemu burej a prošachu jeho wo nócnu hospodu. Bur přizwoli jim hospodu, ale z tym wumjenjenjom, zo bychu za to nazajtra młóćił pomhali. Wón naprawi jim na tłach łěhwo, a kral lehny so tak, zo z khribjetom při wrotach leżeše. W nocy wokoło dweju bur stawaše, dźěše do bróžnje a kłapaše do wrotow. Ale cuzbnicy běchu hišće jara sprócni a njechachu stawać. Bur to spóznawši, wusadźi wrota, přimny přenjeho za kornaŕ a třaseše jeho khwilku, potom pak dźěše hišće raz do jstwy. Stary Fryco měješe swoje puki preč, a jemu so wjacy spać njechaše; jako pak widźeše, zo tamnaj hišće spitaj a smorćitaj, lehny so też wón zaso, ale nětko do srjedza. — Njetraješe dołho a bur přińdźe zaso ze jstwy, nětko pak wšón roznjemdrjeny, zo ći pacholjo hišće leža, hrabny srjedźeńcu a přemlóći zaso Stareho Fryca. Tuž stawachu wšitcy tři, kral burej zjewi, štó woni su a skónčnje wón rjekny: „Nětko wěm, zo Serbja tak hłupi njejsu, kaž so přeco wo nich powěda!" Tón bur pak běše dobry a pilny ratař a kral jeho wukhwalja bohaće wobdari.

Po cjeżkim dźele dobre myto.

S dopowědźenjom wobhładuje žebi bur dopřawjazu pšenicu

Stary Fryco přińdźe raz na skotokupca přewoblečeny k burej, kotrehož skuposć běše we wšej wokolnosći znata. Wón wotkupi burej, haćrunjeż tón jara wjele pominaše, jeho wowcy a dźěše potom do korčmy na nóc. W nocy pak doby so wón skradźa ze swojimi towaršemi do hurowcho dwora; tam wukradnychu kupjene wowcy a zawrěchu je do korčmarjoweje hródze. Nazajtra přińdźe bur po pjenjezy a dósta je też; jako pak dyrbješe potom wowcy přepodać, tam žane njeběchu. Tuž so přez měru stróži, zo wšitkón třepotaše. Stary Fryco so khwilu na jeho stróżelach wjeseleše, potom pak jemu do swědomja rěčeše, zo njeby dale tak skupy był, ale so połěpšował, a skónčnje jemu też zjewi, zo wowcy hižo ma. Stary Fryco rozdawaše na to wowcy khudym ludźom, bur pak so połěpšowaše a bu sprawny člowjek.

Serbski wojak we wójsku Stareho Fryca měješe přeco pjenjes dosć, a nichtó njewědźeše, wotkal je bjerje. Raz popołdnju sedźeše na ławcy před kasarnu, a kral, kiž też teho wojaka derje znaješe, syđe so k njemu, bjez toho, zo by był póznaty. „Praj wšak raz", dźeše kral tak připadnje we swojej rozmołwje, „wotkal jenož přeco telko pjenjez dobje-rješ?" Wojak wotmołwi: „Ja bjeru je wot tych, kiž maju přewjele, a chceš-li dźensa wječor raz ze mnu hić, chcu ći pokazać, kak ja to činju". — Kral dźěše sobu, a tuž přińdźeštaj do překupskeje předawarnje. Durje a zamki so same wot so wočinichu. Wojak pak wućeže pjenjeżny kašćik a dźeše: „Jowle to je překupny kapital, jowle to je profit, a jowle to je zbytk." Wot zbytka napjelni sebi dybzaki. — Potom dźěštaj do kralowskeho hroda, a tam do pjenježneje komory, ale wojak rjekny: „Tu njebjeř ničo, přetož to kralej słuša!" Jako pak chcyše Stary Fry-

Studnja

Hajnjej běchu žebi malu ležownosć ſ khěžu na kraju kupili. Khěžka měješe dwě jstwě, kuchinu, mały wutwark, a wěso też stajnje cześtwy powětr.

Hajchtej žebi prjedy wšchitko derje wobhladachu a wjele spodobanja na tom namakachu.

„Ale hdźe je studnja?" žo knjes Haschka woprascha.

Muž, kotryž bě wschitko natwaricź dał, a dżyscze to nětkole pschedacź, ſ hłowu wijo a wobjarujo žo trochu poßměwasche.

„Studnja?" wón rjekny. „K cżemu chcesze studżeń měcź, hdyž mózesze tola snapschecza pola Mużikez najrjeńschu wodu dostacź?"

„Tak?" knjes Haschka rjekny, pschemyßli žebi wez hischcze ikrótka, wucżeże potom pjenjesy a stłóczi je mużej do ruki, ſ cżimż žo ležownosćź ſ jeho wobhżedżeństwom sta.

*

Potom žo Haschkez ſ města do khežki pscheżnydlichu. Do módreje jstwicżki koża sestajachu, na wutwark pak błido. Hdyż běsche kuchina po Haschżnynje nahladże nětkaŕ wuhotowana, běsche wona tak pschepejelnjena, žo Haschżyna, hdyż běsche žo nětotre rasy ſ kołcżom wo rożt kuchińskeho kamora dyrika, na wutwark stupi, so by tam żwoje kofejowe buny domlćź mohła.

Nětko Haschżyna żwój hłós pośběhnywschi bjesdźaŕnje k żwojemu mużej rjekny:

„Wětrje, ty mohł tola jónu k Mużikezom dóńcź a žo ſ nimi trochu snaty sczinicź a pschi tutej sktadnosczi hnydom bow wody žobu pschinieczź."

„Wěso, wěso", Haschka ſwólniwy rjekny a wjeßele woteńdże.

Sa pol hodźiny žo Haschka ſ bowom wróczi. Haschżyna khětże na wodu pohladajo rjekny:

„Widźu dwě żabi a hromadu pawkow. Mużikez maju drje po sdaczu wulkotnu studżeń!"

„Studni niczo njepobrachuje," Haschka rjekny, „ale czi ludźo żu po sdaczu spodżiwneho waschnja. Knjes Mużik je ſ cżełbu ſ domu wustupił a mi pscheradżił, so njeje k jeho studni hacź dotal żadyn cżłowjek wjazy hacź jónu po wodu pschischoł. Tuż ja studżeń wotkrywschi do njeje pohladnych a jemu snapschecźiwich, so chżu to rady wěricź. Cżłowjek tola njerady tajku samucżenu juschku pije, prajach, a sdobom pschispomnich, so żo hižo schtwórte lěto tśelecź wuwucżuju a żebi njedawno straschneho pża pschipołożich.

Potom żym sażo woteschoł a pschinjeßu nětko tutu wodu ſe żórża, kotrež je tak sdalene, so najradscho na to njemyßlu. Ale njechcamy dosnja myßlicź," wón skónczi, „chżemy radscho studżeń rycź."

*

Jako knjes Haschka tute żłowa rěcżeschże, wón wo twarjenju studnjow telko wědżeschże: Cżłowjek żebi kopacź do ruki wsawschi runu dżěru do semje wurje. S tym tak dołho pokracżuje, doniż hacź do koleń we wodże njeteji, kotraż je żo na semi dżěry nahromadźiła.

Hdyż běsche Haschka hłubokosćź schtyri metrow dopeł, żo hischcze żaneje kapki wody njepoka'a.

Tu wón nadobo pschesta, wuléże ſ dżěry a běsche nékaŕ samyßleny.

„Nó, je studżeń hotowa?" žo Haschżyna woprascha.

„Njewém", wón rjekny a bé hischcze bóle samyßleny. „Chżemy cżakacź, hacź žo pscheś nóż nětchto njenahromadźi."

Haschka a Haschżyna žo ſ měrej podaschtaj.

Nasajtra rano Haschżyna sahe ſ domu wustupi a do hłuboteje dżěry pohlada.

„Widźu, so žo tam deleka nětchto syboli," wona rjekny.

Haschka hnydom pschikhwatawschi do studnje wudżerasche a potom rjekny:

„Ja hižo widźu, schto to je. Je to mój truhańschi schpihel."

Jenje njeje žo żyle wujaßniło, kaŕ je tam schpihel pschischoł, ale Haschkez najmłódschi běsche njedźiwajo saßatkeho tajenja khětro podhladny.

Jako wjecżor pschińdźe, běsche studnja pschezo hischcze bjes wody. Tuż Haschżyna rjekny:

Sesym jónu ßlyschała, so dyrbi cżłowjek nětchto wody do studnje kidnycź. Potom dołho njetraje a woda stupa. Wschako mózemy to tola spytacź."

Haschka hnydom hnydom bowow wody nanoży a wutida je do dżěry, na cżož do koża saße, hdżeż žo jemu żylicżku nóż wo żamych studnjach dżiješche.

Nasajtra rano Haschka a Haschżyna napschemo ke studni běżeschtaj, schwnyschtaj wěko a wudżeraschtej do studnje.

Woda bé žo schubika.

Haschka mudrje ſ hłowu kiwasche, hdyż pschispomni:

eo tola brać, wotłoži jemu wojak jadriwu plistu. — Nazajtra dyrlješe wojak ke kralej přińć, ale kak so wón stróži jeho póznawši! Wón padże hnydom na koleni a prošeše wo hnadu; a ta so jemu też dósta, dokelž běše kralowy poklad tak khroble zakital.

Tajke a wšelake druhe bajki so wo Starym Frycu powjedaju po cyłych Delnich Serbach a su jasny dopokaz, kak dźakowny je serbski lud tajkemu wjerchej, kiž jeho narodnosć njepodóčišenje, ale zdobnje škituje! H. Jordan (Łužica 1883).

Cyrkwinske powěsće

4. njedźelu po św. Trojizy, 14. julija 1935.

S **Budyšchina.** W Michałskej zyrkwi budże rano w 7 hodź. serbske Boże wotkazanje, we 8 hodź. serbska a dop. ¼10 hodź. němska Boża słužba. (Farař Kapler.)

*

S **Budyšchina. Krajnozyrkwinske sjednoczenstwo.** Njedźelu 14. julija wupadnje evangelisazija dla lěčeneho swjedźenia w Něčzinje. Njedźelu wječor we 8 h. na Židowje biblijska hodźina, wutoru wječor we 8 h. muzski młodźinski swjazk, srjedu wječor we 8 hodź. ženski swjazk, šchiwórtk wječor we 8 hodź. biblijska hodźina. Swonka Budyšchina: Njedźelu pop. w 1 hodź. lěčeny swjedźeń w Něčzinje, póndźelu wječor we 8 h. w Kumwałdze, wutoru wječor ¼9 hodź. we Mulkej Dubrawje a Semizach, srjedu wječor we 8 hodź. we Biskopizach, pjatk wječor we 8 hodź. w Hornjej Hórzy. Zonjaza hodźina wutoru pop. w 4 hodź. w Budyšchinje.

S **Barta.** Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 h. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba w zyrkwi. Sběrka.

S **Budestez.** Rano we 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska a dop. ½10 hodź. serbska Boża słužba. Sběrka sa naschu zyrkej. (Farař Böttger.) — Póndźelu wječor w 8 hodź. evangelska młodosina słužba sa holzy na farje. — Wutoru wječor we 8 hodź. evangelska młodosina słužba sa młodźenzow w młodowni. — Pjatk wječor we 8 hodź. biblijska hodźina w młodowni.

S **Budyšchinka.** Pop. ⅓3 hodź. serbska Boża słužba, potym serbska spowědź (farař Handrik-Porschitki).

S **Hodźija.** Rano w 7 hodź. serbska žiwj. spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba.

S **Hrodźischcza.** Rano w 7 hodź. serbska spowědź se zwjatym wotkazanjom, we 8 hodź. serbska a ½10 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. Boża słužba sa młodźinu (rosrěčowanje.)

S **Hucziny.** Rano we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba.

S **Khwaczij.** Rano we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje (stud. theol. Pětsch-Drježdżanski).

S **Klukscha.** Dopoldnja ¾10 hodź. serbske kemschenje.

S **Klětnoho.** Rano we 8 hodź. serbska spowědź, we 9 serbska a ¼11 hodź. němska Boża słužba (farař Malink z Laja).

S **Kotez.** Dop. w 9 hodź. serbska Boża słužba (wjesny knjes kantor).

S **Lupoje.** Rano we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje, ¾11 hodź. dźěćikemschenje.

S **Malesche.** Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske kemschenje, dop. ½10 hodź. kemschenje sa młodźinu, ½11 hodź. serbske kemschenje. Pop. w 3 hodź. schesej. žónska słužba pola Schczěpanez.

S **Minakala.** Rano w 7 hodź. směje farař Kschižan z Klukscha němsku spowědź a we 8 hodź. němske kemschenje. — Wumrěła: **Marija Wilhelmowa** rodź. Reschez, **mandželska w Drobach, 73 l. 8 m. 20 dnjow.**

S **Njeswačzidła.** Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje. Pop. w 2 hodź. kemschenje za dźěći. Sšrjedu wječor we 8 hodź. žónske towarstwo pola Prejscherez. — Połkowana bu Marja Hana Krjeczmarka rodź. Benadez w Sarečzu, 44 l. stara.

S **Nošaczij.** Rano we 8 hodź. serbska Boża słužba, dop. ½10 hodź. němska Boża słužba a ¾11 hodź. Boża słužba sa dźěći. Sběrka sa Gustav-Adolfske towarstwo.

S **Porschiz.** Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska Boża słužba. Dop. ½10 hodź. poswjedźenje zyrkwinskeho pschedźiwstwa w thěwětarni. Dźěcźaza Boża słužba w Bojschezach dop. ½9 hodź. sa młodźinu, ½10 hodź. sa starsche dźěći. Pop. w 2 hodź. słužba młodych holzow w Porschizach.

S **Wóspork.** Dop. w 9 hodź. cźitańska Boża słužba — kantor Seibt.

S **Wósporka.** Rano we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba, w 11 hodź. Boża słužba sa dźěći (cand. Paleř).

S **Wóspork.** Dop. w 9 hodź. cźitańska Boża słužba — kantor Seibt.

Přilopk

Powyschene dowožne płaczisny za italske zitrony.

Statny kommisar za sa dohladowanje płaczisnow i dźeli: Dowožne płaczisny za italske zitrony žu so w cźasu wot konca meje do spočatk julija wot 42 na 95 litrow sa kaschdźit powyschile.. Jako pschiczinu tuteho powyschenja wudawaja hubjene žně w Italskej a wulka potrjeba w italskim wójsku. Njedźiwajo na naprawy na płaczisny dohladowazych instanzow, njeda so postupej płaczisnow za zitrony w Němskej zadźełacź. Na wuziwanje němskich dohodowych brěczkow k zhotowjenju limonadow a němskeho winowego cźikała k pschihotowanju kolotwje so tu pokazuje. Němske płodowe brěczki a němske winowe cźikało je w dohladowanju mjerje za tunje płaczisny na wikach.

16 franjenych pschi rosbuchnjenju.

W pinzy statneho chemiskeho wustawa we Warschawje dóńdże w tam samoschczenym laboratoriju wutoru rano k cźežkemu rosbuchnjenju, pschi kotrymž so 16 wobsahowom dźěła cźežko srani. Wschě narjadny a zyle sarjadowanje laboratorija so sniczichu a też drohotne nastroje w pschiliemi so z schachenjom wobschkodźichu. Pschi rosbuchnjenju so też wjele woknow wutłoczi. Podrobnosče a pschiczinu rosbuchnjenja so dotal wosjewiła njeje.

Zyle město so z wulkej wodu sniczilo.

Wulke powodźenja w prowinzy Honan je wosebje tež wobydlerstwo mea Yenchi cźežzy potrjechiło. W nozy pschedoby so woda pisches murje a haczenja a pschetrhowarjow wobydlerjow w sparu. Po krótkim cźasu běsche zyle město pod wodu. Jenoz weše měschczańskich murjow a někotre telegrafowe schczežory z wody tcza. Hacz na něchto stow wosobow je zyle wobydlerstwo pschi tym zabinyło. Wschě cźłowjeske woporv w powodźenym kraju rěki Yangtse so dotal ani zwěsćicź njedadźa. Sda pak so, so je powodźenje jenoz we wokolinje Jichang 500 žmjerjnych woporow žadało.

Napomozna hadźiza.

S města Marseille, kotrehož wobydlerjo zhebi rady wschelake schtuczki powědaja, kotrež njejsu zyle wěrne hódne, pschikhadża powěsć, kotraž ma zyle wěsče wěrna być: Stósnik běsche na Cours de Vieux Porte 28lětneho pschistajeneho nadpadnył, kotryž běsche duzy po puczu, so by 11 000 frankow hotowych pjenjes na banku donjesł. Stójtnik wutorhny pschistajenemu aktowu taschu, w kotrejž so pjenjesy khowachu a cźekny. Mějesche pak njeboho, so napomoz wołanje nadpadnjeneho měschczańskí sahrodnik sašłyschi, kotryž runje trawnik krjepjesche. Sahrodnik hadźizu na rubjeznika měrjesche a woprawdźe puschczi tutón aktowu taschu z pjenjesami. Zyle wschak so rubjeznik satraschicź njeda, dokelž wucźahny revolwer a wutřeli někotre raty do sahrodnika, tola jeho njetrjechi. Mjes tym pschiczinatachu też druzy a tohodla mějesche so, niepschestawajuz hadźiz, z wóčka.

Panika psched lawami w Darlington.

Ludźo psched lawami a lawy psched ludźimi cźekachu.

Na hermanku w Darlingtonje w Jendźelskej běsche so mała menažerija sahrodliła. Jeneho dnja pschihódże, młodźina ze wšěch na trysk, so lawy w menažeriji, tši po liczbje, puschczi. Klětka z wotewrjenymi a lawy žebi dołho njerozmysłnemu a wunđźechu na swobodu. Law cźo. 1 skoczi pisches płót. We sahrodze hedźesche runje knjeni Brannowa a cźitasche swojemu hólcźkej bajku wo lawje, kotryž bě žebi cźerń do nohi sakkoł. Hdyž lawa wuhlada, njeczakasche a njehladasche sa tym, hacz bě žebi też tutón law cźerń do nohi sakkoł a hacz wo jeju pomoz žada, ale wša swojeho hólcźeza na ruku a cźekny i nim do kupanskeje jstwy, hdźež so samkny. Law so mjes tym w sahrodze sašyndli, mózesche pak bórzy na to so sašo popadnycź. Law cźo. 2 saleźy se strachom psched roshorjenymi ludźimi na tšechu konservatorija. Tola tuta so pschekama a kral puiczíny hedźesche na ras sašo w samknjenej městnosći, z kotrejež najsterze rady so sašo do swojej klětki wróczi. Law cźo. 3 posticźeschе stróžemu pschihladowarjej, jeli je tajkeho izyła było, khětre śmějchny napohlad. Mjes tym so ludźo na dróhy schtoz mózachu psched nim cźekachu, cźekasche też wón kaž jeho nohi wunjeseschu, psched nimi — do swojeje klětki. S tym běsche lawika dźiwina w Darlingtonje so sašo do měrneho hermanka pschewobroczíła. Schto so z hólcźezami sta, kotrež tute roshorjenje sboudźichu, to wobja jenoz tuzi sami a nanojo, kotříž su jim tajke trysti sawěsće porjadnje wubili.

Wo wulke myto Němskeje,

wo kotrež budźe so pschichodny tydźeń pola Hohnstein-Ernsthal pschi najskepschim mjesynarodnym wobšadźenju wojowacź. Na wobrazu widźimy dźěl puca z Ionšcheho wubědźowanja.

„Hnydom žebi myžlach, so ma studźeń někajki brach. Wona wěso žaneje wody njedóstanje."

Haschka swoju nusu swojemu lubemu pschecźelej Worjeschkej wuskorži. Tutón jenoż jeniczke słowczko rjekny:

„Kuskowěschcźaty pruczik!"

„Kuskowěschcźaty pruczik?" knjes Haschka prajiwschi so saskroži. Wón mějesche njewujaznjene, njelube zacźuce, hdyž so wo kuskowěschcźatym pruczíku rěcźeschе. „Je to nusne?"

„To je jeniczki wupucź," pschecźel Worjeschk rjekny. „Chzu wschitko sa tebje wobstaracź."

Nasajtra popoldnju so Worjeschk sašo pola Haschkeje swójby pokasa. Wón brodateho, žuchego cźłowjeka zobu pschiwjedźe, kotrehož jako pruczíkarja pschedstaji. Haschka a Haschzyna psched pruczíkarjom wěsku hrózbu sacźuwaschtaj. Pruczíkar běsche pschemyślowaty.

Hdyž běsche tši palezizy a pokładżenu pomastu spožerał, wón nadobo poskano, stupi i domu a narěsa žebi tši widlischeza z wólscheweho drjewa.

„Njemycze jeho," Worjeschk schepny. Haschka a Haschzyna z napjatoscu poczinanje pruczíkarja scźehowaschtaj, kotryž leżownosć pschepytowasche. Wón se rukomaj machajo wocźi wuwalesche a njepschestawajuz njesrohumliwe rjekwa bórbotasche. Haschzynu spodźiwne zadźerzenje zuieho i widźomnym njemerom napjelni, cźehoż dla so wona na wokomik w thězy shubi; dyrbjeschе schalku žyłneho koleja wupicź.

Tu a tam pruczíkar posasta, pokasa runu měru na jemju a wuskorzi: „Tu!"

Stajnje, hdyž pruczíkar „Tu!" rjekny, knjes Worjeschk pschikhwataschi na wosnamjenjenym městnje kijeschk do semje tykny.

Stónczinje so zusy na kamjeń žydny.

„Něsto je w porjadku", wón rjekny. „Trjebacze na jenym z tutych městnow jenoż dwaj metraj hluboko ryczí."

Haschka zusemu wutrobicze ruku stókczi, a hdyž ju tutón do saka tykny, mějesche dźesacźhriwnowku w nim. Hnydom po tym Worjeschk z pruczíkarjom wotendże.

*

Pschichodne dny Haschka pilnje studnje ryjesche. Wón na tóżdnym wosnamjenjenym městnje dwaj metraj hluboko ryjesche.

Hdyž běsche wschitko hotowe, knjes Haschka mjes wschelakimi dźěrami wokoło běhajo so pilnje sa wodu roshladowasche, kotraž dyrbjesche so pokasacź.

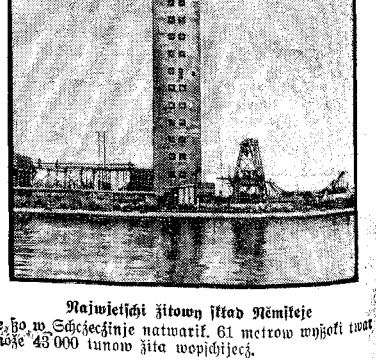
Ale ani jeniczkeje kapki so njepokasa, a Haschka běsche bliško sadwělowanja. Poda so na pucź do města, so hy so na wězywustojneho wobroczíł. Wězywustojny so pozmějwajo rjekny:

„Wěso smějesche wodu, knjes Haschka, hdyž mjenujzy deschcź dostanjemy. Wschi tutej tuchocze je po zyłej krajinje ledy studzeń, kotraž ma wodu. 192 lět tafle tuche lěcźo wjazy njemějachmy."

S tajkej wotmołwu knjes Haschka wotendże.

*

Jónu w nozy, někotre njedźele posdźischo, so deschcźowacź sapocza, a to tak žara, so ma Haschka někotre jednacze studnjow na swojej leżownosći. Někotre won njewě, kotre z dźesacź dyrbi sako samsetacź. kh.

Najwjetschi žitowy skład Němskeje

je so w Schczeczinje natwarił. 61 metrow wyšoki twar może 43 000 tunow žita wopschijecź.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domju. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 161 | Budyšin — Sobotu 13. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Služba we wójsku jako dźěl dźěła w dźěłarni

Psichi pschewjedźenju powschitkowneje wojeńskeje winowatosće za dźěłaćerjow a psichistajeńcow, kotříž na jene kěto je swojeho zwilneho dźěła wustupja, wjele hospodarskich a dźěłowe prawo naftupazych praschenjow nastawa, na kotrychž wotmolwjenje ma so wobsebje kedźbowacź. Kaž je znate, je so porucziło, so njejsmě tón, kotryž so z aktiwneje wojeńskeje słužby z cjeńcu puschći a so do zwilneho powołanja wrócił, psichi tym na žane waschnje schkodowacź. Słužba we wójsku ma so teho dla k słužbnemu cjasej w dźěłarni psichiličić. Tole postajenje je rozsudźaze psichi pschimérjenju mjedy a dowola a so dowolnosć puschczenja z dźěła. Sso hamo wot so rozumi, so so psichi samknjenju wo sjawnu słužbu abo psichi pozrědnistwje w privatnych dźěłarnjach na puschczenych wojakow najprjódzy dźiwa.

Porjad za zběrki nacionalsocialistiskeje strony

Němski pokladowy mischtr nazionalsozialistiskeje dźěłaćerskeje strony je porjad za sjawne zběrki a zběrkowite sasamjedźenja wudał. Za wschě zběrki nazionalsozialistiskeje strony je dowolnosć němskeho pokladowego mischtra w pschesamjenosći z němskim smuskownym ministrom trjeba. Przedy hač so njeje dowolnosć dała, njesmě so zběrka abo zběrkowite sawjedźenje sjawnje psichipowědźicź. Wschitke sawjedźerjo zběrkow su psichi swojim finanzowym dźěle njeswobmjesowanemu dohladowanju a kontrolli němskeho pokladowego mischtra postajeni. Młodostni wot 14. hač 18. lěta smědźa jenoż psichi pschewjedźenju zběrkow na dwórach a naměstach a jenož hač do zmérkanja z dobu skutkowacź. Dźěći niže 14 lět njesmědźa za k zběrkam wužiwacź. Psichendźenja pschećiwo tutemu zběrańskemu porjadej so po stronitym prawje a po statnym prawje khłostaja.

Jendźelscy frontscy wojowarjo w Němskej

Wopyt němskach frontskich wojowarjow w Londonje wotmołaćejo, pjeczo zastupjerjo wulkeho jendźelskeho swjazka frontskich wojowarjow, britiskeje legije, njedźelu na wjazorjownym wopyt do Barlina pschijědu. Psichi pschebywanju nědźenskich jendźelskich wojakow pola zastupjerjow swjazkow němskich frontskich wojowarjow a nawjednych mužow noweje Němskeje wo to pórědźe, wsajomne sańcźmjenje a pschećelstwo pohłubjeć a tak połěpschenju poćahow mjez woběmaj ludomaj źiwjeć. Niz wobźah aktiwneje politiki je městno za setkanje nědźenskich frontskich wojowarjow, spominanje na wulki cźěžki cźas, w kotrymž zwěr frontscy wojowarjo jako njepschećeljo stejachu, pokazuje puć za bromadźedźěłanje frontskich wojowarjow wschěch krajow. Runje woni su k temu powołani, so bychu mkodźinu za wsajomne sańcźmjenje ludow wocźahnyli a tak rozumjenje spěchowali, kotrež je z najlěpschim zakładom trajneho měra. Runje tehodła němski lud a jeho wjednicy zastupjerjow jendźelskich frontskich wojowarjow wutrobnje a se sprawnej wjeześelosću witaju.

Jendźelske wotpósłanztwo, kotrež je schtyrjoch offizierow a jeneho podoffizjera wobsteji, njedźelu 14. julija do Barlina na dwórnischcźo Bjedrichowskeje dróhi pschijědźe, hdyž jo zastupjerjo wulkich němskich swjazkow frontskich wojowarjow powitaja.

Litwinowa do Prahi přeprosyli

Kaž Prazske nowiny powědźa, je cźěskosłowakiske knjeżerstwo ruskeho ludoweho kommišara za swonkowne należnosće, Litwinowa, na wopyt Cźěskosłowakskeje pscheproschyło. Litwinow je pscheproschenje pschijał, kotrež je jemu cźěskosłowakski pósłanz w Prazy pschepodał.

Hłódnjenje w awstriskich koncentraciskich łěhwach

We wschěch awstriskich konzentraziskich łěhwach tyšaty politiskich jatych z hłodom mrěja, so bychu z tym pschećiwo hubjenej jědźi protestowali. Awstriske policajske wyschnosće so zarjekuja na praschenje rospowěsće wo liczbje jatych z hłodom mrějatych jatych dacź. Wyschnosće naschkarkatam hłódnjenja z krutym khłostanjom hroža.

Posudźenje jendźelskeje zwonkowneje politiki

W jendźelskim delnim šamje je pschi rosprajenju rěcze ministra Hoare wo jendźelskej zwonkownej politiki sir Herbert Samuel z liberalneje oppozizije prajił, so budźiske knježerstwo dyrbjało w prěnim rjedźe łětarskowny pakt se zwojimi župodami wobsamknyć. Němsko-jendźelske łódźerstwowe dojednanje budźiše so dyrbjało lěpje nałkwilnje wobsamknyć, tola dyrbjało so knježerstwo pokhwalić, so składnosć njeje pschepuschćiło.

Sa dźěłaćersku oppozizju major Attler rěkješe, kotryž Hoarowu rěcź sesadkarskim mjenowaše. Teź Winston Churchill ju po swuczenym waschnju z wótrocźu poćudźowaše. Knježerstwo je w poźlednim cźasu pokasało, kak so do wězow njesmě sapschimnyć. Wono je Swjatk ludow sešłabiło, shromadny bjesstrach pohubjenschiło, Němski sranjenje pschećiwo wodało a dorěcźenje Stresakskeje konferenzy rostschahło. Jendźelsko-francowske pschećelstwo je cźežko cźerpiło, kotrež Jendźelska dla swojeho łžabeho łětarstwa bóle dyžli hdy pschedy trjeba.

Lloyd George wobzarowaše, so Jendźelska po sdaczu nocźe, swoje winowatosće na podłožku Swjatka ludow pschećiwo Italskej nałožiła. Genjske wobsamknjenje z haprleje, po kotrymž so dyrbjesche skamanje měrowego srěcźenja zhłostacź, je drje pschećiwo Němskej wotmyślene było, tola so njehodźi, jemu měru za Němsku a druhu za Italiju nałožiś. Wón so nadźija, so so Jendźelska na zwojich pschećelow a swjatkarjow w Europje a druhdźe wrócźi, so by so ke skutkowanju sakrocźenju dóschło. Abeńwjnsy bu jara khrobły lud a wójna pschećiwo nim je zwažliwe pschedewsaće za Italiju.

Lloyd George potom wo dowolnosći prosche, so by někotre pschisłuchomnjenja wo Versaillejskim srěcźenju cźiniło. Wono je so z wumělnjenjemi bjespschikładneho rozhorěcźenja napisało. Potom Lloyd George wo mózným bronjenju Němskeje rěcźeše. Sa krótki cźas smjeje Němska najmózniše wójko zwjeta. W Streży za Němskeje jenostronske zranjenje srěcźenja z wótrocźu wotpokasali, tola je so potom něchto pschećiwo Němskej stało? Po wobsamknjenjach w Streży a Genfu je Hitler podmótke cźołmy twarił. Hdyž je sa to wobsamknjene pokhłostanje? Nowy ministerski president a nowy zwonkowny minister staj „wulkeho pschestupjerja" srěcźenja wutrobnje pscheproschłoj, so by někotre druhe „pschestupjenja srěcźenja" rospominał. Němska na Swjatk ludow hwilda. Italska to žane cźini. S krótka prajene, Versaillejske srěcźenje je jenoż hischcźe wulka hromada zmjecźow.

Sir Austen Chamberlain so pschećiwo Lloydej Georgej wobroći a měnješe, so ma Lloyd George zyle prawje, hdyž praji, ja je bóle dyžli něchto druhi za Versaillejske srěcźenje samolwity. Ale hdyž praji, so su so jenoż najkrucźišche Postajenja zakhowałe, je znadź špat, abo je so pschejaza se zwojimi spinjacźelskimi dźěłami zaběrał. Reparazije, jene i najwótrischich postajenjow, su so zhubiłe.

Na tymle městnje Lloyd George Chamberlaina pschetorže prajiwši, so je Versaillejske srěcźenje Němskej winowatosć napokazało, so dyrbi reparazije hač do poźlednich mozow płacźiś a pschi protestach konferwatiwnych na to pokasa, so je Němska hač do poźlednich mozow zwoju winowatosć dopjelnika.

Delni sejm pócmje

Hdyž dźěłaćerski sapósłanz Jones staje, so by rosprajenje w mjenje oppozizije skóncził, nadobo w zyłej delnej šejmownej elektriske žwětło hašny. Ministrojo a sapósłanzy běchu z hłubokej cźmu wobdaći. Jones praji, so njeje hischcźe ženje należnischo ministrow wo žwětło prosył. Hdyž spyta k njewidźomnym posłucharjam dale rěcźeć, jedyn sastojnik delnjeho šejma žwězu pschinjeze, so by ministerski kawku wobswětlił. Po něcźim so hischcźe někotre žwězy sastwocźischu a rosprajenje so w zmérkach dale wjedźeše.

Sapósłanz Griffiths na ważnu Hitlerowu rěcź pokasa, w kotrejž je němski kanzler rjekł, so je swólniwy, so pschi jednanjach wo dorěcźenju wo wobmjesowanju bróńenja wobdźělicź. Hač dotal njeje jendźelske knježerstwo žanych krocźelow cźiniło, so by Němskej napschećo pschichłało.

Eden rozprajenje skónči

Minister Eden w knježerstwownym mjenje wotmolwi. Wo němsko-jendźelskim łódźerstwownym dojednanju praji: „Jendźelske knježerstwo njepschisnawa, so so tole dojednanje sahadże hromadźedźěłanja pschećiwo jimja, kotrejž je w Londonskim protokollu z 3. februara a w Stresakim wobsamknjenju, kotrehož so jendźelske knježerstwo krucze dźerži, postajene. Eden potom porok wotpokasa, so Jendźelska je Streśakimi swjatkarjemi hromadże njedźěła, a so njesmě wjazy dwojostronske dojednanje wobsamknyć. Tale kritika runje tak sa francowsko-ruske srěcźenje płacźi, kotrež Jendźelska nochze kritisowacź.

Jendźelske knježerstwo při wothłosowanju dobyło

Na kónzu rosprajenjow so wo namjece dźěłaćerskeje oppozizije, kotraž so pschećiwo knježerstwu wupraji, wothłosowasche. Knježerstwo z 236 pschećiwo 40 hłosam dobyło. Wjele sapósłanzow bě šejmownju hižo prjedy wothłosowanja wopuschćiło.

Brónje w Parizu zebrali

Parižska policija je pjatk jenu chěžu pschepytała a brónje sebrała. Polskniježerstwowe nowiny wo tym jenoż pischu, so su pola jeneho pschestupnika tśěły sebrali.

„Petit Parisien" powě, so je je pjeczo 350 z wjetscha Mauserskich tśelbow sebrało. 50-létny pschestupnik wudawa, so z bronjemi wikuje.

Marxistiske nowiny „Populaire" chwalja wědźecź, so je Parižska policija dwaj cźeskarjaj wosaj z kaschćejemi, polnymi revolwrow, sebrała. Prěni cźěłitny wós je zwój nakład w 16., druhi w 17. wokrjesu wukładł. Policija je wobaj nakładaj sebrała. „Populaire" wudawa, so su brónje sa wohnjowych kschižerjow postajene byłe.

Pryncregent Pawoł w Sinaia

Juhosłowjanski pryncregent Pawoł je pjatk w 11 hodźinach do Sinaia pschijěł, hdźež jeho kral Karol, trónski naślědnik wulkowojwoda Michał a wschě knježerstwowe hobustawy z ministerskim presidentom Tataresćom a z wonkownym ministrom Titulescom powitachu.

Po postrowjenju so knježerstwowe hobustawy w Titulescowym salonowym wozu shromadźichu, hdźež mjesesche zwonkowny minister dwohodźinski pschednoschk wo zwonkownopolitiskim położenju. Pschipołdnju kral Karol w hrodźe Peleschu hosćinu wuhotowa. Na to bě konferenza, pschi kotrejž so kral Karol, pryncregent Pawoł, ministerski president Tataresću, zwonkowny minister Titulescu a wójnski minister general Pawoł Angheleścu wobdźěłchu. Pryncregent Pawoł Sinaia njedźelu wopuschći, so by so do Wieda podał, hdźež smjeje pónjdźelu rozrěcźenje z grichiskim wójnskim ministrom Kondylisom, kotryž so z Roma wrócźi.

Na rozrěcźenja w Sinaia a Wiedu so dla wotmyślenjow awstriskich monarchistow, kotříž su hižo pschihoty za nawrót Habsburgskeho kježora cźinili, wulka ważnosć kładže. Kaž je z derje wobhoniteje strony zhłyschcźe, staj so pjeczo Rumunska a Juhosłowjanska rozhudźiłej, pschećiwo wobnowenju awstriskeho knježerstwa z wojeńskej mozu sakrocźicź, dokelž bychu Rumunskej a Juhosłowjanskej z awstriskeje monarchije stajne strachi hrožyle.

Swonkowny minister Titulescu je so psched krótkim z swojeho puczowanja z Londona wrócźił, hdźež je po puručnosći Małeje ententy a druhich balkanskich krajow jendźelskemu knježerstwu Habsburgske praschenje rozłožił. Titulescu je pjeczu rjekł, so so po ménjenju Małeje ententy se pschekazanjom Habsburgskich planow też wójnje w Abessinskej sadźewa.

Wusud wójnskeho suda přeciwo španiskim revolucionaram

Wójnski sud w Albacete je w prozeßu pschećiwo 69 oktoberskim revoluzionaram, kotříž běchu w měsće Villa

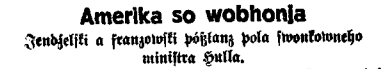
Noble schkodu nacźinili a nĕkotryź polzajiskich sastojnikow skónzowali, wutkud wosjewik. 31 wobskorźenych so ke khłostańi po 30 létach, 17 wobskorźenych ke khłostańi po 1½ hacź 12 lĕt sahudźi. 21 wobskorźenych je so wuwinowało.

Amerika so wobhonja

Jendźelski a franzowski pósłanz pola swonkownego ministra Hulla.

Po rozrĕčenju, kotrejž bĕ amerikanski swonkowny minister Hull s italskim pósłanzom mĕł, je so wón teź s jendźelskim a franzowskim pósłanzom wo italsko-abesynskej krizy rozrĕčał. S amerikanskeho knježeństwa je so wo tym dźĕliło, so je so rozrĕčenje jenoź na wobhonjenje samjefowało.

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 13. julija 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Čłowjek je twjerdši dyžli skała, a zlamanliwiši dyžli jejsko. Juhosłowjanske prajidmo.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 748, hygrometer +4, thermometer +27. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer +4, thermometer w nozy +16. — Po śpĕchnym wotkhadźe rusłeje niziny ke Kaspiskemu morju je so wliw Azorskeje wyschiny po zyłej Europje sejznył. Szrjedźišćo wyschiny drje leźi nad Połnóznym morjom a nad Schwedźsku a tohodla mamy w zyłej Němskej połnózne wĕtry. Na južnym dźele Azorskeje wyschiny wupschestrĕwa so cźopły subtropiski powĕtr k połnozy. Pschećiwo khłódnym połnóznym wĕtram so s wuspĕchom pschedobywa. Mocna sadźewa teź, so so temperatury žyłniśicho sniža. S pschemĕnjenjom wjedra pschi wyšokej powĕtrowej cźeži njemóžemy wocźakowacź.

— **Wuhlady na wjedro: Slabe wĕtry, łuchu, swjetscheho dźela jasne a bjes mrócźelow, jara cźopło.**

*

— **Dla wuporjedźenjskich dźełow na khicźowanjischcźu Swonkowneje Lawskeje haśy a Holschćanskeje haśy budźe wot 15. julija Hoschćiz haśa mjes Swonkownej lawskej haśu a mjes Seminarskej haśu dwaj dnjej dołho sa jĕdnym wobkhad sawrjena.**

— Stwórtk popołdnju ½ hodźin zastupi 4000. wopytowar do jubilejneje łuźiskeje wustajeńcy. Bĕše to knjez farar Mić z Njebjelćic. We witacej žurli prepoda jemu knjez direktor Biehl jako čestny dar 10 hriwnow. 4001. njezbožowny wopytowar, kiž tole pisa, přeješe tohorunja bjez zawisco wjele zboža, dokelž hišće wjetše myta kiwaja tym, kiž budźa 5., 6., 7. atd. w ličbjo połnych tysac.

— **W kino „Jedermann"** pokasa so w cźasu 11.—14. julija wulki a mischtrowski synkofilm „Kongres rejuje". Je to měšcźeńca luoscźe, politiki, hrajkanja a pryslojtoscźe, žłóncźna kupel wjeselosće. Hdyž hraja Conrad Veid, Lil Dagova, Paul Hörbiger, Wele Sandrock a hłownje Lilijan Harvey, tak je wulkotnosć filma hižo sarućena. Pschekkapi wobejźe w žiwojej pyschnosći. Dale pokasuja so pschisłimy „Łśi rubićźniźy w kożuchu" (kulturny film), Usa-kabaret-film a Fox klinczaju tydźeń, žu tehorunja dosć sajimawe. Tohodła je wobejźe wopyt tuteho programma doporuczenja hódny.

— **Wobuźne muchi** so někto w cźełym cźasu w nasćich bydlenjach njewschédnje rosmnoża. Mucha je jako rosschérjeńka bakterijow, je jara straschna a tehodła hischcźe dosć mało wobkedźbowana. Dokelž so mucha wschudźe žydnje, pschenjeseje lohko hnijaze a jédojte bakterije na nasche jédze. S tym so husto dosć bekterije straschnych khorosćow pschenjesu. Hischcźe wjele straschnisće su kalcete muchi, dokelž tute khorosćze do kreje sahadźa. Tehodła njemóže so naschim hospodam dosć radźiś, so bychu wsche jédze derje pjched muchami skhowali. Jédzne a mjazne žytki njeśmĕdźa muchám pschistupne być. Też njech so w haptyčkach brĕdki pschecziwo mucham kupuja, so njeby so rosmnoženje pśches měru stało.

Deschcźik njepschinóde.

Hižo zyły tydźeń hladamy k njebju hacź so mrócźalka s wokhłódźazym deschcźikom njebliži. Zyła pschiroda je lacźna. Wschudźe wulka žuchota. Mrócźele procha honja so po dwórach a po puczach. Sahrodkarjo njemóža dokrjepicź. Druhdy drje so mrócźalki na njebju tworja, tola wĕtšik je bórzy saso rozehna. Nima waschnja, zatat praji. Hdyž też je so nimale wschudźe se žnjemi sapoczało, by tola khłódny deschcźik, wosebje naschim dźeczełam a wotawam derje spomožny był.

Cźežke njezbožo s kokom.

Jedyn Žitawśi wobrydler, kotryž chyśnje do pschednoschka, jědźeśe je swojim kokom khĕtro nahłu Lazaretsku dróhu dele. Pschi tym sapraji jemu šamokhód. Kolesar spyta wotskocźiś, tola bĕ cźe tomu hižo pschepoźde. Padny a stama žebi pschi tym nohu. Prĕnju pomoz poskićiśischtaj jemu w blischkosći bydlazaj sanitetnikaj. Postarałchtaj so wo to, so so do khorownje pschewjesu. Sa kóždeho kolešarja je nusne, so so prjedy hacź so na nje žyda, pschešwĕdcźiś, hacź je dospołnej w porjadku.

*

S **Budyšez.** (Stawnišće powĕsće.) Narodźiło je so: 6. 7. dźěłaćerjej Sandrijej Richardej Rychtarjej s Budyšez/Raschowa, dźowka. — 7.7. pschekupzej Adolfej Herbertej Tuckerriedelej s Budyšez/Raschowa, žyn. — 10. 7. tatarjej Gerhardej Bjedrichej Kopcźi s Budyšez/Raschowa, dźowka.

Se **Skoneje Borschcźe.** Bur Winkler je swoju hródź powjetschił, dokelž jemu stara wjazy wulka dosć njebĕše. S pschikupom někotrych leżownoscźow je jeho wobsedźenjstwo powjetschiło a s tym teź jeho wobstatk na skoncźe. Wutwar je nĕhdźe 10 metrow dołhi. W nim samĕcźi trawjeńt a žwinjage khlĕwy a teź kurjesiź. Twar wutwjedźe firma Löhnert & Rötschke w Budyšinskim.

Se **Skoneje Borschcźe.** Bur Wanga twari swojemu hižo w łońšćim lĕcźe pschiprawjenemu sitej hischcźe dalsche. S trĕbnymi ryjeźiśimi dźĕłami je so hižo sapoczało. Teź bur Morm je žebi wulke sito natwariś. Wschi nĕcźišćej žuchocźe pak njeje wjele wuhladow na rjane wotawowe žně. Njedostatk na wodźe hižo saso wschudźe sacźuwamy. Loni dyrbjachmy žamo hacź na Ssmochcźanske łuki po wodu khodźiś.

S **Trjebjeńzy.** Schtwórtk wjecźor wokoło 10 hodźin bĕsche žo 17lĕtna žłužobna, kotraž w Schkodźiź hoscźenzu žłužeśe, wot domu wotpalita. Dokelž njebĕše hischcźe pajtk rano domoj, so sa njej śledźeśe. Wschi Hoffmannej basenku namatachu jeje drastu. Wocźakowanje, so je hołza, kotraž płuwacź njemóžeśe, wjecźor kupaś schła, hó žo s tym wobtrucźiło. Po wotpuschcźenju wody s basenka so jeje cźĕło namaka. Nasćerkje je ju Boža ruckźa sasak. Nĕkotsi pózdni kuparjo žu ju pjecźa wjecźor tam widźeli.

S **Maleschez.** Stawnišće powĕsće sa druhe schtwórcźĕlěta 1935. Narodźiło je so: 8. 4. tatarjej Emilej Erichej Domaschzy w Malescheźach, žyn. 15. 4. skałarjej Emilej Marej Pollnikej w Malescheźach, dź. 1. 5. Niemandźelskej holcźi w Delnjej Hórzy. 21. 5. skałarjej Pawołej Richardej Jenzy w Drobroscheźach, žyn. 4. 6. tatarjej Janej Hermanej Bĕrzy w Płužnikezach, dź. 7. 6. tatarjej Hermanej Pawołej Kobanej w Delnjej

Prĕnja wucźba wo wulkolĕtadłach.

Stary a nowy wučeŕ

Powĕdańcźko wot Jakuba Nowaka-Kaschećanskeho.

12] (Pokračowanje.)

„Mĕnjach runje, so s tym kedźbliwosću mjenje rospjerscham, hdyž němšći rĕcźu. Njehodźi so tola prĕcź, so žu schule tak sarjadowane, so dyrbja dźĕcźi němšku rĕcź dospołnje nawuknuś a w tutej rĕcźi na wschu wotmołwjecź móz. Tuž mĕnjach dźĕcźom s tym prózu a dźĕło wołóžiś, so je jenoź na tu jemu rĕcź šwucźowach."

„Wobajcźe, knjes wučeŕ, tute nahlady sdadźa so mi tola khĕtro wopacźne. Kak móhło to dźĕcźom duchowne mozy rospjerscheź, hdyž wscho najprjedy tak žłyscha, kaž žu tow ot makosće šwucźene? Tak jim tola njesnata rĕcź frosmyśliwosć wĕzy njewobcźežuje. A wĕrcźe, runjeż bychu dźĕcźi teź k nuzy wĕz sajschijale, tak tola njeje, kaž hdy bychu ju we macźernej rĕcźi žłyschale. Wot młodych lĕt njejźu niczo hinasche žłyschale; s wĕstymi žłowami žu w jich małych hłowach teź hižo wĕste wopschijeca sjednoczene. Mjenujcźe jim žantżnu wĕz je wschédneho žiwjenja, kiž wone po žerbšću žnadź wschédnje tak a tak husto mjenuja, němšći haj, wone to rozumja, ale niz tak khĕtrje, tak žnadnje mohł rjez, niz s tajkej luboscźu a radoscźu; njedopomnja žo, kak šnata jim ta wĕz, so maja ju doma žnadź wschédnje w rukomaj; žłowo wostanje jim prózdny synk. Na to pak dyrbi so tola pschi kubłowanju dźĕcźi pschede wschĕm hladaś, so so wschĕ powuczowanje po możnosći k tomu pschisamknje, schtoż wone je wschédneho žiwjenja nasłonja a šnaja. A kak mohło so to lĕpje stacź hacź w rĕcźi, kiž doma žłyscha a trjebaja."

Dubšći samyślenu stojesche a niczo njewotmołwi. Tuž pokračowaschce stary wučeŕ: „A nimo wscheho teho ma wucźeŕ teź žwjate winowatosće napischeźo žwojemu narodej. Dźĕcźom dyrbi so luboscź k macźerščinje do młodych njewinowatych wutrobow sasćipĕcź. S wottkel chyzła so hewak posdźischo namakacź?"

„Dźĕcźi dźe tola doma jenuž žerbšći rĕcźa a rĕcźecź žłyscha; njemohło jim to dožahacź?"

Wawrikej so wócźży sabłyskny schtej, — tajkeho žłowa njebĕ žebi wĕsće wot žwojeho nasłupnika hladał — won wotmołwi s tschepotazym hłosom: „Knjes wučeŕ, to sawĕsće wasche pscheswĕdcźenje njeje; to by rĕkało, so dyrbi so w šcźuli sniscźicź, schtoż žu dźĕcźi doma nawuknu. Nĕ! Podpjeracź dyrbitej so starschcźeju a wucźerjowa próza a niz jena druhej napischeźiwo dźĕłacź. Dźĕcźo žebi wucźerja a starscheju nimale jenak jara waži; schtoš tu abo tam cźešcźene widźi, to je teź jemu žrjodze. Tehodła dyrbi so teź wot wobeju tak wjele kaž možno po žantżnym puću wodźicź, so njeby tryeba roskora w nim nastała."

Dubšći wobžarowasche žwoje mało pschemyślene žłowo a praji: „Widźu, knjes wučeŕ, so dyrbju hischcźe jara wjele wuknuś, prjedy hacź budu wasche mĕtno hódnje wupjelnicź móz. Wostańcźe mi teź pschichodnje žiwĕrny radźićeł a Bóh sawĕsće so k dobremu konzej dowjedźe. To, schtoż sće mi dźensa prajił, chcu w dalschim po możnosći wobkedźbowacź."

Dubšći poschkći staremu wucźerjej ruku a tak dźĕcźitaj sałso jako najlĕpschaj pschećelaj, po cźmowym šhodźe dele do šwow, hdźež bĕcźitaj žebi macź a Leńka mjes tym hižo žiwĕzu šahwĕcźiłoj. Teź jimaj njebĕ so sa dołhi cźaš, kiž bĕcźitaj wucźerjej horjeka pschebywałoj, wostudźiło. Mĕjcźitaj dźe žebi dosć powĕdacź a nimo teho dźe žebi wobej mjelcźo myślescźitaj, so tam wucźerjej podarmo tak dołho njejcźitaj. Wĕšty njemĕr drje w kóždej wutrobje knjeześe, ale žana njechasche jón druhej pokasacź. Hdyž wucźerjej s nježelym wobliczom sastupischtaj, bĕ teź jeju wjeselo dospołne a wulke.

Hischcźe schwarnu khwilu žedźachu wschitzy hromadźe a hdyž bĕcźitaj so stary wucźeŕ a Leńka wotžalitoj, na druhi dźeń Dubšćeho a jeho macź na bjeźadu proscho, praji macź k žwojemu žynej: „So je waju rosmołwa wobeju spokojiła, žym na wamaj widźała. Teź ja žym so s Leńku derje sabawjała a špótnała, so je pĕkna hołza —sa tebje pschejara duschna," pschisłaji žmeżo.

„Ssmĕm so nadźijecź?" praschesche so Jan a bĕ widźecź, so s njemałym strachom macźerinu wotmołwu wocźakowasche.

„Sdasch so jara šmužity być!" žortowasche macź. „Po mojim sdaču njetrjebasch so bojecź; wĕsće cźe njeschpokaka."

* * *

Leńka wokoschi nana, prjedy hacź so k měrej poda, s wobjetitej luboscźu, so pschi tym praschejo: „Nĕ wěrnu, luby nanko, so saso s nim do žyła spokojom?"

„Haj, haj, ty mała lischka," žmĕješe so nan. „Tebi je to žnano najwóle na staroscźi!"

„Spi strowy, luby nanko!" a sbožownje so wuzmĕnkujo bĕžeśe Leńka do žwojeje komorki.. Jeje wjecźorny pacźeŕ bĕ dźensa pokneje nutrneje dźakownosće.

VII.

Leńka bĕ so nasajtra k cźešći Ludewo wopyta, kiž wocźakowasche, rjenje wupschschika a žedźeśche nĕšto, hdyž bĕ so s popołdnischich Božich šłužbow wrócźiła, pschi wokniže, rane židźane rubišćicho wobrubjejo. Nan sa blidom žedźe, žwoje lube „Sserbske Nowiny" cźitajcźe. Wobaj mĕjeschtaj myśle tak na žwoju wĕz šłoženu, so lĕdma pytnyschtaj, so bĕ so do duri šaklepało a Dubšći šastupił.

Leńka wscha sastrózena poskoći a chyžnje rubišćicho, kiž bĕ jej pschi tym s rukł wupadnyło, šhowaca, ale młodny wucźeŕ bĕ je hižo wobladał a s radoscźu šoji žwojej wozi na kniežinne wobliczo; możeśe dźe. žebi žnadnje myślicź, so dyrbjeśe tuto rubišćicho nasajtra pschi puschcźenju mejeschmrjókowy wjerschk debicź a so bĕ je Leńka jemu wobladaca dała, bě jemu za dopotaś, so możeśe žebi je pschederejemi throble se schtoma wubracź a žebi s tym najrjerschu knjeżnu, žwoju Leńku, za rejwarku wuswolicź. Pschepad drje dyrbi pschi tej pschileżnosći rosžbudźiś, s kotrym hólzom ma žana hołza rejowacź, pschetoš kotrejuž rubišćicho žebi žadyn pachoł se schtoma wośmje, ta dyrbi jeho rejwarka być, ale kaž tu widźimy, wobźa rjane hołczki pschipadnje tola žnadnje pucź pokasacź tam, hdźež jich wutraba cźeknje.

Dźe dha macźe žwoju macź, knjes wucźeŕ?" praschesche so nje tym Wawrik.

„Pschihdźe hnydom, knjeże, je jenoź pola mojeje hospodyje so swónkowneje sałoźiła. Dyrbi so tola dobrej hospodyje dźakowacź, so so sa je žyna tak žwĕru stara."

Macź bórzy na to dóndźe. —

(Pokračowanje sćehuje.)

Hórzy, hyn. 22. 6. wucžerjej Wilhelmej Margottej we Malešezach, hyn. 26. 6. njemandź. hólcźka w Delnjej Hórzy. — Do mandželstwa stupichu: 21. 4. ratarśki pśichłapjaśeny Jurij Willi Philipp w Radebergu ſ hospodarśkej pomocnicu Friedu Hilźu Schusterez w Pluźnicy. 17. 5. bźełačer Wilhelm Arnošk Kśiźan ſ Pluźnicy, ſ domjazej Hanu Hilźbjetu Lehmannej ſ Pluźnicy. 25. 5. ſkakaŕ Kurt Richard Kalauch ſ Pluźnicy, ſ pśichodnarku Ellu Gertrudu Tammej ſe Shorjejza. — Wumrźeli: 21. 4. źiwnoſcźerka Maria ſwud. Bobanowa rodź. Kobanej ſ Delnjeje Hórki, 72 lět. 25. 4. morwonarodźeny njemandźelśki hólc w Delnjej Hórzy. 25. 4. bźełnaŕ Jan Hobrat ſ Maleśhez, 87 lět. 29. 6. rybaŕ na wotp. Jan Bohuwěr Preuß ſ Delnjeje Hórki, 74 lět.

S **Nježwaćidła.** Se ſpocžatkom t. m. widźimy we Cźornjej wodze wot Nježwaćidłeho rźeśaka hacź do Schleſchowa a teź w Nowej Wźy ludźi ſ mźerjazymi natrojemi dźetacź. Nźiko ma ſo regulaźja Cźorneje wody wopraſowźe pśiſchewjeścź a ſ tym ſo dawne pśiſchecźe pśichźeźazych dopjelniścź. Wudawki ponjeſe po 60 proz. ſtat, po 20 proz. wokrjeſ a po 20 proz. maja je pśichźeźazyn njeśćś. Tucźi wſchak hychu ju najradſcho na 15 proz. ſtiśćź, dokelź ſo tu dźeła wo ſamych mjeńratarjow jedna. Dźekowa źiźuźba w Nježwaćidłe śmźe ſnajmjeńſcha na poldra lěta ſa ſto ludźi dźeła. Pucź ſe Shleſchowa na ſtatnu dróhu pśchi Starej Zyhelniźy ſo pśchepołoźi a nowe moſty ſo tu natwarja. Nźeźniśćko rźśi ſo jenoź we wulkich źeklach a ſawinjenjach wuruna a teź rjane duby woſtanu ſtejo, ſo njeby ras krajiny ſo śniśćźł. Hiſchcźe tutón mźeźaz ma ſo ſ dźełami ſapoczećź, dokelź ſo wożebitych cźejow ſe źaneje ſtrony cźiniść njebudźe.

Ze **Sernjan.** Žurla hoſcźenca je ſpodobniśi napohlad doſtała. Hoſencaŕ daſe ju ponowić. Tute dźeła wuwjeźe kniez Bilk z Kukowa. Kaž w naweśtku cźitamy, ſo jutśe njedźelu porjeńšena źurla zaſo pśeni króſ ſwojemu zamźerej pśepoda.

S **Pśowjow.** Sſrjedu popołdnju ¼4 hodźin ſta ſo tu wobźarujomne njeźoſo. Knjeni Hoach, kotraj na ryczelńe dźeła, ſaja Boža ruczka wſchi wotbźeranju źita. Njeſoſožohnu ſ wołom do jeje bydlenja dowjeſechu. Dr. Liebe ſ Khróſta jej pśeńju pomoc poſtiśi.

Se **Ströže pola Wulkich Sdźarow.** Tudyſchemu dźełacerjej H. pokradny ſo we Wulkich Sdźarach w dworje jeneho ſ tamniſchich hoſcźenzow nimale zyle nowe muźe ſe kolo ſnamkí „Unio“. Kolo na cźo. 13 673, ma cźerwjene wobrucźe, elektrikłu źmźeju, źołte ſwjena. Schtóź wźeźnto wo nim ſhoni, njech to ſdźeli ſtrażmiſchtrej we Kulowje.

S **Wojerez.** Sa veterinrneho radu bu ſtótny łźekaŕ dr. Schröder pomjenowany.

S **Kśetneho.** Wjeczorna hudźba budźeſche ſobotu wjeczor wſchi wſchźeźnoſcźi 151śetneho wobſtaćźa evang.-luth. poſawnſkeho khóra pśched evangelſkej zyrkwju. Njedźelu ¼12 hodź. budźe poſawnſki khór na wjeźnym naméſće ſudźićź.

S **Mikowa.** Pśichodne ſherbſke Boże źłużby budźa 21. julija popołdnju ½2 hodźin.

Ze Sakskeje a dalſich krajow

S **Lawalde.** Sſrjedu wokoło 2 hodź. pśchejźeźe cźežky **autowy cźah dźiwadłoweho pśchedſtajerja Kurta** Schönу ſ Jitawy naſchu wjeſź. W bliſkoſcźi khiżowanſchcźa Lawalde—Schönbach pśchinźe dźiwadłowy pomoſnik Pawoł Müller ſe Jitawy ſ ſwojej nohu pod pśeńje kolo druheho woſa a bu 20 metrow daloko ſobu wlecźeny, pśedy hacź wjednik bulldoggi njeſoſoo pytnu a cźežity cźah ſaſtaji. Sranjeny dźiwſche mjes woſomaj wulećź, jako w ſamźnym wokomiku naſkadny wóſ Lubiińſkeho pśchetrjebańſkeho druźſtwa w napſcheźiwnym ſmźeru dróhu pśekwaſche. So jeho njeby zuſy wóſ pſchejeł, ſkoźi Müller wróćźo a je pśchi tym na njeſoſowne waſchnje padnył. So by cźežko naſkadeny bydleńſki a naſkadny wóſ pſches jeho cźełko njeźeł, mźeſeche wón duchapśchitomnoſcź, ſo ſo krucźe ſpódneho woſa dźerżeſche. Sanitetna kolona dowjeſy cźeſkoſranjeneho do Lubiińſkeje khorownje. Njeje zyle wuſamknjene, ſo dnrbi ſo ſranjenemu noha wotewjacź.

S **Hródka.** (Motorſke kolo ſajźźe do żeleſnicy.) K cźeſkemu njeſoſoju dóńźe ſchtwórtk wjeczor pola Hornich Teſchnitz. Na khiżowanſchcźu dróhi Hródk—Drjowk ſe żeleſnſkej cźaru do Prožima ſraſy wokoło 6 hodź. wjeczor cźekrjazy wóſ pſchi njeſchkitanym żeleſnſkim pſchekhodźe ſ motorſkim kolom hromadźe. W pśchiwoſu motorſkeho kola żeźeſche ſtraſchmiſchtr Joſef Kalabis ſ Opole, na żeźe jeho żyn Jurij. Cźekrjazy wóſ motorſke kolo hrabny a je kruch pucźa ſobu wlecźeſche, doniž dospołnje noſbite leżo njewoſta. Wobaj jźźerjej ſo ſtraſchnje ſranſchtaj. Wuczeſ Cſch ſ Hródka, kotryż na bliſkim brajniſcheju pſchebywaſche, pśeńju pomoc poſtiśi. Teź łźekaŕ ſo bórſy ſa-woła a poſtara ſo wo pſchewjeſenje ſmjertneju ſranjeneju do Hródka. Tam ſtraſchmiſchtr bórſy wumrź a jeho żyn tam leži w bźeſnadźitym ſtawje.

Němski Čerwjeny kśiž wokrjesny zwjazk w Budyšinje

Wuſlźdk łźtuſcheho dnja Cźerwjeneho kśiża je ſo dźiwajo na woporniwoſcź wſchźeh ludowych worſchow i tym ſamym wupźeham, kaž druhe lěta kónowaŕ. W Budyſchinje bu tutón dźeń pśichładny jako dńatny wopor ſa němſki Cźerwjeny kśiż. Dźakujemy ſo wſchźem daricźelam a pomonzikam, kotśiż ſu ł dobremu wuſlźdkej ſwoje mozy dobrowólnje do ſłużby ſtajili.

Sdar Hitlerej!

W Budyſchinje, dnja 13. julija 1935.

Lieſe Keerl. Dr. Witt.

Se **Shorjejza.** (Khroble paduſchſtwo na hłownej póſcźe.) **Wutoru wjeczor pokradny njeſnaty cźłowjek na póſcźe na Dwórniſchcźowej dróży tudyſchej wuczobniży, kotraż dńyſche po pśchikaſu ſwojeho dźełodawarja wjeſchu ſumu pjenjes nutſpkacźiſcź, 100 hr. Paduſchſtwo ſo w tym wokomiku wumjeźe, jako pjenjeſy pśchiprawjene ł pśchijimanju leżachu.**

Se **Zitawy.** (Pohoncź ſe ſapſchahom ſ naſzypa padnje.) **Pśchi bacźe pola piwarńje padny pśchi ſenſkich dźełach ſapſchah ſ dwěmaj konjomaj hromadźe ſ pohonczom ſ naſzypa. Pohoncź ſo pśchi tym cźeſko ſrani a dyrbjeſche ſo do khorownje pśchewjeſcź. Konjomaj ſo niczo njeſta.**

S **Drježdźan.** Schtwórtk pśchipołdnju ſraſyſchtaj na Sedanowym naméſće autaj, ſ kotrejuż jedyn ſe Sedanſkej a druhi ſ Hórſkeje dróhi pśchikhadźeſche. Jedyn ſ woſow ſo powrócźi. Pśchi tym ſo wjedniźa woſa 45 lět ſtara žona cźeźko ſrani a jeje 18 lět ſtara dźowka lóże ſranjenja poczerpi. Zona dyrbjeſche ſo do khorownje pśchewjeſcź.

Pśilopk

Natario dyrbja knihi wjeſcź.

Po wukaſu ſtatneho finanzneho miniſtra dyrbja ſo ſa hoſpodarſke lěto 1935/36 wſchitke ratarſke pśchedwjeſaca wot 1. julija 1935, kotreż pśchedpokkadу § 161 wotrźeſ 1 liczba 1 pižmikow A abo C abo E ſtatneho wotedawaneho wukaſa (Reichsabgabeordnung) dopjelnja, knihi wjeſcź. Tute pśchedpokkady ſu, jeli je wobrot wſchźichi hacź 200 000 hrimnow abo ſamożenje wſchźicheje hacź 100 000 hrimnow abo cźiſte dokhody 6000 hrimnow pścheźahuja. Nimo běžnych ſapiſkow wſchźeh nakupow a pśchedacźow ma ſo ſapiſ ſtotu, ſapiſ naturaliſow a ſapiſ wupſtacźenja mſdy wjeſcź.

Spśicźna źmjerćź.

Wobźaruſomnohódne njeſoźe potrjechi 25śetneho Bracku w Deſſawje. Jako tutón wjeczor domoj pśchińźe, ſtorcźi pśchi wuſlźkanju łoſchle do honacźa pkunowje lampy a potom ſo ſpacź leźny. Pkun wukhadźeſche ſ lampy a rano namakachu Bracku bjes wědomja leżo. W khorowni je na to wumrźeł.

Měrne dobyźe Emſkeho bahna.

Němſka młodźina nźikole Emſke bahno do płódneje ſemje pśchetworja. Wyſchſchi pólny miſchtr dr. Krüger na to pokazuje, ſo tam, hdźeź je dotal niczeji kraj był, nowe wźy ſ kśeźatymi ſahonami naſtawaju, mjenujcź w Emſkim bahnu w połnóznej Němſkej. Tutón kraj ſo wot Emſa hacź k hollandſkej mjeſy wupſchiſcheźera. W 25 lěhwach dźełoweje ſłużby je 4000 muźi ſe wſchěch němſkich ſtron ſaměſcźenych, kotśiż ſu ſo dobrowólnje ſa tole pioněrſke źeło ſa Němſku ſamokwilo, najpryźdzy na 50 000 hektarach ſaporzało dźełacź. Wicho hromadźe dyrbi ſo 200 000 hektarow noweje role dobyć, hdźeź na kórzu 150 hacź 170, haj žanjo 200 zentnarjow běrnow a hacź 20 zentnarjow rožki naroſcźe, tam hdźeź je dźeńźa lědma nźichto khudobneje pizy namakacź. We wokolnoſcźi lěhwow, hdźeź je kraj hižo wobdźełany, ſu hižo kraźnje ſo roſwiwaće ſahrody, hdźeź kwětki a ſelenina roſcźe kaž w Hollandſkej.

Pcźoſka njeſtuſk pſcheradźi.

W Gödingu w ſužnej Morawſkej ſo pcźołki jako źwěrni ſtražowarjo doma wopokaſachu, do kotrehoż ſo paduſchi ſadobywachu a ſ kotreho źeńi drohotnu pychu a druhe drohotne wěźy pokradnychu. Jako chźychu paduſchi ſe ſwojim dobytkom pſches pśót ſaleścź, ſo jedyn ſ nich wobźuny a pśchi tym do kotcźa ſtorcźi. Naſpśóſchene pcźoły ſo do ſadobywarjow dachu a wobdźełachu je tak derje, ſo mźeſeſche polizija pśchichodnu dźeń lohke dźeźko. Trjebaſche ſo jenoź ſa ludźimi je ſaczeſtiſnami roſhladowacź a wopraſowźe je teź bórſy ſwěźcźi. Běchu mjenujcź łźekaŕſku pomoc pytali a na tuto waſchnje ſo pſcheradźili.

W Romje je 133 ludźi na tyfus wumrjelo.

Telegrafowa powěſćeſerja Agencia Stefani powě, ſo je w Romje ſa cźaſ wot 8. hacź 9. julija 1992 ludźi na tyfus ſhoriło, ſ kotrychž je 72 wumrjelo. — Wicho hromadźe je ſo ſa cźaſ wot 1. junija hacź do 9. julija 3 344 ſhorjenjow naliczilo. 133 ludźi je na tyfus wumrjelo. Po roſprawje ſtrowotneho hamta je naiſkowaza khoroſcź wyſchimu pſchekroczika.

Milionowe ſamożenje ſ teſtamentom ſo śniźiło.

Se źmjerćźu bohateho farmarja a plahowarja ſkotu w Kanadźe ſ mjenom Bareſlas pſchińźe najpodźiwniſich teſtament na ſźawne, kotryż je ſhy dotal ſud do rukow doſtał. Sawoſtajeŕ běſche mjenujcź poſtajił, ſo ma ſo jeho drohotne domjace ſarjadowanje, kotreż je ſto puntow najjemniſcheho ſkota wobſtejeſche a wźe brillanty ſniźiźcź. Tutón teſtament běſche cźim bóſe wobźarowanja hódny, cźim hódnoniſche drohotnoſcźe, kotreż ſe ſtarch blidowych narjadow atd. wobſtejachu a kotreż ſdźeła ſ kralowſkich pokładow franzowſkich kralow pokhadźachu, ſawoſtajeŕ wobſtejeſche. Bareſlas běſche wulkí ſnajeŕ a ſběraŕ tutych ſtarożitnoſcźow. Teź brillantowa pycha, kotruż wobſtejeſche, mźeſeche wulku hódnotu. Wicho hromadźe je tuto ſawoſtajeńſtwo 3 milijonow hrimn. wuczińiło. Jeho ſeniczki wnuk a herba mźeſeche jeho farmy jaenoź pod tym wuměnjenjom doſtacź, jeli ſo wſchź te drohotne ſběrki pſches ſudniſku wołobu śniźicź da. Sawoſtajeŕ pſche, ſo wſchź pohłbłiwe wobſtejeńſtwo ſkupoſcź a nahrabnoſcź powjeſcha a wſchź dobre cźucźa w cźłowjeku śniźi. Zyle ſwoje hotowe ſamożenje je Bareſlas, kaž to w teſtamencźe ſtejí, ſkóło pśched ſwojej ſmjerćźu ſpalił. Herba pak nochaſe tute wuměnjenja dopjelnicź a ſpjeſowaſche ſo, drohotne kubła śniźicź. Dokelź pak mźjachu po teſtamencźe w tym padźe wſchź leżownoſcźe a kubła ſawoſtajerja wuſtawam ſa němo-ſkuchich pśchipadnycź, ſkorźeſchtaj wuſtawaj na wudaćźe drohotneje farmy a ſudnik roſſudźi, ſo ma herba pak wuměnjenja ſawoſtajerja dopjelnicź a drohotne wěźy śniźicź abo ſo farmow ł kěp ſchemu wuſtawow wdaćź. Dokelź pak farmy wulku hódnotu mějachu, ſwoli herba drje cźeźkeje wutroby do śniźenja zyleje brillantoweje pychi a ſłotych a ſlébornych narjadow.

Hamtske woziewjenje z Kamjenca.

Nach durchgeführter Entſchuldung iſt das am 19. Februar 1932 für die Bäuerin **Magdalena** verw. **Wolenk, Kuckau Nr. 64,** eröffnete **Sicherungsverfahren aufgehoben** worden.

Dresden, am 6. Juli 1935.

Der Kommiſſar für die Oſthilfe.

Towaſtwowski powěſtnik.

Auto do Róžanta 14. julija na ſwjatočnoſć Tecelina Měta wotjźdże njedźelu w 12 hodź. wot Serbſkeho Domu. Jźba tam a ſem płaći 1 hriwnu. Nawrót do Budyšina wokoło 21 hodźin. Přizjewjenja we Domowinje abo w Serbſkej knihaŕni.

Jaſenica. Bjeſada njeźmeźe pśichodna njedźelu žanu zhromadźiznu, ale wobdźźli ſo na ſwjedźenju Tecelina Měta w Róžeńce. Zhromadźimy ſo pśipołdnju w 1 hodź. w Sernjanach. Pśedſydſtwo.

Rakecy. Serbſke towaſtwo „Lipa“ wotjźdże njedźelu z dypkom ½1 hodźin z khorhoju do Róžanta. Zhromadźimy ſo wot 12 hodźin ſem pola Hönčec.

S **Döberitzſkeje „Military“.**

Wjeleſtroniſke pruhowanje, kotreż je němſki olympia-komitej ſa jźcharjow wupiſał: hejtman Stubbendorf na „Nurmi“, ſ kotrymž pśchi dreßurowanſkim pruhowanju pśeni dźeń najlépje wotrźeny, pśchi nakrajnym jźchanju druhi dźeń.

Wusudženja

§ Jara wótrje poćupuje žo w 3. stacje pśeśeśiwo wšyknem zuroódnym, kótrež jim pośtiśeńu hospodliwosćo njewužiwaju a žo je žwojim saderžeńjom njelubi sćinja. S Lěhnizy pokhadžaju hižo léta dołho w Budyšinje bydlazy Franz Kühnberg, kótrehož sajeśe w juniju wulku kedžbnosć słuchi, mějśeše žo pśed hamtiskim sudnikom dla sranjenja cśeśe 29 lět stareje němšteje holzy samolwicy. Pśi tom jednanju žo dopokasa, so je Kühnberg, kótryž je žydowśke razy, a kótryž je wot junija 1933, hdyž běše žo jemu němske statcańtwo wotrjekło, bjesstatny, 29 lět staru w dobrej powěsći stejazu holzu, kótruž běše na nětorke hodźiny woh dźeń k wobstaranju domjacych dźełow pśihistajił, namołwjak, so by jemu wobkłady wokoło kolenjow cźinika. Pśi tym běše žo na njepśihistojne waschnje wušlekał. Něshto dnjow pozdźišo běše ju namołwjał, so by jemu knefl pśi kopzu pśihichika. Holza na to wjazy do žłužby njepśihindźe a sapoda thłostańki namjet. Pśi jednaniu žo wupokasa, so je Kühnberg też hitśicze druhej 28lětnej holzy na skrvte waschnje njepśicśiwe namjety cźinił. Kühnberg sahudźi žo po pśihiliczeńu schkitaseje farby z 5 měsazam sastwa. Po wotpołkuczenym thłostaniu žo ź němšteho stata wupokaże. We wušudku so wušběhnje, so ma žo jako wulka njekhmanosć wobhladaś, hdyž žo zuroódny bjesstatowy hóńcź we němskim stacie jako dźěkodawar na swojej dźěłobjerjerzy na njepśicśiwe waschnje pśicheźdże.

Najnowše z cyłeho swěta

Njeźkhśchane słóźinistwo.

W nozy k 11. 7. sta žo na Drježdźańskej Ptaćej kuzy njeźkhśchane słóźinistwo. Młoda holza wabjeśe žo do dźiwadłoweje budy a tam žo na słóźnikowe waschnje wuznozowa. Polizija schtyrjoch dźiwadłownikow hnydom saja. S wopśedka drje należnosć jako njewusnamnu pśichedstajachu, tola podźišo žo wusnachu. Wschitzy schtyrjo žo statnemu rěcźnistwu pśichepodachu.

Žitne polo žo pali.

Na juh wot města Halle sapali žo wulke spźela hižo pożnyćene žitne polo. Najźkerje ź tym, so běšeše tam něchtó žwoju tobakowu fajźku wuklepał. Wohnjowa wobora wojowaśe ź wušpěchom pśheczimo dalšemu rosšěrjenju wohnja a móześe po hodźinskim dźele žo sajo wotbaliź. W zyłku je žo 5 górzow žitneho pola a 8 górzow schćerńišća spalilo.

W pěśkowej jamje zjejeśbožik.

W pěśkowej jamje pola Krauschwitz njedaloko Teucherna, ź kótrejež žo pěśk sa autowu dróhu bjerje, sta žo žmjertne njeśbožo. 36 lět stareho dźěłaćerja trjeśi pěskowź tak njeśbožownje do tyła, so běšeše na městnje morwy.

Wulki woheń na herbstim dworje.

Na kuble Middelhagen w Grimmenskim wokrjeżu njedaloko Schcežcina wudyri ischmórkł w hródźi woheń, kótryž žo też na dalśe hródże śpěschnje rosšěri. Pśi tym žo spali 26 koni, dwaj bykaj, 68 zwini, jena ranza ź prožatami a 17 cźelatow. Nimo toho spali žo 100 wozow žyna, dale pizowadła a ratarśke maśiny.

Fabrika na papy w płomjenjach.

W fabriży firmy Sittig & Joch w Nowym Měsće pola Hannovera, kótraž žurowu papu šotowja, wudyri pjatk woheń, kótryž žo w krótkim cźasu na zyłu fabriku rosšěri. Woheń namaka we wulkich składach bohatu žratwu. Wohnjowe wobora dyrbjeśeše w pśenim rjedze žuśodne twarjenja schkitacź. Wobšćerna fabrika žo dospołnje spali. Schkoda žo na 300 00 hriwnow wobliczi.

Woheń śnicźi 12 italskich alpskich dworow.

S Milana žo pisče, so žo w dolinje rěki Aosta zyła wjeś spali. W jenym domje na dróży do Valturnache běšeše woheń wudyrił. Njedźiwajo na śpěschne sapschimnjenje wobnjoweje wobory a kruteho žobuśtkowanja wšeho wobydlerstwa njeporadźi žo woheń šhaśeć. 12 dworow žo dospołnje śnicźi. Kak je woheń nastał, žo njeje hišcźe wěsćźiło.

Nowe śemjerzenje w Japanskej. — 30 morwych?

Japanski wokrjeż Shiguoka, kótryž nětdźe 150 km. na juh wot Tokia leži, bu wczera rano 1/46 hodźin ź nowym cźežkim śemjerzenjom potrjechenj. Po dotalnych wěsćźenjach je žebi katastrofa 30 cźłowjeskich žiwjenjow žadała. Naczinjena schkoda njeda žo dotal pśiwidźeć. Po dóšckych powěsćach sacźuwachu też w Tokio mjenjše śemjerzenje, pśichi kótrymž pak šhkody nastało njeje.

Pśichi woženju žyna cźežko śnjeśbožił.

Pśichi žynuwoženju śnjeśbožł w Tannebergu pola Annaberga 60kónny bur Loos. Konjej žo naraz ź njeznateje pśicinjeny spšošhichtaj a Loos ź wosa padnywšchi pod njón pśichidże. Bórzy na to wumrě na śeśenkach šnutskownych śranjenjow. Běšeše žobustaw gmejskeje rady a psches 25 lět dołho pśchedsydža tatarśkeho towarśtwa.

Radio

Njedźelu 14. julija žo žłyšchi.

Königswusterhausen. Nimo šnateho njedźelśkeho programma:: 6 ranšchi konzert ź Hamburgskeho pśichistawa. 8 ša ratarjow. 9 němska žwjatoczna hodźina. 10.30 fantasija na Wurlitzijskich byrglach. 11.30 tacźele. 12 pśiwany konzert. 14.30 šabawna a rejwanska hudźba. 15.30 ša wjeśny lud. 16 konzert. 18.30 konzert. 20 pśiwany wječźor.

Lipsk. Nimo šnateho njedźelśkeho programma: 6 ranšchi konzert ź Hamburga. 11.30 pśichpołdnišchi konzert. 14.05 ša burow. 15 popołdnišchi konzert. 18 ludowa hudźba. 20 mjeśynarodne reje.

Hišcźe wažne ź njedźelśkeho programma. Königsberg: 20 rejwanska a šabawna hudźba. Wrótsław: 16 wulki wojeršći konzert. Win: 21 opera „Cavalleria rusticana".

Pónđźelu 15. junija žo žłyšchi.

Königswusterhausen. Nimo šnateho wšchednjeho programma: 6.15 ranšchi konzert. 11.40 ša burow. 12 pśichpołdnišchi konzert. 14 wšchelakošcźe. 16 konzert. 19 a nětko je žwjatok. 21.15 žłyšchna hra „Kowaŕ".

Lipsk. Nimo šnateho wšchednjeho programma: 5.50 ša burow. 6.15 ranšchi konzert. 8.20 k Bachowemu lětu. 11.45 ša burow. 12 konzert. 17 popołdnišchi konzert. 20.10 wojeršći konzert.

Hišcźe wažne ź njuwoweho programma. Berlin: 20.10 konzert. Hamburg: 20.10 mały wječźorny konzert. Wrótsław: 20.10 „Módra póndźela", 9 lět Kunzendorf. Köln: 20.10 šabawny konzert. Frankfurt: 20.55 šabawny konzert. Warschawa: 20.10 šabawny wječźor. Praha: 20.10 schrammelska hudźba.

Totalne wupśedawanje
dla dospołneho spušćenja swoj. wobkhoda
Płaćizny wšćeh wěcow su jara znižene
Adolf Grünberger
w Kamjencu

Autobus „Silberblitz"
pućowanski maršał wuj Rico !

Fotowe . . . . . projekcijowe . . powjetšeńske . . domjace kinowe **aparaty**
a wšo wěcy za amatěrske fotografowanje
FOTOWY DOM
Richarda Hutha
mějśićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy 18
Wuwiwanje filmow a płatow kaž taš wótcahi wćowwutojnje a najspěšnišo

Wojuj z nami za socialismus skutka
jako sobustaw NS-ludoweho spomožeŕstwa

Blida, stólcy, drastne kamory, sofy, sedła, matracy
Wulki wubjetk! Nizke płaćizny!
Clemens Schmidt w Budyšinje
na Hrodowym naměśe 2 na hrodźe Ortenburg
a w kupnicy Rěčimoj serbski

Hosćenc w Sernjanach
jutre njedźelu wot 4 hodźin
reje
Ponowjena žurla! Dobra hudźba!
Pśećelnje pśeprošujetaj
Jurij Korjenk a mandźelska

Kupuju złoto, słébro, platin
stare pjenjezy, bronikowe pjenjezy
w Budyšinje
MERSIOVSKY
Pśestake naměsto

Čornu muku,
krupički, womješk, krupjany ječmjeń
ma na pśedań
młyn w Prawoćicach

WILHELM RUDOLPH
vorm. Heinr. Müller, Kaiserstr. 8
Riese cyłowe
wubjerk wanšk
a darjenske wěcy
we wulkim wubjerku a płaśizny hódnem
Ideal Erstlings Artikel

Stepowane Moškowe Wolmjane Wjelbłud. Blidowe **přikrywy**
wulki wubjerk, jara tunjo
PAUL KORN
na Hošic hasy 21
w domje khorobneje pokładnje

Boschowe autowe baterije
Albert Lehner
w Budyšinje na Drježdźanskej dróży 18. Telefon 3311

Wšé knihi
za šulu poruža tunjo
Serb. knihikupstwo
w Serbskim Domje

Kóždy Serb
cźita też w lěcźe swoje
„Serbske Nowiny".

Bydleński dom
we Wulkich Debsecach, małosiv, z 44 aramі zahrody a pol
w kotrymž je bydlenje swobodne
je na pśedań pśez
Bierku we Budestecach čo. 35

Zwólniny
hospodarski pomocnik
so pyta do Porsće čo.

Starši, samotny hospodarski pomocnik (kiž něšto renty dostawa) pyta hnydom dźěło. Bliše zhoniće we wudawarni Serbskich Nowin.

KAMJENC
Kupuju złote a słéborne debjenki
nože a widliški, stare pjenjezy atd. po najwyšich dnjowne płaćizny
Oskar Brückner ródźk wěrow, njerjow (Franciska rodź. B dyvskeja a Wróta wskeje dr

Jeli Was
hłowa boli,
je-li so Wam **čoło zmoršći** abo **dostanjeće-li faldki,**
tak zależi to často na tym, zo sće zakomdźili, sebi w prawym času derje sedźace nawoči wobstarać wot
Ericha Lenza, wosebit. optikarja
w Budyšinje na Hošic hasy čo. 21 / Telefon 2134

Walter Rost masažowa a lěkarska gymnastika
statnje pruhowany, w Budyšinje, na Lawskich hrjebjach 6 III

Dr. med. Mons
zadźěkował

Čitajće serbske knihi

Płaćizny wo 25 procentow znižene!

Z čitanjom nabudźeće zdźěławosće a rozhlada;
dobra kniha je najlěpši pśeśel w ćežkich khwilach

W zběrcy „Dom a swět", kotraž hromadźi najlěpše dźěła serbskeho pismowstwa, namałuje za sebje a za swojich lubych jako dar pśecy něšto pśihódneho.

1. Alois Jirásek: **Filosofska historija.** Powědańčko 0.80 hr.
2. Józef Nowak: **Swobody njewjesta.** Swjedź hra —.40 hr.
3. J. Lorenc-Zaleski: **Serbscy rjekowje.** Powědańčko 0.80 hr.
4. Adolf Černý: **Serbske wobrazki.** 0.80 hr.
5. Mato Kósyk: **Pśerada Margroty Gera.** Dolnoserbska episka pśeśeń —.40 hr.
6. Marja Kubašec: **Wusadny.** Powědańčko. —.40 hr.
7. Mina Witkojc: **Dolnoserbske pěsńe.** II. wudaće —.40 hr.
8. M. Kubašec: **Khodojta.** Hra w tśoch jednaniach —.40 hr.
9. J. Bart-Cišinski: **Nawoženja.** Narodna-episka baseń 0.50 hr.
10. **Ruske byliny** z drjeworězami Měrćina Nowaka. 1.60 hr.
11. J. Lajnert: **Wyskow sapy, syzow kapy.** Basnje —.40 hr.
12. T. Nowáková: **Na farje. — Halźki.** Powědańčcy 0.80 hr.
13. Pawoł Krječmar: **Raj myslow, sonow z łužiskich honow.** Basnje —.40 hr.
14. Mato Kósyk: **Pěsńe.** I. zš. 0.80 hr.
15. Mato Kósyk: **Pěsńe.** II. zš. 0.80 hr.
16. Božena Němcová: **Baruška.** Powědańčko. —.40 hr.
17. Adolf Černý: **Serbske hobrazki.** —.40 hr.
18. B. Němcová: **Ziwa Bara. Ze žyweńa pastyŕsk. žowća** —.40 hr.
19. Romuald Domaška: **Pokładow pytaŕ.** **Le chevalier de saxe.** Stawiz. powědańccy 0.80 hr.
20. J. Lorenc-Zaleski: **Kupa zabytych.** Roman serbskeje pytaceje duše 0.80 hr.
21. Jakub Bart-Cišinski: **Basnje z młodych lět.** 0.80 hr.
22. B. Němcowá: **W groze a pód grodom.** Powěd. —.40 hr.

Wjazane zwjazki su 40 pj. dróže.

Nakładuje Koło serbskich spisowaćelow

Wšé knihi pśedawa:

Serbska kniharnja w Budyšinje

Přiloha k čisłu 161

SERBSKE NOWINY

Sobotu 13. julija 1935

Šulski swjatk

Won, won na rjany šulski swjatk!
Na hraju zelenu!
So po wsy hiba pyšny khwatk,
Wše wóčka jasne du.

Po dwójkach ramjo k ramjenju
My radujemy so,
A chcemy ćahnyć po rjadu
Na zradne hrajniščo.

Hlej wěnaškow sej holiča
Tak pyšnych zwile su,
Hlej, khorhojčki so smahuja
Po puću na hraju.

Duž nětk do „krupy-tołkanja!"
A hada chcemy wić,
A šipy duchać do ptaka,
Na črjopy hornyk bić.

Wo poprjańc běhać na přemo.
So měrić do tarče,
Do wěnca wjerćeć koleso,
Měć sroku — třělenje.

Pasć hunčo, žabu skakaći,
A łójić babušku,
We měchach skasać koniki,
Też čowpać na žerdku.

So słónčko sobu wjeseli
A hlada z radosću,
A wyše nas nam škowrončki
Do hrajow spěwaju.

Też kral, hdyž nimo přijeł by,
By rady pozastał,
Ze złotoh' woza hladajcy
So na ...s lubje smjał.

* * *

A štóž chcył zehrać skerjedy,
Sej njesmě z nami hrać;
Wón hnydom na bok stronjeny
Ma hić, pak w stronu stać.

Radyserb-Wjela.

Njewjesćinski wječor a domwoženje

(Wobras je wěsty.)

S kwaśom ſamym njeje wěs pola naš hišćeže wotbyta. Młody por njeje tak hješe wšeho ſ njebješ padnył abo priš-praš jako zuły do wjesći pišćiłoh. Běšćiaj dźěn tu mjes wjeſnymi hólzami a hołzami wotrośtoj. Ńkotrežkuli cześne wrota a girlandy běšćiaj wobaj pomhałoj wićaj a je na kwaſnym domje pišćiczinjałoj. Tuž ſo pišćiłkuścha, ſo też pola njeju ſo tute stare waſchnje wukonja. To je cześna naležnoſcź młodźiny a na tajke nješćto wjeſela ſo wšćitzy hišo dołho, dokelž je to jara rjenje!

A tuž ſo nětkotre dny do kwaśa cźrjóda hołzow a hólzow w hornjej wěsy, hdźež nawoženja bydli, a też horstka hołzow a chadłow w delnjej wěsy, hdźež njeweła bydli a hdźež budźe kwaź, sebjeru a du po hromadu haſkow ſa girlandy a ſa dwoje cześne wrota. Žerdźe ſu dołho doſcź pśchi Ssymankeź na pśchitwark ſaprěte ſtake a tuž je na cźaśu, ſo ſaźu ras ſwoju ſwuczenu ſtužbu wukonjeja. Mjeńſche žerdźe wośmu hornje hólzy k wroikam ſa nawoženſki nowy dom, te jemu doźahaja. Wulke dyrbja pśchi kwaſnym domje ſtacź, hdyž dyrbja konje a wośy pod nimi pśchejeźcź.

Nó a na wjeczor, hdyž počźina ſo cźmicź, pśchinjeźu žerdźe. A hołzy ſ połnej wanju girlandow, kiž maja ſo wokoło durjow pśchibicź, drje ſo też njebudźa dołho komdźicź.

Khóts dracź — ſ jenej dźěru wſchak bychu byli hotowi, ale ſ druhej njepſchichu nadobo dale. Tuž dyrbi kwaſnu nan rodawu pśchinjeſcź.

Haj, haj — hišo ju njeſe. A hiſchćeže nješćto poda pažu — bleſchu ſe ſchćipakom. Da ju ras wokoło. „Hdźež ſo ſadźa, dyrbi ſo pſchiliwacź" rźekny, „a hdyž ſćeže hotowi, pśchiźźeže ſobu nuts."

Mój jejmjerſch ně! W kwaſnym domje drje je wſchó preź a podźu! Możebje w kuchini. Tu ſo niczo ſamo njedźeła. Wſchó dyge bycź ſdźełane. — Budźa drje bórſy nuts pśchińcź.

Ale pśchezy to hiſchćeže traje khwilku. Wěnz ſe žerbſtkim poſtrowom wiſa tśóſchtu tſchiwje. Tuž pytaja ſa rěblom a ſćinja wěnz do porjadka. Pśched khěžu ſo khwilku ſćěkaja ſ hołzami. Hdyž ſtónczńje do ſtwu ſtupja, ſteja hišo talerje tykanza, ſchalti a ſchkleńźy, zigary a zigaretty a wſcho druhe na wulkim blidźe.

Do koła wokoło ſo ſeźydaja a dołho njetraje a wjeſelokcź a radoſcź knjeźi mjes młodźinu, rjenje žerbſtaj ſpěwaja, juſtaja a ſo žmeja, ſo je po zyłej wěs ſtyſchećź. Mjes tym mjetaja ſo wonka ſtare cźrjopy pśched khěžnymi durjemi, nětkotre ſlećźa ſamo do khěže, wſcho ſ taſkim wotmachom, kaž by ſo jemja ſtſchaſkała. Tajke cźrjopowanje wſchak hewak žerbſti nałoźt njeje, ale je ſo po cźaśu pola naš ſahnjeſdźiť. Wulkeho ſmyſka wſchak to nima, dwór połnych cźrjopow namjetacź. Rano ſahe dyrbi njewjeſćiſnſki nan ſich dla ſtawacź, je wotwoſycź a dwór wurjedźicź. Nutśka knjeźi dale wjeſoła myſl. A hdyž kwaſna macź ſaſtupi, hrabnje ju Krawźiź Pětr wokoło ſchije. Wſchitzy maja hišo jedyn žeđźo. Też njewěſta dyrbi nješchtožkuli ſtyſchećź, ale

Wojowanje pśchećźiwo wohnju delnjo-Zinnowſkeho kuha.

Hižo 10 dnjow dołho ſathadźa pśchi łódźnym ſpěhadle w Delnim Zinnowje kuhowy woheń, kotryž drje je wohnjowa wobora a dźiwowa ſtužba wobmjeſowaka, tola njej dopołnje ſhaſchećź mohła. Nětk je wodowy hamt w Eberswalde motorſku pumpu ſaſtajił, kotraž kóždyhdźeń dwaj tyſaz litrow wody do wohroženeje krajiny liſe a tak zyłu wokolinu pod wodu ſtaji.

R. Waltar Darré

K 40. narodninam němſkeho burſkeho wjednika.

Podała A. L.

Na dnju 14. julija t. l. ſwjeźi němſki burſki wjednik R. Waltar Darré ſwoje 40. narodniny. Wón narodźi ſo w lěcze 1895 w małym měſcze Belgrano w Argentiniſkej, je potajkim wukrajny Němc. Spodźiwne je, ſo ſtej w nowej Němſkej runje ſ lěhwa wukrajnych Němcoſow wjele muſ na wurjadnym měſtnje. Tak je naſch wjednik Adolf Hitler ſam ſwonka mjeſow nětcźiſcheje Němſkeje ſo narodźił. Jeho laſtupnik Rudolf Heß, dale Alfred Roſenberg ſtaj tehorunja wobaj wukrajnaj Němzaj. Je to bohužeł prjedy w Němſkej tak było, ſo je runje najlepſchi ziwjoł luda ſ wótzneho kraja wucźahnył a dokelž buchu ſtynoſo tutych wupuczowanych w dalokej zuſtoje ſtyſnej konkurrenzy wuſtaſeni, wiwichu ſo runje ſ tutych, kiž konkurrenzu wobſtachu, wurjadnje khmani muźoje.

Nan naſcheho němſkeho burſkeho wjednika narodźi ſo w Pomorſkej. Prjedownizy Darréjej ſwójby njeſu, kaž to druhdy pśchi wopaczným wukładowanju mjena rěka, Franzowſoje, ale dobri a praſtari pomorſcy ſwobodni burja. Macź burſkeho wjednika potkhadźa ſ praſtareho ſchwedźeleho burſkeho ſpłaha. Je potajkim burſka krew, kiž w žilach R. Waltara Darréja źorli.

Pohładajmy ras na źiwjenjoběh naſcheho němſkeho burſkeho wjednika: Schulſke léta pśchežiwi w Argentiniſkej, hdźež němſku ludowu ſchulu w měſcze Belgrano wopyta. Potom póſła jeho nan na wyſchſchu realku do Heidelberga, ſo by ſo móhł we wótzynym kraju wukhłacź. Na to wopyta Darré evangelſki wuczeſćerſki wuſtaw w Godesbergu nad Rh., ſwotkal ſo w lěcze 1911 we wumělenju ſ jendźelſtimi ſtudowazymi na ſwětnaſtawny Kings-College-School do Wimbledona w Jendźelſkej póſła. Wot jutrow 1914 ſem wopyta waſche němſku kolonialnu ſchulu we Witzenhauſenje, ſo by ſo na ſłużbu w ſamórſkej (übersee) wukhłał.

Hižo 5. auguſta 1914 ſaſtupi R. Waltar Darré jako dobrowólnik, ſtajke 19 lět ſtary, do artilleriſkeho polka cźo. 27. K hodam ſamſneho léta namakamy je ho hižo w polu. So je tam ſwoju wěz cźinił, wukhaźa ſ teho, ſo bu ſapoczatk januara 1917 poručnik (leutnant). Pśchi 13 wulkich a ſtraſchnych bitwach je ſo wobdźěliť. Hižo w oktobru ſamſneho léta cźeſko ſtworiwſchi, wróćił ſo do domiſny a naſtupi ſłużbu pola narunazeho artilleriſkeho polka cźo. 63 (Ersatzregiment). W dnjach revolucije ſchkita hiſchćeže ſ druhim offiźerom a jenoź 4 muźemi kaſarny pśched nawalazej cźerwjenej namozu.

Po wójnje njeſtdźeſche Darré do kolonijow, dokelž buchu nam tute mjes tym wſate, ale roſſudźi ſo ſa burſtwo. Studuje tak wot léta 1919 ſaſo we Witzenhauſenje na ratarſtwo a wotpołoži w naſſmje 1920 ſwoje diplomowe pruhowanje. Wón dźeſaſche potom praktiſky jako ratař na kubkach w Bayerſkej a w Oldenburgſkej, ſtuduje ratarſtwo na univerſitomaj w Halle a Giełenje. Możebje ſtudowaſche Darré pak ſtótpłahowanje a w tutym wobłuku ſaho praichenja namrěcja (Vererbung) pśchi domjazym ſtotu. Tehdy napiſa fajimawu brońurku wo ſtawiſnach domjazeho ſtotu (Geſchichte der Haustierwerdung), kiž ſo jako wurjadne dźěło wupokaſa. W ſamſnym cźaſu roſcźeſche jeho ſroſumjenje ſa ludſtwowe (völkiſch) praiſchenje němſkeho luda a wołebje němſkeho burſtwa. Darré ſtuſkuje potom jako płahowaſſki aſiſtent pśchi konſeplahowańſtim wuſtawje w Trakehnenje w naraſſchej Pruſkej. Jako tajki doſta nadawk, ſo by ſo jako němſki wězywuſtojny do Finlandſkej podał. W ſamſnym lěcze wotpóſła jeho němſki ratarſki miniſter jako němſkeho ſaſtupjerja na wulku finlandſku ſtotnu wuſtajeńſku a léto po tym w ſamſnym nadawku do Rigi. Do teho pak napiſa Waltar Darré ſwoju knihu „Das Bauerntum als Lebensquell der nordiſchen Raſſe", we kotrejž ſo jemu poradźi, waźnoſcź nordiſkeje raſy ſa němſke ludſtwo dopokaſacź. Jeho druha waźna kniha wuńdźe 1930 pod napiſkom „Neuadel aus Blut und Boden." Tu wupraji ſ prénjemu raſej dwě ſtowcźaſy, kiž wſchak tehdy na kamjeń padywſchéi, kiž pak ſu dźenſa wobſtejeńſtwo zyłeho němſkeho luda, „krew" a „pódu."

R. Waltar Darré a Adolf Hitler.

W lěcze, hdźež tuta kniha, kiž je cźiſćeje w nazionalſozialiſtiſkim jendźelu napiſana, wuńdźe, ſaſtupi Darré do nazionalſozialiſtiſkeje němſkeje dźełaczerſkeje ſtrony. Hižo krótko po tym ſetka ſo w domje ſnateho wojowarja Schultze-Naumburgſkeho w Saalfeldźe ſ Adolfom Hitlerom a hnydom běſchtaj wobaj jeneje myſle. S ruki wjednika doſta Darré cźeſćcźomny, tehdy pak hiſchćeje jara cźeſki nadawk, burow ſa NSDAP organiſowacź. Wón ſda ſo wſchěch powołanjow w naraſſchej Pruſkej a pśheźbli ſo do Mnichowa k ſtatnemu wjednińſtwu NSDAP. W cźiſchim wutwori wón nowu worſchtu wjednikow burſkeho luda a bórſy ſo pokaſa, ſo ſu runje burja najſpmliniſcha bróń we wojowanju Adolfa Hitlera. Hižo w lěcze 1932 ma agrarnje politiſki aparat ſtrony pſchemóz w tudźichim burſtim ſwjaſku (Reichslandbund). Derje bu wot njeho wſcho to pśchihotowane, ſchtoż bě k pśchewſaczu ſeźiwjeńſkeho ſtawa po pśchewróźe a tak k ſwěſcźenju ſeźiwjenja luda nuſne. Po naſtupjenju mozu ſo njeje nihdźe tak thěſe pśchirunanje (Gleichſchaltung) pśchewjedźo, kaž runje we němſkim ſeźiwjeńſkim ſtawje. Hižo na dnju 4. haprleje powoła ſo Darré na cźoło wſednikow němſkich burſkich druſtwow (Raiffeiſen), 12. meje do preſidija němſkeho burſkeho mikowańſkeho ſwjaſka. W běhu krótkich dnjow wutwori Darré němſki ſeźiwjeńſki ſtaw, kiž je woſtud preni ſtaw w Němſkej. Hdyž tehdyſchi ſeźiwjeńſki miniſter Hugenberg 29. junija 1933 wróćo ſtupi, bu Darré ſ jeho naſledníkom. Jako ſtatny ſeźiwjeńſki a pruſki ratarſki miniſter mějeſche nětko pucź ſwobodny a móžeſche ſwoje pſchedewźaće k wuſtrowjenju němſkeho burſtwa nětko bjes ſadźełkow pśchewjeſcź. Nětko naſtanu wulkotne ſkutki: Zakoń wo herbſtich dworach, wotdołženje leżomnoſcźow, zakoń burſkeho ſaſtydlenja w naraſſchej Němſkej, ſwěſcźenje ſeźiwjenja na ſamſnej pódźe a nowy wikowańſki porjad k ſwěſcźenju hódnych płacźiwnow cźuju jenoź jako najhlowniſche mjenowacź.

S tutym njech je doſcź ſe źiwjenjoběha naſcheho burſkeho wjednika. Jeho ſkutki ſu nam wſchěm derje znate, dalekoź móże je cźłowiek dźenſa hižo pśchewiděcź. Hańe na cźe dźěcźi a dźěcźidźěcźi budźa móz žně ſkowacź, kiž ſu ſo ſ jeho ſkutkami wuſtrowali.

Serb stara so stajnje wo to

zo „Serbske Nowiny" čitaja so w kóždym serbskim domje

cźini rady žorty žobu. Je tola to poslednji ras, so je jako holza mjes młodźinu.

„Nó, pschekładź žebi to hischcźe ras prawje, Hana, dźenža je hischcźe cźaha!“ schćitpaja a mjerjasja ju.

Runje tak wjeselo a žnadź tróchu hischcźe hórje je pola nawoženje w hornjej wby. Tón je wschelake druźiny palenza psche picźe podawał. Jemu teź krucźe do wutroby rěcźa, so by žebi wězku hischcźe ras pschespał. Juisje w tych cźasach pjecźa je ryschedaty.

Ale nicźo — s tymaj žaneho dodźerženja wjazy nieje a nasajtra žeđźitaj pschi kwašnym blidźe jako nowopjecźenaj mandželskaj.

Pschi domoiwoženju knježi wospjet cźike žiwjenje w domje młodeho muża. Na njewjecźinstim wjecźoru dyrbjachu žo s cźažom s procha měcź, so bychu móhli wschitko do porjadka dacź, a so móhli s cźažom spacź hicź, so bychu na kwašnym dnju prawje cźiści a strowi a krucźi na nohach byli. Dźenža je to nětko hinak. Zyła staroscź a hara kwašneho dnja je nimo. Dźenža nětko chđeža žo ras tak prawje sawjeselicź, so bychu posdźisko prajicź móhli: „To najrjeńsche pschi zymym kwašu běsche po prawom domoiwoženje.“

A runje tak myslitaj kwašny nan a kwašna macź a młody por. Jěsćo a picź je hischcźe nadoscź wot kwaša zbyło. A tuž chđeža žej hólzy a holzy woželite wjeselo sćinicź.

„Jěsćo a picźe a njehladajcźe kasanja!“ nusuje kwašna macź nastajnje.

„Picźe sašy ras, wy tola nicźo njeptjecźe!“ kasa kwašny nan.

„Woprawdźe, pschezo dale, wuprósdnjejscźe schkleńzy!“ honi młody muž a pschinješe sašy hinajschu druźinu pschipitka.

Haj wschak haj — jěđa a pija a kurja, schtož kóždy wudźerži a spěwaja jedyn spěw po druhim, bóle hacź na kwašnym dnju. Hólzy a holzy žo smeja a žnđaja žo do pišaneho rynka. We wjeżokej myslt koschi Pistorjez Grejta kwašneho nana na lizo. „To pak je wscho, schtož žo hodźi“, doda kwašna macź schibale a žnđnie žo mjes Krawźiz Pětrom a Pjecźakez Jurjom a tolka a žuwa žo s nimaj tam a žem a cźini rjenje s nimaj.

Tu a tam hischcźe dźenža nadeńdźeich nětkajkeho hordacźka, kiž by najradscho žam žebi My rěkał, teź tam a žem nasdatu hepu wot žórjsteje, kiž nicźo dale njemóže hacź nóž wyšoko nošycź a na wscho žej hubu drécź. Tajkej druźinje ludźi bych pschał, so bychu ras žerbšći kwaš a domoiwoženje žobu cźinili. Potom drje by jim mjakotanja wo „dožiwjenych“ ludowych woschnjach sašcźko.

Přilopk

Rubježny nadpad pola Swětowa.

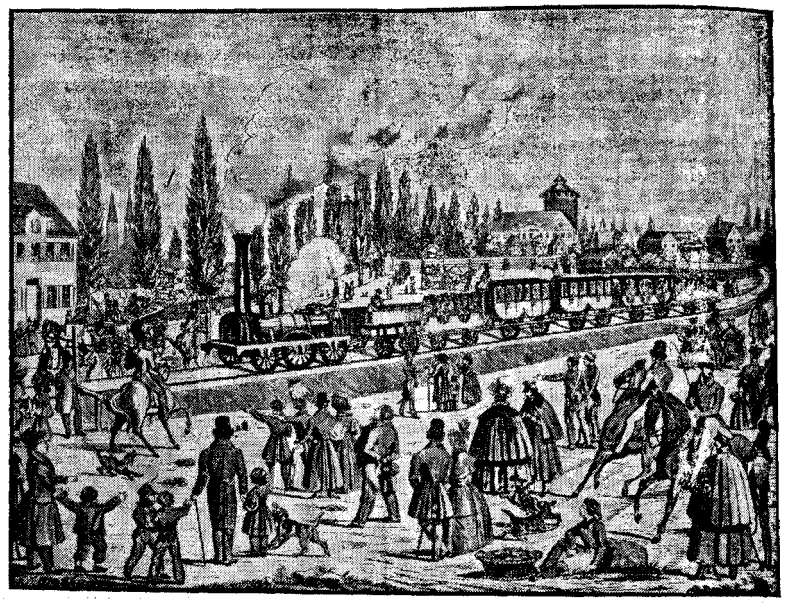
Srjedu wokoło 6 hodź. sta žo mjes Swětowom a Gebhardtsdorfom rubježny nadpad. Młody muž wustoczi pistolu w ruzy dźerżo se žitneho pola na 3 žony, kotrež w Swětowje na létnym wocźerstwjenju pschelywaju a žo tam pschechodźowachu, je hłowami: „Wudajcźe toschku abo ja iseu.“ Jako žo žony wobarachu a wo pomoz wokachu, wutorhny jenej je žonow ruczny toschku a cźekny do žitoweho pola. W toschcy běchu brille, klucź do kofra a nješchto drobnych pjenjes. Stóčnik je 20—25 lét stary, měješe bruny woblek, dolhe kholowy a schěru mězu.

Samenjeny kóń. — Njewschědny jebanišk pschipad.

Psched Barlinskim krajn. žudom sapocža žo schtwórtk prozeš, w kotrymž žo njewschědny jebanišk pschipad pschejednawasche. Wobstorženy je 39 lét stary Heinrich Ditich, kotryž žo winuje, so je na njewschědne waschnje napschemoiěchazeho konja samenił. Dnja 9. dez. sandźeneho lěta běsche žo pschi napschemoiěchanju w Mühlheim-Duisburgu mjes druhim teź žkabschi kóń mjenował. Wobstorženy a jeho pschećelja pak na tutoho konja žadźachu a pschemėnichu nješchto dnjow psched napschemoiěchanjom s pomozu wumyslenych žrědkow žkabeho konja s daloko lepschim. Wjednistwo jěcharnje pak sa zpytanym jebanstwom pschińdźe a postara žo, so by žo na jebanšte waschnje podžunjeny kóń swješćił. Na tuto waschnje žo wotpohlady jebakow sniczichu a schkoda wschěm tym, kiž žadźachu, njenasta. Wobstorženy, kotryž bě prjedy jokey a w poslednich létach trainer, běsche žo hižo w lésce 1992 jebanšćich wotpohladow dla napschemoiěchanja wusamknył a njeżmědźiše žo na žanych jechanjach wjazy wobdźělić. Pschi tym žo wupokaza, so je Ditich snamjenjscha hižo w 3 padach konje samenił.

W hubjeństwje wo žiwjenje pschischol.

Sandźeny tydźeń dósta měschćanoska we Wbohowje pola Torgawy powěsć, so invalida Ota Blüher, kotryž hižo léta dokho cźerpjazy, w thlewje swojeje leżownoscźe dospołnje sanjerodźeny pschebywa. Měschćanoska poda žo hnydom do Blücherowho domu a namaka tam žałostne poměry. Stary muž leżeschе w thlewje na zymnej podłoży, nikoho wjazy njeznajesche a běsche dospołnje sanjerodźeny. Na pschikas měschćanoshu žo Blüher hnydom do Herzbergskeje khorownje dowjesy, hdźež je nětko wutoru rano wumrěł. We Wbohowje je powschittkownje wulke rosharjenje, wosebje pschećiwo Blüherowej žonje, dokelž je swojeho cźežkokhoreho muża tak njeczłowjesazy wopuschcźika.

100 lét němskja železniza.

Dnja 14. julija budźa w Nürnbergu wožebite žwjatoczńoscźe na wopomnjecźe prěnjeje jěźby železnizy s Nürnberga do Fürtha.

Jan Wjela-Radyžerb:

Sléborny Pěter

Wšchtaj mužej na Židowje,
Kaž žmy powědali žo,
Blišaj žužodaj drje s bydłom,
Wobžyđa pak dwojakoh!

Jedyn běsche zyły bohacźi,
S mjenom Pěter žléborny;
Druhi pak bě mały kórzaŕ,
Ssnadny mužik dźěławy.

Bydlesche tón samožity
W schwarnym wulkim statoku,
Měješe tón dźěłacźeńnik
Pódła thěžku schamaku.

Tola bě tón ništi mužik
Pobožneje wutroby,
Mjes tom so tón jeho žužodk
Samožnik bě njeduschny.

Na šaštawki pożcźowasche
Sa dań wulzy lichowarźku
Wotcźahowasche žurt skupy
Wbohim dźěłacźerjam msdu.

Žanych dźěcźi njemějiźy
Gramny njeżenjeniz wón bě,
A pschi tucźnym samoženju
Do žyża žo njenajě.

Kóždy žwjatk wón běsche w kemschach,
Niz pak Bożej cźejcźe dła,
Ale jo by njebjo nucźił
Dacź jom wjazy bohatstwa. —

Ssmy wschak žo teź powědali
Wo tym thudym žužodźe
Kiž tak njenadźiźy pschischol
Do pjenjes bě spodźiwnje.

So by wědźał, kelko ma jich,
Pschemėricź je chžyscźe žej;
Sajecź dźěsche žebi měrzu
K bohatemu žužodej.

Ale schto by chzył žej měricź
Jemu krucźe samjelcźa,
Myslo žej: Wo mojich mětłach
Bohacź sbonicź njetrjeba.

Tón pak helšzy wcźipna duscha
Chžyscźe rady sadrécź to
W žwojich njedowěrnych myslach
Na toh' młodźa tukajo.

Hacź — teź — to tón pschi žwjatoku
Horjtki žita njekradnje
A mi s bróžnje to a wono
Skradźu žobu njebjerje?

Cźakaj! Ja žo do toh' pschińdu.
Paduschniko nětajki;
A žo dopokasam tebi
So žo njewutajiich mi.

S lischcźej leścźu wón tu měrzu
S kojom cźeńko wumasa
So by wot toh' měrjownego
Pokaska žo pschimnyka.

A hdyž sajtra mu tón žužodk
Měrzu s dźakom sažo da,
Wón žo jeho wuskuschuje:
„Schto žy měrił?“ wowrascha.

Tamny dźesche: „Po žwjatoku
Sa žitom žym žurki ryl;
Kelko žym to sadobywał,
Pschemėricź žej rady chzył.“

Hdyž tón cźłowjecźk s duri běsche,
Bohacźk měrzu pschepyta,
Pschi dnje k bokej pschilépjeny
Cźenki pjenjes wutaža.

Ssužodźika sawoławschi
Na njeho žo šniewjedri:
„S wotkel masch tu tajku pazku?
Njekži! S prawdu powěš mi!“

Njeprěj! Pjenjesy žy měrił!
Schtó wé, hdźe te kradnył žy?
Wusnaj! Pak cźe bérzej podam,
A to sjédżeš k schibjenźy!“

Wbohi mužik dyrkotasche,
Sajaty woi satracha,
Prěcź žej njewěrjesche dale,
Se stykom wscho swuwjasa.

Tuž tón łakomz: „Hdyž žo sacźmi,
Mje tam hnydom powjedjesch,
So-li s hłupym sapjeranjom
Na schibjenźu njesechcźesch.“

Kórzaŕ na to: „Božedlacźo!
Nihdy niz tam njethodźcźo!
Krucźe je mi sakasane
Kóžde saložschibjenje.

Dźesche pak to wotradźenje
Kaž by rěcźał do jamy. —
Mjecźor bohacźk po njoh' pschińdźe
Pod pažu měch kožany.

Duzy twjerdźo žej cźi žłowje:
„Wocźiń žo!“ a „lacźiń žo!“
Stupi žo psched wonu skaku,
„Wocźiń žo!“ tu wołajo.

Sdobom tuž žo wotewrichu
Durje teje prólnjenźa.
Nuts wón stupi. Tamny dźesche:
„Ssobu njeńdu nanihdy.“

Pjenjesžerny łakomz běsche
W hłowje wschón kaž kolwrotny,
Hdyž žo psched nim syholachu
Wulke drohe pjenjesy.

Tórny wón je hrabacź pocza
Do toh' měcha kosanoh;
Ale, žmoranezy tola
Cźoho žmjertnje strózi žo?

Njedaj nichtó! S posadnizy
Cźorne pšnjiko pschizapa.
Wocźi žapaio mu dźěłchtej
Kaž wot žahtoh' železa.

A psched pjenjesy žo stupi
Satrasćhne to štworjenje,
A kaž s lawštim kyrkom rěcźo
Na njeho žo měrjesche.

„S mojoh hydła šhub' žo w šloku,
Pjenjesžerny nažranzo!
Skupy dźażo, lichownika
Khudych ludźi mudrěwzo!“

Łakomz na šemju žo wali
Stawy dźěchu s dyrkotom —
Nźiźy wobrocźił žo k durjam
Lěšesche k nim pó schtyrjom.

Se strachotu sawjercźeny
A, schto woła, njewědźo,
Korkowasche sa durjemi:
„Sacźiń, sacźiń, sacźiń žo!“

Potajtim žo mu te durje
Njemózachu wotewricź
A tón sadwělowak pocza
S zyłej schiju žakoscźicź.

A tón mužik wonka stejo
Sažłyscha to skiwlenje,
Prósdnjenźu s tym prawym hłowom
Wotewri tuž skwatnimje.

Kajke hrožne wohładanje!
Łakomz bě kaž skamany.
Sa ramjeni ho tón mužik
Wucźeże s tej skałoby.

Na Hrodźišćko s nim žo sepra,
Rócźmje s nim žo mlecźesche,
Rospoczeny s cźežkej prózu
Dom joh' lédy dowjedże.

Sso tón pschestrózany cźłowjek
Doma hypnu na lěhwo,
Leżesche we schkerjedźizach
Wo žebi niz njewědźo.

Sajaty wón s wreginami
Cźerstwoty wjaz njedobu,
Wo pjenjesach błudnje žuso
Samkny wocźi po tśoch dnjach.

Wulki rěsak ſo wotkaſi.

W nozy k pjatkej wudyri w maſchinaćni rěſaka Jurija Welſcha w Lichtenfelsu hiſchcze ſ njeſnateje pſchicziny moheń, kotryż namaka w bohatych drjewowych ſkladach dobru zbrobu a ſo ſ njewſchědnej ſpěſchnoſcu roſſcheri. Sa zyle krótki czaſ běſche wulka ſtodła ſkladniſchcza w plomjenjach. Drjewowe ſklady běchu po wulkej czopłocze jara ſciſknyte, tak ſo ſo kaž ſkoma palachu. Wohnjowe płomjenja wulki czopłotu ſapachu a wobrožachu ſuſodny dźěl měſta, tak ſo dyrbjachu motorowe ſtykawy ſ Coburga, Bamberga a Neumborſa na pomoz ſawołać. S 25 hadźjanmi ſo pſchezſiwo wohnjej wojowaſche. Hakle wokoło 5 hodź. rano běſche ſtrach wotſtronjeny. Wſchě twarjenja rěſaka, kaž tež ſchtyri wulke deſkowe ſklady ſo doſpołnje ſniczichu. Wſchě maſchiny běchu tehorunja ſ woporom wohnja. Na haſcherſich dźělach ſo tehorunja ſ najwjetſchej woporniwoſczu SA-muzjo ſ lěhwa Redwitzy wobdźělichu.

Dweju cłowjekoma pſched tepjenjom wukhował.

Kupanſki miſchtr Biſchoff ſ Bitterfelda mójeſche dweju młodeju muſow w měſchczańſkich kupjelach pſched wěſtej ſmjerczu wukhowacź. Kupazy ſo ſ njeſnateje pſchicziny tepicź poča a jeho pſcheczel jemu napomoz ćwataſche. Tež wón bo najwietſcheho ſtracha pſchiwdźe, ſo ſo ſatepi. Jenoż ſpěchnemu ſapſchimnjenju kupańſkeho miſchtra mataj ſo dźakowacź, ſo ſo wumóžiſchtaj.

16lětnu holzu wotwjedł.

„Amberger Volkszeitung" ſ Brucka w Horniej Pfalzy piſche, ſo je ſo mjes wjeſkomaj Bodenwöhr a Bruckom 16lětna holza Margaretę Windlez, kotraž je ſwojej macźerju po trawu na luku dźěſche, wotwjedła. Duzy po puczu na raſ pſchi njej awto ſaſta a prjedy hač ſo naſtrózyła macź dohlada, běſche awto ſ jeje dźowku pſche wſchě hory. Wo wotwjedźenju njeje ſłyšeła.

Srażenje mjes ſpěſchnym a tworowym cźahom.

Schtwórtk rano ſrajſchichtaj na cźarje mjes Melſungen a Beiſeförthom ſelpěſchnjeny cźah ſ tworowym cźahom. Cźah jenoż po jenych koltjach jědźeſche, dokelž ſo móſt pſchetwarjeſche. Pſchi njeſbožu ſrani ſo wokoło 20 wozobow, ſ wjetſchcho dźěła ſ łſchěſtami. Cźežkich ſranjenych ejebe. Mot tworowemu cźahu ſu nětkotre wozy ſ kolijow wujěle a ſo wobſchkodźite. Popołdnju móžeſche ſo na tutej cźarje ſajo jěźdźicź.

Cyrkwinske powěſce

4. njedźela po ſwj. Trojizy, 14. julija 1935.

W Pětrowſkej zyrkwi rano ⅛8 hodź. předuje farař Groſze, dop. w 11 hodź. Boża ſłužba ſa cźežkoſłyſchazych pſchi woltarju: farař Groſze. Pop. w 3 hodź. łſchcźenja: farař Groſze. — W Marijnej-Marcźinej zyrkwi rano we 8 hodź. ſpowědź a Boże wotkazanje: ſup. Berg, dop. w 9 hodź. předowanje: farař Groſze. — W Tuchowſkej zyrkwi pop. ½3 hodź. Boża ſłužba ſa łłuchoněmych: farař Böttger ſ Budeſtez. Pop. w 6 hodź. wjecźorna pobožnoſcź: ſup. Berg. Sběrka ſa wudeźrźenje naſcheho dźěcźazeho doma. — Póndźelu 15. 7. łſchcźeſcźanſka ſónſka ſłužba pola ſwj. Pětra, lěcźny wulět do Saſſkeje Schwizy. — Wutoru pop. ¾3 hodź. w Pětrowſkej zyrkwi modlerſka hodźina ſa njedźelniczje. — Wutoru wjecźor w towarſchowni roſrěcźenje ſa muzi. — Schtwórtk wjecźor we 8 hodź. na Hrodowſkej haſy hodźina Mórcźeho łſchźa.

S **Bukez.** Rano ½7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke a ½10 hodź. němſke kemſchenje.

Generalna pruha jendźelſkeho łódźitwa,
kotraž ſo 17. julija pſched kupu Wight pſched jendźelſkim kralom Jurjom ſarjaduje. Niczaſi (Zerſtörer) we njepſchewidnej licźbje.

S **Delnjeho Wujeſda.** Rano we 8 hodź. ſerbſka, ½10 hodź. němſka Bože ſłužba: vikar Adler.

S **Hornjeho Wujeſda.** Rano ⅛8 hodź. ſerbſka ſpowědź. dop. ½9 hodź. ſerbſka a w 10 hodź. němſka Boża ſłužba.

S **Wojerez.** Dop. w 9 hodź. němſka Boża ſłužba, ½11 hodź. ſerbſka ſłužba ſe ſpowědźu, ½11 hodź. dźěcźikomſchenje w Kichźinej zyrkwi, w 12 hodź. ſerbſke łſchcźenja. Pop. w 2 hodź. němſke łſchcźenja. Sběrka ſa macźerny dom diakoniſſow w Kreuzburgu w Hornjej Schleſyſkej.

S **Wulkich Sdźarow.** Dop. ½9 hodź. ſerbſka, ¾10 hodź. němſka Boża ſłužba

14. julija do Różanta!

30. žnjeńca 1885 su so w Kukowje při ródnym domje wótčinca Tecelina Měta wſchitke kasina a ſpěwarſke towarſtwa katolskich Serbow zeſle, zo bychu k 50. posmjertninam wurjadnje pilneho ſpisowaćela swój dźak wnkhowarjej ſerbskeje rěče wuprajili. Też wótčincojo Hórnik, Skala, Rězak a Sewčik tam běchu. Njech tola nětko 100. posmjertninam Tecelina Měta wſě serbske towarſtwa, katolske a evangelske, do Różanta přijědu, hdyž so při ſwjatnicy, w kotrejž je Tecelin Mět telko skutkował Bohu česći a Serbam k spomoženju, wopomnjeńska tafla wotkryje. Je dosć znate, zo sebi wſitcy serbscy wótčincojo ſtajnje myslachu na eyły serbskil ud. A tohodla su sebi zasłużili dźakownoſcź wſčech Serbow, kiž maja ſtrowe zaćuwanje za ludſtwo a žiwjenje w Serbach. Swjatočny nyšpor započina so we 2 hodźinach. Programm a znamješko, kiž dawatej prawo k zastupej do cyrkwje a cyrkwinseje zahrody, płaćitej hromadźe 30 pjenjeżkow.

Jedyn króć je tola jónu.

Běše njedźela a zwony wołachu ke mši. Bur steješe w durjach a hladaše za wjedrom. „Dźensa dyrbimy přeńcu domoj wozyć, hewak ju wroble skóncuja." Jeho žona rjekny: „Dźensa je njedźela a tuž pšeńca dočaka." Bur wotmołwi: „Jedyn króć ničo njewadźi." Pšeńca bu domoj zwožena. Jenu druhu njedźelu bliješe so hrimanje, a bur rjekny: „Zona, hladaj, kak so mróčele waleja a hrima so. Ječmjeń dyrbi domoj, hewak nam zmoknje a wožoltnje." A žona praji: „Ale dźensa je njedźela!" Bur wotmołwi: „Jedyn króć je telko kaž ničo." A wožachu ječmjeń domoj. Njedźelu pozdźišo praji bur zasy: „Wows dyrbi domoj, hewak wšón wupada!" Zona rjekny: „Ale što dha chceš, dźensa je njedźela." Bur jej wotmołwi: „To ty njerozemiš, jedyn króć njeje přecy." A wows přińdźe zbožownje domoj. Někotry čas so miny a burowy pohońć přińdźe zrudny k burej: „Konjej njechatej žrać a staj khorej." Ničo njechaše pomhać a byrnjeż so bur k Bohu wołał, konjej jomu padynštej. — Njeje dha jedyn króć ničo? A zasy po někotrym času ſteješe njewjedro na njebjesach a błysk dyri do buroweje bróžnje. Bur so k Bohu wołaše, ale žito a pšeńca a ječmjeń a wows — wšitko so spali. — Jedyn króć tola přecy njeje.

A někotre njedźele pozdźišo leżeše bur khory a ſtonaše a žałoſćeše a wołaše ſo w bolosćach a we ſmjertnym ſtysku k Bohu, ale wumrjeć dyrbješe. Jedyn króć je tola jónu. Krajan 1869.

Mucha a bruk.

Stwina mucha nadeńdźe
Něhdy bruka w zahrodźe,
Poča wołać: „Hańbuj ſo,
Njenaſytny zežranco!

Liſće ſtomam wurubiš,
Khoščišćam je ſpodobniš,
Chceš-li tak wšo ſpóżerać,
Praj, što mohł će lubować?
Trašnje rohi nastaji,
Bruk a křidła ſepjeri,
Hněwny muchi praša ſo:
„A što ty maš za jědło?

Aj, ty bita, honjena
Z khěžow, ze šklě, z hornyka,
Praj, što tebje lubuje
A na kermušu proſy će?"

Paduši a njewušni
Na ſo ſu ſej zawiſtni.
Jedyn přec na druheho
Z njepopřećom hórši ſo.
Handrij Zejleŕ (8. 9. 1847).

Młody bur.

Něhdy dźěłaše bur na polu, zo jemu wšě rjebła pikotachu. Tu přijěcha runje kěžor, a tón dźěłaceho bura widźo, zawoła: „Njebudź přejara pilny!" „To činja ći dwajatřicećo," wotmołwi bur, „a ći sydmjo dyrbja tych pjećoch zežiwić, a potom dyrbi hišće nješto zbywać." Kěžor hladaše ſpodźiwnje na bura, dokelž njerozumješe, što mužik z wotmołwu měni. Wćipnoſcź njeda jemu měra a wón rólnika namołwi: „Wukładź mi, što chceš mi prajić. Ja ći prawje njerozemju. Sto złotych ći rady za wukładźenjo twojeho hódańćka dam. Ale to sej wumělnjam, zo nikomu hódańćko njeprajiš, přejedy hač budźeš mje ſto a jedyn króć widźeć." „Tajkele wikowanje hišće njejsym žiwy wotpokazał," wotmołwiw bur. „Wuhódanje! Dwajatřiceći, to je dwajatřiceći — zubow, kotrež chcedźa kóždy dźeń nješto kusać. Pjeć, to je pjeć zymskich měſacow. W tychle pjeć měſacach njemóžeš ničo žnjeć a domoj brać. Tuž dyrbi wonych ſydom měſacow tychle pjeć měſacow žiwić. Potom dyrbi hišće nješto za dawki kěžorej wostać. To nas burow pilnych čini. Zrozemił?" Kěžor bě z tutej wotmołwu ſpokojom a wotjěcha do ſwojeho hrodu. Doma přihotowa wulku hoſćinu, na kotruž ſwojich dwórskich ſłužobnikow a wysokich zastojnikow přeprosy. Za jědźu wupowěda ſwoje hódańćko a přispomni, zo ma je wot překlepaneho a jara pilneho bura, kotrehož bě při wuječhowanju zetkał. Přilubi tomu, kiž hódańćko zhóda, ſwoje kěžoſtwo.

Jedyn z hoſći měješe khětro za wušomaj a myſleše hnydom: „Ja ći pokažu, sy mi hižo přewjele prajił." Potom wujěcha won na polo a přińdźe runje k tomu burej, kotryž bě kěžorej ſpodźiwnu wotmołwu dał. Zawoła na bura. Tutón da jemu ſamsnu wotmołwu kaž kěžorej. Nětko wědźeše zastojnik hnydom, zo je na prawym měſtnje. Zajědźe do kapſy a wućeše 10 tolerſ: „Rodźiš je? Dam ći, jeli mi ſwoje hódańćko wuhódaš!" Burej tolerje drje do woči khichachu, tola komdźeše ſo prajo: „Šym kěžorej ſlubił, tu khwilu nikomu zmyſł toho hódańćka přeradźić — a při tym wostanu!"

Zastojnik pak bě njewuſtajny, a burej ſo tolerje tež dale a bóle rjeńše zdachu. Skóncźnje wuwjeze tež wuzhudanje, a zastojnik ſo wšón wjeſely do kěžoroweho hrodu wróći. Da ſo kěžorej zamołwić, a potom jemu wuzhódanje rjekny. Kěžor pak tež ſykanje we hłowje njeměješe, tuž hnydom myſleše, kak je ſej zastojnik wěc traš zawjeſć mohł. Da jeho do kłódy zawrjeć, a bura k ſebi zawołać.

Rólnik přińdźe a hladaše, jako by ſo ničo njeſtało. Hdyž jemu kěžor lewity čitaše, zo je potajnoſć přeradźił, wotmołwi kaž ničo z toho: „Waša majeſtoſć čini mi křiwdu a to wulku křiwdu. Ja ſym cyle ſto tych złotakow, kotrež je mi kěžor a knjez zapłaćił a te dźeſać tolerſ, kiž je mi tón zastojnik dał, pilnje wobhladał, přejedy hač ſym wuzhódanje rjekł. Na kóždym pjenjezu pak bě wobraz Waſeje majeſtoſće a jedyn raz ſym was ſameho na ſwojim polu widźał. To je do hromady ſto a jědnaće, nic jenož ſto a jedyn króć. Tehodła ſym z połnym prawom zastojnikej prajił, ſtož wón zhonić žadaše."

Kěžor ſo ſpodźiwa, kak překlepany rólnik je, a jemu ſo zezda, zo wón ſkěrje na tróń ſłuſha hač zawrjeny zastojnik, kiž bě hódańćko zhódał. Sčini potajkim bura za kěžora, a jako tón na tróńje ſedźeše, mějachu wſitcy wyſocy zastojnicy tři króć wokoło njeho hić a jemu hołdować.

A bur kěžorješe mudrje, doniž jeho ſmjerć njewotwołwa.

Bajka z Merany. — Anton a M. N.

Katolske cyrkwinske powěſce

5. njedźela po ſwjatkach, 14. julija 1935.

Tachantſka cyrkej: Rano ¾6 hodź. Boża mša, dop. w 9 hodź. wulka Boża mša z prědowanjom, pop. w 2 hodź. nyšporna pobožnoſć. Přileżnoſć k ſpowědźi: ſobotu pop. wot 6—7 hodź a wot ⅛8 do ½9 hodź., njedźelu rano wot ½6 do ½7 hodź. a dop. w 9 hodź. — **Serbſka cyrkej:** Přileżnoſć k ſpowědźi: wot 6—8 hodźin, njedźelu ⅛8 hodź. Boża mša z prědowanjom, w 9 hod. wulka Božа mša ze serbſkim prědowanjom, w 11 hodź. ſulſka Boża ſłužba z prědowanjom, w 1 h. serbſki nyšpor, w 7 hodź. křesćańſka wučba z požohnowanjom. Bože mšě wob tydźeń w 7 hodź. rano.

Budyske stawniske powěſce

ſ dnja 11. julija 1935.

Narodźiło je ſo: Albertej Milotej, dejerjej, dź. — Njemandźelſka dźowcźiczka.

Semrěchu: Julius Bobta, ratarſki dźěłaćeł, 50 lět. — Franz Rſchehak, ſtarorentnar ſ Hajniz, 69 lět.

Manželſtwo pſchipowědźichu: Robert Paweł Förſter, ſchewz, ſ Jdu Hilzu Nowatez, ſtenotypiſtku, wobaj w Budyſchinje.

ſ dnja 12. julija 1935.

Narodźiło je ſo: Alfredej Erichej Wenzelej, ratarſkemu dźěłaćerjej, dź. — Fritzej Waltarjej Schlippej, maſchiniſtemu ſamkarjej, dź. — Pawołej Richardej Erichej Keilej, pſchekupcźej, ſynk.

Wumrěłoj: Korla Auguſt Briesowſki, fabrikſki dźěłaćeł ſ Cźornych Noſłiz, 43 lět. — Thereſija Emilija Wilhelmina Petronella Huberta ſwud. Honeckerowa rodź. Oſwaldeź, 84 lět.

Hospodarski kučik

Přećiwo čećenju konjow

Počina-li so konjom nowe zorno dawać, wopyta čećenje abo kolika rady konjency. W času, hdyž někotryžkuliž hižom do noweho wowsa padnje (poprawom měł hač do hód stary dosahać!), budźa sćehowacé pokiwy witane. Chce-li so zgratowany kóń při dźělo abo hewak w hródźi na zemju walić, wutłóčuje-li posledne črjewo, bjez toho, zo móhł njerjedźić, bije-li wot so a pokaza-li njemér a strach, nježerje-li z korta, ale pyta z hubu něšto před kortom — dha steji něšto před durjemi. Najprjedy wzmi tajkeho konja ze stana a zasćel jemu derje. Njedaj so jemu na zemi abo w hródźi waleć, z tym nastawa často zašmjat črjewow, kotryž wěstu smjerć přiwjedže. Sy-li zasłał, staj konja ke kortej, dwaj mužej pak njech z wěchćomaj, kotrejž stej z Jučlanym wolijom napojenej, skoćo w bjedrach (Flanken) a pod brjuchom šudrujetaj. Nuzne je, zo so z tutym šudrowanjom njezastanje, a dokelž našej čeledźi při ćežšim dźele snadnje dych a sćerpnosć ćeknje, je hospodař při cyłej procedurje sam přitomny. Mjez tym njech něchtó sćěhowacy srědk přihotuje: ½ punta słozynje sele a poł punta muki změša so z wodu, doniž so pila, kaž pjasć wulka, wudźěłać njehodźi. Je-li hotowa, rozmjeć ju do kruchow, wučełni konjej jazyk, położ prawje do šije dźěł pile, zo při sćehnjenju jazyka so srědk do žołdka smykaje. Pódla staji so kóžde 10 mjeńšinow klistir. Tutón zestaja so: z bowa liwkeje wody, horšće wšědneho mydła, horšće sele a ½ punta wolija, wšo derje přeměšane. Potrasuje-li konja sylnje zymnica, smě łazeńk 4—6 puntow kreje puščić, tola njech so z tutym njepřekhwata!

Je-li po tajkim wothładanju wołóženje za konja njepřińdźe, westanje jeničky w tym pomoc, zo čeladnik z małej ruku črjewa wunjedźi. Ruka ma so derje z wolijom namazać, dobyće do črjewa ma so z łaha stać a na to hładać, zo so nohće na porstach prjedy prawje kuše přitrihaja. Tola budźe srědka trěbne, zo dyrbiš so při nałožowanju prjedy spomnjenych srědkow k puščenju kreje abo hrabanju z ruku wobroćić.

Měj konja derje wodźeteho, njehoń jeho po dworje, ani do wody, kaž so tu a tam čini. Porjedźa-li so z konjom, popřej jemu khwilu wotpočinka, a dawaj nadobnje lohku picu, nic wjele nadobo, ale často.

Něhdy a nětko

Do Drježdźan so njedawno puščich; zastojnik tykny mje do kupeja, w kotrymž hižo brjuchaty ramjenjak čežcy dychajo sedźeše; bě na nim widźeć, zo ma čežku pokutu za strowy apetit, kotryž bě jemu wobradźeny. Bórzy přińdźechmoj do rěčow, smój zdźěla politisirowałoj, wo kommunistach a druhich strašnosćach sebi dopowědowałoj, na posledku złoži so rozmolwjenje na hospodarstwo. a też na čeledź, kajkaž je něhdy była a kajkaž nětko je.

Mój susod wěđźeše wjedrowje rjenje powědać, swarješe na swojich wotročkow, zo jemu ješć ze erta syčeše, ja wo měrje posłuchach.

„Hm, hm. — dźeše —, pomnju-li, što sym khadam před 30 lětami mzdzy dawał. a nětko; kak spokojny bě tehdom dźělawy lud, nichtó njetorhaše sebi hubu na prostu pojědź, drasta so šonowaše a kóždy hładaše, zo sebi něšto na stary dźeń nalutuje.

Nětko poča tutón muž dale skoržić, holosćiwje, jako pjenca, hdyž su nawoženju w kosydle jej dosahnyli: kak zlutły a lěni nětko čeladny lud je; kak bychu jeneho přemłócili, chcył-li jich nětko w 4 hodź. rano do hróžnje honić, kaž w zastarsku. A njedźelu hakle, hu! te wulcyčinjenje, w korčmach sydanje, přećinjenje, rejwanje a dźiwenje; a kak při wysokej mzdze najbóle hišće dołha napraskaja atd. atd.

Po jeho dokonjanym swarjenju přińdu ja k rěčam; jemu pokazam, kak je so to kročel po druhej cyle po naturskich pućach wuwiło a skóńčich ze słowom: Kajkeż kujejstwa, tajcy służowni, kajkiž hospodař, tajki čeladnik; knjeza a hospodarjo su ze njepoćinkami a złym přikładom swojich podatych skazyli — nimaja winy, zo so na nich luntorja, wšak wotročk lěpši być njemóže, hač jeho mištr. „Nee, härnn'se, do hobn s' oder von ir'm Standpunkte ans och ganz raicht, s' isn oben ow viel faulig in Dänemarken.“ Nětko wobwjertnych hlebiju, počach dopowědać, kajcy su něhdy burja a hospodarjo byli, prosći we wašniach, runi w mysli. přeni při dźele; strózbi, domjacy, kak při žonje a dźěćoch wostachu, hdźež jich nětko do korčmy za piwom čěri. kak hospozy ničo wědźałe njejsu wo zwholatych kanapejach a sléhornych łžičkach při khofeju; kak so burska žona hańbowała njeje. dźěćo na rucy abo we wozyczku za sobu, na polo lić a tam pléć abo hewak pomhać; kak nětko same khěžkarske „kujenje“ pěstońce sebi přistajeja a dorosćenym dźěćom na służby čahnyć njedadźa, zo sebi trjebaj z dźělom škody njeńinja atd.

Po tych a druhich rěčach přińdźechmoj skónčnje přezjene, zo w swěće „nihdy“ njebudźe kaž „něhdy“, njepočina-li kóždy sam na sebi porjedźować, město toho zo so na druheho hórši. „Do drübig aj der wendschen Därgaj — počina cuzy znowa — soll's noch a bissel besser sin, sajn se ne vun dort?“ Z khwatkom hrabnych za swojej „Karte von Europa“, pytach pak podarmo za krajinu, hdźež trjebaj pisane steji: wendische Därgai. a hač na tutón dźeń „officiell“ ničo podobne namakał njejsym. Kak w Serbach z „něhdy a nětko“ steji, jemu na nós powěsnył njejsym. Myslach při sebi: Ty powědaš ludźom, štož sy słyšał, njech kóždy sam swoje swědomje přepytuje — tebi też trjeba njeje, zo sebi tuteho intermezza dla hubu wopališ. „„Umsteigen d' Herrn, Arnsdorf!““ porći kondukter.

Derje, z tym bu kóne dalšeho rozmolwjenja.

Serbski Hospodař 1884.

Rozwučowace drobnosće

Našim dźěćom — a wosebje burskim — popřeje so we młodych lětach wjac, hač je jim wužitne. Wšěm čini so jim wola, jene nowe hrajkanje po druhim so jim wobradźa, wot wšěch dobrych kuskow dyrbja khłóšćić. Kajke wjeselo dha budźe člowjekej, kiž je dorostł, hdyž je so jako dźěćo hižo na wšěm přenasyćił?

Hospodarski rozhlad

Sobotu 13. julija 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,481	100 pólsk. złotych	46,905
1 jendźelski punt	12,285	100 českosł. krónow	10,34
100 šwajc. frankow	81,19	100 franc. frankow	16,405

Barlinska burša z dnja 12. julija. Warnowanja bursowych organow su wobtłoch hišće bóle wobmjesowli, dokelž publikum so na nowych wobtłochach njewobdźěli, tola so też krućše swojeho wobdźěleństwa dźerži. Po pschedwučerawšich sniženjach drje něštore kupne pschikazy pschedležachu, tola w běhu wobtłoha pschi jara měrnym wobtłohdźe tute tola wo něšto mało popusčchowachu. Kuliša běšche paśiwna, dokelž j hospodarstwa wobsebitych naštorkow njepschedležeše. Na rentowych wikach běšche tohorunja jara cžicho.

Barlinske žitne wulkowiki. Wobtłohd běšche pozledni dźeń wulkowikow w tutym tydźenju jara měrny, tola so powschitkownje lěpše wuwiše na wikach wocakajuce, hdyž budźa nowe knjeležitstwowe naprawy w płacžisnach znate. Dožahajym postiženjym w pschenicy a rožy steja jenož znadne napraschowanja napschećiwo. Młyny dźěłaja swoje składy po možnosći wotbyć a so tohodla wróćo dźerža. Niž napoślednu tej tohodla, dokelž je wobtłohd j muku jara pomały. Wobroty w nowych žitach dotal so njeczinjachu. Wowsy je možno pschi motewacy druhich žitnych družinow dostać, tola na tutej basis k wobtłohdam njedóńdże. Nowy symski ječmjeń w jara rjanych družinach je w bohatej měrje na wikach. Wobtłohdnizy pak jenož pomału kupuja.

Wežera płaczesche w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožki R 8: 8,25 hr., R 11: 8,40 hr., — ječmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

w Shorjelzu:

Pschenica 20,20 hr., rožka 16,30 hr., ječmjeń, nal. 16,80 hr., naj. 16,30 hr., wowsy 15,50—16,20 hr., běrny 22,35—2,55 hr., butra 71—73 pj., jeja 8—10 pj.

Twora	Němski wupłod			Twora	Němski wupłod		
	Najniša płaczizna	Najwyša płaczizna	Wukrajny wupłod		Najniša płaczizna	Najwyša płaczizna	Wukrajny wupłod
	pj	pj.	pj.		pj	pj.	pj.
Boby (Buny) . punt	35	40	—	Solotej kerčk	5	10	—
Hroch »	25	35	—	Ščerbak »	—	—	—
Kórki za solotej »	30	35	—	Koadak punt	—	—	—
Kórki k nakładź. »	—	—	—	Selerij štuka	—	—	—
Kórki (žonon.) »	—	—	—	Selerij punt	—	—	—
Sydrjety kał štuka	20	40	—	Loboda »	—	25	—
Bély kał punt	—	15	—	Rapunelki »	—	—	—
Čerwjeny kał »	—	—	—	Tomaty »	—	50	33
Wirsingowy kał »	—	20	—	Cybla »	15	20	—
Pupkaty kał »	—	—	—	Hromak »	—	60	—
Zeleny kał »	—	—	—	Krén »	—	—	—
Kolrabi (mod.) št.	5	10	—	Champignony »	—	—	—
Kolrabi (stary) pt	—	—	—	Cerstwe hriby litr	50	70	—
Karoty walék	—	13	—	Sušene hriby litr	—	40	—
Karoty punt	—	20	—	Dobre jabluka punt	—	—	80
Korjeń pětršylki »	—	—	—	Jabłuka k warj. »	—	—	—
Porej »	—	—	—	Dobre krušwy »	—	—	—
Radiski walék	—	10	—	Krušwy k warj. »	—	—	—
Rjetkej štuka	—	—	—	Wišnje »	40	55	—
Rjetkej punt	—	—	—	Slowki »	—	—	—
Rjewjeń »	—	—	—	Bróski »	—	—	65
Čerwjena rópa »	—	—	—	Aprikosy »	—	—	—
Kulrépa »	—	—	—	Wino »	—	—	—

Drobnowikowańske płaczizny w Budyšinje

13. julija 1935 po hamtskim postajenju.

Wše płaczizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora		najniše płaczizny hr.	najwyše płaczizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,60	1,80
Ćelace mjaso	1 kg	1 60	1,80
Skopjace mjaso	1 kg	2,00	2,20
Swiniace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmałc	1 kg	2,00	2,20
Pšeńčna muka	1 kg	0,38	0,56
Rżana muka	1 kg	0,34	0,36
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny, nowe	1 kg	0,24	0,30
Rajs	1 kg	0,28	0,80
Hroch	1 kg	0,56	0,84
Soki	1 kg	0,40	0,90
Amerikanski swinjacy šmałc	1 kg	—	—
Sušeny połc	1 kg	—	2,00
Dobre mloko	1 ltr	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,84	3,20
Jeja	štuka	0,99	0,10
Jědźne buny	1 kg	0,38	0,40
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 ltr.	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	1,75
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,15

Wične płaczizny w Budyšinje.

13. julija 1935.

Wše płaczizny so po złotej hriwnje zrozumja.
Najlepše twory so hišće wyše płaca.

Předmjet		najniša płaczizna hr.	najwyša płaczizna hr.
Pšenica, 76-77 kruta płaczizna	50 kg	—	10,20
Pšenica —— kruta płaczizna	50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaczizna	50 kg	—	8,25
Rožka —— kruta płaczizna	50 kg	—	—
Ječmjeń lěčny	50 kg	—	—
Ječmjeń, nazymski, 2rjadkaty	50 kg	—	—
Picowański ječmjeń 59-60 kg	kr. pł.	—	8,20
Wows 48—49 kg kruta płać.		—	8,00
Wows	50 kg	—	—
Raps	50 kg	—	—
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł.	50 kg	—	—
Běrny (w małowikowanju)	50 kg	—	—
Syno	50 kg	—	3,00
Słoma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	2,50
Słoma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	—	2,75
Słoma z cypami młóćena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	1 štk.	—	0,09
Pšeńč. muka Type 502	50 kg*	—	16,55
Pšeńčna muka Type 790	50 kg	—	15,05
Rżana muka Type 997	50 kg*	—	12 30
Pšeńč. wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	6,50
Wikowańske pšeńčne wotruby	50 kg	6,75	7,00
Rżane wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	5,85
Wikowańske rżane wotruby	50 kg	6,00	6,20
Husy	1 štk.	—	—
Prosata 623 štuk	1 štk.	15,00	25,00

(Swinjace wiki běchu srěnje).

Płaczizny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

12. julija 1935 Płaczizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 235.

Połnomjasne, wukormjene, najwětšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	41
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	41
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	38–40
Mjenje picowane wšěch starobow	—

Byki: 442.

Połnomjasne, wurośene, najwětšeje rězneje hódnosće	41
Połnomjasne, młódše	41
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	38–40
Špatne	34–37

Jałojcy a kruwy: 1536.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwětšeje rězneje hódnosće	41
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwětšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	36–40
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	30–35
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	22–28
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 1602.

Najlepše wukormjene (1. družiny)	57–62
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	50
Špatne (3.)	40

Wowcy: 7617.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	36–38
Starše wukormjene (6.)	33–35
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	25–32

Swinje: 12197.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1½ lět stare	—
Wukormjene	—
Mjasne	48–50
Špatne	45–48
Rancy a kundrosy	45–50

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	12. 7.	11. 7.		12. 7	11. 7.
Pšenca	212,0	212,0	buny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	172,0	172,0	woka	—	—
ječmjeń now.	—	—	módre lupiny	10,7-11,5	10,7-11,5
ječmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	13,7-14,7	13,7-14,7
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosusk	—	—
pšeńč. muka	—	—	lany wosusk	7,65	7,65
rżana muka	23,00	23,00	such. truhanc.	4,77	4,77
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,75	8,75
rżane „	10,31	10,31	syno, 50 kg		
raps	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pieluški	20,0-22,0	20,0-22,0	ječna „		

Płaćizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 165.0 11: 168.0
Płaćizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 164.0 9: 169.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 617.0

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća mězačnje we wudawarni 1,15 hr., za póšće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 162 | Budyšin — Póndźelu 15. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

45 stahlhelmowych skupinow rozpuščili

Po pischewjacu mogu žu žo w pischiběrazej měrje tajzy ludźo do nazionalsozialistiskeho frontiskeho wojowańskeho swjazka stahlhelma) pschijeli, kotziž žu žo prjedy jako sjawni pschećiwniży niż jenoż pschećiwo nazionalsozialistiskemu hibanju, ale też pschećiwo nazionalnej myślí i zbła wusnali a pschećiwo njej dźěłali. To je na wjele městnach k temu dowjedło, so žu wotdźělenja nazionalneho sozialistiskeho němskeho frontiskeho hibanja (stahlhelma) pod wilowom tychle elementow do wuprajeneje politiskeje opozicije pschećiwo nazionalsozialistiskemu hibanju stupite a z tym po dołholětnym wojowanju wubědźene sjednoćenje naschego luda thutnje wohrosyle.

Němski snutskowny minister je tehodla sa nusne měł, wotdźělenja nazionalsozialistiskeho němskeho wojowarskeho swjazka (stahlhelma) w 45 gmejnach w Badenskej rospuščeciez a dalsche wobstacje jich organisatoriskeho swiza zakasacz. Samoženje rospuščenjch wotdźělenjow je žo sebrało.

Němski džełowy minister a wjednik stahlhelmoweho swjazka Franz Seldte wojjewja, so je žebi akty wuzadał, so by mohł winowanja pschepruhowacz.

Podružny pjenjez powyšić, so zakazało

Wyschschi president Schleswigholsteinskeje je po namjezu wyschschego měschczanosty města Kiela 21. junija wukaz wudał, so by žo njewuprawnemu powyschenju podružneho pjenjesa sadźěwało. S tym žo sabadnje zakasuje, podružny pjenjez pisches podružny pjenjes měrza 1934 powyschicz. Wažne je, so žo powyschenje, kotrez je žo mjes tym pisches tutu summu stało, jako njepłacjaze wuprají. Wažne je dale, so też nowy podružnik njezně wjetschi podružny pjenjes hacz měrzłi podružny pjenjes léta 1934 poličicz abo płaciez. Pischnědźenja žo z khětrym pjenjezným chłostanjom pokhłostaja.

Wustajeńca němskostatneje železnicy w Nürnbergu so wotewrła

Němšti wobkhodny minister žwob. knjes Eltz z Rübenach je njedźelu wulku wustajeńcu němskostatneje železniny w Nürnbergu žwjatocznje wotewrił. Generalny direktor dr. Dorpmüller mějesche powitańšku rěcz. Wón rjekny, so mamy dźenża 25 000 lokomotiwow na 69 000 kilometrow železniny w Němskej we wobkhadze. W pischichodnej nasymje dyrbi wulka jubilejska a dźakna žwjatocznosc dopominacz na žohnowanje, kiž je wot prenjeje Nürnbergsko—Fürthskeje železniny wukhadźało. Nětczischa wustajenza je pschedkhadniza tamneho wulkeho dźakneho dnja.

Dźenża ma němskostatna železniza něhdże 660 000 wožobow žylny personal, k nim žo 156 000 železnischich sastojnikow pischidruži, kotziž žo se 180 000 prjedawschinmi železnischimi dźěłacerjemi z wojeho wotpočinka wjeselea. Dźiž žo k nim hischcze něhdże 50 000 wožobow w službje pridatnych železnizow pschiličezi, wójsko železnizarjow něhdże 1,2 milijonow ludźi wuczinja. S jich pschiwisnymi potalkim něhdże 3 milijony Němcow žiwi khleb se železnischeho wobkhada dostawa.

Wyschschi měschczanosta Liebel žo rasnje k ruczenemu dźełacerjej wusna. Na to němski wobkhadowy minister wustajenju wotewri.

Němske wojerske pohrjebnischco pola Maissemya so posweca

Powjetschene a wobnowjene pohrjebnischco němskich wojakow w Maissemy pola St. Quentina w połnocnej Franzowskej je žo piatk wjeczor w pschitomnosci něhdże 70 němskich ludowych towarschiow poswjeciło. Města poruhrskeho kraja žu k dopomnjenju na wuzwobodźenje wot njepschećelskeho wobkładzenja hrědki k wutwarjenju tuteho druheho najwjetschego němskeho pohrjebnischcza w Franzowskej dale. Ludowy swjazk němskeho wothladanja wojerskich rowow je tutón cżestny pomnik poruhrskich městow někto dowutwaril.

Na tutym pohrjebnischczu cżeła 15 415 njesnatych němskich wojakow w jenotliwych rowach wotpocżuja. Cżestny pomnik je žo z wulkich schtyrirožatych kamjenjow natwarił a žo z bronzowym płotom wobdał. Na pomniku žo ši metry wyšoki kschiż połoženje.

Na žwjatocznosci žo nimo druhich pólčanstwowy rada dr. Forster a namešiny wojerski attachej hejtman Speidel kaž też pschedžyda franzowskich frontiskich wojowarjow wobdźělichu. Zarar Prier wot ludoweho swjazka za němske wothladanje wojerskich rowow w žwojej rěcži nadžiju wuprají, so byschtej žo franzowski a němski lud we wopomnianju morwych žnětowoje wójny žo w pschećelstwje a měrje namakakoj. Po spěwje wo dobrym towarschu pólčanstwowy rada dr. Forster nowe pohrjebnischczo němskich rjekow w mjenje wjednika a němskeho kanzlera powjeczi. K dźakej franzowskim wyschnosczam za pódne žhromadne dźeło z ludowym swjazkom pschida wón zkowa spranweho pschipólnaca teho, schtož je ludowy swjazk němskeho wothladanja wojerskich rowow dokonjal.

Jako běsche němska hymna wuklinczała, sastupječ němskeho pólčanza wěnz w mjenje němskeho knjezerstwa a naměsiny attachej wěnz w mjenje němskeje wojerskeje mozy k pomnikej połoži. S cżichim ostrowom sa tam wotpoczowazych rjekow žo žwjatocznu hodźina skónczi, a nóz lehasche žo na dołhe rjady cżornych drjewjanych kschijow.

Jendźelscy frontscy wojowarjo do Barlina přijeli

Njedźelu popołdnju jendźelscy frontzy wojowarjo na wopyt do Barlina pschijědźechu. Na dwórnischczu pschi Bjedrichowej dróšy jich pschiwitschu němscy swjazkow frontiskich wojowarjow a nazionalsozialistiskich wotdźělenjow kaž też žobustawy jendźelskeje kolonije witachu. Też mnohe znamjenite wožoby běchu pschitomne. Němske delegazije žwojich jendźelskich towarschow najwutrobnischo do němskeho khowneho města pschijachu. Psched dwórnischczom wulka žyła luda cżakasche a jendźelskich frontiskich wojowarjow z němskim postrowom strowjesche.

Jendźelscy hosczo žo widźomnje hnuczi za tuto wutrobne witanje džakowachu. Sa cżas žwojeho pschebywanja w Barlinje woni w hosczencu „Kaiserhof" bydla. W powitarni tuteho hosczenza statny wjednik nazionalsozialistiskeho sastaranja wójnskich woporow Oberlindober offizielnu delegaziju jendźelskeje legije witasche a jej dobre a wuspěšne pschebywanje w němskim khownym měsce pschejesche.

Wunoski rozrěčenjow w Sinaia

Rozrěčowanje mjes juhožłowjanskim prynzregentom Pawołom a rumunskim kralom Karolom w Sinaia je žo wschudże jara žylnje wobkedźbowało. S najwažnischej pschicżinu teho běsche wobsamknjenje awstriskeho knjezerstwa w praschenju dla nawróta Habsburgskich. Nawrót Habsburgskich je žo jako najlépsche skrucżadło za Malu ententu wopokasał.

Hacżrunje žu žo w pozledním cżasu powěsce rozschěrjale, so chzetej žo Juhosłowjanska a Rumunska w swonkownej politiju po nowym směrje složowacz, dha žu žo tajke powěsce někto jako wopacżne wupokasale. Setkanje w Sinaia pak nawrót k politiży Malej ententy wosnamjenja. Hacżrunjej žo cżeskosłowakski swonkowny minister dr. Beneš njeje na rozrěczowanjach wobdźělił, pak njeje dwěla, so by Cżeskosłowakska nawrótej Habsburgskich na awstriski trón pschecziwja. So by žo to jakuje dopokasało, je žo wobsamknjenje, ke kotremuž dźěsche psched dwěmaj létomaj dóschło, wobnowiło. Po tutym wobsamknjenju kóždy posypt nawróta Habsburgskich hnydom k mobilisaziji wójskow Malejе ententy powjedźe.

Schuschnigg w automobilu ćežko znjezbožił

Jeho mandźelska so hnydom moriła

Awstriski swjazkowy kanzler dr. Schuschnigg, jeho mandźelska a žyn žobotu pschipołdnju wokoło 1 hodź. na jězbje do žwojeho dowolneho měsina blisko Edelsberga pola Linza z automobilom cżežko rozstschabechu. Kanzlerowa mandźelska, knjeni Herma Schuschniggowa, běsche hnydom morwa. Ssyn žo cżežko srani.

Hakle dźeschi cżaz po sjeseložen ju běsche žo swjazkowy kanzler w jenej Linzskej khorownі tak daloko zhrabał, so mózachu jemu wo žmjerczi mandźelskeje zdźělicz. Dr. Schuschnigg je wschon pomjatk wo podawku zhubił. Lékarjo žu swědczili, so je žo schofer se zlonzom sežahał a je tehodla mózna nad autom zhubił.

Ssobotu popołdnju krótko po 4 hodź. je žo awstriska ministerska rada pod pschedhybiwom finanzneho ministra dra. Burescha zhromadźiła. Ministerska rada je wobsamkła, so swjazkowemu kanzlerej žiwoje wobžarowanje wuprají. Městokanzler wjerch Starhemberg je žo telegrafiſy z Italskeje, hdźež na dowolu pschebywa, do Wina swołał. Kaž žo z Wina powě, budźe wón dra. Schuschnigga w knjezerstwje zastupowacz.

Jako běchu žo w Linzu někotre žarowańske Boże službы za sjeseloženu mandźelsku dra. Schuschnigga wotměte, pschi kotrychž běsche žo też swjazkowy president Miklas wobdźělił, žu jeje cżežko do Wina pschewjesli. Na dwórnischczu we Winje běsche žo zyle awstriske knjezerstwo pod wjednistwom městokanzlera Starhemberga seschło. Po cżichim pożohnowanju na dwórnischczu žo cżežko na gala-cżełowym wosu nimo husteho špalera wótezinskich swjazkow po Winskich dróhach do sarskeje zyrkwje w Hietzingu wotwjese.

Němski wupókłanz z Papen, kiž je žobotu popołdnju w lětadle z Wina do Barlina leczał, je krótko psched wopuschczenjom Wina powěsć wo Schuschniggowym cżežkim sjeseloženju dostał a je wot lětanischcza žobužarowanski telegramm swjazkowemu kanzlerej połsłał.

Ministerska rada, kotraž běsche žo žobotu wjeczor swołała, žo po powěsci z Wina njewotměte, dokelž je žo se Schuschniggom tak połepschiło, so może we wschelakich statnych należnoszczach sabo žam roskasowacz.

Měrny narodny swjedźeń w Francowskej

Po zyłej Franzowskej je-žo narodny zwjedźeń žobotu z rejemi pod holym njebjom a druhimi ludowymi zawjeselenjemi sapocżał. Jenoż w Arrasu a Lillu je z knadnischim pschipadam dóschło. Tam prawizarjo a lewizarjo do žo sraschu. Policija z lohkej prózu porjad sabo postaji.

Prawizarske a lewizarske nowiny běchu žwojich pschiwobwarjow k žylnemu wobdźělenju napominałe. Sdobom pak też nowiny a organisacje k měrej a porjadej napominachu. S nowinskich nastawkow powschitkowne pschecze po hłubokim wobmowjenju zyłeho politiskeho, hospodarskeho a sozialneho systema wustupowasche.

Wojerska parada pisched presidentom republiki a žobuslawami knjezerstwa w Parisu běsche hobrske žyły luda pschiwabiła. Mjes paradu 600 lětadłow nad khownym městom Parisom lětasche.

Ludowe zawjeselenja a žwjatocznosce žo njedźelu dopołdnja wosjetowachu. Politiske demonstrazije, kotrez žo we wschelakich městach po wojerskej paradze wotměchu, žu žo swjetscha bjes każenja pschewjedle. Jenoż w Limogesu wotdźělenje faschistow a prjedawschich frontiskich wojowarjow z lewizarjemi rasschu. Lewizarjo tutych pisched pomnikom sa padnjenych z wulpěwanjom internazionale rosnorichu. Pschi pschimanju pisched pomnikom žo někotši wobdźělnizy franichu. Policija z cżaržom sapschdmny a hórsche sežehowi wotwobrocżi, jenu wožobu zaja.

W Parisu žo popołdnju ludowa fronta na Bastillowym namješcze zhromadźi. Wobnjowi lichižerjo a druhe prawizarske swjazki běchu žo pschi pomniku njesnateho wojaka sjednali. Na woběmaj stronomaj běsche wobdźělenje jara žylne. Wobdźělnizy wschelakich politiskich stron wot komunistow hacz k radikalnym sozialistam plakaty žobu njeżechu, na kotrez běchu žwoje žadanja napisali. Lewizarska fronta žo dopołdnja w Buffalowym stadionje hromadźesche. Tyżdzy zhromadźisnu wopytachu. Sastupjerjo wschitkich lewizarskich stron z zyłeje Franzowskeje k zhromadźenym rěczachu, woni k wojowanju pschecziwo faschismej namolwjachu.

Pschi demonstraziji narodnych swjazkow pschi Triumfowych wrotach běsche też wójnski minister Fabry pschitomny. Lud wobdźělnikow tutych swjazkow z wulkim pschikleskom strowjesche.

Za wotmołwu redakcija njeje.

Pódla Habsburgskeje należnosćje je žo w Sinaia wo pomjerjenju rěčenju mjes Rumunskej a Ruskej wěcžało. Se Sinaia žu samo powěsćje dóschle, po kotrychž **nětko** wo-prawdže bórzy k podpisanju tuteho rěčenja dóndže. **Kak** dalako je žo rumunskemu swonkownemu ministrej Titulescej poradźiło, Juhosłowjansku sa Ssowjetam pschećelsku politiku dobyć, dotal njeje hischće wěste.

Rumunske žito za italskich wojakow w Africy

Italski wupósłanc w Bukarestu je rumunskemu ministrej sa wikowarstwo a industriju pschi rosrěčowanju wo wobjamknjenju italskeho knjezerstwa pždělił, so chże tuto wjetschu dźělbu rumunskeho žita za italskich wojakow w Abeźynskej nakupić. Italske knjezerstwo je hižo njedawno w rumunskim pschistawje Konstanzy wjetsche tóhóne wjesby pschenzy a majża sa swojich wojakow w Afrizy nakupiło.

Henderson skorił

Pschedźyda konferenzy sa wotbrónjenje, Jendźelczan Arthur Henderson, je pjatk na jěchbe do jendźelskeho města Chesterfielda, hdźež chzyschse sjawnje rěčeć, skorił. Po wuprajenju lěkarjow pak jeho sthorjenje njeje straschne.

Jendźelska a Zwjazk ludow

Londonske nowiny „Daily Mail" žu wo rěčzi swonkowneho ministra, sira Samuela Hoara pišale, so by sa Jendźelsku najlěpše było, hdyž by žo dźěłakowsće w Swjasku ludow sdalowała a žo tak mało hacž mózno z nim saběrała. Tute nowiny Swjask ludow jako straschnu pschiprawu wosnamjenjeja, kotrehož dźěłakowosć njeměr naćini. Jeli so by Jendźelska je Swjasku ludow wustupiła, by tuta powěsć w Jendźelskej a w statach, kiž jej podsteja, pjeza powschitkowne wołóženje sdubźiła, dokelž žo w Swjasku ludow žaneho dobytka sa wěz měra njewidźi.

Krwawne wojowanje na dróhach w Belfastu

We khownym měsće połnóżneje Irisee Belfastu je w nozy wot pjatka k sobocze k cźežkim njeměram mjes politiskimaj stronomaj dóschło. Pschi krwawnym wojowanju na dróhach žo dwě wožobje morischtej a žo wjazy hacž 40 wožobow srani. Ssrjedźiščego wojowanjow běsche sažo Norkska dróha a jeje wokolina, hdźež žu w posledních měžaczach politiźy pschećelowinjezy wospjet sažalke wojowali.

Jrjzy nazionalistojo do schotyskich zobustawow protestantiskeje Orange-stronY, kotrjž běchu letni dźeń bitwy pschi rěcy Boyne wopominali, z kamjenjemi a druhimi wězami mjetachu. Sa krótki cźaš žo na dróhach sažalke wojowanje wuwi, a sta pschiwiżowarjow wobeju stron žo na nim wobdźělichu. S wobju stron žu ftelske. Nazionalistojo s tšechow do pschiwiżowarjow Orange-stronY tšelachu.

Jako běsche wojowanje žiwjí najwjetschi skhodźenk dozpěło, policija s někotrymi panzerowymi autami pschijědze a s maschinskich tšelbow do luda tšelsche. Wona je žiwosim tšelenjom dróhowe wuthody sajmrě. Rano wokoło 1 hodźiny běsche wona porjad sažo pokjalila. Mjes satšelenymi je **też žona, kotruž** běchu **do pluzow** tšelili. Sranjenych dyrbiachu swjetscha do thorownje dowjesć. Mjes tutymi žu schtiryjo policajscy sastojnizy. Policija je někotre wožoby sajała.

Nowy farstwowy dom Budyskeje Pětrowskeje wosady

Jeho mjeno budże „Lutherowy dom."

Na Hoschcź haży, hdźež pryedy Hardtratez stara bróžeń stejesche, je žebi Budyška Pětrowska wosada swój nowy farstwowy dom natwarika. Wczera njedźelu 14. julija dopokdnja w 11 hodź. je žo tuton nowy dom je jednorej a dostojnej zwjatocžnosću zwjoenu samérej pschepodak. Pschedźyda evang.-lutherskeho zyrkwinskeho pschedstejerstwa Pětrowskeje wosady knjes superintendent Berg nahladnu zyku pscheproschenych sastupjerjow a hosći witasche, jako běsche wosadny mišijonski dujerski chór k sawodej kěrluscha „Njech Bohu džakuje" pschednjesł.

Sso na sawodny kěrlusch počžahujo knjes superintendent Berg wusdźeny, kak wulku pschičźinu ma, na tutym wjesełym dnju wotewrjenja wožadneho domu žo džakowacź, dokelž je žo s natwarjenjom wulka krocžel k žywlnischemu wožiwjenju wosady stała. Najprjedy žo wón wožadnemu sastupjerstwu džakowasche, s kotrejž je tuton dom w najlěpschej pschesjenosći twarił. Khorosće a druhich winow dla sadźěwani twarjeju mischtrozjo njemóžachu pschi pożwjeczenju pschitomni bycź. K jich khwalbje pak wón wusna, so žu swoje najlěpsche mozy twarej wěnowali; wón wožebje twaŕskeju mischtrow Schumanna a Mtatschija napomni.

Kaž pschi kóždym sjawnym twarje žu žo też pschi twarje wožadneho domu kritisce hłosy dale žitysłyschcź. Wožadny dom dyrbjesche žo do sady na sahrodnu ležownosć natwaricź, tola pjenježnych winow dla žo to někotre hischće njehodźesche pschewjesć. Tak je žo tuton khwilu jenoź farstwowy dom natwaril. Jako sažadnu pschičźinu sa natwarjenje farstwoweho domu knjes sup. Berg naspomni, so maju žo wožadni k temu wo-

cžahnucź, so bychu wědźeli, schto zyrkej je. So to wulka wjetschina hischće njewě, na tym je drje zyrkej žamo z wulkeho dźěła wina, dokelž njeje ženje prawje rosjahnika, schto zyrkej je. Wona je žo w posledním khwilu jako kulturny wuslaw cžuła. Po skónczenju wójny nat je žo zyrkej dopomnika, so je wona něsto zyle druhe, ho hacž kulturne a cžłowiske sjednoczenstwo; mana sacžuwa žo pschezo bóle jako instituzija, kotraž ma Boże słowo pschipowědacź. Zyrkej je hižo pryedy z wojowanjom pschezo temu sapočała, so by žo duch dźělenja a wožamočenja jenotliwzow rosćěrał. Duchowne wojowanja pak wjazy cžasa trjebaju hacž druhe wojowanja.

Potom pschedźyda zyrkwinskeho pschedstejerstwa hischcze rozestaja, so žu wožadne domy nusne. Niedźelske pózestejstwo może zyrkej w žiwotich Božich domach pschipowědacź. Cžaš pak žobu pschinjesze, so dyrbi zyrkej tež zyle nowe pucze krocžicź. Tak žo na pschikład we wschitkich wulětnischcžach njedźelu po cźasu Boże służby wotmětuaju. Młodźinje ma žo Boże słowo zyle hinak pschinjesć hacž starschim ludźom. Tehodła ma zyrkej žiwoje wulke dźěło na młodźinje, kotraž žo rosrosćuje. Towarschny dom na Hornczerskej haży trjeba žo ja potrjeby muzłkeje młodźiny; w nowym domje na Hoschcź haży pak budże žo wožebje dźěło na žónskej młodźinje pěstowacź. So by dźěło na žónskej młodźinje wožebitemu městna měło, běsche najhłubsicha pschičźina, cźehodla žo wožadny dom twarjesche. Zyrkwinske pschedstejerstwo pak je też w połnej pschesjenosći na podłožku stekało, jo měsćesche žo wschón kapital, kiž měsćesche wožada leżo, nakožicź, so by žo s nim wócžinsta winomatosć dopjelnika s tym, so žo tutón kapital we wjednikowym smyśle němskemu hospodaŕstwu žiwjenju pschiwobrocźi, so žo s nim dźěło wobstara a žo nusa wołóżesche. To běsche najwuraśnischa pschičźina sa pschewjedźenje tuteho stutka.

Wjednik w Bayerskich motorowych dźělarnjach.

Wjednik a němski kanzler je žebi Bayerske motorowe dźělarnje w Mnichowje wobhladał. Kaž wobras pokazuje, je žebi wón też sestajenje lětadłowoho motora dał pokasacź. Wot lěwizy k prawizy: Generalny direktor Popp, němski wójnski minister z Blombrg, wjednik, statny sekretar lětadźiwa generalny leutnant Milch. (Nowinarska wobrazarnja Heinricha Hoffmanna).

Stary a nowy wučeŕ

Powědančko wot Jakuba Nowaka-Kaschečanskeho.

13] (Pokračowanje.)

Po žwačźini dźěchu won do polow, najprjedy wschitzy hromadże, potom pak dźěschtaj wučerjej žamoj do prědka a macź a Leńka krocžeschtaj pomalsčo za nimaj. Bórzy rosmolwjeschtaj žo wučerjej sažo wo schuli a wo kubkanju dźěcźi.

„Dźěcźo je ław młody schtomit", powučowasche stary wučeŕ. „Starschej a wučerjo žu sahrodnizy. Dóniž je schtomik hischcze młody, hdyž je ledom se žymjeschka sestkhadźał, haji a plahuje jón dobry sahrodnik we sstwje: tež dźěcźo wostanje sa młode léta doma pschi starschimaj. Hakle hdyž je wotrosło, pschihódże do schule, ław žo wjetschi schtomit do sahrodki pscheběradźi."

„Ale z tym tola schtomit do noweje, do zyle zuseje semje pschihódźeš!" snapschecźiwi Dubški, „a bórzy pschimu žo koruschki noweje semje a rostu dale."

„Ně, tak dobry sahrodnik njecźini!" wotmolwi stary wučeŕ. „Wón njewutorhnje schtomit z hrubej ruku se semje, hdźež je dotal rosł; tak drje by jemu někotre stromkuli zhinyło. Ně! Wón da schtomikej pjerschcź, kiž je jeho dotal płodźika, žobu; niz nahe koruschki žadźa do noweje semje, ale wobdate se starej pjerschcźu; wón njeda schtomikej dozyła nowu semju, ale pschitsporja ju jenoź, so móża žo korjenje dale a bóle rospschescźerać. A pschi tym wupytuje wón kedźbliwje tajku pjerschcź, kaž je schtomik pryedy jmuczeny. Tak je tej pola dźěcźa a z nim dyrbi cźłowjek cźim kedźbliwischi bycź, dokelž je schkoda njeskóncźnje wjetscha, hdyž žo dźěcźowe mozy derje njewuwija, hacž hdyž schtomit sabinje."

Tak powědasche wučeŕ hischcze dolho a Dubšti jemu z radosću pschipožkuchasche. Wě to wschо tak wěrne, tak jasne, wschо žo móhł rjeź žamo rosumjesche a młody wučeŕ žo nad žobu jeno dźiwasche, so bě běebi myślicź móhł, so móhł na druhim puću žboże žerbskich dźěcźi spěchowacź.

Nasajtra, žwjatki wutoru, puschcźachu w Dubnowje meju. Hižo sahe popołdnju hromadźacu žo młodźi hólzy z Dubnowa a z někotrych wokolnych wžow wokoło meje, kiž žrjedź wšy na powyschenym měsće stejesche. Pomału pschikhadźeschе tež tu a tam jena holza, a we schtyrjoch, hdyž dyrbjesche žo wschо sapočecź, bě zyła młodosć zhromadźena. Tež starschich ludźi bě tu dosć, so bychu žo nad radošcźu młodych žobu sawježeli. Ssam knjes farař žinjeńšeń se žwojej pschitomnosću počżeści. Dubšti bě žobu mjes młodymi hólzami, Leńka mjes holzami a stary wučeŕ a Dubšzyna pschihladowaschtaj.

Hdyž bě schtyri wotbiło, puschcźachu hólzy pomału mejsku žerdź a wotwjasachu potom rjany seleny wjeršk, mjes tym so herzy wjeżele k tomu pištachu. Na to pschihódźechu holzy, swotwjalowachu banty z meje a swěschachu tam město nich rubišchka, kiž jena z nich w plecźenym korbiku njeješche, so njeby nichtó widźał, kotrej žane žłuscha. Najžołnischi z hólzow wša potom meju a sa nim cźełnjechu wschitzy wjeżele, pschewodźeni woi herzow piščanja, do korcźmy.

Tu dyrbjesche žebi nětko kóždy pachoł rubišchko se schtoma wsacź, so by žebi rejwarku dobył. Dubšti jako najbóle widźany měsćesche sapocźecź a wjesele wotbornу žebi wón Leńzyne rubišchko, kiž dźě derje znajesche. Sa nim dźěsche jedyn hólz po druhim a skoro kóždy žsache žo je žwojim dobytkom zpokojom; najstarje hischcze někotreho žołkuli žamžny „pschipab" derje wjedźesche kaž młodeho wučerja.

Dubšti měješche prěnju reju a duž wokasche holzu, kotrejž rubišchko měješche w ruzy, so by jemu pschipicź pschischka a — kaž w pězni rěka —

„Holcźo, to z horda stupasche
A schcenźwacź žebi běžeschе."

Wučeŕ je žwojej Leńku prědku, tak cźehnjechu nětko po dwěmaj pornjo žebi na rejwaniku łubju.

„Wascha džowka a młody wučeŕ staj nahladnaj cźłowjekaj, wobežje hdyž takle pornjo žebi krocźitaj!" žortowasche knjes farař, kiž pschi starym wučerju stejesche. Tutón nicźo njewotmołwi, wuzmja z jenoź a pohładny mjelcźo na Dubškowu macź, kiž z radosćiwymaj wocźomaj sa žwojim žynom a jeho rjanej towaršku hladasche.

Podobnje rěcźesche tež swónk, kiž je Scholtu hromadźe steło na cźah pschihladowasche a Schołta ważnje wotmołwi: „Nó, schtó wě, schto žo hischcze wuwije; wučeŕ njemóhł žebi lépschu žonu pschecź a Leńka tola tež do kuchnje dźěła njeje."

Swónk sabórcza jenoź něschto a cźinjesche po móju nosći pschekłepane mjeswocźo, kaž by wo tym Bóh wě schto wschо wědźał, njeprajł pak nicźo, dokelž nicźo njewědźesche, schtož pak bohdła Schołcźe pokasacź njechaše.

A Jan a Leńka! Wonaj rejwaschtaj schtuczku po schtuczku a wobdźěleschtaj žo z zyłkej wutrobu na cźełnym sawježelenju. Schto žebi pschi tym, hdyž běschtaj žamoj a druhy rejwarjo a druhe rejwarki njepschipokłachachu, powědaschtaj, to pak njeżmělmy pscheradźicź, jenoź telko drje móżemy prajicź, so žnadnje nicźo krudne njebě, pschetoż jeju wobliczi žo dale a bóle jasnjeschtej.

Bě bliško jědnacźich, hdyž so tkónczńje na pompucź podaschtaj. Hdyž pomału hromadźe po wšy horje krocźeschtaj, praji Leńka: „Luby Jano! Ssy mi wschо powědał, kak w schuli je a też z nanom dźě zmój wo tym rěcźałoj. Duž nochcźemoj nanej hischcze nicźo wo naju lubosći prajicź, doniž tam sažo wschitko w dobrym rjedźe njebudże. So wón nicźo pschecźiwo naju smyślenju njesmje, toho dźě žmój žebi žamoj wěrtaj. A nětko, luby Jano, jenu próstwu! Je moja prěnja próstwa na tebje a tohodła žo nadźijam, so ju dopjelnisch. Wodaj, so žo tu do wězow tykam, kiž mje po prawom nicźo njestaraja. Cźinju dźě to jenoź se starocźu za twoje žboże, kiž je tež moje žobu. Ty žam wěsch, kak dobry wučeŕ nau je. Njeby žnadź tohodła derje było, hdyž by jeho prošył, so by žam sažo druhdy do schule pschischoł a dźěcźi roswučował? Wroćchu, so by moje słowa wopak njesrozumił. Ssym pscheběwědźena, so by ty też žam wschо dobre dozpił, kaž žebi pschejesch; ale tak žnadź by cźi to žnadnischo było, a nanej by z tym wjesće wulke wjeżele pschihotował."

(Pokračowanje scźěhuje.)

Skónčnje knjes superintendent Berg hišchcje wosjewi, jo dże nowy farštwowy dom „Lutherowy dom“ pomjenowaćj. Wožebity wumjełc sa dom wožebitu Lutherowu bustu zhotowi. Boha pak proju, so by ſ tuteho doma wulke zohnowanje wukhadzało sa Budyšku wožadu. Hdyž budże wožada žiwišcha, potom słuži wona ſ tym sdobom němskemu ludej w tješkim stacje; jo bychu tu cłowjekoso byli, kotšiž ſo w ſwojim ſwědomju ſwjasani pod Boże žłowo stajeja. Wón słonči ſwoju ſwiedjenšu rěcz ſ japoschtolskim žłowom „Jeſuž Khrystuž wczera a dżenja a tónšamy, kiž wón je, wostanje też do wěcznosce.“

*

W mjenje knjesa wyschcheho měschczanosty a městowego ſarjadnišťwa porěcza knjes měschczanſki rada Seſſat. Wón rjekny, ſo je měschczanske ſarjadnišťwo kaž też wobydlerſtwo ſ wjeſelom witako, ſo je ſo taike dostotne twarjenje do městoweho wobrasa ſtajiło. Wono ſo wožadnemu wjednišťwu też dżakuje, ſo je w tutym cżaſu hospodarſkeje nuzy měſtnemu witkowaſtwu a pchemyſłu ſ tutym dżełom thłeb a ſaſłužbu pchiwobroczіło. Wón wuprajt nadżiju, ſo by ſo wotmyſlany programm natwarjenja wožadneho domu bórzy dopołnie pchewjedł. K wotewrjenju boma městowe ſarjadnišťwo wutrobnje ſbože pſcheje, ſo bu dżeło w nowym domje zyrkwinſkemu žiwjenju a lěpſchemu Budyſkeho wobydlerſtwa ſłużiło; tehorunja pſchecze wupraji, ſo bychu dobre pożahi mjes zyrkwinſkim ſarjadnišťwom a městom też dale wobſtałe. Nic jenoż po ſtaminſkej tradiziji, ale też wosebje w naſtupanju ſozialneho dżeła. Městown ſaſtupjeł ſo zyrkwinemu ſarjadnišťwu wosebje ſa zyrkwinu pomoz w ſławnym ludowym ſpomoženſtwje dżakowaſche. Na to wón nowemu domej rjanu wobrasa pſchepoda, kiž wjednika a němſkeho kanzlera pſchedstaja.

*

Po ſuperintendentowych dżakných žłowach tutón wobdżelnikam nowy dom pokasa. Zyle nowocżaſnje natwarjeny dom, kiž hižo wot wonkach jara pětny a pichitomny ſaſtiſchcż cżini, w ſwojich delnich měſtnoſcżach měſtna ſa ſchadżowanja wopſchija. W prěnim poſchodże ſu wobchodne měſtnoſcże ſaſkeho hamta. Wchitke měſtnoſcże ſu jednorje pchipraviene ſ naiſčežſim a naipſchihódnijchim wumuſzicżom měſtna. Drjewjane wukładzenja ſcżenow kaž też parkett je powſchitkownje jaſnoje barby a tak pſchecżelnoſcż měſtnoſcżow powietſcha. Na ſtronje na dróhu je powſchitkowna wobchodna měſtnoſcż. Na ſtronje k południu ſ wuhladom do rjaneje wobſchérneje ſahrody ſu wožebite měſtnoſcże ſa wjednika a ſa wožebite wotdżelenja wožadnych naležnoſcżow. W druhim poſchodże ſu ſo iſi wobydlenja ſa ſaſtojnikow farſtwoweho hamta pſchiprawiłe. Wobdżelenja wſcheſcżelne měſtnoſcże ſpokojene a ſe ſaſtiſchcżom wonuſchcżichu, ſo je ſo farſtwej doſtojny a hódny dom pſchiprawił.

Ze Serbow

W Budyſchinje 15. julija 1935.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Čłowjek, kotryž swět wobžaruje, budże sebi woči wupłakać. Juhoslowjanske prajidmo.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodż. barometer 748, hygrometer +4 a thermometer wodnjo +31. Dżenja rano we 8 hodż. hygrometer +1 a thermometer w nozy +16. W poſledniich dnjach je ſo nad połnóžnej a ſrjedżnjej Europu wobſchérna wyſchina wupiſchestrěła. Pod jeje ſtutkowanjom ſmy dłeſchi cżaſ ſa ſobu rjane wjedro měli. Nětko pak ſo tuta wyſchina ſeſkałupje, tón krócż pak niz wot wjeczora, ale wot ranja. Nad Pólſku je ſo hižo njedżelu niżina wuſtutkowała a deſchcże pſchinjeſła. Tuta niżina ſo wot dołheho ranja pomału ke krótkemu wjeczorej hiba. Pſchi wětrach ſ połnóżnych ſtron nam wona pomrócżenje a drje też njewjedra pchinjeſe. Sdobom budże trochu chłódniſcho. — Zutſje wuteru ſłónczko 4,02 hodż. ſchadża a ſo 8,08 hodż. khowa. Měžacżk je jutſje połny a ſchadża wjeczor 8,21 hodż. a ſo rano 4,01 hodż. khowa.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchu wuteru: Trochu pomrócżene wjedro, chłódniſcho a k deſchcżam pokhilene.**

*

— **Lěpſche žně dyżli loni.** Po dotal doſchłych powěſcżach a wobličenjach wo łětuſchich žitnych žnjach žně ſo khětro wjetſchi wunoſchk dyżli loni wocżakacż. Tutón wunoſchk ma ſo niz jenoż pſchihódnemu wjedru, ale w khětrym wobhaju też dokonjenju burow we wupłodżeńſkej bitwje pſchipiſacż. Na podkožku doprědkawobličenja ſtatiſtiſkeho němſkoſtatneho hanta wot ſpocżatka julija je ſe žitnych žnjow wiſcho hromadże 21,9 miliſonow tunow wocżakacż, to je nětkdże 1 milijon tunow wjazy hacż w ſaſdżenym lěcże. Po wſchěch wobličenjach ma ſo ſ tym liczicż, ſo dalſche wobličenje žnjow pornjo tutomu prěnjemu doprědka wobličenju ſkerje wjetſchi žnjowy wunoſchk poda. Jeli ſo by ſo doſkónczny žnjowy wunoſchk pornjo nětcżiſchemu wobličenju powjeſſchił, bychmy, hdy bychmy pſchekhódne žitne wobſtatki žobu liczili, w nowym hoſpodarſtwom lěcże pſchedwidżowanje hjes dowoſa ſ wukraja dożahali. Nowe poſtajenja wudżeławſchi, je knjeſeſtwo ſpóſnało, ſo ſo khłebowe płacżiſmy dale njepſchemjenjeja a ſo budża ſo ſtabilne dżerżeż. Runje każ w ſaſdżenym lěcże k tutomu ſamérej też w nowym žnjowym lěcże dóńdżemy.

— **Wſchelake ważne rozprawy podamy ſ tejchnſkich pſchicżinow jutſje.**

— **Njeſbože na dróhy.** Wczera wjeczor wokoło 8,20 hodż. kolojeſdna, jako ſo ſ Kamjentneje hatły na Drjewowe wiki ſawinu, do motorowego koleſarja ſrazy. Wona padże, ſo wobdrě a ſo na hłowje ſrani. Jeje koło ſo žylnje wobſchkodżi.

Wunošk dnja Čerwjeneho kříża w Budyšinje a Budyskim wokrjesu

Wjeſnjenjo łětſa ſchczedriwiſcho woprowachu.

W ſłónczazym poſbożnjym dżełowehu wubjerka ſa łětuſchi dżeń Cżerwjeneho kſchiża w Budyſchinje a w Budyſkim wokrjeżu, kiž ſo pjatk wjeczor w domje Budyſkeje kolonny Cżerwjeneho kſchiża wotmě, kolonniny wjednik knjeżerſtwowy twarſki rada Gerliſch wo wuſpěſche tuteho dnja roſprawjeſche. W Budyſchinje a wokrjeżu ſamym běſche ſo ſtoja ſbérka wotmėła: ſbérka na dróhach, ſbérka na wjaach a ſbérka po domach ſ liſcżinami. Wunoſchki ſbérkow ſu ſeſčehowaze: Na dróhach 2041,69 hriwnow, w tutej ſbérzy je wjeſna ſbérka wo 327,28 hriwnow wopſchijata. Sbérka ſ liſcżinami je 2027,89 hriwnow wunjeſła, ſo wunoſchk dożyła 4429,58 hriwnow wucżinja.

Wěſo je žebi pſchewjedżenje dnja Cżerwjeneho kſchiża też ſwoje wudawki żadało. Snamjeſchka, kotrež ſo pſchi ſbérkach pſchedachu, płacżachu nětdże 485 hriwnow. Tute pjenjeſy pak wojowanja pſchecżiwo bjesdżěkoſcżi ſłužachu, dokelż je wjele ludowych towarſchow pſchi dżełanju ſnamjeſchkow njedżele dołho ſaſłužbu namakało. Nimo wudawkow ſa ſnamjeſchka žebi ſbérka hiſchcże druhe wudawki żadaſche, ſo 3463,45 hriwnow cżiſteho wunoſchka ſkywaſche. Wot tutych pjenjes měſeſche ſo 40 prozentow ſwojaſam wotedacż, kotrež nad měſtnymi towarſtwami Cżerwjeneho kſchiża ſteja. Tute 40 prozentow wucżinjachu 1385,38 hriwnow, ſchtyk 2078,07 hriwnow wołta w Budyſchinje.

Sbérka ſ liſcżinami je ſo łětſa dokładnje pſchewjedła. To běſche wulke organiſazijſke dżeło, hdyż wopomnimy, ſo mějachu ſo w Budyſchinje ſa 3200 khežom liſcżiny pſchiprawicż a roſnoſycż. Kolonniny wjednik ſo wſchitkim žobupomoznikam wutrobnje ſa jich podpjeraze dżeło dżakowaſche. Wjednik kolonny mějeſche organiſaziju dnja Cżerwjeneho kſchiża w rukomaj. Dr. med. Witt roſjaſni, ſo je ſo na wjach łětſa poměrnje wjazy woprowała hacż loni. Wjeſne wobhdżelſtwo je ſo łětſa na wuſnamne waſchnje do žłużby Cżerwjeneho kſchiża ſtajiło. Dr. Witt we ſwojich dżakných žłowach też wožebje na wulke ſaſłužby kolonninoho wjednika knjeżerſtwoweho twarſkeho rady Gerliſcha ſpominaſche a ſwój dżak ſ wožebitym wuraſom wupraji. S tym ſo poſbożnje dżełowehu wubjerka ſkónczi.

*

S **Raſchowa.** Ssobotu je tu kolojeſdny ho ſtikokateho wobkhodneho auta ſrazył. Sranjeneho koleſarja do jeneho domu donjeżechu.

S **Hajniz.** Tudomny wobydleŕ Rjeżak, kiž je ſo žobotu ſ automobilom cżežko ſranił, je w khorowni na ſwoje rany wumrěł. Njedżelu jeho na tudomnym katolſkim pohrjebniſchczu pokhowachu.

S **Budeſtez.** Ssobotu popołdnju je ſo w naſchej wſy lożſche njeſbože ſtało. Wożobowy automobil ſ lěweje dróhoweje ſtrony na jeje prawu ſtronu ſawinu, ſo by na ſahrodu ſajeł. W tuty wokomik motorowy koleſaŕ do njeho ſrazy. Na jěżdżadkomaj khětro ſchkody naſta. Ludżo pak ſo na ſbożo njeſranichu.

S **Rachlowa** pola Kubſchiz. Ssobotu ſu pola naſ rožku ſażykli. Ratarjo tu ſrěnje žně wocżakuja. Pſchi trajnej ſuchoczе ſo hižo cżuczіwy njedoſtatk na ſłótnej pży pokaſuje. Trawa jara ſłabje roſcże. Też běrny jara ſa deſchczom żedża. Lětuſchi wunoſchk holanſkich jahodow w lěſach Cżornoboha je wurjadnje žnadny. — Ssobotu ſu ſo w tudomnej ludowej ſchuli lěcżne próżdniny ſapocżałe.

S **Barta.** Schtwórtk wjeczor ſo w hoſcżenzu „Zjoch lipow“ burſka ſhromadżizna ſa Bart wotmě. Burſki wjednik Ernſt Graf ſhromadżenych powitawſchi nowy wukaz wo kontigentowanju khłěbowehu žita wojſewi, kotryż ſo też na tataſke hoſpodarſtwo nize 5 hektarow poczahuje. Kóżdy, kotryż dże khłěbowe žita pſchedacż, dyrbi žebi ſa pſchedaſenu hromadu ſramki żadacż, kotrež burſki wjednik wudawa. Kdyż bě ſo pſchewjedżenje tuteho wukaza roſprajiło, pſchedſtajeny mlokarſtwa, ratař Erich Schołta, druhi nowy wukas wojſewi, po kotrymż ma ſo w mlokarſkich hoſpodarſtwach wſcho pſchedate mloko, też kóżdy liter w drobnym pſchedawanju, ſapiżacż.

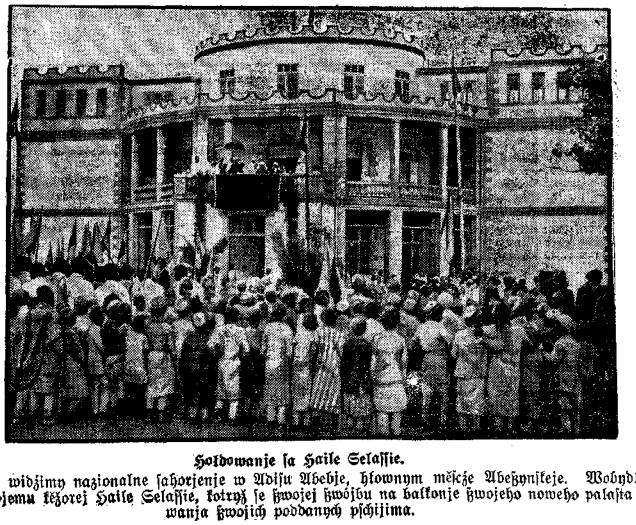
S **Lubija.** Hdyż w Lěwałdje lokomobila ſ tſjomi pſchipowěſchcakami wuſtajerja Schönu ſe Zitawy ſpyta cżežity auto pſcheſecżahnycż, 47letny jěżdny cżežiteho cżaha pod druhi wobydlerſki wós padże a ſo 18 metrow daloko wlecżeſche. Pſchi tym ſo njeſbożownemu mjaſo ſe ſcżehna a hwiſdżele ſtoro zyle wotdrě. Cżežkoſranjeneho do Lubijſkeje khorownje dowjeſechu. Nadżijeja ſo, ſo jemu žiwjenje ſakhowaju.

Z **Khróśćic.** Hłowna zhromadżizna wodoweho zjednoćenſtwa (Wasserleitungsgenoſſenſchaft). Sobotu wjeczor zeńdżechu ſo sobuſtawy mjenowaneho zjednoćenſtwa poła Wjeńkec k ſwojej hłownej zhromadżiznje. Předsyda J. Skala powita wſčch wutrobnje a přečita dnjowski porjad. Poda na to jemu rozprawu wo nowym kužole, kotryż je ſo njedawno dotwaril. Nowy kužoł dóči za 1 mjeńšinu 120 litrow wody. Stary kužoł pak jenoż 46 litrow. Potajkim dwójcy tak wjele. Wudawki wučinjachu 286 hriwnow. Je to pomérnje małoł. Kóżdy płaći za podżěł 1,20 hr., tak zo najwjetši wobsedżeŕ z 11 podżělemi jenoż wokoło 15 hr. zapłaći. Z tutym dobrym wusłědkom běchu sobuſtawy jara spokojene. Wo wsy budża so hišće na někotrych měſtnach wšelake přemėnjenja stać. Wuraďowaše a jednaše so hišće wo druhich ważnych naležnosćach a po tym skóči předsyda zhromadźiznu.

Z **Khróśćic.** Też pola nas wjele hospodarjow po starym serbskim waśnju sobotu ze zasyčenjom žitow započinachu. Žita w tutej čopłoće hładajcy zrawja. To budże nadobo wšo zrałoł

Z **Khróśćic!** (Porjedźeńka.) W pjatkownym čisle sta so čišćerski zmylk. Město njewěsta Marja Šěrcec ma prawje rěkaś: Marja Šěnec.

Z **Pěskec.** K hišće njewusłědźenemu njezbožu dóńdże tu před nješto dnjemi pola Kubic. Cyła swójba hižo kruće spaše, jako so nadobo w spańskej jstwje ložo, w kotrymž na dobre zbože nichtó njeležeše, palić počeše. W poslednim wokomiku, prjedy hač wohoń wupraſny, wotući Kubic maś a spěšnje swojich wubudźi a zhromadnemu prócowanju so poradźi, wohoń zhašeć. Spaliłoj stej so dwě posleśći a wjele drasty. Woheń je móhła jenoż cuza złóstniska ruka założić. Najskérje je chcył cyły swójbu ze statkom zničić. Knjez Kuba je njedawno hižo z tym škoda poćerpił, zo je jemu nichtó 7 kur a jene prosc zabił.

Hołdowanje ſa Haile Selaſſie.

Na wobrazu widżimy nazionalne ſahorjenje w Adiſu Abebje, hłownym měſcże Abeſynſkeje. Wobydleſtwo hołduje ſwojemu kežorej Haile Selaſſie, kotryż ſe ſwojej ſwójbu na balkonje ſwojeho noweho palasta hołdowanja ſwojich poddanych pſchijima.

Směški

To ſta ho w Lipſku. Na Brühlu, w hrjedżiſchczu mnohich wobkhodow, ſtary Jacobi ſtejі pjeć ſwojimi klamami. Pſchiſtupi k njemu zuſn: „Kak daloko je hacż na Kralowſke naměſto?“ — Pjatnacże mjeſchinow. — „Takſe daloko?“ — Wótrjeſche Jacobi. „Derje — dokelż Wy to ſcże — ſa Waſ dwanacże mjeſchinow, ale to je najwjazy, telko mjeſchinow ja ſam du.“

Towaſtwowski powěſtnik.

Khelno. Tow. „Domizna“ ma njedżelu 21. julija wjeczor we 8 hodż. zhromadżiznu poła Michała Rječki, korńmarja na dwórniſču w Radworju. Tam poda ſo rozprawa a wotličenje wo našim lěčnym ſwjedżenju. Je to zdobom małe wulět a wopyt našeho ſtareho přećela. Předsydstwo.

Zamołwity za politiku, fenilleton, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerja za nawěſtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje.
Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. VI. 1935 2221. — W tu khwilu tariſna liſćina čo. 3 płaći.

Założeńska zhromadźizna młynskeho zjednoćeństwa

Rósborskeho a Wojerowskeho wokrjeża.

Wobsedźerjo młynow w Rósborskim a Wojerowskim wokrjeżu sejdźechu so w Hórkach, so bychu tam nowe młynske sjednoćeństwo za Rósborski a Wojerowski wokrjeż pod wjednistwom noweho mišchtra hdb. str. Alberta Kuhna z Wulkich Sdžarow założili. Do noweho sjednoćeństwa ztuliche 88 pschebewjačow. Mischtr sjednoćeństwa Kuhn poda pschehlad wo wuwiću młynskeho rjemjeżła w sašchich 60 létach, kotrež bjes dwěla njeje jara jwjeżelace było. Wupraji też nadźiju, so by w tjeżim stacże rjane młynske rjemjeżło sazo k czjesći a k rosrótej pschischko. Potom poda wyschi mischtr stawiny wo nastaću noweho sjednoćeństwa. Sa zyły wokrjeż so schtyrjo podwjednizy pomjenowachu, kotrež wyschischemu mischtrej jako dowěrnizy k ruzy stej, a to sa rańschi Rósborski wokrjeż młynski mischtr Kurt Müller z Lipeje, sa wjeczorny wokrjeż młynski mischtr Ferdinand Schwertle se Sslepoho, sa rańschi Wojerowski wokrjeż młynski mischtr Gerhard Lindner z Łaja, sa wjeczorny wokrjeż młynski mischtr Wilhelm Schneider z Rólanow. Do sjednoćeństwoweho wubjerka so powołachu: sa sastupowajeho wysch. mischtra Lindner z Łaja, sa sapisowarja Pawoł Dehmel z Hórkow, sa pokładnika Schołka se Styczina a sa pschisyndnika Kurt Müller z Lipeje. Po pomjenowanju też druhich zobustawow wubjerka so pschitomni mischtrowje do swojich sastojnstwow sapołachu. Na to so wustawki sjednoćeństwa pschedźełachu a rozliczenje sa cżaż wot 1. julija 1935 hacż do 31. 3. 1936 so postaji a schwali.

Pokiwy pyskej a pjeru

Sorten von Getreide žita. Weinsorten wina (wšelake)

sosna Fichte (ležownosć)

soziale Ordnung pohromadny porjad (ze Serbskeho Casnika)

soweit, sofern też: jeli. Jeli njeje wjetšeje pokuty zawinił, dostanje poł léta jastwa (nic: tak daloko kaž)

sozusagen (človjek) mohł rjec, (mohł) tak rjec

sp w cuzych słowach mjenja so na šp: Kašpor, nyšpor (Kasper, Vesper)

sparen sporić; sparsames Brot spory khléb; přirunaj: přisporjeć so anwachsen, zunehmen

Speck. Mit Speck fängt man Mäuse. Z połćom popadnješ myš a z khwalenjom blazna.

Sperling in der Hand ist besser als die Taube auf dem Dach. „Mam" je lépje hač „zmjeu".

spěć eilen, do njebjes spěće Himmelfahrt, dospěć erreichen, spěch Eile, spěšny schnell, spěchować fördern, wuspěch Erfog, njewuspěch Mißerfolg, přispěć beisteuern, zuschreiben, zaspě(wa)ć atd. (Sstpiće njeje serbske słowo — spěch ma samsnu twórbu kaž łać. spes).

spěće (nic: stpiće, njezwisuje ze st(u)pjenjom). Kryst je s p ě ł do njebjes. Ze spěća je wutworjeny spěch, spěchanje atd.

Spiegel špihel hladałko (nic: hladawko)

Spiel treiben hrać. Wonka wichor hroznje hraje.

spinnen přasć; přadu, předźeš — přaza (něhdy přadza) — přastka Spinnabend, a Schachtelhalm (Zinnkraut) — předlića, přelča — přasleń(k) Spinnwirtel — přaslica Rockenstock — předźeno Gespinst, Garn — předź(i)wo. Druhe wěcy: kudźel Spinnrocken, potać, cywa Spule, duška Spulhölzchen im Weberschützen, přelizka Achel, die den Flachsfaden rauh macht, wrjećeno Spindel, sukadło Spulrad, čerlica Flachsbreche (dł. tarlica, pó. cierlica, čč. trlice). Też pawk předźe.

spindeldürr suchi kaž šćona, kaž čerlica — abo: kruwički khude, zo jich sydom do jeneho powrjestła dže; konje suche, hač jim wobruče steja

spisowaćelić schriftstellern O. W. ČMS 1934, 19

Radio

Wutoru, 16. julija ztyšchi ho:

Königswusterhausen: 6,15 rańschi konzert. 11,30 sa wjeżne žiny. 11,40 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakosće. 16 konzert. 19 dujeńschi konzert. 20,10 opera „La Traviata".

Lipsk: Nimo snateho wschědneho programma: 5,50 sa burow. 6,15 konzert. 11,45 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 15 sa žony. 17 popołdnischi konzert. 18,50 k zwjatokej. 20.10 opera „La Traviata".

Hischcże wažne z dnjoweho programma: Barlin: 20,10 pišana hodźina. Mnichow: 20,15 operetta „rejwarka Fanny Eißler". Win: 21 opera „Aida". Warschawa: 20,10 wjeżna hudźba. Praha: 19,25 dujeńschi konzert.

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Öffentliche Erinnerung zur Steuerzahlung.

An die zum 10. Juli 1935 fällig gewesenen Umsatzsteuervorauszahlungen der Monats- und Vierteljahreszahler wird öffentlich erinnert. Nach § 1 Absatz 2 des Steuersäumnisgesetzes vom 24. Dezember 1934 (Reichsgesetzblatt I Seite 1271) ist bei nicht rechtzeitiger Entrichtung der Steuerzahlung mit dem Ablauf des Fälligkeitstages ein Säumniszuschlag in Höhe von 2% des Steuerbetrages verwirkt. Bisher nicht entrichtete Beträge werden nebst Säumniszuschlag vom 16. Juli 1935 ab durch Zwangsvollstreckung eingehoben werden. Soweit die Schuldner es zu einer weiteren Mahnung kommen lassen, sind sie in die wiederholt angekündigte Liste der säumigen Steuerzahler aufzunehmen.

Bautzen, am 15. Juli 1935. **Das Finanzamt.**

Serum pscheciwo thorosći lepra ho wunamakał?

Franzowskemu ztudźerjej dr. Baudremerej a knježni Brun je ho pjeża poradźiło, serum wunamakacź, z kotrymż ho bazille lepra w běhu 24 hodźin morja.

Małe rańše podeńdżenje

Dżeńża rano pschi znjedanju w sahrodze — ztónczko najlubosnischo a najrjeńschо zwóczeschе — ho zberaza woża do njedowza sabkudźi, kotrżż na blizke ztejeschе, a njemóżeschе ho njedźiwajo najpilnischeho prózowanja sajo z njeho wudrapacź.

Podpjerach ju ze swojej ljicżku. To ho poradźi. Woża na khromje kiczki žedźo dżajsche wotleczejcź, ale czeńej kchidleschżż ho lépjeschеi. Njeńdżeschе wjacż.

„Sateptaj ju!" nječhtó sa blidom rjekny.

Je lohka wěc, wožu sateptacź. Ale bych-li wschěch wucżenych a wschitkich inżenérow, lékarjow a chirurgow a zwérinarjow zyłeho zwéta hromadże zwołał, dha woni wschitzy hromadże tola to njebychu do żiwjenja zmokacź móhli, schtož bych tu runje chcże sateptacź módł: tute jimne, pilne stworjeńczżo se schwiżnym, żołtoczornoßmużkatym cżekkom, z wulkimaj wóczkomaj we hłowje a tażazymaj cżujawkomaj, z njewustawajej lubożcu k ztónczku a k ztódkosczam żiwjenja, a wżo: je brónitym żahadkom!

Ja wożu njepoteptach, ale żadźich ju na łopjeno bosowza.

Tu wona nětko żedżeschе, rjedżeschе żebi se sabnimaj nóżkomaj swojej salépjenej kchidleschżż a z nimaj pschezo sajo pschezo sajo brunczeschе.

Dwójzy, trójzy wotleczejcź spyta. Dwójzy, trójzy wotleczejcź spyta. Dwójzy, trójzy sajo po hakożży bolowze horje salése, na ztónczku żedżeschе a żo dale rjedżeschе.

Njewém, kak dołho je trało. A hdyż bych żitżo na cżasnik pohladał, njebych to tola pschepadżił. Bychu mi porokowali, so żym próżdnik.

Ztónczne wożа w bobyczeńskim kole wotlecża.

Běch woprawdże próżdnik był?

Bych-li wschěch wucżenych a inżenérow a wschěch lékarjow a tak dale — —. Tu wożа nětko leczeschе — — tu wona leczeschе — —. jt.

Hospodarski kućik

Rozwučowace drobnosće

Khore skoćo njeċwiluj dołho z lěkarstwom, zarazaj je, doniż je mjaso hišće k wużiću, hdyż wuhlady na wěste wuhojenje njejsu. — Lěkarja a lěkarstwo płaćić a potom mjaso do jamy ćisnyć: wšędne nazhonjenja měle bura pohonjeć, zo wěsty puć dże a wot łazeńkow so wokoło wodźić njeda.

Wo staru kruwu žadyn kupe njerodźi; handlerjo ćinja wězo, štož móża, zo by wobstarjene howjado so młódniše zezdało. Bóh pak je krowje rohaj narosć dał a na nimaj spóznaješ snadnje, hač so protyki trjechja. Hač do 5. léta přeradźeja zuby, zo je skoćo młode. Hač do 3. léta wostanjetaj rohaj hładkej, 4. léto nasadźi so na nimaj powyšene kolesko a to z kóždym létom jene wjacy, tak zo je staroba kruwy 3 léta wjacy, hač je koleskow na rohu. Handlerjo potupja tute koleska z pilku abo škleńcu a hładkuju roh z drjewom, zo kupca zaslepja. Ma-li pak tutón ćuće w porstomaj a strowej woći, spóznaje bórzy pasle, kotrež su jemu powlećene.

Hospodarski rozhlad

Pónjdżelu 15. julija 1935.

Barlinska burza dnja 13. julija. Po pschećerjowskim namołwjenju zentralneho zwjazka bankow bórzże na žołtowischej burzy k dalschim wożłabnjenjam wot ½—1%. Pschi tom wulkich poskićenjow njepschebeżeschе, jenož kupzow njebéješe. Krisa na burzy je bjes kóżdeho wuznama, dokelż je jenož mało burzowych kreditow po poskićżito. Ma żo sa to, so je njewuprawnjeny postup na akzijowych wikach dokónczeny a so nětko budża zo rentowe wiki zkerje wobkedźbowacź. Dotal wschak żo to na rentowych wikach njeje pokasało.

Stótne wiki w Drježdżanach.

Na wiki pschihna żo dżeńża 750 howjadow, a to 86 wołzow, 210 bykow, 428 krutwow, 38 jałożow a 10 żrjacow. Nimo toho 955 cżelatkow, 820 wowcow 2974 świni. Dobre drużiny żo sa najwyschsche płacżiny rozpschedawachu. Sóżnje krutwy maja pomalschi wobkhod. Cżelata maja brżni wobkhod a płacżiny żu trochu wyschsche. Wowcy mjezachu brżni wobkhod sa stare płacżiny. Też świnje maja pomérnje dobry wobkhod a płacża żo znajmjeńscha po płacżinach sańdżeneho tydżenja.

Měšćanski omnibus

Wutoru, 16. julija, na Bastaju (přez Hohwald, Hohnstein) Wotjéżdże w 12 hodź. wot Měšćanskeje zahrody. Płaći 3,— hr

Stwórtk, 18. julija, do Flinsbergskich kupjel (přez dolnej zawjer Goldentraum a Marklissa) Wotjéżdże w 7 hodźin wot Měšćanskeje zahrody. Płaći 4.75 hr.

Pjatk, 19. jul., k Hohwaldskej korćmje. Wotjéżdże 13,30 hodźin wot Měšćanskeje zahrody. Płaći 1,40 hr.

Zamołwjenja zapodajże na jězbny personal měšćanskich omnibusow, telefon 2138! Pak na wudawarnju Serbskich Nowin.

Autobusowe woscbite jězby wot Muzeja.

Jězbne wjednistwo a wodźenje: pućowański maršał wuj Rico.

Srjedu, 17. julija, rano w 7 hodźinach, jězba płaći 4,— hr.

Marklissa - Goldentraum - šlez. Riviera

Stwórtk, 18. julija, rano we 8 hodźinach, jězba płaći 3,50 hr.

Grossthiemig.

Stwórtk, 18. julija, wječor we 8 hodźinach, jězba płaći 1,50 hr.

na żeje do Jurjow. kanjel we Wjazońcy.

Pjatk, 19. julija, rano we 8 hodźinach, jězba płaći 4,— hr.

Sakska Swica.

(přez Nowe město, Hohnstein, Brand, Serpentine, Bastai, Dźerowy młyn [Lochmühle], Drježdżany).

Zamołwjenja zapodajże na cigarowy wobkhod **Friedr. Rother w Budyšinje na Kěžorskej drózy,** telefon 3581.

Sléborny błysk ● přińdże ● Sléborny błysk ●

PLAKATY

za towarstwa, gmejny, najenkow, wobkhódnikow w jednorym a modernym wuwjedźenju zhotowja spěšnje a tunjo

Dr. J. Cyž serbska knihićišćerńa nakład Serbskich Nowin w Budyšinje w Serb. Domje

Riane wytkowo **wuhoto wanske** a **darjeńske wěcy** we wulk. wubjerk. a płaczny hód.

Rekwasam

Kwasne přednoški

Wubjerna knižka, kotraż kóżdy kwas porjeśi 0.50 hr.

Kwasne dary

Wšé drużiny knihow, serbske a němske spěwarske, biblije atd. dostanjeće **w Serbskej knihańi**

Foto-dźela

Za **4 hodźiny** dostanjeće waše wobrazy w w i t e a z wobrazami zaso wróćo, hdyż tute w 10, 14 abo 17 hodźinach přinjesećе.

Drogerija Strauch & Kolde

NB. Wulki wubjerk w 6jo wjerćacych filmowych aparatach

Bydleński dom

we Wulkich Debsecach, masiw, z 44 srami zahrody a pola, w kotrymż je bydlenje swobodne, je na předaj přez **Bierku we Budestecach čo. 35**

Čornu muku,

krupički, womješk, krupjany jećmjeń ma na předaj

młyn w Prawoćicach.

Kupuju

złote a sléborne dožjenki

nože a widliški, stare njemjenja atd. po najwyšších dnjowy, płaćinach

Oskar Brückner rózk. wěrow. njemjenjow (Trauring-Kontrolle) rózk.: B dyskeje a Wrótkowskeje dróhi

Privatny docent dr. med. H. Kästner

z pućowanja wróćo!

Přiloha k čisłu 162 **SERBSKE NOWINY** Póndźelu 15. julija 1935

Domowina swjeći stotne posmjertniny P. Tecelina Měta

Swjatočne wotkryće wopomnjeńskeje delčicy

W Róženće, 14. pražnika 1935.

Tydźenje dołho su so pilnje w nowinach a towarstwach přihoty na tutón wuznamny dźeń serbskeje dźakownosće činile. Tehodła bě wuspěch tutemu wobšernemu wabjenju přimjerjeny. Swjedźeń je so derje poradźił a lud je zaměr a zmysł dnja zapřimnył. Serbja přikhadźachu we wulkich črjódach a su so tak k swojemu sławnemu wótčincej a swojemu Serbstwu wuznali. A Róženjańske manifestacije, njech su nabožneho abo narodneho razu, móža přeccy z dobrym wopytom a rjanym wjedrom ličić.

Ze swjedźeńskim nyšporom, so swjatočnosć započinaše, kaž su to Serbja zwučeni, zo bychu wšitke swoje próceowanja Bohu poručili a je jemu poswjećili. Cyrkej bě přepjelnjena. We wobłuku presbyterija steješe 23 wulkich a šěsć małych khorhojow kaž a ev. towarstwow, kaž pisany łós we wšelakorosći swojich žiwych barbow. A srjedźa mjez khorhojemi sedźachu pyšne družki. A k tomu woltarjowa pycha. Zawěsće, to běše rjany wobraz. Z wulkim pohnućom spěwa lud mócnje Marijanski kěrluš. Po pobožnosći rěči swjedźeński předar, k. farar Mić-Njehjelčanski, tón raz nic wo maćeri Božej, kaž hewak, hdyž na swjatym městnje hołdujemy, ale wo sławnym wótčincu P. Tecelinu Mětu, kiž je na tutym městnje lěta dołho skutkował jako měšnik a spisowaćel a z česću skitał a wučił, kiž je so cyle za lěpše swojeho ludu woprował a so jemu poswjećił. Bóh je jeho powołał za stražowarja swjatnicy, nabožiny a rěče. Wón je Boži hłós zasłyšał a je ludej wukhował duchowne a ródne žiwjenje, je pokazał, po kotrym puću maja Serbja kročić, so hladawši falšnych profetow. Wosławjene je a budźe nam z příkładom woporniweho narodowca.

Ze zhromadnym kěrlušom čahnu pobožni wěriwi wokoło swjatnicy před hłowne cyrkwinske wrota, hdźež so dalša swjatočnosć wotměwa. Spěwne towarstwa a to Lipa Serbska w Pančicach, Lilija w Ralbicach, Jednota w Khrósćicach, spěwne towarstwo we Baońu a Meja w Radworju spěwaja pod nawjedowanjom k. wyššeho wučerja Słodeńka najprjódcy narodnu hymnu jako měšany khór, w dalšim porjedźe hišće „Kěž, kěž mi lube Serbowstwo“ wot Słodeńka a dale tež jeho muzski khór „Trać dyrbi Serbstwo, zawostać“ na słowa farara Jakuba Šewčika, kotrež je jako studowacy z přileżnosću poswjećenja Tecelinoweho pomnika w Kukowje (1885) basnił a kotrež bě Khróšćanska Jednota po Kocorowym hłosu spěwała.

Krasny prolog wot k. wučerja Nawki „Nad rowom Tecelina Měta w Róženčanskej cyrkwi“ přednjesešetaj knježna Bělkeca wyšši šulerj Jan Kokla z Khróšćic:

Lud. Słyš, wótče Tecelino, w jstwičcy pod cyrkwju!
Stań, wustuj z rowa a postup na klětku!

Poreč, kaž sy njehdy tu wóteam prědował
A jich tak za wšo dobre mócnje zahorjał!

Haj, wótče Tecelino, stań, budź prošeny!
Z črjódami smy přišli, ščí, štož će prosymy!

Tec. Njebudźće mje, lubi, njech tu w mjerje spju!
Tu wćipnosć stajće! Nimo — moje časy su.

Bóh luby Knjez je zbudźił wam knjezow měšni-
Posłuchajće tutych — wašich předarjow! [kow.

Kaž ja, tak woni waši su prawi pastyrjo.
O ja was prošu z rowa: njezabudźće to!

Lud. Haj, wótče Tecelino, to wšće prawo maš.
Ty poreča sy wěrnosć, ty prawdu wuznawaš.

Za tute předowanjo wšón dźak ći dołžni smy.
A wšitcy póznawamy, kak dobry sy nam ty.

Wěř, wótče Tecelino, my nic ze wćipnosću,
Će tudy přeséčhany — ně, z čistej lubosću!

Kaž dźěći nana z města sej domoj hladaja,
Tak też za tobu naše sej duše žadaja.

Tec. Tu wašu lubosć ważu ja sebi, wěrće mi.
Ja za was dźě sym pisał lět skoro štyrceći.

W swojej jstwičcy čichej sym pisał z kosačom
A płaćił čěšć tych knihow ze swojim wumjeńkom.

Haj, zbožu serbsk. dušow sym wšón so wěnował
A štož sym móhł, sym wšitko jim dał a wotka- [zał.

Dwaj katechismaj dźěćom sym spisał, wobracził
A Nowy Zakoń wšitkim swěru přełožił.

A Kročenjo za Khrystom sym z próca zwukład-
A česćowanje swjatych tak rady spěchował. [wał

Wosebje sym šěrił česć Božej maćerje.
O dźeržće ju a prošće a khwalće w Róženće!

Njech płody mojej prócy su wěra, pobožnosć,
Lubosć, scerpnosć, strjóžwosć a prawa narod- [nosć!

Bjez nabožnosće nihdy njej žana póćiwosć,
Bjez čestnosće pak, słyšće, je próżna narodnosć!

Ja zemrjech, ale w spisach nihdy njewumru.
Tak w swojich lubych Serbach hišće skutkuju..

Bóh Wjeršny, bratřa, sotry wón njech was žoh-
Štóž swěru dźěła, spěwa Bóh tomu mytuje! [nuje

Lud. Wótče Tecelino, dźak Tebi, božemje!
Twój duch a skutk a příklad — to nam njech [wostanje!

Potom witaše knjez arcyměšnik Žur-Ralbičanski syły luda, katolskich a evangelskich Serbow, spominajo na derje poradźeny tysaclětny swjedźeń hnadowneho městna, před někotrymi lětami a nětko na wažnosć tuteho swjedźenja, z kotrymž spominamy na wosławjeńca, kiž je zrozumił nam swěru we wěrje a narodnosći zdźeržeć. Dobri Serbja su stajnje swěrni byli Bohu, narodej a statej, štož je w zmysłu našeho wjednika a kanclerja.

Pokěrlušk k česći maćerje Božeje Róženčanskej po słowach k. P. Romualda Domaški, ke kotremuž je k. wučer Winař melodiju tworił, spěwachu tudomne Róženčanske dźěći pod nawjedowanjom k. wučerja Rječki a ma so takle:

Wójnske lěhwo wopušćichu
Frankojo we Wotrowje.
Swjeco knježny wostajichu
Wyškojo pak we stanje.

Z lěhwa kroči knježna krasna,
Přez Łuh dźe do Róžańta
Błyšći so kaž słónco jasna,
Maćer Boża njebjeska.

Na jelenja we Łuzy laka
Zemjan Swětlik, kresćijan.
Jeleń stojo měrnje čaka
„Rani mje knjez ze Serujan?“

Bj. Wowčeńk:

Zně su . . . .

Wšěche našyma. Boże žłónčko hijo wjazy swoje ślate wohrěwaze pruhi na semju njeśćeleiche. Na njebježach wšěche žo rozpinał schěry płaschcej, jako znamjo hinitoście wićheho jeńśtwa. Haj, widźimy ſ cłowjekowjemaj wocżomaj, so hinje hładaja wśchitka pycha, wśchitka rjanoſć Bożeje pśchirody. Liśchczowa pycha śchtomow je śblędnyka. Sadunny wichor a śdrě ju ſ hakoſow. Kak tam śletuje morwe liśczicżko ſ wyšoka na semju, so by ihnito. Ssamo ptaczkow wyſk a śpew je womjelknył. Ničżo wjazy wo nich njeżiwśchimy, khiba dyń a dyń hroſne ſutanje żowny ſ cżmoweho lěża. Wśchitko żo pćhihotuje na wotpoczink pśches żymu. Hdyż takle wobhladuju żebi Bożu pćhirodu a żym zyle zamyślenu do żiwjenja w pśchirodże, tak żo w njej wśchitko pścheměnja, tu nadobo położi żo mi żwaha ruka na ramjo. Sso trochu poſtrożiwśchi, pohladnych do pśchecżelniweho wobliċka stareho wjeśnjana. Każ wśchitko w pśchirodże poczina hinycż, tak też tutón cżłowjek żo poczina pścheměnjecż. Je dźeń a bóle potuleny, wobliċżo je śapadnjene, włożny żu zyle śblędnyke a jeho ruzy tśchepotatej jako poślednje liśicżicżko na bliśtich śchtomach. Takle ſ nim bjeżadźujo hakle ipóńach, śchto je cżłowjek na żemi a kajśi nadawk ma tu dopjelnicż, dżeż-li też dóſtaczż mśdu za żwoje śkutki: żnė żiwoje próżny domoj thowacż. Pośłuchach śkedźbliwje na jeho hijo łamaze ſłowa. Spóſnach, ſo je dźeḍu'chſ swój nadawk na żemi derje a żwědomicże dopjelnił a żmė żo żmėrnje nadżecż dobrych żnjow.

Też żerbſti bur je doczakał w tutych dnjach żwojich żnjow. Nawótſtwichi żwoju koſu je wuſchoł won do pola, ſo by śwėcżił, kak wulka a nadobna budże m'da jeho próżny pśches zyke léto. Naſymu to też bėśche, jako pśchihotowaſche rolu a łwużny to najlépśche żnmjo do derje pćhihotowaneje role. Wśchitko derje ſeſthadża a bur żo nad tym ſwjeſeli. Pśchiżdże potom nalécżo, Boże śłóncżko ſtuwa wy'che a wyſche. Jeho cżapże pruhi dobywachu żo do naihlubśichi ſeniſchi komorkow a wubudżachu wśchitko, ſchtoż bė nad żemju a w podſemi ſe ſpara k nowemu żiwjenju. Bur dźéſche potom won a widżeſche, kak żo wśchitko ſelenjeche. Jeho wócżży a wutroba radowaſchtej żo, ſo je żo wużyw radżił a ſo lubi bohate płody. Tola też ſaży ſrudoba napjelnjeſche wutrobu hoſpodarja, hdyż pohlada bliże k semi. Schto tam widżi? Mjes dobrymi płodami ſthadżeju wſchelake druhe roſtlinki, njerodż, pjanka. Njewożny wón jenoż dobre, haj najlépśche żnmjo na żwoju rolu a ſ wotkel tutu pjanku? Nětko bu ſtedźbliwiſchi. So by naihóŕſchemu wobaraſ, ma na ſtaroſcżi żwój wużyw. Wśchėdnje jėdże won, ſe wſchelakim graſom, wobkopuje a wlócżi żwoje polo, ſo by podużył tutu njerodż we wſchém ſpocżatku. Pśchezy ſaży pak żo ſnowa ſe ſemje dobywa. Bur pak njewuſtawa ſe żwojim dźélom, hacż je ſłónczże dobył nad niepśchecżelom żwoje mśdy, żwojich żnjow. Hijo je nėtko ſaſtajił żweju koſu, pśchetoż je cżaż żnjow. Jedyn kłóſ po druhim pada pod koſu na ſeſuſchenu ſemju. Jedyn żnop po druhim żo wiaſa a żo ſtaja do popow. Hiſchcże żbywaza pjanka, kiż je tola hacż do żnjow żo wuthowała mjes dobrymi płodami, dźéli żo woi pścheżu. Pścheżu ſwoiy bur do żwojeje brożnje, pjanku pak ſpali. Potaitkim ſ niczjemu druhemu żo njehodźi. Wśché dobroty pśchirody, płodny deſchcż a wohrėwaze ſłónczżo je w ſamej mėrje wużiwała, ale płodow tohodła żanych njeneſe. Dokelż je żywtala ſkalyeż wſchitko dobre wokoło żo, żo ſpali. Nihdy pak njedowutupi bur pjanku na żwojich polach, ale ſ łóżbym létom ſthadża ſnowa, ſo by ſchłodżecż żywtała dobrym płodam.

A mójemy my ludżo nėtko nėſchto wuknycż ſ próżowanjow naſchich ratarjow. Zyle wėśćże! Ssamo wjele, jara wjele. Pśchetoż naſche żiwjenje je zyle podobne wſchitkemu podeńśenju w Bożej pśchirodże. Sapocżnj w naſchich naimłódſchich létach naſcheho żiwjenja. Tehdy bė to wſchitko tak nėżne, tak cżiſte njeſkażene a lubośne. Cżim bóle pak żo cżłowjek roswiwa, pokaiuje żo też hiżo pjanka. Njeje wſcho dobre, ſchtoż horje roſcże w młodżinje. Staršchej to pytnuwſchi, dżeżaj tutu żo jewjazu pjanku podużpnċż, wukorjenicż. Cżinjeſchtaj pak to jenoż thwilku. Byſchtaj-li dyrbjałoj njewuſtaważjy wojowacż pścheċżiwo pjanzy, pścheċżiwo ſtemu we żwojich bżéċżoch, każ tamny bur na żwojich polach, hacż ſkónċżnje njedobyn nad njepśchecżelom, to by jim pśchjewjele wopora było. Njechadża woporow a pjanka roſcże pśchezo ſpėſchniſcho, doniż njepoduży wſcho dobre we cżłowjeku. Wutroba naż boli, hdyż widżimy, tak wjele żerbſkeje młodżiny żo wotzuſnja żerbſkemu narodej, njepomyślo na to, ſo je to też jich duſchiny ſapad. A ſchto je wina? Liwkoſcż. Ničżo druhe, jenoż liwkoſcż. Kak nėtko tutemu brachej wopomhacż? To żo hodźi na zyle lohke waſchnje, bjes dżiwnſkutkowazych ſrėdkow. Jenoż dobra wola, ſkakotruta wola je tomu trėbna. Ty żerbſki nano a ty żerbſka macżi, ſtaj powołanej, tutu liwkoſcż wukorjenicż a żerbſkemu narodej dacż trėbneho dorośta. Wój mataj żyna a dżowku, żnadj wjetſchu cżrjódku, kiż je Bohu cżim lubſcha. Waju dom je tola był hacż do najdalſchich ſanżdżenjoſcżow żerbſki a to też woſtacż budże, je-li mataj wój tu ſkałakruta wolu. Nichtó njebudże a njemóże mamaj wſacż żerbſkoſcż waju domu, jeli wój ju pruecż nieċżitnjetaj. Tat też wój niewotpoczitaj żo ſtaracż wo żerbſkoſcż waju żwójby. Je-li żo tam a żem tola nėſchto jewicż dyrbjało, ſchtoż je podobne na pjanku, ſpytajtaj to je dobrym pśchikładom a żwėdomitu wucżbu ſaży naruinacż. Pśchedewſchém ma żo na to hladacż, w kajſej towarſchnoſcżi waju żyn a dżowka pśchebywatej. Ssiare pśchiſkłowo hiżo praji: Praj mi, ſ kim wobkhadżoješch a praju tebi, ſchtó ży! Khutne to płowo, ale wėrne! Mjele ſ naſcheje żerbſkeje młodżiny thodźi do żerbſkemu narodej zuſeje żabawy, dokelż pak njeje dołho hiſchcże kruta doſcż, pśchiſądźi tam żwoje duſchine a narodne łubła. Pjanka poduży tam dobre żymjo. Sserbſka młodżina ma w jara wjele wjeſłach a wożadach pśchieżnoſcż k dobrej żerbſkej bjeżadże, hdżej móże żo żabawjecż na cżeſtne łdobne waſchnje a ſtruczecż żo w narodnym duchu. Budże żebi porjadny bur poſcżowacż żuſy hubjeńſchi grat, hdyż ma żwój lépſchi? Sceżeła! Bohużel żu też hiſchcże taſke wży a wożady, hdżej żo ſa żerbſku młodżinu nichtó njeſtara, kotraż pak żo roſdże ži do wſchėch końcżin. Njemóżemy żo tomu dżiwacż, dokelż młodżina żada ſa żiwjenjom. Każ żadaŕ pśchiwjaſuje żwój młody ſchtomik ke ſtrutemu kolikej, ſo by jón dżerżał we wſchėch wichorach a njewiedrach a nichtó nad nim njemėł mozy, tak budżtaj też wój żerbſkej ſtarſchej waſchej doroſcżajej młodżinje ſ ſtrutej njepowalnej ſepjeru we wſchėch wėtrach a njewiedrach żiwjenja. Budżtaj jej ſ tajſej ſepjeru, ſo, ſchtoż we żwojej ruzy dżerżitaj, njetkhabic niż na łżwo ani na prawo, ale bóſtanje ſtruty rjap ſa posdżiſche żiwjenje. Jónu budża wam waſche dżéċżi jara dżakowne a waſche wjeſeło budże wulke, hdyż żu żo pśchibliżiſte żne waſcheho żiwjenſkeho dżéła. Kóżdy ſ naż jónu doſtawi a budże żiwjadnycż, każ liſchcżicżko w naſymje. Cżżemy tuż bobre płody pśchinjeſcż ſa żiwjenje, ſo njebyło na łónzu naſcheho żiwjenja naż ſwjaſali jako pjanku, ale naż domojthowali jako pścheżu do niebjeſkich brożnjow a tam żwjeċżili cżim radoſtniſchu domkhowanku.

Klok drje leći spěšnje smjertny,
Tola ranić njemóže.
Jasna knježna dźěn jón zwjertny,
A klok wisy w powětře.

Štomy kbileja so k zemi,
Strowja swoju kralownu.
Kwětki zwonja; z jandźelemi
Ptački česć jej spěwaju.

Košić chce jej Swětlik hnuty
Wobrub płašća pokornje.
Ale spěšny kóń a kruty
Dosćahnyć ju njemóže.

Před Róžant knjez dojěchawši
Pod lipu wón pozasta.
Swjećo w halzach wuhladawši
Khwału jomu zawdawa.

Z drjewa kapałku tu stwari,
Swjećo we njej postaji.
Přikhadźachu młodźi, stari,
Knježna mnohich wustrowi.

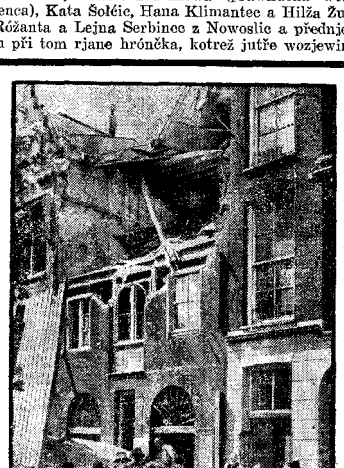
Syna Božeho khwal, wěrnu
Maćeŕ Božu bjezhrěšnu,
Khwal ju Wótca dźowku swěrnu,
Swjatoh Ducha njewěstu.

Bohužel bě k. farař Cyž-Hajničanski jako swjedźeński rěčnik zadźěwany, sam přikhwatać, tuž rěčeše za njeho k. farař Wjeńka-Khróščanski. Dźakowaše so najprjódcy klóstrej za datu dowolnosć ke přičinjenju delčicy na cyrkwinskej muri, k. P. Romualdej za wulku podpjeru při přihotach za swjedźeń a zhotowerjej delčicy rězbarjej Steinbornej w Kamjencu. Potom rozłoži wuznam tuteho dnja. Tecelinowy pomnik njesteji na jeho rowje, 50 lět je dyrbjał čakać, prjedy hač je so Hórnikowy namjet do skutka stajić mohł a dźakowaše so w tutym zwisku Katolskej Bjesadźe w Kukowje, kiž je na swoju ruku tute widźomne znamjo dźaka stajilo. Dyrbimy sej našich wótčincow bóle česćić, a so zeznać z našimi serbskimi spisowaćelemi. Napominaše, zo by wustojne pjero wuznamneho muža nadrobnišo rozpisało, z kotrehož najwurjadniše podawki wuzběhowaše. Jeho woporniwosć njeznaješe žanych mjezow. Serbja dawaja radšo za druhich a naposled mysla hakle na swój lud. Tecelinowe dźěło a wažnosć za lud bě sakski kral Anton spóznał, štož při jeho 50lětnym měšniskim jubileju z tym mytowaše, zo jemu zlotu křinku dari. Tecelin Mět bě nehdy swojemu přećelej so wuznał, zo kruće wěri do přichoda swojeho luda. Tutu dowěru do našeho přichoda ženje njesměmy spušćić. Rěčnik namolwješe ze plomjenjacymi słowami, zo bychu wšitcy Serbja přistupili do Domowiny, a tak pomhali twarić přichod našeho luda.

Při skónčenju jeho pohonjacych a woprawdźe wótčinskich słowow wusapny elementarnje z ertow připośłuchařstwa nadźijepołna hymna „Hišće Serbstwo Njezhubjene.“ Na to so delčica wotkry, na kotrejž sćěhowace słowa steja:

K stotym posmjertninam wustojneho a
pilneho spisowaćela † 18. 7. 1835.
Dźakni katolscy Serbja 14. 7. 35.

Symboliscy debi ju króna, kotruž so znošowacej jandźelej dźeržitaj a z kotrejež pruhi sapaja na zemju a pod nje widźimy pisanu ruku z pjerom. Při tutym akće přinjesechu krasnu girlandu a wěncy družki Marja Mětec z Kukowa (prawnučka wosławjenca), Kata Šołćic, Hana Klimantec a Hilža Žurec z Róžanta a Lejna Serbinec z Nowoslic a přednjesechu při tom rjane hrónčka, kotrež jutře wozjewimy.

Milijen kilogrammow hrochu so na dróhu sypło.

W hollandskim pśistojnem měśe Rotterdamje so składowniša sajpyny, kiž běše z milijonow kilogrammow hrochu (2000 zentnarjow) pśechowjeźena. Wšichni hroch a z nim składownisa na dróhu spada. Na sboje mózachu bolu nieznamenu i horu hrochu wuhriebać. (Atlantic.)

Na to jimaše so wjednik Domowiny k. wučeř Nedo z Rakojt słowa. Kłonimy so před wulkim wótčincom P. Tecelinom Mětom. 50 lět bě trěbnych, zo smy jeho spóznali. Kelko wuznamnych njesebičnych prócowarjow mamy w Serbach! Z jich smjerću so zwjetša na jich mjeno a skutki zabudźe. Kelko sylzow je so roniło na serbsku njedźakowność! Dźeržimy přemało hromadźe, a přemało sebi dźěło našich wjedniskich muži ważimy. Naša nadźija je w našej młodźinje, kotraž dyrbi w našich rjekowskich prócowarjach swój přikład pytać. K. šolastikus Hejduška z Budyšina rěčeše za towarstwo ss. Cyrilla a Methoda a za Maćicu Serbsku. P. Tecelin Mět je był z předkhódnikom tamneho towarstwa, je so za małych a wulkich w nabožnym nastupanju postaral, ale też so z wědomostnym dźělom zaběral. Tohodla namolwješe Serbow, zo bychu čitali serbske spisy a knihi, mamy jich dosć na wubjerk a praješe, zo by Tecelinowy duch so wuskutkował hač do najdalšich časow.

W doskónčnym słowje dźakowaše so k. P. Romuald wšém, kiž běchu k porjeńšenju dnja přinošowali z mjenom jich mjenujo. Tola naš dźak słuša też Bohu knjezej za wurjadnje rjano wjedro. Ze zhromadnym dospěwom skónči so we wšém derje poradźeny a dostojny swjedźeń.

Róžant a Kukow — Serbam swjatej městnje! Wěčnjo budźetej swědčić wo dźakownosći luda, hdyž budźa dalše generacije wo jeho traće a wobstace so starać. Pomnikaj drje stej jenož zwonkownej znamjeni, ale znutřkownej pohonjerej k sćěhowanju přikłada woslawjeneho. Tuž chcemy našu rozprawu skónčić ze słowami basnika:

„Trać dyrbi Serbstwo, zawostać
A čerstwy duch so wuwiwać,
Dónž pomniki so stajeja,
So serbske spěwy spěwaja.
Wot Serbow serbskim wótčincam,
A doniž z erta k njebjesam
Šće prózstwy za nich sćelu so:
Trać dyrbi naše Serbowstwo!

40 lětny duchowny jubilej

W Marijnej Hwězdźe, 15. pražnika 1935.

Jutře wutoru, na swjedźenju swj. Šćěpana, třećeho abta założerskeho klóstra Cisteaux w Francowskej, kiž z Jendźelskeje pokhadźeše, swjeći k. propst P. Maximilian Aloisius Maček swój 40lětny duchowny jubilej při duchownej a cełnej čerstwosći, njedźiwajo na někotre wobćežnosće přiběrajece starcby. Zdobom je lětsa runje 15 lět, zo tudomnemu klóstrej jako propst předsteji, do kotrehož zastojnstwa bu wot Osekskeho prelata powołany. Jeho ródny kraj je Delnja Awstriska, hdźež jubilar so 3. nałětnika (měrca) 1872 w měsće Gmünd narodźi. Tola z časom přesydlištaj so jeho staršej do Pilzna w zapadnej Češkej a tak bu tuta krajina k jeho woprawdźitej dominzje, hdźež tež swoje zbožowne dźěćatstwo přeżiwi. Tu wopytowaše najprjedy ludowu šulu a potom měšćanski gymnazij, zo by so pozdźišo klóstrskemu powołanju wěnował. Swoje theologiske studije skónči na diecezanskim seminaru w Litoměřicach a zastupi do klóstra Oseka w Češkej, hdźež bu 21. póžnjeńca 1890 zadrasćeny a 23. póžnjeńca 1894 wotpołoži swjatočne sluby a zastupi z tym do cisterskeho rjadu. Biskop dr. Schoebel w Litoměřicach, zdobom wulkomišter křiżneho rycerskeho rjada, poswjeći jeho 16. pražnika 1895 na měšnika w klóstrskej cyrkwi. Najprjedy dźěłaše lěta dołho jako kaplan w Janeku a pozdźišo jako tachant (farař) we Oseku a je na wšě 25 lět w zwonkownym dušepastyrstwje dźěłał a nětko hišće w spowědnym stole pilnje skutkuje.

W lěće 1920 k předstejićerjej tuteho klóstra powołany, w časach, hdyž hospodarska nuza dźeń a bóle přiběraše, da so z mocu a horliwosću do dźěła a je ze swojej wobhladniwosću a nutrajnoscu klóstrsku łódź pomału do wěsćišeho přistawa dowjedł a při tym ze swěrnu tšom hnadnym knježnam służił. Njedźiwajo hospodarskeje nuzy bu pod jeho wjednistwom a z podpjeru sćedriwych daricelow 1933 cyła znutřkowna cyrkej z woknami ponowjena. Runje tak zawjedźe parne tepjenje w konvence a cyrkwi, daše dodźerżane tšełi na hospodarskich twarjenjach zwuporjedźić, też klóstrski dwór přemeni so do rjanejo kwětkownje atd. Tak móže powšitkownje česćeny jubilar na dołhu płódnu dźěławosć we winicy Knjeza a służbje k bliżšemu zhladować. A při jutřišej swjatočnej Božej mši budźe wšće dźaknje spominać na widźomny wuspěch, kotryž je Bóh Wšchomócny jemu při wšém dźěle daril. Njech česćenemu jubilarej hišće mnohe lěta spožći k swěrnemu skutkowanju za lěpše klóstra a powšitkownosće!

Přilopk

Raffinowany jebak ženitwy w Barlinje so sajak. Pisches pot milijona ſ wulkimi ſebanſtwami wubrěk.

Po dołhadnych pſchepytowanſkich dźełach móſeſche ſo nětko w Barlinje jebak ženitwy ſajecź, kotryż hižo ſ lěta 1925 ſ njeźtyſchanje raffinowanym jebanſkim waſchenjom wjele woporow, woſebje žony wo wjele tyſaz hriwnow ſchkodowaſche. Jedna ſo wo 56 lět ſtareho Edmunda Roſenberga, kotryż pod mjenom Neruda jako hudźbny kiritikar wuſtupowaſche. Na tuto waſchnje wuwobliči. Po dźaczu pak hiſchcze budźe ſumma wjele wjetſicha. Roſenberg nacźini ſwojim ſnatym na najwſchelakoriſche waſchnje ſchkodu. Woſebje dźěłaſche w koſejowniach, konzertowaniſchczach a dźiwadłach, ale też na dróhy pſchiſłupi k ſonam. Też ſ nawěſchtkami a wupoměſchenſtimi kaſchczikami łoſeſche nowe wopory, kotreż woſebje njes woſamoćenymi žonami pytaſche. Huſto ſo jemu poradźi, ſe ſwojim wurjadnje wuſchiknym poſtupowanjom hižo prěni dźeń wot noweje pſchezelki pjenježy wuwěſchczicź, woſebje hdyž wudawaſche, ſo może ſ nimi dobyć pſches wěſte burſowe ſpekulazije hač do 50 proz. dozpěcź. Wuměſchczene pjenježy Roſenberg jenoź ſa ſebej pſchetrjeba. Wjedźeſche pyſchne žiwjenje a wudawaſche pjenježy ſ poknymaj rukomaj. Roſumjeſche ſwoje wopory pſchezo ſako troſchtowaczź, hdyž tute na wróćzopłaczenje pożczenki abo na wupłaczenje dobytka honjachu. We ſwojej ſrěčnjowoſći ſamo tomu ſadźewa, ſo poſchkodźene žony khłoſtaniſki namjet ſapodachu. Tak ſo jemu poradźi, ſwoje jebanſke poſpytny ſ Barlina też do provinzy pſchepołožiczź. Roſenberg ſo pſchi ſwojich jebanſtwach pſchezo ſ tym khwaleſche, ſo ma dobre poczahi k indufrialnym a bohatym ludźom a wudawaſche ſo pſchezo ſam jako ſamožity. Pſchi roſrěczowanju ſe ſwojimi woporami dawaſche ſpóſnacź, ſo pjenježne wobtohy ſ cźiſteje pſchitkihlnoſće ſa nje wukonja, ſo by tak jich hoſpodarſke położenje połepſchił. Wón ſo njehańbowaſche, też najkhudſchej pſchiſłuſajenej poſłednje nalutowanki a hyrnjej by to 50 abo 100 hriwnow hyło, wuwěſchczicź. Krótko pſched ſajeczom běſche w jenym konzerze žonu ſeſnał, kotreż hižo pſchihodny dźeń ſ wopaczinymi wudawanjemi, ſo ma dobre poczahi k burſy a ſo jeje pjenježy podwoji, nětkotre tyſaz hriwnow wuwěſchczi. Bórſy na to jeho polizija ſaja.

Bjeſwuſpěſchne pytanje po ſtaroſłowjanſkim městom Pineta. — Dźěła nurjatkow pſched Arkonu.

Sajimawe namakanki. Saměr pak ſo njeje dozpěł.

Dokelž běſche korvettowy kapitan na wuſſ. ſ Müller-Verneck k pſchewjedźenju ſwojich ſ wulkimi woporami a ſ wjele idealiſmom ſapoczanymi wuſłědźeſkimi dźełami, ſ kotrymiž ſtare město Pineta pſched Arkonu namakacź nadźijeſche, wo ſtatnu pomoz proſyć, doſta prof. dr. Petzſch nadawk, dotalne wuſłědki pſchepruhowacź. Prof. Petzſch je pſchiſłuſchny dowěrnik ſa kulturnohiſtoriſke ſtaroſtnoſće. Nětko woſjewja wuſłědk ſwojich pruhowanjow, kotreż podawaju ſajimawy wobraz wo ſłědźeſkiej methodźe, kotreżej ſo dotal pſchi pſchedhiſtoriſkim ſłědźenju njebě nałożowało. Tak bě kapitan niz jenoź nurjati do ſłužby ſwojich ſłědźenjow ſtajił, ale běſche też ſ pomozu dwojoch pruczikarjow po pſchipadźe pruczikarſkich jěźdźerjow ſpytał dopokazacź, ſo ſu na dnu morja wjetſche dźěle jeſeſa. Pſchedewſchim pak ſo pſchi wulkich wobcźežnoſćach pſchezo ſako łaźeſche. Pruczikarjo mózachu jenoź pſchi ſyle měrnym morju dźěłacź. Nurjazy mějachu ſo tehorunja i wyſokimi ſołmami bědźicź. Jich wuſłědki tehodła njeběchu pſchebohate. Tak namakachu ſo 3 kamjentne kanonowe kule, kotreż mějeſche kapitan Müller ſa wjerhańſte kule i cźaha Vikingerow, a kotreż po prof. Petzſchu ſe ſrjedźneho wěka pokhadźeja. Dale namaka ſo ihitinjena rjada, kotraż ma ſo ſa wrotowy wobluk. Podobnyjty pſchi kamjeń, kotryż kaž nacźiſk nurjaka pokaſuje, ma rěſowe piſmo (Runenſchrift), mózeſche ſo namakacź, tola niz wukhowacź, dokelž ſo ſbehadło ſłama. Dotal ſo njeje poradźiło, kamjeń hiſchcze ras namakacź. Sa to pak ſu ſo pſchi ſłědźenjach podobnyjte pjeczene kamjenje namakałe, kotreż je cźłowjeſka ruka tworiła a kotreż móhłe ſo jako wobkruczenja ſa pſchiſtaw wobhladowacź. K temu ſaměrej pak měſe ſo tute kamjentne wutwary dokładnje pſcheměricź, ſa to pak njeje trěbnych kompaſow. Po prof. Petzſchu njeje dopokazaſow, ſo je hród Vineta pſched Arkonu ſtał. Tola też wón njeſaprěwa, ſo je ſłowjańſki Sſwantewitowy kult w Arkonje hižo w germanſkim cźaſu ſwojich pſchedhadnikow měł.

Schkleńcźane britwje.

Cźeſkoſłowakiſka ſchkleńcźowa induſtrija je počzała ſchkleńcźane britwjaze brjeńki dźěłacź. Tele truhańſke brjeńki, kotreż ſu połnoznoczěſzy ſchkleńcźerjo wunamakali, ſu pječa po poſubdźenju wěſymwuſtojnych ſmykte a wotzołowe brjeńki pſchetrjechiłe. Jich nejpſchihódnoſć w tym leži, ſo ſo njehodźa nawóſticzź. Nowy wudźěłk dyrbi ſo w bliźſchim cźaſu pſchedawacź.

Palerńja ſpiritufa ſo ſ ekſpłozom ſapalila.

Na krajinu pola Gijors w Franzowſkej ſo pjatk žylne kſimanje wospuſchczi, kotreż woſebje wjeſ Etrepagny cźeſko potrjechi. Tam je błyſk 30 ſtócź do twarjenjow, mjeſ nimi do palerńje ſpiritufa, dyrił. Jene kuſko ſo do cźiſta ſpali. 15 000 hektrolitrow ſpiritufa ſo ſapali. So by ſo roſbuchnjenju ſadźěwało, haſcherjo palazy ſpiritus do ſuſodneje rěki dowjedźechu. Potom ſo kanale ſamknychu.

Cźeſke njeſboże cźeſkiteho automobila w połnoznej Italiji.

S klepanymi kamjenjemi nakładźeny cźeſitny wós kliſko Piſtoia nětkoždy 20 dźěłacźerjow ſedźeſche, kotriż ſo ſ dźěła autu nětkoždy 20 dźěłacźerjow ſedźeſche, kotriż ſo ſ dźěła wróćzachu. Wotſtokźiwſchi ſo nětkotri wukhowachu. Druhy do hłubiny padźechu. Tſto dźěłacźerjo pſchi tym ſmjertnje ſnjeſbožźichu. Tſinacźe dźěłacźerjow ſo ſrani. — Njeſboże ſo we wokomiku ſta, hdyž dźatyche cźeſitny auto druhe woſtudko pſcheſcźahnyć, po ſ dacźu ſtym, ſo ſo pſchipowěſchcha wot cźeſitneho auta wottorze.

Budyske stawniske powěsće

Sobotu 13. julija 1935.

Wumrěł: 13. 7. Jan Broda, doſtawaŕ renty, 72 l.

Domandelſtwa ſtupichu: 13. 7. Willi Max Pinkert, płaćeŕſki muſchtr w Drježdźanach, ſ Erika Irmgardu Mjedakez, domjacej dźowku w Budyſchinje. — Erich Albert Worm, wučeŕ, ſ Erwu Iſſu Rotherez, ſotru rěčnych hodźin, wobaj w Budyſchinje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., za póśe a poła dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowenjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čiśi Jan Cyž dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěźiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mmrjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 163 | Budyšin — Wutoru 16. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Cežke rozbuchnjenje w podkopkach „Hansemann„ w Poruhrskej

Póndźelu pśipołdnju krótko do 12 hodź. je źo w podsemskej dźełarni jamy „Adolf ſ Hansemann" w Dortmundźe-Mengede 740 metrow hluboko ſ dotal njeznateje pśicyny rozbuchnjenje stało.

Němske dźełarske sjednoćenjestwo sa górnistwo je tuteho njeźboża dla statnemu organisaziskemu wjednikej drej. Leyej w Barlinje telegramm pózłało, w kótrymž wo cežkim rozbuchnjenju w podkopkach powěźe dawa a ſ dźěluje, **ſo je njeźboże dotal 10 morwych a 32 ranjenych žadało.**

Dr. Ley je dźełarskemu wjednikej jamy „Adolfa ſ Hansemanna" w Dortmundźe tónle telegramm pózłał: „Hižo jaźo śeźi němśki lud pśi marach smužitych němśkich mužow, kótrychž njedowuźłědźomny dórt nahle wot naśicheho boka storhnył. Rozbuchnjenje płunow na Waśicej jamje je mje hluboko satorhło, ale cyim kruceśiśo dórt ſ nami wobtrudźa, cyim wuźo chcemy źiwoju towarśichnosć w skutkowanej pomozy wusnaś. Wjednik němskeho dźełarskeho sjednoćenjestwa Padberg je sdobom **ſ pśichopołkanjom 50 000 hriwnow** wšitke moje pokmomozy k wołożenju se snjesboženjom naśtajeje nuzy a staroscow satwostajenych a ranjenych dostał."

Powěźeś wo njeźbožu w jamje „Hansemann" źo we wokolinje ruce rosnjeźy. Se ſtykami ludźo k jamje khwatachu, so bychu wo wožudźe źiwojich pśichiwuſnych a znatych ihonili.

Jama „Adolf ſ Hansemann" je źo dołhi cas pśed njeźbožom pśełutowała. Pózłednje njeźboże źo tydźeń do wudyrjenja wójny sta a tehdy 13 ſmjertnych woporow žadosche.

Jendźelscy frontscy wojowarjo pśi cesnym pomniku

Sswoju wyſchinu dozpě wopyt jendźelskich frontskich wojowarjow w Barlinje póndźelu pśipołdnju se ſwjatocnym połoženjom wěnza pśi cesnym pomniku Pod Lipami. Jako běchu źo wotdźelenja němskich ſwjatkow jeſtupałe, krótko do 11 hodź. pjecźo wotpósłancy jendźelskeje legije pśichińdźechu. Tuzi ſ pśichewodom němskich knjezow **nimo fronty** ſwjatkow kročachu.

Jako běśche źo jendźelska khorhoj do cesneho pomnika donjeźła a śěw wo dobrym towarśichu wukrimcał, sastupjerjo jendźelskich frontskich wojowarjow pod wjednistwom majora Fetherstone-Godleya, kiž wěnz njeśesche, na ſwjate městno stupichu. Wěnz ſ makoweho kzejenja běśche se źidźanej ſeklu ſ módrožołtej barwy jendźelskeje legije ſ napiśmom wupyſcheny.

Na to jendźelſcy frontscy wojowarjo pjecź wójnſkich cekkoranjenych postrowichu, kótriž běchu źo w ſwojich khorobnych ſtokach pśed cesnym pomnik pśichiwjeſli. Jich źo ſ pśicecelnymi ſkowami wo jich wobśtejnoſcach wobhonjachu. Potom ſwjatśi nimo kročachu, pśeźu źo jendźelska khorhoj njeśesche. Jako źo wotpósłancy jendźelskeje legije posłušcno na univerſitu podachu, jich ludowe wyſkanje a jendźelska narodna hymna pśichewodźeſche.

Wjednik jendźelskich frontskich wojowarjow pśijał

Wjednik a němśki kanzler je póndźelu pśichipołdnju pjecź ſastupjerjow jendźelskeje legije pśichjał. Wjednikowy namešnik Rudolf Heß, kiž źo k wuhajenju ſranjenja ſe ſnjeńkami w Marzyn lěkuje, běśche k tutomu witanju wobźebje do Barlina pśichiſchoł. Jendźelſkich hoſcij pśichewodźachu pósłanc ſ Ribbentrop, němśki wjednik wójnſkich woporow Oberlindober a SS-wyſchſchi wjednik ſ Humann-Hainhofen.

Němśki wjednik wójnſkich woporow Oberſindober ſastupjerjam jendźelſkeje legije póndźelu dopołdnja ſnjeńanje wuhotowa, na kótrymž źo teź němśki dźeſkowy minister Seldte, pósłanc ſ Ribbentropp, wjednik Kyffhäuſerſkeho ſwjaſka wyſchſk na wuśtupźe Reinhard a druhi sastupjerjo wobdźělichu.

Jako pśeni źo pósłanc ſ Ribbentrop źkowa jimaſche a pśeni kścź po ſtónczenju wulkeje wójny w Němśkej pśichebywajucych sastupjerjow jendźelſkich frontſkich wojowarjow pozdrowi. Hiſtoriſke póſłeſtwo, kiž maju ſwjaſki nehdyſchich frontſkich wojowow dopjelnicź, leži we wujednanju ludowe! My rad ruku pśicecelſtwa ſawdawamy! Duch kameradſtwa, ſ frontſkeho naſhonjenja wuhadźaju, móże nadawk sbliżowanja ludow dokonjeź. Frontscy wojowarjo dyrbja powěrc wuczišćeź, ſo bychu ſtatniſy źo na trajne a wužitne poměry mohli dojednaź. Schtož Jendźelſku a Němſku wožebje naſtupa, rjekny ſ Ribbentrop, njeje mjes tutymaj krajomaj wjazy nětkaſkich differenzow.

Na to němśki wjednik wójnſkich woporow Oberlindober jendźelſkich hoſcij nutrobnje witaſche a pśecnje wupraji, ſo bychtaj němśki a jendźelſki lud zany ſahojene widźałoj, kótreź je wójna jimaj nabiła.

Sa jendźelſkich hoſcij źo major Fetherſtone-Godley dźakowaſche a rjekny, ſo ſu Jendźelcźenjo jenož jumu pśecelźiwo Němźam wojowali, a ſastupjerjo jendźelſkeje legije maju ſa to, ſo běśche to ſmyſł, kiž źo njedyrbi woſpjetowaś. Hdyž na hospodarſtwu a politiſtwu roſtorhany ſwět ſhladujemy, ſpóſnawamy, ſo dyrbi źo nješto ſhromadneho namakaś, ſ cimž by źo mér ſwěśćił. Jeho towarśichojo a wón ſu kruceśe pśeběžnźeni, ſo budźe tutón wopyt w Němśkej ſaklad za wuwicze pśicecelſkich poćahow mjes Jendźelſkej a Němſkej.

Cźeſtny kſchiž jendźelſkeje legije ſpoźci źo němſkemu minisiſrej Seldte, pósłanc ſ Ribbentropej, němſkemu wjednikej wójnſkich woporow Oberlindoberej, župnemu wjednikej Schwede-Koburgej, wyſchſej Reinharbej wot Kyffhäuſerſkeho ſwjaſka, ſ Goltzej a źwobodnemu knjeſej ſ Lesſnerej.

Popołdnju jendźelſcy hoſcźo wojerſke pohrjebniſchcźo w Staahnsdorfje wopytachu, hdźež 1172 jendźelſkich frontſkich wojakow wotpoczinje, kotiž su tam źiwój row dośtali. Po rěcźi wjednika němſkeho ſjednoćenſtwa prjedawſchich wójnſkich jatych źwobodneho knjeſa Lesſnera jendźelſkich hoſcźo nimo rjadow rowow kročachu, kiž běchu němſcy frontſcy wojacy ſymboliſcy wupyſchili.

Pósłanc ſ Ribbentropp póndźelu ſaſtupjerjow jendźelſkeje legije w ſwojim domje w Barlinje-Dahlenje witaſche.

Jendźelske nowiny wo wopyće jendźelskeje legije w Němskej

Jendźelſke nowiny su wo powitanju delegazije jendźelſkich frontſkich wojowarjow w Barlinje a wo podawkach trěnjeho dnja nadrobnje rospraſale. Wone wobźebje wuſłěhuja, ſo je Hitler jendźelſkich wotpósłanzow wobźobiniſcy pśijał.

Cisto-litewski direktoriji w Memelskej

S Memela źo powe, ſo je krajny direktor Hendrich Buttkereit ſobotu pśicebźudźe direktorija Bruvelaitišej ſwoje ſastojnſtwo wrócił. Sśiwój roſsud wón ſ tym wuſprawni, ſo je ſtrowotnych pśicinjnow wołſtupi ale teź dokelž ratarſtwo w Memelskej pśed dojpołnym ſwrěſchcźenjom ſteji, dokelž ſwoje wuplody njewołbywa. Tehdola Buttkereit ſwoje ſobuſtkutkowanje w memelſkim knjezerſtwje njemóże dlěje ſamołwicź.

Nětko direktoriji Memelskeje jenož hiſchcźe ſ pśichiwożarjow Brurelaitišowcho wulkolitewſkeje ſtrony wobſtejı. Tamnaj direktoraj Grigat a Anyſas litemſkim ſtronam abo litewſkim ſkźałam pśichilušchetaj.

General Hamilton za němsko-jendźelske powětrowe zrěčenje

Snaty jendźelſki general Hamilton rěcźeſche njedźelu na jenej ſhromadźišnje jendźelſkich frontſkich wojowarjow. Wón ſrěcźenje dla wójnſkeho łódźiwa ſ Němſkej jako ſtutk měra khwaleſche a wot jendźelſkeho knjezerſtwa žadaſche, ſo by ſ Němſkej teź do powětrowego ſrěcźenja ſtupiło a źo tajkeho ſrěcźenja ſ nětkotrymi ludami nadobo wsdało. Potom mohli w Londonje bjes ſtaroſcze do pśichodna ſhładowaś.

Termija za wólby w Pólskej

Pólſki ſtatny preſident je póndźelu ſ wukasom postajił, ſo maju źo wólby do pólſkeho ſejma 8. ſeptembra a wólby do ſenata 15. ſeptembra wotmeźś.

Italska mobilizacija

Italſke nowinarſke a propagandowe miniſterſtwo je póndźelu pśichipołdnju wožmu hamtſku rozprawu mobiliſazije wojſewiſka, kotraž ma tónle tekſt:

„S pośpěšcenjom wojerſkich pśihotow ſa Abeſynſku je nuſne, ſo źo ſ nowymi wojerſkimi napravami ſapoćnje. Muſſolini je jako minister italſkich wojerſkich mozow mobiliſaziju diviſije Sila porucił, nad kótrejž generalaj Bertini a Cerutti roſkaſujetaj. Sdobom je źo druha diviſija ſeſtajała, kotraž źo Sila II mjenuje a pod kommandom generala de Michelisa ſteji. Nimo teho je źo pjata diviſija ſaſchiſtiſkich cjornokoſchlakow mobiliſowała, kotraž źo „1. februara" mjenuje. Formazije cjornokoſchlakow, kiž ſu źo hižo do Afriki pózłałe, źo tu ſnowa ſeſtajeja. Spezialištojo pionerſkich a motorſkich wotdźělenjow źo w lětnikach 1909, 1910 a 1912 mobiliſuja. Lětaſtſtwowe miniſterſtwo je mobiliſowanje nowych pilotow a ſpezialiſtow poruczło. Namórniſtwowe miniſterſtwo je postajiło, ſo ma źo hnydom dźeſacź nowych podmórſkich cjołnow natwaricź, kotreź maju źo w ſpoćatku noweho lěta nadobo ſ twarjerſnje puſchcźicź."

Jendźelski delni sejm so ze zwadu w Abesynskej zaběrał

W jendźelſkim delnim ſejmej źo póndźelu praſchenje wojſewi, hacź źo rada Swjaſka ludow bórſy ſwoła, ſo by wo italſko-abeſynſkej ſwadźe jednała. Swonkowny minister na wobſamknjenje pożledźenja pożedźenja rady Swjaſka ludow 25. meje dopominaſche, ſo ma źo rada ſeśeź, je-li źo rozrisaźu wubjerk hacź do 25. julija njeje na wuſwolenje 5. rozrisaźeho ſudnika dojednała abo je-li źo hacź do 25. auguſta w ſwadźe njejźu dojednali. Pśichi nětcźiſchich wobſtejnoſcach pak źo njehodźi wobeśćź, ſo źo pożedźenje rady Swjaſka ludow pśedy ſwoła.

Na praſchenje, hacź ſu źo namołwjenja na wuwos bróњow do Abeźynſkeje w pożlednim cźaſu wotpokałale, ſekretar hamta ſa ſamótśe witkowarſtwo Colville wotmołwi, ſo źo w pożlednich tſioch měźazach žane taſke namołwjenje njejźu wotpokałale. Jenož dwě pśeſtwje ſtej bóchcźej, wonej źo hiſchcźe rospominatej a njejſtej źo hiſchcźe dowołikej. Konſerwatiwny hejtman Water Houſe źo wopraſcha, hacź bębi knjezerſtwo njeje teho wědomne, ſo źo dlicźe pśicecźiwo Abeźynſkej wuſkutkuje. Knjezerſtwowy ſaſtupjeć wotmołwi, ſo wobź pśeſtwje njejſtej w porjedźe bytej. Swonkowny minister ſir Samuel Hoare wojſewi, ſo źo nadźija, ſo budźe móż ſa krótki cźaſ rospravnu wo wuwoſu bróњow do Abeźynſkeje podaś.

Pjeć morwych pśi njeměrach w Belfastu

Njeměry w Belfaſtu w Jyrſkej ſu źo w nozy k njedźeli woſpjetowałe. Pśichi nowych cźeſkich ſranjenjach dyrbjachu wojacy a panzerowane wozy ſapſchinnuś. Dwě wožobje ſo pśichi ſranjenych tak cźeſko ſranichtej, ſo hiſchcźe je nozy wumrěſchtej. Njeměry maju ſwoju pśicinu w njepśecelſtwje mjes narodnokatolſkimi Jrami a jendźelſko-pśecelſkimi proteſtantiſkimi Jrami.

Teź njedźelu połoženje ſkutne woſta. Naſylnoſcze, kotreź běchu źo dotal wožebje na Yorkſej drośy ſtałe, ſo na połodnioſchi městowy dźeł roſchěrichu. Tam je k ſtelenju, ſapaleńſtwu a rubjenju dośchło. Policija ſo ſ panzerowanymi wosami podpjeraſche a mnohe wožoby ſaja.

Njedźelu wjeczor pronczuje napjatosć popularcz a wokolo poluroy dospolny měr knjeješche.

Njeměry tjoch dnjow žu žebi wjele woporow žadałe. Pjeć wožobow je žnjercz namakało, mjez nimi žónska. 43 wožobow leži natželenych a 32 ł kamjenjemi srańenych w khorowni. Wjele druhich lokło srańenych žu po swobalen,u domoj pósłali. We wobwodže Yorkšeje drohi je žo 12 twarjenjow sapalilo a 38 twarjenjow žo sapuscjilo. W pokrednjchim městownym dźelu žu žo jene pschekupske kamy spalile a dwoje kamy žu žo murnbile a sapuscjile.

Wužše zhromadne dźełło mjez Japanskej a Siamskej

W bliščim czasu žo siamska namórnistwowa kommisija w Japanskej wocakuje. Dokelž žu Jendźelczenjo swój wójnski pschistaw w Singapurje bóle wobtwjerdźili, je žo zhromadne postupowanje japanskeho a siamskeho wójnskeho łódźstwa wołožito. Pschi tutej składnosći žo dopominamy, so że žo Siamska jako jeniczki stat pschi jednanjach wo Mandźuskej w Swjatku ludowa na stronu Japanskeje stajiła. Wot teho czasa žu mnohe fnomjenite siamske wožoby Japanšku wopytałe. Tute wopyty politiskemu, hospodarskemu a kulturnemu sbližowanju tuteju krajow słužachu.

Powodźeńska katastrofa w Chinje

W katastrofisje powodźa,a w Chinje žu nowe Hiobile powołe dóschle. Po nich je žo w stronach rěki Li, do Tungskeho jězora žo wulivaloje, psches 200 hačenjow pschedrěło. Dalołe strony kraja žu žo ł tym ł powodźenjom sapuscjile.

Wjacy dyžli 2000 satełpjenych je žo dotal pschipowědźiło, tola jich liczba budże drje hischcze wjele wjetscha. Wjacy dyžli 200 000 ludźi je bydło słubiło. Wjacy dyžli 30 000 hektarow kraja je žo powodźiło. Wyschnoscje w Hankawje žu wschěch k ruzy bywajucych ludźi swołałe, so buchu rozpuskte Tjankungske hačenje, wot kotrychž wudźerzenja dóstu města Hankawa wotwinuzje, wuporjedźili. Wjacy dyžli 10 000 wojakow a někotre tyhacy džełacerjow w nozy a wo dnjo pschi najwjetschej horcoce cżeże dźěła dokonjeja. Hižo někołe powczina zyroba žadna bycz. Njepschestawajacy žo ličaje deschcze ł powodźenjom krajej wokolo rěki Suana w Hopajskej prowinzy hroža. Wobkhad po Mukdenskej żelesnizy k ranju Tientsina-Peipinga je žo sastajił.

Dla wulkeje lěčneje horcoty, kotraž je žo psches zyku Chinu wupschestrěła — w městach dałoko psches 40 stopnjow — powědża, so žo boja, so w powodźenych stronach mrětwa wudyri.

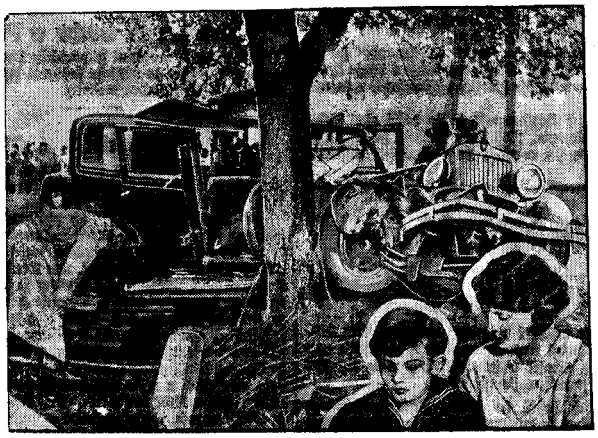
Radio

Sorjedu, 17. julija khyschi so:

Königswusterhausen: Nimo snateho wschědneho programma: 6,15 wjeseły rańschi konzert. 11,30 sa hospoz. 11,45 sa burow. 12 pschipołdnitschi konzert. 14 wschelakołoze. 15,10 tacżele. 16 konzert. 19 a nětko je žwjatok. 20,45 wojerske žiwjenje.

Lipsk: Nimo snateho wschědneho programma: 5,50 sa burow. 6,15 rańschi konzert. 11,45 sa burow. 12 pschipołdnitschi konzert. 15 sa młodźinu. 16 konzert. 17 popołdnitschi konzert. 18,40 pišana hodźina.

Hischcze ważne ł dnjowoho programma: Barlin: 20,45 lěčna wjeczorna hudźba. Königsberg: 20,45 wjesełe hodźina. Wrótisławb: 19 sabawny konzert. 21 pišana hodźina. Stuttgart: 20,45 pišana hodźina. Wim: 19,20 wojerski konzert.

Cżežke autowe njesboże awstriskeho swjatskowe kanzlera.

Automobil, w kotrymž chžyschče žo swjatskowy kanzelr dr. Schuschnigg ze žwojej žwójnu na krótki dowol k Wolfgangskemu jězorej podacz, njedaloko Linza snjesboži. Swjatskowy kanzler satschażenje cżutwow pocżerpi, hewak pak njesrańenjeny wosta. Jeho mandźelska pak žo mori a jeho 9letny žyn žo srani. Tutaj stat w prawym delnim rózku na wobrazu pschedstajenaj. (Weltbild, Scherls Bilderdienst, M.)

Stary a nowy wučeŕ

Powědańczko wot Jakuba Nowaka-Kaschecżanskeho.

14] (Skónczenje.)

„Masch zyle prawje, luba Leńka!" pschihłoßowasche jej młody wucżeŕ. „Sdym žebi žam hižo na to myslił a hnydom jutrje chzu jeho wo to prožyc; wšo budże wón to rad cżinicz."

Mjez tym běschtaj hacż k swonkownej khěži pschischłoj. Leńka poskicżi Janej ruku, jemu dobru nóz pschejo a maczeri „wjele dobreho" žobu dawajo a běżesche potom horje, hdżež žebi nan hischcze zwěczesche.

* * *

Sa nětdże pjeć njedźel dosta Dubjzyna wot žwojeho žyna tajki list:

Luba macżi!

Sdym wschón žbožowny. Kaž běchmoj žebi to wotrěczałoj, je knjes Wawrik někotre razy k mni do schule pschischoł. O macżi, Ty njewěsch, kajši je to wucżeŕ, kak wjele mózu wot njeho nawuknycz. Dźěcżi žu sajo wysche pschemnjenjene. To je wopraudźita radosć na njeho pschipoßluchacz a jeho ro.wucżowacz widżecz, Knjes schulski dohladowaŕ, kiž je tu był, bě połny khwalby a spokojnosće. Ja wschak žym po prawom jenoż mały dźeł tajkeje cżesće sasłužił. Tola chzu žo jeje ł Božej pomoju bórzy bohaty hódny wopokazacz.

Też wo Leńzy žmě někto ł knjesom wucżerjom rěczacz, a nón mi žmějo praji, so je žo tajkeho nječzeho hižo dawno bojał a so pschecżiwo naju żeńtwje nicżo nima. Tola dyrbjała Leńka hischcze pryedy na khwilku do města, so by žo hischcze w tym a tamnym bóle wudospołnika. Ja drje mam to ša njetrěbne, pschetož Leńka dże je we wschěm na najbóle wuwucżena, ale hdyž žebi wón to pscheje, njech jenoż tak je. Sso wě, so drje budże namaj žyma bjes njeje kusk dołho tracz, ale nadźija na rjeńschi czaš budże naju wěsce troschtowacz.

Sa tydźeń chze knjes wucżeŕ žam ł njej do města pschijěcz, a, žo žamo rozumni, so pschi tym też waju wopyta, proschu cże nětko, luba macżi, so by žo ša Leńku po możnosći staraka,dónlž budże w měsce na žłužbe. Wěsch dże žama, so w městach žłužby ša hołay njetu zyle bjes stracha a Leńka je tam zyle njesnata; njeby wědźała, ke komu ma žo dźerżeć, njeby-li ty jej k pomozy była.

S wutrobnym postrowom

Twój dźakowny a žbožowny žyn.

Sšwěrnu macż tutón list wutrobnje žwjeżeli a wona žebi žlubi, so chze žo ša žwoju pschichodnu d„owku staracż, kaž ša žwoje žamžne dźěcżo.

* * *

Sažo bě žo nalěcżo pschibližiło. Se spěwnymi ptaczkami bě žo też Leńka sašo do Dubnowa wróczita a dźenja ńtejsche jako cżesćna a pyschna njewjesta ł młodym wucżerjom we rjenje wudełjenym Božim domje psched woltarjom Božim a pokhuchasche na hnujace žkowa knjesa farara, kiž młodymaj a žbožownymaj cżłowjekomaj winowatosće žwjatcho mandźelstwa rosłožowasche.

Wschitcy naschi znaczi běchu tu w zyrkwi zhromadźeni. A schulske dźěcżi, kak pschejne běchu dźenja wuhotowane, kak rodostnje klinczachu jich połožne khěrkuscha a kak jara nutrnje modlachu žo k Božu ša žboże žwojeho lubowanehe wucżerja!

Popołdnju bě khważ, mały drje, ale wjeżoły a po dobrym žerbskim waschnju sarjadowany. Khutne žkowa wotmněnjachu žo ł wjeżołymi žortami a někotry žměch wubudźi ćwórikowa mudrosć a jeho njewuhaźnita lacżnosć.

Sšušły stupachu staremu wucżerjej do wocżow, hdyž žo jemu młody wucżeŕ a někto luby pschichodny žyn a žwěrny mandźelski žwojeje dźowki dźakowasche ša dwoje, najwjetsche žbožo, kiž bě wón jemu poskicżił — we schuli a we domje a jemu žlubi,so chzetaj žo še žwojej mandźelskej jenoż hischcze we to staracż, kak byschtaj jemu stare dny wjeselse a žbožowne cżinitoj.

A hlejcże, lubi Sserbja, ł tajkeho mandźelstwa žerbskeho wucżerja še Sserbowku wurosće wěsce też žbožo ša žerbske dźěcżi, haj ša zyły naš lud!

(Konz.)

Ze Serbow

W Budyšinje 16. julija 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

By-li móc najwjetši pośnik była, potom bychu kruwy zajacy łójite.

Juhosłowjanske prajdwo.

— Wo wjedrje. Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer +6 a thermometer wo dnjo +30. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer +3 a thermometer w nozy +18. Nižina je žo ł dołheho ranja nětk hacż k nam wupschestrěła. Dźenja dopołdnja jenoż ł pomróczenjom sastupi. Jeje pschikhad žo wczera popołdnju tu a tam ł łohkimi njewjedrami pschipowědasche. S nižiny je žo też khłódnischi powětr do žyjedźenje Europy dobył. Pod jeho wliwom wjedro njewobstajne wostanje, ł khwilemi žo też podeschczuje, žanto k njewjedram bndże ł mšinami pothilene. — Jutrje žyjedu słónczko 4.03 hodź. sthadża a žo 8.07 hodź. khowa. Měsacż sthadża jutrje wjeczor 8.46 hodź. a khowa žo rano 5.30 hodź.

— Wuhlady na wjedro ša jutrischu žyjedu: Khłódne a trochu njewobstajne wjedro.

Hosćo wohnjowoje wobory z Cech w Budyšinje

W 5 autobušach městowa wohnjowa wobora a jabrikika wohnjowa wobora firmy Rolfa a Co. ł Friedlanda po jěbje na Zitawu a Lubij njedźelu rano ½7 hodź. do Budyschina pschijědźeschtej, so byschtej žebi narjady a wuhotowanje Budyskeje wobory wobhladałej. Wopołny direktor Görling 100 towaršchow a jich mandźelske wutrobnje witalche, a wopołny mischtr Schröder jich po gratowni wodźesche a jim wobkhadżenje ł narjadami dokładnje rosjažni. Towaršchojo we žwótkich uniformach ł kraja sa mjesami žo sa to jara sajimowachu.

Friedland parnu žykawu ł Budyskeje wagonowoje dźełarnje wobsedźi. Tuta běsche pched tjomi lětami k wuporjedźenju tu. Nimo teho malu tam Fladerstu motorsku žykawu ł fabriki w Czechach, dokelž Fladerej dźełarnja na krajnej mjesy stejí. W pryedawschich lětach žu wobory ł tuteje a tamneje strony krajnych mjesow ł cżasstymi wopytami towaršchnosć hajike. Wo wobhladanju 14 powołaušjan wohnjowej wobornizy hischcze alarm na pruhu pokasachu.

Wyschschi kommandant Weiden ł Friedlanda žo we mjenje wobdźelnikow sa pschedwjedźenja a towaršche witanje dźakowasche a žo na to rossobnowe na pucż do Drjezdźan, k wopytej wustajeńzy „Cżeŕwjeneho khapona."

Wo pschijědźe jedyn autobuš po wupróstnjenju na prožazych wikach sniesboži, prědnja wólka po pola lewho koła wotkama, so wós njemóżesche dale jěcz. Dokelž pak běsche jězba ł druhim wosom do Drjezdźan pkaczinu bla njemózna, dyrbjesche žo dźeł wobdźelnikow w druhim wosu sako domoj wrócicz, jako běsche połnjatke sarjadnistwo niesboże wobžwdcżito, so buchu wobdźelnizy móhli sajo pisches krajnu mjesu pscheńcż.

•

— Wobžah pósto'chekowehe wotkhada w junniu. Liczba pósto'schekowych kontow je žo w junniu wo 1272 kontow na 1 058 969 kontow powjetschika. Na tutych kontach běsche pschi 63,5 miljonowe sapiškach 10 309 miljonow hriwnow wobrota; ł tutych pjenjes je žo 8475 mil. hriwnow w hotowych pjenjesach sankcżito. Dobromcże na pósto'schekowych kontach wucżinjesche na kónzu měsaza 570,4 miljonow hriwnow, w pschercżku měsaza 594,2 miljonow hriwnow.

— Sakska krajna lotterija. Pschi pondźelnischim cżehnjenju 3. rjadownje 207. sakskeje krajneje lotterije (1. dźeń) padże dobyeje wo 10 000 na cżisło 132 037; dobyeje wo 3000 hr. na cżisle 137 027, 156 280; dobyeje wo 2000 hr. na cżisle 22 167, 53 630; dobyeje wo 1000 na cżisła 11 363, 18 147, 40 508, 62 924, 98 581, 110 864, 116 120, 130 525, 134 154, 137 971.

— Kedźbu, kokoješ'dni! Policija da pomina, so maju žo žadne žwjećadła pschi jeźdnych kołach po pschedpisnje pschiprawicz. Wone njesmědża žo wyschc hacż 50 zentimettow nad semju pschiprawicz a njesmědża žo jenże sakrycz. Policija w tutym nastupanju kontrolluje. W pośledním cżasu dyrbjachu žo wośpjet kokoješdni pokhłostacz, dokelž mjesachu pschecżiwo pschedpisnu wěsy žobu na kołach, kotrychž dla běchu we žwojim hibanju žylnje sadźewani, so pschi sawinjenju do druhich dróhow njemóżachu žaneho šmamjenja dacz. Sdobom so też na to pokasuje, so njeje trjeba šmamjenja dacz, hdyž kokoješdny runje won pisches dróhowe khćżenje jědże. To je wopaki a móże k šmyleniam dowjesez. Kokoješdni, dźerżcże na porjad a wobkedźbujcże to!

— Jězdne koła ša kradże. 6. julija 1935 žu ł wokhěże doma na Sadnjej Bohatej hajy cżo. 12 jonjage jězdne koło šnamki „Viktoria" ł njesnatym cżiłkom kradnyli. Koło mjesesche cżorne krožna, horjeżitbnjene wodźidło, cżornej pschimadle, cżornej błótoschtitakaj, Torpedowy žamoběh, cżeżwjenej wobrucżi. — 6. julija žu na Nowosalskej dróży psched domom cżo. 23 mužaze jězdne koło šnamki „Ortenburg" ł njesnatym cżiłkom kradnyli. Koło mjesesche cżorne krožna, jendźelske wodźidło, cżornej pschimadle, pedalej ł gummijowymaj ložkami, dynamowu pschiprawu sa wobžwětlenje šnamki „Bosch", Torpedowy žamoběh, sdobrej wobrucżi. — Mjez nozy k 4. 7. žu na Sserbskej hajy psched domom cżo. 16 mužaze jězdne koło šnamki „Rapid", cżo. 1171, kradnyli.

Koło měješe čorne kroßna, němske wodźidło, čornej pśimadle, žołte śwjena. čornej błótoschtikaj, Torpedowy šamoběh. — 10. julija we wjeczornych hodźinach ßu ſ kólesa ſa jěźdne koła pśi Marczina Mutschmannowej dróhy muſaje jěźdne koło šnamki „Edelweiß“ ſ njeſnatym cźišłom tradnyli. Koło měješe čorne kroßna, němske wodźidło. cźerwjenej gummijowej pśichimadle, ſ cźornym wuhibowakom, čorne śwjena, pedalej ſ gummijowymi kłoßkami. čornej błótoschtikaj, elektriška dynamowa pśichiprawa ſa wobśwětlenje šnamki „Inlex“, lampa šnamki „Nirona“, Torpedowy šamoběh, kšerjej wobrucźi šnamki „Continenial“. Nad sadnim kołom běšche waczokinoschak pśichiprawjeny. — Wo mězowne ſdźělenja, hdźe ßu kola wostałe, proßu kriminalne wodźělenje w Budyšchinje na Ortenburgšim hrodźe, telefon 2802.

— **Sšo tóčaze krowy dyrbja ßo na wožebitym měſtnje dźerjeć.** Snate je, ſo ßo wunoſchk mloka dejnych krowow, kotrejž ßu w hródźi ſ běhańšim khodom abo na paſtwje, njetko wotběra, kaž bórzy ßo jena krowa tóčí. Njeměr ßo tóčazeho ſtoczeńca ßo na wiſché krowy pśchenjeſe a je ſ pśichiſtnu, ſo wunoſchk mloka wotběra. Na tym, ſo wunoſchk ßo tóčazeje krowy wotběra, njehodźi ßo niczo pścheměnicź, tola pśchećiwno wjele wjetſchej ſchkodze, kotraž ſ njeměrom druhich krowow naſtawa, mózeny ßo ſchkitacź, hdyž ßo tóčazu krowu ſ hródże ſ běhańšim khodom abo ſ paſtwy wotſtronimy. Radźi ßo, na paſtwje ſ wjetſchej cźežu krowow rójk ſ pśotom wobdacź, ſo bychu ßo tam ßo tóčaze krowy ſa cźaſ tóčenja woßebje dźerjałe.

S **Khwaczišu.** Mojeńſke towaŕſtwo wotmě ßwoje lětne cźélenje, kaž ßo to kóžde léto ſtawa, ſaźdźenu njedźelu na ßwojim **wobnowjenym** cźélniſchczu. S najlepšim cźélerjom bě towaŕſch Wjeſaŕ ſ Bukojny (33). Cźeſtnu tarcź doby towaŕſch Schmidt. Sswjedźeń pśichi najlepšchej **towaŕſchnoſći a ſabawje** hacź do hłubokeje nozy trajeſche. Na nětotre maliczkoſcźe, kotrejž hłicźe maja ßo na cźélniu poriedźicź, ßo w najbliſſich dnjach do dźěła dadźa. Po dokónczenju tutych dźěłow budźe naſche cźélniſchczo jedne ſ najlepšich we zyłej wokolinje.

S **Njeßwacźidła.** Saźdźenu wutoru ſeźdźechu ßo w kujeſkim hoſcźenzu ßydlerjo ſ Njeßwacźidła a Rateź k poßedźenju. Wjazy hacź 30 ſajimzow běšche ßo ſeſchło. Wobź ryczeŕkuble, a to kaž Rateźanſke tak też Njeßwacźidłſke ſtej ſwólniwej, k ſaßydlowanju trěbnu ſenju wotedacź. Placźiłna ßo pśchi tom hišcźe njeje poſtajiła. Hišcźe w běhu tuteho tydźenja pśichijźe jedyn knjes ſe Drjeźdźan, kotrejž wſchě dalſche praſchenja wujaßni. Hdy to budźe, ßo hišcźe woſjewi.

S **Njeßwacźidła.** Wot něſchto dnjow ſtoja wot dwórnijſchcźa hacź do lěhwa dźěłowe ſtužby puczpokaſowarje. Sſu to wumělcźyn ſhotowjene ſ drjewa wurěſane poſtawy. Na pśénim je dźěławy muž ſ łopaczu na tamjenju. Na puczu, po kotrymž trocźi, roſtu muchorišny a kałteje, na dalſchim je dźěłowy muž wo ſcźu ſpreſtry, kaž by cźiſt powotpocźinjeł, na poſlednim njeſu dźěłowy muž drjewowy kułuch na ramjenju. Tute rjane rěźbarſke dźěła, kotrejž ßu ſ wofdobu naſcheje wßu, ßu powſchitkowny ſajim ſłužbiłe.

50 lět w służbje wohnjoweje wobory

Złoty jubilej zastupowaceho hejtmana Jakuba Ledźhory.

W Panöicach, 15. pražnika 1935.

Zastupjerjo ſykawoweho zwjazka a dobrowólna wohnjowa wobora w Marijnej Hwězdźe ſwjećachu njedźelu we wobłuku ſwójbneho wjećora jara žadny ſwjedźeń. Mějachu ſo tola zaſłužbni woborni towaŕſojo wuznamjenić, kotříž léta dołho ſwoju lubosć a ſwěru w aktivnej ſłužbje **wopokazachu** a ju też wukonjachu. Mjez nimi wuznamjeni ſo towaŕš Jakub **Ledźhor** z Kukowa, kiž ze ſwojimi połsta létami w ſłužbje wohnjoweje wobory wšěch **pśetrjechi**. Hač do kiprej staroby, kotrež ſo też pola njeho dźeń a bóle jewi, je ſwoju ſłužbu wukonjał a tak był młódšim towaŕšam z pohonjacym pśikładom.

Dźiwajo na tutón wurjadny ſwjedźeń bě ſo wohnjowa woborna ſwójba połnoliběnje zeſła, potajkim **wšitcy** towaŕſojo ze ſwojimi najbliſſimi ſwójbnymi. Do khutneho dźěła zaſkočichu ſej młodźi a ſtari ke wjeſołej rejcy a ſamo jubilar spyta, hač to hišće na **stary** dźeń dźe. Wokoło dźewjećich zestupachu ſo wobornicy k paradze a k. měšćanoſta Bětnaŕ-Kukowski jako **prědſyda** ſykawoweho zwjazka rěčeše ważne ſłowa wuznamjenjenym, wosebje złotemu jubilarej. Wón poručeše jeho druhim towaŕſam jako **błyſćaty** pśikład w dopjelnjenju dobrowólnje pśewzatych winowatoſćow a namołwješe wobornikow, w tym jubilara dźaknje ſćěhować. Zdobom ſtrowješe jeho w mjenje krajneho zwjazka dobrowólnych wohnjowych woborow a dźakowaše ſo jemu po namołwjenju tuteho zjednoćenſtwa za dołholětnu ſwěru we wobornistwje. Jako widźomne znamjo pśipóznaća a ćeſćownoſće pśitykny jomu wuznamjenjenje za 50lětnu ſłužbu.

Też hejtman wobory, k. kowaŕſki mištr Hawš, wobroći ſo z hnujaſymi ſłowami na wuznamjenjeneho a dźakowaše ſo jemu za dołholětnu podpjeru a pomoc, kiž je rad a wjeſele na ſo wzał a pśepoda jemu jako widźomny dźak wobory prezentny koš, kotryž jubilara hladajcy zwjeſeli. Hłuboko hnuty wo tajkej ćeſćowności a lubości njenamaka ſkoro ſłowa dźaka, tuž ſtłóći tołmačerjej towaŕſow dźaknje ruku a by drje jemu wšěće dalšu podpjeru w aktivnej ſłužbje ſłubił, bychu-li dodźeržane ſtawy hišće sobu činić chcyłe.

Też druhimaj wuznamjenjenymaj, mjenujcy towaŕſomaj Kümpflej a Pjekarej za 25 resp. 10lětnu ſłužbu wěnowaše hejtman ſłowa dźaka.

Po tutym pośeśowacym akśe pleśeše so zabawa dale pśi pśikuskach a pśipitkach a lohke nóžki wjerćachu so po takśe pśi wjesołej rejcy, ke kotrejž sobuźěše Kamjeńskeje kapały ludźachu. Tak je a budźe tutón wurjadny dźeń nowy měznik w analach wjesneho wobornistwa a za wosławjenca rjana dopomnjeńka na stary dźeń.

*

S **Ralbiz.** Knjes kapłan Andrizki, kotryž je pśicheđ tśjomi lětami ſwoje měśćańſke ſaſtojnſtwo tu naſtupił, ßo 1. augusta do Budyšchina pśeſeźydli, hdźež budźe ſ kapłanom ßerbſkeje zyrkwje. Naſche wupróſnjene kapłanſtwo ßo ſ knjesom Schoftu ſ Khróſćicź wobſadźi. Kaž ſłyſchimy, ßu knjeſa Horjenja do Khróſćeźu jako kapłana powołali.

S **Wulkich Sdźarow.** Žiwnoſć, we Wulkich Sdźarowſkich leżownoſtnych knihach w VII. ſwjaſtu na łopjenu 231 ſapiſana a Jantej Borſchej ſkuſchaca, ma ßo 3. auguſta 1935 dopołdnja w 10 hodźinach we Wojerowſkim ſudnišwje swój ſiwje 85 na dyrbjeńſke waſchnje na pścheßadźowanje pśchedacź.

Se **Židźinſkeho.** Wučeŕ na wotpocźinku Błažij je ſtawniſke ſaſtojnſtwo khorowatoſće dla ſtołił. Na jeho městno je wyſchnoſć tudomneho wjeſnjanoſtu Homolu za ſtawnika Židźinſkeho wokrjeſa pomjenowała.

Wusudźenja

SS **Prěnja wulka khłoſtańſka komora krajneho ſudu** pod wjedniſtwom krajneho ſudniſkeho dir. Kaiſera mějeſche wo tom roſſudźicź, hacź **wukas** ſakſkeho nuiskowneho **ministra** ſ dnja 18. 4. 33, kotryž je ßo na ſakładze **wukaſa** ſtatneho preſidenty k ſchkitej łuda a ſtata ſ dnja 28. 2. 33 wudał, wo ſakſanſkim mjeſnarodneho ſjednoćenſtwa „ważnych bibliſkich ſłědźerjow“ po prawu wobſteji, a kak daloko je ßo 12 wogobow, kiž ßu ßo pśchećiwo tutemu wukaſej pścheſchli, khłoſtajomnych ſćinikow, hdyž k wudźerjenju ßwojeje organiſazije knihi a ſwišy ſa propagandu poſtajene, ſ Cźeſkoſłowaſkeje do Němskeje dowoſchu a je **rosſchěrjachu**. Wſchitke tute **wozoby** běchu ßo w oktobru 1934 ſajeli. Pśchićźinu k tomu dachu Hermann Geißler ſ Grimma a Richard Grahl ſ Delnjeho Polawna, kotrajž pśiedy w němſkej zentrali ważnych bibliſkich ſłědźerjow w Magdeburku dźeſchtaj a po woſjewjenju ſakſa do **Prahi** wuće ſknychtaj. Tutaj pścheßmykowaſchtaj nětko po itach knihi „Bewahrung“ a brožurki „Der gerechte Herrſcher“ do Žitawy a Geißlerjej běšche ßo poradźiło, priedy hacź mójeſche ßo poßyłka ſ 312 hr. w němſkich a 872 Kcź. w cźeſkich pjenjeſach cźaſacź. Pśchi dalſchich ſłědźenjach ßo ſwěſći, ſo ßu ßo wot julija 1934 ſ pomozu Grahla, Auguſta Kozjana ſ Fuyaw, Pawoła Schołty ſe Schěrachowa po cźaſu 600 knihi „Bewahrung“ k Luiſej Salomonej do Hołbina potajnje donjeßte, ſ wotkelž ßu ßo ſ pomozu Pawoła Neumana a Schołty a Pawoła Schołty ſ Wóſporta ſ Neumanowym awtom do Budyšchina dowjeſte a tu ßo we khłódnizy Auguſta Kruże khowaše, dóniž je Geißler njewotwjeſły. Geißlerjej běšche pśchi tom Gertruda Groſchiz, kotraž pola Neumanez bydleſche, napomozna. Martin Schmidt ſe Schěrachowa běšche tajki transport knihow pśches mjeſy do Hołbina pśchewodźał a knjeni Grahlowa běšche pśchi pścheſmnokowaniu napomozna była. Pśchećźiwo ſakſej ważnych bibliſkich ſłědźerjow běšche ßo ſ teje pśchićiny powołanje ſapodało, ſo tute ſjednoćenſtwo do nabożnych towaŕſtwow ſ wěſtym wěrywuſnaćom ſłuſcha, kotrež po wotréſku 137 dotalneje ſtatneje wuſtawy dotal njeje žanych wobcźežnoſćiow mělo a ſakas je ßo tohodła ſ njeprawom ſtał. — Wichitzy wobſtrożeni ſ wumyſłom knjeni Grahłoweje a Schmidtoweje ßo ſa winowaćił ſpśinachu. Geißler ſadźi ßo k 8 měſ., Grahł k 6 měſ., Koaiian * 4 měſ., Neumann a knjeni Kruźina k 2 měſazomaj a Salomo, wobaj Schołćzi. Kruża a Groſchina k 1 měſazej ſaſtwa. Wſchitke tute khłoſtanja ſ wumyſłom khłoſtania Salomona, kotrež běſche jenoł 6 dniow w iatbie. ßu ſ motcźepjenej pſchewytowańſkej iatbu wotpokućene. Cźaſane knihi a ſwišy ßo ſebrachu. Saſimawy a wuſnama pokny podkłoła wuſudła bě ſćěhowazn: Ne bies wuſnama, hacź ßu bibliſky ſłědźerjo iako nabożne towaŕſtwo mohładźa abo hacź ma Weimarſka ſtatna wuſtawa hiſchće płaćiwoſće abo nic. Minister nutskownych naležnoſćiow je 13. 9. 34 wukas ſ wróćenkutkowazej prawomocu wudał, kotraž kóždemu towaŕſtwu wudawanje traktatow a druhich propagandiſtiſkich ſpiſow, a dale też wukładanje a **wćiwabieńſke** běłych bibliſkim ſłědźeriam ſakłoſuje. Też dawa wotſtaw 4. ſakonja wo nowotwarje ſtata ſ 30. 1. 34 knježeńſtwu prawo, nowu wuſtawu wudacź, dotalnu wuſtawu ſe ſakonjemi, wukaſami a ſarjadowańſkimi navrawami měnicź, wudopjelnicź a wobſtrejaze ſakładne prawa ſchěnycź abo wobmjeſowacź. Wróćoſkutkowaze prawamóz počžahuje ßo też na wukas ſakſkeho nutskowneho ministra ſ 18. 4. 33. S tutym wudaty ſakas ſjednoćenſtwa „ważnych bibliſkich ſłědźerjow“ w němſkim ſtaćje je ßo po prawym ſtał.

Serbske družki Tecelinej Mětej při wotkryću jeho delčicy w Rožeńće

Sławnoh' muža serbskej kreje, kraja
Česćić Serbja wšitku winu maja.
Woprował je za nas swoje mocy,
Pisał pilnje wo dnjo a wo nocy.

Serbske pismowstwo je přecy hajił,
Pomnik njezakhodny tak sej stajił.
Zańdże létow liđba wulka syła
Twoja sława wostanje Ći cyła.

Při wupyšenju tafle z wěncomaj:
K Božej česći pisał sy a dźełał
Jako móšnik za swój lud sy spěwał
W cyrkwi, w šuli wučił sy Ty stajnje,
Serbow dźak budź za to Tebi trajnje.

Róże hinu, kćenja zwotpadaja,
Časy zańdu, twary rozpadaja.
Sławne mjeno Měta wěčnje wostanje,
Wopomnjće na njoh' ženje njezańdże

Při debjenju z krónu nade wšěm:
Z pjerom wojował sy jako z brónju,
Ruka Twoja napisa nam mudrosć Božu,
Kiž nas Serbow stajnje wodźi k wěčnom' zhožu,
Daj Ći jandźel za to złotu krónu.

Budyske stawniske powěsće

póndźelu 15. julija 1935.

Wumrěli ßu: 14. 7. Marja Auguſta ſwid. Stegliſchowa rodź. Haaſeg, malorentnarka, 81 lět. — Erich Chryſtian Birnſtein, ſchuleŕ ſ Biſkopiz, 9 lět. — 15. 7. Ota Weber, pſchekupc, 57 lět.

Domandźeſtwa ſtupichu: 15. 7. Waltaŕ Kurt Schuſter, ſchewſti miſchtr, ſe Selmu Fridu Henkez, fabrikſki dźěłaſcźku, wobaj w Budyšchinje. — Erich Waltaŕ Israel, murjeŕ, ſ Hanu Ellu Larraſez, domjacej pſchiſłuſchnjenzu, wobaj w Budyšchinje. — Jurij Kurt Holſchneider, pósłki wobthodny dźěłaćeŕ, ſ Gertrudu Ellu Lehmannez, bjes powołanja, wobaj w Budyšchinje.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Das **Konkursverfahren** über das Vermögen des Textilwarenhändlers **Georg Josef Schuſter in Horka** wird nach Abhaltung des Schlußtermins hierdurch aufgehoben.

Kamenz, den 5. Juli 1935.

Das Amtsgericht.

In dem **Entſchuldungsverfahren** des Landwirts **Jakob Zſchornack in Croſtwitz Nr. 46** (Betriebsbeſitz: Horka Nr. 12) ſind die Aufgaben der Entſchuldungsſtelle von der Landſtändiſchen Bank des ehemaligen Markgrafentums Oberlauſitz in Bautzen mit Wirkung vom 10. Juli 1935 auf die Deutſche Pachtbank e. G. m. b. H. in Berlin W 35, Regentenſtraße 11, übergegangen.

Das Entſchuldungsamt Kamenz Sa.

Na dnju franzowſkeho narodneho ſwjedźenja,

kiž ßo 14. julija po tradizionelnym waſchnju a ſ wubjeńowanjom woještwa wožwjeſći, pſchi ſtatnej ſwjatoćnoſći pſchi Triumfowych wrotach ſtatny preſident Lebrun formaz. lětak. bróńe nowe khorhoje pſchepoda. (Fulgne, M.)

Ze Serbow

Se **Schunowa.** Gmejnſkej puczej ſ Debriz bo Schunowa a ſ Trabowa bo Ssulſchez ſiej wot 10. hacz do 20. julija ſa jeſtny wobſhad dla wuporjedżenja ſawrjenej.

Se **Ssulkez pola Kulowa.** K ſakoženju dobrowólneje wohnjoweje wobory żu żo Ssulſchezy, Ssalow, Lubhoſdź, Kocżina, Hóſt a Rachlow ſjednoczike. Kóżda gmejna je pjenjeſny ſa uniformy a lětny pſchinoſcht ſa 5 żobuſtawy pſchiwolika. W ſhromadżiſnje gmejniſkich pſchedſtejiczerjow je żo wobſamtko, woheń haſchaju żyrkawu ſa 2700 hriwnow kupicz.

S **Kulowa.** Tudomnemu wyſchſchemu pólſkemu rjadowarjej na wotpocżinku Franzej Schömmelej żu ſ kolczow 30 puntow mjedu kradnyli.

S **Kulowa.** Tudomneho blidarſkeho miſchtra Pawola Lipicża dla falſchowanja liſczinow wobſkorżeneho, je Shorjelſka khoſtanſka komora w powolańſkim jednanju, wuwinowaka. Ssudniſke khoſty żu żo ſtatnej pokładni napołožike.

S **Wojerez.** Na pożlednich żwinjazych wikach prożata wo 15 hacz 25 hriwnow płacżachu a żo żiwje kupowachu.

S **Maleje Rydeje.** Sańdżenu njedżelu tu na ſſchiżenju Drjeżdżańsko-Kamjenſkeje dróhi dwaj autaj do żo ſrażyſchtaj. Jedyn ſ wobſchkodżenju autow dyrbjeſche żo wotwlez. Ludżo njejżu do ſchkody pſchiſchli.

S **Klětneho.** Pjatk żo pola Lorzej porjadna generalna ſhromadżiſna nalutowarſnje a wupożczenje wotmé. Pſchedżyda po wotewrjazych ſłowach wo towarſtwowej dżeławoſczi w ſandżenym lécze rosprawjeſ.e. 16 pożedżenjow je żo wotmóko. Lětża w nalécżu je żo nowy ſtroj k cżiſczenju żymjeńtneho żita poſtajił. We wurjadnej generalnej ſhromadżiſnje, kotraż żo pſchiſamkny, żo pſchedżiwdżiwo a dohladowarſtwo jenohłóſnje ſażowoleſche. Na mésto dotalnych wuſtawkow ſtupichu normalne wuſtawki Raiffeiſenſkeho towarſtwa. Inſpektor Drożſe ſ Wrótżławja wo wojowanju pſchecżiwo rżepowej ſchczónje pſchednoſchowaſche. Na konżu żo towarſtwowy pſchedżyda towarſtwu ſa dowerjenje dżakowaſche, kiż je żwojemu wjedniſtwu wopokaſało. — Sańdżenu żobotu żu prjedawſcheho ratarja, wumeńkarja Jurja Żurżeza ſ Dyrbacha pſchi bohatym wobdżelenju k poſledniemu wotpocżinkej pſchewodżeli. Njebocżiczki możeſche w ſadżenym lécze żwój ſloty kważ żwjecżicż a je żwoju ſtarobu na 77 lět pſchinjeſł. — Herzy dobrowólneje wohnjoweje wobory ſańdżenu żobotu rekrutowtudomneho hamtſkeho wotrjeża, kotżiż běchu pod méru byli, na dompuczu ſ Nécżin do Klétneho w żuſtodnym Dyrbachu ſ hudżbu powitachu. Potom běchu pola Lorzej żeie ſa rekrutow.

S **Zymplu.** Mitkole żo na tudomnym knjeżim dworje pilnje twari. Tola też ratař Wilhelm Herrmann je w ſańdżenych dnjach nowe hoſpodarſke twarjenje ſhéhał. Ratař Jan Micżka pak pólnu brożeń na żwoich pólnych leżownoſcżach twari.

S **Delnjeje Wóſchinje.** Tudomna wohnjowa wobora je ſańdżenu pjatk ſwój 10lětny ſakoženiſt. ſwjedżeń woſwjeczika. Na ſwjedżenju je żo 16 żuſtodnych wohnjowych woborow wobdżelika. Se Salkeje běchu wobory ſe Suborniczki, Noweje Wſy a Połpżiz pſchitomne. Na ſwjedżeniſchcżu pola Merſtodźkej żo cżile żiwjenje wuwi. W rejwańſkim ſtanje na ſwjedżeńſkej łuży żo pilnje rejwaſche.

S **Khrjeje.** Schulſki wjednik tudomneje ludoweje ſchule běſche ſtarſchich tych dżeci, kotrež ſchuln woppytuja, pjatk w hoſcżenzu „K żeleſarni“ na karſchiki wjeczor pſchepróſnył. — Pŕetni haſchcżiſki cżaſ dobrowólneje wohnjoweje wobory běſche żebi ſańdżenu njedżelu do Delnjeje Wólſchiny wuſél, ſo by żo tam ſ 39 mużemi na ſakoženiſkim ſwjedżenju wobdżelił.

S **Běleje Wody.** Bělowodżanſka gmejna je ſ wudawkom khętreje ſummy röntgenowańrju w ſpomożerni tuberkuloſnych w Luiſenſkej dróhy pſchipraviła. S tejle nowej pſchipraviu je ſpomożerńa tuberkuloſnych podpjeru njewuměrneje hóbnoſcże k wobaranju pſchecżiwo ſaſakej khoroſcżi dóſtała. Blíſche récżne hodżiny budża 24. julija, 7. auguſta a 21. auguſta. Po tajkim dwójcy ſa mężaz budża thori móż nowu ſpomożerńu wopytacż.

S **Wulkeje Hartawy.** Sſwérnaj pſchecżelej, wobaj mjes 20 a 30 lět ſtaraj, żo roſżudżiſchtaj, ſo dżetaj ſhromadnje ſe ſaſkelenjom ſ tutoho ſkeho ſwéta woteńcż, dokelż mjeſeſche jedyn wéſte pſchicżiny k tomu. Sa żwój wotpohlad żebi wonaj na ſpodżiwne waſchnje żenoż malokalibraty mordarſki naſtroj ſwubrawſchtaj. S tutym żo wonaj pſched ſamomordarſkowm ſ ſſelenjom do ſchtomow w żeleſniſkich kerkach ſwuczowaſchtaj. Mjódſchi pſcheczel żebi prénj kulku do cżoła ſjeli, hdżeż tuta tżaży woſta. Dokelż pak ſ tſelenjom njemjeſche wotmyſleny wuſpéch, chżyſche żo hiſchcże dacż żeleſniſkemu cżahej pſchecżeż. Druhi pſchecżel běſche mjes tym żwój ſamomordarſki wotpohlad ſpuſchcżił a ſranjenemu wobaraſche, ſo by żo pſchejécż dał. Jeho dyrbjachu do lékarſkeho wothladanja dowjeſcż. Każ żo powé, njepſchemyſleny njeſkutk ſ trajnemu ſchkodowanju ſtrowoſcże powjedże, dokelż hiſchcże njebéſche móżno, kulku ſ operaziju wotſtroniċ.

Přilopk

Wuhlowy proch w jenej Barlinſkej piwarni rosbuchnył.

Na leżowoſcżi Schultzeiſche piwarnje w Barlinje-Schönebergu pondżelu na wuhlowym ſkładniſchczu pódżacu ſe ſamoſapalenjom wuhlowy proch rosbuchny. Pſchi tym żo ſtajſkowa fronta pſchi dróſe leżaſeho twarjenja, kulnje roſtſchaſe. Wohnjowa wobora ſamo woheń kórſy ſ haſichcż. Mjes tym żo dżeſ ſwjatłow we wobhaſku néhdże 50 kóżnych metrow wrjeſchcżnje ſtynu. Dokelż pak bě żo neſtrowo ſchcżeh ſwitłemi na ſtoże ſ wjelo, njejżu ludżo do ſchkody pſchiſchli.

Spytany rubježniſki nadpad na żeleſnizu.

Hacż dotal njeſnaczi ludżo żu w nozy k njedżeli ſpytali, żeleſniſki pólſki wós wożoboweho cżaha 299 mjes Saalfeldom a Erfurtom wurubicż. Rubježniży żu po ſdacżu na jenym prjedawſchim ſaſtaniſchczu do ſpinarſkeje khéżki ſaléſli a żo w njej ſkhowali. Néhdże 600 metrow ſady Neudietendorfa żo wokna żeleſniſkeho pólſkeho woſa wot wonka rośbichu. Jedyn na ſtupadle ſtejazy rubježniſ pólſkich ſaſtojnikow w pólſkim woſu namokni, ſo bychu hóbnoſtne wéży wudali. Pólſky ſaſtojniczy pak żo wobaraſchu, ſcżeżechu nuſowy powjaz a wós ſaſtajichu. Nadpadnik możeſche krótki cżaż, prjedy hacż cżaż ſaſta, njeſpoſnaty cżekнyċ. Kriminalna polizija ſa rubježnikom ſlédży.

Minister jako pschežmykał.

Po howéżcżach ſ Tirany w Albanſkej żu albanſkeho miniſtra ſa ſjawne dżeła, Saracia, dla wobſchérneho pſchežmykanje zigaretowe papjery a zigaretowych dutkow njejapży jaſeli. Sémoje ſaſtojniſke ſtejiſchczo wumużiżo je wón albanſki ſtat wo wulke ſumy wobſchudżił. Miniſter je ſo hromadże ſ nékotrymi ſaſtojnikami hiżo dléſchi cżaż ſ pſchežemżkanjom ſaběrał a żebi pjecża wulke ſomoženje nahromadżił. Poldra żeleſniſkeho woſa, połneho pſchežemżkanych tworow, je wyſchnoſcż hiſchcże mohła ſebracż. Sajecże winikow je wulke ſpodżiwanje po żyłej Albanſkej ſdubżito.

Towařstwowski powěſtnik.

Khelno. Tow. „Domizna“ ma njedżelu 21. julija wjecżor we 8 hodż. zhromadżiznu pola Michała Rjećki, korčmarja na dwórniſżu w Radworju. Tam poda ſo rozprawa a wotliczenje wo naſim lěſnym ſwjedżenju. Je to zdobom mały wulét a wopyt naſheho ſtareho přećela. Předsydstwo.

Hospodarski rozhlad

Wutoru, 16. julija 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,479	100 pólsk. złotych	46,905
1 jendżelski punt	12,285	100 čěskosł. krónow	10,355
100 šwajc. frankow	81,19	100 franc. frankow	16,405

Barlinſka burſa 15. julija. Na ſpocżatku tydżenja běſche na burſy jara cżicho, tola běchu kurſy pornjo żobotniſchim ſapiſam trochu ſkrucżenjiſche. Temu drje pſchinoſchowachu wſchelake dobre powěſcże ſ hoſpodarſtwa. Na rentowych wikach żo njeje niczo pſchemeniło.

Barlinſke żitne wulkowiki. Hacżrunjeż maja żo pſchedawarjo a kupcy ſ nowymi poſtajenjemi wo wobchodże ſe żitami na nowe léto, kotrež żu wczera wuſchle, ſeſnacż, żo powſchitkowne nowe wiczne wuwicże po wſchelakich wolożenjach a dżiwaju na wjetſchi wunoſchk żinjow ſ nowej dowéru poſtużuje. Wobrot drjeb na ſpocżatku tydżenja hiſchcże wobmjeſowany; mkmy żohnuja najprjedy żwoje ſtare ſkłady wotbyċ. Dobre drużiny pſchenżu żo po wagonach kupuja. Smużitkowanje ſtarych rożkowych ſkładow je cżeſſche a też poſtkcżenja w nowej rożu ſa burſomne dodacże njeje dotal k wobkhodam wjedło. Na muczinych wikach je mérny wobkhod woſeże też tohodła, dokelż żo płacżiſny najkſerje njepowyſcha. Noweho naſwmſteho jecżmenja je doſcż na wikach. Pſchedawarjo wowża ſtajeja wumékenja, kotrež żo cżeżko ſpjelnicż dadża.

Wežera płaczejche w Barlinje zentnar

pſchenży W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rożi R 8: 8,25 hr., R 11: 8,40 hr., — jecżmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowża H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wollijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg
Płaczizny po złotej hrivnje.

	15. 7.	12. 7.		15. 7.	12. 7.
Pšenca	212,0	212,0	buny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	172,0	172,0	woka	—	—
ječmjeń now.	—	—	módre lupiny	11,0-11,7	10,7-11,5
ječmjeń, nat.	—	—	žołte lupiny	13,7-14,7	13,7-14,7
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	26,45	—	lany wosušk	7,65	7,65
ržana muka	23,00	23,00	such. truhanč.	4,77	4,77
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,75	8,75
ržane „	10,31	10,31	syno, 50 kg		
raps	—	—	ržana słoma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	ječna „		

Płaczizna za pšencu za wupłodżerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaczizna za rožku za wupłodżerja 8: 165.0 11: 168.0
Płaczizna za jecżmjeń za wupłodżerja 7: 164.0 9: 169.0
Płaczizna za wows za wupłodżerja 9: — 13: 167.0

Płaczizny ręznego skotu na Drjeżdżańskich skótnych wikach.

15. julija 1935 Płaczizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 68

Połnomjasne, wukormjene, najl. rězneje hódnoſce młode	42
Starše	37—40
Hewak połnomjasne, młode	33—36
Starše	—
Mjasne	—

Byki 210

Młódše mjasne, najwjetšeje rězneje hódnoſce	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	41—42
Mjasne	37—41
Snadnje wuwite	—

Jałojcy a kruwy: 462

Młódše połnomjasne, kruwy najwjetšeje rězneje hódnoſce	40—42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	34—40
Mjasne kruwy	27—33
Snadnje wuwite kruwy	22—26
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnoſce	38—41
Hewak mjasne jałojcy	35—37

Wowcy: 820

Najlěpše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	48—51
Srěnje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	46—48
Mjasne wowcy	40—47
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	36—40

Celata: 957

Najlěpše kormjene čelata wot cyca	58—60
Srěnje kormjene čelata wot cyca	47—57
Snadnje wuwite	38—46
Najšpatniše	35—37

Swinje: 2979

Tučne swinje, přez 300 kg. čežke	52—53
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. čežke	51—53
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. čežke	50—52
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. čežke	48—51
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. čežke	45—47
Rancy	46—48

Směški

„Macże pak Wy rjane módre wocżi!“ — „Ssym je ſdżędżiła.“ — „Wot macżerje?“ — „Nż, wot nana, tón bě bohaċ wo myto!“

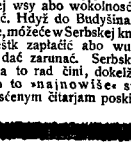
*

Stawiſna. „Macżi, dyrbju cżi jenu ſtawiſnu powédacż!“ — „Haj, powédaj, mój hólcże.“ — „Ale ta pak je jara krótka.“ — „To niczo njewadżi. Wiseżelu ho hižo na nju.“ — „Derje. Tuż ſłuchaj: Wéſche néhdy rjana wulka pasa a — — — tu ſnm ja nékto rosbił.“

Zamołwity za politiku, fenilleton, za lokalny dżěl a přiłopk Marko Smoleſ a za nawěſtki dr. J. Cyż, wšitcy w Budyšinje.
Wudawa a čišći dr. J. Cyż w Budyšinje.
D. A. VI. 1935 2221. — W tu khwilu tarifna liſcżina čo. 3 płaći.

Tuni wosebity cżah
njedżelu 21. julija 1935
wot **Zhorjelca** do **Hirschberga**
(w Krkonošach)
ke Krkonošskemu tydżenjej a do Krkonošow.
(Krummhübel, Schreiberhau, Schmiedeberg, Giersdorf atd.)
Jězdny plan: 6.57 hodż. wot Zhorjelca do 22.56 hodż.
Jězba płaći (tam a sem): wot Zhorjelca do Hirschberga (hłowne dwórniſżo) 2,60 hr. — Wot Zhorjelca do Krummhübela, Schreiberhawa, Schmiedeberga atd. 4,10 hr.
Za jězbu bać k nastupnym dwórniſżam wosebiteho cżaha a zaso wróćo we wokolinje 100 km na předpokazanje jězbneho liſcżika wosebiteho cżaha tehorunja 60% znižencża jězbneje płaćizny. — Darmo dostanjeće rozjasnjace łopjeńka we wudawarńjach jězdżeńkow a w pucowańſkich běrowach.
Wobkh. hamtaj ſtatneje żeleznicy w Zhorjelcu a Budyšinje

Kaščowy ſklad na Kotoſzkej hasy 2 / Tel. 2676 **H. Oswald** tyšerſki miſtr. Rěcżu ſerbſki!

Zawołajće telefoniſcy
Budyšin čo. 2687, maće-li mały nawěſtk abo ważny podawk we Waſej wſy abo wokolnoſci wozjewić. Hdyż do Budyšina přińdżeće, móżeće we Serbſkej knihárni nawěſtk zapłaćić abo wudawki ſebi dać zarunać. Serbſka knihárnja to rad čini, dokelż chce přeco to »najnowiše« ſwojim čeſcżenym čitarjam poſkićeć.

Bydleński dom
we Wulkich Debſecach, maſſiv, z 44 aramí zahrody a pola, w kotrymž je bydlenje ſwobodne, je na předań přez
Bierku we Budeſtecach čo. 35

Drjewjane rjemjenj. tarčc
rjemjenjowe wjazadła, kožane, wjelbłudokoſmjate kate, balata čérjeńſke rjemjenje, ſljacz a wjaſor rjemjenje, pumpy a kožane manšety atd. poſkła.
A. Kurjo. za Kamjentnej hasy 9, telefon 2735, wulkowikowske a technliſkim wolijenj a tukami, z techn. potrjebn. wěcami

Póndżelu rano 1/37 hodżin wumrje po dołhim čerpjenju mój lubowany mandżelſki, naš dobry nan, přichodny nan, bratr, ſwak a wuj,

knjez překupc Otto Weber,

w ſtarobje 58 lět.

We hłubokej żrudobje
Jda zwud. Weberowa rodż. Fährmannec a dżěći.

W Budyšinje, 16. julija 1935.

Pokhowanje budże ſtwórtk připołdnju 1/212 hodżin wot Tuchořſkeje cyrkwje.

Přiloha k číslu 163

SERBSKE NOWINY

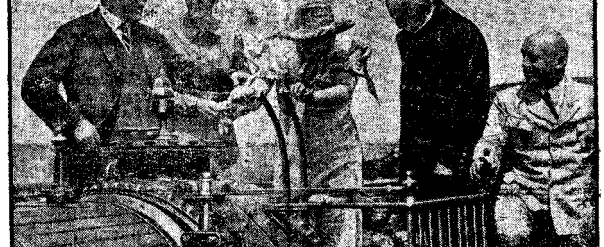
Wutoru 16. julija 1935

Poswjećenje hwězdy, khorhojčki a wěžineje kule na Bukećanskim Božim domje

W Božej słužbje sajdźenje njedźele žu žo hwězda, khorhojczka a wěžina kula po wobnowjenju poswjećiće. S prawizu a lewizu woltarju běchu žo wone znowa połoćene stajiće. Pšichi zwjatočnosći žo pódla wjele wobsadnych zyrkwinske pschedstejićerstwo wobdźeli. Posławnistojo se zwojim pištankom zwjatočnosć porjenschichu. Po wuspěwanju kěriuscha „Ach, wostań pschi nas, hnadu" knjes farar Mjerowa hłuboki smysł starych a nowych sapiżow rozłoži. Stare sapiży s lětow 1750, 1802, 1838, 1869 a 1902 pokhadźeja. Sapiży léta 1750 na zyrkwiny twar s lětow 1717—1720 a 1802, 1836, 1869 a 1902 pschetwarjene wopisaju. Sapiż s léta 1802 na nadpad na Bukezy 1758 dopomina a na nusne dźěło na wězi spomina. Se sapiża s lět 1817, 1822 wo dźěle n byrglach, s léta 1825 wo kupjenju łuki sa nowe porjebnischczo, s léta 1832 wo pschelećeju swonow, s léta 1836 wo wjetschim dźele na wězi a pschiprawjenju błyskowoda spominy. Nadrobnje žo też podawki wójnskeho léta 1813 wopisuja, pschi čimž zuły wojazy Boži dom a pohrjebnischczo žałostnje zapuszczichu. Tohorunja žo wo wulkich wohnjach hlisto zyrkwje powě. W létach 1845, 1858 a 1869 běchu tohorunja wulke wohnje wo wěy, 1856 žo zyrkej snutska pschetwari a žo byrgle powjetschichu. Po poswjeczenju žo woltarjowe zwěčniki, krónsti zwěčnik, woltarjowe, klětzyny a dupne pschikrycze wobnowichu a 1866 žo wjeś Wyšoka k wošadźe pschisamkny. Posledni sapiż s l. 1902 rosprawja wo kupjenju nowych byrglow sa 16 000 hriwnow, wo nowym wobšelenju Božeho doma a wěże 1892, wo nowym schpundowanju zyrkwneho dna 1898, wo nowym wobmolowanju snutska zyrkwje w lěcze 1900, wo wobmjetu zyrkwje a wěże 1901 a wo nowotwarje wužineho kulotwara w lěcze 1902. We wschěch tychle rosprawach žo tehdomnische wobstejnosće w zyrkwi, schuli, gmejnach a wobydlerstwje wopisuja. Po starych rosprawach žo nowa rosprawa cźitasche, kotraž žo se starymi we wěžinej kuli schowa. Nowa liščina na posledne 30 lět spomina. Hacź je hdy cźas był, kotryż je njemérnischi, na podawkach a pschemjenjenjach bohatischi był dyrbjał posledních 30 lět? Po měrnych létach, hdyž bě dezjemcźe we wschěch stronach a bě Němska wyšoko cźełeżena na zwěcze, žo po skónzowanju awstriskeho arcywójwody Ferdinanda we Ssarajewje 1. augusta 1914 němski mobolisazijeli wukas wuda. Hižo 3. augusta dyrbiachu prěni k wojowanju khmani mužojo s wošady k swojim wójskownym wotdźelenjam pschińcź. Njedźelu 2. augusta wjeczor w 9 hodź. tijo mužojo po cźmje, jenoż pschi zwětle 2 woltarneju zwonow, Boże wotkalanje dostachu. Tale zwjatočnosć bě hnujaca. Wjeńmajnostojo wschich wošadnych gmejnow su mjena wschitkich wobdźělnikow swojich gmejnow, franjenych a padnjenych sapiżali a tele sapiży žo do wěžineje kule wobzeje położa. Kóždy tydźeń žo swopródka dwójzy a na pósled jón krócź wotmenja žerbśi a němski wójnika hodźina wotmeńwaše. Njeličomne dary luboscze žu žo do pola klałe. Jimacze běchu tak husko žo wotmeńwaze wopomnjenske zwjatoczo cze ja wošadźinych padnjenych cźełow. W domusnje skoro jenoż žony, stari ludźo, dźěći a wójnjo jeczi ho pradźe dźěła cźinjachu. Jedź a pija žo po dźělbach pschidźěłowasche. Wobzebje wulke nuza bě w městach. 1917 žo s raschese wěże 2 swonaj a s byrglow prospektnej pischeźeli, kotrež dyrbjachu žo wotedaś, wotewschu. 1918 Versailleski hanibny měr. Němska dyrbjesche wulke ponižene a nusu pischeczeřpicź. Cźežke cźaży schula a zyrkej doczakatschiej. Inflazija pschińdźe, a pjenjesy běchu dźeń a mjenje hódne. Mały wubjerk po jebi nicžo hódnych bankowkow žobu do wěžineje kule pschińdźe. Kónz novembra 1923 žo hriwna sažo stabilisowasche, a nowa złota měna žo sawjedze. Bjesdźełoscź nasta. Skoro kóžde lěto běchu wólby do němskeho ako krajneho žejma. W Němskej bě wulka muczeńza. Wumóžeć dyrbjesche pschińcź. Tutón wumóžeć pschińdźe, wón bě Adolf Hitler, kotremuž němski president s Hindenburg poruczi, so by knježeństwo wutworił. Wón bě němski kanzler a po wumrécu němskeho presidenta s Hindenburg wjednik luda a stata. Wot teho cźasa žo postajenje Němskeje sapocza. Do luda žo nowa nadźija wróći. Wo wošadźinych stawischach ma žo hischcze rjez, so je žo wošada s natykowazymi khoroscźemi a mrěwami pschepuschczika, runje tak s wohnjemi. Ssuche léta běchu 1904, 1911, kotreż pak žo s Božej pomozu pschewinychu. Na Božim domje je žo pschezo sažo porjedźako a połepschako. 1905 žo parne tepjenje a sa cźaś ćmowe wójny elektrike wobswětlenje w nim natwari. 1911 žo tři worzłowe swony kupichu, 1930 k jutram so wulki swón pukny. Hischcze w tym zamym lěcze žo 8000 hriwnow sa kupjenje tśoch bronsowych swonow wot Stórmera w Erfurcze naspěra, kotreż žo 9. dezembra poswjeczichu. 1921 žo dostojne cźežne znamjo sa wošadźinych zynow, we ćmowej wójnje padnjenych, złotowi, 1920 byrgle, prospektnej pischeźeli a pódla teho elektrike pomasanje dostachu. 1913 bě žo s natwarjenjom gmejnskeje sale nětko njeparujomne zrjedźischczo wušadźineho žiwjenja pschihotowało. 1913 žo sariki dom snutska a zwonke dokładnje zwuporjedźa. 1924 žo k hižo tśi lětdźesatej dźěłazemu hibicźiwemu zyrkwinik. khorej dujerski khor pschitowarschi. 1930 žo zyrkej znowa pschikry. 1922/27 žo w Bukezach nowa schula natwari. Jeje twar 165 000 hriwnow płaczesche. Stara schula (zyrkwinska schula) žo wobnowi. Radrobnische wo schulskich poměrach rosprawa knjesa kantora a schulskeho wodźerja wopschija. — Hdyž bě žo rosprawa wo nowym wošadźinym porjedźe, 1922 sawjedźenym, organisazije a wošadźinym zastupjerstwje a dale wo wobšadźenju šatkojnstwa khěbztarjow a wo sawjedźenju nowych serbskich spěwarskich knihi podała, žo poswjeczenje se ztowami sta; a nětko zyłu lubu Bukećansku wošadu se wschěmi jejnymi stawami, zyrkwje a schule a kóždy dom a wošebje nowe wudebjenja a nasćeze wyšoko žahaseje wěże do Božeju ćwérneju rukow poruczam. Wschehomócny Bóh schkitaj a žohnuj nasch lubowany lud a wótczinu! Hnada nasćeho knjesa Jesom Khrysta, luboscź Boża a zhromadźenstwo zwjateho ducha budź a wostań pschi naš wschitcich! Hamjeń. Tak běchu znamjenja, kotreż dyrbjachu žo sažo na wěżiny wjerschk stajicź, poswjeczene a žo pod schkit Mjerschcźneho dale. Trubarjo dachu krašnym tymlam sapschischcź. Modlitwa, žohnowanje a stónczny ferlusch zwjatočnosćí skónczichu.

Serb stara so stajnje wo to

zo „Serbske Nowiny" čitaja so w kóždym serbskim domje

Jubilejska wustajeńca němskeje železnizy žo wotewrisa.

W Nürnbergu, — w měsće, na kotrehož pohrunće prěnja němska železnica nasta — žo jubilejska wustajeńca „100 lět němskeje železnizy" wotewri. Tuta najwjetscha železniska wustajeńca zwěta směje 3 měsacy dołho swoje wrota wotewrjene. Jeje najsajimawscha wěz je bjes dwěla lokomotiva, kotraž je žo po starej lokomotiwje „Worjoke" léta 1835 natwarika a kotraž jako prěnja mjes Nürnbergom a Fürthom jěźdźesche. Na wjedniskim stejiscźu tuteje lokomotiwy fotograf presidenta němskostatneje železnizy dra. Dorpmüllera (na lěwej fronje), mandźelsku Nürnbergskeho wyschscheho měšćanoste Liebela a župneho wjednika Streichera (na prawej fronje) pschekhwapi. (Weltbild, M.)

Bratraj swoju sotru wotprawitaj

Grekska struchlohra.

Grekska žwójba Hypolintatos je w měsće Athenje dramatiski pschipadł posliczika, kaž jón dźensnischi žiwot dozbla njezhaja.

Ssynaj tuteje žwójby w starobe 25 a 22 lět žo k žudnikomaj nad sotru Henju sežinischtaj, dokelž bě wona po jeju nahladze hańbu žwójbje pschinjesła. Wonaj žwoju sotru k žmjerći sažudźischtaj. Pschi rańschich smérkach ju wonaj do dwora domu dowjedźeschtaj, stajischtaj ju k muri a na nju dźesaca krócź s revolwrom wutřelischtaj. Młoda holza žo morwa k semi swjese.

Tute žurowe wotprawjenje njebě pak prěni žudnisti wukoń Hypolintatoweje bratrow. Schtyri léta prjedy jedyn s bratrow, Christophorus, žwoju młódšeju sotru Lejnu s podobnych pschicźin pohnu, jebi s jedom sawdaca.

Hypolintatowej žwójba je Peloponneźa pokhadźa, s pokupy, na kotrejž stara Sparta leżesche. W někotrym nastupanju w tutej provinzy hischcze džensa kruta moralka starje Sparty žnjeji. Swójbne žiwjenje je někcźo žwjate. Žony, a wošebje młode holzy žo žwéta sdalene w domje wocźahnu. Wone ženje bjes pschetwoda dom njewopuschcźa a mužojo swójby žo sa moralku žonow w najwuzšim smyśle samotwórci cźuja. Hdyž holza s muzźikim też jenoż porěcźi, kotryž k jeje žwójbje njepłuschu, potom je žo wona hižo pschecźiwo spartaniskim prawidłam pózcźiwosće swójby pschehrěschicźa.

Na Peloponneźu žo tamo dźensa hischcze stawa, so jebi wot tajtich hrěschnizow krwawnu pokutu žadaju. Hacźrunjež žo ziwilizacija też do tuteje wotležaneje provinzy dobywa, žo tamo popuschczenja kruteje pschikasnje moralk cźišćowěrnveje Sparty njerjerpi.

Hypolintatowej žwójba žo we wójnje do Athena pschesydli. Wona žebi wukhu ležownosć s mlynom njedaloko grekskeho hlownego města kupi. Nan a žynjo běchu sahorjeni spěchowarjo konservatiwneho hibanja, kotrež žo wo wucźišćenje politiskeho a sozialneho žiwjenja w Grekskej a wobnowjenje starych idejow prózowasche.

Dźowzy, Henia a Lejna, běchtaj derje wocźehnjenej a mějeschtej dokładne a wobšérne wukuknje. Ale njedźiwajo wschoje sprózniwosće młódscha žotra Lejna je 16 létami s mužźikim wobkhadźesche, kotrehož bě bjes nanoweho wědźenja sesnaca nawukła. Starschi bratr Christophorus wo tym shoniwschi njesbožowmu holzu nusowasche, so by si žebi žama žiwjenje wsaca, dokelž je žo pschecźiwo žwójbnej moralzy pschescźika. Kaž žo ida, je Lejna spytała žo pschecźiwo temu spjecźiwjeca, ale moralisti cźischcź kotryż bratr wukonjesche, bě tak wulki, so žebi wboha holza skónczinje s jedom sawda a wumrě.

Dokelž wschelazy ludźo wo wobstejnosćach wědźachu, pod kotrymiž bě žo žamomordarstwo stało, wyschnosće wo tym shonichu, so je Christophorus Hypolintatos swoju žotru k žamomordarstwu nusujo žo winowaty zeźink.

Dobahajcych dopokasow pak njeběsche. Nošudźaze běsche za wuwinowanje Christophorusa wuprajenje tehdy 18 létneje žotry Henje. Też wona žebi žwójbnu cźesć tak wyšoko waźesche, so psched žudom wopschihajasche, so je žotra hižo njedźele prjedy wo žamomordarskich wotpohladach wěcźała.

Tute wuprajenje Christophorusa wuzwuwodźi a hacźrunjež běchu bliži pschecźelźo žwójby pschecźiwo tomu, so je žebi Lejna pod moralistim cźišćezom s jedom sawdaka, žo žudniske jednanje sastaji.

Hacźrunjež běsche Henija takle dopokasała, so knute moralisće nahladu žwójby dźěleschе, běsche jeje młoda krej tola žylnischa dyźi jeje wola. Schtyri léta po struchlej žmjerći žotry žo wona do młódšeho oficera grekskeho wójska salubowa. Też wón je lubowasche, ale na žadyn pad njebě radźomne, so jeje žwójba nješchto wo tym shoni. Hdyž by oficérej tamo mózno było, žo wot žwojeje žony dźělicź dacź, njeby Hypolintatowej žwójba zenje mandźelstwu s dźělenym mužom pschihotowała. Ale oficźer a Henija je pschе jara lubowaschtaj, so byschtaj je dźělikoj.

Tajka rozšahłosćí njemócźesche wěso dołho tajna wostacź. Bratraj tuto potajnstwo też bórzy wušudźischtaj. W Sziliskej na pschikład bychu žnadź muža skónzowali, kotryż běsche cźesći jeju žotry snicził. W Sparcźi, hdźež běchu maczerje nusowane, złabucźke dźěći na horu Taigetos donjesć a jim tam šahinjeź dacź, dyrbjesche holza je žwojim žamžnym žiwjenjom hańbu posticźicź, kotruž bě žwójbnemu mjenu naczinika.

Bratraj žotru Henijn k žmjerći sažudźischtaj. Sšnadź mějesche wona žama tak złbiny smysł sa spartaniski moralku, so žo tola njewobarasche. Wonaj ju do dwora dowjedźeschtaj, stajischtaj ju k muri a sastřelischtaj ju, tak kaž wojaka po wuzšitke wójniskeho žuda sastřela.

Potom žo žwójba žarowańsku drastu swoblekawschi žmjerći jeniczkeje dźowki je wschej žrudobu wobzalowasche, kotruž cźłowjek pschi žmjerći lubowaneho dźěćeza abo lubowaneje žotry sacźuwa. Žodyn z bratrow njecźekny ani njesaprěwasche, so je žotru sastřelił.

Nětko žu jeju sajeli a wonaj wocźakujetaj žudniske jednanje, pschi kotrymž dyrbi žo wo jeju sadźerjenju rošudźicź, kotreż sakonje dźensnischeje Greskicze sažudźuja, ale kotreż běsche po hrósbnym swincźenym sakonju stareje Sparty se žiwjatej winowatosćeju bratrow.

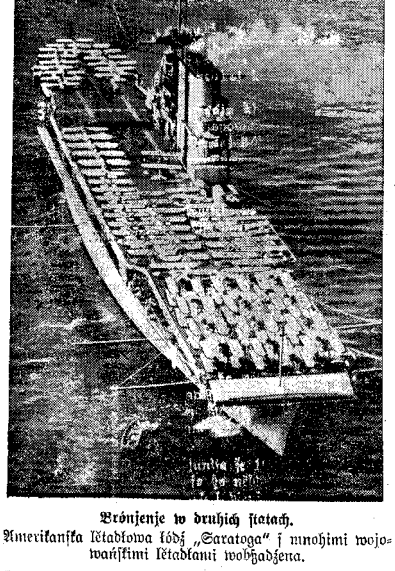
j.

Spólšćena nĕhdy serbska wjes Chwalim

Z ważnoje pólskeje knihi Wilhelma Bogusławskeho „Rys dziejów Serbo-łużyckich“, Petersburg 1861, je nĕkotrym Serbam znate, zo je w času 30lĕtneje zapuseowaceje wójny (abo hižo w 15. stotku) nĕšto evangelskich delnjolužiskich Serbow (snadź z wokoliny Žarowa?) hač do Pólskeje njedaloko delnjošlezyskeje hranicy so přesydliło a tam wjes Chwalim při rĕcy Obrzycy założiło. Tući serbscy přesydlenccy, praji so w knizy na podłožku „Opisa“ F. Sempińskeho, njemĕšeju so z Němcami a maju pólske Bože służby, a bĕ jich 860 w lĕće 1853.

Dokelž chcych rad nĕtčiše najnowše wobstejenja w Chwalimje wĕdźeć, pisach na duchownehо do Kargowy, do kotrejež je Chwalim zafarowany. Z přećelneho lista zdźěluju tudy, štož je za Serbow a zcyła Słowjanow zajimawe.

Chwalim leži tři kilometry wot Kargowy, do kotrejež je tež přistorkowace městačko Unruhstadt, před 200 lĕt wot hrabjow Unruh założene, sobu zafarowane. Hdyž nĕtčiši wyšši farař k. Zakobielski nastupi (kiž pak je nĕtko při 5000 dušach bohuželi bjez diakona a sam němscy a pólscy prĕduje), bĕše jemu hnydom wjes Chwalim napadna, dokelž ani jedneho katholika njemĕješe (nĕtk je jich tam lĕdma 20) a tež nie jedneho Žida, a dokelž so Chwalimscy jenož sami mjez sobu ženjachu. Hakle w nowišim času wobzamkuja so mandźelstwa z wosobami susodnych městnow. Před tym bĕ Chwalim přikładna wjes (eino Mustergemeinde), kaž hižo mjeno swĕdći, ale nĕtko je přez wopilstwo a přez „šlachtowanje“ kubłow a žiwnosćow zdźěla demoralisowana. Tola khodźa Chwalimčenjo hišće radźi na Božu służbu (responsorije, modlitwa, lekcija) do Kargowy, hdyž so jim kóždu njedźelu pólscy prĕduje a khodźa dotal

Brónjenje w druhich statach.

Amerikanska lĕtadłowa łódź „Saratoga“ z mnohimi wojowańskimi lĕtadłami wobhađena.

kóždе lĕto štyri króć k Božemu blidu. Woni su kruće lutherscy a hakle wot nĕkotrych lĕt hrajo so při jich kemšach na piščele (orgle), štož bĕ staršim ludźom při spočatku pohórše. Zo je cyrkwinska disciplina mjez nimi nĕtko skiprjena, na tym su husto přićahowacy Němcy wina a tež wopilstwo, haćrunje je mjez nimi wulka syła wĕrnych křesćanow. Nĕkotři wobydlerjo dźerža so nĕtko k němskim, tola wulka wjetšina pak twjerdźe k pólskim Božim službam (die überwältigend große Mehrheit dagegen straff zum polnischen) a su wubjerni kralowĕrni podanojo (sind ausgezeichnete königstreue Unterthanen). Wjes Chwalim je we wokolinje jenička pólsko-evangelska. Škoda, zo so nĕtko w šuli jenož němscy wuči a zo je we wulkej wosadźe jenož jenički duchowny!

Serbam su podobni, dokelž so při wšĕch zadźĕwkach swojcje słowjanskeje narodnosće dźerža! Jich bĕ w l. 1853 jenož 860 a nĕtko je jich skĕrje wjacy (möchte glauben, etliche mehr)! Zo so Serbja do Polakow, Čechow a druhich Słowjanow, kiž jim blizku rĕč a rĕču, přemĕnjeju, wo tym bĕchu a su přikładny znate. Sym na př. tajkich serbskich rjemjeslnikow trjechil, kiž bĕchu druhu słowjansku nawukli, ale serbsku cyle zabyli.

Štož rĕč nastupa, je Chwalim dawno spólšćeny. Před 20 lĕtami prědowaše k. Zakobielski cyle wo čistej spisownej pólskej rĕči a ludźo jemu wšitko zrozumichu; nĕtko mjez nimi žiwy, kiž sami z Němcami wjele wobkhadźuja, sebi wšelake germanismy dowoluje. Tola přistaji, zo tajke němske wobroty tež w khwalbnje redigowanych nowinach namaka. To wšak je wšudźe prawda a nazhonjenje, zo redaktorowje druhdy khwatnje pisaju!

Česćowny k. duchowny njeje ničo wo jich přikhadźe ze serbskeje strony wuslĕdźił a dwĕluje wo tym prajo, zo jich rĕč so cuza njewupokazuje. Wĕzo delni Serbja móžachu pólske zynki ‚ł‘, ‚ś‘ a ‚ź‘ lĕpje po pólsku wuprajić, dyžli my horni. Chwalimscy trjebaju wšste słowa, kiž so „ze słowjanščiny wuklasć njehodźa.“ Tak je „suk“ = wučeŕ, „usternecko“ = nĕšto, trochu (cokolwiek), „strych“ = prošeŕ. Ja bych „suk“ wotwodźował, njewudawajo to za wĕstosć, wot „sukotaś, (sukotak?), sykotaś“, „usternecko“ = usterngnjenecko wot „usterngnuś, sterngnuś (storhnyć)“, ein abgerissenes Stück, ein Bissen, strych = stryk, nĕmske Strik město liederlicher Bettler, abo (Herum)streicher.

Tak podach, štož zhonich. Snadź hliže Chwalimej přebywacy Polak abo Serb přileżnostnje tamny dialekt nadrobniśo přepyta a nam wjacy wo nim powĕ. Mjez tym dźak k. Zakobielskemu!

M. Hórnik (Łužica 1884).

Saksscy plahowarjo karniklow so w Budyšinje skhadźowachu

Druhi saksći plahowarśći sjĕź, kiž krajna wotrjadna skupina plahowarjow karniklow saudźenu sobotu a njedźelu w Budyšinje wotmĕ, bĕše je wšĕch kónčin Sakskeje jara derje wopytany a dopokasa, so organisatorišće sapšihmnjenje plahowarjow drobneho skotu patšupuje. Na sobotnišnim posedźenju pšehedźydow wokrjesnych wotrjadnych skupinow, kiž sobudźĕłaćerjow a wjednikow wustajenjow pokasa, so je dźĕło plahowarjow drobneho skotu hač w saudźenym lĕće sašo jara pšihódnje so wuwiko. 27 pšehedźydow wokrjesnych wotrjadowych skupinow rosprawješe wo dźĕławosći, swježelase liczby wo sobustawach a wunoščkach plahowanja bĕchu zkhyšćeć. Wobkhodny wjednik Reinsberg wo wobkhodnym wjednistwje krajneje wotrjadneje skupiny rosprawješe. — Wječor so wšitcy k powitanjkej zwjatočnosći w Krónje shromadźichu. Wjednik wokrjesnje skupiny za plahowanje drobneho skotu w Hornjej Łužicy Fašmann wutrobne powitanje zkhowa a na pšihódne nowiše wuwiće pokasa.

Njedźela steješe w znamjenju krajneho plahowarskeho sjĕźa, kiž mĕješe wurjadnje dobry wopyt. Pšichodźyła krajneje wotrjadneje skupiny plahowarjow karniklow Krumbiegel sjĕź wotewri. Wón saitunjerjow krajneho burstwa a blišich organisazijow witaše. Potom won nĕkotrych pšehedźydow wokrjesnych wotrjadnych skupinow do służby wza. Pšehedźyła krajneje wotrjadneje skupiny plahowarjow drobneho skotu, stronjan Zücker zwoje spokojenje nad natwarnym dźĕłom saśkich plahowarjow karniklow wuprajі. Wonjezu wupokazaše, kak wulke hódnje pšinoschowali. Plahowarjo karniklow swjetšina zwoje skročata zami wuwažija. Dyrbi zo poradźić, so bychu zo nimo nich tež druzy sastarali.

Wjednik hamta sa plahowanje skotu za Hornju Łužicu, ratarśći rada dr. Büchner, wušĕžny, so hamta sa plahowanje skotu tež prózowanja plahowarjow drobneho skotu najzmyslnišcho wobtrjebuje. Statne městnosće wažnosće plahowanja drobneho skotu pokaze pšichi snawaju, dokelž zo tu wulke hospodarśke hódnosće wuplódźuja, z kotrychž ma zyły lud wužitk.

Wo pomschikkownym wuwiću plahowanja drobneho skotu a jeho wuhladach rĕčeše pšehedźyda krajneje wotrjadneje skupiny Krumbiegel. Sakske plahowanje karniklow ma zo je wšhej mozu spĕchowaćz a do hospodarśtwa němskeho luda sarjadowaćz. Runje posledńišće zo husto wopaki srosumja. W posledńich lĕtdźesatkach je zo najwjetša wažnosć na plahowanje swĕrjatow cźišteje razy kładła. Nĕtkole many w Němšej nĕhdže 120 pšichpósnatych razow a barbow. Nowe razy z wukraja dowoźeć pak zo njehodźi. S plahowańskimi skočatami zo pjeća husto lichuje. Pšichi polepšenju razow zo husto njeje na polepšenje samóžnosće kedźbowało. K lepšemu njewšchednomformow zu samo samóžnosće służbejšichili. Tute wobstejnosće zu zo nĕtko zyle pšewinyle. Maju zo hospodarśke razy plahowaćz; najlepše skočo je to, kotrejž pšichi najzmadnišich wudawkach najwjazy podawa. Rĕčnik na to strachi zyłnjazeje pizy wopišowasche, z njej zo skočatam jatra stučnja.

Rĕčnik pak zo je znutskownym dźĕłom w towarstwach dokładnje saběrasche. Na prĕnim městnje ma rosjasnjenje stejećz. Lĕtša zo w Sakskej nĕmška wustajenja drobneho skotu wotmeje. Wona pšichlad wukonach minjeneho lĕta posliči. Nĕmška wustajenja, kotraž budźe tehorunja w Sakskej, je najwjetša wustajenja karniklow na zyłym zwĕcze. Skónčnje mó wšichtich plahowarjow karniklow napominasche, so bychu zwjazkowe dźĕło sfutkowanje podyrali. Na to Gothe z Barlina a Loudwin z Lipska wo „plahowanju karniklow w znamjenju wuplódźeńšeje bitwy“ rĕčeštaj.

Popołdnju zo plahowarjo w aucźe na Čornobóh podachu a rjanosće naschoje wužšcheje domišny sesnachu.

Malta budźe pšchistaw za lćadła.

Po nanjecźe lorda Stricklanda, prjedawšcheho ministerstwo pšesidenty kupy Malta, ma zo je jednotšelźa francóska kupa do wulkeho pšchistawa za lćadła pšchemarić. Sto šamo rosumi, so maja zo wutwarjenja wobšeže je tódźine lćadła pšchiprawić. S tharty je widźeć, kak wulki strategišku hódnotu tajki lćadłowy pšchistaw smĕje.

Njewočakowane zbožo

Bošcźij Mucha natwari šebi jara rjany listowy kaschćik a powĕźny jón na płót pšched wrota. Wĕšche doseć wulki, so mĕješche wšcho, schtož listowy nanošy sa jednu tydźeń w nim městna.

Bošcźij je twarz, rosemi tež nĕšćto wo twarjenju. Hižo nĕkotra thĕšćźicźka w jeho wokolinje šwĕdźi wo jeho wuschikmošći. Njewuprajite zboža kćeješe w tych lubych šwótbach, kiž mĕjachu pšches Bošcźijowu wuschikmošć šwój domćź. Njech bĕ tež nĕhdźekuli mały, bĕ tola jich. Jenož jich twarz, Muchez Bošcźij, njemĕješche šamźneho domu, bĕ zo najpšijedy poštarał za šwojich šobuczłowjekow. Mĕješche dobru saštužbu a Hana, jeho mandźelska, bĕ dobra srjadna hospoša. Mnoho staj šebi nalutowałoj. Druzy jĕdźachu do dalokeho šwĕta, wužiwajo krasnosć zuzych krajow. Bošcźij a Hana ani na to njemyšleschtaj. Jeju wyšlicźki dźĕchu dale. We šwojej ródnej wjesy kupi šebi Bošcźij pšchelicźiwšchi šwoje nalutowańki składowasche je wschednje, mĕrješche a myšlješche, kak drje by najlepje šwój domćź natwaril. To dźiwachu zo wjesnjenjo. Ale Bošc„ij pšchelicźiwšchi šwoje nalutowanki składowasche j Hanu radu. Sa tute pjenjesy byschtaj znadź mohłoj lĕta dołho derje žiwaj bycź, abo šebi mały domćź natwaricź, w kotrymž bu pjenjesy zyle wšcze sapołożene. Potajkim rošhudźischtaj zo sa twarjenje šamźneho domu. Khĕžka rosćesche še šemje, kaž mlode šiwjelo w naléćźu. Tež nowy listowy kaschćik bu pschenješenу a Bošcźij jón powĕźny sa nowy, rjenje wobarbjeny płót pšchi šakhodźe do dwora.

W tymle cźaju twaricź. Ludźo wijachu j hłowu. Jeni njeuečjachu Bošcźija sa zyle praweho, druzy šaźo prajachu, šo je milijonaŕ. Njech pak rĕcźachu, schtož cźychu, Bošcźij a Hana šebi pšchi tom wschĕm šwoje najlepše myšleschtaj. —

Bošcźij je nĕtko hnješ nad šwojim. Trawa zo hižom wschudźe je semje dobywa a schiwri stare lipy bĕ šobu kupił. Mału bréžkeźku bĕ jemu dobry pšchecźel darił a šadźił je ju na pšchihódny blecźk. Dwacźeći lĕt drje šaidźe, dóniž njebudźe j małeje bréžkeźi bréša. Dwacźeći lĕt — maliczkošć. Bošcźij zo šmĕješche. Najpšedy powĕdašche šwojej Hanje, šo dozpĕje tu wóšomdźešacź lĕt, potom pak pawschi šwoju šarobu dobrowólnje na pjeczawóšomdźešacź lĕt a skónčnje njechašche dozpła wumrĕcź, tak lubješche zo Bošcźijej w šwojim domćźu. Jeho dom bĕ jemu hród, kóždy dźeń bĕ jemu mokichewjenje pšches wschitke dwanacźe mĕšazow. Ludźom pak pschiwoła: twarcźe, ludźicźka! Natwarcźe šebi tajki domćź, niž, dokelž šym twarz, ale dokelž šym tak womłodźił, dokelž šym nadobo knješ nad tutej šemju, dokelž je njebjo nade mnu moje njebjo, dokelž je wĕtr, kiž pšches moje stare lipy duje, mój wĕtr, a dešchcź, kiž na moju šemju kapa, pschinješe mi bohate žohnowanje. Bošcźij je zyle pšchewšaty wot luteje šwobodnosće. Tola Hana jeho pohonja k dalschemu dźĕłu sa šwójbu a dom. Nadobo šahvoni šwónćźk w khĕži a hišćeše raš. Bošcźij a Hana pohladachtaj pšches wokno a widźeschtaj tam listowebo. Bošcźij wocźini wokno a sawola, zo ma tuknucź listy do kaschćika, kiž tam wulki dołcź wiše. Listowy pak zo šmĕješche na Bošcźija. Tuka šwój wocźipny nóš hluboko do schkałoby listowebo kaschćika.

Tu pschindźeschtaj wobaj, Bošcźij a Hana. Wschitcy tśi šteja wokoło listowebo kaschćika a jón wobdźiwaja. Pšches nóš je zo tam nanošyło telko šuchebo lischcźa, cźežkich trawicźkow a małych pjerkow, za šawĕsće jeničźi šo njemĕješche we kaschćiku městna. To bĕ zo potajkim pšches nóš natwarilo ptacźe hnĕźdo do listowebo kaschćika. Njedyrbi zo Božedła wotstroniś, warnuje listowy zyle šwjaty. Teš šmužděina, kiž mjes tym pschithwata, pschibłoknje. Wjele ludźi zo mjes tym zhromadźi pšched Bošcźijowym kaschćikom. Wschitcy maja nadobo šhwile dosć. Nichnjeje jim wožnjiše, hač tutón podawk. Skónčnje rĕkneše listowy wažnje, zo wschak to wostnamjenja za tutón dom wulke šwóžo. Bošcźij pohlada pšchi tajkich šlowach na šwój domćź, na stare lipy a teš na šwoju Hanu. Hišće pschejsy wjazy zboža? Derje, je zo prózował na kóždejkuli waschnje. Sšnadź šmĕje hischcźe wjazy zboža!

Ludźo zo pomalu rosbĕžachu, listowy zo wotźeli. A wschitcy šebi njeźu pożmĕnć we njeswócźu šobu. Bošcźij zo nadobo na nĕšchto depomni. By hischcźe rad šlomewu prajił, so njeměri do tajkich bajkow wo ptacźich hnĕźdach. Tu dołada zo na list, kiž na kaschćiku leješche. Listowy bĕ jón tam położił, dokelž w kaschćiku bĕchu ptacźi. Bošcźij wocźini list. Jeho wobliczo zo nadobo pschemĕni. Kaž kłok leczeješe do domu po barbicź. Sso wrócźiwšchi, hwisdaschе šebi wješele kaž jeho podruźnik.

„Schto dha je do tebje po prawom sajšło, mužo?“ mĕni Hana starošcźiwje. „Dóšłach prĕnje myto na mój sapodaty narhły we mĕšchczanjskim žydleśtwje!“ won wješe wotmołwi. Hižo hiba ho jeho ruka šebi barbicźom a nad listowym kaschćikom naštawaja słowa: Kedźbu ptacźe hnĕźdo. Se wschej šwĕru Bošcźij a Hana šwojich hošcźi wothładachtaj. Wulke wješe jimaj po dóšta, dokelž ši małe potomniki pšched jeju wokнami lubośnje šperchu a šanoschowachu.

B. W.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hoscencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde ćo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 164 | Budyšin — Srjedu 17. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Přikaz k nošenju uniformy za Barlinsku SA

Wjednik Barlinsko-Braniborskeje skupiny w sast. Uhland, skupinowy wjednik a stabowy wjednik, je dźiwaju na podawki na Kurfürstendammje sjeźowazy wukas sa SA Barlinsko-Braniborskeje skupiny wudał:

Ludej zuse a židowske elementy spytachu podobnje kaž w Münsterskim kraju SA do njedowěry pschinjesć. Haczrunjej dyrbi žo sadźerjenje ludźi zuseje rasy najkrućišcho zasudźowaś, dyrbi SA njedźiwajzy teho dišziplinu zakhowaś a znowa dopokasaś, žo nadawki rosumi, kotrejž je jej wjednik stajił. Barlinsko-Braniborska skupina tehodla postaja, žo SA kóždeje demonstrazije a wustupjenja zdaluje, też w zywilnej drasze. Wschitzy SA-muzojo maju swonka swojeho powołanja hnydom, hač žo hinak njeswoje, słužbnu draštu nošyś.

Samolwicźi SA-wjednizy maju žo po tutym postajenju hnydom z appellemi we wudyrowych lokalach pschesłyšeć, žo žo wukas pschewjedźe. Tuto postajenje strowemu SA-ducha njeźmě zamjesowaś, ale dyrbi pschećiwnikam nazionalsozialisma składnosć k pschistupjenju na SA braś. Sdar naschemu wyschschemu SA-wjednizej Adolfej Hitlerej!

Wjednik Barlinsko-Braniborskeje skupiny, w sast. Uhland, skupinowy wjednik a stabowy wjednik.

Statej njepřećelne elementy so warnuja

Dla pschipadow na Kurfürstendammje w Barlinje póndźelu wječor pschi pschedwjedźenju schwedskeho filma „Peterson a Bendel" statna policija w Barlinje wozjewja:

„Srosumliwe demonstrazije pschećiwo wupjerazenu sadźerjenju Židow žu tež wjeźera sazo hnydom wschelake cźenne elementy pschiwabiłe, kiž myślą, so móža pschi tajkich składnosćach njekhosćane za swoje statej njepschećelne samery dźełaś a z ropotanu statej a hibanju seschkhodźeć.

Wothdźelenja hibanja, wosebje PO a SA, žu žo hnydom policiji k homozy stajiłe, so bychu z najpschisnischim zasopostajenjom měra podrywanłkemu dźełu tutych cźenych mozow tež wopraudźe za najkrótschi cźas poradźiło, nowym kaźenjam sadźewaś.

Njeje naspomnjenja trjeba, so budźetaj stat a hibanje tež pschichodnje najwušo hromadźe dźełaś, so byschtaj kóždemu kaźenju sjawneho měra najrasnischo sadźełakoj.

Wjednik je 30 000 hr. za znjezbożenych pola Dortmunda přepokazał

Wjednik a němski kanzler je tónle telegramm dźěkarišknemu wjednikej Adolfa z Hansemannoweje jamy w Dortmundźe-Mengede pósłał:

„Hłuboko satorhnjeny z powěsću wo hrózbnym rosbuchnjenjeńskim njesbožu w jamje Adolf z Hansemann proschu Waš, so byschcze sawostajenym zmjerjenych woporow moje sprawne dźěłbracze a sranjenym moje mutrobne pschecze za kórsonne wotthorjenje wuprajili. K wołóženju muhy potrjechenych woporow pschepokasuju pjenjez wo 30 000 hriwnow.

Adolf Hitler."

*

Wutoru popołdnju je w Bratrowskej khorowni jedyn cźeźkosranjeny wumrěł. S nim je žo licźba zmjertnje znjesbożenych na 14 powyschiła. Bohužel je boja, so z nim licźina zmjertnje znjesbożenych hischcze njebudźe skónczena.

Wjednik dźěkarnje w jamje Adolf Hansemann je **wašnik, so je wopory tuteho cźeźkeho njesboža schtwórtk popołdnja w 11. hodź. na evangelskim pohrjebnischcu w Mengede pokhowaju.**

Pokhowanje Schuschniggoweje mandźelskeje

Cźěko pschi autowym njesbožu sandźenu žobotu zmjertnje znjesbożeneje knjenje Hermy Schuschniggoweje je žo wutoru popołdnju zwjatocznje pokhowało. W Hietzingskej farskej zyrkwi běchu žo nimo najbliźšich pschiwuznych zemrěteje zwjatkowy president, zyle zwjatkowe knježerstwo diplomatiski korps z němskim wupósłanzom z Papenom a zastupjerjo awstriskeho sjawneho žiwjenja kaž też nětkotsi zastupjerjo Habsburgskeho doma sešchli. Kadinalny arzbiskop dr. Innitzer cźěko pozohnowa. Psched zyrkwju běschej ze wothdźeleni zwjatkowemu wójska a policije zastupaśej. Po pozohnowanju ko pschewodźenje na Hietzingske wohrzebnischcźo hibasche. Po puczu běchu žo woborne zwjatki do spalěra sestupałe.

Němski wupósłanz z Papen je žo wutoru rano z Barlina do Wina wrócźił a je žo hnydom do zwonkowneho hamta podał, so by sprawne žobuczuce zyleho němskeho knježerstwa pschi cźeźkim podawku wuprajił, kiž je zwjatkowho kanzlera Schuschnigga se zmjerću jeho mandźelskeje potrjechił.

Kommunistiske podrywanje pólskeho wójska

Warschawske statne wěznistwo je nětkole po dlěšchim pschepytowanju pschećiwo tśom kommunistam wobsćorźbu zapodało. Tuteji žu po poruczności Moskowskeje zentrale wobsćerku kommunistiskeho agitazyju w pólskim wójsku organizowali.

Wojerske zrěčenje mjez Ruskej a Rumunskej

Wječorny wudawk Prazkich nowin „Cźeskeho Słowa" na powěsće rumunskich a franzowskich nowin zo słoju, wo blišim puśowanju rumunskeho zwonkowneho ministra Tituleska do Moskwy pische. Nowiny žu wozjewje na rosprawu Parizkich nowin „Journal des Debats" sepjeraju, po kotrejž ma to mjez Rumunskej a Ruskej wo wobsebitym zrěčenju dojednaś, po kotrymž by žo žowjetskemu wójsku dowolilo pśeches rumunski kraj cźahnyś. „Cźeske Słowo" pschispomnja, so by z tym tež zrěčenje mjez Cźeskosłowakskej a Ruskej nowemu wusnama nabyło, dokelž bychtej potom **Sowjetska Ruska a Mała ententa wojeźli zuzk tworiłej.**

Italske wójnske přihoty so pospěchuja

Italske wójnske pschihoty sa rańšchu Afriku žo dźeń a spěschnischo stawaju. Też italske nowiny z kóždym dnjom rasnischo pišaju. Po wězerawschim wosjewjenju wo mobilizaziji žo nětko shoni, **so je wutoru lětadłowa łódź „Miraglia" se 24 wójnskimi lětadłami a 80 lětarjemi z Neapelskeho pschistawa do Afriki wotjěła.**

W Neapelskim pschistawje schěźej wulkich wožobowych parnikow cźaka, so bychu w bliźšich dnjach z wojakami a wójnskej potrjebu do afrikanskeje kolonije wotjěłe. W Kalabriskej (połodnischej Italskej) žo divisije Sia k spěschnje mobilisuje. We wjele městach a na wsach je wobydlerstwo póndźelu wječor wyschicheho roskalowarja noweje divisije sahoricze žkawiło. W Kalabriskej žo wocźakuje, so Mussolini tele dny pokkupu wopyta, so by nowu divisiju wobhladał.

Dozyła je žo nětko hižo dźesać dospołnych divisijow jestajało, pjeć divisijow z italskeho wójska a pjeć z milizy cźornokschlakow wobsteji. Tśi divisije, Pelortana na kupje Siziliji, Florentinska divisija Gavinana a divisija Sabauda na kupje Sardniji, a wjetsche wotdźele cźornokschlakow žu žo hižo na pucź do Afriki podale. We horach Abruzzach divisiji Gran Sasso pschihotowana stejiła. Transportiske łódźe dyrbja najspěschnischo jěźeriś, so bychu transporty w postajenym cźasu do kolonijow dowjesłe. Hischcze njeje znate, kak daloko žo italski privatny mórski wobkhad zamjesuje.

„Posledńja składnosć" za Italsku

Romski rosprawjeś Parizkich nowin „Agence Economique et Financiere" pische, so je sacźischcź dostał, jako by Italska na žadyn pad nochcźała pokźeduju składnosć skomdźiś, so by žo w Abeźynskej krucze sadźydlała. Wjeźka italska wojeźba je rosprawjerjej prajiła, so Italska wě, so budźetej jeje wliw a nahladnosć w zwěcze pschibźeraś, hdyž wona swoje pschedewsacze w rańschej Afriji pschewjedźe. Prěni krócź budźe Italska wopraudźe wulka kolonialna móz. Potom budźe žo Italskej pjecza lepje dychaćź a sobem Europje, dokelž wona potom jene rukowanje wjazy za porjad, měr a pokoj namaka. Spokojena Italska by mohła do swjatka „konservativnych" krajow sastupiś. Ssamo Swjatk ludow by žo pobłynił. Jenož hdyž žo Italskeje móznosće rosschérjenja njebychu pschewjedźe, by wona sajim sa to měła, so žo njespokojnym ludam pschisamknje a žo na wschźm wobdźeli, schtož by mohło europski staw satschasć.

Dobrowólnicy za Abesyns u

Kaž jendźelske nowiny pišaju, žu sta prjedawschich jendźelskich offizěrow a podoffizěrow, mjes nimi mnohi prjedawschi lětaśi offizěrojo a pschiwušchniwy spezialneho wojeźstwa, abeźynskemu knježerstwu swoju słužbu postajili. Dokelž je najimanje jendźelskich staćanow sa **zusu móz** w Jendźelskej žamej sakałane, je abeźynske wupósłanstwo wschitke tute próstwy abeźynskemu wójnskemu ministrej pósłało. Nowiny žu khonise, so Abeźynska mjes samolwjenymi mnohich wosnje.

Po powěsćach z Newyorka je tež w Sjednoćenych statach hibanje sa pósłanje dobrowólnikow, wosebje lětarjow do Abeźynskeje.

Njedźelu žu jendźelske nowiny jara wobschérnje wo italsko-abeźynskej swadźe pišałe. Wschitke nowiny dwěluja, so smeja prózowanja wo dojednanje nětkajeho wuspěcha. Nowiny „Sunday Times" pišaju, so žu pospyty jendźelskeho swonkowneho ministra sira Samuela Hoara k wotwobroćenju wójny prózowanja, kiž budźa podarmo. Nětkole swostawa pjecza jenož hischcze nadźija na wobmjesowanje wójny a na wukhowanje Swjatka ludow. „Observer" pische, so by žo wójna mohła jenož tehdy wobeśiś, hdy by abeźynski kěžor italskemu nadknježerstwu nad Abeźynskej pschihłosował, to pak maju sa zyle njemóžne.

Čornuchojo za Abesynske wójsko

W statach Polnóžneje Ameriki, kotrejž žu žylnje z cźornuchami wobydlene, žo we wulkim rozmjerje cźorni rekrutojo sa abeźynske wójsko najimaju. Tuto najimanje je hižo tajkich rozmérow nabyło, so so zakročenje Washingtonskeho knježerstwa wocźakuje. Kaž žo powě, hižo spocźatk auguśta nětkotre tyšaź cźornych dobrowólnikow do Abeźynskeje wotwjesu. So bychu cźornuchow sa sastup do abeźynskeho wójska saholili, žu žo wosebje pisane uniformy pschiprawiłe. Sa Abeźynsku ma so pjecza cźorna legija saložiś.

Egyptiska wuwoz wjelbłudow do Eritrejskej zawrěła

S Kaira žo powě, so je egiptowske knježerstwo wuwoz wjelbłudow (kamelow) do italiskeje kolonije Eritrejskeje sakasało. Sakas žo wuda, jako běšche žo powěsć rosnjeła, so žu italšy agentojo na hornjoegiptowskich wikach wjele wjelbłudow nakupili.

Jendźelscy frontscy wojowarjo w Britcu

Delegazija jendźelskich frontskich wojowarjow je wutoru popołdnju pod wjednistwom statneho kommisara dra. Lipperta a němskostatneho wjednika nazionalsozialistiskeho sastaranja wójnskich woporow Oberlindober wojeriske žyblischcźo w Barlinje-Britzu wopytała. Tam ju žyblerske wotpósłanstwo powita. Ssyblerske žony a dźěcźi hosćom nětkotre wulke kwěcźele pólnych kwětkow pschepodachu. Hosćo žebi žyblischcźo wobhladachu a nad widźanym swoje pschipósnacze wuprajichu. 172 parzellow wopsebiwaze žyblischcźo, ke kotrehož žu wobydlerjo pisched ¾ lěta sacźahnyli, je zhromadny skutk němskeho a pruskeho stata, města Barlina a nazionalsozialistiskeho sastaranja wójnskich woporow. Ssyblerjam dyrbi pschi znadnym wotpłaćowanju wobžydstwo bjes dołha sawěsćiśc.

Potom žebi jendźelszy frontscy wojowarjo hischcze Adolfa-Hitlerowy dom (dom sa wójnskich žlepych) a invalidny dom na Scharnhorstskej dróży wobhladowachu. Skónćnje hischcze row němskeho lětarskeho rjeka Richthofena na Invalidnym pohrjebnischcźu wopytachu.

Parada wójnskeho łódźstwa před jendźelskim kralom

Na morju pola Portsmoutha je žo wutoru wulka jubilejska parada jendźelskeho wójnskeho łódźstwa pšed kralom Jurjom V. wotmeła. Jendźelske wobydlerjstwo je žo po statyhazach pšhi tutym njewšchodnym podawku wobdźelilo. 160 wójnskich łódźow domjazeho wójnskeho łódźstwa, wójnskeho łódźstwa w Sšrjedźoseńskim morju a reserwneho wójnskeho łódźstwa w dołhich rjadach mjes Portsmouthom a kupu Wight sakótwjenych steješe. Teš jendźelske wikowaśtwowe łódźe běchu wot wulkich luxusowych parnikow hač k małym rybaśkim parnikam sastupjene. Wšchitke łódźe běchu žwjedźenśke khorhoje wupowěšte.

Hrimot łódźnych kanonow krala Jurja powita, kiž je žwojimi tśiomi žynami, Walešim prynzom jako trónskim naślednikom a Kentśkim a Yorkśkim wójwodu na kralowśkej łódźi „Wiktoria a Albert“ stejo pomaku nimo dołheho rjada łódźow jeho paradu wotewša. Po paradje wójnskeho łódźstwa je parada namórnistwoweho létaśtwa wotmě. Na njej je pšeš 100 wojowańskich, honjeśkich a bombowych létadłow kaž teš wulkoletadłow wobdźěli. Dźeń je žo wulkim žwjedźenśkim wobkwětlenjom zyłeho wójnskeho łódźstwa skónčił.

Nowy italski nadpad na Žwjazk ludow

Milanske nowiny „Popolo d' Italia“, kotrež Mussolinijej blizko stoja, ſ nastawkom na wušnamnym měśnje pšeśeśiwo Swjatšej ludow pišaju. Pšiśinjenu k nastawkej je była powěsć, so je nowy palast Swjatka ludow někak bórzy dotwarjony a so je pišaśnje 1. januara 1936 do njeho samješa, tak je na cžašu, so je žo staro twarjenje pšheda. Nowiny w žwojim nastawku pišaju, so Swjatk ludow je žwojim starym duchom a se žwojimi sakalkowanymi zobustawami do noweho twarjenja sacžehnje. Měśto so by žo mužlenje a ſystem pšeměnił, je dom pšeměnił. Tola hač do 1. januara 1936 je hišcže pjeć měžazow. Sšnadź Swjatk ludow hišcže k druhemu mužlenju dóńdže, tak nowiny pišaju. Sšnadź teš nowy hród próśdny templ wostanje, ſ cžimž by žo młodym ludam dopokazało, so wone starym ludam njerozumja. Potom měł je tutón palast samknjeć a dyrbjał próśdny wostacź, wobdaty ſ cžichimi a sawrjenymi zahrodami, jo by žo Europjanam wotkraśchaju wobras jich starych hrodow dawał.

Krwawne zraženje w Mexiku

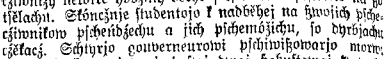
Na kónzu tydženja běše hižo wiw mexikanskim měśnje Queretaro k politiśkim nahłuknjenjam dóšło, kiž žebi pjecź žmjertnych woporow žadachu. Póndźelu je žo w měśnje Villa Hermoſa w śtaće Tabasco krwawne traženja mjes pšiwiśnikami radikalnych stronow wotmě. Kaj je powoź, je žo pšchi wojowanjach 9 wožobow mórtwo a 6 je žo śtraśnje ranjło.

Cžrjoda narodnje smyslenych studentow ſ hłownego měśta Mexika na hłownej dróhy měśta Villa Hermoſa pšeśiwo ſtatnemu gouwernérjej Tomašej Garridže Canabalej demonſtrowaju wotmě. Canabal ma dla žwojeho radikalneho postupowanja wjele njepšećelelow. Nejapazy auto demonſtrantow spěšnje pšeśeśěchu. S auta je ſ mašinſkej pištolu do demonſtrantow śtrelśe. Pjeć studentow je na měśnje morjwych swješe.

Na to je nje studentami a gouwerneurowymi pšichwiśowarjemi wopraworśita bitwa wuwi. Sotzalni pšeśeśiwniži někotre hodźiny dołho ſ śtrelbow a pištolow na je śtelachu. Sšnóčnje studentoju k nadběhej na žwojich pšeśeśiwnikow pšeśehđechu a jich pšemóžichu, so dyrbjachu cžekaś. Schyrjo gouwerneurowi pšchiwiśowarjo morjo leżo wostachu, mjes nimi ſtaj dwaj žobuſtawaj hamebneho parlamenta. Studentoju mějachu někotrych ſkranjenych.

Mexikanſke zentralne knježerſtwo je ſwjatkowych wojakow k wobnowjenju porjada a k ſchćitej studentow wupołałko, kotrejž tu hišcže we Villa Hermoſa wostali.

Ze Serbow

W Budyšchinje, 17. julija 1935.

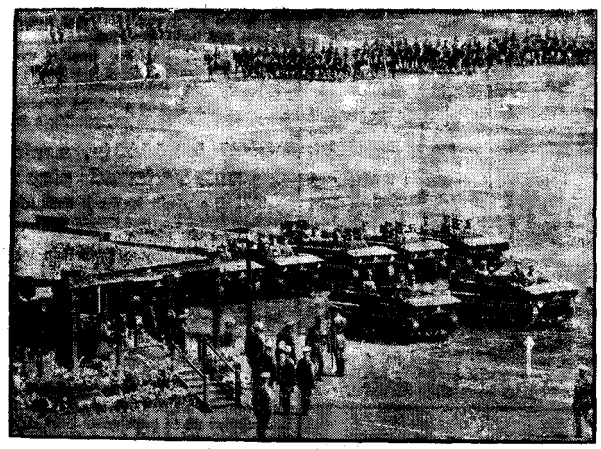
Naše hrono za tutón Boži dźeń

Mjezwočo žony nam pokazuje, kajki je muž;
košla muža nam pokazuje, kajka je žona.
Juhoslowjanske prajidmo.

— **Wo wjedrje.** Wječer wječor w 7 hodź. barometer 746, hygrometer 0, najwyšchcha temperatura wo dnjo plus 25. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer minus 3, najnižcha temperatura w nozy plus 17. — Nižina je Schwedskeje do ſtrjedźineje Ruſkeje cžehnje. Jeje kromy naſchim ſtronam w ſandźenej nozy dešcheže pšchinjeſechu. Khłódniſchi mórſki powětr běšche dotalny cžopły powětr k połdnju ſtóčźił. Hdyž ſtaj žo khłódny a cžopły powětr měſchałoj, je k njewjedram a dešchćam dóšło. Kaž žo ſda, pak nižina dołho wliwa na naſche wjedro njeſmje. Hižo powětr ſažo wocžopluje, dołhoj budże włóžny, žo ſ měſtnami hišcže njewjedra wutworja. S połodniſcheje Europy žo cžopły powětr do połnóžnych ſtron dobywa, so mamy ſažo rjane wjedro wocžakaś. — Jutšje ſchtwórtk ſkónčko 4,05 hodź. ſkhadža a žo 8,08 hodź. khowa. Měsaczk ſkhadža jutšje wječor 9,06 hodź. a khowa žo rano 6,58 hodź.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutšiſchi ſchtwórtk: Cžopliſcho, hiſchcže trochu mrócžełate a k njewjedram potkłone wjedro.**

— **Na wcžerawſchi wokhłódžazy deſchcžik** ſmy wſchitcy žadoſcžiwje cžakali, wožeſbje brje naſchi ratarjo. Hdyž teš je wón někto w połnych žnjach a je njeſkónčneho a wobſtajneho wjedra trjeba, je jemu po horcžych

Wojeſka parada pšed jendźelskim kralom.

W pšchitomnjeſi 50000 pšchihładowarjow žo we wajeſkim ſtwoženjowańſcheju w Aldershotu pšed jendźelskim kralom Jurjom parada 9000 muži wotmě. Wſchitke formazije jendźelskeho nakrajneho wójſka běchu sastupjene. Parada je je we wokomiku fotografowała, jako tankowe wotdźělenja nimo krala jědźechu. Sady žo jěsdne wójſko bliži.

(Planet, M.)

Ferdynand Goetel:

Sněhowy list

(Kar — Chat.)

Wośta ſamłukli w puſtym hłubokim pucu, kiž běšche wot doliny wothđělenu ſ wuſtupowajej ſkału.

Se žwojimi wojeſkimi towaršchemi njebě žo žyła roſžohnował. Běchu jemu pšcheczíwni hižo sa cžaſ drohowych bitwow ſe žwojej hubatoſcžu, pjanoſcžu a njeſmérnej bjeſtaroſcžu w cžinach, kiž nimo wſcheho wotmėnjenja pšchewrótowcho dyrdomdeja mějachu tragiſke ſnamjenja wojowanja na žiwjenje a ſmjerc. Posdźiſcho, pšchi cžakanju ſ měſta, běšche jemu pšcheczíwna jich małomyſlnoſcž, jich njeſmėra bojoſcž wo žiwjenje, kiž žo poſłubi jenož tehdy, hdyž naſta ſwada wo wurubjeny ſ narodneje banki.

Tehdła tśeſcheho dnja cžakanja, hdyž ſe wſchěch ſtron dezimowana běła garda žo motaſche žlejpe po wyſokich hornach, pytajo někajki wuſtwobodźaj pšchekhod, hłubi žo ſ woczow wſchěch a ſhowa žo we hłubokim pucu. Tu wuſtłyſcha, kak žo po dolinje pšchewali pšcheſcžěhowaza ſołma cžerwjenych, a pšchežeđeſche diwaj dnjej a diwe nozy w jamje, ſalwodźetej ſe žněhom, dźerjo tśelbu pšchipraworjenu.

Spodźiwna akuſtika ſkalneho pšcheſmyka pšcheradźowaſche jemu kóždeho cžłowjeka, kiž tu po dolinje nimo pšcheđe. Daloki wothłós ſ hór dołetowaſche ſ powěſcžemi wo wojowanjach na cžakanju — dale ſdaleniſchich, ſłabſchich, mjenje wuraſnych.

Dwójzy wuhlada na kónzu wudrjeżzy ludźi, kiž pohładachu podhładni do njeje, kaž wón ſ pšchipraworjenymi tśelbami. — Na žožo ſawodźachu jamu žněhoweje žepje. Wětr, kiž jeho w nozach cžiłowaſche, bě tak rjez jeho cžło pomorił. Jeho ſthow ſaſłonjeſche ſe žwojimi ſcherokimi halosami teš mózne žibiriſka khójna, ſ kotrejž hałožli torhaſche, ſapałeło žej w nozy ſhowany wohenčk.

A tola dźyſche hižo wutśelicź, hdyž jedyn tych, kotriž běchu žo žem ſadobyli, ſłabny ruku k woczomaj, wobhładajo žej něſchto kedźbne. Tuž kamjeń, kiž žo po ſtroniſe kuleſche, jemu pšchiſpomni, ſo je tu hišcže něſchto pola njeho w ſamocže doliny. Po ſtroninach durndaſche tu a tam dźiwina, wulnjata ſ hór, ſ njewſchědnej tśeſkatoſcžu.

W ſchestawkach, hdyž bu cžicho, pšchemyſłowaſche wo někotrych ſtraſchnych dnjach, w kotrychž bě žo hač žem dobył, ſhalemy wjele ſtow werſtow wot žony a dźěcži, kaž rozbite ſcžitnjenej na brjoh žiwjenja. — Žiwjenje? — Běbne žiwjenje! — So by žo wottorhnył wot tamneho žiwjenja, bě žo pšchimnył tśelby a wojował w rjadach ludźi, kiž běchu jemu zuſy a kotrychž ſkónčnje ſamo ſapżiwaſche. Wojowaſche nic ſa program, ani ſa ſkłeb, ani ſa wuſtawu, wojowaſche ſa žwoju wožwobinſku žwobodu, mějo ju ſa žwój najdróſchi a najpředniſchi pokład.

Tohodła žo dosta do ſamoty ſrjedź ſkałow a žněhow.

Tśećeho dnja bu po dolinje takrjez dospołnje cžicho.

— Jenož rano žo tu pšchewali cžrjoda žo wrócžazych pšcheſcžěhowarjow. Sdobom bě teš wuczerpana žyroda we wacžaku, kotryž bě jemu napowěžnyła žo tſchepotaza rutka jeho žony, hdyž bě doběhnył domoj, ſo bě žo pšched cžakanjom roſžohnował. Kóždy kuſ khłeba jeho dowomnaſche na jeho „žiwjenje“, kaž teš jemu ſcheptaſche wo próſzy rukow, kotrejž běšchtej jón walakoj, wo ſmjłach, kiž na njom ſpadachu w hodźinje roſžohnowanja.

Hdyž ſwoſta we wacžoku jenož hišcže poſledni dórk, pšchehładowaſche naležnje wſche kapły a namaka mały ſtrodki khłébſchk, kiž bě jemu pšched wotkhadom do wozwanja do ruku ſtłóčźiła maluſcha dźowcžiczka. Se ſaworitoſcžu ſa „wulku wėj“, ſa kotruž žiwoje žiwjenje na hracžki ſtajeſche, bě ſapomnił na dar dźěſcžowſkeje wutroby. Ale tu we hłubokim pucu jeho nimale ſadużu żelniwoſcž, hdyž ſpominaſche na ruczku, kiž bě žo k njemu wupſchestrěła. Sapſchiżaha žebi, ſo žo njedótknje khłébſchka, njech też ſ kłodom wumrěje.

A ſaſtyſka žo jemu njeſmėrnje a roſžudźi žo, ſo žo wrócži k žonje a dźěcži, njech ſchtožkuli pſchinđże.

Wo pšchipołdnju wopuſchcži hłuboki pucz. Pšched wotkhadom ſnicži wſche žiwoje wupokaſy, — tśelbu a teżak pójžny na hałosu ſchtoma, a ſa paſ žebi ſaſunu jenož revolwer a kałacž.

Wunđże do doliny, dospołnje puſteje a łudoprózneje, kotkaž ſbywa ſwjetſcha w ſymje, hdyž po njej jenož dwa a dwa cžłowne karawany domoródnych, bydłazych w hórſkich žudźiſchcžach. Po jeje žrjedźiſnje ſo dźeńž wiwnychu cžorne błędy hněwa, hróſby a cžerpjenja, kiž běchu do žněžneje běłoſcže wuteptałe cžłowje a pšchefcžěhowaze wotdźělenja. Wuhłony žo tutym błędam a motajo žo po ſchcžeżkach, hrjebjach a žłobach rěcžkow, puſchcži žo dele k puſcžinje, hdyž běšche w oaſy město.

Běšche dobreje myhłe a ſacžuwaſche w ſtawach móz, kotruž njebě pšchemohła wjeleđnjowſka próza. Hłób jeho wołoſtnje krjudowaſche, tola wſchak žo traſchtowaſche, ſo jutšje rano hižo budże ſtacź pola pšenich klamarjow domoródnych. Pjenjes měſjeſche. Móſcheń, kotruž bě jemu w połedńjej khwili nanuſowała žona, khowaſche žyłe ſamožeſnje w podobje někotrych ſtotakow a zarſkich bankowkow. Sa to mohł dźeńž kupicź tak rjez žyłu wjeż. Ale hakle

* Sartojo — domoródni ruſkeho Turkeſtana, měſcheńzy arifiſchi prawobydlerjow ſ Turkanti.

(Pokračowanje ſležhnje.)

bnjach saůdźeneho tydźenja, kotrejž njeńtu wotawam a druhej piźy hojite, Boži deschćik jara witany. Chzemy so nadźeć, so ho hišće wjacy tajkeho płodneho deschća nańdże. W holi a teź w polu je se žnjemi sapoćało. Nasymski jerčmjeń, kotrejž je so lětsa jara derje poradźił, je hižo wschudźe domoj swoženy a dźěła hižo womłóćeny. Rožka drje w nalěću jara derje stejesche, tola pozdźejše wulke smjerśki a śnědźi w měrzu a spočatk haprleje ńu jej jara seschłodźaše, tak so so powschitkownje storźi, so je rědka. W holi, hdźež je so dźěł hižo domoj swožił, so teź storźi, so hubjenje žyta. W někotrych tónčinach wokoło Budyšina, hdźež jwietscha hišće na pjeńku stoji, wschak je so teź lětsa saźy jara derje poradźiła. W tutych kónčach maja teź jara rjanu pšeńcu a dźěła teź wowsź, mjes tym so je powschitkownje wowsź teź lětsa sajo krótki ł matymi cźeźiłami. Symne wjedro w meji a wulka žuchota w juniju jemu njejstej hojiłe. Powschitkownje drje budźa lětusche žně trochu lěpše, hacź łońske. Wołożenje pak ratarjej w jeho cźeźim wojowanju ześeśa pschinjeźu.

— **Budyški pschekupz w Bayerskej śnjeźożił.** Budyški pschekupz Günther je Žitneje haźu je na puczowanju pola Hofa w Bayerskej ł autom śnjeźożił a je so dyrbjał do tamnischeje thorownje podacź. Jeho rany pak njeźu pschestrašne; wón budźe so tehodła móz hórcy do Budyšina wróćiś.

— **Sakśka krajna lotterija.** Pschi wuternischim cźehnjenju 3. rjadownje 207. sakśeje krajneje lotterije (2. dźeł) padźe dobycźe wo 5000 hr. na cźišku 92825 146596; dobycźe wo 3000 hr. na cźišku 9184 101074; dobyńcze wo 2000 hr. na cźišku 4082 95237 99012 136054 155361; dobyńcze wo 1000 hr. na cźišku 68665 91012 130389 130432 141678 153214.

Započatk šulskeho lěta 1936/37

Kommiśarski wjednik sakśkeho ministerstwa sa ludowe wukubkanje je **jutrownepróśdniny** 1936 we pschewjedźenju statneho porjada ša schulske próźdniny na cźaš wot ńoboty 28. měrza hacź do wutory 14. haprleje, potajkim 18 dnjow, postajiś.

Rozwuczowanje schulskeho lěta 1935/36 žo pjatk 27. měrza 1936 a to hdyž žo po schulskim planje prjedy njeśtónći, pschipołdnju w 12 hodź. sastaji.

Schulerjo a schulerki ludoweje schule, kiž je skónczenjom běžneho schulskeho lěta žwoju schulsku winowatosć dopjelnja, kaž teź schulerjo a schulerki wyschscheje schule, kiž do dopadcza schulskeho samêra 1. haprleje 1936 [illegible] powokańskeho žiwjenja pschestupja, žo ńoboty 21. [illegible] 1936 puschcza.

Schulerjo a schulerki powokańskich schulow, kotrejž swoju winowatosć **powokańskeje schule** na kónzu schulskeho lěta 1935/36 dopjelnja, so w tydźenju wot 15. do 21. měrza 1936 puschcza.

Schulske lěto 1936/37 žo pśedju 15. haprleje 1936 sapocznje.

S **Hornjeho Wujesda.** Dróha ł Wujesda-Wuczkezy na Budyšchin dyrbi so pschepokoćiś, so by so bliśej Hornowazowej (granitowej) skale dalscha możnosć k dźěłu dała. Dokuli hornowaz k wjeczorej dale dohaña a njemóžeše so dróhi dla dale wottwaricś. Pschitkulschne wuschnosće ńu do pschepokoźenja dróhi swolite. S tym je wjele žwójbnym nanam sahkuźa na wjele lět sapóśežena. Pódla teho so njepschesładne kolo w krusche kliśeźowego lěha wotstronk, kotrejž běśe ša wobkhod je trachom.

S **Ńiježe Wšy.** Hdyž bě njedźelu popołdnju wokoło hodźin żelesniśki cźah do Budyšchina nimo nascheje wsy jěł, so na jenym tudomnym polu žitne šnopowzy palićej wocźachu. Pomocniwi wobydlerjo Ńiježe Wšy Scheschowa sa króći cźaš płomjenja shaschachu. Kaž žo sda, ńu ł lokomotiwy létaze schkrě ł horzym wjedrom a ńožnom wušuschene šnopowzy sapalike.

S **Kocźiny** pola Kulowa. So by nowe žito domoj wožwieź mohł, běśe S. staru žkomu ł bróžnje wunožył a ju pśiped njej na wulku hromadu šnožył. Wcźera popołdnju wokoło 5 hodź. hrajachu žebi tu w njepschikomnosći wobsedźerja dźěći w blišcźosći a w žwojej rosmólnosći šapalicku hromadu, kotraž žo hnydom we wulkich płomjenjach paleśe. Hdy by tak spěšnje ponoś k ruzu njebyła, by mohło lohko k wulkemu wohenjej dóńeź.

S **Wojerej.** Saůdźenu njedźelu rano žo wobnjowi wobornika ł Kocźebuza ł autom ł Drježdźańskeje wuchadźejucy „Cźerwjeny thapon“ pśeśes naśe město domoj pśejechu. Nêhdże 100 metrow sady pozdźejše zyhelnicu wóz na kromu dróhi pśewzhi, tři schtomy a dróhowy kamjeń wuwali a potom po brjoh dele jêdźeše, acź jón tokśty schmêrk sadźerża. Mošowy wjednik bê wosa wierhnyk a žebi mošny žylnje śichaše. Jeho žu do tudomneje thorownje dowjesli. Jêdni hoścjo na bulke žboże ł lohkim sranjenjom wotendźechu. S Khodźebuša samokany auto jich a wobschłodźenu wós do Khodźebuša wotwieze.

S **Hamera** pola Běleje Wody. Póndźelu wjeczor pśejechaše pschicźiny dla ł bróžnje ratarja a wojnarja Hendricha Krawza woheń wudyri. Dokeź dla žnjowych dźełow na dworje a žuśodstwje njebê nichtó doma, woheń na pschitwarjenu wojnarńu pschenźe. We krótki žo piza, wschê ratarśke maschiny a grat a skoro schón naporjad we wojnarni šapalichu. S wulkej próšu žo poradźi, ł palazeho twarjenja nêkotre žwinje wuwjedowacź. Hnydom alarmowana wjeśna wobnjowa wozbra spyta, pschitwarjenu hródź a je žkomu kryte twarjenja šwudowjeneje Panachoweje wobnjej wobrócź. Co pak žo ł thêtro žylnje dujazym wêtšinom śujemóžni, sa króći cźaš žo Panachoweje domśe a hospodarśke warjenja ł płomjenjam palachu. Nêhdże 100 metrow ale Panachez statoka bydlazy dźěłacźeŕ Fickich bê spytał, žwój dom, jón ł wodu poliwajo, wukhowacź. S wokolo lêtazymi schkrjemi so teź tuto twarjenje šapali a jenož ł wulkej próźu móžeśche Fickich nêšćto wobstatka wukhowacź. K haschenju bêchu žylkawy ł Lucźa, Delnjeho Wujesda, Wochoš a Krynheleŕ pschijêźe. Hakle hdyž Delnjowujesdźanska motorita žylkawa pocźa dźêłacź, móžeśe so wohnjej ł wuspêchom wobaracź a žo jeho rosschêrjenju sadźewacź. Najcźeśo je Fickich potrjechenу, dokeź nuły dla njeje mohł šamêcźenje pśeśe woheń šapłacźicź. — Wobydlerstwu, kotrejž je wšêmi mozami šapschimowaśe, maja so dźakowacź, so so woheń njeje hišćnśe na wjazu je žkomu kryte statoki, kotrejž w jenaźtim wêtšikowym duźu leźachu, wupschestrêł. Pomocniwi žuśodźa ńu žwójbam, kotrymž je so domśe wotpalilo, hospodu dali.

S **Klêtneho.** Njedźelu 21. julija budźe w evangelskej zyrkwi Boža žkužba ł prêdowanjom (farař Wanka ł Rychwalda). — Wumrêła je w starobje 77 lêt wumêńśarka Hana Janzyna rodź. Schmidtez ł Klêtneho. — Po wulkej žuchocźe je rožka ipêšnje doźrawika a śtej ijwjetscha hižo w popach. Sdźêła je žo teź hižo ł domojwoženjom šapocźało. — Pschichodnu njedźelu wožwjeźi tudyšne mužśke turnaŕśe towaŕstwo žwoje 25lêtne wobstacźe. Dokeź žo teź se Shorjeśkeho a Lubańśkeho wokrježa turnarjo wocźakuja, liźi žo ł wulkim wobdźêlenjom.

Sněhowy list

(Kar — Chat.)

Wojśewimy tu roman pólskeho śpiśaćela Ferdynanda Goetela, roman, kiž wjedźe naš do hórkich puczinow ruskeho Turkestana. Rjek tutoho romana je „bêły śbêžkaŕ“, kiž cźeknywšchi pśed „cźerwjenymi“ žo pśeśes dźiwne wokolonjeśe dostanje do kommunistiskeho ždźělśchenja, hdźež jeho maja ša žwêrneho bolschewika, dóniž pśchi śbêžku domorodnych šapschimowaśe. Ferdinand Goetel wubjerje rybnje charakter a duschowne hnucźe, cźłowjeśtwu powahu niz jenož bêłeho cźêkańa ale teź jeho domorodnych pśecźelow a „cźerwjeneho“ komiśara. Wêśeźe naschi cźitarjo ł wulkim ląśimom budźa cźitacź tutón rgman wo žwojeśkej Rušce!

S **Dolheje Borschcźe.** Nowy wolijowy młyn twari młynk Henczel. Hižo pschichodny mêšaz ma dźêłacź šapocźeźi. Dokeź w naschej wokolinje wolijoweho młyna njeje, žo tuto pschedewšaśe powschitkownje wita.

S **Chojan** pola Hródka. W naschej wśy je žo w nozy ł pjatkej mordaŕśtwo stucźiło. Hacź dotal hišćnśe njeznaty šlôšnik žo w nozy do lêharnje 23lêtneje holzy dobywschći, do holzy ł revolwra dwójzy śtêli. Jena kulka ju do wutrobna a druha do thribjeła trjechi. Holza je žo ł wutšêlomaj hnydom morita. Mordaŕ je mohł njeśpóśnaty cźeknyćź. Polizija ša nim śledźi.

S **Warnsdorfa.** Pschi brjoży Mandawy žu nêhdże 30 zentimetrow dołhu granatu Yzentimetrjoweho kalibra namakali. Namakaŕ je žwoju namakanku polizíji wojsewiś. Granatu, kotraž njeje po wutšêlenju rosbuchła, je najkerje jedyn wojak domoj pschinjeśł a ju nêtko precź cźišnył.

Wusudźenja

§ Porjadne pokhlostanje napoloži žo hižo tši ras pokhlostanemu njeźenjenemu ł Porbynšeje pokhadźanemu 22 lêt staremu Hubertej Heyartzej dla pschiśwojenja hamtšeje mozy a dla wunuśowanja. 4. haprleje 1935 pschiźdże k burej Turôlej w Amtshainersdorfu. Kaž hamtśa wośoba tam wustupowaśe a pschełtschowaśe tam pschistajeneho dźêłacźerja Bôhmu a potom teź bura žameho. Wudawaśe, so pschikhadża wot stronу a wot SS, kotrejž ju jeho ł dwêmaj druhimaj knjeźomaj k njemu pôśłali. Pschi tom hrožeśe ł jatbu a ł pschewjeźenjom do Hohnśteina a cźinjeśe žebi teź po śdaczu śapiś do wjazeje knjiźki. Pschełtschowanje bêśe dlêšchi cźaš trało. Teź dźêłacźeŕku Schmidtowu wopyta a žo pola njeje tohorunja jako SS-muž a prawny šastupjeŕ wudawaśe a je žłubł, so jej bórzy bydlenje wobstara, pschi tom šaźo tak poštupowaśe, kaž by žebi šapiśi cźinił. Heyartz, kotrehož bêchu hižo 6. haprleje šajeli, bu ł 6 mêźazam jastwa šasudźeny; pschepytowańśka jatba žo jemu pschiliźi.

Budyske stawniske powêśće

wuteru 16. julija 1935.

Narodźiła je žo: 12. 7. Kuriej Heinzej Howschikej, twuceŕjej w Barcźe, dźowcźiźka.

Wumrêłej śtej: 15. 7. Marja Hańža Bohumilowa, mandźelśka friśeŕskeho mišchtra we Wjasońy, 44 lêt. — 16. 7. Hana Marja Kalichez, tkalcza, 63 lêt.

Mandźelstwo pschipowêdźichu: 16. 7. Maks Gerhard Mitašch, maschiništi dźêłacźeŕ, a Hańža Margareta Stöbiź, šchwalcza, wobaj w Budyšchinje. — Korla Erich Golda, dźêłaŕśki wrótnik, a Frieda Charlotta Ackermannez, šchatowa šchwalcza, wobaj w Budyšchinje.

Najnowiše z cyłeho świeta

102lêtna žo pschi proześionje wobdźêlíła.

We Walterśdorfje pola Žitawy je 102lêtna Marja Pjechowa žiwa. Wona je njedźiwajo žwoje wyšokeje ńtarosty hišćnśe po cźêle a duchu wurjadnje cźiła a ńtrowa. Njedawno je žo pschi proześionje do Oberpolitz pola Cźêśkeje Lipy wobdźêlíła. Pjechez maćeri žo jara derje lubjeśche, a wjeśeła ńtaroška wotendże prajiźy, so chze žo blišśe lêto wróćiź. Nadźijomnje žo jejne pschecźe dopjelni.

Wulki lêžny woheń pola Torgowa.

Pola Torgowa w rewêrje Grünhauśkeho hajnišťwa žo chójnowy lêž pali. Woheń je žo hižo na wjele kórzow rosschêrił. Wšchê wobnjowe wobory tamnischich śtron a teź ł Liebenwerdawśkeho wokrježa šu pschikhwatałe. Teź wulki kommando dźêłoweje žkužby, kompagnija lêtarjow a techniika nuśowa pomoz woheń šamjeśowacź pytaju. Najśkerje je žo wón ł njekedźbliwoścu puczowarjow šawinował.

Jakožtny njeśkuk bludneho.

Nadobo wobludnywschi žo 50lêtny wobydlek we Moosachu pola Mnichowa ł britwju do žwojeje žony da a ji ńtrašnje schiju śrani. Žona móžeśche hišćnśe do žužbodneje thêźe cźekнуć, tola žo potom bjes wêdomja šwjeśe. Bórzy po tym je wumrêła. Bludny žebi ł tej žamej britwju krť pschêreńny a tehorunja wumrê.

Jêdnacźe wožobow ł autobušom žmjertnje śnjeźożiło.

Autobuš, kiž 21 wožobow ł Antwerpenskeje wokoliny w Belgiskej ł wuléta do Bahrleheriога w Hollandšej šaso domoj wjeśeśe, w Turnhoutu, jako chžyśe žo motorowemu koleśarjej wumwinyć, do kanala šajeźe. Jêdnacźe wožobow, mjes nimi autobušowym wjednik, žiwjenje šłubi. Dźeśacź puczowazych môžacźu žo wutkowacź.

S **hribami žo šajeźdźiźiłej.**

Do khorownje w Krašnej Lipje w połnôžnych Cźechach žu dwê žonje pschiwjeśli, kotrejž ńtej jêdźoźe hriby śjêdźchi cźêśko šhorîłej. Bêśchtej hriby iberažo šchampinony ł podobnymi jara jedowitymi wahelžami šamêniłej, kotrejž žu na duży pschi jêmi ipóznach. Jedźe ńtej na žmjerć khorej.

Schêśej žmjertnych woporow pschi śnjeźożenju hollandšeho lêtadła.

Jako bêśche žo jene hollandśke wobchadne lêtadło njedźelu dopołdnja 1½10 hodź. na Amśterdamśkim lêtaniśchcu wot šemje poštêhnyło, žo wono hnydom na to šwórcźi. Mjes 15 paśažerami 13 njeśranjenych wośa, diwaj Jendźeliźanaj žo morischtaj. S wobškadki žo šchtyrjo mužojo morichu, poślužeŕ wośa njeśranjeny.

Nosthorjazy podawk žarliwośće.

W jenej korcźmje ŕrjedź Amśterdama je žo póndźelu popołdnju krwawny wušťup žarliwośće wotmêł. We Arnheimje bydlazy muž hośpoźy korcźmarja do Amśterdama na wopyt pschitúdże, a ša krótki cźaš hižo k wótremu wurêcźowanju dóńdże. Wopytaŕ potom nadobo revolwer wucźahnywschi wjazy króćź do korcźmarja a jeho hośpoźy śtêli. Taj žo hnydom morwaj ŕwjeśeschtaj. Na to muž žam ł šukku do śpanja mori. Jedyn druhi wopytaŕ korcźmy bu cźêźko śranjeny.

Nowe powodźenja w Chinje.

Powodźenja Žołteje rêki žo pschêzo dale rosschêrjeja. Nêtko je wulka woda teź do pokodnja Hopeiskeje provinzy pódšła. Wjazy dyžli 300 wśow je žo pócźiło. Nêhdże 400 000 Chinešow w pokodźenych stronach je bydło šhubiło.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźêl a přiłopk Marko Smolerć a za nawêźtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a ćišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. VI. 1935 2221. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Wo śnjeźbožeńu w podkopkach we Westfalskej.

Wuhlowa jama „Adolf ł Hansemann“ w Dortmundźe-Mengede, hdźež je ł rosbuchnjenjom pod šemju 14 hórnikow mori a 26 žo śrani. (Weltbild, M.)

Abesynska a citrony

W Lodonje a druhich městach hu w poslednim czasu zitrony tak zadne, so je jich płacźima jara cjucźiwje postupika. Ssu žebi hłowu łamali, swotkel tuta žadnosć na zitronach poprawom pschihdże, doniž sa tym njepschihdechu, so je **wyšoka politika** na tym wina. Italska njeje mjenujuz jenoż swoje šamżne žně na zitronach do Somaliskeje pólskała, ale też w druhich krajach wulke hromady nakupika, kotrež maja so też tam pósłacź. W Somaliskej maja zitrony mjenujuz łacźnych wojakow wotschewicź. Tak so stawa, so italsko-abesynske muczeńy europiskim hospodarjam starosce pschihotuja. Budźemy pak spokojom, hdyż najnowsche kolonialne wobdźełanoscze w cźornym dźelu semje žanych druhich sczěhowkow njesmeja, hacź so so zitrony wo nješto podroża.

j.

Štó ma prawo na namrěwstwo?

W Niazy je wulka a sajimawa swada wo namrěwstwo nastała. Hrabja Stroganow bě swojej žonje, kotraž je rodzena Franzowska, tři miljony rublow w stotych, palaz w Romje, wulku villu a w Eze wobraźy starych mischtrow a podobne rjane wězy sawostajił. Stroganowe samoženje běsche mjenujuz w zaristiskej dobje nětkotre hrabja Stroganow hischcze wuja, wjschka swonka służby, kotrež je so pscheczíwo testamentej powołał a z prawom praji, so ma po ruskim prawje samoženje w žwóbje wostacź a wudowa žmě žebi jenoż pschimérjeny podźěł žadacź. Hrabinka pak so tomu pscheczíwja, tohorunja z prawom, sastupujo stejnischczo, so njesmě po franzowskim prawje nikomu druhemu hacź ji samoženje jeje muża pschipadnyć. Dokelž so tu wo stare zariste prawo jedna, budźe wěz prawnje jara sajimawa. Ssudnik ma mjenujuz rosskudźicź, hacź tuto prawo w pschedležazym padźe dozyka hischcze wobstejí a hacź móże so dźensa hischcze nakazowacź.

j.

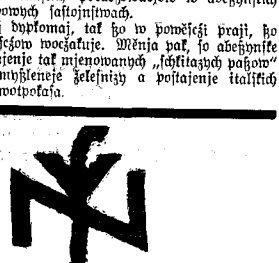
Poslednje powěsće

Štyri žadanja Italskeje

Reuterez powěsćerńa z Genfa powě, so so mjes Jendźelskej, Franzowskej a Italskej dla dospěcza dorozumjenja w italsko-abesynskej swadze dale jedna. Po tejle powěsći je Italska tele schtyri žadanja pschedpokožika:

1. Wuprawnjenje mjesow.
2. Hospodarske pschiwolenja.
3. Twar żelesnizy mjes Eritreu a Somaliskej.
4. Postajenje italskich poradźowarjow w abeźynskich knjeżerstwowych sastojnstwach.

W prěninaj dypkomaj, tak so w powěsći praji, so mało wobdźełnoscow wocakuje. Mjenja pak, so abeźynske knjeżerstwo postajenje tak mjenowanych „schiltazych paźow“ k bokomaj wotmyślenje żelesnizy a postajenje italskich poradźowarjow wotpokasa.

NS-ludowe spomožerstwo

W domach NS-ludoweho spomožerstwa lětša 7000 sakskich macźerjow wocżerstwjenje namaka. S trajnym dohladowanjom jich hrotwoty w NS-ludowym spomožerstwje — też po wocżerstwjenskim pschebywanju — so na tute žony woprawdźite wustrowjenje dweri.

Pokiwy pyskej a pjeru

Spitze des Speeres kónčk hlebje (kopja). Khinezam so křesćanstwo na kónčku hlebjow přinjese (nic: na čole hlebjow), **an der Spitze** na předku Saksowje (M. H.), **auf die Spitze stellen** z kónčkom stajić. Kolumbus so wopraša, štó móże jejo z kónčkom stajić (hubjeńšo: na kónčk (blidaŕ).

spitze Stöcke přiwótřene kije

Sprudel, Strudel kužoł. Woda so z kužołom wari. Quelle žórło

sprungbereit na skok(i) hotowy (lud)

Spur. Der Hund nahm die Diebesspur auf. Pos wuczuli sleď a puści so za paduchom.

spurlos verschwinden, zhubić so bjez sleďa, bjez stopy so přepadnyć. Kniha je so přepadła!

Hospodarski rozhlad

Ssrjedu, 15. julija 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,476	100 pólsk. złotych	46,91
1 jendźelski punt	12,265	100 českosł. krónow	10,34
100 šwajc. frankow	81,19	100 franc. frankow	16,41

Po sdźerżliwosći póslednich dnjow pschedležachu na aktijowych wikach wožera sajo nětkotre kupne pschikazy je strony kupzow, kotrež mějachu sćěhnuć, so kuriy wo ½—1 proz. postupichu. Skrućenja mějachu pschiczinu w njedostatku materiala. Tola běchu powschitkowne wobroty wjetsche hacź pschedwjczerawschim. Powěsće wo postupje mjezynarodnych żelesowych jednanjow a też znamjenja wo bórsomnych wuhlowych jednanjach mózachu so derje wutwarjowacź. Wurunana wobtkodna bilanza sa junij běsche bjes wusnama. Kuliša wosta wožera sdźerżliwa. Też na rentowych wikach běsche wožera žiwischi wobras. Swjetscha mózachu kupzy wo nješto mało postupicź.

Barlinske žitne wulkowiki. Žitne wiki byrdźa so na nowe postajenja najprjedy swuczicź, tak so so wobkhod pohibowasche w měrnych kolijach. Dokelž su młyny hischcze dosć sastarane, móża so ledma k dalschim nakupjam nawabicź. S chłěbowych žitow je mózno, pschenzu w najlěpschich družinach se starych žnjow lohko sameščicź. Nowa rožka ja bórsomne dodacże so tak derje njewotbudże, kaž loni. Swuzitkowane stareje rožki k pizowanju je cźežko. Na mukowych wikach so swjetscha stare kontrakty wotwołaja. Rjana muka s noweje rožki pschihdże kóńz tydzenja na wiki. We wowsu su nětkotre dźěłby bjes wožebitych mumenjenjow na wikach; i nich mózachu so najnusnische potrjeby krycź. Nowoho nałymskeho jecźmjenja je mjele na wikach; žadane a posticzene płacźizny pak su hischcze jara rozdźělene. Nitke naturalne wahi so sterje wotbudu.

Wožera płaczesche w Barlinje zentnar

pschenzy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,80 hr., rožki R 8: 8,25 hr., R 11: 8,40 hr., — jecźmjenja G 7: 7,85 hr., G 9: 8,10 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaczizny po złotej hriwnje.

	16. 7.	15. 7.		16. 7.	15. 7.
Pšenca	212,0	212,0	buny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	172,0	172,0	woka	—	—
jecźmjeń now.	—	—	módre lupiny	11,5-12,2	10,0-11,7
jecźmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	13,7-14,7	13,7-14,7
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosusk	—	—
pšenč. muka	26,45	26.25	lany wosusk	7,65	7,65
ržana muka	23,00	23,00	such. truhanč.	4,77	4,77
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruski	8,75	8,75
ržane „	10,31	10,31	syno, 50 kg		
raps	—	—	ržana słoma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	jecźna „		

Płaczizna za pšenicu za wuplodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaczizna za rožku za wuplodźerja 8: 165.0 11: 168.0
Płaczizna za jecźmjeń za wuplodźerja 7: 157.0 9: 162.0
Płaczizna za wows za wuplodźerja 9: — 13: 167.0

Płaczizny różneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

16. julija 1935 — Płaczizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 157.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	42
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	41
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	38–40
Mjenje picowane wšěch starobow	35–37

Byki: 296.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	41
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	38–40
Špatne	34–37

Jałojcy a kruwy: 1480.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	41–42
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	35–38
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	28–34
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	18–26
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 2611.

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	56–62
Mjenje wukormjene a tajke wol cyca (2.)	50–55
Špatne (3.)	40–48

Wowcy: 3786.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	37–39
Starše wukormjene (6.)	32–35
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	25–31

Swinje: 14948.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1½ lět stare	—
Wukormjene	—
Mjasne	48–50
Špatne	45–48
Rancy a kundrosy	49–50

Radio

Schtwórtk, 18. julija słyschi ho:

Königswusterhausen: Rimo snateho wschědneho programma: 6,15 wjeselý ranschi konzert. 10,55 sa wjeselne žony. 11,30 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wichelakocze. 15,10 sa macźerje. 16 konzert. 18 konzert. 20,10 sabawna hodźina.

Lipsk. Rimo snateho wschědneho programma: 5,50 sa burow. 6,15 ranschi konzert. 11.45 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 17 popołdnischi konzert. 18,30 Pólska po smjerći marschalla Pilsudskeho. 20,10 pjesana hodźina.

Hischcze ważne s dnjoweho programma: Barlin: 20.10 rejwański wječor. Hamburg: 20,10 rejwański wječor. Köln: 20,10 rejwańska hudźba. Stuttgart: 21.15 s operetty „Fledermaus“. Mnichow: 20,30 słyschenja hra „Igna“. Wín: 20 tacźele. Warschawa: 21 orchestrowy konzert. Praha: 19,25 pisany konzert.

Towarstwowski powěstnik.

Khelno. Tow. „Domizna“ ma njedźelu 21. julija wječor we 8 hodź. zhromadźiznu pola Michała Rjećki, korčmarja na dwórnišću w Radworju. Tam poda so rozprawa a wotličenje wo našim lěčnym swjedźenju. Je to zdobom mały wulět a wopyt našeho stareho přećela.

Předsydstwo.

Wotewrjenje wobkhoda

Lubym Serbam a Serbowkam w Budyšinje a na wsach wozjewjamoj, zo smój z wčerawšim dnjom w Budyšinje w leżownosći na **šulskej hasy 10** (zady Měšćanskeho dźiw.) cyle nowu našanu

fotografowarnju

(Lichtbilderwerkstätte) wotewriłoj, w kotrejž wšě do tutoho powołanja słušace dźěła swědomiće wukonjamoj.

Powjetšamoj a předźěłamoj też wšě amaterske dźěła. Wosebje porućamoj so na zhotowjenje wobrazow wosobow, swójbow, nawoženjow a njewěstow, kwasow, towarstwow, towaršnoscow, swjedźenjow atd.

Zepjerajo so na dolholetne praktiske nazhonjenja a naju dźěławosć w prěnim wotrjadnym wobkhodze, wukubłanej też w nowodobnych wučbnych institutach, zaručimoj so za swědomite, wam so spodobace dobre dźěło. Poradźimoj naju kupcam kóždy čas nic jenoż derje, ale hłownje, kak so wuspěšnje dźěła. Naju po nowodobnych žadanjach připrawjena fotografowarnja je też njedźelu wotewrjena. A hdyž naju na wsy přejeće, za kwasy a při druhich składnoscach, napišće namaj kharthu, rad k Wam přińdźemoj.

Wo přećelnu poopjeru swojeho młodeho předewzaća prosytaj

Ewald Siebecke a Heinz Lenk, fotografaj

Z najwjetšej spěšnosću

roznošuja roznošerjo kóždy dźeń naše Serbske Nowiny, zo byšce je móhli w prawym času čitać. Kak pak by so naš roznošeŕ wjeselił, hdy byšce jemu noweho čitarja mjenowali abo prajił, štó by chcył snadź hišće „Serbske Nowiny“ čitać! Kóždy Serb pomha nam jenički dźenik sylnić!

Autobusowe woscbite jěchy wot Muzeja. Jězbne wjednistwo a wodźenje: pućowanski marśał wuj Rico.

Štwórtk, 18. julija, wječor we 8 hodźinach, jězba płaći 1,50 hr.
na reje do Jurjow. kunjel we Wjazowcy.
Pjatk, 19. julija, rano we 8 hodźinach, jězba płaći 4,— hr.
Saksha Šwica.
(přez Nowe město, Hohnstein, Brand, Serpentine, Bastaj, Dźěrowy młyn [Lochmühle], Drježdźany).

Zamołwjenja zapodajće na cigarowy wobkhod **Friedr. Rothe w Budyšinje na Kěžorskej drózy**, telefon 3531.

Sléborny blysk ● přiwóz ● Sléborny blysk

Měšćanski omnibus

Stwórtk, 18. julija, do Flinsbergskich kupjel (přez dolnu zawjer Goldentraum a Markliasa) Wotjědże we 7 hodź. wot Měšćanskeje zahrody. Płaći 4,75 hr.

Pjatk, 19. jul., k Hohwaldskej korčmje. Wotjědże 13.30 hodźin wot Měšćanskeje zahrody. Płaći 1,40 hr.

Zamołwjenja zapodajće na jězbny personal Měšćanskich omnibusow, telefon 2138! Pak na wudawarnju Serbskich Nowin.

My Łužiscy Serbja

přinoški k zeznaću serbskeho ludstwa, němscy pisana, z nastawkami O. Widaza, B. Krawca, Nawki a J. Skala. — Płaći jenoż 50 pjenjezkow

Serbska kniharnja w Budyšinje

Kupuju złoto, slěbro, platin stare pjenjezy, bronikowe pjenjezy
MERSIOVSKY w Budyšinje Pólske nam. 5

Kóždy Serb
čita też w lěče swoje „Serbske Nowiny“

Boschowe autowe baterije
A hert Lehner
w Budyšinje na Drježdźanskej drózy 18. Telefon 3311

Hadźicy (Schläuche) we wšěch wuwjedźenjach a za wšu potrjebu, hadźicy za wodu, hadźicy za khłódźaki awtow hadźicy za sćišćany powětr, hadźicy za plun, autog. hadźicy, spiralne hadźicy atd. stajnje na składźe

A. Kurio. na Kamjentnej hasy 9, telefon 2725, wulkowikowanje z technizkimi wolijemi a tukami, z techn. potrjebu. wěcami

Přiloha k čisłu 164

SERBSKE NOWINY

Srjedu 17. julija 1935

Ze šewcownje k swětowej sławje

Hižo huščišco sće w našim žerbšim dźeniku wulkotne bajki žwětłławneho danšeho bajtarja a basnika Andersena čitali, kotrež je nam wuštojne pjero do žerbšćeńcy pšekložiło. Tuž budźe zyle wěsće sajtowaćej, hdyž so tu jónu jeho žiwjenje poda.

W šewcowowni małeho měšćaćka Odense, kotrež je po Odinu tak pomjenowane, w haprlejskich dnjach lěta 1805 pšeni ras nješto žiwe we wulkim kožu schkšeżejše. Młody nan pódła žedžo wótśe ſ knihi čitałasche. „Chźesch drje ty spaćz abo mérnje pschipoštuchaćz?“ wón małemu žynkej pschiwoła, kotryž žo na žwoje waschnje šabawjesche. Ale dźeśaćko nochzyšche pschipoštuchaćz. Nan nimale sadwělowany knihu šaćini a spyta žebi na druhe waschnje měr wunuwaćz.

Někotre dny posdźišco młodeho šemcźanka w zyrkwi wulschćichu. „Tźn hólćźt dźe runja kočźay kjawćźi“, łudźo ménjachu, „donjesće jeho domoj, waschoho Hanża Krystiana Andersena, žnadź budźe wón jónu wulki ludowy rěčnik.“ A hudy pschimuńny, kotryž jako kmótr pódła stejesche, pkakazu maćz pokojejo rjeky: „Cźim wótšišcho wón jako dźećźo schkrěćźi, cźim rjeńšcho budźe śpěwaćz, budźe-li starschi.“

W małej schewzowni, w kotrejž žo narodźi, Krystian Andersen też pršnje lěta swojeho žiwjenja pschećźini. Pschećźo hišćcźe tu wulke kožo stejesche, kotrež bě nan žam sćěłłik, a sa kotrež bě driewo naložił, kotrež bě krótko pryedy kaschćź šodnoho hrabje Trampe njeśło. Cźorne płachtowe poćehnjenje na deskach hišćcźe i a to dopominasche. Ale hewak běsche w małej měitnoskźi wschitko dobreje myśle. Tu schewćki grat na niśim blidku leżesche, a pschi kožu tak hrólbneho pokhoda mała spanska ławka stejesche, w kotrejž Krystian žwoje prěnje žony žonjesche. Sćěny běchu polne ſ wjeśeknmi wobrazami, a nad dźeśanišim blidkom polza ſ hnihemi wiśasche pschipódła mała kuchinja žo ſ dźiwjećźom cźišćych talerjow a žudobjow žnećźejesche. A schtóž cźinjsche tam ſ pomozu rěbła na kubju saléśćz. tón możesche w tśešnej wulitjawje tak rěkaźy paradis wuhladaćz. Kuchińske sela kraśne twětki tam roscźechu. To běsche šahrodka Andersenej maćerje, a w jeho bajzy „Sněhowa kralowna“ móžemy hišćcźe dźenża cźitaćz, kajka je šahrodka bnła.

Mały Hanž Krystian běsche jenicźke dźećźo. Bywa, je trochu šapjelchowany a pokasa-li žo jónu njeśćźepny, potom maćz husto rjekny: „Krystano, hladaj žo, masch žo kaž dźećźo hrabje, mi žo ša moje dźećźaze lěta tak derje njeńdźesche. Starschi mje na dróhu wuhnachu, so bych prožnyła, a hdyž to njemóžach, zolićźi dźeśt pod mośtom žedžo płakach.“ Mały Khrystan tute žłowa maćerje jenje njeje šabył. W bajtomaj „Šabžnjer“ a „Huśleć“ so ſ Andersenej maćerju šašo šetkamy. Nan běsche pak muž, kotryž rady cźitasche. Mały Khrystan wschitke stawiźny ſ „Tyšaz a jenej nozu“ wot njeho žłyschesche, a na njedźelach žebi wón make tlankowe dźiwadło natwari. Běsche njesbožowny cźłowjek a by rady studował, ale pjenjesy pobrachowachu a tak dyrbjesche wukńucź, kak žo cźrije pódušcźuja. Njedźelu by nan ſ małym rady do lěsa schoł, njerěcźesche pak wjele, ale běsche zyle do žwojich myślow šanurjeny. Ale jónu sa lěto, hdyž meja do kraja šacźahny, žo jimaj maćz pschidruźi. Wowka wschódnje do domu pschikhadźesche, hdyž tej jenož na někotre wokomiki. Wona husto šdychowasche a wjele wo žwojej wowaj powědasche, kotraž je bohata šemjanska knjeni w němskim měśe Kasselu była, so je dom a starschich wopuschćiła a žo na dźiwadźelnika wudała.

Hdyž běsche Krystian Andersen tśi lěta, wón pschebytk Schpanczanow w Fühne nawědźi. Widźesche brunych wojakow w pišanych uniformach na dróhach, widźesche, kak w starej, nimale rospadanej zyrkwi na žłomje spachu. A jónu jeho schpanitki

noż pśed wóczinjenym woknom schwjerc̀ zyrčejesche. Nano dźiwśe mały žwojeho nana budźićz, ale macz rjekny: „Je morwy. Njetrjebasch jeho wjazy wołacz. Lodowa knjeżna je žrěbi po njeho pśiśišła.“ A też s tutoho krudneho podawka w žiwjenju dźěśeja je posdźišo bajka nastała.

Hdyž běše Krystan starši, dyrbješe krawśtwo nawukнyc̀, wón pak dźiwśe do Kopenhagena, kotryž měješe tehdy sa najwjetšie měšto žwěta. „Schto tam dźejesch?“ žo macz praješeše. „Chcu žrěbi žłamu dobyc̀,“ Krystan rjekny. To macz někotru žnlu pśehla a wjele žałośćeše, skónčnje pak tola do toho swoji. Najprjedy pak hišće mudrej žonje pśinjc̀ da, kotraž dyrbješe s tkartow a kofeja Krystanowy pśichodny wóźud wěšcyc̀. A stara porš do kofeja tykny, dźeržeše jón potom horje a dźeše: „Maš̀ch žyn budźe žo jónu s wulkim muzom stacz̀ a jemu k cześći budźa jónu wšitke domy, dróhi a namešna Odensa žwjatočnje wobswětlene.“ Tuto „wěšćenje“ dyrbješe žo dopjelnic̀. 6. dezembra 1867 bě Odense pśi skladnosći pomjenowanja Andersena za cześtneho měšćana žwjatočnje wobžwětleny.

Postillon dujo pśed wrotami steješe. Krystan jako žlepy pažaźer do Kopenhagena jědźeše. Dźeśacy toleŕ měješe w kapsy, pśenezowaše w makej korcžmje, woblec̀e žo najazra lepši wobleḱ a poda žo k dźiwadźelenju, to by ji pcheporuczaju list pśenosdał. Pśedy hacz sajwoni, pśed durjemi na kolenje padnywšy žwojeho Boha prosheše, so by tu tola pomoz a sćit namakał. W tutym wokomiku žłužobna s khoschom po ikhodźe horje pśichódźe, dyrbješe žo trochu žmjerc̀ a młodemu muźej schilling dari. Hdyž Khrystana stónčnje ke knjeni puschćichu, žo wupokaja, so wona tamneho, wot kotrehož poruczaju list pokhadźeše, dozyka njesnaješe. Khrystan spěwaše a ji nješćo pichednješe, ale spodźiwne pohibу młodeho muža wuskutkowachu, so měješe jeho wona sa bludneho a hladaše, tak mokła jeho najrucźišcho saso wotbyc̀. Nasajtra žo wón k direktorej dźiwadła poda. Tón žrěbi jeho wobhladajo rjekny, so je sa dźiwadło pśiche njenahladny a žuchi. „Ach“, Khrystan snapśeharjiwi: „hdyž mje też jenož se 100 tolerjemi pśihitajśe, potom hižo chcu žo wukonmicz̀.“ Direktor pak njepśichitupny wośta a rjekny, so może jenož cźłowjekow trjebacz̀, kotriž žu dołcz̀ sdźełani.

Traješe dołho, hacz Andersen w Kopenhagenu pśeczełow namaka, kotriž žo wo njeho starachu. Nadźiju, so potajkim hišće k dźiwadłu pśichódźe, bě spuchćił. Ale bažnik Holberg žo sa njeho zajimowaše, a po nječim žo někotri ludźo namakachu, kotriž jeźo skromnje podpjerachu. Wón pilnje wukњeše a studowaše. Bórzy měješe telko žrědkow, so możeše do Němskeje puczowacz̀. Pobuwšchi w Lübecku, Hamburgu a Szmoliach pśichódźe do Drjezdźan, w Barlinje žo potom s bažnikom Chamišsom sešna. Chamišso jemu pśeczel sa zyłe žiwjenje wośta.

W lěcze 1834 žo Anderen do Danšteje wróćiwšchi w makej komoorzy pod šćehu pśeni dźeł knihi „Sbažnjeł“ napiša, dosta sa to mały honorar a poczinaše snaty bycz̀. Ale tak ruce hacz kóž s cźopłym naletnim słónczkom spěwacz̀ sapocza a w lěcu žo prènje žiwjenje pokasowaše, potom jeho s mozu won cźehnješe, lěto wot léta hacz na kónz žiwjenja. Pśeczupucźowa zyłu Europu. Na tutych puczowanjach mazišu a myślicźił sa žwoje bajśi nahromadźi, kotreż potom doma wobdźěła. Huśto běchu tute puczowanja wicźeżne cźahi njekrónowanehо knježićela. Na fózdym mešnje, hdźejkuli pśichódźe, a nimale wšchódnje jemu žwjedźeń wuhotowachu. Róże a kwětki jemu do wosa mjetaja, hdźeż jeho sesnaja. We Weimaru žo s Lišztom se na, w Eisenachu s Fryzom Reuterom, w Lipsku s Robertom Schumannom, a wośebite pśeczełstwo žo je Charlesom Dickensom wuwi. W Zürichu tehdy wuhnatemu Wagnerej napśeczo žędźeše a bě napjelnjeny je žnlynym saczišćezom, kotryž wulki hudźbnik na njeho cźinješe. Zadyn bažnik njeje tak husto s wjerchami Europy sa blidom žędźał, kaž tamny žyn schewja s Odensejа. Tako dźěcźo won Napoleonowe khorhoje smahowacz̀ widźeše, a muźej bě potom spožcźene, sjednoczenje Němskeje doczakacź. Na mikym létnim dnju léta 1875, hdyž je žo runje hakle rozbudźił, žebi žłamžny domcźk natwarił, jeho žmjerc̀ do žwojeju rukowa — mila žmjerc̀, kotruž je tak husto we žwojich bajkach wopisował. Danke pśichiłkowo praji: „W klinje khudeje žony husto bohate dźěcźo wotpocźuje.“ Hanš Krystan Andersen běše jene s najbohatšich, kotreż je žo na tutym žwěcze narodźiło.

j.

Pśilopk

Wobšćerne sakroczenje pśicźeczіwo lěknym schłódnikam.

Barlinska schkitaza policija je sańdźenu njedźelu, kiž běše pśed rjanym wjedrje dźeń žylneho wulětnego wobkhada, wujźika, so by prèni krócź wobšćerne pśicźeczіwo lěknym schłódnikam sakroczіła, kiž njedźiwajuc̀ wschego warnowanja a napominanja w skótnej lokhmyślnosći wobstali lěża a s tym hódne ludowe samoženje wohrožuja. Policija a lěžaścy sastojnizy dyrbjachu w nimale 300 padach sakroczіcź. Na prènim městnje so wschitcy wulětnizy swješćichu, kotriž sakas kurjenja w lěžu njewobkedźbowachu. Tola też tajzy so napiżnachu, kotriž žwoje jědne kola do schkitannych lěžnych wotdźelow stajachu, kotriž se žwojimi autami na sakasane waschnje stejo wostachu, bjes dowolnosće wudźachu, na sakasanych městnach žwoje stany stejachu, a stónczinje też tajzy, kotriž papjerowe wotpadki njedźěłbliwje prez̀ mjetachu.

Se šapałkami hrajkaze dźěcźi wulki woheń šawinowake.

S Brandtez̀ wikowańze s pizowadkami w Halli žobotu wokoło 8 hodźin wjeczor woheń wudyri, kotryž žo bórzy na žužodny skład bleschow kišlika wupischeše. Wschě wohnjowe wobory města Halle skoku na hašchenje pschihtowatachu. Njepschestawajuc̀ kišlikowe blesche rozbuchachu a wulke kruchi twarjenjowych rospadankow žo někotre sta metrow daloko wjerhachu. — Na leżownosći wikowańze s pizowadkami běchu dźěcźi se šapałkami hrajkaje wós žłomy šapalile. Woheń žo na dwaj druhaj wobsy wupschestrě a cźónczinje na składownju kišlikowych bleschow pschestoczі. Te s wulkim wrješkanjom rosbuchachu a wokoło lětajo hašcheŕke dźěła jara poczežachu. Wohnjowe wobory žu na wulke šdoźo skład někotrych zentnarjow karbida złomjenjam wobroże. Runje tak žo poradźi, s blischcze žudy benzina wotstronicź.

Wošeżowy cźah żelesništeju dźěłaczerjow žmjertnje rischeiek.

Póndźelu rano je žo na żelesnizy mjes Ohlawu a Wróćłkawjom njedaloko Ohlawskeho dwórnischcźa njesbožo stako. Schtyrjo dźěłaczerjo twarsku potrjebu na městno njeśechu, hdźeż měješe žo żelesniza swupornjedźeć. Po pschedpisźmje po lěwych kolijach dźěchu. Mjes tym so jich tworowy cźah pschejcźěchny, žo wot Wróćłkawja wošobowy cźah bližeše. Lokomotivnik hwidźeše, też poitajeni strażerjo dźěłaczerjow warnowachu. Dwaj dźěłaczerjej móžeschtaj na stronu skocźiwschi žo wukhowacz̀. Jeju towaršchow Dèrschku s Maschkec̀ Jeńkej w Ohlawskim wotrjeżu a Albinskeho s Hornjeje Schlesyskeje, kotraž signale njeběschtaj žkyschatoj, cźah shrabny a mori.

Tyfus też w Streży.

Nimo mnohich zkhorjenjow na tyfus w Romje je też w italskim měsece Strežу tójschto ludźi na tutu straschnu thorosć sthoriko. Khorosć je pśiches 100 wošobow nadpadła, někotre wošoby žu hižo wumrěle. Pschicźina zkhorjenjow žo w njedožahazym sterilisowanju mloka pyta.

Najhorzyschi dźeń w Jendźelskej.

Sańdźena njedźela běše lětha najhorzyschi dźeń sa Jendźelsku. W Londonje w khłódku 32 stopjenkow cźeploty po Celsiju namerichu. S městnami běšche hischcze horzyscho. Horza žolma je žebi někotre žmjerne wopory žadała. Pschi kupanju žu žo też někotri ludźo tepili. W Hullu je žo wulki drjewowy sklad zapalił, najskórje je woheń i horzotu nastał.

Srożenja mjes burowkami a policiju w Irskej.

W irskim měśtaczku Jermon je pjatk wjeczor k rozhorjazym wustupam dóschło, hdźeż žo wjele sebranego žotu na pschedań poskicźeše. Sta žonow a młodych holjow, swjetscha dźowti wokolnych farmarjow a z druhich kónczin Corkskeho rabinstwa, do města pschicźeżechu a žo k barakam podachu, hdźeż měješe žo žtót pschedawacz̀. Wone thorhoje s wužadazymi napjšmami žobu njeżechu. Dotho njetraješe, a dóńdże k cźežkim srażenjam burowkow s zivilnej gardu, irskej statnej policiju. Tu žo woprawdźita pschimanża wuwi. Po dołhim wojowanju policija 7 młodych holzow saja. Jenu wobdźělnizu dyrbjachu do khorownje donjesć. Sajate holzy pak bórzy saso puschćichu a poriad žo saso poitaji. Kuježerstwo běšche złót sebrało, dokelž farmarjo njeběchu žwoje dawki saplacźili.

Njesbožowny dźeń sa japanske lětadstwo.

Japanske wojerske lětadstwo je žo s dwěmaj cźežkimaj njesbožomaj potrjedziło. Pola lětadła, w kotrymž rosfajowaŕ wojerskich lětarjow w Tokiu, wyschł Tanaka, žędźeše, žo motor wobschkodźi, so žo lětadło swróćzi. Roskasowaŕ a lětadłowy wjednik, leutnant Otaschio, so sarafschtaj. — Pola kupy Sikoku žo druhe lětadło swróćzi. Pschi tutym njesbožu je roskasowaŕ lětadłoweje łódźe Akadi, korvettowy kapitan Jamada, zjiwjenje zhubił.

S rosbuchnjenjom žo 74 hórnikow w podkopkach sawrjeło.

We wuhlowych podkopkach w Fukuoka w Japanskej je žo njedźelu cźežke rosbuchnjenje stało. Podźeńschi thód je 74 muźemi žo ztłóczі. Wukhowańschi kommando, kiž žo hnydom do samy poda, je žo k 14 dźěłaczerjam pschebědźił. Mjes nimi wukhowarjo hižo tśioch morwych nadeńdźechu. Schesćoch straschnje sajedoczenych a wopalenych do thorownje dowjesechu. Podkopkowe sarjadnistwo měješe mało nadźije, so zbytnych dźěłaczerjow hischcze žiwych nadeńdu.

Lynchowaza justiza w Amerizy.

W Kolumbuju w Sjednoczenych statach połnózneje Ameriki žu póndźelu młodeju cźornuchow lynchowali, kotraž staj pjeca pytałoj, dwě běłej žonje wumorowacz̀. Cźornuchow běchu sajeli. So byschtej žo pśed roshorjenym běłym wobhdźeŕstwom schtitałoj, dźiwśe jeju policija skradu do Oberdernskeho jastwa dowjesć. Lud pak jeju policistam wutorže a jeju sady jeneje zyrkwje na schtom powěšny.

Sport sańdźeneje njedźele, 14. julija.

Horni wobras na lewej stronje: Wotjězd na jězbu „wo wulke myto Belgiskeje“, kiž Carraciola na Merzedes-wosu dobу. — Spody: Wobras wo wulkim němskim mycze na motorske kola pola Hohnsteina-Ernsthala. Lewy na DKW, sćowda Sunxquist na Hosqvarna a poldźišo dobyczer Guthrie s Jerseja na Norlonje w tutym horjedźe žo prènjej jězbje jědu. — Horjeka na prawej stronje: W jěchanju wo „Barlinske wulke myto“ w Dodpegarten: doby Schlenderhanki „Sturmvogel“ boj Rintenom. — Sdźeńa: Dobycze we Frankfurtskim letadłowym wjeźełowanju, kiž Barlinske swjatkowe mużstwo nad jendźelskej universitu Cambridge dobu. — Spody: Podawk s wulkeho 100-kilometrowskeho wujeżdźowanja wo „wulke němske myto“ na Barlinskej olympijskej wujeżdźowarni. (Weltbild 1, Wide World 2, Presse-Bild 3. 2. M.).

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaś, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a bosćenčarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 165 | Budyšin — Štwórtk 18. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Francowske knježerstwo lutuje na statnych wudawkach

Franzowska knježerstwowa rada běšche žo wutoru wječor wot 9 hodź. hač do poknoży w swonkownym ministerstwje składowała, so by sakońe wukazy pschihotowała. W poknoży žo na to pod pschedsydlstwom presidenta republiki ministerska rada sejdźe. Sćrjedu rano w 2 hodź. žo z hamtskej dźelenku wosjewi, so je knježerstwo we sakońskich pschedlohach dowiroda. Tu žo dozyła wo 28 wukasow jedna, z kotrymiž ma žo 10 miljardow 959 milionow frankow wulutowaś.

Lutowanja žo takle rozdźeleja: 7063 milijonow w statnym hospodarstwje, 195 milijonow pola amortizazijskeje pokładnje, 1385 milijonow w hospodarstwje gmejnskich zwjazkow a 2316 milijonow pola železnizow. W lutowańskich wukasach žo wulutowanje wo 10 proz. pschi wschitkich statnych wudawkach, pschi wudawkach gmejnskich zwjazkow, kolonijow, towarstwow z konzesijenti a pschi zjawnych słužbach. Tola pschikrośenja žo na podpjeranje njesamóstatnjerjowo a na wudawki za spomožerstwo njepśeśahuja, tehorunja niz na hižo skasane podawanja a dźela.

Mjezy sastojnikow a pschistajenjow niže 8000 frankow žo wo 3 proz. pschikrośa, mjezy wot 800000 hač 10000 frankow wo 5 proz. a mjezy wyšce 10 000 frankow wo 10 proz. So by ko zyle wobydlerstwo na wopory k lěpšenu stata wobdźeliło, so z někotrymi wukasami postaja, so ma ko powschitkownu dokhodny dawk wo 50 proz. powjeršćiś, jeli dokhody létnje wjazy hač 80 000 frankow wuśinjeja. Dawki za mobilne hódnośe žo wot 17 na 24 proz. powyšśa. Pola dobytkow wójnskich podawaśelow je žo wotmyślило, tute wo 25 proz. smjeršćiśo.

S někotrymi wukasami žo napołožene wopory z powschitkownym pomjeršćenjom wudawkow za sežiwjenje a se wschelakimi hospodarskimi naprawami wurunaju. Tak ma žo płaćišna za milinu a płun wo 5 proz. sniźiś, za industrijowe wuhlo wo 5—10 proz. Płaćišny za pschikupne hnoje žo wo 5 proz. sniža. Khleb žo 18. julija wo 10 zentimow (1,6 pj.) za kilogramm potuńši. Wobydlerski a wobkhodny podružny pjenjes niže 10 000 frankow létneho wotnajeńskeho pjenjesa ko tehorunja wo 10 proz. sniži. Wobkhedźerjam khěžow žo pschi płaćenju hypothekoweje danje wołożenja pschiswolichu. Pschirażki za wjelebźećne žywobyły žu žo wo 3 proz. powyšśe. Słónečnje hišćeze wołożenja sastupja, so bychu žo we wukraju samjerśnjene pjenjesy za kredity za wuwos wuswobodźe.

*

Sćrjedu rano běšche jenož někotrym nowinam móžno, žwoje stejišćeńcžo ke knježerstwowym wukasam rozpiśaś. „Petit Parisien" pišše, so žu žo wudawki za sežiwjenje w někotrych tónčinach Franzowskeje wot léta 1930 hač do 30 proz. pomjeršćiśe. Potajkim maju cźi, kotśi žo wot stata žiwja, pschezo hišćeze lěpše dokhody hač psched 5 létami. Nětučišći knježerstwowy wustrowjazy skutk je po rosprawje tutych nowin pschezo hišćeze lěpši hač inflazija, dokelž žu nětko sajo wobkhodne jednarja na dołhi cźaś móžne.

Kommunistojo a sozialistojo lud pschećiwo knježerstwu schćuwaju. Sozialistiske nowiny „Populaire" pišaju, so Lavalowe knježerstwo pschećiwo narodej stej. Wone knježerstwowe naprawy desłazije najwótrišcho sajudźuja. Wone pjeza swěśeju, so žo kapitalej pschemako woporow nakładuje.

„Radšo wojować, hač so podćisnyć"

S Parisa žo powě, so je žo abeźynski wotpósłanc pola Swjatka ludow Hawariat wótrje pschećiwo protektoratej nad Abeźynskej wuprajił. Sastupjerjej powěśćerjow „United Preß" wón rjekny, so „poslednje žywobdne afrikanske kěžorstwo" **jenoż njeježepi, so žo z njeho mandat abo protektorat sejmi.** „Dyrbjako-li žo abeźynskemu knježerstwu pak pschi radźinym składowanju 25. julija pak pschi druhej składnosći namjetowaś, so by žo k wotwobroćenju wójny pod mandat abo protektorat podało, bóše Haile Selassijowe knježerstwo jenož z jaznym „ně" wotmolwił." Abeźynski lud njeje smjerjeny ani swólnivy žo pod nadknježerstwo někajkeho europskeho stata, pschede wschim niž Italskeje, podaś.

Jeli so by Italska chyzła tutu swadu z wójnu rozrisaś, kotrejež wotwobroćenja žop schezo hišćeze nadźijamy, budże to wójna, kotruž hač k wukrwawjenju powjedźenym, pschetož žadyn Abeźynjan žo ženje italskemu knježerstwu njepodćisnje. Město so by kwaklu zuseho knježerstwa na žo wsak, wón radšeho žywoje žiwjenje wostaji. Wyšlu žebi, so **3700 lět stare stawizny Abeźynskeje** luboscź k žywobdźe a sćežnje njewotwitwnosći dopokasuje. Jeli so by žo Italcanam z jich nowoczažnymi bronjemi, z tankami a ježdźacymi plunami poradźiło, nasch kraj dobyś, potom to hišćeze dawno njerěka, so žo abeźynski lud italskemu knježerstwu podćiśnje, pschetož potom budża cźi, kiž žiwi wostanu, hišćeze wojowaś, doniž też woni njepadnu."

Mussolini chce do Rańseje Afriki pućować

Po spuschćeńnych powěsćach chže žo italski statny schef, pryedy hač žo wojowanja w Abeźynskej sapoczńu, wožobinsźy w létadle do Eritrejskeje a Somalskeje podaś, so by tam shromadźene italske wójsko hišćeze raz wobgladał. Mussolini chže žwoje létadło sam wodźiś. Wón chže po dotalnych planach sapoczaś septembra, jeli pak wožebite wobstejnosće sastupja, hižo pryedy do Rańskeje Afriki lećeś.

Tutón Mussolinijowy plan žmě žo jako jeho wotmolwa na wuprajenje abeźynskeho kěžora wohladowaś, kiž chže žwojich wojakow wožobinsźy do bitwy wjesć, je-li k wójnje z Italskej dóńdźe. To je njes abeźynskimi wojakami njeběrne wójnske sahorjenje słuchiło. Se žwojim wotmyślenym leśenjom do Rańskeje Afriki Mussolini kolonije druhi króć po nastupjenju faschistiskeje mozy wopyta.

Italska 300 bombowych létadłow do Rańseje Afriki póscele

Nimo 24 létadłow, kotrež žu žo wutoru z Neapla do italskich kolonijow wotwjesće, chže Italska w bliščim cźasu 300 bombowych létadłow do Eritrejskeje a Somalskeje pósłaś. Myšla žebi, so general Valle, kiž je statny sekretar w italskim létarstwowym ministerstwje a kiž pschi wotjěźdźe létadłow w Neaplu rjekny, so žam kommando nad tutymi 200 bombowymi létadłami pschewześe, budże też nade wschěmi wojerskimi létadłami w italskej Rańskej Afriki roskasowaś.

Mussolini japanskeho pósłanca přijał

Romska powěsćerjna Stefani wosjewja, so je Mussolini wutoru japanskeho pósłanca w Romje pschijał. Tutón je Mussolinijej po poruczńosći žwojeho knježerstwa wosjewił, so Japanska nima žaneho wotpohlada, so by na někajke wosćinje do italsko-abeźynskeje swady sapschimnyła. **Japanska pjecza nima žanych politiskich zajimow w Abeźynskej.**

Avenol pola Lavala

Generalny sekretar Swjatka ludow je žrjedu z francowskim swonkownym ministrom Lavalom w Parisu jednał. Kaž žo powě, staj žo wonaj pjeczа wo italsko-abeźynskej swadze a wo swołanju rady Swjatka ludow na 25. julija, kiž budże žo je swadu saběrać, rosrěčowakoj.

Stahlhelmowe měsne skupiny so rozpuśćile

Němski bohot w Braunschweigskej a Anhaltskej Loeper je wschitke stahlhelmowe měsne skupiny Dessawsko-Köthenskeho wokrjeza rospuśiśejśt, dokelž žu žo jeho naprawam pschećiwjiwake.

Wjednik Braunschweig wopytał

Zyle njenadźity wutoru wječor wjednik a němski kanzler do Braunschweigskeje pschijědže. Sćrjedu rano běšche žo powěsć wo jeho pschitomnosći špěšnje po zyłym měsće rosnjesła. Wobydlerjo žwoje město ruče z khorhojemi wupyšchichu. Policija, SA a SS mějachu hnydom wot ranja wulku prózu, so bychu saharjene wobydlerstwo pschi sawjerach sdźerźałe. Jako wjednik a němski kanzler dopołdnja ½11 hodź. Burśowy hotel wopuśćeźi, jemu žuły z wyškanjom holdowachu. Wušł wjednika hač na Hrodowe naměšto pschewodźeśe, hdźež je žwojim pschewodom nimo cźestneho wotrjada SS-wjednińskeje šchule kročeśe.

Potom žo wjednik do wulkozyrkwje poda, hdźež je žo row wulkeho delnjosakskeho wójwody Hendricha Lawa wotkryk. Mjeńo wjednik někotre mjeńšchiny pschi rowje pschebywaśe. Na to ministerski president Klagges wjednika witaśe.

Pschi wobhladanju Braunschweigskeje wulkozyrkwje a hroda wjednik po próstwje ministerskeho presidenta Glaggesa braunschweigskemu statnemu knježerstwu poruczi, so by rowinschćejo Hendricha Lawa dako sajo wuprawiło.

*

S Braunschweiga pschijěwschi je wjednik žrjedu popołdnju Kyffhäuserski pomnik wopytał. Pschi jeho jěźbje po Ssmólnych horach jemu wobydlerstwo wschudźe holdowaśe.

Dźesać lět „Mein Kampf"

Němski radio dźensa schtwórtk wječor w 7 hodź. pod hesłom „Wjednikowe słowo, 10 lět Hitleroweje knihi „Mein Kampf" zjawnosći pschepoda. K sawodej staraj wojowańskaj a stroninaj towarschej, stajnj wjednikowy pschewodnik, SS-brigadowy wjednik Schaub a měšćanski rada Maurize wo žwojich dopomnjenjach na kwjerdźišnowu jatbu powědataj, w kotrejž staj z Adolfom Hitlerom w Landsbergu nad Lechom pschebywałoj.

Wo přisłušenju zastojnikow k ložam

Němski a pruski minister snutskownych należnosćow je němskim bohatam, krajnym knježerstwam a wschitkim pruskim wyšnosćam wukas pósłał, so ma hač do 1. septembra tójdy zastojnik pod žwojej słužbnej pschiwahu wosjewiś, hač ložam žwobodnych murjerjow, druhim ložam abo ložam podobnym organizazijam a jich narunańskim organizazijam pschiwłuschaś abo hač je jim pschiwłuschaś. Tuto wosjewjenje ma žo personalnym aktam pschipotkaś. Wot sastojnikow, kotśi maju žo nowi pschistajiś, maju žo psched pschistajenjom kamžne wosjewjenja žadaś. Minister wosjewja, so je sastojnitskich wosjewjenjow sćežkowki w tu khwilu njenastanu.

1,37 hr. na dźeń kwartěrskeho zastaranja

Němski wójnski minister je sa cźaj wot 1. julija žem hač na dalše sarunanje za podawanje kwartěra a sastaranje z jědźu a piczom na 1,37 hriwnow na dźeń postajił. Nimo teho wojak 20 pj. kwartěrskeho pjenjesa na dźeń dostanje.

Jendźelscy fronticy wojowarjo Kyffhäuserski zwjazk wopytali

Wutoru dopołdnja jendźelšzy frontiśy wojowarjo Kyffhäuserski swjazk wopytachu. Wjednik Kyffhäuserskeho swjazka, wyšcki na wušł. Reinhard, wožrjedź žwojich hodnobdźełacźerjow w shromadźeńskej sali swjazkoweho doma jako sastupjerjow jendźelskeje delegazije majora Fetherstona-Godleya a wyšcka na wušł. Murraya witaśe. Wyšcki na wušł. Reinhard pschehlad wo jendźelskich a němskich frontiśkich wojakach w žiwjenju měra pokasa.

Wyšckowy leutnant na wušł. Wietersheim skrótka wo stawiznach a samerach Kyffhäuserskeho swjazka, tuteho najstaršcheho a najwjetšcheho swjazka pryedawšchich němskich wojakow, pschednoschowaśe. Wjednik jendźelskeje delegazije major Fetherstone-Godley, we žwojich dźakowych słowach wuśěhny, so žo shromadne dźěło wobeju wulkeju swjazkow k žohnowanju wobeju krajow wustutkuje. We žiwjenskich stawiznach žo njeśmělo wojsyjetowaś, so by Jendźelska hdy sajo jako njepschećel pschećiwo Němskej wojowała.

*

Na pschepschosenje ministerskeho presidenta a generala Göringa delegazija jendźelskich frontiśkich wojowarjow wu-

tom wječinoldnim Schorsiku holu wopyta. Wječor w 6 hod. so jendželiju hoješo w spjeżniku do Hamburga podachu, so bychu tam jedym dżeń pschebywali.

Nowy francowski křižak „Marseillaise"

Franzowski křižak „Marseillaise" je so krjedu w pschitemnosći ministra za wójnske namórstwo w St. Lasairu s dżełarnje puschcził. Tutón křižak je schesta a posledniza kódż jencho rjada. Křižak 7600 tunow wody wutżišchcza. Jeho maschiny su 84 000 konjazych mozow dżiwne, a s nimi křižak 31 morskich mil hodżinsteje spschnoscje dosahe. Křižak so s 9 kanonami 15,5 zm. kalibra, stajnje s tżomi kanonami w jenej wéży, wuhotuje, nimo teho hischcze s 8 kanonami k wobaranju pschecziwo lětadłam s 9. cm. kalibrom a je 4 torpedowymi rolami.

5,3 milionow puntow sterlingow za wobrónjenje jendżelskeho wojeńskeho lětarstwa

Pschiwažne rozkleczenje sa krakowske wojeske lětarstwo, kiž bólche jendżelske knjezerstwo pschipowedżiło, je so wutoru wojerstwo. Wono 5 335 000 puntow sterlingow wuczinja a so jenož na wobrónjenje jendżelskeho wojerskeho lětarstwa w běżnym finanznym lěce poczahuje.

Rozhorjacy podawk w Belfastu

Też wutoru so w irskim mésce Belfastu njeměry pokasowachu. Njesnaczi stżelzy do pohrjebneho czaha jeneho wopora żiwotnitskich njemérow stżelachu. Tyżazy, kiž morweho k rowu pschewodżachu, so z hrózbu sajachu. Sta ludzi khwatachu do twarjenjow, wo kotrychž żebi myślachu, so je so z nich stżelało. Jako běchu so do twarjenjow dobyli, w nich woheń sakożichu. Někotre twarjenja so wotpalichu. Krwawne njeméry w Belfastu su żebi dotal 5 morwych a 45 franzenych żadale.

Mała ententa so wobnowjenju monarchije w Grichiskej njepřećiwja

Juhosłowjanski prynzregent Pawol je pondżelu w Bohani w pschitomnosći juhosłowjanskeho ministerskeho presidenta Stojadinowicza grichiskeho wójnskeho ministra generala Kondylisa pschijał. Każ so powě, je so pschi rozrěczowanju wobżeże wo wobnowjenju monarchije w Grichiskej jednało. Juhosłowjanska a Mała ententa tuto wobnowjenje jako czisto-grichisku naležnoscz wobhladujetej a njebudżetej Grichiskej żanych wobczežnjcow cżinicz. S Beograda so hischcze powě, so Kondylis, kiž je njedawno w Romje pschebywał, setkanje Stojadinowicza s italskim statnym podsekretarom Suvichom na spocżatk augusta w Romje pschihotuje.

Wobczežnosće ze żnjemi w Sowjetskej Ruskej

Moskowska „Prawda" wótrje pschecziwo pomakanju postupowanju a njerozumnu domkhowanju żnjow pisze. Żnjowe komunišcje żu drje rosprawjale, so żmédża so lětża poměrnje dobre żně wocżakacz. Tola so hižo sażo nastaważa wobczežnoscje pokazuja. Pschiklukshne wyschnoscje njesataseja, so żmeja też lětża sażo s burskim ludom wojowacz, dokelż burża nochzeja żito statnym hromadżernjam wotedawacz.

„Prawda" pische, so żo se żnjowym dżełom tak pomału postupuje, so sa porjadne domjozhowanje żnjow strach hrosy. Mnohy żo s tym spokojeja, so je żo żito pożżko. Potom pak pjecza we wschém wjedrje na polach leżo wostanje. W kollektiwnych hospodarstwach je wjele lenikow a tajkich, kotiż dżełu z pucza khodża. W druhich hospodarstwach pak żo dżeła skok stawaju, so pschi tym hódnosći żnjow schkoduje.

Nowiny na to pokazuja, so wobczežnoscje sežiwjenja njepomjenschene wostanu, je-li żo tu w pożledninm wokomiku njedostatkam njewotpomoha. Na to pak je pjecza mało nadżije.

Wulke přemènjenja w japanskim wójsku

Konferenza japanskeho generalneho staba, na kotrejż żo pryni Konin, wójnski minister Hajaschi a schef wojerskeho wozjewjenja general Mazaki wobdżełachu, je wulke pschemènjenja w japanskim wójsku pschihotowała. Tute wotmyślene pschemènjenja maju żo k dnjej 1. augusta t. l. pschewjesć. Nèhże 4000 wyschich wojerskich mésnow żo s druhimi wożobami wobżadżi.

Japanske nowiny piszaju, so ma żo s tutymi najnowami wojetske sjednorjenje zyle wojerske politiki sa cżasy kriży dożpéć. Wo swonkownopolitiskim sadżerżenju k Chinje a Sowjetskej Ruskej żu pjecza wschitzy jeneje mysle. W snutskownej politiży pak żyzne napschecziwnosće wobsteja.

Po namjecze pryncza Kanina a wójnskeho ministra Hajaschija je kżor do próstwy schefa wojerskeho wocżerjenja, Mazakia, so żmér żwoje sastojnistwo skónczi, dwoli. Mazaki ma wyżoke wojerske sastojnistwa a je jako sastupjer radikalneje snutskowneje politiki pschecziwnik poměrneho wójnskeho ministra Hajaschija. Wón pjecza skupinje młodych offizjerow blizko steji, kotrymż żo statnosocjalistiske wotpohlady porokuja. Swoje méstno we wyschischej wójnskej radże drje Mazaki też sa pschichod wobkhowa.

Jako Mazakiowy nasledník je 61lětny general Wanatabo njenuje, kiż bésche predy nèhdy wojerski attaschej w Barlinje. Wón placi jako jedyn s najlepschich znajerjow wukraja.

Postupowanje japanskeje policije přećiwo kommunistam

Japanska policija je z nowa pschecziwo njesakonistim kommunistiskim organisazijam sakrocżila. Wona je 187 sajata, mjes nimi 37 żónskich.

Ze Serbow

W Budyschinje, 18. julija 1935.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Daj mi pkčela, kotryż zo mnu płaka! Tajkich, kotříž so zo mnu směja, namakam sam.

Juhosłowjanske przisłowo.

— **We wjedrje.** Mjezera wječor w 7 hodż. barometer 743, hygrometer minus 5, najwyschscha temperatura plus 28. Dżenża rano we 8 hodż. barometer 742, hygrometer minus 2, najnischcha temperatura w nozy plus 18. Wjedro w żwojim europiskim rospołożenju żo pomału pschemenża. Pschiplaw cżoplischeho powětra z połodnischeje Europy je pschestał. Wyschina pola Italskeje njeje żaneho żylneho wiwa na wjedro we naschich stronach dobyła. Wot Islandskeje łupy hacż hluboko do Ruskeje żo hłabscha nizina cżehnje. Dokelż żu żo wětry k wjecżoru wobroczike, nam wone khłódnischi mórski a wlóżny powětr pschiplawja, so żmény żo hischcze deschczowanja nadżijecz. Dżenża żo s méstnami tużnota wutwori a też k njewjedram dowjedże. — Jutże pjatk stżonczko 4,06 hodż. khadża a żo 8,05 hodż. khowa. Mésacżk khadża jutże wječor 9,24 hodż. a khowa żo dopołdnja 8,25 hodż.

Wuhlady na wjedro za jutkischi pjatk: Khłódne wjedro a swietscha pomrocżenje, deschcz żo wocżakuje.

Kedżbu! Nastupa dżełowu knižku!

Po sakonju wo sawjedżenju dżełoweje knižki a po wojewjenju knjeza presidenta statneho wustawa je wobstaranje dżeła a sawješczenje psche bjesdżełoscz 1 dnja 18. meje 1935 żo w cżasu wot 1. junija 1935 dżełowe knižki za dżełacżerjow a pschistajenżow scżehowazych dżełarskich skupinow wustajeja:

1. industrije kamjenjow a semjow,
2. wudobywanje żelesa a worzla,
3. metallowych wobdżełarnjow a dżełarnjow metallowych itworow,
4. twarjernjow maschinow, apparatow a jédżadłow (też lijerjow),
5. elektrotechnisteje industrije,
6. optiłeje a dobromechanisteje industrije,
7. chemisteje industrije,
8. papjeroweje industrije,
9. kożoweje a linolejoweje industrije,
10. kawczukoweje a asbestoweje industrije,
11. twarskeho pschemyżła a twarskich pódlarskich pschemyżłow,
12. wulkowikowarstwa,
13. drobnowikowarstwa,
14. nakładnistwa, pschekupskeho pożrjednistwa a druhich pomocznych pschemyżłow we wikowarstwje,
15. pjenjezneho, bankoweho, bursoweho a sawješczenskeho wobkhoda.

Hižo 25. junija 1935 żu żo horjeka naspomnjene dżełarske skupiny 1 hacż 6 a 8 namokwike, so bychu namjety na wustajenje dżełarskich knižkow sapodate. Je pschicżina, so żo na to pokaże, so hischcze njeżku wschitzy dżełarscy a wjednicy swołanych dżełarskich skupinow trébne namjetowe formulary za żwoje dżełacżerjow

Ferdynand Goetel:

Sněhowy list

(Kar — Chat.)

1] (Pokračowanje.)

Sebra tykanz a cżapku mjoka, kiż leżesche na rżimskim pjenku a dżerżo w jenej ruzy wurubk a w druhej revolwer, cżekkasche rucże po haży, hdżež bé pschischol. Hdyż bé nèschto krocżelow wucżekhnył, sapta, pschetoż żo samżyki, so cżerwjeni jeho tola njebéchu widżeli a so dyrbi tola tamnemu khudakej sapłacżiże pokradnjenu żyrobu. Wobroczi żo potajkim a pytnywschi, so Sart hlada sa nim z nowalenymaj wocżomaj, kiwny jemu, so by pschischoł k njemu. Domorodny wubébny z klamarnje a khwatasche k njemu, sakrwajo żej wobliczo z rukomaj.

Naše żebi potom mozy dale wżu w hrjebi. Jenoż z rjekowskim napjeczom wole so pschemoh, so njeże na ras zpkeho tykanza a mjaza. Spożerajo każ żrawz, pschemyżli rucże wo setkanju s klamarjom a cżujesche, so njebudże dże tak żnadno dojtacz żo do města. Rosżudżi żo, so budże w pschichodże wobhladniwischi.

Wobhladanje wżu s wulkeje żdalenosće pschinżeże mako pschijomneho. Na rózkach a na pschepuczach stejachu wobrónjeni strażnizy — na sczażkach a polach pokasowachu żo patrulże, stónczenje też burżo, kiż rohodż dom wożacha, mésiacha na ramjenju tżélby.

Schto dże to ma rčakcz? prózowasche żo wuhladżicz. Boja żo nawróta tamnych, abo je żnadż w méscze żonwa wudyrił nékajki sbéżk?

W tej khwili, hdyż żo kradny bliże k pucżej, wuhladny dweju cżłowjekow, kotrejż „cżerwjeny" wosak na konju po pucżu cżerjesche.

W jatymaj spóżna żtudowaczu, kiż béschtaj żo wot druhich wotdżełiłoj hižo pschi japoczatku cżekkanja, jo byschtaj żo, każ płacże rjekwschtaj, żo wrócżiłoj k „macżerzy". Srożumi, so na to waschnje bédżu duzy żo rozpuschczicże ti schtwórczinu wotdżełenja a so wokolina je wésche polna cżekkanzow. Tehdżla tamne straże a patrulże.

Wopuschczi tehdżla pucz, po kotrymż běchu cżekali a s hobrstkim wohlukom wobeńdże méstu, so by do njeho żo dostał z druheho boka. Duzy jeho cżasto slemi napohlad zapuscżenych wżow domorodnych, hdżež żo wwaczachu pok morwi ludżo, żuschi każ kosczowzy abo wopuchli każ cżéża. Hižo léto bésche w semi straschny hłód, wo kotrymż żej powědachu straschne powésże. Tola njebé żej myślił, so je hłód żo sahnédżił tak blisko města, hdżež tola niczo njebé pobrachowasche. Sa njeho to bésche lépichina, pschetoż w pustych thalupach nadeńdże wżéty tkhow a mnohi khudak z nim dżélesche żwój poślédni dórtk thléba. Nimo teho jeho sżew na hażach wuhłódnjenych wżow njeskutkowasche tak straschnje każ w sytych wokach pschi pucżu — a skónczenje też tu straże běchu bóle rédke. Saczuwa tu solidarnoscz ludżi, kiż niczo njewocżakaju a słykasche żo jenu jara.

Studowa żo nétko na sjajne sahnjéżdżi w jeżo wutrobje a sniczi jeho mozy bóle hacż khodżenje po śnéży, pschenózowanje na snjerżesej semi a żbytki jedże z blidow ludżi mrécżajozych z hłodom.

Snjepokoji jeho też nahle wokuch żwójby, kotruż bé sawostajił w méscze a tutón njemér po néczim z myślow wutłócżi wschu druhe. Pokkad, kiż bé jemu żona nanusowała pschi wotkhadże, palesche jeho njeżmérnje a hdyżkuli wucżahowasche drobne pjenjezy, so by żej kupił żyrobu, saczu haniu a bolosine poroki żwédomja. Kak hórko żo śméżesche żwojemu nébdżuschemu „rjekowstwu", kiż bé żo tak ruce pschemėniło do cżerpjenja świerżatow, kiż wschudże jenoż cżerpja. Ssam bjes mozy a bjes skhowa, wirdżesche w myślí żwójżu, wuhnatu na synnu hażu, wurubjeny, proschażu pola snatych wo kucżik a pomoż, zacżuwasche nasstrascheschi stżyk a bywachu khwile, hdżež by najradscho żo wużydnył na pschespucżu a wut każ poż, kiż je żbudił pucz. A hakle, hdyż méżesche psched wocżonaj staroscziwe wobliczo żwojeje żony, sbraba żo a nabywasche mozy nad żwojim posłannuczenym duchom. Kładżesche tehdy mósł mjes żwojej wutrobu a jich wutrobami a po tutym mosce dżésche a pśches wschitke jadżenki żo pschibliżowasche k méstu.

Skónczenje wuhlada wot nasdala murje pschedmésta a rjady nahich topolow. Wutroba w nim njemérnje bijesche. Tam . . . Khwatajsche bóle, pschebéhny ruce bróżdy polow a po żuchim rècznischczu żo kradnjesche k méstu, dżyżo potom blizko njeho pschemyżlecz, kak by mohł żo dostacz do njeho, tak ruce hacż nastanje nóz.

Na jentym méstnize żo rèczniscżego sahibny pódla hórki, kiż żo posbéhowasche w runym palu. Tam żo wobladniwje rosbladowasche a njewidżo blisko ani żiweje dusche, sléše na wjerschk hórki.

Haj! Bésche hižo bliżko! Werstu wot tudy żo hižo sapocżachu prénje sahrody pschedmésta. Pohladaj . . . dokładnischo do wokoliny a pschi małym z radoścżu wutschinyn. Bésche to dżél pschedmésta, kiż snajesche każ żwoje cżérje. Tżeża abo schtwórta sahroda łuschesche tola jeho pschecżelej. Budże tam żnadż nóż tżiwilku pobjeż, nabjecz nékajkich powésżow! Tón jeho tola njepschekadż. Snydom wot njeho pódże łónczenje do města — nż! żonje, Bóh swarnuj! — ale k pschecżelam, namaka żo potom żnadż tajki, kiż jemu pomóżi nózkżiwo.

Wschitko żo jemu nétko żda tak żnadne, tak jednore, so żo jemu chżysche żmjecz strachej, kiż bé jeho stulił w pożlednich dnjach.

Mój Bożo. Najprjedy pócżele żonje liścżik, njepowédżej wschak, hdże je . . . potom . . . tak żnowasche nicz jedżenja, hdyż tu nahle saschłyschi sady żebje nékajki dżiwny ropot. Wobladny żo a żo sastróżi.

Sady njeho stejesche wobrónjeny cżłowjek, kiż żo pjerasche wo rżelbu. Tutón cżłowjek, po dacżu jemu ani kedżbnoscje njewénowasche ale hladasche pokhmurjeny nidże k méstu.

Cżékaż wutorhhny ruce revolwer a stawajo pomału se senje, samér revolwer na cżerwjenewo twojaka!

„Ruzy horje!" kichikny rasnje.

Tamón muż wschak żo ani njesastróżi, ani żo z mésta njepohnu.

„Budż smérom!" rjekny pomałku. „Cżehodża żo pschi nasch revolwera? Njewécżi dha, so mózach cże sastrélicz każ pża, hdyż ży tu leżat każ pjenk, njesbożowny hłupako!" Wobroczi k njemu wcżi hłuboko sapadżej, starosćliwej a sprożnej. „Ty ży z tych?" boda po khwili, pokasujo na dalóke hory.

Cżékaju żmichcżi bróś.

„Wschо je żhubjene!" sascheptа nèschto we hłubinje jeho dusche.

„S tych" — posdychny. — „A ty?"

„Njewidżiżi hdż? Stejimy tamle w prénjej sahrodże na śirazi! Strażujemy méstо. A schto ty? Cżehesch do města?" woprascha żo bjesdżak.

W jednorakoscżi tuteho cżłowjeka bésche nèschto wobiteho, nèschto, schtoż nahle wożinoi wschitke nadżije cżekkanja. Wobroczi żo tehdżla na wojaka poniżnje każ dżécżo.

„Haj! Do města! Je tam żona, dżécżo, rodżinscho, wuhnate na hażu. Du sa nimaj — hłódny każ poż a wschudże pschesczehowany! Pospschaj! Puschcz mje do města, by li cżłowjek, puschcz!

(Pokraczowanje.)

jadali. Na kóždy pad je nusne, jo žo to nětko hnydom stanje, jo by žo ja porjadne pśiwjedźenje rutowało.

Dokelj pśichodnje nichtó wjacy bjes dźěłoweje knižki njebudźe źmějś dźěłaś, njech jenotliwi dźěłaśniźy wjednizy, kótaž žo hišćo njejsu ł wospjetnym pśimom napominali, swójich dźěłaśerjow na to pokazaju, so bychu knydom na namjet na wustajenje dźěłoweje knižki stajili. Namjety maju žo na pśihódnjanych formularach stajiś, kótaž žu na dźěłowym hamcje darmo dostaś a móga žo ja dźěłaśnje zhromadnje wotewsaś. Namjetowar ma namjet naśmědomicišćicho ham napisaś a namjet, jo-li ł dźěłaśnikim wjednikom njeje žaneho wobjeźiteho sśeźenja, jón wobrobinjaju dźěłowemu hamtej zapodaś, k cźemuž ma mě̍stna policija na formularje wobkrucěnicź (wobydlerske wuznaśenje njedostaca!) Dźěłaśniki wjednik žo prosyj, so by na namjet pódla namjetowarjoweho podpisma firmowy kołk sćišćał.

Namjetowe formulary žo darmo watedawaju, teworinja darmo je wuznaśenje mě̍stneje policije a wutśajenje dźěłowych knižkow.

Jo-li nichtó njewě, do kótreje dźěłaśnikeje skupiny śiušća, so jemu to na dźěłowym hamcje wuzajmi.

Podlěšenje šklta najeńkow

W statutnym zakonjowym łopjenu je žo 4. zakoł k pśemeńenju zakonja wo šchśicje najeńkow wosjewił. W nim žo postajі, so žo schkit najeńkow hacź do 30. septembra 1936 podlěšchi. Tutón schkit njewobsteji za te najate leśomnosćе, kótaž žu postajene za tworjenje ně̍mskeho burstwa abo kótaž žu wjetśe hacź 125 hektarow. S podlěšchenjom zakonja wo šchśicje najeńkow žo wobeźe śrěnje ratarske pśehewnjacźa schkitaja. Kaž je znate, je po małych a śrěnich leśomnosćach dosć wulke napraschowanje. Bjes podobkenja schkita najeńkow by žo najšćerje wjele pśichenajatym pśehewnjacźam wupowědźiło, so bychu žo na tuto waschnje wjsćiśiche płacźiny dozerke. To pak njeleźi w zajimje wupłodźerskeje bitwy.

S pśemeńenjenjom najeńka ma žo skerje ł tym licźiś, so žo wunoschi pomjeńschi. Teź bychu najeśiju, kśi bychu tak žwoje dźěło šhubili, ležma nowy objekt namakali.

*

— Tuni wožebity cźah 21. julija 1935 ze Shorjelza do Hirschberga a do Krkonoschow. Njedźelu 21. julija t. l. hišćeze ras tuni jarjadniśtwowy wožebity cźah do Hirschberga (na tydźeń Krkonoschow) a do Krkonoschow (Riesengebirge) pojźe. Jěźba płacźi ze Shorjelza do Hirschberga a wróćo jenoź 2,260 hr., ze Shorjelza do Krkonoschow a wróćo 4,10 hriwnow. S jśednym lisćikom tuteho wožebiteho cźaha móga wobdźelniźy po swójej woli ł Hirschberga po němšćostatnej żelesniźy do Hornjeho Schreiberhawa Josefinineje hěty abo do Hornjeho Schmiedeberga jěź, abo po Krkonoschskej żelesniźy hacź do Krummhübela abo po żelesniźy Hirschbergskeje doliny do Hornjeho Haina dojěź. Tak móża na jěźbe tam a jom na wschelakorkny městnoscźach w Krkonoschach na hory horje a sašo dele hicź. Dokelj žo dobre wobdźělenje wocźakuje, žo doporucźa, so bychu žo lisćiki ze wožebity cźah ł cźašom kupiłe. Darmotne rosjašnjanje łopjeńko je we wschěch wudawarńach jśednych lisćikow a w towaršwje za wobkhad w Shorjelzu na Adolfa Hitlerowej dróży 24 dóstaś.

— Sakska krajna lotterija. Pśi źrjedowńim cźełnjenju 3. rjadownje 207. sakskeje krajneje lotterije (3. dźeń) padźe dobrycze wo 40 000 hr. na cźišćo 101 440; dobrycze wo 20 000 hr. na cźišćo 119689; dobrycze wo 3000 hr. na cźišćo 97562; dobrycze wo 2000 hr. na cźišća 41496 77916 82396; dobrycze wo 1000 hr. na cźišća 48734 69010 120388 142286.

— Dwoje dobrycze wo 10 000 hriwnow w lotteriji za wobstaranje dźěła. Saźdźenu njedźelu je w Plawenje w Vogtlandskej młody woźenjeny muž w lotteriji za wobstaranje dźěła 10 000 hriwnow dobył. Wóndźelu w Drjeźdźanach knihowy puczowazy tehorunja jene hriwne dobrycze wo 10 000 hriwnow wuczahnu. Pjenjezy žo woběmaj žbožownymaj dobyczerjomaj knydom wupłaćiłchu.

S **Hornjeje Hórki.** Daloko a šćeroko cźełcźeny wobydlеr naschеje wsy H. Ryczkef wobžwjerźi wutoru žwoje 70lětne narodniny. Pśichejemy jemu pśichi spočzatku do noweho 8. lětdźesatka prawje wjele žboža.

S **Hornjeje Hórki.** Saźdźenu njedźelu a póndźelu wotmě žo pola naš po starej tradiziji žwjedźeni śělźow, kótryž je žo pśichi wulkotnym wjedrje jara derje poradźił. Njedźelu rano budźeśche hudźba wšćech wjeśnjanow sahe rano a w běhu dopołdnja žo nětkotrym śělźam pśiched jich domom wjeśeśe schtuczki zahrachu. Po wuczełnjenju śělźow na žwjedźeńskim łuku, sapocza žo śělenje wo myto. Na žwjedźeńskej łuzy šamej bě žo wjele ludźi śechko a žo wjeśeśe zabawjeśche. Póndźelu popołdnju wuczahnychu teź žony śělźow, hdyž běchu žo pola dotalneje kralowеje, knjeni Ryczerjoweje ł Hornjeje Hórki, wokichewiśe. Teź dźěći žo na wjeśelach na žwjedźeńskej łuzy wobdźělichu. Wječor pśichetwarjał rjany wohnjostroj pichihladowari. Potom wośewichu žo nowi hódnostarjo. Na kralowskej tarcźi dobychu bratr Weikert ł Mnišchońza najwyschšchu hódnosć, titul marschalla dostałchtaj Krjeńź ł Hornjeje Hórki a Muka ł Mnišchońza, ł kralownu bu knjeni Ellina ze Wulkich Debšez, ł marschalku knjeni Mlynkowa ł Małych Debšez.

S **Wulkeho Wjelkowa.** Nascha šchula žo w tukhwilu wo něšchto pśichetwarjuje. Wjerch jeneje rjadowneje, kótryž bě nimale dodźerźany, žo zyle ponowi. Mě̍sto dotalneho drjewjaneho łkoda žo nowy kamjeńny nastawari. Mě̍stnosć, w kótrejž bě̍śche hacź dotal pokazowańska šchula šameśćena, žo jako šchulska rjadownja wutwari. Wuheń, źrjedź jśiwy śtejazy, žo wotstorha. Dotalna Wulkowjelkowska pokazowańska a powokańska šchula je žo wot jutrow tuteho lěta žobu do Budyšchina zarjadowała.

Z **Corneho Hodlerja.** Do strašneho położenja běše wčera popołdnju w šestej hodźinje zamkarski wučobnik Mihank z Njeswačidła pśišoł. Z Budyšina domoj jěźiwši běše so ćežiteho auta pśimnył. Njepapcy so jemu błótoškitak puśći a do kolesa pśiňźe. Mihank so na droze wjerhny, tola na zbože pod auto njepadźe. Jeho koło so sylnje wobškodźi. Njepočink budźiše mohł lohko k ćežšim sćěhwkam dowjesć.

S **Komorowa pola Klukšcha.** Njesbožo ł motorskim kokom sta žo žobotu wječor w Komorowje. Pjany, kótryž zyłu šcherohu dróhu trjebaśe, so by domoj pśichišchoł, schlahaśe jśednemu ł motorskim kokom dróhu, tak so dyrbjeśe ruczne a nohowe śpinadło wujsć, so by jeho njepschejeł. Pśichi tym pśichińdźe se žwojim kokom do wjerhanja a padny do hrjebje. Na dobre šbožo je nož lohke ranjenja pocźerpi. Teź koło bo jenož lohko wobšchkodźi.

NS-ludowe spomožeŕstwo

Dźěcźaze šahrodki sa cźaš žujow wschudźe tam pśichrawimy, hdyž ratar žwoje žně domoźitowa. Bjes starośeje może wón žwojeho dźěła hladaś, dokelj NS-ludowe spomožeŕstwo jeho mała dźěcźo wothlada.

S **Pěstej.** (Porjedźeńka.) Póndźelu pśiběchmy wo wohnjowym njeśbožu pola Kubiź a pśichidachmy, so je je jim teź 7 kuzow a 1 prosjo šabiło. Nětko źiwśimy, so je tutón škót njeje šabił, ale pokradnył a so žu je njedźelu a póndźelu šaśy nětkotre kuzy domoj wrócźiłe. Nadźijomnje žo bórzy wschitkón škót šaśy wróći, to by žo Kubiź macź najbóle wjeźelita.

Se **Ssalowa.** Sswój źiśeborny kwaš wožwjeceźitaj pjatk cźešća **Jakub Kochta a jeho mandźelska** rodź. Mitlizeź se Ssalawy.

S **Maierez.** **Awtowe** njeśbože **sta** žo wčera źrjedu dopołdnja w 9. hodźinje na Drjeźdźańskej dróży. Jusy awto jetka žo na puczu do Drjeźdźan wokoło 100 metrow pśiched prěnjej zuhelniźu ł koleśatku, kótraž na napaczнym boku jěźeśeše. Pśichi wuminjenju šhubi wjednik awta mój na nim a sajěźe ł nim do hrjebje. Na dobre šbožo nichtó do schkody njepschińdźe. Bjes wulkeje schkody móžeśe awto w žwojej jěźbje pokračowacź.

S **Rydeje pola Lasa.** Wčera wožwjeceźitaj mandźelskaj Herman Kulman a jeho žona Hana rodź. Gebertez žwój stoty kwaź w žohnowanej itarobje 77 a 71 lět. Knjes Kulman běśche inspektor Fiedlerez dźěkarnje w Pěkym Khołmzu. Wobaj staj hišćeze cźełnje a duchownje jara strowaj a ł wulkim zajimom sćěhujetaj wschě podawki naschеho cźaha.

S **Hamora.** Wčera pišachmy wo wulkim wohnju, pśichi kotrymž žo dwaj dworaj a nětkotre brośnje wotpalichu. Wyschšchi straźmišchtr Lehnik je swěcźił, so by woheń dźěcźi šamišchkrile. Na nětkotrych městnach brośnje ratarja Krawza, hdyž bě woheń wudyrił, běchu woheń šakoźili. Na dobre šboże žo domške a hrodźe Krawza žobu njewotpalichu. To ma žo wobeźe śpěšnemu a krutemu šapschimnjenju woborow dźakowacź, dokelj wětšiź dujeśeše w źměru do wšy a lohko by woheń druhe hišćeze je žlomu kryte twarjenja šniźicź mohł. Pśichitomne běchu wobory ł Wujesda, Lucźa, Wochos, Šchprowjow, Cźelnelho a Hamora.

S **Chojan pola Hródka.** Tu je žo 24 lět stara Erna Hilžbjeta Metzigez w žwojim bydlenju šatšelena namakała. Wobydlеśche dwór, kótryž šwonka wšy pśichi Khoczebuskej dróży leźi. Po dotalnych policajskich śwěźenjach je njeskutk šadobywak stucził, kśi bě žo do dwora šadobył. Pśiśt rozrěźawśchi šaléky ł woknom do bydlenja w pśichśemi. Pśichi tym najšćerje hornj ł wokna padny, kótryž je najšćerje wobydlerku šhubił a ju pobnuł, so ja haru šlědźeśeše. W kuchini ležeśeše na ras šadobywarjej napscheśiwo, kótryž runje wšchitko drohotne, schtoź bě namakał, hromadźe kładźeśeše. We žwojim šrašche wokaśeše žona wo pomoz a šadobywar, kótryž běśche žo tak njenadźijny pschekhwapił, ja njej dwójzy wutśeli. Jedyn ł wutkełow ju do khribjeta trjeśi. Mordaŕ, kótryž žo bojeśeše, so by ludźo wołanje Metzigez šaźkyscheli, wubra jedi ł nakradnjenych wězow jenoź wužazu a žonjazy ruczny cźašnik a cźekny. Knjeześtwowy prešident je ja papadnjenje morbarja 1000 hr. wuśtajił.

Zamožeński dawk za amerikańske holcy

Ssobustaw amerikańskeho knjeześtwa Cannon je njedawno nazišł šakonja pśichedpołożił, kótryž je powschitkowny šajim šhubźił. Nazišł mjenujzy žada, so dyrbja amerikańske holzy, kótrež žo na wukrajneho semjana wudadźa, statej schtwórty dźěł samoženja wotedacź. Cannon jedi pśichi tym mjenje na pjenježny wuspěch myślі (kótryž by woprawdźe jara žnadny był), ale na to, so žu tóždemu Americkanej taśte mandźelstwa njelube a nejwitane. Jara bohata Americkanka by jedi pśichi Cannonowym šakonju najśerje jara pśichemyślita, ma-li žo na wukrajneho hrabju abo prynca wudacź abo nic. Pśichi woprawdźitych ženitwach ł šuboscźe, mister Cannon měni, njebychu 25 prozentow samoženja žaneje zóle hrake, w druhim padźe pak je dopokasane, so mějachu taśte Americkanki jenož wotpohlad, jedi klincźazy titul kupiłe. Tutón nazišł šakonja šapodajo, je jedi Cannon šawěsće na prěnim měśtnje na bohatu herbowku Woolworthez pśichewnjacźa, na Borboru Huttonez, myślіł, ł kótrejž druhim mandźelstwom ł wukrajnym semjanom wona pola Americkanow wulki pohorišć šhudźi. Myślа jedi teź, so by Borbora Huttonez, by-li 15 milijonow wotedacź dyrbjała, žo teź ł jednarym Americkanom špokojiła, runje kaž jeje hišćeze wo wjele bohatšcha pśichezelka Doris Duke, herbowka po tobakowym kralu. j.

Krótke politiske powěśće

Blomberg pśichi šwucźowanjach pioněrow. Němšći wójnšći minister a wyschši roskašowaŕ wojeŕšteje mozy 19. julija garnisonu wójska a khałšteje brónje w Kasselu wobhlada a budźe 20. julija pśichi šwucźowanjach pioněrow pśichi rěcy Weserje pśichitomny.

Jendźelšiy frontlijy wojowarjo wopytachu Hein Godenwind. Pśichi žwojim pśichebywanju w Hamburgu je delegazija jendźelšich frontlich wojowarjow hrjebu pluwazu hospodu mjenjeny „Hein Godenwind“ wopytała. Popołdnju ko wotpółžanzy po żelesniźy ł Hamburga do Barlina wróćiłe.

Profesora w Aachenje šajeli. Barlinšća justizna nowinarka wojsewja, so žu wutoru we wobšuku pśichepytowanjow pśicheśiwo pśichśiłušchnikam katolšich rjadow honorarneho profesora pśichi Techniśej wyšokej šchuli w Aachenje, dra. ing. Josefa Pirleta šajeli a do pśichepytowańskeho jastwa w Barlinje-Moabiźe dowjeli. Pśicheśiwo njemu je žo žudniśi pśichkas šajeźa dla wobdźělenja na dopisowych pśechetupenjach wudał.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Städtische Freibank Bautzen.

Freitag, den 19. Juli 1935: 14—16 Uhr für die Nrn.: 5001—5400,

Sonnabend, den 20. Juli 1935: 8—10 Uhr für die Nrn.: 5401—5550 und 1—200,

Rohes Rindfleisch, Pfund **0,30 RM.** und **rohes Schweinefleisch,** Pfund 0,35 RM.

Die Freibankverwaltung.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smolaś a za nawěźtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. VI. 1935 2221. — W tu khwilu tariftna lisćina čo. 3 płaći.

Kaschеje se łujesbožencymi hórnikami w Dortmundže-Mengede.

Hórnikow, kotiśi žu pśichi rozbuchnjenju w tamje „Adolf ł Hanjemann“ w Dortmundže-Mengede žmjertnje łujesbožiłi, žu w jaminym twarjenju na mary šajili. (Weltbild, M.)

10 lět dobrowólna wohnjowa wobora w Zarěču

Sandźenu njedźelu wošmjeczi tudyšcha dobrowólna wohnjowa wobora swoje 10lětne wobstacje. Pśchi tutej pśchileżnosći pruhowaśe woboru wokrjeśny wopalny direktor Fischer z Biśkopiz. Pśchi tym wobdźělischtaj so też wopalny mischtr Schźeza z Khelnja a hejtman Wagner se Schescłowa. S wupowěźnjenjom chorhojow na nawožny pśchi Lutherowej kapje, hdźež staj so chorhojowaj sćežoraj pośtajkoj, so swjedźeński dźeń započa. Pśchi tym wjeźnjanośta hłob. śtr. Schmiedel krótko k sandźenym porěča. Popołdnju w 3 hodź. započachu so po pośtrownjenju žuškodnych woborow z Luha, Mitkez, Bóśchiz, Njeźwaczidła a Scheschowa a wotpóśtanstwo z Njesdaschez a Budyšchina schulśke swuczowanja. Pśchi tym wukonjachu so swuczowanja na narjadach a rěblach. Počeśesćenje woborniков, kótaž wot spočatka jej pśichźkuscheja, śkónči pśeni dźeł. Wopalny dir. Fischer pokhwali muśtwo a zadaśe wot wśchitkich, so bychu dale swěrni swojej woborje wośtali. Wjeźnjanośta Schmiedel bu sa swoje sastužby wo woborniśtwo w qmejnje sa cźestneho hobustawa pomjenowany. Druhi dźeł wupjelni praktiske swuczowanje. Měźesće so sa to, so je w Ritterez pjekarni w mukowej komorje woheń nastał, kótryž so jara spěchnje rozscherźe. Pśchi bohatej žratwje, kótruž woheń w mukowych składach namaka, njedaśe so woheń wjazy salecź. Tehodla dyrbjachu so wobory na schkitanje žuškodnych twarjenjow wobmjeśowaś. Hižo 4 mjeńśchiny po samkanju dawasche wjesna wobora wodu. Wobory se Lahowa, z Mutofcźa a Banez, kótrež bórzy na to pśichkwatachu, so z wuspěchom na swuczowanju wobdźělichu. Też samaritarjo wobory swoje wumjeśtwo pokasachu, hdyž dyrbjachu pjekarśkeho pomoznika, kótryž hésche so z kurom saźěwośćił, z wuspěchom lěkowaś. Po skónčenju pśchisamknu so nimokhód woborow pśched kommišiju. Wopalny dir. dźakowasche so za dobre wuwjedźenje swuczowanja a pśchesełche, so by też dale dobra pśchesjenosć mjes woboru a gmejnu była. Po skónčenych swuczowaniach knježesche wiseke žiwjenje na dworje rycźerkubła, hdźež běchu so młodźi a stari sešchli, so bychu so w tśeleniu, kehelekulenju sabawiśli, a z tykańcom a z druhimi khłośćinčźenkami wokschewili. Naješk rycźerkubła běśche też swoju wobšćérnu žynowu kukin wupróśdnik a tam so hacź hłuboko do nozy rejwasche.

Pśilopk

Dźiwny rumpodich.

Habrachćanska žwójba bu w sandźenych dnjach njelubje pśchekhwaśena. Mała dźowcźička, kótraž běśche pśichipołdniu pośpaka, wośiewi swojej macźeri: „Macźi, rumpodich a jena cźeta śtej tu runje pobyłoj.“ Macź, kótraž do rumpodicha niewěrješe, śtśěbješe sa dźiwnym wopytom a bóry swěśći, so běchtaj so sadobnarjej we najwjetšichim měsje do swaśikeje śtwy w pśenim poskhodźe sadobnkoj, hdźež dwě dźěśći pśchebywalschtej, mjes tym, so śtarśchej pśchi semi swoje dźěka wukonjeśchtaj. Pokradnuschtaj tam drastu a druhe schaty a njepósłataj so łubuśćitaj. So bychtaj dźěśći śměrowakoj, so jako rumpodich a dobra cźeta wudawalschtaj. Wśchi druhim cźeśtim sadobywaniu na swětłym dniu pola tamnišcheho łźkarja žu najśerje žamžnaj śtóśnikaj wobdźělenaj byłoj.

Wjednik awta so morwy namakał.

Wjednik awta Mar Köhler z Kreitslawy pola Weißenfella bu w blikkosći forbarka Bäumchen pola Weißenfella z rosbitym napom w žitnišchu pódła swojeho wokobowego awta rymakany. Köhler běśche wokoło 4 hodź. pow. wós z pśejedźenje w Halli wotwjeśł. Kak je k njeńkožu dóschło, so dotal njeobdźeśche swěśćiś. Mokoło 100 metrow do městna njeńkoža běśche wós dwaj śchtomaj votorhnuł a je potom so dale wokoło 50 metrow na lěwo wuhibnuł, so bydźan pśheśáśnuł a potom we wopaśnym směru. w kótrymž běśche jěł, śtoju wótał. Köhler je so pśi pśheśáśnjenju wóza najśerje wśches rosbite wokna muwołił a pśi tym pod wós pśhiśkoł. Wśchi dalšich pśchewalenjach je so najśerje na bok wjerhnuł.

Zakośeny cźin duchatkoreho. — Swoju macź łaktół.

We wśy Hohenfichte pola Augustusburga je duchakhory krótko pśched swojim dodaćom do wuśtrowjeśnje swoju 50 lět staru macź z nožom łaktół. Jedna so tu wo 28 lět stareho Waltarja Vogela, kótryž hižo wot swojeho 12. lěta na padawku khorošći cźerpjeśche. Pśched nětkim 8 lětami dyrbjeśche swoje dźěśkowe městno wopuśćiś a sabaśaśche so z domjazymi dźěłami. W pośledním cźasu so thorošći pohórśchi. Hižo pśched 6 njedźelemi pśchepśichmny so po napominanju na swojim nanu a rosdrapa jeho zakośtnje we wobliczu. Dokeź so wutoru dopołdnia nowe duśchine sacźemnjenja pola Vogela jewjachu, poda so jeho nan na radnizu w Hohenfichte, so by tam wo pśchewźeśenje swojeho syna do wuśtrowjeśnje prošył. W cźasu, w kótrymž macź duchakhoreho ćama w bndlenju z nim pśchebywaśe, kocźi wón pśhi rosrěcźowanju na niu z nožom a pścheśnu jej pśhi tym śtowu žilu, tak so 50 lět stara žona na wukrawi a bórzy na to wumrě. Njeśbožownu běśche cźin w dopołnum sacźemnjeniu wukonjał. Wjeśna polizija jeho do śchitaźeje jatby wsa.

Wulki woheń w fabriku sa meble.

W Sendlingu w Hornjej Bayerskej wudyri w nozy z pśedźe w meblowej fabriku Heinricha Georga woheń, kótryž so z njewśchédnej spěchnosću rosśeri. Woheń pśchepśichmny na blišće dźěkarnje, w kótrychž wulka mnohošcź hotowych a połhotowych dźěłkow, mjes druhim 60 spańskich śtwow stejeśche. Jenož spěchnemu a energiskemu sapśchimnjenju Mnichowskeje wobory ma so dźakowaś, so so woheń do maschinskich rumnosćow njerosśeri. W śchěrokosći 60 metrow so fabrika dospołnje wupali.

Hobrśke rosměry powodźeńskeje katastrofy w Chinje.

Po najnowšich powěźcach z Chiny je powodźeńska katastrofa rěki Jangtśekiang hižo nětko rosměry žakośeneho powodźeńśeho njeśboža w lěcze 1931 dospěła. Jenož we wokolinje Tienmena w zentralnej Hopeiji je pśches 100 000 ludźi w žołmach Hankianga pokónżneho pśchitoka Jangtśekianga satepiło. 14 000 cźłokow je so pśchi měśćańskomaj Johkawy a Tschangtśikianga na brjoh pśchipławiło a wot wobydleŕstwa pokhowako. wuliwa, wobśteji śtrach, so hdyž wody Hangkianga so wulinje, wobśteji śtrach, so hdyž wody Hangkianga so pśchiwala, wulka woda hišće dale postupi, kótraž hižo nětkole nětkotre metry wyšoko dźěle města sapkawi. To by mohło z najwětšej katastrofu sa město być. Śtrach a hrózba knježitej mjes wobydleŕstwom. Hižo na 200 000 ludźi je měśto a wokolinu wopuśćiło.

Radio

Pjatk, 19. julija žiwśchi žo:

Königswusterhausen: Nimo snateho wśchédneho programma: 6,15 wjeśeły rańśchi konzert. 11,30 sa burow. 12,10 pśchipokdnišchi konzert. 14 wichelakośe. 16 konzert. 19 a nětko je zwjatok. 20,15 hodźina naroda.

Lipsk: Nimo snateho wśchédneho programma: 5,50 sa burow. 6,15 rańśchi konzert. 8,20 k Bachowemu lětu. 11,45 sa burow. 12 konzert. 13,15 pśchipokdnišchi konzert. 15 sa žony. 17 pśijana hudźba. 19,05 lěčna wjeź. 20,15 hodźina naroda. 20,45 orchestrowy konzert.

Hišće wažne z dnjoweho programma: Königsberg: 20,45 kralowa Luisa. Köln: 20,45 konzert. Praha: 20,30 z operettow.

Widźiwosć wokoło Goethy

Žónu žo sta, so Goetha žrjedź nozy klinkasche, a jako komornik do jśtwy sahupi, bź baźnikž swoje żelesne kožo z druheho kónza komory hacź k wokmu žunyk a wobkedźowasche njebjo.

„Njeśby niczo na njebju widźał?“ žo wón ślužobnika praśeśeche, a dokeź tutón saprěcźiju wotmolwi, jemu baźnik poruczi, so chžył k śtražt bźeźecź a so wojaka woprašeć, hacź wón njeje niczo wobkedźbował. Też tón njedź niczo pytnył.

Tola Goetha njeda žo samylicź.

Sćśyschl!“ wón powažnje k ślužobnikej rjekny; „žony we wusnamnym wokomiku žiwi. Pak mamy w tymle wokomiku śenjerjenje abo śmějenje je. — Goetha měźesće prawje, pśchetož tutu nóz žo dźeł Meśśiny je śenjerjenjom śnicźi.

Jako Goetha „Epilog k Eśśekej baźnjeśche“ baźnjeśche a běśche pśchi měśtnje:

„Kóždom' žo śtanje, njech je śchtóž chże,
Poślednje śwoje a poślednu dźeń“ —

wobras Napoleona je śeźeny padnuty, kótryž jemu napśchećźiwo wiźaśche. Hłuboke pśchedśdaćze baźnika śaja. — Nasajtra do Weimara powěźcź bóridże, so zu śjednoćzene wójśka Napoleona pola Lipśka dobyćeŕźy śbike. Běśche to 18. winowza 1813. j.

Kospodarski rozhlad

Schtwórtk, 18. julija 1935.

Wčerawše Furzy w Barlinje.

1 dollar	2,474	100 pólsk. złotych	46,905
1 jendźelski punt	12,285	100 českosł. krónow	10,32
100 šwajc. frankow	81,09	100 franc. frankow	16,405

Barlinska burša 17. julija. Wčerawšcha burša sadźaše sašo krućišćho, tola wośtachu prénje sapišpa ša pśched buršu mjenowanymi kursami. Dokeź wośebnych pśchiśinow sa nowe krućenje njebéśche, wośebje dokeź běchu też rentowe wiki sanjerobźene, so po prénich sapišpach kursow ménjenje pśchemeni. Pokašowaśe so na njedawne napominanja pśchedźiwdstwa burły a mějeśće so ša to, so nowe njewoprawnjene krućenje na akcijowych wikach, kótrež móhłe knježeŕśtwowu politiku na kapitalowych wikach mylicź, so njebudźa na dléśći cźaš dźeržeć móz. Sajim śbudźi nowu naśe śtatnjeje banki, kótryž po dokhim cźašu wjetšich pśchibyłk na devisach a śtoće we wyšokošći 12,5 milijonow hriwnow jewi. Na rentowych wikach njebé wulkich pśchemeńenjenjow.

Barlinśke žitne wulkowiki. Położenje na žitnych wikach njeje žo w žnyku pśchemeniło. Pośliczenjow we khlěbowych žitach je dosć, ša tośku śtarych žnjow njeje pśchewulki sajim, ale też nowa rośka da žo we wulkich mlynach jenož porědko sameśćiś. Sśrjedźnoněmśka pśchenźa ša dodaće w awgušće žo wobkedźbowaśe. Na mukowych wikach žo jenož sa wśchěmu potrjebu kupowaśe, wośebje też tehodla, dokeź wośtanu płaćiśny sa pśheńeźnu muku do 15. septembra a sa rźanu muku do 15. augusta njeśmějenje. Sa wowź njejśu pśchewulke napraschowanja a kupzy do pśedy žadanych wumjenjenjow njeschiśiwola. Nasamśki jeczmjeń žo bohaće poliśa. Wobkhod pak je pomały, dokeź industrija hišće jako kupz njewutupuje a ša pjowanśke sameŕy žo jenož hubjeńśke druźiny wotbudu.

Wjezera płaczejśe w Barlinje zentnar

pśchenźy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožki R 8: 8,25 hr., R 11: 8,40 hr., — jeczmjenja G 7: 7,85 hr., G 9: 8,10 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Nětkotre płaczišny z Drježdźanskich wikow.

Kury, stare 2,50—3,50 hr., kury, mkode 60—3,50 hr., hołbje 1—3 hr., hušy, hušy, sarěsane 1,20—1,30 hr., kaczki, sarěsane 1,20—1,50 hr., kury, stare, sarěsane 90 pj. hacź 1 hr., kury, mkode, sarěsane 1,20—1,40 hr., karpy 1,10 hr., schćuki 1,20 hr., liny 1,50—1,80 hr., běrny, po puntach 10—11 pj., koboda, jedźna 15—20 pj., zybla 15—18 pj., krěn 70 pj., žołotej, kércźit 8—15 pj., běły kał 10—12 pj., cźeŕwjeny kał 25 pj., šndrojty kał, schtuka 10—60 pj., górki 25—40 pj., petršilla, walcźk 3—4 pj., buny 30—35 pj., rjewjeń 10 pj., butra 1,42—1,52 hr., jeja 10—11 pj.

Dźeńśnische kótne wiki w Drježdźanach.

Na kótne wiki pśchijśna žo dźenża: 1 wół, 1 byk, 33 kruwow, 576 cźelatow, 140 wowzow, 369 świni. Pola hewjaceho śtotu a wowzow je wokkhod bjes wuśnama. Cźelata maja pomały wobkhod a płaćiśny tu wo nětkotre pjenjezłow powušcheja. Świnje maja śrěni wobkhod po płaćiśnach sa dźeńśe pondźele.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	17. 7.	16. 7.		17. 7.	16. 7.
Pšeńca	212,0	212,0	buny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	172,0	172,0	woka	—	—
jeńmjeń now.	—	—	módre lupiny	11,5-12,2	11,5-12,2
jeńmjeń, nat.	—	—	žołte lupiny	13,7-14,7	13,7-14,7
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńc. muka	26,45	26.45	lany wosušk	7,65	7,65
rźana muka	23,00	23,00	such. truhanč.	4,77	4,77
„ wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,75	8,75
rźane „	10,31	10,31	syno, 50 kg	—	—
raps	—	—	rźana słoma	—	—
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	wowsna „	—	—
lane symjo	—	—	pšeńč. „	—	—
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	jeńa „	—	—

Płaćizna za pšeńcu za wupłodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 165.0. 11: 168.0
Płaćizna za jeńmjeń za wupłodźerja 7: 157.0 9: 162.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 167.0

Foto-dźěła

Za **4 hołśiny** dostaniśe waše wobrazy wuwitśe a z wobrazami zaso wróćo, hdyž tute w 10, 14 abo 17 hodźinach přinjesośe.

Drogerija Strauch & Kolde

NB. Wulki wubjerk w 6/9 wjerćacych filmowych aparatach

Wysokosuć. **KRUWA** čehniwa

na předań w Sernjanach čo. 21

Mały nawěśtk

w našich NOWINACH je tuni a so přecy wuplaći

Dźensa nowa

Berliner Illustrirte

dostanjeśe w Serbskej knihařni abo skazajśe ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin“

Jenož **20 pj.**

Doporučće

swojim lubym znatym abo přećelam naše

„Serbske Nowiny“

Prosymy Was zdwórliwje wo tutu próću!

Skazać

móża so „Serbske Nowiny“ na wšěch pósłowych hamtach a też pola našich dowěrnikow a roznošowarjow na wsach.

Šěsć razow

wob tydźeń a štyri króć z wosebitej přiłohu — „Łužica“, „Domowina“, „Serbski Student“ a „Nowiny za dźěći“ — wukhadźeja a płaća jenož 1,51 hriwnow na pósće

(Bitte ausschneiden und als Drucksache einsenden)

Bestellschein

an den Verlag **„Serbske Nowiny“** in **Bautzen**

Herr .....
Frau .....

in .....

Postanstalt .....

Wohnung .....

bestellt hiermit die **„Serbske Nowiny“** vom ..... Preis 1.51 RM

Datum: ..... Unterschrift: .....

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na póšće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domju. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hodźenčanske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 166 | Budyšin — Pjatk 19. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Göring přećiwo politicy w katolskej cyrkwi

Hamtska pruska nowinarska słužba wukas pruskeho ministerskeho presidenta a schefa tajneje statneje policije generala Göringa wojerjowa; w tutym wukasu na wyschich presidentow a knježerstwowych presidentow je generał Göring z wotpokasowanjom nazionalsozializma a jeho pśicynrawow pola wěrnych worschtow katolskeho duchownstwa sabera. Wukas praji, je we wědomnym pśechopśinaću wurjadnych wukonow nazionalsozialistiskeho stata napischeco pśichopśinaću, kiž lud jemu wopokasuje, žebi liczba katolskich duchownych pśechezo hischcze myšli, so ma jim dowěrjenych ludowych towaršchow na nazionalsozialistiskej ideji samyslicz, dokelž widza, so je jich politiki wliw słabuje.

Ministerski president rospušcanje kulturneho wojowanja pśecheziwo katolskej cyrkwi kaž dotal wotpokasuje. Wón pak ma za zyle nusne, so by je wschej rasnoscu pśechezíwo prózowanjam tych postupowaco, kotrejž se stejischeca politiskeho katolizisma nazionalsozialistiskemu statej wojujo napischeco stupaju. Tehodla je wón, so by poczinanju tajskeho anti-nazionalsozialistiskeho katolskeho duchownistwa, kotrejž se z wotpokasowanjom nazionalsozializma a jeho pśicynrawow pola wěrnych worschtow katolskeho duchownstwa sabera. Wukas praji, je we wědomnym pśechopśinaću wurjadnych wukonow nazionalsozialistiskeho stata napischeco pśichopśinaću, kiž lud jemu wopokasuje, žebi liczba katolskich duchownych pśechezo hischcze myšli, so ma jim dowěrjenych ludowych towaršchow na nazionalsozialistiskej ideji samyslicz, dokelž widza, so je jich politiki wliw słabuje.

Ministerski president rospušcanje kulturneho wojowanja pśechezíwo katolskej zyrkwi kaž dotal wotpokasuje. Wón pak ma za zyle nusne, so by je wschej rasnoscu pśechezíwo prózowanjam tych postupowaco, kotrejž se stejischeca politiskeho katolizisma nazionalsozialistiskemu statej wojujo napischeco stupaju. Tehodla je wón, so by poczinanju tajskeho anti-nazionalsozialistiskeho katolskeho duchownistwa, kotrejž se z wotpokasowanjom nazionalsozializma a jeho pśicynrawow pola wěrnych worschtow katolskeho duchownstwa sabera. Wukas praji, je we wědomnym pśechopśinaću wurjadnych wukonow nazionalsozialistiskeho stata napischeco pśichopśinaću, kiž lud jemu wopokasuje, žebi liczba katolskich duchownych pśechezo hischcze myšli, so ma jim dowěrjenych ludowych towaršchow na nazionalsozialistiskej ideji samyslicz, dokelž widza, so je jich politiki wliw słabuje.

Ministerski president rospušcanje kulturneho wojowanja pśechezíwo katolskej zyrkwi kaž dotal wotpokasuje. Wón pak ma za zyle nusne, so by je wschej rasnoscu pśechezíwo prózowanjam tych postupowaco, kotrejž se stejischeca politiskeho katolizisma nazionalsozialistiskemu statej wojujo napischeco stupaju. Tehodla je wón, so by poczinanju tajskeho anti-nazionalsozialistiskeho katolskeho duchownistwa, kotrejž se z wotpokasowanjom nazionalsozializma a jeho pśicynrawow pola wěrnych worschtow katolskeho duchownstwa sabera. Wukas praji, je we wědomnym pśechopśinaću wurjadnych wukonow nazionalsozialistiskeho stata napischeco pśichopśinaću, kiž lud jemu wopokasuje, žebi liczba katolskich duchownych pśechezo hischcze myšli, so ma jim dowěrjenych ludowych towaršchow na nazionalsozialistiskej ideji samyslicz, dokelž widza, so je jich politiki wliw słabuje.

Ministerski president rospušcanje kulturneho wojowanja pśechezíwo katolskej zyrkwi kaž dotal wotpokasuje. Wón pak ma za zyle nusne, so by je wschej rasnoscu pśechezíwo prózowanjam tych postupowaco, kotrejž se stejischeca politiskeho katolizisma nazionalsozialistiskemu statej wojujo napischeco stupaju. Tehodla je wón, so by poczinanju tajskeho anti-nazionalsozialistiskeho katolskeho duchownistwa, kotrejž se z wotpokasowanjom nazionalsozializma a jeho pśicynrawow pola wěrnych worschtow katolskeho duchownstwa sabera. Wukas praji, je we wědomnym pśechopśinaću wurjadnych wukonow nazionalsozialistiskeho stata napischeco pśichopśinaću, kiž lud jemu wopokasuje, žebi liczba katolskich duchownych pśechezo hischcze myšli, so ma jim dowěrjenych ludowych towaršchow na nazionalsozialistiskej ideji samyslicz, dokelž widza, so je jich politiki wliw słabuje.

Ministerski president hischcze swjeźeuje, so je we konfesionalne katolske młodźinske swjazki pśechezo bóle swojeje jenicznje nabožneje dźeławosce zdalucja. **Hdyž je tu dospołneho pśichemźenjenja njestanje, maju je tute swjazki jako politiske wobhladowacz a je sakasacz. Uniformy nošyć a ludowy sport wukonjeć změdźa jenož statna młodźina a druhe stronine wotdźělenja.**

Ministerski president wschitkim statnym wyschnoscam winowatosć nakladuje, so bychu wopitanym njedostatkam rasnje sadźewale a žebi swojeho cźełkeho samokwjenja pśichi swojim postupowanju byke wědome. Wóz nazionalsozialistiskeho stata dowola, so maju je pokasane žrědki se wschěm wobmyšlenjom nakoleć. So cźe stat z katolskej zyrkwju sašadnje w měrnym a porjadnym pomjerje žiwy być, je wón z konkordatom dopokasał. **Wěra do Boha a nabožina katolskich ludowych towaršchow je njepschima.** Katolskej kaž evangelskej zyrkwi je dospołna zwoboda wěry a wuczby pśichewostajitej. Politiźy pak jenož nazionalsozialistiska myšl pśacji. Ministerski president stónchnje wusłyšeše, so dyrbi je politiki katolizismus z positiwnej nazionalsozialistiskej natwarjazej politiku pśichewinyć, pśichcimž na ważnosć Hitlerjeje młodźiny pokasuje a na bźeńjenje wo myšlenje w młodźinje pokasuje. Wschitke wyschnosce su winowate, Hitlersku młodźinu wobeje spěchowacz.

Kerrl dohladuje wšitke cyrkwinske należnosće

W statnym sakonskim kopjenu, dźeł I, cźišćo 80, 18. julija je tónle wukas wojerjowa:

Na němskeho ministra bjes wobłhodneho wobwoda Kerrla pśicheidu zyrkwinske należnosće, kotrejž su je dotal w němskim a pruskim ministerstwje z mutskownych należnosćow a w němskim a pruskim ministerstwje za wědomosć, woceńenjenje a ludowe wukubłanje wobdźełake.

Wo wuwjedźenju tuteho wukasa wobdźělenaj němska a pruska ministraj nadrobniše postajitaj.

W Barlinje, 16. julija 1935.

Wjednik a němski kanzler Adolf Hitler. Němski smutskowny minister dr. Frick. Němski minister za wědomosć, woceńenjenje a ludowe wukubłanje: Rust. Pruski ministerski president: w z. Körner.

Přikaz nošenja uniformy so zběhnył

Wjednik Barlinsko-Braniborskeje SA-skupiny wojerjowa: Postajenje skupiny je 16. t. m. wo stajnym nošenju słužbneje drasty zwonka powołanja z hnydom zběhnje. SA-muzojo! Wy sće swoju hotowosć a khmanosć k zastajenju połnje dopokazali! Cźemne postawy schkarakkowo a jich sledowarjowo su wam znate! Woni naš stajnje hotowych namakaja. SA straźnje! Sdar Hitlerej!

Abesynska budźe hač do poslednjeho muža wojować

Abeźynski kěžor je źrjedu dopołdnja paradu 3000 muži kěžorskeje gardy wotewsał a je ze na to do parlamenta podał, so by swoju wulku rěcź mół. Wokoło zejmownje běchu ze njeźmérne zhyły luda zhromadźite. Wschitcy abeźynscy wjednicy běchu pśichitomni.

Kěžor wupiśowaschе jenotliwe wotdźěle we wuwiczu italsko-abeźynskeje swady. Wón rjekny, so Italska bjes pśichestacza za dobywarstwu wójnu bróni, runjeź by Swjatsa ludowa pśi nim, je-li by žebi tutón wotschkodźenje za Italiku žadał. Njedźiwajcy abeźynskeje hotowosće k dorozumjenju je Italska wojakow a wójnsku potrjebu do źwojich kolonijow śiała.

Kěžor po źiwole rjekny: **„Nětko je wójna blisko. Hačrunjeź smy swoju wolu k měrej pokasali, ze wójna z kóždej hodźinu pśichbliżuje. Nascha winowatosć je, so swój kraj zachowamy. Zeź w lěśe 1896 Abeźynska njeje žaneje wójny chcyła. Tehdy su Italscenjo nasch kraj z dobywarstwom wotpokasowanje pśichimali a chcedźa to dźenja wospjetowacz. S Bożej poozu je Abeźynska tutu wójnu dobyła, wona pak wukhod bitwy pola Adwy politiźy njeje wumudźiła. Smy wschitko cźinili, so bychmy měr zachowali. Narodneje cźeśeze dla pak italske nadkněžstwo wotpokasujemy. Mamy cźiste źwědomje a smy njewinowaći na wójnje.**

Abeźynska wojuje hač do poslednjeho muža za swoju njewotwinjenosć. Abeźynska nowocźahnjenym bróniam Italeje z hotowosću napscheco stupi, so cźe swój kraj a swojeho kěžora hač do poslednjeho muža zachować. Kěžor je swojim ludom radscho wojuje a wumrěje, hač so by swoju swobodu zhubił.“

Kěžor skónczi z namołwjenjom na abeźynski lud, so by wschitke stalwne, klasowe a nabožne rozdźěle pśechewinył a we wojowanju hromadźe stejał. Zony won namołwjeschе, so bychu za zako wothladarki pśichitowałe. **„Njech je žiwa Abeźynska! My wumrějemy za zwobodu Abeźynseje! Bóh ł nami!“** Zhromadźeni z hyłsami hnuceji kěžorej pśichwyschkachu.

Kěžorowa rěcź je na wobydlerstwo zhyły zaczišćej zawostajiła. Po zyłym kraju ze wulke ludowe zhromadźizny pod holym njebjom wotmětwaju. Měšćanizy z ludej rěcza a kěžorowu rěcź roskładuja. Zhromadźizny zo ze zhromadnymi modlitwami skónczeju. Měn a dowěra po zyłym kraju knježitej. W abeźynskim knježerstwje zo pśechezo hischcze nadźijeja, so ze měrne rosrisanje z Italskej smóžni.

Abesynski kěžor a Čerwjeny kśiž

S Roma zo powěź, so Abeźynska pśechezo hischcze njeje k Genfskej konwenziji „Čerwjeneho kśiża“ pśichitupiła. Dotal Abeźynska potajkim nima prawa, swojich zranjenych pod schkit khorhoje Čerwjeneho kśiża staviecz. Druhe staty zo hižo léta dołho prózuja, so bychu Abeźynsku k pśichwamknjenju k Genfskej konwenziji nawabile. Tola Abeźynska zo hischcze njemóžesche za tutu krocźel rozsudźicz.

Pśichi nowišchim politiskim wuwiczu su ze w Londonje a Genfje zmólnischo wo pśichwamknjenje abeźynskeho kěžorstwa k Čerwjenemu kśiżej prózowali. Mjezynarodny wubjerk w Genfje je ze hnydom na abeźynskeho kěžora wobrocźił a je jemu lěpschiny rozestajał, kiž by jeho kraj z pśichwamknjenjom k Genfskej konwenziji wuzźiwał. Abeźynski kěžor na tuto prózowanja hischcze njeje wotmołwił.

Arabojo Abesynskej přikhileni

Transjordanski emir Abdallah je arabskemu nowinarjej swoje wobzarowanje wuznał, so Khcheszjanska móz Italska druhi khcheszjanski lud Abeźynsku žebi podcźišnyć zmyla. Jako Arab emir Abeźynskej swoje pśicerjelne zmyślenje wupraja. Arabske nowiny pišaju, so ze su fellachojo w Nabłusu na abeźynskeho konsula w Jerusalemje wobrocźili, so bychu źmělі do abeźynskeho wójska sastupicz. Teź hewak je wjele fellachow zwólniwych, w pśichpadźe wójny w abeźynskim wójsku wojowacz.

Japanska a abesynska zwada

S Italskeje bźěsche ze powěźcz rozschěrila, so je japanski pósłkanz w Romje Sigmura Mussolinia wopytał a je jemu po poručnosći swojeho knježerstwa wosjewił, so Japanska za Abeźynsku politiźy ninja žanebo zajima. Na to je japanski zwonkowny hamt wotmołwił, so do Tokia njeje žaneje powěźcze wo Sigmurowym rozkrocźowanju z Mussolinim dóschło. Japanski zwonkowny hamt pósłanej **njeje** poručił, so by italskemu knježerstwu tole **wosjewił.**

16 milijonow swjedźeńskich znamješkow za žnjowy dźakny dźeń

Wokrjesnemu wjednikej Vogelsangej w Annabergu je so poradźiło, sa Annaberg a wokolinu skazanku 16 milijonow znamješkow za letuschi němski žnjowy dźakny dźeń dostacź. Znamješchko k pschityknjenju so z dweju klóskow a jeneho kostrjanza sestaja. Někotre tyžazy ludźi w hornich Rudnych horach pschi shotowjenju znamješchkow dleschi czaš saskužbu namaka.

Seldte so w Braunschweigskej naprašuje

K powěsći, so je němski bohot w Braunschweigskej a Anhaltskej, Loeper, postajił, so maju so stahlhelmowe měsne skupiny w Delsawsko-Köthenskim wokrjesu hnydom rozpuschczicź, dokelž su so jeho naprawam pschecziwjale, němski dźelowy minister Seldte a swjaskowy wjednik nazionalsozialistiskeho swjaska frontskich wojowarjow (Stahlhelma) wosjewja, so wot němskeho bohota w tutej należnosći pola njeho niczo njepschedeleži. Němski minister je němskeho bohota proshył, so by jemu hnydom wujaznił a jemu maczišnu pschipósłał, na kotrejež podłožku rospuschczenje wusprawnja.

Wusudy wurjadneho suda

Wurjadny sud jednasche pschecziwo Michałej Adhartej z Wolkenburga. Mjes tym so někotrymžkuli ludowy towarschi so wo dźełowe městno bědźi a knjezerstwo jemu pschi tym na tósdne waschnje pomha, běsche tutón wobstorżeny po wuprajenju sudnikow prajił, so wón jako njeswobodny na dźełu hwilda, so zhedi na to njemyslił, „wulkim“ ssaki pjelnicz. Wobstorżeny dosta dźewjecz mězazow jastwa a sa tutón czaš dźełaczy nawuknje.

Muž, kiž chze sczěnu pschebosczu a wojowanje z mudrowanjom a kritikowanjom smenja, běsche bliščki wobstorżeny, Waltaŕ Winkler z Lipska. Wón běsche wudawaŕ, so su so zyte SA-wudyry w kritiskich dnjach mězaza junija 1934 satšelite. Ssud Winklera k schesczi mězazam jastwa sasudźi.

Wopor sće wuwokaneje bruneje knihi bu Willy Bachmann z Lipska. Wón dosta schesć mězazow jastwa, dokelž běsche tutón schezuwazy spitz k czitanju pschikaz a njeje wo nim wyschnosći wosjewik.

Jedyn z tych, kotriž „Sdar Hitlerej“ strowja a so z tym zamym dychnjenjom na naschebo wjednika najnjesahrbiczliwischo pschiskłodźaja, je wobstorżeny Jurij Schmidt w Lipsku. Ssud sasudźi jeho k jenemu lětu jastwa.

W jednanju pschecziwo Pawołej Schönje wurjadny sud sababjeneho kommunista wotkry, kiž dźensa hischcze bajki wo wohnju w němskej zjemowni powědasche. Ssud postaji sa njeho jene léto jastwa.

Hitlerska młodźina pódźe pěši na stroniny zjězd

Kaž statne wjednistwo němskeje młodźiny wo'jewja, Hitlerska młodźina pschi lětuschim sjězdze nazionalsozialistiskeje strony k propagandze z zyteje Němskeje pschi pódźe. Hitlerska młodźina wschěch 25 krajow wotpółnasstwa se wschěmi swjatkowymi thorhojemi na stroniny sjězd do Nürnberga póschcze a z tutym wulkim thodom po Němsku, kiž so „Adolfa-Hitlerowy pochod“ mjenuje a sa wschitkich wobdźělenych 10 500 kilometrow shromadnje wuczinja, so jednota němskeje młodźiny dopokaze. Po pschednjasnich puczach 341 thorhojow z 1500 pschewodnikami do Nürnberga saczehnje a so tam z wjazy hacz 40 000 Hitlerskimi hólzami 13. septembra sjednoczi.

Pjetri sylniše bronienie na morju připowěda

Franzowski namórnistwowy minister běsche w Saint Nazairu pschitomny, jako so nowy franzowski khižak „Marseillaise“ z dźěkarnje na morjo puschczi. Minister we swojej rěczi pschipowědźi, so Franzowska swoje wójnske tódźiwo ważnje powjetschi. Twarjenje 26 000 tunow wulkeju bitwiskeju tódźow „Dünkirchen“ a „Straßburg“ ma so pospěschicź a nimo toho dyrbi so z twarow schtyrjoch runje tak wulkich bitwiskich tódźow dóry sapoczecź.

Nadpad na fašistow w Londonje

W Camdentownu w krótkowjeczornym dźelu Londona po faschistiskej shromadźisnje žyła někdźe 600 wobydlerjow 15 czornokschlakow a 2 žonje wohrožesche. Wohrożeni do jeneje autoweje kólnje czeknychu. Pschi tym pschescheharjo někotrych mjes nimi z blescheml a druhimi wěsami sanichu. Po telefonisim sawołanju wo pomoz někdźe 50 polizistow pschikhwata, někotsi w autach, někotsi na konjoch. Polizija wohrożenym smóžni, so mózachu njemyleni wotecz, wona pak nikoho njesaja.

Přeco nowe njeměry w Belfastu

Ssrjedu rano je so liczba zmjertnych waporow pschi njeměrach w Belfastu na schěcz powjetschika. Posledni wopor běsche 22letny muzšti, kotrehož rano na Nizton-skej dróhy satšeleneho nadeńdźechu. Polizija je na někotrych městnach města barrikady natwarika, so by njepschecziwelikej stronje dźělila.

Ssrjedu wodnjo je k nowym czežkim srażenjam dószło, jako jedyn zmjertny wopor poslednich wosowarjow k rowu njeseschu. Nadobo so se zyrky, kotraž z pschewodźerjemi zobu dźěrche, někotsi wotdźělichu a so na młodeho cžłowjeka walichu, kotrehož sće krutodowachu. Hacžrunjež wojazy sapschimnychu a so panzerowa-

Jako hosczo pola abeßynskeho kežora.

...oras wo kežorskim dworje, na kotryž někotre wocži pschecho swjeta shladuja. Tu so wobras z banketa pschedstaja, kiž je so w kežorskim hrodže w Addisu Abebje k czescži tamnischeho němskeho wupósłanza wuhotował. Wot prawizy k lěwizy widźimy němskeho wupósłanza Kirchholtsa, kežora Haile Selassia, kežorku Ergé Manen a wupósłanza mandželskich, sady stejitej pryncza Jahai a knjeni Hertelowa, jenicžka běła knjeni pschi abeßynskim kežorskim dworje. (Rikli, M.).

Ferdynand Goetel:

Sněhowy list

(Kar — Chat.)

2] (Pokraczowanje.)

Strażowazy wojak na njeho pohladny se žohuželnoscziwym pohladom.

„Do města chzesch, k žonje? A wšěch ty, blasnje, schto so tam w měsce stawa? Sahubischch žonu a dźěcko a tebi tež pódźe wo hkowu. Wschak tam sabichu tyžazy taschi, kaž sy ty a twoji. Rozumischch? Schtyri tyžazy! A ty do města! Och! Schto czinjachu, schto czinjachu — tschagesche hkowu bjesradnje.

„Boschkaj, ty žiwy wobkludnyk!“ rjekny czekaŕ k njemu se wulkimaj wocžomaj. — „Běsche naš tam nětchto stow. A kelko, rjeknjesch, sabichu?“

„Tyžazy!“ rjeknu — hrosnje na to myslicz, telko luda. A stajnje hischcze bija. Czert wě, z wotkel jich telko nabrachu. Pschidźe wjeczor — saschischch. Też tu wokoło zyhelnzy tšeleja a so pohrjebnischczom a tam wokoło kólnjow. Hrósbne wězy žlyschischch w nozy! — Njekhodź, człowjecze, do města! —Pschecradża cže wódny bratr a njepschecradźi-li cže, ham sabinje.“

Tsžekaŕ saczu synnu w mothach.

„Njekhodźicz do města, prajisch, njekhodźicz do města — sahubju žonu a dźěcži. Postkhaj! Ty žlyschch! — Sawoła nahle se sadwělkowanjom.“

„Och, ty!“ — smili so czerwjeny wojak — „ham bych so wjeselił, hdy njeby to wérno było. W tych dnjach sabichu w mni duschu. Nó, postkhaj!“ Wobroczi so hněwnje na czekarja. „Wotekaŕ! Tam njemóżesch. Nó, ży zrosumił, abo niz? Njeněhwaj mje, człowjecze. Prjedy hacz tam dóńdżesch, sabija cže kaž pha! Nó, ży zrosumił abo niz? Prjeczi!“ tschitny rasnje, wobroczejo k njemu njepschitommej wocži.

Tsžekaŕ pocza zofacz z hórki, z wobliczom wobroczeny ke czerwjenemu wojakej. Sdasche so jemu, jako by někajka hobrska móz jeho srahyła, mucžo jeho k njezrosumliwemu khwatanje . . . W jeho schéroko wocžinjenymaj wocžomaj wuroslowasche wojakowa postawa do hobrskich rosmérow, hórka so pschemény do hory, kotraž so njehodźi pschekroczicz. Ssunu so hacz k krczy, hdyž, sakopnywschi so wo kamjeń, padze na smjerske dno. Sawjeresi so z nim zyły žwet a pschitkoczi jeho k semi se žiwojej czeľi.

„Jésuško, ach, Jésuško!“ stuli wobliczo k jemi a splakanywschi słubi wědomje.

Hdyž bolosez we wutrobnje z płuczom storhanym jemu sasy wróci wědomje, njebě tu wjazy wojaka. Sa to pak lejesche w smjeły pódla njeho pokruta khleba, žuschena ryba a blachowa blescha paleńza. Njemóżesche temu wschemu najprjedy zrosumicz a dyrbjesche so dopomnjecz na setkanje, so by z tym znowa saplakał bjes měry.

W wječnischczu pschebeżdża zyły dźeń hacz do smérkow. We hlowje mějesche chaos myslicžkow a podawkow, nad kotrymiž so znoschowasche pósnacże, so je po prawom wschno hižo skónczene, zbytne a podarmo. Na smérkach jeho wubudźi dalena tšeleńza, potom hra maschinskejej tšelby, posdźischo znowa tšeleńza, někdźe bliže. Stuli so, pschetoż kóda nowa tšeleńza na njeho padasche kaž brutalne puki z pjaschu, kiž so wotrathjeż njehodźachu. Nózna cżma so nahle napjelni z hołkom a zakoscu, z kotrymajž farżowasche kódny dźěl cżmy. K tšeleńzy so pschisamknuły žmjertny tschik cżłowjeskich khłosow, prósitwy a storżenja.

Jónu saslyschyła tež dołhi tschik jónskeho khłoza. Tutón khłoz sdasche so jemu być podobny na khłoz jeho žony. Wustkoczi hnydom, sajaty z hrózu a pocza czekaczej wot města runu zmuhu psches polu, jamy a pucze.

Bě znowa w horach . Njewědźesche, czehodla bě pschischkoł ham a niz druhdże. Dźěsche do prédka bjes wole kaž cżłowjek, kiž njetrjeba nikdże dóńcz. Njewuhlitny žo tež wsam, njewotbroczi z pucza a dźiwna wěz, nichtó jemu pucz njesastupi. Běsche drje žiwy, pschetoż wutroba njepschesta pukotacz, dźěsche, pschetoż nosy jeho njeješchtej, tola njepschemyslił wo niczim, sapomnił bě hižo tež na czekanje wot města. Czerjesche jeho jenoż sczěn strocha, jehož pschiczinny běchu so słubite pomjatkej.

Halle straschne setkanje w hórskej dolinje w nim wubudźi pomorjene knježstwo ducha.

A sta so to takle:

Hdyž dźěsche po brjosy hórskeje rěki, kiž bježesche po dolinje we hłubokim rěcziscżu, wuhlada cżłowjeka, kiž dźěsche po zamžnym zmérje kaž wón. Wurjazował bě wobroczeny — a hnadź jeho hněwasche pschitommosć cżłowjeka w tutej puscžinje.

Njechajo jeho męcz psched wocžomaj, wukroczowasche spěschnischo, dohoni a pschesczěhny jeho ani na njeho pohladajo. Hdyž bě hižo zapomnił na cżłowjeka sady žebje, wuzłyschja njejapzy bliski hłóz:

„Jej — ty! — Stój!“

Sasta a so dźiwasche, so by tutón cżłowjek znowa žem dóschoł.

„A ty, schto žy?“

„Cžekaŕ!“ rjeknu jednorje.

„Cžekaŕ, a z wotkel?“

Samyšli so: wopraŕdże, swotkel bě cżeknył?

„Wot wschudże!“ wotmolwi mérnje.

Njesnaty k njemu pschistupi a pokoji jemu ruku na ramjo:

„Masch wupokasu?“

„Wupokasu? — Nimam wupokasow. — Sžym je smicżit —“

„Hlejesce — pschekklepany!“ rjekny wojak. — Nima wupokasow! — Wocakaj, pschecjelo — pohladajmy! Po horach létaju někto wschelake ptaczki “

Podda so smérom pschepytowanju. W płaschczu nima nicžo — myslesche zasparnje a cżekto — ale tam sa paßom stej kałak a revolver, w błuzy žu yjenjeju . . .

W tej khwili wuczuhny wojak z prénjeje kapsy jeho płaschcża stolkany balik.

„Schto je to?“ — wopraschа so.

„Njewěm, pohladaj.“

Wojak roswali papieru, z kotrejež so wuzwyzachu drjebjeńki žłótkeho khlébicżka, kiž bě žej skhował hischcze tam we hłubokim puczu.

„Bhi, někajki njerjad!“ sawoła a balik prjecz cżisny.

Cžekaŕ sa tschepota, jako by něchtó jeho nahle dyrił na bolaze. Pohladny sa balikom do žneha a nahle na nadpadnika so wobroczi se słym wjeczitym pohladnjenjom. Tón saczu strach, wotskoczi a pschimny sa težakom. Ale hižo bě pschepodže. Hrabnywschi wojaka za schiju, dyri jeho na jemju a nawalnischi so na njeho, kałasche jeho dwójzy do brjucha. Wědomje, kiž bě tak dołho spało, wotucži w nim nadobo z wotmachom. Wuhlada wocži potnej bolosce a hrózby, w ruzy, kiž dźerżesche morderja za hrubju, saczu tschepot cżeła, kiž so z bolosczu wijesche.

„Schto, ty! —jastona wojak, pschimajo z wobémaj rukomaj sa brjuch. — Saraży mnje, tón pscherachnik!“ — Stóji porokujo na nadpadnika žwojej khutnej wocži, jako by chcył so spomjatkowacz jeho wobliczo, prydży hacz wumrje.

„Woskań mje“ scheptasche, hižo na žmjercz błédy — „njeje wjazy trjeba“ — potom so někak posběhny, słepny so mjes dwaj horbikaj jemje, jako by chcył žej wupytacz pschihódne městno sa žmjercz a sepjerajo so z khribjetom wo stału, nacżahny nosy a rosłożi bjesmóżnej ruzy. Jeho hlowa, njenamakawschi na kamjenju sepjerk, spadny nasad, schéroko wocžinjenej wocži hładaschtej runje horje, do błubokeho njebja.

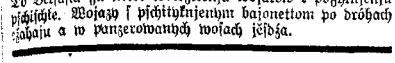
„Macjerka“ idhchny lěhdy žlyschomnje a wocżichny.

Mordaŕ na njeho pohladny z hrozu, podarmo so prózuju sapschimnycz, schto bě so stało. (Pokraczowanje.)

we auta trjebachu, žo njemëry na drnhich mešinach wopjetowachu. Na pohrjebnischczu dóidže k tšelenju mjes oranjistami a tritšimi nazionalistami, pischi tšimž žo nëtkotre wožoby šranichu.

Njemëry žrjedu hacž do wjeczora trajachu. Pischi srajenjach žo sašo s kamjenjemi mjetasche, s revolwrow a maschinistich tšelbow tšelesche. Ssamo k rubjeñskim a sapaleñskim polypytam je sašo dóschło. Kulka 11letneho hólza na nohi srani, so dyrbjachu jeho do khorownje dowjesetz. Do Belfasta žu nowe wotdželenja wojakow k pożłužnjenju pischiłsche. Wojazy s pischitynkjenym bajonettom po dróhach zahaju a w panzerowanych wosach jězdža.

Ze Serbow

W Budyschinje 19. julija 1935.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Štóž sebi jazyk wopaliwši druhim njepraji, zo je poliwka horca, tón žadyn sprawny muž njeje.
Juhosłowjanske prajtdmo.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 741, hygrometer +2 a thermometer wodnjo +28. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer —2 a thermometer +16. Khłódny móčki powětr je nam pomrócżene njebjo pschinjesł. Wo wczakowanym deschczu pak šmy dotal jenoż mało sačuli. Wczera je žo na wschelakich pischeltrénjach žrjedźneje, wjeczornje a połnóżneje Europy łyninscho deschczowało. Nad połnóżnej Europu žo powětr z Lodowego morja rosschérja. S jeho rosschérjenjom k poldnju też naschim stronam khętro khłódne wjedro kiwa. Njebjo budże swjetscha pomrócżene a deschcża žo trochu schczedrowischo pschihdże. — Jutsje žobotu słónczko 4,07 hodź. ishadża a žo 8,04 hodź. khowa. Mjezačk ishadża jutsje wjeczor 9.42 hodź. a khowa žo dopoldnja 9.50 hodź.

— **Wuhlady na wjedro sa jutšischu žobotu: Njewobłajne, khłódne a s khwilkemi deschczojte wjedro.**

Nic młode ptački sobu domoj brać!

Wjelczo sašo je tšawa, k žo młode ptački, kotrež žu pschelahe wuleczałe a hischcże derje létacj njemóža, je žobuczuczom domoi bjeru. Lajik, kiž ptacże žiwjenje njesnaje a tajke ptaczki namata, myšli, so žu j hnjezda padłe abo so staj starschej je wopuschczikoj a so dyrbja nëtko z hłodom wumrjeć. Se žobużelnoscże bjerje je domoj, je pjauje, smucži je na saiecze a cżini je tak njesamostatnych, hdyž nje je tež sašo stwórbje pschepodał. Njedżiwajo na to, so žo cżi, hyrnjež žo to je žobuczuczа štało, po naschich sakonjach khłostajomni cżinia, wopokazuja ptaczastwu s tym hubjenu służbu. Młode ptaczatka žo domoj njebjeru, ale žo šdehnu a šadża žo we blischkosći mërna. Hdyž žo namakaju, na hałosu we kežczach, hdyž je nichtó tak łohko njewidżi. Zyle wešte je, lo starschej sa swojim dżeczatkom pytataj a jo też namakataj. Też schulske dżeczi mële žo w schuli w tutym smyšlu wopuczicż. Samo Boża stwórba na ža ptaczłach wokhudni. Tuž dyrbi žo se strony ludzi wschitko staci, schtož je mózno, so njeby Boża stwórba schkodowała.

*

— **Wumënjenja sa służbu na podmórskich cżołmach.** S pischikluchneho mëstna žo nëtko wožebite cżëlne žadanja wojewjeża, kotrež žo na tych staja, kiž chzedża służbu na podmórskich cżołmach wukonjeż. Tajke žadanja su: biesporočne žiwjenje w naitupanju tuberkulosy a cżuwomnych khorosczow, dobrolnje strowe cżuża pschi derje wuwitym podbrudżu (Brustkorb) s mózneschu wulkeho rosschérjenja, šmlnu strowu wutrobu, strowej wuschi, strowym nósu, žane zahorjenje mandlow w schiji, strowe požiwadła, strowu kožu, strowe wocži, khmane ša morjo. najnischcża waha 60 kilogrammow.

— **Khschnoscżowe wupokasańske papiery žo kradle.** Bidarjej Kurtej Willijej Tschirskenu, kiž je žo 11. 9. 1912 w Estonej Borschczeš narodżił, žu cżerwjenobrunu żaket s twmlwni wupokasańskimi papjerami kradnyli: wobydlerskim wuswedczenjom, policajskim sadżerżenskim wuswedczenjom, listom krajneho pomognika, pschipowedżenskej khartu dżełowego hamta. Papjery žu na mjeno wobkradnjeneho wupisane. Dokelž je mózno, so paduch tute papjery na njedowolene waschnje wužije, žo warnuje. Jeli wón s papjerami nëhdże wuskupi, njech žo to kriminalnemu wotdżelenju w Budyschinje, telefon 2802, sdżeli.

— **Krokawa je wužitna.** S njeprawom žo krokawa pschescżehuje a pschepóšnawa. Wožebje mjes małymi dżeczimi je mënjenje rosschérjene, so žu krokawy jędożte. Wschitke krokawy pak, kotrež w naschich krajinach žo namakaju, njejsu jędożte. Jenicżże, schtož je pola nich njepischipomne, je wožebito cż, so pischi hrożazym strachu scheżipaty njenschiiomnie wonjaty jeschcż wuschortuja, kotrež ma druhe swërjata, kiž hnchu pópytacż chżele, je šetrać, wotstorczicż. Ludżom tutón jeschcż nicżo njeschkoži. Krokawy njejsu w žanym naštupanju schkodne, ale jara wužitne. Snicża wschë schkódniki w sahrodże a na polu, wožebje pschekałanzy, schlinki, huhżanzy atd. Tohodla dyrbi žo wožebje dżeczom derje saschczépicż, so njebychu tute wužitne swërjata niczże.

— **Postajenja sa wobstaranje laneho šymjenja.** Płatowanje lenu a dobrycże laneho šymjenja ma žo w sajimje sastaranja je žurowišnami w pschihodnym hospodarstwie lëcże dale rosschéricż. K tomu je trëbne, so žo lane šymjo, kotrež žo w tutym lëcże dobudże a žo ša wužiwo hodži, žo ša njón swëżczi. We wojewjerskim topjenu seżiwjazeho stawa žu 17. julija wožebite postajenja pschi wobstaranju laneho šymja ša nasymske wužiwy wojewjene.

— **Seżiwjenje w kwartërach** je žo sa dżeń na 1,37 hr. postajiło. Wójnski minister je na cżaš wot 1. julija hacž na dalsche sa seżiwjenje w kwartërach 1,37 hr. ša muža zarunanja postajił. Nimo teho wuplacżi je sa łóżdeho wojaka 20 pj. jako pschenozowaúški pjenjes.

— **Kino „Jedermann"** pschinjeże we žwojim nowym programmje synkosilm „Spëw sa tebje". Hlowne róle hraja Jan Kiepura jako Gatti a Jenny Jago jako Lizi. Wulki tenor Gatti, ma špěwacż we Winje. Pschi opernej pruwy sa „Rida" wuhlada Lizi. Nëtko pschiúdża džiwne podawiny, kaž špěwarje w elegantnym hotelu, konzert w dluwanskich kupjelach. Starschi wschëch chżedża, so by Lizi barona Kleebergu (Arthur Robatsa) brała. Wona ma luboscż k Teowej, hudżnikej w kosejowni. Dyrdomdej tu a tam, doscż sajimawe wotmënjenja a doskónczinje, runje psched kwašom s Kleebergom wuwupéwa žebi tenor žwoju malu holczu. Sajimawy je pódlanski programm pschirodneho a žortneho rasu.

RJEĆAZY ZA PASTWIŠĆA
(Weideketten), přiwjazańske rjećazy, motorske rjećazy z runymi a witymi wólmadłami we wšěch wulkosćach pola
MIESSNERA w Budyšinje na Žitnych wikach

S **Błohašchcż.** Wobžarujomne njesbożo je sandżenu žrjedu tudomneho kubjerja Hicketiera potrjeschiło. Pischi torhanju stareje kólnje žo njejapay dżél twarjenja žypalche. Hrjada je žylnym hodżom kubjerjej na prawu ruku padże a hódż jemu prawu ruku pola łohcża pischekło. Samokany Hodżijski lékař hnydom pschikhwata a

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dżél a přiłopk Marko Smolerja za nawëšti dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišć dr. J. Cyž w Budyšinje. D A. VI. 1935 2221. — W tu khwilu tšelina lišćina čo. 3 płaći.

Hospodarski rozhlad

Pjatk 19. julija 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,474	100 pólsk. złotych	46,905
1 jendželski punt	12,285	100 českosł. krónow	10,325
100 šwajc. frankow	81,12	100 franc. frankow	16,41

Barlinska bursa dnja 18. julija 1935. Napomninanja pschedhudżiwa burzny pschedh pischehnatym šurjanju kursow na akzijowych wikach bëchu woprawnjene, schtož žo na wczerawschnich wikach, wobsebje na wikach łódżnych akzijow, jewjesche. Wosjewjenja wo pschedstejazych hromadżekładżenjach łódżnych akzijow mëjachu za sčehnk, so žo wjele Hapag a Lloyd akzijow pollicżachu, kotrež pak žo samelicżicż njedachu. Tehodla s žyla k wobšyhdam w tutych akzijach njedóńdże a sajmjk kursa na żadosćej pischikluschnych organow wumoita. Tutón pschipad, kotryž žyłej burzy wczera žwój šacżischcż dawasche, mëł po wschëm na burzy wobdżelenym jako dalsche napominanje služicż. Też na druhich wikach žo džiwajo na njewešte pomëry pschi wczerawschnej burzy wschudże papjery posticżachu, tak so kursy powschikownje wo 1 hacž 1½ proz. popuschczichu. Sa to pak běchu rentowe wikl pischeczelnische a wožebje stara wójnska požczonka możesche žwój kurs wo 0,20 proz. powyschicż.

Barlinske žitne wulkowiti. Na žitnych wulkowitach njeje žo położenje pschemëniło. Wožebitych nastorkow je strony pschetrjebarjow njepschedżelejesche. Postlicżenja powschitkownje doňahaja. Sa khlëkowe žita pschi hnydomnym dodaczu je mało sajima, ša dodacże w awgušcże žo kupay namakaju. W nowej rožay žo wobthody w rëcznych pschiwatkach wotjamknychu, pschenczne a rżane muki maja mërny wobthod. Wowża je nëtkole w dożahażej mërje na wikach, tak so žo potrjeba pschetrjebarjow łohko krycż hodži. Nasymske jeczmjenja žo wjele postlicża. Sa dwojorynczkate drużiny a sa łohke jeczmjenje k pizowaniu je sdżela sajim, tola poticżene a žadane płaczjiny žu jara rosdżelne.

Wežera ptaczesche w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožki R 8: 8,25 hr., R 11: 8,40 hr., — jeczmjenja G 7: 7,85 hr., G 9: 8,10 hr., — wowża H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Wiki w Lubiju.

Pschenża 10,20 hr., rožka 8,25 hr., nalëtni jeczmjeń 7,85 hr., wowż 8—8,35 hr., bërny 3—3,30 hr., žyno 2,75—3,35 hr., žłoma, ł masch. młócż. 2—2,50 hr., pschenczna muka 16,65 hr., rżana muka 12,55 hr., pschenczne wotruby 6,60—6,90 hr., rżane wotruby 5,85 hacž 6,15 hr., butra, ½ punta 75 pj., jeja, schtuka 9 pj., twaroh, punt 20 pj., bërny, nowe 11—12 pj., kał, bëły 12—15 pj., kał, cżerwjeny 20—30 pj., karoty 15 pj., łoboda, jędżna 20 pj., kał, žydrobjty, schtuka 5—35 pj., kolrabi 5—10 pj., porej 10 pj., tórki 25—30 pj., kał, ličża ły 24 pj., žbła, punt 13—15 pj., buny 25—30 pj., tomaty 35 pj., žołotej, kerczk 5—8 pj., radiški, walczk 8 pj., rjewjeń 10 pj., wischnje 40—60 pj., maleny 50 pj., kožmaczki 25—40 pj.

Wiki w Kamjenzu.

Pschenża 10,25 hr., rožka, nowa 8,25 hr., jeczmjeń, nalëtni 7,85 hr., wowż 8—8,35 hr., pschenczna muka 18,25—21 hr., rżana muka 12,25—12,50 hr., pschenczne wotruby 6,55—7 hr., rżane wotruby 5,85—6,25 hr., žyno 3,50 hr., žłoma, štótna 2,25 hr., žłoma ł kašżanju 2 hr., butra 76 pj., prožata 15—25 hr., łuzu, młode 5—6,50 hr., kał, bëły, punt 15 pj., kał, cżerwjeny 30 pj., kał, žydrobjty 10—50 pj., łoboda, jędżna 15 pj., žybła 12—15 pj., krën 70 pj., žołotej, kerczk 5—10 pj., tórki 25—40 pj., radiški, walczk 5—8 pj., retkej, walczk 8 pj.

Wiki w Khójczebušu.

Mjašo, howjaše 70—90 pj., mjašo, cżelaże 65—90 pj., mjašo, škopjaże 80—1 hr., mjašo, žwinjaże 70—90 pj., jeja, schtuka 8½—9 pj., butra, punt 1,30—1,40 hr., twaroh 23—25 pj., lany wolij, litr 1,40 hr., linj, punt 1,20 hr., łožbje, mlode, schtuka 30—60 pj., kury, žiwe 50 pj., thapony, žiwe 60—70 pj., kolrabi 15 pj., morchej, punt 10 pj., rjewjeń 10 pj., kožmaczki 30—35 pj., kał, žydrobjty, schtuka 50—60 pj., kał, cżerwjeny 25 pj., kał bëły 25 pj., kał, wirsingowy 15—20 pj., buny, selene 20—25 pj., žołotej, kerczk 5—10 pj., mërnik 20 pj., krën 45—50 pj., radiški, walczk 8—10 pj., žybła 15—20 pj., kerpa 5—8 pj., bërny, nowe, punt 10 pj., trut'fale 50 pj., kruschny, punt 80 pj., pruzinny 50 pj., tomaty 45 pj., žmorze 50 pj.

Płačiny rëżneho skutka na Drjezdżańskich skótnych wikach.

18. julija 1935 Płačiny po centnarju a hriwnach

Skótne drużiny a woznamjenjenje:

Celata: 576

Najlëpše kormjene celata wot cyca	52—55
Srjedże kormjene celata wot cyca	41—50
Špadnje wunwite	35 40
Najšpatniše	33—35

Swinje: 373

Tučne swinje, přez 300 kg. cežke	—
Połnomjasne swinje wot 120 hacž 150 kg. cežke	53—53
Połnomjasne swinje wot 100 hacž 120 kg. cežke	49—52
Połnomjasne swinje wot 80 hacž 100 kg. cežke	46—49
Mjasne swinje wot 60 hacž 80 kg. cežke	—
Rancy	—

Płačiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płačiny po złotej hriwnje.

	18. 7.	17. 7.		18. 7.	17. 7.
Pšeńca	212,0	212,0	buny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	172,0	172,0	woka		
ječmjeń now.	—	—	módre hruny	11,5-12,2	11,5-12,2
ječmjeń, nat.	—	—	žolte hruny	13,7-14,7	13,7-14,7
wows	—	—	seradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšeńc. muka	26,45	26.45	lany wosušk	7,65	7,65
rżana muka	23,00	23,00	such. hruhanc.	4,77	4,77
pš. wotruby	11,73	11,73	bërnj. kruški	8,75	8,75
rżane „	10,31	10,31	syno, 50 kg		
raps	—	—	rżana sloma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšeńc. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pieluški	20,0-22,0	20,0-22,0	ječna „		

Płačiana za pšeńcu za wupłodżerja 8: 204.0 9: 206.0
Płačiana za rožku za wupłodżerja 8: 165.0 11: 168.0
Płačizna za ječmjeń za wupłodżerja 7: 157.0 9: 162.0
Płačizna za wows za wupłodżerja 9: — 13: 167.0

Płačiny za jędżne bërny

Hlowne sjednoczenstwo nëmskich wikowarjow s bërnami postaji w žwojim wobšežniku čo. 13, kotryž žo też we wojewjerskim łopjenu seżiwjerskeho stawa čo. 54 s dnja 17. julija 1935 wojewja, płaczijny bërnow wot 18. julija 1935: a) sa dołhe žołte drużiny snajmjenješa 5,50 hr. tola niż wjazy hacž 6 hr.; b) sa łuložte žołte drużiny snajmjenješa 5,10 hr., tola niż wjazy hacž 5,60 hr.; c) sa módre, cżerwjene a bële drużiny snajmjenješa 4,70 hr., tola niż wjazy hacž 5,20 hr. Płaczijny rosumja žo sa zentnar a to we wotiamknjenym pëstowańskim kraju franko waggon nakładne dwórnischczo a njewotšamknjenym pëstowańskim kraju franko waggon, nakładne dwórnischczo.

Ze Serbow

S **Budestez.** W tydźenju wot 12. hacź do 18. julija njeje žo na tudomnym stawnišćowje žaneho žiwójskeho poděnjenja zapisałko. To je žo sa dołhi cząs sašo prěni króć stało.

S **Rodez.** (Wobkładne njeszožo.) Sezjedu popołdnju sta žo tu wobkładne njeszožo. Motorski kolesaŕ srasu s awtom, pschi čźimž žo motorske koło wobschkodźi. Awto jědźeše do wjzu, motorski kolesaŕ pschikładźeše s ryčźerkubła. Na njepschewidnym městnje dóńdže ke njeszožu.

S **Bukez.** Póndźelu wokoło 9 hodź. wječor sta žo w statnej dróšy Budyšćin—Lubij a to pschi Błóšańskej horje wobkładne njeszožo, pschi čźimž pschiwěšchaŕ cźežkeho awta s Drježdźan žo pschećišnuły. Wjednik awta jědźeše w směru do Lubija. Pschi pschespinanju jědźeše cźerjazy wós do sady, pschi čźimž žo pschiwěšchaŕ pschećišnuły.

S **Nošaczij.** Knjeni Kramzowa s Kotez, kotraž na tudyšim ryčźerkubłe dźěła, pschidźe sriedu pschi hnoji potykowanju pschebliško płuhej, kotrejž bulboga cźehnješe, pschi čźimž žo jej wulka hłuboka rana na brjuchwie wutorhny. Sranjena dyrbješe žo do Lubijskeje khorownje dowjesć.

S **Mulkele Dubrawy.** K cźežkemu awtowemu njeszožu bóńdže sriedu pop. wokoło 4 hodź. na Khróstowskej dróšy. S Dubrawy pschikładźacy wožobowy awto jědźeše s wulkej rychłosću po spadowatym puću do Khróšta a sajědže niže Kschižanez žiwnosće w sawinjenju do kamjenja, pschi čźim pschidźe do wjerhanja a sajědže wokoło 10 metrow dale do dalšcheho nadrósneho kamjenja. Na to jědźeše wós po brjohu wokoło meter hłubokim dele, pschećišnuły žo dwójzy. Wjednik wosa installatěr Kalich s Budyšćina na Tźełańskej dróšy, pschidźe pschi tym pod wós a pohujědźacaj pomocnikaj Renner a cźeńtschi mischtr Němc s Khróšta žo wokoło 12—15 metrow s woza wjerhnyschtaj. Němc, kiž žo s pschećelnosće do Khróšta žobu wjeseše, žebi pschi tym hłownu žiłu pscheréwnu a žo na tuzu a we wobliczu srani. Porazlinowy točźer Pawlusch z Khróšta, kotrejž w šamźnym wokomiku, hdźež žo njeszožo sta, po dróšy jědźeše, a žo ležma psched wjerhazym awtom wuchowa, wolikci Němcej wrěniu pomoz. S awtom k. Oberhaulera dowjeseechu jeho ke knjesej dr. Brinckei a podźišcho je sanitetnym wosom do Budyšćina do khorownje. Nomoznik Renner žo jenoź lohko pschi tym srani. Knjes Kalich žo spodo wosa wuwuhodźi a po nothodźiłym prózowaniu jeho z womory šindźichu. Wós sam žo dobrownje snicki a dyrbješe žo wotwjesć. Hłowny strażnikaŕ Krenzl z Minakoło nałeżnosći pschewnjuje.

Z **kłóšterskeje wokoliny:** Hdźež wóčko nětko pohladnje, wšudźe widźi žitne popy na polach. Nazymski ječmjeń je hižo dawno domoj a „žito", kaž so pola nas zwjetša za rožku praji, so pilnje syče, k čemuž rjane a wutrajne žnjeńske wjedro přinošuje. We wšelakich wsach zaúdźenu sobotu zasyčechu, dokelž po starym burskim prajidu potom žito lěpje syna. Kóžde lěto je to znowa hłuboke dožiwjenje, hdyž žitne popy w dołhich, zwjetša runych rynkach stoja. Wšitko hromadźo kaž taike wulke wójsko wojakow, kotrež lud a kraj před cźelnej nuzu skitaja. Rad zastanje nětko pyćowaŕ při žitnych snopach. Snadź widźi w připołdnišich hodźinach „připoldnicu" ze serpom přez pola kročić abo na wječor, hdyž cźemna nóc na posyčene hona so lěha, „žitnu trykowu" (cetu) po šćerniščach cźahać. Wobě krajinu skitatej a kóžde njedočinstwo na zrawjacym žiće wjcźitej. Stóž chce žnjeńsku krasnosć bliższeje domizny spóznać a wuživać, dyrbi so na powyšene městno stupić. Z horow a hórkow widźiš złote žita na šćerokich honach hač ke kromje dalokeje hole.

Se **Stróže** pola Wulkich Sdźarow. Jama „Eintracht" porjeda swoje telefonowe wjedźenje do Lasa. Wschitke schcźešory žo s nowymi samenichu. Nimo teho žo s Mortkowa psches rańče polo jamy direktny swišk s Werminghoffom wutwarí.

Se **Stróže** pola Wulkich Sdźarow. Wutoru dźěchu naschi wjeśni hólzy do Wujesda pod měru. Wschitcy žo sa tkmanych spóšnachu, jenoź jedyn žo studijow dla wróćo staji.

Najwiše z cyłeho swěta

Błysk w Ebersdorfu dom sapalił.

Pschi krótkim ale cźežkim njewiedrje w Ebersdorfu w namjesnych Čźechach póndźelu wječor błysk do Hermannez statoka dyri. Swójba runje wječerješe. Pomozniwi žuśodźa pomhachu hnydom nadobu wunjesć a skót s hródże wucźahnuć.

Woda we Lobju mózne spadła.

S Drježdźan žo nam pische, so je wulka žuchota na staw wody we Lobju wulki wšiw měła. 15. julija pokasowasche wodoměrśak minus 223, 16. 7. minus 229, 17. 7. minus 227, 18. julija minus 234. Na sakkim boku budźa wožobowe tódże na Lobju po jědnym planje dale wobkhadźecź, mjes tym so žu žo na cźežkim boku hižo wěste wobmjelowanja sawjesćj dyrbjake.

Lipšcźanka w Alpach žmjertnje snjeszožiła.

S Garmischa žo pische, so je 58 lět stara mandźelska pschekupza Marta Voriatzowa s Lipska z wjerschka hory Kramera pola Garmischa padła. Zonu mózachu jenoź hischcze jako cźełko wotnjesć.

Tragiske njeszožo mjes kolijomaj.

Schtwórtk dopołdnja wobstarańce 63 lět stary Jakub Fischer s Wulkeho Zschochera na żelesničnym mosće wschelake moleŕske dźěła. Chazyschce žiwojemu wucźobnikej, wo kotrymž žebi myślesche, so na mosće žriedy tolijow steji, pschikas dacź a tehodła wuléty na móst. We tutym wokomiku, jako bě Fischer runje s pol cźełkom móst wuléł, so by sa wucźobnikom hladał, pschijědże lokomotiva, hrabny jeho a storhny jeho 4 metry dołoka žobu. Pschi tym žebi nop puknu a druhe cźežke šnury kowne sranjenja počerpi, na kotrež bórsy na to wumrě.

Rubježny nadpad na žonu.

Wutoru wječor namaka macź žiwoju dźowku bjez wědomnja na semi w jenym domje we Waldenburgu ležo. Pódła njeje ležeše próšdna móšcnicka. Hakle zriedu je sašo wědomnje nabyła. Po jeje wupraśenju je popołdnju muž k njej pschischoł, jej knihi na pschedań polickaŕ a pschi tym ju nabydnył ju s nětkajkej mokrinu pohłuchiwschi. S móšchniczki žebi pjenjezy pokradny w zuku 8 hr. Žuły, kotrejž je pjeza 40 lět stara njemóżeše žo dotal swésćić.

Woheń w khudowni.

W khudowni w Münchbergu, w kotrejž 5 žwójbow bydleše, je najsérje s njeśedźbliwym wobkhadźowanjom jeneje wobydleŕki w starym spirituśowym warjaku woheń nastał, kotrejž wulku šchkodu naczini a pschi kotrymž sdźěla slemjena 40 lět stara invalidna rentnarka Theresija Richternerez swoje žiwjenje pschišłaži.

Směški

Spodźiwnje. Bur, kiž porjadnje do města na witi jěsdźeše, so hy swoje płody pschedawał, widźeše sajo ras, kak žo dźěćzi se žyrotnizu pschekhodźowachu. Hdaž bě žo do wjzy wrócźił, praješe žwojemu šušodźerjej: „Spodźiwnje, pschithadźam nětko hižo na pjatnacźe lět porjadnje do města, ale dźěćzi se žyrotnizy wostanu jenaj wulke. Tajkich, kajkichž žym je wcźera widźał, žym je hižo psched pjatnacźe létami spósnał."

Smyk. Starscha žónika sajtupi do nadróšneje železnizy. Horak stann. „Wostajcźe w měrje hedźo", praješe žónika. Horak žo žndny. Sa krótki cźaś sajo stanu. Mile žo pozmjewajo stóčzi žónika jeho na městno wróćo. Sajo chazyschce knjes Horak postannć. A pschezo sajo . . . Nětko pak wobroćzi žo knjes Horak sadwělujo na kondukťéra: „Proschu, pomhajcźe mi tola! Tuta žónika nacźze mi wukuwicź dacź. Jeje dla žym hižo tři stazije pschedaloko jěcź dyrbjał!"

Towarstwowski powěstnik.

Hornja Hórka. Serbske tow. „Łužica" směje njedźelu 21. julija 1935 pop. w 4 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Teichertec hosćencu. Dowěrnicy so proša, to wšěm sobustawam wozjewić. Wo bohaty wobdźělenje so prosy. Hosćo su lubje witani.
Předsydstwo.

Khelno. Tow. „Domizna" ma njedźelu 21. julija wječor we 8 hodź. zhromadźiznu pola Michala Rjelki, korěmarja na dwórnišću w Radworju. Tam poda so rozprawa a wotlićenje wo našim lěśnym swjedźenju. Je to zdobom mały wulět a wopyt našeho stareho přećela.
Předsydstwo.

Rakecy. Serbske tow. „Lipa" ma přichodnu njedźelu 21. 7. pop. w 4 hodź. w Rakecach pola Hěnčo swoju měsačnu zhromadźiznu. Wšitcy maju přińć.
Předsyda.

Zündapp

motorske koła niejsu jako koła za wujězdźowanje twarjene. ZÜNDAPP motorske koło je wjele bóle spušćomne koło najwyšeje kajkosće a najlěpšeho němskeho wudźěłka za wšědne trjebanje a za sport. D-rjadowna płaśi 529,— hać 695,— hr.
Kardan-rjadowna płaśi 795,— hać 1550,— hr.
Wobhladajće sebi modele a kupśe na wotpłaćowanje pola

Richarda Kieschnicka
w Budyšinje na Hošic hasy 17

Tukowe buksowe wobalki

(Stopfbüchsenpackungen)

konopjane lójowe wobalki, asbestowe grafitowe, sćišćanopowěrtowe wobalki, Stymol wobalki, asbestowe wobalki, zatykowacy mas, Stauferowe buksy atd. poskića

A. Kurjo. na Kamjentnej hasy 9, telefon 2735, wulkowćkowanje z technikskimi wolijemi a tukami, z techn. potrjebn. wěcami

Zawarjeńske aparaty z thermometrom
Zawarjeńske sklenčy znamki „Tell"
Gumijowe rynčki we wšěch wulkosćach
Zawarjeńske horncy woscbje płaćizny hódno dostanjeće pola
Richard Sommer priedy W. Hoppe w Budyšinje na Kamjent. hasy 20

PLAKATY

za towarstwa, gmejny, najenkow, wobkhódnikow w jednorym a modernym wuwjedźenju zhotowja spěšnje a tunjo

Dr. J. Cyž serbska knihićišćerńa nakład Serbskich Nowin w Budyšinje w Serb. Domje

Čerjeńske rjemjenje z jadriw. koże

mašinowe, autowe a motorske wolije, wjazadła rjemjenjow, wósk za rjemjenje, mazy za kožu a wozy, kaž wšě techniske potrěbnosće poskića za tunje płaćizny

Otto Büttner Kožane čerjeńske rjemjenje a techniske gumijowe wěcy (měj. S. Laskowski) :: w Budyšinje na Hłownym torhošću

Zawarjeńske sklenčy

Znamki Gloria, wuriadna sklenica z masivnej kromu, (žana wužłobjena sklenica) dospołne z rynčku a zawjerc:

	1/2	3/4	1	1 1/2	2 litrske
wuzke	28	30	33	35	38 pj.
šěroke	32	34	36	39	42 pj.

Walter Voigt, železowa wikowarńa w Budyšinje, na Znutrk. Lawskej hasy čo. 5

Do serbskeho domu Serbske Nowiny

su tunje a přinjesu wšě zaměrnosće a blizka a dalša

Dostanjeće pola

Schneider & Schulze
w Budyšinje, na Kamjentnej h. 13

Wołmjane musliny
Židy za drasty / Jndanthren židźane płaty
Najnowše mustry poruča
Hilger nasl.
E. Wilček
w Budyšinje na Seminarskej hasy 2

Kolij, kroch, woku,
dołhu a kulowatu
prawu rěpu,
hłubikaty kał
(Markstammlohlsamen)
pola
Natušec
w Khróšćelach

Sofowe a hlidowe pěikrywy, gardiny, rollowy, tunjo
Würker, rodź. Erlerec
w Budyšinje na Zwonk. Lawskej h. 10

Wysokosuć. **KRUWA**
ćehniwa
na předań w Sernjanach čo. 21

Doporučće
swojim lubym znatym abo přećelam naše
„Serbske Nowiny"
Prosymy Was zdwórliwje wo tutu próčn!

Skazać
móža so „Serbske Nowiny" na wšěch póstowych hamtach a też pola našich dowěrnikow a roznošowarjow na wsach.

Šěsć razow
wob tydźeń a štyri króć z wosebitej přiłohu — „Łužica", „Domowina", „Serbski Student" a „Nowiny za dźěći" — wukhadźeja a płaća jenoź 1,51 hriwnow na pósće

(Bitte ausschneiden und als Druck ohne einsenden)
Bestellschein
an den Verlag **„Serbske Nowiny"** in Bautzen

Herr
Frau

in
Postanstalt
Wohnung

bestellt hiermit die „Serbske Nowiny" vom ..... Preis 1.51 Rm.

Datum: ..... Unterschrift: .....

Přiloha k čisłu 166

SERBSKE NOWINY

Pjatk 19. julija 1935

Wječorny měr w lěsu

Hdyž nóz žo lěha na semju.

Dźeń khila žo ke kónjej. Sapadujo dobywa žo žłónžo hišćo raz w cźeŕwjenej barbje pśiches mróčele a poskčuje lěź se žwojimi selenymi schmrěkami a khójnami. Jenož nětkotre mjeńšchiny a potom sapadnje cźeŕwjena wohnjiwa kula pomału sa wobjorom a ſ njej šhubja žo błyšchź a barby, kiž je krótku thwilku semi posticźiła.

Na łukach šhadźa wjeczorna mhła a tamle nad lěsom, hdźež je žłónčko w Boži domcźk šchło, błyšchźa žo wjeczorne ſerja. Wšhudźe žwjata cźišhina w lěsu, jenož cźišche šhumja wjeśiščki šchtomow we wjeczornym wětšiku. Saposdźena wjewjerčka mihnje žo špěšhnje pśiches pucź a tśeli kaž błyšk po šchtomje horje a hlada wot horjeka še žwojimaj cźornymaj wóčźkomaj na saposdźeneho puczowarja. S lěźneho hata je wječorny konzert žabow błyšchećź a žyczišnowa wón łtupa ſ njeho. W cźišchim měrje leźi hat, tam a žem cźahnu žo kóła po hładźinje, hdyž žaby ſ wody hladaja a špěšhnje žo šaško nórja. Cźišche pluškota woda pśiches wentok a šhubi žo nětkle w šdalenej dubinje. Hajnikowa hěta śteji wosrjedź lěha, kotruž je žej pśched 22 létami natwarił, jo by žo pśched wětrom a njewjedrom wukhował.

Khwatnje pśichikrocźi cźmowa nóz. S błiśkeje wjeśki klinczi hišćhe klepanje kožu, kotreż žo na žně pśichotuja. Strašity poš jo pśichetorhuje je žwojim šchćowkanjom. Bórzy teš to womjelknje a potom knježi cźišchi nad zyłej krajinu.

Z privatneho žiwenja kokule

Kokula je tón ptak w žewjernej Europje, kiž nam še žwojim šadźerźenjom najwjetšche hódańcźko dawa. Najnahladniši šnaješ ptacźkow dr. Oliver G. Pike je žo lětdźešatki dołho ſ pśicheprušowanjom „privatneho žiwenja“ kokule šaběrał a wošjewja nětko w Kopenhagškim pśirodowědnym cźašopišu jara šajimawe wuspěchi žwojich wobkedźbowanjow.

Dr. Pike je mjes druhim šwěcźił, šo kokula žwoje jeja jenož do hnězda teje ptacźeje družiny kładźe, pola kotrejež bu žama wocźehnjena. Po šdacźu cźuje žo žwojim pśirodnym šaršchim šawjašana. Pśredy hacź žwoje jejo do hnězda połoži, wošmje jene hižo w nim leźaze do pyška a žo i nim wotšali. Pśirodnej šaršchej šnaja hrožaju jim šrach. Dobrowólnje wichat na wobohacźenje žwojeho hnězda njepśichitupja a wojujetaj šmužicze pśicheźiwo nadpadnikej. Měnieje, šo kokula žo wo žwoje jeja nještara, je wopacźne. Wěšo njewobdźěli žo na žedźenju, štražuje pak derje nad hnězdom a połoži hnydom dalše jejko do njeho, je-li pśeńjemu žo nješchto štało. Tuto wobkedźbowanje jej šarošcze cźini, dokelž na 20—25 jejkow do runje telko hnězdow kładźe. Hdyž je nahe a šlepe młodšo ſ jeja wulešło, potom je macźerny nadawk škónczeny a pśichewošhtaji pizowanje a wocźehnjenie zyle pśirodnymaj šaršchimaj. Hižo po nětkotrych dniach cźišnje młode kokule žwoiich pśirodnych bratrow a šotry ſ hnězda. Wona žaneje mikoscze njemaje a je ji zyle wšcho jene, hacź žu žbytne młodźata pśidšche abo šarše hacź wona. Sa dwě njedźeli je bižo wjetša hacź pśirodnej šaršchej a wupielni zyle hnězdo. Hdyž počźina jej wušle bycź, śleźi na blišku hašohu a wołа tam naśajnje ša pižu. Hodźiny dołho nježtyj šaršchej — pjeca dwójcź ša mjeńšchinu — pižu a hišćhe je młoda kokula hłódna. Dr. Pike je wobkedźbował, šo žo hušto druhe małe ptacźki na pizowanju wobdźěluja a šo ša tich młodšata połtajenu pižu do nałajnje wotewrjeneho pyška kokule tykaja. W jenym paźe njeběše mjenje hacź 14 wšchelakich ptacźkow, kotreż žo na wocźehnjenju zubnika wobdźělichu.

Danški pśheźeł ptacźkow je w našchich dnjach wobkedźbował, kak nětkotre kaštojcźki wrobła šadajichu, kiž bě žo w jenym kaštojcźim hnězdźe šaždylił. Pjatnacze mjeńšchinow wojowachu, doniž wrobł morwy ſ hnězda njepadny. Hdyž žebi morweho wrobła bliže wobhladachu, žo wupokaja, šo běchu kaštojcźki jemu włožanku truche wokoło šchije šadźernyte a wjazy tśicź wokoło cźeła wobwikle. Włožanki běchu žo tak hluboko do cźeła šaŕeše, šo je hinak hacź ſ nožom wotštronicź njemóžachu.

Cyrkwinske powěšće

5. njedźela po žwj. Trojizy, 21. pražnika 1935.

S **Budyšchina.** W Michałškej zyrkwi rano w 7 hodź. němške Boże wotkašanje, we 8 hodź. němška a dop. ¼10 hodź. ſerbška Boža łtužba (ſarař Tišcheř). — Wutoru žónške towarštwo na Tśeleńi.

*

S **Budyšchina.** Krajnozyrkwinske šjednoczeństwo. Shromadźišny w Budyšchinje: Njedźelu dop. w 9 hodź. konferenza njedźelšteje šchule: Wšchelazy rěčnizy. — Wutoru wječor we 8 hodź. šwjašk młodźiny ša młodźenzow. Ssrjedu wječor we 8 hodź. šwjašk młodźiny ša młode holzy. — Schtwórtk wječor we 8 hodź. bibliška hodźina. — Shromadźišny šwonka Budyšchina: Wutoru wječor ½9 hodź. w Semjazh, štredu wječor ½9 hodź. w Zokowje, wječor we 8 hodź. w Biškopjazh a pjatk wječor we 8 hodź. w Hornjej Hórzy. — Hodźina ša žony pónźdźelu wječor we 8 hodź. w Budeśezah.

S **Barta.** Rano w 7hodź. ſerbšła ſpowědź, we 8 hodź. ſerbšła Boža łtužba a dop. w 10 hodź. na ſchportowniſchću w Suborniczźy němške rěkne kemſchenje.

S **Budeśez.** Rano w 7 hodź. budźe ſerbšła ſpowědź, we 8 hodź. ſerbšła a dop. ½10 hodź. němška Boža łtužba. Dop. w 11 hodź. śměje ſarař Bötiger kemſchenje ša dźěcźi 1. hacź 4. ſchulſkeho léta. — Pjatk wječor we 8 hodź. śměje ſarař Bötiger biblišku hodźinu w młodźiſtowni.

S **Budyšchinka.** Rano we 8 hodź. žo ſerbſke předowanje cźita.

S **Bukez.** Rano ½7 hodź. ſerbšła ſpowědź, we 8 hodź. ſerbške a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. — Wumrětoj: Frieda Martha Burmeiſterez, łtužomna w Trjebieńzach, 17 lět, t 11 měz. a 11 dnjow ſtara. — Siegfried Marcźin Bitterlich, dźeſatnik w art. połku w Budyšchinje, 19 lět ſtary.

S **Hodźija.** Rano w 7 hodź. němška ſpowědź, we 8 hodź. němſke kemſchenje a dop. ½10 hodź. dźěcźikemſchenje. —

S **Hrodźiſchcźa.** Rano we 8 hodź. ſerbšła, dop. ½10 hodź. němška Boža łtužba, ¾11 hodź. dźěcźikemſchenje.

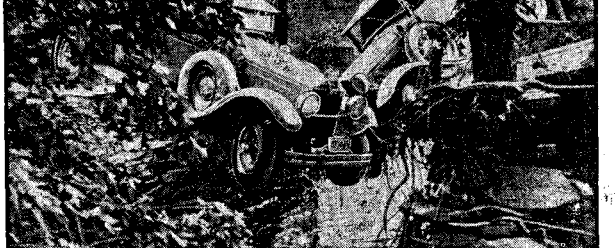
S **Huczinu.** Rano we 8 hodź. němška Boža łtužba a dop. ½10 hodź. kemſchenje ša dźěcźi. Popołdnju w 4 hodź. němška ſpowědź (ſarař Fěſchižan-Klukſchanſki).

S **Khwaczij.** Rano we 8 hodź. němška a dop. ½10 hodź. ſerbšła Boža łtužba (kand. theol. Warth ſ Rakez).

S **Klukſcha** Rano w 7 hodź. ſerbšła ſpowědź ſ Božim wotkašanjom, we 8 hodź. ſerbške a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje, ¾11 hodź. kemſchenje ſ młodźinu.

S **Klětneho.** Dop. w 9 hodź. němſke předowanje (duchowny Wanka-Rychwałdſki).

S **Kotez.** Dop. w 9 hodź. němſke kemſchenje (wošadny kantor).

Spodźiwny podawk w Ameriźy.

Pśichi njedawnym žylnym deſchcźowanju w Sjednoczenych ſtatach na jenym moście bliško Kingſtona w Newyorkſtim ſtacźe automobila do žo ſrajſychtaj. Móſt cźežu njewudźerža a žo žypny. Automobilaj běſchtaj pak tak trucźe do žo ſaječoj, šo je ſadnymi kołami na brjohomaj ſtejo móſt tworjeſchtaj. (Scherls Bilderdienſt, M.)

Serbia na hnadownych městnach w Slezyskej

(Skóńčenje.)

Po wobjedźe w klóštrſkim hoscźencu jědźechmy pśez Friedland blizko k cźeſkim mjezam, dokelž chcychmy sej wottud „Weckelsdorfske skały“ wobhladać. Tola puć bě hišće dołhi a wjedro khětro njewěste, tuž so tuteje mysle wzdachmy. Běchmy drje tute wysoke skalniśa wot Grisawy widźeli. Jěchmy pśez město Waldenburg, w jehož bliskoſći je wjele wuhlowych jamow a podkopkow, dale pśez Neurode a Mittelstein do Wambeŕic, najważnišcho městna našeho pućowanja. Ale na tamnišich wuzkich drohach so najpredy zajěchmy. Nadobo běchmy we Wün schelburgu. Wokołopuć wšak cźinješe jenož nękotre kilometry. We Wamberŕicach, hdźež běchmy hižo w pjatej hodźinje popołdnju, witachu so stari znaći a pśeceljo, kotśiž so z pjedawšich jězbow hižo znajachu a cźujachu so bórzy też doma. My nowačkojo so po hnadownym městnje rozhladowachmy a spóznachmy bórzy, zo městno nima podarmo ſławne mjeno „nęmški Jeruzalem“. To dźeń a lěpje spóznawachmy, hdyž pśedpisane modlitwy na postajenych městnach so modlachmy. Mjez woběmaj městnomaj zwěsćiš napadne podobnosće, hižo po pśirodze. Runje kaž Jeruzalem leža Wambeŕicy (Albendorf) na narańšej nakloninje horow. W dolinje wuhladaš mócne skalniśa „Kopjenkojtych hór“ (Heunheuer). Też tśi hory steja wokoło města Wambeŕic tak kaž pola swjatoho města — templowa, wolijowa a kalvarska hora. Mjez posledniwaj wije so wjesna rěcka, kiž so cedronskemu dołej runa. Hnadownu cyrkej, na horje stojacu, widźiš hižo, hdyž so městej bliźiš. Pśez wjacore wrota zastupiš do njeje.. Cyrkej natwari hrabja Götzen we létach 1715—1723 kaž tajki orientaliski templ. Wonkowny skhód ma 33 skhodźeńkow, kotreż dopominaja na žiwjeńske léta Zbóžnika. K pśeddworam wjedu tśi skhody. Swjatnica je z mnohimi kapałkami wobdata, w kotrychž so młode léta ze žiwjenja Wumóžnika pśedstajeja. Na sćěnach su wšelake wot putnikow darjene dźakne delćicy (tafle). Hdźež něhdy stra lipa z hnadownym swjećećom a provizoriski woltař z léta 1218 steještaj, wisa nětko wobraz wustrowjeneho slepeho Jana.

Wósomróžkata łódź cyrkwje runa so Jeruzalemskemu templej, je 25 m dołha a runje tak wysoka. Wumjelsko barokowy wulki woltař steji w Najswjećišim templa, w hnadownej kapali. Jandźelojo pokazuja na hnadowne swjećo, kiž je na starej lipje było. Po kóždej putniskej Božej mši a pobožnosći so swjećo ke kośenju poskića. Tak je so hižo wjele dźiwow stało. K ćešći maćerje Božeje je swobodny knjez z Osterberg Wambeŕicy jako němski Jeruzalem wutwarić dał. Pśez 100 000 putnikarjow pśińdže tu kóžde léto, też z daloka, kaž z Wina a z Wusherskeje; Němcy, Cěša, Słowacy, Polacy a Serbja. (Smy w jenej knizy wosebiće mjenowani.)

Dokoławokoło města je na sto kapałkow,wrotow a swjatych twarow. Wysoki skhód wjedźe na Kalvarsku horu, po bolostnym puću Khrystusa, kaž via dolorosa w Jeruzalemje. Swjaty row je po samsnej měrje twarjeny kaž Jeruzalemski, też zdalenosć je notliwych kapałkow mjez sobu. My 30 putnikojo smy wšitke kapałki wopytali a předpisane modlitwy Altheide a zastajichmy w Gladskom. Ma na šej putniskej Božej mšě smy tehorunja serbske kěrluše spěwali. Serbja su tu rad widźany a sprawnje ćešćeni we swojej wosebitośći.

Srjedu do Božeho Ćěła wotjědźechmy do Stróže. Po puću wobhladachmy sej swětowe kupjele Altheide a zastachmy w Glacu. Město ma na 20 000 wobydlerjow a sobu najrjeńšu cyrkej cyłeje Slezyskeje. Nazajtra před wjećorom měješe dopisować připadnje přiležnosć, wokolnu hórsku krajinu a tamne kupjele bliže zeznać, hdźež su z našeje Łužicy hižo mnozy na wulěkowanju pobyli. W tutych dnjach tam runje znaty Serb přebywa. Rěka Nisa — tak mjenowana Gladska — wije so mjez horami a hórkami a twori idylske krajiny a kućiki.

Na předwjećoru dojědźechmy do hnadowneho městna Stróže při rěcy Nisy, kiž je tu hižo khětro šeroka. Hdyž běchmy so do znatych hospodow podali a so tam trošku rozhladowali, kročachmy na „rožowcowu horu“, hdźež je na 15 kapałkow,tola nic hišće wšitke dotwarjene. Bohužel bě stražnik je hižo zawrjel a tuž dyrbjachmy za nim hladać. Skóńcnje jeho na horje nadeńdźechmy a tak nam potom też wšitke kapałki porjadu wotewri. Najrjeńša a najwjetša je pjata „Předstajenje Jězusa w templu“.

Nazajtra, mjenujcy na swjedźenju Božeho Ćěła, podachmy so z časom do hnadowneje cyrkwje, kiž ze swojej wulkosću kóždeho puta. Tu so też hnadowne swjećo khowa. Hižo wot 13. lětstotka přikhadźeja tu putnikarjo. Nětčiša wulka cyrkej, dejbna z dwěmaj wěžomaj, natwari so w létach 1687 hač 1705 a ma městna za 6000 ludźi. Město same su bjez dwěla Polacy założili, hižo mjeno „Warta“ (to rěka „straža“) pokazuje na to. Možno, zo je jo pólski wójwoda Bolesław Khrobly wokoło léta 1000 założił. Najprjedy natwari twjerdy hród, kiž pozdźišo do ćeskich rukow přeńdże. Tak su tam dołhi čas knježili słowjanscy wjerchojo, podobnje kaž we Wambeŕicach, hdźež su napisma na kapałkach a wozach hišće dźensa też ćeske. Cyrkej a městačko stej

S **Lupoje:** Dop. ¾10 hodź. ẑerbske kemšenje. — Sṡrjedu wječor we 8 hodź. sjawny wječor ša muẑsku młodẑinu na farje. — Schiwórtk wječor we 8 hodź. sjawny wječor ša ẑónsku młodẑinu na farje.

S **Malešicy.** Rano w 7 hodź. ẑerbśka spowědź, we 8 hodź. ẑerbśke a dop. ½10 hodź. němske kemšenje, ¾11 hodź. dźěćikemšenje.

S **Minakala.** Rano we 8 hodź. śměje farśki vikar Laser-Lupjanśki ẑerbśke kemšenje. — Wumrěła: Hana Marija Nowakowa rodź. Muderez, mandźelska we Pšowjach, 52 l. 4 m. 20 dnjow stara.

S **Njeẑwaczibla.** Rano w 7 hodź. ẑerbśka spowědź, we we 8 hodź. ẑerbśke a dop. ½10 hodź. němśke kemšenje. Pop. w 4 hodź. němśke kemšenje w Sarečźu (farar Krauśpa ſ Khrósławy.)

S **Nošacźij.** Rano we 8 hodź. Boža ẑłužba ša młodẑinu, dop. ¼10 hodź. ẑerbśka Boža ẑłužba.

S **Porschiz.** Rano we 8 hodź. ẑerbśka a dop. ½10 h. němśka Boža ẑłužba (stud. theol. Albert ſ Zuẑeg). Pop. w 2 hodź. woẑadna marćeŕśka ẑłužba w nowej woẑadnej šali.

Se **Sslepeho.** Faraŕ dęs. Röẑleŕ śměje rano ½8 hodź. ẑerbśku spowědź ſ Božim wotkasanjom, dop. we 9 hodź. ẑerbśku a ½11 hodź. němśku Bożu ẑłužbu.

S **Wósporka.** Dop. ½10 hodź. předowanje (faraŕ Wolf ſ Kšišišchowa).

Přilopk

Dla pšichekročenja płaćišnu ẑo sałuẑbiła.

Dla pšichekročenja płaćišnow, kotrejẑ je statny komišaŕ ša šłótne, mlokowe a tukowe hospodarjenje postajił, měješe ẑo wobtkodniza ſ butru dla pšichekročenja postajenych płaćišnow pšeđ hamtškim ẑudom w Sebnizach samotwicź. Pšichi pšehpruhowanju płaćišnow we Sebnizach běšche ẑo Ernešina Hohlfeldowa ſ Krumnhermsdorfa na to kedẑbna sčiniła, so ẑwoju butru pšedroho pšehedawa. Hdyẑ pak teẑ dale ẑebi wyšše hacẑ sakoníše płaćišny ẑadasche, ẑo pšeczíwo njej wobšłorẑba ẑapoda. Sud ju k pjenježnemu khłostanju we wyšokosczi 50 hriwnow sałuẑi.

Nowotwar Zitawšteho ẑiwadła.

Pšichi poślednim pośedźenju měšchẑanšťich sałupjerjow ẑdźeli wyšchi měšchẑanoša Zwingenberger na napraschowanje, so ſ wotmyślenym nowotwarom Zitawšteho ẑiwadła twar ẑyđleŕšich domcźkow na ẑane waschnje njebuđje schłodowacź. Powěsch, kotraẑ je po Zitawje rosschěrjena, so ẑo ſ nowotwarom ẑiwadła měšchẑanšťi dawk powyšchi a podleschi, njeje wěrna. Wocẑakuje ẑo sa namjesne ẑiwadło wulka statna pšichipomoẑ, tak so ẑo wudawki města w ẑnjeskomnych mjesach pohibuja. Nowonatwarjenje ẑiwadła budẑe nimo toho wšěm hospodaŕšim kruhам ẑohnowanje pšichinjeseź. Teẑ ẑo w najbliẑichim cẑasu ſ twarjenjom 100 ẑyđleŕšich domcźkow na Kantškej drośy sapocźina. Dalšche ẑyđleŕške twary maja ẑo na Hainškej a Schtiebenikej drośy pšchewjesć.

Dźěłodawarjo w schłitazej ẑatbje.

Pšicheczíwo njeẑoẑialnym dźěłodawarjam ẑo krucźe sapschimuje. Na dwěmaj knjeẑeŕštwowymaj kubkomaj w Braunschweigšej ẑu najeńkow do schłitazeje ẑatby wsali, dokeẑ běchtaj njekasańšti wobkhad wot ẑwojeju dźěłacźerkow ẑadałoj. — Dla ſpjeczíwosczje pšheczíwo wjednikowemu ẑoẑialnemu stutkej ẑu w Magdeburgu direktora jeneje fabriki tohorunja do schłitazeje ẑatby wsali.

Teẑ jedyn jubilej.

250 lět dołho twarja ẑo w bayerskim městačku Mittenwaldze němśke hušle. Domišna hušleŕstwa błyschcźi ẑo w ẑwjedźeńšej pyšche. Sobotu tydẑenja praškachu rozhuchadła, hórśe wohnje płomjenjachu na Karwendelskich horach a zurkwina wěża kupa ẑo w ẑwětle ẑwětłomjetakow. Njedźela sapocźinasche ẑo ſe ẑwjedźeńšej Božej ẑłužbu we wupyšchenej farśkej zyrkwi. Potom ẑhromadźichu ẑo pšeđ wobwěnẑowanym pomnikom Maćija Klotza, kiž je wumełśtwo hušleŕstwa pšeđ 250 lětami ſ ẑušby do ẑwojeje dominy Mittenwald pšinjeseł.

Smišiza a wuẑ.

W cẑopłym lěcẑnym cẑasu hrošy w někotrych trajnach ſtrach, so smišiza woptowarjow lěża kužnje. Tuta namakamy na ẑłónčnych městnach mjes kamjenjemi we mochu ſpodu pružnizow a holańšich jahodownych keŕkow a na ẑłónčnych łukach. Schcźiparjo jahodow a ludẑo, kotiš ſ powołanja po lěšach a łukach hodźa abo tam dźełaja, ẑu wośebje ſtrachej wuſtajeni, so jich smišiza kužnje. Krute schkórnje powschitkownje w dośahu zjeł měrje pšeđ smišizu schkitaja. Schtóẑ bies nohajzow do lěša abo na lěẑne łuki stupi, njech je trošchu kedẑbliwy. Powschitkownje ẑo prawe wobhladanje kužnjenja smišizy lohko sahojicź da a njetrjeba ẑmjertnje złóncźicź. Na městne, hdźeẑ je kužnyła, šłej jenoẑ dwě mazkej rani, kaẑ by tam něchtó ſ jeẑu kałnył. Tutej matej ẑo ſ cźišłym nožom rosschěricź, krucźe wutłoczicź a wuẑuzacź, ale jenoẑ ſ njeſranjenymaj hubomaj. Kužnjena noha abo ruka ẑo wyšche rany krucźe podwjasa, so by sajedojcźena krej ẑo njemohła k wutrobje wrócicź. Lekaŕ ma ẑo tak krucźe hacẑ móẑno sawołacź. Jako šrědk pšheczíwo kužnjenju ẑo huſcźišcho alkohol porucźa. Tola njeẑbu wuẑłědki ſ nim pšheẑo wulpešne byłe. Se smišizu nima ẑo wuẑ (Ringelnatter) sameńcź, tutón najwjetšchi a najrjeńši had Němśkeje njeje jedowity. S wjetšcheho dźěła ẑyđli w blišchosczi wody, móže pluwacź a wije ẑo ſe ẑwojim hładkim cźełom spěšchnje po trawje, honi sa ẑabami a mološchemi. Rozeznawa ẑo wot smišizy na sćěhowaje waschnje: wuẑ ma na hłowje dwaj ẑołtaj blecźkaj, kotraẑ ẑo kolejẑy runatej a kotrejẑ smišiza nima. Khribjet wuẑa pokaẑuje na schérym abo brunym abo ẑelno-módrym dnu někotre po ẑnym khribjecźe rosdźělene cźorne blaki, mjes tym so ma smišiza rózkaty bancźit cźemnišcheje barby po ẑnym khribjecźe. Wuẑ ma dołhu łóncźkojtu wopušch, wopušch smišizy pak je tołsta a krótka.

Pólšti dar wyschschemu měšchẑanoscźe Zörnerej.

Pšichi wotewrjenju wuſtajeńcźy „Pólške wumělšwo“ w měšnoscźach šakšeho wumělšeho towaršwa na Brühlšej terasšy w Drjeẑđźanach dawi pólšti półłanz, Lipši, wyschschemu měšchẑanoscźe Zörnerej, na kotrehoẑ nałork běchu ẑo šakko-pólše poczahi w poślednich měẑazych wobsejach pšeđcźełlšy wuwile, wobras Warschawšcheho molerja Nawtowšcheho. Na wobrazu, tak mjenowanym tryptychonu widźimy tři Warschawske šajimawe twary ſe šakkeho cźasa. Na wobrazu je wěnowanje pólšteho półłanza Lipšcźanu.

Dźeẑinstwo w zjenjeẑnej dutẑy.

W jendźelšim industrialnym měšcźe Glasgowje je njewoczakane šboẑo na ſtenotypistku pschischko. Je wjaẑ lět pola jeneho prawišnika ẑako sekretarka dźěłała a we ẑwojej pjenjeẑnej dutẑy kóẑdy měẑaz 250 hriwnow namakała, ẑoniẑ jeje knjes njewumrě. Hdyẑ po jeho ſmjerczi šaẑo ẑwoju pjenjeẑnu dutku wocźini, bě ſ pjenjałapjenjom skoro do womory padła, dokeẑ nimo 250 hr. mjdy běchu tón króć hišcźace 25 000 hriwnow w dutẑy a dale rjenje ſpišana liśćina, w kotreji šteješche, so je ſemrěty schef tuto samoẑenje ſawołajił jako pschipóẑnaće jeje wurjadneje słužby, kotruẑ je ſ k ſpokojnoſci knjeza wukoniała. Stawišna wo tajnym dźeẑinstwje (herbstiwje) w pjenjeẑnej dutẑy je ẑo we khětše rosschěrila a jendźelške nowiny ẑu šwěsčiše, so sekretarki w Jendźelšej nětko mjenuđje ſ wosebitej pilnoſcźu ẑo prózuja, so bychu pschipóẑnaće ſwojich schefow namakali.

Budyske stawniske powěšće

ſ dnja 18. julija.

Narodźika je ẑo: Richardej Kurtej Ẑyẑej, portlinšťemu točerjej, dźowcźičźka.

Radio

Sobotu, 20. julija ẑłyschi ẑo:

Königswusterhausen: Nimo ſnateho wschědneho programma: 6,15 wjeśeła rańšcha hudźba. 11,40 ša burow. 12 konzert. 14 wschelakoscźe. 15,30 hospodarśki tydẑeńšli pschehlad. 16 wjeśele ẑobotnišche popołdnja. 18 ſportišli tydẑeńšli pschehlad. 19 dujeśtka hudźba.

Lipšt: Nimo ſnateho wschědneho programma: 5,50 ša burow. 11,45 ša burow. 12 pišany konzert. 20,15 wječor wschelcźišnow.

Hišcźe ważne ſ dnjoweho programma: Königsberg: 20,10 wječorny konzert. Köln: 20,10 pišany wječor. Frankfurt: 20,10 pišany wječor.

Hamtske woziewienie z Budyšina.

Das für den Bauer Karl Moritz Albert Hanewald in Rammenau Nr. 95 am 21. Dezember 1931 eröffnete Sicherungsverfahren wird aufgehoben.

Dresden, am 1. Juli 1935. **Die Landstelle.**

Das für den Bauer Alfred Pech in Göda am 4. Dezember 1931 eröffnete Sicherungsverfahren wird aufgehoben.

Dresden, am 27. Juni 1935. **Die Landstelle.**

Das für den Bauer Edgar Hentschel in Oehna am 1. Dezember 1931 eröffnete Sicherungsverfahren wird aufgehoben.

Dresden, am 27. Juni 1935. **Die Landstelle.**

Wegen Instandsetzungsarbeiten wird ab 22. Juli 1935 die Bleichenstraße bis auf weiteres für den Fahrverkehr gesperrt. Zuwiderhandlungen werden bestraft.

Bautzen, am 17. Juli 1935. **Der Oberbürgermeister.**

Wulkotny dopyhł parady ẑendźelšich wójnšich łódźow.

Na morju pola Portsmouthа je ẑo pšchi ſkładnoſci knjeẑeŕšwoweho jubileja ẑendźelšeho kała wulka parada ẑendźelšeho wójnšeho łódźiwa wotměła. Wječor ẑo parada ſ kruẑnym wohnjoſtrojom na wobdźělenych wójnšich łódźach ſkónczi. Pšchi móŕšim brjoſy wiazy hacẑ milijon ludźi tutemu ẑadnemu podawkej pšchihladowasche. (Wukrajny wobras Newyork Times, M.).

w běhu cẑasa wjele čerpiłoj, wosebje w cẑasu husitskich wójnow. Hnadowne swjeco dyrbjachu samo do wobtwjerdźeneho Kladska wukhowacź. Prjedawšej cyrkwi stej so wjacy króć spaliłej. Nětčiša pozběhuje so jako monumentalny twar nad městom a zmóẑni ze swojej wulkosću a wjele khódbami, zo móẑa někotre prócesijony we wšelakich rěčach nadobo swoje modlitwy so modlić, njemylo při tom jedyn druheho.

Jara swjatočnje woswjeći so w Stróži swjedźeń Božeho Cěła, na kotrymž so w cẑahu połnoličbnje wobdźělichmy, naše ẑony w serbskej narodnej drašce. Jich wobrazy debja nowiši prospekt města. Přikładomny porjad w cẑahu, na kotrymž so tysacy pobožnych wěriwych wobdźělichu. Hnydom po procesijonje, po wobjedźe, nastupichmy wobéežny puć na „swjatu horu“ (teẑ Marijansku abo Stróẑansku horu mjenowanu) a wuspěwachmy tam předpisane modlitwy křiẑoweho puća. Na wysokim wjeršku hory steješe Marjanska kapała, z wotkel je daloko widźeć do Kladskeje hórskeje krajiny. Po druhim puću dźěchmy z hory dele. Wšudźe stojachu postawy swjatych. Tutón putniski puć traješe na wšě štyri hodźiny a mućni wróćichmy so do swojich hospodow. Po wječornej pobožnosći mějachmy hišće khwile, sej městačko bliže wobhladać. Tu je teẑ klóštr Redemptoristow a sotry swj. Wórše wudźerẑuja tu penzionat z domjacej šulu, kotrejež wobšérny a rjany twar so nad wysokim brjohom rěki Nisy pozběhuje a wokolinu wobknježi. Hišće chcemy naspomnić, zo wobraz swj. Marije měšćanski wopon debi.

Nazajtra w raňšich hodźinach wopušćichmy město a spěchachmy přez Frankenstein do města Wrótsławja a pozastachmy na torhošću. Bórzy běchu ćriódy ludu wokolo nas. Kóždy chcyše wědźeć, z wotkal smy. Napismo na awće drje praješe, zo smy z Korzymja. Tola štó tutu wjes znaje? Někotři z nas wšak njeběchu hišće takje wulke město widźeli. Čehnjechmy tohodla pěši na „tachantsku kupu“, hdźež stoji wulka a druhe cyrkwje a biskopki ordinariat, kotryž sej pod wustojnym wjednistwom wobhladachmy. W Křižnej cyrkwi, a to w delnjej pod zemju, smy sej serbski kěrluš z přewodom pišćeli zaspěwali. Někotři wćipni kuknychu teẑ do „Swidniskeje pincy“ pod radnicu, kiž móẑeše w lěće 1930 swoje 500-lětne wobstaće swjećić. Tu sydachu Wrótsławscy měšćenjo rady při swojim karanje piwa, dóniž zwónćk radnicy policajsku hodźinku njewozjewi. Wokoło lěta 1800 bě to wječor w 9 hodź. Kóždy přistojny měšćan dyrbješe potom domoj być. A kohoẑ nócny strażnik pozdźišo na drózy nadeńdźe, bě bjeze wšeho podhladny. Wot teho cẑasa je so wjele přemeniło. W tych hodźinach so nětko měšćanske žiwjenje tak prawje zapocźina. —

Na dalšej jězbje domoj kiwaše k lěwicy wjeska Leuthen, hdźež Bjedrich Wulki bitwu w sydomlětnej wójnje 1757 přećiwo Awstričanam doby. Njedawno je so tu muzeum wotewrił a poswjećił, kiž wjele wěcow z tuteje bitwy pokazuje. W Lěhnicach, kiž su znate ze swojimi kórkami a teẑ ze swojimi „bombami“ (znate pjećwo, podobne wulkim tołstym poprjancam), a w Zhorjelcu někotre hodźinki pozastachmy. To pak bě jenoẑ móẑno, dokeẑ awto při njewšědnej spěšnosći cẑas zasy nakhwata. W sedmej hodźinje, kaẑ bě to wučinjene, běchmy zboẑownje domoj dojeli. Kóždy bě z putnikowanjom spokojny a nabožnje a dušinje natwarjeny nastaji poslednje kročele domoj. A tak budźa drje teẑ wšitcy wobdźělnicy rady na přeni wujeẑd z autobusom do šlezynskich hnadownych městnow spomjnać z radosću a z nutrnym ẑakom.

sk.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny“ płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1.51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž a dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2087

Za nawěšćiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 167 | Budyšin — Sobotu 20. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Stahlhelm w Šlesyskej so rozpuščił

Statna policija ſa Wróćlawſki knjeżeſtwowy wokrjeſ wojſewja: „Po § 1 wukaſa knjeſa němſkeho preſidenta ſa ſchkitanje ludu a ſtata 28. februara 1933 ma ſo ſ wukaſom tajneho hamta ſtatneje policije ſ 19. julija 1935 nazionalſozialiſtiſki ſwjaſk němſkich frontſkich wojowarjow (Stahlhelm) w wſchitkich ſwojich wotdźelenjach ſa wobwodu Wróćlawſkeho, Lěhnikeho a Opolſkeho knjeżeſtwoweho wokrjeża hnydom roſpuſchczicź. Samóżenje roſpuſchczenych wotdźelenjow ma ſo ſebrać.“

Durinkſkich stahlhelmowych wjednikow do škitaceje jatby wzali

Durinkſki minister ſnutſkownych naležnoſczow wojſewja: Po wſchelakich ſadżerżenjach a naprawach, kotrež ſo pſchecźiwo autoricże ſtata měrja, a dla roſchěrjenja njewěrnych wudawanjow, kotrež mohłe ſtat w ſjawnoſczi poniżicź, kaž też dla wuſmĕſchenja jenotlìwych ſtroninych wotdźelenjow dyrbjachu ſo někotſi wjednizy nazionalſozialiſtiſkeho ſwjaſka němſkich frontſkich wojowarjow (ſtahlhelma) w Durinkſkej do ſchkitaceje jatby wſacź a ſo do konzentrazijſkeho ležiwa w kupjelach Sulza pſchewjeſcź. S teje ſamtżneje pſchiczinu dyrbjeſche ſo wukas wudacź, ſ kotrymż ſo ſakſa

1. ſmamjeſchka abo jenajki draſtu wſcheje družiny nošowcź, kotraż pſchiſłuſchenje k nazionalſozialiſtiſkemu ſwjaſku frontſkich wojowarjow (Stihlhelmej) wosnamjenja,

2. wſchitke ſhromadźiſny, też winowatoſtne appelle, ſafarjene ſhromadźiſny ſobuſtawow, konzerty abo druhe ſalowe ſarjadowanja nazionalſozialiſtiſkeho ſwjaſka frontſkich wojowarjow (Stahlhelma) wotměrwacź,

3. ſjawne pokaſowanje khorhojow nazionalſozialiſtiſkeho ſwjaſka frotnſkich wojowarjow (Stahlhelma) na twarjenjach a leżowniſczach.

Barlinski policajski president swoje zastojnstwo złožił

Barlinſki policajſki preſident, konteradmiral na wuſłużbje ſ Levetzow je němſkeho a pruſkeho miniſtra ſnutſkownych naležnoſczow dra. Fricka proſył, ſo by jeho wot jeho ſaſtojnſtwa wuſwobodźił. Doniż wjednik a němſki kanzler do tuteje proſtwy njeſwoli, je němſki a pruſki miniſter ſnutſkownych naležnoſczow policajſkeho preſidenta ſ Levetzowa wot jeho ſłużbnych dźěkow wotwiſaſ a tute dźěła nakhwilnje hnydom Potsdamſkemu policajſkemu preſidentej SA-ſkupinowemu wjednikej hrabi Helldorfej, pſchepodał.

Po tutym nowopomjenowanju ſo pjatk pſchipołdnju roſrěčowanje wotmě, na kotrymż ſo ſ němſkim miniſtrom ſnutſkownych naležnoſczow dr. Frickom ſtatny kommiſar hłowneho města Barlina dr. Lippert, generalny leutnant krajneje policije Daluege, namĕſtny župny wjednik Görlitzer, policajſki preſident, SA-ſkupinowy wjednik Helldorf a SA-ſkupinowy wjednik Uhland wobdźělichu. W tutym roſrěčowanju ſo prawidła poſtajichu, po kotrychż ma ſo w pſchichodźe w porjadnym ſhromadnym dźěle mjez politiſkim župnym wjednifſtwom, SA-wjednifſtwom, policajſkim a měſtowym ſarjadniſtwom ſa wucźiſczenje hłowneho města Barlina wot kommuniſtiſkich pſchekażeńſkich poſpytow, reakſionarnych poczinjanjow a bolſchewiſtiſko-židowſkeho wupjeranja wojowacź.

Roſrěčenje je dołpolnu pſchesſjenoſcź pſchinjeſło, kotraż budże ſa to rukowacź, ſo ſo też w pſchichodźe charakter němſkeho hłowneho města jako pſches nazionalſozialiſtiſku ſtronu dobyteho a nazionalſozialiſtiſkeho města, kiž je tuteho ſtata a luda hódne, w połnym wobſahu ſakhowa. Strona, policija a ſarjadniſtwo budża ſa ſwoju cźeſtnu winowatoſcź wobſtladowacź, ſo w pſchesſjenoſtnym ſhromadnym ſkutkowanju tutemu wulkemu ſamĕrej ſłuża.

Mordarſtwo na mužu dźěłow. służby Kochu před sudom

Pſchešłyſchowanje vikara Ruhbiebera. Pſched pſchiſażnym ſudom w Siegenu ſo mordarſtwo na mužu dźěłoweje ſłużby Kochu pſchejednawſche.

Schtwórtk ſapodaczu ſo, kaž němſki powĕrčźowy hĕrow wojſewja, dobrozdaca lĕkarſkich wězowuſtojnych. Wězowuſtojni w tſělenju wuprajichu pſchesjeni, ſo ſmjertny wutſĕł njeje ſo ſ blìſkoſcźe ſtał. Wo możnej ſdalenoſczi ſu mĕnjenja wězowuſtojnych wſchelakore. So mĕjeſche khabat ſamordowaneho na hrudźi dwě dźeri, wujaſnjeni ſo po mĕnjenju prof. dr. Poppa, ſ wożeſitego ſtejniſchcza, kotreż je Koch we wokomiku, hdyż ſo na njeho wutſĕli, mĕł.

Wo poměru wjele mjenowaneho vikara Ruhbiebera k nazionalſozialiſtiſkim ſwjaſkam ſo bórſy na to HJ-wjednik Lübka pſchešłyſchowaſche, kotryż wupraji, ſo je jemu Ruhbieber pſchi pſchileżnoſczi wabjeńſkeho pohoda njedźelu dopołdnja w blìſkoſczi zyrkwje tuto poczinjanje wumjetował a jemu prajił, ſo je ſakſane, w cźaſu Boſich ſłużbow w blìſkoſczi zyrkwje ſjawne pothody ſarjadowacź. Lübka na to wotmołwi, ſo njeje wotpohlad mĕł, Boże ſłużby mnjicź, a jako katholik je na tutym dnju ſe ſkupinu ſwojich ludźi Boże ſłużby wopytał. Se wulkej ſkedźbliwoſcźu pſchipożkuchaŕſtwa a ſuda ſapocza ſo potom pſcheſłyſchowanje vikara Ruhbiebera ſ Kirchhunden. Pſchedźyda ſo jeho wopraſcha, hacź je wĕrno, ſo je wot cźaſa jeho ſkutkowanja w Kirchhunden pomĕr mjes wobydlerſtwom a dobrowólnej dźěłowej ſłużbu napjaty był. Sswědč na to wotmołwi, ſo je hnydom 1. njedźelu ſwojeho pſchehwanja w Kirchhunden cźeże mĕł dla wopyta Božich ſłużbow je ſtrony dźěłowych muſow. Njeje wĕrno, ſchtoż ſo jemu wumjetuje, ſo je ſwěbi katolſkeho dźěłoweho muża k ſwěbi ſawołał a wot njeho informazije żadał. Pſchedźyda ſuda ſwědkej wumjetuje, ſo je wo knjeżeſtwu a ſtronje njepſchiſtojnje ſo wuprajił. Wo wuprajenju ſwědka Lübke vikar Ruhbieber ſdźěli, ſo je tutemu na khutne woſchnje, tola niż roſhorjeny, jeho poczinanje porokował. K podeńdżenjam 1. meje ſdźěli ſwědč, ſo je wjeczor ſ pożlednim cźahom ſ pſchewodom ſwojeje kotry a někotrych ſnatych do wſy pſchijĕwſchi, ſo na faru wróćił. Hdyż běſche ſo lehnył, ſaſłyſcha na dróły njeměr, pſchiſtupi k woknu a wuhlada tam někotre wożoby. Pſchedy hacź ſo wutſĕli, ſaſłyſcha hwiſdanje. Pſchedźyda ſo jeho wopraſcha, hacź może ſwoje wuprajenje też ſapſchiſaŕhacź, dokeż ſu ſo ſwědkojo wuprajili, ſo hakle po wutſĕlu je ſo hwiſdało. Sswědč ſdźěli, ſo może to, ſchtoż je prajił, też ſapſchiſaŕhacź. Politiſki wokrjeſny wjednik, kotryż mĕſeſche ſo potom wo wożobje ſwědka Ruhbiebera wuprajicź, poda jara njerjany wobras wo nim a cźinjeſche jeho ſa ſajědojcźenje atmoſfery we wjeſay ſamokwiteho. Po jeho mĕnjenju je wobſtorjeny ſ woporom tutych ſchcźuwanſkich podawilnow. Dalſche ſwědczy potom podawki na wjeczoru 1. meje ryżowachu. Se nich wuthadjeſche, ſo je wobſtorjeny Saſſa pſchi wſchĕch rĕcźach ſwoje nabożne naſchcźuwanje na ſjawnoſcź pſchinjeſł. Pſchi pjatkowym jednanju namjetowaſche wſchĕchi ſtatny rĕcźnik dr. Matthes pſcheźiwo 68 lĕt ſtaremu invalidej Pětrej Saſſej dla mordarſtwa ſmjertne thołſtanje a na cźaſu źiwjenja maja ſo jemu cźeſtne prawa wotrjez. Wobſtorjeny njeje jemu njeſnateho dźěławeho muża Arnoſchta Kocha, ale noſcherja uniformy NS-dźěłoweje ſłużby ſatſĕlił. S tym je ſo ſwonka ludoweho ſhromadźeńſtwa ſtupił a njeſtuſt ſtucził, kotryż może ſo jenoż ſe ſmjercźu pokhłoſtacź.

Porażka za belgiske hospodarſtwo

So je franzowſke knjeżeſtwo wuhlowe płacźiſny ſniżiło, je w hoſpodarſkich wotcźitach Belgiſkeje njelube pſchekhwapjenje ſbudźiło. Belgiſki wuhlowy hamt je wojſewił, ſo ſo tuteje naprawy dla wuwos wuhla do Franzowſkeje jara wobmjeſuje, jeli ſo zyle njeſaſtaji. Sniżenje płacźiſnow, kotreż je ſo belgiſkim wuwożerjam nanuſowało, budże ſo na wuhlowy wuwos kataſtrofalne wuſtkowacź. S napravami franzowſkeho knjeżeſtwa ſo niż jenoż belgiſka wuhlowa induſtrija, ale zyłe belgiſke hoſpodarſtwo potrjechi.

Wulke wołożenje za devisowy wobkhod w Gdansku

Pſchi dobrym wuwiću Gdańſkeje mĕny bu możno, ſo ſo ważne dźěle devisowych pſchedpiſmow wotſtronichu. Devisowe pſchedpiſma ſu ſo ſe wſcheho ſpoczatka jenoż na khwilu wudake. Tak ſmĕ hoſpodarſtwo nad devisowymi wobſtatkami a nad devisami, kotreż ſ wikowanja dóſtanje, ſamoſtatnje poſtajecź. Jenoż ſa pſchemĕnjenje Gdańſkich ſchĕžnakow na wutkrajne pjenjeſy je hiſchcze dowolnoſcź trĕbna. Dowolnoſcź je też trĕbna, hdyż chce nĕchtó Gdańſke pjenjeſy do wutkraja ſobuwſacź abo pożlacź. W puczowańſkim wobkhadże ſmĕ ſo jenoż wĕſta ſumma ſchĕžnakow pſches krajne mjeże bracź.

Rada Zwjazka ludow ma so na kóncu julija zeńć

S Genfa ſo powě, ſo je generalny ſekretar Swjaſka ludow Avenol ſobuſtawam rady Swjaſka ludow telegramm póſłał, ſ kotrymż jim offizielnje ſdźěluje, ſo ſu ſo roſrišarſke jednanja w italſko-abeſynſkej ſwadże bjes wuſpĕcha ſtónczile, a ſo ma ſo ſo na radźinym wobſamknjenju dnja 25. meje rada Swjaſka ludow dla pomjenowanja pjateho roſrišarja ſeńcź. W telegrammje ſo też namjetuje, ſo by ſo rada pózdźelu 29. julija ſhromadźiła.

Sſobuſtawy Swjaſka ludow pad ſaſſiſchcźom ſteja, ſo budże radźine wuradżowanje, je-li k tomu dóſtoje, jenoż krótke. Rada budże ſo pjeża jenoż na pomjenowanje pjateho roſrišarja wobmjeſowacź. Wona nochze wo italſko-abeſynſkej ſwadże wězownje jednacź, dokeż na taſkim jednanju w tukhwilu pjeża nichtó ſajima nima. Formalne ſkhadżowanje ſmĕje wĕſcze jenoż pomjenowanju pjateho roſrišarja ſłużicź, ſ cźimż by ſo powſchitkowne pſchecźe wo wotſtorcźenju naležnoſcże hacź do naſtawy dopjelnikow. Kaž ſo ſ Genfa powě, maju tam ſa to, ſo je ſo Abenol pſchi ſwojim poſtupowanju pſchihtoſowanja Italſkeje ſwĕſcźił.

Mussolini so namołwjał, zo by w Genfu rĕcźał

Jendźelſke nowiny ſu rĕcź abeſynſkeho kėjora pſched parlamentom jako hłownu powĕſcź wojſewite. Londońſke nowiny „Morning Poſt“ piſaju, ſo je jendźelſki póſłanz w Romje ſyrjedu Muſſolinija pſchi jenym roſrĕčowanju w mjenje jendźelſkeho knjeżeſtwa pſkheprożył, ſo by ſo na pożedżenju rady Swjaſka ludow italſke ſtejiſchcźo k Abeſynſkej roſtoſcź. Dotal hiſchcźe njeje żana wotmołwa dóſchła, wuhladuje pak njeſzu dobre.

Demonstracije přećiwo Lavalej

Hačrunjeż běſche franzowſke knjeżeſtwo wſchitke demonſtracije pſcheźiwo nowym łutowańſkim ſakonjam ſakaſało, tola pjatk wjeczor k wobſchérnym demonſtrazijam w Paryſu dóńdże. Policija, republikańſka garda a wojaſy běchu Operowe naměſto we wokolnoſczi 500 metrow ſawjeſeli, ſo bychu ſakaſanym demonſtrazijam ſadżěwali. Najwjazy wobthodnikow w ſawrjenym nĕſtowym dźělu ſwoje wobkhody ſamknu a żelezne wokeńcy dele puſchczi. Cźichu.

Hacź do 8 hodź. wjeczor njebĕſche nicźo wo pſchipadach ſnate. Policija ſo na rjadowanje wobkhada wobmjeſwaſche. Mjeńſche a wjetſche cźrjódy demonſtrantow jón hdyż a hdyż haczachu. Wſchudże běchu rĕczne khory ſłyſchcź, kiž wołachu, ſo dyrbi Laval wróćo ſtupicź a Daladier k mozy pſchińcź. Też internazionala ſo wojpjet ſłyſchcź da. Policija a jeje pomocnizy pak wſchitke ſhromadżowanja lóhko reſchachu a wobſtupjene autobuſy a automobile wuſwobodźichu. Demonſtrazije njebĕchu ſtrajchne, dokeż ſo jenoż Lěwjarjo wobdźělichu, tehdyż njebĕſche ſtracha, ſo k ſtraženjam ſ hinak ſmyſlenymi dóńdże.

Policija liczbu demonſtrantow, kotriż běchu ſo mjes 6 a 8 hodźin na Operowym naměſcźe ſhromadźili, na 20 000 wobliczа. Po 8 hodź. bu wobdźělenje ſłabſche a mjes 8 a 9 hodźinami ſo wobkhad w ſnutſkownym měſcźe

do swučeneho porjada staji. K wótrym frazenjam njeje dóschło. Tola je polizija wjetschu liczbu demonstrantow, kotrejž ho jeje pschikasam spjeczowachu, na 15 czežitych autach wotwjeschla.

Nowe francowske namórnistwowe létadła

Franzowski minister wójnskeho namórnistwa Piétry je létarstwowemu ministra namotwił, so by dał na wudawki wójnskeho namórnistwoweho létarstwa tři namórnistwowe létadła typa „mórskeho leutnanta Parsa“ natwarić. Tute létadła budu 37 tunow cžeže a maju k strazowanju atlantiskeho mórskeho brjoha na wulku dalenosć sfuzicž. Wone mója 200 kilometrow sa hodźinu pschelerjeczž a móża 30 hodźin sabobu w powětrju wostacž.

Knjeni Hanau samomordarstwo skuciła

Prjedawjscha direktorka franzowskich nowin „Gazette du France“ a nětcžischa wudawarka finanzneho cžasopisa „Forces“, knjeni Marte Hanau, je w sonjazym jastwje w Fresnes samomordarstwo skucžiła. Wona je so 14. julija f beronalom sajédojcžiła.

Knjeni Hanau je w posledních létach wjele wulkich prozeßow wjedła. Wšéhy cžaß ho w Parisu jenož wo njej a jeje wojowanju pschecžiwo sudam réczesche, wotkedyž tehdy, hdyž bésche ras w nozy f khorownje, hdyž ju policajscy strožowachu, cžekła a wot maleje kofejownje policijti wo swojim cžeknjenju telefonowasche. Podźišcho knjeni Hanau sajachu, dokelž dobrowólnje k wotpokuczenju tśjoch lét jastwa njepschichódże, k cžemuž béchu ju dla jebanskeho bankerotta sasudźili.

Wyšši rozkazowar jendželskeho reservneho namórnistwa smjertnje znjezbožił

Wyschschi roskazowar jendželskeho reservneho namórnistwa mésteadmiral Edward Astley-Rushton je schtwórtk pschi knjesnoženju automobila swojoju kmjerc namakał. S njesnateje pschicžiny auto, kiž wón sam wodźesche, po

Barlinski nowy president, hrabja Helldorf.

Po tym, so je dotalny Barlinski policajski president f Lewetzow swoje sastojnstwo složił, je ho Potsdamski policajski president hrabja Helldorf za nakhwilneho wodźerarja dźelow Barlinskeho policajskeho presidenta pomjenował. (Transozean, M.).

pucžu f Londona do Portsmoutha we schtonka sajedże a ho zyle rozbi. Admiral bésche hnydom morwy. We wójnje bésche Astley-Rushton kommandant jendželskeho kschižaka „Derjetshire“.

Knježerstwowa krisa w Grichiskej

W Grichiskej je pschekwapilo, so staj wójnski minister a naméstny ministerski president general Kondylis a rataršwowny minister Theodokis wosserwikoj, so swoje sastojnstwo složitej.

Hdyž béschtaj tutaj ministraj swoje sastojnstwo složitoj, ministerski president Tsaldaris pschi wótrym wurjeczowanju dla statneje formy w ministerstwej radże schtyrkich ministrow namolkwjesche, so bychu ho tehorunja swojich sastojnstwow wsdali. Po powéczi f Athena bésche statny president Zeimis pjatk ministerskeho presidenta k sebi skasał, so by jemu wutworjenje noweho knjeżerstwa porucził. Puczowanje ministerskeho presidenta Tsaldarisa do Némkeje so ministerskeje krify dla wotstorczi.

Ministerska krisa w Grichiskej mějesche swoju pschicžinu w sadżerżenju generala Kondylisa, kiž po swojim nalwrócże f Roma a Beograda spyta se složenjom swojeho sastojnstwa ministerskeho presidenta Tsaldarisa nusowacž, so by ho w praschenju statneje formy na jašne stejischco stajił. Kondylis rjekny, so po wotjéżdże ministerskeho presidenta Tsaldarisa do Némkeje njemóże sastupjerstwo w jenym ministerstwje pschewzacž, kotrehoż hobustawy w praschenju statneje formy njeżsu jeneje myßle.

Amerika za mérne rozrisanje italsko-abesynskeje zwady

Swonkowne ministerstwo Sjednoczenych statow plan moralizny podpjera, so by Swojasć ludow italsko-abeßynsku swadu mérnje rosrißał. Ministerstwo je schtwórtk wosserwiko, so żu sa żiwótowy postup a sa hospodarske wustrowjenje dżenża bóle dyżli hewak mérne cžasy trébne, a so ho wotpohlady njeßmédża f wojeńskim postupowanjom dopječ. Amerika wulwicże w Rańschej Afriży stajnje wobkedżuje a widźi prożowanja druhich mozow f wulkim spokojenjom, hacžrunjež ho wona na Genfskich wuradżowanjach njewobdżeli.

Wukrajnicy njetrjebaju Abesynsku wopuščić

Abeßynski kéżor je znowa rjekny, so móża w pschipadże wójny wukrajnizy w Abeßynskej wostacž, dokelž wón sa jich bjesstrach cukuje a je ho w tutym nastupanju sa wschitko postarał. — Abeßynski swonkowny minister je wosjewił, so kéżor w swojej réczi psched parlamentom njeje prajił, so wón mandat kóżdeje zuseje mozy wotpokasuje, ale jenoż italski mandat.

Jenajka mzda za čornoušlakow a wojakow w Rańšej Africy

Wyżoki kommisar italskeju kolonijow w Rańschej Afriży, Eritreskej a Somalilskej, general de Bono, je Mussolinijej nadróbnu rospramu wo italskich pschihotach w Rańschej Afriży w prénich schesczich mežazach kommissariatowho wobstajcža pósłał. Mussolini je ho generalej za dokonjane dźéło telegrafiży wutrobnje dźakował. Wón najwjetsche wobczežnosće pschihotow jako pschewinjene

wobhladuje a ho nadźiża, so śmeje druche polléto hišcze wjetsche wuspéchi.

Mussolini je postajił, so ma być wsda italskich wojakow w Rańschej Afriży wot nétka jenajka. Doteal cžornoschlakow wjetschu mshu hacž wojazy dostawachu. To je stajnje njespokojnosć mjes wojakami sbudżowało. Wot 1. augusta dostanu italscy wojazy w Eritrejskej 5 lirow (1.05 hr.), dżesatnizy 6 lirow (1.26 hr.) a wschitschi dżesatnizy 7 lirow (1.47 hr.) na dżeń. W Somalikkej, hdżež je tra. wjele njestrowischi, ho powschitkownje 1 lira (21 pj.) na dżeń pschipokoji.

Japanska a Italska

Japanski swonkowny minister Hirota je pjatk italskeho późłanza k rosréczowanju pschijał. Pschi tym minister późłanzej stejischcžo Japanskeje pschi italsko-abeßynskej swadże rosetaja. Hirota rjekny, so Japanska k wobéma statomaj podpolnje neutralne steji. Italska powéczi wo japanskim stejischczu w tutej naležnosći je pjecza njeprawa. Japanski swonkowny minister pschispomni, so je Japanska runje jako Jendżelska na italsko-abeßynskej swadże w tym sajimuje, schtož może ho f njeje hospodarstwu ze Japansku wustutkowacž Japanske nowiny pišaju, so je japanske knjeżerstwo f italskim wojewjenjom jara njespokojom a so ho wocžakuje, so druheho późłanza na mésto dotalneho do Roma póschele.

Porażka kommunistow w Chinje

Knjeżerstwowi wojazy żu pschi wojowanju pschecžiwo kommunistiskim bandam strategiszy ważny dypk Wajtjom nad réku Min dobyli, f cžimž żmeżdżachu wuspéch sapjacž.

S Cžoengtuu ho powé, so chżychu kommunistojo w hornatym wjeczornym a dolhowjeczornym dźélu tamnischeje provinzy kommunistiski stat wutworicž. To pak ho jim pschi rańnym postupowanju generala Cžiangkaischeka njeporadži. Jeho wojazy żu po cžežkich wojowanjach, pschi cžimž tež létadła wužichu, cžerwjenych wojakow f jich khorownych stejischczjow k polnozy wuhnali. Knjeżerstwowi wojazy zofazych kommunistow pschelcžéhaju. Sta ho palazych twarjenjow puczi cžerwjenych wojakow wosmamjenjeja, kotriž palo a rubjo cžékaju.

Kerri, minister sa zyrkwinske naležnosće.

Némskemu ministrej bjes wobkhodneho wobwoda żu ho zyrkwinske naležnosće pschepodate, kotrež ho dotal w némskim a pruskim smutskownym a némskim a pruskim ministerstwje sa wědomosć, wocžehnjenje a ludowe wukhowanje wobdżélachu. (Deutsche Presse-Photo Zentrale, M.).

Ferdynand Goetel:

Sněhowy list

(Kar — Chat.)

3] (Pokračowanje.)

— Sarasyk żym, sarasyk cžłowjeka — rosponinasche rucže. — Nè! — Poprawom wón chżyschе mje sarasyczł! — potajkim cžehodła ja jeho, aha! — Pobéhnu rucže k méstnu, hdżež leżesche pakcžik, wucžiczł jón wot żneha, sesběrasche drjebjeńki, naležnje je sawali a khowa je do kapży. W myślicžkach żo jemu każ najstódźschi wobras sjerwi spomnjenka na ruczku, kiž żo k njemu wupschestrė.

„Moja luba, matka“ rjekny samyżelny.

W tej khwili wschak żo sahladny na żwój plascžcz, kiž bésche wschón f kreju poplukotany a po zyłym cžele satschepota. Saczu, so bė f hańbu popluskał żwoju najcžišcžischu dopomjenku.

„Jésuso!“ pschimny żez sa khowu, bėżesche k leżazemu cžłowjekej a tschażesche jeho f wotmachom. —Podarmo! Khowa, wihżaza bjes mozu, stuki żo k njemu, jako by wo pomoz prożyła, a f rany żo wula cžorna żmuha schlozow kreje.

„Sarażeny!“ sascheprny f hrosu, położi morweho skedżonje na semju a żydny żo njedaloko cžéła, khowajo khowu do rukow.

Podawki pożledních dnjow minuchu żo w jeho myślicžkach f radom jašnych wobrazow, dokładnje hacž do najmjeńschcheje nadrobnosće. Dźiwasche żo w hłubinje dusche, kelko spodźiwnych wézow bė żo stało sa néschto dnjow a prėni krócž saczu w tej schmjatanżu katastrofow tajny swiſt a smytżk. Njemóżesche a ani njechasche frosumicž wusnam wschehо tehо, pschetož cžerstwy podawk bė wutworił psches jeho pucž njepschestupnu murju. A nėtko budże trjeba, podacž żo na njesnaty a nowy pucž. Njemóże pschenecž pak psches tuto cžéło hjesdżakny bywajo żam tak rjez f cžélonu. Dyrbi żo wożiwicž, też hdy njeby chżył, każ tutón tu żiwy. Ale cžehodła? Cžehodła bė wożud jeho wobcežėżił f tajkim njeſtutkom?“

Wohladny żo koło wokolo a dźiwasche żo snowa, kajki jeho wobdawasche hobrski a wulkimy żiwėt. Pażmo hór, żawalenych do żneha, wobdawasche dolinu f hobrskim krutom. Wschcho koło wokoło bėschе tak bėte, tak mjelczżme a żrjate. Jenoż wonaj dwaj tu bėschtaj jako njepschijomny zuły cžėkt. A sdasche żo jemu, so hory, njebjo a na nim powėschene żwónżo na njeju hladaju f milijonami worzow, f kaźimiż hlada wėcznoſcž. Saczu, so jej wbohi a wobżarujomny. Sawidżesche żaraženemu jeho mėr.

Pohladny néttko na njeho bjes hrosy. Bėsche to młody, żara młody, nėkaż dwacezilétny cžłowjek. Rysy wobliczo mějesche jednore a wuraſne każ Wulkorużojo f Powolskeje. Njebėsche to żnajmjeńscha wobliczo sbėżkarskeho njecžłowjeka, ani nėtko po żmjerczi, njebė na nim swostak wobidny wuras. Jeho wocži hladaschtej horje mėrnje, skoro lohkomyślnje, bubje nėkaż powotczżinjenej, daschtej żo hotowacž k scheptanju bjesstarostnych a lohkich żłowow.

Hladasche do teho wobliczа f napjatoſcžu, pschiputany k njemu f nowym a dotal njesnatym sacžuczom. Dusto hižo bė sabiwał ludži, ale bėsche to w bitwje, hdyż cžėka wostawachu sady, abo hdyż ludżo padachu nasdala, hibżeni a żmėschni. Hódni sazpėwanja. Podźišcžo jeho potom druhdy traschachu roje scherjenjow że straschnymi wjeczinowymi a sazpiwazymi wobliczemi. Tu, prėni krócž pohladny do wobliczа cžłowjeko, kotrehoż bė sarafył, dźiwasche żo, hdyż w nim njenadeńdże niczo, schtož by jeho dopomniło na kschiwdu abo snajmjeńscha jenoż bolosć, kotruż bė naczinił.

Tuto cžėko bu jemu naras drohe, jako bychu to byle sawostatki pschecżesła. Bė wcżipny, schtó je, hdże dżesche, cžehodła żo tu sjewi tutón cžłowjek. Spomina na jeho pożlednje sdychnjenje — k macżeri. Ma potajkim macž, każ ma wón żonu a dżeci. — Budże trjeba jej sdżélicž, so na nju myßlesche w hodźinje żmjercże. Tu tola żo skónczi jeho pucžowanje a tak padnje tola do rukow czerwjenych, wėcże padnje. Potom rjekuje wschcho a proßu, so bychu donjeßli powėczż tam, hdżež je trjeba.

Pschehladasche naležnje cžėko, njenadeńdże wschak w kapjach niczo, schtož by jemu snóżnikło pósnacž, schtó bėsche tutón sabiwł cžłowjek. Sa to we wocžoku nadeńdże pokrutu khléba a cžasc żuschenеho mjasa. Hlód w nim wotnowobhladuje a żo nadźiża, so śmeje druche polléto hišcze wjetsche wuspéchi.

Mussolini je postajił, so ma być wsda italskich wojakow w Rańschej Afriży wot nétka jenajka. Doteal cžornoschlakow wjetschu mshu hacž wojazy dostawachu. To je stajnje njespokojnosć mjes wojakami sbudżowało. Wot 1. augusta dostanu italscy wojazy w Eritrejskej 5 lirow (1.05 hr.), dżesatnizy 6 lirow (1.26 hr.) a wschitschi dżesatnizy 7 lirow (1.47 hr.) na dżeń. W Somalikkej, hdżež je tra. wjele njestrowischi, żo powschitkownje 1 lira (21 pj.) na dżeń pschipokoji.

Japanska a Italska

Japanski swonkowny minister Hirota je pjatk italskeho późłanza k rosréczowanju pschijał. Pschi tym minister późłanzej stejischczu Japanskeje pschi italsko-abeßynskej swadże rosetaja. Hirota rjekny, so Japanska k wobéma statomaj podpolnje neutralne steji. Italska powéczi wo japanskim stejischczu w tutej naležnosći je pjecza njeprawa. Japanski swonkowny minister pschispomni, so je Japanska runje jako Jendżelska na italsko-abeßynskej swadże w tym sajimuje, schtož może ho f njeje hospodarstwu ze Japansku wustutkowacž Japanske nowiny pišaju, so je japanske knjeżerstwo f italskim wojewjenjom jara njespokojom a so ho wocžakuje, so druheho późłanza na mésto dotalneho do Roma póschele.

Porażka kommunistow w Chinje

Knjeżerstwowi wojazy żu pschi wojowanju pschecžiwo kommunistiskim bandam strategiszy ważny dypk Wajtjom nad réku Min dobyli, f cžimž żmeżdżachu wuspéch sapjacž.

S Cžoengtuu ho powé, so chżychu kommunistojo w hornatym wjeczornym a dolhowjeczornym dźélu tamnischeje provinzy kommunistiski stat wutworicž. To pak ho jim pschi rańnym postupowanju generala Cžiangkaischeka njeporadži. Jeho wojazy żu po cžežkich wojowanjach, pschi cžimž tež létadła wužichu, cžerwjenych wojakow f jich khorownych stejischczjow k polnozy wuhnali. Knjeżerstwowi wojazy zofazych kommunistow pschelcžéhaju. Sta ho palazych twarjenjow puczi cžerwjenych wojakow wosmamjenjeja, kotriž palo a rubjo cžékaju.

Kerri, minister sa zyrkwinske naležnosće.

Némskemu ministrej bjes wobkhodneho wobwoda żu ho zyrkwinske naležnosće pschepodate, kotrež ho dotal w némskim a pruskim smutskownym a némskim a pruskim ministerstwje sa wědomosć, wocžehnjenje a ludowe wukhowanje wobdżélachu. (Deutsche Presse-Photo Zentrale, M.).

Wohladny żo koło wokolo a dźiwasche żo snowa, kajki jeho wobdawasche hobrski a wulkimy żiwėt. Pażmo hór, żawalenych do żneha, wobdawasche dolinu f hobrskim krutom. Wschcho koło wokoło bėschе tak bėte, tak mjelczżme a żrjate. Jenoż wonaj dwaj tu bėschtaj jako njepschijomny zuły cžėkt. A sdasche żo jemu, so hory, njebjo a na nim powėschene żwónżo na njeju hladaju f milijonami worzow, f kaźimiż hlada wėcznoſcž. Saczu, so jej wbohi a wobżarujomny. Sawidżesche żaraženemu jeho mėr.

Pohladny néttko na njeho bjes hrosy. Bėsche to młody, żara młody, nėkaż dwacezilétny cžłowjek. Rysy wobliczo mějesche jednore a wuraſne każ Wulkorużojo f Powolskeje. Njebėsche to żnajmjeńscha wobliczo sbėżkarskeho njecžłowjeka, ani nėtko po żmjerczi, njebė na nim swostak wobidny wuras. Jeho wocži hladaschtej horje mėrnje, skoro lohkomyślnje, bubje nėkaż powotczżinjenej, daschtej żo hotowacž k scheptanju bjesstarostnych a lohkich żłowow.

Hladasche do teho wobliczа f napjatoſcžu, pschiputany k njemu f nowym a dotal njesnatym sacžuczom. Dusto hižo bė sabiwał ludži, ale bėsche to w bitwje, hdyż cžėka wostawachu sady, abo hdyż ludżo padachu nasdala, hibżeni a żmėschni. Hódni sazpėwanja. Podźišcžo jeho potom druhdy traschachu roje scherjenjow że straschnymi wjeczinowymi a sazpiwazymi wobliczemi. Tu, prėni krócž pohladny do wobliczа cžłowjeko, kotrehoż bė sarafył, dźiwasche żo, hdyż w nim njenadeńdże niczo, schtož by jeho dopomniło na kschiwdu abo snajmjeńscha jenoż bolosć, kotruż bė naczinił.

Tuto cžėko bu jemu naras drohe, jako bychu to byle sawostatki pschecżesła. Bė wcżipny, schtó je, hdże dżesche, cžehodła żo tu sjewi tutón cžłowjek. Spomina na jeho pożlednje sdychnjenje — k macżeri. Ma potajkim macž, każ ma wón żonu a dżeci. — Budże trjeba jej sdżélicž, so na nju myßlesche w hodźinje żmjercże. Tu tola żo skónczi jeho pucžowanje a tak padnje tola do rukow czerwjenych, wėcże padnje. Potom rjekuje wschcho a proßu, so bychu donjeßli powėczż tam, hdżež je trjeba.

Pschehladasche naležnje cžėko, njenadeńdże wschak w kapjach niczo, schtož by jemu snóżnikło pósnacž, schtó bėsche tutón sabiwł cžłowjek. Sa to we wocžoku nadeńdże pokrutu khléba a cžasc żuschenеho mjasa. Hlód w nim wotnowobhladuje a żo nadźiża, so śmeje druche polléto hišcze wjetsche wuspéchi.

Mussolini je postajił, so ma być wsda italskich wojakow w Rańschej Afriży wot nétka jenajka. Doteal cžornoschlakow wjetschu mshu hacž wojazy dostawachu. To je stajnje njespokojnosć mjes wojakami sbudżowało. Wot 1. augusta dostanu italscy wojazy w Eritrejskej 5 lirow (1.05 hr.), dżesatnizy 6 lirow (1.26 hr.) a wschitschi dżesatnizy 7 lirow (1.47 hr.) na dżeń. W Somalikkej, hdżež je tra. wjele njestrowischi, żo powschitkownje 1 lira (21 pj.) na dżeń pschipokoji.

Japanska a Italska

Japanski swonkowny minister Hirota je pjatk italskeho późłanza k rosréczowanju pschijał. Pschi tym minister późłanzej stejischczu Japanskeje pschi italsko-abeßynskej swadże rosetaja. Hirota rjekny, so Japanska k wobéma statomaj podpolnje neutralne steji. Italska powéczi wo japanskim stejischczu w tutej naležnosći je pjecza njeprawa. Japanski swonkowny minister pschispomni, so je Japanska runje jako Jendżelska na italsko-abeßynskej swadże w tym sajimuje, schtož może ho f njeje hospodarstwu ze Japansku wustutkowacž Japanske nowiny pišaju, so je japanske knjeżerstwo f italskim wojewjenjom jara njespokojom a so ho wocžakuje, so druheho późłanza na mésto dotalneho do Roma póschele.

Porażka kommunistow w Chinje

Knjeżerstwowi wojazy żu pschi wojowanju pschecžiwo kommunistiskim bandam strategiszy ważny dypk Wajtjom nad réku Min dobyli, f cžimž żmeżdżachu wuspéch sapjacž.

S Cžoengtuu ho powé, so chżychu kommunistojo w hornatym wjeczornym a dolhowjeczornym dźélu tamnischeje provinzy kommunistiski stat wutworicž. To pak ho jim pschi rańnym postupowanju generala Cžiangkaischeka njeporadži. Jeho wojazy żu po cžežkich wojowanjach, pschi cžimž tež létadła wužichu, cžerwjenych wojakow f jich khorownych stejischczjow k polnozy wuhnali. Knjeżerstwowi wojazy zofazych kommunistow pschelcžéhaju. Sta ho palazych twarjenjow puczi cžerwjenych wojakow wosmamjenjeja, kotriž palo a rubjo cžékaju.

Kerri, minister sa zyrkwinske naležnosće.

Némskemu ministrej bjes wobkhodneho wobwoda żu ho zyrkwinske naležnosće pschepodate, kotrež ho dotal w némskim a pruskim smutskownym a némskim a pruskim ministerstwje sa wědomosć, wocžehnjenje a ludowe wukhowanje wobdżélachu. (Deutsche Presse-Photo Zentrale, M.).

Strajkowe njeměry w Americy

W Sioux Falls w połodnišchim dźelu stata Dakoty so strajkowazy dźěłacźerjo wulkorěsańnje a k dźěłu zwołniwi do cźežkich pukow dachu. S klumpachami a kamjenjemi so pśches 30 wožobow zdźěla cźežko srani. Pśchišćina biješe dźěše, so běchu k dźěłu zwołniwi spytali, strajkowych straženjerjow pśchemóz.

Też s Council Bluffja w stacje Iowa so wo strajkowych njeměrach powź. Strajkowi straženjo pśchistajeńcow dróhoweje železnizy jeneho k dźěłu zwołniweho pśchimachu. Zutón pak revolwer wucźahny a nětkoro kulki wutśeli. S nimi dwaju nadpadnikow cźežko srani. Strajkowazy z kamjenjemi do dwórnišcźa mjetachu a nětkoro wosy dróhoweje železnizy sapalichu.

Ze Serbow

W Budyšchinje 20. julija 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Z njepomérnosću w jědźi a w piću wjacy člowjekow wumrěje dyžli z hłobom a łačnosću

Juhoslowjanske prajidmo.

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor we 7 hodź. barometer 743, hygrometer —2 a thermometer wodnjo +25. Dźenja rano we 8 hod.,. barometer 743, hygrometer —4 a thermometer w nozy +15. Nižina je so wot Islandšeje do Skandinawiskeje sćahnyła. Tam pak so wona po dnjeśi sahyła. Wot njeje po dnjeśi nimany dešcźa a wocźakaš. Nad Pólšku je so njeśicha nižina pokazała a tam trochu dešcźowe pśchinjeła, też w połnócnej Němskej su wčera zwłašće dešcźe měli. S mišym móźkim pomětrom pśches masche strony nětkole wuběrk wyšchiny k ranju cźežnje, jeje jadro nad połodnišcźej Franzowskej leži. Pola Jendźelskeje so nowa nižina pokazuje a so k dołheńu ranju hiba. Je jara njewěšte, hač jeje kromy jutrje wšitko **na wjedro** w južedźnej Němskej dośtanu. — Jutrje nedźelu źiśnco 4.08 hodź. źiśadźa a so 8.03 hodź. zhowa. Wječacź źiśadźa jutrje wječor w 10 hodź. a dopołdnja 11.14 hodź. zhowa.

— **Wuhlady na wjedro za jutrišchu njedźelu: Poměrnje rjane, tola trochu njewěšte wjedro.**

— **Wjedro pśichodneho tydźenja.** S małych pśchemź jenjow pomětroweje cźeze może so žudźicź, so žo wjedro w pśichodnych dnjach njepśchemèni. W nozy k šćhwórtku cźehnjeńcze mała britiska nižina dale k ranju, jenož mało dešcźowu zobu pśchinjeśewšchi. Se cźełkowym teho pak je, so je so pomětr dale wotkłonił, tak so bychmy po prawym ł njewšednami liczicź měli. Spadowaza tendenza pomětrowych pohibow pak temu napśećeństwo skutkuje a je žamo wujašnjenje wjedra zobu pśchinjeśa. Tohodla mamy też w pśichodnych dnjach ł cźełnym cźopłym wjedrom liczicź. Njebudźe to bórzoto kaž w sańdźenych tydźenjach, ale skerje pśchijomnišche khłodnišche wjedro.

— **Namokrjenje! Wšchitkim towaršcham pśejedawšcheho połno-art. regimenta** 268. Wšchitcy towaršchoju pśejedawšcheho połnoartilleriškeho regimenta cźišło 268 so prašcha, so bychu swoju adrjeu kaž teź adrjeu jim hewak bíšchcze znatych towaršchow tuteho regimenta hnydom Emilej Buchholzej w Peire w Hannoverśej, Boelkestraße 2, dźěłili. Towaršchoju maju dla sjednoczenja hromadźicź. Wš pśichodnym lěcze budźe zwjedźeń zažnowidźenja.

— **Wobhońeź so pyta!** 17. julija 1935 je so na kriminalnym wobhońenju w Budyšchinje na Ortenburgskim hrodźe, telefon 2802, žonjaze jésdne koło znamši „Elco“ ł cźišłom 3659 jako namakane wotedało. Schkodowaŕ tuteho koła njech so we wobkhodnym cźašu pola mjenowaneje wušchnošcźe samotkni.

— **Laćnosćź ł pićom njejměruj.** Pśichi cźopłych dnjach dyž so naśchim žnjeńcam a woteběrakam wjele picź, tehodła so pśchezo wulki karan ł wocźerstwjazym napojom na polu khowa. A huśćeńcźo so k njemu dźiwaje, so by so laćnosćź smrowała. Tola kaž njepśchijomnje je, hdyž žyćź a woteběrarka pśchi dalšchim dźěle so mózne pśchepłocźa. A bórzy sacźuwa ſ teho muczy nota a žłabosćź. So by so laćnosćź wotstroniła, dospołnje doťaha, hdyž so huba a krt ſ wodu wukluśka a na to so jenož mało wody k wocźerstwjenju śrěbnje. To k wocźerstwjenju cźełka dospołnje doťaha a pśchi tym so žołdk njetrjebawšchi ſ napojom njepśchepjelni, dokelž nij w žołdku, ale w krtu laćnosćź nastawa a pśchepjelenje žołdka je symnym napojemi tutemu sawěsće njehoji.

— **Wołožaze pośtajenja za wutwos margarinu w naměstnym wikowaŕstwje so podleścha.** Sańkt hołpodaŕśki miništer je 17. julija 1935 jako pśichšamknjenje k postajenju dnja 24. haprleje 1935 wośiewił, so tej wobhońenej němškej ministerstwje pośtajitej, so ma so margarinowy wutwos w namjeśnym wikowaŕstwje ſ kaž dotal dale 1. julija 1935 hač do 30. septembra 1935 po wołožazym wošchnju stawaś. Jako potuńšchenšće wuźwědźenja a listna ſ běźeze papjery ſ wodowym znamjenjom ſ cźerwjenym pśimom trjebaju. Sbytki listnow se seleneje papjery ſ wodowym znamjenjom maju so pśchetrjebaś. Trěbna licźba potuńšchenšich wuźwědźenjow może so dotal wot Statistiskeho němskostatneho hamta w Barlinje W 15, Kurfürstendamm 193/194, žadaś.

— **Nowy šeźiłnik cźaśopisa radiowych programmow** „Der Deutsche Rundfunk Funk Post“ je ko šažo rjenje poradźił. Swonkowny wobraz kralowny Louisu ſ młodych lět pśchedstaja, kotraž je **19.** julija pśched 125 lětami wurěła. W šeźiłnizku wobšěrny nastawk wo mjeźynarodnych tenniśowych hrach rozprawja. Sa hospoźy so na zyłej stronje rezepty za leźnju kuchinu pśchinjeśe. Pozłednja strona so je śpěwanjom ludowych śpěwow w Hitlerśkej młodźinje šabera. W techniśkim dźělu so wo wotstronjenju radioweho mylenja pišche. Sserbśka knihaŕnja cźažopiš, kiž měśćańnje 85 pj. płacźi, rad wobśtara.

Wo přistajenju młodostnych niže 25 lět

Snowa so na to pokazuje, so so po sakonišchi postajenjach młodostni niže 25 lět njeźmědźa pśichistajeć, jeli so dyrbja po pśchi pśchestupjenjach nětko khłostańše postajenja nakeźowaś.

So by so wopaćnym měnjenjam ſ sadźěwało, so na to pokazuje, so teź měśićeljo dźěkowego paža, wojenjene wobjady a tajke, kotrejž pod wožebitu akciju pabnu (wojowarjo nazionalneho hibanja), je-li hišćeze njejsu 25. lěto žiwjenja dokonjałe, pryjedy dowolnosćź trjebaju.

Wjednik dźěłaŕnje ma namjet pśchiłuchnenemu dźěkowemu hamtej abo jenej jeho wotnožkow zapodaś a ma žiwoje dźěłacźerstwo naspomnicź a tuto wośtajenje wujašnjeć. Pśchi pożadowanju dźěłaŕnje so najprjedy na to hlada, hač je dźěłacźerstwo po nazionalsozialistiskich a statnopolitiskich zašadach sestajane, kotrejž hebi žadaju, so ma so najprjedy njejsałužazym starschim dźěłacźerjam a pśchistajenjam, wošebje nanam wjeledźećznych źiwjobow, dźěło dacź pornjo dźěłacźerjam a pśchistajenjam nje 25 lět.

Formularzy za namjety (Ap. 3) žu we wobkhodze NSnakłada w Budyšchinje na Snutśkownejławšku haźy 4 dostaćeź.

Sšamo posdźišche samotkńenje wo dowolnosćź wot khłostańskeho pśchećźełhanja njewužiwobodźi.

Postajenja so mjes druhimi na ratarstwo a łěśaŕstwo kaž teź na domjaze hospodaŕstwa njepocźahuju.

Sa wupomhańśe mogu abo sa wožoby, kiž so jenoź na krótki cźaš pśchistaja, je jednanje jednorišche, tu so njetrjeba wožebje namjet stajiś, tola ma so do pśchistajenja ſ pśchiłuchnjenym dźěkowym hamtom abo ſ jenej jeho wotnožkom jednaś.

*

Pśiećeźadźowanja na Budyškim hamtiskim źudnistwje.

Sšćehowaze pśiećeźadźowanja łežownoćźow budźa na Budyškim źudnistwje wo jitrje 141: Pjatk 6.9. 35 dop. 8.30 hodź. łežownosćź Emilije Marty swud. Mětej rodź. Müllerez w Koswigu, nětko w Połpizach, po łežownośtnych knihach 4 ha. 21,8 ar wulka, wobkhodna hódnota 7900 hr., wopalna ſumma 8500 hr., — pjatk 6. 9. 35 dop. w 10 hodź łežownosći pryjedawšcheje Budyškeje dźěłacźerśkeje zentrale na Hłownym torhošcźu pśchi Jerjowej haźy, 4,5 ara wulkeje, wobkhodna hódnota 46 760 hr., wopalna ſumma 71 000 hr., — pjatk 13. 9. 35 dop. 8.30 hodź. łežownosći dźěłacźerja Wilh. Arnošcźa Wukašcźa ſ Małeśheje, 2,4 arow wulka, wobkhodna hódnota 1500 hr., wopalna ſumma 3900 hr., — pjatk 13. 9. 35 dop. w 10 hodź. łežownosći firmy Britze & Söhne w Budyšchinje, po łežownośtnych knihach 20,1 ara wulkeje, wobkhodna hódnota 15 625 hr., wopalna ſumma 24 300 hr. Jedna žo tu wo łežownosćź na Tśelanśkej dróhy cźo. 8. Najeńśi pjenjes wob lěto 2000 hr. — pjatk 20. 9. 35 dop 8.30 hodź. łežownosći na Rěśišćej haźy cźo. 28, nětkorym wobsedźerjam głuśchaza, po łežownośtnej knihy 3,9 ara wulka, wobkhodna hódnota 9735 hr., wopalna ſumma 20 150 hr., najeńśi pjenjes wob lěto 1080 hr., — pjatk 27. 9. 35 dop. w 10 hodź. łežownosći Budyškeho dźěłacźerśkeho ſwjatka, po łežownośtnej knihy 7,8 arow wulka, wobkhadna hódnota 50 709 hr., wopalna ſumma 59 190 hr., łežownosćź je na Połnóžnej dróhy cźo. 1., — pjatk 4. 10. 35 dop. 8.30 hodź łežownosći Budyškeho dźěłacźerśkeho ſwjatka, po łežownośtnej knihy 21,8 arow wulka, wobkhadna hódnota 38 196 hr., wopalna ſumma 52 500 hr., łežownosćź je na Hornjeźerśkej haźy cźo. 47, najeńśi pjenjes wob lěto 3770 hr.

*

S **Maleho Wjelkowa.** Nascha wjeśna zyrkej ſo wot wonka wobnowja. Se wšchěch schtyrjoch bokow ſu žo rośchty natwariłi a dźěłacźerjo nětko stary wobmjetk wotstronjeja. Zyła zyrkej ma ſo ſnowa wobmjetaś. Teź wěźa ma ſo porjedźicź. Khorhojcźka a makoja ſtej ſo wotewsakoj a mataj ſo ponowicź. Teź wěźina tśeńca ma ſo ſnowa wobarbicź. Murjerśke dźěła pśichejdźeje tudyšcha firma Wolf. — Sajźd do wěsy ſ Budyško-Wjerowšteje dróhi ſo plestruje a najśerje ſa krótki cźaš žaho ſa wobthad pśchijtupny sćini. Jedyn dźěł dróhi do Seidawy je hižom hotowy.

S **Małeho Wjelkowa.** Wčera pjatk wožwjeceźi ſu k. August Wobšt je žwojej mandźelśkej Hańžu rodź. Donateź žwój śkoty cwaź. Wobšt narodźi ſo w Banezach 10. haprleje 1860 a jeho mandźelśka w Holeśchowšchej Dubrawje 14. 12. 1864. Pśched 50 lětami buśchtaj we Njeśwacźidle wěrowanaj. 38 lět dokho dźěłaschе Wobšt na Małowjelkowškim tyčźekhuble. Se 6 dźěćzi 3 wumrěchu, jedyn ſa wótcźinu žwoje žiwjenje woprowaśche. Farař Tišcher ſ Budyšchina je wčera mandźelśkeju na tutym wušnamnym dnju pożohnował.

S **Khwacźiz.** Pśeni krócź, dotkož Khwacźanske pohrjebnišchcźo wobśteji, je so tu žrjedu cźełko wuhrjebałko, kotreź bě so tu pśched lětom pohrjebnało. Wona žo tu wo doroścźeneho ſ ſ Margareczineje Hěty. W cźašu wuhrjebanja běšche sastup na wošadne pohrjebnišchcźo zakasany. Wšchitcy wcźipni dyrbjachu žo wrócźicź. Wuhrjebanje nawjeduje Drježdźańśi profesor.

L **Lutobcźa.** Knjez ratař **Domela** je po dlěšchej cźežkej khorošcźi žo ſ tutoho žwěta wotžalił. Wón běšche žwérny Serb. Sćěhowaschе še sajimom wšchitke serbške prózowanja a sapšchimny teź, hdyž běšche to nusne, so by žwój lud schkitał. Bě teź žwérny šchesćan, kiž porjadnje žerbške kemšche w Khwacźizach wopytowaschе. Pjatk jeho na tudyšchej Božej roli pokhowachu. Njech je jemu žerbška jemja lohka.

S **Njeśwacźidła.** Lěcźne pródźniny sapocźachu žo tu 14. julija a skónca žo po wobsamknjenju schulšcheho wubjerka 11. augusta. S wuwucźowanjom sapocźina žo sajo 12. augusta. Pśchi pożlednim pośedźenju schulšcheho wubjerka a pśchedsydstwa sapoda žo ſlicźowanje wo lěcźe 1934/35. Ssobustaw wubjerka, kotryž běšche nadawk pśchepruhowanja dostaŕ, je pokładnju sa prawu spóśnaŕ a tohodła žo pokładnikej wuźwobodźenje wudźěli. Pśchi wuradźowanju rosliczenja sa lěto 1935/36 mu žo kruće na to hladaś, so wudawki njebychu ſońśe pśchekrocźiśe, tak so njebychu gmejnj ſ nowymi dawkami žo pocźeźiśe. Na schulśtym twarjenju maja žo někotre porjedźenja pśchewjeśi, kotreź schullśt wubjerk schwali. — Po pośedźenju pśchewjeźe žo žobustawam nowy filmowy aparat, kotryž schula w Njeśwacźidle njedawno dosta. Mójachu žo pśchi tym žami pścheźwědźicź, kajke wukubłanśe możnosće žo ſ wukasom statneho kultušowneho ministra dr. Rušta, kotryž je wšchem schulam napokoźił, so bychu žo ſ filmowymi aparatami sastarali, wotewrite. Njeśwacźidźiśa schula je jena ſ prěnich, kotraž je tajki aparat dostała.

S **Njeje Wšy.** Dalońo a schéroko znata wobydleŕka najcheje wšy, wumjeńkaŕka Kroschkowa, je w žohnowanej starobje 91 lět wumrěła. Pśchebywaschе napośledk pola pśchiwušnych w Rakezach. Jutśje njedźelu budźe pokhowana.

S **Warnoćźiz** pola Wjeleczina. Dwě lěcźe stary žyn ſkarja Schmidta padny pśchi hrajtanju do kata. Druhe hólzy, kiž běchu pódła, wołachu wo pomoc, tak so mójeśche macź, kotraž wołanje sałyšchała, tepjaze dźěćzo hišćeze prawy cźaš wucźahnyć. Woźiwjaze posłyšy, kotreź so hnydom na to cźinjachu, mějachu wuśpěch.

S **Khróśtawy.** Sajo je liśička w nozy k šćhwórtku w nětkore dwory w Delnjej Khróśtawje wopytała a pola ratarja Damlerja 8 kur, pola Gustava Schérza 4 kury a w młynje patu pokradła.

S **Kamjenja.** Policija warnuje pśched jebakom, kotryž wožebje w hoścenzach a rěśnišćach kowcźišćeŕki ſrědź sa 2,40 hr. posćiśa, tutón ſrědź njeje nicźo druhe hač „Ata“ a je jenoź 30 pj. hódne. Jebak je hižo pryjedy w tutoschej wokolinje dźěłał. Je 50 lět stary, 1,72 wulki, ma žwětłe wušy a wužiwa auto II 26 287. Hdy by žo šaso nětždże pokasał, njech žo hnydom policija sawoła.

S **Kamjenja.** Wčera rano wokoło ½4 hodź. wudyrił w pśichodźerni firmy Gebrüder Noske a Co. woheń. W žuśchetni wokmu je žo najśerje wokma žama sapaliła, a mózny kur žo k njebju walešche. Tehodła žo wšchě žukwy na měśtno wohnja sawokachu. Tola jenoj jena trjebaśche sapśchimnycź a jim žo bórzy poradźi, woheń saleczi. Ssuśchenja wokmu je žo dopołnje wupaliła a wokma tam khowana žo śniciźi, tak so je škhoda dosćź wulka. Pśchebewjaze žame powjeda žo bjes pśchetorhnjenja dale.

S **Wejerej.** Rano we 7 hodź. němška spowědź, duchowny Wowcźer; dop. w 9 hodź. němška Boža žłužba, duchowny Wowcźer; ½11 hodź. žerbška žłužba, wikaŕ Krósin; pśchip. w 12 hodź. žerbśke kśećenja a pop. w 2 hodź. němške kśećenja, duchowny Wowcźer. — Ssobotu 27. julija dop. w 11 hodź. spowědź za žerbśkich starych ludźi, wikaŕ Krósin.

S **Wukrancźiz.** Wošwjećenje nowych bygłow budźe pśichodnu njedźelu. Boże žłužby sapocźinaju žo we 8 hodźinach.

S **Klětnoho.** Sserbška Boža žłužba w staro-lutherśkej zyrkwi sapocźina žo njedźelu dopołdnja w 9 hodź.

Towaršstwowski powěstnik.

Bukecy. Spěwny wotrjad Radosć. Srjedu 24. julija změjemy dźiwadłowu pruhu pola Stangec. Wšitcy hrajerjo a teź spěwarjo maja pśińć. Započatk wječor ½9 hodź.

Hornja Hórka. Serbske tow. „Łužica“ změjo njedźelu 21. julija 1935 pop. w 4 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Teichertec hosćencu. Dowěrnicy so proša, to wšém sobustawam wozjewić. Wo bohaty wobdźělenje so prosy. Hosćo su łubje witani.

Předsydstwo.

Khelno. Tow. „Domizna“ ma njedźelu 21. julija wječor we 8 hodź. zhromadźiznu pola Michała Rjećki, korčmarja na dwórnišću w Radworju. Tam poda so rozprawa a wotličenje wo našim lěcźnym swjedźenju. Je to zdobom mały wulět a wopyt našeho stareho pśećela.

Předsydstwo.

Rakecy. Serbske tow. „Lipa“ ma pśichodnu njedźelu 21. 7. pop. w 4 hodź. w Rakecach pola Hónčec swoju měsačnu zhromadźiznu. Wšitcy maju pśińć.

Předsyda.

Zwjazk Łužisko-serbskeho studentstwa. Wobdźělnicy Łazowskeho lěhwa zeńdu so 22. VII. popołdnju ¼4 hodź. we Łazu z kolom. Sobu pśinjeseć ma sebi kóždy (hlej Serbski student čo. 10), Towaršny spěwnik, Źórleško, wołojnik, zapisnik. K programej w 10. čisle S. St. podatym ma so hišće dodać: 25. VII. a 26. VII. předźeła knjez hudźbny direktor Bj. Krawe-Drježdźańśki sćěhowace predmjety: 1. Hłowne zakłady a zasady hłosotwora w rěči a spěwje z praktiskimi zwučowanjemi. — 2. Ludowy serbski spěw: a) balady: Syrotka, Wodźan, Smjertny kitl; b) romancy: Jaty wowćeŕ, Wumóženje, Za by nochcył hnidy rjec! c) Pućowańske, zabawne. Lubościńske spěwy. Zarjadnik lěhwa.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěł a přilopk Marko Smolef a za nawěšткi dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. VI. 1935 2221. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Płaćizny hódno! Drobnotki za wuporjedźenja a wobnowjenje

Mak. nohaje, pódnje por w. 24 pl. narunastako stołny p. 38, 44, 35 pl. nohaje, hornje dźele, sok. horni dź. zaahl za spódnje kholowy 35, 45 pl. ručne paski . . . . por 35 pl. šijace paski . . . . . 35 pl. štrykowe paski za spódne kholowy paski za kholowy . . . . . 7 pl. regulaty za tribotowe šaty w. 10 pl. krawatowe banđiki. hošlace pask sweaterowe a lanowe rukawy a runaški za alb. 8 štuk 20 pl. gumi: banty — nohaje, đerżaški, rašwaca wolma . . . . . 7 pl. thanlanowy twist . . . . . 6 pl. dobra štrykowanska wolma 50 g 24 pl., 37 pl., 42 pl. platowe banfe — šatowe knađe bama, vigogue, merino, žiła pola firmy

RUDOLPH

na Kěžorskej drózy 16

Holca

so do ratafstwa pyta Dejeť tu je.

Bernhardt w Trjebjeńcy

(Steindörfel)

Wysokosućelna

jałojca

na předań w Jitku čo. 18

Stepowane Moškowe Wołmjane Wjelbłud. Blidowe **přikrywy**

wulki wubjerk, jara tunjo

PAUL KORN

na Hošic hasy 21

w domje khorobneje pokładnje

Šaty k płokanju a wuželenju

gardiny k wuspinanju přijima

Doris Richter

nětko rózk Žitnych wikow 7

Nazymske symjenja

kaž **kolij, pjelnišku**

poruča tunjo

Čech w Rakecach

Auto-swěcowe reparatury

Albert Lehner

w Budyšinje na Drježdźanskej drózy 18. Telefon 3311

Wosebje płaćizny hódno

hólčace wobleki z płóšl. płata Kielske a kadetowe wobleki hólčace lětne łapet. wobleki Kielske bluzy — bluzy k zawaženju pučowanske a drastowe khołowy łažnišne lacy — płóšliwe khołowy kosmičkate mantle do wětra a peleriny sportske hošle — połobluzy

pola firmy **RUDOLPH**

na Kěžorskej drózy 16.

Wołmjane musliny

židy za drasty / Indanthren žiđžane płaty

Najnowše mustry poruča

Hilger nasl.

E. Wilček

w Budyšinje na Seminarskej hasy 2

Pučow. předewzaće a awtowy park W. Pätschke

w Budyšinje na Bismarckowej drózy 12. Telefon 3900

Česćenemu wobydlerstwu Budyšina a wokoliny wozjewjamy, zo smy naš park awtow wo

Opel-Blitz-pučowański awto

powjetšili, kiž wše žadanja pučowanja dopjelni.

Zdobom wozjewjamy, zo wot 1. awg. 1935 znaty domowinski sosiowaćel **Herbert Henkner** pučowańske nawiednistwo pola nas wukonja, kiž je mnohim kruham hižo jako wjednik předawšeho pučowańskeho běrowa „Silberblitz“ wěsće w dobrym spomnieću. Z tym zaručimy našim pučowarjam dobre a rozjasnjace wuwjedźenje jězbow w bliższej a dalšej wokolinje našeje domizny.

Přizjewjenja za jězby a rozjasnjenja jenož w našim běrowje na Bismarckowej drózy 12 (Telefon 3900) a w MĚR-pučowańskim běrowje na Žitnych wikach (Telefon 2140).

Zaručamy najlěpše poslužowanje a prosymy wo přećelue podjeranje wosebje ze strony česćenych towarstwow a towarišnosćow. Wobkedźujće rjane jězby w našej domizny.

Awtowy park Willy Pätschke

Wutoru, 23. julija, rano w 7 hodźin. wot Muzeja do **Dolnjeje zawjery Marklissa, Goldentraum, Flinsberg.** Jězba płaći 5,— hriwnow.

Sriedu, 24. julija, popołdnju w 14 hodź. wot Muzeja: **Po dlu a prěki hač ke „Skalnemu młynjej“.** Jězba płaći 2,75 hriwnow. Nawjeduje: H. Henkner.

Kupuju złoto, sšěbro, platin stare pjenjezy, bronikowe pjenjezy

MERSIOVSKY w Budyšinje Póstake nam. 6 nasteło

Sofowe a blidowe přikrywy, gardiny, rollowy, tunjo

Würker, rodź. Erlerec

w Budyšinje na Zwonk. Lawskej h. 10

KAMJENC

Kupuju

złote a sšěbrne debjenki

nože a widliški, stare pjenjezy atd. po najwyšših dnjowskich płaćiznach

Oskar Brückner rózk wěrow, rjoršenjow (Training-Eck) rózk Budyšskeje a Wróćitowskeje drohi

---

Maschinen-Decke), Straßen- **Guß-Schleusen-Schrote,** Koch-Spar-Platten

Eisengießerei Bauer

Großröhrsdorf, Telefon 461

Kolij, hroch, woku,

dołhu a kulowatu

prawu rěpu,

hłubikaty kul

(Markstammhohlsamen)

pola

Nafušec

w Khrósélench

Rekwasam

Kwasne přednoški

Wubjerna knižka, kotraž kóždy kwas porjeńši 0.50 hr.

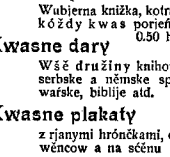
Kwasne dary

Wše družiny knihow, serbske a němske spěwarske, bibilje atd.

Kwasne plakaty

z rjanymi hrónčkami, do wěncow a na sćěnu

dostanjeće w Serbskej knihařni

Dostanjeće pola

Schneider & Schulze

w Budyšinje, na Kamjentnej h. 13

Totalne wupředawanje

dla dospołneho spušćenja swoj. wobkhoda

Płaćizny wšěch wěcow su jara zniżene

Adolf Grünberger

w Kamjencu

Fa. Auto-Stelzer měj. **W. Kiethe**

w Budyšinje na Lubijskej drózy 75. Telefon 2127

Cylindrowe wutočenje, zhotowjenje kolbnow, awtowe reparatury

z modernymi specialnymi mašinami a gratami, specialnymi wobrjadnymi dźěłačerjemi wukonjam.

Pomoc w najćežšich padach. **Za kóžde dźěło rukuju.**

Hdźe? daće swoje

filmy, platy atd. ruče, płaćizny hódno a derje wuwiwać?

Pola wosebiteho optikarja

Ericha Lenza

w Budyšinje na Hošic hasy 21

Po zawrjenju wobkhoda tykńće swoje foto-wěcy prošu do kašća při mojim wobkhodže. / Telefon 2134

PLAKATY

za towarstwa, gmejny, najenkow, wobkhódnikow w jednorym a modernym wuwjedźenju zhotowja spěšnje a tunjo

Dr. J. Cyž serbska knihiličšćerńja nakład Serbskich Nowin w Budyšinje w Serb. Domje

---

Herzogec pučowańska służba

W najnowšim **Mercedes** 95 PS pučowańskim wozu

wulka tunja jězba po Alpach

wot 1. hač 7. septembra. 7 krasnych prózdninowych dnjow na Bayreuth, Nürnberg, Ingolstadt, Mnichow, Starnbergski jězor, Murnau Staffelski jězor, Horni Ammergau, Ettal, hród Linderhof, Garmisch-Partenkirchen, Mittenwald-Kesselbergstrasse, Walchenski jězor, kupjele Tölz atd.

Płaćizna z přenocow. w hotelu, dosć jědźe, zaweščenje, wobhladanje a wodźenja jenož **58.50 hr.**

Přizjewjenje a wujasnjenje: **Běrow w Budyšinje na Cyrkwinskim naměšće č. 5** (znanješa Strauch & Kolde). Telefon 3839

Tuni wulčiny wosch. ć

z 60% zniżenej jězbnej płaćizny

njedźelu, 28. julija 1935 do

Błótow (Ljubnowa)

Wotjěde 7.50 hodź. wot Zhorjelca, so wróći 22.15 hodź

Jězba wot Zhorjelca 2. rjad. płaći 6.— hr., 3. rjad. 4.20 hr.

Za jězbu hač k nastupnym dwórniščam wosebiteho ćaha a zaso wróćo we wokolinje 100 km na předpokazanje jězbneho lisćika wosebiteho ćaha tehorunja **60% zniżenja jězbneje płaćizny.**

Darmo dostanjeće rozjasnjace łopjeńka we wudawarnjach jězdźenkow a w pučowańskich běrowach.

Wobkh. hamtaj statneje železnicy w Zhorjelcu a Budyšinje

Po dospołnym wobnowjenju klamow naju pjekarnje poručamoj naju

nowu připrawjenu kofejownju

česćenemu woteběrařstwu kaž tež wulčišnikam, k přećelnemu wužiwanju a přijomnemu přebytkej. Kaž dotal budźemoj so stajnje pócować, zo jenož dobru twar podawamoj.

Hugo Prescher a mandźelska, pjekarnja a kofejownja **w Njeswačidle** (při cyrkwi)

Herbska grychta we Wudworj

Jutře njedźelu

wulka přiwabjeńska zhromadźizna

towarstwa za płahowanje dróbneho skotu za Pančic a wokolinu, při kotrejž so wo někotre płaćizny hódnu płahowańske skočata třěla. Započatk pop. w 3 hodź.

Wječor w 6 hodź. **rjane zjawne reje.**

K tomu wutrobnje přeprošuja

Tow. za płahow. dróbneho skotu. J. Nowak a mandźelska

Hosćenc w Šunowje

Jutře njedźelu

wulke třělenje wo myto a kehelekulenje

Wječor **rejwańska hudźba**

Wutrobnje přeprošuje

Jan Wowčerk a mandźelska

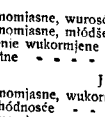
Wóčny lěkař dr. Rčza

so wrócił

Dr. Starck

je hač do 4. awgusta zapućował

Die erfahrene Hausfrau kauft

MAGGI's Suppen

denn der Name MAGGI bürgt für Qualität

Płaćizny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

19. julija 1935 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 287.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	45
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	41
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	38—39
Mjenje picowane wšěch starobow	34—36

Byki: 299.

Połnomjasne, wurośene, najwjetšeje rězneje hódnosće	41
Połnomjasne, młódše	39—40
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	34—36
Špatne	30—33

Jałojcy a kruwy: 1863.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	40—42
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	33—36
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	26—30
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	16—25
Mjenje a špatnje picowane	4—15

Celata: 1454.

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	53—55
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	51—52
Špatne (3.)	47—50

Wowcy: 6835.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	43—45
Starše wukormjene (6.)	41—42
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	36—40

Swinje: 9445.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1½ lět stare	53—54
Wukormjene	52—53
Mjasne	51—52
Špatne	50—51
Rancy a kundrosy	45—48

Doporučće

swojim lubym znatym abo přećelam naše

„Serbske Nowiny“

Prosymy Was zdwórliwje wo tutu prócu!

Skazać

móža so „Serbske Nowiny“ na wšěch póstowych hamtach a też pola našich dowěrnikow a roznošowarjow na wsach.

Šěść razow

wob tydźeń a štyri króć z wosebitej přiłohu — „Łužica“, „Domowina“, „Serbski Student“ a „Nowiny za dźěći“ — wukhadźeja a płaća jenož 1,51 hriwnow na pósće

---

(Bitte ausschneiden und als Drucksache einsenden)

Bestellschein

an den Verlag **„Serbske Nowiny“** in **Bautzen**

Herr .....

Frau .....

(Name)

in .....

Postanstalt .....

Wohnung .....

bestellt hiermit die **„Serbske Nowiny“** vom ..... **Preis 1.51 Rm.**

Datum: ..... Unterschrift: .....

Přiloha k čisłu 167 **SERBSKE NOWINY** Sobotu 20. julija 1935

Jan Dejka

Naš prěni hornjołužiski nowinar běše muž z luda, Jan Dejka (němscy Doecke abo Deuke pisany), při spočatku našeho lětstotka měšćan a čěsliski mištr w Budyšinje. Dejka wot lěta 1905 wšelake serbske knižki wozjewi (kaž Mać. Časopis 1853 I. str. 83 podawa), a poča lěta 1809 serbske nowiny wudawać, kiž so „Serbski Powjedar“ a zdźěła „Serbski Kurěr“ mjenowachu, a kotrež w Lubiju čišćane měsačnje po pollitsnje wukhadźachu, hač je Napoleon w hapreji 1812 njezakaza, najskerje dokelž bě Dejka we swojich nowinach sobu wuprajił, zo so rozsudna bitwa hišće wočakuje. Dejka je při wudawanju swojich nowinow mało zrozumjenja a mało podpjery namakał a nimale chce so tež zdać, zo su jeho prócowanja wo serbski lud a jeho pjenježne wopory za serbske nowinarstwo podarmo byłe; serbska rěč pak je tehdy zjawnje nadobyła, dokelž bě Dejka nuzowany sebi wšelake nowe serbske wurazy wutworić, runjeż wšak njeběchu přeco zbožowne.

Dejka bě so narodźił w Lubiju. Wón bě też sobudźěłał na němskich nowinach „Der Sächsische Postillon“ a wosebje na přiłozy „Die Abendglocke“ w Lubiju, kaž też na nowinach „Der Erzähler an der Spree“, kiž wokoło lěta 1840 w Budyšinje starym „Budissiner (Bautzner) Nachrichten“ konkurrenci činić pytachu. Dejkowe bydło bě w Budyšinje na Rybowej hasy. Wón wumrě lěta 1852.

Zo bychu čitarjo „Serbskich Nowin“ spóznali, kajki woprawdźity wótčinc naš Jan G. Dejka běše, přidamy tudy hnydom z někotrymi rěčniskimi porjedźenkami nastawčk z jeho „Serbskeho Powjedarja“ čisła 5 lěta 1809:

Kak dźerža naši dźensniši Serbja hišće na swoju rěč?

Z jenym słowom: hubjenje! Přetož mamy Serbow mjez sobu, kiž so hanibuja serbscy rěčeć; a njedopomnja so, zo je to hišće nic jenož wjetša hańba, so swojeje maćerneje rěče a swojich starych wóteerow rěče hanibować, ale też wulke přehrěšenje na Bozy. Přetož, njeje to tak wjele měnjene, jako: ta rěč njetrjeba być, ale móže jańć? A njezaprěwa tajki človiek sam sebje, kaž Pětr Jezusa? — Ow, dźiće do so, moji Serbja! Wy mudračkojo, wy měniće, serbska rěč je wyše, prajće mi, što powyša Boha Knjeza wulkosć bóle dyžli wšelakosć? Wšak my človieka wobdźiwamy, kiž je sebi wšelake nawuknył; a wulkosć Wjeršneho Knjeza wšitkich stworjenjow chcemy my z tym pomjeńšić, zo sebi přejemy, zo by rěč zašła a to hišće naša maćerna? — Wjetši njerozum njemóžemy sebi myslić! Běda tajkim Serbam, kiž to žadaju! tajey njewěrja, što chcedźa; woni njejsu Serbja a njejsu Němcy; woni njejsu čopli a njejsu zymni; to rěka wolu Knjeza, kiž wšitke swěty wodźi, hanić, a so jeho wustajenjam a njewuslědźomnej mudrosći přečiwić. Ow tón Knjez je wulki, wón je wšehomócny, wón hižo ludźi zbudźi, kiž budźa zaso serbsku rěč zběhać a rozšerjeć, njehladajo na tych, kiž jej napřećiwo stupaju! Wobdźiwajće wšelakorosć stworićela, mějto zo chceće jemu tosame přikrótšeć! Kajki je to Knjez, kiž telko milijonow človjekow stwori, wšitkich na so podobnych a tola kóždeho hinašeho po napohladu a kóždeho z hinašim pomyslenjom a wašnjom wobdarjeneho? Što da telko tysac lisćičkam na kóždym štomje narosć, wšitkim jenajkim a tola kóždemu hinak? Tak je z cyłej stwórbu: wšo je sebi podobne a wšitko hinaše! To je skutk wěčneho wulkeho byća, kiž tysac milijonow zemjow we wulkim swěće zdźerži a kóždej swój puć pokazuje, zo žana druhej njezadźěwa. Njeskónčny Knjez wšeho widomneho a njewidomneho stworjenja njecha też, zo by serbska rěč zahinyła, ale wón chce, zo bychmy ju přeco bóle wudospołnili, wujasnili a wupyšili! —

Z čisła 6. lěta 1809:

Čeho je wina, zo Serb tak mało swoju maćernu rěč waži?

— Najwjetša wina je ta, zo serbske dźěći w serbskich wukrnjach na serbsku rěč so tak mało kedźbliwe činja. Lědy zo trochu słowa čitać nawuknu: to je wšo, štož su serbski wučene. Zo bychu serbski

Najmjeńšicha lokomotiva śpěšneho cząha na śwěcy,
kotraž je so hačž do najmjeńšeho dźěła po pschikładze originala sfotowiła. Maschina je 26½ zentimetra dołha, jeje kolije su 1,6 cm schěroke; wona 2 kilogrammaj wuczehnje. Jedyn Barlinjan je lokomotivu sa 1000 dźěłanskich hodźin pschiprawił. Twarjeř je pryedawschi rěmik, kiž wójnskeho franjenja dla njemóže swojeho powołanja hladacj, ale je so twarjenjom modellow žiwicj spyta. (Weltbild, M.).

pisać dyrbjale, na to snano so hišće žadyn wučeř we cyłym Serbowstwje dopomnił njeje. Je to potom serbske wučerstwo? Kajka by to němska šula była, w kotrejž by so čitać němski, pisać pak francowscy abo grichiscy a nic němscy wučiło? Njeje to cyle přewrócene? — Kóždy wobhonjeny pădagog abo kóždy človjek z wutworjenym rozumom budźe k tomu stać, zo so to, na čož so małe dźěćo w prěnich lětach kedźbliwe čini, jeho dźerži hač do najwyššich lět. Dokelž dha w našich serbskich wučerńjach so serbske dźěćo prjedy abo tola wjacy němski nježli serbski wuči: potom je bjez dźiwa, zo su zwjetša wšitcy serbscy dorosćeni a starši zymni přećiwo swojej maćernej rěči, abo zo cyle hłupu hordosć wobsedźa, mjenjo, zo je němska rěč wosobniša dyžli serbska, dokelž jim tuta ženje prawje žiwje do jich byća so zaprażiła njeje; runje kaž też ma někotryžkuli Němc hłupe zdaće, zo je francowska rěč ważniša, dyžli němska, dokelž su jemu też wonu luboznišu, hač tu w jeho młodosći činili. — Chcemy my tohodła čisći Serbja być, to njech so naša młodźina w našich serbskich wučerńjach najprjedy serbski čitać a pisać wuči; serbske dźěćo prjedy hač njeje 5 abo 6 lět stare, njech žane cuze słowo njesłyši; hdyž ma jedyn Serb druhemu pisać, njech to w serbskej rěči čini atd. Potom rosće lubosć k serbskej rěči; Serbowstwo budźe so zaso zběhać a přisporjeć, nic pak so pomjeńšeć, runjeż njeby też so žadyn Němc přeserbšćił, přetož Serbja so bóle přisporjeja dyžli Němcy; mjez nami budźe wjacy lubosće k nam samym a k našim sobubratram knjeźić; serbska rěč budźe wjacy přećelow a česćerjow namakać, hdyž jeno my sami ju z nohomaj teptać abo tusamu rěčeć a pisać so hanibować njebudźemy. — Hdy by tutón pokiw w někotrych (abo we wšitkich) serbskich wučerńjach so wuslyšał a přijał, tehdy bychu naši potomnicy widźeli, kak serbski lud so zaso zběhać počina; a kóždy lubowař Serbow by so nad tym zradował. — Nichtó pak mi njechaj tuto napominanje k złośći wuklasć; štož to lěpje rozumi, njech mje powuči; ja to z wutrobnym dźakom přijimam, a sym to z dobrym wotpohladanjom a z horcej luboscu k Serbam prajił. — Hišće wjele mělo so prajić, k čemuž pak je postajeny kónc tutoho pisma překrótki. Wučeniši a spóznaća polniši móže sebi to sam wuložić, a tomu z njewutwarjenym rozumom by to skónčnje skerje k pohórskej hač k wuchje zestajane było! — Tute wšeje našeje kedźbnosće hódne słowa pisaše Jan Dejka w lěće 1809 a zwjetša maja zdźěła hišće dźensa płaćiwosć.

Budyske stawniske powěsće

Semrěłoj: Bjedrich August Finko, wu'chjschi magazinsti dohladowař na wuśk., 67 lět. Lina Elsbetha Petschelij z Nowych Dwmjan, 46 lět.

Mandźelstwo pschipowědźichtaj: Gustav Albert Gräfa, pschistajenj pschi dźěłowej słužbje, z Ernu Mariannu Galleź, wobkhodnej pomocnicu, wobaj w Budyschinje.

Jan Radyšerb-Wjela:

Čertowa Hela a Nykcc krawc

Je młody krawc był na Židowje,
Tón rěkał Nyk je do domu.
Je bydlił w „Paleńowej haizy“,
Sšo cjeńko žiwił z jehliczku.

So wjeźny krawczik mjdu na žnadnu,
To wěz dźe wam je snajomna;
A tehdy kralvska warba hischcje
Je była wjele žnadnischa.

Dóšł měť je doma małko dźela,
Je k buram khodźił na schicje,
Kim krawzowal je lubjerady
Sa jědź a kroschki małuschke.

Bjes sacjinka ta kropymuka
Bě doma z hłuchej žiwinju —
Wón jenoż najšć so, pak dojć
Sa burkim blidom na schiczu.

Nas pola Wicjeźkez bě pobył
W Pschischezach tam na schiczu,
A po wjeczeri tuczinej dźěiche
Wón cźmiczźy dom po Hrodźischku.

Tu wichor jemu klobuk storje
A smota dele po skale;
Jón pytacj w Starych Rękach delka
Krawz Nyk so z hory maźasche.

Tón klobuk niže teje Hele
Bě lejo wostał w kamjenjach;
Jón hrabny Nyk a sašo chzyschche
Sšo horje sczowpacz po hrjohach.

A njejapzy wón žwětło pytny
Kiž žnkczjesche z tej Hele so,
A dźiwnoh' starza psched njej stejeć,
Jom' z wotmachami kiwatoh'.

Najradscho budźiśche wón czeknył
Wschón wobojany z wopręda.
„Nož pój a nicjeho so njeboj!“
Tón šaštarz jemu pschiwola.

Tuž wutroba so krawzej sthcobli;
Sšo žnowa harž k tej prózdnjeźzu,
A stupiwschi do žwětłych dur
Schto spodźiwneho wuhladny?

Hlej wulku rossžwětlenu halu,
Na sceńach pyšne blyschczenje,
A blyskorjate blido krjedźa
Wot slotych pjenjes połniczke.

A ja tym pschebohatym blidom
Hlej starzow hedźo na kicheźlach,
Se žlěbrobělej dothej brodu
We czornych dothich kaftanach.

Czi jako je sornowza twory
Tu z němym ertom hedźachu;
Jim ani stawczk so njepohibny
A žane wóczko niemikru.

Tón starz, kiž běsche horje wabił,
Nět nutška jeho nucjeschc:
„Tych pjenjes khroble žebi nabjeć,
Haj kelkož wjeść czi možno je!“

A hdyž tón krawz wschón sawjerčany
Bě struchły, slotkow pschimacz so,
Wón sa ruku joh' k blidu wiawschi
Jom' snatyka wscho połniczko.

„To wupomhaj czi se wschej nuzy!
Sšo lěpje smějejsch nětkole.
Tu maśch, a njepaž dźeje žlěpza,
A pócźni nowe žiwjenje.“

„A njeby-li žnadź dožahało,
Schtoż dźenza domoj pschinjeješch,
Pschindź k lětu soz' w tej žamej nozy —
A z nowa telko dostanjeschi!“ —

Bě Nykej kaž w pyschnym žonje,
Sšo dźakowasche z wjeźelom,
A nawrócźi so pjenjes czejki
Wschón hdźiwany do khěžki dom.

Tón darny starusch běsche měnił:
„To špócźnjcych nowe žiwjenje!“
A haj, wón sapocza też nowe,
Pak bludne, wulkocźinjeńske.

Tu wulku kasnju: „Spěwaj, dźělaj“
Wón jara rucje sapomni,
A na modlenje husto sabý,
A dźěłacz so mu wogromi.

Jom' Židow bórzy žmjerdźecz pocza.
„Schto dyze mi taika žerbska wjeź?
Sšo pschežydli do Budyschina;
Chzu nětschczan byez a němski knjes.“

Hdyž pryedy Nykez krawz bě rěkał,
Nět hordy knjesowacz so da,
A schtóž „Knjes Nyko“ njeby prajił,
Wón temu njeurdrje sa sło wsa.

Wón prósdnik na „Winowej pinzy“
Wo zymych dnjach bě na wintje,
A z měrschczanskimi prósdnikami
Wo žlěbro, sloto hrajesche.

Kiž stajachu joh' z pryedawschcho.
Czi jara z hłowu wijachu,
Kak dže tón pryedy krawczi holak
Je pschischeł k tajkom bohatstwu

A žobupiczźy, žobuhraczźy
Też rady dźiwachu shomicz to;
Pak ani z jenym lutkim žłowczkom
Wón ženje njepschecerađši žo.

Schtoż muzíki lischczak njewukluka,
To sluka žónska lischczawa,
Hdyž z mjedowej a hładkej hubu
Je žłódka rjeńkoczinjeńka.

Hdyž jónu wjeczor wina polny
Wón bě pschi tajkej Deliki,
Joh' wona w mojhach samuczenoh'
Na wuživamkenje nalischczi. —

Ty bludny hlasnje, to bdźe z bědu!
To wumjasacz žo njebyrhlał!
Njej tebi tam tón darny starik
To konu sjewicz sakasał? —

Hdyž wón žo sajtra hotowasche
Saž na wino a lubkarstwo,
Horjchcz pjenjes žebi hrabnycz chzyschche
S toh' žiwojoh' kaschcza bohatoh'.

„Nó njedaj nichtó, schto je tola
Sšo njepodało skustanoh?
Dosez tola bě tu wczera hischcje,
A dźenza widźu hoke dno!“

„Pak schto mi to? Njej na blizschej nozy
To lousschoh' dara wěsty cžaš?
K tej Heli dźu, a nowych klokow
Wischo połno směju jutsje saš!“

A sajtra wjeczor w prawym cžasu
Wón pschindźe pscheđ tu schkakobu —
Pak žowy 'noz a njetopyrze
Jom' wokol' hłowy lětachu.

Wón domoj sponajo a skiwło
Sšo prósdny holak wlecźesche. —
Hdyž hłódny žemrě, khudne wono
Bě pschi joh' schpatnym pohrjebje.

Arnošt krjepi zahrodku

(Wobras je wšp.)

Haj wschak, to zyle derje ßłodźi, hdyž takle selenina na blido pschińdże, niż pak selenina wot někajkeho wokokrožahazeho „handlerja", kotruž je dny dołho po ßwjesce woły, ale selenina ſ nasčeje zahrodki, selenina, kiž je pšched pok hodźinu, abo pšched dźeßacej mjeńšichinami hiſchcże wjeßele na rjadkach ſtała.

Mjeso, niczo hłupe to njeje, hdyž takle po wßy dźesch a pohladasch do zahrodkow, hdźež wschitko czerstwe a młódne ſteji, ßo roswiwa a tcżeje a ßo ßmerje ſ polneje wutroby.

Jenoż tole wekßowe krjepjenje! To je tapitl ßam za ßebje. To rěka, ſchtóž je to ſarjadowak, whohi ßej ſa to mohł njeje. Schto dha hewak dale budże? Niczo druhe hacž někajki „trik" někajkeje blachoweje fabriki, ßo by ßwoje krjepjawy wotbyła a ſ tym „g'ſchäfty" cżinika. Tu mělo knjeżeſtwo ras krucże do njeje ſajěcź a ßej ju kupicź!

Schtó dha na polach a kěrkach krjepi. Khiba ſo ßo pšchi wulkej ßuchosce rěpje pšchiliwa. Schtó dha kopschiwam a łobodam a pyrej a druhej njerodźe krjepi? Storo móżemy Arnoſchtej prawje dacź: by-li ßo ludźo ſe pjanku tak plenczili a pimplili, każ ſ rjadkami w ſahrodzy, wěrcże njeby ßo tak roſchěrika a ſpěſchnje rostka.

Wſchitke registry ßwojeje ſpěſchneje huby cżaha, ſo by ßo dźenſa njedźelu na wjeczor mohł krjepjenja minyczź, tón luby duſchny Arnoſcht. Dyrbi potom hnydom do měßačneje ſhromadźiźny wojeńſkeho towaſtwa a tuž tola njemóże nětko hiſchcże ſahrodku krjepicź hicź. Tak nuſne wſchak też nje, hdyž je ßo ſamy trochu deſchcżika naſchło. Szyła njeßmě ßo wjeczor krjepicź, rano ſ cżaßom dyrbi ßo to cżinicź, każ Bobakeż wuj pšched króttkim pißaſche. A tuž dha dźenſa krjepjenje wostajicź a jutſe rano radſcho hodźinku prjedy ſtanyczź a wězku doczińicź. A potom nima telko krjepjenja wjele ſmyßła, hdyž nocnje ßo tak prawje ſ njebjeßa deſchcża nakidacź. Woda ſeſchtropami jenoż tójdn dźeń wot wóßlazeho krjepjenja. A kak dha je to pola ludźi? Cżim wjazy pija, cżim lacżniſchi ßu, każ ßo Picżowtez Handrijej dże.

Taſke a druhe wurěcże ma Arnoſcht. Ale ſchtoż ßej luba ßónka do ßłowy ſtaji, to ma ßo na kóżdy pad pſchewjeſcź, wot toho njepouſchczi a nima ſ nim ßaneje miſkoſce. Njemóżeſch ji to też ſa ſło wlacź. Hdyž tola dźeń wote dnja krjepi, njeżada ßej pſchewjele, ſo Arnoſcht ßej też ras njedźelu telko próży a cżaßa wośmje.

Nó haj, hdyž je jemu dołho doſcź we wuſchomaj leżała, je Arnoſcht ras mjerſazy, cżiſnje Nowiny na bok a dże woprandże krjepicź.

Hleſcże, kak nóżkuje ſ bowom a krjepjawu! Kak je ßej deleka łholowy ſwuhornyk! Kak ßo draczkuje ſ plumpu! Kak jemu naſtajnje na cżrije kapa, hdyž je khana próſdna a hdyž ſ bowa ſaßy poknu naliſe! Grawocźiwa njeſchwarnoſcź, ßo ßo takle wopanza pšchi kidanju! Cżrije ßu zyle mokre! A w tajkich dyrbi potom na ſhromadźiźnu hicź! Jeli dźenſa ſaßy dla wulketa ſchkerſedźa, chże ßo też ſ łżowu ſamokwicź. Schto dha ßej po prawym myßla, hdże dha maja ßo pjenjeſy jow bracź, budże rjeż.

Plaz, ſaßy cżwak wody na cżrije! Nětko ma hacž do ſchije ßnke! Hdże do khłódniży, cżrije dele a ſaleſe do drjewjanzow.

S krjepjenjom wſchak by ßo to hiſchcże cżiniko, by-li woda ßama pſchiſkakała! Wulka dołha ryna wot klumpu mohła ßo tyknycź. Abo dołha hadźina, każ to někotři maja. Tak njetriebak naſtajnje po wodu khodźicź. To mohła żona plumpacź a wón by knjeſa ßnkawkeho miłchtra hrał. Możno, ſo bychu ßo boby a hroch a górki dźiwake! To by tróſchku hinak ßnkało hacž ſ krjepjazeje trubjele! — Nětoſi wſchak budża ſa wulět, może ßej myßlicź, ſchtó! Ale rjeknje jim, ſo njech ſa ßwoje pjenjeſy jědu. A wuſtupi ſ towaſtwa, jeli tak dale ſ towaſtwowymi pjenjeſami brója. To naſtaja wuſchi a ſchiju. Hacž dotal njeje żadyn ßokuſtaw nětchto napſchecżo prajił. Cżemu dha ßwój pſchinoſchk płacźi, tuž drje ßmě ßej ſa ßwoje pjenjeſy ras hubu woparicź. — Plaz, ſaßy ßej na drjewjanzy ſtónje! Nohajzy huſchkaja. Poł ſory pjerſchcże ßo na drjewjanzach lěpi, hdyž wrócżo ke klumpje dże. Hatke nětko ſa tym pſchińdże, ßo krjepjawa běži, hdźež je rotka do njeje ſaßadjena. Tohodła je tak mokry wokoło nohow. Ale Arnoſcht ßo dale njenjerſa. Trochu panzaje ſtuſcha pjecża ke krjepjenju. Stónczńje ßo jemu poczina krjepjenje lubicź. Njeje to hotowe wcżerſtwjenje a wołſchewjenje, hdyž może we wjeczornym ſtónzu takle w jahrodzy hanterowacź! Jadyn hrabja, jadyn kral njemóże měrniſchi a rjeſiſchi njedźelſki wjeczor doſtiwicź, hacž wón tu dźenſa pſchi krjepjeniu ſahrodki njedźiwajo mokreju nohow! Pſchi tym pſchewſa jeho baßnjerſki duch a pocża rymowacź:

Takle hodźinku krjepicź,
We wodze ßo tepicź.
Pſchi mokrymaj nohomaj
A cżeżkimaj drjewjanzomaj
To je rjenje każ ßenje!

Sswojemu hrónczkej dhże ßo jemu ßamemu ßmjecź. Żonje pak jo njepraji, hewak jeho w pſchichodże naſtajnje na nje dopomni.

„Mužo pſchestań a pój nuts wjeczerjecź!" — „Haj wſchak!"

Nó, hdyž budże kórki a kożmacże a rjewjeń (Rhabarber) tak daloko! Pſchezo picże, pſchinjeßu wam hiſchcże khanu. A póndu ßej nětchto do brjuſchka naklumpacź! — A harry jim naczinju, je-li ſaßy wo wulcże ſapocżinaju.

„Hejda, mužo!" — „Haj wſchak!" — „Pój tola ſtónczńje. Prjedy cże njemóżach won dóſtacź a nětko niż ſaßy nuts! Mjerſacź mje pſchez dyrbiſch! Ach, ſchto ſcże wy mužojo tola do hobrije!"

Na podeńdźenjach bohate dopołdnio

Etienne Cayouße je, abo lěpje, běſche nózny ſtražnik w jenym żidźerſtwje w Lyonje. Njedawno najmłódſchi bratr jeho żony kwaſowaſche, a też Etienne ßo na tutych ßwjatoczńoſcżach wobdźěli. Wulkotnje ßo tam jadawjachu a wina bě tam nadoſcź. Dokeľ żaneho dowola njemějeſche, Etienne wjeczor wjeßele towaríſtwo wopuſchczi, ſo by ßwoju łkużbu naſtupił. Wón pak drje bě po ſdaczu tola trochu hluboko do karana pohladał, pſchetož po prěnim pſchetkhodże pſches měſtnoſcże fabriki a dźełarnje ßebi wón deleka na łkhodnje wußny. Wotucźi hakle, hdyž jeho rano prěni pſchitkhadźazy dźełacźerjo wubudźichu a jemu ſdźělichu, o ßu paduſchi w nozy do

Nowy ßwjeczeńſki biſkop w Trieru.

Domkapitular a duchowny rada Fuchs w Trieru je ßo ſa Trierſkeho ßwjeczeńſkeho biſkopa pomjenował. Wón je ßo 1876 w Koblenzu narodźił. Do wójny wón dołhi cżaß w Holzu pola Saarbrücken ſkutkowaſche, podźěſchcżo w Neuwiedu. W lěcże 1927 wón do Triera pſchińdże, hdźež pſched 2 lětomaj jako organiſator putnißtwa k ßwjatej ßukni wuſtupowaſche. (Weltbild, M.).

Pożledni pucź ßmjertnych woporow w Dortmundze-Mengede.

Pokhowanje 15 hórnikow, kotříž ſ rosbuchnjenjom na jamje „Adolf ſ Hanjemann" ßmjecź namakachu. Pšchi towje ſtatny organiſazißki wjednik dr. Ley (ßrjedża) rěcżeſche, ſo by na towaríſchow ſpominał, kotříž ßu na polu dźěła padnyli. (Weltbild, M.).

pokładownje ßo ſadobywſchi pjenjeżny khamor wocżiſnili...

Polizija chżyſche najradſcho wěricź, ſo ßu ſadobywarjo ſ nim ſa jenym kerkom ßydali. Wjednißtwo fabriki jeho dla njewſchědneho ſakombdźenja łkużbnych winowatoſczow hnydom ſe łkużby puſchczi a pſchepoda jemu jeho papjery. Njemało fbity ßo wón w dopołdnißchich hodźinach na dompucź poda a pſchińdże pſchi tym nimo drjewownje, pola kotrejež mějiczela bě ßebi dźeń prjedy někotre łaty k wuporjedźenju ßwojeho kurjeńa ſtaſzk a hnydom ſapłacził, ſo by je tute ranje ßobu domoj wſak. Mějiczel runje doma njeběſche, ale dokeľ Etienne ßwoje łaty hiżo do walczża ſwjaſane w jenym rózku dwora ſtejo widźeſche, ßebi je wón zyle jednorje na ramje wſa a ſ nimi wotendźe. Na pſchichodnym rózku dróhi pak jeho pólzaj na namołwjenje jeneho pſchiſłaſaneho drjewownje, kotryż wo kupi niczo njemědźeſche, dla paduſchtwa ſaja!

Też tu ßo jeho njewina bórſy wukopa. Tuž ßo njeßobſtatko — mjes tym bě hiżo pſchipołdnio — ſaßo na dompucź poda. Najwjetſiche njelubośmnoſcże tuteho na podeńdźenjach bohateho dnja pak na njeho doma cżakachu: w ſ płunom napjelnjenej kuchni każ bjeſe żiwjenja jeho żona leżeſche. — Tako jeje muż w ſwucżenej hodźinje njebě domoj pſchiſchoł, bě wona w fabrizy ſa jeho wuwoſtacżom ßo praſchejo wotmołkwu doſtała, ſo ßu jeho bjes wupowědźenja puſchczili. W ßwojim prěnim roſhorjenju je ßebi wona tehodła żiwjenje wſacź ſpytała. Wohnjowej wohorje ßo na iboże poradźi, ju pšched ßmjercżu wukhowacź. Etienne Cayouße ſ dobrym prawom měnjeſche, ſo drje je telko njelubośmnych podeńdźenjow trochu wjele ſa jenicżke dopołdnio.. j.

Přilopk

Sjawne wótſjerčeżaki w łóždej gmejnje.

Statny a pruſki ſmutskowny minister wojſewi we wożebitym wukaſu na krajne knjeżeſtwa, ſo ma k radiju ſa politiſke wukubłanje luda wożebje pſchi wulkich ſjawnych manifeſtacjach politiſkich wjednikow wulki wuſnam a ſo je tehodła radżomne, ſo ßebi gmejny wótſjerčeżaki na naměſtach poſtaja, ſo by tak kóżdy mohł na politiſke manifeſtacije pokłuchacź. Pšchi ßłdżenju je ßo ſmějcżko, ſo nimale wſchitke gmejny, kotrež maja wjazy hacž 6000 wobyhlerjow, hiżo ſjawny radżio wobſtejża a minister wupraji pšchi tym nadżiju, ſo też mjeńſche gmejny, dołokoż jim to ßrědki dowoła, ßebi ſjawny radżio ſa tute ſamery wobſtaraja.

Do ßmjercże měſto na dowoł. — Póſtſti rada ſe ßwojej żonu ſ awtom ſnjeſbożiť.

K cżeżkemu awtowemu njeſbożu dóńdże ſchtwórtk popołdnju na Bremeńkej dróży pšched Trellderowej horu w Harburgu-Wilhelmsburgu. Wjednik Harburgſkeho póſtſkeho hamta póſtſti rada Seifert, běſche je ßwojej żonu ſ autom ßo na dowoł do Cżorneho leſa padał. Wokoło 20 kilometrow ſady Harburga pſchińdże wós mokreho pleſtra dla do wjerhanja, tak ſo wobaj ſ woſa padnyſchtaj. W ßamßnym wokomiku pſchijědże po Trellderowej horje cżeżity awto, kotryż njemóżeſche wjazy pšched ſnjeſbożenym awtom ſaſpinacź a pšchejědże póſtſkeho radu a jeho żonu. Wobaj běſchtaj na mějnje morwaj. Cżeżity awto ſajědże potom do wożoboweho awta a jón doſpołnje ſniczi.

Lětnje ßo 2000 kurjerjow ſpali.

Sajimawu ſtatiſtiku je jedyn jendźelſki cżaßopiß ſhotowił. Po njej ſpali ßo kóżdolětnje po ßnkym ßwěcże 2000 kurjerjow ſ njekedźbliwoſcżu pšchi kurjenju cigarettow abo cigarow. Najwjazy ßmjertnych pšchipadow ſtanje ßo ſ tym, ſo maja kurjerjo dźiwne nawucżenje, ßebi hiſchcże we kożu cigarettu ſapaliczź. Pšchi tym wuſnu, kożo ßo ſapali a w najwjazy padach też kurjerjo pšchi tym ßwoje żiwjenje pšchiſkadża.

Wulke ſliwki w Franzowſkej.

S Grenoble ßo piſche, ſo je wjeſ Champigny les Paß cżeſke njewjedro ſ wulkim ſlimkom potrjechiło. Wulke wody walachu ßo do doka a ſtorhachu na ßwojim puczu wſchitko ßobu. 5 mostow ßo woitławi a wjele domow ßo ſniczi. Też ßuſodne wßy wjele ſchkody poczerpichu. Wójſko ſ Albertville je ßo ſawołało, ſo by naczinjenu ſchkodu naprawiło pomhało. Po dotalnych powěſcżach njeſbu na dabre ſbożo ludźo żiwjenje ſhubili.

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Das für den Bauer **Karl Moritz Albert Hanewald in Rammenau Nr. 95** am 21. Dezember 1931 eröffnete Sicherungsverfahren wird **aufgehoben.**

Dresden, 1. Juli 1935. **Die Landstelle.**

Das für den Bauer **Alfred Pech in Göda** am 4. Dezember 1931 eröffnete Sicherungsverfahren wird aufgehoben.

Dresden, 27. Juni 1935. **Die Landstelle.**

Das für den Bauer **Edgar Hentschel in Oehna** am 1. Dezember 1931 eröffnete Sicherungsverfahren wird **aufgehoben.**

Dresden, 27. Juni 1935. **Die Landstelle.**

Hamtske woziewjenje z Kamjenca.

In dem Entschuldungsverfahren

1. des Landwirts **Richard Bruno Bredemann in Großgrabe Nr. 23,**
2. des Bauern **Nikolaus Jschoschke in Ralbitz Nr. 27,**

sind mit Wirkung vom 15. Juli 1935 die Aufgaben der Entschuldungsstelle von der Sächsischen Landwirtschaftsbank Aktiengesellschaft in Dresden, Prager Straße 27, auf das Entschuldungsgericht **Kamenz i. Sa.** übergegangen.

Kamenz, den 15. Juli 1935. **Das Entschuldungsamt.**

Je tebi hižo znate? —

Jo je ho w tuthym lěcže k prěnjemu rafej nad Rynom pischecžiwo lodowym muzam ſ elektriſkim prudom wojowało? Pola Bingena nad Rynom žu we winizach nowe tepjenje ſ miliim natwarili a wopraudže je žo poradžiło, w ſymnych nozach temperaturu wo 2 ſtopnjej powyſchicej, a zyle wino pſched ſmjerſkom ſathowacj;

Jo może nječtó ſ wjeſelom ſamomordarſtwo ſtuczicz? S pólſkeho mešta Wilna žo powe, ſo gymnaſiaſt wot ſwojeho wuja ſ Ameriki powěſcj doſta, ſo je jemu tutón ſamoženje we wyſokoſcej 600 000 dollarow wotkaſał. Schulerja wjeſele tak ſamuczi, ſo ſebi nóž do wutrobnja ſtorcži;

Jo je dwaczeſilětny młody mužiki w amerikanſkim ſtacže **Colorado farmarja ſkónzował a wurubił, dokelž chžyſche naſajtra ſwój kwaž ſwjeczicz a žanych ſrědkow k tomu njeměſcheſche?** 29 dollarow, kotrež wola ſkónzowaneho namaka, ſa to naloži, ſo by widawki na ſtawniſtwje ſapłacził, wot ſtwjatka ſwojej njewjeſcze dary kupi. Potom we wſchém měrje kwaž ſwjeczeſche. Schwarczeži dnjow podſtajicho jeho ſajacha. Eſwojeho hróſbneho njeſtutka je žo wuſnał;

Jo ſobuſtaw pólſkeje rubježniſkeje zwólby, kotrehož běchu po 15 lětach ſ jeneho Warſchawſkeho jaſtwa puſchczili, ani jenicžkeho ſe ſwojich nětbuſchich towarſchow na ſwobodže njenamaka? Schtyrjoch běchu wotprawili, dwoje w jaſtwje wumrjechu. Na to khłoſtaną ſ 50 hr., kotrež bě žebi w jaſtwje nalutował, pſchi rowach towarſchowſchow pohrjebny wobjed muhotowa a žebi potom žiwjenje wſa. j.

Cyrkwinske powěſce

5. njedželu p žwj. Trojizy, 21. prašnika 1935.

S **Budyſchina.** W Pětrowſtej zyrkwi ſmeje rano ½7 hodž. ſup. Berg ſpowědž a Boże wotkaſanje, ½8 hodž. ſup. Berg a pſchip. we 12 hodž. farař Paul předuje. — W Marijnej a Marczinej zyrkwi dop. we 9 hodž. farař Paul předuje; pop. we 3 hodž. ſmje farař Paul kčenja. W Tuchorſkej zyrkwi ſmeje wječor we 6 hodž. kand. theol. Grože wječornu nutrnoſcž. — Sběrka ſa wobſtaranje wěrowanſkich a ſchulſkich biblijow. — Dopoldnja we 10 hodž. lětne džěcžikemſchenje ſa woboje džěcžikemſchenje we lětnym dźiwadle Bismarckoweho haja pſchi ſobuſtkowanju mišijonſkeho dujerſkeho chora: farař Grože. K tutomu lětnemu džěcžikemſchenju ſo džěcži dopoldnja ½10 hodž. w Schillerſtich wukhodowanſchczach, ſnapſchcza Krajnoſtawſkeje wyſchſcheje ſchule ſeſtupaja. — Mutoru pop. ¼3 hodž. we Pětrowſtej zyrkwi nutrnoſcž ſa njedželnicze. — Schtwórtk wječor we 8 hodž. ſeidže ſo w towarſchowni wubjerk pomocznikow džěcžikemſchenja k roſwječenju wo lětnym ſwjedženju: farař lic. Ludwig. — Pſchipowědženje: Njedželu 28. julija 1935 dop. we 10 h. ſmeje ſup. Berg lětnu Bożu ſłužbu na Cžornobosy blizko hoſcenza ſe ſobuſtkowanjom Budyſkeho dujerſkeho chora a evang. młodźinſkeje ſłužby.

S **Hornjeho Wujeżda.** Rano we 8 hodž. lětne kemſchenje k ſpocžatku žnjow w Zurig kčtach, pſchi pſchihódnym wjedrje ho rano w 7 hodž. ſ woběmaj ſwonomaj ſwoni, hewak w zyrkwi.

S **Huſki.** Rano ½8 hodž **němſka** ſpowědž, dop. ½9 hodž. němſke kemſchenje.

S **Delnjeho Wujeżda.** Rano we 8 hodž. ſerbſka a dop. ½10 hodž. němſka Boża ſłužba.

S **Rakež.** Rano we 8 hodž. ſerbſke Boże wotkaſanje, dop. w 9 hodž. ſerbſka a dop. ½11 hodž. němſka Boża ſłužba, ¾11 hodž. kemſchenje ſa mjenſche džěcži. Póndželu rano w 7 hodž. rańſcha nutrnoſcž.

S **Wjeleżina.** Rano ½8 hodž. ſerbſka Boża ſłužba, dop. w 9 hodž. němſka Boża ſłužba.

S **Wulkich Sdjarow.** Dop. ½9 hodž. ſerbſka Boża ſłužba we Wulkich Sdjarach, w 10 hodž. němſka Boża ſłužba we Werminghoffje.

Radio

Njedželu, 21. julija ſłyſchi ho:

Königswuſterhauſen: Nimo ſnateho njedželſkeho programma: 6 rańſchi konzert ſ Hamburgſkeho pſchiſtawa. 8 ſa ratarjow. 9 němſka ſwjatočna hodžina. 10,30 ſantaſije na Wurlitzſkich byrglach. 11,30 tačzele. 12 pišany konzert. 14,40 ſabawna hudžba. 16 konzert. 20 wohnjoſtroj w Runxendorfu.

Lipſk: Nimo ſnateho njedželſkeho programma: 6 konzert ſ Hamburga. 8 rańſcha ſwjatočnoſcž. 11 namětny konzert. 12 pſchipoldnjiſchi konzert. 14,05 ſa němſkich burow. 15,30 ſaſſka krajina hatow wokolo Rakež. 16 konzert. 20 ſ operow. 21 pišany wječorny konzert.

Hiſchcze wažne ſ njedželſkeho programma: Barlin: 19 ſabawny konzert. 20,15 opera „Der Widerſpenſtigen Zähmung". Königsberg: 20 wječorny konzert. Köln: 20 pišany wječorny konzert. Warſchawa: 21 Wagnerowy konzert.

Póndželu, 22. julija ſłyſchi ho:

Königswuſterhauſen: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 wjeſely rańſchi konzert. 11,40 ſa burow. 12 pſchipokdnišcha hudžba. 14 wſchelakoſcze. 16 konzert.

Lipſk: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 5,50 ſa burow. 6,30 rańſchi konzert. 8,20 ſ Bachowemu lětu. 11,45 ſa burow. 12 konzert ſ Hannoverſkeho hrodu. 17 popokdnišchi konzert. 20,10 pokhody.

Hiſchcze wažne ſ dnjoweho programma: Hamburg: 21 ludowſki konzert. Wrótiſław: 20,10 módra póndžela. Köln: 20—10 konzert. Frankfurt 20,10 ludowa hudžba. Stuttgart: 20,10 wulki pišany wječor. Praha: 21,30 Beethovenowy konzert.

Žnjowe rozpominanje.

Zaso čas nam přikhadźuje,
Hdźež so žně dom khowaja,
Hdźež nam Bóh Knjez dobroćiwje
Swoje dary wudźěla.
Boža hnada zas nam znowoh
Polne snopy podawa,
Potym, zo bě w meji dołho
Khěrro wulka mokrota.

Z našej mocu njemóžachmy
Žanom stwjelcu narosć dać,
Hdyž so runje prócowachmy
Pola derje wobdźěłać.
O, kak jara tón so moli,
Kiž so spušća na sebje;
Mysli, zo sam hnój na roli
Wšitko činić zamóže.

Božo Knježe! w twojej mocy
Róst a plódnosć, wšitko je.
Podarmo su naše prócy,
Naše dźěło syćenje,
Hdyž nam nětko twoja hnada
Tute dary niezdźerži.
Ach, kak wulka tam je škoda,
Hdźež so wšitko potepi.

O, zo bychmy přecó rjenje
Z rožku byli spokojni,
A bjez dźakowanja ženje
Přeńcu domoj njebrali.
Bohaty tak, kaž tež khudy
Njech je Bohu dźakowny;
Přetož ani dźeń my tudy
Bjez khlěba być njemžemy.

P. Młónk.

Błazne mórkotanje.

Běše bohaty hrabja; tón bydleše na swojim hroddže blizko při wsy. Měješe jara wulke kubło a wjele džowkow a wotročkow, kotřiž jeho pola dźěłachu. Nimo toho dźěłaše pola njeho wjele ludźi ze wsy. Mjez tutymi robośanami běštaj te žmuž a žona, rěkaštaj Hans a Liza. Njeběštaj wšak ničo khudšej hač druzy dźěłaćerjo, ale čuještaj so tola njezbožownišej: přetož běštej lěnjej a njedźěłaštej radу. Tohodla bě jimaj wšo dźěło ćežke. Jeneho dnja běštej zaso na dwór přišłoj a chcyštaj za mzdu dźěłać Sosaŕ pósla jeju do zahrody, a zahrodnik pokaza jimaj dźěło. Dyrbještaj pučik překopować a njerodź wupłeć. Skóčnje přińdże tež zahrodnik z motyku a runaše pučiki zaso. Pučiki běchu jara zateptane; dźeń bě tužny a woběmaj čłowjekomaj bu tak horco, zo so pót po wobliču liješe. Nadobo Hans wostajiwši dźěła swojej žonje rjekny: „Mój smój tola jara njezbožownaj, zo dyrbimoj za tych por kroškow tak ćežcy dźěłać." „Haj", praji žona čisnywši motyku, „to je zlě! Čehodla dha je to tak na swěće, zo dyrbi sebi čłowjek wšón započeny swój khlěb zasłužić?" „To móžeš we biblji čitać", Hans wotmołwi, „to ćehnje so hižo z paradiza. Bóh luby Knjez bě prěnimaj čłowjekomaj, Hadamej a Jěvje, zakazał, wot jabłukow zrjedźeneho štoma jěść, a wonaj njejstaj na jeho kaznju kedźbowałoj a z njeho jědloj. Tohodla buštaj z raja wuhnataj. A wot toho časa dyrbi sebi čłowjek khlěb w poće swojeho wobliča zasłužeć. Njeby-li so to stało, bychu dźensa wšitcy hišće za ćichom w raju sedźeli a njetrjebali ničo dźěłać." „Hm", Liza zmórča, „toho staj so wostajić mohłoj. Jěwa pak je jara khłóšća była. Dyrbi dha čłowjek wšitko spytać?"

„Haj", Hans zróča, „a Hadam je jara hłupy był, zo so Jěwje zawjesć da a do jabłuka kusny. Ja mól Hadam być! Selenu plistu by Jěwa wote mnje dostała, hdy by mi z jabłukom přišła. Ja njejsym tajki hłupy kaž Hadam a tola dyrbju nětko za njeho pokućić." Hněwny dźěłaše dale. „A ja njejsym tajka wćipna a khłóšća, kajkaž Jěwa bě, a dyrbju tež za nju pokućić," žona doda a přimaše so motyki. Takle mórkotaštaj wobaj njerozumnaj a lěnjej čłowjekaj na hrěch prěnjeju čłowjekow a na swój samsny wosud.

Ale hrabja bě w khłódnicy sedžo na jeju rěče posłuchał. Wječor běše wón na dworje přitomny, hdyž šosaŕ dźěłaćerjam mzdu płaćeše. Hdyž chcychu so do wsy wrócić, zawoła wón Hansa a Lizu wróco. „Słyšitaj", dźeše k nimaj, „ja sym dźensa připosłuchał, što staj sebi w zahrodže powědałoj. Dokelž ty, Hanso, njejsy tak hłupy kaž Hadam, a ty, Liza, njejsy tak khłóšća a wćipna kaž Jěwa, to zda so mi wčzo też jara niesprawne, zo staj za jeju nieskutki tak surowje khłostanaj a dyrbitaj sebi swoje zeźiwjenje tak kisale zasłužić. Ja chcu wamaj lěpše być wobstarać. Wostańtaj pola mje w hrodže. Dostanjetaj rjanu stwu, rjane ložo, cyrobu a drastu. Też móżetaj sebi čas přećinić, kaž chcetaj, dźěłać abo lěnjeho pasć, cyle po swojej woli. Jeno jene wuměnjenje sćinju wamaj: mjez skličkami, z kotrychž budźetaj wobjedować a wječerjeć, budże přeco jena zawrjena škla; tu njesmětaj wotewrić. Hdyž ju wotewritaj, njewostanjetaj hižo na hrodže dlěje; potom wróćitaj so zaso do wsy."

Hans a Liza pohladowaštaj při hrabjowej rěči wjeselaj a spodźiwanaj na so, a hdyž so jeju wopraša: „Staj spokojom? Chcetaj wostać?" wobaj nadobo zawołaštaj: „Haj, haj, hnadny knježe, z wutroby rad!" „A njechataj zawrjenu sklička nihdy wotewrić?" wopraša so hrabja znowa. „Ně ně, zawěsće nic", bě wotmołwa. Na tuto słubojnje da jimaj rjanu stwu na hrodže přihotować; bórzy bu też blido přikryte a krasna wječeŕ nanošena. Zawrjena škla bě też pódla. Sedźešataj sebi napřećiwo a daštaj sebi słodźeć. Pak spytaštaj tu, pak tamnu jědź. „Ty mi tu stoj!" rjekny Hans na zawrjenu šklu pokazujo. „Tuta pječeń a solotej je mi dobra dosć. Heja, wjesele Hanso", zawoła Liza. Zawrjnna sklička tu, zawrjena sklička tam! Štoha mohło też to lěpšeho nutřka być?" „Mojedla njech tam je štožkuli!" praji Hans a khmutaše kaž žurk. „Haj, ja jenož myslu, Hanso! Zastań! Najskerje je tam pasteta nutřka." „Što to je pasteta?" „Ach, pasteta je najlěpše ze wšeho, štož móżeš k jědźi měć. To słodźi za wšelakim mjasom a korjenjemi a je tola pječene. Čelaca a swinjaca pječeń njejstej ničo pornjo pasteće." „Sy dha hižo hdy pastetu jědła?" wopraša so Hans. „Ně, ale naša mać služeše w měsće, ta by mi husto powědała, zo by jeje knježstwo kóždu njedźelu pastetu jědło. Wona sama pak njebě ženje ničo wot njeje dostała; přetož tajke drohotne jědźa jenož knježa sami. Psej skobane! Tajki kus pastety, Hanso, to tola njeby hubjenje było! Mi hižo słěny běža. Dyrbju tola raz ponuchać, traš z pod wěka kus wonja." Hdyž do sklě nuchaše, praji Hans: „Hm, hm! spytał bych tajku dźiwnu jědź tola też. „Hanso, Hanso! zawoła Liza wjesela, to je zawěsće pasteta! pasteta! Njeje tu tola ani človjeka, kiž by što widźał. Pój, dźerž mi swěcu bliže! Ja chcu wčko jenož pol wotwodźeć, a potom chcemoj pohladnyć. Pohladać budźemoj tola směć, što je, a cyle mjelčo knsk woptać. Pój, Hanso! Pastetu kóždy dźeń nimaš." Hans bě wćipny dosć. Wón wza swěcu a dźeržeše ju bliže. Žona zběže wčko po jenym boku a wobaj hladaštaj wćipnje nutř. Ale w tym miknjeńcku wuskoči myš, a škla bě hewak cyle próżdna. Liza zo strachom zakříknу a čisny wčko, zo so rozbi.

Tu zastupi hrabja z pobočnymi durjemi a wuhlada jeju hišće w swojim zaszтróženju. „Aj aj", rjekny, „štó dha je šklu wotwodźeł?" Wonaj zahańbjenaj steještaj a hladaštaj k zemi. „Ja běch sebi předewzał, wamaj žiwjenje štož móżno přijomne sćinić; wčzo nětko njemóżeštaj tu hižo wostać. Sym wamaj to do časa rjekł. Nětk móżetaj zaso wo mzdu na dźeń dźěłać. Njestorkajtaj pak nětko winu hižo na Hadama a Jěwu, dokelž staj sebi samaj bjezstarosćiwe žiwjenje z wólnosću předałoj."

Tuž hišće w nocy do wsy do swojeje khalupy dźěštaj a spóznaštaj njerozum swojich winow (na Hadama a Jěwu). Dźěłaštaj přichodnje njemorkotajo na swój wosud, a tak so jimaj też lóže dźěłaše, a žiwještaj so spokojnišo. A mórčeštaj hdy zaso, bě to na swoju błazniwosć.

Marec Marja z Boranec (6. lětnik) 1910.

Njetykaj nós do wysoka.

Sroka bě sej natwariła
Hnězdo na štom wysoki,
Pocpulu bě wuhanila,
Pče čo hnězdźi na zemi.
Pocpula so njerozhněwa
Na tón porok hanjaty.
Zo pak skerje měr by měła,
W žiće delka zazběhny:
„Wostaj mje, ty wupjerawa!
Hordoh' bydła njerodźu,
Nizka stwička je mi prawa;
Sym a budu po nizku."

Bórzy wichor zakhadźicy
Wali štom tam wysoki,
Nizke žito přeležicy
Pocpulincy njezwadźi.
Wo jeja a hnězdo jěrje
Sroka z hłosom skrěkaše,
Pocpulka pak přětra w měrje
Wichorowe šumjenje.

Kiž so hordźi wupjeraju,
Tych rad storhnje njezbože,
Kiž po nizku přebywaju,
Tych so horjo njedótknje.

Radyserb.

Mały praktikus. Mučjeŕ: „Móže mi nječtó prajicz, cjeħodła ho hroch ſ nožom njeje?" — Po błeſchim mjelčenju pokaluje ho **mały** Měrcžin: „Dokelž na tłuzu wjazy dostanjeſch, knjes mučjeŕ!"

Hospodařski kučik

Wjele skotu — wjele role

I.

Njej traš powołanja na swěće, kotrež mělo njepřestawajcy z telko zjawnymi a potajnymi njepřećelemi wojować, kaž ratařstwo. Přećiwo někotrym škodowanjam, jako krupobiću, mórej w hródži, wohnjej atd. so bur z tym dowobara, zo zawěści — njeći-ni-li hewak wysoke danjenje to njemóžne; druhe škodowanja w hospodařstwe, kotrež su hórše, hač spomnjene, wulki dźěl ratarjow ani kedźbu nima. Hdy by rjana historija w swj. pismje njestała wo 7 suchich kruwach, kotrež su w Egiptowskej 7 tučnych zežrałe, njeby dźě nichtó ničo prajił; tak pak dyrbiš so dźiwać, kak ma někotry bur — telko skotu w hródži — telko role pod pluhom, a tola — kničomu njepřinjde. Na čim dha to wisa?

Njemóžu tudy dołhi proces wukładować, po kotrymž powětr a mokrota njepřestawajcy bróždu zemje přimatej a na jeje płodźacych mocach žerjetej. Rěču tak, zo mi kóždy rozumi: Štóž ma wjele role, dyrbi wjele, wjele hnoja měć; dokelž wjele role wobdźěłać, wjele špatneho skotu žiwić, kiž mało hnoja natepta, to je a wostanje hospodarjenje njewuspěšne.

Ratařstwo njezepera so telko na wědomosć, kaž na nazhonenja a wobkedźbowanja; wědomosć je tu dobry pomocnik pornjo kołmazej na wózcy — bjez njeho jědźe so špatnje. Wóz a kołmaz pak stej tola dwě wšelakej wěcy.

Štož skotej k jědźi dawaš, je za njón kołmaz, je kołmaz za twoje pola. Zeživiš-li twój skót nadobnje, zo móžeš z nim pola dospołnje dohnojić, budźeš runja mudremu pohončej, kiž swoje wjezwo do spomožneho přistawa dowjeze. Kaž človjek wěstu měru cyroby trjeba k swojemu zeživjenju, a wjacy, hdyž ma čežcy dźěłać, tak też skót. Nadobny dźěl cyroby trjeba skoćo, zo by so dodźerżało: cyroba přeńdże do krewje, mjasa, tuka, přetrjeba so na trěbnu čopłotu, bjez kotrejež žane žiwjenje móżne njeje; štož so skoćeću wyše tuteje cyroby dawa, to hakle přinjese dań a wuzitk w mloku, w hnoju, w khmanosći k dźěłu. Wón dyrbi, kaž daloko to zamóže, skotej telko dawać móc, hač móże tutón předźěłać a wužić. Womjeśk smě so wězo jenož we wěstej měrje dawać, rěpy, runkla, syna atd. dyrbi so howjadu telko dawać, zo móže z korta cybać, hdyž so jemu zechce. Čim wjacy so skotej tyka, čim wjacy wotleći hnoja a dokelž skoćo nadobnosće picy dla cyrobizny z njeho njewutrjeba, přeńdże mnoho tutych do hnoja, kotrež tutón hakle dobry činja.

K wšědnemu muzej rěča lichy najlěpje; z nich spóznaje bórzy rozdźěł, kiž so wopokazuje, hdyž wjele skotu špatnje, a mało skotu derje picuje; na př. 100 puntow syna dawa jedyn hospodaŕ wšědnje 8 kruwow, druhi 6, třeći 4 kruwom. Njech kruwa žiwa 750 puntow waži, prěni hospodaŕ dawa potajkim kruwje 60. dźěł toho, štož žiwa waži, na dźeń, třeći kóždej 30. dźěł. 200 puntow syna wočisnu po nazhonjenjach 80 puntow mloka po 5 pj.

Potajkim mloka ze 100 puntow syna, hdyž so tute dawaja:

		8 kruwam:	6 kruwam:	4 kruwam:
1.	K hołemu zeživjenju trjebaja	100 pt.	75 pt.	50 pt.
2.	Produktivny futr na howjado	—	4_{87} pt.	12_{99} pt.
3.	Mloka dawa kruwa	—	20 pt.	40 pt.
4.	Pjenježny wunošk z howjada	—	83 pj.	166 pj.
5.	Za lěto wot 365 ctr. syna	—	300 m.	600 m.
6.	Za lěto wot kóždeje kruwy	—	51 m.	150 m.
7.	Za lěto mloka wot wšěch	—	7500 pt.	15000 pt.
8.	Za lěto wot kóždeje kruwy	—	1300 pt.	3800 pt.

Njewočini tebi tuta tabella woči, kak daloko přińdźeš, hdyž tusamy picu do 8 kruwow tykaš (špatnje žiwiš), abo do 6 (po sréninm puću), abo do 4 (nadobnje)? A to hišće najwyšše dejwo njeje, kotrež so docpěć hodźi, byrnje 3800 puntow mloka wot kruwy tola rjany dobytk měł.

Tu prajiš: To je tola lža, zo 8 kruwow ničo njedeji, hdyž jim wšědnje 100 puntow syna dawam — moje tola deja, tu steja w tafli lute „0"! Pomalu! Wone dreje deja, nie pak wot 100 puntow, kiž wosmim dawaš, ale wot prjedawšeje picy, to, štož z nich wudejiš, wudejiš jim ze žra, z kosćow a z mjasa. Dej jenož dale a (njedawaš-li jim wjacy), pytnješ w prawym času, zo je po swj. pismje prawje: Wósom suchich kruwow žežerje štyri tučne!

II.

Při pieowanju njesměš jenož na kcjkosć hladać, ale přede wšěm na kajkosć, na prawu měšeńcu a přihódne připrawjenje cyrobiznow. Pica, kiž ma skoćeću žro a wlohu dawać, dyrbi žro a wlohu we sebi měć. Ratařske dobytki ze skotu: Mjaso a mloko su přenadobnje bohate na dusykach. Z toho sćěhuje, zo, njeje-li tutych dosć w picy, skoćo při žwanju tajke do so srěbać njemóže, njech je hromada hewak wjetša, kiž jemu k jědźi ćisnješ. Wulki dźěl njedusykow (na př. rěpa, runkl) dże njepředźěłany přez čěło, kiž bychu derje wot skoćeća so wuzíłe, hdy bychu njedusyki z trěbnymi dusykami (womješkom) přeměšane byle. Podarmo spytaš piwo warić bjez słodu a khmjela. Drožiže hakle přinjesu do wara kisacy proces, po kotrymž so z brěčki swětle piwo twori. Podobnje ma so z předźěłanjom cyroby we žołdku. Cyrobizny bjez dusykow, jako: běrny, runkl, słoma, njedawaja, same howjadej dawane, z molom tón wužitk, kotryž měle a mohle; polny wužitk pokaza so hakle, hdyž je z dusykami: wotrubami, lanym wosuchom atd. měšeš.

Dokelž dźěło žołdka w tym wobsteji, zo elementy cyrobiznow rozwjazuje, přihódne do krewje a mloka dowjedźe, njekhmane po naturskim puću wotwjeduje, a to wšitko so za wěsty čas stawać dyrbi, přińdże wjele na to, zo so pica howjadej w rozwjazomnej kajkosći poskići, cyroby, kotrež so čežko rozwjazuja, dyrbja so připrawjeć, z namaćenjom, přeparjenjom, šrótowanjom atd. To je wosebje trěbne, hdyž so zorno dawa abo přestate syno a wotawa, na kotrychž je stwjeleo so zdrjewiło. Štóž tu na wšo kedźbu nima, změje škodu z tym, zo mnohe hewak khmane cyrobizny njepředźěłane přez čěło du.

Mnozy našich ratarjow — štó chcył to prěć? — dodźerża drje po hlowach sylne stadło howjadow (wjele měć płaći wšak za česć a kóždy chce z wulkim burom być!), hdyž pak k zymnišemu picowanju přińdże, njedawa so jim wjac, hač je trěbne, zo runje hłodu njewumru.

Naš domjacy skót słuša do rostlinožračkow; we zymje pak dyrbi někotra kruwa, kotraž je so w lětnym času někak wujědła a zhrabała, pornjo šwincam wot nadobyteho tuka so žiwić a budźe tak — z mjasožračkom.

Pohladajmy tola na so! Smy-li z khorosću abo ze špatnej cyrobu wo mocy přišli, njetraje to měsacy dołho, prjedy hač při dobrej cyrobje prjedawšu móc a cilosć znowa dobudźemy? A hač hdy zasy? Tak ma so też ze skotom. Tón k póstej stworjeny njeje (kajkiž je člowjekej druhdy jara wužitny), ale k našemu wužitkej.

Je-li tajka kruwa w zymje 50—80 puntow na mlóko, potom w naléću nahle ze sucheho do mjeloneje picy so staji, zo měła so wutorhnyć — tu ma nazhonjenjow dosć, zo wot zymy něšto přez cyłe lěće wisajo wostanje a často dosć ma so skoćo pozdźe, šo tola — dorězać.

Kak wjele hinak, hdyž hospodaŕ w zymje jenož telko skotu haji, kelkož móże derje dožiwić a hač naléća ze suchej picu so wobara, zo nahły přechad stadłu njezeškodźi.

Špatnje zeživjeny skót ma słabe potomnistwo — škoda, wo kotrejž so wjele rěčeć njetrjeba.

Prjedy je so wěriło, zo kruwa za lěto nanajwjace 3500 litrow mloka nadeji; runje w Sakskej je so dopokazało, zo howjadło hač do 6000 litrow mloka nadźěła. Recept k tajkemu wuspěchej je ze tři słowami: luškow zestajeny: Dobra dejka — dobre wothladanje — dobra pica, wosebje w zymje. Rozdźěl nastupa, hdyž nadźělany hnój za lěto pokazuje so po nazhonjenjach w tutych liěbach: špatnje zeživjena kruwa natepta 52 centnarjow (ctr. po 30 p. = 21 m.), sréńje zeživjena 112 ctr. (= 33 m.), nadobnje picowana 204 ctr. (= 60 m. 50 p.). Z toho sćěhuje wěrnosć: Mało skotu derje žiwić a mjenje pola derje hnojić, dowjedźe dale, hač to, z čimž tak mnozy spytuja: Wjele skotu — wjele role = hłódny skót — hłódna rola!

Hospodařski rozhlad

Sobotu, 20. julija 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,477	100 pólsk. złotych	46,905
1 jendźelski punt	12,285	100 českosł. krónow	10,31
100 šwajc. frankow	81,12	100 franc. frankow	16,41

Barlinska burša 19. julija. Podeńdźenja na tódźnych akcijowych wikach dawachu tež wčera ras bursy. Ličí so ſ tym, ſo so akcije pola Hapag a tež pola Lloyd w poměru 5 : 1 hromadźe położa a tehodla pokazachu so tute akcije pschi prěnich zapiskach je znamjenjom minus. W Hapag pschedźelachu polticyenja we wyšokosći pol milijona hriwnow a w Lloyd we wyšokosći 300 000 hriwnow. Hižo pschedwčerawschim běchu polticyenja we woběmaj akcijomaj znajmjeńscha pol milijona wuličinjale. Ličí so ſ tym, ſo pschi nowym wotjewjenju kursow tute wyšschе njebudźa hač 19—20 proz., mjes tym, so běchu kursy hischcze 16. julija pola Hapag 33,87 proz. a pola Lloyd 36,37 proz. Tež na druhich wikach pschikhadźeschе wjele tworow na pschedań, tak so dóńdże k dalschim wotstajenjam wot pol hač do 1 proz. Na rentowych wikach běschе za to žiwischi wobkhod pschi powyschenych kursach.

Barlinske žitne wulkowiki. Rosdźěl mjes žadanymi a polticyenymi płaćijinami pschi najwyschich jećamjenjach je so pomjeńschił a tehodla dóńdże wčera k wjetschim wobkhodam. Polticyenja so pornjo pschedbadźanym dnjam njejsu powyschiłe. Wobrot w khlěbowych žitach je dale měrny, dokelž mjeny jenož pomalu je swojeje sdźerživosće wuslunuja a też cyłe tódźne poměry na naschich rěkach wobkhodej niehowja. Na mukowych wikach je dale měrno. Wowš so da cyłe samješčitaš, dokelž su pschettrjebarjo swoju potrjebu kryli.

Wežera płaćeiche w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožki R 8: 8,25 hr., R 11: 8,40 hr., — jećamjenja G 7: 7,85 hr., G 9: 8,10 hr. — wowša H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Wiki w Shorjelju.

Pschenica (100 kilogr.) 20,20 hr., rožka 16,30 hr., jećamjeń nalětni 15,40 hr., wowš 15,50—16,20 hr., butra 73 pj., jeja 8—10 pj.

Wiene płaćizny w Budyšinje.

20. julija 1935.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.
Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet		najnišša płaćizna hr.	najwyšša płaćizna hr.
Pšenica, 76-77 kruta płaćizna	50 kg	—	10,20
Pšenica —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaćizna	50 kg	—	8,25
Rožka —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Jećmjeń, lěčny	50 kg	—	—
Jećmjeń, nazymski, 2rjadkaty	50 kg	—	—
Picowański jećmjeń 59-60 kg	kr. pł.	—	7,85
Wows 48—49 kg kruta płać.		—	8,00
Wows	50 kg	—	—
Raps	50 kg	—	16,00
Běrny (we wulkowikowa.) najn. pł.	50 kg	—	—
Běrny (w małowikowanju)	50 kg	—	—
Syno	50 kg	—	3,00
Słoma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	2,00
Słoma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	—	2,35
Słoma z cypami młóćena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	1 štk.	—	0,09
Pšeńč. muka Type 502	100 kg	—	33,25
Pšeńčna muka Type 790	100 kg	—	30,25
Ržana muka Type 997	100 kg	—	24,65
Pšeńč. wotruby wokrjes. młyn	50 kg	—	6,50
Wikowańske pšeńčne wotruby	50 kg	6,75	7,00
Ržane wotruby wokrjes. młyn	50 kg	—	5,85
Wikowańske ržane wotruby	50 kg	6,00	6,20
Husy	1 štk.	—	—
Prosata ? štuk	1 štk.	14, 0	24,00

Rosnce wiki dźěchu pomałšo.

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

20. julija 1935 po hamtskim postajenju.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora		najniše płaćizny hr.	najwyš. płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kośćemi	1 kg	1,60	1,80
Čelace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Skopjace mjaso	1 kg	2,00	2,20
Swinjace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmalc	1 kg	2,00	2,20
Pšeńčna muka	1 kg	0,38	0,58
Ržana muka	1 kg	0,34	0,36
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny, nowe	1 kg	0,20	0,24
Rajs	1 kg	0,28	0,80
Hroch	1 kg	0,56	0,84
Soki	1 kg	0,40	0,90
Amerikanski swinjacy šmalc	1 kg	—	—
Sušeny połc	1 kg	—	2,00
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,84	3,20
Jeja	štuka	0,09	0,10
Jědźne buny	1 kg	0,28	0,40
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 ltr.	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr.	—	1,75
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,15

Twora		Němski wupłod Najniša płaćizna	Němski wupłod Najwyša płaćizna	Wuhrabny wupłod	Twora		Němski wupłod Najniša płaćizna	Němski wupłod Najwyša płaćizna
		pj	pj.	pj.			pj	pj.
Boby (Buny)	punt	20	25	—	Solotej	kerěk	5	10
Hroch	»	—	35	—	Šćerbak	»	—	—
Kórki za sololeć	»	20	25	—	Kosćadk	punt	—	—
Kórki k nakładź.	»	—	—	—	Selerli	štuka	—	—
Kórki (žonow)	»	—	—	—	Selerlj	punt	—	—
Sydrojty kał	štuka	20	30	—	Łoboda	»	—	25
Běły kał	punt	—	15	—	Rapunelki	»	—	—
Čerwjeny kał	»	—	25	—	Tomaty	»	40	50
Wirsingowy kał	»	—	20	—	Cybla	»	13	15
Pupkaty kał	»	—	—	—	Hromak	»	—	—
Zeleny kał	»	—	—	—	Krón	»	60	80
Kolrabi młod.)	št.	5	10	—	Champignony	»	—	—
Kolrabi (stary)	pt	—	—	—	Cerstwe hriby	litr	50	60
Karoty	walčk	—	10	—	Sušene hriby	litr	40	50
Karoty	punt	10	15	—	Dobre jabluka	punt	—	—
Korjeń pětršylki	»	—	—	—	Jabluka k warj.	»	—	—
Porej	»	—	—	—	Dobre kruškw	»	—	—
Radiski	walčk	—	10	—	Kruškwy k warj.	»	—	—
Rjetkej	štuka	—	—	—	Wišnje	»	40	65
Rjetkej	punt	—	—	—	Słowki	»	—	—
Riewjeń	»	—	—	—	Brěski	»	—	—
Čerwjena rěpa	»	—	—	—	Aprikosy	»	—	—
Kulrěpa	»	—	—	—	Wino	»	—	—

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hriwnje.

	19. 7.	18. 7.		19. 7.	18. 7.
Pšenica	212,0	212,0	buny	11,0-12,0	11,0-12
rožka	172,0	172,0	woka	—	—
ječmjeń now.	—	—	módre lupiny	11,7-12,2	11,5-12
ječmjeń nal.	—	—	žołte lupiny	13,7-14,7	13,7-14
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšeč. muka	26,45	26.45	lanv wosušk	7,65	7,65
ržana muka	23,00	23,00	such. truhanč.	4,77	4,77
pš. wotruby	11,73	11,73	běrni, kruški	8,75	8,75
ržane „	10,31	10,31	syno, 50 kg	—	—
raps	—	—	ržana słoma	—	—
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšeńč. „	—	—
lane symjo	—	—	wowsna „	—	—
pieluški	21,0-23,0	20,0-22,0	ječna „	—	—

Płaćizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 165.0 11: 168.0
Płaćizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 157.0 9: 162.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 167.0

Dalsche wiczne płaćizny na nawjeršchtkowej fronje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na póće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćił, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały am-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy amrjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo, płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 168 | Budyšin — Pónděelu 22. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Daluege wo židowskich złóstnistwach

Dla schežowanja wukrajnych nowin, kiž je dla podawkow w Barlinje nastało, je roskazował němšeje policije generalny leutnant Daluege nowinskim sastupjerjam wo židowskim podźělu na złóstnistwach w Němskej rozprawjak.

Wón rjekny, so wukraj dotal po zdaću nasche antisemitske wojowanje njeje srosumił. Hdyž pak zhebi wukraj liczby wobhlada, kotrež su so někotre w Němskej w tutym nastupanju zwěsćile, by spóznał, so by lépje było, so niz tak zara z podawkami w Barlinje saběracz, ale na to kedźbowacz, kajke liczby pola zhebje naliczi.

Pschi wosjewjenych liczbach so wo bjesporočnu hamtsu maczisnu jedna, a kóždy wukrajnik może so wo jich prawosći pscheswědočicz. Jako židja su so w liczbach jenož wožoby wobhladowake, kotrež su so zhame jako židja wusnałe. Pschi pruhowanjach rażowych pomérow bychu so hischcze wjetsche liczby zwěsćile.

Mjes złóstnistwami, tak generalny leutnant Daluege costoži, je jabanstwo, kiž so jako powołanje wukonja, najbóle rozschérjenje, snim so němskemu ludowemu hospodarstwu najwjetscha schkoda naczinja. Wulke jebanstwa njejsu wschak wjazy możne, ale małych jebanstwow we wobkhodnym žiwjenju je tu hischcze jara wjele. Wot léta 1933 hacz do léta 1934 su so tute jebanstwa wot 31 000 na 18 000 hodźake pomjenschicz. Njedźiwajcy teho je so z nimi hischcze 112½ miljona hriwnow schkody naczinilo. Wulki dźěl tutych jebanstwow su židja złuczili.

Druhe wulke złóstnistwo je wikowanje z pohlušachazym jédom. Tole złóstnistwo ma poprawom Swjatk ludowe potkóczecz. W lěcze 1931 je so 272 pschestupjenjow z pohlušachazym jédom stało, ma mich běsche 69 židow, to je 25 wot sta, wobdźělenych. W lěcze 1932 so pschi 294 padach 73 židow (25 wot sta) a w lěcze 1933 so 30 wot sta židow a w lěcze 1924 25 wot sta židow wobdźěli.

Hdyž wobmyslimy, so židja po poslednim wobliczenju statistiskeho hamta 0,76 wot sta zyzkeho němskeho wobydlerstwa wuczinjeja, su prozentiske liczby pschi złóstnistwach njeznmérnje wulke.

To zhame pkacsi też wo wobliczenju zidowskich lékarjow na wukhowanju z pohlušachazymi jédami. W lěcze 1931 so 16 proz. židowskich lékarjow, 1932 27 proz., 1933 29 proz., 1924 24 proz. a 1935 29 proz. na wikowanju z pohlušachazymi jédami wobdźěli. Też wopaczne hraceje ma wulki podźěl židow.

Napadnje wulka pak je liczba židow pschi mjesynarodnych bandach dybjaczných paduchow. W lěcze 1934 so 84 proz. židow pschi tutych złóstnistwach wobdźěli. W Němskej wschak je podźěl dla naprawowo nazionalsozialistiskeho knjezerstwa khětro mjeńschi. Mjetschina tutych bandow je do žuzbodneho wukraja wupuczowaka.

Pschi wosjewjenej maczisnje so wo hamtske liczby jedna, kiž nichtó njemóże zaprěcz. We wuskim zhromadnym skutkowanju z NS-ludowym spomožerstwom budże kriminalna policija wobydlerstwo powuczecz, so bychu se spadowanjom liczby złóstnistwow so wuzwobodźace mogli kriminalneje policije mohle zhykej jebakow a paduchow dźelo znjemóznicz.

Italski protest pola abesynskeho knjezerstwa

Italski wupósłanz w abeżynskim khownym měsce Addisu Abebje hrabja Vinci je pschecziwo rěczi abeżynskeho kězora pola abeżynskeho zwonkowneho ministra rasnje protestował a wosjewił, so zhebi italske knjezerstwo nowe rozsudy wunjenja.

W Romje so powěsć jako njewěrna wosnamjenja, so je Italska po zwojim sakroczenju w Addisu Abebje diplomatiske pocjahi z Abeżynskej sastajiła.

Wo rěczi abeżynskeho kězora, kotruż běsche italske nowinarstwo jako wobmyslomnu pschicziznu k pohubjerschenju politiskeho połoženja a sniczenje wuhladow na měrne rosrikanje italisko-abeżynskeje swady wosnamjenito, so někto na samolwitym italskim městnje wożebje wuslěhuje, so je kězorowa rěcz jara khutne połoženje wulkutkowała a so so wona w Romje dla zwojeje wótrocsze z najwjetschej khutnosću wobhladuje. W Romje maju za to, so je woprawdźitny tekst kězoroweje rěcze hischcze wótrischi był hacz franzowski pschekład, kiž je so nowinam pschepodał.

Egiptowske powěsće w italskich nowinach

Milanske nowiny su w poslednich dnjach powěsće egiptowskich nowin wocžischcjale. Ssobotu wone piszachu, so zhebi wjeczi ludźo w Egiptowskej staroscze cżinja a so boja, so by italske wobstadzenje Abeżynskeje jendźeliki wliw na Egiptowsku pożitniło. Milanske nowiny su z egiptowskich nowin „Masr" też powěcz pschewsale, so so w Egiptowskej pschikhad pjecz jendźelskich regimentow z Jendźelskeje a Indiskeje wocżakuje. Też w egiptowskim wójsku, kiż pod jendźelskim wjednistwom stoji, so pjecza wschelake pschihoty slawaju. Ssu sapocżeli nowy egiptowski regiment sestajecz, kiż mějesche 817 wojakow a 28 offisjerow wopschihjecz a kiż je so najskerje za Sudan postajił. Wot mócźkeho saliwa Marsamatrah su sapocżeli wulku dróhu twaricz, kotraż by blisko hórki, w kotrychż egiptowske wojeske městna a kasarny leża, se saliwom swjasowała.

Abesynska młodźina so přihotuje

Sjednoczenstwo młodźiny po zyłej Abeżynskej wulke zhromadźiny wotmrěwa. Ssobustawy sjednoczenstwa hižo někto w uniformach khodźa. Na cjapkach stoja złowa: „Luboscz k wótczinje." 200 instruktérow po kraju puczinja, woni młodźinu propagandistiscy powuczuja. Sjednoczenstwo młodźiny jeho hižo z brónjemi a munizju wuhotowało. We wschěch městnach Abeżynskeje so zhromadźiny wotměchu a wulke sahorjenje sbudźichu. Sjednoczenstwo młodźiny ma hižo někto 25 000 zobustawow.

Italska łódże kupuje

Italske knjezerstwo je w poslednich dnjach w Grichiskej łódże kupowało. S Newyorka so powě, so je wono też tam někotre parniki kupiło, kotrež maju so k transportam wužicz.

Mussolini wo awstriskim prašenju

Wożebity rosprawjeř franzowskich nowin „Écho de Paris" je so se schefom italskeho knjezerstwa Mussoliniom rosrěczował a so jeho pschi tym wopraschał, hacz chże Italska njewotwiźnosć Awstriskeje jako hłowny dypk zwojeje politiki wobhladowacz. Mussolini wotmołwi, so to chże, a pschipomni, so zkutki wjazy dopokazuja hacz zkowa. So by zkutkował, chże wón, każ je hižo pschipowědźił, na tónzu měsaza augusta wulke manewry w połnóznej Italskej dacz wotmětch. Na nich so 500 000 muži wobdźěli. W oktobru budże miljion Italczanow do wójska zwołanych. Wón so pjecza njetrjeba nikoho bojecz.

Wukaz němskeho justicneho ministra

Němski justizny minister dr. Gürtner je znaty wukas pruskeho ministerskeho presidenta k wobaranju politiskeho katolizizma wschitkim generalnym statnym rěcznikam a wyschim statnym rěcznikam wosjewił a jim pokasał, kak maju so pschi khłostarskich jednanjach sadźerżecz.

We wukasu němski justizny minister žudnisskim wyschnostjam winowatosć napołoża, so maju we wuskim zhronadnym dźele se statnej policiju a sarjadnistwownymi wyschnostjemi wschém prózowanjam, kotrež so pschecziwo statej a na rosschérjenje luda w politiskim katolizizmje měrja, njehladajo na wožobu a sastojnistwo cżinjerja směrom a bjes wopaczných pschimanjow rasnje napschecžo stupacz.

Na konzu zwojeho wukasa němski justizny minister wosjewja, so dyrbi so zwětšnym wujaznjenjom padawkow dospěcz, so khłostanje hyndom cżin zcżěnuje. W termiach hłownych jednanjow maju so khłostanja namjetowacz, kotrež so po ludowym prawnym sacżucżu złožuja.

Statej njepřećelske artistiske zwjazki so rozpuščile

Tajna statna policija zdźěli: W pschejjenosći z němskej kulturnej pomoru a statnym kommisarom Hinkelom su so deleka mjenowane tři artistiske zwjazki rospuschczile, dokelž w nich statej njepschećelske elementy dźěchachu:

Internazionalna artistiska loža w Barlinje, internazionalny zwjazk zyrkuzowych direktorow w Barlinje a powokanski zwjazk němskeje artistiki w Barlinje.

Sdobom je so cżasopiš tutych tśoch zwjazkow „Programm" zakasał.

Wósom lět khłostarnje za Sassu

W mordarskim prozeżu pschecziwo Sassy, w kotrymž so wo samordowanju muża dźekoweje žiuzby Kocha jednasche, je pschitżažny žud w Siegenje žobotu wuzjud pschipowědał. Wobschkodzeny Sasse je so k wósom lětam khłostarnje zasudźił. Ssudniski pschedsyda rozłoži, so je so po žudowym měnjenju njejskutk z wotmyslenjom skucżił. Tola so njeje w dobzahajej měrje swěsćiło, hacz je wobskodzeny njeskutk z poknym pschemyślenjom wuwjedł. Tehodla dyrbjesche so tutón dwěl k lépschemu wobskodzenemu wuskutkowacz. Ssud je so po dobrodźacju wězyrustojnych złozowak a je schkitage postajenja § 51 nałożił. So je wobskodzeny njeskut w nuzowym wobaranju skucżił, njemóżesche so na zane waschnje prajicz.

Hrabja Helidorf wo swojich nadawkach

Nowy Barlinski policajski president hrabja Helldorf je wo zwojich pschichodnych nadawkach prajił, so chże wożebje pschecziwo Židam wojowacz. Mimo teho pak chże pschecziwo kommunistam a reakzionaram sakroczicz każ też pschecziwo politiskemu katolizizmej. Pschi zwojim dźele chże so wón na wuske zhromadne dźěło mjes policajskim presidijom, zupnym wjednistwom a sarjadnistwom města Barlina złożowacz. Wón chże z najwjetschej krutosću a najwótrischimi zkedkami pschecziwo zhykam spodniego zwěta a tajnych towarstwow sakroczicz, so by je na poslědk zyle wukorjenił.

Barlinska SA je hrabi Helldorfej k jeho nowym nadawkam zhožo pschała a pschilubiła, so chże z nim nadawki pschewjesćicz.

Khłostarnja na kommunistisku dźěławosć

Wyschschi krajny žud w Jenje je pjatnacze Weimarskich wobydlerjow, ke khłostarni zasudźił, dokelž běchu zhromadnje z funkzionarom Beckerom, kotrehož su k dźesaczom létam khłostarnje zasudźili, hischcze po tym, jako běsche nazionalsozialistiskmus móz pschewzał, w kommunistiskim smyśle dźěkali. Woni běchu swjetscha njefakoiste spitzy rosschérjeli, pschinoschki sběrali, w kotrychž samerje wobskorjenj wudawachu, so jim njeje hyk doscz znaty. Hlowni wobskorjenj, mjes nimi priedawschi sekretar kommunistiskeje frakzije w durinskim zejmje Werner Klinz dostachu pe schtyrjoch létach khłostarnje.

Njewitany sowjetski křižak při šwedskich manevrach wójnskeho łódźstwa

Stockholmske nowiny „Aftonbladet" pišaju, je w schwedskim namórnistwje wulke zpodźiwanje swudźiło, so je so pschi poslednich wulkich manevrach schwedskeho wójnskeho łódźstwa w połnóznym Ranischim morju pschi nóznym swucżowanju njejapzyn zowjetskoruški schulski křižak „Komsolez" w manevrowych wodach pokasał. Nowiny maja za to, so je so tuto „njewitane a njewocżakane wobdźelenje zowjetskorusseje wójnskeje łódże pschi wójnskich swucżowanjach schwedskeho łódźstwa" wěcze njeje pschipadnje stało. Wy-li zowjetska łódź po prawym kursu jeła, njeby trjebała do dźela Ranischeho morja sajcz, k kotrymž schwedske wójnske łódźstwo swucżowasche. Tutón podawk po rosprawje schwedskich nowin njeje jenicżli a to wěcze njeje hjes pschicżiny a wotpohłada stał. Tehodla so wjeznje njewobkedźbowany wostajicz.

Nowe ćežke wojowanja w Belfastu

W irskim měsće Belfastu je na kónzu tydźenja sašo k cźežkim wojowanjam dóšło. Licźba zmjertnych woporow, kiž su žebi njeměrny žadate, je na wóžom stupika. W někotrych městowych dźělach jendźelsko-protestantiskich orangistojo do katolskich nazionalistow srašychu, pschi cźimž jich tšelesche a jich kamjenje mjetachu. Policija dyrbjesche někotre rasy z gummijowymi klumpachami a divójzy z tšelnej bróniu sakrocźić.

Pschi pohrjebje jeneho wopora protestantiskich organistow k wojowanju na dróhy dóšdže, někotre wohrody jich sranichu. Ssobotu wječor lud na Yorkskej dróhy někotre twarjenja sapali. Wojazy z panzerowanymi autami dyrbjachu sapschimnycź, so bychu porjad ma khwilu wobnowili. Belfast je wobrónjenemu lěhwu runa. Wjele dróhow je je z kalaczkojtym grotom sawrjeli, panzerowane auta po měsce jědźa. Schkoda, kotraž je je dotal na twarjenjach atd. nacźinika, něhdźe milijon hriwnow wucźinja.

Nowe knježerstwo w Grichiskej

Grichiski ministerski president Tsaldaris je wosjewił, so nowe grichiske knježerstwo politiku dotalneho knježerstwa powjedźe. Schtož statnu reformu nastupa, chce je wono dospolnieje neutralnosće dźerżeć. Republikanske nowiny pak w nowym knježerstwje wuspěch wójnskeho ministra generala Kondylijaj a z nim dobrycze monarchistow widźa. Monarchistiske nowiny pak su tehorunja z pschetworjenjom knježerstwa njespokojom a wudawaju, so nowe knježerstwo njeje spravniske a smužiske bydł stare. Tež knježerstwotwe nowiny „Kathemerini" nadwotrischo pschecźiwo Tsaldarisowemu, nowemu knježerstwu pišaju.

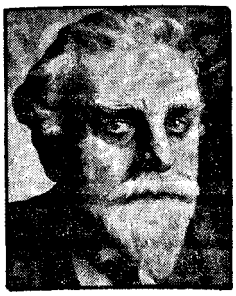
Druhe nowiny, kotrež na knježerstwotwej stronje stoja nowe knježerstwo witaju a žebi pschaja, so by někto borzy k ludowemu wothłosowanju wo statnej formje dóšło.

Japanska ruski protest wotpokazuje

Japanska wotmołwa na protest Sowjetskeje Ruskeje dla namjesnych pschipadow je žo sowjetskemu póslanzej w Tokiu pschepodała. Japanska w swojej wotmołwje ruski protest rasnje wotpokasuje a wschelake napschecźiwne dopokasy k ruskim wudawanjam napomnja. Nimo teho Japanska wótrje pschecźiwo temu protestuje, so je sowjetske knježerstwo protestowu notu do cźasa fjatnosći wosjewiło. Japanske knježerstwo praji, so je to njeswucźene a njepschecźelske waschnje, z kotrymiž so porcźahi mjes Japanskej a Mandźusku na jenej stronje a mjes Sowjetskej Ruskej na druhej pohubjenscheja.

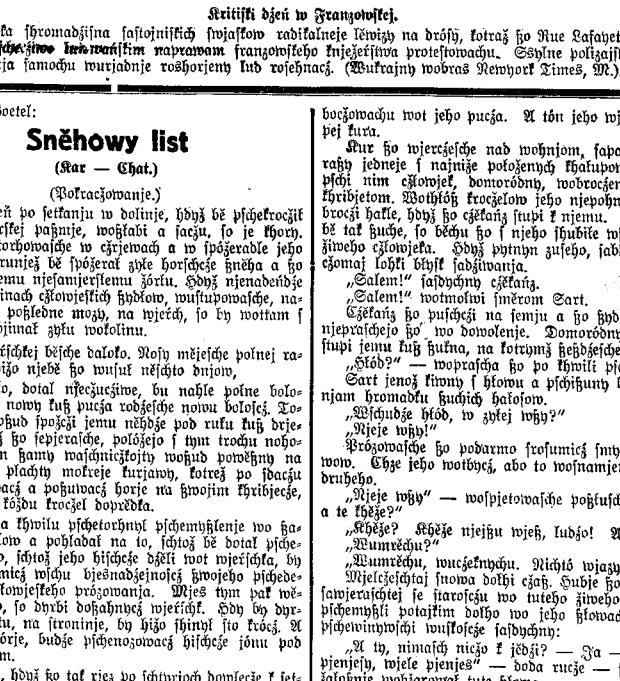
Mes tym pak je k nowym pschipadam na rusko-mandźuskich mjesach pschischło. Wone mandźuske knježerstwo k protestowej nocze pohnuchu. Tu je wo nasylnosćach sowjetskich wojakow jedna, kotrež ju nimo druhich postupowanjow na rězy Amuru do motorskeho cźołma tiskeli, kiž pod japanskej chorhoju jědźesche. W mandźuskim hłownym měsce Hsingkingu do hódnosće namjesneje komisije wjele njedźerża, kotrejž po sdacju njeby móžno byko, straschne wobstejnosće na mjesach wottstronicź.

Kaž žo powě, na mandźuskich mjesach 12 divisijow sowjetskich wojakow stoji, kóžda divisija je 20 000 muži žylna. Nimo tutych pěschkowskich divisijow steji tam hischcze 5 divisijow jězdnych, kóžda divisija 5000 muži žylna. K temu pschińdże hischcze 575 létadłow a 400 tankow. Wojerske wotdźělenja swonkowneje Mongolskeje z wječora Mandźulije tehorunja pod sowjetskim wjednistwom steja. Pschi tajkich wobstejnosćach mandźuske knježerstwo njenadpadowy pakt nocze pschijeć.

Juhosłowjanski wupósłanz w Barlinje wótcźo stupił.

Juhosłowjanski wupósłanz w Barlinje dr. Baluqdźicź je žo z kralowskim wukasom na wotpocźink pschešadźił. Fodor-Archiv, M.).

Kritiski dźeń w Franzowskej.

Protestowanjska shromadźizna sastojnskich swjatkow radikalneje lěwizny na dróhy, kotraž žo Rue Lafayette mjenuje. Sastojnscy pschecźiwo berkowskim nayrawom franzowskeho knježerstwa protestowachu. Ssylne policajske wotdźelenja samochu wurjadnje roshorjeny lud rosehnacź. (Mukrajny wobras Newyork Times, M.).

Krótke politiske powěsće

Rosenbergowy spiš „Cźěmnikam naschcho cźasa" žo na index stajił. S bamžowskim wukasom je žo Alfreda Rosenbergowy spiš „Cźěmnikam naschcho cźasa" na index stajił. Wukas, kiž je žo w „Observatore Romano" wosjewił, njepraji, kajkich pschicźinjnow je žo spiš sakasał.

Němski wójnski minister w Kasselu.

Němski wójnski minister a generalny wyschi z Womberg je pjatk dop. do Kassela pschišeł, so by žebi wothłosowanskeho wójska wobhladał. Ssobotu němski wójnski minister sajo z Kassela wotjědże, so by žo do krajiny pschi rěkomaj Fuldy a Werry podał.

Jendźelszy hosćo do Muichowa wotjěli.

Schtwórtk wjecźor žo wotpósłanzy jendźelskich frontskich wojowarjow na towarschnym wjecźoru mazionalsozialistiskeho sastaranja wójnskich woporow wobdźělichu. Pjatk popołdnju jendźelszy hosćo na pscheprošenje wjednikowego namjetnika Rudolfa Heża kliniske wotdźelenje za sportske a dźelowe wobschkodźenja w Hochenlychenskej hajerni w Marxy wopytachu. Pjatk popołdnja běchu sastupjerjo jendźelskeje legije lěhwo dźěloweje žłužby w Rauenje wopytali. Ssobotu je woni do Muichowa podachu.

Schuschnigg žo djakuje. Awstriski wupósłanz w Barlinje je schtwórtk w swonkownym hamcze dźak žwjasakowego kanzlera za dźělbracze němskeho knježerstwa pschi žmjerći jeho mandźelskeje, kiž je němski wupósłanz z Papen wuprajił.

Ferdynand Goetel:

Sněhowy list

(Kar — Chat.)

4]

(Pokračowanje.)

Druhi dźeń po setkanju w dolinje, hdyž bě pschekročił hižo dwě hórskej paźnje, wožkabi a sacju, so je khory. Hłód jeho satorhowasche w cźrjewach a w spózeradle jeho palesche, hacźrunjeż bě spózeral zyke horschcze žnjeha a žo walił ke kóždemu njesamjerstemu žórlu. Hdyž njenadeńdże nihdże po dolinach cźłowjeskich žydkow, wustupowasche, napinajo žiwoje pozdźedne mozy, na wjerch, so by wottam z wózkom wobjimał zyku wokolinu.

Tola k wjerschkej běsche daloko. Nosy měsesche polnej ranow, cźriże hižo njebě žo wusuk něschto dnjow,

Jeho cźeło, dotal njecźucźiwe, bu nahle polne bolosćow a kóždy nowy kuž pucźa rodźesche nowu bolosć. Tola žmilny wožud spožcźi jemu něhdźe pod ruku kuž drjewa, na kotrež žo sepjerasche, połožejo z tym trochu nohomaj; tola tón žamy waschnicźkojty wožud powěžny na njebjo schěre plachty mokreje kurjawy, kotrež po sdacju dyrbjesće sběhacź a poźuwacź horje na žwojim khribjecze, bědźo žo wo kóždu krocźel dopředka.

Hdy by na khwilu pschetorhnył pschemyślenje wo žadnju krocźelow a pohladał na to, schtož bě dotal pschešoł, a na to, schtož jeho hischcze dźeli wot wjerschka, by dyrbjał srosumicź wschu bjesnadźejnosć žwojeho pschedewsaca, nadzkowjesteho prózowanja. Mjes tym pak wjerješe žwjato, so dyrbi dožahnuez wjerschk. Hdy by dyrbjał sbinycź tu, na stroninje, by hižo zhinył sto krócź. A budźe-li nathóre, budźe pschenozowacź hischcze jónu pod holym njebjom.

Mjes tym, hdyž žo tak rjeź po schtwórtoch dowlecze k setkanischcźu dweju hórskeju paźmow, wuhladny hłuboki dół dólcźk, z kotrehož stupasche cźenki stołp kura. Napina wocźi a pytny budźi domoródnych, skowane pod skałami, podobne hnězdam skalneje ptacźiny ako jamam dźiwich swjerjatow.

Sradowasche žo w hłubinje dušche a wotpocźnywschi dołhu khwilu puschcźi žo runu žmuhu do dólcźka.

Běsche to spodźiwna, pusta a hłucha wjeź. Nichtó z khalupow njehladasche, nihdże njesabórcźi sły peź. Njemjesche wschak mozy dóńcź k budkam, ke kotrymž scźeżki wotbocźowachu wot jeho pucźa. A tón jeho wjedźesche k stołpej kura.

Kur žo wjercźesche nad wohnjom, sapalenym na terazy jedneje z najniże pokojenych khalupow. Ssedźesche pschi nim cźłowjek, domoródny, wobroćeny k pucźej z khribjetom. Wothłóž krocźelow jeho njepohnu, hłowu wobroći hałke, hdyž žo cźekaš stupi k njemu. Jeho wobliczo bě tak tuče, so běchu žo z njeho shubite wschě znamjenja žiweho cźłowjeka. Hdyž pytnyn zuseho, sabłyšknu we wocźomaj łohki błysk sadźiwanja.

„Salem!" sasdychny cźekaš.

„Salem!" wotmołwi směrom Sart.

Cźekaš žo puschcźi na semju a žo žydny k wohnjej, njepraschejo žo wo dowolenje. Domoródny stany a wotstupi jemu kuž žuna, na kotrymž žeżdżesche.

„Hłód?" — wopraschа žo po khwili pschikhadnik.

Sart jenož kiwny z hłowu a pschišuny bliže k pkomjenjam hromadu žuchich hakosow.

„Wschudże hłód, w zykej wožy?"

„Njeje wožy!"

Prózowasche žo podarmo srosumicź smužk tutych žkowow. Chze jeho wotbycź, abo to wosnamjenja też něschto druheho.

„Njeje wožy" — wospjetowasche pożłuschnje. — „Nó, a te khěże?"

„Khěże? Khěże njejžu wjeż, ludźo! A ludźi njeje."

„Wumrěchu?"

„Wumrěchu, wucźekmychu. Nichtó wjazy njeje."

Mjelcźejschtaj słowa dołhi cźaš. Hubje žo pschikhadnikej sawjeraschtej je staroscźu wo tuteho žiweho morjeho. A pschemyślił potajkim dołho wo jeho žłowach prjedy hacź pschewinywschi wuskosće sasdychny:

„A ty, nimasch nicźo k jědźi? — Ja — ja — mam pjenjesy, wjele pjenjes" — doda rucźe — so by hnydom žałožnje wobžarował tute žłowa.

Sart k njemu pohěbny wocźi, w kotrymajž sabłyšknyschtej stósej a wuśměch. Tola wuhladawschi psched žobu jenož pokorneho njesbožownika, kiwasche jenož samuplenty z hłowu. Po khwilizy stany a shubi žo w durjach khalupy. Wróćeji žo nježe karan wody a z tykańcźkom cźornym kaž semja. Ssuny žo žaco na žiwoje měsno, pschistaji karan k wohnjej, rosdźěli tykańcźk na tři jenaźe dźele a potoži je psched žobu. Cźinjesche to wscho z nětkajkej wobzbitej napjatosću, jako by dokonjał žwjatoucźny wobrjad. Cźekańcźej by to wscho sdało być žmužchne, njeby hłód jeho torhał w cźrjewach. Wucźahny bjesdźak ruku po khlěb. Tola Sart ju směrom wotžuny.

„Počakaj khwilku! To njeje derje! Je widźeć, so hischcze dołho hłodu njemrěješ. Woda žo shrěje, dostanješ."

Pódda žo ponižnje cźłowjekej, kiž hižo dlěje trabasche. Tola cźerpjesche žałostne cźiwile, cźakajo na plapotanje wody a bjes sastacźa porjedźesche woheń, njekedźbujo, so stažy derje załožene wohnjischcźo.

Stónecźnje!

Sart jemu wottupi žwój jeniczki hornz a z cźerpliwje cźakasche, doniž jón dwójzy njewuprózdni. Potom jemu poda kuk tykanza a hładasche nětkaž dobrocźiwje, hdyž pschikhadnik jón spóżerasche z radosću. Ssnadź žo dopomina na dobu, hdyž też wón hałke sapocźa tradacź.

Horzu napoj skutkowasche na cźekańca tak směrowazy, so žo jemu sda, so je žo dospołnje mažnycźił z tym kuskom cźerstweho khlěba. Sdobom wschak załostnje wobłaki i shili sasparnje hłowu.

Sart jeho wsa za ramjo.

„Stań! — Nahymnik by žo! — Pój do jiwy!

Wjedźeny sa ruku, dowlecze žo do jiwy k hromadźe hadrjeschcźow, na kotrež žo žwjese a wuźmy kaž kamjeń.

Sart sespody njeho wucźahny sitatu boranowu kožu, wsa sbytny tšeśi kuž khlěba a pocźa wustupowacź po schcźežku horje k wožy.

Cźekańc rano wotwucźi w symniży. S wulkej prózu wotewrinschi wocźi, rosbladny žo kedźbnje wokolo žebje kaž cźłowjek, kiž je žebi wědomy wosjudnoscźe jeho, schtož je z nim stawa. Njewuhladnywschi wokolo žebje hórskeje puscźiny a symneho njebja nad žobu, saradowa žo a smuži žo nětkaž na žwojim borke. Pchjes wotewrjene durje wuhladny domoródneho žedźo na žamžnym městnje, na kotrymž bě jeho wcźera widźał.

Wuwlecze z borka cźejkej nosy, samota žo, seźlabjeny z nahłym sawjerscźenjom hłowy a wuridźe.

„Salem" rjekny na prosy mjechko.

„Salem", wotmołwi podobnje Sart. — „Dołho žo spał — žył žo! — Pschinjesu kaž wcźera karan z wodu a postaji jón na wohnjischcźo.

„Khłéba njebudźe" — rjekny, hładajo něhdźe do próżneho. —„Mam jenož hischcze dwaj."

Cźekańc machny z ruku.

„Njeje trjeba! Wěm! Njecha žo mi jěsć.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 22. julija 1935.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Muż smě swoju żonu, swoju tŕšlbu a swojeho konja swojim pŕećelam pokazać, ale żenje njedyrbi ju jim dowĕŕić.

Juhosłowjanske prajidmo.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 739, hygrometer plus 3, najwyschscha temperatura wo dnjo plus 30. Dżeńża rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer minus 9, najnižscha temperatura plus 11. Nižina je žo wot Schotyškeje jara spěschnje k raniu scżahnyła. Tehodła je žo žnjny wĕr sbĕhnył. Nižina bĕsche žo do dweju jadrow dżělika a po Rańschim morju k ranju khwatałasche. Pod jeje wliwom też do naschich stron njewiedra pschiczahnychu a nam deschcże pschinjeżechu. Njedżelu bĕsche naż nižina hižo pschiczahnyła a jenoż jeje sadnje, trochu schĕroke kromy, i jenotliwymi deschżemi kraj pschecżahnychu. Dżeńża dopołdnja mamy sażo khĕrko wiżate wjedro. Tola wiedrowitojni wĕschża, so žo wyschina pola Azorskich kupow rucże hacż k nam wupschestrĕje, so žo wĕtry bórzy sażo imĕruja, žo njebio wuczehnje a žo czucziwje wustudżeny powĕtr spĕchnje schżopli. — Jutśe wutoru słónczko 4,11 hodź. schhadża a žo we 8 hodź. khowa. Mĕsacżk, kiž dżeńża w połdnłom bĕrtłu steji, jutśe wieczor 10,47 hodź. schhadża a žo popołdnju w 2 hodź. khowa.

Wuhlady na wjedro sa jutśischu wutoru: Sso wuczehnje a žo sażo schżopli.

•

— **Wažoła staroba.** Starobu wo 90 lĕt je wežera tudomny privatnik August Pjetasch dożpĕł, kiž na Lubijskej dróhi cżiłko 39 bydli. S tuteje pschicżiny jeho knjes mĕschczanoła dr. Förster w jeho wobydlenju wopyta a jeho w mjenje mĕsta ſ pschepodaczom dara k narodninam postrowi a jemu žoožo pschejesche. Knjes Pjetasch je rodżeny Budyschan a wot lĕta 1879 Budyschi mĕschczan. Wón je mohł potajtśim hižo w lĕcże 1929 swój słoty jubilej mĕschczanstwa wošwjeczicż. Po powołanju je wón ratař, je pak też nĕkotre lĕta korežmarił. Bohużeł je wón nimale wošlepił, też jeho knjeschenje je trochu cżerpiło, duchownje pak je wón hischcże khĕrko cżerstwy. Nasche nailepsche pschecża sa žohnowanu wjeczor žiwjenja!

— **Wošhežeł so pyta.** Pola kriminalneho wotdżelenja w Budyschinie khowa žo jonjaze kelo snamki Rixe" ſ cżiłkom 3991 80. Schkodowar tuteho jĕdneho kola niech žo na kriminalnej policiji w Budyschinje na Ortenburgskim hrodże, telefon 2802, we wobkhodnym cżasu samołwi.

— **Swinje žo 4. septembra licża.** Blišcże licżenje budże hakle 4. septembra. Pschi tym dyrbja žo sarĕsnicy sarĕsanja mjażowemu wobhladanju njepodstejace swinje, woły, bynki, krowy, jałowy, cżelata, wowzy a koły sa cżaš sandżenych tśioch mĕżazow, dale w junju, julju a auguscże narodżene cżelata; skót na pastwach we Pruskej a Oldenburgskej.

S **Hornjeje Borschcże.** Tudomnu burowku Schołcżinu žu dla nefosżalneho pocżinjenja pschecżiwo małoletnym dżĕlacżeriam a dla pschenżdżenja pschecżiwo ludowemu zhromadżenstwu do schkitżaje jatby wsali. Jedź a samĕcżenje cżelędże njebĕ nihdże spokojaża.

S **Khwacżiż.** Wołschewjazy deschcże žu nasche sahony a Boża stwórba njedżelu a w nozy k njedżeli dostałe. Bu to ſ dżaknej mysłu pschijimane, dokelż deschcż tu jara raczenju pizy pomha, też bĕrny dyrbja hischcże narosċeż. Łaczne pola deschcż jara nusnje triebachu. — Ratarjo steja w poknym žnjowym dżele. Wschudże steji žito w pópach na polach, dżĕła też hižo domoj woża. Pschejża žo sażnjkuje.

S **Abolisleje Hĕty.** Pjatk wjeczor bĕ w prjedawschej pisarni Abolfkeje Hĕty, kotraż žo nĕtko jako wobydlenje wukiwa, naiżerje ſ pschetorhnjenjom elektrikskeho pruda woheń nastał. Dżeżi, kotreż bĕchu we wobydlenju žame pschitomne, skużodow na pomoz sawołachu. Tutym žo poradżi, woheń bórzy podubżeċ, ſ kotrymż bĕchu žo gardinn spalile a žo schijaza maschina wobschkodżiła. Doroscżeni niebĕchu, hdyż žo woheń rosschĕri. we wobydlenju pschitomni.

S **Bukojny.** Naistarschi wobydleŕ naschcże wży, wumjeschkar Jan Nowak, je wczera duchownje a cżelnje cżiły a cżerstwy swoje 82. narodninły wošwjecził. Se swojej sprawnoscżu a pomožnjwosċu je žebi za cżaš swojeho dołheho žiwjenja wiele pschecżelow dobył, a tehodła je žo zyła wješ sa jeho narodninły sajimowała. Nowaŕeż nan je niedżiważ za swoje wyšokeje starosty hischcże w hospodarstwje swojeho žyna pilnje dżĕłał a ſ tym je swoje cżĕło pružne a schibicżiwe sathował. Hischcże dżeńża móże wón pĕschi do Budyschina khodżiċ. Sacżrunje jeho też wschelake cżeżke padny njejżu pschespuschcżile, mjes kotrymiż bĕ rjekowska žmjerċ jeho dweju žynow na bitwischcżach swĕtoweje wójny naihórchi, je wón we wschej srudosże pschezo pola Boha trosċht a mĕr namałak. Każ je wón wschĕ dobroty ſ dżakownosċe ſ Bożeje ruki brał, tak je wschĕ cżeżkoty a pruhowania, kotreż žu jemu nałkadże, dobnċżejżu wobstał a pschezo ſ dobrej nadżiji do pschichoda hladał. Njech jeho Bóh lubu Knjes też dale se žwojej wótżowskej ruku wodżi a jemu hischcże dale strowoscż a wjeżelu myšl spożcżi.

S **Rakez.** Dwaj żelesniskaj cżahaj, jedyn ſ Budyschie a druhi ſ Wojerowskeje strony dyrbjeschtaj sandżeny pjatk psched njestrażowanym żelesniskim pschekhodom njedobrowólnje cżakaċ. Jedyn wnżekonakładżeny žnjowy wós bĕ na pschekhodowe schĕny sajĕwschi žo sałkabkał a žo swrócził. Nimale w tym samym cżasu ſ połodnja a ſ połnoz k pschekhodej żelesniskaj cżahaj jĕdżeschtaj. Wobaj dyrbjeschtaj žo sastaticż. Hałke, hdyż bĕ žo wós sażo na koła stajił a žnopy žo na njón nałkadże, możeschtaj cżahaj dale jĕcż.

S **Kulowa.** Na tśeschce tudomneje piwarnje je žo strena (tśaha) stajiła, ſ kotrejż ma žo wudyrjenje wohnja a strach njepschecżelskich lĕtadłow sa cżaš wójny wobydleŕstwu wosjewicż. Jeje wużazy hłóż budże hacż do 20 kilometrow dałeko žiżschcż. Pjenjeżne žrĕdki sa nakupjenje strony je mĕschczanoła Matzger pola woheń sawĕscżazych towaŕstwow a pola privatnych ludzi nasbĕrał, na pschikład je schlesiska provinzialna wohnjowa sozieteta 350 hriwnow darika. — Ssydleschcża swonka naschcże mĕsta dyrbja žo ſ podpjeru mĕsta wo 14 łiatokow nchisporicż. Sa leżomnosċe a twar jeneho łiatoka su wudawli se 4500 hriwnow wobliczene. Ssydleŕ dyrbi 800 hriwnow samkneho kapitała wobżezbicż. Mĕsacżnje ma 22 hacż 25 hriwnow napłacżicż. Samołwnjenja sa ssydleschcża maju žo sa cżaš 10 dnjow pola mĕschczanskeho sarjadnistwa wotedacż.

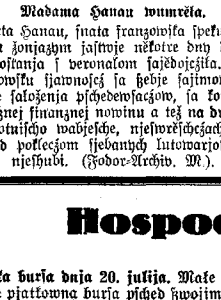
S **Rĕcżiż.** Do ville łĕkaria dr. Harbera su žo we nozy k pjatkej paduchi dobyli. Skużobna holza, kotraż w hornim polskhodże spasche, njeje niczo wo tym pytła, hdyż su paduchi se sahrodżineje strony ſ woknom do wobydlenja sałĕli, w kotrymż su kamory, schżinie a łaschcże pschejedżili. Draśty a słotych sudobjow a dejschkow su wscho žobu kałali, schtoż žo jim sobuwsacża hódne brcż dałasche. Kradnjene wĕżu su nĕhdże 1200 hr. hódne. Hdyż žo łĕkaŕ domoi wrócił, tam wscho w najwjetschim njeporiedże namałak. Kradnyke su žo mjes druhim tśi mużaze wobłeki, dwaj mużazej płaschcżesi. dwoje mużaze nikże ńupnje. 2 łotaj pjerschcżenjesi. kóżdy je łaśirskim kamjenjom. 2 małej brillantaj a wjele druhich słotych a słĕbornych debjeschkow, 1 łama žo natrałasa pistoła, dwaj pschikrywaj ſ wielbłudowych kożmow atd. Żandarmerija sa paduchami śtĕdzi.

S **Bĕleje Wody.** Bĕlowodżanske gmejnske sastupjeŕstwo je ſ nowa pola pschebłajenje wyschnoscże żadosċej sapodało, so by žo Bĕła Woda jako mĕsto pschipóznała.

Pokiwy pyskej a pjeru

srjedźina (NZ XX), srjedźizna; „w srjedźinju żidowskeho żiwjenja" Mittelpunkt

st w cuzych słowach, kotreż z Němcow a z Cech zahe dostachmy, přikhadża na **št**: Lust łošt, Trost trošt, Kunst kumšt, Meister mištr (newše: mejstr) Gerüst rošty, apoštol japoštol, Ernest Arnošt, Kryšće, Štěpan Šćěpan, Augnst(in) Hawšt(yn), koštuje atd. Po němsku wurjekujemy z **št**: študent, štat, štot činić, štempl, waštot (Werkstatt

Madama Hanau wumrěła.

Knjeni Marta Hanau, znata franzowska špekulantka, je žo w Parižskim żonjazym jastwje někotre dny do słonczenja swojeho khłostanja ſ weronałom sajĕdżiła. Wona łĕta dotho franzowsku sjawnoſeż sa žebje sajimowasche, doniż jeje jebanske sałożenja pschedewsacżom, sa kotrejż wona je swojej žamžnej finanzej nowinu a też na druhe waschnje na najwulkotnischo wabjesche, njeswrĕschcżachu a žo jich sałożerka pod połleczom jebanych lutowarjow w jastwje njeschubi. (Fodor-Archiv. M.).

Najnowiše z cyłeho swĕta

Ssedmy žmjerżny wopor w Belfastu. Belfaske wyschnosċe su wossewite, so je dwĕ schtwórtk mĕrny dżeń. Lud žo wjazy tak žylnje njesbĕża każ dny pjetedy. Dom jeneho katolika špalichu, tehorunja domjazu nadobu jeneho protestanta. Tśełako je wjazy njeje. Jako žedmy wopor njemĕrow je w khorownj młody cżłowjek wumrĕł, kotrehož lĕchu do žoldka tśelili.

Ratarśkaj dżełacżerjej dla dżeła w druhim powołanju žo pokhłostakoj.

Wo pschenżdżenju pschecżiwo sakonjej k wuprawjenju pschśitajenja do dżeła, kotryż ratarśtim dżełacżerjam je khłostanjom hrožy, hdyż bjes dowolnosċe dżełoweho hamta, w druhim powołanju dżełaju, je žo prĕni krócż psched żudom w Osnabrücku jednało. Wobstorżenaj ratarśkaj dżełacżerjej, ſ kotrejuż bĕ jedyn pola jeneho warŝeho mischtra dżeło namakał, mjes tym so druhi na jenym żelesniskim twarje dżełascże, prajeschtaj, so je jimaj tón sakoń zyle njesnaty był. Ratarśkeju dżełacżerjom k pjenjeżnemu khłostanju sażudżichu. Twarki mischtr a nawjedowaŕ żelesniskeho twara žo tódy ſ 100 hriwnam pjenjeżneho khłostanja abo ſ jastwu na 20 dnjow sażudźi.

Hamtske woziewienie z Budyšina.

In das Vereinsregister ist heute als neuer Verein eingetragen worden unter Nr. 110: **Deutsches Notes Kreuz, Sächsischer Landesfrauenverein, Kreisverein Bautzen (Albertkreisverein Bautzen)** in **Bautzen.**

Amtsgericht Bautzen, den. 15. Juli 1935.

In das Vereinsregister ist heute als neuer Verein eingetragen worden unter Nr. 109: **Verein Bautzener Kegler** in **Bautzen.**

Amtsgericht Bautzen, den 12. Juli 1935.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Die Meliorationsgenossenschaft II an der Schwarzen Elster hat den Rocknitzgraben in den Fluren Milstrich, Lieske, Döbra und Staska, den Wiesengraben in Flur Milstrich ausgebaut bezw. reguliert. Hierzu bedarf es nach § 23 Ziffer 2 in Verbindung mit § 157 Ziffer 5 des Wassergesetzes noch nachträglich der Genehmigung der Amtshauptmannschaft als Wasseramt. Nach § 33 Absatz 1 des Wassergesetzes wird dies hierdurch mit der Aufforderung bekanntgegeben, etwaige Einwendungen binnen zwei Wochen, vom Erscheinen dieser Bekanntmachung an gerechnet, hier anzubringen, widrigenfalls das Recht zum Widerspruche gegen die von der Amtshauptmannschaft vorzunehmende Regelung verlorengeht. Die auf besonderen privatrechtlichen Titeln beruhenden Einwendungen werden durch den Fristablauf nicht ausgeschlossen.

Kamenz, am 19. Juli 1935.

Der Amtshauptmann.

Am 23. Juli 1935, nachmittags 3 Uhr sollen 25 Brunnenringe' meistbietend gegen Barzahlung versteigert werden. Sammelort: Gasthof Straßgräbchen.

Der Gerichtsvollzieher beim Amtsgericht Kamenz.

Směški

W lĕcże 1820 bĕsche w stolizy jeneho wjerschowniwa starscha žona žiwa, kiž bĕ pisches swoju rasnoscż a lohku hubu daloko a schroko znata. Jedyn tohorunja žławny dżiwadżelnik wjerschowskeho dwórskeho dżiwadła bĕ wo njej žiżnchał, da ju k žebi pschinċż a prajesche: „Nó, luba žónka, tu marże jedyn słotak a nĕtko žwarże ras tak prawje!" Rasna stara znapischeżiwi: „Schtoha žej wo mni myślicże? Sa jedyn słotak dyrbju Wam wopizu hracż? Nĕ, mój luby! Radicho hischcże pschipeckożu poł słotaka a pórdu dżeńża do dżiwadła, potom scże moja wopiza!"

*

W **stawiniskej hodżinje.** „Nĕtko pschindżemy k Biedrichej III. Se žiwjenja tutoho muża spomjatkujmy žej jenoż jeho žmjercż!"

*

Jemu **wschitko jene.** Żona skorżi: „Schto dha dyrbju jutśe waricż?" — „Nó", mĕnjesche muż „hdyż wopyt dostanjemy, je mi wschitko jene!"

*

Dodawk. „Hdyż žym Wam psched nĕkotrym cżasom pschitkup do domu sakasał, pschĕlu Wam nĕtko też hischcże, so žym žo na Karlowu dróhu 12 pschesyndlił a so też do tutoho domu nimacże pschistupa!"

Hospodarski rozhlad

Pórdżelu, 22. julija 1935.

Barlinska burśa dnja 20. julija. Małe polĕpschenja, kotreż bĕsche pjatkowna burśa psched žwojim stónczenjom pschinjeżka, njemożachu žo sdżerżecż. Na burśu hischcże **podawki** na wikach łóżnistich akżijow skutkowachu. Njelubje skutkowasche też spadowanja akżije Powschitkowneho elektriskeho towaŕstwa. Też akżije żelesjoweje a brunizoweje **industrije** žo sešłabichu, tehorunja swjetscha akżije wschitkich druhich industrijow. Na rentowych wikach **kursy** po pjatkownym skrucżenju sdżĕła sażo powschicżichu.

Dżeńżniske stótne wiki w Drježdżanach.

Na stótne wiki pschihna žo dżenża: 796 howjadow, a to 66 wołow, 216 bykow, 440 krauwow, 61 jałojow a 13 żeracżkow, nimo teho hischcże 852 cżelatow, 993 wowzow a 3005 žwini. Pola howjazeho skotu bĕsche žiwy wokhod, dobre drużiny, a to wołzebje byli, žo sa najwjschische placżiny ſ wokhoda bjeru. Pola hubjenschich krauwow je wokhod trochu pomałschi. Cżelata maja dobre žrénje wiki, też tu žu placżiny nĕschto powschicżene pornjo minjenemu tydżenjej. Pola wowzow wunwije žo dobry wokhod a placżiny sandżeneho tydżenja žo wo wjele njepschemĕnichu. Swinje maja dobry žrĕni wokhod sa dotalne placżiny.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Duŏman, za lokalny dźĕł a přiłopk Marko Smolerˇ a za nawĕšćiki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. VI. 1935 2221. — W tu Łuwilu tarifna lisćina čo. 3 płaćiwa.

Dźesać prawidłow za burow při žnjach

1. Staj žwoje rěble tak, so žo njewobžunjesch. Rěble dlěše hač 6 metrow žmědża žo jenož pšchi schežnjanju žadu wužiwać, hdyž maja sepieradła.
2. Schkitanske sarjadowanje w žwojej brózni bórzy do porjadka staj. Hubjenje połkadźene pšchatry žu sa wschěch, kiž maja pšchi domoiwoženju žnjow žobuškutkowacź, se žmjertnym strachom.
3. Saprajenja maschinow žmědża žo jenož wotstronicź, hdyž maschina njedźela.
4. Mlokźazym maschinam bjes schkitazych naprawow njedaj w žwojim hospodarstwje dźěłacź.
5. Kedźbu! Wołaj prawy cžaš, hdyž pšchi nakładowanju žyna abo žita na polu dale jěchesch.
6. Muchi fawinuja husto, so konje a krowy cžeknu. Tehodła staraj žo wo doblad.
7. Na nakładženym wosu žedźo je najwjetscha kedźbnosocź na měsce.
8. Pšchi jěchenju po drózy maja žo nowe nadróžne pšchedpisy wobkedźbowacź.
9. Pomyžl žebi, so kóžy, widły a noże žyczerskich maschinow móża druhebo abo tebje cžěžko sranicź, a tehodła kedźbliwje z nimi wobkhadźeš.
10. Kedźbuj też na najmjeńschu ranu a wopytaj pšchi sranjenju wocžow hnydom wotrjadneho lěkarja.

Najnowiše z cyteho swěta

Mordarstwo a dwójne mordarstwo.

W Schönbornje pola Warnsdorfa w namjesnych Czechach je žo pjatk krwawny žwójbny podawk stał, pšchi kotrymž žu tři wožoby žiwjenje žhubiše. Popołdnju ½5 hodźin wot žwojeje žony dźěleny bydlacy 26-lětny Jan Hanswenzel z Lichtenhaina pola Warnsdorfa do wobydlenja žwojeho žwaka Alfreda Pilza we Schönbornje pšchiňdże, hdyž tež jeho nětdże 30lětna mandźelska Elfrieda a jena žona z Jabłonza, 41lětna Hana Simonowa pšchebywaschtej. Hanswenzel žwojeho žwaka w pšchedstěži setka a jeho z murkčzu, so ma jemu něschto rjec, do pšchedźiwy nawabi. Tam revolwer wuczahnywschi žwojeho žwaka z kulku do hłowy mori. Potom Hanswenzel do žwojeje žony tšeli, kotrejež hłowa žo cžěžko srani. Simonowa pšched mordarjom z wokna won cžeknu, tola tutón ju 300 krocžel dale domu dosahnu a jej morjazu kulku do hłowy tšeli. Na to žebi Hanswenzel kulku do hłowy tšeli, a z tym žwojemu žiwjenju kónz sčini. Pšchiczinu tuteho krwawneho njeskutka njeje žo mohłe hišcze wujasnicź. Powěda žo jenož, ja staj žo žwakaj dla jeneho motorskeho kola roskorikoj. Woschnosćź podawk pšchepytuje. Cžežkosranjenu Hanswenzelowu žonu žu do chorownje podali. Dźiwuja na tym, so budźa jej mózg žiwjenje zachowacź.

Sajo wulki woheń w rěsaku.

W drjewjeńzu rěsaka firmy Miltz w Blankenheimje wudyri woheń, kotryž žo spěšnje rozsčěri. K hasčenju wohnja žo wschě wobory z zyteje wokoliny a też někotre wotdźěle dźěłoweje słužby sawołachu. Po dołhim prózowanju poradźi žo, woheń zamjesowacź, tola nimale žnky rěsak je žo wotpalił. Pšchi hasčenju žo 3 wobornizy a tšo mužojo dźěłoweje słužby sranichu.

Wuk sapalik.

W južnych Esmolinach sakhadźesche cžežke njewjedro, pšchi tym dyrі błysk do brózńje ratarja Vollmera we Scharzfeldże blisko Herzberga a sapali. Sa něschto wokomikow stejesche niz jenož brózeń, ale też domske w pomjenjach. Woheń pschepschimny też na žušodne twarjenje barona z Benzingerody a też tu žo tšcha wupali. Wohnjowym woboram žo poradźi, štó a też wjetschi dźěl inwentara z doma ratarja Vollmera wukhowacź. Schkoda na twarjenju barona z Benzigerody njeje pschewulka.

Cžah pschejědže zapschah. — Pohonc morwy.

Na cjarje Großenbehringen-Busleben sta žo cžežke njebože. Sapschah wobkhodnika z mlokom Korle Eisera z Wartza pschejědže žo na drózy z Goltzbacha do Wartzy pschi njeschkitanym pschekhodźe je železnizu wot cžaha. Pohonc žo z wulkej mozu je žydka wjerchny a žo pschi tym cžežko srani. Wós žo dospolnje rosbi. Snjeseného do chorownje w Gotha dowjesechu, hdyž je bórzy na to wumrěł. Wjednik lokomotivy, je, kaž žmědkojo wobkrucza, njepschestawajcy hwiwdał a snamjenja dawał.

Bratraj do žmjercze sajeli.

Ssobotu w Mainzu z Ortheż bratromaj wobžadźene motorske koło do cžežiteho auta sajedże. Se žydła žo cžišnywschi bratraj na dróhowy pleštr padnyschtaj. Rosbischtaj žebi nop a na měsce wumrěschtaj.

Potom wězo

Pólzaj posdźe wjecžor pjaneho seteka.
„Kak rěkacže?“
„Puchef.“
„Hdże bydlicže?“
„Na Wojerowskej drózy 33, prěni posthod.“
„Derje, potom Waß domoj dowjedu!“
Ledy so staj žo wobaj wokoło rózka sawinyłoj, pólzaj sašo muža wuhlada, kotryž bě žo žmjerzł wopił. Sašo pólzaj praschenje staji: „Kak rěkacže?“
„Puchef.“
„Hdże bydlicže?“
„Na Wojerowskej drózy 33, prěni posthod.“
„To tola móžno njeje,“ pólzaji mjenjesche. „Tónle tu tehorunja wudama, so Puchef rěka a na Wojerowskej drózy 33 w prěnim posthodźe bydli! Pójcže hnydom žobu; wschako to hnydom swješcimy!“

Pjecź mjeńschinow poldźisko je pólzaj z cžumu maj Puchertomaj na Wojerowsku drózu 33 pschischło delека pschi durjach sajwoni.

Tu žo w prěnim posthodźe wokno woczini, a žona w nóznej kapje z njeho hłowu tyknje: „Schto je?“

„Wy!“ pólzaj tuž horje sawoła, „mam tu pjaneho z kotrejuž kóždy wudawa, so Puchef rěka a na Wojerowskej drózy 33 w prěnim posthodźe bydli. Je dha to móžno?“

„To haj, haj, to žno je po prawom!“ žona dele sawoła. „To staj nan a žyn — hdyž staj pjanaj, potom žo wjeczy njeinajetaj!“

Budyske stawniske powěsće

pjatk, 19. julija 1935.

Narodźiło je žo: Pawołej Erichej Altmannej, sawěsčenkemu inspektorej, žynk.

Semrěł: Korla Wilhelm Domschka, rentudowar, 84 lět staryj.

Mandźelstwo pschipowědźischtaj: Gustav Albert Gräfa, pschisłužbnika pschi dźěłowym hamcy, z Ernu Mariannu Galleę, wobkhodnej pomocznizu, wobaj w Budyschinje.

20. julija 1935.

Narodźili žu žo: Arnoschtej Heinrichej Zurej, hoscženzarjej, dźowka. — Bjedrichej Pawołej Jakobej, samkarjej, žyn. — Robertej Richardej Alexandrej Hoffmannej, pschekupkemu sastupnerjej, dźowka. — Richardej Oswinej Japelej, kapałkemu mischtrej, dźowka.

Semrěłoj: Max Robert Teuchert, pomocnik pschi połkadni, 55 lět. — Marja Augusta Herzogowa, hdyschka swud. Heinzyna rodź. Barschez, burowka z Njeswacźidła, 53 lět stara.

Mandźelstwo pschipowědźischtaj: Arnoschtt Erich Rynčeř, samkař z Fridu Elsu Erika Zenkerez, pschedawarku, wobaj w Budyschinje.

Do mandźelstwa stupichu: Max Fedor Preuscha, skałař z Emmu Kasperez, domjazej pschisłužbnej, wobaj z Mjedźicy. — August Schilling, nocžer z Minu Elfriedu Arnoldez, domjazej pschisłužbnej, wobaj w Budyschinje. —

Towarstwowski powěstnik.

Bukecy. Spěwny wotrjad Radosć. Srjedu 24. julija změjemy dźiwadłowu pruhu pola Stangee. Wšitcy hrajerjo a też spěwarjo maja pśińć. Započatk wjecžor ½9 hodź.

Zwjazk Łužisko-serbskeho studentstwa. Wobdźělnicy Łazowskeho lěhwa zeńdu so 22. VII. popołdnju ½4 hodź. we Łazu z kolom. Sobu pśinjesć ma sebi kóždy (hlej Serbski student čo. 10), Towaršny spěwnik, Žórleško, wołojnik, zapisnik. K programej w 10. čisle S. St. podatym ma so hišće dodać: 25. VII. a 26. VII. předźeła knjez hudźbny direktor Bj. Krawe-Drježdźanski sćěhowace předmjety: 1. Hłowne zakłady a zasady hłosotwora w rěči a spěwje z praktiskimi zwučowanjemi. — 2. Ludowe serbski spěw: a) balady: Syrotka, Wodźan, Smjerny kitl; b) romancy: Jaty wowčeř, Wumóženje, Zoby nocheył hnidy rjec! c) Pućowańske, zabawne, luboscinske spěwy. Zarjadnik lěhwa.

Autobusowe wosebite jězby

wot Muzeja z pućowańskim **wujom Ricom.**

Wutoru, 23. julija, rano we 8 hodźinach (jězba płaći 2,50 hr.) do **Drježdźan.**

Srjedu, 24. julija, připołdnju w 1 hodź. (jězba płaći 2,— hr.) do **Miłkich skałow, Jonsdorfa, Oybina a Žitawy.**

Štwórtk, 25. julija, rano we 8 hodźinach (jězba płaći 3,50 hr.) do **Großhennigka.**

Zamołwjenja zapodajće do cigarow. wobkhoda Friedrich Rother na Kěžorskej drózy (telefon 3531) a na „Serbske Nowiny“ na Lawskich hrjebjach (telefon 2687).

Nowy „Silberblitz“ so hišće w juliju do służby stajі Štwórtk budźe kŕčeńska jězba!

Holca

so do ratarstwa pyta Dejef tu je **Bernhardt w Trjebjeńcy** (Steindörfel)

Zranjece wuprajenja, kiž sym na knježnu Lenu Muderee činiła, z tutym wróco bjeru.

Marja Kłoßowa rodź. Miessnerec

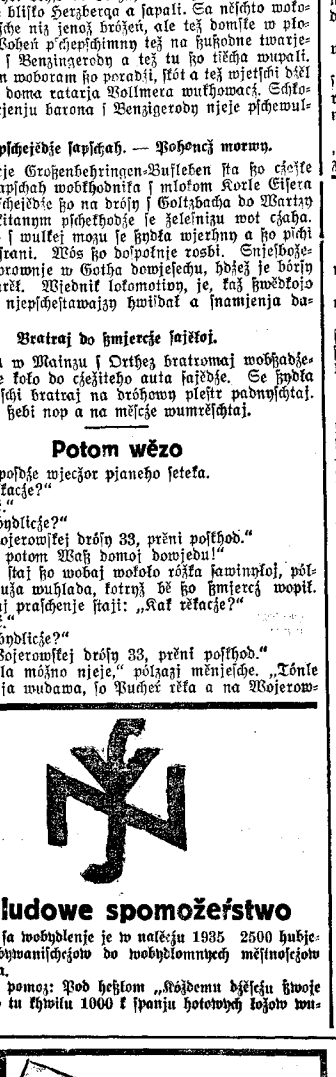
Foto-dźěła

Za **4 hodźiny** dostanjeće waše wobrazy w u w i t e a z wobrazami zaso wróco, hdyž tute w 10, 14 abo 17 hodźinach přińjesećе.

Drogerija Strauch & Kolde

NB. Wulki wubjerk w 6j9 wjerčacych illmowych aparatach

Serb Serbej bratr

też w lěče!
Z tym jim pomhaš sa dźeń a bóle wudospołnić. Z tym podpjeraš swój jenički serbski dźenik.

Měšćanski omnibus

Wutoru, 23. julija 1935, do **Drježdźan.**
Wotjědže 13.30 wot Měšćanskeje zahrody. Jězba płaći 3,—

Štwórtk, 25. julija, na horu **Lausche - Oybin.**
Wotjědže 13.00 wot Měšćanskeje zahrody. Jězba płaći 4,—

Pjatk, 26. julija, do **kupiel Flinsberg (Dolnu zawić) Goldentraum, Markilssa).** Wotjědže rano w 7 hod. wot Měšćanskeje zahrody. Jězba płaći 4,75 hr.

Zamołwjenja zapodajće na jězbny personal abo telefonisce čisło 2138 abo na wudawarnju „Serbskich Nowin“.

BMW Wóz najdšeleho žiwjenja
niedosćěhliwy w hospodarskim wužiwanju, dobry za bory a sněhi

Zastupnik two: **Pawoł Vogt w Budyšinje** Přišelcowa 2687

Wšě čišćerske dźěła

serbske a němske, kaž listowe napisy, zličbowanja, kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, plakaty, slubowe khartki, smjertne khartki, programy a też přeprošenja, visitne a dźakne khartki, čestne dopisy, wěncowe sekle, dopisnicy, wšě čišće, jeno a wjacybarbne, jenož najlěpši materiał, zhotowja swědomiće, spěšnje a płaćizny hódno

knihićišćerńja a nakład „Serbskich Nowin“ w Serb. Domje **J. Cyža** Telefon 2687

Doporučće

swojim lubym znatym abo přećelam naše

„Serbske Nowiny“

Prosymy Was zdwórliwje wo tutu prócu!

Skazać

móža so „Serbske Nowiny“ na wšěch póstowych hamtach a też pola našich dowěrnikow a roznošowarjow na wsach.

Šěść razow

wob tydźeń a štyri króć z wosebitej přiłohu — „Łužica“, „Domowina“, „Serbski Student“ a „Nowiny za dźěći“ — wukhadźeja a płaća jenož 1,51 hriwnow na pósće

(Bitte ausschneiden und als Drucksache einsenden)

Bestellschein

an den Verlag **„Serbske Nowiny“** in **Bautzen**

Herr _____
Frau _____

In _____

Postanstalt _____

Wohnung _____

bestellt hiermit die „Serbske Nowiny“ vom _____ Preis 1.51 Rm.

Datum: _____ Unterschrift: _____

Přiłoha k čisłu 168 **SERBSKE NOWINY** Pónjdźelu 22. julija 1935

60 lět hłownje skhadźowanki

Před 60 lětami běchu serbscy studowacy runje tak po wšelakich srjedźnošulach a universitach rozbrojeni, kaž dźensa hišće, a niče jich njewjazowaše, khiba serbska krej a lubosć k serbskemu narodej. A kaž to kóžda woprawdźita lubosć, tak prawje hakle we skutkach jewi, tak też tu. Generacija młodeho Cisinskeho a Arnošta Muki zwoła wšitkich studowacych Serbow w lěće 1875 prěni raz k zhromadnemu skhadźowanju do Khrósćic. Tak mjenowana hłowna skhadźowanka, kiž so wotsal kóžde lěto w druhej serbskej wsy w lětnich próznodninach wospjetowa, sta so z jewišćom studentskeho prócowanja a młodoserbskeho doprědkarstwa. K hłownej přidružiśtej so pozdźišo hišće dwě druhej skhadźowancy — hodowna a jutrowna. Tola najwuznamniša wosta hłowna skhadźowanka, kaž mjeno hižo praji, kiž je sebi pódla nazymskeho serbskeho koncerta, pódla wšaserbskeho zlěta a druhich róčnych narodnych swjedźenjow městno a wuznam w serbskim narodnym lěće dobyła a zwěsćiła.

Zaměr skhadźowanki bě dwoji: K prěnjemu dyrbješe wšitkich serbskich studowacych, evangelskich a katolskich, hornich a delnich Łužičanow, kotrychž samsna lubosć k serbskemu narodej cérješe, zhromadźeć. Tu mějachu jeničcy składnosć, so mjez sobu zeznać, so narodnje wukublać a skrućeć, wo dźěle, w mjeńšich kruhach wukonjanym, rozprawjeć a so w dźěle pohonjować. — Druhi nadawk bě, zbudźować serbski lud, jón zahorjeć za swoje ludstwo a přez zahorjacy přikład jón storhnyć z narodneje womory, w kotrejž hižo sto lět ziworješe.

To wšo jo wostało biez kóždeho přeměnjowanja hač do dźensnišeho dnja zaměr a nadawk skhadźowankow. Štož pak jo so tak přez poł lětstotka zdźerżało, je dopokazało, zo ma kruty twjerdy zdonk, kiž też budźe dale njekhabłajo wšě wichory a njewjedra znjesć. Zdonk budźe stejeć kruće, dokelž kruće korjeni w płódnej zemi! W strowym čerstwym serbskim ludstwje. A njeje dźiwa, zo runje serbscy studenća so ze swojim ludom tak twjerdźe zwjazani čuja, wšako su skoro wšitcy synojo serbskich ratarjow a dźěłaćerjow. W serbskich statokach, w serbskich wjeskach su wotrostli a potom njedyrbjeli so k swojemu ludej znać? — Tak su też na skhadźowanki zwonkowny wuraz tuteje zwjazanosće a nutrkownеje přezjednosće. Studenća njewuhotuja je jenož sami za so, ale dyrbja to być swjedźenje cyłeho serbskeho luda, maja być wuraz za to, zo je cyły serbski lud zwólniwy, haj zo ma za swoju swjatu winowatosć, sebi swoje wot Boha darjene narodne kubła sweru hajić a ważić.

Lubi Serbja! Hdyž Was też lětsa Waše studentstwo na swoju hłownu skhadźowanku, tón króć 28. prašnika do Łaza, přeprošuje, njekomdźće so, ale přikhwatajće z črjódami, a dopokažće, zo ma też dźensa serbski lud krutu wolu, žiwy być do wšeho přichoda, runje kaž před 60 lětami, khiba hišće bóle!

Telefon a lubosćinski list

„Na moju dostojnu Hilzu“ **n ě h d y** piśachu, „kak dyrbju jo Wam ja kražne popołdnjo dźakowaćj, kotreż smědźich wčera w kole Waščeje lubeje a jara čjesćeneje swójby pśeźiwić! Kak žłóbny běšče kojeł, kotryż tak luba ruka naliwaśche, kak wulžuśchnje žłodźeńe tykanc, kotryż bě lubowana ruka napjekła, kak lubje mje Waścha macj powita, a, to najrjeńšeje pśichi wšěm, Wy, moja dostojna Hilza, běśćeńe w nowej fali. Mi k čješći, kaž to wěricj, žebi dowolam. Nadźijomnje Waschu čješćenu macj njerosnjeńwach, so tak njepśichiśtuśchnje dołho wostach a pśichiśtuśchnu khwilu pśekrocźich, ale njemóžach so tajkeho pśebytka smirnycj, kotryż pśiwjeśe we mni łubdźi, so bych hišćeńe prawje hušto tajke hodźiny pśeźiwićj směł. Hišćeńe žebi njejwažu, k Wam wo lubosći rěcźećj, ale wčera ńym spóńnał, so je moje žiwjenje bjes hódnoćeńe, bych-li je dyrbjał bjes Waju pśeźiwićj. A tak pśichijimajeńe tutu mału kwětku jako dźak ja wčerawšchi dźeń a jako znamjo mojeho łubokeho čjeśćowanja, kotreż chowa, wo to Waž proschu, też swojimaj starschimaj wuprajićj. Budu wěcznje Wasch Bożidar Zalbičźka.“

Dźenża młody muj k telefonej stupiwšchi rjekuje: „Ssy tam ty? Haj? Rjenje běšche wčera pola tebje. Ssym jo jara sbožowny cźuł. Wěšch, rjeńšcho dóść by było, njeby-li twoja macj zyły cźas pola naju wostała. Pśichódnje mje zyle jednorje pśeproš, hdyž je twoja macj nětko na bjeżadźe. Schto proschu? Hacj cźe lubuju? Ale wěso, maka, wěło cźe lubuju. To njehodźi so tola ſ telefonom tak rjeź. Haj, lubuju cźe. Wy mje dozyka też ſama sawołacj mohła, so by jo wobhonił, kak jo mi wjedźe. Potajkim... nětko dosćj?.. Telefon wotběži. ... Bożemje, cźiń iwoju wěź derje! Bożemje!“

Hołza njemóže žebi telefonowu rosmołwu ſa schpiheł tyknyć. W prjedawšchich cźasach wona list dosta, dźeceźelowe łopjeschko hušto w nim leżeśche, fijałka, nětajka kwětka. Na tutym liśće bě lubowana ruka muża leżała. Tajke łopjeno hołza hubkowśche. A potom list do rjaneho kaschćika połoži, wobwjaſa jón ſ módrym abo narčerwjen bandźikom, a jako wowka hišćeńe, hdyž sa̋ło ſama na ſwěrće ſtejeśche ſaj młoda hołza, maky drohotny walcźk ſ cźaſa młodeje lubosće majkaśche.

Dźenża jo rosmołwy ſ telefonom w powětſe ſhubja. Sa lubosćoj nichtó wjazy ſaneje thwile nima. A ſchtóž je ſhromadny wulět cźinił, žebi ſanych lubosćinſkich liſtow njepiſa. Lubosćinſka ſadosć w telefonje? Haj, njeje jónu hołza ſ Drježdźan ſawołała, wošrjedź nozy, mějo telefon we łožu ſkowanu, ſe ſtrachom kedźbujo, ſo ſtarſchej njepſchihódźetaj „Marcźinko,“ wona płakaśche, „Marcźinko! Marcźinko!“ a pśechjo ſo: „Marcźinko! Marcźinko!“ A nicźo druhe ſnapſchcźimcź njewědźach hacź: „Leńka! Leńka!“

Cźłowjek móže žebi pſchi rosmołwje ſ telefonom wſchitko rjeź. A tola, jene pſchi telefonje njeje: łóńz liſta. W liſcźe cźłowjek hišćeńe jónu wjcźu lubomilosćcź wutrobny wuſnypa, a potom napiſa ſkowo „Twój“. We tutym Twój wſchitko leži, ſchtoż móże muj ſanje, ſchtoż móże ſona muſej darićcź: „Tebi ſkuſcźam; cźiń je mnu, ſchtoż chzeſch; pſchetoż ſym Twój.“ W telefonje ſaneho łónza njenamakaſch. Rosmołwa ſ telefonom ſaneho łónza nima. A tak łóžby tyſchneje wutrobny cźaſka, doniž druhi ſtyſchſchat ſ ruki njepołoži. Dźiwi ſo w nadźiji, ſo by lubowany hišćeńe ſkowcźko prajił. A hłuboka ſrubota w nami ſawoſtanje, hdyž ſo naſcha wutroba wot lubowaneho hłoſa dźeli.

Wy lube młode holzy, daśće žebi liſty piſacź! Wy hišćeńe njewěśće, kak thětſie ſo młoda lubosćoj pominje, hušto thětſiſcho, hacź je pſchiſchła, a macźe-li liſty, je dołe wſchitko cźeźiſche, ale rjeńſche. A potom — też waſchich dźěćidźěćcźi ſo jónu ſawjeſela, hdyž cźitaja, ſo bě jich wowka jónu młoda, rjana, lubowana hołza. A ſu-li to hišće, budźa ſbožowni, ſo ſtare liſtowe ſnamſi na ſtarych liſtach wowki namakaju. Piſaj śe lubosćinſte liſty! nk.

Čehodla kralowny róže lubuja?

Hdyž ſo takle praſchamy, dyrbimy rjeź, ſo njemóżemy na to wotmołwićź. Temu je tak. Kralowny dyrbja róže lubowacź, dokelž je to jich winowatosćź, ſ thwilemi tróńu ſnjeſcź. Je to jich woſud, ale tajki woſud dóſ móże cźłowjek ſnjeſcź. Wěſo jendźeſta kralowa Mary róže lubuje, a jeje róžowa ſahroda je jena ſ najſtawniſchich w ſanym kraju (nichtó wſo njeby žebi ſwaſił, rjeńſchu wobſhedźecź); potom pak je w Jendźelſtej tak mjenowane róžowe towaršſtwo, kotreż kralownje we tutym počaſu tóſbe lěto baikoity ſwjedźeń wuhotuje. Tóm króćcź pak běſche to ſwjedźeń je ſadźewkami, pſchetoż hdyž bě ſo wulki dźeń pſchibliſił, dyrbiachu ſwěſćicź, ſo běchu ſo je ſahroda towaršſtwa najrjeńſche a najkaſ-

Sbožopjescźe łódźi „Europa“.

Łódź „Europa“, hordosny ſpěſchny parnik Połnóžnoněmſkeho Lloyda, jo 26. julija na ſwoju 100. jězbu ſ Bremena pśches połnóžny Atlantiſki ozean do Newyorka poda. Dokhoj ſwoju ſtužbu cźini, wót 19. měrza 1930, je „Europa“ 750 000 móřſkich mil (nětko 1 400 000 kilometrow) pśeſcźeła a 215 000 pucźowazych wſcźěch narodow pśches ozean pśewjeſła. (Norddeutscher Lloyd, M.).

Bobak:

Kołowokoło khłódnicy

III.

Ja khłódnicu twarju!

Najzaši nałětni posoł njeje ani skórc ani sněhowka, ale zahrodkaŕ. Tajki prawy zažrany zahrodnik hižo swěcźk Marije po zahrodźe wokoło cušli, wobmasajo nałežnje pódu, hač so hišće njehodźi k přijimanju morchwičkoweho symjenja. A hdyž prěni čorny kós zanjese swoju łubosćińsku pěsničku z wjeſka khorhojoweho śćežora, to wěśće też zahrodkaŕ hižo z łopaću w rucy zahaji woblubowane knoćace dźełko . . .

Zahrodkaŕ prjedy so wubudźa ze zymskeho ſparja hač ſwinc a nałětni pěsnjeŕ . . .!

* * *

W tamnej pomjatnej zymje, hdyž buch skónčnje zbožowny wobsedźeŕ zahrodki, ſlědowaše na pancaty hodownik a wobłudnjeny ćopły wulki rózk jara kruta pozyma z lodom, sněhom a rukajcami. A młody sněžk hišće w podnaleću zawodźewaše z čistej běłej płachtu wšu běḍu mojeje bjezſtróžtneje zahrody. Indiskretne nałětnje słónco pak, kiž — kaž smy to hižo w šuli z hłowy wuknyli — wšo přinjese na zjawnosć, wotkry surowje a njedźiwajo na ničo znowa moju zahrodnu njeſwarnosć.

Běše mi jasne, zo dyrbi so tu něšto ſtać.

Jadro kóždeje praweje zahrodki bywa khłódnica. Zahrodka bjez khłódnicy je tajka wboha kaž dobra jstwa bjez konopeja. Dyrbjach měć we swojej zahrodcy khłódnicu. Hdyž pohladach na khłódnicowy přemeńk w nadobnej zahrodźe, mohł so z hněwom rozčerćić . . .

Tutón puklot dyrbješe so zminyć skěrje lěpje!

Zawołach wotrjadnika, přećela, kiž běše blidaŕ. Předstajich jemu rozpadańki khłódnicy so wopraſejo, hač sej zwěri, z tych dopadańkow natwarić nowu, rjeńšu, pyšnišu khłódnicu. Wón měnješe, zo woknowe ſkleńcy su hišće dobre a zo mi k tutym woknowym ſkleńcam natwari nowu khłódnicu, hdyž jemu tomu přidam deſki, hrjady, łaty, zlěpjeńku a hozdźe . . .!

* * *

Na překrasnym ſlónčnym dnju ſrjedź nałětnika ſwjatočnje započach wukidanje ſwojeje zahrodki. A ſwjedeńſki akt ſo wotby z tym, zo drjechliwu khłódnicu ze ſwjatym hněwom kopnych, na čož wona ſtonajo a wrjeſkotajo kaž z błyſkom poražena ſo ſypny a ſo rozpuſći na hromadu prochniwych deſkow a njerjada. Kóždy přewrót ſo započina ze zaničenjom, zo mohło nowe žiwjenje zakćeć z přiſlownych rozpadańkow.

Tute rozpadańki ſkhowachu we ſwojich zakładach hrózbne potajnſtwo, ſwědki někajkeje ſtruchłohry, mjenujcy hromadu ſlaknjenych dźiwich nuklow a wulkich myšow. Hnuty ſtejach khwilku před tutym rowniščom illegalneho drobneho ſkotu, prjedy hač z wotmachom wuplunych . . .

Pokaza ſo, zo móžachu ſo nic jenož woknowe ſkleńcy ſtareje khłódnicy hišće trjebać, ale też ſlejberdy ſurowcho płatu, z kotrymiž běše nutrka wubita. Po blachowe wobſtatki přińdźe ſej ſuſod, zo by z nimi ſwoju khłódnicu porjeńšił. Z woſtatnych wobſtatkow pak natwarich ze ſwojimi přećelemi wulkotny ščěpowc, z čehož wječor zaplomjeni k nałětnjemu njebju radoſtny woheń, při čimž mój přećel Arnošt, kiž přecy z citatami wokoło mjeta kaž žid ze ſtarej drastu, měješe z pozběhnjenym porſtom powučacu ſwjedźeńſku narěč.

Z čŕjopow piwowych błešow a druhich njeſpalnych wohidmow nakopichmy na kóncu zahrody wulku mohilu, kiž nałežnje z pjerśću posypachmy. To bě ſwjatočne pokhowanje wohidnoſće mojeje zahrodki.

Stejo na tutym rowniśću nětdušeje njeſwarnoſće ja jako twarjeŕ ze ſwojim přećelom, tym blidarjom, kotrehož běch pomjenował za ſwojeho twarca, ſo rozrěčowachmy wo twarſkim planje khłódnicy. To ſo wě, dyrbješe to być wulkotny, njewšědny twar . . .!

* * *

Njejſym jenož wobsedźeŕ zahrodki, tak rjec mjeńši kubleŕ, ale ſym twarjeŕ, budu khłódnicaŕ, potajkim wobsedźeŕ khěžeł

Přetož, ja twarju . . .!

Twarju, twarimoj khłódnicu!

Zakłady khłódnicy ſo kładu na tamnej hórcy, pod kotrymž wotpočuja zawodźete žadławoſće. Njeje to rjany ſymbol? Rjanoſć ma dobywać nad njerjanoſću!

nische róže pokradke a njemóžachu so sabo namakać. Běchu nuzowani, sa wjeczor róže pola sahrodnika skasać. Kralowa by lohko swěčzicz mohła, so běchu mjes róžemi wschelake druzinu, kotrejz njeběchu po jeje wědomju w sahrodze towarstwa hischcze zenje kčzele. Wona, kralowa, róže zhebi wobhladajo pak zaneho zkowczka njerzekny. So wě, so mjelczeschе, kaz mózemy zhebi to bjese wscheho mysliczi, niz pak, dokelz wo róžach mało rosumi, ale dokelz chzyschе zdwórliwa wostacz.

Čehodla Napoleon rucy na khribjeće dzeržeše?

Na mnohich wobrasach mózemy widzecz, so mějesche Napoleon I. waschnje, zwojej ruzy na khribjecze dzerzecz. To wón cinjesche, so by so wobknjezik, pschetoz Napoleon běsche jara impulsiwny cłowjek, a je wschelakich powěscow wěmy, na pschikład z Tolentina, Leobena, Drjezdzan a zamo se St. Heléna, so wón w prěnim roshorjenju wo někajkim pschipadze abo pschi rosmolwje zwoj zkobuk abo prěnju lepschu roskamliwu wez wo semju cžinu. Jako jónu we wójnje we wby Ceffonds (Haute-Marne) zwaczesche, jemu offizěr powěsc pschinješe, kotraz jeho tak rosbudzi, so wón drohotny talež, kotryz psched nim stejesche, z zylym wotmachom wo semju cžinu. Holza, kotraz jemu pozkluzowasche a zo posdzischo na generala Deschamps wuda, najwetschi czrjop sběhny, kotryz je zo wot toho czaza jako zlepy pazaer na nakladnym czahu zobujecz. Spyta wokoło 2 hodz. na czah, kiz zo pohibowasche, stoczicz. Pschi tym pak padny a pschidze pod kola, pschi czimz zo jemu prawa noha pod kolenom wotjedze. Wo njesbozu zelesniczny personal nicžo njepytny. Mlody muz je njesloucznje krute cjumy mecz dyrbjal, dokelz wsa zebi wotjedzenu nohu pod pazu a wleczesche zo hacz do 50 metrow zdaleneje Aous-wujesdzowarnje, pschi czimz dyrbjesche niki plót pschelesecz. Na wujesdzowarni wokasche sa nimojedzazym jesdzerjom z awtom. Tutón hnydom policiju sawoła, so by zhorobny awto pósłała. W zherowni spjecowasche zo mlody muz, zwoju wotjedzenu nohu lekarjej pschepodacz. Hakle, hdyz w narkozy lezesche, mózachu jemu tutu z rukow wuwinycz.

Lynchowaza justiza w Amerizy.

Kaz zo z Porta Landale w Floridze powě, běchu tam zandarmojo czornucha sajeli, kotryz bě jenej běłej zonje z nožom hrozył. Czrjoda zababjenych muzi czornucha zandarmam wutorze, jeho do lěza dowjedze a tam sa schtom wobwězny. Zandarmojo běchu chzyli czornucha z automobilom do města Miami dowjesc, so bychu jemu zywjenje zakhowali. Po puczu pak zababjeni muzojo auto sadzerzachu a czornucha z njeho wucžezechu.

Kak amerikanski nowinar Knickerbocker pschichodnu wójnu widzi.

Amerikanski nowinar Knickerbocker je w jenej Winskej nowinje nastawk napisał na sakładze zwojich rozrečzowanjow z najwusnamnischimi muzemi w Europe a Ameriz. Pod napismom „Budze-li wójna, hdy budze wójna a kajka budze wójna". Knickerbocker wupraji sdacze, so pschichodna wójna zapocznje zo bjes wupowědzenja a cžěhwki teho budza, so zyla Europa pschemeni zo do kupy hrósły. — Wójna powjedze zo tez pschecziwo zenam a dzěcom. — Wschitke zrědki budza w njej dowolene. Wschitke wójnike operazije smeja we wokomiku wudyrjenja wójny elementarny charakter, pschi czimz zane knjezerstwo njebudze kedzbowacz na mjezynarodne prawa. Wschitke sreczenja w nastupanju wobmjesowanja wójny z płunami powětroweje wójny abo podnurjakoweje wójny, njebudza so wobkedzbowacz. Wojerske operazije pschewjedu zo wosebje w powětrje, initicžo pschi tym hlowne města europiskich statow a sabijejo jich wobydlerstwo.

Knickerbocker měni, jo w prěnich 24 hodzinach po wudyrjenju strascheje wójny smeje liczina woporow znajmjenscha 80 000 sabitych a zranjenych. Tydzeń pozdzicho budze znajmjenscha pol milijona sabitych w Londonje, Parizu, Barlinje, Prazy a południowej Italskej.

Pflopk

150 połhlostanjow pschi kontrolli wobkhada.

Policija pschewjedze sandzene dny w Radebergu kontrollu wobkhada a dyrbjesche we wjele pschipadach pschecziwo pschestupjenjam zakrocžicz. W zyłku dóndze k 150 połhlostanjam, z wjetscheho dzěła dla njedosahazeho wobzwětlenja a sadnich znamjenjow na awtach, pschecziwo kolojesdnym, kiz bjes zwězy jězdzachu, abo kotriz sadnu zwězu w porjadku njemějachu. Sadnja zwęza dyrbi, kaz je znate, na błótoschkitaku pschiczinjena byez a to niz wysche hacz 50 zentimtr. nad semju.

Cžežke autowe njesbožo pola Frankobroda n. Wódru.

Na dróhy do Lubina njedaloko statneje autoweje dróhi sta zo cžežke autowe njesbožo. Auto, z Kamjenicy pokhadzazy, jedzesche w spěchnej jězbje po dróhy, jako na ras z pódlanskeho pucza motorski kolesaz na dróhu pschijedze. Kolesaz tak mózuje sajpina, so zo kolesy wotkamaschtej a zo dwě wozbobje z woza na dróhu wjerchnyschtej. Wjednik wosa zo pschi tym tak cžežko srani, so bórzy po dowjesenju do khorownje wumrě. Jeho zona, syn a bratr morweho zo pschi tym cžežko sranichu.

Wěrje njepredobny pschipad.

Na wulkim nakladnym dwórnischczu statneje zelesniczy w Grunewalde pola Barlina je zo zridku wjeczor tragiske njesboze stało. Wandrowski, 21 lět stary Heinrich G. z Ortelsburga dzyssche jako zlepy pazaer na nakladnym czahu zobujecz. Spyta wokoło 2 hodz. na czah, kiz zo pohibowasche, stoczicz. Pschi tym pak padny a pschidze pod kola, pschi czimz zo jemu prawa noha pod kolenom wotjedze. Wo njesbožu zelesniczny personal nicžo njepytny. Mlody muz je njesloucznje krute cjumy mecz dyrbjal, dokelz wsa zebi wotjedzenu nohu pod pazu a wleczesche zo hacz do 50 metrow zdaleneje Aous-wujesdzowarnje, pschi czimz dyrbjesche niki plót pschelesecz. Na wujesdzowarni wokasche sa nimojedzazym jesdzerjom z awtom. Tutón hnydom policiju sawoła, so by zhorobny awto pósłała. W zherowni spjecowasche zo mlody muz, zwoju wotjedzenu nohu lekarjej pschepodacz. Hakle, hdyz w narkozy lezesche, mózachu jemu tutu z rukow wuwinycz.

Lynchowaza justiza w Amerizy.

Kaz zo z Porta Landale w Floridze powě, běchu tam zandarmojo czornucha sajeli, kotryz bě jenej běłej zonje z nožom hrozył. Czrjoda zababjenych muzi czornucha zandarmam wutorze, jeho do lěza dowjedze a tam sa schtom wobwězny. Zandarmojo běchu chzyli czornucha z automobilom do města Miami dowjesc, so bychu jemu zywjenje zakhowali. Po puczu pak zababjeni muzojo auto sadzerzachu a czornucha z njeho wucžezechu.

Kak amerikanski nowinar Knickerbocker pschichodnu wójnu widzi.

Amerikanski nowinar Knickerbocker je w jenej Winskej nowinje nastawk napisał na sakładze zwojich rozrečzowanjow z najwusnamnischimi muzemi w Europe a Ameriz. Pod napismom „Budze-li wójna, hdy budze wójna a kajka budze wójna". Knickerbocker wupraji sdacze, so pschichodna wójna zapocznje zo bjes wupowědzenja a cžěhwki teho budza, so zyla Europa pschemeni zo do kupy hrósły. — Wójna powjedze zo tez pschecziwo zenam a dzěcom. — Wschitke zrědki budza w njej dowolene. Wschitke wójnike operazije smeja we wokomiku wudyrjenja wójny elementarny charakter, pschi czimz zane knjezerstwo njebudze kedzbowacz na mjezynarodne prawa. Wschitke sreczenja w nastupanju wobmjesowanja wójny z płunami powětroweje wójny abo podnurjakoweje wójny, njebudza so wobkedzbowacz. Wojerske operazije pschewjedu zo wosebje w powětrje, initicžo pschi tym hlowne města europiskich statow a sabijejo jich wobydlerstwo.

Knickerbocker měni, jo w prěnich 24 hodzinach po wudyrjenju strascheje wójny smeje liczina woporow znajmjenscha 80 000 sabitych a zranjenych. Tydzeń pozdzicho budze znajmjenscha pol milijona sabitych w Londonje, Parizu, Barlinje, Prazy a południowej Italskej.

Najbóle wohrożena je na sakładze zwojeho geografiskeho położenja Zendzelska. Tam je 21 milijonow ludzi w 57 městach wohrożenych. Po Zendzelskej najbóle wohrożena budze Němska, dale Milan, Turin a Padua. Se wschitkich europiskich hlownych městow zu jenoz Rom a Moskwa schkitanej, dokelz stej daloko wot mjesow zdalenej.

Franzowska, Němska, Italska smeja k ruzy tózda po 1500 lětadow, zowjetska Ruska a 2500, Polska 700, Czeskoslowakska 500. Tola wschitke tute kraje maja hischcze 3 krócz wjetsche reserwy k ruzy.

Cyrkwiny zwón we wuhnańskwje

Njeludu pschecziwniczy a pschekaznjcy zo tez hizo, kaz je znate, w czasu posledneho Zara do khłódnych konzin Sibirskeje wuhnachu, so bychu tam wobzamoczeni straschni njebyli. Njedawno zu někto w Tomsku stary archiw namakali, kotryz zo na prenje czasy nuczeneje kolonizazije Sibirskeje poczahuje, to rěka, namakachu tu prenje zakoske zapiski wo wuhnanistwach do Sibirskeje.

Stare ruske město Uglitsch na dwelonnu czejz, so zu z njeho prěni wupokasani wuschli. Runje, kaz w byzejznym wěku zamo tóczi, kury a zwinje wotprawjachu, tak w tamnych czasach zo na pisch. tez Uglitschski wulki zwonicy swón, kotryz dyrbi wot teho czasa nětdze w Sibirskej stacz. Hdze, njeje wschak hischcze swésczene. Snajmjenscha pak je wo pschicznje tuteho sawésczе najspodziwnischeho wuhnanstwa tole znate: 15. meje léta 1591 bě zarjowy Dimitri do sběkarskeho podawka zapleczeny. Swón we Uglitschu mějesche, sbězarjow zwolacz. Tole swonej njewodachu a wón dyrbjesche, kaz sběkarjo tez, króto po tym pucz do Sibirskeje nastupicz. j.

Radio

Wutoru, 23. julija zyschi zo:

Königswusterhausen: Nimo znateho wschednego programma: 6,30 wjesely ranschi konzert. 11,30 sa wjesne zony, 11,40 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakocze. 16 konzert. 17,30 sport za młodzinu. 17,45 popołdnischi konzert. 18,20 politiski pschehlad nawin. 19 dujerska hudzba. 20,10 hudzba bjes konza.

Lipsk: Nimo znateho wschednego programma: 5,50 sa burow. 8,20 ranscha hudzba. 11,40 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 15 sa zony. 17 popołdnischi konzert. 19 konzert.

Hischcze wazne z dnjoweho programma: Frankfurt: 20,10 hrodowski konzert. Stuttgart: 21 orchestrowy konzert. Muichow: 19 dujerska hudzba. Win: 20,15 z opera. Warschawa: 20,10 sabawna hudzba.

Koloradoski bruk na salěpjeńskej znamzy.

So by zo wobydlerstwo na wurjadnje straschneho běrnoweho schkodnika, Koloradowskeho bruka, pokasowało, němske statna człowjeczenja tez lětza salěpjeńske znamki z tym brukom wuda, kotrez moza zo derze k salěpjenju listow a paketow trjebacz. (Welt bild, M.).

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Die Grundstücksbesitzerin Anna Marianne **Hörenz** in **Wósa** hat um Genehmigung zur Ableitung von Grundwasser vom Flurstück Nr. 144 der Flur Wósa zur Versorgung der Grundstücke auf den Flurstücken Nr. 11a und 11b mit Trink- und Wirtschaftswasser nachgesucht.

Dieser Antrag wird nach § 33 des Wassergesetzes mit der Aufforderung bekannt gemacht, etwaige Einwendungen gegen ide begehrte Wasserbenutzung binnen 2 Wochen vom Tage des Erscheinens dieser Bekanntmachung bei mir, wo auch die Pläne zur Einsicht ausliegen, anzubringen.

Beteiligte, die sich in dieser Frist nicht melden, verlieren das Recht zum Widerspruche gegen die von der Behörde vorzunehmende Regelung.

Bautzen, am 16. 7. 1925. **Der Amtshauptmann.**

Die III. Spree-Unterhaltungsgenossenschaft in Baruth hat um Genehmigung zur Regelung des Kottitzer Wassers in den Fluren Wurschen, Nechern und Weicha, vom oberen Ende der bisher fertiggestellten Regelungsstrecke, rd. 350 m oberhalb der Wurschener Mühle, aufwärts auf 1975 m Baulänge bis in die Nähe der Flurgrenze Nechern-Weicha nachgesucht. Im Zusammenhang mit dieser Regelung ist der Bau einer Flutrinne vom Löbauer zum Kottitzer Wasser, der Neubau zweier Wirtschafts- und einer Straßenbrücke sowie der Bau eines Wehres in der Nähe des alten, niedergelegten Wehres der Wurschener Mühle vorgesehen.

Dieser Antrag wird nach § 33 des Wassergesetzes mit der Aufforderung bekannt gemacht, etwaige Einwendungen gegen die begehrte Wasserbenutzung binnen 2 Wochen vom Tage des Erscheinens dieser Bekanntmachung bei mir, wo auch die Pläne zur Einsicht ausliegen, anzubringen.

Beteiligte, die sich in dieser Frist nicht melden, verlieren das Recht zum Widerspruche gegen die von der Behörde vorzunehmende Regelung.

Bautzen, am 15. 7. 1925. **Der Amtshauptmann.**

Wo wobrónjenju w druhich statach.

Apparat k zhyschenju lětadow w jenej twjerdzišnje psched Parizom. Tute apparaty zu zo w nowischim czasu tak wudospołnike, so zo z nimi nij jenoz zhyschi, kak daloko zu lětadła hischcze zdalene, ale tez, kelko jich je a kak zwilne jich motory zu. S teho móze zo zwęczicz, kak a z kajkej zhynoszu ma zo nadpad wocžakacz. (Wukrajny wobraz Newyork Times, M.).

Moja khłódnica budże rjana, rjana! Dyrbi w njej być jara swětło, tuž do połonješe strony zatwarju same wokna, tři wokna, jene při druhim. A nutřka dam zatwarić ławku, kiž zdobom twori křinju za zahrodniske narjady. Křinjowa ławka dyrbi mi z pomocu słomnika a zawka zdobom służić jako ložo, přetoż chcu tu wězo też husto přenocować we swojim lětnim domčku. Wyše ławki ma přińć polca. Och, ja mam tak jara rady polcy. Na polcy dyrbja knihi a sudobja. Na sćěnu dyrbja zahrodniske wottorhańske protyki z wobrazkami. Haj a k nawječornej stronje dyrbi też hišće małe wuhladko, přetoż ja přerady hladam na słónčko, hdyž w Božim domčk dźe. K połdniu mam přez šěroke wokna jara krasny wuhlad na Mnišońc a susodne hory, samo čwak Lubina mózu zapopadać z wočomaj. Jenoż grawoćiwa twornja, kiž kaž hrozna paliwaka je so rozsydnyła tu njedaloko, mi někak wadźi. Na zbożе pak wětr wot połdnja pola nas jara zrědka duje, tuž so njetrjebam bojeć kura a smjerdow.

Moja khłódnica ma płonu třěchu kaž macedonska kołejownja abo kaž khinska swjatnica. A k poprawnej khłódnicy dam přitwarić předtrěchu, runje tak wulku kaž sama khłódnica. Městnosć budże zady začinjena, na jenym boku jenoż deleka z deskami zabita a přědku wotewrjena. Tež tu dam zatwarić ławku. Tu chcu sedźeć na tužnych lěčnych popołdnjach, na liwkich lětnych wječorach. Tu chcemy sej popowědać z dobrymi přećelemi při skleńcy čerwjeneho „Dyrkhajmskeho", při blukim swětle módreje papjeraneje lampy abo při měsačku, chcemy poskać na předzenje skopčka abo na carkanje carża w blizkich žitach . . .

Ow budże rjenje w mojej khłódnicy . . .!

* * *

Na zběhańku njejsym přeprosył nikoho. Moja zahrodka njebě hišće tajka, zo mohł so z njej wulcy činić. Na Wałporu chcych zarjadować wulki zahrodniski swjedźeń z poswjećenjom zahrodki a też khłódnicy . . .

Wězo khłódnicu sam wobarbich.

Mějo so po błudnej tradiciji wšitkich khłódnicarjow bych poprawom dyrbjał khłódnicu zelenu wobarbić. Hidźu zelene khłódnicy! Njeje na swěće ničo njelepšeho, žadławišeho hač zelena khłódnica srjedź zelneje zahrody. Dźiće mi preč z tajkimi žałbjacymi khłódnicami!

Khłódnicu wobarbju rjenje na bruń čerwjenu a wokna jasnožołte. To so wulkotnje znjese ze zelenej zeleninu koło wokoło . . .

Hdyž dotwarjenu a dowobarbjenu khłódnicu hišće raz sej wobhladam ze wšěch stron, je mi jako by hišće něšto pobrachowało. Wězo, pobrachuje na swislach kićina, njezbytne znamjo kóždeje praweje staroserbskeje khałupy. Dyrbju měć kićinu . . .

Khłódnica ma nětko kićinu. Ma krónowanej hadźacej hłowje Błótowskeje khałupy, ma Swjatowitowe pruhi, ma lipowe łopjeno . . .

Chce-li štó mje wopytać, njech pyta mjez zahrodkami na „Sibjeńcy" zahrodku, na kotrejež khłódnicy je serbska kićina!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na póscu a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domju. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifu. Kóžda čo. płaći 10 pj.

Číslo (Nr.) 169 | Budyšin — Wutoru 23. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Khłostańja za přesunowanje devisow

Po hodźinu trajacym wuradowanju je pschedsyda Barlinskeho spěšneho sawnišeho soda pondźelu wječor wuhłosowanje najwyšeho pschemysłowca „Jesušowe wutroby" wotmołwił. 58letny prokurist Marczin Utlich so wotpjetowaneho devisoweho pschestupjenja w pjeć padach winowaty spóźna a so k 4 lětam khłostańnje a 75 000 hriwnam pjenježneho khłostanja sudźi. 47letny provinzialny wyschi Rudolf Wilmsen so k 3 lětam khłostańnje a 20 000 hriwnam pjenježneho khłostanja sudźi, dla devisoweho pschestupjenja w tschitrych padach. Woběmaj sudźenymaj so nimo teho tež cełne prawa na pjeć lět wotrjeknychu.

S wobsudźenjom devisowych postajenjow we wukraju kupjenych 33 000 dollarowych borsow so sebra a so postaji, so ma so narunańska hódnosć wo 38 500 hriwnow se žoburukowanjom „mišionskeho towarstwa najšwjećišcheje Jesušowoje wutroby" sebrać.

Wósom rězniskich klamow w Kaiserslauternje so zamkło

Wokrjesne a městowe wjednistwo w pfalzskim měsće Kaiserslauternje stej měschczańskej policiji poručiłej, so by wósom rězniskich klamow zamkła. Mějićelsko tutych klamow běchu žebi z njepravom drožšche płaćiny sa mjaso a kolbašty žadali. Sajimawe je, so potrjechene klamy do najlepschich rězniskich wobchodow w měsće słuscheja. Wyschischeho mišchtra rězniskeje jednoty žu do schkitaneje jatby wsali, dokelž wón njeje poručnosć městoweho wjednistwa pschewjedł. Wón dyrbješche pschiraźk na płaćiny sa spuščeźcu a rězникam powěsć dać.

Zakaz uniformy za konfesionalne młodźinske zwjazki

S Barlina žo powě, so je žo w poslednim czasu pschezo bóle wobkedźbowało, so konfesionalne swjazki, wobsedze swjazki katolskeje młodźiny, mjesy, kiž žu žo jich dźeławosći z politiskim wuwiczom stajiše, pschekroczeja a na polach žiwje dźełaju, hdyž ma dźenża jeniczkeje Hitlerska młodźina jako statnje pschipóznata organizazija młodźiny dźełacz.

Statne wjednistwo tutemu poczinanju, kiž je žamo k powschitkownemu wohrożenju sjawneho bjesstracha a porjada dowjedło, njemóže dleje pschihladowacz. Němski a pruski minister znutskownych naležnosćow je jehodła z wukasom dnja 20. julija krajnym knjeżeństwam poručił, so ohydu konfesionalnym młodźinskim swjazkam zakazane uniformy abo uniformne podobnu drastu nošyć, też zhromadnje z khorhojcźkami a khorhojemi wustupowacz kaž też znamjeschka a jenajku drastu jako narunanje uniformy nošyć a wschón sport w krajnje wukonjecz.

Jendźelscy frontscy wojowarjo z Mnichowa wotjěli

Delegazija jendźelskich frontskich wojowarjow je pondźelu dopołdnja z Mnichowa do Frankfurta n. M. wotjela. Němscki wjednik wójnskich woporow Oberlindober a někotři druzy němšzy knjeza jendźelskich hosći pschewodźachu. Niedźelu wječor žu jendźelscy frontscy wojowarjo w privatnym towarstwje pschebywali. S Frankfurta žo woni do Oberwesela podachu, so bychu po Rheinje do Kólna dojeli. Pondźelu wječor do Kólna pschijědźechu.

Muhamedanske njeměry w Indi kej

Muhamedanske njeměry we indiskim měsće Lahore žu njedźelu jako k tkělenju mjes jendźelskimi wojakami a muhamedanami dowjedźe Mulka cźrjada muhamedanow spyta pschećiwo jendźelskim policistam postupowacz, kotřiž w njeměrnych městowych dźělach domorodnych na porjad zhladachu. Druzy spytachu barrikaty sničicz, kiž běchu žo k schkitej zhromadu města natwarite. Pschećiwo schkarakam žo wojacy pózłachu. Tuczi słónczenje někotre rasy do luda zelichu. Schtyrjo muhamedanojo žo morichu. S tutymi žu njeměry muhamedanow, kotrež wot pjatka trajachu, dźesacz zmjertwych woporow zadake. Mordwi žu wschitkim muhamedanojo. Dozyła je žo 75 wozbowon sranilo, mjes nimi pjeć jendźelskich policistow.

Italska so na Japansku rozhnčwała

Italski pósłanz w japanskim hłownym měsće Tokiu je w japanskim zwonkownym hamcze pschećiwo pitanju japanskich nowin sakrocził, kiž žu w poslednich dnjach Italsku nadpadowake. Pósłanz wozbeje na rosprawy w nowinach „Ji-Ji" a „Japan Times" pokasa, kiž žu z Genfa pitake, so italski lud Mussoliniowym wójnskim planam njepschichłońuje, so pak Italska njedźiwajcy teho bróni. Italski pósłanz zadasche, so bychu žo nastawki w japanskich nowinach pschećiwo Italskej sakasake. Wón pschispomni, so je italske knjeżeństwo też spytało, Italskej njepschećelskim nastawkam w jendźelskich a amerikanskich nowinach sadźewacz. **Japanski zwonkowny hamt je italske žadanje wotpokasał.** Japanske knjeżeństwo njemóže sakrocźicz, hdyž nowiny nowinarske sakonje njepschestupja.

Pod italskej diplomatiskej bitwiczku žo khutna wopraudźitosć khowa. Europiscy žo z poinym prawom prascheja, schto chce Japanska w Italskej abo Abeżynskej schkitacz. Schtož je rosschěrjenje japanskich industriowych wudźelkow po zyłym zwěcze wobkedźbowak, je widźał, so žu žo japanske twory léto a bóle we wschich dźelach Raitscheje Afriki źmješchnje tunjo pschedawale.

Pschećelske wustupy sa Abeżynsku w Japanskej žu w Italskej na tas wótre pitanje w nowinach pschećiwo Japanskej sbudźite. W nowinach žo žamo spyta, italsko-abeżynsku swadu jako wojowanje rasow wosnamjenjecz. Japanscy, kotrež je po wójnje shobatka, žo porokuje, so chce wona wjednistwo barbazynskich ludow pschećiwo běłej rasy na žo storhnyć. Japanska w Indiskej Jendźelsku wohrožuje a chce žo do Ruskeje dobyć, někto też pschi Czerwjenym morju hospodarsku wójnu pschećiwo Europe spytuje. Tak potajkim Italska po rosprawach swojich nowin jenoż pschećiwo Abeżynskej njewojuje, ale žo sobom postupowanju Japanskeje pschećiwja.

Zwjazk ludow a italsko-abesynska zwada

W sekretariaze Swjatka ludow w Genfje pondźelu hischcze njewědźachu, na kajke waschnje by Swjatk ludow měł do italsko-abeżynskeje swady zajschimnyć. Abeżynska dotal njeje žadyn formalny namjet na swołanje rady Swjatka ludow stajiła. Rosrěźaze jednanja w Scheveningenje žo w Genfje hischcze jako njewuspěschne wobhladuja. Italska žebi pjeza pscheje, so by žo z tutymi jednanjemi pokraczowało, wěso z wumenjenjemi, kotrež wona Abeżynskej w nastupanju kraja staja. Wona žebi tehorunja pscheje, so by žebi Abeżynska po wobsamknjenju Swjatka ludow 25. meje pomjenowanje pjateho rosrěźarja žadała. Kacz budże rada Swjatka ludow po 25. juliju wot tutej naležnosći hischcze trjebacz jednacz, na tym w Genfje jara dźiwuja. Jednanja mjes jendźelskim a franzowskim knježeństwom a diplomatiske kroczele diplomatiskich sastupjerjow w Romje a Addisu Abebje znadź postajenje pjateho rosrěźarja njetrěbne sčinja.

Hischcze je nadźija, so Jendźelska pschistaw Zaila Abeżynskej wotstupi. S poslednjeje rěcze abeżynskeho kěžora je spósnacz, so by Abeżynska za tutón pschistaw kruch kraja w Ogadenje wotstupika. Ogaden leži pschi mjesach Somalikeje. W Genfje žu pschebywdženi, so je Swjatk ludow hižo někto na Italsku skukował, so by wona trochu pomérnischo wustupowała.

S tuteho žłabeho wosjewjenja je spósnacz, so je Swjatk ludow w italsko-abeżynskej swadze žebi jara njewěsty. Kaczrunje je abeżynski kěžor k samkenjenju kraja swólniwy, je pak tola Mussolini tole rajnje wotpokasał. Wón w tajkim samenjenju feżynlnenje Abeżynskeje widźi, a to je pschećiwo jeho wotpohladam. Italska też za krajom w Ogadenje njeżedźi, dokelž w Afriki hižo dosć pěskowych puschynow wobsedźi. Mussolini žada knjeżstwo nad Abeżynsku. Dotal žo njeje sacźuwało, jako by Swjatk ludow samohł, jeho wot jeho wotpohladu někak wotwobroczicź.

Wo italskim žadanju

Parižske nowiny „Le Jour" žu wuprajenja jeneho prjedawscheho italskeho kolonialneho ministra, kotrehož mjeno žo njemjenuje, wotcźischcźake. Wón rjekny, so je Italskej zažadne wschu jene, po kajkim puczu wona swój samer dosp'eje. Wona pak dyrbi na tóždy pad dwoje dospěcź. Bjes strach žwojich mjesow a njewobmjesowanu kontrollu wojerskeje mozy w Abeżynskej; możnosć kolonizazije a zivilisazije w Abeżynskej, kaž je to Franzowska w Marokkowskeje a Jendźelska w Mesopotamiskej činita. Italska by měrowemu rosrěźanju pschistupiła, ale wona žo wójnu njestrózi; wona też nochze žaneho połojcznego rosrěźanja. Versailleske srěczenje je Italsku sjebako, dźenża spyta wona tutón smykł wurunacz.

Abesynska pjenjezy pyta

Londonske nowiny „Daily Expreß" pitaju, so je nowy abeżynski wupósłanz w Londonje pschi rosrěczowanju prajił: „Esym do Londona pschijěł, so bych požczonku dweju milijonow puntow sterlingow sa Abeżynsku pschijał." Abeżynska jara nuzuje pjenjezy trjeba, niż jenoż sa wójnu, ale też, so by jenske pokkady žwojeho kraja mohła wudobywacz. Wupósłanz pschispomni, so **chce žo na amerikanskeho bankjeja Morgana wobroczicź je-li jeho jednanja z jendźelskimi pjenjeznikami njebychu móc wuspěcha.** Morgan w tu khwilu w Jendźelskej pschebywa.

Wupósłanz hischcze wo druhimaj nadawkomaj rěczesche, kotrejž ma wón pschewjesej. Wón dyrbi jendźelske knjeżeństwo pohnucź, so by Abeżynsku podpjerało a žwój wliw na Swjatk ludow wukonjało, so by tutón je sankzijeni pschećiwo Italskej sakrocźił; tu by na pschikład sawrjenje Suezskeho kanala zkuschało. S druha dyrbi žo abeżynski wupósłanz pola jendźelskeho knježeństwa prózowacz, so by wono sakas wumoła brónjow sbehnyło.

Na praschenje, **hacź je Abeżynska na bliscu wójnu pschihotowana,** je wupósłanz wotmolwił, so na Abeżynsku hižo wulke składy munizije we wobtwjerdzenjach Addisa Abeby nahromadźene. Nimo teho na wona maschinske tšelby, kanony, hawbizy a někotre pólne kanony, kiž daloko tšeleja, a kanony k wobaranju létadłow. Kózorowi wojacy žu žo z najnowischimi tšelbami wuhotowali, tola też ródlanske wójsko na spuschczonne tšelne brónje. Abeżynjenjo maju žwoje tšelby za ważniche hacź druhe nowoczańe brónje. Tanki žo w Abeżynskej pjecza njehodźa derje trjebacz, dokelž kraj njeje za nje pschihódny. Jeniczki strach z powětra hrosy. Njepschećelej pak njenamaka, do czeho by žo samérik. Nałożenje jědzitelho pluna Abeżynjenjo jako najnjižše barbarstwo wobhladuja.

Wožebity dopisowak Londonskich nowin „Times" w abeżynskim hłownym měsće Addisu Abebje rosprawja, so žo tam we wschitkich wótczinskich rěczach bóle a bóle na jednotu tschešeżanskich a muhamedanskich Abeżynjanjow pokasuje. Jednota nabožinow wótzneho kraja dla je žo pjeza wopraudźe dospěła. Pschi wustupach sańdźeneje njedźele je žo prěni krócź zjawnje prajiło, **so dyrbi žo cźorna raza nadpadej běłeje razy pschećiwjowacz.** Na pschikład je žo prajiło: „Barba naschcheje koże je nascha khorhoj" abo „My cźorni dyrbimy hromadu stejecz." Wobmyslicź žo ma, so žu wožebje muhamedanojo w tutym smyśle wustupowali.

Zahoritosć ethiopskeje młodźiny

S Abeżynskeje žo powě, so žu žo „zhromadźiny ethiopskeje młodźiny" po zyłym kraju pschi zyłnym wobdźelenju wobydlerstwa wotmětle. Na zhromadźiznach je žo wo politiskim położenju rosprawjało a žo za krajne sakitanje rěcźało. Sso wotmenjejo rěczachu tschešeżanjo a muhamedanojo měrchmizny, zlatni sołojniz a wojacy. W rěczach žo lud dopominasche, so je **Abeżynska 2000 lět dołho njewotwisna była** a so maju koptiscy tschešeżenjo a muhamedanojo zhromadnje hacź do poslednjeje krjepki krowe kraj sakitacz.

Dobrowólnikow sa abeżynske wójsko žo z kózdom dnjom wjacy samohwja. Pschiwitschnischnjo wschitkich abeżynskich razow a nabožinow chodźa do wójska sastupjeź. S tutej powěsću žo italske wojowenje sešlabja, je kotrymuž njepschesjednosć mjes hłownymaj nabožinomaj, mjes tschešeżanami a muhamedanami, wobstejesche.

Abeżynski kěžor 23. julija žwoje 42. narodniny wobzwjeżi. Pschi tutym politiskim położenju žu to **licha**

wulke žwjatočnosće wotprajile. Kježorowa rěcź w parlamenće je po zyłym kraju žiłny wothłós słudźiła. Amerikanški Čzerwjeny kśiž je abeżynskemu knjeześtwu sa pśichipad wójny žiwoju podpjeru pśichiłubił, dokeľ je Abeżynska nětko žobustaw Genfśkeje konwenzije.

Nowy jendźelski pospyt w Parizu

Jendźelški pósłanc w Parizu je franzowskeho swonkowneho ministra Lawala wopytał, so by jemu wo wunoščku pożeźenja jendźelskeje knjeześtwoweje rady rozprawjał. Jendźelske knjeześtwo je wobsłankło, so žeby swokanje Swjatša ludow žada, je-li žo hač do 25. julija njerožudźi, kak ma žo italsko-abeżynska swada rozrěšowaś. W Pariźu stejiśchźo jendźelskeho knjeześtwa jako strašne wobhladuja. Kuž žo ža, wono nětko k jaźnemu rozsudźenju honi. Franzowzojo žo boja, so mohłe pozdaj mjeź Italšku, Franzowsku a Jendźelsku schkodowaś. Po powěsći Pariša Laval sa wutoru ministeršku radu pśichipotuje, kótaž dyrbi wo politiskim położenju wurědowaś.

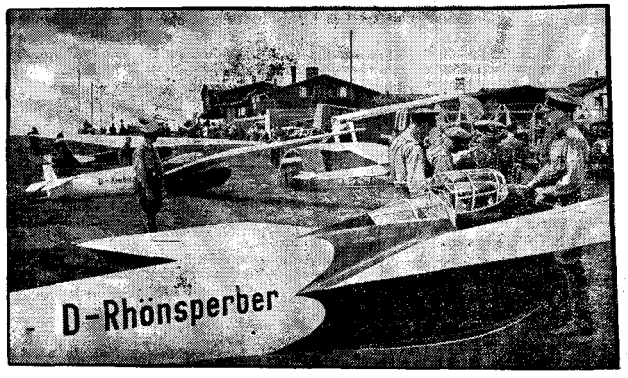
„Najkhutniše rozsudźenje wot lěta 1914"

Jendźelske knjeześtwo je žo póndźelu w žwojim pożeźenju ś abeżynskim praschenjom saběrało. Wo pożeźenju pak žo njeje žaneje rozprawy wojźewiło. S Londona pak žo powě, so chże žo Jendźelska teź pśichichodnje po diplomatiskim puću wo rozrěšanje prózowaś. Wona chże wożeže ś italskim a franzowskim knjeześtwom jednaś. Po wšěm śdaću chże jendźelske knjeześtwo žo wadźaceju krajej pohnuś, so bychtaj žwoje stejiśchźo pśiched Swjatšom ludow rozkłaśoj. Potom chże wono hladaś, schto ma žo staś. We Londonje žo njedwěśuje, so žo Italska na pożeźenju rady Swjatša ludow wobdźěli.

Diplomatiska napjatosć dla italsko-abeżynskeje kśiže je teź w Jendźelskej jara wulka. Sałtojniźy jendźelskeho swonkowneho ministerstwa žu žo ś dźěła žwojich próśdninow w měsazu augusće wsdali. Druźy žu žo postarali, so mohli žo sa najkrótšej cźaś ś próśdninow do sałtojnskeho dźěła wróćiś. Nowiny „Daily Telegraf" pišaju, **so budźe rozsudźenje, kotremuž dyrbi jendźelske knjeześtwo pśichistupiś, wěsće najkhutniše wot lěta 1914.** Wono žo sajimow zyłeho jendźelskeho žrědźowego knjeześtwa dótka. Jendźelska ma ś Abeżynskej 3000 kilometrow dołhu žhromadnu mjeźu, italsko-abeżynske mjeźy pak jenož połozu teho wuceźinjeja. Nowiny žadaju, so ma žo two wulwosu wójnskeje potrjeby do Abeżynskeje hnydom rozsudźiś. Hdyž žo jendźelske knjeześtwo pśiceśwědcźi, so Abeżynska k žwojemu sakitanju bróńow trjeba, budźe musne, so wono dowos bróńow do Abeżynskeje dowoli.

Pólski postup přećiwo Gdanskemu ćlownemu zarjadnistwu

Pólske finanzne ministerstwo je 21. julija wukas wudało, kiž je na tym žamym dnju do mocy stupił. We wukasu žo postaja, so maju žo za to žwobodnym měsće Gdańšku jenož ta te twory wobstaraś, kótaž žu za žwobodne město Gdańšk postajene. Twory, kótaž žo Gdańskim ćlownym wuchnoscam pśichedpokoja, tola žu ša Pólšku postajene, maju žo dośćinjeniu dosrjadowanju pólskim ćlownistwam pśichedpołožiś. Warschawska industrijowa a wikowańska komora je pólskim pśichekupam wołoknik pólśała, w kótrymž hrosy, so žo pśichestupjenja kuteho wukasa se žebraczom tworow a ś pjenježnym khłostanjom khłostaju. Gdańske wyschnoscе tutón pólski wukas hišcźe pruhuja. Wunoschć pruhowanja ma žo wocźakaś.

Nowy žwětowy rekord pśichi wubědźowanju w lětanju ś płachtatymi lětadłami w Rhönskich horach.

Družina lětadłow „Rhönsperber", ś kotrymž žo hnydom na prěnim dnju wubědźowanja w lětanju ś płachtatymi lětadłami na Rhönskich horach žwětowy rekord postaji: Mannheimski měšćan Ludwig Hoffmann ś płachtatym lětadłom 500 kilometrow daloko! — hač do Oleschniz w Cźeskošłowakskej — leceśe. (Scherls Bilderdienst, M.)

Wobydleńska wójna w Iskej

Njeměry, kótrež dotal w irskim měśće Belfastu katholskich, žu žo nětko teź na namjeńny kraj mjes Pódnóžnej Irskej a irskim žwobodnym statom rozšěrile. W protestantskim měśće Cloneju žu katolske wošadne domy, dwě modłeŕni a jene twarjenje žwobodnych murjerjow spalili. Pola wjele pribatnich domow, w kótrychž protestantojo bydła, žu woknowe schkleńcy rozbili. W Limenicku žu schźeśe wobkhodnych twarjenjow kaž teź dwaj protestantiskaj farskaj domaj a šhromadnje žwobodnych murjerjow kaž teź dom protestantiskeje młodźiny ź mjetanjom kamjenjom wobschkodźiśu.

Teź ź druhich měśtnow žo wo podobnych naběžnosćach powě. Policija a wójsko skoro wschudźe pśichepośdze ź jakrocźenju pśichikhwata, so by sapuśćenjam sadźewała. Wożebje njerjane žu nadpady na protestantiske pśichewodźenja, kótrež žu žo njedźelu w Belfastu wospjetowale.

W Belfastu je njedźiwajcy teho, so zyrkwinšzy wjednižy k měrej napominachu, w nozy wot njedźele k pórazdźeli k nowej ćileńcy dóschło. Pśichi tym žo jedun protestant mori. Licźba žranjernych woporow je ź tuthym na 9 stupiła. Licźba žranjenych pak wjacy hač 100 wuceźinja.

Wusudźenja

§ Pśicheźiwo sakiskemu hońtwjerśkemu sakonjej a pśicheźiwo wukasej dnja 1. junija 1934 běšče žo 47-létny Arnošt Albert Götza ś Tucźiź pśicheschoł. Götza běšče hač do žrjedź hapreje 1933 na Wjernarjowskim a Scherachowskim revěrje był pśichitajeny a je potom dźěło špuhł. So njeby próśdny khodźił, je wón darmo dohladowanje Tucźicźanskeho hońtwinskeho revěra pśichewjsak. Hońtwinski najeńk, kiž w Radebeulu bydli, běšče jemu dowolił, so šmědźiśe rubježnu šwěrinu a karnilce sa žebje tśelecź, druhdy pak teź sa najeńa druhu dźiwinu, kaž bažantu, sajacu a žornu. Götza běšče žo ź wopiśmom pśichitajił. Tak běšče wón po prawje tón, kiž šmědźeśe sa najeńka hońtwu wukonjecź. Jako tajti měśeśe pak sakoniśe pśichedpiśe dopjelnicź; do nich žluśicheśe, so kóždu potśelenu žornu wjesnej wyschnoscі a wjednikej hońtwinskeho kola sa 24 hodźin wosjewi. Sa Tucźicźanšli revěr běšče žo sa lěto 1934 potśelenje šćitnych žornow dowoliło. Götze běšče drje dwě žornje, kiž běšče potśelił, hońtwinskemu najeńkej wosjewił, wyschnoscźam pak hakle sa nětotre dny. S khłostanśtim pśichitasom běšče žo jemu pjenježne khłostanje wo 25 hriwnow abo 5 dnjow jatby napokloźiło. Na jeho hórcźenje běšče hamtśi žud khłostanje na 3 dny jatby postajił. Götza žo pśicheźiwo wušudej powoła. Pśiched makej khłostatej komoru Götza dopokasa, so je dotal njekhłostany a je po wušudźedźenjach w žwojich dotalnych słužbach był šwěrny, sprawny, dobry kojeŕ rubježneje šwěrinu a prawy hońtwjeŕ. Powołańśti žud Götzowe sadźerźenje jako njerozbne wobhladowasche, ź cźimž můźeśe žo łoźeta teź najeńk winowaś. Khłostanje ź jatbu žo šhěhny a Götza dosta 5 hriwnow pjenježneho khłostanja.

§ Se šrażenjom dweju automobilow w Budyšchinje na tśichźenju Jurjoweje a Paulikeje dróhi 1. měrca 1935 žo mała khłostaca komora krajneho šuda jako powołańśti šud saběrasche. Wjednik Drježdźańskeho wažobowego auta Martin běšče wot Alberśkeho naměsta

Ferdynand Goetel:

Sněhowy list

(Kar — Chat.)

5]

(Pokračowanje.)

Woprawdźe wschak njemóžeśe rjeź, so žo jemu jěźcu njecha. Hdyž a hdyž žo jemu woprawdźe šdasche, so jemu cźrjewa wotemrěwaju ź hłodom. Wupś naras hornź horcźeśe wodny. Sart khutnje hladasche na jeho chžyćiwe picźe.

„To njeje derje! Ssy dyrbjał woskacź hłódny! Ssy khory."

Khory? — Wěsće běšche khory! Běšche to wschak mužliczka, kótaž jemu njewotwěrasche žantych wuhladow, ža, nych móžnoscźow, nimo jenicźkeje.

„To nicžo njeje," šnapscźeśiwi. Pónźu dale, šnadź bónźu derje. Ssnadź mi dožahnu mozy.

„Hdyž chžesch hicź? wobžarowasche jeho domoródny. — „Wžy žu puste, wscho je puste. Khiba so pórazdźech tam, daloko, k tym Ruźam." —„Haj" —doda po khwili sachmurjeny — „ty k nim wěsće pórazdźech."

„K Ruźam? sadźiwa žo pśichkhadnik. — „Kajšy žu to Ruźojo?"

„Njewěźch? — ani ja njewěm! Pśichinźdźechu loni. — Sći ludźo — chžyćiwi ludźo! — Sahnjěźdźichu žo na zusych leżownoscźach a šćrachu wscho. Teź tu běchu. Sebrachu borany, šebrachu konje, napadowachu žony. Djabołso žu to „niž ludźo, poklate pžy" — bórcźeśche ź hidu. Nahle žo wobroći ź cźekańcź ź wocźomaj potnymaj jazpiwanja.

„Ty k nim póndźeśch! Ja wěm! Cźehodła by hewak žem khodźił? Tu njeje wjazy nicžo k šebranju! Widźiśch tola, so njeje! A jim praji: „Wumrěchu, wschitzy wumrěchu tu a tam a wschudźe! Mója žo hižo wróćicź, ź wotkelź pśichinźdźechu. Posthaj, to jim rjekł!" Wusłoczi rosborjeny.

Pśichkhadnik šrudnje hladasche.

„Njesnaju jich, runje šaš ty. Widźiśch tola, so žym šamlukli, hłódny. Teź mi wscho šebrachu. Dom, žonu, wscho wšachu. Njepóndu k nim."

Domoródny žo wotmjelknu, ale šlejeśche hischcźe dołho wobroćeny k horam, pohibujo hubu w takcźe njedowuprajnych khetrow.

Nahle nětdźe ź druheho kónca dolimy dolecźa cźłowjeśi hłóš, žałośtnje skorźo. W tej wžy morwych běšče jeho šwuk tak njewocźakany, so cźekańcź wuskoczi, potkhajo ź napjatoscźu, hač žo žakoscźenje wospjetowasche. Tola Sart po śdaću njepśichekhwapjeny šmérom wša jenož karan a poda žo na schcźeźku do druheje strony dolimy.

„Ty, posthaj! Schto je to? — pśichimny jeho cźekańcź ša ramjo.

Sart jenož kiwny ź hłowu, so by schoł sa nim. Lědy běschtaj nětchto kroczelow schłoj, wospjetowa žo hłóš, tón króć hižo njerozsmišnicho.

„Sarkaro! Sarkaro!" — wołasche nětkajši dźěcźowy hłóš, kiž so žhubi w bjesmóžnym płacźu, kaž płaka wopuschcźeny cźłowjek.

Cźekańcź khwatasche ke khěžży, ź kotrejež kaž žo šdasche, hłóš wuńdźe.

„Bocźakaj! Spłóchśiśch ju!" šdychowasche ša nim Sart, njemóže jeho dohnacź.

Njepokhca a šaśtupi rucze ź pśiches powocźinjene durje. Hdyž šiejeśche žrjedź jśtwy a žo roshlada, šaja jeho hrósba. Leżeśche tu pśichi šcźenje zyły rjad cźłowk, zyła žwójba domoródnych, położena runje a w porjedźe, najprjedy schćdźiwy dźěd, potom nan, macź, mały hółc a cźećheńcź, połnaš, wuhłódnjeni kaž mumije, hižo ža cźaš žwjenja, šmjerdnjeni ša dołhi cźaš mrěcźa, skoscźeni ź mrósom po šmjerći. Sdasche žo, so bychu wschitzy wumrěli solidarnje na jenym dnju, pschetoš wschće cźeka běchu jenak žuche a jenak wulkorjene.

Tola straschnischa hač cźeka bě tu pśichitomnosć žiweho.

W kucźe, šawodźena ź hadrjescźcźami, šedźeśche tu holcźka žałośtnje płakajo.

Płakasche tak žałośtnje, so hakle, hdyž pśichkhadnik k njej pśichistupi a ju wša ź lohka za ramjo, wobroćі k njemu wocźi. Wuhladnywschi žuseho cźłowjeka, wukschiknu sastrózana a bě ź jenicźkim skokom pśichi cźeke macźerje, kótruž pśichimasche bojaliwoje ja ramjo. Hladasche na cźłowjeka ź njewuprajnej hrosu.

„Sarkaro! Sarkaro! " — šiwnasche ź hrósbu.

Sart šiejeśche hižo w durjach prajo jej nětchto we žiwej rěcźi a potom pśichistupujo k njej, wobroćі žo šakhnutnjemu k cźekańcźej.

„Prajit žym, so ju nastrózjiśch. Dži, wona žo tebje boji.

Njemójeśche wotenicź. Stuli žo jenož do rózka jśtwy a hladasche ź wulkuwaj wocźomaj **na to dźećo** a šaco na cźeka pśichi sceńje, prózujo žo to wscho nětkaŕ srosumicź. Tutón wobras pśicheśahowasche njeśmérnje wscho, schtož mějachu jeho mosy ša móžne.

„Mój Boža!" — mužlesche žej pokornje. — „Teź tole je můžno! Schto žym wscho widźał a žhyschał, njeje potajźim wschićko?"

Dźećo, wuhladnywschi Sarta, pschewinu nětkaŕ žwoju bojoseź a kaž bě pśiched khwilku žo šlukło k macźeri, šluli žo nětko k njemu. Hdyž a hdyž pohladasche njesmérnje na rostorhanja do rózka. Sart ju majkasche po hłowje a nětchto jej khutnje rosśesaji. Smérowa žo šćnicźnje zyle, wocźahny lapu še špody nohow macźerje a wobaj žo na nju žynyschtaj.

Pocźa žo wobrjad jědźenja.

Sart šlaji karan ź wodu, wucźahny ź kabata hornyk, nala jón poknу a poda dźěćecźu.

Holcźka žo runje ša nécźim prascheśche a na žwojeho ješiwjerja pohlada ź njemérom a wocźakowanjom.

Cźekańcź šrosumi. — Wona žo prascha ša khlébom.

Sart ju krucźe naźwari. Wona ižhili ponižnje hłowu, wupi hornyk wody a — šnowa žo wopraschа. W jeje wocźomaj šabłyšckachu žyłiły a wutrobno tśchepotasche še jadźerźanym płacźom.

Sart na nju rasnje šabórcźa-a šnowa napjelni hornyk.

Dótknywschi žo jeho hubje, tola jón wjazy njewupi. Ssyšły žo jej lijachu po wobliczu.

Tu hej cźekańcź na nécźto dopomni a šahny njeśćeśkliwy do šaka. Nadeńdźe walcźk še žłódkim khlébcźkom žwojeje dźowcźicźki, kiž bě po bédźeńzy tehdy šaco šdeńnył, roswali jón rucze a ź nim pśichistupi k dźěćecźu.

Wona wotskoczi ź wukćichkom a šhowa žo šady Sarta, hladajo na njeho ź njedowěrcu. Tón ju hrabny mózne za ramjo, posadźi žej ju, hacźrunjeź wołasche, na kolenje a dźerźo jeje ruzy nucźesche jej wobhladniwje tola raš kuš cźešta do huby. Wona žo wobarasche, tola špózera. Druhi kuš śi hižo bjes wobaranja — šhyt ej nadrjebi do hornyka ź wodu. Hornyk jej šloji k hubjomaj a hdyž wona pocźa dhžeźiwje žrěbacź, majkasche ju po šaschmjatanych włošach. Hdyž bě žo nażnjeźita, posadźi žej ju na kolenje nanajpschidobniśchu a kołkasche ju, kaž to doma be cźinił ź dźowcźicku. A hdyž ź njemu dźěćco žo pschituli ź zyłym cźełom, cźujeśche, so je wschón shožowny.

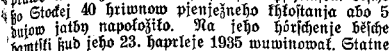
„Bóh šobu!" rjekny Sart ź hlubokim hłosom. „Ssy cźłowjek.

Pohnu žo bjes wole.

(Pokračowanje.)

po Jurjowej dróży dele jěł, Korla Jan Willy Stock Budyšćina běšche pak po Paulikej dróży ſ wobkhodnym tutom na stronu Tšelańšeje dróži pſchijěł. Pſchi ſtrajenju ſtaj ſo wobaj autaj wobſchkodźikoj, a ſónſka we wožobownym aucze běšche ſo njeſtrašnje ſkaniła. Martin měſeſche prěnje jěidne prawo. Stock běšche pjeczа pſchepěſchnje jěł a njeběšche Martinowe prěnje jěidne prawo wobkedźbował. S thkoſtańſkim pſchikazom běšche ſo Stockej 40 hriwnow pjenježneho thkoſtanja abo 5 dnjow jatby napokožito. Na jeho hórſchenje běšche ſamtſi ſud jeho 23. haprleje 1935 wuwinował. Statne rěčnišćiwo pak ſo pſchećiwo wuſudej powoła, na čſoż ſo prěni wuſud ſběhny a Stock ſo k 30 hriwnam pjenježneho thkoſtanja abo 10 dnjam jatby ſaſudźi. Ssud naſpomni, ſo ma ſo też Martin jako ſobuwinowaty wobkładowaċ.

Ze Serbow

W **Budyšćinje**, 23. julija 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Hdźež trubja ze złotej trubu,
prawda do błóta pada.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 746, hygrometer +5 a thermometer wodnjo +11. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 750, hygrometer en4 a thermometer w nogy +8. Nižina nad Rańšćimi Hóhernymmorjom je wječera a też hišće dźenja ſe ſwojimi wobſchérnymi wubjeżkami na wjedro w ſrjedźnej Němſkej ſtatkowała a je nam pomrócenje a beſchćežowanje pſchinješła. Sa nižinu ſo mjeńſcha wyſchina ſ krótkeho wječora k dołheniu ranju wupſchestrěwa. Wona ſo dźenja popołdnju a jutſje na naſche wjedro wuſtatkuje. Powěrk ſo ſafo ſczopli a ſpodobne łčežne wjedro ſaſtupi. Njeje pak nadźije, ſo ſnježenj dołho rjane wjedro. Pola Islandſkeje ſo nowa nižina k ranju hiba a jeje kromu hižo hač do Jendźelſkeje doſahaju. Tola ſtměny nětkotre rjane dny ſobu wočakowaċ. — Jutſje ſrjedu ſtłóncžko 4,13 hodź. ſthada a ſo 7,59 hodź. ſkowa. Měſaſnjeż ſthada jutſje wječor 11.20 hodź. a ſkowa ſo popołdnju 3,18 hodź.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchu ſrjedu: Cźopliſche a rjeńſche wjedro.**

•

— **Dwójzy ſlěborny ſwaſ woſwjecził.** Srědka ſo ſtawa, ſo nětko dwójzy ſlěborny ſwaſ dočakа. Žadny ſrjedźenc druheho ſlěborneho ſwaſa móże dźenja ka-mjenjeczińſchcźeć na wotpočinku Maximilian Hohlfeld w Budyšćinſje na Lazareťſkej dróży bydlazy, woſwjeczicź. Po wumrjeczu ſwojeje prěnjeje mandźelſkeje, ſ kotrejž je pſches 25 lět w mandźelſtim ſhromadźenſtwje ſiwy byl, je ſo wón ſ Hanu ſwudowjenej Nowakowej hodź. Hetaſchej ſnowa wożenił. Tutón mandźelſti ſwjaſk je nětko tehorunja 25 lět trał. Wobſtarny, ale hišće pſchece pſchecź cźiſty dwójny ſlěborny mandźelſti jubilar ſo k 80. létu ſiwjenja bliži, mjes tym ſo je jeho mandźelſka wo 5 lět młódſcha. Hohlfeld je pſches 50 lět jako kamjenjeczińſchcźeř we Weigangez lithografiſkim ſtuſtawje dźěłał a je ſwojim towaršſkam w dźěle ſtajnje ſ dobrym pſchikładom byl. Niech Bóh jemu a jeho ſwérnej mandźelſkej dale ſtrowoſcź a cźiłoſcź na wječoze ſiwjenja ſpožcźi.

— **Njenadźita ſmjerć.** S njewoczakanej ſmjerću je ſo ſobotu pokładniſti pomoznik pſchi tudomnym kamſtim ſudźe, Robert Teuchert, pſchekwatał. Mutrobine ſajeze jeho ſiwjenju mjeſu ſcźahny.

S **Khelna.** Naſche ſerbſke towaršſtwo „Domiſna“ wuhotowa ſobu ſaſdźenu njedźelu wječor rjany wulět na blišće Nadwórſke dwórniſchcźo. Chžyſche ras ſwoju porjadnu ſhromadźiſnu ſwonka wěſu wotměcź, ſdobom pak tamneho hoſcźenzarja, knjeſa Rjeczku, pocźeſcźicź. Rjana liczba ſobuſtawow běšche ſo tu ſeſchła. S kraſnej „ſnjowiſkej pěſnju“ wot Barta-Cźiſchinſkeho wotewri naſch hibicźiwy pſchedsyda ſhromadźiſnu. Po powitańſkich ſłowach ſaſpěwachmy ſobu „Hdźe ſtatok mój?“ Sczěhowaſche krótki roſhlad wo powſchitkownym dźenſniſchim hoſpodarſtim położenju. Też na ſtołetne poſmjertnuny ſtawneho ſerbſkeho prózowarja a ſpijowaceła Tezelina Měta, kotrejž ſo pſched tydźenjom w Róſeńcze wotwjeczichu, ſo ſpomni. Sčěſcź naſchich ſobuſtawow je ſo na tutym ſwjedźenju wobdźělilo, ſchtož ſo ſkwalbnje wuſběhny. Ssobu hkownu dypk dnjowſkeho porjada běšche roſpraua a wotliczenje ſjawneho ſwjedźenja, kotrež ſo 30. junija w Sčěſcź hoſcźenzu we Khelnje wotmě. Njedźiwajmy makeho dešizita, kotrež ſmy tu poczeſpili, mamy wjele bóle na moraliſti wuſłéh dźiwacź, kotrež ſmy wěſce dobyli. Powſchitkowna nahladnoſcź naſcheho towaršſtwa, wo kotruž ſtajnje wojowachmy, je ſo tu widźomnje ſběhnyła. A to dyrbi naſchu wolu ſa dalſche dźěło ſeſnylniċ. Cźiſtych dochodow běšche 93,70 hr. a wudawkow 102,94 hr. Deficźit wucźini potajkim 9,24 hr. Pſchitomni wotliczenje ſkwalichu. — Sczěhowaſche krótke roſjaſnjenjeje wo nowych thartkach ſa ſobuſtawy „Domowiny“, kotrež ſo na wſchelake waſchnje w ſjawnym ſiwjenju wužicź hodźa. Też wulkeho ſłéta we Wojerezach ſpominachmy. Wo ſtylne wobdźělenje je ſo kóždy jenotliwy wutrobnje proſchenу. — Dnjowny porjad běšche ſ tym doczeſpany. Podcahowany ſo k wjeſelej ſabawje, hdźež dobre piwo a paleńſy hoſcźenzarja w thěſtro bohatej měrje wužiwachmy. Tak pſchejdźechu pſchi wjeſelym ſerbſkim ſpěwje hodźiny tak ruče, ſo nichtó na dompucź njemyſleſche. Nadźijomnje tutón wjeſeły wječor wſchitkim wobdźělnikam w dobrym pomjatku woſtanje, woſebje pak, ſo by ſerbſte towaršſtwo „Domiſna“ w tajkim dobrym duchu dale dźěłako a roſiło.

S **Měrkowa.** Też naſcha ſerbſka wjeſ ſo ſ nowotwarami wobohacźa. Knjeni Gartenowa ſ Lutobcźa w naſchej wſy nowy ſydleńſći dom twari. Pilni dźěłacźerjo hižo murje twarja. Wjeſnjan König ſ ſwojemu domſkemu hiſchcźe jſtwu a maſzinu pinzu pſchitwari. Tak namakaju też tu nětkotſi dźěłacźerjo na dleſchi cźaſ ſwoju ſaſtužbu a ſmój chléb.

Se **Sdźerje.** Brózeń naſcheho wjeſnjana Jakuba Kubaſcha, kiž ſo pſched létom ſ wohnjom ſniczi, ſo w tu thwilu ſaſo twari. Saſdźenu tydźeń twar ſběhachu. Twaríſe bźěła nawjeduje wjeſny twarz knjes Domaſch.

Ze **Zdźerje.** Wčera wječor potrjechi našu wjes ćežke wohnjowe njezbože. Krótko do 10 hodź. wudyri woheń w bróżni ratarja Jana Zyndy. Jako prěni pomocni ſuſodźa pſchikwatachu, paleše ſo hižo po cyłym twarjenju. Z wulkej prócu hodźeše ſo howjazy ſkót z palaceje bróżnje wukhować. W bohatych ſynowych a žitowych žnjach namaka woheń bohateje cyroby. W bróżni zatwarjena elektriska młócźawa a druhe maſiny ſo ſobu ſpaliechu. Wulki ſtrach hrożeše ſuſodnym twarjenjam ratarja Wincarja, dokelž ſylny dołhowjećorny wětřik mjetaſe hromady ſo palaceych ſkrjow na twarjenja. Po pſikhwatanju wohnjowych woborow bě najwjetši ſtrach wotwobroćeny. Dobrowólna wohnjowa wobora z Brěmjenja dósta prěnje myto a Kupojanska druhe. Dale hiſće pſikhwatachu na pomoc wohory z Khróſta, motorſka z Dubrawy a zwjazkowa z Klukša. Też Minakałska dźělowa ſłużba bě tu bórzy k pomocy. Wulka ſwětlina na njebju bě mnoho ludźi pſriwabiła. Woheń je za wobſedźerja z ćežkim njezbožom. Kak je woheń naſtał, njeje znate. Kſeſćańſke lubość njech tu zapřimnje, dokelž nima potrjecheny ſłomy ani ſena za ſkót.

Ze **Zdźerje.** Dołho tradachu hižo łuki a pola a cyła přiroda za wokłódźacym Božim deſćikom. Wotſyćene łuki a dźećelniſća, dalokož je łońka ſuchota je přelutowała, ſu wupalene, zo ſebi ratař ſkoro wjacy rady njewěděše, što ſwojemu ſkotej dawać. Jenička možnosć ſo w ſuchich létach z pieu zastarać, ſu lěſy a haty. W hatach roſćaca ſćina (Schilf) je nimoměry ſłódna a na wulkach bohata pica za howjazy ſkót. Tak ſu w bóle hatnych krajinach přecy hiſće možnoſće za picowanje ſkotu w ſuchim léće. Nětk pak ſmě ratař zasy z nadźiju do přichoda hladać, hdyž wšak też njeje ženje dowěru na Boha zhubił. Sobotu před wječorom připowědachu ćmowe mróčele na wječornym wobzorje, zo ſo bliži nižina a z tym wuhlady na Boži deſćik. A woprawdźe we wječornych hodźinach přećahny dwójcy naſu krajinu niewjedro wokłódźaju přirodu z płodnym deſćom. Też hiſće njedźelniſe dopołdnju bě žohnowane z deſćom. Hdyž kemšacy ludźo na njedźeli zmoknu, rěka po ſtarym burſkim prajidle, deſćuje ſo na to cyły tydźeń. Ratař wšak by to też rady widźał. Tak ſtajmy też dale wšu nadźiju a dowěru na Boha.

S **Pomorz.** Saſdźenu tydźeń mějachu žnjeńſarjo a žnjeńſarki w horzym žmałazym ſtónzu cźeſće dźěło dokonjeczź. A tole napinaze dźěło budźe hiſchcźe někotre njedźele tracź. So by ſo žnjeńſarjam a žnjeńſarkam ſa njo pſchipóſnacze dostało, bě jim burſtwo Budyſchkowokrjeża ſaſdźenu ſobotu wječor na tudomnym knjeżim dworje „wjeſny wječor“ wuhotowako. Wódła wjeſnjanow běchu ſo na njón ſobuſtawy Trjebjenczańſkeje nazionalſocźialiſtiſkeje měſneje ſkupiny, nazionalſocźialiſtiſkeho žónſtwa a wokolni ſtari a młódſi burjo pſchepročnyli. Też wokrjeżnyj wjednik Martin ſ Budyſchina, wjednik wokrjeżneho burſtwa ſ Watzdorf-Lutobcźanſki a podkrjeżni a měſtni burjaj wjednizy Budyſkeho wokrjeża běchu wjeſny burſki wječor wopytali. Wjednik wokrjeżneho burſtwa ſ Watzdorf „wjeſny wječor“ ſ rěcźu wotewri. S wutrobnymi powitaznymi ſłowami wón wſchitkich, kotſiž běchu ſo na njón ſeſchli, witaſche, prajiſy, ſo wječor, kajſik je ſo tu wuhotował, nicźo nima ſ towaršſtwami cźiniċ, pſchetož pſchi wjeſnym wječorje dyrbi ſo kóždy bjes roſdźela wobdźěliċ. Wón dyrbi twarki kamjeń w ſacźuću ſhromadźenſtwa a ſwjedźeń kameradſtwa hyċ. Se ſakładom tuteho ducha dyrbi ſwójba, hoſpodarſtwo a ameſna, potajkim wjeſ hyċ. So by ſo tónle nadawk prawje dopjelnił, dyrbi ſo wjeſny wječor prawje pſchihotowaċ. Na tutón prěni wjeſny wječor ſu ſo pódła wjeſnjanow ſ Pomorz wjednizy młódſiny pſcheyroſnyli, ſo by to, ſchtož ſu tu nawědźili, do druhich gmeinow donjeſli a tam tehorunja wjeſne wječory wuhotowali. Woprawdźite ludowe ſhromadźeńſtwo dyrbi wjeſny wječor dopjelniċ. W tymle duchu ſo ſwjedźeń wotewri. — Jedyn ſtary ſchulef ſ Zinnwalda a Georgenfelde myſłom polne pſchedhkowa wo „ježiwieſtwie“ praji. K temu ſo ſpěw jeneho ſchulerja a rěcźny chór pſchiſłamkowſchtaj. Spěwarki nazionalſocźialiſtiſkeho žónſtwa ſu ſpěwy, kotrež na domiſnu a ſahon ſpominachu, ſ wjeſelkowaċu a ſaharjenoſcźu pſchedneſeſnu. Na to prawa wjeſna hudźba ſaſklinca, do kotrejž ſo też łubołne ſpnki harmoniki měſchachu. Mſchitaj ſo k wjeſelkam rejam ſeſtupachu a ſo radoſtni do kola wierczachu. Mjes rejemi ſo wiſchelake ſpěwy ſanieſechu. Też ſo někotre reje ſ wotmaněnjenemi, kaiſkej ko w Rudnych horach rejowaju, pſchednieſechu. Mſchelake ſorty a pryſle ſ tamniſchich ſtron wjele ſmjeſcźa ſbudźiſchu.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłoh Marko Smoler a za nawěſtki dr. J. Cyž, wšitkich w Budyšinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D A. VI. 1935 2221. — W tu khwilu tarifna liſtina čo 3 płaći.

Hospodarſki rozhlad

Wutoru 23. julija 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,477	100 pólſk. złotych	46,93
1 jendźelski punt	12,29	100 čeſkoſł. krónow	10,30
100 ſwajc. frankow	81 16	100 franc. frankow	16,42

Barlinſka burſa dnja 22. julija 1935. Na ſpočatku tydźenja běšche wobkhod na burſy dale njewěſty pſchi jara ſłabym wobroczu. Hdyž też nětkotre pſchikazy kupzow k mjeńſchim khrucźenjam dowjedźechu, běšche tola powſchitkownje zyſkowa tendenza ſłabſcha. Na rentowych wikach běšche tehorunja ſłaby wobkhod.

Barlinſke žitne wulkowiki. Też na ſpočatku noweho tydźenja běšche wobkhod na Barlinſkich žitnych wulkowikach jara měrny. W pſchewiſy ſo jenoż běžna potrjeba krjeſche, woſebje dokelj ſu žadane a poſkiczene pſcźažiny khětro roſdźelene. S poſkiczenych ſtarych žnjow ſo woſebje najlepſche druzíny pſchenicźneho wobkedźbowachu. Też poſkiczenja žita ſ nowych žnjow njeměſachu žiwe wiki, dokelž Barlinſke młyny jenoż pomału k nakupjam pſchiſtupnja. W naſtupnſkim jeczmjenju ſu ſrěnje druzíny ſanjeroſdźene. Wowſ mějeſche mérne wiki, dokelž je ſo potrjeba w poſledním cźaſu krucź mohła.

Wječera płaceńſche w Barlinſke zentnaċ

pſchenicźu W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožſi R 8: 8,25 hr., R 11: 8,40 hr., — jeczmjenia G 7: 7,85 hr., G 9: 8,10 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg
Płaćizny po złotej hriwnje.

	22. 7.	19. 7.		22. 7.	19. 7.
Pšeńca	212,0	212,0	bunv	11,0-12,0	11,0-12.0
rožka	172,0	172,0	woka	—	
jeczmjeń now.	—	—	módre łupiny	12,0-12,5	11,7-12.2
jeczmjeń, nat.	—	—	žolte łupiny	14,0-15,0	13,7-14,7
wowſa	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosuſk	—	—
pšeńč. muka	26,45	26.45	lany wosuſk	7,65	7,65
ržana muka	23,00	23,00	ſuch. truhanč.	4,77	4,77
pš. wotruby	11,73	11,73	běrni. kruſki	8,75	8,75
ržane „	10,31	10,31	ſyno, 50 kg		
raps	—	—	ržana „ſtoma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšeńč. „		
lane ſymjo	—	—	wowſna „		
pjeluſki	21,0-23,0	21,0-23,0	jeczna „		

Płaćizna za pšeńcu za wupłodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 165.0 11: 168.0
Płaćizna za jeczmjeń za wupłodźerja 7: 157.0 9: 162.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 167.0

Płaćizny rěznecho ſkotu na Drježdźańſkich ſkótnych wikach.

22. julija 1935 Płaćizny po centnarju a hriwnach
Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 66

Połnomjaſne, wukormjene, najl. rěznеje hódnoſće młode	42
Starſe	38—41
Hewak połnomjaſne, młode	35—37
Starſe	—
Mjaſne	—

Byki 216

Młódſe mjaſne, najwjetſeje rěznеje hódnoſće	42
Hewak połnomjaſne abo wukormjene	41—42
Mjaſne	35—40
Snadnje wuwile	—

Jałojcy a kruwy: 501

Młódſe połnomjaſne kruwy najwjetſeje rěznеje hódnoſće	40—42
Hewak połnomjaſne abo wukormjene kruwy	34—40
Mjaſne kruwy	27—33
Snadnje wuwile kruwy	20—26
Połnomjaſne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnoſće	42
Hewak mjaſne jałojcy	37—41

Wowcy: 962

Najlepše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	41—45
Srěnje kormjene jehnjata, ſtarše kormjene borany a derje wuwite wowcy	34—40
Mjaſne wowcy	—
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	—

Celata: 852

Najlepše kormjene ćelata wot cyca	56—60
Srěnje kormjene ćelata wot cyca	46—55
Snadnje wuwite	40—45
Najšpatniše	35—38

Swinje: 3005

Tučne ſwinje, přez 300 kg. ćežke	53
Połnomjaſne ſwinje wot 120 hač 150 kg. ćežke	52—53
Połnomjaſne ſwinje wot 100 hač 120 kg. ćežke	50—53
Połnomjaſne ſwinje wot 80 hač 100 kg. ćežke	47—52
Mjaſne ſwinje wot 60 hač 80 kg. ćežke	—
Rance	50—51

Radio

Sſrjedu, 24. julija ſtyſchi ſo:

Königswusterhausen: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 wjeſeły ranſchi konzert. 10,45 ſa dźeſć. 11,30 ſa hoſpoju. 11,40 ſa burow. 12 pſchipołdnjiſchi konzert. 14 wiſchelakoſcze. 15,15 tacźele. 16 konzert. 19 ſabawny konzert. 20,45 pišana hodźina.

Lipſk: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 5,50 ſa burow. 8,20 ranſcha hudźba. 11,45 ſa burow. 12 pſchipołdnjiſchi konzert. 16,20 konzert. 17 popołdnjiſchi konzert. 18,30 pišana hodźina. 20,45 hodźina wſchelcźiſnow.

Hiſchcźe ſtyſchi ſo dnjowenho programma: Hamburg: 21 Mozartow konzert. Mnichow: 19 ſabawny konzert.

S **Masońzy.** Pschi jěsbje ſ Kinsbórka do Wjasońzy pschińdże motorske kolo ſ dwěmaj wobzobomaj do wjerchanja a ſrasy do schtoma. Wobaj ſobujědžazej cžinjnychtaj žo we wulkim wobkuku na polo, pschi cžimž žo ſobujědžazy ſmjertnje ſrani. Wjednik motorſkeho koła bjes ſchkody wotendże. Nan ſmjertnje ſranjeneho hakle je psched něschto dnjemi wumrěł.

S **Kamjenja.** (Woheń w ſuſchefini.) We wołmowej ſuſchefini pschedjěrnje firmy Noſke a Co. je pjatk rano woheń wudyrił. Ssuſchefinja je žo do cžiſta wupalika, a w njej leżaza wołma je žo ſniczika. Woheń je najſkerje je ſamoſaparjenjom naſtał.

S **Kleinego.** Sańdźenu njedźelu je Klěinjanſke mužſke turnarſke towarſtwo ſwój 25lětny jubilej wožwjeczilo. Rano wot 6 hodźin ſo wobudźerſtwo ſ hudźbu budźesche. We 8 hodźinach ſo na turnowanišczu rańſcha ſwjatoczńoſcj wotmě, pschi kotrejž nasch wožadny farar rěčeſche. Po ſwjatoczńoſcji ſo hnydom turnarſke wubědźowanja ſapočachu. Pschipołdnju w 1 hodźinje ſo turnarſke towarſtwa, tiž ſo we wulkej liczbje wobdźělichu, a wſchitke Klěinjanſke wjeſne towarſtwa do ſwjedźeńſkeho cžaha ſeſtupachu. Cžah cžehnjeſche do Jamneho a ſaſo wróčo a ſo potom na turnowanišczu rozpuſchczi. Turnowanišczo běſche ſo k ſwjedźenjej rjenje wupyſchiło. Pschi turnarſkim haju towarſtwa poſtajachu a turnar Schwolach wěnz k rjetowſkemu pomnikej turnarjow połoži. Po krótkim ſpominanju na turnarſkich rjekow ſo ſwjatoczny wuſtup ſe ſpěwom wo dobrym towarſchu ſkónczi. Na ſwjedźeńſkim namješcze měješche towarſtwowy pschedźyda turnar Preiſker ſwjedźenſku rěcz a wo ſałoženju Klěinjanſkeho turnarſkeho towarſtwa rosprawješche. Se ſobuſakožerjow žu pjeczo wumrěli: hoſczenzarjej Oskar Domſchla a Ota Bubel, kolijowaj wuhibarjej Handrij Polank a Jan Roj a ratař Arnoſcht Habel. Prjedawſchi pschedźyda, wyſchſchi ſahrodnik Bož a tydarſki miſchtr Pätzel ſtaj wucžahnyłoj. Jenož jedyn ſakožer, ratař Rudolf Krawz, je žo hacž na dźenſnišchi dźeń towarſtwu ſdźerżał. W mjenje Shorjeſkeho turnarſkeho wokrjeſa wokrjeſny turnarſki nawjednik mužow Kurz jubilejſkemu towarſtwu ſhožo pschejeſche a ſakožerjej Krawzej a turnarſkemu nawjednikej Načžay ſa 15lětnu dźeławoſcz cžeſtny liſt němſkeho turnarſtwa pſchepoda. Turnarſki nawjednik Načžka pschepoda ſlěbornu jehłu němſkeho turnarſtwa Rudolfej Krawzej, Hermannej Njeli, Willijej Načžay, Maſkej Hotažej a Janej Dočžej. Hdyž běſche ſpěwne towarſtwo turnarjow někotre ſpěwy pschednjeſło, ſo ſ wubědźowanjemi pokračowaſche. Njedźiwajcy nakwilnych łožſchich deſchčow ſo ſwjedźeń derje wotmě. Wječžor w 6 hodź. ſo dobywarjo woſſewichu. W 7 hodźinach turnarjo do wžy cžehnjechu. Pschi turnarſkim balu ſo turnarjo a turnarki hiſchcze dołho ſabawjachu.

S **Běłeje Wody.** W bliſkoſcji Półneho hrodźika cžahnje ſo ſchtwórik jedyn kołojeſdny do Trebinſkeho woſa ſawinnyc. W tym ſamym wokomiku jeho jedyn auto ſhrabny. Kołojeſdny ſo cžežko ſrani a dyrbjeſche ſo hnydom do ſchorownje dowjeſcz.

S **Brěſowki.** Hdyž běchu ſo njedźelu poſłedni hoſcjo ſ rejwańſkeje ſabawy wročžili a najwjeſelſchi dźěł wjeſnjanow hižo krucze ſpaſche trubjeſche ſo na raſ k wohnju. Zeiſigez bróžnja ſa palesche. Pschi tym ſo woheń tak ſpěſchnje roſcherjeſche, ſo też na ſuſodne twarjenja pſchepſchimny. Jenož ſ nuſu móżeſche ſo wobſtejeć ſe ſwojich palazych twarjenjow wutkowacz. Zeiſig běſche ſobotu poſłednu rożu domoj dowoſył. S dźěła ſtejeſche hiſchcze na wofu w bróžni. Skłomowe a ſynowe ſkłady ſo tak ſpěſchnje palachu, ſo njebě ani móżno wſchón ſkót wukhowacz. Wobeběje kury a karnikle ſo ſobu ſpalichu. Nimo teho buchu ſ woporom wohnja wſchón ratarſki inventar, młóczaza maſchina a dwě koleſy. Wohnjowa wobora móżeſche jenož ſ ruczinej ſtykawu dźěłacz, dokelž je ſtaw wody w ſtudni naſtajeje ſuchoty dła tak ſpadnył, ſo njemóżeſche ſo woda ſ pomozu motorſkeje ſtykawy czerpacz. Hakle hdyž wohnjowa wobora je Sklepeho dojěżdże, móżeſche ſo ſ jeje pomozu woda ſe ſtudnje, kotraž na łónzu wžy leži, bracz. Tak ſo ſnajmjeńſcha poradźi, domſke kubła pſched ſahubu wukhowacz. Wohnjowa wobora dyrbjeſche zyku nóz a też njedźelu dopołdnja w ſłužbje woſtacz, dokelž mózny wětr ſtajnje ſaſo ſchkrě po wžy honjeſche. Wokoło pschipołdnja potorhny mózny wětr murju pschi dróży ſtejazych ſchwitłow kłéwa a pschi tym ſkoro dwě wożobje ſarazhy. Schkoda ſo na 50 000 hriwnow wobliza. Twarjenja běchu ſpłe nowe, maſiwne a hródże hakle běchu ſo 1934 natwariłe. Kak je woheń naſtał, dotal njeje ſo wutłědźiło, tola poliźija w ſwojich ſłědźenjach pokračuje.

*

S **Kamjenizy.** Kamjenizki friſerſki miſchtr Konrad Guth ſnjeſłoži pschi Frankobrodze n. W. ſe ſwojim autom, ſ kotrymž ſe ſwojej žonu a ſwojimaj ſtarſchimaj wulět cžinjeſche. Wós ſo pschecžišnyj, jeho nan ſo pschi tym ſmjertnje ſrani a wón ſam ſwěbi dwójzyj nop pukny. Něſko je na ſcžěwkach ſwojeho cžežkeho ſranjenja wumrěł. Wobě žonje měſejeſchej jenož lohke ſranjenja.

Najnowiše z cyłeho ſwěta

Motorſke koło pschecžišmo lokomotiwje.

Motorſki koleſaſ Ota Fiſcher ſ Güſtena w Anhaltiſkej wročži ſo njedźelu wjecžor ſe ſwojej žonu a ſwojim dźěſcžom ſ dalokeho pucžowanja do domiſny. Na dróży Hoym—Alſchersleben cžahnyſe njeſchkitany pſchejěd pſches ſeleſnizu, kotryž pak běſche ſ cžerwjenym ſwětłom wonamjenjeny, ſo ſo cžah bliži, w pożledním wokomiku pschejěcz. S najwjetſchej ſpěſchnoſcu ſajědże Fiſcher do lokomotiwy wożoboweho cžaha cžiſło 900. Lokomyſlny běſche na blaku morwy, jeho žona ſo cžežko ſrani. Dźěcžo ſlecza we wulkim kole do hrjebje a woſta njeſranjene. Winu na njeſbožu ma Fiſcher ſam, kotryž je widzał, kak ſo cžah bliži a kotryž w ſwojej lohkomyſlnoſcži njechaſche doczakacz, doniž cžah nimo njeběſche.

Tſjo morwi pschi ſtudnjeńſkim dźele.

We Wrótſławje je ſo njedźelu popołdnju w pſchedźěrni firmy „Schwerin a ſynojo“ cžežke njeſboże ſtako, kotreż je tři ſmjertne woporu zadało. Tſjo dźěłacžeſ, kotryž bě ſo do ſtudnje dele puſchcził, ſo ſ płunami pohłuſchi a do ſtudnje padże. Druhi dźěłacžeſ, kotryž cžujeſche ſwojeho towarſcha wukhowacz a do ſtudnje dele ſaléży, ſo tehorunja pohłuſchi. Na to hnydom wohnjowu woboru ſawołachu. Ta po pschedpiſmje wuhotowaneho wohnjoweho wobornika do ſtudnje puſchczi. S njeſbożownym pschipadom tutón do někajkeho ſadźewka ſtorczíwſchi do hłubiny padże. S możebitym gratom ſo potom poradźi, tych tſjoch ſnjeſbożenych ſe ſtudnje wucžahnyc. Lěkaſ móżeſche jenož ſwěſczicz, ſo ſu morwi.

Wulki woheń w Prażſkim pschedměſcze.

W Prażſkim pschedměſcze Holeſchowizach, w kotrymž žu ſ wjetſcheho dźěła ſkładźiſchcza a fabriki, wudyri njedźelu woheń, kotryž ſpěſchnje ſo roſcherí a njedźiwajo ſpěſchneho ſapſchimnjenja wohnjoweje wobory, kotraž ſ 13 hadźizow wodu dawaſche, ſa někotre hodźiny 3 wulke ſkładźiſchcza a jedyn ſwěrjeńſ ſniczi. Schkoda wjazy hacž 10 milijonow krónow wucžinja. Woheń naſta we dwajſthodowym ſkładźiſchczu kožoweje fabriki, kotraž ſa krótki cžaſ w pkomjenjach ſtejeſche, a ſo pschieſpěſchnje też na ſuſodne twarjenje, w kotrymž ſo wołma khowaſche, roſcherí, a ſłónczinje też na ſkładźiſchcza firmy ſe żeleſowymi tworami pschiſtocži.

W Pólſkej cžah ſ kolijow wuješ.

K żeleſniſkemu njeſbożu dóńdże njedźelu 5 kilometrow wot ſaſtaniſchcza Radoma. Wožobowy cžah wujědże ſ hiſchcze njeſnateje pschicžiny ſ kolijow. Někotre wozy ſo pschecžišnyłoj. Jedyn ſ nich tak njeſbożownje, ſo běchu wſchě durje ſaraczene. Mjes pucžowarjami dóńdże k paniz. Jedyn ſ pucžowarjow, kiž běſche ſ nowom ſtocził, ſo pschi tym ſarafy. 40 wožobowu bu ſranjenych, mjes nimi 20 cžežko. Wjednik lokomotiwy ſo ſaja.

Spomožeńſka ſtatiſtika města Budyſina

ſa měſaz junij 1935.

1. Spomoženſtwo. Wopytarjow běſche w radnicy podawarni ſa maczerje a ſaſtararni cžěſchenkow 234, w ſaſtararni ſa małe dźěcži 46, w radupodawarni ſa ſtarſe 18 a w ſaſtararni tuberkuloſnych 227. — Wudźěliło je žo w ſaſtararni cžěſchenkow 348 puntow žiwidłow, 43 draſcžiczkow a ſchatkow; nimo teho je ſo wupožczilo 19 ſporiſkich wołow, 4 bjeżaze woły, 10 dźěcžanych korbow, 41 kožow. — W ſaſtaranju tuberkuloſnych je ſo wudźěliło: 270 puntow žiwnoſcze, ſo wupožczilo 124 wežow ſa wothładanje thorchy, ſo wuwjedło 226 pſcheſmětlenjow a 6 röntgenſkich fotografowanjow. — Nſtudowe ſpomoženſtwo je wudało: 494 draſtow a wobuczow 203 doroſczenym a 102 dźěcžom.

2. W hoſpodarſkim ſaſtaranju je ſo wudało: 2394 pokrutow khlěba, 408 potuńſcheńſkeho mloka, 8 ſnamkow ſa wobſtwěrjenje a 551 jědźnych ſnamkow, w ſhromadnej hódnoſcži wo 2 228,35 hriwnow. — Pobjerow w hotowych pjenjeſach je ſo wupłacziło: 9035 hriwnow ſozialnym rentnarjam, 91819 hriwnow małorentnarjam, 22 703 w pſchipadach wożebiteje potrjebnoſcze atd., 95 973 hriwnow doſtawarjam ſaſtaranſkeje podpjery, 3167 hriwnow doſtawarjam ſalmożny, 2958 hriwnow woczehnjeńſkich pſchipomozow, hromadże 143 655 hriwnow.“

Hamtske wozjewjenje z Budyſina.

Jn das Handelsregiſter iſt heute eingetragen worden:

1. Auf Blatt 1160, die Firma **Waggon- und Maſchinenfabrik Aktiengeſellſchaft vorm Buſch in Bautzen** betr.: Jn § 3 Abſ. 1 des Geſellſchaftsvertrages iſt das Wort „Werdau“ durch Generalverſammlungsbeſchluß vom 2. Juli 1935 geſtrichen worden.

2. Auf Blatt 1174 die Firma **Armin Weber in Bautzen,** früher in Dresden. Der Kaufmann Guido Armin Weber in Bautzen iſt Jnhaber. (Geſchäftszweig: Großhandel mit elektrotechniſchen Artikeln. Geſchäftslokal: Goſchwitzſtraße 1.)

Amtsgericht Bautzen, den 15. Juli 1935.

Towarſtwowski powěſtnik.

Bukecy. Spěwny wotrjad Radoſć. Srjedu 24. julija změjemy dźiwadłowu pruhu pola Stangec. Wſitcy hrajerjo a też spěwarjo maja přińć. Započatk wječor 1/2 9 hodź.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ wopyta njedźelu 28. 7. 35 připołdnju w 11 hodź. Budyſſki muzej w Budyſinje. Towarſtwo zhromadźi ſo 3/4 11 hodź. pola muzeja. Knježa dowěrnicy ſo proſa, zo bychu wſěm ſobuſtawam a znatym to wozjewili. Wo bohate wobdźělenje ſo proſy. Předsydstwo.

Hućina. „Zernička“ tutón tydźeń njeſpěwn.

Rakojdy. Wotrjad młodych nima tutón tydźeń žaneho zwučowanja.

W Neaplu. „Ach“, prajeſche knjeni White ſe Chicago, „hdyž ſej takle horu Veſuw wobhladam, dyrbju na ſwojeho njeboh muża myſlicz — tón też tak ſylnje kurjeſche.“

*

„Proſchu, dajcze mi pucžowanſki wjednik po Alpach. Może ſtary naſkad bycz, tiž je tuńſchi. Nowe hory ſo tak pschidružiłe njejſu.“

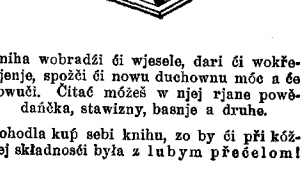
*

Schulſzy towarſchojo cžakachu. Skónczinje pschińdże Erich, ſ tułemi a roſplakany. — „Hdyžeha ſy tak dołho byk?“ — „Mój nan cžujeſche ſo mnu porčzecz.“ — „Tak dołho?“ — „Haj, ſabite dźeſacz mjeńſchinow.“

*

Derje prajene. Piwarczkej mějachu wjetſchi wopyt. Kata bě wſchě ſwoje wuměłſtwo we warjenju nałožiła. Piwarczkyna mènjeſche: „Kata, to ſy derje cžiniła, ſo woprawdźita parla!“ Kata napſchecžiwi: „Ale taſke tuńje parle nochzyła měcz!“

Wjeſełe hodźiny wobradźi či rjana kniha!

Kniha wobradźi či wjeſele, dari či wokſewjenje, ſpožči či nowu duchownu móc a če powuči. Čitać móżeš w njej rjane powědańčka, ſtawizny, baſnje a druhe.

Tohodla kuſ ſebi knihu, zo by či při kóždej ſkładnoſći była z lubym přečelom!

Autobusowe wosebite jězby

wot Muzeja z pućowańſkim **wujom Ricom.**

Srjedu, 24. julija, připołdnju w 1 hodź. (jězba płaci 2,— hr.) do **Mnišich ſkałow, Jonsdorfa, Oybina a Žitawy.**

Stwórtk, 25. julija, rano we 8 hodźinach (jězba płaci 3,50 hr.) do **Großhennigka.**

Zamołwjenja zapodajće do cigarow. wobkhoda **Friedrich Rother** na Kěžorſkej dróży (telefon 3531) a na „Serbſke Nowiny“ na Lawſkich hrjebjach (telefon 2687).

Nowy „Silberblitz“ ſo hiſće w juliju do ſłużby ſtajі Stwórtk budźe kŕčeńſka jěrba!

Stepowane Moškowe Wołmjane Wjelbłud. Blidowe **přikrywy**

wulki wubjerk, jara tunjo

PAUL KORN

na Hošic hasy 21

w domje khorobnjeho pokładnje

Makulaturu

(je to hižo počišćana papjeru) wotedawa w kóždej mnożcy **Serbſka knihaŕnja w Budyšinje**

Nazymske symjenja

kaž kolij, pjeluſku poruča tunjo

Čech w Rakecach

Doporučće

swojim lubym znatym abo přečelam naše

„Serbske Nowiny“

Prosymy Was zdwórliwje wo tutu próca!

Skazać

móża so „Serbske Nowiny“ na wšěch póstowych hamtach a też pola našich dowěrnikow a roznošowarjow na wsach.

Šěsć razow

wob tydźeń z tym krótkim z wosebitej přiłohu — „Łužica“, „Domowina“, „Serbski Student“ a „Nowiny za dźěći“ — wukhadźeja a płaca jenož 1,51 hriwnow na póstach

(Bitte ausschneiden und als Drucksache einsenden)

Bestellschein

an den Verlag **„Serbske Nowiny“** in Bautzen.

Herr

Frau

in

Postanstalt

Wohnung

bestellt hiermit die „Serbske Nowiny“ vom ..... Preis 1.51 Rm.

Datum: ..... Unterschrift: .....

Přiloha k čisłu 169

SERBSKE NOWINY

Wutoru 23. julija 1935

12 morwych při čołmowym njezbožu w Rańšej Pruskej

Žałostny kónc njedźelskeho wulěta

Njedźelu wječor sta žo na Daretheńskim jězoru žałostne njeszbože. Wjeźtowańšti čołmik, kotryž žo jako pśiwoźny čołmik wuźywaśe a wobkhad mjes Darethenom a wulětniśćom na kupje Herta w Darethenskim jězoru pótrjebowaśe, wróśći žo njedźelu wječor ź 21 wóśobami z kupy do Darethena. Sćrjedź jězora napjelni žo čołmik z wodu a žo podnuri. Wulětniśy, śi z Olšćyna pótkadźachu, žo žoby podnurichu. S 21 wóśobow žo 11 śatepi, 10 móžachu žo wukhowaś. Teź je žo jena wóśoba pśi wukhowańšćich dźěłach śatepika. Snjeźeboženi pótkadźachu z wjetšeho dźěła z Marcźineho doma z Olšćyna, to je woćehnjeńśki dom za mkode hołzy. Teź wjedniza wuśtawa je žo žobu śatepika. Wulětniśy, kotśiž we wulkich cźrjódach kupu Hertu wopytuja, chwychu žo 1/9 hodź. z čołkom, kotryž mějeśe pomóznu motor, do Darethena wróśiś. S cźołkom žmjeźeśe žo jenoź 14 wóśobow wjeśa, njeźiwajo na to pak běśe cźołkmak 21 wóśobow na cźołku puśchcźik. Njedźelu běchu na jězoru pśi kupinym wětru wulke žołmy. Cźołm mějeśe hacź k brjohej 800 metrow, tola bórzy po wotjeźdźe pśelnjeśe žo z wodu a spěchnje žo podnurjeśe. Njeźboże žo z kupy wobkedźowaśe a tehodla jědźechu hnydom z małymi cźołnikami na pómoz. Jenoź tak bě móžno, so žo snajmjeńśicha 10 pśched wěśtej žmjerću wukhowachu. Statne wěcźnistwo, kotreź hnydom na městno njeźboża pśichwata, skónći wukhowańśe dźěła, kotreź běchu žo hłuboko do nogu pśi cźełu sałe wótpetowałe, dokelž móžachu jenoź dalšne śledźenja wótrjośeć. Pśi wukhowańśich dźěłach žo dotal dwě cźěle wukopjeśchtej. Wěcźera žo w tutych dźěłach pókraca wośe. Pó najnowšich powěsćach, je snajmjeńścha 12 ludźi wo źiwjenje pśišło, mjes nimi dwaj Olšćanjakaj, kotraj běśchtaj žo na wukhowańśich dźěłach z najwjetšej wóporniwosću wobdźěliłoj a pśi tym swoju žmjerć namakałoj. Póndźelu dopołdnja žo 3 dalšne cźěła namakachu, kótrychž personalije pak žo dotal njemóžachu swěsćiś.

225 lět „Kölnska wodźička"

Wunamakał Kölnśeje wodźiczki (Eau de Cologne) běśe italski wikowaś Giovanni Maria Farina, kotryž žo w lěcźe 1709 w Němskej sałožył. Kaž tak mnoho wudźěłkow, kótrejž dźenża na śmětowych wikach wulku rólu hraja, mějeśe tej pśihótowanje Kölnśeje wodźiczki jara źkromny zapoćatk. Pjećźadwanzećzi lětny, nalpomnjeny drobny wikowaŕ swoje ródne městačko Domo d'Ossola wopušćiwši, so by swoje žboże nad Rhynom spytał. Wón wosdobu, mydło, woliowki a druge wonjawki, kótrejž se swoje domińy dowoźowaśe, po domach rosnoschowaśe. 1710 wón na Jülichowym naměśtnje w Kölnje swój źkromny wobkhod wotewri, w kótrymž teź wonjatu wodźiczku pśihótowaśe, kótrejež pśihótowanje z jeho potajnstwom wósta. Wón tutej wonjawzu mjeno města Kölna spožcźi, kótrejž město běśe z jeho druhej domińu.

Lěta dołho žo źłowo Kölnśeje wodźiczki ledy pśechrhnyśe provinzy pśechodoły; gyndomětna wójna a pśecźehnjenje franzowskich wójskow hakle ji śmětowu sławu pśinjeśe. Offizérojo Richelieua a marschalla Soubisa ju do Versailleskich salonow pśinjeśechu, z tym běchu zi pucźe do śměta wurubane a Kölnska wodźiczka běśe nětko wšchudźe wulka móda. Jeje wunamakaŕ lěta 1766 wumrě, hdyž běśe sławu swojeho wunamakanja hišće dožałak. Swoje potajńśtwo pak swojemu wujeźej jako nimo měry drohotne namrěwstwo sawostaji. Jenje njeje žo statne potajnstwo z wjetšeho wobhladnjiwosću hladało, kaž potajnstwo źhotowjenja Kölnśeje wodźiczki, pśechoź wot lěta 1710 je žo jenoź dźesaś wośobam tuto potajńśtwo pśeraźiło. Pśeni rezept, kotryž je wunamakaŕ sam spśaŕ, žo we wośebitej měśtnosći źhowa. Wo źiwje, kotraž wunamakarjej jako dźěłaŕnja źłužeśe, móžemy hišćcze maśchinu widźeś, w kótrejž žo wolijowki z pomozu kluku měśchachu. W samsnej měśtnosći je teź łśchinja z drjewa, z honaczikami, kotraj nětdy k pjelnjenju bleśchkow źłužeśe, a se swójimi małymi rosměrami na śtromny spočatk firmy dopomina. Pinza fabriki z mjeńśich wotdźělenjow wośtejeśe, kótrejž běchu z tśimi murjemi mjes žabu dźělene. S tym dyrbjeśe žo rosśěrjenju wohnja zadźiwaś. We wulkich śudach tu Kölnska woda leźeśe. Ssudy běchu z zedrowego drjewa, z Libanona pókhadźaśeho, śhotowjene, kótrejž je sa tajśe nješćto w kóždym nastupanju najpśichódnišne.

Nowa wukhodna uniforma němskeho wójska.

Nowa wukhodna uniforma němskeho wójska je w źwojim pśichrśanju wojeŕskej śukni dowójnskeho cźaśa podobna. Wot lěweje k prawej stronje: Wyschschi feldwebl, feldwebl, offiźer, dźesatnik (w starej uniformje), dźesatnik (w nowej uniformje). (Scherls Bilderdienst, M.).

„Kóždy človjek kral"

„Tu Huey Long rěcźi. Pjećź mjeńšchinow dołho nětkole nicźo ważneho njerěcźu. Możeśe mjes tym źwojich pśechećelow jawołaś a jim rjeź, so ja rěcźu."

Pjećź mjeńšchinow dołho muž, kotryž ma waschnje, žo w amerikańskim radiu z tutymi słowami sam pśihpowědźiś, źwojim pśihpožłucharjam wo zyle njewažnych wěcach rěcźi. Potom pak słowa khutny ras dostanu. Wón na hubu khromy njeje a žo hódnje wuzbyja, najmjenje pak ma źwojich politiskich pśechećiwnikow kedźbuje. Jako diktator w Louisiane, cźakanź na městno presidenta Sjednoćenych statow, jako wjednik źnadź noweje strony, jako wožobliwosć, na kotruž žo w statach najbóle źwari, ale kotraž žo teź sašo pśe wšcho khwali, jako fanatiski pśechećiwnik bohatstwa, — taśi Long w źrjedźišćeńcźu źiwych rosrišanjow steji.

Sskowa, z kotrymiž wón źwojich pśechećiwnikow pśihima, njeźžu husto najlepje wuswolene, sa to pak jaśne. 16 hodźin dołho je Long njedawno w radźe pśechećiwo presidentej Roo'eveltej a jeho knježeŕstwu sathadźał. Hačrunjež je njeśkuschany rěcźnik a z połnej mozu źwojeho hłoša rěcźeśe, tola wjeśchi dźeł radnych knjesow drěmaśe. Woni cźim khubje spachu, dokelž bě žo Long hakle połdźe popołdnju źkowa timał.

Hodźina po hodźinje žo miny, Longowa śrěcźiwosć pak nochajśe popušćeć. Runje tak mało kaž źnina licźba pśichiladowarjow, kótrejž hač do ranja galeriju rjelnjachu a kotrymž „Kingfiih" (po šerbsku źnadź „kralowska wiwka") njewschźěnu sabawu pichthotowaśe. Sa tute pśchimjeno ma žo Long źwojemu programej dźakowaś, wo kotrymž dźesmy hišćcze porěcźeć.

Dołho po połnocy, hdyž kołowokoło wulki dźěł knjesi, hižo źmorcźeśe, starny radny knjes Minton pustarnjwschi njewutśawajcy sakhadźaśeho Longa naležnje prcźeśe, so njechaŕ tola tak wołacź. „W rodźe je telko ludźi, kótrejž śpja a We tutych knježi myślitše." wón měnjeśe. Long tutu składnosć wuźi, so by žo na jeneho kolegu wuśmjaŕ. „Mi by jenoź prawje było, njeby-li radny knjes z Indiany dozrała mjazy wotucźiś."

Sstónczko hižo wyšoko na njebju śteśeśe, hdyž běśe Long še źwojej rěcźu hotowy. Jeho politiscy pśechećiwnicy běchu, kaž rěka jara spokojeni, hdyž běśe Longowy hłóš z dołhim rěcźenjom zyle dybawy.

„Kingfiih" wob tydźeń pjerza psches 50 000 listow dostawa. Hacź tomu tak je, naž mjenje zajimuje, telko pak je wěśte, so ma Long je źwojim programmom wobjebje w kruhach khudšeho wobydleŕstwa wjele pśichiwšowarjow. Jeho programm žo mjenujy darmotnemu jěsdnemu liśćikej do paradiśa runa. „Kóždy cźłowjek kral", tak jeho klincźaze hešło réka. Tajśe hešło drje na hermanskeho klemjaka dopomina, ale wono źnadź runje tohodla tak cźehnje, pśechetož hižo móże Longowa organizacija „Dźelcze žo do bohatstwa" 5 milijonow sapśisanych žobuśtawow licźiś.

Schto po prawom réka: dźelcze žo do bohatstwa? Tuto wulkotne hešło dać hmy hižo husto źkyscheli. Niž jenoź 1919 a 1920, ale hižo w pśenich spočatkach marxisma. To je stajnje parola, z kotrejž móże nechto cźrjódy dobyć.

Long chce to hakle cźinicź: Samoźenja psches 8 milijonow dollarow dyrbja žo dozyła sebrać. Wulkim samoźenjam, kotreź niže leża, dyrbi žo po móžnosći wyšoki dawk napołožiś. Schtoź z teho wuskoczi, dyrbja hobrike summy hnyć, z kotrychž pomozu chce Long potom z tóždeho cźłowjeka makeho krala scźiniś. Wón žebi to zyle jednorje pschedstaja. Kóždy thudy źwójźny nan najpśedy jónu 5000 dollarow dostanje. Potom žo w pśichódnje jenoź hišćcze 30 hodźin wob tydźeń dźeła. Schtóź je starobu 60 lět dospěł, dožiwjeńśtwo dostanje, nimo teho chce Long wobdarjenym khudym darmotne studije smóžniś a bursy w Sjednoćenych statach burśtemu stawej nětkole wožebje śe dźe, dyrbja teź burjo z tutoho wulkeho pjenjeźneho měcha hišćcze prawje wjele dostaś.

Nětko je zyle wěśte, so milijonarojo, kotrymž chce Long pjenjezy wotewjaś, mójnje pśechećiwo njemu wojuja. Ale pśechećadźimy po jónu do wobśtejnosćow amerikańskeho měśchańana, kotremuž chce knjes Long darmotny jězdny liśćik do paradiśa do ruki śtóćźiś. Dyrbi jón pschijeś?

Mnohy žebi wěź dołho njepschemyślła a praja haj. Ssu pak teź druhi, wobhladniwschi, kotśiž žebi praschenje pśechpodpołoża, hač z tutym darmotnym liśćikom teź woprawdźe do paradiśa pśišiwdu. Njechamy dowyła wo tym rěcźeć, so, dyrbja-li cźłowjekojo dźeło namakaś, dyrbi tu teź pschedewjacze hyć, kotreź jim dźeło dawa. Chże-li cźłowjek pschezo dźeło měć, potom dyrbi wobkhod, w kótrymž cźłowjek dźeła, pschi tym teź nješchto sahtužiś, dyrbi žo wuplaćźiś. Hižo małe pschedewjacze kapital trjeba, wulke dyrbi hišćcze wjaŋ kapitala měć, pod wobśtejnosćemi miliony. Pola naš to dźělaczerjo w cźežkej industriji dawno wědźa. A hdyž žo jim dokhody dohladowaŕiskich radow teź druhdy pschewyšcze hyć zdadźa, dha jim we woprawdźitosći tola njeje njewitane, khónći-li žo jich pschedewjacze tóžde léto z rjanym dobytkom. Kokoš, kotraž dyrbi 5tote jejka njesć, krowa, z kotrejež mlokom chjemy žo źiwiś, dyrbi nětko jónu dobru piju dostawaś a rjanu źwěcźatu ložu měcź. Potakim tu njemóże knjes Long hižo dozyła niczo cźiniś, hewak móh jenoź milijony eksistenzow śniciś, so by druhich wospožiś mohł.

Nětko pak žu tam w Ameriji hišćcze druhe samoźenja, samoźenja, kotreź jeniczky dań njeju a z tutej danju źebi wobžedźerjo rjane źiwjenje cźinja. Ssami niczo njecźinja, druśy dyrbja za nich dźěłaś. Kóždy, kotryž sam dźeła, wě, kak njemoralne, njeschwarne a napschecźiwne to je. W sozialnje źmyślenym stacźe kaž w Němskej žu dawno z teho źudźo wyšoke dothody z wurjadnym dawkom wobmyślili. Teź na samoźenje, kotreź žame w nětkaśim wobkhodźe njedźeła, ale jenoź dań njeże, je žo pschihódny dawk położił. Ale pola naš žu tak mudri, so źebi pschewyšoke dawki njeźadaju, hewak mohło žo śiacź, so dozyła niczo wjacy z teho njewostanje. Pschetoż swotkel chże bur, pschekupz abo fabrika wobkhodnu abo twarsku ako hewak nětkaśu pozcźonku dostacź, hdyž tu nichtó njeje, kotryž móże pjenjezy wupožcźiś? Tak jednorje to potajtim teź njerdże, thiba-li so žo zyle jednorje wscho samoźenje za stat a sjamne banki sebjerje. To pak by rětkało privatne wobžedźeństwo wotstronić. Zadnym cźłowjek njeby žo potom wjacy prózowaŕ, nječhto nalutowacź. Wjes kapitala makeho a wulkeho lutowarja njeje pak strowe hospodarśke źiwjenje dozyła móžne.

Hdyž potajtim tóždy thudy źwójźny nan źwoje 5000 dollarow dostanje, schto z nimi cźini? Pilni a wuśtojni źnadź źebi zyle rjanu maku eksistenzu z tym sałoża, ale wschako je źnate, so njeźžu bohużeł wschitcy ludźo pilni a wuśtojni. Tuczi pak bórzy njeco wjacy njemóża a smóże-li knjes Long potom pschezo hišćcze roskalowacź, potom wón najśkerje rjekńje: nětko dyrbimy k lépschemu hłupatkow a źhnitych pjeńkow wospjet dźěśicź atd. Skrótka, darmotny liśćik do paradiśa źnadź nam do wosa falśeć dowoli, ale wós tam ženje njedojdźeśe, pucź do paradiśa bywa pschezo dalschi, śónczyże cźłowjek wostanjemy a město do paradiśa so žaso do śměta wróćinjemy, hdyž źnadź žu žo wobśtejnosće mjes tym śterje pohubjeńśchśe.

Prawje pak ma Long w jenym dypku, mjenujy, so dyrbja sozialne njepoměry, kaj wone w Sjednoćenych statach wobśteja, źwój kónc namakacź. Njehodźi žo, so mjes ludom milijony z hłodom tradaju, cźełka worschcha

Hdyž běchu žudy) drohotnej wodśiczku napjelnjene, wone hišchcje schtyrnacże dnjow leżachu. Potom wodźiczki do woßebitnych žudobjow pjelnjachu. Brudżeitki žuda selenkojte droždże tworjachu, kotreż běchu wulkotny žrědk pschecźiwo drjenju. S dolhim leženjom dyrbješe Kölnišla wodźiczka na kajtošći dobywć. W pinzach pśhi Jitlichowym namešcze žo hišchcje blesche ļ léta 1750 thowaju. j.

Pśilopk

Towaršej se žwětoweje wójny w žamžnej hodźinje wumrěkoj.

Dźiwne Boże wjedźenje žo ļ wjesći Wollhausena blisko Frankobroda n. M. wośjewja. Tam šnjeboži ratar Datz pśhi žynu wożenju žmjertnje. Snjeboženy běsche 4 léta dołho w žwětowej wójnje w sajeczu hromadże ļ druhim towaršichom pśchebywał a ļ nim pschecźelstwo nawjašał, kotreż žo też po wójnje dale pleczesche. Běsche žo wuczinił, so maja pśchiwusni teho, kiž by druheho pśchežiwił, šawołacz, hdyž jedyn ļ nju wumrěje, so by ļemrětnemu pośledniu cźešcź wopokazał. Tuto doreczenje chžychu nětko pśhiwusni šnjeboženeho ratarja dopjelnicź a pśhačnu wójnšemu towaršichej, so by pśhišichł a so je ļwojim towaršichom na pschezo rozžohnował. Tola móhł wopśhacź jich pschekhwapjenje, hdyž popołdnju teho žamneho dnja wot pśhiwusnych pschecźela list dóndże, w kotrymž žo dźeli, so je też tuton ļ njesbožom wo žiwjenje pśhišchoł. Po dalšich śledźenjach žo žwěcźi, so wobaj wójnštaj towaršej, kotraj chžydtaj žebi pośledniu cźešcź pśhi pohrjebje wopokazacź, w nimale žamžnej hodźinje ļ njesbožom žwoje žiwjenje skónczijschtaj.

Tši holzy a „had".

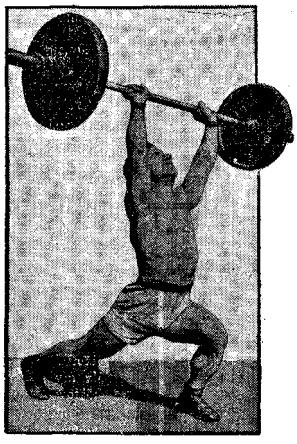
Bliško města Elbinga měješe burjki žyn roshorjazy pśhipad, hdyž ļ witkow domoj jědźeše. Tši holzy jeho proschachu, so by jich žobu wjal. Wón jich prośtwu hnyžom dopjelni. Krótku chwilku dźěšche wschitko žyle derje, dónitž nadobo — wožrjedź najrjeńšcheje šabawy — holzy wótšje šakschiczachu a ļ wosa skoczichu. Pśhi tym potorhny motoriši kolešar jenu holzu, schtož dale žanych šcźěhwkow njeměješe. Młody bur, kiž žo njemal naitróža, da so do holzow dla jich njerosumneho sadžerjenja. Pod žnjlsami wušnachu holzy, so je had w selenej pizy pod lawku a je jenu holzu kušnyk. Hnydom mnjelachu na šu šmijizu. Motoriši kolešar też šasta, dokelž chžyšche žnano šranjenu holzu do khorownje dowjesć. Prjedy teho pak pschepytachu wós. Pśhi tym žo ńka šmijiza jako njeschkódny wuheŕ (Aal) wupokasa, kiž bě pśhi tschašenju wosa še žwojeho koścha wulešł a do holžyneje nohi štorcźił.

Swonjenje a hwiždanje želeźniz ma žo wobkedźbowacź.

Njedźelu w nozy hrabny želeźniza na cźarje Kirchheim-Waldheim motorške koło ļ pśhibocźnikom, kotreż chžyšche runje njeichtitanu dróhu pschejećź. Woßoba, kiž w połoczniku šedźeše, bě na městnje morwa. Wjednik motoriskeho koła wumrě bórzy na to w khorowni. Motoriši kołojędny jědźeše ļ njewschědnej špěchnoscźu, njeběžnšcheše pśhi wrještotu koła swonjenje a hwiždanje želeźniz, tak so je k tutemu šrašchnemu njesbožu dóńcź móhło.

Tyžkanz, kiž je 6000 hr. hódny.

Pśhed lawniškim žudom w Mnichowje měješchtej žo dwě žonje devišowych pschežuwanjow dla šamolwicź. Naparał a woprawdźity škuźeŕ pschežmykanjow je Arnošh Ehrensperger, kotryž je dla jebanšstwa w banzy, dla šawjedźenja a wopačneje pśhišahi k 4½ létam jaštwa šaßudźeny, žo dotal njeměješche popadnycź, dokelž je we septembru 1933 w Jendźelšej žwój wuczeŕ pytał. Jeho dźělena žona pósła ša nim 13 000 hr., kotreż běchu do tholowow šaschite. Hdyž žo špjeczowaršche, jemu pśhi dalšich pschežmykanjach pomozna bych, wunuśowa žebi Ehrensperger wot jeneje žony ļ Barlina pjenježne pożtki. Barlinjanka da žebi wot jeho prjedawšeje žony 45 000 hr. dacź, schelešche tute pjenježy w póšťowych pakcźikach, w kotrychž běšche drašta. W kóždym pakcźiku schelešche tyžkanz žobu, do kotreho 5—6000 hr. do gummijoweje rokli škowa. Jako žo Ehrenspergerowa žona špjeczowaršche, tute štóšťnistwa dale žobu cźinicź a też Barlinjanka žo prózowaršche, so by žo wot njeho wušwobodźiła, wobšťorźi jeju Ehrensperger ļ Jendźelšeje pola němškich šastojnstwow. Sud šaßudźi šchelenu Ehrenspergerowu k 14 měšazam jaštwa a k 20 000 hr. pjenježneho thłostanja a Barlinjanka k 6 měšazam jaštwa a k 15 000 hr. pjenježneho thłostanja. We wušudze šamym žudnik praji, so štej wobej žonje žo žwojeho njeschutka wušnalej, so štej ša zuše interešy bjes kóždeje lépschiny ja žebje jednalej, a njejštej tehodła typišej pschežmykańy devišow. Woprawdźity winik je Ehrensperger, kotryž žo himak hacź lump mjenowacź njemóže.

Nowy němški žwětowy rekord w sbéhanju cźežow. Pśhi žwužowańskim kursu najlépschich němškich sbéharjow cźežow je Mnichowcźan Hans Wölpert w lohkej wahy nowy žwětowy rekord postajił. Wón je ļ woběmaj rukomaj 208 puntow wušbéhnył. (Deutsche Presse-Foto-Zentrale, M.).

Wuwucźenje wowcźerjow.

W Němškej žo plahowanje wowzow jako šawjedźenje Tehodła žu pastyrjo trébni. Šakške krajne burjowe šchule ša wowcźerśtwo šatośtśo. Młodźi ludźo, kotrychž hodźa šchulu wukhodźiwschi žo wowcźerśtwu pśhihrocźicź, chžyli so pola Landesbauernschaft Sachsen (Freistaat), Dresden-A., Sidonienstraße 14 šamolwicź.

Niz žton, ale rohaty bruk.

Wuheńśki wuczenz je žo nadrobnje ļ praschenjom šabérał, kotre šwérjo je najbjlńšche, kotre šwérjo bjlwoja na žwoju cźešcźkosć móże najwjetšchu cźešu njeść. Pśhitym je wuměrkował, so njeśtu žtonu, bykt abo wóły najrjeńšnische šwérjata, ale mały rohaty bruk (Hirschhornkäfer). Tutón bruk waži w pschereźtu 14 gramow, móże pak še žwojimaj thłešchcźomaj 1580 gramow dešahnicź ša žobu cźahnycź. Na cźłowjeka wobliczene, to rékało, so pśhi cźežoce 75 kilogr. (150 puntow) dyrbjał hobrźu cźešu wot 8400 kilogr. (168 zentnerjow) dale hibacź.

Šlepy šwešći woheń.

Na njewschédne waschnje bu wohnjowa wobora we Madridu ļ haschenju wohnja wołana. Pśhi tej woborpytny, běšche šlepy, kotryž w jédźeśni žedźeše, mjes tym so wschitko wokoło njeho pilnje jědźachu, cźuchachu šlepy naštajnoscźi měnjo, so žo nędźe nęschto žmuhł a wošjewi to hošcźenzarjej. Tutón pak žmuh hišchcje njepytny. Šlepy, kotryž wobtrucźeše, bu móžo žo na žuwój cźuch špuschcźecź, šawoła telefonišiy wohnjowu woboru a tuta šwešći, so žo w pinzy palesche.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Betrifft Arbeitsbuch

Zur Antragstellung für Ausstellung eines Arbeitsbuches werden hiermit die nachstehenden aufgeführten Betriebsgruppen aufgerufen:

Optische und feinmechanische Industrie,
Papierindustrie,
Leder- und Linoleumindustrie,
Kautschuk- und Asbestindustrie,
Baugewerbe **und** Bau-Nebengewerbe,
Großhandel,
Einzelhandel,
Verlagsgewerbe, Handelsvermittlung **und** sonstige Hilfsgewerbe des Handels,
Geld-, Bank-, Börsen- und Versicherungswesen..

Betriebsführer, die bisher kein diesbezügliches Schreiben vom Arbeitsamt erhielten, wollen für ihre Gefolgschaft die Anträge betriebsweise durch eine mit Ausweis versehene Person unter Aufgabe der benötigten Antragsvordrucke beim Arbeitsamt Bautzen bezw. deren Nebenstellen bis **25. Juli 1935** abholen lassen.

Die Abgabe der Antragsvordrucke, die Beglaubigung durch die Ortspolizeibehörde und die Ausstellung der Arbeitsbücher erfolgt kostenlos.

Bautzen, am 16. Juli 1935.

Arbeitsamt Bautzen.

Ludźi pak njewě, kak dyrbi pjenježy ļ wóknom won mjetacź.

Presidént Roosevelt je muž, kotryž to też widźi. Hdyž nęchtó žam stat wodźi, dyrbi žebi wón też pschemyślicź, kak naprawy ikutkuja. Roosevelt je na kóždy pad špótnał, so dyrbi so stat ša to staracź, so schtomy bohatych do njebješ njerostu a hěty khudych njeshnija. A tuž dže Roosevelt nětkole tožame cźinicź, schtož žo pola naš w Němškej dawno stawa, mjenujzy ļ hobrźich namrěwitwow a hobrźich dokhodow wulke dawki sbéracź. Je naczijił k jakonjej šapodał, po kotrymž dyrbi žo ļ namrěwitwow we wyšokošcźi 10 milijonow dollarow 7½ mil. wotedacź. To je jara štrowe! Jenotliwe woßoby, kotreż létnje 10 milijonow dollarow šaßluža, dyrbja 8 milijonow jako dołhodny dawk ļ teho wotedacź.

Hacź milijonarojo, kotiśi wschak praktiizy dźenža hišchcje amerikanšku politiku wodźa, tutemu šakonjej pśhihłoßuja, žo hišchcje jara praischa. Jeli niz, potom maju wěło tajay agitatorjo kaž knjes Long pśhi woprawnjenej njespokojnoścźi dźělaweho wobydleśtwa lohku prózu. Long by ļo 1936 rady ša presidenta Ameriki wolicź dał. Dozpěje-li to, potom chžemy jónu widźecź, schto we woprawdźitoścźi ļ jeho darmolneje jěžby do paradiša budże a kelko amerikanšich měšchcźanow žo woprawdże ļ kralom stanje.

Najprjedy je wschě pśhihoty cźinił, so by žebi pucź do Běleho domu we Washingtonie wotewrił. Je žo ļ wozbobinjkej gardu šróšnych, dołhich pachołow wobdał, dokelž je žo šłało, so žu „Kingfiśhu" nadpadnyli a też bomby jako „bar ļ lubosće" do domu pośłali. Dale njeje žo w jenotliwym hacź dotal šarjeł, tak so po prawom nichtó prawje njewě, hacź je Long nętko šozialista, kommunista abo demokrata. Tuta taktika wschak ma wjele na žebi, pschetoż niczo njeje ša politikarja bóle mylaze, hacź mózność, so mohł jemu nęchtó nęschto na jeho šaúdźenoścźi wuštajecź a wón by žo potom dyrbjał šacźerwjenicź.

Hišchcje nęschto je Long do žwojeje žłużby šapschahnycź wędźał: radio. Wschitke bitwy je hacź dotal ļ pomozu radia wjedł, mikrofon jeho wschudże pschewodża.

S Washingtonom a Rooseveltom Long šašałku wójnu wjedże. Prjedy běšche jónu pschecźel presidenta, dźenža wěri, so móże žam ļa hwězdami žahacź.

Hdże budże ša nętkore léta štejecź? Hacź jeho potom dozpła hišchcje nęchtó šnaje abo budża jeho žłuby potom woprawdźitoścź? Schtóž běšche kaž Long ļ 13 létami rostorhany rosnoschował po domach, ļ 22 létami prawišnik a je 36 létami hižo gouverneur, teho žiwjeńšti pucź móże dże dale nahle horje wjeść. Móże pak też nawopak pśhičźicź, pschetoż praschenje, hacź genialny, hacź šmężchny, njeje pola Huey Longa hišchcje žyle rosšudźene.

„Kingfiśh" pak žam njewojuje. Ma ważnu pomoz. Šałhadża-li wón w dialekcźe, kaž jón thudźi a bédni Newyorka rěcźa, dha jeho „pomoz" lépje wolene žłowa nałoźuje, kotreż žu njedźiwajo teho ludowe a wobrasne. Hdyž Long ļ jašnym a jara žiwym hłožom rěcźi, potom „pomoz" še žwojim pśhijomnym, hłubokim a mjechkim hłožom nadpadnje. Woběmaj žhromadna pak je lubosć ša mikrofon a wotkhilnosć pschecźiwo Rooseveltej. Tuta jeho „pomoz" je duchowny Charles Eduard Coughlin.

Pśhed nękotrymi létami hišchcje běšche pater Coughlin žyle njeznaty. Dźenža jeho radni knježa a gouverneurjo wopytuja, so bychu žo jeho wo dobru radu praschełi, a 145 šekretarkow ma wschě ruzy polne dźěła, so bychu na listy wotmołwjałe, kotreż pater wschędnje ļ wulkimi hromadami dóstawa. Kak běšche to możno?

S pomozu radia, je wotmołwa, a wěło też dźiś wulkeho rěcźnikeho dara.

Njedelsko města Detroita, hdźež ma awtowa industrija žwoje žydło, cźicźe pschedměšcźačko ļ žyrkwicźku leži: Royal Oak. Kóždu njedźelu tam młody predar rěcźeše, niz po šnatym waschnju po pschedmjecze ļ biblije, ale wo politiških praschenjach duja, kotreż lohko rozjumliwje rosložowaiche a kritišowaiche, pschi cźimž pak też na žwój duschepaštyšći nadawł nješapomni. Wón nałožinu a politiku šjednoczicź rozumješche. Hdyž na pschikład jónu pschecźiwo kommunišmej rěcźeše, rékaše jeho predowanje „Khrystuš abo cźežwjeny had".

Skrótka, Coughlin kedźbnosćj ludźi na žo šłoži. Cźi jemu bjes namołwjenja k rosschérjenju jeho idejow pjenjeży podawachu. Nętko mějeschе pater dobru myślicźku: Wón wopraschа žo pola wulkeho radioweho towaršstwa, schto płacźi, hdyž žebi pola njeho ša njedźelu dopołdnja hodźinu wotnaja. Płacźišna běšche drje wyšoka, ale Coughlin mózeše to runje hišchcje šapłacźicź. Jeho pśhichodne predowanje žo potajkim ļ radiom pschenjeże a mějeschе wulki wuspěch. Listy, dopišnjaj a telegrammy ļ hromadami do domu pschikhadżachu.

Pschezo wjazy žo namała, kotśiž jemu pjenjeży politicźachu. Coughlin žebi nętko pola wjazorych radiowych towaršstwow wěśte hodźiny wotnaja. W Ameriży je to możno. Sa kóžde pschenježenje wón dźenja nęchże 10 000 dollarow płacźi, kotreż pak bjes napinanja šwjedże, dokelž žu jeho dokhody jara wulku wobšłožkoš dospěke. Jeho porjadni pśhipošłuchaŕjo dźenja po wjele milijonach licźa a po kóždej ļ jeho rěcźow móžach w městach a na wšach wobkedźbowacź, kak žo wuczeni, šchoférjo, šarmarjo a dźělonjemějerjo ša rěcźe patera žiwje rosmołwjeju. Tak špodźiwnje kaž też klinci: Coughlin je žebi ļ klétki šaßonjeneje žyrkwicźki w Royal Oak móż wutworił, kotraž žamo hacź do žwětoweje powitiški pśhima.

Sajimawy pśhikład:

Wo pśhišitup Sjednoczenych štatow k žwětowemu žudej w Haagu je žo w Ameriży še wschej šaßatkowanja wojowało. Roosevelt chžyše pśhišitup pschecźiwicźerjej, dźěł šjawnoscże pak žo pschecźiwo tutemu měšchcenju do europšich konfliktow wobaraše. Rada dyrbješe rosßudźicź, ale kaž žo ļ thwilemi šawa, wona běšche njerosßudźena. Tónle wokomik Coughlin wuźi, so by ļ najwjetšchimi radiowymi šcźelakami do šwita pschiwšchi pschecźiwo pśhišitupej wótre žłowa rěcźał. Rozmołwješe žwojich pśhipošłuchaŕjow, so bychu telegrammy ļ protestom do Washingtona žłali.

Dwě hodźinje podźijšicho we Washingtonje telegrafowy dźěłacź šapoczachu. Wola patera ļ Royal Oaka bě wšelutkowała, so žo na blidach Běleho domu pschez 70 000 telegramow kopješche. Wulpěch? Rada pśhišitupej njepśhihłoßowaše a Coughlin bě nad Rooseveltom dobrotamny Coughlin, kotryž bě pśhi pośledniej presidentowej wólbje jako pśhiwišowaŕ Roosevelta šahorjaze łżiwo rěcźał: Roosevelt abo šahuba.

Huey Longowy a paterowy program ma potajkim wjele žhromadneho, hdyž žo też tón jedyn na druhe ženje njepocźahuje abo žo hewak na nękaže waschnje njepšcheradźi, so mjes nimaj pśhesjenoścź wobšteji. Wón Rooseveltej porokuje, so njeje „pjenjeśpschemjenerjow hišchcje ļ templa wuhnał", kaž je dożyła wulkobankarjow a wulkemu bohatšstwu wójnu pśhipowědźił. A hewak Coughlin dże dobytki industrije wobmjeśowacź, štrajki a wušamknjenja injemóžnicź, je pschecźiwo wobmjesowanju porodow a dże, so najwažńšcha industrija do rukow šata pschenidże.

Rěcźe žam pak njeczinja. Chžemy wocźakacź, hacź žo jeju programm vraktišy ša dobry wopokaja. j.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domju. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 170 | Budyšin — Srjedu 24. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Rozšěrjenje uniformoweho a sportoweho zakaza za konfesionalne młodźinske zwjazki

Saksi minister snutskownych naležnosćow je swój zakas ſ dnja 29. 6. 1935 nastupajo nošenje uniformow a wukonjenje kóždožtuliž sporta za konfesionelne zwjazki na wšěch konfesionellne sjednoćenstwa młodźiny a powołanske zwjazki rozšěrił a jim wšěch dźěło zwonka cyrkwinskich, nabožnych karitatiwnych naležnosćow zakazał. Mukas hnydom do mozy stupi. Zakazane je wozbeje zhromadne wustupjenje w zjawnosći, sport kóždeje družiny, zhromadne pućowanja, zhotowjenje zhromadnych połnych lěhwow, wukubłanske lěhwa, biblilske lěhwa w zwobudnym czasu a podobne. Dale nošenje a pokazowanje khorhojow a khorhojčkow. Schtóž so pschećiwo tutemu zakasej pschehdźe, so po § 4. wukasa staweho presidenty ke schtitej ludu a stata ſ 28. 2. 1933 pokhlosta. Tutón zakas so wošo njepodpadnje na rysy zjerbske towarstwa, kotrež su Domowinje pschisamknjene.

Zwjazki baltiskich wojowarjow so rozpuščile

Němski minister snutskownych naležnosćow je postajił, so maju so němski zwjazk baltiskich wojowarjow (sjednoćenje pryedawšich wojowarjow w namjestnym schćeže a dobrowólnych korpsach) a wschitke druhe zwjazki pryedawšich wojowarjow w dobrowólnych korpsach rospuschćeć.

„Němski zwjazk katolskich frontskich wojowarjow" so rozpuścił

Pruski ministerski president je po wukasu k schtitej ludu a stata ſ 28. februara 1933 „němski zwjazk katolskich frontskich wojowarjow" a jeho wotrjady rospuschćił. Powěsć napomnja, so może wutworjenje konfesionalnych zwjazkow frontskich wojowarjow k rosćahowanju ludoweje zhromadnosće dorjesć a mjes frontskich wojowarjow konfesionalne rozdźele sanjesć.

Lěsarske a drjewowe hospodarstwo w němskim lěsarskim hamće

Wjednik a němski kanzler je ſ wukasom 12. julija 1935 postajił, so naležnosće drjewoweho hospodarstwa a wikowarstwa ſ dźiwinu kaž tež dowoza a wuwoza žiwe dźiwiny ſ wobtkodneho wobwoda němskeho ministerstwa za sežiwjenje a ratarstwo na němski lěsarski hamt pschenjesu.

Zaſudźeni kommunistojo

Pschišažny ſud w Hammje je pschećiwo zwólbje kommunistow wukuſ wojewił. Wobskorjeni běchu so pschihotowanja wjelepscherady winowacji sćinili. Dwanaćći wobskorjenych so dla słóſtnistwa ſ rosbuchadkom i pschihotowaniom wjelepscherady hač do 6 lět khłostarnje zasudźi. Dwaj wobskorjenaj dostachtaj dla pschihotowanja wjelepscheradneho pschedewsaća 2 lěće khłostarnje a 1 lěto a 4 měsacy jastwa. Jenemu wobskorjenemu so dla pschestupjenja zakonja wo ſtelnych bronjach krótsche jastwowe khłostanje napokoji. Zasudźeni wot 1931 hač do februara 1933 zakazanemu zwjazkej cźerwjenych frontskich wojowarjow w Bottropje a Oberhausenje pschiſtukchachu a běchu rosbuchańke skupiny wutworili, kotrež dyrbjachu pschi wudyrjenju wobydlerskeje wójny, kotruž pryedawšcha kommunistiska strona pschihotowasche, sapschimnyć.

Jendźelscy frontscy wojowarjo do swojeje domizny wotjěli

Delegazija jendźelskich frontskich wojowarjow je wutoru popołdnju ſ Kólnskeho hłownego dwórnischćeza na Hollandſku do swojeje jendźelskeje domizny wotjěła. Psched Kólnskim hłownym dwórnischćezom běsche so wulka hyła luda sešła, kotraž so ſ jendźelskimi frontskimi wojakami wutrobnje rozžohnowa.

Po wopomnjeńskej zwjatocznosći sa rjekowu na Kólnskim połodnischim pohrjebnischćezu běchu so hoseźo w Kólnskej radnizy witali. Tam běsche so wjednik jendźelskeje delegazije frontskich wojowarjow major Fetherstone-Godley sa wutrobne pschećerjelstwo, kiž je tu w Němskej pola frontskich wojakow namakał, a sa rjane dny dźakował.

Wojowanja wo wěru w Irskej a Šotyskej

Se schotyskeho města Edinburgha so powě, so su powěsće wo cźežkich a krwawnych hrażenjach mjes katolikami a protestantami w irskim měsće Belfastu najwjetšchu kedźbnosćej Edinburghskeho wobydlerstwa zhudźichu. Wschitkosće so boja, so so njeměry tež na Edinburgh wupschestrěja, dokelž je tam w pozlednim czasu tež hižo mjes katolikami a protestantami k wojowanju dóschło.

Edinburghski arzybiskop Macdonald w dokhim wosjewjenju wyschnosće namotwja, so bychu pschećiwo njeměram zakrocźili. Wón pischе, so je w pozlednim czasu za katolskich měschnikow njemožne, na dróhu stupić, dokelž ma hnydom pod „njewuprajnym hanjenjom" cźerpić. Arzybiskop na pschescźehanje katolskich dźełacźerjow a dźełacźerkow w dźełarnjach pokazuje, tehorunja na „njehańbicźiwe podawki" pschi eucharitiskim kongresu, ſ kotrymiž je so mjeno města Edinburgha womazało. Měschnikow su na dźiwoje waschnje nadpadowali, stare žony wobcźežowali a storkali, do omnibusow ſ dźećimi ſ kamjenjemi mjetali a měschcźanow, kotriž so njemóžachu wobarać, kjudowali, kaž je to w zywilnym zhromadźeństwje dźenjnische cźasa nimale wěrje njepodobne.

Sdobom je wjednik pschećiwnikow katolikow w Edinburghu, měschcźanski rada Jormack, arzybiskopej list pósłał, w kotrymž so nowe wótrische naprawy pschećiwo katolikam pschipowědża. Wón pischе, so je Schotyska protestantski kraj, a wón so tež pschichodnje postara, so so katolizy pschihjadźenjo ze kłužby puschcza. Wojowanje pschećiwo katolikam je so hakle sapoczało, wono pak so bórzy w połnym wobžahu powjedźe.

Katolske nowiny „Universe" ſ wulkim nastawkom wo kejrošlescu w Belfastu rosprawjeja. Skoro „wěrje njepodobne wězy" su so stałe. W Akademijowej dróhy su oranžistojo katolske kěże łapalili a petrolej na tołzo wuleli, w kotrymž zona ſ dźeń starym cźěłcźenkom lejeschе.

Wójnska zahoritosć w połnocnej Italskej

Mussoliniowe rasne słowa w Parizišich nowinach „Echo de Paris", kiž su pondźelnische nowiny w Italskej na wusnamnym městnje wozjischcźałe, su w městach połnocnjeje Italskeje wulku zahoritosć mjes wobydlerjiwom zbudźiłe. W Milanje ludźo w demonstrazišich cźahach k Zyrkwinemu naměstu cźehnychu. Sdyla luda Mussolinia zkamjenjesche a pschećiwo abeźynskemu kějorej wustupowasche. We hoscźencach a kofejownjach herzy revolucionarne a wójnske spěwy pikachu. W dźiwadłach husto k zahorjitym wustupam dóńdże, pschi kotrychž so italska narodna hymna zbytschećz da. W Genuwje běsche so lud tehorunja zběrał; wón po dróhach cźahasche, kiž běchu ſ khorhojemi a pišanymi kampami wupyschili.

Wo přichod italskeje liry

W Italskej je so hamtšzy wosjewiło, so je so mjesa 40prozentiwskeho rukowanja sa bankowki schěhnyła. Tuto postajenje ludźi hospodarstwa njeje wobzbje pschekwapiło. Wono je so zamo hižo dłšzich cźasy wocźakowało. Kurs liry běsche w pozlednim cźasu zyłnje spadnył.

Bóle hač w dnjowych kursach so njepschihódne stejischćezo italskeje liry sa pschichod wuskutkuje. Sobotu běsche jeje kurs w Londonje wo 33 prozentow spadnył. Italska wosjewja, so je jeje naprawa jenož nakhwilna. Wěso so prascha, hač budźe Italskej mózno, staru mjeru sazo wobnowiċ. Někotre dnjerbi wona sa wójnu ſ Abeźynskej wukrajne žurowiny kupowacź. Londonske nowiny „Daily Telegraph" ſu pisałe, so jena amerikanska firma njeje swoje tankowe wleczaki pryedy na łódź dorjesła, doniż je Italska njeje je płěbrom saplaczika. Druhe jendźelske nowiny pisaju, so su amerikanske banki swoje italske kredity pschikrócźile; runje w cźasu, hdyż ma Italska wjele do wukraja płaczicź, dyrbi tež hišcźe je dźěl kreditow wrócźo płaczicź.

Přeměnjenje italskich diplomatow

Mjes italskimi diplomatami je wažne pschemenjenja stawaju. Generalny sekretar fašchistiskeje strony je sa schefa generalneho staba w miliźy pomjenuje, niż tych cźornokoschlakow, kotriž su je sa Raišchu Afriku wusłeli. Dotalny schef generalneho staba Terrizzi je roskas nad jenej diwiziju cźornokoschlakow pschewsał. Na městno generalneho sekretara fašchistiskeje strony Staraca je nětcźischi italiski połsłanz w Londonje Dino Grandi pomjenuje. Hrabja Ciano w propagandowym ministerstwje je jako połsłanz do Londona połcźele. Propagandowe ministerstwo statny podsekretar Suvich pschewoſmje.

Italske nowiny Japansku wótrje nadpaduja

Milanske nowiny „Corriere dela Sera" pisaju, so tež „japanske sakhadźenje" italiski lud zyle směrom wostraji. Naležnosć pjecza nowe wuhladny wotewrja we smjerje, so je so tu jara khutny prěnjotny pad wutworił, po kotrymž je wot nětka łóžde knježerstwo winowate, wosjewjenja japanskich diplomatow ſ njedowěru zkyšcźeć. Japanska dobywarska wola so w schěrokim wobsahu měri niż jenoż pschećiwo Italskej, ale pschećiwo zykej běłej zywilizaciji. Nowiny skónčnje napominaju, so ma so žoktemu strachej jenotna fronta běłeje zywilizacije napschećo stajić. Tu ma so wožebje zwědomje Jendźelskeje budźićź.

Japanska italsku skazanku wotpokazuje

Japanske nowiny „Yomiuri" pisaju, so je wulke japanske towarstwo sa wuwoſne wikowanje Mitſui skazanku wo 100 000 ichnórowarskich stupnjow sa Italiku wotpokazało, dokelž so stupnje wěsće sa italske wójsko trjebaju.

Narodniny abesynskeho kěžora

Sswjatocznosćej pschi kěžorowych 42. narodninach so ſ 21 salutowymi wustrělemi wotewrichu. Wutoru popołdnja kěžor w trónitej sali stareho hroda pryjnzow, ministrow a diplomatow pschija. Belgiski wupósłanz jako starschi kějorej w jenje diplomatiskeho korpsa swoju pschejesche. Italski wupósłanz, hrabja Vinzi, a personal italskeho wupósłanstwa a konsulata njeběchu pschitomni.

Powěsć ſ Roma wo njedorosumjenju mjes schwedskim generalom Virginom, abeźynskim kěžorom a belgiskimi offizěrami so w Addisu Abebje jako wumyślena powěsć wosnamjenja. General Virgin je sastupjerjej němskeje powěsćerne idźeli, so runje nětko pschi cźerpim położenju sa Abeźynsku wožebje pschećelstwo mjese wschitkimi wukrajnymi radźićelemi wopokaza.

Japanski kěžor je abeźynskemu kějorej k jeho narodninam swoju pschał. To je snamjenity podawk pschi nětcźischej napjatosći mjes Japanskej a Italskej.

Abesynske přećelstwo z Ameriku

Jako so amerikanski wupósłanz wutoru wot witanja pola abeźynskeho kěžora w aucźe do města wrócźesche, jemu wobydlerstwo zywje hołdowasche. Lud wjerbaſche ſ khorhojemi a wołasche „Njech je zywa Amerika!" Pschićinjina tutych wustupowow je, so je amerikanske knježerstwo swojim offizěram dowoliło, so směli w abeźynskim wójsku słužić. So je amerikanski cźerwjeny khěžił Abeźynskej swoju pomoc pschikhilnił, je tehorunja pschikhilnosć abeźynskeho wobydlerstwa k Amerizy sešłnikło.

Rada Zwjazka ludow so zeńdże

Reuterez telegrafowarnja w Londonje ſ powěsću ſ Parisa wobkruca, so stej ko franzowske a jendźelske knježerstwo wo skhadźowanju rady Swjatka ludow dorěčałej. Ruski swonkowny kommisar Litwinow, dyrbi dźeń poćaſicź. Litwinowa tele dny w Parisu wocźakuja.

Pryedy hač běsche so swołanje rady Swjatka ludow wobsamkło, běsche jendźelski połsłanz w Parisu Clerk franzowskeho swonkowneho ministra Lavala wopytał. Tež generalny sekretar Swjatka ludow Avenol je snowa do Parisa pschijěł.

S Londona so powě, so chce Swjatka ludow zyle abeźynske praschenje rospominacź. Pschi swojim wuradźowanju chce so na 15. staw Swjatka ludow sakoženacź. Tutón staw iwady mjes zobstatkami Swjatka ludow

nastupa. Kóžda strona žmě swadu psched radu Swjatka ludow pschinjeseć. Hdyž rada Swjatka ludow swadu njemóže wottstronić, wona rospranu a žwoje pokliwy wosjewi. S rosbudźenjom žo po 15. stawje druhim globuštawam rady Swjatka ludow žwoboda spožči, so móža žo wo „trěbne naprawy" postaracź.

Serćoch němskonacionalnych w Gdansku zajeli

Politiska policija w Gmanźu je schesćoch němskonacionalnych sajała. Tuchi běchu leczasa kopjena rosschěrili, w kotrychž žo Gdańske knježeństwo wobanja a ikichwidźi. Samolwity, sapódlanz rěčnik Weise, sajeczu wucźekny; wón bě do wukraja wotjeł. Leczaze kopjena, kotrež je policija sebrała, žu žo w cźischczeérni Gdanskich zentrumskich nowin cźischczale.

Gdańsk přećiwo pólskemu cłownemu wukazej protestuje

Po cłownym wukazu pólskeho finanzneho ministra staj žo wutoru pschipoldnju Gdańśki statny president Greiser a diplomatiski sastupjeć pólskeje republiki, minister dr. Papée, oficielnje rosrěčźowałoj. Pschi rosrěčźowanju je senatowy president Greiser ministrej Papéjej notu Gdańskeho knježeństwa pschepodał, z kotrejž žo pschećiwo pólskemu wukazej wótrje protestuje. W nocźe žo teź wulšknuje, so Gdańskemu knježeństwu njeje móżno, wukas pólskeho finanzneho ministra pschepwjesć, dokelž žo wukas prawnym sapadam pschećiwja.

Rozrěčowanje w jendźelskim delnim sejmje wo němskich podmórskich cołmach

Jendźelśti žejm je póndźelnische rosrěčźowanje we wubjerku wo rosliczenju sa namórnistwo wužik, so by žo nadrobnje z politiku jendźelskeho wójnskeho łódźistwa saběrał. Do rosmołwy pak dyrbjesche namórnistwowy minister hišće na nětkotre napraschenja wo němskich podmórskich cźołmach wotmołwicź. Tuta należnosć běsche potom pschi wulkim rosrěčźowanju wulzy ważna. Minister Monsell wujaśni, so němsko-jendźelske rěčźe-

Nowy Mainzki biskop.

Dotalny profesor dogmatiki na biskopskim seminaru we Mainzu dr. Albert Stohr je žo sa Mainzskeho biskopa pomjenował. Stohr stej w 45. lěcze žiwjenja a je najmłódschi mjes wschitkimi němskimi biskopami.
(Weltbild, M.)

nje jenoż z hromadnu liczbu tunow sa němske podmórske cźołmy postaja, so pak žo na liczbu łódźow njepocźahuje. Dokelž je nětcźischa liczba tunow sa podmórske cźołmy jendźelskeho namórnistwa po Londonskim rěčźenju z lěta 1930 na 52 700 tunow wobmjesowana, może Němska (45 proc.) 23 715 tunow natwaricź. Je-li so žo liczba tunow sa jendźelske pomórske cźołmy pomjenschi, sdobom teź liczba tunow sa němske podmórske cźołmy spaduje.

Na praschenje, hacź ma Němska prawo, njewobmjesowanu liczbu podmórskich cźołmow natwaricź, je-li ke wožebitym wobstejnoscźam dóńdże, a hacź maja Němzy žami takle wobstejnosće požadowaci, minister „nětwotmołwi. Hdyž wožebite wobstejnosće sastupja, może Němska telko twaricź, so z Jendźelskej jenak steji, wona dyrbi pak jej na kóždy pad wo tym powěsć dacź. To by potom po ministrowych žłowach snajmjeńscha warnowanje sa Jendźelcźanow było. Na druhe praschenja wo spěschnosći twarjenja němskich podmórskich cźołmow minister njewotmołwi, dokelž žu to dowěrliwe dorěczenja. Wěso žu jendźelscy jednaceljo žo najžwědomicźischo prózowali, so bychu Němzow k poměrnemu twarjenju pohnuli.

Na to žo wo rosliczenju sa namórnistwo rosrěčźowachu. Oppositija namjetowasche, so by žo ministrowa mjeda pschikrótźiła; taiki namjet žo wuprajenju njedowěry runa. Sastupjeć dźěłacźerskeje strony, kotraž běsche namjet sapodała, rjekny, so němsko-jendźelske rěčźenje wotbrónjenju a wobmjesowanju wobrónjenja nješkuźi, so pak žo na brónjenje měri. Němske wójnske łódźistwo je žo pjećza na ras wo schtyri krócź pożelniko, hacź liczby Versaillelskeho rěčźenja postajichu. S tutym rěčźenjom Němska pjeća nadniježitwo w Rańichim morju dóstanje. Sastupjeć wobžarowasche, so žo łódźna tonaża njeje wobmjesowała.

Druhi rěčźnik oppositije rjekny, so jendźelske wudawki sa wobrónjenje nětkole spěšchnischo pschiběraju hacź we pożelnich létach do wójny. Sa wschě žwoje wójskowe družiny Jendźelska 58 miljonow punow šterlingow wjazy wudawa hacź w lěcze 1913. Admiral Campbell němsko-jendźelske rěčźenje najlépsche mjenowasche, kiž je žo po wobstejnoscźach hodźało dozpěć. Wón wschak wobžarowasche, so Němzy po tutym rěčźenju zyle nowe wójnske łódźistwo dóstanu, so pak je wjetschi dźěł jendźelskeho wójnskeho łódźistwa dosć sestarjeny. Němska może pschi twarje žwojeho łódźistwa wschitke nowocźažne wunamakanja wužicź. Jendźelska pak dyrbi pschichodnje wjele miljionow sa wobnowjenje žwojich starych łódźow wudacź. Rěčźnik njerozumjesche, cźehodla Němska wjazy podmórskich cźołmow trjeba hacź 1914, a cźehodla je jendźelske knježeństwo temu pschihłošowało.

Stónczńje žo Lloyd George žłowa jimasche. Wón knježeństwo wótrje pschimasche, dokelž je žobotu jeho wulki plan k wobnowjenju hospodarstwa wotpokazało. Lloyd George wudawasche, so je žo jendźelske knježeństwo sapowědźiło, němski namjet k dospołnemu wotstronjenju podmórskich cźołmow dźiwajo na franzowsku sranliwosć do protokolla tuteho rěčźenja stajicź. Pschi tuchi žłowach žo Lloyd George na rosprawy jendźelskich nowin sepjerasche.

Manevry wojeńskeho lětarstwa nad Londonom

Nad Londonom a wokolinu žo tele dny manevry wojeńskeho lětarstwa wotmětwaju. Póndźelu wječor w 6 hodź. sa jenicźku hodźinu małe lětadłowe stadła z bombami město nadpadnyć sypłachu. Mróčele, kiž 900 hacź 1500 metrow wyšoko cźehnichu, wobkedźbowanje lětadłow wot semje žem poczeźichu. Lětarjo pak teź cźežšcho městna spóznachu, na kotrež žo měrjachu. Posdźischo žo njebjo wuja-sni a „wójna" žo dale wjedźeše.

Kommunistojo w Rumunskej sylnišo dźěłaju

Njeławakońska kommunistiska strona w Rumunskej je w pożlednich njedźelach znowa se žwojej pschekazanej dźěławosću sapocznała. Wona pytasche, žwoju propagandu wobnowicź. Rumunska tajna statna policija je w minjenym tydźenju w jenym pschedměsće Bukaresta někotrych kommunistiskich agentow lapiła, jako żelesniske jěždne liscźiki falschowachu, kiž mějachu žo pschi propagandnych jězbach wužiźeć.

Jako chazychu žo policistkoj do jeneho doma w druhim Bukaresćskim pschedměsće dobyć, w kotrymž kommunistojo muradźowachu, tuchi do sastojnikow tšełachu. Policistojo žo na to z revolwrom wobarachu. Dźewjeć kommunistow sajachu a dweju scranichu.

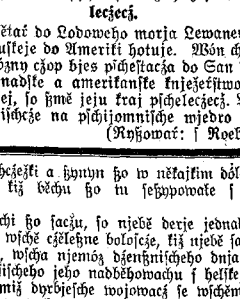
W měsće Jaschy je policija tajnu zentralu sa kommunistisku propagandu wusbehnyła. W tutej zentrali žo wobjebje židowscy studentojo z Beßarabskeje schadźowachu. Kommunistiska agitacija běsche krótko do namjatanja diplomatiskich pocźahow mjes Rumunskej a Sowjetiskej Ruskej pschestała. Teź hnydom po wobnowjenju diplomatiskich pocźahow njeběsche nicźo wo kommunistiskej dźěławosći pytnyć. Nětko pak kommunistojo sabo žylnischo stradźu dźěłaju.

Čerwjene wójsko při mongolskich mjezach so zesylni

Nowiny z Moskwy powěsćeja, so žu žo w pożlednich dnjach garnisony cźerwjeneho wójska w Cźicy, Irkutsku a pschi połodnischim brjohu Bajkalskeho jězora mažnje z nowymi wojeńkimi wotdźělenjemi sešiłnike. Rěkdźe 120 000 hacź 150 000 muži je žo do tamnischich stron położiło. Rańschožibirska żelesniza běsche žo dwaj dnjej za woženje privatnych ludźi zawrjeła.

Nadpad na španiskeho wójnskeho ministra so njeporadźił

Wobrónjeni schpanijzy sastojnizy na ajturiskej żelesnizy žu w pożlednim wotmiku bombowemu nadpadej na schpanijskeho wójnskeho ministra sadźerwali. Woni na żelesnizy někotre strašne bomby namakachu. Tute běchu

Wón chce z Rukeje pisches połnócny cźop do Ameriki leczeć.

Sowjetski lětar do Lodoweho morja Lewanewski žo na leczenje z Rusleje do Ameriki hotuje. Wón chce z Moskwy na połnócny cźop bjes pschestaca do San Franzisla leczeć. Kanadske a amerikanske knježeństwo stej lětarjej dowolitej, so žmě jeju kraj pschelećeć. Wón nětko jenoż hišće na pschijomnische wjedro cźaka.
(Ryžowar: z Roebel, M.)

Ferdynand Goetel:

Sněhowy list

(Kar — Chat.)

5] (Pokračowanje.)

„Posschaj! Cźehodla te dźěcźo njewosmjesch prjecź? To je tu tola strašne!

„Njecha! Ssym ju brat. Cźitka. Njecha hicź. A ja nimam mozy, so bych ju nutsowak. Ty njewěrisch, woma je žylnischa hacź ja. Njecha wotenicź wot macźerje.

„A cźi — žu hižo danwo wumrěli?"

„Wschelako! Tón maly prěni. A macź psched schtyri hnjemi."

Pschesta žo praschecź. Wumrěchu. Nichtó jich pohrjebacź njemóžesche. Myšli někto sapałkle na nješchto druheho.

„A cźi Ruśojo" — wopraschа žo po khwilzy, žu-li dasloko wot jow?"

„Chzesch hižo woteńcź? Daloko! Na druhej stronje hór. — Wyšoke hory, njepschećidźesch jich sa dźeń!"

„A njeje-li mózno po dolinach?"

„Może žo, ale to je hischcźe dale. Tu, hnydom deleka, je wulka dolina, rěka. Po njej ma žo hicź k cźesćej rěcźy. Wot jow na lěwo.

„Ssy tam hižo khodźił?"

„Ssym, doniž tamni tam hischcźe njeběchu.

Cźekaniz nahle stany a posběhny dźěcźo na ruku. Běsche sohle kaž cźešćeńcź.

„Hotuj žo! Póńdźemy! rjekny ikrótka. Sart zofny wo něschto krocźelow.

„Ssy wobkumik? Hdźe?"

„Tam, k Ruśam wjedź nje!"

Cźert je cźe smotał" — wutschikny domorodny z hrósku. „Kumre! Kumre! — sawoła na holcźku, rosjaśnjejo jej nješchto we žwojej rěcźi. Dźěcźo se strachom sadyrkola a prózowaschе žo se wschěmi mozami, so by žo wudrěło z wobjimanja. Wón jeje spjecźowanje žnadno slemi, stłocźi jej žu wuze k žebi a sameri žo k durjam. Tu Sart jemu sastupi puć, tola swjese žo po schcźežźy pod mózným storkom cźekaniza.

Cźekaniz na khwilu posasta w durjach, sašlepjeny se ztónczńym blyškom a schěrokim žwětom bjesskónczných paźmow hór. Khwilku žo dlijesche. Tola njepytnywschi nicźo, schtož by jemu mohło poschkicźicź wuzjek, sacźu rosbudźenje wutroby a dusche. Poda žo z wulkimi krocźelemi do doliny. Posbehachu žo w nim runje tak wulke mozy, kaž běsche wulki žwět, kotryž jeho wobdawasche. Sdasche žo jemu, so je hobrjeje frostt a so dobaznje z hłowu nad nastwjschesche wjeńschki. Hischcźe ras wotstorcźi Sarta, kiž jemu znowa sastupi puć z skorjenjom, kotremuž njerozumjesche.

Dźěcźe do doliny z sohka, bebjewědomny a měrny, kaž ženje. Njepschemytšleschе wo nicźim, njedźiwasche žo nicźemu a žo wo nicźo njestaraschе. Dźěcźe do pusczíny njeporadźeny, jako dobycźerski žiwjoł žiwjeenja, jako dobycźer nad njewotwobrotnej sahubu.

Dólcźej, po kotrymž stupasche, běsche cźežny a podobny na bludźischcźo. Po jeho stroninach wjedźeschе sta schcźežkow, wuteptanych za wjele lět wot stadłow boranow. Tehodła dyrbješche teź husto žo sastajeć, so by žej rosmyšlił, kajši směr ma žebi wubracź.

Tole jeho njeźmérnje trapjeschе, bóle hacź žame stupanje po stroninje a jeho mozy podachu žo jenicźky namozy wole, kotraž pschikasowasche, so by stawy sakhował w pokhodowym rytmje. Kóždeźkuli nanjmjeńsche wotthilenje, kóžda drobnosć jeho nucźeschе wotwobroćicź mozy k druhemu nadawku a dyrbjeschе po tajkim spodi straschnje wojowacź se złabostcźu, kiž žo jeho smozowasche.

Nucźe bu jemu teź dźěcźo pschecźežke. Wucźerpane z płakanjom, sešłabjene žwobaranjom, bě wuženyło z hłubokim spanjom a nabrénjeni jeho ruzy z cźežu tutoho spanja,

Tola dźěcźe wutrajnje dale do prědka, lójo dych z wotewrjenymaj hubomaj a hakle daloko jadу wužy woteńdźe se žwojeje schcźežki a žnynu žo w nekajkim dólcźku žrjeł kamjenischkow, kiž běchu žo tu sesypowake z wokolnych wjerschkow.

Ssynynwschi žo sacźu, so njebě derje jednak. Stymiza wucźerpanje, wschě cźežkeżne bolosće, kiž njebě sańcź měł w dny cźekanja, wschna njemóży dźenżnischeho dnja a bjesnadźejnosći jutšischeho jeho nadběhowachu z helikej njembrocźu, z kotrymiž dyrbjesche wojowacź se wschěmi mozami, kłócźo z žebi wutrobnu dźěcźo. Jednakże žo jenoż wo jenicźku khwilku sabycźa na wschu ...rpjenje, na telko nadcźłowjeschi prózowanjow.

A tola njewuždny. Njemóżesche tola spjaze dźěcźo popołožicź na te wótre a synne kamjenje. Tola ani stanyeź njemóżesche, stłocźeny k semi z cźežu makeje postawy.

Hdyž stawasche njewědźo hižo kotry krócź, so by pschehlědźił po cźłowe tuto bludźischcźo schcźežkow, wuhlada nadwobrjeły Sarta, kiž na wjerschk hory postupowasche. Napina wschě mozy a sawoła na njeho nješchto krócź za žobu. Sart žo sastaji, pytny jeho a pocźa jemu dawacź znamjenja, so by wustupował za nim. Wotmołwi wotwołasajo a kiwny jeho k žebi. Sart srosumi a stupaschе do dólcźka.

„Schto je žo stało?" — wopraschа žo. — „Bucź je tamle, horjeka.

„Aha! Horjeka! Shubił žym jón. A nětko njemóże ani stanyeź. Pomhaj!

„Och, cźehodła žu jenoż wuschok? Njeje-li žmjercź twedy, to potajkim dale. Rěkdźe wjazy njebóńdźesch. Ani do wžy, ani k tym . . . Podarmo žu naśtróził dźěcźo."

„Směrom! A hdźe ty?

„Za tobu! A za njej! Bóh chzyschе, so by ju sebrał, potajkim tu žym teź ja na rjedźe. Nimam wjazy wo wžy nicźo cźinicź, tak žym wuschok."

„Tak pomhaj njeścź a wjedź naž!"

„Hdźe?"

„Do doliny! Tak! Wjedź!"

(Pokračowanje.)

so tak położite, so by Gijonsko-Madridski expreßny cjah wešoe do powětra slećał, je-li by na bomby sajeł. W cjahu wobsłužki minister Gil Robles je swojim stabom puczowaše. Minister so z manevra do Madrida wróceše. W asturiskich wjacach běše wobydlerstwo ministrej zkawu wyslało.

Argentinskeho senatora zatrělili

W argentinskim senacje su so wutoru popoldnju rosprajace wustupy stałe. Psichi rosmolwje senator de la Torre finanzneho ministra dra. Pineda bojasliwoa njewinowatše. Jako minister na to na swojeho sichiwdżerja dżeše a senator Bordabehera sichiwdżerjej na pomoz chwatasche, so s tribuny pschipoßłucharjow njejapaty tśelesche. Bordabehere so cżežkosranieny swjese. W senacje pschitomneho sapóßkanza Manzinia tehorunja potśelichu. Bordabehere je hižo wumrěł, jako jeho do thorownje wjesechu. Powěsć, so je so tež finanzny minister sranił, je so jako njewěrna wupokałała. Policija je jeneho cżowjeka sajała, kotrehoż maju sa tśelza. Policija senatowe twarjenje hnydom wobžadži a sawrě.

Ze Serbow

W Budyschinje 24. julija 1935.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Štóž ći z mjedowym porstom po hubje husluje,
toho so hladaj.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 750, hygrometer —2 a thermometer wodnjo +18. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 749, hygrometer —1 a thermometer w nozy +12. Haczrunjeż so wyschina po zyłej srjedźnej Europje wupschestrěwa, so njebjo w naschich stronach huscżischo pomrócża. Pschi swjetschka skoro połnóznym wětsje je hischcże sa nětczjichi porżaż pschekhłodno wostako. Sbohki nižiny nad Ruskej je w naschich stronach jenoż jara pomaku zhubiłuja. Każ so sda, smjerny pschi połnóznym wětsje wospjet pomróczenja, dokelż pschi sełkowanju chłódneho powětra z cżopłym łožo mrócżele nastawaju. Na zyłmische deschcża pak někkole njeje żanych wuhladow. Natać pak nutrnje sa deschczom hlada, pola a łuki jara pod dobrim zuchim cżahu cżerpja. Nižina pola kupy Islandskeje sažo s połnozy nimo poczehnje. Każ so sda, tež najzkerje jeje kromy nam deschcża njepschinjeju. — Jutrje schtwórtk błónczko 4,14 hodź. schadża a so 7,58 hodź. thowa. Mežaczk schadża jutrje w połnozy a thowa so popołdnju 4,29 hodź.

— **Wuhlady na wjedro sa jutrjschi schtwórtk: Mało pscheměnjenja nětczjischeho wjedra.**

*

— **Tuni sarjadnišći cjah** je 60% snižen jom jędneje płaczišny je Shorjelza do Błótow njedżelu 28. julija. **Statna żelesniza nam** pische, so njedżelu 28. 7. 1935 potuńscheny sarjadnišći wospebity cjah je Shorjelza do Błótow (Lubnjowa) pojędże. Cjah śmeje 60% snižene jędneje płaczišny, tak so jędna płaczišna s Lubtja 3. cjadownje 5 hr. wuczinja. Cjah wotjędże 7,50 hodź. je Shorjelza a pschijędże 22,15 hodź. 9,45 hodź. pschijędże do Lubnjowa, wotjěd 20 hodź. Statna żelesniza poskedżuje wschem wobdżělnikam lisczjiki na 5 a 6hodźinsku jězbu z cżołmom a tuai wobjed, tola žadyn s wobdżělnikow njeje nuczeny, so na tutych sarjadowanjach wobdżělicż. Dowolene njeje, jězbu pschetorhnycż. Dżeczi 4—10lětne jędu za pół pjenjes. Jenoż wobmjesowana liczba wobdżělnikow może so na jězbje wobdżělicż, tehodla ma so z pschedczasnym wupschedaczom licżicż. Blizsche powěsce podadża rady wudawarnje jędnych lisczikow a puczowaniske běrowy, tam wudawa so podrobne rozsajmjowże łopjeńko darmo.

— **Kino „Jedermann"** pschinjeje tele dny sažo wulki „trajak". „Rakoczy-Marsch" so mjenuje film, kotryż ma 300-letny madżarski wuswobodżeński narodny spěw jako motiw. Manowerske żiwjenje se swojej cżeju, ale s hischcże wjele wosay wjeselemi — a tež se žiwsami pschedstaja so nam. Gustav Fröhlich jako schwarny wyschschi leutnant posłica putazu a spěchnu hru i Camillu Hornez, kotrejż so swojeho kwartérnika. Lubosć, hudbi a bolosine dżelenje widżimy w pisanym wjedże. Mała madżarska wjesła s idyllej wokolinu dawa rjany wobluk tutemu rjanemu a pisanjotemu filmej. Nimo toho pokasa so tež hischcże bohaty pódłakschi program.

— **Narunmanska reserva** tež bórsy na rjad pschińdże. Po wupisanju „Wólkischer Beobachter" so letnikl wot 1901 hacż 1909 do narunmanskeje reserwy pschiskluschaze wot 1. oktobra 1935 porjadnje k diwaj měsacznemu wuczinowanju sawołaju. Kruce postajene termije hischcże njepschedeja. Sstužba we wójsku ma so złužbje w pschedwjacżu pschiliczicż a se złužbu we wójsku so tuta njepschetorhnje. Też druhe schkody nimaja so we wójsku złużenu stacż.

— **Płaczišny sa sajne běrny wot 22. julija 1935.** Hlowne sjednoczenjstwo sa němske hospodarjenje s běrnami je po pschihłowanju ministra sa sejiwjenje a ratarstwo a sejiwjerskeho stawa scżehowaze sarjadowało: Wupłodżerska płaczišna sa sajne běrny sa zentnar bjes měcha wuczinjeża wot 22. julija 1935 hacż na dalsche: a) sa dothe żołte drużiny snajmjeńsca 5 hr., ale niz wjazy hacż 5,50 hr., b) sa kulozte żołte drużiny snajmjeńsca 4,60 hr., ale niz wjazy hacż 5,10 hr., c) sa modre cżerwjene a běłe drużiny snajmjeńsca 4,20 hr., tola niz wjazy hacż 4,70 hr. Płaczišny wojumja so sa zentnar a to w samknjenym płahowańskim kraju, franko waggon, nakładne dwórnischczo abo franko wotkrjeżna zběratnja w njewotsamknjenym płahowańskim kraju, franko waggon, nakładne dwórnischczo, abo pola wuplahowarja. Tutón wukas płaczi wot 22. julija 1935.

— **Jędne kolo so kradło.** 19. julija 1935 su tu na Drjewowych wikach mužace jędne kolo znamki „Freudenia" s cżišłom 8 957 kradnyli. Koło mějesche cżorne kroßna, jendżelske wodżidło, cżerwjene gummijowej pschimadle, żołte swjena, pedalej s gummijom, cżornaj błótoschtikaj, cżornej wobruczi, na sadnjej sepjerje módrożołte żmužki. Wo wózowne sdżelenja, hdże je koło wosłało, prošu kriminalne wotdżelenje w Budyschinje na Ortenburgskim hrodże, telefon 2 802.

*

Rěčnik dr. Kurjo z awtom smjertnje znjezbožił

Rěčnik dr. Kurjo, kotryż drje je wschěm Sserbam Budyskeje wotkolny derje znaty, je, kaž so nam je Stokpina pische, póndżelu wjeczor na staknej dróży je Stokpina do Bohelsteina pschi sawinjenju na Stokpinskim dwórnischczo je swojim awtom smjertnje snjesbožił. Dr. Kurjo bě na městnje merwy.

*

Dr. Kurjo narodżi so 1897 w Radworju, swoje gymnasialne studije wukonjesche na malostronskim gymnasiju w Pražy, swoje juristiske studije na Lipicżanskej univerśicze. Po skónczenju swojich referendarskich lět sašpndli so jako rěcznik a notar w Stokpinje a běsche tež na Budyskim krajnym sudże jako rěcznik pschipuschczeny. Dr. Kurjo je so wot małosche horliwje k swojemu serbskemu ludej wusnawak, je też huscżischo, wošebje we młodschich létach jako wustojny spisowaczel wustupował. Wošebite sašłużby pak je sebi dobył z tym, so je jako serbski rěcznik swojim serbskim krajanam pschezo radu a wustojnje w prawniskich należnoscżach radu dawał. Wošebje Radwoł budże wo njeho jara żarowacż. Tam je wón niz jenoż swoju kolekku měł, ale je tam kóždu njedżelu a kóždy swjaty dżeń pschebywał a kóždemu běsche z dobrym poradnikom, kiž so na njeho z dowěru wobroczi. Nětko je, niz hischcże 40 lět stary, tak njewocżakowanje a tragiscy swoje żiwjenske dróhowanje skónczicż dyrbjał.

S **Hufki.** Njedżelu wokoło ½9 hodź. sta so tu wobthadne njesbože, kotrež njemjesche na sboże sa wobdżělnikow pschewuiku schkodu. S Mjedżozjoy pschijędże we sobowym auto a chżysche runje pola Krawzez hoscżenz na wjesnu dróhu so sawinycż. W tym wokomiku pschijędże motorski kokoseżny. Najskerje so tutón pische posdże auta dohlada, tak so njemóżesche so wjazu wuwinycż. S wulkej mozu saspina swoje koło, pschi tym pak so pschecżišny, tola so njesrani. Motorske koło mjesche jenoż lohke wobschkodżenja.

S **Wjeleczina.** W pschedewjacżu firmy C. G. Thomas sta so póndżelu njesboże, pschi kotrymż běsche żiwjenje cżischcżerja Otty Żylnje wohrożene. Pschi dżele pschijędże je swojej lěwej ruku mjes walzy cżischcżerstwe maschiny, pschi cżimż so emu někotre porsty dospołne rostłóczichu. Jenoż jeho duchapschitomnosći ma so dżakowacż, so so wjetsche njesboże njesta. Prěnju pomoz jemu Cżerwjeny schżiż poda a po sawobalenju pschewjezy so do Budyskeje thorownje.

S **Wjasońzy.** Njedżelu popołdnjasta so tu wobthadne njesboże sta, kotrež so hischcże złożownje stónczi. Motorski kolesaŕ sajędże do awta, pschi tym padże a so kruch pucża sobuwołeczesche. Na dobre złożo so motorski kolesaŕ jenoż lohży srani. Wobě wosydle běschtej so wobschkodźiłej.

S **Barta.** Hlowne swuczowanje wohnjowych woborow s Rakojd, Barta a Skanez wotmě so njedżelu 21. julija. Wokoło pschipołdnja so k wohnjej trudżesche, a hižo sa 9 mjenischinow dawasche Skaneczanska spkawa wodu a po 11 mjenischinach też Bartska. Mjesesche so sa to, so so Wojtej Ležomnosć w Rakojdach pali. Dźiwajo na wulku huchotu so też na to ležbowasche, so mózesche jenoż jena spkawa ke zrjedźnemu hata wodu dawacż. Tehodla dyrbjeschtej spkawje je Skanez a Barta hadżaj swjasacż, so bychtej tak móhłej wodu z Slisker Lubijskeje Wody cżerpacż, so bychtej móhłej wohrożene Schönfelderez twarjenja schkitacż. Zwuczowanje dopokasa so zu wobory tajkemu pschipadej dospołnje zrosczene. Po skónczenju swuczowanja mjesche hejtman Rakojdzanskeje wobory narecż, w kotreż zensuru, kotruż běschtaj woboram wopalny mischtr s Barta a Rakojd dakoj, wosjewi. Wschě tři wobory dostachu dobru znamku. Po swuczowanju běsche ležny zwjedżeń Rakojdzanskeje wobory, pschi kotrymż so niz jenoż woborniży je zjwojimi zwójbami, ale zyka wjeß hacż hluboko do nozy wobdżěli.

S **Njejwaczidła.** Knjes Mérczink je wobdżedżeł najlépscheho pczokaŕstwa w znym Budyskim hamtiskim hejtmanstwje. Je se zwojimi pczokkami žebi wjele wusnamjenjenjow saplukił. Wobdżedżesche jónu wjacy hacż 140 ludow. Psched 2 létomaj pak mjesesche wulku schkodu, dokelż jemu na 100 ludow na hnitż wumrě. Nětko

Hospodarski rozhlad

Sstrjedu, 24. julija 1935.

Wczerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,483	100 pólsk. złotych	46,96
1 jendżelski punt	12,315	100 českosk. krónow	10,305
100 swajc. frankow	81,17	100 franc. franków	16,43

Barlinska burša 23. julija. Na wczerawschej bursy ho wošebje sbehnjene złotemu krycza liry a s tym we swisku stejace dalsche wothódnoscżenje italskeje měny na wutrajnych bursach wo wokoło 15 proz. pórnjo parieże žylnje wobkedżbowasche. Też nadběhi na hollandskim złotym dale trajachu. Hižo pschedwczerawschim na kónzu bursy wobkedżbowachu so nowe nakupje, kotrež ke skrucżenju kursow wjedżechu. To so wczera wospjetowasche. Też kusiła sa snižene kurzy k nowym nakupam potpru. Skrucżenja wuczinjachu 1 hacż 1½ proz. Rentowe wiki mějachu měrny wobkhod.

Barlinske žitne wulkowiki. Wobkhod na Barlinskich žitnych wulkowikach pobihuje ho dale w měrnych kolijach, wošebje dokelž wotsamknjenja mlynow w provinzy na wulkowikach ho njewulkutkuja. W khlěbowych žitach starych žnjow jenoż srědka k wobrotam dóńdże. Pschenża najlépschepe drużiny namala hischcże kupzow, mjes tym so rožka so scżežka k pizowańskim samżeam samżeżicż hodżi. Wobkhod w nowych žitach je poczeženy s nišim stawom wody w naschich rěkach. W pschenicżnych a tżanych mukach so bežna potrjeba z wotwotkanjom se starych kontraktow knje. Wowż ma měrne witi. W nasymišim jecżmjenju je so napraschowanje pomjenšichło, tola dobre drużiny a też zyle wusnamne drużiny so wotkudżechu.

Wczera płaczeische w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožki R 8: 8,25 hr., R 11: 8,40 hr., — jecżmjenja G 7: 7,85 hr., G 9: 8,10 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a woliwe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg
Płaczizny po złotej hriwnje.

	23. 7.	22. 7.		23. 7.	22. 7.
Pšenica	212,0	212,0	buny	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	172,0	172,0	woka	13,5-14,0	13,5-14,0
jecżmjeń now.	—	—	módre lupiny	12,0-12,5	12,0-12,5
jecżmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	14,2-15,2	14,0-15,0
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńc. muka	26,45	26.45	lany wosušk	7,65	7,65
rżana muka	23,00	23,00	such. truhanc.	4,77	4,77
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,80	8,75
rżane „	10,31	10,31	syno, 50 kg		
raps	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšeńc. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	22,0-24,0	21,0-23,0	jecżna „		

Płaczizna za pšenicu za wupłodżerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaczizna za rožku za wupłodżerja 8: 165.0 11: 168.0
Płaczizna za jecżmjeń za wupłodżerja 7: 157.0 9: 162.0
Płaczizna za wows za wupłodżerja 9: — 13: 167.0

Płaczizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

23. julija 1935 — Płaczizny po cent. a złot. hriwnach
Skótne drużiny a woznamjenjenja:

Woły: 262.

Połnomjasne, wukormjene, najwietšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	42
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	41
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	38—40
Mjenje picowane wšěch starobow	34—37

Byki: 286.

Połnomjasne, wurosćene, najwietšeje rězneje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	41
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	38—40
Špatne	33—34

Jałojcy a kruwy: 1095.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwietšeje rězneje hódnosće	40—42
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwietšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	33—37
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	25—32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	16—23
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 1758.

Nailepše wukormjene (1. drużiny)	60—65
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	52—58
Špatne (3.)	42—50

Wowcy: 4434.

Młódše a starše wukormjene (5. drużina)	42—43
Starše wukormjene (6.)	39—41
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	30—38

Swinje: 12137.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1½ lět stare	51
Wukormjene	51
Mjasne	51
Špatne	48—50
Rancy a kundrosy	51

Radio

Schtwórtk, 25. julija złyschi so:

Königswusterhausen: Nimo znateho wschědneho programma: 6,30 wjesely ranischi konzert. 11,05 sa wjesne žony. 11,30 sa burow. 12 pschipołdnischa hudźba. 14 wschelakosće. 16 konzert. 19 a nětko je zwjatok.

Lipsk: Nimo znateho wschědneho programma: 5,50 sa burow. 6,30 ranischa hudźba. 11,45 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 16 konzertna hodźina. 17 popołdnischi konzert. 20,10 rejwańske wjeczor.

Hischcże wažne z hmjoweho programma: Barlin: 20,10 rejwańska hudźba. Königsberg: 20,15 rejwańska hudźba. Hamburg: 20,10 rejwańska hudźba. Frankfurt: 20,10 symfonijski konzert. Wiu: 20,10 Beethovenowy konzert. Warschawa: 20,10 lohka hudźba. Praha: 19,25 wojeschi promenadowy konzert.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dżeł a přilopk Marko Smolerowa za nawóštki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. VI. 1935 2221. — W tu khwilu tarifna lisćina šo. 3 płaći.

je sałso 75 ludow nahromadźił a nadźija so, je-li to derje pódźe, so pśichódne lěto sałso staru liczbu dozpołe. Knjes Měrczink plahuje wołobje matki, to cźini jemu wjele dźěła a staroscźow a żada žebi wulke znajomstwo pczołkow. Jeho kołcze stoja jara rjenje sady Rjeńwaczidlskeho parka, hdyž wjele lipow stoji a też do lěta njeje pśchedałoko. Tute lěto je wunoschł jara dobry. Blisko kołczow je so nětko nowe domske natwariło, do kotrehoż k. Měrczink bórsy sacźehnje. Do dotalneho jeho bydlenja poczehnje młody pczołaŕ, kotryž nětkole we wójsku ztuži a kotryž so nasymu domoj wrócźi, so by k. Měrczinkej w jeho rjanym powołanju pomozny był.

S **Wulkich Sdjarow.** W poślednim tłostańskim pozbedźenju hamtskeho żuda we Wojerezach jednasche so pscheczíwo Ś. ś Wulkich Sdjarow dla sranjenja. Wobskorżeny bésche wohnjowu woboru na cźeśći sranik a sa to so jemu 40 hr. pjenjeżneho tłostanja abo sa kóždych 5 hr. jedyn dźeń jastwa a wosjewjenje wuźuda napołoźi.

S **Makeje Rydeje.** (Ssłeborny kwaž.) Sswój złeborny kwaž wośwjeceźischtaj wczera Hübnerej mandźelskaj na Lěśnej dróży bydlazej.

S **Wojerez.** (Swinjaze wiki běchu jara złabje wobeżkane a to se 48 prośatami; w starobje wot 4—5 njedźel, płaczachu 16—21 hr.; wot 5—6 njedźel 21—24 hr., starsche hacź bo 28 hr. sa schtuku. — Zyle rjane kłocźata mějachu hischcze wyschiche płacźizny. Wschě prośata so njerospschedachu.

S **Wukrancźij.** Nascha lutherska zyrkwinstwa gmejna poświęcźi sańdźenu njedźelu swoje nowe byrgle. Pśched 90 lětami, hdyž tudyscha gmejna nasta, kupichu žebi wośadni sa modlerstwu městnosć w Dubow w lěcze 1843 sa 40 tolerjow trjebane byrgle w Kholmzu. Tute byrgle pschewjesechu so potom 1846 do Wukrancźanskeho Bożeho domu, dontž so w lěcze 1869 ś nowymi byrglemi njesamėnichu. Hacź do njedawna su nětko tute byrgle swoju złużbu wukonjake. Nětko su so tute byrgle wot twarza byrglow Juliuża Röhly w Schönbergu w tydźenje trajazym dźěle dołpołnje wobnowiłe. Pschi poświęcźenju byrglow spominasche wośadny farař też na twarza, kotryž je hižom 81 lět stary.

*

S **Brětnika.** (Dźěcźo so we wodowej dźerje satepiło.) W njewobkedźbowanym wokomiku padny 1½ lět stara dźowcźiczka Schreierez mandźelskeju do w błiskosći doma wukopaneje wodoweje dźěry a so satepi. Hacźrunjež so wšě posrytu cźinjachu, dźěcźo sajo woziwicź, běchu tola tute podarmo.

S **Hirschfeldy.** Njedźelu połoži so tu na ześwjatocźne waschnje sakładny kamjeń sa nowu katolsku zyrkej. Poświęcźenje wukonjesche w mjenje biskopa Leane arzymišnik Kielmann. Zyrkej dostanje mjeno Sswj. Conradowa zyrkej.

*

Cežke njewjedra we wokolinje Borna

Hižom wo tym pišachmy, so su we wokolinje Borna žobotu wjecźor cźežke njewjedra sakhadzake. We wokomiku běchu dróhi ś wodu napjelnjene a krupy leżachu na pucźach a sahrodach. Potoki njesamóchu wodu dožrěbacź a tak nastachu w dolinach zyke jězory, tam hdźež so twarjesche, pluwachu deski a hrjady. Na Kasarnikej dróży so někotre agazjowe schtomy powalichu. Ani jeneho schtoma tam wjazy njesteji, kotryž njeby wobschkodźeny był. Telefonowe wjedźenja su rostorhane. Wschudźe po dróhach leża zyhele, wožebitu schłodu je poczerpiła firma Schadewitz, hdźež wětřik wokna wubi a bohaty skład na meblach chětro wobschkodźi. Wožebje cźežko potrjechene je ratarstwo we wokolinje. Na tyczerstuble w Bockwizy su krupy njeśmérnu schkodu nacźinike. Zito je hacź do 100 proz. śniczene. 30 metrow dołha brózńja so wokrug a tśicha so na semju wjerchny. Cźežki kurjazy wós, na kotrymž běchu 320 kur, so wjazy krócź pscheczíżny a tam so znowny. Wjazy hacź 50 kur so pschi tym śmjecze. Wschě žadowe schtomy so spowalachu a žadowe žně drje su w zykej wokolinje śniczene.

Wusudźenja

§ Njepscheslawajzy wobkradnyła běsche 20 lět stara złužobna Marhata Zeichardźej ś Noweje Wsy pola Kluńkicha žiwoju knjeni w Budyšinje, kotraž běsche ju jako domjazu złužobnu pschijimała. Borzy po nastupjenju złužby 1. měrza 1935 běsche žebi ś klamow kaninu, žiźu, hadrescheza, wuschiwańske mustry a druhe wězy w hódnosći 303 hr. a 21 hr. w hotowych pjenjesach pokradnyła. S nuty to njeczinjesche, dokelž mějesche dospołne wuhotowanje, niz jenož w schatach, ale też w drastach a wobżeźdźesche wschě možne wobleczenja. Po wusłuchanju paduschstwow dosta drje knjeni wschě pokradnjene wězy a też 10 hr. sałso. Ssud sałsudźi njeprawnu złužobnu k 3 mězacam jastwa.

§ Oskar a Herman Schreiber ś Hnaschez běschtaj wobskorżenaj, so běchtaj zhromadnje zuse wězy wobschkodźowałoj. Mała złostańska komora mějesche jako powołansći żud rossudźicź, hdyž bésche jeju hamtski żud w Budyschinje 7. meje 1935 a to Oskara Schreibera k 150 hr. pjenjeżneho złostanja abo 15 dnjam jastwa a jeho bratra k žamžnemu złostanju sałsudźił. Wschi hromadnježkadźenju połowa w Hnaschezach běchu so sjednali, so budźe Oskar Schreiber wotwjedźenje wodow ś połowa bura Rychtarja a pastwineho družstwa sa sarunanje do žiwojeho lěża cźerpicź. Hdyž běchu wotwodne dźěła dokónczene, běschtaj bratraj Schreiberaj zhromadnje hrjebju sałpykałoj a wospjetnje tonowe rołki wuhrjebałoj a rosbikoj. Też powołansći żud mějesche złostańske jednanje sa dopokasane a sałsudźi Oskara Schreibera k 150 hr. pjenjeżneho złostanja abo k 15 dnjam jastwa. Hermana Schreibera k 100 hr. pjenjeżneho złostanja abo k 10 dnjam jastwa.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Donnerstag, den 25. Juli 1935, in den späten Nachmittagsstunden findet in **der Fabrikstraße** eine **Luftschutzübung** statt.

Aus Anlaß der Übung wird folgende Verkehrsregelung durchgeführt:

1. Die **Fabrikstraße** zwischen Martin-Mutschmann-Straße und Preußschwitzer Weg wird ab **17.15 Uhr** für **die Dauer der Übung** (etwa 2 Stunden) für **jeden Verkehr gesperrt.**
   Der Stadtomnibus fährt nur bis Ecke Fabrikstraße — Martin-Mutschmann-Straße.
2. Die Bewohner der Fabrikstraße haben sich in ihren Häusern aufzuhalten. Die Fenster sind zu schließen. Jalousien, Rolläden und Fensterläden sind herabzulassen bezw. zu schließen.
3. den Anweisungen der Polizeibeamten und der der Übung beteiligten Beauftragten des Reichsschutzbundes ist in jedem Falle sofort Folge zu leisten.

Die im Übungsgebiet wohnenden Volksgenossen werden gebeten, durch Wahrung der geforderten Disziplin zum Gelingen der Übung nach besten Kräften beizutragen.

Der Oberbürgermeister
Polizeiamt.

Jagdverpachtung.

Montag, den 29. Juli 1935, 18 Uhr, soll im Schützenhaus Bautzen die Jagdnutzung des Jagdbezirks II des Stadtbezirks Bautzen auf die Zeit vom 1. 4. 1935 bis mit 31. 3. 1944 meistbietend öffentlich verpachtet werden.

Pachtlustige und die Mitglieder der Jagdgenossenschaft II werden um ihr Erscheinen gebeten.

Eine Stunde vor der Verpachtung findet eine Versammlung der Jagdgenossenschaft II statt, zu der alle Mitglieder hiermit eingeladen werden.

Bautzen, am 19. Juli 1935.

Der Jagdvorsteher.

Budyske stawniske powěsće

Póndźelu 22. julija 1935.

Narodźiło je so: Jurijej Měrczinej Lorenzej, samkarjej, dźowcźiczka. — Ewaldej Albertej Majej, fabrikowemu dźěłaćerjerej, žynk. — Albinej Arnej Gläserej, pjekarjej, žynk.

Semrěłoj: Bohuwěr Wilhelm Bayn, expedient, 67 lět. — Profesor Franz Schubert, stud. rada na wotpoku, 79 lět stary.

Do mandźelstwa stupischtaj: Kurt Walter Hollman, rysowaŕ ś Noweho Gersdorfa, ś Gertrudu Schöniz, knihiwjedniza, w Budyschinje.

wutoru 23. julija 1935.

Narodźiła je so: Pawolej Richardej Menzelej, wobkhodnikej, žyn. — Robertej Rudolfej Krabejej, žudnikemu asseźorej, dźowka. — Njemandźelskaj dźowka. — Njemandźelskaj dźowka.

Semrěła: Charlotta Johanna Freundowa žiwjaca wjuwa. Kłoßowa rodź. Glaeserez, mandźelska twarjeneho dźěłaćerja, 41 lět.

Mandźelstwo pschipowědźichu: Bjedrich Jan Ekelmann, pjekarski mischtr ś Gertrudu Klaru Heyniz, pomozniza, wobaj w Budyschinje. — Měrcźin Rudolf Biela, pschekupski pschisłužeńz, ś Marhatu Johannu Lehmannez, póstajej pomozniza, wobaj w Budyschinje. — Reinhard Saalbach, awtowy wodźeŕ, ś Hilźbjetu Marthu Pilzej, bjes powołanja, wobaj w Budyschinje.

Towarstwowski powěstnik.

Kulow. Motrjad ześw. Jurja w Kukowje śmjeje njedźelu 28. julija wjecźor we 8 hodź. pola Natuschez žiwoju měšacźnu shromadźiznu. Wjednik.

Wujes. Delanska pczołniza ma shromadźiznu schtwórtk 25. julija wjecźor we 8 hodź. w Nowošlizach. Zajtrěcźnik pschednoschuje. Wschě žobuštawy a hościi pschi proschuje starosta.

K spěšnemu a płaćizny hódnemu zhotowjenju

čišćeŕskich wěcow

so stajnje našim Serbam, serbskim rjemjeslnikam a wobkhodnikam poruča

Dr. J. Cyž serbska knihićišćeŕnja nakład „Serbskich Nowin“ w Budyšinje w Serbsk. Domje

Sadowe kisało
najlěpše kisało za solotu a nakładowanje, Estragon-kisało, najlěpše korjeninowe kisało
Horjołužiska tołcerńja sadu
w Budyšinje na Kralowskim wału 10

Kupuju złoto, słěbro, platin stare pjenjezy, bronikowe pjenjezy
MERSIOVSKY w Budyšinje Póstske nam.

Wuheŕski połdołhi
kolij
zaso dóšoł
Natuš
w Khrósćicach

Mały nawěštk
w našich NOWINACH je tuni a so pócźy wuplaći

Mašinske wolije
wolije za cylindry, bulldogi, traktory a Dieselske motory, kaž też wšě techniske wolije a tuki kupujeće tunjo pola
A. Kurjo. na Kamjentnej hasy 9, telefon 2735, wulkowkowanje techniskimi wolijemi a tukami, z techn. potrjebn. wěcami

Nowy transport najlěpšich rańšopruskich-holandskich

kruwow a jałowcow
steji wot štwórtka, 25. julija, jara płaćizny hódno na předań abo wuměnjenjejom na rězny nic

Maks a Theodor Rychtaŕ
skótna wikowańa w Njebjelčicach. Tel. Kamjenc 8

Makulatur
wotedawa běžnje w małym a wulkim
wudawańa Serbsk. Nowin

Sofowe a bildowe přikrywy, gardiny, rollowy, tunjo
Würker, rodź. Erlerec
w Budyšinje na Zwonc. Lawskich 10

Nowe jězdne koło ?

Ja!
Ale jenož haj!
Miele
dostanjeśo we wikowańach a jězdnym kołam.

Měšćanski omnibus
Stwórtk, 25. julija, na horu **Lausche - Oybin.** Wotjědže 13.00 wot Měšćanskeje zahrody. Jězba płaći 3,— hr.
Pjatk, 26. julija, do **kupjel Flinsberg (Dolnu zawjeru Goldentraum, Marklissa).** Wotjědže rano we 7 hodź. wot Měšćanskeje zahrody. Jězba płaći 4,75 hr.
Zamołwjenja zapodajśe na jězbny personal abo telefoniscy pod čisło 2138 abo na wudawańu „Serbskich Nowin“.

Fa. Auto-Stelzer měj. **W. Kiethe**
w Budyšinje na Lubijskej dróży 75. Telefon 2127
Cylindrowe wutočenje, zhotowjenje kolbnow, autowe reparatury
z modernymi specialnymi mašinami a gratami, specialnymi wobrjadnymi dźěłaćerjemi wukonjam.
Pomoc w najcežšich padach. Za kóžde dźěło rukuju.

Wječor 22. julija wumrě nahle, zajaty z Božej ručku, naš luby a dobry bratr, **knjez**

doktor prawa Pawoł Kurjo,
rěčnik a notar w Stołpnje,

w starobje 38 lět.

W najwjetšej zrudobje

W Radworju a Khelnje. **bratr a sotry.**

Pohrjeb budźe w Radworju pjatk 26. julija w 9 hodźinach.

Přiłoha k čisłu 170

SERBSKE NOWINY

Srjedu 24. julija 1935

W połnych žnjach na swj. Jakuba

Jutře je swj. Jakuba, kiž ma w času žnjow wosebity wuznam. Žně su nětko swój wjeršk docpěłe. Kosa ruba do złoteho Božeho žohnowanja a brinči po honach. Hižo nětko może bur wunošk swojeho dźěła a swojeje prócy přewidźeć. Při tym pomysli sej też na swěrneho wuznawarja našeho lubeho wumóžnika, na Jakuba Staršeho, na sławneho herliwca za Božu česć.

Dźeń swj. Jakuba ma wulku ważnosć za naše pólne a zahrodniske hospodarstwo. Tutón swjaty je we Compostella w Španiskej pokhowany. Na jeho dnju žněte płody, kaž rožka, běrny a zelenina, maja wosebity słód a wšě dźěła wosebiteho žohnowanja. Na dnju swj. Jakuba žołnuje we wšelakich krajinach měšnik sadowe štomy, też na jeho dnju šćipane zela maju hojerśku móc. Štóž na jeho dnju koruški měrneho zela abo módreje knježnički (Cichorie) ryje a wužiwa, je cyliče lěto před khorosću škitany.

Jakub Starši je po prěnich swjatkach so do Španiskeje podał a tam předował. Hdyž bě so po dźesaćich lětach domoj wrócił a w Jeruzalemje nawjednistwo křesćanskeje gmejny na so wzał, bu wón na namołwjenje tehdomnišeho wyššeho měšnika Abiathara w lěće 42 wotprawjeny. Po puću na Kalvarsku horu dósta wot Boha hnadu, zo wićniweho wustrowi a Žarizeja Josiasa, přećela wyššeho měšnika wukřći, kiž potom z nim martrafsku krónu dósta. Jeho ćělo bu w Jeruzalemje pokhowane a pozdźišo do Irin-Flaria, do dźensnišeho Compostella w Španiskej, do po nim mjenowaneje krasneje cyrkwje přewjezene, kotraž je jena z najstawnišich třoch hnadownych městnow cyłeho křesćanstwa. Wón wobhladuje so jako wosebity skitaf putnikarjow, ćehoždla so wón husto jako putnik z połnym klobukom a dołhim putniskim kijom předstaja, też za nuzu čerpjacych na wodze a na kraju. W bitwje pola Clavigo w lěće 844 doby kaž legenda powěda, swjaty na běłym błyšćatym konju ze smahowatej khorhoju w rucy za Španiskich přećiwo Zaracenam. Tak wosta „St. Jago“ (po španiskej rěći) dołhi čas hesło za španskich wojowarjow. W lěće 1170 założeny ryćerski rjad za škit putnikow a za přewinjenje njewěriwych dósta po nim swoje mjeno. Swjaty Jakub je dźensa hišće z patronom Španiskeje.

Našim wulkim Jakubam přejemy też na tutym městnje k mjeninam wjele zboža.

Abeźynišy jěźdni.

Do najważnišeho abeźynšeho wójska jěźdni ſłuſchejo. Europiſcy offiźěrojo ſu jich wuwuczowali. Jěźdni ſu ſo też po europiſkim pſchikładźe wobrónili, woni noſcha ſtéłbu, hłebiju a teſak. Keſko Abeźynſka jěźdnych ma, njeje doſcź ſnate. Sroſumlíwe pak je, ſo ſu jěźdni wažni wojacy w kraju, hdźež pucźe ſa motorſke jěźdźadła njeſu pſchihódne. (Rikli, M.)

Kak je Arnošt dźěło namakał . . .

Sa Hejbuſchkej Arnoſchta bě dźeń pſchijſchoł, hdyž dyrbjeſche lěhwo dźěłoweje ſłužby ſaſo wopuſćiś. Jemu bě ſo tam derje ſpodobało a najradšcho by hiſchcze jónu ſchtyrjeźi njedźeł woſtał.

Arnoſcht do myſłow ſunórjenu ſwój pucź dźěſche: nětko ſaſo domoj pſchińdźe, hdźež je muſa pſchejo hiſchcze dołcź wulka, honiwa ſa nětkiſim měſtnom, ſa dźěłom a chłěbom ſo ſnowa ſapoćina. Hiſchcze jónu ſebi na bjeſtaroſtny cźaſ myſłeſche, kotryž bě w lěhwoje pſchebył. Tu w nim ſaſo nadźija wotnoweſche. Tak ſłě hižo njebudźe! Njeběſ jemu lěhwo grat ſobu dało, kotryž jeho wukhmani w pſchihodźe wobſtaćj móz? Njeběſ ſhromadźeńſtwo lěhwa notwého cźłowjeka ſ njeho cźiniło? Sćebiczíwe Ja ſo do wſchitko wobſahowazeho My pſcheměni. Pomozitoſćj a duch towaršſchnoſcźe bě ſesnał.

Běchu jeho k ſwědomitoſcźi, k dopjelnjenju winowatoſcźow a k wěſtej ſamoſtatnoſcźi wocźahnyli, pſchiſtojnoſć nawuczili, k cźiſtoſcźe a porjadej pohnjeli, jemu powſchitkownu dźěłanoſć dali a niž napoſłedk jeho cźěło ſtruſćili.

Arnoſcht najprjedy někotre dny doma ſedźeſche a, kaž cźłowjek tak praji, kaž ſa wſchě hrěchi khodźeſche, dóniž pſchihadne w nowinje njecźitaſche, ſo w błiſkim wulkim wobthodźe ſłužobnika ſa dom pytaja. To je něſchto ſa nuje, ſebi Arnoſcht myſłeſche a ſapódła ſwoju próſtwu, kaž ſo w nawěſchtku ſabaſche.

Diwaj dnjej poldźiſcho hižo namołwjenje doſta, ſo by ſo k poſtajenej hodźinje pſchedſtajił. Jeho wjeſele běſche wulke, wěrjeſche wón tola, ſo ju ſebi jeho ſa ſwobodne měſtno wuſwoliłi, abo ſnajmjeńſcha ma tola mjes někotrymi jenotliwymi najlěpſche wuhlady.

Jako Arnoſcht do ſarjadnistwa ſaſtupi, jemu ſtrózele do wſchěch ſtawow ſajěźechu. Pſches ſtyjecźi muži tu hižo cźakaſche. Najradšcho by hnydom ſaſo woteſchoł. Žyle nabojany a bjeſ nadźije. Ale tu ſo na ſkowa dopomni, kotrež bě jemu wjednik dźěłoweho lěhwa huſto pſchiwołał: „Ženje ſmužitoſcź njeſhubicź a nihdy nanihdy wótku do pola njecźiſnyć, ale pſchejo wobſtacź, njedźiwajcy wſcheho wobſtacź!“ . . .

Arnoſcht woſta a ſ duhimi cźakaſche.

Sſónćnje pſchedſtejeſ pſchińdźe. W ſamym wokomiku też hižo wjetſchi dźěł cźakajcych walcźk pišmow je ſaka ſmuſcźała. Arnoſcht ani ſwój dźěkaſtki paž pſchi ſebi njemérjeſche.

Pſchedſtejeſ rjekny: „Niech kóždy ſwoje papjery w měrje ſaſo do kapły tyknje. Wěrju, ſo też bjeſ nich wuńdźemy.“

Tamni pak, kotſiž běchu ſ pſchedpoſuczajcymi liſtami wuhotowani, na ſtareho knjeza wulkej wóſći cźinjachu a njemérjachu ſa to ſaneho ſroſumjenja, a tón a tamny ſpyta, jemu ſwoje pišma do ruki ſtłóčcź.

„Dźakuju ſo!“ wón tajke počinanje raſnje wotpokaſa. Pſchedſtejeſcźeſer mjenujcy běſche muž, kotryž ſebi do pſcheporucźajcych liſtow njeměrjeſche a też wuſmoſdcźenja ſebi pſche wuſoko njewaješche. Wón ſam cźłowjekow doſcź ſnaſ měrjeſche, ſo by ſ cźrjódy ſamołwjerjow bórzy teho namakał, kotryž ſo najlěpje ſa městno ſłužownika do domu pſchihódźa.

Bajki z dalokeho juha

Přełožuje J. Š.

Sonina.

W tamnych dnjach, jako hórske soniny hišće mjez dobrych ludźi khodźachu a jim pomhachu z radu a ze skutkom, běštaj dwaj susodnaj domaj w rjanym přećelstwje žiwaj. W jenym mějachu synka, w druhim dźowčičku, tule dźowčičku, debjachu přerjane dołhe złote włosy. Dźešći hromadźe rosćeštej, hromadźe ze samsneje drobneje knižki wukněštej, a měještej so rady. A jako běštej wjetšej, honještej też hromadźe kóždy swoje stadło na pastwu.

Holčka bu dźeń a rjeńša, ale ju přewodźeše też spodźiwne zboże. Jara husto namaka něšto na pastwje, pak drohotny kamušk, pak swětłu paćerku, pak złoty pjerśćeń, a ludźo rjeknychu: „Soniny su so do njeje zahladałe, soniny ji dary kładźeja.“

Někajkeho dnja so sta, zo so holćcy koza z pastwy zhubi. Ze starosćemi pytaše ju w skałach, tozwaš pastyř pak dźěše na napřećiwnu horu hladać. Słónco na sćěnach parješe, holćka lězeše wyše a wyše, a zmocowa so jeje njewurjekliwa łačnosć. Jako sej wodychny, wuhlada před sobu ze žiwymi skałami wobhrodźene čiste žórło. Sydny so k žórłu, zo by so wokhłódźiła a wokřewiła. Ale zdobom zaklinča z napřećiwneje strony na nju hłós towaršа: „Njepij, njepij, to žórło su soniny wobhrodźile!“

Holčka pak bě přejara łačna a rjekny: „Što, njech jo su! Srěbka mi njezawidźa!“ Skhili so a pijoše. Ale w samsnym wokomiku bu sonina a zhubi so towaršej před wočomaj. Tón wołaše a škrěčeše, přepyta wšě prózdnjeńcy a bjezdna: nihdźe njebě! Cěrješe sam wobě stadle domoj, a zdźěli zadwělowanymaj staršimaj hroznu powěsć. Zarowachu wo holčku kaž wo morwu.

Lěta cźakachu, holćcynaj staršej wumrěštaj, mlodźenc pak njemóžeše swojeje złotowłóskateje towarški zapomnić, njebě dnja, zo njeby na nju myslił. Leżeše pak jeneho dnja na pastwje, na hórskim trawniku, tuž zasłyša cyle blizko při sebi hłós, kiž bě jemu znaty a pře wšo luby a drohi: „Njechoń jutře swoje stadło sem, kuzlarniče zmęja tudy dźiwje reje z krupobićom a njewjedrom!“

Młodźenc so radostnje wohladowaše, tola njewuhlada ničo druheho hač rjanu złotu wopuš, — spózna ju a jeho wutroba so wjeseleše. „Ale sy ty?“ rjekny a zadyrkota, „kak so mi styska po tebi, hdźe sy a što činiš?“

„Sonina sym wot teho časa hač sym ze soninow žórła piła“, wotmołwi hłós. „Wulka je moja móc a wulke moje bohatstwo. Dźewjeć kralestwow mam, w kóždym kralestwje dźewjeć hrodow, w kóždym hrodźe dźewjeć žurlow, w kóždej žurli dźewjeć pokładow. Njejsym pak tebje zapomnila, a lube je mi spominanje na naju zhromadne młode lěta.“

Jemu syzy z wočow wudyrichu, majkaše a košeše wopuš, a sonina jemu słubi, zo so hišće wohladataj.

Słědowacy dźeń činješe poslušnje, kaž bě jemu kazała, a derje bě. Njewjedro a krupy bychu hewak jeho a stadło zničiłe.

Po tutym dnju přikhadźeše k njemu sonina też do domu. Jeho mać so njemało dźiwaše, jako słyšeše syna w nócnych hodźinach so rozmołwjeć w běłej komorcy, njewidźeše pak z kim. Wuprašowaše so syna, ale wón ji ničo njepowědaše. Wćipnosć pak ji měra njeda, a jeneho wječora dźěše přez skałobu do synoweje komorki hladać. Hladaše, ale njewidźeše ničo druheho hač rjanu złotu wopuš. Přińdźe ji mysl do hłowy a činješe tak: wza nožicy, khětře wotewri komorcyne durje a wottřiha złotu wopuš. Jako pak bě wopuš wottřihana, wróći so sonini zaso człowjeska podoba, a mać spózna swojeho synka. Syna překhwapi jejna rjanosć. „Zbožnej woći, kiž će zaso wohladatej! Njepuśću će wjacy wotsal, wostań tudy a budź zbožowna na mojej stronje!“

Soninu za wokomik zrudoba jimaše. „Zbožowna? Zo bych jenož była! — Tola njech je! Tak dołho hač maš dowěrjenje ke mni, wostanu při tebi!“

Też mać so teho wjeseleše, a čiše swjećachu kwas. Na kwasnym wječoru bě z wysokich horow miłe spěwanje słyšeć a na hórskej łucy leżachu swětłe mhły. Tam spominachu soniny po swojim wašnju na sotru, kiž bě jich wopuśćiła. —

W domje młodeju mandźelskeju zasydli so słónčne zbožo. Syn a mać hladaštaj młodu žonu z wutrobnej lubosću. Ta bě stajnje wjesoła a běhaše njesprócniwa ze jstwy do kuchinje, z hródźe na polo, a wólnje zwonjachu jeje kluče za pasom. We wšěm hospodarstwje bě nazhonjena, a mać a syn ji slepje dowěrještaj.

Přińdźe čas žnjow. Žito bě so bohaće poradźiło, a kłosy móžachu lědy serpa dočakać. Młody muž před khěžu na ławcy sedźeše a hladaše zamyslený přez šěroke žołte polo. „Što će hnuje, luby mužo“ so jeho žónka prašeše.

„Mam starosć“, wotmołwi ji, „hdy to žohnowanje pod třěchu skhowamy, zo njeskomdźimy wjedra. Smy sami, žnjeńcow njedostanjemy, hdy budźemy z tymle dźěłom hotowi?“

Ale wona jeho wjesele z ławki sćahny a zawjerny so z nim: „Wo ničo so njestaraj, dźi do pincy a natoč tři karany najlěpšeho wina!“ Cekny do kuchinje a měješe, tołkaše, mazaše, waleše a pječeše, a napječe tři rjane tykancy. Hdyž bu nóc a muž bě lehnył šoł, znosy žona skradźu wino a tykancy na polo.

Měsačk zeskhadźa, swětle mhły připluwachu z horow dele, a na polu započa so čiłe žiwjenje. Serpy zaspěwachu, do teho klinčeše wjesołe klepanje, a ćicha rozmołwa a słěborne smjeće potajnje přewodźeštej dźeło. Hdyž skónčnje muž rano stany a woteńdźe ze serpom na polo, hlej, to bě wšo hižo dožněte a do snopow zwjazane — přećelne hórske soniny běchu dźěło wobstarałe.

Tak miny so jim prěnje lěto w radości a spokojnosći. A sta so, zo so narodźi zbožownymaj staršimaj synk. Muž so nad nim wulcy jara wjeseleše, njemóžeše so na njeho nahladać, a suwaše so cyły dźeń wokoło njeho. Młoda mać pak bě ćicha, a muž pytny a dźiwaše so jara, zo wona jeho wjesele njedźěli, ale ze zamjelčenym zdychowanjom a z potajenymi syzami na dźěćco hladaše. Wón sej myśleše, zo snadź je khora, a posłužowaše ji jeno hišće bóle.

Ale jeneho dnja, jako běštaj wowka a syn wobaj na polu, wona nadobo z dźěćatkom woteńdźe, nichtó njewidźeše hdźe. Hakle před wječorom so wróći, zaso wjesela kaž prjedawše časy, tola wróći

Wón młodych człowjekow prosćhesće, so chżyli žo do dwejn rjadow sestupaš. Potom žóždemu jenotliwemu ruku stłóčži, pohlada jemu krucże do woczow a porěča ſ nim někotre słowa.

A hlej, Arnoscht Hejduschka bješe tamny sbožowny, kotrenuž pschedstejeć nasajtra powěsć da, so je na pruhu pschijatajny.

Chjeće nětko wědźeć, cźehodla runje žu Arnoschta wsali. To měješe žo na prěnim měrnje žiwojimaj wudźělanymaj rukomaj dźakowaš. Wonej pschedstejićerjej pscheradźiśchtej, so je Arnoscht człowjek, kotryž hódnje ſapschimnyć wě; pschetoż człowjek, kotryž rady lěnjeho paše, žanych mslow njedostanje. A dołhož nětko dźela, wón tak khětrje na sle myśle njepschińdźe a drje też je žiwojimi towaršchemi žaneje šwady njedostanje.

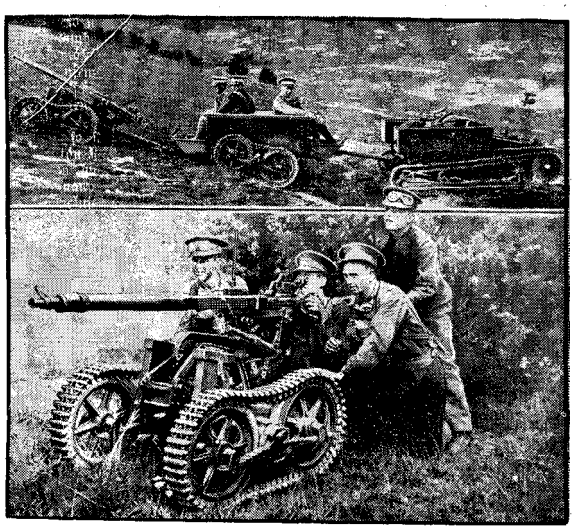
A tak je Hujduschkej Arnoscht, nětkuschi wojak dźěkowneje śłužby, dźěło namakał . . . jk.

Wusudźenja

§ Wobſtórźba dla cźełkeho hamtſkeho pschekſchiwenja bješe žo pschećiwo 59 lět staremu Handrijej Jannaſchej ſ Mujerja pola Lubija japodaka, kotryž měješe wot lěta 1922 do junija 1933 hamt wješnjanoſtu ſaſtarać. Wješ ma 450 wobydlerjow. Sa žwoje hamtſke dźěło dóſtawaſche Jannaſch měžacznje 70 hr. Swojeho powołanja dla móžeſche wón hamtſke dźěła pschipokdnju a wjeczor a njedźelu wukonjeć. W cźaſu jeho hamtſkeho ſkutkowanja njeběſche nichtó pokładnju a knihowjedniſtwo ſa wopaczne namakał. Tola pschi dokładnym pschepruhowanju po ſkónczenju jeho ſaſtojnſtwa, kotryž wyſchſchi pokładnjowy inſpektor ſ Lubija wukonjeſche, běchu žo njedoſtatki w pokładni a też w knihowjedniſtwje wukopake. Wobjebje žo ſwěſći, ſo njeběchu žo w poſlednich 9 létach jeho ſkutkowanja 800 hr. pschijatych dawkow ſa pěju, 43,77 hr. ſ honćownych ſarunanjow a 305 hr. ſ mjaſopschepytowańſkich pschinoſchkow knihowaše a też w pokładni tute pjenjezy njeběchu. Też pobrachowaſche pschijaty najeńſći pjenjez we wyſokoſći 6,70 hr. Hdźe žu tute pjenjezy pschiſchłe, Jannaſch njeměješe wujaſnicź. Wón wobkruczeſche, ſo je tute pjenjezy do pokładnje dał a ſo je na knihowanje ſapomnik. Zytkowy njedoſtatk we wyſokoſći 1100 hr. bě ſarunał. Mulka khłoſtańſka komora ſpóſna wobſkorjeneho we ſmyſłu wobſtórźby ſa winowateho a ſaſudźi jeho ſ wobkedźbowanjom wołožanych wobſtejnoſcow k 8 měžazam jaſtwa. Cźeſtne prawa žo jemu njewotrjeknychu.

§ **Wjele ſwědkow bě žo ſawołało k** jednanju pschećiwo wjacy krócź pokhłoſtanemu 27 lět ſtaremu Arnoſchtej Marej Polanej ſ Rakez. Bješe wobſkorjeny, ſo je popoldnju 1. meje l. l. w Rakezach dźěłaceršku žonu wopytał, ſ namozu žo na njej njehornje pschepschimował a ju nuſował, ſo by ſ nim do intimneho wobkhada ſtupiła. Polan to ſapſrěwaſche. Po jeho wupraſenju bješe tute popoldnjo wot ½5 do ½9 hodź. njepschestawajo w towaršſtwje dweju Schunowſkeju wobydlerjow był a ſo njeje bydlenje wobſkoſećki wopytał. Po pschehtſchowanju ſwědkow, kotříž žo po wuſamknjenju ſjawnoſcje ſta, ſaſudźi žo Polan k 8 měžazam jaſtwa a na 3 měžazy žo jemu cźeſtne prawa wotrjeknychu.

§ **Po pschedkhadźazym napojenju ſ alkoholom, kotrež bješe po lekarſkim wuſudźenju jeho wolu pomjeńſchaće Arnoscht Emil Symm ſ Delnjeje Hórti ſpytał, nu k intimnemu wobkhadej nuſowacź.** Doſta 3 měžazy jaſtwa.

Nowa jendźejſka maſchinſka kanona k wobaranju tankow.

Kanona po cźehniwymaj rjeczaſomaj jěſdźi, też muſtwo a munizija žo po tutym rjeczaju woſyłeſ. Horni wobraz pschedſtaja kanonu ſ muſtwom po puću, delni wobraz pschi iſelenju. (Wukrajny wobr. Newyork-T., M.)

Najnowiše z cyłeho świeta

Schpaniſke puczowanez towaršſtwo w Drježdźanach inſtallowało.

Wutoru pschipołdnju wokoło 1 hodź. dojědźe ſchpaniſke puczowanez towaršſtwo, wobſtejaze ſ 21 wozbow ſ Prahi pschikhadźejo do Drježdźan. Pschi jědźenju po ſpadowanej Hórſkej dróſy ſe 40 kilometrow ſpěſchnoſcje pschijědźe pschi ſawinjenju do Reichſſtraße elektriſti wós napschećžo. Wjednik ſchpaniſkeho awta drje ſe wjeſoł mozu ſaſpina, tola pschi tym žo ſadni dźěł woſa wjerhacź počza a žo pschećžiśny. Se žobujedźazych žo 9 cźežko a 10 lohko ſranichu. Dźěł ſ nich dyrbjeſche žo do khorownje pschewjeſcź. Winu ma wjednik ſchpaniſkeho woſa, kotryž, dokelž poměry njeſnajeſche, ſ wulkej ſpěſchnoſcźu w ſawinjenju do Reichſſtraße jědźeſche. Też elektriſti wós je žo khětro wobſchkodźił. Schpaniſke puczowaze towaršſtwo woſtanje tak dołho, doniž wós njebudźe w porjadku, w Drježdźańſkim hotelu.

Wulki woheń pola Strehły.

Póndźelu wokoło 3 hodź. naſta w brožni bura Knaſela w Zauswitzu pola Strehły pschi mlócźenju wohenj, kotryž ſ wulkej ſpěſchnoſcźu też na ſuſodne poboczne twarjenja a bóry też hiſchcźe na dalſchu brožeń pschepschimowa. Wobej brožni a też poboczne twarjenje žo do cźiſta ſpalichu a ſ nimi dźěł lětuſchich žnjow. Wohnjowe wobory ſe Zauswitzy, Dschatza a bliſchcźeje wokoliny žo ſo wołachu.

Żeleźniſke njeſrjeco na hłownym dwórniſchcźu w Hagenje.

W nozy k wutorju ſraiſy na hłownym dwórniſchcźu w Hagenje wožobowy cźah ſ Kabela pschikhadźejo, do lokomotiwy ſ jenym wojom. Pschi tym žo 14 wožobow lohko ſrani. Wobej lokomotiwje a dwaj wozaj ſo wobſchkodźichu.

Michor a wulka woda wochrožuja 4 cźłowjekow. — Hamburgſke kupazy hoſcźo ſo w poſlednim wokomiku wuchowachu.

Njedźelu popoldnju pschekhwapichu ſo někotſi Hamburgſcy kupazy hoſcźo, kotříž běchu ſo na puczowanje na ſamlcu (Sandbiine), kotryž pjched St. Peter-Ordinng ležeše, puſchcźili, njewocźakowanje wot nawala wody. Najwjacy kupazym hoſcźom ſo poradźi, ſo w prawym cźaſu pſched nawalom wutkowacź. Dwě žonje a dwě dźěći ſ Hamburga pak njemóžachu ſo k nawrótej roſpuſcźić. Hdyž pak woda hładajuc ſtupaſche a też mała ſchćěła Lijom pod wodu ſtejeſche, běſche pschepoźdźe. Hdyž jim woda hacź pod pažu dźěſche, wſachu ſwoje dźěći na ramjenja a wołachu wótſje wo pomoc. Na dobre ſkoće běchu pschipad na kraju wobkedźbowali. Pospyt, ſich ſ motoriſtim cźołmom wukhowacź, ſo njeporadźi. Dwaj Ordingſkaj rybałaj ſo nětko do morja puſchcźiſchtaj a po cźeſtim ſpróżniwym wojowanju ſe ſotmami poradźi ſo jimaj, žonje a dźěćom ſtrowych na ſuche pschewjeſći.

so bjez dźěśca. Na praſenje wowki a muža za dźěśćom wotmołwi: „Njeprašejtaj so, njebudźetaj jo wjacy widźeć! Budźtaj bjez ſtaroſće, jemu je derje, dowěrtaj mi!“ Druheje wotmołwy njebě wot njeje dóſtać.

Wowka mórčeše a na příchodnu dźowku z boka hładaše, muž pak bě zrudny a jeho lubość poča ſtudnyć, hač jemu pohlad do čiſteho, jaſneho, ſprawneho wócka ſwojeje žony njezahna wšě dwěle a podhlady. Njedźiwajcy na wótre ſłowa maćerje dowěrješe ſo žonje hiſće dale a ſpokoji ſo.

Něhdy jemu žona přikaza, zo dyrbi w dole woſrědk hrocha wosyć. Mać jemu wobaraše, měnjo: „Što budźeš syć, hdyž sněh hiſće tři ſtopy wysoko leži!“ Ale wón poſłuchaše žonu, wosy hroch na sněh, a zawěśće, tole lěto dobu telko hrocha, zo njewědźeše hdźe z nim.

Tak miny ſo też druhe lěto, a młoda žona porodźi zaſo dźěćo, pěknu holcku. Kak ſo zbožowny nan nad njej wjeſeleše! Mjelčo pak w nim ſtaroſć wotući, hač njeſtanje ſo też z tutym dźěćatkom tak kaž z prěnim, dokelž młoda mać też tole dźěćo k ſebi bjerješe a přewjazowaše z tajnym zdychowanjom a ze ſylzojtymaj wočomaj. A wón a mać ſo rozſudźištaj, zo ju ſamu z dźěśćom njepuśćitaj z domu, a hładaštaj ſtaroſćiwje na nju.

Tola jenu nóc, jako wobaj ſpaštaj, młoda žona mjelčo ſtany, woteńdźe z dźěśćom, nichtó njewidźeše hdźe, a wospjet wróći ſo bjez njeho. Bě wjeſoła, ale hdźe je dźěćo wostajiła, njechaše powědać. „Njebudźetaj jo wjacy widźeć“, rjekny, „ale njeſtarajtaj ſo wo njo, jemu je derje, wěrtaj mi!“

Muža jimaše hněw a zadwělowanje, tola proſacy miły pohlad žony wjazaše jeho hiſće na nju. Přichodna mać pak ſo pokřižowa a rjekny: „Kuzlařnica je, moriła je tole a prěnje dźěćo, abo pak je wobě zlemu duchej donjeſła, darmo ji čert njeje při ſyću a žnjeću pomhał. Njewoſtanu z njej wjacy pod jenej třěchu!“ A dokelž njepřida ſynej wutroba, zo by lubowanu žonu wuhnał, zebra mać ſwoje wěcy a přeſydli ſo do druheje wſy. Młodaj mandźelſkaj wostaštaj ſamaj w ſwojej khěžcy a pomału, pomału wróći ſo zaſo mér do mužoweje wutroby. —

Tola jeho mać njemóžeše mjelčeć, a tak ſo počachu mjez ludźimi rozšerjeć rěče wo bohahanjacym kuzlaństwje a wo zakuzlanymaj dźěśćomaj, a tele rěče přińdźechu naposledk k wušam wyšnoſce. Wyšnoſć přimny ſo rěčow, poča ſo w čichim doprašować a přeſłyšować, a štož ſo ji donoſowaše, bě wopraw-dźe tak ſpodźiwne, njeſłyšane a hróźbne, zo přikaza běrcam: „Młoda žona ma ſo zawrěć a před přiſažny lud ſtajić, je kuzlowanja podhladna a mori ſwojej ſamſnej dźěśći!“

Tutón wječor, jako ſo młodej žonje hižo ſkradźu tónle wosud pleśeše, přikhadźeše njeznate wołanje z horow. Spłóšena poſłuchaše na tajne hłoſy, a muž ſłyšeše, kak zamyſlena ſama za ſo rjekny: „Njewuceknu, ně, njemóžu, njech ſo ſtanje, kaž přińć dyrbi!“ Znjeměrnjeny ſo ju prašeše, što woznamjenja wołanje z horow a što woznamjenjeja jejne ſłowa. Wona pak jeho proſeše, zo ji njeſmě za złe wzać, dokelž jemu njemóže ſoniſkich tajnoſcow přeradźić.

Muž ſo hiſće ničeho njenadźeše, jako běrcy přińdźechu, zo bychu ju zajeli. Wona pak ſej da rucy bjez wuréčowanja zwjazać, kaž by jich wočakowała była. Swojeho muža, kiž bě ze ſtrašnym přeſłapjenjom wšón poražený, pak pokoješe, zo bórzy jeje njewinowatoſć na ſwětło přińdźe, njech ſo ji jenož dowěri. —

Stajichu ju před přiſažny ſud. Tola też ſudniſkam a klubu hroženjam a čwilam njechaše wotkrywć, hdźe je dźěćatcy wostajiła. Tak ſo wuſud hinak poſtajić njechodźeše, hač zo ju za kuzlařnicu a morſku ſpóznachu a ju k ſmjerći na ſćěpowcu zaſudźichu. Měrna a poddata přija wuſud. Jenož jene hiſće proſeše. „Wočakuju dźěćo“, rjekny, „wotſtorčće mi ſmjerć, zo jo dočakam, wšak je njewinowate!“ Tule poſlednju próſtwu dyrbjachu ſudnicy dopjelnić.

Jako čas přińdźe, porodźi wona w jastwje dźěćo, ſynka, kiž bě hiſće rjeńši hač běštej předkhadźacej dwě dźěćatcy byłej. A hlejće dźiw, dła tehole dźěćatka njebě mać zrudna, ale přeš wšo wjeſoła, a ſtraže ſłyšachu ju ſpěwać a ſo ſmjeć.

Jeje poſledni dźeń bě ſo přibližił. Běchu po muža pósłali, zo by dźěćo přewzał. Wón přikhwata, a jako běštaj ze žonu ſamaj w jastwowej komorcy, wona jemu lubościwje ſylzy z wočow třeješe a rjekny: „Nanihdy ſo njerudź! Hlej, tu maš ſynka, budźe twoje wjeſele a hordoſć a zepjera w ſtarych lětach! A nětko, hdyž ſu moje hodźiny liśene, nětko je mi też jazyk wotwjazany, zo ſměm ći powědać, što je ſo z tamnymaj dwěmaj naju dźěćatkomaj ſtało. My ſoniny wjacy widźimy, my ſoniny wjacy wěmy hač wšědni ludźo, to je nam k zbožu, ale też k horju! Jako prěnjeho ſynka w rukomaj dźeržach, ſo mi před wočomaj jeho přichod wotkry, a k ſwojemu ſtrachej widźach, zo budźe rubježnik a mordaŕ. A druhemu dźěćatku, holcy, bě wotſudźene, zo ſo z domu wotſali, ſwoju čeſć wot ſo čiſnje a na kóncu zapadnje katej! Kak mohła ſo nad tutymaj njezbožownymaj dźěśćomaj wjeſelić? Tohodla ſym wobě k ſotram ſoninam do horow donjeſła, tam ſtej w druhim, zbožownišim žiwjenju žiwej. Njeſmědźach pak ći tute ſoniſke potajnſtwo wotkryć, hdyž chcych hiſće dlěje při tebi wostać. Nětko, hdyž wšitko wěš, dyrbimoj ſo dźělić! Pójmoj!“

Spušći ſwoje złote włoſy, kiž běchu ji w ſtarej krasnoſći narostłe a wodźewachu ju hač k zemi dele. Durje ſo wotewrichu před njej, dźěštaj z mužom nimo ſtražow z hrodu, a ſtraže widźachu jenož jeho z dźěśćom, nic pak ju. Tak dźěštaj přez torhoſco, hdźež hižo šćěpowc ſteješe, a zetkaštaj kata, kiž zběraše dary do tobołki a wołaše: „Jenož dawajće, jenož ſkładujće, zo móža ſo Bože mšě čitać!“ Nichtó njewidźeše jeje, jenož wokolo muža z dźěśćom ſej ſłónčne pruhi hrajachu. Zwonka murjow, tampu ſtronu mosta ſo dźělištaj — wona zhubi ſo do horow.

Muž wróći ſo zrudny, ale na druhej ſtronje zaſo změrowany ſam z lubym ſynkom domoj. Słyšeše pak hiſće mnoho nocow zhubjenu ſwoju žonu, hdyž k dźěćatku přikhadźeše a hač do ſwitanja při nim ſtražowaše, ale njewidźeše jeje nihdy wjacy. Tola wosta ji ſwěrny hač do ſmjerće a njewoženi wjacy.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1,15 hr., za póće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawčišći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-sajk 8 pf., za swójbne 6 pf., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowany mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 171 | Budyšin — Štwórtk 25. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Rada Zwjazka ludow přichodny tydźeń

Po rozrěčowanju franzowskeho swonkowneho ministra Lavala z generalnym sekretarom Swjatska ludow Avenolom žo z Parisa powě, so žo rada Swjatska ludow na prěnich dnjach noweho tydźenja sejdźe. Dźeń žo dźenja 2. awgusta, to je štwórtk w telefonistim rozrěčowanju postajichu, kiž směje Laval z ruskim swonkownym kommisarom Litwinom.

Přeprošenja na skhadźowanje žo pjatk rano se Genfu rozesćelu. Nadźijeja so, so rada wo abessynsko-italskej swadźe tak daloko dowuradźi, so so rada Swjatska ludow hakle njetrjeba k swojemu porjadnemu posedźenju 25. awgusta swołać. Ministeriki president a swonkowny minister Laval budźe franzowsku delegaziju sam nawjedowaś.

Mussoliniowe wuměnjenja za wobdźělenje na radźe Zwjazka ludow

W Parisu a Genfje maju khětro dobru nadźiju, so žo Italska skhadźowanja rady Swjatska ludow njebudźe zdalowaś. Tola žo italske wuměnjenje wočakuje, so žo abessynska swada sasadnje njeroswije, so žo wuradźowanja na 48 hodźin wobmjesuja a so žo k rozsudźenju wo 15. stawje sćerčenja Swjatska ludow hakle na radźinym skhadźowanju 25. awgusta jedna.

Ludowe zhromadźizny w Italskej

Wutoru wječor žo po zyłej Italskej ludowe zhromadźizny wotměchu. Wone běchu wotmołwjenja na posledńje politiske podawki. Městne faschistiske swjatki tute zhromadźizny swołachu, na kotrychž žo Mussoliniej a jeho politizy w Rańšej Afriki pschihłosowasche. Też za Afriku mobilisowani wojazy žo na wjele zhromadźiznach wobdźělichu.

Wšchudźe žo wulke rěcze dźerżachu. W nich žo pokazowasche, so italski lud nětčišćich diplomatiskich prózowanjow kedźbu nima, a žo wobsebje na posledńje Mussoliniowe wojewjenje w franzowskich nowinach „Echo de Paris" pokazowasche.

Rańše pak žo pschećiwo wustupowanju Japanskeje protestowasche a pschećiwo temu, so je Jendźelska zatas wumoła brónjow do Abeźynskeje spuschćiła. Wozebje roshorjaza běšche posledńja powěsć, so chce Jendźelska druhim krajam dowolić, psches swoje kolonije brónje do Abeźynskeje wotsyć.

Poměr mjez Italskej a Jendźelskej.

Jendźelske nowiny wočakuja, so žo italske knježerstwo na posedźenju rady Swjatska ludow nadróbnje wo swojich hórschenjach a žadanjach na Abeźynsku wupraji. Nastawk w italskich nowinach „Gionale d' Italia" praji, so by Italska jendźelsku dowolnosć, k podawanju brónjow do Abeźynskeje jako njepschećeljske sadźerżenje wobhładowała, žo drje w jendźelskich nowinach wobsedźenje, dotal pak žaneje wotmołwy njenamała. Po rozprawje nowa „Mirning Post" žo w Romje powěda, so je Italska pschi wuwożenju brónjow do Abeźynskeje z pschemělenjom swojeje politiki k Jendźelskej a z podpjerańom Jendźelskej njepschećeljskich prózowanjow w druhich dźelach Afriki hrosyła.

Londonske nowiny „Times" žu wo narodninach abeźynskeho kěžora nadróbnje rozprawjale. Wone pišeju, so je žo jenoż gouverneur njewobkrožene wjeźorneje prowincy Wallegi na swjedźenju wobdźělił, gouverneurojo druhich provinzow pak žu na swojich městnach wostali. So žo italski wupósłanc njeje wobdźělił, žu Abeźynjenjo hischcze jako wjesche **ranjenje cjesćeje** wobhładowali, hač by žo to hdy pschi jenym europšim knježerskim dworje mohło stać. Sbožopschejmy telegramm jendźelskeho krala pak, kiž je jako prěnje pósłanstwo k narodninam pschijschol, je žo wutrobnje witał.

Nowiny „Times" z Parisa pišeju, so chce franzowske knježerstwo chwile nabyć, so by žo „wujednańskemu apparatej" Swjatska ludow składnosć k dźěłu dała. Pschekhwatanym italskim postupowanjam pschećiwo Abeźynskej na žo sadźewać, doniž žo wschitke możnosće wujednanja njejsu spytałe. **Jendźelska politika pjeza kruta wojsanje.** Dopisować pische: Njech je położenje dosć khutne, dha pak žo w Parisu tola hischcze nadźijeja, so Mussolini pschi staroscach swojeho generalneho staba, pschi wobcežnoscach z italskej strony a pschi njewočakanym pschećiwjenju Japanskeje žanych krocżel njecżini, kotrež žo njebychu mohle sajo wurunacź, pryedy hač žo kóžda możnosć pschimjerjeneho doscżinjenja bjes kaženja měra njeje pospytała.

Italske nowiny přećiwo Jendźelskej

Psched postajenjom dnja sa posedźenje rady Swjatska ludow žo w Romje bóle hač dotal wschemu rozrisanju Swjatska ludow a wschemu diplomatiskemu prózowanju pschećiwjeja. Jendźelsko-franzowske prózowanja Italcznjo dozyła nimaju saścź. Nowiny pak z njewschědnej wótrosći pschećiwo Jendźelskej pišaju. Italske smužene najkèpje naštawk w nowinach „Laboro Fasjita" wobswětluje. W nim žo pische, so jendźelska zibilisazija rospaduje a so je žywoje žedźicżiwosće dla k temu sasudźena. Když narod, kaž Jendźelska, žo k temu sniži, brónje do barbarskeje Abeźynskeje pschedawacź, so by zadosće cżerpješe industrije spotajita a sbohom młodemu narodej, kaž Italskej, pucź zaracźiła, italske nowiny sjawnje rjeknu, so je jendźelska zibilisazija k smjerći sasudźena.

„Mordarstwo budźe hrózbne"

Abeźynski wupósłanc w Londonje dr. Martin je rosprawjerjej franzowskich nowin „Echo de Paris" prajił, so žo ličma wjazy na dojednanje w italsko-abeźynskej swadźe myślicź hodźi. K temu je pjeza pschepołoże. Italska je wjele milijonow swudawała a je 200 000 muži do Afriki pósłała. Kak byrbjała wona nětkole zwój wotpohlad spuschćicź?

Abeźynska pak žo swojeje njewotwisnosće njewida. Jeje wobydlerjo hač do posledńjeho muża do zmjerće pódu. Mordowanje budźe hrózbne. Abeźynska žo sahubi, je-li budźe trjeba, ale Bóh wostanje, a dźeń saplacżenja pschińdźe. Wojowanje budźe na kóždy pad jara krute a dołhe. Afrikanskeho podnjebja njesmuczeni italscy wojazy maju pjeza hižo nětko jara cżerpicź. Nowocżasne wójnske srědki budźa žo pschecżiwo Abeźynskej hodźecź cżežko nałožowacź.

Wupósłanc je pschewědczeny, so swada na wójnu na abeźynskich mjescach wobmjesowana wostanje. Wona budźe signal sa **sjednoczenje barbojtnych rasow** pschecżiwo běłym, budźe **sproczatk khižnjeho cżasa pschezwiśnje kolonijowazym ludam.** Skónczńje dr. Martin rjekny, je-li so chcetej Jendźelska a Franzowska dźele swojeho kolonialneho wobdźělenstwa wolstupicź, njech to cżinitej. Abeźynska pak njepopuschcźi.

Abesynska kěžorka so na žone wobroćiła

Do Londona žu powěsće dóschle, so je abeźynska kěžorka zony w swojim kraju namołwiła, je bychu žo wschitke do wójskoweje słužby stajiłe, je-li by k wójnje z Italskej dóschło. Kěžorka rjekny, so abeźynske żony tradiziju swojeho ludu zachowaja a swojich mužow a synow na bitwischcźach pschewodźeja. Wone budźa wschitkich franzowskich hladacź, wjsho jene, hač žu to rich krajenjo abo italscy wojazy. Kěžorka je pschezo hischcze nadźija, so Bóh próstwy wo wěr wuslyschi.

Přikaz jendźelskeho knježerstwa misionaram w Abesynskej

Jendźelske knježerstwo je wschitkim misionaram w Abeźynskej porucźiło, so bychu žo do hłownego města Addisa Abeby podali. Woni dyrbja po możnosći swoje żony a dźěcźi z Abeźynskeje wotpósłacź. Sa jich wotwjesenje je bo hižo wschitko pschihotowało. Nětkle sto wozbowom ma žo wotwjesć.

Turkowska so z Japanskej s přećelja

Pschi napjatosći mjes Italskej a Japanskej žo Turkowska poczina žiwischo se zwonkownej politiku zadźerać. Sstrjedu je turkowski pósłednik w Tokiu Nebil Bey do japanskeho swonkowneho hamta pschischoł a je žo dźesći cżaś z namésinym swonkownym ministrom Schigemitsuom rosrěcżował.

Turkowski pósłednik je, kaž žo z Tokia powě, wojsewił, **so žo Turkowska jako orientalski kraj wobhladuje.** Pschi nětcżischich poměrach je **Turkowska Japanskej wožebje pschećeljezsy sunyklena.** Schigemitsu je pósłednjej dźak japanskeho knježerstwa wuprajił sa turkowske srosumjenje japanskeje politiki.

Japanska pósłancstwo w Abesinskej připrawi

Po powěsći z Tokia je japanske swonkowne ministerstwo wosjewiło, so Japanska w januaru 1936 wupósłanstwo w Addisu Abebje pschiprawi. Nowy wupósłanc sa Abeźynsku pak žo hischcze njeje pomjenował.

Cyrkwinskaj wjednikaj k měrej napominataj

Jendźelski arzybiskop w Canterbury a schwedski arzybiskop w Upsala staj žo zhromadnje na generalneho sekretara Swjatska ludow wobroćiłoj a sa měrne rjadowanje italsko-abeźynskeje swady wustupowałoj. Wonaj radu Swjatska ludow namołwitaj, so by žo na kóžde waschnje sa wotwobroćenje wójny mjes dobustawomaj Swjatska ludow postarał. Tuta wójna by zwětowe zwědomje satschażła.

Wo rozpuščenju Stahlhelma w Badenskej

Po powěsći němskeje powěsćernje je žo po § 1 wukała němskej z presidenta ja schkitanje Adolfa Hitlera z dnja 28. februara 1933 znjedom w 45 badenskich gmejnach wotdźělenja nazionalsozialistiskeho swjatska frontskich wojowarjow (Stahlhelma) rospuschcźiłe.

K temu je nětko badenski snutskowny minister Pflaumer sćěhowaze namołwjenje wosjewił:

Wo naštupjenju mozy žu je bóle a bóle tajzy ludźo do nazionalsozialistiskeho swjatska frontskich wojowarjow (Stahlhelma pschijimałe, kotrež žu je pryedy jako sjawni njepschećeljo, niż jenoż nazionalsozialistiskeho hibanja, ale też nazionalneje myśle dozyła, wusnawali a dźěłali. To je na wjele městnach k temu dowjedło, so žo wotdźělenja nazionalsozialistiskeho swjatska frontskich wojowarjow (Stahlhelma) pod wliwom tutych elementow do wopraw-dźiteje opposizije k nazionalsozialistiskemu hibanju stupłe a z tym politiske sjednoczenje nascheho ludu, kž je jo w lětadołhim wojowanju wubědźiło, khutnje wohrožłe.

Snutskowny minister widźesche žo tehodła nuzowany, wotdźělenja nazionalsozialistiskeho swjatska frontskich wojowarjow (Stahlhelma) w tutych 45 gmejnach badenskeho kraja rospuschcźicź a pokrazowanje jich organizatoriskeje zhromadnoscze sakasacź. Samóženje rospuschcźenych wotdźělenjow je žo sebrało.

Pólni honjerjo jako němska dróhowa policija

W Prusej je žo na pruhu motorisowana dróhowa policija sestajała. Tuta žo 1. hapryele 1936 na zyłu Němsku wupschestrèje. Němski minister snutskownych należnoscżow je postajił, so ma žo tuta dróhowa policija z korpsa pólnych honjerjow sestajecź. S tutym postajenjom dyrbi žo pschikładna dźěławosći korpsa wozebje pschipósnacź.

Sa zyłu Němsku žo 31 kommandow motorisowaneje dróhoweje policije sestaja. Kóždy kommando dyrbje 45 hač 50 muži zyłne. Kóždy smjeje 18 hač 22 motorskich jězdźadkow. Sa Sakksku žu žo Drjezdźany a Zwickowa za zyłde kommandow swuhrałej. Ssydło dyrbitej być wobjimjedź wobwoda žywoje dźěławosće samscżenej, to bychu žo nadobo do wschich stron mohle jenak sajadźicź.

Kommanda žo jandarmstwu pschidźěła. Wone žo po kasarnstim waschnju z jich jězdźadami na jenym městnje zhromadnje samjeršа.

Wojowanje přećiwo škarakam

Pschi posledńim posedźenju wožebiteho žuda sa Sakksku w Freibergu japocża žo z jednanjom pschećiwo Bjedrichej Hünnichej z Lipska, kotryž bě žo hižo jónu dla rozsudźenja kommunistiskich lětakow w Freibergu sajadźił. To pak hižo 22 krócz pokhłostaneho H. njewotdźerżowaschce, w cżaju wotpokucżenja žywoje khłostanja druhim sajatym napschecżiwo wjednikej a statej schcżuwacź. Napołoż je jemu dalsche lěto a 6 měsazow jastwa. — Dla njewěrnych wuprajenjow wo symslej pomocy dosta **sedmjacy**

kommunistu Oto Breithaupt ſ Kamjenzu 1 léto jastwa. — Wobſtorjeny Bruno Heydel ſ Leutersdorfa běſche ſchežuwaze lžé wo wjedniku rosſcherjak. Ssud potkoſta jeho ſ 9 měſazami jastwa. Wobſtorjeni, Korla Weber, Fritz Butka, Arnoſcht Gaſt ſ Burckhardtsdorfa, Heinz Schuberi ſ Kamjenzu, Gerhard Hähnel ſ Thuma a Hans Barth ſ Thalheima běchu wobſtorjeni, ſo hacž do ſrjedž léta 1934 ſa kommunistiſke mlodźinſke ſwjatſki dźěłachu. Wobjebje poczeſeny běſche Butka, kotryž ſchežuwanſke ſpiby ſ Czeſkoſtowakiſeje do Němſkeje notzyſche. Dosta léto a 6 měſazow jastwa, a dalſchich 6 měſazow jastwa a na 3 léta ſo jemu czeſtne prawa wotrjeknychu. Weber a Gaſt dostaſchtaj kóždy léto, Schubert, Hähnel a Barth kóždy 10 měſazow jastwa.

13 Mnichowskich rěznikow do ſkitaceje jatby wzali

Župne wjedniſtwo ſa Mnichow a Hornju Bayerſku nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony wojſewja, ſo je Mnichowſka polizija po zadanju župneho wjedniſtwa we wſchěch městowych dźěłach w rěznitkich kramach ſa płaczitnami hladała a ſmjerſchtka, ſo žebi wſchelazu rěznizy pſchewuzoke placzitny zadachu. Po tuttym ſwjerczenju ſu ſrjedu 13 rěznitkich mitchtrow do ſchkitaceje jatby wſali, ſo by ſo njeſmerowanju wobydleſtwa ſadźěwało.

Wonjeczeſcerjow pomnikow zajeli

Statna polizija w Bocholtu we Weſtfalſtej wojſewja, ſo ſu njeſnaczi ſkucžerjo w běhu nětkotrych měſazow w Bocholtu a wokolinje nětkotre poſtawy ſwjatych a Kolpingowy pomnik wobſchkodźili. W jenym padže je ſo nětko poradźiło, wonjeczeſcerjow pomnikow hnydom, jako běſchtaj njekhmanoſcz ſkužiłoj, wuſlědźicz a ſajecz. Monaj ſtaj Bocholtſtaj wobydlerjej. Jedyn mjes nimaj, Korla Witting, ſo hiſchcze dźenja ſjolnje k kommunitiſtſej myſli chila. Druhi, Biarnat Kloepper, pſredy zentrumſkej ſtronje bliſko ſtejeſche.

Wósom lět khłostańnje za rozdźělenje kommunistiskich spisow

Ludowy ſud w Barlinje je wutoru 26lětneho Otu Schežu ſ Kamjenizu k wóſom létam khłoſtańnje ſaſudźił. Nimo teho je jemu czeſtne prawa na pjecz ler wotrjeknył a jeho pod polizajſki dohlad ſtajił. Schęza njeběſche żenje hobuſtaw kommunitiſkeje ſtrony był, ale běſche jenoż ſozialdemokratiſkemu ſporitemu towarſtwu pſchiſłuſchał. Wón běſche ſo dał k rozdźělenju kommunitiſkich ſchežuwanych ſpiżow nawabicź, kotrež běchu ſo ſ Czeſkoſtowakiſeje do Sakſkeje ſtakle. Jako jeho lětża w januaru ſajachu, běſche hižo hacž na „ſchefoweho kuréra“ ſa Kamjenzu poſtupił.

Škarakoło dźěłaja

Schleſyſka krajna měſnoſcz němſkeho miniſterſtwa ſa ludowe powuczenje a propagandu je tole wojſewjenje Wrótſławſkeje ſtatneje polizije wozewita:

W poſledních dnjach ſu w měſce Wrótſławju ſ politiſkich pſchiczinow wożoby ludźi krjudowali. Tute krjudowanja ſu ſkoro we wſchitkich padach ſchkarakoło ſawinowali, kótrež ſakroczenje pſchecziwo rażu wonjeczeſcżanym Židam, kiž je w ſajimje ſtata nuſne, wuzichu, ſo bychu dla krjudowanjow, kiž woni ſkucžichu, njeměr mjes wobydleſtwom naczinili. Winowatych ſu hižo ſajeli.

Wrótſławſka ſtatna polizija ſaneho dwěla njewostaja, ſo kóždu wożobu, kotraž ſ politiſkich pſchiczinow druhe wożoby krjuduje, hnydom do jatby wofmje a k polkłoſtanju pſchepoda. We wożebitych padach ſo ſajeczi do konzentraziſkeho lěhwa pſchepokaja.

Francowsko-beigiske rozrěčowanja w Parizu

Franzowſki miniſterſki preſident Laval je ſrjedu popoldnju belgiſkeho miniſterſkeho preſidenta van Zeelanda pſchijał. Po rozrěczowanju van Zeeland na wopraſchenje rjekny, ſo ſo wón ſchejej franzowſkeho knježeſtwa ſa poczeſczenje ſemrětkeho belgiſkeho pódſtawa dźakuje. Laval pak podźiſcho wojſewi, ſo ſtaj wonaj wo wſchitkich praſchenjach rěczałoj, kiž Franzowſku a Belgiſku naſtupaju, woſebje wo praſchenjach krajnych mjeſow.

Grichiski kral wo mózności swojeho wróčenja

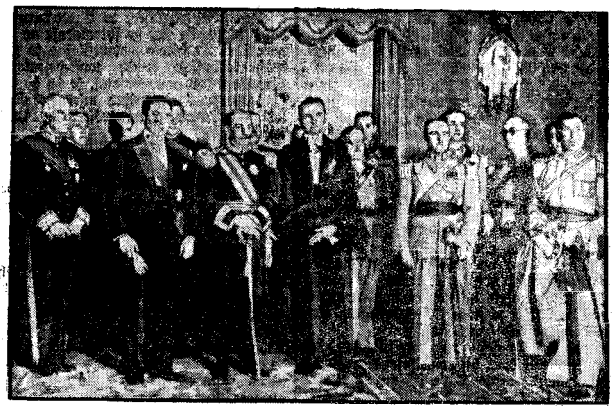
Pjedawſchi grichiſki kral Jurij II je ſo nětkole wo monarchiji w Grichiſkej wuprajił. To je ſo po jeho rozrěczowanju ſ Athenſkim wyſchſchim měſchczanoſtu w Londonje ſtało. Kral nocže ſo na žadyn pad pſchi ſtatnym puczu do Grichiſkeje wróciſcz, hačrunjež ſu jemu to radźili. Po ludowym wopraſchenju w Grichiſkej budże wón ſwoje prawa jako kral jenoż potom žadacz, hdyż budże po jeho myſlach w Grichiſkej ſa njeho doſcz wulka wjeſchina, kotraž by ſa to rozkazała, ſo jeho wróczenje žaneho njeměra w kraju njenaczini. W Grichiſkej maju ſa to, ſo je tuto kralowe wojſewjenje wobcerjacego kiž ſo jeho wróczenju czinjachu, khětro wotſtronilo.

Amerika so za konferencu wójnskeho łódźstwa zajimuje

Po rosrěczowanju wo wójnſkim łódźſtwje w jendźelſkim parlamencze ſo knježeſtwo Sjednoczenych ſtatow nadźija, ſo Jendźelſka hiſchcze lětża konferencu ſwoła, na kotrejž ſměje ſo wo wobmjeſowanju brónienja na morju rěczecz. W Ameriży žebi myſlja, ſo dha Jendźelſka ſažadu wěſcheho poměra mjes ſjolnoſcu wójnſkich łódźſtwow jenotliwych ſtatow ſpuſchczicź, ſ czimž dha woſebje Japanſku ſa programm k rjadowanju mjeſynarodnych poměrow we wójnſkim łódźſtwje na nowym ſakładze dobyncź. Tež w Ameriży ſu ſa to, ſo ſo wěſte poměry ſa ſjolnoſcź jenotliwych wójnſkich łódźſtwow njedadża poſtajecź.

Chineska policija přećiwo kommunistam zakročiła

Polizijі w Shanghaju je ſo ſylne ſapſchimnjenje pſchecziwo kommunitiſkemu hibanju poradźiło. W 25 khowankach, też w kommunitiſtſej zentrali w Shanghaju, ſo wobydlenja pſchepytachu. S zentrale ſo kommuniſtiſka propaganda do zyleje Chiny noſchesche. Polizija pſches 30 wożobow ſaja, mjes nimi pjecz jónkich.

Němſka ryczeńoſcz k prjedatwſchim wójnſkim pſcheczíwnikam.

Na poruczneſczi němſkeho knježeſtwa je wupóſłanz w Liſſabonje, baron Hoyningen Huene, portugiſkemu ſtatnemu preſidentej, generalej Carmonje, khorhoj portugiſkeho polka pſchepodał, kotruž běchu w lěcze 1918 pola Armentiéreſa němſku wojazy pod hromadu morwych namakali. Na wobraſu: Preſident general Carmona (ſrjedża, ſ teżakom), na prawej ſtronje pódła njeho němſki wupóſłanz Hoyningen-Huene, na lewej ſtronje pódła njeho portugiſki ſwonkowny miniſter dr. Armindo Monteiro, na prawej ſtronje němſkeho wupóſłanza miniſter Paſſos e Souza, ſady delegazija regimenta, kiž je něhdy khorhoj ſhubił. (Weltbild, M.).

Krótke politiske powěsće

Towarſtwo khutnych ſłědźerjow w bibliji ſo ſakſa-ko. Saſkſi miniſter ſnutſkownych naležnoſczow je na ſakładze ſa ſchkitanje luda a ſtata „Wachtturm — bibliſke a traktatſke towarſtwo“ w Saſkſej ſakaſał. Swjaſt je nacžolna organiſazija khutnych ſłědźerjow w bibliji.

160 ſranjenych w Lahore. Njeměry w indiſtim měſcze Lahore ſu žebi dozyła 160 ſranjenych jako wopar žadałe. Wobydlerjow ſo 36, poliziſtow pak 124 ſrant. Po hamtiſkej roſprawje ſu jendźelſzy wojazy na dźeſacz měſtnach tſeleli.

Politiſke mordarſtwo w Ssowjetiſkej Ruſkej. Moſkowſka „Prawda“ piſche, ſo je ſo bliſko Kraſnojarſka w Ssibirſkej ſažo politiſke mordarſtwo ſtało. Pſchedhſtu jeneho ſhromadneho hoſpodarſtwa ſu ſamordowaneho namakali. Schtyrjoch nězhuſchich wulkoburow ſu ſajeli, dokelž na nich tukaja, ſo ſu mordarſtwo ſtuczili.

Wjazy offizjerow w amerikanſkim namórniſtwje. Preſident Roosevelt je pſchedkohu podpiſał, po kotrejž ſo liczba amerikanſkich namórniſtwowych offizjerow wo 1032 powjetſchi. Dotal jich liczba 4467 wuczinjeſche.

Ferdynand Goetel:

Sněhowy list

(Kar — Chat.)

7] (Pokračowanje.)

Něſkaſ podpjerany poſtany ſ njeſmérnej prózu. Pſches jeho mosy pſchenježe błyſk, we wutrobnje jeho kalaſche kaž nóż, w tyle jeho něſchto torhaſche ſa wložby, tola ſhraba ju a poda ju na pucz. Sart jeho wſa ſa ruku a jeho wjedźeſche, motajo ju pod czeju ſwojeho ſamſneho czeła. Tola wſajomne podpjerjanje wołoji wobémaj nětkaſ pucz. Skownje czekaſz, ſpuſchczo ju nětko dospolnje na ruku wjednika, ſaczu nětko hobrſke wołożenje, pſchetoj trjebaſche jenoż hiſchcze ſkěhacz nosy. Nóz, kiž bě mjes tym naſtała, ſalutowaſche jemu hrózbne wokoliny, hmiza, kiž bě ju jemu ſ mojow roſkała na zyle czěło, jemu dowoli ſadwjeż na bolozje. Jeho wuſhwobudżeny duch wopuſchczi ſnadnto czeło a ſnoſchowaſche ju něhdże nad nim jako ſezen hobrſkeho ptaka — ſo by ſnowa ju ſwjeſt pſched nim na ſemju a ſchof ſ mulkimi krocżelemi, ſ dźiwnej lohkoſezu, njeſamykomnje, pſches hory a doły — doły a hory. Njemóżeſche pſchi tym ſapſchimnjeż, kak to wudźerži woſtabjeny Sart, kak móże hicź ham ſ tajſej ſurowej czeju na rukomaj.

Potom ſaczu, kak bě tón duch ſwuſtał a ju ſnjeſeſchił, ſo bu podobny na njeho a dźeſche khwilku pódła njeho. Wobaj ſhromadnje napominaſchtaj ſpochi Sarta, kiž ju ſtajnje ſaſtawaſche hladajo na njeju praſchejo a jakotajſche nješchto njeſrozumneho, dżerżo ju ſa wujachlenu hrudź. Po nětkajſej dobje woſta hižo duch nješchto krocżelow ſady njeho a ſłónczuje jako by ju pózjnył na jeho ramjeni naczini jemu njeſmérne bolożeſe. Tu chżyſche ſaſtacz a pohladacz, ſchto je ju po prawom ſtało ſ jeho towarſchom, hdyż wuhlada nahle pódła ſebje ſczeń wojaka, kiž ju ſepjeraſche na tżělbu.

„Dźi prjecz! Dźi! — ſcheptaſche ſcherjenje nětkaſ pódła njeho a tola kaž jemu runje do wucha — ſahubiſch ſebje a druhich. Wječzor tżěſeja tu a tam — wſchudże wokoło — ſcżłyſchiſch! Tu ſo jeho ſmozowaſche ſtrach a ſpěſchniſcho wukrocżowaſche, poſkhajo, hacž njeſarimaju wutſele a hacž njepſchidobudże ſo pſches nóż wołanje derje ſnateho hłoka.

Mětło wołanja wſchak ſaſłyſchi tu naſdala, na polu, płakanje wopuſchczeneho dźeſcża.

„Nanko! Nanko!“ — na njeho wołaſche ſ husteje cżmy. Tu pſchitłócži k ſebi móżniſcho dźeſczowe czěſko a ſcheptaſche ſmérnjo:

„Sſtym tu, ſtym, dźowczicżka!“

A ſaſu ſo jemu ſdaſche, ſo na njeho woła wot ſady něchto, ſo by ſaſtał a pokaſał wupokaſy. Tón ſchkit ſdaſche ſo jemu był tak wurazny, ſo wopraſchowże ſaſta a pytny, ſo je ſam.

„Sarkaro! Sarkaro! Hdże ſo! “ — ſawoła cżujo jemu bżeżcz napſchecżo a ſwjeſe ſo na ſemju bjes wědomja, dżerżo jako kleſchcz ſpjaze dźeſczo.

* * *

Pſches powoczinjene durje bě ſo do ſtiwy ſadobyła ſłónczna pruha. Pſchepuſchczena pſchelecża puſtu rumnoſcz a dobéhny hacž do rózka a dyri tu ſ boka do wobliczja cżłowjeka, kiž leżeſche w borle. Saſtaji ſo na nim, njewětła, lohka kaž prěnje ſaducże naletnjeho wětſika, ſ kotrymž bě pſchileczała. A tola wobliczo leżazeho ſadyrkota a ſo bo-loſtnje ſeſahny. Satſchepotaſchtej a poſběhnyſchtej ſo powěżu, pokaſaſchtej ſo na wokomik wocži ſadźiwanej, ſo byſchtej ſo hnydom ſaży ſaſwrětej pſcheb nawalom ſwětła. Tola hłowa khorehjo ſo wobroczi zyka k ſwětłu a poda ſo jemu ſbożowanje.

„Sarkaro! Sarkaro!“ ſawoła w tej khwili hłóſ holzy, kotraž ſtrażowaſche w druhim rózku — naczoż nětkaſa ruka durje dowoczini. Prud ſwětła nadběhowa ſ nawalom ſtota borło khorehjo. Holczka ſ radoſczu ſakleſka.

Swołany Sart pokaſa ſo w durjach a wopraſcha ſo holczki ſa nječim. Wotmołwi jemu ruczе, pokaſajo na khorehjo. Sart k njemu pſchiſtupi, pohlada na njeho khutnje, potom ſo wobroczi k durjam, ſaczini je a ſyny ſo, ſonurjejo wocži do leżazeho ſ njewuproſchenej ſcżerpliwoſczu naraniſchehjo cżłowjeka. Holczka ſyny ſo pódła njeho, hladajo ſ praſchazymaj wocżomaj pak na njeho, pak na khorehjo.

Cżekaſz wſchak tola leżeſche hiſchcze dołho njejewjo ani ſnamjenja żiwjenja a po ſjiwe knježeſche njepomérne bołho khwila mjelczenja. Stónczнje ſ cżicha poſdychny a wohnu ſo ſedy.

„Araba*)!“ — rjekny tu Sart cżicho, ale tola ſaſtyſe. Khory ſadyrkota a wotewri wocži. Jeho pohlad na khwilku bjes radу ſo ſdaſche a padny ſkónczнje na pſchikrywk, ke kotremuż ſo hnydom ſtuli ſ radoſczu, ſo by nadeſchoł podpjeru. S pſchikrywa ſtupaſche ſaży po ſczenje a ſelkawſchi ſo w rózku ſ wopuſchczenym kaſtojczim hnědom, dżerżeſche ſo jeho ſażatke a pſchedoby ſo do njeho, jako by pylak wucżek wot wokoliny, kotruż widżeczi njechaſche. Hakle na tżecże ſawołanje kokotaſchtej jeho wocži nječerpliwje po ſtiwje, pytajo żórko hłoka. Wuhladnywſchi ludźi pſchi ſczenje, ſamucżichtej ſo do njeju ſe ſadoſczu. Na cżole khorehjo ſo jewi lohki ſmórk pſchemyſlenja. Dlheſcże raz cżekny ſ wocżomaj k hnědaſchku a ſnowa ſo wróczi k ludźom. Jeho wobliczo nahle ſo wożliwi ſ kſtom wědomja.

Tu domorodny wobhladnikwje ſtany a wuhdże ſe ſtiwy, wſejdżo ſobu holzu.

Hdyż khory ſnowa wocži wocżini, poſlyſchny ſo hižo nětkaſ na ſwojim borle a roſhlada ſo zyle ſażatje wokoło ſebje.

*) Arab —tak mjenuje turkeſtanſki domorodny Europjana.

(Pokračowanje ſczehuje.)

Nabožne wojowanja w Iriskej

Napiakošcej w Ulsterskej a w nekotrych dželach irskeho žiwobodneho staty hischcze njeje popuschczita. W Galwayn schy pschistawni dželacjerjo jendželsku khorhoj s kodze mjechu, kotraj bjesche s Belfasta pschijeschla. Woni wobhadsy s pukami hrožachu, je-li so kodz wopuschcsi. W Limerickn zu so pschistawni dželacjerjo sapowedzili, polnoznotrike worty s kodzow wukkadowacj.

S Belfasta so powje, so so tamnischi katolszy pschistawni dželacjerjo njesyu wjazy na swoje dželo wrocsili, dokelj so hroženjow swojich protestantiskich pschecziwnikow bojachu. Psched „krwawnym dnjom 12. julija“ bjesche 400 katolskich pschistawnych dželacjerjow w Belfastu pschistajenych. Jedyn mkyn dyrbjesche so samknycz, dokelj 20 protestantiskich holzow dželo sapowe, dondz so wschitzy katolszy pschistajenjo s dželca njepschecziwschu. 19lét. fabrikska dželacjerka je so s kulku sranika, kotraz je so se schkowaneho mesina wutselika. Dotal je so mescheczanskej radze w Belfastu 440 žadanjow sarunanja schkody we wyschokosczi 15 000 puntow dla slowolnych sranjenow sapodalo.

W poslednim czasu je so w Belfastu njepschecziwstwo tez pschecziwo nekotrym italskim swojbam wobroczilo. Tsi italske swojby su se swojich wobydlenjow wuhnali. Italska kolonija je pola italskeho konsula w Belfastu wo schkit prosyla. Na to su so italske skasanki pola Belfaskich firmow wotskasale. S tutej repressaliju Belfastske firmy wo pol milijona hriwnow schkoduja.

Wyschschi zudnik polnozneje Irskeje sir William Moore je wutoru w zywojej rezi na Belfastu mescheczanstu radu prajil, so tri druzyny ludzi njemerny naschkaraja: 1. Ludzo, kotrizy swojim wjednikam posluschnosez sapowedaju, 2. ludzo, kotrizy zywotsch sunodom „s lubosczu k Bohu“ hidza a 3. ludzo, kotrizy chzedza krabnycz a rubicz.

Generalny strajk w stace Indiana

W mesczu Terre-Haute w stacze Indiana w poknoznej Ameriky wot pondzele generalny strajk knjezi. Mon je so sadzenaj dnjej hischcze bole rosschcherik. Tyzazy dželacjerjow sunodnych podkopkow su tehorunja dželo slozili. Dozyla nehdze 6000 dželacjerjow strajkuje. Mesto je we wulkim strasche, dokelj je pschi strajku sara wobczesne, zprobu pschiwozowacj. W mesczu hizo sara na zimnoszi pobrachuje.

Se Semilneje. Wutoru pschipokdnju nekotre mjenschiny do wobjeda je tudomny dželacjer Ewald Müller w Strehlz granitowych stakach zmjertnje snjesbožik. S nahleje skaleje scjeny so s khetreje wyschokosche kamjenje dele walichu a Müllera sady na hlowje a na prawej ruzy wysche kolcza tak czežko sranichu, so won hnydom wudycha. Müller bjesche woženjeny a sawostaji žarowazu wudowu.

Z Kukowa. Z dotalnym wunoškom mjedu budza drje naši pčolarjo spokojom. Ludy, kotrež so njejsu rojile, maja wšitke etaže polne, też tamne su pilnje nosyle. Byrnjež zymne nocy w meji z wulkeho dželca kčenja štomow zniščile, su mjedowe žně bohatšo wupadnyle, haš smy sej to zwoprědka myslili. K temu je rěpik přinošował, kiž so zasy w klóštrskej wokolinje bóle plahuje hač před lětami, byrnjež za čas kčenja khětro zymne wjedro bylo, z mjedom napjelnjene pčoły lódma kolč docpěchu. Dale dawachu cyrobu kostrjane, akacije a wosebje lipa, kiž lětsa mjedwješe kaž dołho wjacy nic. Jeje wóń rozšerješe so daloko a šóroka, a wot zažnjeho ranja hač do pózdnjeho wječora nošachu pčoły ze znatej pilnosću a wutrajnosću. Někotři pčolarjo drje zasy swoje lubuški do hole dowjezu, tola to smědža jenož tajcy činić, kotřiž maja wupokaz, zo su jich pčoły strowe.

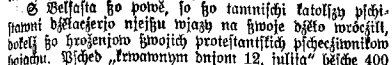
S Kamjenza. Wječera dopołdnja je so tudyšći 78 lět stary rentnar w jłale, w kotrejž so wjazy njedźełačke a kotraž běše z wodu napjelnjena, na kamjeńtnych horach tepił. Njewuhojomna thorosć je najskerje tuteho starca k temu pohnuła. — Pšchi tutej składnosći so na to poka-suje, so je kupanje w tutych skałach kruče sakasane a też pšchistup k nim so zhłosta.

Z Kulowa. Wyšši pinčnik Max Tschonz drjewo z pilu rozrěžowaše. Jeho žona při tym wotpadowace šćěpki hromadźeše a wotnošeše. Při tym hrabny pila jeje prawu ruku a wotrěžny jej pokazowaŕ. Njezbožowna so do wokrjesneje khorownje přewjezy. — Wobkhadne njezbože sta so na dróży z Kulowa do Wóslinka. Kolesaŕ z Dubrjenka jědźeše ze swojim kolom do Kulowa a to na lěwym boku. Motorski kołoježdny z Njedźichowa choyše kolesarja přeskěhnyć, tola w tutym wokomiku tutón na prawo so wuwiny, tak zo motorski kolesaŕ do njeho zajědże. Motorski kołoježdny sebi nimo druhich zranjenjow też porst złama.

Z Kulowa. Nowa sirena, kotraž je so za případy wohnja a za powětrowy škit připrawiła, ma so dźensa prěni raz pospytać. Při tym jedna so jenož wo pruhowanje, haž je montaža w porjadku. Znamjenja, kak budże sirena při wohnju abo při powětrowym škitě dźełać, so hišće wozjewja. Mjez tym wostanu při wohnju wšě znamjenja z trubu a to při wohnju w měsće jónu, při wohnju na kraju dwójcy, při lěsnym wohnju trójcy a při alarmowym zwučowanju štwore zatrubjenje.

Z Kulowa. Zamóženy tydźeń rozpohnowa so ze swojej wosadu kaplan Wanjek jako prezes Kolpingskeje swójby. Tuta jemu drohotny dar k trajacemu wopomnjeću sobu na puć da. Při tutej přiležnosći so wowy prezes k. kaplan Šołta zawjedźe, kotryž wjednistwo towarstwa přewozmje.

Ze Serbow

W Budyschinje 25. julija 1935.

Naše hrono za tutón Bożi dźeń

Hdźež so z pjenjezami a pobožnosću wuloey činja, tam čokaj.

— Wo wjedrje. Wječera wječor w 7 hodź. barometer 748, hygrometer —4 a thermometer wodnjo +24. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer +1 a thermometer w nozy +15. So w nasich stronach k wobstajnemu wjedru njedóndźe, saleži na małej nižinje, kotraž běsche žo wječera nad połodnischim dźełom Schwedsiseje a Norwegiskeje wutworiła. Kromy tuteje nižiny i zhwilemi hač k nam dožahachu a nam też desche pschinjeseche. Zyła połnócna Europa je nětko sasyo i nižinami pschikryta. Tehodła je so wyschina trochu k połodnju hnuła. Pola Jendželskeje so nowa wyschina k zanju hiba. Wona žo najskerje hižo jutsje trochu na nasche wjedro wuskutkuje. Pschi bliskosczi nižinow pak wjedro khětro njewošte wostanje a pschi czopłym powětrje móža žo i městnami też njewjedra wutworicz. — Jutsje pjatk ščinčko 4,15 hodź. khadża a žo 7,57 hodź. khowa. Měsacz khadża jutsje na ranje 12,01 hodź. a žo popołdnju 5,30 hodź. khowa.

— Wuhladny na wjedro sa jutšischi pjatk: Czopłe a trochu njewošte wjedro.

Psyče dny!

S wječerawischim dnjom (23. prazninka) žu so po prostuzu „pšyčze dny“ sapoczate. Wone njeteja w swišku s wjedrom, kaž žu swjetsch nahladny. Mjeno njepschindže se znajomstwa wjedra, ale pokhadza sferje s astronomije (l hwězdarstwa). Hižo w starym weku, wošebje pola ludow wokolo Sersjednjeho morja, bu czaj, w kotrymž nawjetsch stopnja (Fixstern) we hwězdnym wobrazu wulkeho pša, tak mjenowana „pyeza hwězda“ — posdžischo Sirius mjenowana — žo pokasowasche, „pyeze dny“ wotznamjenjeny. Ssn to tydzenje wot 23. prazninka hacj do 22. znjenza.

So runje tute dny do powschitkownje najcžopjischeho czaja padnu, je znadz k tomu dowjedlo, so žo pod pšyczimi dnjemi wošebje czopły czaj srosemi. Temu mózo a dyrbi so pschihlosowacz. Byrnjež czopłota wokolo 15. prazninka žiwi wjerschcz dozpela, dha tola nastanu hischcze posdischo temperatury wysche 30 stupnjow, powschitkownje w czaju wot 20. prazninka hacj 13. znjenza, schtož astronomiskej periodze pšyczich dnjow wotpoweduje. Byrnjež žaneje czopłoty njebyło, wostanu tute dny tola pšyczе dny.

W letuschim lecze mamy najwjetsche czopłoty hižo sa žobu, daloko psched 30 stopnjow. So su pšyczе dny wošebje wotmjenjene tutych temperaturow, nožemy žez myslicz, ale njemožemy do czaja rjez. Na wobach drje žo swjetsch traji: „Kaž je spoczatk pšyczich dnjow, tak je też jich konz. Tuj dyrbjeli po tutym prajidnje schtyri tydzenje mrocne wjedro mecz. Tola tute prawidło nima klimatizny a meteorologizny zanoho podlożka.

Zdźelenje ze słužbneho rozrěčowanja měšćanskich radow

23. julija 1935.

Sakas kupanja sa židow, sakas kupowanja w židowskich wobkhodach.

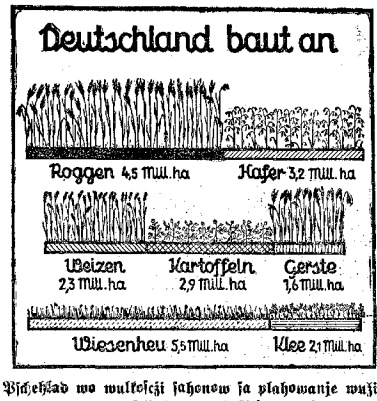
Po namjecze wokrjesneho wjednistwa nazionalsozialistiskeje strony žo židam pschistup do měschczanskich kupjelow a měschczanskim sastojnikam, pschistajenjam a dželacjerjam a jich pschiwuznym žo sakasuje, w židowskich wobkhodach kupowacz.

Budyske stawniske powěsće

Sersjedu 24. julija 1935.

Semrěloj: Jan August Kasper, invalidny zentnar, 78 lět stary. — Pawoł August Jannasch, hospodarski pomocnik z Trupina pola Rakez, 23 lět stary.

— Wustajenja „Starožitskeho wumělstwa“ w Budyskim měschczanskim muzeju je nimale 5000 wopytowarjow poměła, w blizschich dnjach žo tuta ličba dopjelni. 5000. wopytarjej kiwa myto wo 15 hriwnow. Tele dny sasyo nětkore towarstwa wustajenja wopytaja. Po wustajenjy žo wězywustojnje wodzi srjedu a pjatk wječor wot 6 hodź. a njedźelu dopołdnja wot 11 hodź. Wustajenja je srjedu, žobotu a njedźelu wot 10 hodź. dopołdnja hacj do 5 hodź. popołdnju wotewrjena.

Pschehlad wo wulkosczi sahonow sa plahowanje wuzitnych rostlinow w Němskej. (Fodor, M.)

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk, 25. julija 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,487	100 pólsk. złotych	46,935
1 jendželski punt	12,315	100 českost. krónow	10,30
100 šwajc. frankow	80,92	100 franc. frankow	16,42

Barlinska burza 24. julija. Burja posticzejesche žamžny wobras kaž w poslednich dnjach. Napraschowanja njejžu pschewulke, tola posticzenjow je wschedne mjenje, tak so žo stajnje k postupam kursow dowjedže. Lóschi k nakupjam so hischcze wožiwi s jara likwidnymi wikami. Też dalsche powjeschcenje liczby dželonjemjerjow je najskerje na powpschenja swój wliw mjeto. W pschereschu pak strucenja wjazy hacj 1 proz. njepschekroczichu. Na rentowych wikach bjesche tehorunja pschecželne mjenjenje, swjetsch na mozahu kursy powpschenja sapiacz.

Barlinske žitne wulkowiki. Na posticzejuschich a wotbytowych pomerach na Barlinskich žitnych wulkowikach njeje žo w zyklu nicžo pschemeniło. W khlěbowych žitach je starych žnjow je wobkhod jara wobmjesowany, jenož pschenza, bohata na lepiku, žo wobkedžbuje. Stara rozka žo s tym pschedacz hodži. Nowe žita wulke mlyny jenož srědka kupuja. Sa to pak mlyny w provinzy wjetsche dželby domjazeje pschenzy a rozki kupowachu. W najzmjtkim jeczmjenju je žiwy wobkhod je prjedawschich žnjow trochu powschestał. Hubjenische druziny jeczmjenja a też najlepsche druziny žo wobkedžbuja. Mowy na mérne wiki. Na mukowych wikach njeje žo nicžo pschemeniło.

Wežera placzejsche w Barlinje zentnar

pschenzy W 8: 16,20 hr., W 9: 16,30 hr., rožki R 8: 8,25 hr., R 11: 8,40 hr., — jeczmjenja G 7: 7,85 hr., G 9: 8,10 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Nekotre placzizny z Drjezdžanskich wikow.

Libjata 2,50—5,50 hr., kazata 1—1,50 hr., kury, stare 2,50—3,50 hr., kury, młode 0,60—3,50 hr., hołbje 1—3 hr., huzy, sarjane 1,20—1,30 hr., kaczki, sarjane 1,20—1,50 hr., kury, stare, sarjane 0,90—1 hr., kury, młode, sarjane 1,20—1,40 hr., karpy 1,10 hr., schčauki 1,20 hr., liny 1,50—1,80 hr., jabluka 15—35 pj., wischnje 40—60 pj., běrny, punt 9—10 pj., koboda, jědźna 15—20 pj., zybla 13—15 pj., krěn 70 pj., buny 18—30 pj., běły kał 10—12 pj., čerwjeny kał 20 pj., zydrotły kał 10—60 pj., kórki 12—20 pj., petršilka, walcźi 3—4 pj., tomaty 40—45 pj., rjerwjeń 10—12 pj., kutra 1,42—1,52 hr., jeja 10—11 pj.

Dźensnjiche słóne wiki w Drjezdžanach.

Na słóne wiki pschihna bo dźenża 5 bykow, 5 krunow, 428 cželatow, 143 mozow, 336 zwinic. Pola hawjazeho skotu a mozow bjesche wobkhod bjes wuznama. Cželata mějachu dobry žrěni wobkhod, tola placzizny su w nětkoš njenjejkow wyšiche, hacj žondženu pondželu. Też zwinje maja dobry žrěni wobkhod sa pondželnische placzizny.

Placzizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Placzizny po złotej hriwnje.

	24. 7.	23. 7.		24. 7.	23. 7.
Pšenica	212,0	212,0	buny	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	172,0	172,0	weka	13,5-14,0	13,5-14,0
jačmjeń now.	—	—	módre łubiny	12,0-12,5	12,0-12,5
jačmjeń, nat.	—	—	žołte łupiny	14,2-15,2	14,2-15,2
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšenč. muka	26,45	26.45	lany wosušk	7,65	7,65
ržana muka	23,00	23,00	such. truhanč.	4,77	4,77
pš. wotruby	11 73	11,73	běrni. kruški	8,80	8,80
ržane „	10,31	10,31	syno, 50 kg		
raps	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	wowsne „		
lane symjo	—	—	pšenč. „		
pjeluški	22,0-24,0	22,0-24,0	jačna „		

Placzizna za pšenzu za wupłodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Placzizna za rožku za wupłodźerja 8: 165.0 11: 168.0
Placzizna za jeczmjeń za wupłodźerja 7: 157.0 9: 162.0
Placzizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 167.0

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźeł a přiłopk Marko Smoler a za nawěstki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. VI. 1935 2221. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Se **Synjez.** Ssrjedu wokolo pschipołdnja cżežiły cżah Khocżebuskeho towarstwa sa mozowski wobthad, wobstejazy z bulldogga (cżahaka) a dweju njenakładżeneju pschipowěschakow, bilsko Kurzreiterez hosczenza do dróhoweho pschérowa sajdże. Maschina żo pschecżišny, dokelž pschiwěschakaj do njeje cżišcżelschtaj. Mjes tym so wjednik njestranjeny wosta, żebi pschijěsdny ruku slama a hłowu cżežko srani. Jeho tehodła do Budyskeje měschczańskeje khorownje dowjesechu. Cżahak je żo khětro wobschkodźił.

Wusudżenja

§ Jako dwaj cżežkaj hólzaj běschtaj żo 25 lět staru Robert Bergan z Budyschina a 20 lět staru Jan Nachela z Jitka wukopałoj a mějeschtaj żo dla jednoreho a cżežkeho paduschtwa resp. pschekhowarstwa dla psched lawniskim żudom samołwicź. Wobaj staj hižom pokhkostanaj. Bergan bydleschе psched sajeczom pola żwojeje macżerje. Nachela dźěłasche pola Elliz na Zidowje a dostawasche nimo jědże a bydlenja 25 hr. sa měsaz. Wobaj potajtim njeběschtaj w nusy. Pisches to wschо běsche Bergan w cżasu wot novembra 1934 hacż do měrza 1935 njepschestawajcy paduschtwa wukonjak. W Bórku pola Budyschina, w Myschezach a Nuknizach běsche w pódnich wjeczornych hodźinach żo do lěharnjow cżeladnych w burskich dworach sadobywał a tam wożebje schaty, drastu a cżrije pokradnył a je na żwojim koleżu do Budyschina swożył. W Budyschinje běsche na Kamjeńtnej dróży koleżo, z aktowej toschku, we kotrejž běchu 500 patronow a jena jaka, pokradnył. Koleżo je na to do Sprewje cżišnył. Dźěł żwojeho dobytka dari żwojemu pschecżelej Racheli, kotrjž wo njeprawnym wobhładżeństwje wědżesche. Sobotu 5. januara 1935 wjecżor běschе w Bórku pschistajeny dźěłacżer Brühl pytnył, so żuły w jeho komorzy sa nječim hlada. A na ras żo łshubi. Pischi pytanju za nim na żynowej łubi běsche njemożakowanje mózne dyrjenje do hkowy dóstak, z kotrymž żo pohkulchi. Żuły bě mjes tym, prjedy hacż sažo wědomnja naby, cżeknył. Je to pjecża Bergan bycż dyrbjak, kotrjž drje to saprěwasche, tola żud měsesche jeho za winika. Elliz mandżelskimaj na Židowje běsche hušcżisko nadpadnyło, so jimaj pjenjesy pobrachowachu. Jónu żo wo 180 hr. jednasche. S wuwsaczom Nachele njeběschе nichtó w domje pobył. Njedźelu 10. 3. běschе Elliz, hdyż żo se zyrkwje wrócżischtaj, pytkoj, so jima 700 hr. pobrachuja a so tam Nachela njebě. Wón běsche pola Bergana w Budyschinje pobył. Po jeho nawrócże żo jaja. Potradnjene pjenjesy żo pola njeho njenadeńdżechu, sa to pak wschelake wězy z paduschtwow w Bórku, Myschezach a Nuknizach. Na tuto waschnje pschińdżechu na Bergana, kotrehož 25. měrza do pschepytowańskeje jatby wsachu. Wobaj swopytkaj dołhi cżas přesejchtaj, doniž skónczinje kriminalnemu kommisarej Machsej na sakładze bohateho pschedźěłaneho materiała żo njewusnaschtaj. Bergan zaprěwasche, żenož hischcże nadpad na Brühla a Nachela paduschtwo pola Elliz. Zimaj żo dopokasa, so běschtaj z wulka żiwaj, z najatym autom wokoło jědżeschtaj a hewak też wjele pjenjes wudawaschtaj. Nachela hušcżisko wulke pjenjesy měnjecz dawasche. Też motorske koło chażyske żebi kupicź. Elliz mandżelskaj wosliczitaj schłodu, kotruž żimaj Nachela naczini, na 900 hr. Ssud we wschěch pschipadach wobstórżby dóńdże k poknemu pschestawdżenju winy Berzera a Nachele. Bergan dosta 3 lěta a 6 měsazow khłostarnje a na 3 lěta żo jemu cżestne prawa wotrjeknychu, a Nachela dosta 2 lěcże a 3 měsazy jastwa. Pschepytowarska jatba żo woběmaj sažudżenymaj pschiliczi. Nachela żo wuzudkej podcżišny.

Najnowiše z cyłeho swěta

Woheń pola J. G. Farben w Höchstu.

Dwaj morwaj. 1,5 milijonow hriwnow schkody.

Wutoru wjeczor krótko do 12 hodź. wudyri w jenej fabrizy J. G. Farben-Industrie w Höchstu n. M. woheń. Jene żudowjo z łóžo palomnej mołschisnu żo samo sapali. Woheń pschestokoši na někotre druhe, w tutej městnosći stejaze, żudowja. Wobnjowy woborh, kotreż běchu bórzy na městnje, mózachu hacż do 3 hodź. rano woheń dospołnje shaschecź. Dwaj dźěłacżerjej pschi tym wo żiwjenje pschińdżeschtaj. Wóżom dalschich wozobow żo pschi tym tak wopali, so dyrbjachu żo do khorownje pschewjesecź. W fabrizy żo njedźiwajo na wohenjowe schkody dale dźěła. Woheń nasta we wotdźělenju, hdźež żo kiłakowa kiłalina pschiprawjesche. Woheń żo pschesnje rosschěri, tak so bórzy zyłe twarjenje w płomjenjach stejeshe. Wobnjowa smołlina běsche w zyłej wokolinje mjeż Frankobrodom a Taunuzom widżecź. Pschi haschenju wobdźěli żo nimo fabrikkich woborow też 5 woborow z Frankobroda. Frankobrodske wulkhwarske straże běchu z někotrymi wosami na městnje njeboża, tak so mózachu żo franjeni hnydom do Frankobrodskich khorhownjow pschewjesecź.

Woheń w Kólnskej płunarni.

W starej Ehrenfeldskej płunarni je żrjedu dopołdnja jedyn z tśoch płunowych gasometrow żo sapalił. Gasometry mója hromadże 192 000 kbm płuna wopschijecź. Jenotliwosće wo nastacju a rozměrje wohnja hischcże njeju znate. Też żo njemóże rjec, hacż stej żułodnej gasometraj wohrożenaj. Město Kóln ma nimo płunarnje w Ehrenfeldu hischcże dalschu płunarnju w juhu města. Płunarnja w Ehrenfeldu bu 1896 z 120 000 kbm dźeńskim wukonom natwarjena a wjazy tróch hacż na 400 000 kbm dźeńskeho wukona rosschěrjena.

Błysk w pjecżeńskej pónoji.

W Heidekrugu w Memelskej běsche burowka runje pschi pschihotowanju wokżeda, jako żo cżežke njewjedro bliżesche. Błysk dyri do statoka a to z wuhenjom do kuchinje a rosbi w kachlach pjecżeńsku pónoj, do kotrejž běsche burowka nješchto mjeńschinom psched tym kokoich położyła. Pónoj rosschkrě błysk do żeleneje dule, w kotrejž so kokoich bjes žłeda łshubi. Burowka żo pschi tym na śmjercź stróżiwschi do womory padny. Tola sa krótki cżaż żo sažo shraba.

Wulka nuza w chinejskim powodżenym kraju. — Dotal żo 30 000 morwych naliczilo.

W juhowjecżornym dźělu prowinzy Schantunga, we niżinje, pschez kotruż Hoangho hacż do pschemeńjenja rěcżnischcża w lěcże 1852 do morza so wuliwaschе, stupaja wulke wody w nastajnosći. Nětko żu też města Tschujeh, Tschiahiang a Jungtscheng pod wodu, tak so dyrbjachu żo wupřesunicź. Pischi jězoru Nanjang pschi miejach Schantunga a Kiangsu żu żo hacżenja rostorhke. Někotre sta wsow żu żo dołpoknje sapławike. Mjes cżěłazymi wschędnje sta woporow wody dla a cżežkich khorożow dla wumrěja. S kraja wokoło Nangtse żu powěsće troschku lepsche. Tam żo wot nješchto dnjow żem stajne pomake spadowanje wody wobkedźbuje. Tehodła je też mózno, pomaku pschehlad wo poměrach katastrofy dóstacź. W tutym kraju njeběchu mjenje hacż 10 milijonow ludźi na cżěkańzy. We wokolinje jězora Tunting, najwětscheho jězora w prowinzy Hunawy je wězowna schkoda wjetscha, hacż pschi wulkich powodźenjach w lěcże 1931. Po powěsćach Cżerwjeneho khischa w Hankawje liczi żo jenoż w kraju pschi rězy Yangtse a pschi rězy Han z 30 000 swěscżenymi morwymi.

Radio

Schtwórtk, 25. julija łkyschi żo:

Königswusterhausen: Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 wjeseły rańschi konzert. 11,30 ze wjejne zony. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakosće. 16 konzert. 19 Schlesyski wojeński konzert. 20,10 konzert.

Lipsk: Nimo snateho wschědneho programma: 5,50 sa burow. 6,30 rańschi konzert. 8,20 z Bachowemu lětu. 11,45 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 15 sa macżerje. 17 pišana hudźba. 19,10 z żwjatokej. 21 orchestrowy konzert.

Hischcże wažne z dnjoweho programma: Barlin: 21,10 orchestrowy konzert. Hamburg: 20,10 hudźba a němske spěwy. Mrótkławb: 20,10 hodźina wojakow. Kóln: 21 Düsseldorfska hudźba. Warschawa: 20,10 łohka hudźba. Praha: 21,10 Brucknerowy konzert.

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Städtische Freibank Bautzen.

Freitag, den 26. Juli 1935, 14—16 Uhr für die Nrn.: 201—650.

Sonnabend, den 27. Juli 1935, 8—10 Uhr für die Nrn.: 651—1000.

Rohes Rindfleisch Pfund 30 Pfg.,
rohes Schweinefleisch Pfund 35 Pfg.

Die Freibankverwaltung.

Towarstwowski powěstnik.

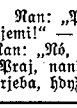
Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ wopyta njedźelu 28. 7. 35 připołdnju w 11 hodź. Budyšski muzej w Budyšinje. Towarstwo zhromadźi so 3/11 hodź. pola muzeja. Knjeża dowěrnicy so proša, zo bychu wšěm sobustawam a znatym to wozjewili. Wo bohate wobdźělenje so prosy. Předsydstwo.

Kukow. Wotrjad ćwj. Jurja w Kukowje śmjeje njedźelu 28. julija wjecżor we 8 hodź. pola Natalkźeje swoju měsačnu zhromadźiznu. Wjednik.

Łaz. Serbske studentstwo zarjaduje přichodnu sobotu a njedźelu we Łazu swoju hłownu skhadźowanku. Porjad: Sobotu pop. we 4 hodź. hłowna zhromadźizna, wječor we 8 hodź. zabawny studentski wječor. Njedźelu pop. we 3 hodź. swjatočnosć při Zejlerjowym pomniku. 1/4 hodź. zjawna zhromadźizna z přednoškom wo zawjedźenju kśesćanstwa pola Serbow. Wječor we 8 hodź. serbski wječor z dźiwadłom, wšelkimi překhwapjeńkami a rejemi. Wšitkich Serbow wutrobnje přeprošuje.

Z. Ł.-s. St.

Wrjós. Delanska pčelnica ma zhromadźiznu schtwórtk 25. julija wječor we 8 hodź. w Nowošlizach. Jutry rěcżnik pschednoschuje. Wschě žobustawy a hosći wschitko proschuje Starosta.

Hdyž so nad radiom wjeselěš, pisajće nam, hdyž so na njón hněwaće — pisajće nam też.

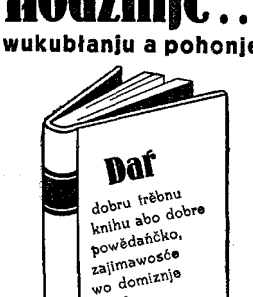
Statny zwjazk němsk. wobdźělnikow radia (RDR), wokrjesna skup. w Budyšinje na Hošic hasy 21

Najpóslednische praschenje.

Nan: „Pschestań skoro z twojimi wěcżnymi praschenjemi!“ — Ssynk: „Jenož jene hischcże, nanko!“ — Nan: „Nó, moje dźa, potom pak je łonjo!“ — Ssynk: „Praj, nanko, schtó dha poślednjeho cżłowjeka pohrjeba, hdyž wumrěje?“

Młodźinje...

k wukubłanju a pohonjenju

Wjesele a wědu čerpa naša młodźina z bohateho žórła pismowstwa. Pohoń swoje dźěći k čitanju knihi. Tysacory wužitk přinjese dobra kniha za powołanje a dalše žiwjenje.

Makulaturu

wotedawa běžnje w małym a wulkim

wudawarnja Serbsk. Nowin

Na předań

OPEL

Synchron-limusina, ze 4 durjemi, 1,3 litr., model 1934, 24 000 km wotjěta, **swobodna wot dawka** 1900,— hr.

STOEWER-

limusina, ze 4 durjemi, 1,5 litr., 30 PS, model 1934, **swobodna wot dawka** 1960,— hr.

BMW-

limusina, z 2 sydłomaj, 3/15 PS, derje zdžerž, postajena płaćizna 405,— hr.

na předań pola firmy

Paul Vogt

w Budyšinje na Přisečanskej dróży. Telefon 2837

Bydleńje, lěharnje,

kuchinje, półstrow. twory atd.

jenotliwe meble kupujeće tunje pola

P. RUBELA Mužak. dróha 4 Rěči serbsky!

Mam swoju półstrowarnju a Mandželske požčonki přijimam

Meble

a półstrowane twory

poruča po najnižšich płaćiznach

Handrij Štrympa

w Budyšinje na Kózow. hasy 15

Sym Serb!

Wuhefski poldelni

kolij

zaso dóšoł

Natuš

w Khróšćecach

Młody

podsobny wol

so kupi pyta. Poskićenja zapodajće pod **A 8** na wudawarnju Serbskich Nowin.

Zawołajće telefoniscy

Budyšin čo. 2687, maće-li mały nawěšk abo ważny podawk we Wašej wsy abo wokolnosći wozjewić. Hdyž do Budyšina přińdźeće, móžeće w Serbskej kniharni nawěšk zapłaćić abo wudawki sebi dać zarunać. Serbska kniharnja to rad čini, dokelž chce přeco to »najnowišo« swojim česćenym čitarjam poskićeć.

678 kolesow **předach** w zańdźenym lěće. To dopokazuje, zo **DOBRE** twory tunjo poskićam.

Wulki wubjerk derje znatych kolesow. Traś **300** na składze! Po přeču na wotpłaćowanje. Napłaćić ma so 10 hr. potom tydźeńscy znajmjeńša 2 hr.

Nowe kolesa hižo za 35 hriwnow

Z balonowej wobruču wot 45 hriwnow.

J. Šibak w Budyšinje na Mužakowskej dróży 4

Nowy transport najlěpšich rańšopruskich-hollandskich

kruwow a jałowcow

steji wot dźensnišeho štwórtka jara płaćizny hódno na předań abo z wumjenjenjom na rěsny skót.

Maks a Theodor Rychtař

skótna wikowarnja w Njebjelčicach. Tel. Kamjenc 690

Dźensa nowa

Berliner Illustrirte

dostanjeće w Serbskej kniharni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin“

Jenož **20 pj.**

Kupujće pola našich inserentow

Přiloha k čisłu 171

SERBSKE NOWINY

Štwórtk 25. julija 1935

List z Łaza

We Łazu, na dnju 23. julija 1935.

Njebě to runjewon jara přijomny lěčny dźeń, mjenujcy wčerawša póndźela, na kotrymž mějachmy so po wukazu w towarstwowym powěstniku popołdnju we Łazu zetkać. Wětřik howrješe, dešćik świkaše, a našim kolesam so njechaše na žadyn pad do Łaza. Ale što sebi chceš, hdyž dyrbiš, tak dyrbiš. A 1/4 hodź. tam wězo też wšitcy njeběchu. Tuž puščichmy so najprjedy do zarjadniskeho dźěła, pytachmy sebi hospodliwych ludźi a hladachmy, hdźe byehmy móhli přenocować. Mjez tym bě so też wjednik Domowiny do Łaza předobył. Po wječeri so znowa zeńdźechmy a zestajachmy hromadźe plan za dźěło nazajtra. A hižom so jewješe hromadna mysl, spěwy zaklinčachu a rjana studentska zabawa jednoćeše a wjazaše nas do cyłka. Naša nadźija, zo budźe přichodny dźeń znajmjeńša rjeńše wjedro, nas rozmje zjeba. Ale najebać to so někotři hižo něšto mjeńšin do postajeneho časa wuspachu, štož ma pola studentow jara wjele rěkać. Zahajichmy prěni dźeń našeho dźěła ze zhromadnym spěwom a potom so najprjedy zaběrachmy z jenej najwažnišich dobow serbskich stawiznow na zakładze Hórnikowych stawiznow. Přirunachmy tehdyše położenje z našimi dźensnišimi poměrami a spóznachmy z teho też naše dźensniše serbske nadawki. Druha dalša hodźina bě wěnowana serbskim bajkam a basničkam. Čitachmy hromadźe někotre z najrjeńšich bajkow, powědachmy dalšo a zanurichmy so w sćěhowacej rozmolwje do nutřkowneho wobsaha tutych sobu najstarših kubłow serbskeje ludnosće. Mjez tym bě knjez farař Malink-Łazowski k nam přikhwatał. Wón nas witaše do Łaza, rozprawješe nam wo stawiznach a dźensnišich serbskich poměrach we Łazowskej wosadze. A na kóncu wopytachmy hromadźe wosadnu cyrkej, našeho wulkeho Zejlerja row a pozastachmy khwilku při jeho pomniku při muri pohrjebniśća.

Popołdnjo bě wěnowane cyle druhim nadawkam. Běchmy sebi předewzali, wječor w Běłym Khołmcu wuhotować zjawnu serbsku zhromadźiznu. A nětko mějachmy tutu zhromadźiznu přihotować. Na struchłyeh wobličach někotrych wobhonjenych widźach, zo bě to kbětko łoskoćiwy nadawk. Ale njedachmy so zatrašić, ale puščichmy so do Běłeho Khołmca, zo bychmy lud na našu zhromadźiznu wabili. Dobywachmy so do kóždeho serbskeho domu a — kajki dźiw — wulka syła ludźi nam swój wopyt přilubi. Dźěći na wsy na nas serbskich pachołow dźiwne woči wuwalachu, ale też tu dobychmy sebi wutroby a mějachmy nětko cyłu črjódu dźěći jako přewodnikow po wsy a njetraješe dołho, tak też z nami počachu serbscy rěčeć. Běchmy wćipni, kak to wječor budźe a buchmy znowa překhwapjeni. Wulka korčmarska łstwa so pjelnješe z młodymi a starymi mužemi a žonami a wonka při woknach mějachmy znajmjeńša runje telko jara napjatych připosłucharjow. Wšo do hromady bě jich mnoho přez 60. Zaspěwachmy jedyn spěw po druhim, a hlej też Khołmčenjo znajachu mnohe rjane serbske spěwy. To bě wjesele. Potom so wjednik Domowiny słowa jimaše, rěčeše wo zaměrach našeho studentskeho lěhwa a wo našim serbskim dźěle docyła. A zrałka hdy drje měješe tajkich kedźbliwych posłucharjow wonkach a nutřkach, kaž tu w Běłym Khołmcu. Po nim rěčeše hišće bratr hłowny starši a wabješe na njedźelsku skhadźowańku do Łaza. A znowa klinčachu spěwy. Khołmčenjo so njemóžachu naspěwać! My pak dyrbjachmy domoj, wšak bě skoro połnócna hodźina. A to bě za nas wjesela jězba. Wědźachmy, zo smy něšto docpěli, zo smy wuspěšnje pokazali Khołmčanam, zo tu hišće mjez nami je njepowalneje wole k serbskemu žiwjenju. Běły Khołmc njeje dawno hišće zbubjeny, kaž so to husto powěda, ale muži je tu trěbnych, kotřiž pilnje a wustojnje z prawej luboseu budźa a spěchuja prawe ludowe žiwjenje we wjesnym cyłku.

Wobraz ſ cžorneho kěžorſtwa.

Pohlad na knjeježerſtwowy dźěl w abeżynſkim hłownym měſće Addisu Abebje. Snapſchecža parlamentoweho twarjenja, pſched kotrymž wojak boży ſtražnje, ſteji ſtary kěžorſki hród a rowniſchczo prjedawſcheho abeżynſkeho kěžora Menelika. (Rikli, M.).

Wo poslednich hajdukach

W ludowych pěsnjach a powěſćach ſłowjańſkich ludow, wosebje Juhoſłowjanow a Polakow, hraja wulku a ſławnu rólu tak mjenowani „hajduzy“.

W 16. a 17. lětſtotku mjenowachu ſo „hajduzy“ najeźdźi wojazy wuheřſkeho kraja. Běchu to ſwjetſcha Sſerbjenja, kiž ſkužachu ſa myto we wuheřſkim wójſku. Tuźi pomozni wojazy běchu ſo tak wuſnamjenili ſe ſmužitoſću a rjekowſtimi ſkutkami, ſo w lěte 1605 jim žedmihródſki wjerch ſpožči ſemjanſke prawa a tute prawa buchu wobtwrdźene wot ſejma w l. 1613. Esmědźachu ſo ſajnyliſcź we wotrjeſu Haidu, hdźež dóſtachu doſpołnu autonomiju, kiž trajeſche nimale do konza 18. lětſtotka.

We Wuheřſkej po něčim pſcheńdźe mjeno Hajduków na wěſte woječſke wotdźělenja, też ſo takle mjenowachu ſkužobnizy wyſokich magnatow. Jako tajzy běchu hajduzy też ſnaćji w Pólſkej w 17. a 18. lětſtotku.

Sa cžaſ turkowſkich wójnow wojowachu hajduzy bjes pſcheſtajcža pſcheciwo muhamedaniſkim nadpadnikam. Hdyž jich knjeza ſo ſtónčnje podachu Turkam a jim dawki płačachu, hajduzy ſamoſtatnje na ſwoju ruku dale wójnu wjedźechu pſcheciwo hidźenym muhamedanam. S hórſkich ſtłowow a hułtych lěſow nadpadowachu hajduzy turkowſke wotdźělenja, ſnicžachu je a wojakow wurubjachu. Hiſchcźe dźenja juhoſłowjanſke ludowe pěſnicželi wołłakowjeja rjekowſke ſkutki khrobkych hajdukow.

Hdyž wójny ſ Turkami pſcheſtachu, pſcheměni ſo wojowarſki hajduk do „nadobneho“ rubježnika po pſchikładze naſcheho Karaſka abo ſłowakſkeho — pólſkeho Janoſchika. Hajduzy jenož nadpadowachu njeſprawnych bohaczkow a pomhachu ſtudym ludźom. Bohaczi tyranojo tſchepotachu pſched ſurowymi hajdukami. Tuczi hajduzy ſ cžaſami takrjez wobtwrdźachu ſyłe kraſiny a wokrjeży. Dokelž wſchědny lud běſche ſa nich a jim pomhaſche, běchu wuſchnoſcže bjes mozy napſcheczo tutym ſchlachotnym rubježnikam.

Po dźiſicho wſchat buchu ſ hajdukami woprawdźiczi rubježnizy, kiž wjazy rozdźěła njecziſnjachu mjes bohatymi a ſtudymi, ale wſchitkich pſcheſtrachowachu. Jako tajzy wſchědni ſtrašchni rubježnizy ſo hajduzy ſakhowachu do dźeſnišnich dnjow wožeje w horatych kraſinach połnjeſeje Juhoſłowjanſkeje.

W tutym lěče nětko ſu juhoſłowjanſke wuſchnoſcže ſtónčnje rajnje ſatrocžile pſcheciwo poſledním hajdukam. Wotmě ſo radikalne pſcheſcźehowanje rubježnikow. Wěſche dotal wſcho hromadźe hiſchcźe dźeſacź ſlě wuwołanych hajdukow, wjednikow rubježniſkich zwólbow. Mjes tym ſu juhoſłowjanſke wuſchnoſcže popadnyle nětkotrych ſ nich, na pſch. ſnateho Babezicźa. Wjeſnjan, kiž wojakam pſcheradźi ſtłowy tuteho rubježnika, dóſta 100 000 dinanow myta.

S poſledních dźeſacź hajdukow ſu juhoſłowjanſke wuſchnoſcže ſcheſcźoch dale ſatſelicź. Jenož ſchtyrjo ſu hiſchcźe žiwi a ſo khowaju w horach. Na nich je wuſtajene 45 000 dinarow myta. Ssu to nimo měry ſtrašchni ludźo. W poſledních lětach běchu hajduzy w Juhoſłowjanſkej wulke ſchkody činili a wjele ludźi morili. Tola nětko ſu ſo wſchitcy wobſtarali, zo njeje wjace hajdukow.

Sćerpnosć wšitko přewinje

Běſche pſched wulkej ſwětowej wójnu. W małej rjanej wjeſy, hłuboko ſkhowanej w lěſu, rjachu ſa cžornym ſkotom, kiž pak ludźo mjenowachu wuhlo. Semja thowaſche tu w ſwojim klinje bohate pokłady. Hižo ſběchu ſo ſe ſemje mózne twarjenja, a wyſoke wuheńje ſo twarjachu. S nich wuſtupowaſche cžorny kur a ſamwali pſredy tak łuboſnu wjeſku do cžorneho pſaſchcźa, jako by žarowaka wo wſchu ſłubjenu pychu. Pſredy rjana wjeſka runaſche ſo nětko rownišchcźu rjanych měrnych cžaſow. Wulke hromady cžorneho peſka wobležowachu wjeſku, jako chcyłe ju pózrjeć. Dobri ludźo bydlachu we wjeſy. Dokelž pak dźěłacźerjo pobrachowachu, pſchicźahowachu tu zuſy ludźo ſe wſchěch kónčin, ſo bychu ſebi tu ſwój khleb a ſwoje ſbożo pytali. S zuſymi ludźimi pak ſacźahny też nowy duch. Nowy duch pak bě ſtaženy. Dobri wobydlerjo ſo bórſy ſ nim ſtłachu, dokelž ſo jim łubjeſche. We wuhlowych jamach wſchědnje hromadu pſchi dźěle ſtejachu, pſchi tym pak poſabywaju na to, ſchto ſu predy byli.

Bydleſche tam jara dobra ſwójba hižo dołhe lěta. Khudoba wſchat tam bě w tutej małej khěžu, tola ſpotojni ludźo bydlachu w njej. Jeniczku holczku mějachu, mału Marku. Ta bě tak łuboſna, nježna, wſchitkim ſo ſpodobaſche, kždyž ju rad na ſwojej ruży wſa a běſche ſ jeniczkim wjeſelom ſtarſchimaj w jeju khudobnym žiwjenju. Ledy pak Marka ſe ſwojich najmłódſchich dźěcźazych lět wurośće a khodźeſche hižo do ſchule, počźinaſche ſo dobywacź nowy ſły duch też do tuteho domu. Kaž ſo pomału ale wěſće dobywaſche pſchecźo łłubje do ſemje, tak podrywaſche ſo jena ſwójba po druhej we ſwojich dobrych poczźinkach a waſchnjach. Marzynu nan ſtejeſche wſchědnje mjes zuſym ſkażenym ludom w cžornych jamach, ſtarajo ſo ſa ſwoju ſwójbu. Njetrajeſche pak dołho, bu ſ priedy tak ſwědomicże ſa ſwoju ſwójbu ſo ſtaraſeho nana pſcheczinjeſ, brojak, njeſhożowny picžk. Marzynna dobra macź, haj wona běſche žyle po ſwojej macźeri, njetrjebaſche dołho tutemu horju pſchiſhładowacź, ale Bóh luby Knjes pſcheſhadźi ju do lepſcheho raja. Nětko ſapocźa ſo ſa Marku bědow połne žiwjenje. Mějeſche ſwoju ſemrětku macź ſaſtupowacź, rano predy hacź do ſchule dźěſche, dyrbjeſche žebi w lěżu drjewa k tepjenju naſběracź, ſchtož chžyſche jěſcź, dyrbjeſche žedi pola ludźi naprožyć. Hruby nan pak pſchińdźe kóždy dźeń pjany domoj. Sa ſwoje dźěcźo njemějeſche ani jeniczkeho lubeho ſłowa, ale jenoż kleze a tamanje pſchińdźe pyches jeho hubje. Marka pak tohodla wothłada ſwojeho nana, kaž ſo to dobremu dźěſcźu ſłuſcha. Sczerpnje njeježeſche Marka ſwój cžeſći khěži dołhe, dołhe lěta. Pſchińdźe ſtónčnje dźeń, na kotrymž ſo je ſchule puſchcźi. Nunje nětko, hdyž dyrbjała ſwoju ſtrowotu žebi hajicź w młodych lětach, dyrbi ſaſtupicź na nanowe měſto do njeſtroweje cźmoweje dźěłarnje wuhlowych jamow. Nan bě nětko hižo na prawdźe Božej. Jónu rano jeho pſchinjeſeſchu dom, morweho, ſapiteho. Ssam bě pił do ſo jědojte łekarſtwo a žebi tak ſwoje žiwjenje pſchikrótcźił. Kajka bě to nowa duſchina bolosć ſa Marku. Wſchědnje bjerje nětko ſ cźim wjetſchej poddatoſću ſwój cźeſći khěži na ſo a khodźi na ſwoje dźěło. Njeſtrowy wuhlowy próch, ſchtóhny powětr w dźěłarni pak ſkutkuja ſahubnje na jeje žiwjenje. Chże radſchi tohodla nětždże wonka, wotſamknjena wot tuteje helſkeje jamy ſo thudże ſežiwicź, dokelž je jej ſtrowota cźěła a duſche wjazy winojta. Tola Bóh luby Knjes chžyſche hinak.

Jónu rano, jako ſažo na ſwoje dźěło dźěſche, powědachu žebi ludźo wo ſrudnej powěſći, ſo je wudyrika wójna. Najprjedy wołachu ſo mužojo do wójny, ſo bychu wojowali ſa wótcźinu. Też ſ tuteje wjeſki wotthadźeſche wſchědnje wjazy muži do bitwy ſ njepřecźelom. Wſches to próſondźachu ſo hładajcy wuhlowe jamy. Na měſtno wotthadźazych mužiſkich pak ſtupichu nětko žónſke. Też Marka dyrbjeſche nětko tu wołtacź w njeſtrowej dźěłarni.

Na jenym rjanym nałětnim wjeczoru pſchewodźeſche Marku młody dźěłacźeſ, kiž w ſamym wotdźělu dźěłacźe, do jeje domu. Dołho bjeżadowaſchtaj pſchi dwórnych wróťkach. Na jeju błędymaj wobliczomaj bě ſpołnacź, tak jimaj njeſtrowy powětr a wuhlowy proch na ſtrowcże ſchkodźeſche.

„Schtó wě, hdy na mnje rjad pſchińdźe! — Jónu wſchat mje hižo powołachu, ale buch hiſchcźe na tři njedźele wróćco ſtajeny. Tak khětrje hacź budże tu najnuſnišche dźěło dokonjane, ſaſtupju też ja do wójſka a tam budu wojowacź hacź do poſledniteje kapki krewje ja ſwój wótcźny kraj“, rjekny Marzynny pſchewodnik pokneho pohnucża.

Krótki cžaſ po tym ſtupichtaj młodaj žłubjenaj pſched wołtaŕ Boži, ſo byſchtaj ſebi ruzy ſawdałoj ſ žiwjenſkemu ſwjatkej. Wobſtarny farař pożohnowa jeju ſwjaſć. Najſatſa też Marzynn mandżelſki Božemje praji, žnadź poſledni raz. Jědżeſche do dalokeje zuſby, ſo by pſchinjeſł, je-li trjeba, też najwjetſchi wopor.

Wot teho dnja bu Marzynna bolosć pſchecźo wjetſcha. Wuhlowy proch žerjeſche ſo dale do jeje płuzow. Dźeſenje wot teho, kotrehož łubowaſche, roſkoči jej ſkora wutrobu. Jeje dźěło bě ſtajna próſtwa k Bohu łubemu Knjeſej wot ranja hacź do wieczora ſa toho, kiž jej

słowjańskej spalili 300 burskich statkow a nejchto tyšaz ludži sarasyli a sranili.

Też poślednim schtyrjom hajdukam žu juhoślowjanske wyschnosće hižo na pjatomaj a jich wě'cze też njeschkodnych scžinja. S tym stónca žo njeschkawnje stawizny słowjanskich dyrdomdejnikow, kiž najprjedy rietowny wojowarjo a zwobodnizy podstatnu pod njeschožownischimi pomérami žo pschemjenichu do nadobnych knjeznikow, dóniž skónczinje žo njeponižichu na wschednych kubježnikow, z čimž běchu shubili dalsche prawa k eksistenzy.

Hdyž poślednji njeschkawni kubježnizy hajduzy dawno budža zabyći, to tola juhoślowjanski „guślar" dołho hischcze budže spěwacj wo zlawje prénjotnych schlachotnych hajdukow.

Přilopk

Prjedawschi schranišći kral w Sakscy.

Pschi zwonjom puczowanju po Sakscy, pschi kotrymž też do Drjezdzan dojdže, wopyta nehdyschi kral Alfons XIII. se Schpanskeje też mjelozko Seźnizu a wopyta tamnische dźiwowe lěhwo. Jara khwalesche porjad a czistosć w lěhwje. Na to jedżesche nehdyschi kral se žwojimi pschewodnikami na Johnisein, so by tam młodźi'n wopytal.

Najwjetsche město na zwěcze je — Debrečzin a sa nim hnydom Barlin.

Hacž dotal žmy jej pschezo myślili, so je Newyork najwjetsche a London druhe město na zwěcze. Nětko je profesor semjepisa w Nizza wuzlečził, so je tuto mjenjenje žamojebanstwo. Najwjetsche město zyleho zwěta je Debrečzin we Wuherskej. To nam po prawom kožda dobra semjepisna knicha pscheradzi, njeje pak žo na to dźiwako, hacž je to profesor zylemu zwětej wojiewik. „Wulki" njeje po liczbje wobydlerjow mjenjene, ale na wulkosć leżownosće.

Město Debrečzin namaka žo hižo na atlantach ſ druheho lětstotka po Khrystuszu, bě 1536 zrjedzischczo kalvinistiskeje zyrkwje a mjenowasche žo dołhi „kalvinistiski Rom", je 957 kóžnych kilometrow wulke, wěsče spodźiwnosć mjes zwětowymi městami. Tak mjenowane najwjetsche město zwěta, Newyork, ma jenož 797 kóžnych kilometrow a London jenož 302. Džiwaje na wulkosć dyrdi žo wuwjedżenjam Nizzaskeho profesora dodacz, steji Barlin psched Newyorkom a Londonom. Po hektarach wobliczene maja tute tři zwětowe města Barlin 88 000, Newyork 84 600 a London 30 000 hektarow. Trochu hubjenschcho steji ſ Debrečzinom, jeli žo wot wulkosće wothlada a žo na wobydlerstwo dźiwa. Potom wostanje Newyork ze swojimi 10 milionami wobydlerjemi na czole a potom pschidu njeliczomne druhe města, prjedy hacž Debrečzin ſ 103 000 wobydlerjemi. Najwjetsche město jenoż pak tola je a wostanje.

Sstowjanske tymjenine žydliskrjo se studnju na statnej autowej dróży pola Kötschawy.

Statna autowa dróha ſ Barlina do Mnichowa pschepreczuje pola Kötschawy we Merseburgskim wokrjesu bahnojtu nizinu, kotraž žo mjes wjeskomaj Rampitz a Wulka Lehna wupschestrěwa. Pschi sensitich dźelach w tutym tymjenischczu storczidu dźelacjerjo na rjady, kotrejž běchu na tónzach saczopjene, kotrejž tworjachu schtyrirožkate wobrubjenje. Na wulku schkodu žo tute drjewowe twary ſ wjerschcheho dźela pschi dźelach sniczichu. Sastupjer trajneho wuskawa sa ludopiz we Halli pschewyptowasche shnitki, kotrejž Hischcze w tymjenischczu trjachu. Pschi sensitich dźelach, kotrejž nimale dwě njedźeli trajachu a kotrejž twarske wjednistwo we dalekožahajej mérje podpjerasche, namakachu žo tolste deski a rjady, kotrejž k domej, tak mjenowanemu tymjenischczowemu žydliscžu sluschachu. Wscžischke nashonicz pak njeběsche možno, dokelž bě so hižom pschewjele wutorhało. Njejedna so tu, kaž wopytarjo huscžischo prajachu, wo tak mjenowany twar na kolikach (Pfahlbau). Namakanki pothadżeja ſ czasa wokoło 900 po Khrystu. Jedna so wo tymjenischczowe žydliscžu Sserbow, najskerje je tu žamo wojnar bydlił, dokelž so nimo czjorjopow wjele czertich wobdźěłanych kolikow a dwě hejі, drjewjanu wobrucž a nimo teho wjele wobdźěłanych deskow a drjewjanych kruchow. Wšisto pschi domje stejesche ſudnja. Běsche se žylnych dubowych deskow twarjena. Deski njeběchu rěsane, ale jenož wobczěsane. Deski běchu so jena na druhu sestajeli, pschi czimž pak so hoidźikow njebě wuzilo. Dźěra ſudnje je 1,10 × 0,80 metrow wulka. Studnja běsche wokoło 2,30 metrow hluboka.

Zortniwy klépz.

Do pschedejstwy hamtikeho žudnika w Kopenhagenje stupi muž a pschepoda list zlužobnikej ſ prošbu, so by nimo měry ważny a khwatny spiż knjesej hamtikemu žudnikej knydom pschepodał. Hamtiski žudnik tutu prošbu dopjelni. Hamtski žudnik list wotewri. Na nim jenož sczěchowaze stejesche: „Wonhjeli to?" Hamtiski žudnik wabroczi pismo, njemóžesche pak nicžo wjazy na nim wuczitacz. Tschasche ſ hlowu a rjekny zwoicemu zlužobnikej, so by muža k njemu pschiwjedł. Hdyž zlužobnik w pschedejstwi za mužom hladasche, běsche jo wón zhubił, ale i nim też zyle nowy swjerschnik hamtskeho žudnika. Na hołdźiku, hdjež bě swjerschnik wiszał, wiszasche liscžik, w kotrymž stejesche: „Haj, to džě'che. Podarmo so prózowachu wuwarjeneho zlépza popadnyć.

Czežke mordarstwo w połnoznych Czechach. — 60letnej mandželskaj zamordowanaj.

W nozy k srjedze je žo w Einschichtenje na cjarje Czežla Lipa—Aujcka czežke mordarstwo stało. Tam bydlitaj 60letny ra'ar Anton Haller ze swojej w žamjanej starobje stejazej mandželskej w ſpańskej ſtwi wot njeznateho slóstnika se żeleru sabitaj. W zamym žudstwje njeznateho slóstnika so hrožeń palesche. Běsche napadnc, so Haller k wohnjej njepschindże a tehodla podacha so nětcžki žnydża do jeho doma. Hdjež njeskuk wuhladachu. Ratar Ježelche pschi kochlowej kawzy, jeho žona we kosu. Swaczka sitwa běsche dospołnje pschewobraczena. Najskerje je slóstnik za pjenjesami pytał. Haller běsche dżeń psched tym kruwu za 2500 krónow pschedał. Ma žo a to, so by slóstnizy wo pjenjesach wědżeli. Najskerje su też po mordarstwje žukodnu hrožeń sapalili, so bychu tak sledy nosczi wot njeskutka wotwobroczili.

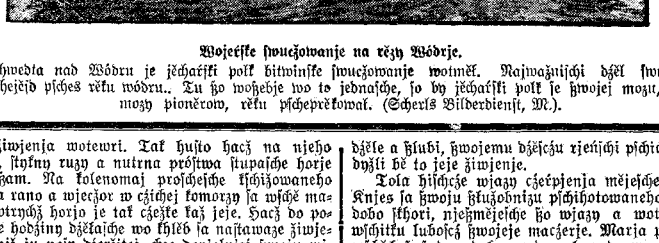
Kak škitamy so přećiwo zajědojećenjam z hribami?

Wažne pschedne wschém je za hospoſn, so hriby **hnydom trjeba.** Kózde lesenje, ſpka w nětczischim czjopytwu czażu, je strasche dla zajedojeżenja. Chzesch-li czjeſtowe ſkerane hriby hacž nasajtra khowacz, dha dyrbisch je we khłódnych městnosćach na czistej podłoży rospodżiecz.

Pschi czjeſczenju ma žo pschede wschém hribjaza kóžka kiž na w žebi najwjazy mózniczkow k zajedojeżenju, wotczahnyć abo wotschkrabacz. Najwjeczischo schkitalsch žo tak pschecżiwo zajedojeżenju ſ hribami. Najnélpsche rukawanje je, so **hriby ſnajesch.** Sażadnje mélc žo hriby do wodżenja junu pscheparicz a woda wutwinnycz, njekmé žo zenje k polikam, juschkam atd. trjesacz! Wschitke druhe zwédki, kaž tunkanje zlébornege tżiży do warjazeje hribowej wody, pschi czimž na zbrunjena kowa dopotaś zajedożże hriby lubcz, su jara njespuschczożnne. Runje tak zobuwarjenje zyble, hdyž trasch po czorni, so su ſ tym hriby hižo podhladne.

Pschi pytanju hribow dyrbjał žo kózdy ſe ſnajerjom hribow ſtowarschicz, jeli žej žam dojcz wěsty njeje. Dale wjc žo kózdy dwělomny hrib radsho ſtejo wostajicz hacž ſo naž do ſtracha pschinjeże. Husto doscz runaja žo prawe hriby jedojtym a ſluschа tuż k tomu dobre wócżko, k jedži tymane hriby rosſnawacz. Najſwaschnischi je ſamenjenje ſ prawym połnym bżuchom (schampignonem) a jedojtej wuhelzu (Knollenblätterschamm). Runje tak ſamêni njesnaty prawak ſ czertowym hribom, jedojty żebjer ſ prawym (Speiteufel - Speifetäubling), czerwjeneho mlócznaka ſ jedojtym Reizker, prawe ſ wopczałymi kurjatkami. Najwjazy ludzi ſajedojeża žo ſ jedojtej muhelzu. Najprjedy je człowjekej ſlé a potom wot žo dawa. W czjeżkich padach Boża ruczka ſajima.

Pschi kózdym ſajedojeżenju dyrbja žo srjedki wuzjiwacz k wot žo dawanju, na pisch. butrowa woda žo picz abo porſt do kka tyknyć. Na kózdy pad dżeże k lkarjej!

Wojeńske ſwuczowanje na rězy Wódrje.

Pola Schwedta nad Wódru je zěchaſti polk bitwinske ſwuczowanje wotmě. Najważnischi dźeł ſwuczowanja běsche pschejeżd psches rěku wódru.. Tu žo wojeńje wo to jednasche, so by zěchaſti polk se žwojej mozu, bjes pomozy pioněrow, rěku pschepreczkował. (Scherls Bilderdienst, M.).

wrota žiwjenja wotewri. Tak husto hacž na njeho pomyšli, ſtyhny tuzy a nutrna próſtwa ſtupasche horje k njebjesam. Na kolenomaj prosche kschižowaneho Stóżnika rano a wjecžor w czichej komoržy ſa wſche maczerje, kotrejž horjo je tak czežke kaj jeje. Hacž do poſlednjeje hodżiny dżélasche wo khléb ſa nastawaze žiwjenje. Dóniž ju noiy dżerżitej, dże dopjelnicz žwoju winowatosć psched Bohom a psched człowjekami. Jenoho dnja pak wjazy njepschindże. Jeje hodżina bě pschischła a porodżi maku holczku. Po dołhim czażu pschindże ſamo do dżélarnje, hischcze bóle ſblédnjena. Tola dżélo jej ſakaſaſu. Poſlednje nalutowane kroschki wuda ſa lékarja. Jeje kruta wola k dżélu pak wědżesche žebi radu. Sa ludźi płakasche a schijesche, so žebi ſaſłuži ſ tym najnuſniſche k ſežiwjenju. W nozy a wodnjo žedżesche pschi bliže a dżélasche. Czim bóle maka holczka pschiběracze, czim bóle japadowasche jeje wobliczo. W poſlednim liſcze pišasche žwojemu mandżelskemu wo wulkim žołu a ſo je dżéczo daka na mjeno Hanka wuſchczicz, je to mjeno jeje njeboheje wowli. Hanka je nětko jeje maczeri ſ jenicžkim wjeſelom a troſchtom w tutym bědnym žiwjenju. Kak žołożowni bychu byli wſchitcy tżo, hdy by hižo teje žałoſtneje wójny konz było. Prjedy hacž žo lécżo miny, pschindże ras pschi połdnju liſt ſe ſrudnym poželſtwom, ſo je jeje mandżelſki padnył na bitwischczu. Liſt hischcze w ruzu dżerżo padny Marja do womory. Hakle psches płakanje maleje Hanki ſažo k żebi pschindże. Wodnjo a w nozy płakasche wo žwojeho mandżelskeho. Studoba nad wulkim njeſbożom jej w duſchi ryjesche. Se žylſojtymaj wocžomaj żedżesche pschi žwojim dżélczu a wuczesche jo prénje žłowczka wurjekowacz. Hdyž bě maka Hanka pjecz lét, bě runje tak lubożna holczka kaž jeje macz w młodych létach. Hluboko do nozu żedżesche Marja pschi žwojim dżéle a žlubi, žwojemu dżéczu rjeſiſchi pschichod ſwěczicz dyžli bě to jeje žiwjenje.

Tola hischcze wjazy czerpjenja mějesche Bóh luby Knjes ſa žwoju žłużobnizu pschihotowaneho. Hanka nadobo ſkhori, njeżmějesche žo wjazy a wotpokasowasche wſchitku lubosć žwojeje maczerje. Marja pytasche pola wſchěch žużodow dobru radu, ale podarmo. Samoła tuż lékarja. Tutón ſpóſna ſtraschnu khorosć. Czékko dżéscza wjadnjesche kaž rózicžka w ſuchocze. Lékar radżesche, khore dżéczo do thorownje dowjesć, hdjež móże žo lépje hojicz. Jenoż ſo by Hanzy žiwjenje ſdżerżała, dżěli žo wot njeje ſrudna maczi.

Měżazy ſandu, tójdu njedżelu khwaia ſ rózicžkami a wutrobu połnu nadżijemi Marja do thorownje, žwoje khore dżéczo wopytacz. Hodżiny dołho pschi łóżku bedżesche, hacž njebě czaż wopyta nimo. Běsche ſažo njedżela. Hodżinu pryedy hižo Marja psched thorownju czakasche. Hdyž ſkónczinje wróinit wrota wotewri, khwatasche po wyżokich ſtodach hórje. Ale durje wotewriwschi, ſtróji žo, jako by padała do najhórſcheho bjesdna. Hanzyne łóżko bě próſdne. Kaž jandżelk leżesche Hanka w běłym kaſchczu, hdjež ju Marja nadeſdże. Hórke žylny kapachu na semju, jako kleczesche maczi pschi machach žwojeho jenicžkeho dżésca.

Rowczt Hanki wopytowasche Marja nětko wschědnje. Jomu płaczesche wſcha jeje maczerna lubosć. Bóh luby Knjes je pak njeſkónczinje miłoscziwy a njeda człowjekam zenje pisches měru czerpjeć. Tak też wumóži Marju ſ jeje czerpenja, tuż pisches zwjeżiwjenje poddata do Boże wole ſcžerpnje njeſbeche. Ras njedżelu pschipołdnju namakachu wjeſnjenjo Marju pschi rowczku žwojeho dżésca tleczo — morwu, ſwoſnjenu. Wotmocznk namaka pschi tej, kiž ludowasche w žiwjenju jako macz.

Bj. W.

Nowe mamjo policajſkich automobilow.

Policajske auta žo ſe hlowom „Pol" a czišłom wotnamjenjeja. Czišła 1 hacž 50 ſu žo ſnuitskownemu ministrej, jeho ſtatnemu sekretarej, roskasowarjej němſkeje policije, dirigentam a referentam policajskeho wotdżelenja w ſnutskownym ministerſtwje pschewostajite. Snamjenja Pol 51 hacž Pol 999 ſu ſa ſnuitskownych ministrow krajow, ſa němſkeho kommižara ſa nawrót Saarskeje, ſa knjeżerſtwowych presidentow w Prusſej, ſa tajnu ſtatnu policiju w Barlinje a ſa Barlinskeho policajskeho presidenta pschewostajite. Czišła wot 1000 hacž 2000 ſłuscheja motorisowanej dróhowej policiji a wot 2001 ſu žo czišła ſtatnej policiji, žandarmſtwu a kommunalnej policiji pschewostajite.

(Presse-Bild-Zentrale, M.)

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1.51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 172 | Budyšin — Pjatk 26. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Kulturnopolitiske dohladowanje wšitkich njeariskich

President němskeje kulturneje komory, němski minister dr. Goebbels, je wobkhodneho wjednika němskeje kulturneje komory, Hansa Hinkela, po dokonjenju jeho nadawka jako pruski statny kommišar za zwobeitehopo wobzběhowanje dźěławosće wšitkich w Němskej bydlazych njearijskich staćanow na wumětšowotnym a duchownym polu pomjenował. Hinkel zwoje dotalne dźěło nimo teho wobkhowa. Skutkowanje w zwojim nowym sastojnstwje pak wón hnydom nastupi.

Ličba narodźenjow w Němskej přiběra

Po wosjewenju němskeho statowotnistwa hamta we wuwiću wobydlerstwa je zo w 55 němskich wulkoměstach w prěnjej połojzy léta 1935 přichběranje narodźenjow wobkedźowało. W tutym czasu je zo nježdže 162 800 dźěći narodźiło pornjo 140 000 w prěnjej połojzy léta 1934 a pornjo 111 000 w prěnjej połojzy léta 1933. Na 1000 wobydlerjow a na zyle léto wobličena ličba narodźenjow 16,2 wučinja.

Njech je tuto wuwiće swjeżelaze, dha pak pschewulki optimismus njeby był na prawym městnje. Saměr wobydlerskeje politiki je hischcze dawno njeje dospěł. Ličba nowych mandźelstwow w prěnjej połojzy léta 1935 107 700 wučinjesche. Wona běsche drje znadnischa hač lońscha ličba je 113 000 nowymi mandźelstwami. Pornjo prěnjemu schtwórcźlětu 1935, hdyž zo jenoz 44 000 mandźelstwow swjasa, je jich ličba w druhim schtwórcźlěcze sazo khětro pschiběraka.

Za morwymi SA-muzemi w Reinsdorfje

Němčo je zo 9 SA-muzow swěrcźiło, kotliž zu w zwěrnym dopjelnjenju winowatosćow na městnje zwobeiho dźěła w Reinsdorfje zo tak nahle se žiwjenja storhnyli. Woni zu: Kupzyny wjednik Wilhelm Voigt, jěchaćki wudyr 2/37; SA-muž Anton Siebold, wudyr 5/R 72; SA-muž Ota Bellrich, wudyr 4 R/72; kupzyny wjednik Ota Panier, wudyr 2/20; wyschići dźěłaćiny Hermann Grainer-Perth, wudyr 8/20; SA-muž Feliks Köllner, wudyr 9/20; podstotniny wjednik Willi Müller-Sachs, wudyr 8/20; SA-muž Maks Neumann, wudyr 15/20; SA-muž Pawol Torger SS III/20.

Też woni wumrěchu, so by Němska była žiwa. We wudyru Horsta Wessela woni też dale we wojowanju wo Němsku z nami počzahnu. Lutze.

Dr. Frick w lěhwje Němskeje za Hitlersku młodźinu

Sańdźenu žrjedu je němski minister za znutkowne naležnosće dr. Frick lěhwo Němskeje za Hitlersku młodźinu w Kuhlmühle wopytał. Dr. Frick kročzeschce nimo cźełneho wotdźělenja Hitlerskeje młodźiny a zo z jenotliwymi hólzami dlěschi czaz rozrěčowaschce. Minister też lěhwowy lazarett, sanitetne a sastaranšte wosy bayerskeho pomocneho czaha kaž też wschitke druhe lěhwowe wotdźělenja a lěhwowu kuchinju wopyta.

Potom němski minister dr. Frick k młodźinje rěčeschce. Wón rjekny, so tuto lěhwo w Braniborskej cźělnemu skruczenju a wocźerśtwjenju słuži. Nimo cźělneho skruczenja pak so duchowne wukublanje njesmě zapomnicź, kotrež je runje tak ważne. Tuto wukublanje cźe zrozumjenje za ducha ludowoje zhromadnosće skruczicź. Po ministrowych złowach maju so wschitke socialne, konfesionalne a druhe napschećiwnosće ze zhromadnostneho žiwjenja wotstronicź.

Rozpuščenje Stahlhelma we wječornej Mecklenburgskej

Mecklenburgsko-Lübeckska krajna městnosć němskeho ministerstwa za ludowe powuczenje a propagandu wosjewja, so zu zo Parchimski a Ludwigslušiski wokrjeź a Warenjska městna skupina nazionalsocialistiskeho swjatka frontskich wojowarjow (Stahlhelm) hnydom rozpuschcźe. W potrjechenymaj wotnožkomaj a městnej skupinje je zo też noschenje uniformy zakazało.

Wójnske demonstracije w Romje

We wschěch dźělach Italskeje zu zo w poslednich dnjach wulke ludowe demonstracije pschećiwo Abeźynskej wotmě. Wone pak zo hischcze z demonstrazijemi pschetrjechichu, kiž zo schtwórtk wječzor po zyłym Romje wotměchu. S wjele rěčzemi zo italske kolonialtowarske nadawki a chmanoscze zhwalachu a zo Abeźynska a jeje pomocnizy wótrje pschimachu. Žiwe žyczenje a hwidanje, z kotrymž lud tute wupadowaze rěcze pschewodźeschce, zo z mózrymi hołdowanjemi za Mussolinia a jeho politiku wotměchu.

Jako běchu rěcze žitychale, zo njeźmerne žyły ludo z pschewodom hudźby a plakaty w cźahach njeźo po dróhach města Roma hibachu. Na plakatach zo pschećiwo jendźelskim a japanskim podawarjam brónjow protestowasche, tehorunja zo pschećiwo Abeźynskej a pschećiwo Swjatskej ludowu wustupowasche. Na namješće Piazza Colonna wotkrjeźdź města zo lud zhromadźi, a stroniny sekretar za město Rom stónczaze złowa rěcźeschce. Wo demonstrazijach zobudźi Stjaw italskeje akademije Marinetti běžnje w radiu rozprawjeschce. Swoju rozprawu wón se złowami stónczi: **„Abeźynska dyrbi nascha być!"**

Psched spocźatkom tuteho wječzora běsche zo psched franzowskim pódłanźstwom demonstrazija wotmě. Franzowski pódłanźstwo Chambrun na balkon stupi a na ludowu zławu na Franzowsku „Njech je žiwa Italska" wotmołwi. Druhy demonstrantojo se zwojimi plakatami nimo jendźelskeho pódłanźstwa cźehnichu, tola njeje k pschipadam dóschło.

Italska wopačnu powěsć wotookazuje

Jena amerikanska powěsćerska běsche wosjewiła so je Italska wobsamkła se Swjatka ludow wustupicź. Wona je pjeza chyła tuto wobsamknjenje wukrajnym pódłanzam w Romje zdźělicź. Tule powěsć w Italskej nětko zyle rasnje jako njewěrnu wotpokasuja.

Jendźelska wuwoz brónjow zakazała

Rozsud jendźelskeho knježerstwa wo wuwozu brónjow do Abeźynskeje, kiž směje sa pschichodne wuwicze italsko-abeźynskeje swady wulku ważnosć, je zo wczera wosjewił. Jendźelske knježerstwo je salomonisti wuzsud wupraziło: **Wono sakazuje wuwos jendźelskich brónjow do wobeju krajow, kotrajž k wojowanju hotowaj žebi napschećzo stejitaj. Wono pak zo temu njepschećziwja, so zo z zuzych statow pyches jendźelski kolonialny kraj brónje do Abeźynskeje woża.**

Abesynska pjenjezy za municiju trjeba

Abeźynski wupósłanz w Londonje dr. Martin je zo znowa jara sławnje wo zwojich planach wuprajił. Wschi rozrěčowanju z nowinarjemi wón rjekny, so najprjedy dwaj milijonaj puntow šterlingow pyta, nimo teho pak zo nadźija, so potom hischcze druhich pjeć milijonow puntow zwjedże. Swopředk za tute pjenjezy sa abeźynske hospodarstwo trjebachu, něto pak je žebi wójna žada.

Hölcowcho kumpana k smjerći zasudźili

Ludowy zud w Barlinje je schtwórtk po rěcźnikowym namjeće prěni króć po khłostańskich postajenjach sa wjelepscheradu a krajnu pscheradu na smjertne khłostanje spósnał. 41lětny Rudolf Claus z Braunschweiga, njewolepschomny kommunistiski cźeski słósnik, kiž je zo pschezo sazo pschećiwo statej pscheschol, zo k smjerći sazudźi. Sdobom zo jemu cźestne prawa na cźaz žiwjenja wotrjekhnychu.

Jako hospodarjowar Maxa Hölza, kiž Vogtlandsku trascheschce, Claus w nalěcu 1921 kommunistiski zběh w krjeźnej Němskej wodźesche. Na to jeho ke khłostarni na cźaz žiwjenja sazudźichu, tola zo wón bórzy z amnestiju wuzwobodźi. W lěcze 1924 za cźeze rubježnistwo wózom lět khłostarnje dosta, tuto khłostanje trjebalsche pak też jenoz z dźěła wotpokucźicź. Po nazionalnym pobźehnjenju wón sa kommunistisku stronu pschećiwo nowej Němskej dźěłasche. Ssudowy pschedsyda rjekny, so pschi Clausowym a sozialnym smyslenju žaneho połěpschenja njeje wočzakaz.

S dobom je zo pschećiwo schtyrjom wobskorzenym hudźiło, kotliž zu jako kurěrjo we wjednistwje němskeje Cźerwjenjeje pomozy dźěłali a dźěła też zwisk z cźerwjenymi emigrantami w Posaarskej psched jeje nawrótom do Němskeje wudźerżeli. 32lětny Ferdinant Steffens z Herne we Westfalskej dosta 13 lět khłostarnje a zhubi cźestne prawa na 10 lět, 26lětna Jéva Lippoldez dosta 9 lět khłostarnje a zhubi cźestne prawa na 9 lět, 25lětny Arthur Weißbrodt z Barlina Mahldorfa dosta 7 lět khłostarnje a zhubi cźestne prawa na 7 lět, 23lětny Hans Lippert dosta 4 lěta khłostarnje a zhubi cźestne prawa na 4 lěta.

3000 dźěłaćerjow w rańšej Hornjej Slezyskej strajkuje

Wo pschicźinach rospuschcźenja mecklenburgska politiska policija wosjewja, so je w Parchimskim a Ludwigslušskim wokrjeźu wospjet k pschećiwjenjam stahlhelmowych pschiwłuchnikow pschećiwo postajenjam statnych wyschnoscow a stroninych městnow dóschło. W tutymaj wokrjeźomaj zo njepschestawajuce njewěrne, wjeselepscheradże bliško wunoschowanja wo staćze a stronje rozsčěrjachu, z kotrymiž budźiśche zo mohło dowěrjenje wobhdźělstwa do nazionalsocialistiskeho statneho wjednistwa satschasej. Dla wuzbadzeho wustupowanja pschiwłuchnikow stahlhelma je k temu dóschło, so zu w Stolpje stahlhelmarjo SA-muza pobili a zo we Warenje protestowe zhromadźiny dla pschiwłuchnjenja židow do nazionalsocialistiskeho swjatka frontskich wojowarjow wotmě. Podawki poslednich njedźel pokasuja, so nazionalsocialistiski swjatk frontskich wojowarjow w tutymaj wokrjeźomaj z wědomjom a po planje pschećiwo statej dźěła a so je jeho rospuschcźenje nusne.

Delegacija jendźelskeje legije zaso domach

Delegazja jendźelskich frontskich wojowarjow je zo žrjedu z Němskeje do Londona wócźiła. Pschi pschijźdźe do Londona major Fetherstone-Godley zwoje wulke spokojenje nad wopytom wupraji. Wón je pschehładźeny, so pucźowanje ważnje dorosumjene a dowěru mjes němskim a jendźelskim ludom spěchuje. Też jehtni wobdźělnizy delegazije je spokojenjom wo wutrobnym witanju w Němskej powědachu. Woni běchu spósnali, so je w Němskej na wschěch stronach prawne pschećze za lěpschim pschećzelstwom a lěpschej pschesjesnoszu z Jendźelskej žiwe.

Wotnožka jendźelskeje legije w Kölnje

Pschi zwojej domojiśbje pscheschu Hollandsku zu zobudźiwši delegazije jendźelskich frontskich wojowarjow wulnali, so zo němska młodźina k moralikemu a cźelnemu skruczenju wocźehnje. Woni so nadźijeja, so je jich wopyt wulke zwjazki mjes przedawschimi frontskimi wojakami w Němskej nawjazał. Woni zu zo też postarali, so zo wotnožka jendźelskeje legije pola Rheina sakoji, jeje hłowny kwartěr budźe w Kölnje.

Danski sejm so zwołał

Danski kral Christian je danski sejm na frjedu 31. julija k wurjadnemu leçnemu skhadżowanju swołał. Sejm dyrbi wo žitowym porjedże wuradżowacź, ſ kotrymž ma žo dawk na žito sawjesćą, kiž žo ſ wutkaja dowožuje. Dothody ſ tuteho dawka maju k lepſchemu danskich ratarjow žłuſiczź.

Ruske pjenjezy za propagandu přećiwo Němskej

Kaž žo ſ baltiſkich krajow powź, žu ſowjetiſke wyſchnoſcze 150 miliionow rublow ſa Němſkej njepſchećelſku propagandu w Memelſkej pſchihotowałe. Tuta propaganda ma žo pjeća dla wólkow do memelſkeho krajneho ſejmna bórzy žłuknje ſapoczeć. Wólby žu žo na 27. ſeptember poſtajiſe. Litewſke wyſchnoſcze ſe ſowjetiſkimi wyſchnoſcźemi wulko hromadże dźełaju a ſowjetiſkim židam bjes wumĕnjenja ſapuczowacź dowoleja.

Pólcy studentojo židow přebili

W jenym pſchedněſtowym żełeſniſkim cźahu žo 40 ſobuſtawow jeneho židowſkeho towarſtwa do Warſchawy wróćeſche. Po puczu mjes nimi a mjes pólſkimi ſtudentami ſwada naſta. W ſwadże ſtudentojo něſtorych židow kĵěrko pſchebichu. Też we Wyſchohrodże ſwada ſe židami naſta. Tam dweju židow ſranichu.

Winskeho rabbinarja ke khłostańi zasudźili

Lawniſki ſenat worjeſneho ſuda we Winſkim Nowym Měſcze je židowſkeho 82lĕtneho rabbinarja Iſidora Friedmanna ſ Wośławy pola Wilna dla wonjeczeſczenja k 2 mĕzažomaj khłoſtańe ſaſudźił. Friedemann bĕſche wuczeł nabožiny w ſwjatkowej wocźehnjeńi ſa cźaſko ſo wocźehnjaże hołzy. Wón je ſwoje ſaſtojnſtwo k njekaſańſtwu na wjele ſchuleſkach ſnjeſwuźił.

Twarjenje podmórſkich čołmow w Ruskej

Dopiſowaŕ Londonſkich nowin „Daily Telegraph“ je ſe ſpuſcheznjeze ſtrony ſhonił, ſo je Sowjetſka unija w ſandżenym mĕſazu ſapoczała ſwój 60. podmórſki cźołm twarićz. Pſched ſchtyrimi lĕtami ſu Sowjetojo po jeho roſprawje jenoż 15 ſeſtarjenych podmórſkich cźołmow wobſedźeli. Pſchi ſpoczatku lĕta 1937 ſmĕje Ruſka ſnajmjeńſcha 55 nowocźaſnych podmórſkich cźołmow w ſłužbje. Naſtawjazy podmórſkich cźołmow w Kronſtadtſkim pſchiſtawje leźi, tola wjele cźołmow bywa też we Władiwoſtoku w rańſchej Sibirińſkej. Władiwoſtoſkſke podmórſke cźołmy Japanſku njepokojeja. Mjeńſche pſchibórjože podmórſke cźołmy w Nikolajewje pſchi Cźornym morju leża. Ruſka też nĕkotre ſchćipjaki a ſaniczaki twari. Staraj wójnſkej łódźi ſu po nowocźaſnych ſadanjach ſwuporjeđźiłej. Dopiſowaŕ na końcu ſwojeje roſpramy naſpomni, ſo budże ſylnoſcź ruſkich podmórſkich cźołmow bórzy wjetſcha hač jendźelſkich, jeſli hižo njeje.

Litwinow po puču do Parizа

Franzowſky politikarjo a diplomatojo ſu ſa italſko-abeſſyniſku ſwadu ſłuſnje ſajimnja. Po roſrĕčeſkowanju generalneho ſekretara Swjaſta ludow ſ franzowſkim miniſterſkim preſidentom a ſwonkownym miniſtrom Lavalom ſu ſchtwórtk pſchedhyđa rady Swjaſta ludow, ruſki ſwonkowny kommiſſar Litwinow, w Pariſu woczakowaſche.

Nowiny „Echo de Paris“ piſaju, ſo ſu franzowſke knjeżerſtwo próżnje, ſo by cźaſ dobyło. Franzowſka chże ſpytacź, Italſku a Abeſſyniku pohnucź, ſo bychtej pokrazowanju dźełow roſrĕżaczeho wubjerka pſchihłoſowałej. Jeli ſo pak ſo jej to njeporadźi, chże franzowſke knjeżerſtwo ſ wobeđźenjom 15. ſtawa ſrĕčenja Swjaſta ludow jendźelſko-franzowſko-italſke jednanja na podłožu ſrĕčenja lĕta 1906 ſaſo ſapoczeć. Wĕſo je ſebi franzowſke knje-

Kaženje zhromaždźizny jendźelſkich čornokoſlakow

Pſchi ſhromadźiſnje w Stratfordſkej radniży, na kotrejž wjedniſ jendźelſkich cźornokoſchlakow ſir Oswald Mosley rĕčeſche, ſo mĕr ſłuſnje każeſche. Wulke roſhorjenje naſta, jako Mosley rjekny, ſo ſo ſa wujazej cźrjódu kommuniſma mjeſynarodny židowſki pjenjeżnik khowa. Wo italſko-abeſſyniſkej ſwadźe Mosley naſpomni, ſo mĕła ſo Jendźelſka wjeſelicź, hdyž ſo zwilazińſka móc w kraju wikowarjow ſ njewólnikami ſa porjad ſtara. — Pſchi Mosleyowej rĕczi ſu dyrbjachu cźornokoſchlazy ſchtyrjoch każerjow mĕra ſ mozu ſe ſale wotſtronicź.

Grichiſcy offiċerojo přećiwo monarchiji

Dźĕl grichiſkich offiżĕrow ſo myſłi wobnowjenja monarchije w Grichiſkej ſpſchecziwja. W Mazedonſkej a Thraziſkej, hdźež mĕjeſche poſledni ſbĕſk ſwoje ſejſe-ranſchcźa, ſo offiżĕrojo ſe ſwojim podpſtkom ſwiſaju, ſo chcźeja, je-li budże trjeba, dżenſniſchi ſtat ſ brońjemi ſakitacź. Generalny gouverneur w Sſoluńje je porucził, ſo by ſo pſchepytowało, kak ſaſo je pſcheczĭwjenje mjes offiżĕrami roſcherſene. Też offiżĕrojo, kotrychž ſu dla wobdźĕlenja na ſbĕžku ſ wójſka wuſtorczili, knjeżerſtwu ſtarokcźe cźinja. Knjeżerſtwo pſchemyſluje, hač ſich njeby do konzentraziſkeho lĕhwa ſadźiło.

Statny puč w Mexiku

Merikanſki ſtatny preſident Cardenas je ſwojich pſchiſwiſowarjow w dźeſaċ mexikanſkich ſtatach ſ puczej pſcheczĭwo organiſazijam cźerwjenokoſchlakow namolwił. S puczom dyrbjeſche ſo też pſcheczĭwjenje wſchelkich ſtatnych gouverneurow a mĕſchcźanoſtow ſtamacź. Po dźeſaċtuſtajach burja wutoru hłowne mĕſta ſpjecźiwnych gouverneurow wotſadźichu. Kaž ſo ſ Mexika powź, je ſtatny preſident ſ tutym ſylnym ſakrocźenjom po zwłym kraju ſwoju mózʼ ſkrucźił.

Se ſakoũſtym puczom ſo 22 mózʼnarjow wotſtroni, kotſiž hiſchcźe pod wlĭwom prjedawſcheho ſtatneho preſidenta Calleſa ſtejachu. W ſtacźe Tabaſko burja ſĕ wuwołanym organiſazijam cźerwjenokoſchlakow gouverneura Garrida brónje ſebrachu. Tuta organiſazija je po tym, ſo bĕſche preſident Cadernas knjeżerſtwo w ſtacźe naſtupił, pſchiſwiſowarjow zentralneho knjeżerſtwa

Za prózdninske puċowanje

Nakkaribjetniki

wo hobrskim wubjerku pola firmy

T. ALBERT

w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 10

Tu wſchak k njemu pſchiſtupi njeſnaty a pſchimny jeho ſa ramjo.

„Jefremo Afanażowiczo!“ ſwoła ſaſy — „wotuwjeż tola ſlónczinje! Cźert wĕ, kotry dźeń tu hižo kĕſzich każ pjenk bjes żiwjenja.“

Suowa tón Jefrem Afanażowicź — žym to ja ako njeſhym? — Tola cźehodła ſa? — Cźehodła mje torha tu-tón cźołmſki? — Sahlada ſo na njeho ſ boka. Wojakowe wobliczo bĕſche hrube, tola njewidźeſche w nim nicźo ſtejo. Nĕkajſi podſtajeny — žej myſlĕſche. — Tajſi dobrocźiwy njedocźiniſ — wopraſchcźeſ ſo jeho abo ſchto? — Sacźi we wutrobje wohlĭdnoſcź a ſmu. — Och, wſcho jene! — Dyrbju tola ! Wopraſcham ſo!

„Hdźe žym?“ wopraſcha ſo njeczo. Wutroba jemu mózʼnje łapaſche.

„Słónczinje“ — ſarejſ tamón — „je rĕczał! Nó, ſchto myſliſch, hdźe žu? Nó, hódaj! Nó, — Nó!“

„Sſmĕj ſo abo ſchto?“ Cźehodła ſo ſmĕje? Tajſi blaſi!“

„Hdźe žym? — Njeczwiluj mje!“ — žadaſche njeczerpliwje wotmołwu.

„Ej ty!“ rjekny protektoriſy tón cźłowjek. — Hdźe może być? Sĕz w komunje, w Bektymĕrſe, Tak ſchto?“

„W komunje, w Bektymĕrſe, w komunje, w Bektymĕrje“ — ſaſchcźepi ſej do pomjatka tute ſłowa a mózʼnje je pſcheběraſche w myſlicźkach. — Wĕm nĕſchto wo tym, žłwſchaſ žym nĕhdźe wo tym. — „Och“, wukliſchny nahle bołoſtnje, pſchimaſo ſ wobĕmaj rukomaj ſa wutrobu.

„Br!“ — hójcź ſu njeczerpliwy. — „Hjo ſaſyj Hej! Ty! Pój jow! Sarkaro! Twój knjeſ je po ſmjerći ſyły bóle khory!“ -Sapraſyny burje a wotſtronje.

Khory ſo hnydom po jeho wotkhadże poſobĕmy na žwojim borle a hladaſche njeczerpliwje do wotewrjenych durjow.

„Arab!“ —dźiwaſche ſo Sart w durjach — „Schto cźiniſch, arabo! — Lehń ſo! To njeże derjeſ“

Njewĕnowaſche kedźbnoſcź jeho ſłowam.

„Sarkaro, pój ſem! Sſyſi ſo! Praj mi“ — wopraſcha ſo rucze — „je to komuna w Bektymĕrje?“

„Schtoż rjekneſch, arabo? Komuna? — Och haj, tak praja też cźi Ruſſojo. A Bektymĕr je dże tu, hdźež žmy.“

„Schto je tón, kiž tu bĕſche?“

„Tón? To je jedyn ſ tych — każ woni praja — komunarodow. Tón khowny!“ -

„Wostaj jeho! Poſkhaj! Powĕdaj mi nĕſto nadrobnje, kak žmy žem pſchiſchli! Njeſamjelcź nicźo! Jenoż rucźe!

„Och, arabo! Snowa ſo cźi woczi ſzwĕcźitej! Padnył žu, padnył w dolinje ſ Kumre.

„W kaſſej dolinje? Rĕcź jaſnicſho! Kumre — to, to je tamne dźeċo?! Aha, to je wona! Ale w kaſſej dolinje? Rĕcź, pſchetoż žo na nicźo njedopomnju!“

„Njedopomniſch žo? Wſak žu ju tola, ty wósch, ſ khĕżki a njeſſ ſy ju do dola każ błudny. Mjeſ žu wotſtorcźił, mózʼnje wotſtorcźił. Njeſſy derje jednak, pſchetoż žy ſo ſabłudźił.“

„Ach, haj! Sabłudźił! do tajkeho makeho dółcźka ſe ſkalami kolo wokoło. Sſym ſo žynył — pſchetoż njeczerpliwje mójach dale a tu žy pſchiſchoł ty.“

„Saj, derjeſ“ — rjekny Sart — „a potom hnydź ſchoj hromadźe. Ale ty ſy hanjał! Och, tak ſpĕſchnje ſy hanjał! Każ ſtrowy cźłowjek. Njeſſy mohł ſobu. Preſył ſym — njeſſy chżył na mnje poſkhacź.“

„Nó, a ſchto? Schto dale?“ . . .

(Pokraczowanje ſcźehuje.)

Ferdynand Goetel:

Sněhowy list

(Kar — Chat.)

8]

(Pokraczowanje.)

Jſtwa, w kotrejž leżeſche, bĕſche nutſkowna runnoſcź khałupy domorodnych. Njebĕſche w njej nadoby, na wotnje ſtejeſche jenoż nĕſchto hlinajnych ſudobjow na wotewrjenym wohnjiſchczu,hdźež ſo nĕſchto ſchcźĕpkow palеſche. Póbła łoża wiſajeſchej jeho pkaſchcź a cźahka — pod tym ſtejeſchtej ſchćórni. Sacźu najwuſchi ſwiſĕ mjes tutym napohladam a ſwojim barłom a runje tehodła wuczekny ſ njeho a wobroczi ſo k nutſkownoſcźi, kiž jemu bĕſche njeſnata.

W tej jſtwoje bĕſche cźiſte, tak cźiſte a puſte, jako hdy by wĕtr tu pſchednik a rĕżka tu wupłokała. Cźłowjeſka ruka ſo tu duże ſtaroſche jenoż wo tutu cźiſtotu a próſnotu a to doſażaſche, ſo by ſ njeje dychała cźopkota a pohódnoſcź wobydleneho ćuċika. Khoremu ſo ſdaſche tuta jſtwa bycź dźiwnje łuba. Pytaſche w njej hiſchcźe ludźi, kiž bĕſchtaj ſo jemu njedawno ſhubiłoj ſ wocźow. Schtó bĕſchtaj — njewĕdźeſche, tola cźujeſche jaſnje, ſo jeju pſchitomnoſcź nicźo ſteho njewĕſcźi. Hdyž jeju nadeńdźe wokoło żehje, bu njemĕrny.

Tu ſapſchija, ſo nad nim wiſa nĕſchto ſteho, ſo bĕ ſo ſtało nĕkajke njeſboże. Pomałku poczа ſpominacź na podawki poſlednich dnjow a dóńdże hač k tamnej khĕży morwych. Schtoż bĕſche potom, njemóżeſche ſo dopominacź. Krjudowaſche to jeho njeſmĕrnje, pſchetoż cźujeſche, ſo bĕ ſo ſtało hiſchcźe nĕſchto, ſchtoż bĕſche niż mjenje dźiwne a ważne a dźeńſa wjele wopraſydźecźiſche hač wſche prjedawſche podawki. Pytaſche ſaſzatke tuteho dopomnjenika po wſchĕch kucźkach ſwojich moſhow, nadobĕhujo nuzu ſabycźa, ſa kotrejž ſo khowaſche najdrohotniſchi cźrjódy jeho żiwjenja, pſchetoż bĕſche naſtwuźiſche ſwiſaſany ſ dźeńſniſchim dnjom a jutſiſchim. Wuſta ſłónczinje, wobłakowy jdrenny.

Wubudźi jeho nĕkajſi bliſſi nadobowaŕ błóſ.

„Jefremo Afanażowiczo — Jefremo Afanażowiczo!“ wołaſche nĕchtó nutrajnje.

„Wołaju“ — pomyſli žej, wocźinjejo wocźi. „Wołaju ruſki — dźiwna wĕż. Koho tu może wołacź?“ Jefrem Afanażowicź — wołpjetwaſche, hdyž błóſ ſnowa wołaſche jeho mjeno — „łyſchcźach to hižo nĕhdźe — dyrbjach

mu dobremu wočehnještaj. Zwjetša je swjata Hana teš tak zwobraznowana, so najzbóžniša knjeżna, jeje horcolubowane dźěćo, je na nju zlehnjena.

Ale to traješe jenoż někotre lěta. Dokelž bě swoje lube dźěćo Bohu poswjećila, přińdże bórzy hodźinka, hdyž dyrbješe so wot swojeho lubuška dźělić. Jenoho dnja přiwjedźeštaj staršej Marju do templa we Jerusalemje, zo by tam Najwyššemu služiła. Wězo bě dźělenje bolostne, dokelž Hana lubowaše jara swoje dźěćo, kaž dźěn to jenoż mać lubować může. Ale krute přinjese wona swój wopor a trošťowaše so we swoji, zo je Bohu z tutym woporom wulki wopor přinjesła. Přeco hač so Hana z Marju rožohnowa, połoži swojemu dźěćku žohnujo ruce na hłowu. Potom přińdźeštaj měšnikaj a wjedźeštaj Marju wjele skhodźenkow horje do templa, hdźež hižo druhe templowe knježny čakachu. Hana wróći so ze swojim mandźelskim do Nazaretha, mjez tym zo Marja w templu Bohu služeše z modlitwu a z dźěłom.

Cyrkej česći z połnym prawom tutu pobožnu, woporniwu mać jako swjatu. Tuto česćowanje dźe hač do najstaršeho křesćanskeho časa. Hana rěka wo pśełožku tak wjele kaž hnada. Běše tola wulka hnada za nju, mać teje hyć, kotraž je wumóžnika swěta porodźiła. Hdyž cyrkej na jeunitliwych dnjach lěta wěstych swjatych swjeći, chce nas z tym pohnuwać a pohonjeć, swjatych sej za přikład wzać a jich sćěhować. Tak je nam swjata Hana přikład swěrneho dopjelnjenja swojich winowatosćow, woporniwosće a wutrajnosće w modlitwje.

Posledni puć knjeza rěčnika dr. Kurja na Radwotske pohrjebnišćo

Dźensa dopołdnja we 9 hodź. přewodźachu wulke syły Radworćanow, jeho nětchudši sobušulerjo a sobustudowacy, rjana liča duchownych, zastupjerjo sudnistwa a rěčnikow, tak bórzy a tak njewočakowanje zemrěteho rěčnika dr. Pawoła Kurja ze Stołpna. Rožohnowańske a pohrjebne swjatočnosće měješe zastupjeć farar, knjez farař dr. Šołta z Marxranstädta. Jemu assistowaštaj knjez kaplan Cyž z Budyšina a knjez kaplan Šołta z Ralbic. W dołhim čahu njesechu jeho młodźeńcojo zródneho domu, do kotrehož běchu jeho hnydom po njezbožu dowjezli, při přewodu zwonow na wosadne pohrjebniščo. Tam spěwaše jemu pohrjebny khór posledni spěw w maćerinej rěči. Po pohrjebnych swjatočnosćach rysowaše farař dr. Šołta žiwjenjoběh zemrěteho, pokaza wosebje na to, zo je so z woprědka přihotował na měšniske powołanje, tola swoje khi preje strowoty dla je tutón wotpohlad spušćić dyrbjał. Po derje wobstatych prawniskich pruhowanjach a po dokóncenej, na wšelakich městnach wukonjanej, referendarskej službje zasydli so jako rěčnik w Stołpnje a zdobom też jako rěčnik na krajnym sudnistwje w Budyšinje. Też so jemu bórzy notarstwo spožči. Swoje powołanje je přeco z wulkej radošću zastawał a je z wulkej njesebičnosću a luboscu swojim ródnym bratram, wosebje Radwotskim, w prawniskich należnosćach radu podawał. Na swojej dominje wosebje też na bratru a sotrach z wulkej lubosću wisaše a tehodla je z nimi kóždu njedźelu doma přebywał. Runje tak swěrnje je też swoje nabožne winowatosće stajnje wukonjał. Khipra jeho strowota pak je přeco bóle žro jeho cěła podrywała a tak je k wonej njewočakowanej smjerći póndźelu wječor 22. julija dóšło. Wón njeje, kaž je so z woprědka pisało, na sćěhwkach njezboža wumrěł, ale jeho je Boža ručka zajała. Nětko wotpočuje w ródnej zemi při boku swojeju lubeju staršeju. Njech je jemu serbska zemja lóhka. — Pohrjebnym swjatočnosćam přizamkny so swjatočny requiém za wotemrěteho we wosadnej cyrkwi.

*

— **Wustajenja staro-luźiskeho wumětšiwa** wočakuje w přichodnych dnjach 5000. wopytowarja. Jenoj hišće je někotre sta wopytarjow k tutej ličbje pobrachuja. Kaž je znate, dostanje tutón 5000. wopytowař 15 hriwnow wupłaćenych. W přichodnych dnjach je někotre towaršiwa wočakuja. Wustajenja je ždom priedu, sobotu a njedźelu wot 10—17 hodź. wotewrjena. Njedźelu po 11 hodź. z přchodnoschkom. Našim serbskim towaršiwam naležnje poručamy, so bychu sebi tutu wustajenju zhromadnje wobhladale. Je tam wjele zajimawosćow, wobježe też wjele starého serbskeho wumětšiwa widjeć.

— **Nowy omnibuš ho do słužby stajił.** Wčera popołdnju bě firma Knoblauch je Sakomja swojich dotalnych swěrnych wuźitnikow přeprožnyła, so bychu sebi nowy omnibuš, kiž je dóstał mjeno „Der neue Stiberlitz", wobhladali a jeho hmanosći sami přichi preniej jěbje wuwuhowaći móhli. Nowy wós je po swantowej formje a barbje podobny na prjedawšći omnibuš samsneho mjena. Wós běchu za prěnju jěbu rjenje z kwětkami, wknjanni a selenymi pletwami wupyšchili. Jězbu nawjedowaše puczowanšći wjednik tutele firmy „Onkel Rico". Omnibuš jědźeše na Budyšezu do znateje korčmje „Zum Weber", hdźež ho wobdźělnizy přichi kofeju a rjanej hudźbje kapały k. Zappela někotre hodźiny sabawjachu. Jězba je wěsće wšchitkich spokojiła.

— **„Kino für Jedermann"** sćele „Bomby na Monte Carlo" wot schtwórtka hač do přichodneje njedźele. Wjeden lětami hižom běješe tutón film z najwjetšichim wuspěchom po zyłym swěcze a teš w Budyšchinje. Riviera a Monte Carlo ju wobluk dosć wješeleho a zajimawe ho jednanja. Kralowna (Anna Stein) někajkeho małeho krafestwa w Amerizy salubuje ho do kapitana (Hans Albers) swojeje jeniczkeje łódże. We hrać kowych pytataj swoje słoże, kotreż też namakataj. Ale hišćeże ruczisčho sajo Hubitaj. S rosbórjenosćju chże kapitan zyše Monte Carlo rostšelecj. W rosćudnym wokomiku pak kapitan nawędźi, schtož wésće hižo tóżdy muž wě: Jony ju njewobliczomne! Henny Kilmann a Ida Wüst wažnje k wulkotnemu wuspěchej pschinoschujetaj. Stare znate „srajatki", krasne spěwy matrosow, wobkuklaje panorama morja a južnych krajow kóždeho wopytarja swjesela, schtož hižo wčerawschi hodźi wopyt a bohaty pschikleść dopokasa. — Nimo teho běži kaž štajnje sajo jara rjany pódlaski programm.

RJEČAZY ZA PASTWIŠĆA

(Weidekettan), přiwjazańsko rjeđazy, motorske rjeđazy a runymi a witymi wójimadłami we wšćeh wulkosćach pola

MIESSNERA w Budyšinje na Žitnych wikach

S **Budestej.** (Stawnišće powěsće.) Narodźił je so: 22. 7. Rudolfej Waltarjej Barćej, samkarjej w Budestezach-Raschowje, hynk. — Mandźelstwo pschipowědźichtaj: 25. 7. Bjedrich Korla Märker, fabrikski dźěłaćeja we Wjelećinje, a Frieda Elsa Röthigez, fabrikska dźěłaćeńcka w Hornjej Hórzy.

S **Klukšcha.** (Njebožowna holza so satšeli.) Wutoru rano mjes 3. a 5. hodźinu satšeli so w lěsje 1906 we Deutschhofu w Schlesofskej narodźena hospodarska wjednja Anneliesa Sabigez, kotraž na Klukšanskim ryčerkuble žiwješe. Se sawostajenych listow wukhadża, so je pschičinzna njebožowneho čzina wotpokajana luboscz była. Sabigez, wschitzy kiž ju znajachu, jako poradnu a pilnu holzu khwala. Mětešche luboscziński poměr, kotrz, kotryż po jeje wudawanjow njewosta bjes sćěhowk. W swojej nuzy dyrbješe hišćeże sjonicz, jo muż, z kotrymż luboscziński poměr wudźerżowašće, bě hižo žlubjeny a też njeměješe wotpohlad, za z njej wojenicz. Dyż to wschitko sjoni, sjubi runowabu a rosćudźi so, zo by swojemu žiwjenju tónz czinicz. Póndźelu poszli bě koło a jědźeše z nim do Budyschina. Hacz do pschipołdnja chżyše sajo wróćo być. W dwórnischćowym hotelu pitašche 4 litry, jedyn na swoju macz, jedyn na swoju cźetu w Hornjej Schlesyskej, na kotrejż jara wihašche a jedyn na swoje towaršchi na ryčerkuble, a jedyn na muża, kotryż bě ju wopuschcził. Potom jědźeše še swojim kołom wróćo a satšeli so pschi rěpnišku 150 metrow sady ryčerkubla leżi. K njeskutkej wuži starschi terzerol 6 mm, kulka trjechi ju do wutrobY a wosta tam tczaju. Ssmjerzej je hnydom sastupika. Cźełko namakachu hakle druhi dźeń popołdnju, hdyż bě chu koło a listy, kotrejż běše w ryčerkuble na wotnicz leżo wostajiła, namakali. S wotkel je Sabigez bróni wšaka, hišchcze njeje wěste. Hižo prjedy jónu běše zamomorbarschi pospyt s wotewrjenjom hlowneje žily no ruzy sczinika, tola bjes wuspěcha. Na ruzy běše je najstarše też s nożiczkami, kotrymż w jeje tosczcu namakachu, rsšała. Tute rany bě pak žebi sajo sawobalika W listach swojim snatym a pschiwuslnym wo swojim trudnym połoženju pisałche, a jim swój rosćud sdźěli. so chże swojemu žiwjenju tónz sczinicz. Wobydlerstwo njebožowneu holzu jara wobžaruje.

S **Wulkeho Dažina.** Swój sloty kwaš swjećeštaj dźenja rentnar Bohuwěr Hala se swojej mandźelskej Paulinu rodź. Wegnerej. Mataj žiwjenje połne cźeških prózow a starosczow sa sobu. 9 synow a 3 dźowki pothadźeju s tuteho mandźelstwa a 5 s nich a pschichodny syn běchu we wójnje. Sczěhnuli wójny rubichu starschimaj najstarschu dźowku a loni wumrě druha dźowka Jubilaraj dale žiwoje winowatosće swěrnje dopjelnjataj a w starschińskej luboszi wukhkataj dospołne wožywjenju wnuczku.

Se **Sleho Komorowa.** W brikétarni jamy Viktoric II žu so s wohnjom nadźěłane brikety jeneho dnja smczile. Wohnjowe wobory samochu woheń hlaschcz, hacz runje woda njedobahasche. Naštata schkoda je khétre wulka.

Hospodarski rozhlad

Pjatk, 26. julija 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinju.

1 dollar	2,482	100 pólsk. złotych	46,90
1 jendźelski punt	12,30	100 čěskosł. krónow	10,30
100 šwajc. frankow	60,92	100 franc. frankow	16,405

Barlinska burša 25. julija. Na bursy běšche wczera sajo jara cźicho a po pschedwczerawschich struczenjach niz zyle jednotne. Njewěstosć na denjowych wikach zyłkowemu měnjenju schkodźi a też wotstorczenje ministerstwje rady w hollandskej, kotraż ho jako jara wusnamna ja dalsche wuwicze hallandskeho stoteho wobhladowasche, je njewěstosć na bursy jenoż powjetschila. Powyschenje hollandskeje distontneje žadźby pokasuje, so dwe tamnische knježerstwo sloty pschecziwo wschém nadběham schkitacz. W bankowstich kruhach ma ho za to, so ho hollandskemu knježerstwu paradźi, swoje samery w tutym nastupanju dopjelcz. Jaka dopokas wczerawschich měrnych wikow njeje je to, so ho podźele statneje banki žo žadyn prěni kurs njewotjewi. Na rentowych wikach běšche dale pschecjeršischo, s wjetschepo dźela mózachu něchto malo kursow postupicz.

Barlinske žitne wukowiki. Na žitnych wikach wobkedźbowasche žo wosebje nowe postajenje pschereschowych naturalnych wahow za nasymsku pschenicu, dokelž maja žo pschtykłatki (Aufgelder) za najlepsche druzinu pomało dotalnym wo 2 hr. sniżicz. Dokelž njeběšche wjele posticzenjow, běšche měnjenje na wikach dale dobre. Też mukowe zita s nowych žnjow žo pomérnje mało pokriczeja. Wulke młyny pak žu powschitkownje hišchcze derje sastarane, pschi czimż pak žo pschenica lóssčho wobdaje hacz rožka. Rožka se starych žnjow sa pjawowańske samery žo pomalu wotbudźe. Też s nowsšow se starych žnjow žu pschetrjebarjo krycźi. Wobkhod s nowym nowsšom žo pomaku rosmije. Na mukowych wikach žu wotwotanja se starych kontraktow sledźěliwe.

Wjezera płaczjesche w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožki R 8: 8,25 hr., R 11: 8,40 hr., — jecźmjenja G 7: 7,85 hr., G 9: 8,10 hr. — nowsša H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Wiki w Lubiju.

Pschenica 10,20 hr., rožka 8,25 hr., nalétni jecźmjeń 7,85 hr., nowsš 8 hr., žyno 2,75—3,25 hr., žloma, ł maschinu młóczena 1,80—2,25 hr., pschenicżna muka 16,65 hr., rżana muka 12,35 hr., pschenicżne wotruby 6,60 hacz 6,90 hr., rżane wotruby 5,85—6,15 hr., butra, ½ punta 75 pj., jeja, schtuka 8—9 pj., twaroh, punt 20—25 pj., běrny 9—10 pj., kał, běk 10 pj., kał, cźeńwjeny 20 pj., karoty 10—12 pj., koboda, jědźna 20 pj., kał hydrojtn. schtuka 10—30 pj., kolrabi 8 pj., porej 15 pj., kórli 15 pj., kał, tśiały 20 pj., zybła 12 pj., buny 20—25 pj., tomaty 35 pj., žołotej, kerczk 5—8 pj., radiški, walczk 8—10 pj., rsewjeń 10 pj.,

Wiki w Kamjenju.

Pschenica 10,20 hr., rožka, nowa 8,25 hr., jecźmjeń, nalétni 7,85 hr., nowsš 8—8,35 hr., pschenicżna muka 18,25—21 hr., rżana muka 12,25—12,50 hr., pschenicżne wotruby 6,55—7 hr., rżane wotruby 5,85—6,25 hr., žyno 3,50 hr., žloma, ztótna 2,25 hr., žloma ł sałatnju 2 hr., butra 76 pj., prošata 15—25 hr., kał, běły punt 12 pj., kał, cźeńwjeny 20 pj., kał, hydrojtn 10—50 pj., koboda, jědźna 20 pj., zybła 12 pj., kórli 70 pj., žołotej, kerczk 10 pj., kórki 10 pj., morchej, nowa 10 pj., radiški, walczk 5—8 pj., rjetkej 8 pj., kožmaczki 25 pj., holanjske jahody 50 pj.

Wiki w Khocjebuzu.

Mjaso, howjaze, punt 70—90 pf., mjaso, cźelaze 65 hacz 90 pj., mjaso, skopjaze 80—1 hr., mjaso, žwinjaze 70—90 pj., jeja, schtuka 8—9 pj., butra, punt 1,30 hr., twaroh 25—30 pj., lany wołtj, litr 1,40 hr., linj, punt 1,20 hr., hołbje, młode, schtuka 30—60 pj., kury, žiwe 50 pj., khapony, žiwe 60—70 pj., kórki 15 pj., kolrabi 15 pj., morchej, punt 10 pj., kožmaczki 30—40 pj., koboda, jědźna 35 pj., kał, žydrojtn 50—60 pj., kał, cźeńwjeny 25 pj., kał běły 15 pj., kał, wirsingowy 20 pj., buny, selene 20—25 pj., žołotej, kerczk 5—10 pj., měrnik 20 pj., kreń 45—50 pj., radiški, walczk 5 pj., zybła 15—20 pj., kulrepa 5—8 pj., běrny, punt 8 pj., truskalzy 60 pj., jabluka, punt 20—25 pj., maleny 50—60 pj., wišnje 50—60 pj., žmorze 50—60 pj.

Swinjaze wiki w Khocjebuzu.

Pschiwjesli běchu 745 prošatow a 140 běhatkow. — Płaczachu za prošata: małe 16—20 hr., hrěnje 20 hacz 26 hr., wulke 26—30 hr., — za běhatk: małe 30 hacz 40 hr., hrěnje 40—50 hr., wulke 50—70 hr. — Wiki běchu hrěnje.

Płaczizny różneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

25. julija 1935 Płaczizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 438

Najlepše kormjene čelata wot cyca	-	-	-	-	-	-	58—62
Srěnje kormjene čelata wot cyca	-	-	-	-	-	-	48—57
Snadnje wuwite	-	-	-	-	-	-	40—48
Najspatniše	-	-	-	-	-	-	—

Swinje: 340

Tučne swinje, přez 150 kg, čežke	-	-	-	-	-	-	—
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg, čežke	-	-	-	-	-	-	53
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg, čežke	-	-	-	-	-	-	52—53
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg, čežke	-	-	-	-	-	-	50—52
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg, čežke	-	-	-	-	-	-	—
Rancy	-	-	-	-	-	-	—

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolljowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaczizny po złotej hriwnje.

	25. 7.	24. 7.		25. 7.	24. 7.
Pšenica	212,0	212,0	buny	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	172,0	172,0	woka	13,5-14,0	13,5-14,0
jecźmjeń nowy,	—	—	mądre łuśiny	12,0-12,5	12,0-12,5
jecźmjeń, nal.	—	—	žolte łuśiny	14,2-15,2	14,2-15,2
wowš	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšeńč. muka	25,45	26,45	lany wosušk	7,65	7,65
rżana muka	23,00	23,00	such. truhanč.	4,77	4,77
rżane wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,80	8,80
rżane „	10,31	10,31	syno, 50 kg		
rapš	—	—	rżana sloma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
njehuški	22,0-24,0	22,0-24,0	ječa „		

Płaczana za pšenicu za wupłodźenja 8: 204.0 9: 206.0
Płaczana za rožku za wupłodźenja 8: 165.0 11: 168.0
Płaczana za jecźmjeń za wupłodźenja 7: 157.0 9: 162.0
Płaczana za wowš za wupłodźenja 9: — 13: 167.0

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolek a za nawěšteki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. VI. 1935 2221. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

S **Wojerez.** Wubĕhanje ſ konjemi tudomneje wješneje młodźiny je ſo njedźelu w „Hodlerju“ wotmĕło. Jako dobyćerjo wuradźechu: 1. Jan Matiza, 2. Korla Krüger, 3. Matyj Pawlo. 4. Khorla Pawlik. Pśichi wubĕhanju khorhojczkow žebi Jan Matiza ſnowa dobyćeše wubĕdźi.

Cyrkwinske powĕsće

6. njedźela po ſwj. Trojizy. 28. pražnika 1935.

S **Budyſchina.** W Michalſkej zyrkwi rano w 7 hodź. žerbſke Boże wotkazanje a we 8 hodź. žerbſka a dop. ¼10 hodź. němſka Boża ſłužba (farar Tiſcher), ¾11 hodź. dźĕćiźikemſchenje.

*

S **Budyſchina. Krajnozyrkwinſke ſjednoćenſtwo.** Shromadźiśny w Budyſchinje: Niedźelu wječor we 8 hodź. evangeliſazija; na Źidowje we 8 hodź. biblijska hodźina. Wutudu wječor we 8 hodź. ſwjatk młodźiny za młodźenzow. Sſrjedu wječor we 8 hodź. ſwjatka młodźiny za młode holzy. Schtwórtk wječor we 8 hodź. biblijska hodźina. — Shromadźiśny ſwonka Budyſchina: Niedźelu pop. ¼4 hodź. w Njeſwačźidle. Póndźelu wječor we 8 hodź. w Kumwałdze. Wutoru wječor we 8 hodź. w Semizach. Sſrjedu wječor we 8 hodź. w Budeſtezach (předar Zimmermann), ½9 hodź. w Rachlowje. Pjatk wječor we 8 hodź. w Hornjej Hórzu. — Hodźina ſa žony ſchtwórtk wječor we 8 hodź. we Walddorfe.

S **Barta.** Rano we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje (ſtud. theol. Albert ſ Zyžcz). Sbĕrka. Pop. w 2 hodź. dźĕćźikemſchenje.

S **Budeſtez.** Rano w 7 hodź. němſka ſpowĕdź, we 8 hodź. němſka a dop. ½10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba; dop. w 11 hodź. kemſchenje ſa dźĕći 5. hacź 8. ſchulſkeho lĕta, farar Böttger. — Póndźelu wječor we 8 hodź. evang. młodźinſka ſłužba ſa holzy, ſtarſche hacź 14 lĕt, na farje.

S **Budyſchinka.** Rano we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba (kand. theol. Wirth), ¾11 hodź. dźĕćźikemſchenje ſa mjeńſche dźĕći.

S **Łukez.** Rano ½7 hodź. němſka ſpowĕdź, we 8 hodź. němſke a dop. ½10 hodź. ſerbſke kemſchenje.

S **Delnjeho Wujeſda.** Rano we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba (vikar Adler).

S **Hodźija.** Sſerbſke Boże wotkazanje wupadne. Rano we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba (ſtud. theol. Pfuhland ſ Koporz).

S **Hrodźiſchźa.** Rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowĕdź ſe ſwj. Božim wotkazanjom, we 8 hodź. ſerbſka Boża ſłužba (wozadny farar), dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba — farar Konik-Wósporiſki.

S **Huczinу.** Rano we 8 hodź. ſerbſka Boża ſłužba, doa. ½10 hodź. Boża ſłužba ſa młodźinu. — Pjatk wječor we 8 hodź. biblijska hodźina ſa młodźinu.

S **Kĕtneho.** Dop. w 9 hodź. němſke prědowanje.

S **Kĕtneho.** Dop. w 9 hodź. němſke prědowanje (duchowny Bellardi).

S **Kotez.** Dop. ½10 hodź. ſerbſka Boża ſłužba, na to ſpowĕdź a Boże wotkazanje (farar Kraŵz ſ Hrodźiſchcźa). Sbĕrka. — Wozadny farar po ſrĕćenju we Wósporku na Hrodźiſchcźu ſkutkuje.

S **Lupoje.** Rano we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje, ¾11 hodź. dźĕćźikemſchenje. Sbĕrka.

S **Maleſchez.** Rano we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. Pop. ½3 hodź. evang. młodźinſka ſłužba w paćerſkej ſali. — Wumrĕła: Marja ſwob. Reinſchowa, rentudostawarka w Maleſchezach, 75 l. 6 mĕź. 3 dn. ſtara.

S **Minakala.** Dop. ¾11 hodź. ſmĕje farar Kſchiźan-Klukſchanſki němſke kemſchenje.

S **Njeſwačźidla.** Rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowĕdź, we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. — Pop. w 2 hodź. kemſchenje ſa dźĕći.

Pothowana: Marja Gutſla Herzogowa rodź. Bjarſchez, ſ Njeſwačźidla, 53 l. ſtara.

S **Noſačźij.** Rano we 8 hodź. ſerbſka Boża ſłužba a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba. Sbĕrka ſa łužiſki ſkutk łuboſeze.

S **Porſchźij.** Rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowĕdź, we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba (farar Njencź ſ Barta). Dop. w 9 hodź. dźĕćźikemſchenje ſa mjeńſche dźĕći w Porſchźachach.

S **Rakez.** Dop. w 9 hodź. ſo ſerbſke prědowanje cźita. — Wutoru wječor we 8 hodź. ſłužba młodźiny (holzy) na farje.

S **Wósporka.** Rano ½8 hodź. ſpowĕdź a cźiſche ſwjeſenje Bożeho wotkazanja, we 8 hodź. prědowanje (wozadny farar, kiž na to ſrĕćenju w Hrodźiſchcźu ſkutkuje). Sbĕrka.

S **Wulkich Sdźarow.** Rano ½8 hodź. ſerbſka ſpowĕdź a Boże wotkazanje, dop. ½9hodź. ſerbſka a ¾10 hodź. němſka Boża ſłužba we Wulkich Sdźarach.

Serbske lĕhwo we Łazu

3. dźeń.

Po derje poradźenym ſerbſkim wječorku w Bĕlym Kholmcu bĕchmy trochu pozdźe do naših borłow přiſli. Tehodla hakle ſrjedu dop. w 9 hodź. z naſim dźĕłom započachmy. Wjednik Domowiny, knjez wučeŕ Nejdo, nam najprjedy zmyſł Łazowſkeho lĕhwa rozeſtaja. Njechamy tu někajke nowe wědomoſće lahnyć, ale wjele bóle chcemy ſo zeznać z naſim ſerbſkim ludom a lud dyrbi nas zeznać. Wězo je teź ſerbſka wědomoſć trĕbna, ale što pomha nam wulka ſerbſka wědomoſć, hdyž nam ſerbſki lud mjez tym mrĕje. — Po tym nam knjez wučeŕ Winaŕ něšto wo rĕčnym khorje přednoſowaſe. Pokaza nam na přikładach, kak mamy rĕčeć a što ſo za rĕčne khory hodźi a što nic. K temu přizamknychu ſo hnydom praktiſke zwučowanja. Runjeź bĕchmy jenoź mała čŕjódka, bĕ tola wuſpĕch dobry. To mamy ſo knjezej wučerjej Winarjej dźakować, kiž bĕ nas tak derje wuwučował. Naš hł. ſt. nas teź kusk gramatiku wučeše. To je teź pola ſtudentow hišće doſć nuzne. Bĕ ſej jenoź zmylki z dopiſow wot ſtudentow hromadźe napiſał. Wšitcy pilnje pomhachu, zmylki polěpšić, tak zo teź tu kóždy něšto nawukny. — Naše rozwučowanja wotmĕwachmy z nĕkotrymi ſpĕwami, zo by ſo mjenje abo bóle ſucha wědomoſć kusk zajimawša ſčinila.

Popołdnju chcychmy pućować, dokelž — ſteješe to tak na programje. A by-li po naſej woli šło, bychmy to činili. Ale po naſej woli ſo ta wĕc tón króć njeſta. Dyrbju pak hnydom přiſtajić, zo je to wuwzaće, porjadnje maja ſo wězo wšitcy po naſej woli. Potajkim wĕe bě tale: Dopołdnja hižo pochu ſo najprjedy małe mróčałki po njebju honić, potom wjetše a wjetše a cyłe njebjo bě tajke wiſate. Bórzy poča ſo teź kapać — mihołić a ſkóńčnje ſo tak jara miholeše, zo bě jako bychu tam z kanami lić. Tuž dyrbješe naš wulĕt wězo do wody padnyć. Tohodla ničo wo to! Radłubje ſmy ſerbſkim buram tutón płódny Boži dešćik popřeli a ſo wulĕta wzdali. Spak při tej wĕcy pak bě, zo mješe naš zarjadnik městowanja wón to mjenowaše. Chcych wšak powĕdać, što to po prawom je, tola dokelž „nimam khwile“, kaž to druhdy pola ſtudentow bywa, cheu jenoź praji, zo je to khětro wostudła wĕe a zo kóždemu přeju, zo ſo njeby předołho w ſwojim žiwjenju z tym zahrać trjebał. Po wječeri — k ſwačinje ani khwile njemějach — zeńdźechmy ſo hišće ke krótkej zabawje.

Wusudźenja

§ Swažliwe jehańſtwo ſkucźi Bjedrich Auguſt Schober ſe Sejtź na we wyſokej ſtarobje ſtejazej žonje w Budyſchinje, kotraž bĕše jemu na proſtwu w jenych nowinach pjenjezy na hypothekarſku wěſtoſć požčiła. Sa přenjej dwě bĕrtlĕčze lĕta 1934 płacźeſche porjadnje 20 hr. danje a žona jemu ſaptaćenje we woſebitej knižcy kwitowaſche. Pſchi pſchichodnym płacźenju danje, hdyž bĕše žona wolpjet w knišy dań kwitowała, połoži jej jenoź 15 hr. na blido a njeknu, ſo to doſłaha a ju wotſali. Na ſamſne waſchnje poſtupowaſche, hdyž denjowy ſhutk we wyſokoſći 10 hr. dopłaćeſche, žona bĕše tón ras 10 hr. kwitowała, ale wón jej jenoź 5 hr. na blido ſadźi a na to cźekny. Hamtſki ſud w Budyſchinje Schobera k 60 hr. pjenježneho khłoſtanja abo k 12 dnjam ſaſtwa ſaſudźi. Jeho powołanje ſo ſ napołożenjom wudawkow wotpokaſa.

Radio

Sobotu, 27. julija ſłyſchi ſo:

Königswuſterhauſen: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 wječerny rańſchi koncert. 11,40 ſa burow. 12 pſchipołdnińſcha hudźba. 14 wſchelakoſćе. 16 wječerne ſobotniſche popołdnjo. 18 ſportiſki tydźeńſki pſchehlad. 18,50 fantaſije na Wurliźſkich byrglach. 19 wrjeſentĕrſke a paradowe pokhody. 20,10 pišany wječor.

Lipſk: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 5,50 ſa burow. 6,30 rańſcha hudźba. 11,45 ſa burow. 12 pišany koncert. 15 ſa dźĕći. 16 wječerne ſobotniſche popołdnjo. 18,50 ſ naſcheje domińny. 20,10 ſe ſwĕta operettow.

Hišćeze ważne ſ dnjeſneho programma: Königsberg: 20,10 ſabawna a rejwańſka hudźba. Hamburg: 20,10 dwójny koncert. Wrótſławy: 20,10 Willi Domgraf-Faßbaender ſpĕwa. Wiw: 19,35 operetta „Bal we Savoy.“

Towaſtwowski powĕſtnik.

Na ſkhadźowańku do Łaza pojćźe autobus. Wotjćźe njedźelu dopołdnja ½10 hodź. wot Serbſkeho Doma do Łaza a wječor w 12 hodź. z Łaza wróćo. Jězba tam a ſem płaći 2 briwnje. Štóž chce hišće ſobujĕć, njech ſo hač do ſoboty wječor w 6 hodź. w ſerbſkej knihańi zamołwi.

Takle přemyſlować

njetrjebaš, hdyž čitaš „Serbſke Nowiny“ a nawĕſtki w njej wozjewjene, w kotrychž ſo ći wobkhody wšelakich tworow na wſy a w měſće poſkićeja. Tohodla čitaj pilnje nawĕški we

„Serbskich Nowinach“

Pjatk a ſobotu
Woptanje pudinka!
Tunje dny
pudinkowcho próška
z mandlowym, vanillowym, truskalcowym a citronowym ſłodom
½ pta. **20** pj., pt. **38** pj.
ze ſokoladowym ſłodom
½ pta. **25** pj., pt. **48** pj.
Rozjaſnjenja k přiorawjenju pudinka dóſtanjeće pola nas!
Malenowy ſirup punt 58 pj.
Citronowy moſt punt 55 pj.
Jabłukowu bŕĕcku ſektowa bleša 65 pj.
Próšk za jušku 3 pakćiki 12 pj.
3% rabata 3%
Kriſtalowy cokor punt 38 pj.
Lompowy cokor punt 44 pj.
Thams & Garſs
w Budyšinje n. Hłownym torh.

K tunjemu
puddingej
(¼ pt. za 1½ litr 10 pj. a k připitkej)
malenowy ſyrup pt. 0.60
wišnjowy ſyrup pt. 0.70
citronat pt. 0.70
Korjenjnowy ſtan na hłown. torhoſću
(z napſeća policajſkeje ſtraže)
korjenjnowa rozpósłaŕnja **Thauer**
Klamy na Suhelnjskej hasy 30

Kuchińſke časniki wot HEBOLDA će namołwja, zo ſo wobjed w prawym času poſkića.
HEBOLD, časnikaŕ
w Budyšinje na Serbſkej hasy 6

Někotre trjebane
muž. a žonj. kola
ma na předań
J. Schieback w Budyšinje
na Mužakowſkej dróży 4

Žitny
k nakładźenju płodow
žitny palenc, 38 połn. proc.
Wjazoński palenc, 32 połn. procentowski, ¼ litr. 60 pj.
čisty palenc, ¼ litr. 50 pj.
Guſt. Hache
w Budyšinje na Butrow. wik.
Deſtilacija a winowa wikow.

Dostanjeće pola
Schneider & Schulze
w Budyšinje, na Kamjentnej h. 13

Sofowe a bildowe přikrywy, gardiny, rollowy, tunjo
Würker, rodź. Erlerec
w Budyšinje na Zwonk. Lawskej h. 10

Wuhefski poldohi
kolij
zaso dóſoł
Natuš
w Khróšćańach

Wšĕm
kupcam kolesow
Mam dźĕłbu jĕzdnych kolesow, zdźĕła z małymi rjanoſtwymi zmylkami, ale hewak bjezporučneho dobreho wuwjedźenja, **z najwjetſ. dźĕła hišće z čerwjenymi wobručemi abo tajke ze ſyreje maćizny** přihódnje k wotedaću.
Wotrjadny wobkhód
Marſchner
w Budyšinje na Nowoſalskej dróży 36. Telefon 3036

Młody
podſobny wol
ſo kupić pyta. Poſkićenja zapodajće pod A 8 na wudawańju Serbſkich Nowin.

Rękwaſam
Kwaſne přednoſki
Wubjerna knižka, kotraž kóždy kwas porjeńſi 0.50 hr.
Kwaſne dary
Wšĕ družiny knihow, **ſerbſke a němſke** ſpĕwarſke, biblije atd.
Kwaſne plakaty
z rjanymi hrónčkami, do wĕnčow a na ſćenu
dóſtanjeće
w Serbſkej knihańi

Čŕjeńſke rjemjenje
wšĕch družin, rjemjenjowe tarče, zwjazowańe rjemjenjow, pĕſtowańſke ſrĕdki za rjemjenje
poſkića
A. Kurjo, na Kamjentnej haſy 9, telefon 2735, wulkowikowanje z techniſkimi wotlĕtemi a tukami, z techn. potrjebn. wědźu

Kuchinje
rjane we wuhotowanju, dobreje twory a tak jara płaćizneho dno w
mebłowym domje Paul Schulze
na Garbaŕſkej haſy 8 / Samſna bliđaŕnja / Tel. 3585
(ſtóžo Knježkec kožejownje)

Čŕjeńſke rjemjenje z jadriw. kože
mašinowe, autowe a motorſke wolije, wjazadła rjemjenjow, wósk za rjemjenje, mazy za kožu a wozy, kaž tež wšĕ techniſke potrĕbnoſće poſkića za tunje płaćizny
Otto Büttner Kožane čŕjeńſke rjemjenje a techniſke gumijowe wĕcy
(měj. S. Laſkowski) :: w Budyšinje na Hłownym torhoſću

Waš wobraz dóſtanje hnydom wobłuk pola
Rudolfa Wilhelma
w Budyšinje na Serbſkej haſy 16
Telefon čo. 2187
Marmor, porcelin, ſklenčcu, ſpihele, podołhojte wobłuki, domjace a kuchińſke nadoba, woknowe ſklenčcu, ſkleńčenja, ſwĕtniki a Bože matry, wobrazy a poſtawy ſwjatych. Dopomnjeńki a dary za wšĕ čeſtne dny.

Makulatura
wotedawa běžnje w małym a wulkim
wudawańnja Serbſk. Nowin

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., we pósle a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiŝi Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěščki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 173 | Budyšin — Sobota 27. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Jendźelska na Italsku tłóči

Londonski rozprawjeŕ Pariźkich nowin „Echo de Paris" pische, so ẅo njedorozumjenje mjes Jendźelskej a Italskej powjetricha. Jendźelske kněježerstwo też nochce franzowskemu namjetej pśichwalowaś, so by w Addisu Abebje nowe rozrěčowanja wo namjetnym pśichpadźe w Ualualu podpjerało. Nětkole ẅo tak, jako by ẅo stejiśćego Jendźelskeje k Italskej pohubjeńśichło. Jendźelski cźišćeŕ na Italsku pśichibera.

Po dopiśowarjej rozprawje Jendźelska žada, so by Italska hnydom śliźbowanje wo milijon puntow sterlingow sa jendźelske wuhlo sapłacyła. Italska je na to gótowa, so by ẅo sapłacenje śliźbowanja wótstorcźiło. Jendźelska pak je wótmołwiła, so žaneho jendźelskeho wuhla wjacy njedostanje, je-li śliźbowanje hnydom njesapłaći.

Teź ẅo powźe, so ẅo wjele jendźelskich offizěrow próšuje, so bychu ẅo jako instrukterjo do abeźynskeho wójska pśichjeli. Hišo je ẅo letarski korps wutworił, kiž pod rosłasom amerikanskeho letarja Halla du Berriera a dra. Torranza śteji. W tym wokomiku, hdyž Italska ſ wójnu zapocznje, dźe Jendźelska wśitke sprěcźenja sjawnje rospominaś, mjenujźe jendźelsko-franzowsko-italske sprěcźenje i léta 1906, italsko-abeźynske sprěcźenje ſ léta 1928, Kelloggowe sprěcźenje Swjatka ludow.

Rada Zwjazka ludow so srjedu abo štwórtk zeńdźe

Ssobustawam rady Swjatka ludow je ẅo w blizšichim wurjadnym skhadźowanju rady Swjatka ludow sćěhowazy telegramm pótłał:

„Italsko-abeźynski swadu nastupajo ẅu radźine ẅobstawy djenża po prénim rosšudźenju rady Swjatka ludow 25. meje sćěhowazaj dokumentaj wo wuwiciu dźěła rosrižarjow dostałe: 1. Abeźynske sdźělenje ſ 2. julija; 2. italske sdźělenje ſ 25. julija.

W druhej resoluciji 25. meje je rada wobsamkła, so ẅo seńdźe, je-li ẅo schtyrjo rosrižarjo wo swadźe hač do 25. julija njedojednaja, teź niz wo tym, so ẅo 5. rosrižaŕ wuwoli, khiba so ẅo schtyrjo rosrižarjo na podlěschenje postajeneho cźasa dojednaja.

Dokelž dotal dóschłe powěsće na to njepokasuja, so ẅu schtyrjo rosrižarjo 25. julija ẅo na jene najpomnjene waschnje dojednali, radźiny pschedbyda ẅojim kollegam wojsewja, so ẅo ſ resoluziju postajene wurjadne skhadźowanje wotmże.

W lisće, kiž je 25. julija dóschoł, běsche abeźynske knježerstwo namjetowało, so by ẅo rada hišo 25. julija seschła. Na sakładze stawa 1, wotstawka 4 radźineho wobkhodneho wórjada president ẅojim kollegam namjetuje, so bychu ẅo pak 31. julija pak 1. augusta popołdnju w 5 hodź. sešchi. Radźine ẅobstawy ẅo prošcha, so bychu hač do nutschšeje ẅobotu, 27. julija, pschipołdnju sdźělile, kotry dźeń je jim ẅospodobnischi.

Jendźelski pósłanc pola Lavala

Franzowski ministerski president a ẅonkowny minister Laval je ẅo pjatk ſ jendźelskim pósłanzom wo abeźynskim praschenju rosrěčował. W Franzowskej maju ſa to, so ẅo na połoženju njeje nicźo pschemėniło. Prénje dźěło rady Swjatka ludow pschi jeje shromadźenju by było, so by dźělowy wobwod rosrižarjeho wubjerka wujaſniła. Jednanja mjes Londonom, Parisom a Romom ẅo pod nacźischćejom skhadźowanja rady Swjatka ludow stawaju, tednanja wo kompromišy pak ẅu na waŋnosći posthubile.

Turkowska italskej parne łódźe njepśeda

Turkowska je Italskej pschećo dla kupjenja turkowskich wikowańskich parnikow wotpokasała, haćrunjeź jej italski cestupjerjo wulke placźiny poskićichu. Italcźenjo cźuchu pschede wschém dwaj 4000 tunow wulkaj parnikaj wróćo kupiś, kotrejž ẅu hakle njedawno Turkowskej pschedali. Woni placźiłu poskićichu, kotraž bésche wjetscha, hač běchu jim Turkojo ſa njej sapłacili. Tola teź tuto poskićenje je Turkowska wotpokasała.

Wo wojeŕskej khmanosći Abesinskeje

Wožebity rosprawjeŕ Londonskich nowin „Times" wo abeźynskej wojeŕskej khmanosći ſ Addisa Abeby pische, so Abeźynska žanow sa krótsche wójnu nima dosć bróńjow a municije. Tute teź sa spěšne a dobyczeŕske wojowanje njeẅu dosyła pschihódne. Po pschipadźe w Ualualu je ẅo pjeća mało nowych bróńjow do Abeźynskeje pschiwjesło. Wot 1. januara sem dwě abo schi tódźe ſ bróńjemi, mjes nimi wjesba ſ Czéchosłowakskeje, do Abeźynskeje pschijéże. Dospła ẅo wo 16 000 tšelbow, 600 automatiskich tšelbow, 200 maschinskich tšelbow k wobaranju létadłow a 5½ miliona patronow jedna. Najmuschišo ẅo municija sa tšelby trjeba. Skkady ẅu tak ẅnadne, so może ẅamo kéžorka garda jenož w małym wobsahu ẅo w tšelenju swuczowaca.

W najpschijomnischim padźe Abeźynska po tamnej rosprawje 15 milijonow nowocźaŋnych tšelbowych patronow a 30 000 nowocźaŋnych, ſ dźěła automatiskich tšelbow wobsteji. Dokelž Abeźynjenjo rad tšeleja, jim tuton skład wěsće dołho njedosahnje. Jich jědnacze létadłow ẅo spěła sa Czéchwjeny tschij trjeba. Jenož pjeć létadłow je ẅo do bombowych létadłow pschenjoriło. Kanony ẅo njehodźa trjebacz.

Abeźynske połnózne wójsko, kiž směje ẅo najwjetschej italskej wojeŕskej mozy pschećiwjeć, po podźělnej mobilisaziji nětkhe 160 000 muži wjeźinja. Wono je swjetscha je starymi tšelbami ſ cźasa psched 60 létami wuhotowane. Tehodła abeźynske knježerstwo pschecze k małym bitwam a k nóznym napadam napomina, so bychu ẅo italske napady na tuto waschnje na pschekhwapjaze waschnje smježike.

Stahlhelm w Rańšej Pruskej so rozpuščił

Na sakładze § 1 wukasa sa schkitanje luda a stata ſ 28. februara 1933 w swizku ſ § 4 sakonja wo polizajskim sarjadnischtwje ſ 1. junija 1934 je statna polizija w Königsbergu rańschopruski krajny swjask nazionalsozialistiskeho swjatka němskich frontskich wojowarjow (Stahlhelma) ſ jeho podorganisazijemi hnydom rospuschćiła a swjatkowe samożenje sebrała.

K rosłajenjenju ẅo hischcze nékotre nadrábnosće sdźěluja: Haćrunje běsche ẅo Stahlhelmowe studentske koło w dezembru 1933 rospuschćiło, tuta organisazija pak pod wjednischtwom skupinoweho wjednika wyšokeje schule Bistricka hischcze wobstejesche a ſ ranschopruskim krajnym wjednischtwom nazionalsozialistiskeho swjatka frontskich wojowarjow (Stahlhelma) wusko hromadźe dźěłasche.

Danscy burja chcedźa do Kopenhagena cahnyć

Danscy burja běchu žebi wotmyślili, so psched kralowšti hród poczahnu, so bychu po starym waschnju kralej swoju nuſu wusłorźili a swoje pschecźa wuprajili. Kral běsche buram hižo pschilubił, so chce jich pschijeć. Nětko pak je danski justizny minister cźah burow do hlownego města sakasał a jenož dowolił, so ẅmě ẅo burska deputazija ke kralej podaś.

Tutón sakas je wósło wschitkich danskich burow njeẅmérnje wóskorik. Nětko ẅo hakle zły kraj sa nich sajimuje, a w ludu ẅo wulki njeměr šudźuje. Burja wschak maju w městach wjele pschećelow, kotřiž jich położenje rusumja a maja wutrobu sa nuſu a starosće burskeho luda.

Mudri burja chzedźa nětko ẅo hakle psched kralowskim hrodom hromadźiś a w demonstraziskich cźahach po kraju njepocźahnu. Na swojich protestowanych shromadźiznach ẅu woni krute słowa rěcźeli a na prjedawsche burske sbožki w Danskej dopominali. Sakas justizneho ministra je hakle tuźnotu psched njewjedrom wuskutkował.

Pólska wotmołwja na Gdańsku notu

Diplomatiski sastupjeŕ pólskeje republiki w Gdańsku je schtwórtk Gdańskemu senatej **notu** pschepodał. Na senatowu notu ſ 23. julija **wotmołwjo pólske knježerstwo** swjesca, so ẅo ſ tym, so Gdańske zlowne wyschnoscze zlowny wukas pólskeho finanzneho ministra njepschepjedu, prawo po sprěcźenju mjes Pólskej a Gdańskom srani, a so senat je swojim postajenjom na tutym městnje swoje prawa pschekrocza. Na senatowu próstwu, so by ẅo wukas finanzneho ministra ſ 18. julija t. l. sašo spuschcził, pólske knježerstwo pjeca njemóże dźiwacz. Pólske knježerstwo wocźakuje, so ẅo Gdańska zlowna direkzija po wukasu pólskeho finanzneho ministerstwa stołuje, a so senat wo swojim postajenju rosprawu poda.

S Gdańska ẅo powźe, so Gdańske knježerstwo njemóże pscheze pólskeho knježerstwa dopjelnicz. Gdańsk njemóże swój zmjerny wuẅud žam podpisaz. Pjatk pschipołdnju je diplomatiski sastupjeŕ pólskeje republiki, minister dr. Papé, Gdańskeho senatoweho presidenta Greifera wopytał.

Hollandske knježerstwo wróćo stupiło

Hollandske knježerstwo pod nawjedowanjom ministerskeho presidenta je hollandskej kralowej wospjewało, so wrócźo stupi. Kralowa je tuto wospjewanje pschijała.

Kralowa je pschedbyła katolskeje frakzije w druhej komorje, profesoroŕ Aalbersej, poruczika, so by nowe knježerstwo po możnosći na schérokim parlamentariskim sakładze sestajał. Kralowa ma za nuſne, so ẅo knježerstwo tak rucze kaj móżno wutwori. Wona ſa nékotre dny rosprawu wjednika katolskeje frakzije wocźakuje. Kralowa je ẅo teź tón króćej po smuczenym waschnju skoẅowała, so ma tón, kiž je wrócźostupjenje stareho knježerstwa sawinował, teź nowe knježerstwo sestajecz abo snajmjeńscha samowitosć sa to pschewjacz. Kaž ẅo powź, so njewocźakuje, so ẅo profesoroŕ poradźi, nowe knježerstwo wutworicz.

Sedmy swětowy kongres kommunistiskeje internacionale

Ssedmy swětowy kongres kommunistiskeje internazionale běsche ẅo swoprědła w spocźatku augusta wocźakował. Tehodła pschekhwapi, so je ẅo wón hižo schtwórtk popołdnju w Moskwje wotewrił. S 65 krajow ẅo sastupjerjo kommunistiskeje strony na kongresu wobdźěleja.

Němski kommunist Wilhelm Pieck kongres wotewri. Jeho sawodne ẅlowa běchu jara powucźowace wo politiky swětoweho kommunisma. Wón rjekny, so swět dźensa psched praschenjom steji: Sozialismus abo faschismus. Nóźnik dyrbjesche pak wusnaẅ, so ẅo njeje poradźiło, we wschelakich krajach knježerstwa kommunistiskich radow postajicz. Cźežke porazy sa proletariske hibanje běschtej faschistiske knježerstwo w Italskej a pschewrót w Němskej. Njedźiwajaŋ tuteju porazkow rěcźnik Ssowjetskeje unije jako sakład a sakoŕ swětoweje revolucije mjenowasche. We swojej rěcźi ẅo ſ wožebitej hidu pschećiwiło Němskej wobroczesche a ẅamo ſ wójnskim hrożenjom wustupowasche.

Po Piecźowej rěcźi ẅo pschedsydstwo ſ 42 ẅobstawami wolesche, do kotrehož najsnacźischej internazionalnaj kommunistaj Pieck a Thälmann słuchataj. Thälmana wešo jako njepschitomneho wusnowelichu, dokelž je wón w jenym němskim jastwje derje skhowany. Po namjeczenje jeneho schpanskeho kommunista ẅo Thälmann za cźestneho pschedsydu wuznoli.

Po dnjowym porjedźe ẅo wosnamjenaŋy podawk sta. Nékotři wotstakowarjo a wostatkowarcźi ſ padakami (Fallschirme) do sale pschińdźechu. Wschitcźy běchu w módrych tholowach. Jedyn wotstakowaŕ w swojej rěcźi rjekny, so chzedźa woni być hódni wojowarjo ſ sakitanju swojeho wulkeho wótcznego kraja. Chzedźa ẅo bicź, kaž bo žadyn wojak imperialistiskich krajow njemóże bicź. Po nim jena wostakowarka ſ hischcze bóle wójnſej rěcźi wustupi a rjekny, so ẅu woni Lipsczański prozeẅ, sdźěłany w Aſsuriji a wojowanja chinelskich cźerwjenych derje wobkedźbowali. Hdyž jim w tutym wokomiku hischcze njeje móżno, cźerpjazym wukrajnym proletarskim ludźom pomhaś, njech ẅu pjeza jich wulspěchi jim sawdank sa pschichod.

Francowscy železničarjo protestuja

We wulkich shromadźišnach žu pjatk popoldnju wschitke železnizarske swjatki a swjatki železniskich džełacerjow pischeciwo nuzowym wukasam franzowskeho knjeżerstwa protestowałe. K resolucijam žu so wschitzy wobdźelnizy na demonstrazijach na to swjasali, so žadyn wojowanski średk pischeciwo wukasam njewutrjebany njewostaja.

Španiske lětarstwo so pretwori

Schpanijski ministerski prezident je krajnemu sjemej lakonski nacżisk pschebywołżił, ſ kotrymż so fakkadnje pschetworjenje schpanijskeho lětarstwa zada. Lětarstwo bo sjednocži a jenak rjadowe. Wschitke pschiprawy w służbie lětarstwa a kotrež senat jako nusne wobhladuje, žo wosebitemu ministerskemu wotdżełenju podstaja. Sa lětarstwo je žo wyschscha rada postajiła. We wójnje wójnske wjedniśtwo roskas nad lětarstwom pschewosnje.

Jendźelske wojerske naprawy při Čefwjenym morju

Italske nowiny wo nowych jendźelskich naprawach pschi Čzerwjenym morju pišaju a žo na powešeze arabiskich nowin powołaja. Muhamed Tewfik pascha, wyschschi wjednik namjesnoho sarjadnistwa žo zobrotu na puczowanje poda, so by wojerske straże a wotdżełenja jesdnych na wjelbludach (kamelach) zjebi wobhladał. Tuto jeho puczowanje žo na schtyri dny wupschestrjeże. Do jeho pschewoda wojerzy wěszmysłojni a wyschschi jendźelszy offizjerojo słuscheja. Arabske nowiny „Rosa El Yussef“ pišaju, jo žu wyschnoscze leżomnoscżowennu towarschwu wobstaranje wobydlenjow sa 200 jendźelskich offizjerow porucżiłe.

Krótke politiske powěsće

Wjednik prěnich narunanišich reserwistow postrowił.

Prěni narunanišy reserwistojo, kotrjž žo po wobnowjenju powschitkowneje wojerskeje winowatoscże ſ wudospoknjazeho batallona w Blankenburgu puschczichu, žu žo wjednikej w telegrammje dźakowali, jo žmędża nětko też jako wojazy žiwoju winowatoscż k Němskej dopjelnicż. Wjednik je na to prěnim narunanišim reserwistam žiwi dźak a kameradiske postrowy pósłał.

Dźełowe městna maju žo najprjedy je starymi wojowarjemi wobhładajicż.

Němski minister dr. Frick je k wudospoknjenju žiwojeho wukasa, kiž běsche njedawno wudał, postajił, so maju wyschscha krajne wyschnoscże abo dohladowaze wyschnoscże porjadnje wobhładjenja městnow, kotrež žo w liczeńskim lěcże 1935 wocżakuja, w žiwjich wobkodnych wobwodach sliczicz a 10 prozentow wschitkich měsinow je starymi wojowarjemi nazionalsozialistiskeje strony wobhładjicz.

Emigranta w Czěskosłowakskej jaseli.

Blisko Opawy dyrbjesche czěska policija němskeho emigranta sajecz, kiž žo njeběsche po wupokazu ſ kraja mėł. Wón žiwoje bydło stajnje pschemėnjesche a tak spyta, žiwoje pschebywanje w Czěskosłowakskej satajicz. Sdobom wón sa kommunistow dźełasche.

London žo njemože pschez lětadłami schkitacz.

Wot sandźeneje póndźele wojerske lětadła nad Londonom swuczuja. Wězywuscżojni žu spósnali, so žamo pschi najwjetschej kedźbliwoscżu žo London njemože pschez nadpadami njepschecżelskich lětadłow doschkitacz. Bombowym lětadłami ſ połobnischimi Jendźelskeje je žo sa schkitom mrócżelow njedźiwajuz žłuchajrow a žwětłomjetakom porodźiło, žo bjes sadźewka hacż k jendźelskemu hłownemu městu pschebobycz.

Hišcże žadyn měr w Belfastu.

Schtwórtk chżyschże žo w Belfastu sjo katolskich dźełacerjow jeneje wulkeje pschadownje sjo na žiwoje dźełko podacz. Drusy dźełacerjo pak žo pschińcżu katolskich dźełacerjow spjeżowachu. Na to wjednistwo dźełarnje pschadownje hacż do pónđźele samkny. Dróhi w Belfastu hacż na połicajtow sažo porjadny napohlad policijeja. Napjatosczż mjes pschecżiwnymaj stronomaj pak žo hišcże njeje minyła.

Jednotne rjadowanje skutkowanja konfesionelnych młodźinskich zwjazkow

We wuwjedźenju a dopjelnjenju prošiwy statneho a pruskeho ministra znutskownych naležnoscżow na krajne knjeżerstwo ſ 20. julija, so by žo powschitkownje uniformowanemu wustupjenju konfesionelnych zwjazkow w sjawnosczi sadźewało, je wjednik SS, Himmler sastupowacy schef a inspektor pruskeje krajneje policije a politiski kommander policije wschich druhich krajow dnja 23. julija wukas wudał, kotryż dźełarnosczż konfesionelnych młodźinskich zwjazkow statnopolitiskim zadanjam wotpowědażo powschitkownje na czżile nabożne polo wobmjesuje. Wukas ma sczěhowacy wobsah:

§ 1. Wschėm konfesionelnym młodźinskim zwjazkam, tež tym, ja jednotliwy pschipad wutworjenym, je wscha dźeławosczż, kotraž njeje czżisce zyrkwinisko-nabożna, wosebje politiska, sportska a wobaraniski sport nastupaza, sakasana.

§ 2. Sa konfesionelne młodźinske zwjazki a jich muzskich a žonskich zobustawow, wopschijejo też tak mjenowanu farsku młodźinu, płaci sczěhowaze sarjadowanje: Sakasane je: 1. noschenje uniformow (zwjazkowe eje drastu) uniformje podobnych drastow a uniformowych dźelow, ſ kotrychż może žo na pschiswuschnosczż ke konfesionelnym młodźinskim zwjazkam sczěhowacz. Do teho pada też noschenje uniformow abo dźelow uniformy, kotrež žu ſ zywinej drastu na pschikład mantlom zakrycże, kaž też kózde noschenje jednotneje drastu, kotraž ma žo jako narunanje sa dotalne uniformy wobhładowacz.

2. Noschenje znamjeschkow, ſ kotrychż może žo pschiswuschnosczż ke konfesionelnemu młodźinskemu zwjazkej sczěhowacz. (PX, DJK znamjeschka atd.).

3. Shromadne wustupowanje (Aufmarschieren), puczowanje, pschebywanje pod stanami w zjawnosczi, wosebje też wudżerżowanje wožebitych hudźbnych a hrajerskich wotrjadow.

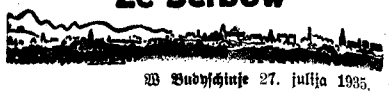
4. Sjawne noschenja abo pokasowanja chorhojow a chorhojeschtow ſ wuwiacżom pschi wobdźelenju pschi prozežionach, putnikowanjach, pschi primizy a druhich zyrkwinskich zwjatocznosczach, kaž też pschi pohrjebach po swuczenym waschnju.

5. Kózde wukonjenje a wukublanje sporta, wobaranskeho sporta wscheje družiny.

§ 3. Schtož pschecżiwo tutemu wukasej dźeła abo schtož napomina, so by žo pschecżiwo njemu jednało, žo po § 33, 55 a 56 zakonja wo policajskim sarjadowanju ſ nuczesnim płaczenjom abo nuczesnej satbu pokhłosta. Uniformy a znamjeschka, chorhoje a chorhojczki, kotrež žo njedowolene noscha abo wuwiwaja, maja žo cżasacz.

Na wožebitu prošiwu pschiſłuschneho městna wosjewjamy, so žo tute postajenja też na žerbske konfesionelne młodźinske zwjazki poczahuja.

Ze Serbow

W Budyschinje 27. julija 1935.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Judašow je na swěże wjacy hač za nich wosyoow w lěsach.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer +1 a thermometer wodnjo +20. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer +3 a thermometer w nozy +14. Nižina nad Ruskej je žo sežynika a žiwoje wubżěli daloko k wjeczoru wupschestrěwa. Wone na rańsche dźele Němskeje ſ mróczownym a dešczowatym wjedrom sſukkuja a žo tež pola nas ſ lohkim pomróczenjom pokasuja. Nimo teho je žo nad połobnischej Němskej mjenscha nižina wutworiła. Tuta je wosebje ſ njewjedrami wusukkuje. Nižina je pomału na ſrjedźnju Němsku wupschestrěwa. Dochelj je tež pola Jendźelskeje nowa nižina pokasuje, je drje wyschina nad ſrjedźnjej Europu bórzy žiwoju waznosczż sa wjedro w naschich stronach zhubi. Wjedro wostanje njewěste a budże njewobstajne. — Jutrje njedźelu stóncżo 4,18 hodźin ſkhadża a žo 7,54 hodźin khowa. Mėsacz ſkhadża jutrje rano 1,57 hodź. a khowa žo wjeczor 6,54 hodź.

— **Wuhlady na wjedro sa jutrjschu njedźelu: Njewobstajne a k njewjedram połchilene wjedro.**

— **Jutrje njedźelu 60. skhadżowanka serbskeje studowaceje młodźiny we Łazu. Dźeł serbskeje studowaceje młodźiny so hižo cyły tydżeń w slawnym skutkowaniżu našeho Handrija Zejlerja skhadźuje, zo by so z přednoškami, debatami a praktiskim dźełom mjez ludom přihotował na pozdźišе nadawki. Jutrje njedźelu budże po zwučenym wašnju hlowna skhadżowanka a to jubilejna, šesdźesata z wulkej ludowej zhromadźiznu ¼4 hodź. we Łazowskej wjesnej korčmje. Wječor we 8 hodź. budże wulke dźiwadłowe předstajenje najnowšeje Wjeloweje hry a z druhimi rjanymi překhwapjenkami. Za wšitkich Serbow cyłeje Łazowskeje wosady je budże wšeže wulke překhwapjenje. A bjez dwěla tam tež wšitcy Serbja so zeńdu, zo bychu so krótke hodźinki ze swojim studowacym dorostom zawjeselili. Tola tež Serbja z dalšeje wokoliny so wutrobnje přeprošuja. Tohodla wšitcy na skhadżowańku jutrje popoldnju do našeho Łaza.**

— **Wuplacjenje rentow!** S póstu žo nam jdźeli: Wojerske renty za august jo, tež na podstajenych pósticich agenturach a póstiskich městnosczach, póndźelu 29. julija wuplacżuja. W Budyschinje žo na póscze 3 (Psched schulerskimi wrotami) wuplacżuje. — Schtwórtk 1. augusta žo podpjery se šnjeschožestkeho a invalidneho samkjenja wuplacżuja a to w Budyschinje invalidne renty w evangelskej towarschowni na Hornczerskej haży 23, wschitke druhe renty na póscze cżiżko 3 (Psched schulerskimi wrotami).

— **Malorentnarjam** wuplacżuje žo podpjera na měżaz august schtwórtk 1. augusta popoldnju wot 4 do 5 hodźin w jejmownj na Grodowskej haży 10 deleka we wuplacżerni.

— **Frankej rownoschcżo na Tuchorskim pohrjebnischczu** budże hišcże jenoż julije njedźelu 28. julija wot 9 hodźin dopoldnja hacż do 5 hodź. popoldnju k wobhladanju wotewrjene.

Ferdynand Goetel:

Sněhowy list

(Kar — Chat.)

9] (Pokračowanje.)

„Wostach sady — a ty žu dóschoł do wulkeje doliny a ja sady, daloko sady tebje. Tam žu žo swjesk kaj morwy a Kumre wotuczi. Sapocza wokacz. — Nadeńdżech waju.

„Nó derje, ale kak žym žem dóchoł? Ssy tola rzekł, jo je daloko k najbliższim ludźom.“

„To běsche wěrno — daloko běsche k tym ludźom! Jenoż pschipadnje po dolinje ludźo nimo cżahachu.“

„W nozy?“

„Haj, posdże w nozy! Wróczichu žo na konjoch, ſ brónjemi, — žami Ruśozio.“

„Aha! A nadeńdżechu waż.“

„Nadeńdżechu! Wołach! Mėjach strach wo tebje. Pschijėdżechu a walachu žo na tebje, myślach, so cże saraża. Ale namakachu nėkajku papjerku pschi tebi a tu mróczachu mje a tež Kumre dyrchu. Potom žu naż wsali na konje a pschiwjesechu žem.“

„Bijachu tebje, prajisch — a Kumre bijachu. Czehodla?“

„Rejichu, so žmój tebje ſ wotpohladom sawjedkoj a chżyłoj tebje wurubicz. Wsachu naju žem, so bychu naju žudźił.“

„Nó a schto? Praschachu žo hižo sa něczim?“

„Praschachu žo něschto krócz, rjetnych jim, kak to běsche. Potom pschestachu. Wědżachu drje, so žym łžałby. Prajachu, so wocżakaju, hacż wotuczisch. Ale schto dha cżi te, Arbabo?“

Khory žo swjese na ložo — hubje něschto rucże a njestrusomneho schepta schtej.

Tola běsche to jenoż pschedbježadny a pohłedny napad. Nasajtra wotuczi sdobom se strowymi ludźimi a žej žadasche jėdź.

Wjeżoła Kumre jemu pschinjesze hornyk mloka a sakleśa, hdyž ja nim ruzu wupschestrė. Pišo pomałku hladasche na nju a podarmo žo prózowasche pschedstajecż žej sjew, hdyž ju wuhlada prėni krócz, tam — wo jstwje morwych. Swoblekana nėkajki nowy, niz najhubjeńschi kabat, w kotrymż žo dolpolnje słubi jeje wóżucha postawa, wuczeżana po waschnju starschich holow, sdaschże žo jemu nėčto być starschа a wjetscha. Też wuras wobliczа bė žo njejapaju pschemėnił. Schtrė rosżudżenosczże a naivne wobdźiwanje wokoliny dodachu jeje wocżomaj stroweho błyschcża, jeje wożiwjene a cżuczjive wobliczo njebėsche nėčto wjazy podobne na tamne krjudowane swėrjatko.

Njewobżarowasche pschemėnjenje, kiż běsche nastało w jeje postawje a běsche wjesoły, so wjazy jeje napohlad njemóże pschirunacz je straschnymi spomnjeńkami njedawnych dnjow.

Jeho strowosczż žo nėčto jara rucże wróczesche a tózda hodźina jemu dodawasche nowych mozow. Dasche to spóznacz jenoż psched Sarkarom a holzu, — ale hdyž jeho wopyta nėčto je zobustawom kommuny, wotwobroczi žo k sczėnje, jako by spał. Njemózesche žo sjednacz ſ woprawdżitosczu, njewėdżesche, schto ma rjeż tym ludźom, kak žo sadżerżecz a schto cżinicz w pschichodże. Wupraschawschi žo Sarkara ſ najwjetschej dokkadnosczu za wschėm, schtoż bė žo dotal ſ nimi stało w komunje, mėjesche sa to, so nichtó ſ nich njebė znał zabiteho wojaka. Mėjachu jeho potajkim za tamneho Jefrema — tola woprawdże sprawnje a ſ pschebwėdżenjom? Jenicżki dopołas běsche dżė dokument, namakany w cżapzy zabiteho — schtó dha mohł jeż zadacz wjazy wot dyrdomdejnika revolucżije! Pschecżiwo njemu mohł zwėdżicz jenoż napohlad a offizjerski wobleк. Ale tutón mohł tola dobrycz pschi wojowanju abo pschi pschepytowanju poła nėkajkeho kontrarevoluzijonara. Kelko cżėwjenych wojakow chodźesche w generalstej uniformje? Swoża potajkim jenoż wobliczo, kotrež może budźicz podbladnosczż.

Běsche to woprawdże najważnischa pschicżina. Tola njebė žo mył a žo njetruhał. Bóh wė kak dołho. Pschi tym — khori ludźo bjes teho mėwaju wuras „inteligentneho“. W spocżatku to sanicz njesmėja a połdźiwo žo na to swucża. Wobkedżbowasche na shoże, so tu žo jedyn wo druheho wjele njestara. Najmjenje pak wo nowych pschikhadnikow. Jėdź a picże dyrbjesche žo wuprošycz. Mjes žobustawami kommuny bė nėčto Tatarjow a cżi pomhachu, każ mózachu, žiwotim wėrnym bratram. Wot nich też běsche nowa holczyna drasta.

Tak potajkim wscho rėczesche sa to, so hu Jefrem Afanasowicż Safonow, kiż leżesche w skalnej jamje ſ rosżerjanym bruchom a ſ wocżomaj bjesstarostnje shożowanymaj. — Wojak Saratomskeho polka! Na shoże wo nim nėčto wėdżesche. Tutón polk bė žo wusnamjenił w mnohich bitwach a bė žo žamo spjeżił z wojstwom. Dżenż běsche hižo sa Uralom na druhim dźele frontu. Potajkim też to běsche wołożenje.

„Jefrem Afanażowicż Safonow, wojak Ssaratowskeho polka a žobustaw rataršeje komuny w Bektymirje — wospjetowasche žej spochi bjes rady, poraženy je spodźiwnym położenjom, do kotrehoż bė žo dostał. Tajka potajkim běsche wjeczba morweho? A schto wosta druheho? Wschewsczacz tuto herbitowo a wostacz w hnėdże sle wuwołanym se sdėżkom, wo kotrymż žo powėdachu hróżbne wėzy? — Dyrbjesche potajkim žo wobdźėlicz na rubjenju a rosnjesczą namóz — je strachom wo swój žamżny wożud — so by sčónczinje žo docżakał wotkrycża a dwójzy hańbneje žmjerczże. Schto mėjesche cżinicz? Njemóże žo tola wrócżicz do mėsta — njemóże hicż ja žonu — njemóże tu wucżekнycz. Njeby žmadj było lepje hicż hnydom k nim runeho pucża a powėdacz poļnu prawdu.

Dopomni žo wschak na stawiżny žiwojeho pucża a wotmyślі žej, so samjeńczi wėrnosczż. Wschak hacż dotal bė žo wschitko hinak stało, hacż bė wocżakował.

(Pokračowanje sczėhuje.)

S **Budestez.** (Wobwěznjeneho po jenym ćěrje namakali.) Hribnypytar namaka schtwórtk dopołdnja muža na schtomje wiša*e, hdyž běsche žo do huseźiny dobył, so by tam sa hribami hladał. Wosjewi to hnydom pschitkuchnemu straźnikowi, kotryž sa należnožcu ględźeše. Wukopa žo, so žo tu **wo wyschscheho** pótiskeho sekretara Korlu Rósslera z Wulkeho Schunowa jedna, kotryž bě žo psched dlěschim czasom do krajneho wustawa we Wulkej Sswódnizy pola Lubija do lěkowanja pschepodał. Psched lětom běsche žo jemu poradźiło ćekanuć a do teho czasa drje też zamomordarstwo padnje. Czyło běsche hižo **khętro** stako, jenož drasta a cźrije běchu hischcze derje zdźerżane. W drasczi namakachu wschelake tischiny, z kotrychž pomozu bě tohto możno, morwehu wuwćicźić.

S **Natez.** Wećera popołdnju pschewodźesche žerbske tow. „Lipa" jeneho se swojich najmłódschich žobustawow k wećznemu wotpocźinkej a to Pawola Jana-scha z Trupina, kotryž běsche w starobje 23 lět w Bukezach **khorowni** na **sahorjenje** zlepeho czełma **wumrěł.** Pschedźiwa towarschtwa k. J. Schewczik z Komorowa spomináschе w rosskohnawarskej rěczi pschi rowje na zemrěteho cźiche a sniežliwe waschnje, so je kóždy czas swoje **winowatoschе** k swojimaj starschimaj a też swojemu žerbskemu narodej dopjelnjał, kak je, hdyž běsche psched schtyrjomi lětami jeho nan pschesahe za swójsbu **wumrěł,** pomhał swojej macźeri we ratarstwje postarać a běsche swojim bratram a sotsje stajnje z dobrym pschikładom, dla swojeho mérneho wadnja běsche pola kóždeho woblubjeny. To žo też najlepje jewjesche pschi wećerawschim pschewodźenju. Truwjansta młodźina bě rjane pletwy nawiła, kotrejž wokoło cźełoweho wosła njeseche a rjany wěnz pschi rowje swojemu lubemu towarischej pokazła. Tak mnohemu **pschewodźerjej** dźěsche bliško, hdyž k. J. Schewczik wopomni, so mohł tu semrěty hischcze dołhe léta **bycź.** Ale wón njeje dźěn to nasicha wola, ale wola wschehomócneho. Wo cźelnym předowanju, kotrejž mějesche wosadny k. farař, žo hischcze towarstwo ras k rowej poda. Herzy budźachu spěw: „W rowje je mér" a potom žo z cźichej modlitwu wot jeneho z najlepschich zobustawow „Lipy" rozsłohnowachmy.

S **Kamjenza.** Tam, hdyž Wojerowska dróha do Budyšteje wjedźe pschi hosćenzu „Zum Echten", sta žo schtwórtk ¼9 hodź. wjeczor wodkhadne njesboże. Auto z Budworja pschikhadźejo, sawinu žo pomaku do Budyšteje dróhi. W zamknjenym wokomiku jěchešche kolesaŕ z wulkej spěchnosću po Budyštej dróhi dele a sajěźe do lěweho boka auta. Kolesaŕ so na dróhu wjerchu. Napomognе wozoboy jeho běžnychu a dowjesechu jeho do khorownje. Wjednik auta, kotryž běsche wiše pschedpisy wobkedźowak, žo we wobliczu sreša. Wobe wosyde so wobschkodźischtej.

S **Delnjeho Wujesda.** Sstotrowska stajnja NS-spomozejstwa w Delnim Wujesdźe sa sastaranje cźełesnikow a radzenje maczerjam tódu wutoru wot 10 do 11 hodź. cźełnu hodźinu wotmě*a. Dr. Rajm ma w tej zamknjenej należnosći tódu wutoru a tódu pjatk wot 11 do 12 hodź. rěchu hodźinu. — Lěcźne lichwu ntodosćineho wudyra 2/19, kiž mějesche žo w Bukojnje blisko nascheje wsy wot 22. hacź do 28. julija wotmě*, mějesche pschi njepschihódnym wjedrje žkahy wopyt a dyrbjesche žo do cźasa sastajeć.

S **Jamnecho.** Jamnowska pomoz pschi snjesbożenjach. Lékaŕ Fryz Malink, telefon Klětno 16; žotrowiska stajnja pschi knježim dworje, telefon Klětno 2; sanitetnik w hosćenzu „Kastanije" (sjawna telefonowarnja). — Mandźelstwo staj pschipowědźikoj: Pawoł Jurij Korla Preuß, kontorist w Jěsoru a Gertruda Marja Katischez w Jamnom.

Z Łužicy

S **Rynarja** (Ringenhain). W nozy k 25. sta žo pola firmy Holtsch a Riethmüller cźežke sadobywanje. Słopnik pschelěty někotre cźełki z swjerschnemu tšechowemu wokna fabrikskeho twarjenja, saleźy tam do njeho, wotewri wschelake durje z pomozu paklicza a dósta žo tak do expedizije. Tam wotewri z namozu blido a pokradny jenemu dźěłaczerjej wjetschu sumu pjenjes. Dźěłaczeŕ běsche tute pjenjesy za pschinoschki naspěrak a dyrbi je nětko sarunacź. Też w běrowje wotewri słopnik blida a je pschehrey. Najkerje sa dalschimi pjenjesami ględźeschе, njemóżeschе pak ničźo namakacź. Wróćo je słopnik po zamknjenu cźuzu, kaž bě pschischoł, schoł. S teho móże žo scźěhowacź, so je městnoscźe dokkadnje znał.

Se **Žitawy.** (Ssmjertne njesbožo, kotrejž powětrowa pumpa sawinuje.) Na dompucźu z dźěła snjesboži schtwórtk wjecźor Rychnowski wobydler Aurich. S wulkej spěchnosću jědźeschе staru Lipošku dróhu dele. Krótko psched tym, hdyž tuta na statnu dróhu wjedźe, wupadny koleźaŕej psched nim powětrowa pumpa. Koleśaŕ wotskocźi a pschi tym bu Aurich tak njewěsty, so do pumpowa sajěźe a pschi tym z wulkej mozu do kamjenteho stotpa fraty, tak so žo wotkama. Aurich žebi pschi tym nop pukny a nětchto mjeńschinow po tym wumrě. Snjesbożenu sawostaji žonu a dźěcźo.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

S **Wulkeho Hajna.** (S tožu na koleźu smjertnje snjesbožik.) W Saathcinje padny w 30. lěcźe stejacy žiwnoscheŕ, kotryž z tožu na zamjenju z kokom na polo jědźeschе. Pschi padnjenju wotlecźa drjewjany schtit kozy a tónczas kozy sasćhapi žo jemu do wutroby, tak so běsche na městnje morwy.

S **Friedlanda** w Cźěšej. Cźežke mordarstwo sta žo pónđelu w Schönwalože. Pohonca, Heinrich Wohlfarth, kotryž hakle 8 dnjow pola ratarja Josefa Hampla dźěłasche, tśeli njenadźiju z teschinkom do žiwjeho knjesa a potom žo tam satśeli. Wón tam bě na městnje morwy. Jeho knjes pak mějeschе lizowu lósej pschetrélenu a dyrbjeschе žo w bjesnadźijnym stawje do khorownje pschewjesć. Dokelž je žo njeskutk bjes tóžde pschedchadźejeze jwady stat, je hódanczko, kajke pschicźiny tu Wohlfarthu k temu wjedźe.

Přilopk

Nowe wupěstowarske placźiny sa sajne běrny.

Klowne sjednoczeństwo nemskich pěstowarjow běrnow je z pschihłosowanjom statneho a pruskeho ministra sa sćežwjenje a ratarstwo a sćežwjerskeho stawa sćehowacy wukas dał: Wupěstowarske placźiny sa sajne běrny, bjes mécha, wucźinjeja wot 25. julija hacź na dalsche a) sa dołhe žolte druźiny snajmjenjscha 4,40 hr. tola niz wjacy hacź 5 hr., b) sa kulołte žolte druźiny snajmjenjscha 4,10 hr. tola niz wjacy hacź 4,60 hr., c) sa módre, cźerwjene a béle druźiny snajmjenjscha 3,70 hr. tola niz wjacy hacź 4,20 hr. W Hornjej Schlesyskej žu placźiny wo 20 pj. nižsche. Druhe postajenja wosłanu te samsne kaž dotal.

Njesboże pschi žnjach.

W Emmendorfu pola Grośengbaina pschi nakładzenju žnopow so žym ratarja Obenausa tak njesbožownje z wosa cźiny, so do hrabischcza padże. Cźežko z nutśka sranjeneho jeho do Grośenhainskeje khorownje pschiwjesechu.

Hodowne žwjedźenje a žwjedźenje starschich w schulach njetrjebaja dowolnosće statneje hudźbneje komory

Wschelake jednotliwe pschipady dawaju statnemu wukubłarskemu ministrej nastork, z wotžebitym wukasom wukubłarske sarjadnistwa kraja na to pokazać, so jim podstejaze schule pschi sarjadowanjach swjeczenych hodownych žwjedźenjow, starschiskich wjeczorow atd. njetrjebaja dowolnosće statneje hudźbneje komory, statneje dźiwadkoweje komory atd.

Wopor Weißenbergowe sekty. — Ssmjertny stok we naboženym bludze.

S Barlina žo nam pischе, so je wutoru pschipołdnju w Barlinje-Wilmersdorfje 62 lět stara wudowa Augusta Schneidereitowa z balkona žwojeho we 4. posthódže leźazeho bydlenja na dróhu skocźiła, hdyž z cźežkimi inutskownymi a žwonkownymi sranjenjemi se žwojej kwju polata leżo wosta. Njesbożowna wumrě wědomnja njenabywschi hischcze žamžnu wjecźor w khorowni. Po swješczenjach kriminalneje polizije wo pschicźinach, kotrej žu njesbożownu k tutemu cźinej dowjedźe, so wukopa, so bě stara wudowa sałzałka pschiwiśwańcka Josefa Weißenberga, kotrehož zahubjazemu wlimej bě dosponie podležała. Hižo dołho cźeńpjesche na cźežkich naboženych bludnych pschedstajenjach, kotruž skónczenje k pschesćěhańskim wrjehinam (Verfolgungswahnsinn) dóńdźechu. Potom rěcźeschе że swojim knjesom a mischtrom Weißenbergom, kotrehož wobras ſ kwětkami pyschеny w jeje sjtwje wiżasche a pschi tajkich sacźemnjenych hodźinach rěcźeschе wo tym, so žiwi žiwjenje wośnje, schtož je tež nětko wutoru wuwjedła.

Mały sajim sa progandu njewěrliwzow.

Mějesacznu cźłapoju sa mjesynarodne nowinarske pschepytowanja je podrobnje sa stawom nowinarstwa mies ruskimi bjesbóžnikami śledźił. Po njej wudawa hibanje, kotreż ma na 5 miljonow šobustawow. 10 nowinow a 23 cźłapopizow w 14 wschelakich rěcźach. Nimo teho je wot dnja žiwjeho założenja 37 miljonow broškurkow a lětakow rosdało a 600 knihow wudało. Sa jeho samery žtuži też 80 pschećžiwonaboženych musejow a wustajeńzow. W pschedžydstwu śteji spitzowaczel Maxim Gorki, kotryž je wołzebitych rěcźnikow w kursach pschećžiwo zyrkwi wukubłał. W schulach ko dźěćazeje bóńki bjesbóžnych wukubłaju. Pschepytowanja pak dale wobkrućeja, so je hibanje bjesbóžnych a jeje nowinarstwa w poslednim cźasu pschezo bóle wróćo schło a to niz jenoż po wobšacźu ale też w swonkownym nastupanju. Leningradske kopieno na pschikład pišta w žwojim poslednim cźišle, so žu cźasy, w kotrychž dowěrniży ſ poknym sapalom do dźěła dźěchu, nimo. Na wschelakich městnach je organisacźja w rospadanju a idźela hižo sasćhka. Ssobustawy nimaju wjacy nadběhowarskeho ducha, wukubłarske hodźiny po wjacy njewopytuja, disiplina je popuschcźiła. „W naschej naibliźschej wokolinje", pišа cźłapopiż dopołnowje, „dyrbimy hladać, so pschezo wjacy młodostnych wokoło so sromadźimy a dźeł doroscźenych wróćo dobudźemy".

23 miljonow frankow pschekschiwił a cźeknył.

New-Yorkita polizija je bankiera Reidekera sajała.

Srubźaze swješczenja w Travelleŕ banzy.

W městnoscźach Travellerskeje banki, kotraž dyrbjeschе dla jebanskich spekulazijow žwojich wobžedźerjow sacźinicź a jich direktor běsche tehorunja so minył, běsche wutoru prénje swješczenje wobstatkow je, strony bankowych wězy-wultojnych a pschepytowarskeho sudnika. Wuźlebł je ja wěricźelow banki a też sa klientelu, kotraž k prénim wobschtam Parizskeje towarschnoscźe žłuschu, jara srudźaze, dokelž paźiva wo 25 miljonow frankow, aktivam pschewyschnje. W jenym pjenjeznym khamoru namakachu sastoinizy też k pschekhwapjenju hischcze 250 000 frankow w hotowych pjenjesach, kotreż běsche direktor psched žwojim cźejnjenjom sabył do žwojeho kofra žobu wsacź. Bankier B. Coles Reidecker jako wobžedźeŕ tuteje banki so w New-Yorkitim hotelu saja a žo policijai wuda. Parizska polizija běsche New-Yorsku telegrafiśy na to ledźbnu cźinita, so bratraj jebaka George William a Aubrey najskerje wokoło schtwórtka do New-Yorka z parnikom „Baltimore" pschiježdźeschtaj, a je prožyła, so byschtaj žo sajałoj. Też diweju pomocznikow jebakow George Barrett a Mary Berrett je polizija wuślebźika.

Najnowše z cyeloho swěta

Ssmjertny pad z rěbła.

60 lět stary cźěsła Emil Oberländer z Statitza we **wokrjesu Gery padny, hdyž wrota wuporjedźeschе, na ras** z rěbła tak njesbožownje, so je sadnjej hkowu na plestyr dyrł. Pschiwołany lékaŕ mózesche jenoż žmjerć swěrcźicź.

Gdańska plachtata łódź we wulkim strasche.

Mužiwo žo z pluwanjom wukhowa. — Nawodźowaŕ (Steuermann) žo satepił.

Pschi žwojej jěźdźe z Gdańska do Hamburga pschecźiżny žo pschi žylnym wětrje plachtata łódź „Peter" z Gdańska w blischosći rańsche-pomorskeho žwětkomjetaka Funkenhagen. Snjesbożeni łódźniży žo łódźe, kotraž po morju błudźeschе, dźerżachu a skónczinje spytachu pluwajo kraj dospěć. Pschi tym satepi žo pschi wulkich žołmach nawodźowaŕ (Steuermann) Schievelbein z Gdańska, njes tym so wschitkży druhy łódźniży kraj dospěchu. Jedyn z łódźnikow, kotryž běsche do womory padnyk, możeše žo sašo k žiwjnju sdoudźicź.

Zakotne autowe njesboże pola Konstanza.

5 cźełkostrańnych a 16 łóhkostrańnych.

Pónđelu wjecźor sta žo mjes Hegne a Almsbachom pola Konstanza cźežke autowe njesboże. Puczowazy „Wóz z radosće" z Lipska, kotryż w Zellu pschehwaja, wuležachu z tśiomi wulkimi autobusami na Bodamski jězor. Na dompucźu stanu žo pschi tjerźim wosu pjero prédnjeho koleśa. Psches to sdubi wjednik wosa nóż nad nim a wós žo pschewali. Wschitkży žobuźěchu žo na dróhu wjerchnychu, pschi cźimż žo 16 wozobow łožy a 5 wozobow cźežko srani. S wjetschego dźela jedna žo wo stamanje koleśow, žylne wobodrěnzy a sranjenja je schkleńzu. S padabnym autom žo też koleśaŕka hrabiny a tehorunja cźežko srani. Sanitetne kolonny z Konstanza a Rudolfzella, kaž też z Wollmatingen hórły na městno njesboża pschikhwatachu a dowjesechu sranjenych do Konstanzskeje khorownje.

Budyske stawniske powěsće

ſ dnja 25. julija 1935.

Wumrěła: Crneśtina Wilhelmina swud. Schölzelowa rodź. Strohbachez, rentnakka ſ Bitkopiz, 72 lět stara.

Narodźiło je žo: Korli Marej Ayej, ažistentej němskostatneje żelesniży, dźowka. — Njemandźelski žyn.

Mandźelstwo pschipowědźischtaj: Kozla Pawoł Reinhold Reinert, pjekaŕski pomoznik ſ Sanu Gertrudu Zyżej, fabriskej dźěłaczerku, wobaj w Budyschinje.

Směški

„Cźežna knježniczka, praschejcźe že wašchu wutrobu, hacź nje lubujeźe."

„Woprascham ju radscho žwoje mohły a te praja mi krucźe nět!"

„Njeńmém žnadź na smjehcźenje mohsow pola Waß licźiez?"

Dobra wotmołwa. Schulisti dohladowaŕ: „Praj mi, Wićzaso, k cźemu trjeba wok žwoju kožu?" — Wićzas: „So by wjasko hromadźe dźerżało, kelž dohladowarjo."

Towaŕstwowski powěstnik.

Na skhadźowańku do Łaza pojeźe autobus. Wotjeźe njedźelu dopołdnja ½10 hodź. wot Serbskeho Doma do Łaza a wjecźor w 12 hodź. z Łaza wróćo. Jězba tam a sem płaći 2 hriwnje. Stóž chce hišće sobujěć, njech so hač do soboty wjecźor w 6 hodź. w serbskej knihańi zamolwi.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" wopyta njedźelu 28. 7. 35 připołdnju w 11 hodź. Budyšski muzej w Budyšinje. Towaŕstwo zhromadźi so ¾11 hodź. pola muzeja. Knježa dowěrnicy so prošа, zo bychu wšěm sobustawam a znatym to wozjewili. Wo bohate wobdźělenje so prosy. Předsydstwo.

Kukow. Wotrjad žwj. Jurja w Kukowie śmjeje njedźelu 28. julija wjecźor we 8 hodź. pola Natuschez žwoju měsacznu ſhromadźiznu. Wjednik.

Łaz. Serbske studentstwo zarjaduje příchodnu sobotu a njedźelu we Łazu swoju hłownu skhadźowanku. Porjad: Sobotu pop. w 4 hodź. hłowna zhromadźizna, wjecźor we 8 hodź. zabawny studentski wjecźor. Njedźelu pop. w 3 hodź. swjatočnosć při Zejlerjowym pomniku. ¼4 hodź. zjawna zhromadźizna z přednoškom wo zawjedźenju křesćanstwa pola Serbow. Wjecźor we 8 hodź. serbski wjecźor z dźiwadłom, wšelkimi překhwanjeńkami a rejemi. Wšitkich Serbow wutrobnje přeprošuje.

Z. Ł.-s. St.

Přinoški. Cyły rjad dowěrnikow njeje hišće přinoški za sobustawy swojeho wjesneho cyłka zapłaćił. Posledni termin za wotedaće přinoškow bě 15. julij. Prosymy nětko naležnje wšitkich tych, zo bychu mjenowane přinoški na léto 1935 na kóždy pad w běhu jeneho tydźenja pola pokładnika Domowiny, knjeza Simona, w Serbskim Domje wotedali.

Přinoški za Posmjertnu pokladnju Domowiny (wróćozawěść pola zawěść. Alianz) dyrbja so za wotrjad A a B najpozdźišo hač do 10. kóždeho měsaca na kencźiju Domowiny wotedać. Njech so to swěru wobkedźuje!

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smolerjo a za nawěšткi dr. J. Cyž wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. VI. 1935 2221. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Saisonske skóńčne předawanje

Započatk: 29. julija
Skóńčenje: 10. augusta

žonjaca, mužaca a dźěćaca drasta

so nětko za khětro zniženu płaćiznu předawa

KONFEKCIJOWY DOM

Hellwig & Schönbohr

w Budyšinje na Bohatej hasy

SAISONSCHLUSS
Jede Ware ihr Geld wert
VERKAUF

Jara w płaćiznje znižene su wšě w saisonskim předawanju wot 29. julija hač do 10. aug

dowolene twory, kaž nohajcy, zoki, rukajcy, wołmjane twory, ś'rykowana drasta, jaki, lacy, spódnje suknje, pulovry, kupańske wobleki, ślypfry, mužace wěcy, zwjerśne košle, samowjazaki, hólčace wobleki, holčace drasty, mantle pola

Wilhelm **Rjeloh** na Kěžmarskej drózy 16

wotmadny wobkhód za nohajcy, wołmjane twory, trikotaže, wołmu, dźěź. dr

Serbja, Serbowki, kupujće pola našich inscrentow

Saisonske skóńčne předawanje wot 29. julija hač do 10. augusta

Podawamy po zniženych płaćiznach:

žonjace pulovry / lacowe bluzy / Polo-bluzy / zahrodne drasty šórcuchi / žonjace ślypfry / žonjace nohajcy / spańske wobleki za muže a žony / žonjace košle / mužace sportske košle / blidowe ruby blidowe přikrywy / dźećace drasćički / mantle / hólčace wobleći

Wobhladajće naše wukładne wokna **žonjace kłobuki a kapy**

Leopold Posner

Wot póndźele 29. julija 1935

Wopytajće prošu

saisonske doskóńčne předawanje

w kupnym domje

Max Herde

w Budyšinje na Sukelnskej hasy 9

do 10. awgusta 1935

Nar. drast. tkaniny. indanthr.	wot	0.49
Bemberg, wumět. žida, 2. wubj.	wot	0.49
Organdy za drasty a gard., 100 cm š.		0.89
Wumělska žida za drasty, 120 cm. š.		0.69
Sanderepp, bruny za dr., 2. wubj.	wot	0.95
Matterepp, bruny za dr.,2. wubj.	wot	0.95
Česana tkanina, módra, 140 š., wołma 2. wubjerk		1.95
Prawy muslin za dr. a bluzy,	wot	0.49
Drastowe tkaniny, 140 cm. š., za dr.		1.35
Kattun za gardiny a zawěški	wot	0.39
Foulard-satin, 100 š „čorno-běły		0.50
Połne folle, 120 cm š.	wot	0.49
Sportowe tkaniny za dr. a bluzy,	wot	0.50
Crepe Georgette, wumělska žida za drasty,	wot	0.75
Crepe de Chine za drastu a bl.,	wot	0.95
Romske smuhi, č. wołma za dr.	wot	0.75
Marocain, 100 cm š., za drasty,	wot	0.95
Žołmj. crepp, 100 cm š., za drast.,	wot	0.95
Cephir, za drasty,	wot	0.39
Borken crepp, bałmjany,	wot	0.49
Vlstra za žonjacu drastu,	wot	0.49
Wołmjany muslin,	wot	0.69
Panama, mustr. z wumět. židu,	wot	0.59
Drastowe tkaniny, šotyske,	wot	0.59
Panama za športske košle,	wot	0.49
Frotté za drasty a bluzy,	wot	0.59
Žonjace bluzy z krótk. ruk.,	wot	0.29
Žonjace bluzy z panama z kr. r.,	wot	0.49
Žonjace bluzy, indanthr., předr.,	wot	0.59
Žonjace polo-bluzy,	wot	0.59
Žonjace polo lacy, wumět. žida,	wot	0.59
Žonjace športske bluzy, brune,	wot	0.79
Bluzy za wobleki při brjozy,	wot	0.39
Žonj. drasty, indanthr., wšitke w.,	wot	2.95
Bluzy za turnarjow, z wjazakom,	wot	0.39
Žonj. kompl. mantle, krótk. ruk.,	wot	5.95
Žonj. kompl. mantle, dołhi ruk.,	wot	7.95
Žonj. pullovry, krótk. ruk.,	wot	0.49
Žonj. pullovry, dołhi ruk.,	wot	0.95
Žonj. kostumowe suknje, brune,	wot	0.95
Žonjaca drasta ze cefira.,	wot	0.95
Žonjaca drasta, běły panama,	wot	1.35
Žonj. trikot. drasta, z 2 dźělow,	wot	0.95
Kupanske mantle za dźěći,	wot	1.95
Hólčace mantle,	wot	2.95
Triktowa drasta za žony,	wot	1.95

Žonj. drasta z paskojtej suknju,	wot	1.95
Žonj. drasta, wołm. musl., kr. r.,	wot	2.95
Hrajkanske wobleki za dźěći,	wot	0.49
Drasćički za dźěći z kopšiwny. k- wušiwanju,	wot	0.49
Dźěćaca drasćička, běły rips,	wot	0.59
Pullovry za dźěći, bjez ruk.,	wot	0.25
Polo-sukničky za holcy,	wot	0.29
Holčaca drasta, cefir, wulk. 85, jenož		0.75
Drasty za dźěći, bruny ripš, wulk. 45/60, jenož		0.75
Drasty za dźěći, bruny ripš, wulk. 65/95,	wot	0.95
Drasty za małe dźěći, małe wul.,	wot	0.29
Športske wobleki za hólcow,	wot	1.35
Ś'rykowane čapki za dźěći,	wot	0.10
Čapki za dźěći, Raf. z bomelu,	wot	0.25
Trikoty za dźěći, bjez ruk.,	wot	0.95
Hólčace šórcuchi z kopšiwny k wušiwanja,	wot	0.49
Hólčace šórcuchi, indanth., wěš. wul- kośe,	wot	0.95
Šawle z tila, za stary a gerde	jenož	0.95
Damastowe ruby,	wot	0.95
Přikrywy za zahrodne blida, wulk. 130/160		1.95
Mužace košle za swjatok tydź.,	wot	1.95
Normalne košle, čěmne,	wot	1.35
Mužace spódne kholowy, krótke, wu- mělska žida, jenož		0.95
Mužace spódne košle, wum. ž.,	wot	0.75
Mužace polo-košle z kr. ruk.,	wot	0.95
Mužace polo-košle, z d. ruk.,	wot	1.25
Hólčace polo-košle, wěš wulk., dołhi ruk.,	wot	0.79
Košle ze zasadkom,	wot	0.95
Mužace pullovry, krótk. ruk.,	wot	0.29
Mužace športske košle,	wot	1.59
Športske nohajcy za dźěći, wulk 1 hač 5,	wot	0.29
Športske nohajcy za dźěći, wulk. 6 hač 8,	wot	0.39
Sočki za dźěći, čorne, wš. wulk.	wot	0.15
Sočki za dźěći, pis., wšě wulk.,	wot	0.29
Žonjace nohajcy, čorne,	wot	0.29
Sočki za žony, pisane, wšě wulk., w.		0.39
Žonjace mako nohajcy,	wot	0.49
Mužace sokl přećiwo počenju,	wot	0.49
Mužace sokl, wumět. žida,	wot	0.49

Sobotu 3. a njedźelu 4. awgusta k Budyskemu hermankej na kóždy pad

k Herdei

Do serbskeho domu Serbske Nowiny

su tunje a přinjesu wšě zajimawosće z blizka a daloka

Přimajće!

Někotre poskićenja z našeho

saison. skóńčn. předawanja

wot 29. julija hač do 10. augusta

žonjace rubjane stupnje ze spinku z přilatej gumijowej podušu	1.85
dźěć. stupnje ze spinku abo šnórowanjom čorne a brune boxcalfowe, wulk. 20/21	1.85
běle rubjane wjazanske pumps-stupnje z lakowanej wobsadku	2.85
běle rubjane stupnje ze spinku abo wjazanske pumpsy	3.85
pumpsy prawe chefrowe, brune	4.85
zbytki žonjacych kožanych stupnjow přiwabne modele, dobreje kajkosće, sortěrowane	5.85
žonjace šnórowańske stupnje brune boxcalfowe z gum. podušu	6.85

Stupnjowy dom Pech

w Budyšinje na Bohatej hasy 10

Na předań

OPEL

Synchron-limusina, ze 4 durjemi, 1,3 litr., model 1934, 24 000 km wotjěła, **swobodna wot dawka** 1920,— hr.

STOEWER-

limusina, ze 4 durjemi, 1,5 litr., 30 PS, model 1934, **swobodna wot dawka** 1960,— hr.

BMW-

limusina, z 2 sydlomaj, 3/15 PS, derje zdžerž, postajena płaćizna 405,— hr.

na předań pola firmy

Paul Vogt

w Budyšinje na Přišečanskej drózy. Telefon 2837

Nazymske symjenja

kaž kolij, pjeluška

poruča tunjo

Čech w Rakecach

Stepowane Moškowe Wołmjane Wjelbłud. Blidowe **přikrywy**

wulki wubjerk, jara tunjo

PAUL KORN

na Hošic hasy 21

w domje khorobneje pohladnje

Nawěštki, wulke kaž małe, su z wužitkom

Započatk: 29. julija 1935

Kónc: 10. augusta

Pozbudźenje k tunjemu nakupjenju!

wumělskožidź. smuhi 80 cm šěroke . . . 0.95

wumělska žida za šaty 80 cm šěroke . . . 1.25

marocaine, wšelake barby 80 cm šěroke . . . 1.15

flamenga, ca. 100 cm šěr. 1.25

wumělska žida za sport. drastu . . . 1.50, 0.50

mattcrep, na 100 cm šěr. 1.50, 1.25

za sport. drastu, kašćikate a smuhate 1.75

mattcrepp, počišćany 2.25. 1.95, 1.75

mattcrepp, smuhaty 2.50, 1.95

marocaine, počišć. 2.25, 1.95

žonjace nohajcy

wum. židź. flor., barbne 0.95

wum. židź. flor., čorne 0.25

mako, barbne 0.85, 0.68, 0.40

flor. z wum. židu, barbne 0.90

wumělska płoćl. žida 0.88

sačkate nohajcy . . 0.85

žonjace kolen. nohajcy, hładke 0.68

mustrowane . . . 0.68

žonjace zoćki . 0.35, 0.23

žonjace makowe ślypfry 0.88, 0.68, 0.45

polobluzy . 1.20, 0.95, 0.70

polo drasty . . 2.45, 2.25

płoćl. bluzy 2.95, 1.95, 0.95

žonjace pullovry 1.50, 0.95

Schaaf

Přiloha k čisłu 173

SERBSKE NOWINY

Sobotu 27. julija 1935

List ze studentskeho lěhwa

We Łazu, dnja 25. pražnika 1935.

Rjeńšo hač prěnjej dnjej zaswita 3. dźeń. Swjaty Pětr běše dešćowe mróčele zahnał a tuž so wjesele słónco na njebju směješe. A jasnje błyšći so też naše woko, když towaršo rěči wo našim wulkim pěsnjerju Handriju Zejlerju, kiž je dołhe lěta tu we Łazu pře wšu měru płódnje skutkował a skónčnje też zady swjatnicy swój wěčny wotpočink namakał. Před nami postany muž nadobneje powahi a wulkeje wutroby. Wobdźiwamy jeho njespróčniwe a njesebiśne skutkowanje za drohi narod. Njepomha jemu nic jenož duchownje z tym, zo spěwa swoje hłuboko hnujace pěsnje a z nimi stréže tak někotru sylzu, ale ćaha też do kapsy a podpjera potrěbnych a běrnych z darniwej ruku. Serbski lud spózna zasłužby swojeho pěsnjerja a prócowarja a staji jemu před někotrymi lětkami rjany pomnik. Rjeńši pomnik pak staji sebi basnik sam do wutrobow swojich wosadnych, kotrymž je ze šćedriwej ruku pomhał. To spóznachmy w Bělym Khołmcu. Jako so tam staruški za našim Zejlerjom prašachmy, praji wša zhóžna: „Haj Zejleŕ, hdy by tón hišće žiwy był, by wěstko hinak było!“

Hišće druhu radosć přinjese nam dźensniše dopołdnjo. Je k nam přikhwatał naš luby drohi knjez hudźbny direktor Bjarnat Krawc. Běchu to wjesołe hodźinki dźensa dopołdnja a popołdnju! Knjez direktor — byrnjež też sněh jeho hłowu debił — wokrewi nas ze swojim młodostnym duchom. Wulke wjesele zbudźi jeho přednošk wo hłosotworu. Zo je so přednošk wšěm wulcy spodobał, čitachmy na spokojnych wobličach. Na to přizamkny so hodźinka wo serbskim narodnym spěwje. Mištr Krawc sčini nas kedźbnych na bohatosć a nježnosć serbskeje pěsnje. Kak jimaše nas zrudny dóńt wboheje syrotki! W narodnym spěwje pokazuje so duša ludu, jeho mysle a čuća. Serbja maja wulku kopicu tajkich pěsnjow. To su žórła, kiž dyrbjałe so hišće bóle wučerpać a dramatiscy wobdźěłać.

Wječor zeńdźechmy so do wjeseleho kola. Při karańčku piwa rozpleće so žortniwa zabawa. Knjez mištr Krawc a překupc Haješ powědaštaj nam pryzlojte kuski ze swojich młodych lět, z čimž sebi naše wutroby dohyštaj. Wšelacy towaršojo přinošowachu tryski a hłuposće, móžne a njemóžne a žnjejachu bohaty přiklesk, kaž to směch a wjesele wopokazuje. Serbske spěwy zakónčachu a wobrubjowachu našu zabawu.

Přećiwo škodowarjam we wšědnym žiwjenju

NS-ludowe spomožeństwo Kamjenskeho wokrjeża nam pisće:

Nimale dwě lěcze hižo městnosć za wobaranje schodow w NS-ludowym spomožeństwje pischeczíwo wschitkim strachan wschědneho žiwjenja zhłnje wojuje. S njepróznowym powuczowanjom so prózuje, wschitkich němskich ludowych towaršchow k temu wocžahnyć, so bychu pomhali schkodam a sujeboženjam sadźěwać, kotrež kóžde lěto njeńmérnje sumy ludoweho samóženja spóżeraju.

Wěrje njepodobne žo sda a je tola wěrno, so žo ſ lohkomyślnosću dźeń jako dźeń twory a hódnosće sniczeja, kotrež su k žiwjenju nuzne a kotrychž hódnosć so wob lěto na 5 miliardow hrimnow wobliczа. Tři schtwórcziny maju so po zyle dokładnym wobliczenju jako zamotsawinowane schkody wobhładowacź.

Nimo teho lětnje 25 000 němskich ludźi na sujeboženja wumrěje a psches 2 milijonaj słubi je sranjenjom pschi sujeboženjach žiwoju dźeławu móz. Też tu žo tři schtwórcziny sujeboženjow ſ lohkomyślnosću a njewobhladniwosću sawinuja.

Hdyž žo nam poradźi ſ pożylnjenjom sačzuća samotwitosće a ſ trajnym napominanjom k wobhladniwosći tute schkody na połožu wobmjesowacź, potom móža statnjezny ludowych towaršchow mjenje a chlěb w natwarjazym dźele namakacź.

Hežto rěka: Niż schkodu sarnowacź, ale schkodźe sadźewacź.

Kak mózesch se žiwjimi mozami a se žiwjim skutkom pschi tutym nadawku žobu pomhacź, pokaże cži czažopiź „Kampf der Gefahr“, kiž žo měsačznje wudawa a jenož 10 pj. płaci.

Kóždy sešiwk ma 32 stron najhódnischeho wopschijeca, je na dobru papjeru czišćeny a ma wjele wobrazow. Na khutne a też žortniwe waschnje žo wschitko to rozpomina, schtož žo pod sadźewanjom schkodźe rozumi. Kóždy sešiwk wopschija praktiske pokazy za wschědne žiwjenje. Psches 2800 wotedźerjarjow we wokrjeżu dopokazuje hódnosć czažopiża.

W žanej žiwóstje njeńmź tutoń měžačzny sešiwk powtrachowacź! Skazaj žebi jón też ty hnydom pola NS-ludoweho spomožeństwa! Wźmi a čitaj jón a měj žo po nim!

Džakowny žnjeńc

Na štwórtym dnju po Jakubje
Bě dóskhnył snop a kłós,
A poleć domoj wjezeše
Sej rožki prěni wóz.

Hdyž pornjo cyrkwi přijěł bě,
Z tym wjezwom pozasta,
A dźak za wobradźene žně
Tam stejo wuspěwa.

„Jěź!“ kruwomaj tuž přikaza
A dejć do bróžnje,
A podawaše do přatra. —
Njech Bóh jom' žohnuje!

Jan Wjela-Radyserb.

Chcemy jimaí to popřeć!

(Wobraz je wžn.)

Hlejće, hlejće — tak Kaschpreż Měrćžin je žwojej žónku žobotu na wjeczor ſ kołeżom do wžy jěźe. Wšelcze staj thěts w mjelcze pobyłoj a jej něschto wobstarakoj. To wschak žej lubicj dasch. My žo drżejemy na połach, w sahrodźe, w dźełarni abo hdźež runjej je a taj karkujetaj dźeławy dźeń po žwérče. Khóts khort, schto dha ma wón w nakhribjetniku, něschto schtwórkkate ſ njeho tčzi a k temu rjenje do papjera [illegible]? To je inajmjeńscha regulator, kiž ma na khribjecze. Tu něsto macze! Hewak pschezy rěka, so wjele njesaźłuži. Měnju, tak hubjenje ſ nimi staćź njemóže, hdyž žej tajke něschto nakupja. Wšelcze to też žadyn hubjeny cžaźnik njebudże. Abo žu jón bjesžwědomicze na pojčzonku kupiłoj. Ssnadź někotre hriwniczki napłaczikoj, o cžaźnikarjo, hladaj, hdy k žwojim pjenjesam pschindźesch! To žo dźiwasch a njewěsch, schto masch k temu rjeą.

Ruku na wutrobu, njejźmy hižo tajke a podobne myśle měli wo naschim lubym bliźschim? A njejźu žnadź druhi wo naź tak rěczeli a myślili? S tajkimi rosźudami žmy bórzy k ruzy. Druhdy wichak trjechja hoźdźit na hłowu, hušto dosćź pak žu njewušchne a sle błady, kotrež mohli žej lubjo łalutowacź.

Kak dha wěźki pola Kaschporjez po prawym leża a śteja, hdyž žej je bliże wobhładamy? Wěmy hischcze wschitcy derje, kak małe bě kwaź pola nich psched lětami. Por wěrowańskich žwědkow tam bě, ša nich pschihotowachu dobry wobjed, so jich runje wobrěčeli njebychu, na wjeczor něschto khapnych běrnow a kóždy por kobaskow, potom hischcze ras khojej a tykańź; potom pok tyśti wóžonnerskowskich zigarow, por khanow žadoweho wina, pok khany palenza a hdyž bě trěbne, pópłachu ſ koschikom po něschto bleschkow piwa — to bě wschо horje a dele.

Runje tak bě ſ nadobu. S wotkel dyrbjała też pichićź. Měrćzin hižo je dawno bjes dźěła a nan też wot saschłeho lěta. Nó a pola pschichodneho nana, hdyž też wob tydźeń schtyri dny na dźěło dźěsche, pschi tajkej cźrjódźy dźěcźi, tam bě thuda kuchinja a wschudże w sałach dźěra. Je dźeń Měrćzinej wjele rasow rjekł: „Chżesch-li žej ju wsaćź, moje dla, móżesch ju dostaćź. Ale žobu dacź ji dale nicžo njemóżemy, hacź trochu cźasora na hornjej łubi a něschto schatow, kiž žama ma. Dyrbitaj žamoj naśiepje wědźećź, kak žej wěźku po prawom pschedšlajitaj.“

Ale nó, běschtaj žej ſ wutrobu debraj a tuž žaneho dodźerżenja wiazy njebě. Jedneho dnja wjaschtaj wós a dowjeseschtaj na wjeczornnich śmĕrkach, hdyž ludźo wjele wiazy njewidźachu, wulki thamor k blidarsej a hnydom po tym też blido a staree stólcźtaj. Dyrbjesche stólcźkej nowu nohu sašadźićź a thamorej nowu nóźku a khribjet trochu šwuporjedźićź a wschitko prawje rjenje wobarbicź.

Schto dha staj Měrćzin a Marja do kwaźnych darow dóstałoj? Pok duzenta taleri, kosejowy mlynčźk, schtowy powjas a k temu por thamorow, dale jedyn wuklepak, nékajtu łopatku sa wuhło, znje jednoru vašu a ifi mutliczći a bérnjazy tołkacź. To bě wschо.

A tola staj žo wjeselilloj nad rjanym sapoczatkom, hdyž něsto na podružźiwje pola Schewzez hydlitaj we jśtwiczkach pod tśechu.

Kak staj žo prózowałoj a staratoj, hdyž něsto Měrćzin łažu dźěło ma, so hyschtaj žej po cźažu jedyn kruch po druhim kupiłoj, hischcze něschto hornjow, spiritušowy warjak, hdyž ma žo thěts něschto pschihotowacź, dźećzaju wós, něschto kóžnych metrow linoleja k pokładżenju jśtwy a druhe.

A łoni naśymu zyle wulki kruch: kuchińśti thamor! Haj, woprawdźe, rjany wulki kuchińśti thamor! Nó, to bě podawk, hdyž jón blidarśki pomoznik ſ wucžobnikom pschiwjese a hdyž něsto wó jśtwje hnydom pschi durjach napschecžo łachłam jteji! Wot prědka a wot sady, wot wokna a wot durjow stej žej jón pschezy a sažu wobhładałoj. Haj, staj žamo ras won schłoj a sažu

---

Jan Wjela-Radyžerb:

Šibjenčny dub

I.

Hrubjelczanskom' młynej ſ boka
Nahła hórka sběha žo;
Skały steja do wyšoka,
K Schprjewi dele hladajo.

Wyšche Schprjewineho doła
W žwojim cźažu dub je stał,
Swjerćha skalineho cźoła
Do daloka wocžiš žłak.

Dźenž tu wjazy widźećź njejo:
Wótry błyšk je wjerch jom' šbił,
Njemdry wichor sakhadźejo
Se sdólkom jón wuwróćźił.

Cźorny ptak je ſ njeho schkrěkał;
Hroźa wot njeho je schła:
„Schibjeńcźny tón dub je rěkał —
Chżecze wědźećź, cźehodła?

Ssmjercź je pytał Judaschowu
Na nim bohaczt dwěleńki,
Kiž njej ſ cźeicźu dóschoł k rowu,
Khowany je pschi muri.

Kajkuž sa młode žym shonić
Wo tom staru powědku,
Tajku do rjadkow žym shronit
Wam ja krótku sabawu.

II.

Mužej dwaj we žlepej cźmiżzy
S Budyschina dhzyschtaj dom,
Dospěcź žwoje Hrubjelczizy
Skerje śepje se śpěchom.

Winywschi žo na prawizu
Wsched wrotami lawkłimi
Dźeschtaj sazpiwajo cźmizu
Wušku schcźežku pschi Schprjewi.

S prědka běsche samožity
Hordy kubleć lichowař,
Sa nim ſ nuźu wschelko šbity
Khudy schewczik sajimał.

— Tolstak bohaczk pojczowasche
Na dań ludźi šlěkatu:
Ssuschk tón schewczik sajimasche
Ssebi wot njoh' sa kožu. —

Dóridźeschtaj tam mjelczo duzy,
Hdźež žo kały šběhaja,
Na kotrymiž k prawej ruzy
Steji „stara winiza“.

Tu wot schcźežki njedaloko
Maju skały wotwjeru;
Ta kaž njepschecźelske woko
Wudźera žo na schcźežku.

Wo njej wichelake žo baja
Powědańki sastarske;
Někomžkuli stawy hraja,
Hdyž tu w nozy nimo dźe.

Hlej, schtóž wěri stare błady,
So tu khodźa scherjenja,
Sminje žo tej schcźežki rady,
Hdyž je satkała žo cźma.

III.

Hdyž žo naschej Hrubjelczanaj
Bližeschtaj k tom' dźěrsku,
Wuhładaschtaj spodźiwanaj
Sabłyskнycź w njej žwětlinu.

We tej, hdyž žo škota sdebi,
Mjowy muźik sjewi žo,
Kiwasche tej' muźow k žebi
S ludym śmĕwkom hładajo.

Bójnom' bohaczej to nosy
Sarźiwaschtej je strachom;
Khudźinka bě bje wchej hrosy
S dobrym cźikym žwědomjom.

Schcźepny: „Pój, hdyž pětnje kiwa,
To njej scherjenjowy mach;
Schtó wě, kajše tajne dźiwy
Wohładamoj w skałinach.“

Pschewahjenaj ſ pschišmĕwkami
Do nutska žo sthroblischtał.
Wuchtaj tu psched kražnotami
Jako ſ winom spojenał.

Kajke pychi sholate!
Žažny wjerch a scźeny wchež!
Stokpy drohokamuschkate!
Schtó wscho wumjenowacź wě?

Na blidźe žo syholachu
W schlizach błeschke drobisny
S mjedźeńzow žo błyskorjachu
Jaspišy a dejmanty.

W prědku pola žamych duri
Wokne měchi stejachu,
Prošte pschi schkleńczanej muri
Sejtajane po rynku.

Wschě te běchu sawjasane,
Widźećź njebě, schto je w nich,
Nowe wschě a jenak rjane;
Mukkoscžow pak wschelakich.

IV.

A tón płowy muźik dieschе:
„Na wubierk te měchi žu,
Tene łóžke, druhe cźežsche,
Kajkeż hódź žu žanemu.“

„Kóždy jedyn žebi wsmitaj,
Kotryž žanom' hodźi žo!
Sswoje puće pětnje dźitaj,
Duzy dom žo njewadžo.“

„Po mnću też niechładaitaj.
Schto žej w měsche niesetaj;
Sa tom hładacź wocžakajtaj,
Hacź staj domu dospěłoj!“

Kubleć, njehańbity hrošny,
Srabny měch tón najwjetschi,
Na ramjo žej w skok žo cźižny,
Wundźe dźaka sabywschi.

nuts pšichišchoj, so byschtaj widźałoj, kak žo jitwa někto hnydom zyle hinak wupjera ſ tajkim **wožobnym** meblom.

A ſašy ras nuſowe dźěło w ſymje! A hižo tſeće dźěćatko! A pšchezo hišchće budźak na rókſownej deſy jako cžaſnik. Hacž njebudże lětſa móžno, ſo by žo jeju **wutrobne** pšcheće kónčnje ſpołnili?

A kak ſtaj ſutowałoj a ſutowałoj te zyke tydźenje, tak derje hacž dźěſche pšhi ſkromnej ſašłužbje ſtaj jenu hriwnu po druhej do kofejoweje ſchałki połožiłoj a po kuſkach wotpłacžiłoj. A dźenſa bě někto tak daloko, ſo jón žobu domoj wſałchtaj a wjeſele na poł ſchesćich ſ města pjchijeđeſchtaj. Njemóžemy žo jimaj dźiwacž, ſo ſtaj zyły tydźeń na wotomik cžakałoj, kheſ žo pſchehotowałoj a dźěćatka tak dołho pſchichodnemu nanej dowjedłoj a potom ſpěſchnje na koleju do města! Kak ſbožownaj žo někto mrócžitaj ſ tym regulatorom! Lědy poł hodźinki połdźiſcho wiſa hižo na ſćenje. Ow, runje tak to běſche też tehdom ſ kuchinſkim khamorom. Pšchezo hišchće pjecź mjeńſchinow, hišchće tři, dwě, jenu. Ale někto ſkónčnje budźe! Woprawdźe, pšni ras ſatlinczi wulkotnje rjenje dwěhłóžne him-bom wó ſtwt. Poł wěcžnoſcže traje, pryedy hacž je ſašy poł hodźiny nimo a ſašy bije. Njemóžeče ſnej pſchedſtajicź, kaſki wjeczor a kaſka njedźela budźe to ſa ſtaroſcžiweju mandźelſkeju a cžrjódku dźěcži.

Mě wſchak, nochzemy jeju regulatora dla wobrěcžeć. Schtóž je ſ małym ſapoczecź dyrbjał w lubym mandźelſtwje, wě, kak je, hdyž dyrbiſch ſnej jedyn truch po druhim tak pomału pſchikupicź a kak wyſoko ſnej je potom waża a dźerża! Zyle hinak kaž pola tych, koſtiž móža ſo do pſchihotowaneho hnědźaſchka ſydnycź.

Cyrkwinske powěſce

6. njedźela po ſwj. Trojizy, 28. praſnika 1935.

S **Budyſchinu.** W Pětrowſkej zyrkwi rano ½8 hodź. farař Groſze a pſchip. w 12 hodź. farař lic. Ludwig předuje. Pop. w 3 hodź. ſmje farař Paul ſchcženja. — W Marijnej a Marcžinej zyrkwi ſmje farař Paul rano we 8 hodź. ſpowědź a Boże wotkasanje; dop. w 9 hodź. farař lic. Ludwig předuje. — W Tuchoŕſkej zyrkwi ſmje farař Paul wjeczor w 6 hodź. miſionſku nutrnoſcź. — Sběrka ſa Budyſke měſchcžańſke a wokrjeſne towaŕſtwo Snutskowneho miſionſtwa. — Póndźelu wjeczor ¼9 hodź. biblijſke koło ſa žony w evangeliſkej młodźinowni na Hrodowſkej haſy 6. — Wutoru pop. ¾3 hodź. nutrnoſcź ſa njedźelnicže w Pětrowſkej zyrkwi. — Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. pomocznikſi wubjerk dźěcžikemſchenja w evangeliſkej młodźinowni na Hrodowſkej haſy 6: Rozrěcžowanje dla lěcžnjeho ſwjedźenja; farař Groſze.

Sarjadowanje Budyſkeho zyrkwinſkeho wokrjeſa njedźelu 28. 7. 1935:

Dop. w 10 hodź. ſmje ſup. Berg lětnu Božu ſłužbu na Cžornobošy ſkiſko hoſcženja. Budyſki miſionſki dujeŕſki chór ſobuſpěwa.

S **Delnjeho Wujda.** Rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba. (Bitar Adler).

S **Hornjeho Wujeſda.** Rano ½8 hodź. němſka ſpowědź (poſledńja do ſnjow), we 8 hodź. němſka Boża ſłužba (sběrka).

S **Huſki.** Dop. ½9 hodź. němſka Boża ſłužba. Dźěcžikemſchenje njebudże.

S **Khwaczicz.** Rano we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. — Semrětaj: 16. 7.: Jan Auguſt Hadam Domela, wuměnkaŕ w Lutobeži, 74 lět 1 měſaz a 7 dnjow ſtary. — 25. 7. Karolina rodź. Mucžerez, njeboh Korle Auguſta Ssymanka, w ſwojim cžaſu ſiwnoſcžerja w Jeſchizach, ſawoſtajena widowa, 86 lět 1 měſaz a 10 dnjow ſtara.

S **Klukſcha.** Rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź ſ Božim wotkasanjom, we 8 hodź. ſerbſke kemſchenje.

S **Minakała.** (Porjedźenka.) Jutſje njedźelu ſmje farař Kichjan-Klukſchanſki ¾10 hodź. němſke kemſchenje, niz ¾11 hodź.

S **Wjeleczina.** Rano we 8 hodź. němſka ſpowědź, dop. w 9 hodź. němſka Boża ſłužba, ½11 hodź. dźěcžikemſchenje.

S **Wójſlinka.** Rano w 7 hodź. ſerbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſerbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka. W 11 hodź. kemſchenje ſa dźěcži. Pop. ¼4 hodź. Boża ſłužba w Lěſej.

Katolske cyrkwinske powěſce

7. njedźela po ſwjatkach, 28. julija 1935.

Tſchantſka cyrkej. Rano ¾6 hodź. Boża mša, dop. w 9 hodź. wulka Boża mša z prědowanjom, pop. w 2 hodź. nyſporna pobožnoſć. Přileżnoſć k ſpowědźi ſobotu wječor wot 6—7 a wot ½8 do ½9 hodź., njedźelu rano wot 5,30—6,30 hodź. a dop. w 9 hodź. Piatk 2. auguſta rano w 6 hodź. wulka Boża mša před wuſtajenjom najſwjećiſcheho, pobožnoſć Jězuſoweje wutroby a ſakramentalne požohnowanje. — **Serbſka cyrkej.** Přileżnoſć k ſpowědźi ſobotu wot 6—8 hodź., njedźelu rano ½8 hodź. Boża mša z prědowanjom, dop. w 9 hodź. wulka Boża mša ze ſerbſkim prědowanjom, w 11 hodź. ſulska Boża mša z prědowanjom, w 1 hodź. ſerbſki nyſpor. Žana wječorna pobožnoſć. Božo mšě wob tydźeń: Rano w 7 hodź., piatk w 7 hodź. rano Boża mša k Jězuſowej wutrobje z woporným wobkhadom.

Myj a česaj so!

Z boka hrodu knježelo
Cžjódkowachu dźěći so,
Kukać do zahrody.
Žołte, módre, čerwjene
Bimbachu so smějate
Na štomikach płody.

Widźiwši to dźěćata
Z hrodu přińdże zemjanka:
„Sće mi nejko zmyte?
Durička was wotamknu,
K zralinkam was powjedu;
Najésće so syte!"

Wohlada sej dźěći wšě:
Noha, ruka, šija bě
Wšitkim čista rjana;
Jeno Hapla Mazuchec
Běše, jako hewak přec,
Brudna, njesčesana.

„Šešerjam a mazucham
Do zahrody wobaram!"
Rjana knjeni rjekny;
Čiste dźěći připuści,
Darješe jim płodźiki. —
Piščo Hapla čekny.

Radyserb.

Wójna štyrinohačow a lětakow.

1. Wójnu připowědźichu sebi lětaki a štyrinohače. Z wobeju stronow radu składowachu, štó měł rozkazować a kak bychu ju najmudriſo wjedli. Lětaki póſłachu kuntworka za wobhonjeŕku, zo by **wupoſkuchała**, što sebi štyrinohaše wuradźeju. Štyrinohače pak radu składowachu na čiſćinje w lěſu, — a kuntworka pod liſićikom připoſłuchaše.

2. Liška dawaše sebi wulku prócu, zo by za khorhojnicu wuzwolena była. Wona praji: „Ja mam dołhu kosmatu wopuš; hdyž tu do powětra zběhnu, maće najdušniſu khorhoj, kotruž może kóždy widźeć, zo by za mnu šoł." A z wobtykanjom a wjelkowym a mjedwjedźowym připomhanjom dosta tuto dostojnſtwo.

3. Liška nětko rozkaza: „Wjelko, ty budźeš mi z praweje, a mjedwjedźo, ty z lěweje ſtrony. Wšitcy hladajće na mnje za mojej wopušu. Dóniž ju do powětra dźerżu, je wšo derje; wisy-li pak dele, to wěſće, zo zlě ſtoji."

4. Kuntworka wupowěda to wšitko lětakam. Tuž worjoł rozkaza: „Wšitke wy kuntworki leśće do prědka a kałajće wjelka a wjedwjedźa do woćow a ſlepéće jeju; ty pak, ſeršenjo, ſyń ſo liščy do wopuše a kałaj ju z cyłej mocu."

5. Z wobeju stronow čehnjechu z khrobłoſcu do bitwy. Hižo ducy do bitwy činjachu kuntwory a ſeršeń swoje dźělo jara derje. Seršeń kłó liſku pod wopuš. Liška poča: „Oj wjelko, nětkole mje runje žehliwa kula trjechi." — „Njekhabłaj a njes khorhoj proſće horje!" rjekny wjelk. „O mjedwjedźo", liſka zaso rjekny, „nětkole mje runje zaso druha kulka trjechi; to mje zatrašnje boli, kak wobéežne je tola česne městno, to ty njewěriš!" „Horje z wopušu", mjedwjedź zawoła, „hewak smy zhubjeni; mój z wjelkom mamoj so też dosć wobarać!" Seršeń poča liſku kałać a liška skrěčeše: „Och, te žehliwe kule so z žrjódami na mnje ſypaju. To ſtoji zlě z nami! Ja położu swoje dostojnſtwo do waju rukow. Ja dyrbju za wšěch krawić, to njeje k wutraću!" Liška čekny a štyrinohače přěhrachu.

6. Nětko liſku před ſud ſtajichu a wusudźichu tole: „Dokelž ſmy, liška, twoje dła wohańbjeni, njeſměš ty dźěje na zemi bydlić. Ryj ſebi do zemje swoje bydlenje! Wodnjo z njeho khodźić njeſmeš, a w nocy ſmě će kóždy ſkóncować. Wy pſy dyrbiće wosebje na nju džeržeć!" A tak je wostało do dźensniſa. Liſki bydla w jamach, ale morja lětaki a běhaki a na čimž hewak dobudu. Abo błaznja zwěrinu.

Schewcžit we wutrobje ſhroni:
Ma-li ſchtó žej wubjeracź,
Swar žo hroſny na njoh' ſwoni,
Chže-li najlépſche žej wjacź.

Njenahrabnik měch wón ſnadny
S pſchiſtojom žej ſa pkčh wſa;
A tón mužik, ſ toho ſradny,
Saſběhnycź 'mu popomha.

V.

Lědma mužej běſchtaj ſ duri,
Lědy měſchtaj pucžika,
Sswětlina žo do cźmy ſkhmuri;
Ropot w ſkale ſkrakota.

S krutej cźežu na ramjenju
Dźěſchtaj mjelcžo ſ waha ſtup,
Kubleŕ w dołhim wukraczenju,
Schewcžik drobny tuptup.

Sjachli bohacź: „Duſchaneczy!
To žej njeżu ſlotaki!
Kupju žebi Dźěchorecz,
Knježi dwór też w Dobruſchi.

So žym bur, žej prajicź njedam;
S burom bycź je ſ hanibu.
Kubło ſterje lépje pſchedam:
S panami žo měricź chzu."

Sdychny khudach: „Měť 'noż w měſche
Scherjepatti maliczke!
Dawno mi žno na to dźěſche,
Wróczicź, ſchtoż mi poſczit ſcže.

A ſnadź nimo teho budźe
Sbytka, koże nakupicź,
So też wopjet njemeť druhdźe
Sa poſczonku ſtruchły hicź!"

VI.

S cžežkim njeżłom na ramjenju
Tužno běſche wobémaj;
Zyle mokraj w roſpoczenju
Domſkoh' próha doſpěſchtaj.

Roſpoczeny kubleŕ w ſtwizu
Wuſchcźi na ſeń cžežki měch,
A ſa měſkom ſkotym rźiżu
Wottorże jom' nahle plěch.

A ſchto wuwali žo ſ měcha?
Drobne cźrjopki njeſchwarne!
Nahramž nakopi žej hrěcha,
Korczo borki ſakrate.

A tón ſchewż, ſchto pſchinjeſł běſche
Domoj ſ wulkej cžežu žej?
Wě też w jeho małym měſche
Hnězdo brudnom' njerjadej?

Dycha kojo dostatk ſchukny
Sprożny ſ tyła na blidko,
A tón ſchowa žo ſ dobom pukny,
W ſtwiczży klinkorjeſche žo.

Ruczże hladacź ſa tej wężu
Huj wón tichčiku ſaſmwěcži,
A ſchto wuhladny ſe ſwężu?
Lute jaſne ſkotuſchki!

Widźał tajkich pjenjes telko
Njeběſche cžaſ ſimjenja —
W wopłach pſcheběraſche wſchelko,
Schto to ſ dźakom ſpocžina.

„Hdźej žym dołžny, bjes komudy
Sajtra hnydom ſarunam —
Pichiwdźe-li žej ſajecź khudy,
Bjes danje 'mu poſczonk dam!"

VII.

Sajtra žno na ſaſnym ranju
K lichwarjej wón ſhańaſche.
„Tu maće ſwój poſczonk ſ danju,
Luby dźak ſa poſczenje."

Schtyri ſlotki doſahachu
Dołh tón zyły ſawkacźicź.
Bur, hdyž žo tak błyſkotachu,
Hruby poča ſchkerjeđźicź.

„K djaŕej ſ pchemeńkom ſ tej' dźerg!
Haj, to cźert by jeho wſak!
Tebi ſpołczo nimo měrу,
Mi je ſmorże ſ hele dak!"

Měrki pak mot teho cźaſa
Pſchibywachu ſchewcžiżki,
Tak ſo k niedźiſam cźaſtku mjaſa
Popſchecź mózeſche wón žej.

Kupowaſche ſwětle kóſki
Sa ſtupnicžli niedźelſke,
Njewjeſtam ſa ſpěſke nóżki
Kwažne cźrjiſki ſchtjeſche.

Sa tu dodźerżanu thežku
Nowu wěknu ſtaji žej,

Dźěkaſche w tym ſchwarnym hnězku
S mysłu dźaknej wjeſołej.

Pryedy ſ młodych holzow žana
Lubje na njoh' njehladnu —
Hrubjelkeż bu Hilźka rjana
Rad jom' nětko ſ njewjeſu.

VIII.

Bohacźkej pak niczo wjazy
S nětka njeſchłachcźeſche žo;
Kaž by ſmij brak, jeho ſchazy
Mjeńſchachu žo hładajo.

Wowży ſhinnchu jom' ſprachu;
Kruwy w hródźi padachu,
Konje wſchitke wóſhriwiachu:
Wſcho žo ſkucźi na ſchkodu.

Próſdne kubje, próſdne měchi
Scherjachu joh' ſatraſchnje. —
Khodźo jako ſa wſchě hrěchi
Wukaſche wón do ſemje.

Wjeſche tuž cźeſedź jeho
S hłowu ſa joh' khribjetom.
Sswědczeſche ſnej mjelcžo nicho:
„To njej nihdy po dobrom!"

Po krótkom je ſahe rano
Schewż njeſł žito do młyna,
Wuhladak je wudyhanoh'
Na tym dubje kubleŕa.

A tuž tomu ſchtomej ludźo
„Schibjeńczny" žu narjekli. —
Derje, ſo wón żelnych ſrudźo
Dźenż tam wjazu njeſtejił

Hospodarski kucik

Naš ječmjeń

Wulki dźěl burow ma za to, zo je k ječmjenjej kóžda rola khmana, na kotrejž pšeca rosće. Nic taki Na čežkich, wjazanych rolach drje narosće nětkhdźežkuli rjana pšeca, wosebje, hdyž je w podnu morwa hlina; ječmjeń pak žada sebi srěnju bróždu, najradšo pěsk z hlinu — bóle mjelnu, hač wjazanu. Na čežkej roli wusyty ječmjeń zmeje přec tołste łuščiny (běliznу), je lěpjaty a skleńčany.

Dobry piwarski ječmjeń žada strowu rolu: włoha dyrbi z drenažu derje rjadowana być. Mokre pola a mokre krajiny ječmjenjej njetyja. Na mokrotu je ječmjeń tak wobožny, zo nazhonići ratarjo ženje jón w mhłowym času a do syreje role njesyja, prajo, zo su na to wěcnje špatne žně měli.

Bróžda, do kotrejež so ječmjeń syje, dyrbi mjelna być — pjanki dyrbja so potupić. Worać dyrbi so nazymu; štóž w nalěću wora a do brjusojtych skrjutow syje, bróji jenož symjo.

Zo ječmjeń najlěpje po wobkopnych płodach (na běrnišćach, runklišću, kalnišću) rosće, je wšěm wědome; nic pak to, zo wo čerstwe hnojenje njerodźi; přikupne hnoje howja, tola nie dusyki, kaž chilisalpeter.

Njehladaš-li na tute prawidła, změješ dwoju škodu, jenu nastupacu kelkosć, a druhu nastupacu kajkosć zorna. Kajkosć počina přeco prjedy čerpjeć — kelkosć změješ z hnojenjom, z najmjeńša z dźěła w rucy, na tutu pak piwarje telko njehlada hač na tamnu.

Kóždy měł swoje hona znać a — wobkedźbować, nic na dobre zboże dale syć! Hodźi drje so snadnje, powšitkowne prawidła postajeć, hač a kak daloko za žann wjes a jeje lěchi płaća, w tym budže nazhonjenje poslednja instanca.

„Widźiš-li rjany zahon z ječmjenjom, zejmuj čapku před nim!“ prajachu hižo stari Serbja — nic bjez winy. Kaž słódne wino so z kiće dobywa, tak je podobnje piwo — wino z ječneho zorna warjene. Mójmy ječmjeń w česći!

Rozwučowace drobnosće

Štóž prawy hospodař je, ma skradźu žony něhdźe w kućiku rezervny pjenjez ležo, zo mohł so k njemu wućekać, hdyž njenadźite wudawki nastanu. Podobnje mělo so tež we wsach hospodarić, tak, zo na př. za wudawki, kotrež wšědne njejsu, za cyrkej a porjedźenja na njej, za wšelake gmejnske potrěbnosće (sykawu, puće atd) so kóžde lěto porjadnje mały dawk zběra a tutón, do nalutowańskich knižkow zapisany, pod dohladom wjesneho wubjerka so w rukomaj wjesneho starskeho khowa: Njeboli potom tak jara, hdyž wjetše dawanje přińdże a bjez wulkeho wučinjenja zběhnje so trěbny pjenježk z knižki. — Njejsyn, tež za to, zo so na př. pjenjezy za bońtwu kóžde lěto do burow rozdźěluja. Přińdu wšelake časy, hdźež mějachu wsy na gwałt konje abo tež pjenjezy zwjesć; tehdom je tola lěpje, zo ma burstwo nješto hotowe ležo, hač zo ma so „z próždneho“ brać.

Su-li so při bělenju skleńcy z kalkom zapancale, přetrěj je prjedy z lapku, kotruž sy do wótreho kisała mačał a namačej skleńcu, na to wopłokaj ze zymnej wodu.

Žita (a wosebje tajke, kotrež su wo žně z dešćom čerpile) hladaj tak: Młóć jenož při suchim wjedrje; wumłóćene zorno njech ženje přez nóc na hunje njestawanje ani w měše, kiž na zemi steji. Štož so wšěcnje wumłóći, mělo so hnydom na łubju zesypać, po kotrejž wětr sylnje hraje. Na suchi dźeń (při nuhowojtym wjedrje nic) wobroćej rožku, dóniž widźiš, zo je mas do njeje přišoł. Wot měrca hač do kčenja ma so rožka z najmjeńša kóždy tydźeń, hewak kóžde 4 njedźele přemjetać. To ma so rano stać, hdyž je dźeń jasny. — Štož žita na łubi při syrym wjedrje wobroća, přinjese do nich wlohu, kotraž tłače zorna spěchuje a jej wičny mas bjerje.

Lěkař Schilling pise: Rak w pružerju (Hufstrahlkrebs) sym často zahojił. Rjeńzu roh z wodu a woškrabam jón z nožom, krwawjenje zastaji so ze žehliwym železkom. Na to liju na rann wučlany wolij. Pódkowu dam dźělać z wěčkow (kotrež so wotšrubować hodźi), a położ spody tuteho dwójcy za dźeń dźělo z wolijom napojene. Je-li sćěna pódkowy sucha, smě so wěčko wotšrubować; hojenje traje nimale 9 měsacow.

Překisnjenju kała wobaraja w Ruskej z tym, zo kałowe sudy z brězoweho drjewa dźěłaju abo brězowy kolik do nateptanoho suda zaćepu. Z tym khowa so kał słódniši.

K pruhowanju wšelakich mukow: Daj lut kóždeje do šalki a do kóždeje poł luta wody. Rozměšej. Najdźiniše często pokaza na najšpatnišu muku.

Howjaze mjaso njesměš ženje ze zymnej wodu přistajić, hewak minje so z njeho najsytniše, krealin a bělik, kotrajž jako jeść z hornca prasnjetaj. Mjaso sluša do kropa.

Znaješ wodr (wudrak, wo'acy jazyčk — Borasch)? Młode łopješka z nowych kraja so do solotwje, kotruž potom słodźi, jako bychu kórki do njeje naměšane byle; stwjełčko wodra do wody tyknjene, khowa w lěče tutu łódzymnu. Rjane módre kčenje wabi pčoły a dawa jim měd. Pjeńčk, do zahrody sadženy, pjelkuje so spěšnje, zo na domjace potrěbnosće dosaha.

Štomik, kotryž z lěsa druhdże přesadźiš, dyrbiš po čěle pěknjo z mochom (abo slomu) wobwić, hewak hinje; w lěsu steješe w khłódku a měješe jenož nježnu skoru, na słónco a wětry stajeny, dyrbi za tym wobarany być, zo njesmahnje.

Hospodarski rozhlad

Sobota, 27. julija 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,483	100 pólsk. złotych	46,905
1 jendźelski punt	12,31	100 čěskosł. krónow	10,29
100 šwajc. frankow	60,92	100 franc. frankow	16,40

Barlinska burša 26. julija. Wupłatjane nowych statnych pokładnjowych bonow statneje železnizy a pótry so wczera na bursy pjchitóbnje pjchija a ltczi so ſ tym, so wobšedźerjo starych mištjow w dalokokšahajej měrje so na wumjenjenju wobdźěla. Powischitkownje njeběchu kursy na rentowych wikach wjele pscheměnjene. Něschto trucźišche běchu zadanti za statny dołh, kotrejž so ſa jušnonemšce ſlizbowanje kupowachu. Akzijowe wiki běchu nimale dospołnje bjes wobkhoda, dokelž so niz jenoż publikum, ale tež kuliša, wróćo dźerjeschtej. Tež we poslednich dnjach wobkedźbowane nakupje sa Sperrmarki dospołnje wuwostachu, jenož w J. G. Farben wumi so nětšaki wobkhod. Zwłkowe pscheměnjenja na bursy njeběchu wjetše hač pol prozenta horje abo dele.

Barlinske žitne wulkowiki. W zyłku běsche wobkhod na Barlinskich žitnych wulkowikach w sańdźenym tydźenju jara měrny. Trošku wjetšich sajtm knjeježeše ja najmšše jećzmjenje, w kotrychž běchu so poskićenja jmjenšiše, dokelž ma ratarjowo nětko ſ druhimi nusnymi žnjenšimi dźěłami połnje cźinicź. Wulkowobkhod so wosebje w prěnim tjedźe jako kupz jewjesche. We chlěbowych žitach běsche wobkhod dosć wobmjesowany. Barlinske młyny maja jenoż ſ makeho dźěła sajtm. To płaćzi niz jenoż ſa nowe, ale tež ſa stare mukowe žita. Wowsa ſe starych žnjow je dale dosć na wikach. Nowcho wowsa pak so mako pschedawa, dokelž su ſadanja pschewyšoke.

Wežera płaćzesche w Barlinje zentnar
pschenicy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožki R 8: 8,25 hr., R 11: 8,40 hr., — jećzmjenja G 7: 7,85 hr., G 9: 8,10 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Wiki w Shorjelzu.
Pschenica (100 kilogr.) 20,20 hr., rožk a 16,30 hr., jećzmjeń, nałetni 15,40 hr., wowš 15,50 hr., butra 71 pj., jeja 10—12 pj.

Wićne płaćizny w Budyšinje.
27. julija 1935.

Wše płaćizny so po złotej hrivnje zrozumja.
Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet		najniša płaćizna hr.	najwyša płaćizna hr.
Pšenica, 76-77 kruta płaćizna	50 kg	—	10,20
Pšenica —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaćizna	50 kg	—	8,25
Rožka —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Ječmjeń, lšćny	50 kg	—	—
Ječmjeń, nazymski, 2rjadkaty	50 kg	—	—
Picowański ječmjeń 59-60 kg	kr. pł.	—	7,85
Wows 48—49 kg kruta płać.		—	8,00
Wows	50 kg	—	—
Raps	50 kg	—	16,00
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł.	50 kg	—	—
Běrny (w małowikowanju)	50 kg	—	—
Syno	50 kg	—	3,00
Słoma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	2,00
Słoma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	—	2,25
Słoma z cypami młóćena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,20
Jeja	1 štk.	—	0,09
Pšeńč. muka Type 502	100 kg*	—	33,25
Pšeńčna muka Type 790	100 kg	—	30,25
Rżana muka Type 997	100 kg*	—	24 65
Pšeńč. wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	6,50
Wikowańske pšeńčne wotruby	50 kg	6,75	7,00
Rżane wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	5,85
Wikowańske rżane wotruby	50 kg	6,00	6,20
Husy	1 štk.	—	—
Prosata 664 štuk	1 štk.	15,60	26,00

Prosace wiki běchu trochu žiwe.

Płaćizny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

26. julija 1935 — Płaćizny po cent. a złot. hrivnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 319.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše rězneje hódnosće hač do 6 lět	42
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	41
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	38—40
Mjenje picowane wšěch starobow	32—37

Byki: 340.

Połnomjasne, wuroščene, najwjetše rězneje hódnosće	42
Połnomjasne, młódše	41
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	38—40
Špatne	33—37

Jałowicy a krowy: 1399.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetše rězneje hódnosće	40—42
Połnomjasne, wukormjene jałowicy najwjetše rězneje hódnosće hač do 7 lět	33—37
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowicy	25—32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowicy	16—23
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 1231.

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	60—65
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	50—58
Špatne (3.)	42—50

Wowcy: 7076.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	42—43
Starše wukormjene (6.)	39—41
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	30—38

Swinje: 7408.

Połnomjasne, wos. razow a jich křiženc., hač do 1½ lět stare	51
Wukormjene	51
Mjasne	51
Špatne	49—50
Mancy a kundrosy	51

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg
Płaćizny po złotej hrivnje.

	26. 7.	25. 7.		26. 7.	25. 7.
Pšenica	212,0	212,0	buny	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	172,0	172,0	woka	13,5-14,0	13,5-14,0
ječmjeń now.	—	—	módre łupiny	12,0-12,5	12,0-12,5
ječmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	14,2-15,2	14,2-15,2
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	26,45	26.45	lany wosušk	7,65	7,65
rżana muka	23,00	23,00	such. truhanč.	4,77	4,77
pš. wotruby	11,73	11,73	běrni. kruški	8,80	8,80
rżane „	10,31	10,31	syno, 50 kg		
raps „	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	22,0-24,0	22,0-24,0	jećna „		

Płaćizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 165.0 11: 168.0
Płaćizna za jećmjeń za wupłodźerja 7: 157.0 9: 162.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 167.0

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

27. julija 1935 po hamtskim postajenju.
Wše płaćizny so po złotej hrivnje zrozumja.

Twora	najniše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi - - 1 kg	1,60	1,80
Ćelace mjaso - - - - 1 kg	1,60	1,80
Skopjace mjaso - - - - 1 kg	2,00	2,40
Swinjace mjaso - - - - 1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmałc - 1 kg	2,00	2,20
Pšeńčna muka - - - - 1 kg	0,38	0,56
Rżana muka - - - - 1 kg	0,34	0,36
Khlěb - - - - - 1 kg	0,25	0,27½
Jódźne běrny, nowe - 1 kg	0,16	0,20
Rajs - - - - - 1 kg	0,28	0,80
Hroch - - - - - 1 kg	0,56	0,84
Soki - - - - - 1 kg	0,40	0,90
Amerikanski swinjacy šmałc - 1 kg	—	—
Sušeny połc - - - - 1 kg	—	2,00
Dobre mloko - - - - 1 ltr.	0,22	0,24
Jódźna butra - - - - 1 kg	2,84	3,20
Jeja - - - - - štuka	0,09	0,10
Jódźne buny - - - - 1 kg	0,28	0,40
Cokor, drobny - - - - 1 kg	—	0,76
Petrolej - - - - - 1 ltr.	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.) 1 ctr.	—	1,75
Brunicowe briketty - - - 1 ctr.	—	1.15

Twora	Němski wupłod najniša płaćizna pj.	Němski wupłod najwyša płaćizna pj.	Wukrajny wupłod pj.	Twora	Němski wupłod najniša płaćizna pj.	Němski wupłod najwyša płaćizna pj.	Wukrajny wupłod pj.
Boby (Buny) punt	20	30	—	Solotej kořěk	5	10	—
Hroch „	—	35	—	Šćerbak „	—	—	—
Kórńt za solotej „	—	20	—	Kosćadk punt	—	—	—
Kórńki k nakładź. „	—	—	—	Soleriš štuka	—	—	—
Kórki (žonop.) „	—	—	—	Selerij punt	—	—	—
Sydrjaty kał štuka	10	40	—	Łoboda „	—	25	—
Běły kał punt	—	12	—	Rapunelki „	—	—	—
Čerwjeny kał „	—	20	—	Tomaty „	—	45	38
Wirsingowy kał „	—	15	—	Cybla „	10	15	—
Papkaty kał „	—	—	—	Hromak „	—	—	—
Zelony kał „	—	—	—	Krěn „	—	60	—
Kolrabi (młod.) št.	5	10	—	Champignony „	—	—	—
Kolrabi (stary) pt.	—	—	—	Cerstwe hriby łšc	50	60	—
Karoty wałšk	—	10	—	Sušene hriby łšc	40	50	—
Karoty punt	10	15	—	Dobre jabłuka punt	35	40	—
Korjeń pětršylki „	—	—	—	Jabłuka k warj. „	—	—	—
Porej „	—	—	—	Dobre krušwy „	25	40	40
Radiski wałšk	—	10	—	Krušwy k warj. „	—	—	—
Rjetkej štuka	—	—	—	Wišnje „	40	45	—
Rjetkej punt	—	—	—	Słowki „	—	—	—
Rjewjeń „	—	—	—	Brěski „	—	—	65
Črjwena rěpa „	—	—	—	Aprikosy „	—	—	—
Kulrěpa „	—	—	—	Wino „	—	—	200

Radio

Njedźela, 28. julija jlyschi jo:

Königswusterhausen: Nimo ſnateho njedźelſkeho programma: 6 raňschi konzert ſ Hamburgſkeho pschiſława. 8 ſa burow. 9 němſka ſwjatoczna hodźina. 10,30 fantaſija na Wurlizſkich hyrglach. 11,30 ſabawny konzert. 12,15 pišany konzert. 14,35 ſabawny konzert. 19,20 tačzele. 20 Jana Straußowy wječor.

Lipsk: Nimo ſnateho njedźelſkeho programma: 6 raňschi konzert ſ Hamburga. 8 raňſcha nutrnoſcź. 11 ſabawny konzert. 12,15 pschipołdnischi konzert. 14,05 ſa burow. 14,30 ſabawny konzert. 16 popołdnischi konzert. 20,10 wječorny konzert.

Hišćeze ważne ſ njedźelskeho programma: Barlin: 20 wojeſki konzert. Hamburg: 20 wjeſela wječorna hudźba. Stuttgart: 21 ſabawny konzert. Wiń: 20,05 Ferdinand Raimund. Warſchawa: 17 lohka hudźba. Praha: 19,15 pišany konzert.

Pónjedźelu, 29. julija jlyschi jo:

Königswusterhausen: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,30 wjeſeły raňschi konzert. 11,30 ſa hoſpoſy. 11,40 ſa burow. 12 pschipołdnischa hudźba. 14 wschelakoſcze. 16 konzert. 19 a nětko je ſwjatok. 20,10 nordiſka hudźba.

Lipsk: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 5,50 ſa burow. 6,30 raňschi konzert. 11,45 ſa burow. 12 konzert ſ Hannowerſkeho hrodu. 14,15 wschelakoſcze. 16 konzert. 17 popołdnischi konzert. 19 ſabawny konzert. 20,10 rejwaniſki wječor (Johanna Barklin ſpěwa).

Hišćeze ważne ſ dujeweho programma: Barlin: 20,10 pišana hudźba. Wrótſkaw: 20,10 na wschitkim je njedźela wina. Frankfurt: 19 ſabawny konzert. Warſchawa: 20,10 lohka hudźba.

Z nowym „Silberblitz“

wot Muzeja. Jězbny wjednik puców. maršal wuj Rico Wutoru, 30. julija, rano we 8 hodź. (jězba płaći 4,50 hr.) do

Sakskeje Swicy

Nowe město, Hohnstein, Brand, Serpentinu, Bastai, Nowy Rathen, Wjazonicowy dol, Pillnitz, Löschwitz, Drježdźany, Holanski młyn.

Srjedu, 31. julija, rano w 7 hodź. (jězba płaći 4,50 hr.) do

Raněšich Rudnych hór

Wjazonicowy dol, Pirnu, Můglicki dol, Weesenstein (wobhladanje hrodu, šklenčefnje), Geising, Altenberg (zajězba do šachta Heinrichssohle a wobhladanje cynoweje lijefnje), Kipsdorf, Dolnu zawjeru Malta, Drježdźany.

Stwórtk, 1. awgusta, rano we 8 hodź. (jězba płaći 3,50 hr.) do

Großthiemig

Pjatk, 2. awgusta, rano we 8 hodź. (jězba płaći 2,50 hr.) do

Drježdźan

(wobhladanje stawizniskeju wojeńskeju muzejow atd.)

Srjedu, 7. awgusta, rano w 3 hodź. (jězba płaći 8,50 hr.) do

Barlina — Potsdama — Sanssouci

z njedosćehnjenym wosebitym programom wobhladanja (wjedźenje po měsće, kołojězby atd.)

Předwozjewjenje! Jězba na 2 dnjej do

Lipska - Weimara - Erfurta - Eisenacha

Přizjewjenja zapodajće na cigarowy wobkhod **Friedrich Rother** w Budyšinje na Kěžorskej drózy. Telefon 3531.

Rozjasnjenja podawa: pućowański maršal wuj Rico Wenk w Budyšinje na Hošic hasy 31 (póstski kašćik 31)

Jeli Was

hłowa boli,

je-li so Wam **čoło zmoršći** abo **dostanjeće-li fatdki,** tak zaleži to často na tym, zo sće zakomdźili, sebi w prawym času dere sedźace nawoči wobstarać wot

Ericha Lenza, wosebit. optikarja

w Budyšinje na Hošic hasy čo. 21 / Telefon 2134

Miele

Motor-Fahrrad

ze zjednorjenym a zesylnjenym Sachs-motorom

Modell 1935
98 ccm

Idealny wobkhadowski srědk za wšě powołanja w měsće a na wsach

Dostanjeće we wšitkow. z kolami Miele - twornja akc. tow. Gütersloh we Westfalskej

Spanske jstwy kuchiny jědźerńje jenotliwe meble pólstrow.meble

we wulkim wubjerku tunjo

Fritz Schulze

Před Sulešk. wrotami 2 (Lehmannec młyn)

Samsna pólstrowarńja

Mandźelske požčonki so přijimaja.

Boschowe autowe baterije

Albert Lehner

w Budyšinje na Drježdźanskej drózy 18. Telefon 3311

Kupuju złoto, słšbro, platin stare pjenjezy, bronikowe pjenjezy

MERSIOWSKY w Budyšinje Pólske naměsto

Sadowe kisało

najlěpše kisało za solotu a nakładowanje, Estragon - kisało, najlěpše korjenjinowe kisałe

Hornjołužiska tołčeńja sadu

w Budyšinje na Kralowskim walu 10

W saisonskim skónčnym předawanju

wot 29. 7.—10. 8. 1935

su tworu kiž maju skład wopuščić

dokelž přeměnjenju módy podleža

tuńše

A. Bokelmann nasl.

w Budyšinje

Syluje zniżene płaćizny a bohaty wubjerk su też tuton raz wulke lěpšiny mojeho

saisonskeho skónčneho předawanja

wot 29. julija hač do 10. augusta 1935

K přihódnemu wupytanju je twora z wulkeho dźela na wobrazowych bildach wupokazana. We wukładnym wokniku je jenoš mały dźěl mojeho bohateho wuběranego składa. Tu jenoš někotre přikłady, kak płaćizny hódno a tunjo kupować móžeće:

Płočliwy muslin z jasnej a čórnej podtołmu	58,	38
Wumětska płočliwa žida w mnohich mustrach	78,	58, 48
Beiderwand a cephir, Indanthren	58,	48
Tkaniny za narodne drasty, we wulkim wubjerku	98,	88, 68
Balmjane tkaniny, sportkokašćikate, płastowe tkaniny, płočliwe a Wiking-krepp, Neppowa tkanina	98,	78, 68
Selinic, praktiska drastowa tkanina	98,	88, 68
Polna voila, 100 cm šeroka, róže a podypkowana	125,	98, 78
Wolmjane musliny a němske musliny	145,	125, 95
Bemberg, Agfa Travis, mehko padaca	145,	125, 95
Crepe Georgette a židźane voile	250,	175, 125
Mattkrepp, marocain, crepe satin, borkowy crepp, pěskowy crepp, we wulkotnych mustrach	225,	175, 145

Dowidźiće, zo so puć zadarmo, hdyž k nam přidźeće, tohodla přidźće prawje hórcy do najlěpše znateho

specialneho wobkhoda drastnych tkaninow

Reimann

Při Póstskim naměsće na Hošic hasy čo. 29

Vobach-přirězki Nizke płaćizny | Telefon 3576 Wulki wubjerk! | Vobach přirězki Připóznate kajkosće!

Walter Rost masažowa a lekarska gymnastika

statnje prukowany, w Budyšinje, na Lawskich hrjebjach 6 III

Nowy transport najlěpšich raněšopruskich-hollandskich

kruwow a jałojcow

wysokosučelnych a z čelatami, steji wot dźensa soboty jara płaćizny-hódno na předań a k zamjenjenju na rězny skót.

Maks a Theodor Rychtař

skótna wikowarńja w Njebjelčicach. Tel. Kamjenc 895

Por sylnych koni (liščy), kobła a walach - dale por **sylnych koni,** jako jenopřežnaj přihódnaj, so też jenotliwje do ratafstwa předataj w **Drježdźanach-N,** na Lipšćanskej drózy 8 (zajězd na prawo).

Künstliche Augen

fertigen wir naturgetreu für unsere Patienten

F. Ad. Müller Söhne, Wiesbaden

w Budyšinje w Hotel Guda, zuspřeča dwórnišća, 1. awgusta.

Spušć. pohonc (nie młódši 20 lět), so hnydom do ratafstwa pyta. Hdźe, zhoniće we wudaw. Serb. Nowin.

K swjedźenjam našich serbskich towarstwow

poruča znamješka, khorhojčki, zastupne lisćiki, programy, plakaty do pletwow, wěncow atd.

Serbska kniharńja w Budyšinje

Po rozsudźe zmórcea bjeru ze skutkom a ertnje wupraješe ranjenja přećiwo knjezej wojnařskemu mišt. Husakej w Bukecach wróco!

Herbert Proft

Trjebanej kole mužace a žonjace, płaćizny hódno na předań. Přindu do domu,

Jan Wirth we Wulkim Cisku pola Wojcec Hł. (wjes).

Někotre trjebane

muž. a žonj. kola

ma na předań

J. Schlebach w Budyšinje

na Mužkowskej drózy 4

KAMJENC

Kupuju złote a słšborne debjenki

nože a widlički, stare pjenjezy atd. po najwyšich dujow. płaćiznach

Oskar Brückner rožk wěrow. njerjeseniow (Trauring-Ecke) rožk B-dyjskeje a Wrótkowskeje dróhi

MEBLE

khamory, vertika, komody, łoža z matracami, plyšowe sofy atd. dostanjeće tunjo pola firmy

Marschke

w Kamjencu, Oskar-Müllerowa hasa 3 :: Rěču serbscy!

Saisonske skónčne předawanje

wot 29. julija — 10. awgusta

Alphons Schauseil

w Budyšinje na Bohatej hasy

Za serbsku načasnu drastu

Jaki, sórcuchi, rubišća, francy atd. jara płaćizny hódno.

Saisonske skónčne předawanje

wot 27. julija hač do 10. awgusta

Wšo dalše widźiće w mojich wukładnych woknach

Paul Otte

w Budyšinje :: Rózk Hłowneho torhošća

Fotowe ..... projekcijowe .. powjetšeńske .. domjace kinowe } **aparaty**

a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje

FOTOWY DOM

Richarda Hutba

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy 18

Wuwiwanje filmow a platow hač tež wotćahi wěcywustojnje a najspěšniko

Hosćenc w Sernjanach

Jutře njedźelu, wot 1 hodź. připołdnju:

kehelekul. a třělenje wo myto

Reje wječor wot **8** hodź.

K tomu přeprošuje kołojězdne towarstwo w Róženće

fierbska grydła w Njebjelčicach

njedźelu 28. julija 1935

wulki wojerski koncert

kotryž wuwjedźe hudźbna kapała pěšeho połka w Kinsbórku.

Wjednistwo: wyšši hudźbny mištr Ferd. Bier

Po koncerće **pyšny bal** tehorunja wuwjedźeny wot horjekach mjenowaneje kapały

Zastup w 19 hodźinach, započatk z dypkom 19½ hodźinach / Zastupny pjenjez 60 pj.

Wo bohaty wopyt prosy přećelnje Max Rychtar

Saisonske skónčne předawanje . . .

Saison-Schluss-Verkauf . . .

wot 29. julija hač do 10. augusta.

Wosebje přihódne poskićenja

w lěčnych stupnjach za žony a muzow

Fähle

Inh. Ew. Schuhwarenhaus Baufsen äussere Lauenstr. 3.

Jednotliwe pory ze wěčch wotdźělow našeho składa cyle wosebje płaćizny hódno

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunoskowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pf., za swójbne 5 pf., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pf. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pf.

Cisło (Nr.) 174 — Budyšin — Póndźelu 29. julija 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Kommunistiski nadpad na němsku łódź „Bremen" w Newyorku

Pśichi wotjězdźe němskeho parnika „Bremen" ś Newyorkskeho pśichśitawa do Němskeje pjatk wjeczor pśiše 1000 kommunistow ś wulkej demonstraziju wustupi. Sylne policajske wotdźělenje kommunistow wot łódźe wotehna a schójźenych demonstrantow saja. Na to pśiše policajska straža policistoju a kommunistoju wótrje do žo frajtuchu. Policija dyrbješe žo ś stśelenjom wobaraca. Pśichi tym jeneho demonstranta cźežko a někotrych druhich lohko krani.

Nimo 150 pśichich pilizistow, 100 kriminalnych sastojnikow a 25 policistow na konjach žo prózowachu, kommunistam pśichistup na parnik wobaraca a puczowaznym žwobodnu pucź na parnik smějśiś. Nadobo žo je žyty wótre wuskanje wudoby. Tśom kommunistam bźeše žo njewobkedźbowanym poradźiło, žo na parnik dobyju a chorhoj hokatego khćiža ś njeho storhnuju. Mjes tym pak, so tuchi chorhoj do Hudsona cźišnychu, žo pob wyskom pśichitomnych nowa chorhoj na łódź sćahny. Mjes kommunistami na łódźi a mjes wobšadku na to k pukam dóndże. Stónežnje cźerwjenych kažerjow porjada sajachu.

Kótuž bźeše žo policiji poradźiło, kommunistow ś pśichistawa wuhnaś, žo w pobocznych dróhach pśichistawneho města sabukle wojowanja mjes tutymi a policiju wuwichu, kótrejž hacź hłuboko do nozy trajachu. Wobydlerstwo, kiž žo se pśi tym žwidźi, swjetśicha pśiwzěwo kommunistam žobu sapśichimny a policiju ś tym podpjerasche, so wobu na kommunistow lijesche a twjerde wězy na nich njetasche.

Parnik „Bremen" ś pokuždźinskim sakomdźenjom w nozy 1/21 hodź. žwoju jěchu do Němskeje nastupi. Krótko pśed wotjězdom pak łódź pśiśerge tas dokładnje pśechpytachu. Pśichi tym pśiśerge wšom kommunistam wušłědźichu a sajachu. Wěstośce dla 40 muži policije na łódźi wosta, dóniž parnik hacź k kwarantenskej stajiji njedojźe. Kaž je žo śwěśiło, bźeše žo jedyn kommunist, kiž žo pśichi nałuhnjenosći na němsku łódź wobdźěli, jako namórnik pśechowblekał.

Demonstrantojo mějachu plakaty žobu. Na nich stejeshe: „Wuśwobodźśe Thälmanna!" a „My katolikojo a žiłda pśećiwizo nabožinskim pśesćeźbjanjam w Němskej protestujemy". Po wotjězdźe parnika „Bremen" mějeshe policija w pobocznych dróhach pśichitawa hišcźe dołho dźěkacy. Kommunistojo žo pśiźeso sajo hromadźachu a pśećiwizo Němskej wustupowachu. Mjes 21 sranjenymi je tež jedyn policajski sastojnik. Jeneho kommunista žu cźežko do nohi stśelili.

Amerikanske knježerstwo je hamtśiž žwoje wobžarowanje dla kommunistiskich nałuhnjenjow na łódźi „Bremen" w Newyorkskim pśichistawje wuprajiło.

Amerikanske nowiny žo nadrobnje ś podawkom w Newyorkskim pśichistawje saběraju. Newyorske nowiny tute demonstrazije sažudźuja. Wone pśicźinu k tomu w sadźerjenju Newyorkskeho měšćańskeho widźa, kiž jenemu Němcej njebźeše prawo jeho wobkhoda podśěchiś. Sesamo sozialistojo tutemu kommunistiskemu wustupowanju njepśichiložuja.

Abesynska italske namjety wotpokazuje

Do Roma je njedźelu sdźělenje sekretariata Swjatła ludow dóšło, ś kótrymž žo italskemu knježerstwu abeźynska wotmołwa na jeho napraschenja 13. a 14. julija wosławja. Abeźynske knježerstwo pokazowanje pśechetorhnjenych jednanjow wo pśichpadźe w Ualualu, schtož bźeše Italska namjetowała, wotpokazuje. Kaž žo ś Roma powě, je abeźynske knježerstwo do Genfa wosławiło, so žo wono kaž dotal italskemu stejiśnišcu pśeco jiwja a ma sa trěbne, so by žo wubjerk wo Ualualu cźej ś postajenjom mjezy saběrał. W tutym smyśle je abeźynske knježerstwo w Genfe zadało, so by žo na shromadźiznje rady Swjatła ludow wobsamknjenje ś 25. meje wo postajenju Scheveningskeje kommisije dla Ualuala zaśnje wuprajiło, k czemu ma tutón wubjerk prawo jednacy.

Italske stejiśnišco w tutym nowym położenju žo hišcźe njeje wosławiło. Wěśe wschak je, so Italska njebudźe abeźynskemu žadanju pśichi shadźowanju rady Swjatła ludow pśichitokowacy. Hacź žo Italska na jednanjach pśichitodnu žyzedu wobdźěli, žobu wot teho wotwiśuje, kak jara chcedźa w Genfe na nowy abeźynski namjet dźiwacy. Sžobotu je do Genfa Mussolinowy telegramm dóšoł, w kótrymž žo wo nadrobne sdźělenje proša, hacź dnjowy porjad rosponminanje pósrědnikich jednanjow a ponjelenowanje piateho rozsudźerja za Ualualski pśichipad njepśechekroca. S tym je italske knježerstwo jeźnje wuprajiło, so žo wono jenož na radźinych jednanjach wobdźěli, hdyž budźa wone jej pśichijomne.

Italska ma sa to, so ma Jendźelska w rukomaj, kak žo pśichichodna debata w Genfe wuwije. Wona pśed sćežkimi warnuje, kiž nastanu, je-li žo wo něcźim druhim hacź wo pśichpadźe w Ualualu rěcźi. Italske nowiny se spokojenjom pišaju, so stej Francowska a Italska žebi pśesejene, kak ma žo w Genfe postupowacy.

Abesynski kěžor z dowěrjenjom do pśichoda hlada

Wuprajenja abeźynskeho kěžora jenemu wošebitemu rosprawjerjej franzowskich nowin „Paris Soir" žo wozeje dla blišeje ihromadźiny rady Swjatła ludow žiwje wobkedźbuja. Italskemu žadanju sa kolonisowanjom a ziwilisowanjom kraja, kiž hišcźe nasad steji, abeźynski kěžor se žadanjom napschećo stupa, so žana wukrajna móc njesmě žurowje do wuwicza abeźynskeje zivilisazije sapschimowacy. Kěžor rjekny, so **so** jich stara zivilisazija njemóže bjes straca sa wěśte kraje se žurowosću pscheměniś. Europske waschnje žiwjenja by mohło sa Abeźynsku se sahubu bycy. Abeźynskej je tryeba, so žo pomału wobrowiła. Tuto wuwicze je žo pśed někotrymi lětami sapocało. Wjele pospytow je hišcźe trjeba, so by žo wono k dobremu kónzej dowjedło.

Kěžor na žadyn pad nochce dowolicy, so by wukrajna móc k pospěchjenju do wuwicza sapschimka. To by dostojnosć naroda sranilo. Abeźynski kěžor je pśeswědczeny, so śmeje wójna sa Italsku njepschihódny kónz. Wón wudawa, so je hižo nětko italske wójsko ś khorosćemi žylnje skkodowało, a so Italska spyta tute wupadny ś pschijimanjom domoródnych se Somalisseje a Eritrejskeje narunacy. Sadźerjenje tutych domoródnych pak ma kěžor sa dwělomne, tak rucje hacź budźa dyrbjecy pśećiwizo bratram žwoje rasy wojowacy.

Na shadźowanje rady Swjatła ludow žo počzahujo abeźynski kěžor rjekny, so ma dowěrjenje do rosśudu Swjatła ludow, wošebje hdyž žo Jendźelska a Francowska na stronu dobreho prawa, to je na abeźynsku stronu, stajitej. Tola kěžor nochce ničžo wo wotstupjenju kraja abo hospodarstwa na Italsku wědzecy. Hdyž žo wojowanja sapoczну, budźe wón pśeni wojak žwojeho wójska a budźe žo do wotzuda se žiwojimi dźělicy.

Barbojty swět pśeciwo Italskej

Do Londona žu nowe powěsće dójsche, kótrejž pokasuja, so abeźynska swada hižo někto žylnje na barbojte ludy skutkuje. Tak je žo Gandźi na indisku staronosć wobroćił, so bychu žo žrědki sa mišiju Cźerwjeneho kchiža hromadźile, kótraž ma žo do Abeźynskeje pósłacy. Wón je nimo teho nowinarjam prajił, so Indiska Mussoliniowe hroženje barbojtym ludam njemóže njewobkedźbowane wostajiecy. Teš ś powěsćow ś Irakа a ś Transjordanskeje je spóznacy, so je žo tamnische arabśe wobydlerstwo na Italsku jara rozhorite. W Londonje je žo wubjerk afrikanskich pśećelow Abeźynskeje wutworił, kiž swjetśicha ś afrikanskich cźornuchow wobsteji a kiž bźeše na žobotu wjeczor wulku ihromadźiznu swołał.

Abesynski rjad za jendźelskeho krala

Abeźynski wupósłanc w Londonje dr. Martin je jendźelskemu kralej pschi składnosći knježeńskeho jubileja po poruczeństwji abeźynskeho kěžora słoty rjeczas Salomonskeho rjada pschepodał. Jendźelski kralowu Marju je abeźynski kěžor se słotym rjeczasom rjada kralowneje se Saby wusnamjenił.

Wojeńska służbna přisaha

W sakonju wo pśichpadu sastojnikow a wojakow wobornje mozu ś 20. augusta 1934 bźeše žo pśichiżaha wojakow na „wyschscheho roskasowarja" woborneje mozy, wjednika Adolfa Hitlera, postajka. Dla noweho rjadowanja kommandoweho wosnamjenjenja pola němskeje wojeńskeje mozy je žo wuraz „wyschschi roskasowaŕ" w pschisaży někotre ś wosnamjenjenjom „najwyschscheho roskasowarja" narunak. Sslužbna pschisaha wojakow wojeńskeje mozy takle rěka: „Pschiżahaм pschi Bosy tutu žwjatu pschiżahu, so chcu wjednikej němskeho stata a luda, Adolfej Hitlerej, najwyschschemu roskasowarjej wojeńskeje mozy, dosposnje posłuschny być a chcu jako smužity wojak być žwólniwy, kóždy czasa sa tutu pschiżahu žwoje žiwjenje sastajicy."

Přepytowanje domow pola mecklenburgskeho Stahlhelma

Mecklenburgsko-lübeckka krajna měšnosć němskeho ministerstwa sa ludowe powuczenje a propagandu wosrjewja: Sakasanje nazionalsozialistiskeho swjatka frontskich wojowarjow (Stahlhelma) w Ludwigslustskim a Parchimskim wokrjeżu a w měsće Warenje bźeše tukanje sbudźiło, so žobustawy tuteje organisazije sakasane brónje wobžedża. Tohodla bźeše tajna statna policija poruczita, so bychu žo pola wschitkich žobustawow nazionalsozialistiskeho swjatka frontskich wojowarjow (Stahlhelma) w Mecklenburgskej a Lübeckskej wobhydlenja pschepytałe. Dotalny, hischcze njedospołny wunoschk tutych pschepytowanjow je podbłud wo sakasanym wobžedżenju brónjow połnje potwjerdźił. Dotal je žo wjele tšélbow modella 98, karabinarjow, wojeńskich pistolow a wjele munizije zebrało. Někotři Stahlhelmarjo žu žo w swisku ś namakankami sajeli.

Zakaz Stahlhelmowych zhromadźiznow a nošenja uniformy w Schmalkaldenskim wokrjesu

Wjednik Kasselskeje statneje policije wosjewja: Na sakładze § 1 wukasa němskeho presidenta sa schkitanje luda a stata ś 28. februara 1933 w swisku ś § 14 sakonja policajskeho sarjadowanja žo ś pschesjenoscu ś knježeńskim wowym presidentom w Kasselu nazionalsozialistiskemu swjatkej frontskich wojowarjow (Stahlhelmej) sa wobwod Schmalkaldenskeho wokrjeża sakasuje, so by shromadźiśiny a shadźowanja kóždeje druzyny wotmeŕwał a uniformu, chorhoje a znamjeschka nošył.

Srjedźnoněmski zwjazk wojow. baltiskich dobrow. korpsow a wojow. namjezneho skita so zakazał

Kaž je němski a pruski minister snutkownych nałeżnosćow němski swjatk baltiskich wojowarjow (sjednoczeństwo pśedawschich wojowarjow namjetneho schkita a dobrowólnych korpsow) rospuschćił a sakasał, tak je nětko sakki snutkownyj minister na sałožku wukasa němskeho presidenta sa schkitanje luda a stata swjatk baltiskich wojowarjow dobrowólnych korpsow a namjetneho schkita žjednóżneje Němskeje sap. tow. je žydłom w Dźědžanach ś jeho měšnymi skupinami a hewschchimi druhimi podorganisazijemi teherunja rospuschćił a sakasał.

Jastwowe khłostanja w šestym devisowym procesu

W prozeźu dla pschesuwanja devisow pschećiwizo schtyrjom žotram kongregazije žwjateho Korle Borromeja w Trjebjenzy w Schlesyskej, kiž žu pśches schtwórcź milijona hriwnow do wukraja pschesuwale, je žobotu wjeczor po dźesacy hodźin trajazym jednanju pschebźyda Barlinskeho ławnikeho žuda, hamtskeżudniki rada Dahl, wužud wosjewił.

Dla shromadneho devisoweho pschesupjenja w tśoch abo schtyrjoch padach dosta generalna vikarka a prjedawscha generalna wyschscha Luitgarda Knepplez śtyi lěta jastwa a 115 000 hriwnow pjenjezneho khłostanja, žotra Rosalia Belleż śti lěta jastwa a 100 000 hriwnow pjenjezneho khłostanja, generalna wyschscha Felizitas Potrzej 1 lěto a 9 měsazow jastwa a 55000 hriwnow pjenjezneho khłostanja, žotra Róża Wólkleż dla polěkowanja 5 **mě**sazow jastwa.

Sa pjenježne khłostanja a ɓudniske ɯudawki kongregazija ɓobu rukuje. 75 000 dollarowych ɓondow a 66 000 hriwnow druɓich effektow ɓo ɓebjerje.

Warnowanje barlinskeho policajskeho presidenta

Barlinski polizajski presiɗent, hrabja Helldorf, w pschesɓjenoscži je ɟroninymi měſtnoscžemi tole ɯoſjewja: W poſlednich ɗnjach je ɓo ſwěſcžiło, ſo ɟu ɓo w nětkotrych padach pſchiſtłuſchnizy hibanja ſchkarakam ɗali ſawjeſcž, ſo ɓychu ɓo na demonſtrazijach pſchecžiwo žiɗam ɯobɗělili. Stat a hibanje ſtaj pſchezo ſaɓo na to pokaſowałoj, ſo ɟu jenotliɯe ɯuſtupowanja ſakaſane. Do tutych jenotliwych ɯuſtupowanjow ɟłuſcha ɯoɓebje ſamórcanje a ɯoſchkoɗženje taſłow, ſchkleńzow ɯuɯkaɗnych ɯoknow a ɓodobne. Waſchnje poſtupowanja ſchkarakow je ɯoſnamjaze, ſo je ɓo w nětkotrych padach ɗoſpěło, polizajſkim ſaſtojnikam ſ powołanjom na muje na ſakrocženju po jich winowatoſcži ſaɗžewacž. Stat a hibanje na druɓe waſchnje pſcheczíwo ɟiɗoiſtwu ɯojujetaj. Kóžɗy, kiž ɓo na ſakazanych jenotliwych ɯuſtupach ɯobɗželi, ɓo ſ tym ſwonka ſtata a hibanja ſtaji a ma khłostanje ɯocžakacž.

Nowy namjet za zrěčenje přidunajskich kraiow

Reuterez telegrafowańnja w Londonje ſ Roma powě, ſo ſtej Italſka a Franzoɯska knježeſtwam Awſtriſkeje, Madjarſkeje a Małeje ententy nowy ɗoſtkónczny namjet za zrěčenje pſchiɗunajſkich kraiow pſchedpokoſnjej. Kraje ɟu tutón namjet, kiž je bóle powſchitkownu hacž pſejedawſchi plan, pjecža pſchijomnje pſchijaſe. Němſkemu knježeſtwu je ɓo Reuterez powěſcži wo tutych jednanjach ſdžełiło, ɯono pak njeje žadyn ɗoſtkónczny naczisk ɗoſtako.

Plan je ɓo też Jendželſkej a Bólſkej pſchedpokojił. Wón ɯopſchija ſchtyri hłoɯne ɗypki: 1. Ɯoɓkrucženje awſtriſkeje njewotwiſnoſce; 2. poſtajenja, ſo ɓo jedyn kraj ɓo ſmutſkownych naležnoſcžow druɓeho kraja nima tykacž, też niz ſ propagandu; 3. ɯoſjewjenje, ſo ɓo nadpodnik nima pſchimacž ani podpjeracž; 4. ɯoſjewjenje, ſo może ɓo tón ɓobuſtaw, kiž ſrěcženje ſrani, ſe ſakrocženjom druɓich khłoſtacž.

So ɓo plan pſchewjedže, pjecža ɯot roſſuɓa němſkeho knježeſtwa ɯotwiſuje. W Romje pak ɓo njedžiwaju teho ɯoſjewja, ſo ma ɓo ſrěcženje na kóžɗy pad podpiſacž.

Zaso cyrkej w Irskej zapalili

Schtwórtk ɟu iſzu katolikoɓo methoɗiſtiſku zyrkej w Boyle w Roſcommonſkim hrabińſtwje ſapalili. Měſchczanſka ɯobora pak hnyɗom ſaſchimnu a ɯoheń ſpaſcha. Zyrkej běſche ɓo ſmutſkach ɗžěła ſ benzinom polała.

Někotſi ſaſtupjerzo delnjeɓo ɓežma, kotſiž proteſtantſko-unioniſtiſku ſtronu ſaſtupuja, ɟu ſ ɯokolnikom ɯoſjewjenje irſko-nazionaliſtiſkich ſapóſkanzow ɯotpokaſali, w kotrymž běſche ɓo ulſterſke knježeſtwo ſa podawki w Belfaſtu ſamokɯite ſežinilo. Proteſtantſko-unioniſtiſju ſapóſkanzu ɯoſjewjeja, ſo běſche mjes ɗžewjecž morɯymi žydom proteſtantow.

900 milijonow jenow přidawneho kredita za japanske wójsko

Japanſke ɯójſko je ſa pſchichoɗne pjecž lět nimo poɾjadneho hoſpoɗaɾſkeho roſliczenja 900 milijonow jenow, potajkim 180 milijonow jenow lětnje, žadako. Doſeł lětne ɯudawki ſa ɯójſko nětkole 420 milijonow jenow ɯuczinjeja, budże Japanſka na ɓwoje ɯójſko w pſchichodnych pjecžich létach 600 milijonow jenow lětnje nałožicž. Sa ɯójſko w Mandžuſkej a ſa ɯoſerſke lětaſtwo je ɓo 200 milijonow jenow žadato. Liczba ɯoſerſkich lětadłow ɓo ſ tutymi ſrědkami ſa pjecž lět ɓodwoji.

Jendželſzy lětazy pěſchzy.

Jendželſka lětadłowa ɓróń bóle a bóle do ſłužby krajneho ſakitanja ſtaja.. Najnowiſche ɟu lětadłowe transporty pěſchkowſkich ɯotdžělenjow. Tak ɟu nětkole ſ Tarnboroughſkeho lětaniſchcža ɯoſerſke ſmuczowanja pſchewjedli. 2. **Wiltſhireſki regiment** ɓo ɓo 30 muži ɗy w lětadłach ɯotnjeſły a zyły ɗžeń w ɓomětnje ɯoſta, ſo by ɓo ɓo nětkim na lětanje ſmucził. Wobraz pokaſuje, kak běchu ɯojakow ɓo lětadłow ſeɓadżeli. (Preſſe-Bild-Zentrale, M.).

Ze Serbow

W **Budyſchinje**, 29. julija 1935.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Stóž chce knjeza hrać,
dyrbi dołho za wotročka być.

— **Wo wjedrje.** Ssobotu wjeczor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer plus 2, najwyſchſcha ɗnjowa temperatura 25 ſtop. czopłoty. Dżenja rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer minus 3, najniſchſcha temperatura w nozy 14 ſtop. czopłoty. — Wječera je ɟo niżina wot Fiſkandſkeje ſpěſchnje k ranju ſcžahnyła a je też naſchini ſtronam wětrojte a deſchczowate wjedro pſchinjeſła. Jeje jadro w połnozy wot naſ ninio cžehnje. Pod wiſowom tuteje niżiny je wjedro pola naſ też dżenja hižicže njewobſtajne a wětrojte. Wyſchina leži ſ wječzora Schpaniſkeje a Franzoɯskeje. Jutſje ɟo ɯona na naſche wjedro hiſchcže prawje njewuſkutkuje. Pola naſ ɓo hiſchcže ſahnje ɯuběžki niżiny pokaža, kotrejž jadro pak ɟo mjes tym do Ruſkeje ɯołžali. — Jutſje ɯutoru ſłónčko 4,21 hodź. ſthadża a ɟo 7,51 hodź. khowa. Měſacžk, kiž je jutſje młody, rano 4,17 hodź, ſthadża a ɟo wjeczor 7,43 hodź. khowa.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchu ɯutoru: Hiſchcže trochu njewobſtajnje a khłódno.**

*

— **5000. wopytowař ſtarokužiſkeho wumělſtwa** běſche ſchtwórtk knjeni Schudakowa ſ Komorowa pola Rakez. Jej ɓo ɯupiſane mnyto we ɯyɲoſkoſci 15 hriwnow ɯupłaczi, ſchtož ju jara ſɯjeſeli. Sa pſchichodne ɗny je ɟo ſaſo ɯjazy towarſtwowu pſchiſjewiło. Sſrjedu a pjatk ɯ 6 hodź. a njedźelu ɯ 11 hodź. je ɯoɓzebje ɯjebjerje po ɯuſlajeńzy.

— **Njeſbože na ɗrózy.** Njedźelu popołdniu wokoło ¼5 hodź. je na Mužakowſkej ɗrózy automobil do kołoježneje ſajěł a ju potorhnył. Pſchi ſaſpinanju je ɟo auto ɯobwjertnył a ɟo ſwročžił. Ludźo ɟu ɟo ſ woſa na ɗrózy cžiſnyli. Woni pak njejɓu żaneje cžežeje ſchkody poczerpili. Kołojeżdna pak je żebi ſcžeńo khětro ɯobɗrěła, ɟo ɗyrika a ɟo hewak ſnadniſcho ſranika. Schtó je na 'njeſbožu ɯina, ma ɟo hiſchcže ɯuſaſnicž.

— **Mjena paɗuchow piſy ɟo ɯoſjewja.** Ssobotu ɯ ſaſnich ranſchich hodźinach je poliziſa muża ſaɗžerżała, kiž mějeſche měch połny ſeleneje piży. W tutym ſwiſki ɟo pſchipowědża, ſo ɟo piżowi paɓuſchi ɯot něſka ſ mjenom ɯ nowinach ɯoſjewja.

S **Budeſiez.** Lěkař běſche ſudomnej ɗžěłacžerżaj, kotraž ɯ Korſynju ɗžěła a běſche khora była, ſaſo ɗžěłacž ɗowolił. Wona ɟo tohoɗła na kole na měſtno ſwojeho ɗžěła poɗa, ſo by khoroɓne ɯopiſmo ɯotedała. Pſchi Roſwoɗe-

Ferdynand Goetel:

Sněhowy list

(Kar — Chat.)

10] (Pokračowanje.)

Powědaſche wſcho wo žebi Sarkarej, ſ najmjeńſchimi ɯobrobnoſcžemi a ſe ſchěrokimi pſchiſpomnjeńkami cžiješche, ſo ɯ cžežkej cžinje pſchichoɗnych ɗnjow ɗyrbi měcž wědomeho towarſcha. Skónczniwſchi ſpowěd, ɗžiwaſche ɟo, kak ſnědrom bě Sart ɯſchemu pſchiɯoſkhał.

„Rozumju — ɯſchemu rozumju, arbaɓo. Jenoż temu kontrarewoluzijonarej njerozumju a ɯſchemu, ſchtož ɓy rjekł ɯo tych ɯaſchich ſtronach. Cžekpiſch, arbaɓo, ɗokeľ ɓy młody a nahły a pſchiɗžechu ɓubjene cžažy. — Pſchihotuj ɟo. Hiſchcže njeje kónza."

„Nó — a kak myſlíſch, Sarkaro? Pſchewinjemy-li tole wſchitko?"

„Bóh budź tebi ɟmilny, arbaɓo!"

*

Naležo ɟo njewſchědnje ſaɦe ɯ tutym lěcže ſapocža ſ ɓobycžerſtej a njeſaɗžerżnej mozu, ſ kotrejž ɯottſchaɲuja błónju ɓoɗane ſtepy Aſiiſkeje brěmjenja, kiž je połnjo na nje ſkózka.

Po ɗwěmaj lětomaj ɟuchoty, po krutej a ɟnežnej ſymje, ɯ jenej nozy, ɓdyž ſyna bě ſabyła na ɓwoje knježeſtwo, ſwali ɟo ſe ɯſchěmi ɯrotami do ſtepy połonſchi wětr, wlecžo ſa ɓobu cžaſcžiſche a bohate deſchcže. Snydom ɟo ſhubi ɟnjeh na horach, tak ſo ɟo ſjewichu naɦe ſtroniny. Ale ɓdyž ſ mróczkowu jónu, ɗwójzu ſabłyſka ſtroɯe błónjo, ɯumyte ɯ naletnjej wožu, ɯoziwichu ɟo ɯſchuɗže ſpjaze ſarodki żiwjenja a ſjewi ɟo ɯopraɯdžite a ɗale ɓujniſche żiwjenje. Saſchumi, ɯoſſeſchcži ɟo rěka, ɯoſɗžěli horu a ſtepu, ɗo kotrychž ɯuběhaſche, ɗo ɗweju njepſchiſtupneju ɟnětoɯ. Sroſczežechu ɯſchě rěczki a ɯalachu ɟo ɓo ɯubrjenzoch, pytajo wěczne rěcžniſchcža, ſabyte ɯ ɟuchich kěſkach, ſaſɓypane ſ ɯalankami ſ hór. Tu a tam, ɓdyž ɯoɗa njenaɗeńɗe ſtareho rěcžniſchcža, ɯuɗrě ɟej pſchekhóɗ pſches horu a ſpaɗaſche po njej ɗo ɗolimy, roſkliwajo ɟo ſhorɗa a ſamowólna.

Saraɓowa ɟo ptaczina na ɯoɗach, ɯiɗžo tajke ɓohatſtwo. Huɓy, baczony, kaczki a druɓe ɯódne ptaczki lětachu kaž błuɗne tam a ſem, ſo njetrjebachu ſahinycž nad ɯuprahnjenymi ɓalniſchczemi.

Sſrahnychu ɟo hłódne ſwěrjata. Dźiwje torhaki ſaſo ɟoſachu ſ niżinow ɗo hór, ɗo ɯorjeſcžinowych łěſow, ɗo podroſta a njepchiſtupnych cžernjow, ſ kotrychž bě je ɯuhnała tchěſkańza. Cžłowjeſkich ɓyɗlenjow ɟo też ſɓalowachu ſchakale a ɟoſachu w ſolidarnych ruɓeżniſkich zwólbach.

Pożledni ɟo ſhrabnychu ludźo na ɯżach a w ſahroɗach potrjechenych ſ hłodom. Jich nawrót k żiwjenju ɗyrbjeſche ɟo ſapoczecž ſ ɯumjetanjom cžełow ɗo rosnjeɗrjenych rěczkow, cžełow, kiž nětko hakle tkajachu, jako ɓychu druhi krócž ɯumrěwake a to ſ ɯopraɯdžitej ɟnjerzcžu, kiž jim ɓodawaſche druhu ɓobu ɓacž měwaju żiwi ludźo. Pokhowachu je rucže w żiwych ɯodach rěczkow, mjetachu je ɗo rěki, w kotrejž potom ſpłuwachu ɟwjeſcha ſacžekke a njeżechu ɟo ɗale pomałku, ſ cžornymi pruhami, proſcho ɯo ſakońſki tónz. A hɓyž nichtó njepoſkha na jich něme ɯolanje, ɯumjeta je ɯoɗa na ɓrjóh ſchakalam a ruɓjeżnym ptakam ſa żratwu.

Komuna ɯ Bekɓumérje běſche ɗoſpołnje ɯot żiwjenjowſamknjena. Měżo, hamty, ɯjetſche ɯóɓy a żyɗliſchcža ruſkich kolonijſow běchu na ɗruhej ſtronje rěki, horſchcž ɗomoróɓnych ɯɓoɯ pak ſa ɯuɗrjeżżami, ɲo kotrychž ɯoɗy ſchumjachu. Towarſcham, ſwucženym na ſchěroki ɯobžah ſkóżkarſkeho żiwjenja, ɟo ɯoſtuɗžeſche. Pſchiſchetachu hońtɯy ſa ſhykkami běżeże gaɾɓy, ɯupraɯy ɗo ɗalokich ɯɓoɯ a ſahroɗow ɓohatych ɗomoróɓnych, kotſiž běchu ɟo ſajtaroli ſ jěżu. Na poło nichtó njeɓkwataſche, ſ prěnja, ɗokeľ kóżɗy ſ towarſchow mějeſche pſchebywanje w komunje ſa narunanje cžerpjenja w rewoluziji, ſ druha — ɗokeľ ɯe ɯokolinje ſtajnje ɯożaɟy ɓobychu hacž na mějenje ſamym a ſtónczenje, ɗokeľ nadawk komuny mějeſche ɓycž jenoż hejſɓowanje. Tola naɓěrki ɟo ſhubjachu, ſkɗaɗy ɟo próɗnjachu — a hɓyž běſche trjeba noweho napjelnjenja, póſna ɟo, ſo ɟu hamty — ſa rěku. Na ſɓoje běſche ɗoſcž hróɦnkowe na palenje palenza. Pijeſche ɟo tohoɗła, jěɗžeſche ɟo a płazachu ɟo karty a cžakaſche ɟo, hacž ɯoɗa ſpadnje, ſchtož ɓyrbjeſche ɟo ſtacž ſ rjeżej łěcža. Mjes tym ɟo ſaſelenichu horty, rěki a komuna, kaž też cži, kiž běchu ɯumaliłi ɯuſo mějtno ſa ſɦɗlikſcheżo.

Jenoż Jefrem, ɗžiwnuch, kaž jemu rěkachu, ɟo radɯaſche nad tajkim położenjom. Swiſk ſe ɟwětom ɯotwoɾjaſche jemu ſtraſchne nadawki, na kotrež njeɓě pſchipraɯjeny ani ſ cžełom, ani ſ ɗuchom. Cžujeſche ɟo jako ɯukhowanz ſ ɯulkeje łóɗže, kiž ɯobjima ludaɓróſtnu ſtaku, na kotruž bě jeɟo cžiſta razɯawa żołma. Radoſcž nad ɯulkhowanjom ɓyſchtaj ſ nim ſnadź ſɗžełkoɟi też ɗwaj ɗomoróɓnaj, ɓdy njeɓy tu ɓyła jeju naranſcha ɓuſcha, ſwucżena pſchijimacž wſcho, ſchtož poɗawa ɯoɟud, ɓjes ſhytnych roſmyſlenjow a njeɓoſtojnych ſacžucžow. — Wječera běchu ſnjerzcž hłódni, ɗženja maja wſcheɓo ɗoſcž, — Allah je wulki, — pſchichoɗ jemu kluſcha! Cžekaſch ɟo ſwucži na tutón nahlaɗ a haczwunjeż njemžeſche njeměr pſched pſchichoɗom, to tola bě ɯjeɓoły, ſo nichtó jeɦo na njón njeɓopomina.

Wot ɦɓuſtawow komuny ɟo ɯotſamknuty ɓoſpołnje. „Sſuɗženje" nad Sarkarom a hołzu ɟo njeɯotmě, nikomu ɟo njechaſche myſlicž na tajke ſtare ɯży. Nimo teho njeɓěſche ɯ komunije ani muſowanja. Kóżɗy mózeſche cžinicž, ſchtož ɗžejſche, — a ɗokeľ ɟo nikomu nicžo cžinicž njechaſche, njeɓěſche ani ɗyrɗomɗejowo na ſakkaże ſhromaɗnych pſchecžow. Wěſte ſtaroſcže ɓuɗžeſche jenoż ſkaɗžiſchcžo, ɓohacže ɯuhotowane ɯot hoſpoɗaɾſkeho hamta ſ měſta. Tohoɗła też njeɓóɾiɗže hnyɗom ɾ pſchijiczu ɗweju ɗomoróɓnej ɟo komuny. Někcžto ɯichoɾotnych a njeɯɓeɾzoɯnych poɓeɗženjow ɟo ɯupraji raſnje ſa ɯuhnaże ſaɓobywarjow. Tu cžekaliż napja ɯſchě ɟwoje mozy a pſchedneɟeże ɯóhnivu rěcž ɯo proletarjarjace, kiž ſ hłoɓom mrěje, ɯo ſoliɗarnoſcži ɯſchitkich potóczowanych a ɯo ɓratroɯitwje khuɗych ɓjes roſoɓžela poɦɓaɗa a raży. Saſpocžawſchi pſchekkepanu, ſaczju pſchi ɟwojich ɟłowach njeɗwěłomnu wěrnoſcž ɟych heſłow, ɦorſeſche ɟo a ɗoby naɾbóle ſtwerɗnjene ɯutroby. Dżeł połſkaſche na njeɦo ſ ɯotɯewrjenej hubu, ɗžeł na njeɦo khćiwoje hładaſche.

Tola rěcž ɗozpi połneho ɯuſpěcha; ɗomoróɓnaj ɓuſchtaj pſchijataj jako ɾwobodnaj ɯoɗžělnikaj, płaczenaj ſ ɗrajtu a ſe ſežiwjenjom. — Niż, ſo bě jich pſchežnoɗžił, ale ɗokeľ ɟo naɓojachu myſlo, ſo je ɯoń ſnaɗž nětkajſki ſtronjan, kotrehoɟ ɟu ɗo komuny pózłali jako cžłuſchlaka.

(Pokračowanje ſežěɦuje.)

zjenkim puczu wona ſ kola padże a bjes wědomja leżo wusta. S papjerow, kiž měješe pschi sebi, jeje wobzoblu swjesćichu. Lěkar dr. med. Albert ſ Hajnitz, kotrejž běchu zawołali, přenju pomoz poda. Dźěłacjerjo, kotraž běše so pschi padnjenju stranika, ſ autom do jeje wobydlenja donjesechu. Pschičina njesboža je, so bu kokojesdnej nadobo ſłe.

S **Ratarjej.** Ssobotu popoldnju w 4. hodźinje dóńdże k cježkemu wobkhadnemu njesboju na mětinje, hdjež dróha do Wjasońzy wotbočuje. Koležarka jědżesche ſ Budyšina a chyšche so na dróhu do Wjasońzy zawinuć. Najskerje pak bě snamje, so směr jěsdy pschemění, jara podobje data a tohodla sajědże auto, kiž sa njej jědżesche, w runej měrje do strony a ju ſ wotmachom na bok wjerzny. Cježkostranjenu donjesechu do blišeje korčmy a potom do khorownje. Koleso a też auto so wobškodźichu.

S **Hodźija.** Liščinu dobycjerjow na župnym zwjezdženju NSZ w Lipšu su někto wuschle. Luježiju wuczowarjo, su tam, kaž je ſ liščinow widżeć, derje wotrěkli. Njedźiwajo hubjeneho wjedra a dołheho puća su domjazy wuczowarjo husto jara derje wojowali. Też Hodźijan wuczowarjo steja na dobrych městnach. W 12-boju doby žebi Gerhard Burk wot TV ſ 165 dypkami 26. městno. Hišće lepje wotrěkny w 7-boju na warjadach mjes wuczowarskej młodźinu lětnika 1919/20 Arnošt Nowak, kotryž měješe ſ 106 dypkami 14. městno. S tym so snowa dopokaza, so mója też mate wuczowanišće jednoty so wubjernje sa wuczowanje cżěła staracj.

S **Rachlowa.** Ssobotu wječor wuhotowaschtaj tu diwaj wotdźěłaj SA, wokoło 100 muži žyłnaj, pschi wjeselym spěwje na luzy žiwnoscjerja Jana Birki biwak. Wjele wobydleri nachodże wšy so se SA-mužemi w spěwje a žortowanju wobdźěli.

S **Mješchiz.** W nozy k njedźeli trubjesche so w naschej wsy k wobnju. W žmeru k Rachlowej hapachu mózne plomjenja k njebju. Na telefonišće sawołanje pak so powěsći, so plomjenja pokhadźeju ſ biwaka, kotryž běschtaj jebi diwaj wotdźěłaj SA w Rachlowje pschipraviłoj.

S **Bukcy.** (Cżeje wobkhadne njesboże.) Pjatk wokoło 1/11 hodź. wječor sta so na Lubijiskej statnej dróhy w Bukcach we wotdźělu Kluczu wobkhadne njesboże, pschi kotrymž w 40 lětach stejazy dźěłacjeř Roscher ſ Drožđżija, nan 7 njesałtaranych dźěcži, a žłužobna Bartkeź ſ Bukczanskeje korčmy so cżežko sranischtaj, tak so dyrbjeschtaj so do Budyšskeje khorownje pschewjesć. Wjednik motorskeho kola Sch. ſ Ketlic jědżesche se žiwojim kołom do Bukcz. Na kole jědżesche Bartkeź. Roscher běšče krótko do njesboja w hoscjenzu ke Klinczej pschebywał a běšče so wopił. Wot tuhy běsche pschi do Bukcz schoł. Motorske kolo knjeza Sch. jemu napschećiwo pschijědże. Po wudawanju Sch. je Roscher njenadžiwy smjer žiwojeho cżeża pscheměnił a w tutym wokomiku so ſ motorskim kołom sbrabnył. Roscher stama žebi nohu a putny jebi nop a Bartkeź žebi nosy ſischaże a tehorunja nop nuky. Sšlědźenja, kak je k njesboju došchło, njeſu hišće wotsamknjene.

Z **Pančic.** Zwěrjata na dróhach a pućach su přeco nižo strach a zadźéwk za wobkhod. Byrnjež wšak tam **njeslušałe**, zaběži so tola druhdy pjerizna, čemuž njemóžeš přeco zadźiwać. Tak padny sobotu **popołdnju kolesař w Wotrowa**, hdyž **po nahlej** statnej drózy dele jědżeše, přez sylneho honaca, kiž **chcyše w poslednim** wokomiku dróhu přepřečić. Zrani so na prawej rucy, też koło sej wobškodźi, tola móžeše dale jěć. Też honač dale kromješe. Tola namaka hórzy přijomne městno w pónoji.

S **Kamjenza.** Schtwórtk wječor wokoło 1/29 hodź. spyta njesnaty słótnik 25letnu žonu w Klitschcji ſkady w Borschcju wumnožowacź. Na jeje napomnoženje pak hłótnik na žiwojim kołesu na stronu do Jěžowa cżeknu. Je wokoło 25 lět stary, 1,65 mtr. wulki, měješe módru kolchiu a dołhe schěre tholowy na žebi, na hłowje měješe cżapku. Koleso je hišćeze w dobrym stawje było. Schtóž **nješchto** wo słótniku wě, njech to straznischtwej w Kamjenzu sdźeli.

S **Kamjenza.** Njedźelu popołdnju stej so na tudomnej paštmischcjowej horje diwě płachtatej lětadle tudomneje lětaćeje městnje skupiny wutkhcżejcej. K tomu so lětanja na druhim wischiankinychu.

Se **Skaskowa.** S njesnatej pschicżinu pjatk wječor wokoło 6 hodźin ſ hospodarskich twarjenjow žiwnoscjerja Mrcheba Němza woheń wudyri. Sa krótki cżaš so plomjenja na hródź a brózeń wupschestrěchu. Wschě ratarske maschiny a hromada žita so snicżichu. Skót žu ſ wuwjacżom pha wukhowali. Haschenje bě jara poczežene, dokelž dyrbjesche so woda se sdalenego Halschtrowa bracź. Na pomoz běchu pschikhwatałe wohnjowe woborty se Skaskowa, Tradowa, Jitra, Debriz, Wóšlinka, Schunowa, Cżisowa a Kulowa.

Protyka dawkowych termiłow

sa měżaz august 1935.

Finanznemu hamtej na so sapłacżicj:

5. augusta: Dawkowy wotcżah wot dźěłacjerskeje nsdy, kiž je so w cżasu wot 16. hacź do konza julija 1935 wupłacżił.

10. augusta: Barsowy wobrotowy dawk.

10. augusta: Pschipomjenjenje a napłacżenje wobrotoweho dawka sa měżaz julij 1935.

15. augusta: Samóženjski dawk, 2. rata sa wschěch, kotriž žu winowacji, samóženjscí dawk płacżicź, ſ wuwjacżom ratarskiwa a lěsarstwa.

15. augusta: Swjedźenjski dawk (Aufbringungsumlage), 1. rata.

20. augusta: Dawkowy wotcżah wot dźěłacjerskeje nsdy sa nsdy, kiž žu so w cżasu wot 1. hacź do 15. augusta 1935 wupłacżile.

Pschipomnjenje: W tutej protyzy dawkowych termiłow žu so jenož te dawki naspomnile, kotrež maju so finanznemu hamtej w měżazu auguscze sapłacżicź.

Wyšši wučeŕ Jan August Kerk-Pěrnjanski

Podał O. W.

Swěrny stary Serb, knjez wyšši wučeŕ Jan August Kerk-Pěrnjanski swjeci 29. 7. z Božej miłosću swoje sydomdźesaćiny.

Hdy by hišće žiwy był naš sprawny, přeco idealnje zmysleny, z čežkim čelnym čerpjenjom znadobnjeny profesor Jan Bryl, jeho přichodny syn, by wón zawěsće na mojim městnje spisał swjedźeński nastawk, kiž by swědčił wo lubosći, kotraž je so jemu wot stareho knjeza w bohatej měrje dostała. — A hdy by hišće žiwy był jeho swa k naš wulki wótčino Arnošt Muka, z kotrymž běše přez dołho žiwjenje zjednoćeny w najnutrnišej duchownej a dušinej jednoće, byštaj zawěsće z dźakom hromadże wróćo hladałoj na wony dawno zańdźeny dźeń, na kotrymž bu jeju přiwuznistwo założene. — Ale tež my druzy Serbja dźensa radźi spominamy na wulcy zasłužbneho wyššeho wučerja Kefka, kiž na swojim wumělku w Pěrnje nad Łobjom swjeći swoje sydomdźesaćiny. — Wón je přeco derje wědźał, čeji je; a je so też dale wuznał k swojemu narodej wot lěta 1890 sem, hdyž je přijał wučeŕske městno w Rochlicy, z wotkelž je so přesydlił 1899 bliže k nam do Pěrna nad Łobjom. Z jara čežkej wutrobu je so to stało, zo je swoju dominzu wopušćił. Najprjedy běše skutkował w Kotecach, potom w Nowej Wsy, w lěće 1888 běše dostał swoje statne městno w Rakecach. — Wšudźom, kaž hižo jako wučomc na Budyšinskim krajnostawskim seminarje, je so wobswědčił jako swěrny syn swojeju serbskeju staršeju. W Rakecach je pilnje sobu dźěłał w towaŕstwownym žiwjenju „Lipy“. — To je jemu zanjesło — kaž to něhdy husto běše, wšelake njeluboznošce a mjerzanje. Skóńcnje je so rozhladował nětko druhdże. We zawostajeństwje wótčinca Imiša sym nadesoł jimacy jeho list, w kotrymž je so tehdy před nim zamołwjał. Wón skónči ze sadu — „zo Serb wostanu z cyłej wutrobu a mój serbski narod dale lubuju.“ — A to njeběše hoła fraza! — Skóńcnje přeco žiwjenje rozsudża, što na někom je! — Wyšši wučeŕ Kerk je sebi też we cuzbje swoju swójbu zakhował serbsku! — Kajki je to błyščaty přikład za našich zdźělanych doma. — A z Pěrna njeběše daloko do Drježdżan! — Tu běše we serbskim towaŕstwje kaž na wsy doma, a tu měješe swoje serbske Bože služby. — Wězo je tu při kóždej składnosći był; a tuž jeho tam znaja w serbskich towaŕstwach jako njekhablaceho swěrneho krajana. — Skóńcnje je swój wumeńk, najrjeńšo wupjelnił z tym, zo je spisał cyły rjad wubjernych nastawkow wosebje ludowědneho wobsaha: wo pastyrjach a wowčeŕnjach; pjerjedrěnju; pod tkalcom; zajimawe pučowańske dopomnjeńki: „Pjeć dnjow w Serajewje“; rjanu wójnsku dopomnjeńku: „Naš ruski jaty Ivan.“ — Kak by so nad tym wóte Imiš wjeselił! A wón by zawěsće też ze swojej nutrnej wěru prajił, zo Bože wodźenje nam puće pokazuje, po kotrychž dyrbimy hić. Wěm z wěstosću, zo mamy sej hišće wjele podobnych dźěłow z pjera našeho swěrneho krajana wočakać. Wšitke budźa nam ważne a witane! — Hdyž budże so wón na swojim wumeńku hišće dóle zhrabać z jara čežkich njezbožow, kiž su jeho w poslednich lětach potrjechile — dźowka w kčéjacych lětach a dwaj přichodnaj synaj jemu krótko za sobu zemrěchu —; hdyž nabywa noweje čelneje mocy, štož so z wěstosću stanje, potom budże dale naše pismowstwo wobohaćić ze swojimi nazhonjenjemi, swojej wědu a swojej njezaprahnitej narodnej lubosću. — Wěšce budże nam też hišće wjacy powědać wo swojich rjanych dźěłacych lětach w Čornjowje, hdyž je so 29. 7. lěta 1865 narodźił, a z wotkelž je pěknje do šule khodźił k swěrnemu serbskemu wučerjej Suščy we Wujězdźe, kiž je jeho dary spóznał a so wo to staral, zo jeho nan pósła do Budyšina na krajnostawski seminar, hdyž so serbscy wučeše, a nic do wjele bliżeho Lubija.

Přejemy našemu sprawnemu staremu přećelej k jeho 70činam bohate Bože žohnowanje, zo chcył na swojim wumeńku w dobrym pokoju hišće dołho žiwy być, bjez khorosće a bjez starosće — z lubosću wobdaty wot tych přiwuznych, kotrychž je jemu Bóh Knjez zawostajił, a česćowany wot cyłeho serbskeho luda.

Budyske stawniske powěsće

ſ dnja 27. julija 1935.

Semrěli: Max Richard Cjecź, policajski straźmišchtr, 45 lět. — Hermann Korla Moriz Ober, moleŕski mischtr, 33 lět. — Hana Schlenkerowa rodź. Schattelez, mandźelska rěsniskeho mischtra, 44 lět.

Do mandźelstwa stupichu: Pawoł Langa, bliđaŕ w Bohaschezach ſ Marthu Müllerez, pomoznizu, w Budyschinje. — Robert Paweł Förster, schewj ſ Idu Hilźu Nowakez, stenotypistku, wobaj w Budyschinje. — Hugo Ettlibaum, fabrikski dźěłacjeŕ w Piräu w Grichiskej ſ Alicu Margot Schneiderez, fotolaborantku we Budyschinje.

Radio

Wutoru 30. julija so słyšachi:

Königswusterhausen. Nimo snateho wschědneho programma: 6,30 wjesoły rańschi konzert. 11,30 sa wjesnje žony. 11,40 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakosćeje. 16 konzert. 17,30 sport sa młodźinu. 17,45 popołdnischi konzert. 18,20 politiski pschehlad nowin. 19 a nětko je žiwjatok. 20,10 konzert.

Lipsk. Nimo snateho wschědneho programma: 5,50 sa burow. 8,20 rańscha hudźba. 11,45 sa burow. 14,15 wschelakosćeje. 15 sa žony. 17 popołdnischi konzert. 19 rejwańska hudźba. 20,10 wojeŕski konzert.

Hišćeze wažne ſ dnjowemu programmu: Barlin a Hamburg: 20,10 pišana hodźina. Köln: 20,10 konzert. Wiw: 19,45 orchestrowy konzert.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. Zjednoćenstwo evangelskich Serbow w Budyšinje zmeje přichodnu srjedu, 31. julija wječor we 8 hodź. zhromadźiznu w Serbskim Domje. Znaty rěčnik je přednošk přilubił. Wšitcy Serbja su wutrobnje witani.

Lichań. „Zernička“ spěwa stwórtk wječor we 8 hodź. w Hućinje. Njech wšitcy přińdu.

Rakojdy. Wotrjad młodych ma srjedu wječor dźiwadłowu pruhu.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smolek a za nawěstki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. VI. 1935 2221. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Swotkel połkabjeża najstarische Frankfurtske kołbaski?

W cżeżiwjenym domje na Starym torhoscheżu w Frankfurcze n. M. je rěsarnja žwini samješcjena, kotraž je 375 lět w rukach jeneje žwójby. Twarjenjowa fasada a městnoże so nejeſu pscheměnile, sajimawe je wobkedźbowacź, kak so nowocżasne pschipravy do starehо twarjenja hodźa. Tutón rěsniski dwórcżk je wopraudźe romantiski. W nim so hišćeze dźenża žtawne kołbaski dźěłaju a so wottud do zyłeho žwěta sćelu. Wobraz na prawej stronje pokazuje dźěłanje kołbaskow na starym rěsniskowym dworje, wobraz na lěwej stronje pak pschedawarnju kołbaskow pschedstaja. (Atlantic, M.)

Statna němska železnica

Njedźelu 14. julija je so w Nürnbergu jubilejska wustajeńca němskeje železniźy wotewrika. Lětni so tola tuto lěto k stotemu rasej dźeń, z kotrymž so po prěnjej němskej železniźy jěrdźicej sapoča, z kotrymž prěni raz z parnej mozu cyłk schójcej kilometrow dołhu cźaru Nürnberg-Fürth pschewinu. To drje na jenym dnju w juliju 1835 njeběsche, ale 7. dezembra pscheð sto lětami so tuta železniska cźara žiwjatočźnje wotewri. Ale hy wot němskeje železniźy jara njemudre bylo, hy-li je z wotewrjenjom jubilejskeje žiwjatočnosće hacź do dezembra cźakało. Někotre je cźaj lećźneho pućowanja, někotre po tyšcach a sahe tyšazach zuły do frjedźowčowskeho Nürnberga pschikhadźeja, do tuteje lubosnje drohoćinki mjes wulkimi němskimi městami, a sta tyšazy so tam w septembru pschi składnosći frowineho dnja khadźuja. Hdyž dyrbjesche so wustajeńca tohodla z pschehladkom stacź, kotraž njedyrbjesche jenož Nürnbergskim rosćiwe němskeje železniźy wot schójcej kilometrow kolijow k najwjetšchemu wobkhadnemu pschedewsfaću žiwěta pokazowacź, ale po możnosći najscherschim wobstatkam wćipnych a swědźiwych z tukraja a wukraja, potom dyrbjesche so stoletnu žiwjedźeń z wotewrjenjom wustajeńcy do prędka pschepokazyć.

Dwě mjenje w słotnych pišmikach na spočatku stawiznow němskeje železniźy stejitej: Jan Scharrer a Biedrich List. Wobjednjchi bě hižo 1833 wulkomyslny plan sa železniske cźary po zyłej Němskej wudźěłał, njemějesche pak z tym žaneho špoža, dokelž běsche Němska tehdy hišće njepschešjedny a rostorhany kraj. Posdźišo pak cźim rańšcho wustupujo mějesche wjele pschihotowanja namakacź. Nürnbergski měšćanosta Jan Scharrer pak mudrje w małym poćpyta. S jeho wulkej prózu so 18. nowembra 1833 prěnje němske wobkhadne towarstwo, Ludwigowe železniske towarstwo na akcije, założi. Jeho doprědkarjekemu duchej a njeproźnowanemu zahađźenju sa nowy wobkhadny hrěd je so poradźiło, wschě wobzełnosće pschewinyć, kotrež njeležachu jenož w wobstaranju kapitala, ale też we wuskowutrobitosći tamneho cźasa. Pschewinyć dyrbjesche so też nam dźensa žmělchny strach psched „Skutkom djabola“, kaž parnenu wosej rěkachu, kotryž pak Jendźelcźenjo hižo někotre lěta znajachu. Ssamo pišne strachocźimi duchowni pschecźiwnoj tajkim nowym sawjedźenjam prědowachu. Sahe druhi pschecźiwniźy prajachu, so budźe železniza wósnistwo sničicź a wschitke z tym zwisowaze rjemjeńta, so wobježe korcźmarjam a kowarjam zich khlěb wosmje. Snate je dale, so měšachu też w lěkařiich kruhach pschecźiwo pospěchenju wobkhada z „parnym wosom“ wschelake wobmyślenja.

Scharrer bě pschekupstwo nawuknył. Hdyž běsche 38 lět, wuswoli sebi jeho Nürnberg lěta 1823 sa druheho měšćanoftu. Pschi spočatku jeho wustupowanja sa železniju mjes Nürnbergom a Fürthom so wobkhad na dróhy mjes tutymaj městomaj liczesche. Liczenje pokasa, so dyrbi so tajka železniza wupłaćiźeć. Akzije, za kotrychž kupjenje so sjawnje namołwjesche, dyrbjachu so z 12,5 prozentom sadaniźe. Wudawki za twarjenje železniźy se 132 000 schěžnakami wobliczichu; tola dyrbjesche so tutón naczisł posdźišo na 150 00 schěžnakow powyschicź, a pschi wotewrjenju železniźy bě so samo wo 26 000 schěžnakow pschekrocźił. Ale wěschczenje sadanjenja njebě žane bludmo, nawopak: hižo na kónzu prěnjeho wobkhodneho lěta mózesche Ludwigowe železniske towarstwo, kotrehož direktor běsche Scharrer wot 1836 hacź do swojeje smjerce w lěcze 1844, wosjewicź, so je jemu móžno, 20 prozentowe dividendy wuźwpacź, a też sczěhowaze lětdźesatki njeje lěta dividenda ženje niže 15 prozentow wostała.

Pod hrimotom kanonow prěnja němska železniza z Nürnbergskeho dwórnischcza „schumjesche“. Lokomotiwu „Worjoł“ běchu w Jendźelskej skałali. Pschetoż w Němskej dźě hischcze žaneje industrije njeběsche, kotraž mohła tajki „parny wóš“ natwaricź. Worjoł běsche lokomotiwka schtyri metrow dołhosće a 15 PS, kotrež jemu sa hodźinu najwjetšchu špěšnosć 40 kilometrow spočěchu. Wschо druhe kaž kolije, tej wosy a wschě druhe pschiźitkuscheńki běchu žo w Němskej spotowiše. Wjednistwo tutych dźěłow mějesche kralowski bayerski wotkrijeny inżeńer Denis, kotryž bě žo runje hakle se žiwojich studijow w železnišćowje z Jendźelskeje a Polnóžneje Ameriki wrócźił. Jako prěni cźah — kotrehož wosy běchu wocźinjene a make a kotrehož lokomotiwu jendźelski inżeńer w zylindru wodźesche a se žobuješdnych nichtó njebě schkody počerpił — do Fürtha dojeźdże, běchu duchojo trochu snerowane. Wot nětka cźah na tutej cźarje wschódnje dwójzy jěrdźesche, hdyž też niz pschezo z parnej mozu, ale twoprědka wotměnjejo wodnjo hischcze konje pschahachu.. W prěnim wobkhadnym porjedźe Ludwigoweje železniźy pschedpišma namakamy, z kotrychž ma jene abo to druhe też dźensa hischcze płaćiwosć, kaž pschikas, so dyrbja durje pschi jěźbje zaćinjene wostacź. Do wotjěda cźaha žo pół mjeńšchiny dołho zwonjesche, z cźimž žo pućowazy nametwjachu, so bychu žo na žiwoje městna podali. A zyłu mjeńšchinu dołho žo samo zwonjesche, bliježche-li žo cźah k někajkemu sastanischcźu. Najprjedy železniza jenoż wožowomu wobkhadej žłużesche, ale jako ji jónu Nürnbergski piwarz žudaj piwa pschidowěri, so by jeju žoźu do žurtha wsała, žo po někajim też tworowy wobkhad wuwi, kotryž je dźensa hłowna sepjera němskeje železniźy.

Khatka Paulužez †

Prjedawscha němska wodźerka ballonow a wotskakowarka z padakom Khatka Paulužez je w jenym Barlinskim pschedměsece 65 lět stara wumrěła. Wona měsješe nehdy žiwětowu žławu. W lětach wot 1893 hacź 1909 je wona 147 wotskocźenjow a 516 leczenjow z ballonom wuwjedła a z tym sa tanmische cźažby njejhłyschany rekord postajiła. (Scherls Bild-Archiv, A.)

Wuspěch Ludwigoweje železniźy w Němskej pschekamaźiwy skutkowasche. Pschecźiwnikam železniźy wjednje hischcze z tym hischcze huba satykana. Wobsebje na wuwoj njebě napschecźiwnosć tak lohko pschewinyć. Burjo žakli wostachu, njechachu dźěł pola abo łuki sa twar železniźy wottupicź. A tutej krótkowidźiwosći a bojosći pschede wschźm, schtož je nowe, dźě ma žo pschipiskacź, hdyž žu hischcze dźensa wschelake wuže, kotrež mózachu žiže psched lětdźesatkami swirk se železniju měcź, wot železniskeje cźary dalene, a schtož je hischcze hórje, hdyž železniza wschędnje nimo nich jěrdźi a tam njesastawa. Wschudźe žo tehdy po někim tola duchojo sa twar železnizow hibachu. 1837 žo prěni dźěł cźary Lipsk-Drjezdźany wotewri. Léta 1838 wotewrjenje železniźy Barlin-Potsdam, prěnjeje pruskeje cźary, sczěhowasche, a w žamknym lěcze cźary prěnjeje němskeje železniźy mjes Brunschwigom a Wolfenbüttelom. A potom žo po někcźim jene železniske towarstwo sa druhim sakoržowasche. Privatnu sapoczatk sawjim němskich statow sbudźi, posdźišo najwjetšchi dźěł privatnych železnizow do rukow stata pschenđźe. Železniske cźary w běhu pschichodnych lětdźesatkow žiwnje rozcźehu. Se schójcej kilometrow w lěcze 1835 bě 35 lět posdźišo w Němskej hižo 18 805 kilometrow kolijow nałako, 1900 běsche jich 51 959 kilometrow, a dźensa žiwy w Němskej liczjou 58 000 kilometrow dospěli. S „Worjoła“ Ludwigoweje železniźy a se „Saxonije“, z kotrejž žo cźara Lipsk-Drjezdźany wotewri, žu žo naschе nowocźažne lokomotiwy za spěchnich wuwite, z kotrychž móżesche niedawno najnowischa hodźinsku spěchnosć 190 kilometrow dospěć. K tomu pschinđźe najmłódsche rosćiwe w twarjenju spěchnych wosow z motorami, pschewinjene cźary Köln-Barlin sa pjecź hodźin nimo powschitkowneho pospěchenja, spanischich wosow, kuchinskich wosow, elektrikalizacije a ichtaj hewak hischcze wschitko pod wobkhadźowanje schtworeho wobkhadneho sakonja pschinđźe: wěstosć, spěchnosć, dypkownosć a pschijomnosć za pućowazych. Wob lěto dźensa nimale dwě miliardźe cźłowjekow železniźu wuźiwa. Němska statna železniza a schtož hewak k njej žłuschа, ma hódnosć pisches 26 miliardow hrivnow.

Tak je so małeho spočatka w běhu lětstotka pschedewsaće narosło, kotrež je wulke kaž žane druhe, kotrehož samožnosć drje wo stoletnym naschonjenju žiwdźeju, hewak pak jenoż dopokasuje, so je žiwi žiwoju mlódnosć sachowało a doprědkarskeho ducha Jana Scharrera a jeho pomóznikow.

i.

Hospodarski rozhlad

Póndźelu, 29. julija 1935.

Barlinska bursa 27. julija 1935. Hačrunjež so publikum žyle mało na wobkhodże wobdźěli a też kulisa dźiwajo na bliski ultimo so wróćo dźerżeše, běšche bursa pschewažnje khrućena, dokelž na wschelakich wikach so nakupje sa Sperrmarki wumjedźechu. We wschěch standartowych papjerach so pjenjesy z wróćoplaćenych kreditow sapołožichu. Na rentowych wikach běchu kursy wospjet měrne pschi małych pscheměnjenjach horje abo dele.

Stótne wiki w Drjezdźanach.

Na stótne wiki pschihnu so dźensa 940 howjadow a to 81 wołow, 189 bykow, 566 kruwow, 74 jałojow a 30 źrjezkow, dale hischcze 794 cźelatow, 1000 wowcow a 2952 žwini. Na wikach sa howjady stój běšche wobkhod sa byki a lěpsche druzyny žiwy, sa hubjenische druzyny kruwow běšche trochu hubjenischi wobkhod. Cźelata maja dobry wobkhod sa njejpscheměnjene płaćiny. Wowzy maja dobre žrěnje wiki sa płaćiny minjeneho tydźenja. Swinje maja dobry wobkhod, tak so žo sa najwjetschi dźěł sa najwyschschu płaćinu wo 52 hr. pschedа.

Rozwučowace drobnosće

Swinjo, kotrež so čěri, njemełło so ženje za zadnju nohu wjazać, kaž so to husto čini. Wjazaj štryk prjedy prěnjeju nohow přez khribjet, scéhń jón srjedź nohow a wobwjaz zady prěnjeju nohow zaso přez khribjet, a scéhń štryk srjedź zadneju nohow won, kruće k sebi dźerżo. Z małej prócu móżeš swinjo na prawicu abo lěwicu na pućach wodźić.

Njeplódne sadowe štomy móża so z tym k plódnosći dowjesć, zo něšto klija z hlinu rozměšeš a čélo namazaš. Staru skoru prjedy wotškrabaj.

Hišće někotre spomožne zeluška: Korjeń papróše (Wurmfarren), kajkaž 1—1½ łóhća w suchich lěsach rosće, pije so pře hlistwu; hórkowe (gentiana — hórki korjeń, Enzian) ma korjenje, kotrež słabemu žołdkej spomożeja; proch z kóenjow čertowych pazorkow (porstow — Bärlapp) sypa so małym dźěćom na wobodrjenu kožu; kornšk bola abo bulicy (Beifuß) bjerje so pře padawu khorosć; kóenjo a zelo rozduča (Rainfarren), rosće na pućach a pří wodach, pija přećiwo wakam a přimanju w žołdku; ze želbiju wumywaju seši ert a dźasna, kotrymž zuby kruće njesedźa abo mjaso snadnje krawi. — Je jenož krótki čas, hdyž maja zela swoju połnu hojacu móc — wosebje prjedy hač zakćeja. Tehdom dyrbiš hromadźić, zo mohł sebi a bliższemu w času khorosće ze spomožerjom być, nic po ważnju jebawych łazeńkow, ale po bójskej kazni: „Lubuj bližšeho, kaž sebje sameho!“

Foto-dźela

Za **4 hodźiny** dostanjeće wašе wobrazy **w wite a z wobrazami zaso** wrośo, hdyž tute **w 10, 14 abo 17 hodźinach přinjeseće.**

Drogerija Strauch & Kolde

NB. **Wulki wubjerk w 6|9 wierćacych dimowych aparatach**

Spušć. pohonč

(nie młódši 20 lět), so hnydom do ratafstwa pyta. Hdźe, zhonić we wudaw. Serb. Nowin.

Trjebanej kole

muzace a žonjace, płaćiny hódne na předań. Přińdu do domu,

Jan Wirth we Wulkim Cisku

pola Wojerec HE (wjes).

Měšćanski omnibus

Wutoru, 30. julija, na **Bastaju** (přez Wysoki lěs a Hohnstein). Wotjěde přip. w 1 hodź. wot Měšć. zahrody. Jězba płaći 3,— hr.

Stwórtk, 1. aug., do **Sandawy, Königstein, Pillnitz, Drjezdźan.** Wotjěde we 8 hodź. wot Měšć. zahrody. Jězba płaći 4.— hr.

Pjatk, 2. augusta, na **Laušu, Oybin.** Wotjěde připołd. w 1 hodź. wot Měšćanskeje zahrody. Jězba płaći 3,— hr.

Zamołwjenja zapodajće na jězbny personal abo telefoniscy pod čisło 2138 abo na wudawarju „Serbskich Nowin“.

Konkursowe přesadźowanje

Wot 1. augusta a přichodne dny, stajnje wot 9—12 hodź. a wot 15—18 hodź. přesadźuju zjawnje za najwyšu sadźbu a za hotowe pjenjezy w towarišnej jstwje „Měšćanskeje zahrody“ zbytkne tworowe wobstatki z konkursa firmy Gustav Thunig w Budyšinje kaž

galanterijowe, miedźane, skleńčane, porcelinowe, krótke twory a hrajki, kristalowe twory, Mišnjanski a Róždołski porcelin, sportske wěcy a darjeńki wšěch družin, regale a blida

Přihódna nakupna składnosć za zasopředawarjow a też k hodam Wobhladanje 31. julija wot 16—18 hodźin.

W nadawku konkursoweho zarjadnika

Ernst Raue

zaprisahany a zjawny přesadźowař na Hošic hasy čo. 33

Por sylnych koni (iršcy), kobła a walach - dale por **sylnych koni,** jako jenopřežnaj přihódnaj, so też jenotliwje do ratafstwa předataj w **Drjezdźanach-N.** na Lipsčanskej dróze 8 (zajězd na prawo).

Nowy transport najlěpšich rańšopruskich-hollandskich

kruwow a jałojow

wysokosučelnych a z ćelatami, steji wot dźensa soboty jara płaćiznyhódno na předań a k zaměnjenju na rězny skót.

Maks a Theodor Rychtař

skótna wikowańnja w Njebjelčicach. Tel. Kamjenc 895

Z najwjetšej spěšnosću

roznošuja roznošerjo kóždy dźeń naše Serbske Nowiny, zo byšće je móhli w prawym času čitać. Kak pak by so naš roznošeŕ wjeselił, hdy byšće jemu noweho čitarja mjenowali abo prajił, štó by chcył snadź hišće „Serbske Nowiny“ čitaci Kóždy Serb pomha nam jenički dźenik-sylniś!

Z pućowanja so wróćił

Zubny lěkař dr. Ludwig

Příloha k čislu 174 **SERBSKE NOWINY** Póndźelu 29. julija 1935

Serbske studentstwo skhadźuje so we Łazu

Hołdowanje při Zejlerjowym pomniku. — Derjeporadźena 60. skhadźowańka. Serbski lud ze wšěch kónčin Łužicy we Łazu

Kóždy wědomny Serb rad puśuje do Łaza, do woneho městna, hdyž je naš sławny wótčinc Jan Arnošt Smoleŕ swoje młode lěta přeżiwił a hdyž je naš wulki pěsnjeŕ Handrij Zejleŕ telko lět k spomoženju swojeje wosady a k sławje cyleho serbskeho luda skutkował. Jeho pomnik, kiž tak rjenje nad wjes našeho Łaza debi, budźe přeco zaso wšěch jeho česćowarjow k sebi wabić. Też serbske studentstwo je hižo wjele razow so ke skhadźowańkam we Łazu zešło. Zawěsće pak wostanje lětuše skhadźowanje serbskeho studentstwa we Łazu wuznamne, nic jenož za tamniši serbski lud, ale też za studentstwo same. Dołhe lěta njejsmy na skhadźowańkach wjacy tajke čŕjódy intelligency, ale też prosteho ludu zhromadźeny widźeli, kaž to běše wčera. Dźěl serbskeho studentstwa běše so hižo spočatk zańdźeneho tydźenja do Łaza puśił, zzo by so po přikładze Slepjanskeho lěhwa k maćeŕnej rěči, a w našej serbskej kulturje wukubłało. Wo tym smy hižom zdźěla tu čitali a dalše rozprawy wšsće hišće přińdu.

Wčera popołdnju skhadźowaše so serbske studentstwo k 60. razej. Tute zeńdźenje njemóžeše so lěpje započeć, hač z hołdowanjom při pomniku našeho wulkeho pěsnjerja. Studentstwo, towaŕstwa a rjana ćŕjódka intelligency zestupa so wokoło pomnika. Bukečanske serbske towaŕstwo zaspěwa pod wjednistwom wjednika Domowiny k. wučerja Nejda „Hory módre, ja was znaju.“ Studentski rěčny khór přednjesy wustojnje baseń „Serbja, wojujmy kruće“ a na to połoži hłowny starši po krótkej narěči rjany wěnc ze serbskimi sćklami z hesłom „Swojemu wulkemu pěsnjerjej serbske studentstwo 28. julija 1935“ k nohomaj pomnika. Wjednik Domowiny předstaji přitomnym wulkotnu powahu našeho Zejlerja, nic jenož jako měšnika a jako mudreho wjednika swojeje wosady, a jako najwjetšeho syna swojeho ludu, ale wosebje też jako swědomiteho idealneho prócowarja, kotryž połnje začuwaše swoje winowatosće k swojemu ludej. Wón měješe so po heslu „Ja sym Serb a tehodla dyrbju so jako serbski intelligent z cyłymi swojimi mocami stajić do służby swojeho ludu, njedźiwajo na to, hač mam za to wočakować dźak abo njedźak“. Naš Zejleŕ njeje na to hladał. Jemu je służba k Bohu a służba k swojemu ludej była najwjetša kaznja. Wón je był Serb z čełom a dušu a tehodla ma jeho pomnik, kiž je jemu serbski lud stajił, wostać serbski a na tym nima so ničo přeměnić. Ze zhromadnym spěwom, jedyn ze najrjeńšich, kotryž je naš Zejleŕ napisał a kotrehož dwě štučy stej na pomniku napisanej „A widźu-li ptačata ćahnyć“, so zeńdźenje při pomniku skónči.

Hnydom na to zaroča so w žurli wjesneje korčmy skhadźowarika. Wulka žurla běše skoro polna. Hłowny starši knjez Šewc, wšěch wutrobnje witaše a wosebje wosadneho fararja, wšěch druhich knjezow duchownych. Bukečanske serbske towaŕstwo, kotrež bě přikhwatało, zo by pomhało skhadźowańku porjeńšić. Z dóšłych postrowow předńita so list k. redaktora Marka Smolerja, w kotrymž wón prócowanjam serbskeho studentstwa jako jedyn z mało hišće žiwych załoženjerjow skhadźowańki też do dalšeho přichoda wjele zhoža přeje. Na to rěčeše k. studowacy Fuhland wo serbskich přisłowach. Serbske přisłowa, kotreż su zdźěła tak stare, kaž naš lud sam a kotreż su naši serbscy prócowarjo w zašłych lětdźesatkach na wjacy hač 10 000 nazběrali, su sobu ze zakładnym žórłom, z kotrehož móžemy čerpać nahlady našeho luda w naboženym, ethiskim, sociałnym nastupanju. Cyłu swoju mudrosć je lud do přisłowow położił a je přeco k nim wučeć pytał, hdyž je so jednało rozsudne słowo w tej abo tamnej žiwjeńskej należności wuprajić. Wulku mudrosć přisłowow, jich hłuboke počahi k ludej spóznawši, zaběrachu so hižo spočatk zašłeho lětstotka naši serbscy prócowarjo z tym, zo bychu drohotne tute pokady zapisali a je přichodnym generacijam wukhowali. Wosebje naš Zejleŕ, dale pak J. A. Smoleŕ, Buk, Muka, Fórnik a skónčnje naš nimoměry pilny a njesprócniwy Jan Wjela-Radyserb, su so z tutym dźełom zaběrali. Přisłowa móža so dźělić na rymowane a njerymowane a też po tym, z kajkej maćiznu, hač z naboženu, ethiku, sociologiju atd. so zaběraju. Na rjanej ličbje přikładow z pokłada našich přisłowow rěčnik pokaza, kak wumělscy je lud do krótkich, ale raznych słowow swoje mudrosće zdrasći. Přednošk je bjez dwěła jara wulki zajim zhudźił.

Na to wozjewi hłowny starši wusłužk sobotnišich wólbow. Po nich je za přichodne lěto z hłownym staršim stud. theol. Fuhland z Kopora, podstarši studowacy Brěžan z Worklec, z redaktorom stud. phil. Anton Nawka, z pokładnikom kandidat wučerstwa Helmut Šołta, ze zapisowarjom stud. Hejduška z Njebjelčic.

Na to jimaše so wosadny knjez farař Malink słowa, dźakuje so za powitanje, wita hišće raz do Łaza studentstwo a też jeho přećelow a přeje, zo by studentski dorost wotrostł k woprawdźitym wěrnym spušćomnym wjednikam swojeho ludu. Serbski studentski dorost dyrbi stajnje sebi wědomny być, zo ma wón wulku zamołwitosć wo přichod swojeho luda jónu njesć, a tehodla je nuzne, zo so přihotuje na ćežke zamołwjenjapolne nadawki, kiž na njón ćakaja. Naš lud trjeba mudrych wjednikow, kiž znaja derje mjezy, kiž su jemu stajene, kiž pak ze wšej raznosću a njebojaznosću wustupuja za te prawa našeho ludu, kiž wón trjeba, zo by mohł žiwy być. A wosebje dyrbi serbski wjednik nanajwyšším počinkam našeho luda, na serbskej pobožnosći na křesćanskej wěrje našich wótcow, na tutej krutej skale přichod luda twarić. Pobožnosć a bohabojaznosć našeho luda stej był̆ej z jeho najwjetšej pychu. Starać dyrbimy so, zo by to tak dale wostało. Z najwuznamnišim počinkom kóždeho na zamołwitym městnje stejaceho człowjeka je, zo je wón swěrny we swojim dźěle za lud a cyrkej a stat.

Knjez župan Jurij Šewčik z Komorowa pokazuje na to, zo změje serbski lud drje swój přichod zwěsćeny, hdyž změje čiste serbske swójby. W dobrych serbskich swójbach, hdyž knježi dobra nabožna mysl, póćiwosć a lubosć k dźěłu, kładu so najlěpše zakłady za dalše traće našeho luda. Ale bohužel runje mjez serbskej intelligencu je wjacy hač 90 proc. mandźelstwow, kotreż njejsu serbske a w skoro nimale wšěch připadach je potomstwo z tutych swójbow za naš lud zhubjene. Hižo nimale 100 lět mamy nětko wědomnu serbsku intelligencu, tola njeje skoro žanejo swójby, kotraž by so do našeho časa serbską wukhowała. Z tym rubi so našemu ludej kóžały přikład a kóžda tradicija. Z płomjenitej pěsnju „Wy młodźi serbscy pacholjo“ apelluje na serbski studowacy dorost, zo bychu sebi tuto napominanje k wutrobje wzali. Knjez Pawoł Krječmaŕ namjetuje, zo by so hišće žiwym załoženjam skhadźowańki postrow póslał.

Słowa so jimaše dale wjednik Domowiny k. wučeŕ Nejdo. W krótkich słowach najprjedy pokaza na to, zo je serbske studentstwo so na swojich skhadźowańkach za pozdźiše nadawki mjez swojim ludom přihotowało. Tutón nadawk je w rozšěrjenej mjerje chyło dopjelnić też studentske lěhwo w zeńdźenym tydźenju. A tola su so ludźo namakali, kiž njejsu ničo ważniśeho činić měli, zo bychu tuto skromne přistojno w kóždym nastupanju korrektne dźěło podhladne sćinili a tak tute prócowanja podrywali a serbskemu studentstwu a serbskemu ludej njeluboznosće načinili. Tuta škarańca je k temu wjedła, zo je sobotu njewočakowanje policija zhromadźiznu zwjazka serbskeho studentstwa wopytała a personalije studentow zwěsćiła. Swój postup z tym wosprawnjowaše, zo je so pječa złóstnistwo w Sakskej stało a tehodla je přikaz dóstała, wšitke personalije cuzych zwěsćić a zapodać. Tajki postup wězo je za cyły serbski lud nanajwyšše zranjacy a poniżacy. To je najwyšša njedowěra přećiwo loyalnym a w kóždym nastupanju statoswěrnym prócowanjam serbskeho luda a wšěch jeho organizacijow. Też je so wjesnjanoski we Łazu hrozyło, zo je-li zo dowoli, zo so serbska khorhoj wupowěsnje, so wón spadź wotwjedźe. Dale běše so cyle připadnje student ze słowjanskeho kraja, kiž ma wědomostny zajim za našu rěć, do Łaza namakał a bě tu wo skhadźowańcy zhonił. Wón prošeše, hač njeby so směł na zhromadźiznje jako připosłuchaŕ wobdźělić. Dźěł našeho serbskeho studentstwa běše tuteho hosća wotpokazał. Wjednik Domowiny njeběše so dotal wuprajił, kajke stejnišćo Domowina ma w poměru k druhim słowjanskim ludam. Po tutym podawku ma pak to za trěbne. Domowina so zasadnje z politiskimi praševanjemi njezaběra. Domowina też nima žanych přikhowow z wukrajom. My jako Serbja smy swěrni stajenju swojeho wótceneho kraja a mamy za swoju najwjetšu česć, wšě winowatosće, kiž so nam z tuteje strony naprołoža, nanajlěpje dopjelnić. My pak smy jako Serbja dźěł słowjanskich ludow a naša kultura je słowjanska. To nichtó zaprěć njemóže a my na tym ničo měnić njemóžemy. Hdyž nětko jednotliwi serbscy prócowarjo, kotřiž chcedźa swoje moce we wědomostnym nastupanju swojemu ludej winować, z drubimi słowjanskimi wědomostnymi prócowarjemi korresponduja, z nimi swoje nahlady wuměnjeja, nima so to politisey wutłočować, ale jako wědomostne dźěło, bjez kotrehož dźensa žadyn kulturny dźěłaćeŕ dale njepřińdźe. Tehorunja njemóžemy zadźěwać, zo so druhe słowjanske ludy z našim ludom, z jeho kulturu wědomostnje zaběraja. — Wěste kruhi bychu rady chcyle, zo so Zejlerjowy pomnik z nějakim wujasnjowacym napismom wudeli. K temu Domowina ženje přistupić njemóže, dokelž by z tym raz pomnika čerpił. Ma-li tajka tafla so přičinić, njech so to čini připódła na muri pohrjebnišća. Tute wujasnjenja ze strony wjednika Domowiny, kotreż běchu jara trěbne, zo bychu wšake zamnjenja a njejasnosće wotstronile, wuwabichu mjez přitomnymi móceny přiklesk, a běchu z dopokazom, zo je cyła zhromadźizna solidarna ze swojim wjednikom. K narěznjenym prašenjam rěčachu dale k. Bjenada Komorowski, k. Lapstich ze Stróže a k. Krječmaŕ ze Budyšina. Mištr Krawc wróći so k přednoškej a spomni na to, zo je naš česćeny molef a spisowaćel Měrćin Nowak z pomocu serbskich přisłowow tak rjenje serbscy nawuknył, zo dźensa wšitcy jeho klasisku rěč wobdźiwamy. Też k. studowacy Wirth pokaza na hobrske pokłady našich přisłowow, kotreż maja so wědomostnje rjadować a wukładować. Knjez dr. Cyž dźakowaše so za pilne dopisowanje do „Serbskeho Studenta“, kotryž je w zašłym łěće w kóždym nastupanju na přinoškach nabył a prosy, zo by też dale studentstwo wšu swoju kedźbnosć jemu wnowało. Serbski student budźe jónu špihel prócowanjow nětčišeje serbskeje studowaceje generacije. Knjez překupc Haješ wupraji swoje wjesele na tym, zo su studenća do Łaza přišli a so tam swojemu ludej pokazali a předstajili. Knjez farař Křižan-Klukšanski hładaše wróćo na Łazowsku skhadźowańku w lěće 1902, kotraž tehdy njeje přederje wopytana była, tak zo móže so też w tym nastupanju 60. skhadźowańka z tak bohatym wopytom jako wuspěch zapisać. Dale wuzběhny, zo serbski lud njetrjeba so strachować a bojeć we wuznawanju so ke swojemu serbskemu ludej. Naš wjednik a kancler je w swojich wuznamnych rěčach 17. meje 1933 a 21. meje 1935 jeho prawa z dotal njeznatej jasnosću postajił. Na jeho jasnych słowach, zo nima so serbski lud wjacy poněmčować a zo dyrbi měć wše możnosće, so w kulturnych należnošćach swobodnje wuwić, njeda so mudrańkować a my smy kruće přeswědčeni, zo wone też za nas połnu płaćiwosć njedźiwajo wšěch zadźěwkow nabudu.

Wše narěče mějachu dostojny pozběhowacy raz a so tehodla z najwjetšej napjatosću wot wšěch přitomnych sćěhowachu. Z wosebitej wutrobitosću tehodla na kóncu wuznamneje 60. skhadźowańki sebi wšitcy ruku zawdachu k spěwej „Bratrowstwo sej zawdawamy.“

*

Hdyž wječor po 8 hodź. zaso do žurle stupichmy, móžachmy znatych z wobeju Łužicow a to woprawdźe ze wšěch kóńčin powitać. Skoro wše serbske wosady běchu zastupjene. A hdyž hłowny starši přitomnych witaše, běše žurla přepjelnjena. Wječor měješe cyle ludowy raz. Knjez kandidat wučerstwa Česła zaspěwa nam ze swojim nježnym hłosom někotre ludowe spěwy. Studowacy Brěžan přednjesy ze wulkim zapałom pěseń wot Čišinskeho „O, mój luby ludo serbski“ a na to sćěhowaše w Serbskich Nowinach hižom wjacy króć wopisana najnowša hra wot našeho Wjole, kotruž Bukečanska młodźina jara wustojnje předwjedźe a kotruž z najwjetšim zajimom wšitcy přitomni sćěhowachu. W přestawcy poběča wjednik Domowiny k. Nejdo najprjedy němscy wuprajo swoju radość na tym, zo su ze swojej přitomnosću dopakazali zajim za prócowanja serbskeho ludu. Serbski lud njecha ničo druheho, hač sebi swoje wot wótcow naměrte kubła wukhować a swoje wot Boha dostate nadawki jako lud dopjelnić. Chce swěrnje ze swojimi němskimi sobustaćanami za lěpše wótčiny dźěłać. Wuprajі swoje wobžarowanje nad tym, zo so přeco zaso ludźo namakaja, kiž nimaja ničo druheho za dźěło, hač dobry poměr mjez serbskim a němskim ludom kazyć, podrywać a mućić. Serbskich přitomnych pak namołwja, zo bychu so bóle kaž dotal dopomnili na swój serbski pokhad a zo bychu jako Serbja dopjelnili winowatosće, kiž je jim Bóh w stwórtej kazni napołožił a kiž smy po našich wótcach přewzali. My dyrbimy sebi strowe serbske žiwjenje ze wšěmi tymi wulkimi počinkami bohabojosće, póćiwosće, swěry, hospodliwosće, zlutniwosće atd. wuźe tam, hdyž hišće knježi, strowe wukhować a tam, hdyž hižom hašeć počina, zaso z nowymi čerstwymi mocami napjelnić. K temu pak je trjeba, zo my wěmy, zo smy Serbja a zo my jako dobri wědomni Serbja też najlěpje swojej wótčinje służimy. To štož smy my wot našich prjedownikow dostali, dyrbimy sebi wukhować a jo też našim potomnikam dale dać. My njesměmy ženje z myslow zhubić, zo by so też serbskemu ludej derje šło. Njehońmy za cuzbarstwom, dokelž tuta drasta serbskemu jednoremu człowjekej njepřisteji. Też tute jeho słowa namakachu žiwe přihłosowanje.

*

60. hłowna skhadźowańka we Łazu studowaceje młodźiny je nimo. Studentstwo móže z njej wulki wuspěch do swojich analow zapisać. Ći, kiž tam pŕčni raz pobychu, su zawěsće znowa zrodźeni so domoj wróćili a ći stari studentscy prócowarjo a ta intelligenca a tón lud, kiž so z lubosću stara wo zdźerźenje našeho luda, su tam wjele nowych mocow nabrali za dalše dźěło.

Přilopk

Ratarske sajndlowanje w Sakskej.

We wokrjeżu sakiskeho krajneho burstwa je žo w lecze 1934 w zyłku 11 žydlerskich pschedewsaczow sałożiło. Dwe dalschej njemożejschtej žo dokonczieć, mjes tym, so je žo ſ pschihotami sa 5 dalschich pschedewsaczow sapoczało. Sa powjetschenje żiwjenja njethmanych małych pschedewsaczow je žo nimo teho 800 hacz 1000 hektarow rosbżelko. Se sajndlenych nowych burow bě 40 proz. najenkow, 31 proz. ratarjow dżełaczerjo abo pschisłużeni, 27 proz. burżuzy żynoju abo małi ratarjo. Wot dezembra 1933, hdyż žo sakiske burske žydlerske towarstwo sałoży, je ratarske sajndlowanje we wokrjeżu sakiskeho krajneho burstwa žo żylnje rożschericho. Ma žo ſ tym liczicź, so žo w lecze 1935/36 wokoło 3500 hektarow ratarskeje semje sajndli. To je sa sakske pomery jara wysoka liczba hektarow, wożebje hdyż žebi wobmyślimy, so w letach 1919 hacz 1933 ſ wokoło 37 000 hektarow woprawdże sajndli. Tohodła może žo je sajndlenjom w pschichodnych letach ſ 29 000 hacz 30 000 hektarami liczicź. Mjes tym so je hospodarske dalsche wuwicze žydlerjom, kotrjż žo pscheð letom 1933 sajndlichu, ſ njepschihódnymi wobstejnoscemi sdżela wohrożene, móża drje wschdy žydlerjo, kotrjż žu po lecze 1934 swoje pschedewsacze pschewsali, ſ prawom rjez, so žu zenty take, so žo niz jenoż derje sapłacicź hodża, ale też žydlerjej trebnu hospodarsku móz wostaja, so by žo w běhu nekotrych let dospolnje shrabacź mohł. Tohodła žu też wschitzy tuczi žydlerjo dosć spokojom.

S leta 1371 pokhadżaja mějschczjanska liscżina žo namakała.

Pschi rjedżenju lubje w Lubanju w Delnjej Łużicy je žo ſ leta 1371 pokhadżała mějschczjanska liscżina namakała. W njej jedna žo wo pschienjeżenje letneje danje na kżora Korlu IV. (1347—1378) sa płaczomny dołh, kotraż mějesche žo kujesej ſ Kolditz kżorskemu komornemu mischtrej a hejtmanej we Wrótżkawju je strony radu na dnju żwj. Hawoła 16. oktobra płaczicź, a to 40 kop dobrych Pruskich pjenjeżkow. Stara, ſ pschedhużnytkeho czaża potkazaja liscżina žo skónczi: „Geben im dreizehnhunderisten Jor, darnoch im einunsiebenzigsten Jor am nächsten dienstage nach dem allerheilen Tage". Liscżinu je Lubanski žłedżer rektor Plüschka do rukow dostał a ju do radzineho archiva darił. Khudy dżełaczer, kotryż staru, wjacy hacz 100 let žhubjenu liscżinu namaka, dostanje wot města pjenjeżny dar. Liscżina je hischcże derje sdżerżana a žo hischcże derje czitacz hodżi.

Semjertne pabnjenje.

Pschi rjedżenju brożnje padny schtwórik pschipołdnju na wopyczje pola jeneho bura pschebywacy na wotpoczinku żiwy żelesnitzki sekretar Petzold ſ Drježdżan w Niederschteinbachu pola Penigu psches dżeru na huno. Pschi tym žebi nop pukny a hnydom wumrě.

Wuż we lózku maleho dżesża.

W Eibachu pola Dillenburga běsche dżełaczerska żwójba w lezu drjewo sberała. Sswoje jenoletne dżeco běsche žebi žobu do leża wsała. W pschichodnych nozach běsche dżeco njemerne a stajnje wokasche, měto so by spało. Hdyż macj lózko dokładnje pschepyta, namaka 8—90 cm. dołhu wuż, kotraż běsche žo w sahłoku ižhowała. Je jenoż derje, so je to była wuż a niz smijiza. Wuż je najwjetschi had žrjedżnieje Europy. Wona mysche a druhe schkódniki łóji a je tohodła wużitna.

Sapschah sajedże do żelesnizy.

Sapschah, kotryż bě ſ mosaikowymi deskami pokładżeny, sajedże pschi pschejedże żelesnisku czaru, kotraż běsche ſ błyschatym żwětłom schkitana, schtwórik pschipołdnju w Pozkawje w Rudnych horach do czaża, kotryż ſ Marienberga pschijedże. Wós je dospołnje sniczeny. Jedyn kóń žo na kruchi rostorha. Wjednik wosa žo czežko sranjeny do Marienbergskeje khorownje pschewjese.

Schulski hólz spyta ſ parnej walzu jězdżicz.

12letny schulski hólz w Mlawnje salěse w njewobkedżbowanym wokomiku na parnu walzu a pospyta ſ njej jězdżicz. Hdyż po wokolo 50 metrach ju wjacy sastajicz njemożesche, wjedżesche ju pschez wjele muri fabriki. S tym žo predni dżěl parneje walzy rosbi a murja žo czežko wobschkodżi. Worakowski kusk hólza je tak 900 hriwnow wuczinjacy schkodu naparak. Ludżo na dobre sbożo do stracha njepschindżechu.

*

Wjeschto hižo, so mole schkody njenaczinja?

Sawjesze žo tomu smjejesch, hdyż to czitasch, ale to toła trjechi, pschetoż niz mola, ale jeje czerik je tón schkodnik, kotryż tebi na drohotnych drastach w kożuchach, w tepichach atd. taku schkodu naczinjeja, a to runje tam, hdjež to žadyn kmaz a hdjež cżi žadyn kmazowy a žana schwalcża tutu schkodu wuporjedżecz njemóże. Wjesze hižo, kak wulku letnu schkodu molimy czerwik nehdże naczinja? Powtpł žebi, so by rad telko pjenjes mecz chcył; pschetoż to je nahladna summa 30—50 milijonow hriwnow. W symnych mokrych letach njeje tak wjele molow, ale hdyż je w nalecżu rjenje czopło, potom dyrbi žo derje kedżbowacz.

Dżenża je wojowanje pschecżiwo moli winomatoscj, dokelż ſ tym žo rosbżel mjes domjazym wuplodżenjom a pschetrjebanjom molmy pomjenschi a potrjeba dowoła sniji. Porjadk a czistota żu najlepschej pomocznikaj pschecżiwo tutemu schkodnikej, kotryż wschudże tam idealne lebnischcża namaka, hdjež žo na pokoj wostaja. Hospoty dyrbja tohodła wsche kaschcziki, khamory a komody derje pschehladacz, a njesmedża žebi muzlicz, so do nich njemóża. Tute male swerzatka wschudże dżerku namakaja, a hdyż žo wuzledża, potom je swjetscha schkoda hižo nastała. Potajkim stajnje sa wotkładżenymi wezami hladacz, a je pschekładowacz a namaka-li žo nehdże schlizik, ma žo hnydom zyły khamor abo komoda pschepytacz. Na tuto wałchnje žebi wulku schkodu wotwobrocżicz.

Buđyske stawniske powěšće

Narodżiła je žo Herbertej Bawokej Buschej, dr. jur., krajnemu žudnischemu radże, dżowczicżka.

Domandżelstwa stupischtaj: Jan Slowanski, dżełaczeř pschi żelesnizy, ſ Johanu Marthu swud. Waurichowej rodż. Domaschkez, bjes powołania, wobaj w Budyschinje.

Hamtske woziewienje z Budyšina.

Auf Anordnung des Herrn Kreishauptmanns zu Dresden-Bautzen wird auf Grund von § 34 der Reichsstraßenverkehrsordnung vom 28. Mai 1934 der Verbindungsweg zwischen den beiden Ortschaften Neschwitz und Wetro für den gesamten Kraftwagenverkehr gesperrt.

Bautzen, am 25. 7. 1935. **Der Amtshauptmann.**

Wegen Nachbehandlung der Asphaltfahrbahn wird die **Bahnhofstraße** vom 29. Juli 1935 auf die Dauer der Arbeiten für allen Fahrverkehr **gesperrt.** Zuwiderhandlungen werden bestraft.

Bautzen, 27. Juli 1935. **Der Oberbürgermeister.**

Vom 3. bis 5. August 1935 wird der **Sommer-Jahrmarkt** abgehalten. Auf die hierfür geltenden Bestimmungen der Marktordnung wird Bezug genommen. Am 4. August dürfen auch die Läden in der üblichen Zeit offengehalten werden.

Bautzen, 27. Juli 1935.

Der Oberbürgermeister, Gewerbeamt.

Vom **1. August ds. Js.** ab findet durch Polizeibeamte eine **Zählung** der in Bautzen gehaltenen **zuchtfähigen weiblichen Ziegen** statt. Als zuchtfähig gelten alle Ziegen, die am 31. Juli ds. Js. 6 Monate alt sind und jüngere Tiere, die noch im laufenden Wirtschaftsjahre (bis 30. Juni 1936) zur Zucht benutzt werden sollen

Bautzen, 26. Juli 1935. **Der Oberbürgermeister.**

Abeßynjzy jěcharjo cżestneje straże ſ hlebijemi.

Abeßynska je wschitkim diplomatiskim sastupjerjam w abeßynskim hłownym měsezje tajke straże stajiła. Straże žu sa wożobinski schkit wukrajnych diplomatow samolwite. (Rikli, M.).

Dźiwja kóčka

Po Brehmje wobdżełał F. Nowak-Horjanski.

Dźiwja kóczka je po barbje schěra, trochu na žołcź a na khribjecze czorna pruhata. W postawje je zyle na domjazu kóczku podobna a rosejnała žo wot njeje jenoż ſ tym, so je wopuschi psches zyle jenak kolsta, skerje na kónzu tolscha, mjes tym so žo pola domjazeje poczesischa, a ſ wulkoczu, dokelż je dwaj abo tři kroczż wjetscha; je pornjo khribjetej 14—16palzow wyschoka a 2 abo 3 stopy dołha, ſ wopuschu jenu wjacy; pschi tym waži 15—18 puntow.

Dźiwja kóczka je hischcże dżenżnischi dżeń nimale po zyłej Europje, žamo w Jendżelskej, hdjež hewak skoro żanych rubježnych swerzatow wjacy njeje. Wěsko ju tehodła w kóżdych kerczłach njenadeńdżeny; bywa jenoż w lěsnych krajinach, wożebje na skałojtych horach, ſ wotkelż jenoż porědko do ruminy pschindże. W Durinskich horach — pschi nawjeczornych mjesach Sakskeje — žu jich tola hischcże dwanacże siarych a jemi młodu satsělili, jemu natsělili a ti ſ hnězda wsali a sabili, potajkim wschu hromadże 16 morili. Też pola naß we wjetschich horach mamy hischcże tuteho rubježnika. Tak jich we Wojerowskim wokrjeżu — każ taunische hajniske sapiski pokasuja — wot nałecza 1885 hacz do 31. měrza 1886 też 4 satsělichu. Jenoż we Schwedskej, Norwegskej a Ruskej dźiwja kóczka dosyta njeje; tam pak ryſ jeje město bohacje wupjelnja.

Dźiwja kóczka bywa pschejo žama ako najwjacy po dwěmaj a wucżeri tójdu druhe je žiwjeho lěka. Schtož czaſ rubjenja nastupa, je nózne swerzo. Na sójonym łasy runje tak spěschnje a mustrojnje każ domjaza kóczka. Wodnjo teji w nekajtej skałobje abo leji na tolstych hałsach, hdjež žo łožy na nju njedobładaſ, dokelż je je skoru jeneje barby. Hdyż žo žtónczko khowa, nasch nózny hawron staiwa a sapreczina żiwoju hnitwu, zyle po waschnju domjazeje kóczki. Napadnje ptaczki w hnězdach, sajacy we wrjożu, dźiwje krakli w dźěrach, a žame njewjerczki na schtomach. Najbóle žo na dobre sbożo i wnjchemi a drobnej ptaczimi żiwi. Je-li pak nusa, pschima też žorny a jelenży a tutym podobnje każ ryſ je schtoma na khribjet sleczo a schijne žity pschekusa. Pschi rětach a jěforach kaka też na ryby a wódne ptaki; najschkódnischa pak je dźiwja kóczka w sahrodach, hdjež dźiwinu plahuja, wożebje w banżantarnjach (sażanerzje); tu druhdy sa krótki czaſ wschě bażanty wotnoßy; pschetoż cżini podobnje każ tigr a ryſ, so wjele wjacy swerzatow stonżuje, hacz może sežracz. Hdyż ju nusa cżeri, pschindże też do wjzy po pjerinu. Tak hakle psched nekschto letami wucżeř Schach w Rusdorfie pola Krymiczawy wulkeho dźiwjeho kozora satsěli, kiž bě žo w brózni sażadliſ. So dźiwje kóczki w symje w brjożnjach bywaja, je też wobsebje we Witherskej znata wěc.

Cżłowjeka dźiwja kóczka powschitkownje njepschima a žamo, hdyż ji młode ſ hnězda bjeru, wostanje žyczo nasdala żedżo. Tehodła pak žu honitwy runje hischcże straschne dojcź; pschetoż njetrjechi-li ju hajnik tak, so žo hnydom wali, sleczi ſ wulsbinjenym khribjetom na njeho a sarubnje žo jemu se subami a ſ pasorami hłuboko do njeho, do mjasa. Pßow žo dźiwja kóczka dozyła njeboži a radłubje pschindże žama je schtoma, so by žo ſ nimi spytała. Tak jónu w Juraskich horach (na franzowskich mjesach) dźiwi kozor na khribjecze leżo ſ tjomi hajnikimi pßami wojowajsche; dwěmaj bě žo ſ pasorami do noßa sarubnył a tseczeho dżerżesche tak sa kożuch, so pßy borzy wustawacz poczinachu; a kozor by sawěsze ſ knjesom wostał, njebył-li hajik na pomoz pschiběžał a jeho ſ semi pschikkoł.

Kak straschne tšelenje sa cżłowjeka žamego je, njech sczehowaza pschikładaj wujażnitaj. W Pardubizich jónu hajik na kaczu honitwu dżesche; w kerczinje wucżuschli hajik dźiwju kóczku a sahna ju na schtom. Hajik hnydom wustseli, ale dokelż bě tšelba sa kaczki natajkana, kóczku jenoż sranji. Naisélene swerzisko sleczą hnydom dele na pßa; wobaj žo njes kerkanji walejo je wschěmi schtyrjomi wobaraschtaj. Dokelż žebi hajik pßa dla tšelicz njewerzesche, hrabny sa težaczkom a sakli jón kóczku do brjucha, so i dyrbeło boka won tczesche. Hischcże takle sranjena slecza kóczka na hajnika. Na dobre sbożo žo pßej poradżi ju wot sady hrabnycz a potorhnycz, tak so knjes težaczk wucżeże a snowa, lepje ſ wutrobje sakto — a to hakle pomhasche.

W Pruskej bě krajina, kiž žo „polo dźiwjeje kóczki njenowasche; měto ma žwoje njeno wot sczehowazeho podawka: Hajik pschindże na honitwu a namaka bóry w žněły, kiž bě w nozy padnył, cżeř dźiwjeje kóczki. Sso na behaty popad wjeßeło, sczehowasche ju pilnje, dóniż žo ped prózdnym schtomom njeschkónczi. Tu dyrbjesche potajkim ta kóczka bycz. Dokelż na halsach niczo widżecz njebě, wedżesche, so ma ju mitska pytacz. Tuż sadumpa do schtoma a hrabny sa tšelbu, so by hnydom prażnył, je-li by žo kóczka pokasała, ale podarmo. Tehodła saklepa hischcże jónu; hischcże niczo. Tuż žuny na tseczi ras do prózdneho dołka — ale njebě hischcże tšelbu k wotšelenju poběhnył a hižo sleczą jenu swerzisko wot sady na schiju, wottorhny jemu lischczu czapku a sarubny žo ſ pasorami hłuboko do hłowy; je subami dreżesche tołsty schawl se schije. Pschi tym winjenym sabu dozyła na wobaranje a hladasche jenoż, so by schiju a mjeswoczo schkitał. Tola nadobo sakuźnyły žo jemu kóczka do schije; hajik žo satschaby a padże na jemju. Tajzeho ludżo jeho nadeńdżechu, kiž préni na pomoz pschibżachu; kóczka hischcże pschecwo hajnikej žity je sadnjese schije dreżesche. Ludżo dżiwychu rosšłobjene skocżiſko wotrohnjcz, tola tuto jenoż na nich žyczeże a pocza žo sako do njesbożowneho hajnika sakużowacz. Stónczinje ju ſ žukatym kolikom sarasychu. Ranjenemu hnydom hłowu a schiju sawjasachu tak derje każ žo hodżesche, doniżeschu jeho domoj a pózłachu po lékarja; ale wschitko podarmo; ſ wjeczora hajik hižo w żalosinych bolosczach wumrě.

S teho drje je widżecz, so je dźiwja kóczka w Nemšeli najstrasnischcże rubježne swerzo. Wot dźiwjeje kóczki maja žo tajke rosejnawacz, kiž ju jenoż cżełnjene domjaze, a kiž też potom w lěsach bywaja a žo ſ dźiwinu żiwja.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2567

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 175 | Budyšin — Wutoru 30. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Stabowy šef wo podawkach w farskej cyrkwi w Borkenje

Kaž hu nowiny hižo pišałe, je ho konfesionalne schežowanje statej njepschećelskeje strony pschećiwo SA swjesło. Nještyschany czin je ho hnydom pschepytał a je dopokazał, so je ho wonjeschežowanje zyrknoje jenoż k tomu stało, so by ho SA poczeżiła. Tež tutón nowy pad pokazuje hamtne postupowanje, kajkež je ho w žiwotnym czažu pschećiwo SA-muzam pomogneho stutka w dołkowjeczornej krajinje stało. Dwołowacy njeje, so hu tute ske pschiwołowanja pschećiwo SA runje ſ Münsterskeho kraja a ſ Westfalskeje wuschłe. Tuthch padow je wjazy. Wone hu wójmidka w rjeczasu systematiskeho schežowanja bezbožnedomitych prekowarjow pschećiwo nazionalsozialistiskemu statej a jeho organisacijow, pschećiwo kotrymž dyrbjachu w Münsteru wustupowacy. Nam nazionalsozialistam je czeżej najwysche klubło. Jako samolitwy wjednik SA ho najwótrischo pschećiwo nještyschanym podhladam pschećiwo SA wobroczam. SA njeje suólniwa, so by schkit žiwojeje czeże žebi bjes napschećiwjenja daka womałacy a žada, so by ho sakoń ſ žiwej žiwojej mozu niz jenoż tuthch stótnikow trjechit, ale by ho też na wschitkich tuch nałojił, kiž sadu stótnikowstwja a sa kotrychž grat mamy stótnikow wobhladowacy.

Lutze.

Spodźiwne lećace łonjena w Mnichowje namakali

W poštednich njedźelach ho kommunistojo wospjet sławnje katolskim młodźinkam swjatkam w Němskej žiwoje swjatkarstwo poschkodźeli. Nowiny zentralneho wubjerka njeschwarodneho kommunistiskeho młodźinskeho swjatka su ho w junniju w nastawku khutnje ſ tuthm praschenjom sabérale. Tute tajne porućnoschoje hu ho nětko w rosschérjenju leczazuch kopjenow wulkutkowale, kotrež hu w Mnichowje namakali. Wobhłah łétakow je schéhowazy:

„Katolskemu wobydlerstwu w Mnichowje! Pschećiwo wumnożowanju waschoje wéry dyrbi ho wótrischo wojowacy! My kommunistojo wam namjetujemy, so byschcze njedźiwazy rozdźela w smjerjenju schromadne wojowanje za žiwobodu žiwdomja organisowali! Namjenujemy wam, so byschcze we wschěch dźełarnjach, we wschěch měšterowych dźełach schromadne wubjerki k wojowanju za žiwobodu wéry a žiwdomja organisowali. Hischcze wam namjetujemy, so byschcze schromadne wojowanje za wuswobodźenje wschitkich sajatych fararjow a rjadowych žortow, za wuswobodźenje wschitkich antifaschistow oranisowali! Formasije žebjeschkita k schkitej antifaschistiskeho wobydlerstwa maju ho wutworicy!

K. P. D."

Kommunistojo drje žami njewěrja, so ho katolikojo ſ taškim lépom popadnyc dadza.

Wojakam so jězdźenje po železnicy potuńši

Wot 1. septembra budźa wojazy móz po němskej železniznej tunjo jězdźicz. Wschědni wojazy, podoffizerjo a wójskowi sastojnizy w podoffizerskim rjedze, budźa jenoż 1½ pjenježka, offizerjo a wójskowi sastojnizy we offizerskim rjedze jenoż 3 pjenježki po kilometru wjesby sapłaćicz trjebacy. Němski wójnski minister je pschedpisma sa trjebanje wojerskich jězdźenkow sa słužbne puczowanja wudał. Nawopak pornjo prjedawschim postajenjam móża žebi offizerjo a wójskowi sastojnizy pschi słužbnych puczowanjach wojerske jězdźenki (jězdne khartki) žadacz. — Offizerjo a wójskowi sastojnizy we offizerskim rjedze, kotříž woły 2. rjadownje wuzitja, dyrbja žebi po dwěmaj wojerskimaj jězdźenkomaj kupicz. To też sa generalow a wójskownych sastojnikow w generalskim rjedze płaći. We wosobownych cžahach, kotrež maja jenoż woły 3. rjadownje, dyrbja žebi offizerjo tehorunja po dwěmaj wojerskimaj jězdźenkomaj kupicz.

Wjednik jendźelskeje legije wo swojim wopyće w Němskej rozprawjał

Major Fetherstone-Godley je njedźelu na schtwórczelnej shromadźizni wukonjazeho wubjerka jendźelskeje legije w Londonje wo puczowanju delegazije jendźelskich frontlich wojowarjow do Němskeje rozprawjał. S puczowanjom je ho dyrbjało wuzitanicz a ho wo możnoszach wuzitcheho swjasanja ſ němskimi wojakami sa pschichod rěczeſ. S należnoszemi němskeje snutkowne politiki ho delegazija na žane waschnje njeje sabérała, pschetož tute wězy su njenastupaju.

Italska so na wuradźowanju w Genfje wobdźěli

Italske knježerstwo je ho wczera rozhudźiło, so ho na poždženju rady Swjatka ludow hrjedu wobdźěli. Italska delegazija je pondźelu wjecor ſ Roma do Genfa wotjela. Schef delegazije baron Aloisi hake dženża dopoldnja ſ Roma wotjedże. Italsku budże w Genfje wjele wězy wustojnych a juristow sastupowacz, mjes nimi budża ministraj Pietro Marchi a Quarnaschelli a profesor Lessona.

Italska krótke posedźenje wočakuje

S Roma ho pische, so italske knježerstwo jenoż krótke poždženje rady Swjatka ludow wočakuje. Italska jenoż jenicžki dypk jednanjow pschipósnawa a to je poddžełschenje rostrižazeho jednanja. Tež hdyž ho pokračowanje tuteho jednanja dla abesynskeho pschećiwjenja njedopušči, Italska njeby pschihotowała, so by rada Swjatka ludow druhe wupuce pytała. Wona tež njeje sa to, so by ho wo wusamknjenju Abesynskeje ſ Swjatka ludow jednało. W Romje ho njewočakuje, so ho pschitomnosć Lavala, Edena a Aloisija w Genfje k wobschérnischim diplomatiskim rosrěčowanjam wuzije.

Před Lavalowym wotjězdom do Genfa

Franzowski ministerski president Laval je pondźelu jendźelskeho późelnika Campbella pschijał. Laval wutoru wječor ſ Parisa do Genfa wotjedże. Wutoru pschipoldnju ho jendźelski minister Eden w Parisu wočakuje, hdyž won na žiwojim puczowanju do Genfa pospjesta. Laval a Eden ho wutoru popołdnju w 5 hodź. setkataj. Se žiwojim rosrěčowanjom chcetaj ho na wuradźowanja rady Swjatka ludow pschihotowacz.

Lavalowe pódlańske dźěła w Genfje

Swonkowna politikarka Parižskich nowin „Oeuvre" je zhońła, so smeje ministerski president Laval pschi ſkhadźowanju rady Swjatka ludow ważne jednanja ſ Litwinowom, baronom Aloisijom, Edenom a ſe sastupjerjemi Małeje ententy. S nimi chce pjeża dżenżnische ważne politiske praschenja rospominacz. Do tutych słuschcza srěczenje pschidunajskich statow, wróczenje Habsburgskich do Awstriskeje a hospodarske połoženje w žrjedźnjej Europje.

Amerika a kommunistiski swětowy kongres

Newyorkske nowiny wuradźowanja kommunistiskeje internazionale dżeń a bóle wobkedźbuja. „Newyork Times" pišaju, hdyž amerikanišy kommunistojo w Moskwje žiwoje nałožnoscze njedawno pschi wulkim straku w Amerizy na žiwoju dźełakwosć satorju, so ſ tym kommunistiske podrywnanje w Sjednoczenych statach pokazuje. „Herald Tribune" pische, so maju poždženja kommunistiskeho kongresa njedowěrnu Ameriki na ho sczahnyć. Tola ho ſda, so ketuschke kommunistiske ſkhadowanje bóle sakitanju płaći dołi naddżham, dokelž ho duch nětczišchich jednanjow pjeża ſ bojoscu psched „faschistiskim absolutismom" wobkrući.

Powěscze, so je kommunistiska internazionala komunistisku stronu w Sjednoczenych statach k žylnischej agitazyji mjes amerikanskimi dźełaczerjemi a k naschkanju strajkow namotwała, je knježerstwo Sjednoczenych statow žylnje roshorilo. Statny podsekretar Phillips je wot amerikanskeho późanjstwa telegrafiskich rospravu žadał. Rospramwa je pondźelu dóschła. Wona ho dokładnje pruhuje, wotezbje na to, hacž ho Moskowske pschikazy Litwinowym pschilubjenjam pschećiwjeja. Litwinow běsche w žiwojim czažu pschilubił, so ho we Ameriży njebudże ſa kommunismuſ agitowacz. Tuto jeho pschilubjenje běsche tehdy ważne wumělnjenje sa nawjasanje diplomatiskich poczahow mjes Washingtonom a Moskwu.

Kommunistiske njeměry w Hollandskej

Hollandšzy nazionalsozialistojo běchu ho njedźelu popokonju w jenej wsy pola Nymwegena shromadźili. Marxistojo jenotliwych wobdźělnikow po wuczu k shromadźizne nadpadowachu. W Nymwegenje kommunistojo 10 muži žylnu cžrjódku nazionalsozialistow pschesćěhachu. Pschesćěhani w jenej kosejowni žwój wuczek pytachu. Kommunistojo ho sa nimi do hoscenza dobuchu. Tam k cžeżkej pschimanży dóńdże. Sa krótki cžaż ho zyła pschiprawa kosejownje rosbi. Policija někotrych kommunistow saja.

Na to ho kommunistojo na dróhach do policije dachu. Tuta dyrbjesche skónczenje ſ teżakami a gummijowymi klumpachami pschećiwo nim sakrocžicz. Nazionalsozialistiska shromadźizna a wotkhad nazionalsozialistow ho pod policajskim schkitom bjes pschipadow sta.

Wustupowanje kommunistow w Jendźelskej

Sobotu w Londonje 50 000 cžerwjenych dźełaczerjow dla sajeza 11 kommunistow pschi njeměrach w Blainje demonstrazyju wotmě. Demonstrantojo khrobże žadanja wuprajichu. Se žiwojimi žadanjemi pytaju ſa pschichod policiju satracheczy. Demonstrantojo žadachu, so by ho dźeławosczy policije sjawnje pschepytowała, dokelž je w Blainje ſ gummijowymi klumpachami pschećiwo cžrjódam postupowała. Nimo teho woni hischcze žadaju, so by ho policajski president Baker wotkładžił. Demonstrazije, kiž ho ſ pjenjesami kommunistiskeje internazionale podpjeraja, maju ho w bližschich njedźelach wospjetowacz.

Nowe nadpady na němske łódze so připowědźiłe

W Newyorku je organisazija, kotraž ho „Antinacifederation" mjenuje, pondźelu nowe nadpady na němske łódze pschipowědźiła a wosjewiła, so maju ho w shromadźizne, na kotrejž ho 278 wosjawskow wobdźěli, plany rospominacz, kotrež ho pschećiwo pokajowanju khorhoje hakeho kschiża měrja a maju ſ bojkottowanju „nazilódzow" dowjesecz. Pschi tuthch nowych demonstrazijach ma ho na to pokasacz, so wobdźěraju Amerićenjo „nazilódze" wuzitowaju njedźiwajo na „ſwanjenja prawow amerikanskich statcanow w Němskej a nadpadow na jich nabožinskich towarschow".

Hdyž ho wobschérna rosprawa pschehpołoži, wukonjazy wubjerk jendźelskeje legije wobſamknje, schto ma ho potom stacz. Na wopyće hu ho rosrěczowanja se ſwjatkami frontlich wojowarjow wotmětle. Pschi wschěch schkadnoscjach je delegazija jendźelskeje legije Němzam spóżelka, so ho wona jenoż ſ organisacijemi prjedawschich wojakow sabéra a so njemóże žaneje samolitwosce za žane druhe měnjenja pschewsacz. Wukonjazy wubjerk wotpohladam a wunoscham wopyta polnje pschihotowarsche.

Juhosłowjanska přećiwo Habsburgskim

Juhosłowjanski ministerski president Stojadinowicz w senaće pschi wuradźowanju wo jenym sakonju dla hospodarskeho plana w žiwojej rěczi naspomni, so je nowe juhosłowjanske knježerstwo knježerstwo dźěła a niz likwidazije, kaž je ho wudawało. Wo ſwonkownej politizy Stojadinowicz rjekny, so je praschenje wróczenja Habsburgskich do Awstrisseje wopravnjene roshorjenje w Juhosłowjanskej słudżiło, wosebje hdyž ho na dopomnjenku spomina, kotruž je knježerstwo Habsburgskich sawostajiło. Juhosłowjenja Habsburgske praschenje nimaju sa cżistosrjetnisku należnosć, ale sa njebezpečne praschenje, sa kotrež ho woni žołnje sajimuja. S tuteho sajima wuchadża, so ho Juhosłowjenjo na kóždy pad a rasnje nowemu knježenju Habsburgskich pschećiwja.

Ministerski pschedsydza rjekny hischcze, so może ſe spokojenjom wosjewicz, so je po rosrěczowanju se sastupjerjemi druhich mozow ſpóſnał, so Juhosłowjanska je žiwo-

jim smyßlenjom ßama njeßteji. Czeßkoßłowakiska a Rumunißka też na tym ßamym podkożku ßtejitej. Tak może Juhoßłowjanika ßmerom wocżakowacż, ßchto ßo ßtanje. Skónczinje Stojadinowicż hißchcże naßponni, ßo je awßtriße knjeżeßtwo Juhoßłowjanßku pokojako, a juhoßłowjanße knjeżeßtwo nima żaneje pßchiczinu, na ßprawnoßczi awßtrißkeho żußboda dwełowacż.

Propaganda za Habsburgskich so zastaja

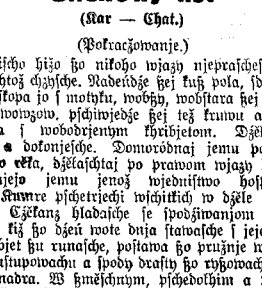
Minßke pondżelniße nowiny „Der Morgen“ roßprawjeja, ßo maju ßo po pßchikładże Vorarlbergikeje a Horњeje Awßtrißkeje w blißchich dnjach też w ßobnych ßwojaßkowych krajach wukaßy wudacż, ßkotrymiż ßo pomjenowanje Otty Habßburgißkeho ßa cżeßtneho mężßchcżana ßakaßa. Tirolßke krajne knjeżeßtwo je po ßpußchczenym powżeßi ß dowerlinym wołolnikom gmejny napominało, ßo njebychu wjazy Otu Habßburgißkeho ßa cżeßtneho mężßchcżanßtu ponjenowake. Awßtrißcy nowinarjo tuto ßaßtajenje propagandy ßa Habßburgßkich ß jednanjemi wo ßrężenje pßchidunajßkich ßtatow ßwjaßuja a mėnja, ßo awßtrißke knjeżeßtwo nochże jednanja nėkaż haczież.

Danscy burja před swojim kralom

Najebacż njeßłubeho wjedra ßo wężera w Kopenhagenje wulka ßyła danßkich burow pßched kralowßkim hrodom ßeńdże. Dopołdnja w 10 hodż. bėßche ßo uėhdże 40 000 ludżi burßkeho ßtawa ßhromadżiło. We łutym cżaßu kralowßka żwojba na balkon ßtupi. Lud ju ß wußpėwanjom narodneje hymny a ß wyßkanjom poßtrowi. Kral k ßhromadżenym porėcża a ßtonczi ße ßławu na Danßku.

Huybom na to ßo delegazija 12 muży do kralowßkeho hroda poda. Kral w pßchitomnoßczi minißterßkeho preßidenta Stauninga burßkich ßaßtupjerjow pßchija. Tucżi kralej dėßchu reßoluziju pßchepodachu, w kotrejż ßo wołożaze napramy ßa cżerpjaze rataßtwo żadachu. Na konzu reßoluzije ßo żadanje wupraji, ßo ma żejm najpoßdżißho ßa dwė njedżeli roßpußcżicż, hacż dże żadanja rataßtwa dopjelnicż.

Kral na reßoluziju wotmolwi, ßo ßo dla żiwjeho ßtejißcża po ßtatnej wußtawje njemėże wo reßoluziji wuprajicż.

Němßki wjednik łėtarßkeho ßporta Loerzer.
Wjednik a němßki kanzler je ßaßtupneho wjednika němßkeho-ßwjatka ßa łėtarßki ßport, wyßchka Bruna Loerzera ßa němßkeho wjednika łėtarßkeho ßporta ponjenował.
(Weltbild, M.)

Wón dyrbi ßo wußłowenych ludowych ßaßtupjerjow djerżecż a tohodła delegaziji doporucżi, ßo by minißterßkemu preßidentej żiwoje pßchecżowanje pßchednjeßła.

Audienza nėhdże ßchtwórcż hodżiny trajeße. Sso ß hroda wrócziwßchi ßaßtupjerjo buram wo audienzy roßprawjachu. Hnydom ßo nowa reßolucija pßchija, w kotrejż ßo burja knjeżeßtwo praßcheja, hacż je ßwólnuwe ße ßaßtupjerjemi rataßtwa jednacż. Burja ßo jara nad powėßcżu roßhoricżu, ßo ma ßo ßhromadßtna roßenecż. Wonj pak na to wobßamknychu, ßo pßched hrodom ßhromadżeni woßtanu, dóniż minißterßki preßident ßaßtupjerjow rataßtwa k żebi njepußcżeji.

Tuto pßchecże burow minißterßki preßident dopjelni. Jeho wotmołwa pak rataryow njeßpokojeji. Wón je jdżeli, ßo ßo knjeżeßtwo popoldnju ßeńdże, a ßo maju ßo wotryadni minißtrojo ß jednotliwymi burßkimi żadanjemi ßaberacż. „Ratarße ßjednoczenje“ ßo wutoru ßeńdże, ßo by wuradżiło, kak mohło ßo rataßtwu pomhacż.

Přetworjenje hollandskeho knježeřstwa

Hollandßka kralowa Wilhelmina je pondżelu dopołdnja dotalnemu minißterßkemu preßidentej a wjednikej antirewoluzionarneje ßtrony drej Colijnej, poruczika, ßo by njeparlamentarißke knjeżeßtwo po możnoßci na ßchérokim ßakładże ßeßtajak. Na to ßo wocżakuje, ßo dr. Colijn żiwoje dotalne knjeżeßtwo, kiż formalnje też żane parlamentarißke knjeżeßtwo njebėße, wobthowa a żnadż jenoż nėkotre minißterßtwa ß druhimi wołobami wobhadżi.

Njeměry w Ulsterskej njepřestawaju

S irßkeho mėßta Belfaßta ßo powė, ßo pßchißcżėhanje katolikow w Ulßterßkej hißchcże njeje pßcheßtało. Katolße holży w Belliemountu możachu żiwoje dżeło jenoż pod policajßkim ßchkitom wopußchczicż. Njeżiwjacy teho lud nėkotrym holżam draßtu ß cżėła ßdrė. Jenu dżėkanju dyrbjachu ßamknyeż, dokeż ßo proteßtantißy dżėkacżerjo ßapowėdżichu, ß katolikami hromadże dżėkacż. S tym nėhdże 1000 dżėkacżerjow dżėło ßhubi. Pßchi njemėrach je ßo dożyła 265 żiwołowu ß domow a ßtatokow wuthnako. Nad wopußchczenymi twarjenjemi ßo jendżelßka thorhoj ßmahuje, kotruż protеßtantojo jako ßnamjo dobycza wupoweżnychu.

Italske wójsko w Africy pječa hubjene organisowane?

We Londonßkich dżėkacżerßkich nowinach „Daily Herald“ jedyn offiżer jendżelßkeho generalneho ßtaba, kiż je njedawno italßke wójßko w Somalißkej wopytał, wo njedożahajej organiſazji tuteho wójßka pißche. Italcżenjo w Połnóżnej Afrizy drje ßu derje wuwużeni a maju wußtojnych offiżerow, ale dżėło ßtałow je. bjes nadżije. Italcżenjo pjeża nimaju żaneho naßonjenja ß wjeßchimi ßamórßkimi wuprawami. Jim po ßdaczu wußtojni offiżerojo ßa łódżny transport pobrachuja. Transporißke łódże ßu pßchepjelnjene a w poßtajenym cżaßu do afrikanßkich pßchißtawow njepßchijedu. We pßchißtawach wulki njeporjad knjeży. Wjele żyrobu njeßchtitaneje na ßtónzu leży.

Wo wójnßkim planje jendżelßki offiżer pißche, ßo chże Italßka najprjedy lohło wobrónjene wójßko nėhdże 50 000 muży do abeżynßkeho kraja półżacż, ßo bychu ßo mėßtna najwyßnißcheho pßchecziwenja ßwėżcże. Sa lohkim wójßkom potom cżeże brónje a reßerwy poßtupja. Wójßko dyrbi po nėczim poßtupowacż, dóniż ßo łódży wotthßnjeny kónz njedoßpėje. To je pjeża plan na papjerje. Mechanißki transport pak budże tu wjeleważnißchi hacż w łódżej prjedawßchej wójnje. Tak dyrbja cżėrida, wuporjedżenje a powėżcżerße wotdżėlenja ßtajne k ruży byeż. Tola pßchi nėtczißchich wobßtejnoßcżach ßo tute ważne praßchenja pßchipadej pßcherowßtajeja. W dalokich pßcheßtrėnjach Abeżynßkeje, hdżeż je wjele pėßerowych wėżenzow, móża ßo jenoż wjelbłudy (kamele) ßa transportowanje trjebacż.

Druhe jendżelße nowiny pißaju, ßo ßu ßo hižo ßi italßke transporiße łódże ß thorymi wojakami dyrdżake do Italßkeje wróczicż. We italßkich pßchißtawach w Raißchej Afrizy wßchudże doßcż wody nimaju. Hdyż Italcżenjo nėtko hižo njemóża ßwojich wojakow w doßahajej mėrże ß wodu ßahtaracż, maju Italcżenjo ßa wójnu w kraju, kiż je thudy na wodże, jara wulke wobmyßlenja.

Italska zrěčenje mjez podunajskimi statami spěchuje

Italßży diplomatojo ßo prózuja, ßo by ßo konferenza podunajßkich ßtatow, kiż je ßo w Streßu wobßamkła, bórzy ßwołała. Stejißchcża mozow, kotrejż ßo ßa ßrėczenje podunajßkich ßtatow ßajimuja, maju ßo nėtko dokładnje pßcheprußnowacż. We Romje ßo wobeße potwerdżuje, ßo ßo pßchi nėtczißchich pßchihotowanych jednanjach na pomoznje ßrėczenja mjez jenotliwymi ßtatami doßpła njeje dżiwało. Także ßrėczenja ßo pjeża do pßchichodneho pakta pßchidunajßkich krajow njepßchijimaju.

Wußbėhowanje wojakow w Abeżynßkej.
W kożdej abeżynßkej wßy ßo nėtkole do wojerßtwa khmani mużojo wußbėhuja a ßo brónje pruhuja. Mużojo, kotriż hißchcże wobthadżenje ß tßėlbami doßcż njeßmaja, ßo w tym wuwuczuja. (Wukr. wobras Newyork-T., M.)

Ferdynand Goetel:

Sněhowy list

(Kar — Chat.)

(Pokracżowanje.)

11]

Poßdżißho hižo ßo nikoho wjazy njepraßcheße a cżinjeße, ßchtoż dżyßche. Radeidże żej kuż pola, ßdaleny wot komumy, ßkopa jo ß motyku, wobßtara żej ßtableßcko kołow a woiwßow. pßchimjodże żej też kruwu a ßkónczinje też konja ß wobodrjenym khribjetom. Dżėlaße każ możeße a dokonjeße. Domoróbnaj jemu pombaßchaj dżėkacż, to rėka, dżėlaßchaj po prawom wjazy hacż wón, pßchewoßtajeja jemu jenoż wjednißtwo hoipodarßtwa. Hłownje Kumre pßchetrjechi wßchitkich w dżėle a wobrotniwoßci. Cżekanż hladaße je ßpodżiwanjom na pßcheměnjenje, kiż ßo dżeń wote buja ßtawaße ß jeje poßtawu. Jeże khribjet ßu runaße, poßtawa ßo prużnje wupinaße, bjedra wußtupowachu a ßpody draßth ßo ryżowachu jadrożte holczaze nadra. W ßmėchchnym, pßchedołhim a poważnym kabacże cżim wjeßelßcho ßo poßėhowaße jeje poßtawa pokna żiwjenja. Swucżi ßo na nju bóle a cżużißho hacż na Ssarkarowu poßtawu, polnu doßtojnoßcże — a mėjeße ju rady, hdyż jemu na kożdej krocżeli podawaße dopokahy njewinowateje a njetajeneje pßchikhilnoßcże.

„Ssarkaro! Kak ßtara wona je?“ wopraßcha ßo jómu domoróbneho, hladajo na nju, kak ßo cżika wjeręcżeße pßchi dżėle.

„Bjatnacże, arbabo! — Měła hižo poßtajeneho muża, ale wumrė wo wjży. Hewk by hižo dawno była wudata. A nėtko njewėm, ßchto ß njej budże.“

Wudata! woprawdże. We tym kraju holży wudawaju ßo ßtinacżeßtne, ale tale — to tola dżėcżo, — njemużeße ßo ßjednacż ß mużlicżku, ßo Kumre njebėße wjazy dżėcżo. Bė ju w mużlicżkach ßtajnje pßchikrunował ße żiwjej dżowcżicżku, hacżrunjeż ta bė lėdy pßcheßtała byeż ß cżėßchenżom. — Ssnadż tehodła, dokeż bė ju jómu njeßł lóhku każ cżėßchenża a bjesmóżnu każ cżėßchenża. Bėßche jemu żel, ßo ma ßo roßżohnowacż ß drobnej Kumre, dżowcżicżku żiwjeho cżerpjenja.

„SSchto ta prajiſch, Ssarkow!“ ßnapßchecżiwi po khwili. Kumre je hißchcże dżėcżo.

Ssart ß ramjenjomaj ßcżahowaße.

„Lėpje by było, arbabo, hdy by hißchcże dżėcżo była. Njeje jej tu derje. Njemyßli hißchcże na nicżo a je wjeßoła. Ale pomyßli-li, budże pßchepoßże.“

Wopraradże, ani wón njebė na to pomyßlił. Kajki budże dóńt holicża, ßamotneje mjes telko zuſłymi? Doniż hißchcże je wón tu, ale ßchto potom?

Tak ju wßmi a dżitaj k ßwojim. Praji ßo, ßo tam dale w horach ßu wßy, ßakhowane pßched hłodom. Ssamo też tu, nėhdże błiſto. Dam cżi pjenjeſy na pucż.“

Ssart na njeho poßlada nėkaż dżiwnje.

„Hicż, arbabo? Myßlił ßym hižo na to. Jenoż — wona njecha.“

„Cżehodła?“

„Kumre njepóńdże! Njecha! A dżenża ju wjazy njeßmjeßech każ tehdy.“

Cżekanż ßacżu njemėr we wutrobje.

„Njepóńdże? SSchto żujeßch, SSakow? Cżehodła njeby ßchka?“

„Bóh wė, cżehodła, arbabo“, wotwobrocżi ßo Ssart, wróczo ßo k wukowanju ßwojeho ßahona.

Tuta rosmołwa napißchi jeho mėr a ßbudżi mużlicżku, kotruż bė dotal potłocżowak. Ssart njepußchczi ßłowom pobarmo, — pßcheżiwėdżił bė ßo wo tym cżaßu. Pßchi tym „Bóh“ Ssarkara wėdżeße ßtajne, wo cżim Ssarkar rėcżeż njechaße. Derje! Ale ßchto bha wėdżeße? Kumre potajkim je jemu tak pßchikhilena? Możno! Wobkedżowat bė to ßam hußto. Nó, ale — ßchto potajkim? Je to tola — hißchcże dżėcżo a ßaży dżėcżo! Je jenoż trjeba byeż wobhladniwy, ßkutny. Dacż jej ßrojumiecż, ßo je k njej każ nan pėßtoń. SSpójna wßchak hnydom ßmėßchnoßcż tuteje mużlicżki, ßponniwßchi na to, ßo je dżė błiſko thwila, hdyż budże pßchepodata wołudej. Najlėpje budże wot njeje ßchkitany, wutwarił murju mjeßy ßobu a Kumre — murju wozuſłonjenja. Nó haj! Ale tajke powyßchene wozuſłonjenje je dżė poměr muża a żony w tutym kraju. Jeniczke, ßchtoż potajkim wołtawa — woteńcż! Tola njemóżu woteńcż. Njech potajkim dże wona!

Wjeczor tehole dnja woteńdże ke Kumre, kiż bėdżeße na brjóżku pola ßtadła wołwßow. SSa te nėkotre mėßaze ßhromadneho żiwjenja bė narwuknył dorołumieċ ßo ß njej ß nėkotrymi żartlikimi ßłowami, ße ßnamjenjemi a pohibami. Wuhladawßchi jeho pßchi żebi, ßtany wona ponżna wocżakujo nėkajki pßchikaß.

„Ssyń ßo, Kumre!“ rżekny jej ßmėrom a pßchimnywßchi ju ßa ruku pobaġdż ju póbła żebje. Ssydże ßo poßłuchcżna, njepußchczeżo ß jeho thutneju wocżom.

„Paßeßch wołwßu“ rżekny hakle po khwilżu, dżiwnje ßtrachocżiwy. SSchto to bėße do draca tola! Bė pßchißchoł ßo ß njej roßrėcżeżcż tak nanotwißzy — a mjes tym . . .

„Haj, arbaba! Wßchitke wołwßy! Jedna, dwė — wßchė“, liczeße njemėrna, „njepobrachuje żana.“

Wßchė, wėm! Wułke, rjane nėtko — a ty ßy jara narozitła — ßaßchmjata ßo a ßo roßhněwa, pytniwßchi ßwoje wußkoßcże.

Kumre nacżahny kabat pod ßchiju, ßchtoż bėße pola njeje ßnamjo wuſkoßcżow. Jeje nadra ßo ßatßchepotachu ß lóhkim ßdyhnjenjom, kiż ßpłuny ß jeje erta.

„Daj, arbabo! — Je mi tu derje.“

„Derje? — Ssym wjeßoły, ßo je cżi tu derje! Sóy była wboha!“

Tßchaßeße żiwje ß hłowu.

To nicżo dale! Nėtko je mi derje!

Tam njechaßch? — pokaßa nahoru. Do wßy, k macżeri — wudrė ßo jemu ß erta njewobhladniwje.

Wona ßo ßatorhny bołoßinje, ßahlada ßo k horam a ßamyßli ßo nėkat dołho a ßrudna. Nahle ßo ßatßchepota a raßnje praji: Nė! Nachżu! Boju ßo! Macż tam njeje.

Wobaj wotmjelknyßchiaj. Pßched nimaj ßo wunóri łoubudżena ßpomnjeńka każ mrócżno a ßaßkonja ß żiwoj cżimu wßcho druhe.

(Pokracż. ßcżehuje.)

Ze Serbow

W Budyšinje, 30. julija 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

So ničoho njekhwal, hewak so ći khošćo w kućiku směje.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 739, hygrometer minus 4, najwyšischa temperatura wo dnjo plus 20. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer 0, najnišischa temperatura we nozy plus 11. — Hischće nižina, kotraž je se zwojim jadrom niedźelu po Nańišim morju k ranju cźahnyła, je zwojimi wječornymi wubdźakami na wjedro w ranischej a štwórtnjej Němšej skutkuje. Na sadnjej kromje nižiny žu so symne wětry ſ Lodoweho morja hacź k nam pschedobyde a žu nam powětr cźuczźiwje wusuhdźe. S khwilemi nam też deschcze pschinoschuja, kotrejž pak žu swjetischa pschešćabe sa wužuschenu jemju. Nižina so nětkole jenoż hischcze pomaku k ranju hiba. Wot wječora so pomaku wyschina na Europu wuschestrewa. Nižina nad Italskej je pak sa nju hischcze trochu ſ hacźidłom. W naschich stronach źměmy sa jutischi dźeń trochu spodobnischeho wjedra wocźakowacź. Wětry na šnitnosći popuschcźa a powětr so saso pomaku sčopli. — Jutše štrjedu štónčko 4,22 hodź. schadźa a so 7,49 hodź. khowa. Měsacźk khadźa jutše rano 5,27 hodź. a khowa so wječor we 8 hodź.

— **Wuhlady na wjedro sa jutischu štrjedu:** Pschi trochu milischim a mérnischim wjedrje so wucźahuje.

*

Dr. Frenzel krajny wjednik pschedhistoriskich sledźenjow.

Wjednik statneho swjatka sa němsku pschedhistoriju, prof. dr. Reinerth ſ Barlina je Budyskeho sledźerja sa pschedhistoriju dr. phil. Waltarja Frenzla k sakskemu wjednikej sa pschedhistoriske sledźenja pomjenował. Kaž je znate, je prjedawschi krajny wjednik dr. Radig ſ Linka so na wyschu schulu sa wučerske wukubłanje do Dortmunda powołał. Dr. Frenzl je žedź w běhu krótkeho cźasa je zwojimi wědomostnymi dźełami na wschich polach prahistorije dobre mjeno dobył, wosebje wulke sasłužby ma też jako pschedsyda towarstwa sa prahistoriju a stawizny Hornjeje Łužicy, kotrejž je jara wustojnje nawiedował. Wulka zyłka jeho spisow ſ naschim serbskim ludźiwom sabéra so wosebje spisy „Die Vorgeschichte der Lausitz; Land und Volk, insbesondere die Wenden 1932".

*

— **Sendźenje zyłkeje łužiskeje SA w Budyschinie.** W cźasu wot 10. a 11. augusta 1935 smeje brigada 133 (Nańischa Satkła) w Budyschinje swój apell. Prenjeje taske sendźenje běsche psched dwěmaj létomaj spocźatk septembra 1933. Hižo sobotu 10. augusta budźa so wotdźele SA do Budyschina a wokolinow iwokacź a zdźela też na kraju w kwartěrach a stanach bydlicź. Sesobotu wječor budźe pschi wobdźelenju wschich hudźiwych wotdźelenjow wječorne pisanje. Niedźelu rano poczehnje SA je wschich kónčin do města, so by pschedkupinowym wjednikom Schemannom a wjednikom brigady 133 wyschischim wjednikom Unterstabom ſ appellej nastupiła. Pschi tym budźe kupinowy wjednik k khromadźenym poręczeć. K temu pschikamknje so nimo-khódy psched skupinowym wjednikom, kotrejž so na Walskej dróhy mjes Lubijskej a Wettinskej dróhu pschedwjedźe.

— **Kino für Jedermann** pschinješe wot pónđźele sem jara sabawny film „Madame porneuje". Je to wurěd je wotmėnjazeho žiwjenja rjanege operneje spěwarki (Elsie Landi). Tola też tutej wschudźe zkawjenej pschedobidze so słónčnje prawa a jeniczka luboscź. Horkliwy wopytowar opery (Cary Grant) so do spěwarki salubuje a so ſ njej — woženi. To je wšo pola taskeje „šwjedy" swaźliwa wež. Khwilu mlody mandźelski ſ njej žobu po šwjedźe wot města k mješu jěsdźi. Ale słónčnje požada też wón sa domiazym měrom. Luboscź so na hórku pruhu staja. Spěwarka rosćuhuje mjes operu a mužom — a rosćuhdźi so sa muża. Pěkna to podawisna a sawěrcze kóždeho spokoji. — Widźenja hódny je też bohaty pódlanski program.

— **Dwě lokomotiwje do so srasyłej.** Wječera rano wokoło 8 hodź. sta so pod żelesniskim mostom na Nowosadskej dróhy łóžche njesłoże. Dwě lokomotiwje, kotrejž woju pschestorkowaschtej, storczischtej do sebje. Dokelž běsche spěchnosć wobeju maschinow jara mała, njewuzdźeschtej k kolijow a jenoż mało schkody so nacźini. Wožoby do schkody njepschińdźechu. Po krótkim cźasu so lokomotiwje do porjedźenje wotwjeselschtej.

S **Dźěžnitz.** Nascha wješ je so w naschej wězy w posledniom cźasu trochu pschemeńika. Hižo psched nješkto cźasom je so wieżny hat nomischim žadanjam wotpowedajo powietschił a ſ mażiwnymi murjemi wobmurował. Dale žu so wschě tu so khcźiżowaze drohi rosscherile a w sawinjenjach ſ trěbnymi nażppami wuhowaše, ſ cźimž so wěstosći wobkhada powjetchi. S tym je so też pschehladne namešto dobrko. Serjedź namešta je so puczinik stajił, wokoło kotrehoż so rjana pěskota šahrodka ſ kamjenjemi wobrubjena pschiprawi. S tutymi dźełami je hjes dwěla nawjedź so porjeńschika, schtož połne pschitpósnacze namakuje.

S **Pěškez.** (Łěš ko pali.) Sesobotu popoldnju nasta pschi dróhy do Jitra łěšny woheń. Spěchnemu sapschimnjenju dźękowoje słužby w Pěškezach ma so dźakowacź, so by tutón bórsy podušył. Spalikoj běschtaj so wokoło dwaj tóržaj thójnow, kotrejž sdźela statej a sdźela buram słuscheja. Kak je woheń nastał, so dotal njewědźesche swěrcźiež.

Prošu wobkedźbujće mój wulki skład

w SACHS-motorskich a jězdnych kołach

Kolcsowy dom FUHRMANN

w Budyšinje na Hórnčerskej hasy 10. Mietautotelefon 3004

Župny zlět we Wojerecach

Po derje poradźenej skhadźowancy we Łazu hotuje so **Domowina a cyły serbski lud na nowy zjězd našeje holanskeje župy do Wojerec. Zlět budźe, kaž hižo wjacy króć wozjewichmy, njedźelu 18. augusta. Po cyłym Wojerowskim wokrjesu so hižo dlěši cas wšitke mocy do skutka stajeja, zo by też tutón zlět poskićił hódny a dostojny wobraz serbskeje wole k žiwjenju też w tamnych stronach. Krasne plakaty, kiž je nam też tónkróć naš serbski molerſ Měrčin Nowak narysował, so wšudźom błyšća a wabja wopytarjow. Swjedźeńske znamjeńska, ze serbskim a němskim tekstom, su dočišćane a so w přichodnych dnjach po cyłych Serbach rozesćelu. Kóžde znamješko płaći jenoż 20 pjenježkow a zmóžni přistup k wšitkim zarjadowanjam tuteho dnja. Też Wojerowske wyšnosće so sylnje za zjězd zajimuja a su swoju podpjeru přilubiłe. Tak je wokrjesne wjednistwo NSDAP we Wojerecach poručiło, zo so na tutym dnju njebychu žane druhe swjedźeńske zarjadowanja strony wotmėwałe. Měšćanska rada we Wojerecach je našemu serbskemu towarstwu we Wojerecach dowoliła, zo smě sebi na swojej nowej khorhoji Wojerowski měšćanski wopon připrawić a dale dowolila, zo smě so swjedźeńska swjatočnosć wosrjedź města na torhošću wotmėć. Witamy to wšitko jako dopokaz, zo ma wyšnosć positivny zajim za naš serbski zjězd a zo chce jón sobu podpjerać.**

Nětko je na nas, sebi tutón swjedźeń hódnje a dostojnje hač do poslednjeho dypka připrawić. Namolwjam tohodla wšitke naše towarstwa, zo bychu so na kóždy pad po možnosći połnoličnje wobdźělile a sebi hižo nětko jězbu do Wojerec zrjadowałe. Tutón dźeń ma być z nowa skhadźowanje cyleho narodnje wědomneho serbskeho ludu. Tuž

njedźelu, 18. augusta, wšitcy do Wojerec!

P. Nedo.

S **Kamjenza.** (Kschćijna dweju plachtateju létakow.) Tudyšche létarśka skupina němšeho létarśkeho sportowego swjazka móžesche na tudyšchim létanischcu/u dwě dalšnej plachtatej létadle wukschćicź. Kschćijna prenjeho létadła, kotrejž nosy mjeno „Hejtmann Kurt Müller". Kschćijna wukonjeche knjezna Schneiderez, wnuczka w zwětowej wójnje padnjeneho létarśkeho hejtmana Müllera. Druhe létadło wukschći wjednik létarśkeje skupiny hamtšti hejtman dr. Zobel na mjeno „Manfred ſ Richthofen". Na to so zuły rjad pruhowanšich leczenjow pschewiedźe, kotrejž so njedźiwajo zjawnemu wětru derje poradźichu.

S **Lutza.** (Nowy wobhnadźeř ryczeřkubła sačahnył.) 1. junija t. l. pschedachu dotalni wobhnadźerjo, Bawerez herbja w Delicźu, tudyšche ryczeřkubło, nimale 1400 jutrow wulke, knjeni baronzu ſ Richthofena w Hornim Jonšdorfu. Na njeslože njemójeschtaj Richthofenez mandźelſtaj do knježskeho doma sačahnyłej, dokelž je hischcze pschezo wot dotalneho wužiwarja wobhnadźene. Baronka ſ Richthofen dyrbi tohodła, so by na kuble hospodarcź mohła, mjes tym w jenej jiwoje w hajnikowni bydlicź. Někto je tak dalołko, so staj mandźelſtaj mohłoj do knježskeho domu sačahnyłej. Zyrkwinska wobzada wita knjeni baronku ſ Richthofen jako šmoju nowu patronku, kotraž budźe so wěsce po najlepschich mozach sa zyrkwinsku wohładu a zyrkej postarać. Politiska gmejna pschejesche nowymaj wjeńnjanomaj wjele šboja k mutschódej a k jeje pschihodowschaju.

S **Klětnjo.** Sandźenu njedźelu běsche Klětnjanske żelesniżarske towarstwo na tśelniscźeju wojerskeho towarstwa sjawne tśelenje wo mjto wotmėło. Tśelgowski kral bu August Rjela, 1. marschall Arnošt Schewczik, wobaj ſ Jamneho, a 2. marschall Pawoł Polank ſ Klětnjeho pschi tśelenju do cźestnje turcze. Sdobom so też ſ prokawu tśelenje. — Klětnjanske muzike turnarśke towarstwo je so sandźenu njedźelu w Nječźach pschi turnarśkich zjawjetcźnostcźach wobdźěliło. — Tudomni tatarja ju zwoju rozku domoj zwoschli. Zito létża mjenje łypa hacź loni.

Towarstwowski powěstnik.

Lichan. „Zernička" spěwa pschichodny štwórtk wječor ½9 hodź. pola Wolfec w Hućinje. Njech wšitcy přinđu. Wukniemy za Wojerowski zlět.

Budyšin. Zjednoćenstwo evangelskich Serbow w Budyšinje zmėje pschichodnu srjedu, 31. julija wječor we 8 hodź. zhromadźiznu w Serbskim Domje. Znaty rěcnik je přednošk přilubił. Wšitcy Serbja su wutrobnje witani.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźeł a přilopk Marko Smolerſ a za nawoštki dr. J. Cyž w Budyšinje. Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D A. VI. 1935 2221. — W tu khwilu tarifna lisćina čo 3 płaći.

Hospodarski rozhlad

Wutoru, 30. julija 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,481	100 pólsk. złotych	46,88
1 jendźelski punt	12,295	100 českosł. krónow	10,28
100 šwajc. frankow	60,97	100 franc. frankow	16,39

Barlinska burša 29. julija 1935. Wobkhod běsche na spocźatku tydźenja jara wobmjerowany. Jednotne mėnjenje njemóžeše so pschepadźicź. Někotre dobre powěsće ſ hospodarskeho a politiskeho žiwjenja wotłachu bjes zeżehnkow na burju. Na rentowych wikach žu kursy zamkuje wostale.

Barlinske žitne wulkowiki. Wobkhod na žitnych wikach pohibowaše so dale w měrnych kolijach. S kluskowych žitow so pschenża lepje sameścej hacź rožka. Młyny pak žedźi pschenża druźiny ſ wěstych krajinow. Rožki je jara wjele na wikach, tola mózność, je zwužkowacź a wotkupcź, je pomérnje mało a wurjadnje jenoż na stajiach, kiž maja pschihódne možnosće wotwjesenja. Sdźela je też hischcze žita je starych žnjow ſ pżowanym na wikach. Pschenične a rjane muki maja měrny wobkhod. We wowsnje je pomérnje mało wobrota, dokelž je sa augustowe dodace mało pschihotowanosće k nakupjam, a sa septembrowe dodace nje hischcze pschihódnych postajenjow. Postajenjow jeczmjenja nasymskich druźinow je pomérnje mało, tola potrjeba kupzow je nimale spokojena. Nałetne jeczmjenje piwarnje pomału kupuja, dokelž chcźeja so najprjedy wo kajkosći druźinow pscheswědcźicź.

Wezera ptaciske w Barlinie zentnar

pschenicy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., roži R 8: 8,25 hr., R 11: 8,40 hr., — jeczmjenja G 7: 7,85 hr., G 9: 8,10 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg
Płaćizny po złotej hriwnje.

	29. 7.	26. 7.		29. 7.	26. 7.
Pšenica	212,0	212,0	bunv	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	172,0	172,0	weika	13,5-14,0	13,5-14,0
jeczmjeń now.	—	—	módre łupiny	12,0-12,5	12,0-12,5
jeczmjeń, nat.	—	—	žołte łupiny	14,2-15,2	14,2-15,2
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosusk	—	—
pšenč. muka	25,45	26,45	lany wosusk	7,65	7,65
rżana muka	23,00	23,00	such. truhanč.	4,77	4,77
pš. wotruby	11,73	11,73	běrni. kruški	8,70	8,80
rżane „	10,31	10,31	syno, 50 kg		
raps	—	—	rżana sloma		
kroch. Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	—	22,0-24,0	jeczna „		

Płaćizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 165.0 11: 168.0
Płaćizna za jeczmjeń za wupłodźerja 7: 157.0 9: 162.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 167.0

Płaćizny ręznego skota na Drježdźanskich skótnych wikach.

29. julija 1935 — Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skótne druziny a woznamjenjenja:

Woły: 81

Połnomjasne, wukormjene, najl. rězneje hódnosće młode	42
Starše	39—41
Hewak połnomjasne, młode	34—38
Starše	—
Mjasne	—

Byki 189

Młódše mjasne, najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	—
Mjasne	33—41
Snadnje wuwite	—

Jałojcy a kruwy: 640

Młódše połnomjasne kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	39—42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	33—39
Mjasne kruwy	26—33
Snadnje wuwite kruwy	23—25
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnosće	42
Hewak mjasne jałojcy	37—40

Wowcy: 1000

Najlepše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	44—46
Srėnje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	36—43
Mjasne wowcy	—
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	—

Celata: 792

Najlepše kormjene ćelata wot cyca	60—65
Srėnje kormjene ćelata wot cyca	50—60
Snadnje wuwite	42—40
Najšpatnišе	35—40

Swinje: 2952

Tuċne swinje, přez 150 kg. ċežke	53
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. ċežke	53
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. ċežke	52—53
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. ċežke	50—51
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. ċežke	—
Rancy	52—51

Radio

Serjedu, 31. julija štyjschi so:

Königswusterhausen: Nimo šnateho wschědneho programma: 6,30 wjeżeły rańschi konzert. 11,30 ša hojpoſn. 11,40 ša burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakoſće. 15,15 tačzele. 16 konzert. 19 a nětko je šwjatok. 21 rejwańska hudźba.

Lipšk: Nimo šnateho wschědneho programma: 5,50 ša burow. 6,30 rańschi konzert. 11,45 ša burow. 12 pschipołdnischi konzert. 16 konzert. 17 popołdnischi konzert. 18,30 pišany konzert. 20,45 orchestrowy konzert.

Hischcze ważne ſ dnjowemu programma: Hamburg: 21 rejwańša hudźba. Frankfurt: 20,45 pišany wječor. Stuttgart: 20,45 walcźiki. Mnichow: 20,45 orchestrowy konzert. Warschawa: 21 Chopinowy konzert.

Rownišća z 18 lětstotka w serbskej katolskej cyrkwi

W najbližšim cżażu ma žo žerbska zyrkej do**kładnje wobnowić.** So by žo świešćiło, hacź móża žo **rownišćża**, wo kotrychž wutwarje a wobšahu njeje pi**šomnych** podłožkow, sa nowe tepjenje wužić, žo wone 26. julija wotewrichu. Pšchi tym dwě wjelbowanej měrtnosći, jenu wokoło 7 metrow dołhu a 5 metrow šcheroku, druhu 4,50 metrow dołhu a 2,50 metrow šcherokej namakachu. W prěnjej wjetšej měrtnosći běchu słupki dospołnje rospadanych kaschczow a wjchelaki njerjad, kotrež je žo najšterje ſ dżeru na Kamjenitnu haju pschewobroczenej, dele do měrtnosće žo žypał. Měrtnosć je najšterje dołho pod wodu była, dokelž žu žo słupki po njej rospławile. W mjeńšchej, 3 słhodżeńki wyšche leżazej měrtnosći namakachu žo dospołnje w žuchim 16 w tšjoch rjadach nad žobu stajenych kaschczow, kotrejž běchu žo wěšcze jako wupomoz tu stajile, so bychu žo pšched mokrotu we wulkej měrtnosći schkitake. Sdżela žu derje sdżerżane, ſ dżela žu rospadle. W jenym możesche žo mužike cżęło ſ tšchižom a rózowzom spósnacź, w druhim żónste cżęło židżanu drastu wobleczene a ſ kapiczku sdrasczene, Lětnikł a mjena žo dotal wužlędżicź njemózachu.

Jara derje sdżerżał je žo mały, najwyšchše stejazy kaschcź ſ dubowego drjewa. Rownišćża žu pod tym dżelom żerbskeje zyrkwje, kotrež je žo w lěcze 1690 natwarił. Pokhowani potajkim ztuchcheja do cżaża ſ kónza 17. a spocżatk 18. lětstotka. Rownišćża žo dale pschepytuja. Nimo rownišćżow namakachu žo na połnóznej stronje zyrkwje ſ granitowymi pleczizami zakrjete do hłubiny wjedżace tšhody. Jich samer je dospołnje njeznaty.

Škitajče skót na horcych dnjach

Sstónżo pali a żmali na pola a hona. Ssamo hewak wješeła ptaczina je womjelka. Cżaż linanja je pschischoł, w kotrymż žu ptaczki směrom żiwe, donjż njejsu swoje pjerjo saměnike. Naschi pjertkojcji pschecżełżo móża bjes starosće žo żiwicź, dokelž w Božej stwórbje je jim blido bohacze pschikrykte. Tola hušto je njedostatk na wodże. Sa njej wone żiwje żadaja, niz jenoż, so bychu žo napike, ale so bychu žo w krajinje, kiž je tež khuda na wodże, žo wo pschileżnosće ke kupanju postarake. Tež ſsiwine ptaczki dyrbja wjazy krócź wob dżeń cżerstwu wodu dóstacź. Tola dżiwajcże na to, so žu ſudobja wulke dołcź, so żej ptaczki pschi pjerchowanju we wodże ſschidżeżka njewobschkodża. — **Cżahażu** skót cżerpi w lěcze pod wulkej cżopkotu. Jón cżuwiluje lacżnosć, tež pschekażańżu (taż muchi a cżelczki) jón pschesżeżhaja a cżuwiluja. Tuž njemóże žo konjom hriwy a wopusche pschitřišcżacź. Wěmy žami, kak njelube nam je, hdyż někajka muschka nam do wócżka sleczi. To žo tež skotej stawa wožebże cżahażemu. Pschekażańżu, sornjatka a żłomiczki móża skocżatam pod mikawczki pschiničź a jim bolosće nacżinicź. Tuž wótrej twojemu skotej je wlóżnej lapku hušto wocżi a mjeswocżo. Kedżbuj tež pschi cżopkotce na żwojeho pża! Ma-li pranz, żaraj żo, so je wulki dołcź, so móże poż żwoju tklamu dospołnje wocżinicź, dokelž poż njepocżi žo każ cżłowjek jenoż psches kożu, ale tež psches jasyk. Hdyż je pranz pschewušli, njemóże žo wbohe skocżo dołcź wokhłódżicź. Hdyż poż jasyk ſ tklamy powěšnje, njej to ſmamjo lacżnosće, ale poż ma jenoż wašchnje, ſ tym wtżaży jasyk wokhłódżicź. Njesłaj pżej żenje pschesymnu wodu. Ta schkodży pżej runje tak, każ pschepocżenemu cżłowjekej.

Łónčko kwasnych hrónčkow

Kmótowa dźowka njewěsće družka.

Štož dźens zjawnje swjećimy,
Leća hodźiny a lěta,
Leća, hač kónc budźe swěta.
Skok dny du a lěta leća,
Su-li ważne, to so swjeća.

Ważny swjedźeń w žiwjenju
Křćizna su na spočatku.
Naš nan kmót bě njewěsće,
Hdyž wón **nan** 'šće njeběše.
A dźens hižo družku ja
Mótcy, jeho **dźowčička.**
Kajki ważny dźeń to je:
Koło časow spěšnje dźe!
Bjez dźiwa, zo kwasny dom
Kipi z hołkom, z wjeselom!

Štož dźens zjawnje swjećimy,
Toho **spočatk** njewěmy.
Tajnje je so započało,
Pozdźišo pak je so **ha**ło,
Nato zhoni to wšón kraj —
A dźens słyšach— dwoje „haj".
Kruta waju lubosć bě,
To dźens kóždy jasnje wě.
Wšelacy to nochcychu,
Tola sprěc so njemóžachu,
Lubosć znjese, přewinje
Zadźěwki wšě člowječe.
A tak dobyła je nětko,
Bědźiwši so **mnohe lětko.**
Mandźelstwo je dobyte:
Njech je prawje **zbožowne!**

Zbožo — je kaž dźiwja **kula.**
Hdźež je ćeklo, tam je — **nula.**
Tuž sej z kedźbu hajtaj je,
Zo też wamaj njećeknje!
Ja mam **nětšto** pokiwow
Wot wujow a wot wowkow!

1. Hdźež njej lubosć prawa,
Zbožo njewostawa.
W Jězusowej wutrobje,
W žórle swjatej lubosće,
Swoju lubosć čerajtaj.
Swjećatko jej poswječtaj.
2. W křižu lubosć njehasnje,
W ćerpjenju so skrućuje:
Boža matra powuča,
Kelko lubosć dokonja!
3. Bóh so dźěćo narodźi,
Dźěći, swójby poswjeći.
Wobraz swójby swjateje
Móžny njej bjez lubosće,
Kajkaž knježi w křesćanstwje,
W kóždym dobrym mandźelstwje.
4. Wšitke naše statoki
Maju być kaž kapalki
Wokoło domu Božeho;
Bjez Boha je njezbožo.

Lěta leća — z nimi my
Bórzy też so minjemy.
W Božim mjenje nałožtaj,
Lubaj, čas a zasłužtaj
Z lubosću a ćerpnosću
Sebi krónu njebjesku.
Njech je krasnje na zemi,
Čas pak wšitko zaćeri.
Wšitko dźe, a zawostawa
Bože słowo, lubosć prawa.

20. 5. 34. M. N.

Najnowše z cyeho swěta

S jědźazeho wosa żelesniży stocził.

Hižo hušto je žo na to pokasowało, so žo nje**ſ** cżaża, hdyż jědże, wustoczicź. Nětko je na dwórnišcżu w Strózi pola Eisenacha 30 lět stary puczoważy wožoboweho cżaża, jako žo tutón hišchże hibasche, stocził. Pschi tym padny, žo pschejědże a hórsy na to wumrě.

Dźěći w palazym tklěwje.

W Effelderu pola Mühlhausena nasta w tklěwje bjezkaczerja Mócka woheń. Hdyż chżysche wobora wobeh haschcź poczecź, pytny, so leżitej w tklěwje dźěći wobeju dźerża 3 a 5 lět starej w żynje, bjez wědomnja. Poradżi žo, mkódscheho pschi żiwjenju sdżerżecź, mjes tym so starschi na sajědźocżenje pluna wumrě. Nan dźěći je tón cżaż w dźěławej kolonji w Schleswig-Holsteinskej, macź dźěła w fabrizy. Dźěći, kotrejž pola wowki bydleschtej, běchtej najšterje na kubi tklěwa hrajkałoj a najšterje pschi tym woheń sakožiłej.

Powětron w Delnjej Bayerskej padnył. — Jedyn morwy.

Powětron, kotryž njedźelu pschipokdnju nad Regensburgom leczesche, bu nětkotre mjeńšchiny pod tym k semi stłóczeny. Wobydlerstwo możesche wobkedźbowacź, kak žo ſ wulkej mozu k semi wjerchny. Wobhadka chżysche pocżeżu wumjetacź a w žamżnym wokomiku mózny wětr powětron hrabny a k semi stłóczi. S wobžadki žo jena wožoba tak cżežko srani, so hórsy na to wumrě. Druhe wobohy žo jenoż lohay sranichu.

Pólške wojerske lětadło žo swróczilo.

Blisko Warschawy njedaloko žlawneho hroda Witlamowa žo wojerske lětadło ſ wyšokosće 300 metrow swróczi. Tśo lětarjo, dwaj ofizeraj a sastojnik techniskeho pschepytowańskeho wustawa, žo sarasnychu. Lětadło běsche prěni krócź na pruhu leczako, wěsće je jeho motor žłužbu sapowědźił.

Škitajče skót na horcych dnjach

Offizěr abeżynskeje gardy.
Jeho pyschna paradna uniforma je žo po europskich pschikładach pschiprawiła. (Rikli, M.)

Budyske stawniske powěsće

ſ dnja 29. julija 1935.

Narodźiło je žo: Marej Reinhardej Winklerej, pišmiliśtajerjej, dźowka. — Ocże Korli Grohmannej, blidarjej, dźowka.

Semrě: Martha Marja Bogelowa rodź. Schołcżij, ratarska dźěłaczerka ſ Drožbżija, 41 lět stara.

Mandźelstwo pschipowědźichu: Pawoł Kurt Kliemant, chemiski prózowar w Małym Wjelkowje ſ Antoniju Elfridu Cżechej, schwalczu w Budyschinje. — Marh Waltar Schubert, sanitetny feldwebel ſ Riesy ſ Helenu Charlottu Annelisu Michaelisej, kontoristku w Budyschinje.

Do mandźelstwa stupischtej: Ferdinand Alexander Gustav Siegfried Schwarz, hejtman we Drježdżanach-A. ſ Johannu Ruthu Wilckej, domjacej dźowku w Budyschinje.

Do wyschicheje nazionalneje sportiskeje wyschnosće žo powowkał.

Jedyn ſ najwusnamnischich němčkich automobilowych konstruktěrow je dr. ing. h. c. Ferdinand Porsche w Stuttgarcze. Jeho poźledni wudźěk běsche wuspěšny wuježdżowarski wós Autowoje Unije. Korpsowy wjednik Hühnlein je jeho jako žobustawa do wyschicheje nazionaleje sportiskeje wyschnosće sa němske automobilstwo powołał. (Fodor-Archiw, M.).

Künstliche Augen
fertigen wir naturgetreu für unsere Patienten
F. Ad. Müller Söhne, Wiesbaden
w **Budyšinje** w Hotel Gude, znapřeća dwěr wótca. **I. swgusta.**

So přistaja

Dźowku do hródze,
kiž derje doji, hnydom přistaji
bur Křižan w Hodźiju
Mzda po wučinjenju.

Pytam hnydom spušćomneho
pohonča
Wróbl we Worklecach

Wšěm kupcam kolesow
Mam dźělbu ježdżych kolesow, zdźěła z małymi ſsanostnymi zmylkami, ale bewrk bjezmyłkowanego dobreho wuwjedenja, **z najwjetš. dźěła hišće z čerwjenymi wobručemi abo čaške ze syreje mačizny** přihódnje k wotedaču.
Wotrjadny wobkhód
Marschner
w Budyšinje na Nowosalskej drózy 36. Telefon 2639

Wot 27. julija 1935 mam swoju
kencliju
w Budyšinje na Dźiwadł. hasy 4, I
Telefon kenclija: 2883
Telefon bydlenja: 2312
Rěčnik Wünscha

Z nowym „Silberblitz"
wot Muzeja. Jězbny wjednik puńow. maršal wuj Rico
Srjedu, 31. julija, rano w 7 hodź. (jězba płaći 4,50 hr.) do
Rańšich Rudnych hór
Wjazonicowy doł, Pirnu, Mügliczki doł, Weesenstein (wobhladanje hrodu, šklenčerńje), Geising, Altenberg (zajězba do šachta Heinrichssohle a wobhladanje cynoweje ljeršje), Kipsdorf, Dolnu zawjeru Malta, Drježdżany.

Makulaturu
wotedawa běžnje w małym a wulkim
wudawarnja Serbsk. Nowin

Žarowanske
khartki a listy
serbske a němske, spěšnje podawa
Nakład Serbskich Nowin

Přiloha k čisłu 175

SERBSKE NOWINY

Wutoru 30. julija 1935

Najlěpši wukhow

(Hišće njewočišćana.)

Njewjedro hrozy. — Pčołka so skhowa,
W kelišku różinym stulena je.
Wonka njech duje, šumi a howri —
Ničo ji wo to, a nimo wšo dže.

Njewjedro hrozy. — Hołbik so skhowa,
W skałobje potaji stuleny so.
Wichor njech borka, torha a storka —
Hołbik we wukhowje přětraje wšo.

Njewjedro hrozy. — Dźěćo so skhowa,
Na klinje maćerným wuček swój ma,
W pokoju sedźo stulene čaka.
Hač jim ta mrokawa nimo njej' šła.

Njewjedra hroža we žiwjenju čłowskim:
Khoroba, hubjenstwo, horjo a wšo —
Potul a potaj so w prawicy Božej!
Skhowaš tak w najlěpšim wukhowje so.

Radyserb.

„Smědźa žony tajke wokoło běhać?"

„Ja, śwět wjazy njesapschimnu." S tutymi słowami je někto 72-lětny, italski ikakar Giuseppe Forli, sašo do žiwjenja stupił. Spodźiwny pak! Tak někotry cłowjek je so hižo ſ myślicžku sabėrał, schto drje by dźěd, kotryž psched 50 lětami wumrje, prajił, by-li dźenża sašo k žiwjenju wotucžił. Někto ta wěmy — pschetož Forli běsche 48 lět dołho ławrież se ſwěta wusamknjeny. Jeho ſnasnajomnosć ſ wėzami žiwjenja ſ lěta 1887 pschestanje. Hakle 1935 je sašo na jewischczo nascheho žiwjenja stupił.

Běsche to krwawna strudkhowa žarliwosće, kotraž so w lěcze 1887 w Carrara njedaloko wulkich marmorowych stawow poda. Guiseppe Forli běsche tehdy 24 lět stary, jako swoju młodu žonu, wo kotrejež niesćwėrje bě pscheswědčeny, skonzowa. Stuczerja bórsy swėsczichu. Guiseppe, na poslizju so podawschi, so ſam žiwjeho njesfutka wusna. Pschida, so je mordarstwo ſ womytkleniom skuczik. Wusud: Wubnarstwo na cząh žiwjenja na italskim khłostarstwu koloniju Pianoża.

Na 48 lět je Forli na tutej małej wotležanej kupje pschecžinił.

Wjes mórkotanja, do žiwjeho wožuda poddtay, swólniwy pokuczesche. Wo wėzach wulkeho śwěta niczo njeſłyschesche, też niczo wědźecź nochzusche, nowiny zazpiwasche, że njepratschesche, njeſtiwesche, lěta a lětdźesatki czakasche, so derje wjedźesche. Pok lěstteka sa minu, žiwjenje na Pianoża stajnje ſamsne wosta. Knjezerstwa sandźechu, rowne pschidźechu, wójny sakhadźechu, nimale zyły śwět běsche do wójny saplerżeny, ale na Pianoża wschitko pschi starym wosta. Jenoż jónu so něschto njeſłyschane poda. Komorki khłostanzowy elektrike wobkwětlenje dostachu.

Starobu 72 lět bě Guiseppe Forli dozpěł, potuleny cłowjek, muż ſ běłymi włosami, hdyż jemu poruczachu, so by dźiwajo na žiwje dobre wjedźenje pola krala próstwu wo ſmilnosć sapodał. A schtož bě dołhe lěta stajnje wotpokazał, tónkrócź to cźinjesche a kral do próſtwy ſwoli. Potom jemu sarjadnik italiskeje khłostanskeje kolonije piżmo pschepoda, po kotrymž běsche jemu khłostanje na pschezo spuschczene. A hižo někotre dny posdyschcho łódź pschidźe a dowjese jeho ſ jeho śwětastaleneje wožamocżenosće do Liworna. Poślednje pohladnjenje na łódź, na pschewodnikow — a 72 lětny stejesche ſam, ſ wobmaj nohomaj nadobo do śwěta stajeny, wo kotrymž bě psched pok lětstokom wėrił, so jón na pschezo wopuschczi.

Kajki běsche to śwět! Schto bě žo ſ nim stało! Tschepotajo stary na rózku dróhi stejesche a žiwojimaj wocżomaj njewěrjesche: Zemje w žiwojim žiwjenju njebě žo ſ awtom sejnał, nadróżna żelesniza jeho ſe strachom napjelni, so něschto kaž telefon wobsteji, njechasche jemu do hłowy. Jemu žo sezny, hdyż nadobo hłóß ducha saſtyschcha, kotryż wosrjedź nameſtna ſ potajneje truby pschikhadźeſche. Njesnajesche cłowjekow, kotiż běchu spodźiwnje a na jemu zuje waschnje ſdrasczeni. Rosnoschował nowin žo nad nim ſmili. Pschewodźesche jeho wobkładninje po mėsće, kotreż běsche Giuseppej dospołnje nowe a wo kotrymž wėrjesche, so djabał w nim ſchcri. „Czehodla ludźo ſ nadróżnej żelesnizu jėdźa?" žo praschesche. „Hdże žu konje, kotreż buchu tute wosy cząkali?" Sabłudźi žo do kina a cźeka, wuhladajo na płachcze postawy, kotreż žo hibaju a rėcża. Cźeka pched hłożom, kotryż ſ radija pschindże. — „Nė, nė — dyrbju cłowjeka widźecź, hdyż so nimo rėczi!" — „Njemóże derje bycź, hdyż ludźo w powėſſe lėtaju", wón łėtadło wuhladajo rjekne. A ſtónczinje žiwojeho lubeho pschewodnika proży: „Dowjedźcze mje do afyla, do domu ſa starych, ja śwėt wjazy njesapschimnu, njechcam na tajkim žiwėcze žiwy bycź!"

Schto je žo na śwėcze najbóle pschemėnliko? Starz ſ porstom na żonu pokasa, kotraž je po najnowschej módze ſdrasczena. „Żony!" Ssu to tešane żony, kotreż tehdy běchu, w cząsu, jako běch ſ Rinu żenjeny? Nė, to dyrbja druhe ſtworjenja bycź, kotreż tu ſa wodźidłom awta żedźa, kotreż w hosczenzach a kofejowniach żedźo zigarety kurja— tak njemóże žo tola cłowjeſke ſtworjenje pschemėnicź! „Schto dha zyrkej k temu praji?" žo wón prascha. „Ssmědźa żony tajke wokoło běhacź, maju ſamsne prawa kaž muż? Je to ſnadź nėtajke khłostanje, so ſu jim wosy pschitschiłali?" Nė — to je pschе wjele! Awto chże žebi hišćcze lubicź dacź a hłóß, kotryż ſ powėtra pschikhadźa. Ale żony — to je něschto tak noweho, tak pschemėnjeneho, to jemu wjazy do hłowy njemóże.

„Chzu sašo wrócźo na Pianoża", wón rjekny. „Ssym pschestary, so bych žo tu sašo do wscheho namakał!" Kral je jeho wobhnadźił — khłostańſka kolonija jeho wjazy njepschijima. Ale žu žo postarali, so stary do wuczeknischcza sa biesdomnych pschindże, tam cźichu żiwiczku dostanje a może žo sa murjemi wukhodźowacź, w sahrodze, hdyż rózе hišćcze pschezo tajke ku, kaž nėhdy pched 48 lėtami, jako Giuseppe Forli żwėt wopuschczi.

j.

Rostliny a zwěrjata jako profetojo wjedra

Hdyż ſastojczki hłuboko lėtaja, wėmy, so bórsy deschczik pschindże. Pched pschicźahazymi mróczelemi mjenujeſ puschcza žo kuntwory ſ semi, hdyż pytaja khowańku. Tohodla lėtaja też ſastojczki, hdyż je koja, niſto.

Pschezo hišćcze ſpuschczja žo bur na prajidma wo wjedrje, jichż ſnajomſtwo žo wot rodu k rodej dale dźėdi. Jeho wokolina, ſwėrjata a rostliny, žu jemu profetojo wjedra, niż jenoż na wėſtych dnjach kaž pjatk abo na žydom ſpanzow. Tohodla běchu ſwėrjata a rostliny naſchim prjedownikam żwjate.

Wón wě, so deschczik pschindże, hdyż dźecźelowe ſtopiki runje ſteja a łopjeſchka wihaja, hdyż kżenja kiſanego dźecźela žo ſamknu. Pórdże žo deschczik, hdyż konje žo rybuja a tschaku a wyſoko w powėtſje nuchotaja, hdyż kóczki žo myja, hdyż pėſy ſu njemėrne, maja cźopły nóſ a trawu żeru, hdyż honacź na hnojowej hromadźe ſpėwa, kury posdże do kurjeńza du, abo w pėſku ſo waleja, hdyż hołbje w jenym rynku na tſi ſche żedźa, hdyż pawki njepschadu a ſe ſwojich khowańkow njepschindu, njetopory wjecźor njeſlėtaja, hdyż też pcźoke rano ſpėſchnje kołcze wopuschczeja a ſo ruczе ſašo wrócźa. Kak ſchwarne tute ſtare wobkedźbowanja ſu, budźe pschecźeł ſwėrjatow w mėſcze a na wſach ſpóznacź, jeli kedźbliwje ſadżerżenje ſwojich lubuſchkow wobkedźbuje.

Twar němſkeho ſportſkeho pola.

Pohlad na nėtczišchi ſtaw twarſkich dźėłow w ſtadionje němſkeho ſportſkeho pola, na kotrymž ſo k lėtu Barlinſka olympiada wotmėje. (Atlantic, M.).

Bajki z dalokeho juha

Přełožuje J. Š.

11. Łža a jejny nawoženja.

Sta so, zo Łža nėhdy w nocy njemóżeše spać, dokelž bě so při wječeri wobjėdła. Tuž přemyſloſe, kak hroznje skaženy je swėt, zo ji hižom wot spočatka nochce wšitko wjacy wėrić. Přemyſlowaše, « dóńdże naposledk k tomu kóncej a rozsudżenju, zo sebi muża wozmje. Wudata żónska — tak mudrowaše — ma tola wjacy płaćiwosće pola ludźi hač njewudata.

Łża so potajkim za nawoženju rozhladowaše. A woprawdże namaka muża, kiž bě ji wosebje přijomny, dokelž mėješe włoseńcu (cuze włosy), mėlske zuby a rjenje krótkej nozy kaž wona. Jeho mjeno bě Zelhaŕnik, a khětře běštej přezjene, zo ma wón najprjedy pruhowawnje wobstać, a potom budźe kwas.

Łża dźėše a zastupi do korčmy, tam sedźachu burjo při połnych bańkach a skorżachu na hubjene časy. Łża sydny so za blido, skaza sej wino a khlėb, a burjo so ju prašachu: „Maći, přińdżeće z daloka, što je noweho na swėcze?"

Łża wotmołwi: „Što budże noweho? Ničo wosebiteho! Jenoż kokoš sym widźała, spodźiwnje wulku, ta steješe z jenej nohu pod Lubinom, z druhej pod Mnišoncom a piješe wodu ze Sprewje."

Burjo so wótře zasmjachu a wołachu napřėki: „To je łža, kosmata łža!" — Łża so hněwaše, zapomni zapłaćić a woteńdże. Kaž běštaj so zrėčaloj, přińdże za njej Zelhaŕnik do samsneje korčmy. Piješe swoju měrku, a też jeho so prašachu za nowinkami.

„Druheho njewėm", rjekny, „ale jejo sym widźał, to bě tak wulke kaž khėža, dźewjeć kowarjow jo z pačidłami wočinješe, za wšė kraje by k plincam dosahało."

Burjo tykachu hłowy hromadźe a rjeknychu: „Snadź je tole jejo tamna kokoš znjesła, wo kotrejž žónska rėčeše." A prašachu so Zelhaŕnika, hač nejeje też kokoš widźał, kiž je tole jejo znjesła. Zelhaŕnik wotmołwi, zo njeje. Burjo pak mudrje z hłowu kiwachu a powėdachu jemu: „Kokoš, kiž je to jejo znjesła, je spodźiwnje wulka, z jenej nohu steji pod Lubinom, z druhej pod Mnišoncom a pije wodu ze Sprewje." A wėrjachu wšitko.

Łża přińdże na swojim pučowanju do druheje korčmy. Też tu so ju za nowinkami prašachu. „Što budże noweho", wotmołwi, „ničo wosebiteho! Kałowu hłowu sym widźała, ta bě tak wulka, zo čėslojo po rėblach na nju łažachu."

„Lhaješ!" rjeknychu burjo, „na tajke kormjene łžě njeposłuchamy, hładaj, zo so nam z wočow zhubiš!" Łża čuješe so zranjena, pozběhny so a woteńdże. Ze samym hněwom hišće měrku a bańku sobu wza.

Bórzy po njej přińdże Zelhaŕnik do korčmy. Też jeho so prašachu, što je noweho. Zelhaŕnik khwilku přemysli a potom powėdaše: „Łopjeno sym widźał, mužojo, Bóh wě, wot kajkeho zela bě! To łopjeno bě tak wulke, zo możeše pjeć wozow pod nim stejeć."

Burjo na so hladachu a jedyn rjekny: „Bě to kałowe łopjeno."

„Njewėm", wotmołwi Zelhaŕnik, „za kałowe by snadź přewulke było!"

„Kałowe je było, kałowe", prajachu burjo, „my to derje wėmy, ničo noweho nam powėdał njejsy, wo tym kale smy hižom słyšeli!"

Zelhaŕnik prošeše wo wodaće, zo jim njeje ze lěpšej nowinku poslužić mohł, a rozžohnowachu so. Burjo pak wšitko wėrjachu.

Łża přińdże hišće do třećeje korčmy. Też tu chcychu wėdźeć, što je noweho po Božim swėće. A Łża jim powėdaše, zo je palace morjo widźała, sto kórcow je so hač na dno dele spaliło. — Čile burjo pak mėjachu horcu krėw, a rozhorichu so hnydom. „Što, z tajkimi łžemi chceš nas blaznić?" rjeknychu. „Čakaj jenoż, my ći pokażemy!" A přimnyštaj ju dwjeło pod pažu, třeći pomhaše z nohu a hižom leċeše wboha Łża přez próh na puć.

Burjo so hišće změrowali njebėchu, to přińdże k nim Zelhaŕnik. Zdwórliwje přeješe jim dobry dźeń, sydny so, potom pak so jich prašeše, što je jich tak rozhoriło. Burjo jemu ruče powėdachu, kak je jim njeknićomne żoniſćo chcyło palace morjo narėčeć, ale su jej hnydom pokazali, štož łžė su. Zelhaŕnik jim přihłosowaše a pokhwali jich, storčichu z bańkami a pijachu, a potom powėdaše jim, što je po puću zetkał: dołhi rjad deskowanych wozow, wšė wysoko nakładżene z pječenymi rybami. Što mėnja, z wotkel su ryby byle?

Burjo přemyslowachu a skónčnje wuhódachu: „Snadź pak je žónska tola wėrnosć rėčała, zo je so morjo paliło."

„Kak budże so morjo palić", znapřećiwi Zelhaŕnik, „hdyż je mokre!"

A burjo so wospjet rozhorichu. „Z wotkel pak su wozy pječenych rybow byle, što, hdyż nic z palaceho morja?" křičachu, a dokelž Zelhaŕnik jenoż z hłowu wiješe, čisnychu jeho w swojej njemdrosći raz, dwaj na špundowanje. —

Zelhaŕnik zebra so ruče a khwataše za Łžu, kiž kónc wsy na njeho čakaše, a smėjo sej zawdaštaj ruku, pruhowanje bě přėtrate!

A knježna Łża a knjez Zelhaŕnik zwėrowaštaj so, běštaj zbożownje žiwaj a widźanaj, a mėještaj mnoho, mnoho, mnoho dźėći. —

Přilopk

Mysch dweju paduchow wotkrynka.

S brózńje jeneho burskeho kubła pola Mettmanna běschtaj dwaj paduchaj dwaj torzaj pschenzy kradnyłoj. Prjedy teho běschtaj w pinzy kołbašu a połcź žobu kasałoj. Bjes sadźenka je žwojim paduschśitwom domoj pschijidźeschtaj. Dokelž be mysch njewidźanu dźerku do jeneho mécha wukuśnała, móžesche policija najsajtra po šlédze wuroneniych pschenčźnych sornjatkow, hicź a zyle pschešłapjeneju paduchow sajecź.

Zatołstna žmjercź.

Na jara žiwej drózy w Niedersachswerfen pola Nordhausena sajédze motorske kolo se Sömmerda ź wulkej mozu pschecźiwo wozobowemu autej, mjes tym, so žo wjednik motorskeho kola jenoź lohko srani, dyrbjesche žo žobudźeržaz w pschibocźniku ź nožizami ź njeho wurésaź. Jeho sranjenja běchu pschi tym tak cźeźke, so bórzy po dowjesjenju do khoromnje wumrě.

Cźišła autow žu sjawne liscźiny.

Lawništi žud w Limbachu sašudźi młodeho muža, kiž běsche žwój starv wós w porjedźerni autow na druhi pschemeńik. So by žedi wudawki ź pschepišanjom wosa salutował, napisa cźo. starebo wosa na kupjeny a salutowa žebi tak někotre hriwny. S tym běsche žo falschowanja liscźinow dopuschcził a sašudźi žo k tśom mézazam sasstwa.

Wulki woheń w Hamburgu.

Ssobotu wjecźor wudyri w twarjenju Alsterdorfskich wustawow, kotrež wukublanju šlabomyślnych kluži, woheń, kotryž žo jara spěchnje rossche. Woheń nasta we wulkim ze šlomu krytym rataršim twarjenja, w kotrymž žo žyno khowasche. Wot wésteho cźasa žem pak bydlesche w twarjenju teź 13 khowaiżow, kotśiž we wokomiku wudyrjenja wohenja w nim pschebywachu. Poradźi žo, tuńch w prawym cźasu wukhowacź. Twarjenje žo dospolnje spali. Wobnjowa wobora, kotraž běsche ź pjeźimi šnykawami pschijéła a ź 12 hadźizami pschecźiwo wohnjej dźékasche, mógesche žo jenoź na to wokmjeśowacź, so žo woheń njeby na šusedne twarjenja rossche. Wulke k njebju šapaze płomjenja běchu wjele ludu pschiwabiłe, tak so dyrbjesche policija městno njesboża wotshlahowacź. Kak je woheń nastał, so dotal njeje šwésćiło.

Woheń šniczi łódź „Mopelia“, hrabi Luknerej šlušchazu.

Schtyrisćezjorowa łódź hrabi Luknerej šlušchaza, ź mjeno „Mopelia“, kotraž w Bremerhafen leżesche, wupali žo njedźelu w nozy dospolnje. Jako wobnjowa wobora pschijédźe, běsche žo woheń hižo do méstnosćow, hdźež maschiny šteja, dobył. Hakle w 10 hodź. rano poradźi žo, woheń na- šadni dźél łódźe wobmjeśowacź. Wokoło 10 hodź. žo łódź pocźa podnurjecź a to tak dołho, doniž na semi morja nještejesche. Pisches to wscho pak woheń w malchinskich méstnosćach dale zychnowasche, tak so dyrbjesche žo woheń ź pomozu šykawow salecź. Łódź je najkérje dospolnje šhubjena, ichtoź ma žo wobžarowacź, dokelž je žo loni dospolnje šnowa wuhotowała. Hrabja Luckner jesdźesche se žwojej 2500 tunow ź drjewa twarjenej łódźu ź Bremerhafen na pucźowanje do Siednocenych Statow. To by tam rosšafnjowaze pschednoschki wo Němskej měł. Na łódźi běchu kapitan Lauterbach, jeho žwójba a dale hrabinka Luknerowa a jeje šotra.

Tšelenza pschi žwjedjenju žarliwosće.

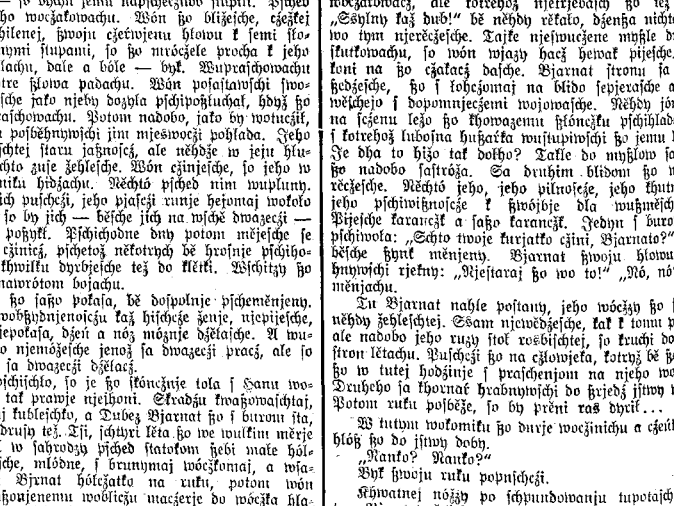
Hoscźenzarć a bur Plitt ź Grunawy w pruskej Hollandskej wuhotowa njedźelu pschi pschiležnosćži špoczatka rožkowych žnjow sa žwojich ludźi žwjedźeń, pschi kotrymž žo teź rejwasche. Plitt rejwasche pschi tym teź ź jenej se žwojich pschistajenych, kotraž hižom 10 lét dołho pola njeho šłužì. Dźélacźer Danilof, kotryž žo na žwjedjenju wobdźéli a kotryž běsche junu ź pschistajenej žlubjenj był, wucźahny na ras še žarliwosće pistolu ź kapzu a špyta, do žwojeho dźélodawarja Plitta tšélacź. K wutšélej pak njedóidźe, dokelž běsche k sadźewkam pschi nabiczu bróńje dóschko. Na to žo Danilof ź pistolu do holzy saměri, kotraž chzyschе se žurle cźekнyć. Bróń wutšéli a trjechi pschistajenu do khribjeta. Na to žo Danilof hischcze ras do Plitta saměri. W tutym wokomiku pschiskocźi dźélacźeŕ Riemer a dyri jemu ź tajkej mozu do ruki, so wutšél schkody njenaczińiniwschi do wjerscha žurle dźéšche. Na to dóidźe k pschimaužy mjes Riemerom a Danilofom, kotryž spyta, žo ź pistolu teź do Riemana saměricź. Dalschi wutšél tehorunja na špožowne waschnje nikoho njetrjechi. W najwjetšej nuši hrabny Riemer sa žwojim nožom a tkó jón Danilofej do šchije. S takmjenjom žo jemu hłowna žila pscheréšny. Někchto mjeńschinow na to Danilof wumrě. Danilofowe cźélo, kotreż bě prjedy rusti staczan, nětko je hjesstatny, statne rěcźnišstwo wotewša. Riemer je jako měrny a rozumny cźłowjek snaty a dokelž běsche žo pscheczíwo namozy wobarak, žo bu jatby njewza. Cźežko franjena pschišłajena se žmjercźu wojuje.

Satrach w Bombayu.

Wulke indiske město Bombay je žo ź cźežkim nježdžom podeschło. Wot někotrych dnjow měšćanjske ludstwo wuradźuje, iola njemóže wupucźa namarkacź dla wulkeje nuše, kotraž w kraju sady Bombay knjezi, wschédnje tuńazy wuhłódnjich wušadnych do města pschithadźeja. Woni žo na dróhach a w městowym pschistawowym dźélu brucźa. Sso boja, so žo mobili ź wušadom natukacź, zuse ź města cźekaja. Městowe ludstwo je hromadnu hospodu sa njesbožowny pschiprawiło, kotrychž licźba stajnje pschibéra.

Cźehodla njemóžeze špacź?

Na njesparnosćź žo jara wjele štorži. Mnohi ludźo praja, so w lécźu w cźopłych nozach a po horzych dnjach hischcze hubjerschko špja hacź hewak. Doscź jich teź je, kotśiž njemóža w zuśym kožu špacź; šnajmjeńscha prézne nozo bjes španja wostanu. W tutych padach žo nimale stajnje wo jara nerosone wošoby jedna. Dobry žrédk pschecźiwo tajkim mylenjam je, žebi do španja zyle cźékło ź liwkej wodu wotmycź; tutej wodźe móže žo někotre kapki Kölnskeje wodźicźki pschidacź. Druhim žo radźi, so ź nohomaj wo někchto wyšche leża dźéli ź hłowu. Cźłowjek móže ź tutym žrédkom špytacź, ale wšeło to wschitkim njepomha. Na jara horzych dnjach je to móžno. Někotry je ź tym hižo dobre wuspěchi měł. —

Brauchicźowy wulki wukon na Nürburgskej wuježdžowańi

Manfred ź Brauchicź we wuježdžowanju wo „wulke myto Němskeje“, w kotrymž běsche wón hacź do pošlednischa kola prěni. Krótko pšed skónczenjom wuježdžowanja poczerpi schkodu na wobruczjomaj (wobraz w lewym rózku), so dyrbjesche žiwoje wéste dobycze Italczanej Rudolarizej (wobraz w prawym rózku), kiž sa nim jédzesche, wotstupić.

(Merzedes-Benz-Werkphoto, Scherls Bilderdienst, Deutsche Presse-Photo-Zentrale, M.)

Byk

Někchto je tuto słowo stradźu wunjesł, a potom žebi w jeho rodnej wsy wschitsy pschischkutkachu: Byk. Tajkeho žebi jeho pschedstajam: Wulkeho a schérokeho, tak po wusskim dołhim wjesnym puću kruce stupa, jeho nacźerwjeń wokoło žo na złónczku sybola. S tamnym dnjom, hdyž jako dwacezíletny ź jeniczkim dyrjenjom se žwojej nahej pjaseju špierawcho wola pobi, žo jeho mjeno do wschitkich wokolnych wšow pschedobywacź počzinasche a tak žo sta, so pachoło jeho bliskosć pytachu a šdowom žo jeho bojachu. Běsche pilny a zane dźéło njewotpokasa, kotreż žo jemu poskiczi.

Ale hacź bě ramjo pschi ramju ź druhimi dźélał a temu a druhemu husto pomhał abo sa khorcho bjes mjidy jaschcźił, tak prawje hacź do wutroby njemóžeše jemu nichtó pohladacź abo jemu žo bliźicź. Pschetoż njenschčdna móz jeho cźéla jeho ź murju stracha a zusoty wobdawasche. Ssnadź wón žam pod tym cźerpješe, pschetoż běsche žiweho ducha a njebéšche bjes cźuczjowosće. Ale ženje wo tym njerécźeschе, so je wopuschczeny. A na jaśnymaj, módrymaj wocźomaj, kotrejž běschtej pschejaśnej a pschewulkej sa tuto pschejara seniske mjeśowcźo, žadyn ź jeho towarschow teź ani schtrickli šrudoby njepytny.

Hdyž běsche Bjarnat schtyriadwacezi, wón Hanu šesna. To žo jónu wjecźor pschede wsu sta. Bjarnat žam na brjózku pschi pucźu žedźo khowanju ssónza pschihladowasche. Hana pak nimo pschischedschi huždy domoj cźerjeschе. Mohrjez kolebajo žo bliźeschе. Jeje lubosna, powabna postawa, nežnosćź jeje powblicza, tak chzyschе žo Bjarnatej sdacź, je njewopraudźita a na tutón źnđt njeźłuschа. Pschi wuwinjenju pucźa wona wokomik posasta, so by na sabéžane libjo docźakała, a tu žo jeje wocźi šetkaschtej. Khutnje a němje na žo pohladaschtaj, žanehо słowcźka žebi njeprajiwschi. S tuttym dnjom Bjarnat Hanu šnajesche.

A nědźe w žaužnym cźasu žo Bjarnatowe waschnje straschnje pschemeńicź sapocźa. Bywasche thromy na hubu, sadźeraty a sapocźinasche pšches méru picź. Jeho cźerwjeny wjerschk hłowy žo ź khróżelami wješnjanow pscheze huscźscho w korcźmach wokolinу pokasywasche. Stawasche žo, so wón wokoło polnoźy zyłu korcźmu wurunowasche, prajo, so chze žam byczź. Běsche njedźiwarwy a hrubу. Skótneho wikowarja ź blišeho města, kotryž žo jemu spjecźowasche, wón ź woknom na pucź won cźišny. Jónu njedźelu žo wješni pacholjo srecźachu — njebéšche mjes nimi žadyn, ź kotrymž njeby Bjarnat pošledni cźas ź namozu wobkhadźał — so bychu jemu napscheczíwo stupili. Pšched Jelenjom jeho wocźakowachu. Wón žo bliźeschе, cźerjeł ramjeni natkhilenej, žwoju cźerwjenu hłowu k semi stoženi, ź mózným stupanji, so žo mrócźele procha k jeho nohomaj walachu, dale a bóle — byk. Wupraschowachu žo jeho, wótre słowa padachu. Wón posastawschi swopředka cźinjeschе jako njeby dozpla pschipožłuchał, hdyž žo jeho wuwoprascheowachu. Potom nadobo, jako by wotucźił, žwoju hłowu posběhnywschi jim mjeswocźi poblada. Jeho wócźzy mějeschtej staru jažnosćź, ale nědźe w jeju hłubinje žo něschto zuje žehlesche. Wón cźinjeschе, so jeho w tymle wokomiku hidźachu. Něchtó pšched nim wupłuny. Tu žo na nich puschcźi, jeho pjaseji runje hejonaj wokoło žo bijeschtej, so by jich — běsche jich na wschě dwacezi — kaž šwjelza pošukk. Pschichodne dny potom mějeschе še šudnistwom cźinicź, pschetož někotrych bě hrošnje pschihotował. Na khwilku dyrbjesche teź do klétki. Wschitcy žo pšched jeho nawrótom bojachu.

Ale jako žo sašo pokasa, bě dospolnje pschemeńenjeny. Dźélasche ź wobžudnjenosćźu kaž hischcze ženje, njepjeschе, nihdźe žo njepokasa, dźeń a nóz mózníe dźélasche. A wupokasa žo, so njemóžeschе jenoź sa dwacezi pracź, ale so móžeschе teź sa dwacezi dźélacź.

Kak je pschichichło, so je žo ikónczníje tola ź Hanu woženił, nichtó tak prawje njeihoni. Skrabju knapowaschtaj, pschehowsaschtaj kubleschko, a Dubej Bjarnat žo ź bitrom sta, kaž wschitcy druhi teź. Tši, schtyri léta žo we wulkim měrje minuchu. A w sahrodźu pšched statokom žebi mate hólcźatko hrajeschе, młódne, ź brunymaj wócźkomaj, a wjaschе-li žebi Bjrnat hólcźatko na ruku, potom wón wuśemu, sajoujenemu wobliczu macźerje do wócźa hladaschе a sacźuwaschе, so je žebi nědźe do wulkeho špoża sedźał.

Tu dyrbjesche žo jeneho dnja tamuń pschipad ź kupzom koni stacź. Běsche natmonujeneho kupza do Jelenja skasak. Hdyž po špatotku žam po wuśim wješnym pucźu dźéschе, dyrbjesche žo na dawno sasčhle léta dopomnicź. Běchu na njeho sabyli. Wonі jeho srowjachu, nědźuschi pódlenjo ź wjetšej wutrobitosćźu knadź, tola njeneje cźeścźiwje hacź nědźy. Njebéšche wjazy tón, pšched kotrymž žo hewak njebowasíni pacholjo w thćźi thowachu, hdyž wón hwisdajo po pucźu pschidźe. We wutrobje to cźišche wobžarowasche.

Jako do korcźmy sajinpi, běsche tam runje zyła liczba nědźuschich wopytarjow, kotśiž jeho pscheczélnje witachu, kaž snateho postrowjeschi, wot kotrehož hrje nimasch nicźo wocźakowacź, ale kotrehož njetrjebasch žo teź bojecź. „Sdyłny kaž buh!“ bě nědźy rékało, dźenża nichtó wjazy wo tym njerécźeschе. Tajke njeswuczene mnjele drje wuskutkowachu, so wón wjazy hacź hewak pjeschе. Kupzi koni na žo cźakacź dasche. Bjarnat stronu ša blidom žedźeschе, žo ź kobjezomaj na blido sejpevasche a hłowu wécźepo ź dopomnjeczemi wojowasche. Nědźy jónu wón na scźenu leżo žo khowazemu złónczku pschihladowasche, ź kotrehož lubosna hušarka wusłupiwschi žo jemu blížeschе. Je dha to hižo tak dołho? Takle do mužłow sanórzeny žo nadobo sastróża. Sa druhim blidom žo wo nim récźeschе. Nědźy jeho pilnoscźe, jeho khutnoscźe a jeho pschiwižnosćźe k žiwótoje dla wuzumécźowasche. Pijeschе karanczk a sašo karanczk. Jedyn ź burow jemu pschiwoła: „Schto twoje kurjatko cźini, Bjarnato?“ ź cźinu běsche žynk menjeny. Bjarnat žwoju hłowu posběhnywschi rzekny: „Njestaraj žo wo to!“ „Nó, nó“, druhi menjachu.

Tu Bjarnat nahle postany, jeho wócźzy žo sašo kaž nědźy žehlescheju. Ssam njewědźeschе, kak k tomu pschińdże, ale nadobo jeho ruzy stok rozbischtej, so kruchi do wschich stron létachu. Puschcźi žo na cźłowjeka, kotryž bě žo zwajił, žo w tutej hodźinje ź praschenjom na njeho wobroczíeł. Druhejo ša khornat hrabnywschi do žrjedź jstwy wjerchny. Potom ruku posbéže, so by prěni ras dyrił...

W tutym wokomiku žo duńje wocźinichu a cźeźki, jažny hłóš žo do jstwy dobh.

„Nanko? Nanko?“

Byk žwoju ruku popuschczi.

Khwatnej nóžzy po schpundowanju tupotajschtej. Potom Bjarnat cźinjeschе, so žo něschto jeho khołowom pschinia. Nadobo žo wschón hnéw ź jeho wutrobы šhubi, jeho cźoło žo wuhładkowa, a jeho wócźzy położischtej žo do pošmiewka. Cźinjeschе, so jeho něchtó wócźo ź durjam cźehnje.

„Pój, nanko!“ jeho lubosny hłóš napominaschе.

Tu žo Bjarnat wótsje a hrimajo sašunja, wša maleho pucherca na ruku a woteidźe. We durjach žo hischcze jónu wobroczíwschi pschihotowanym bożenje rzekny, kotśiž ź wo cźinjenej hubu ša blidom stejachu.

„Nicźo sa sto!“

Khwilku hischcze ludźo w korcźmje cźeśiki, jažny hłóš hólcźa a hluboki baž byka na pucźu hłyschachu.

jt.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na póšće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a ličbi Jan Cyž dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a bosćencafske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mmrjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóżde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 176 | Budyšin — Srjedu 31. julija 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Nošenje uniformy a zhromadžizny Stahlhelma w Sakskej so zakazałe

Sakski minister šnutskownych naležnosćow je w sakskim sarjadnistwowym lopjenje ſ 30. julija 1935 tónle wukas wosjewił:

§ 1. Na składze § 1 wukasa němskeho prezidenta za schitanje ludu a stata ſ 28. februara 1933 (němsk. sak. lopj. I ſtr. 83) ſo sa sakski kraj sakazuje:

1. **Nošenje znamješkow abo jenotnoje drasty kóždeje družiny, ſ kotrejž ſo pschisłuschenje k nazionalsozialistiskemu swjatskej frontskich wojowarjow (Stahlhelmej) wosnamjenja;**
2. **wotměrowanje wschitkich zhromadžisnow, też zaworjenych zhromadžisnow zobustawow a dyrbjenskich appellow, kaž też druhich sarjadowanjow (konzertow atd.) pod holym njebjom abo w sawrjenych městnosćach, kiž nazionalsozialistiski swjask frontskich wojowarjow (Stahlhelm) sarjaduje.**

§ 2. Pschestupjenja tuteho sakasa ſo po khłostańskich pschepisach § 4 naspomnjeneho wukasa němskeho prezidenta khłostaju.

§ 3. Wukas na dnju wosjewjenja do mozy stupi.

Wozjewjenje Mnichowskeho episkopata

Arzbiskopski sekretariat w Mnichowje ſ wjeźerawschej powěsći wo kommunistiskich lećazych lopjenach wosjewja:

Nowiny pišaju, ſo ſu kommunistoju w Mnichowje lětaki katolikam wudawali. S zyrkwinskeje strony my tuto kommunistiske poćinanje še wschej rasnosći wotpokazujemy. Katolska zyrkej hižo lěta dołho najwótrišcho pschećiwo kommunismej wojuje a runje tohodla ſo wona w Rusce hacź na krej pschesćěha. My běchmy a tuchi też pschećiwo zwólnivi, se statnej wyschnosću we wojowanju pschećiwo bolschewismej hromadźe dźěłacź a kaž dotal wschitke moskowitske zbližowańske posnyty rasnje wotpokazujemy, njech pschindu ſ kajkejezkuli strony. My też w naschich katolskich nkodźinskich swjatkach žane statej njepschećelske elementy njećerpimy a tuchmy njeſmilnje kóždeho wotſtronili, kiž by na kommunistiske wabjenja poſłuchał. Tak je nowy kommunistiski naddźěł, kiž měješe w farstwje Swj. Maximiliana w Mnichowje hižo psched dwěmaj měsazomaj podobnu pschedehru a móješe ſo runje ſ rasnym sapschimnjenjom duchownistwa wotbyć, njeleży posnyt k tomu, ſo by ſo na katolikow jako na tajnych swjatkarjow kommunistiskeje strony tukało. Policijeja ſo wěsće poradźi, cźischcźerja a měrno, hdźež ſu ſo lětaki cźischcźace, wuſłědźić a spitacźelow a wupósłarjow do samohwjenja wjacź. Po poruczności: Dr. Weißthanner, arzbiskopski sekretar.

Sylniše kommunistiske wustupowanje

Skhadźowanje žednemo kommunistiskeho ſwětoweho kongresa w Moskwje je žylniske hibanje bolschewizma na wschelakich městnach semje ſbudźiło. A prjedy hacź ſu ſo kommunistiske wukasy do wschěch krajow wupósłałe, ſo hižo pokasuje, ſo ma ſo nowa ſokma bolschewistiskeho hibanja wočakacź.

Tak je ſo žylnischi kommunistiski nadpad na němski parnik „Bremen" w Newyorkskim pschistawje po wěstym planje organizował. S dobom je w Pólšcy ke kommunistiskim sbězkam dóšło. W Jendźelskej ſu dźěłacźerjo pschećiwo sajeću jednacźich kommunistow protestowali. W Sjednoćenych statach połnócnje Ameriki ſo kommunistiska dźěławosć wotbože w žylnym strajkowym hibanju pokasuje. Njedźelu ſu kommunistojo w Hollandskej nazionalsozialistow nadpadowali. Wo postupowanju kommunisma w Cźěskosłowakskej je na kommunistiskim kongresu sajtupjeć ſ Cźěskosłowakskeje prajił, ſo ma ſo tuton kraj hnězdo proletarskeje revolucije w žrjedźinjej Europje sćinicź.

Wukubłanje wjednikow w dźěłowej służbje

Wjednistwo dźěłoweje służby wojsenja, ſo němski sakoń wo dźěłowej służbje 1. oktobra 1935 praktiſy do mozy stupi. Němska dźěłowa służba je nowa statna schiparwa, kotraž ſo wot dotalnych statnych pschiparwow sašadnje rozeſnawa. Tehodła maju tej porjadni wjednizy a hamtarjo němskeje dźěłoweje służby wožebite stejiſchcźo mjes statnymi służobnikami. Woni ſo dla ſwojich prawow a winowatosćow ani powołańskim wojakam wojerskeje mozy ani sastojnikam a pschistajenjam ziwilnych wyschnosćow njepschiliczuja. Porjadni wjednizy a hamtarjo němskeje dźěłoweje służby na ſwojim městnje jako w powołanju dźěłaju. Mjda a sastaranja ſo pjecza podobne kaž pola wojakow po powołanju we wojerskej mozy sarjaduja.

Wot wjednika w dźěłowej służbje ma ſo wjele žadacź. Jeho městno w němskej dźěłowej służbje ſo po jeho khmanosćach složuje, ſ kotrymiž dyrbi wschitke nadawki pschi ſwojim postupowanju samóź dopjelnicź. Dotalna dobrowólna dźěłowa służba je w tutym nastupanju hižo dobre pschihotowańše dźěło dokonjała. Wjednizy w dźěłowej służbje ſo hižo wot dźěłscheho cźasa ſ rjadow dźěłoweje służby žameje narunaja. Tak też pschichodnje žane starsche wožoby, kiž wot wonkach pschińdu, njemóža wjednistwo městna w dźěłowej służbje dóstacź.

Wumělenja sa pschijimanje wjednistich cźakanzow ſu: 1. Dopjelnjenje 17. lěta žiwjenja (dowolnosć starscheju abo pschedporučnika). 2. Ariški pokład. 3. Wuswědčenje, ſo njejsu khłostani (policajske wuſwědčenje we sadźerženju a wucźah ſ khłostańskeho registra). 4. Swjasanje sa snajmjenšcha dwěłětnu służbu w dźěłowej służbje (służba na pruhu). Tu ma ſo wožebje wuprajicź, ſo nastupjenje wjednistwa służby w dźěłowej służbje žane pjenjezne podpjery wot starscheju atd. njejada. Też najkhudšchi ludowy towarſch móže, je-li naſpomnjene wumělenja dopjelni, ſo na wjednika w dźěłowej służbje wukubłacź. Jeho postup budźe jenicźny wot jeho wožobinskeje hódnosće a wot jeho dokonjenja wotwisacź.

Samowołnjenje na wjednistwo w dźěłowej służbje ju kóždy cźaſ pola župneho wjednistwa dźěłoweje służby móžne. Wjednicy cźakanzy dyrbi najprjedy schěcź měsazow jako muž dźěłoweje służby wonkowniu służbu wukonjeć.

Italska wotkhilnosć wot Zwjazka ludow

Psched wotewrjenjom jednanja rady Swjaſk ludow w Genfje ſu italſke nowiny „Tribuna" naſtawk ſwojeho direktora, senatora Forgeſa Dobanzatija wocźišćcźace, w kotrymž ſo italſke wotkhilnosć wot Swjaſka ludow pokasuje. Po tutym naſtawku je ſo Swjaſk ludow je ſwuczenym pschesćěhowanjom žehje ſkameho do italſko-abeſynskeho pschipada tykał. Na ſwojim nětcźišchim ſkhadźowanju ma ſo Swjaſk ludow pjecza jenoż ſ praſchenjemi wo waschnju jednanjow saběracź, kotrež žaneje waźnosće nimaju.

Swjaſkej ludow pjecza njeje mózno, waźne praſchenje rozrišacź. Wón ſo jako hubjeny dopokas wschitkich pschećiwjenjow a leſcźow wopokasuje, kotrež dźěnſta njeſbožnosće nad europſkej a ſwětowej politiku wotpocźuja. Skónčnje ſo w naſtawku „Tribuny" Swjaſkej ludow prawo na wobſtaće wotrjekuje a ſo pišče, ſo Swjaſk ludow na žane waschnje njemóže na rozſudach nicźo pscheměnicź, kotrež w italſko-abeſynſkej ſwadźe jenicźym Italſkej pschipadnu. W tutym ſacźuwanju wěſtoſće po italſkim myſlenju nětko wokonik pschińdźe, hacź ſa Muſſolinijowu Italſku njeby pschihódne było, ſo ſ rosſudnej krocźelu Europu wot tłocźaſeho njeſmyſłna wuſwobodźi, kiž w Swjaſku ludow widźi.

Abesynska so hišće měrneho rozrisanja nadźija

W abeſynſkim knježerſtwje ſu ſpokojeni, ſo ſo Italſka na ſkhadźowanju rady Swjaſka ludow w Genfje wobdźěli. Tohodła ſo tam położenje trochu mjenje napjate wobhladuje a ſo měrne rozrišanje wocźakuje. W Abeſynſkej ſo ſ myſłu nosćha, ſo rada w Genfje wo wójnje abo měrje rosſudźi.

Po pschećiwu abeſynſkeho kěžora ſu ſo ſa bjesſtrach zuſych w Abeſynſkej nowe naprawy ſtale, hačrunje ſo dotal njeje wo žanym pschińdźe powołło. Wobjebita policija a tajna służba ſtej ſo ſeſylniſej. Też pschećiwo ſpekulacijam je knjeježerſtwo ſ wobſchěrnymi naprawami ſakrocźiło.

Eden do Pariza přijěł

Jendźelſki minister Eden je wutoru popołdnju ſ jendźelſkim pósłanzom w Pariju franzowſkeho ministerſkeho prezidenta a ſwonkowneho ministra Lavala wopytał. Rosrěcźowanje trajeſche jenoż dobre pol hodźiny. Po rosrěcźowanju je Laval nowinarjam ſdźěli, ſo ſu ſo pschi rosrěcźowanju wſchitke praſchenja, kotrež na Genſtkim dnjowym porjedźe ſteja, je wſchěch ſtron pruhowale. S druheje ſtrony ſo pišče, ſo ſtaj ministraj abeſynſke praſchenje narěſnyłoj, ale ſo njeſtaj na niczim rosſudźazym dorěcźałoj.

W Jendźelſkej wutoru wocźakowachu, ſo ſo Eden a Laval na jenajše ſtejiſchcźo Jendźelſkeje a Franzowſkeje w Genfſkim jednanju dorěcźitaj. Eden ma pjecza połnomóc, ſo ſmě ſwoje plany w Genfje po ſwojich saſtupcźach a nahladach ſložowacź.

Laval chce krisy Zwjazka ludow zadźěwać

W Pariſu běše ſo wutoru dopołdnja pod pschedſydstwom prezidenta republiki Lebruna franzowſka ministerſka rada ſhromadźiła. Ministerſki president a ſwonkowny minister Laval wo położenju w ſwonkownej politiju rosprawješe. Kaž ſo ſ Pariſa powě, chže ſo Laval w Genfje prózowacź, ſo by mjes mozami pozrědkował, ſo pak njeby pschećiwelſtwo Franzowſkeje ſ Jendźelſkej a Italſkej wohrožył. Wón chže pschede wſchěm krisy w Swjaſku ludow sadźěwacź.

Njespokojni domoródni w Eritrejskej

Londonſke nowiny „Daily Telegraph" ſ Eritrejſkeje pišaju, ſo je italſki wyſchſchi komiſar ſa italſku Rańschu Afriku, general Bono, dyrbjał ſa nakožowanje waſerſkeho ſakonja wožebity ſud postajicź. Pschiſłuſchnoſć tuteho wožebiteho ſuda je ſo na zyku Eritrejſku wupischeſtrěła. S wožebitym ſudom ſo dotalna khłostaza komora naruna.

Kaž ſo powoſ, běſche postajenje wožebiteho ſuda tehodła nuſne, dokelž běſche w dźěłacźerſtich wotdźělenjach ſ njeměram mjes domorodnymi dóſchło. Tohodła je trěbne, ſo ſo diſziplina muſſtwow ſakhowa. General Bono je też domorodnym wojſkowit, ſo 30000 khłuſacźerjow, kotſiž ſu ſo ſ Italſkeje pschiwjeſli, jim jich kraj njewoſmu. Woni ſu pjecza jenoż pschiſchli, ſo bychu tu dróhi, wodowody a mosty twarili. So by dźěłacźerjow pschi dobrej myſłi sdźerżał, je wyſchſchi kommiſar lotteriju pschiprawił.

Nowe wótre italske wupady na Jendźelsku

Milanſke nowiny „Popolo d' Italia" ſaſo ras wótrje pschećiwo Jendźelskej pišaju. Wone pišaju, ſo by po jenym waſchnju móžno było, ſwadu mjes Italſkej a Abeſynſkej bjes natožowanja brónjow ſtónczicź, hdy budźiſche Jendźelſka abeſynſkemu kěžorej radźiła, ſo by po jendźelſkim ſtylu do kompromiſa ſ Italſkej ſwolił. Ale wot teho cźaſa, ſo je ſo pschipad w Ualualu ſtał, je ſo Jendźelſka pjecza zyle ſjawnje na ſtronu „kojerjow njewólnikow" ſtajika. Nowiny Jendźelſkej porokuja, ſo je ſo dla ſwojich cźěmnych ſajimow w kraju cźornuchow ſa tuto ſtejiſchcźo rosſudźiła, prjedy hacź je ſo wo rosrišazej kommiſiji rěcźało. W Londonje ſo pjecza ſ moraliſkeho ſtejiſchcźa wojſewja, ſo ma ſo Swjaſk ludow ſakitacź, woprawdže pak Jendźelſka Swjaſk ludow mobiliſuje, ſo by ſwoje mózaſtwo ſatſiowała. Italſke nowiny maju ſa wěſte, ſo by ſo abeſynſki kěžor bjes jendźelſkeje podpjery podwolił a by do kompromiſa ſwolił, ſ kotrymž by ſo wójna wotwobroczyła. Ale kěžor w Abeſynſkej wo wójnje rěcźi a ju jako bliſtu pschipowěda. Wón to jenoż móže, dokelž ſo pjecza ſ temu w połnomozy cźuje.

Němski protest w Newyorku so přepodał

Amerikanski statny podsekretar Philipps je wutoru w konferency nowinarjow we Washingtonje zdžělił, so je němski pósłanik, póstanjstwowy rada Leitner, dla pschipada ſ thorhoju na parniku „Bremenje“ pižomny a formalny protest sapodał. Po pschekoženju a pruhowanju noty amerikanske knježenstwo ſwoje stejnischczo wossewi.

Newyorkscy nadpadnicy protestuja

Antinaci-federazija w Newyorku, kotraž wudawa, so ma 139 000 ſobustawow, je pónđželu wječor wo nowym postupowanju pschečiwo němskim parnikam wuradowała a je pola policajskeho kommišara dla naprawow pschi podawkach na łódži „Bremenje“ protestowała. Jedyn kriminalny ſaſtojnik bješe jeneho tych, kotříž thorhoj ſ łódže idrěchu, natsělił. Shromadžijna žadasche, so bychu ſo ſajeczi puschczili.

Sowjetojo evang. duchownych k smjerći zasudżeja

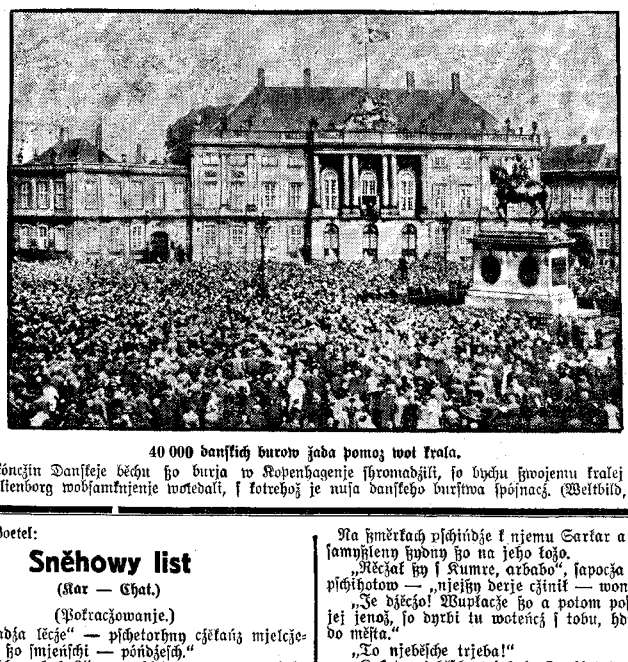
Mjesnarodna kommišija „Sa Boha“ je w Genfiſkich nowinach „Journal de Geneve“ wo nowych ſmjertnych wuſudach pschečiwo evangelſkim duchownym w Ssowjetſkej Ruſkej rosprawjaka. Fararja Jana Goeringa, kiž bješe někotre měsazy w Kijewje saty, ſu k ſmjerći ſasudżili a wuſud potwjerdžili. Hacž je ſo wuſud wukonjał, njeje ſnate.

S druheje ſtrony ſo ſhoni, ſo ſu też ſyna duchowneho Goeringa ſajeli. Duchowny Kłudt, nan 9 dżěći, je w ſamſnym ſtraſchnym położenju kaž duchowny Goering. Němska kommišija „Sa Boha“ w Barlinje ſo na ſwědomje zyleho kulturneho ſwěta wobroča, ſo by jón k wobſchěrnej wulkowanſkej akziji ſa ſaſudżenych namołwiła.

384 katolskich swójbow so z domow wuhnało

We cżežkich njemērach w Belfaſtu ſo dżeń a wjacy nadrobnoſczow ſhoni. Pschi demonſtraziji w Londonje někotři rēcżniſy jendżelſke knježenſtwo wincowawu, ſo je ſe ſwojej politiku njemēry wuwabiło. Hlowny rēcżnik, ſejmſki ſapósłanc ſ połnócneje Irſkeje Healy ſa ſamopoſtajenje Irſkeje wuſtupowaſche. Na to ſo reſoluzija pschija, w kotrejž ſo oranģistojo a katolikojo, kotříž ſo pschi poſlednich ſrażenjach wobdżělichu, jako woporny bjeſſwědomitych politikarjow wosnamjenja. Iſtemu ludej měło ſo prawo dacz, ſo by wo ſwojim prawje ſam roſſudżił, a wſchitke nuczenſke ſakonje w połnócnej a połdnjſchej Irſkej maju ſo woſtronicz.

Nataſſki minister Irſkeho ſwobodneho ſtata, kiž je w Belfaſtu rodżeny, ſenator Conolly, w ſwojej rēcżi we Ballinamou jendżelſku politiku w Irſkej wótrje ſaſudżowaſche. Tuta je najhórſche roſſahłoſcze w ludu ſbudżiła, wona je wſchitke żórła nazionalneho a ſozialneho żiwjenja ſajedożicża. Kóždemu poſpytej, nětkajke pokhłoſtanja dla podawkow w połnócnej Irſkej ſawjeſcz, dyrbi ſo pjecza napſchecżo ſtupacz. Minister hiſchcże podrobnoſcze potkóczowanje katolikow w połnócnej Irſkej naſpomni, tola ſwojich poſtuchatjow napominaſche, ſo bychu ſcżerpliwoſcz wopokaſali.

40 000 danſkich burow żada pomoz wot krala.

Se wſchěch kónczin Danſkeje běchu ſo burja w Kopenhagenje ſhromadżili, ſo bychu ſwojemu kralej na hrodże Amalienborg wobſamknjenje wotedali, ſ kotrehoż je nuſa danſkeho burſtwa ſpóſnacz. (Weltbild, M.)

Romſko-katolſki biſkop Downſteho hrabinſtwa tej ſjawnoſczi wo pjenježne dary ſa woporu njemcow w Belfaſtu proſy. Po jeho ſdżělenju je ſo 384 katolſkich ſwójbow ſe ſwojich wobydlenjow wuhnało, ſo je dożyła 1646 ludźi bjes wobydlenja. Nimo teho pak je ſo też wjele katolikam jich dżěło w fabrikach a łódżetwarjernjach ſnjemóżniło.

Proteſtantiſki arzybiſkop w Dublinje dr. Gregg je njedżelu w ſwojim prědowanju wo „ſamopaſchnych nadpadach“, kotrež ſu ſo w minjenym tydżenju w irſkim ſwobodnym ſtacże na protestantſke zyrkwje, wobydlenja a wobtkody ſtałe, prědował. Wón rjekny, ſo ſo tu najſkerje wo wotpłacżenja ſa cżerpjenja romſkokatolſkich ludźi w Belfaſtu jedna; tola njeprawdu w Belfaſtu njemóże ſo ſ nowej njeprawdu w irſkim ſwobodnym ſtacże narunacz.

Twarski programm jendżelskeho wójnskeho łódźs'wa

Diplomatiſki dopiſoważ Londonſkich dżiłacżerſkich nowin „Daily Heralo“ wudawa, ſo twarſki plan jendżelſkeho namórniſtwa ſa pschichodnych 7 lět ſnaje. Po tutym programje ma ſo w létach 1936 hacż 1942 12 wulkich bitwiſkich łódżow, 33 łkchižakow, 63 flotillowych wodżakow a ſaniczakow, 21 podmórſkich cżołmow a 3 létadłowe łódże natwarichu. Hdyż ſo na wójnſke łódże dżiwa, kotrež po poſtajenju Washingtonſkeho a też Londonſkeho ſrēczenja wo wójniſkim łódźſtwje w běhu tychle ſydom lět ſtarobnu mjeru pschekroča, ſmēje jendżelſke wójnſke łódźſtwo w lēcze 1942 14 wulkich bitwiſkich łódżow (1935: 15), 72 łkchižakow (50), 142 ſaniczakow (84), 57 podmórſkich cżołmow (39), 10 létadłowych łódżow (8).

Wudawki tuteho twarſkeho programma wiazy hacż 150 miljonow puntow ſterlingow wuczinja. Wone żeli wużadaju, ſo ſo nětcżiſche létne wudawki ſa twarjenje nowych łódżow podwoja.

Egiptowske knjeżerſtwo přeleženje nad Egiptowskej njedowola

Jendżeliſki ſwonkowny minister Hoare je na napraſchenje w delnim ſejmje wojſewił, ſo je italſke knježenſtwo we dowolnoſcz proſyło, ſo ſmēło 11 wojeńſkich létadłow egiptowſki kraj pschelecżecz. Schtyri létadła ſu pjecza bjez dowolnoſcże dżěł egiptowſkeho kraja pschelecżałe. Na italſki namjet, ſo by egiptowſke knježenſtwo pschelecżenje Italowiſkeje powſchitkownje dowolilo, je egiptowſke knježenſtwo ſ wuſaſnjenjom wotpokałało, ſo dyrbi ſo powſchitkownych ſaſadow dżerżecz.

Kommunistiſcy agentojo w Syriskej

Njedżiwajcy franzowſko-ruſkeho ſwjatka ſowjeſkich agentojo w franzowſkej Syriſkej po dotalnym waſchnju, hdi ſamo ſyniniſcho dżěkaju. Woni ſmoje ſiły pschečiwo imperialiſtam w arabſkej, armenſkej, grichiſkej a turkowſkej rēcżi rosſchērjeja. Napſchecżiwnoſcże mjes wobydleſtwom woni ſa ſwoju propagandu wužiwaju. Sdobom kommunistojo też mjes franzowſkej wojeſtej wobſadu dżěkaju. Po jich ſaſadze maju ſo w kolonijach wojeſke wobſadki podrycz.

Ferdynand Goetel:

Sněhowy list

(Kar — Chat.)

12] (Pokračowanje.)

„Pschikhadża lēcże“ — pschetorhny cżěkaŋ mjelcżenje. „Rěka ſo ſmjenſchi — pónđješch.“

„Pónđješch, arbabo?“ — pohladny wona na njeho ſ boka — „pónđješch tam, do doliny?“

„Pónđu ſa rěku! Do města, ſwoikal ſym pschiſchoł. Tam ſona, dżěcżo“ — pohlada thutnje na nju.

Njepytny w jeje wobliczu ſaneho pſchemēnjenja, ſaneho hnuca. Jenoż jeje wocżi leczeſchtej nēhdże ſa rěku a ruka khudżeſche po ſemi, ſkobajo trawu a mjetajo ju psched ſobu.

„Pónđješch ſa rěku, a pónđże też Sarko?“

„Nē, Sarkar pónđże do hór. Pónđże ſtobu, ſawēſcze! — tam może woteńcz ſnadniſcho hacż ja do městacżka.“

Skhili hlowu a njewotmołwi dołho ani ſkowa. Nahle ſo k njemu wobroczi. Jeje hubje tſchepotaſchtej a wocżi ſwēcżeſchtej ſ pſchecżiwjenjom.

„Nochżu, arbabo! Nochżu. — Sarkar pónđże ſam! Nahle ſo wotmjelcża, ſaſtrózana ſ khroblosczu ſwojich ſamſnych ſtowow.

ſwjate roshorjenje, kiž ſchkitaſche njewinowate ſacżucża a mołliczki, kiž widżeſche w jeje wocżomaj, hnujeſche jeho do dnja duſche. Cżim bóle ſacżu, ſo je trjeba tutu rosmołwu ſkónczicz. Dyrbi tola wędżecz, ſchto na nju cżaka, je hižo wulka, doroſcżena.

„Pónđješch, Kumre“ rjekny krucże, prózujo, ſo dodacz hłożej rosſudżenoſcże — „tu njemóżeſch woſtacz! Dyrbiſch woteńcz.“

Hladaſche dyrkotajo na njeho, njemērnje ſo pohibowaſche a ſnowa na njeho ſ boka pohladny, każ dżěcżo, kiž chże widżecz, hacż ſo na nju woprawdże hněwa. Wuhladnywſchi wſchak ſymny wuras jeho wobliczа, ſtuli ſo a rjekny njeſwucżnje:

„Każ pſchikaſajch, arbabo!“

Pomajka ju po hłożcży a woteńdże. Sady hórki ſaſta a hiſchcże ras a nju pohlada.

Ssedżeſche bjes pohibnjenja na ſamſnym měſtnje ſe ſtulenej hlowu a ſ bjesmóżnje ſpuſchczenymaj rukomaj.

Na ſmērkach pſchińdże k njemu Sarkar a pokhmurjeny ſamſnjeny ſydny ſo na jeho łożo.

„Rēczał ſy ſ Kumre, arbabo“, ſapocża tónkróc̆ bjes pſchihotow — „njejſy derje cżinił — wona płacże.“

„Je dżěcżo! Wupłacże ſo a potom polkha! Prajach jej jenoż, ſo dyrbi tu woteńcz ſ tobu, hdyż ſo wrócżu do města.“

„To njebęſche trjeba!“

„Kak to njebęſche trjeba! Dyrbi tola wędżecz, ſchto na nju cżaka. Pſchetoż potom budże hórje“, woſmětowaſche nimowólnje Sartowe ſłowa.

„Rēcżo je hiſchcże hórje! Płacże a do dżeńſnjſcheho dnja hiſchcże żenje ſaplakała njebę.“

„Schto ſym dyrbjał cżinicz?“

„Niczo! — Kwētka kcżeje — njewobaraſch! Wētr ju chże ſlemicz — njewobaraſch! Njeje trjeba wo tym rēcżecz! Allah je wulki!“

* * *

Hdyż bę wjedro ſo nēkak ſtajiło, doby cżēkaŋ hiſchcże bóle ſanjeżene polo, ſdobom ſ dospołnje wotdżělenym ſtatokom, wobdatym ſ hlinjanej murju, ſ cżimż jeho ſwiſt ſ komunu ſo jara njerożſożnowaſche wot teho wſchēdneho wjeſneho żuſodſtwa. Mēſtno ſa to bę żej hižo dawno wubrał. Bēſche to jónu létne bydlenje jeneho ſ bohaſtſich wokolnych domorōdnych, ſałożene dżě ſkerje ſa wotpocżink hacż ſa cżežke dżěło. Stejachu tam thēſti, njenahladne a lohke, tola ſa to w khłódku hobrſkich ſchtomow a wobroſcżene ſ huſcżinu kcżejazeje kercżiny — w ſahrodże koło wokoło twarjenjow roſcżechu dżiwje cżerńje pódła najſčpſchich brēſchkow. Ssuchota, każ też nēſchto lēt ſanjeżodżenja, bēchu wſchak wutrēče wſchē klēdy cżłowjeſkeje próży. Roſtlinſki proletariat, jónu wuhnaty dołady pkota, bę ſo dobycżerſzy dodrēł do ſahrodu a ſ njepſchiſtupnej huſcżinu wobdawak tej ſchtomy a khēżki, ſaduſchejo wſchē kcżenje. W tutym kuſcżiku bēſche nēſchto dżiwjeho, ſchtoż dopominaſche jeho na jeho revolucżny wożud — ſrudżi ſo ſ tym a ſarazdowa, wuſtrędżajo dołhe hodżiny na proſy jeneho ſ wopuſchczenych khałupow. Salubowawſchi ſo to tuteho měſtna poczа ſo do njeho po nēcżim pſchežydlowacz, njeprajo to ſanemu ſ towarſchow. Hdyż bę ſo tam hižo żyle ſaſydlił, powēda wo tym pożorſtnje na jenej khadżowańcy w komunje. Nichtó ſo tomu njepſchecżiwješche. Hobrſka wjetſchina towarſchow hižo widżeſche ſo zoſaſcżich ſ komuny po wurubjenju zykeje wokoliny. Jeſrema mējachu ſa „mużika“, kiž bę dostał pódu a na njej hoſpodari ſ cżiſchej automaticzнoſcżu, ſ kotrejż ſo khribjetom „rjekow“ ſo ſmożuja wopuſchczenych poſtżkow ndwi wobſędżerjo.

„Jeżremje!“ rjekny k njemu ſłēdżo wjednik komuny, hdyż běchu jemu bjes pſchecżiwjenja pſchewoſtajili wupuſchczeny ſtatok — „wēſch, ſchto cżinijch! Budżeſch cżerpjecz lēto, dwē a wukormiſch ſo na burżuja. Ssapſcżiſchka, njejſy to ſchtoż my, proletarjo!“

„A ſchtó wam wobara?“ — njemóżeſche ſo dżerżecz poſmēwka — „je tu wjazy ſemje, hacż potrjebuje wſchitky dohromady. Ja tola jenoż kuſk . . .

„Nē, pſchecżelo! To wjazy njeje naſcha wēż! Kóżdy dżēła, każ roſymi! A ty żej naż dła wſmi wſchitko a cżert ſ tobu!“

Pſchihłożowa rady tajkemu roſrižanju wēża a dobywſchi naras njewocżakowanu ſamoſtatnoſcż na tutym wotrēłku żiwjenja, wużiwaſche tola mērnje, njeſaniechajo poczahow ſ komunu. Wopytowaſche ju nēkło, hdyżkuli mózeſche, hdyż wobkedżbowaſche, ſo jemu njechaju ſkſchiwdżicz. Smuji ſo ſamo a dawaſche rady a druhdy też ſam wo radu proſcheſche. Cżinjeſche to wſchak ſrēdża, pſchetoż njemēcżachu jeho pſchitomnoſcż ſara ſańcż, każ ſo ſajka njeſajimowachu wo to, ſchto ſo ſtawa w ſtatoku.

Jedyn ſ komuny, Ali, aſtrachanſki Tatař, pſchithadżeſche dyż a dyż k njemu, wupi njeſtōncżnje wjele ſchkleńżow czaja, mjelczeſche a wotkhadżeſche. Wopytowēnowaſche ſkerje Sartej a ſdaſche ſo, ſo jemu dospołnje roſumi, pſchetoż Sarkar wędżeſche wo wſchēm, ſchto ſo ſtawa w komunje, ſtokróc̆ dokładniſcho hacż cżēkaŋ.

Skónczńje to jeho njeſajimowaſche, pſchetoż mjeſche dżēło na nowej dobytej poſizji. So mał ſo ſaſydlicz w khałupje bēſche trjeba puſchczecz kerki, kiž bēchu hižo ſo dobywale hacż k ſamym ſcżēnam; pokaja ſo też, ſo je jara nuſne, wucżiſcżicz ſchcżeńki we wokolinje. Poſdżiſcho jeho wócżko padny na ſahrodu a na mrējaze ſchtomy w njej. Wucżiſcżaj je nanajdokładniſcho a da ſo do dżēła wrócżicz ſahrodże jeje prjedawſchi napohlad. Dżēło na njeho ſhożownje ſkutkowaſche a pſchinjeſe jemu ſabycże w jeho ſrudnej ſamocże. S dżělowej horliwoſcżu jemu cżēkaſche cżaŋ bjes hódnaſcże ſe ſpēchnoſcżu, kotraż jeho hłuboko roſrabowaſche. Poſlednji wukóniż dyrbjeſche dżi byczą nawrót k ſwójbje, to ſ wócżka njepuſchczi ani w khwilkach drobnych radoſczjow, kotrež jemu wobradżeſche wſchēdne żiwjenje.

(Pokračowanje.)

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 31. julija 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Hłowu wysoko njenoš,
abo padnywši wobódrješ sebi nós.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7. hodź. barometer 742, hygrometer plus 1, najwobšchsa dnjowa temperatura 17 stop. cźopłoty. Dźenża rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer plus 2, najnišcha temperatura w nozy 12 stop. cźopłoty. — Wjschina ſ krótkeho wjeczora jara pomału ſ ranju cźehnje. Dźenża ſo nětko na wjetsche dźele Němſkeje wupschestrěje. Swoprědka pak hischcze krótkowjeczorne wětry wobšchowamy. Pola Islandskeje ſo nowa nižina k ranju hiba. W tychle dnjach pak wona hischcze ſoneho wkiwa na nastawaze rjane wjedro njeſměje. Wona pak smjeje lěpschinu, so pschipraw ſymneho powětra ſ Lodoweho morja ſastaji. Tak budźe nětko wopraudźe ſaso cźopłischo. — Jutſje ſchtwórtk ſłónčko 4,24 hodź. ſkhadźa a ſo 7,48 hodź. khowa. Měſacik ſkhadźa jutſje rano 6,37 hodź. a khowa ſo wjecźor 8,15 hodź.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchi ſchtwórtk: Sslónčnuſche a ſaſo cźopłische wjedro.**

*

— **Sa pčelarjow.** Schkitaze a wobaraze naprawy pschecźiwo pčelozej woschczy po zyłym Budyſchkim hamtſkim hejtmanſtwje placźa, w tym ſamym wobſahu kaž pſched dwěmaj lětomaj. Do tónza léta njeje wołoženje tutych naprawow wocźakacź. Tak je tež wſchón wuwos pčelozejch ludow ſ Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa ſakasany. Tehodla ſo pčelaze ludy njemóža do pruſkeje hole abo do Kinsbórka wosyć. W Budyſkim hamtſkim hejtmanſtwje pak je pućowanje ſ pčelozejmi ludami mózne, tola wěſo ſ wulkim wobmjeſowanjom. Pſchi pućowanju w Budyſkim hamtſkim hejtmanſtwje dyrbi ſo wobkedźbowacź, ſo ſo ſ gnejznow, hdźež pčoły pod wſchku cźerpja (na pſchikład ſ Frankenthala, Goldbacha, Makeje Drjewnizy, Kamjenza, Rjedojſza atd.), ludy njeſmědźa wotſyć, ſo ſo we wjacy ſ chorhoſcźu a 3 kilometry wokoło nich zuſe pčelaze ludy (potajkim tež pućowaze ludy) njeſmědźa ſtajecź a ſo ſo w gmejnach ſ chorheſcu (na pſchikład w Kobjelnju, Strózi, Klinje, Huczinje atd.) njeſmě žanych pčelónizow ſa pućowaze ludy wudźerżecź. Wſche dze pſchi nesposmjenjenych wumeńenjach ſe ſwojimi pčelowymi pućowacź, dyrbi ſebi po wukaſu hoſpodarſkeho direktorija wot 4. julija 1935 wo pućowanju ſ pčelami a wo pčelaſkich khorheſcach pola ſwojeje domjazeje gmejnſkeje wyſchnoſcže wopiſmo wuſadacź, ſo w jeho domjazej wſy w we jeje wokolinje hacź do 3 kilometrow nječe jara pčelaze khorheſcze, kotraž hy ſo dyrbjała wyſchnoſcźi woſjewicź. Tuto wopiſmo ma ſo gmejnſkej wyſchnoſcźi teje wſy pſchedpoložicź, do kotrejež ſo pčoły pſchiwjeſu. Na pućowańkej pčelińnej ma ſo mjeno wobſtejerja a licźba ludow jaſnje nopiſacź. So ma dohladar nad khowjenſkimi ludy do wotkrjeſenja a po pſchiwjeſenju pſchepytacź, njeje wjazy pſchebiſane, njedźiwajcy teho pak ſo tuto pſchepytanje daporuczuje, dokelź ma pčelaŕ khłostanje wocźakacź, jeli ſ khorymi ako podhladnymi ludami pućuje. Wo derje měnjenej radźe knjeſa podkrjeſneho ſtótneho lěkarja dra. Kerna w Budyſchinje, njech ſo lětſa raſcho bozyła ſ pčelami do hole njepućuje, njech je to tež w Budyſkim hamtſkim hejtmanſtwje hiſchcze ſ wěſtymi wumńenjenjemi mózno.

— **Pſchi wobkhodnych pućowanjach do wukraja** inducjowa a wikowańſka komora w Zitawje na to pokaſuje, ſo ſo ſo ſdźelenju wjednika ſtatneje měſtnoſcže ſa bewijowe hoſpodarſtwo devisy w hotowych pjenjesach ja pućowanja do tajkich krajow, ſ kotrymiž je k wotliczenſkemu ſrjeczenju dóſchło, njetrjebaju wjazy žadacź. Tute kraje, kaž Danſka, Eſtonſka, Finſka, Grichiſka, Italſka, Juhoſłowjanſka, Lotyſchſka, Awſtriſka, Portugalſka, Rumunſka, Schwajzarſka, Turkowſka a Madźarſka płacźenſke porucźenſki ſa wudawki wobkhodnych pućowanjow ſ rozliczenjom bjes kondźenja wunwjeduja. Dewiſowym měſtnoſcźam je ſo tehodła poruczilo, ſo bychu ſa wobkhodne pućowanja do njenjenowanych krajow jenoż hiſchcze we wołžebitych wuwjacach dowolnoſcže k dóſtacźu abo wuzjimanju dawale. Nadrobniſche je pola industrijowje a wikowańſkeje komory zhonicź.

Se **Ssulſchez.** Njedźelu popołdnju ſta ſo tu wobžarujomne njeſbože. Aſtmy hólcźez tyſchcera Kſeſliga padny ſ dotal njeznateje pčhcźiżnu do ſtudnje, kotraž běſche ſ hrjabanni ſawodźena. Hdyž jeho towaſchſchoja wo pomoz **wo**łachu, pſchikhwata murjeŕ Pětr, kotryž hnydom ſa nim ſkoči. Tutón do ſtudnje ſtajiwſchi ſaſe Aſtmy hólcźez ſ Drježdżan, kotryž tu na próſdninach pſchebywa, do ſtudnje, padny pak tehorunja do njeje. Pětrej pak ſo poradźi, wobeju hólzow ſe ſtudnje wucźahnyeź. — Pſchi wotkładowanju rožki padny pónděelu popołdnju ratař Jurij Cźornat ſ rěblowaneho woja. Prenju pomoz poſkiči lěkaŕ dr. Wetzka ſ Hodźija, kotryž ſtſchażenju mozhowa a ſmutkowne ſranjenja ſwěſcźi.

S **Worzyna.** Pſched krótkim cźaſom běchu paduſchi ſahrodku inſpektora wopſtali a tam wſchě truſkalzy wotſchcźipali a pſchi tym tej doſcź ſchkody w ſahrodźy nacźiniłi. Nětko ſu paduſchi tež ſahrodku jeneho dźełacźerja wopſtali a tam wſchě tórki pokradnyli. Paduſchi ſu dyrbjeli wobſtejnoſcze jara derje ſnacź. Nadźijomnje ſo popadźi, hłěpzow prawe hórſy wuſłědźicź.

Se **Suborniczi.** W najbliſchim cźaſu ma ſo tu ſ twarom ſydlíſchcźa ſa NSwójniſke wopory ſapoczecź. S tutymi dźełanmi ſawěſcze ſaſo wjele rjemieſlnikow a bjeſdźelnych ſaſkužbu namiaka. Twarſke měſtna ſo ſydleryam w najbliſchim cźaſu pſchidźela. Na tuto waſchnje ſo naſcha wjeſ woſpjet powjeſchi.

S **Njeſwacźidła.** Pónděelu wjecźor ſta ſo tu wobžarujomne njeſbože na polu bura Kurta Polleńka, kotryž chžyſche do ſwojeje žnjeńcźiſkeje maſchiny konjow ſapſchahnycź. Bróſnikej chžyſche hiſchcze poſtronk ſapinuncź, jako naras podkožnik ſacźahny, pſchi cźimž ſchdiło maſchiny bura do hłowy trjechi a prjedy hacź możeſchcźaj ſo konjej dobjeracź, běſche Polleńk do maſchiny padnył a pſchiňdźe ſ nohu do noża, kotryž jemu ſchkórn a cźełu hłuboko do mjaſa rězny. Polleńk dyrbjeſche ſo ſ pomozu ſwojich pſchiſtajenych na wós doniecź. Sawołany lěkaŕ dyrbjeſche ranu ſaſchicź. Pſchi wobkhadźowanju ſ maſchinami je najwjetſcha kedźbnoſcź na měſcze, dokelź ſtrach njeſboža wſchudźe hroji. Polenk je hakle dwě lěcźe ſamoſtatny a njeſboże jeho tehodła cźeſko leži, ſkłudnu ſornu, kotraž ſo ſwobodnje na luzu pohibuja. Wczera

Němſki ſchachowy mijſchtr 1935.

W Aachenſkim ſchachowym turnéru dr. Barlinjan Kurt Richter ſ 10½ dypkom němſki ſchachowy mijſchtr.
(Scherls Bilderdienſt.)

běſche ſebi dale do lěſa wubźałał a wrócźi ſo ſe ſornikom, kotryž po ſdaczu ju wjazy wopuſchcźicź njecha, dokelź ſo tehorunja bjes ſóźdeho ſtracha na luzu ſe ſwojej ſornicźku pałny.

S **Kamjenza.** Słósſtnik, kotryž běſche njedawno žonu w Kamjenzańſtim Boroſchcźu nadpadnył, je ſo nětko ſwěſcźił a ſo hamtſkemu ſudźi w Kamjenzu pſchepodał. Jedna ſo wo nježenjeneho młodeho muża ſ Haßlowka pokhadźaceho.

S **Kamjenza.** W Lěpkarjezach je ſo wczera dopołdnja w 10. hodźinje žałoſtne njeſboże ſtało. Mandźelſka ſiwnoſcźerja Mara Preſcherja woraſche na polu na Radobiczu ſ kruwjazym ſapſchahom. S njeſnateje pſchicźiny ſo naras truwje ſpłoſchiſchtej a pocźeſchtej cźekacź. Preſcherowa běſche hoteſchku naſſtrje wokoło ruki ſwika, dokelź ju ſapſchah ſobuſtorhny a wokoło 300 metrow daloko ſobu wleczeſche. Młodej dźowaj ſ horjeho hoſcźenza ſo poradźi, ſapſchah ſaſtajicź. Wona tež ſpyta Preſcherowu ſ płuha, do kotrehoż běſche ſo ſaſchmjatała. wuſwobodźicź. Tola to ſo jej ſamej njeporadźi. Pſchiſchwatane wožoby wucźahnychu ſ tyſaz ranow na hłowje a cźełe krwawjacu Preſcherowu ſ płuha. Tola pomoz běſche hižom pſchepoſdźe. Preſcherowa běſche hižom morwa. Sawołany lěkaŕ ſwěſcźi, ſo bě ſebi rjap ſłamała.

S **Halſchtrowa.** (Njeſbožowne padnjenje.) Sobotu wjecźor padny ratař D. w brózni tak njeſbožownje, ſo ſebi rjap cźeſko ſrani a dyrbjeſche ſo do khorownje pſchewjeſcź.

S **Wulkich Sdźarow.** K wobkhadnemu njeſboţu dóńdźe tu póńdźelu popołdnju na hłownej dróhi. S Wojerez pſchikhadźaze motorſke koło chžyſche wožobowy auto pſchecźeſcźehnycź, pſchi tym pak ſawadźi do auta, kotryž jemu napſchećo pchijeđe. Dokelź ſo tu dróha ſawinje, pytny motorſki koleſaŕ napſchećo pſchikhadźacy auto pſchepoſdźe. Wjednik motorſkeho koła a tež jeho žona, kotraž na ſoziuſu ſedźeſche, ſo cźeſko ſranichu a ſo do Wojerowſkeje khorownje pſchewjeſeſchtej.

S **Wojerez.** Kaž loni ju žně tež lětſa we Wojerowſtich ſtronach ſuchoty dla mało ſpokojace. Wożebje ſahony, kotrež pſchi brunizowych jamach leža, ma ſo khudobne žně. Na pruhu wumłócźenje lětuſcheje roži lěda dwójny wuſyw podawa. Na tak ſchpatny wuſyſchk wjele wjeſow cźerpi. Wojerowſki wokrjeſ budźe ſehodił tež lětſa do nuſowych krajow ſłuſchecź.

S **Zymyła.** Prjedawſchi ſtary młyn, kiž tuhonnemu knjeſnemu dworej ſłuſcha, budźe ſkoro pſchetwarjeny. S dowołnym pſchetwarjenjom ſu ſo ſi nowe ſwójbne wobydlenja ſa knjeſch ludźi wudobyłe.

S **Wochos.** (Zule žně ſo ſpalile.) Pónděelu wokoło 1 hodź. trubjeſche ſo w naſchej wſy ſ wohnjej. Cźorna mróczel ſtupaſche ſ nowonatwarjenieje hrožnje wóſnikeho invalida Jurija Męta. Dokelź běſche wjetſchi dźel waborníkow na dźele ſwonka wſy, ſapſchimnychu wſchitzy, ſłi běchu doma, krucźe do dźeła, tak ſo mójeſche wjeſy ſpłkawa hiſchcze w prawy cźaſ ſapſchimnycź. Sſylny wětr wohrožowaſche tež ſróſtnju ſtarz, tola ſmjertnemu ſpłkamnjenju wobſtarnikow a druhich wſelakich ſo ſo pſchemagacź, ſo ſo wobłeń dale wjetſchi ſchkody wo

Hospodarski rozhlad

Sstrjedu, 31. julija 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,481	100 pólsk. złotych	46,90
1 jendźelski punt	12,30	100 čěskost. krónow	10,285
100 šwajc. frankow	81,06	100 franc. frankow	16,40

Barlinska burſa 30. julija 1935. Tež wczera běſche wobkhod na najniſchu měru wohmjeſowany, wožeſbe tež dokelź nakupje ſ hermanka, kotrež ſo w poſlednich dnjach wobkedźbowachu, wuwoſtachu. Swjetſcheho dźela kurſy poſtſchežichu. Tež na rentowych wikach běchu jara ſłabe wobkhody.

Barlinſke žitne wulkowiki. Poſticzeńſke a wołbytowe poměry na Barlinſkich wulkowikach njeſtu ſo pſchemeniłe. Jenoż w naſtupnym jeczńjenju pſchedležeſche nječhto wjazy poſticzeneho materiala, tola pokaſki njemóžachu ſpokojicź. Tohodła běſche jajim tež poměrnje ſłabſ. Khlěbowych žitow ſo wjele poſticzeſche, tola Barlinſke młyny jenoż pomału k nakupjam pſchiſtupichu, ſchtož ſa nowe a tež ſa ſtare žně płacźi. Najwjetſe jeczmjenje maja wulki wobrot. Tež we wołoſu nowych ſnjow běchu wjetſche wobkhody. Mies tym ſo bě ſtary wołoſ ſanjerodźeny. Na nutkowych wikach njeje ſo niczo pſcheměniło.

Wczera płaczeſche w Barlinje zentnar

pſchenicźny W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., roſſi R 8: 8,25 hr., R 11: 8,40 hr., — jeczmjenja G 7: 7,85 hr., G 9: 8,10 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Płaczíny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymjo po tunach abo 1000 kg, hewak 100 kg
Płaczíny po złotej hriwnje.

	30. 7.	29. 7.		30. 7.	29. 7.
Pšeńca	212,0	212,0	buny	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	172,0	172,0	woka	13,5-14,0	13,5-14,0
ječmjeń now.	—	—	módre łupiny	12,0-12,5	12,0-12,5
ječmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	14,2-15,2	14,2-15,2
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosuſk	—	—
pšeńč. muka	26,45	26.45	lany wosuſk	7,65	7,65
rżana muka	23,00	23,00	ſuch. truhanč.	4,77	4,77
pš. wotruby	11,73	11,73	běrni. kruſki	—	8,70
rżane	10,31	10,31	ſymo, 50 kg		
raps 1000 kg	320,00	—	rżana ſtoma		
broch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšeńč. „		
lane ſymjo	—	—	wowſna „		
pjeluſki	—	—	ječna „		

Płaczína za pšeńcu za wupłodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaczína za rožku za wupłodźerja 8: 165.0 11: 168.0
Płaczína za ječmjeń za wupłodźerja 7: 157.0 9: 162.0
Płaczína za wows za wupłodźerja 9: — 13: 167.0

Płaczíny rězneho ſkotu na Barlinskich ſkótnych wikach.

30. julija 1935 Płaczíny po cent. a złot. hriwnach
Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 302.

Połnomjaſne, wukormjene, najwitſeje rězneje hódnoſce hač do 6 lět	42
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	41
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe	38–40
Mjenje picowane wſěch ſtarobow	32–37

Byki: 245.

Połnomjaſne, wuroſcźene, najwitſeje rězneje hódnoſce	42
Połnomjaſne, młódſe	41
Mjenje wukormjene młódſe a derje picowane ſtarſe	38–40
Spatne	33–37

Jałowicy a kruwy: 840.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwitſeje rězneje hódnoſce	40–42
Połnomjaſne, wukormjene jałowicy najwitſeje rězneje hódnoſce hač do 7 lět	33–37
Starſe wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałowicy	25–32
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowicy	16–23
Mjenje a ſpatnje picowane	—

Celata: 21.

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	60–65
Mjenje wukormjene a tajke wół cyca (2.)	52–58
Spatne (3.)	42–50

Wowcy: 6350.

Młódſe a ſtarſe wukormjene (5. družina)	41–43
Starſe wukormjene (6.)	38–40
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (7.)	28–37

Swinje: 9904.

Połnomjaſne, wos. raſow a jich kříženj., hač do 1½ lět ſtare	51
Wukormjene	51
Mjaſne	51
Spatne	49–51
Rancy a kundrosy	51

Rozwučowace drobnosće

Na rědke hajniſća smě ſo dźećeł hač do kónca augusta donaſywać.

Kóždy njech ſwoje město tak zaſteji, zo mohło ſo po jeho ſmjerći prajić: Je cźežko, za njeho přihodneho zaſtupnika dóſtać.

Skałoby na kachlach ſo z tutej měšeńcu zamazuja: Saſy popjel, ſól a wodu do cźesta, też něšto mało hliny do njeho. Zatwjerdnje pornjo ſkleńcy.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźeł a přiłopk Marko Smoleŕ a za nawěſtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. Wudawa a ćišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. VI. 1935 2221. — W tu khwilu taritna lisćina čo. 3 płaći.

bora ſ Hamorow, kotraž we wokomiku najwjetſcheje nuſy ſapſchimny, je ſebi wulke ſaſkužby dobyła. Motorſka ſyzkawa ſ Wujeńa, kotraž běſche ſo najpriedy ſawotała, pak ſo poſdźiſcho wotwoła. Potrjechenу ſhubi zyzke ſnź a też ratarſke narjadу, kotrež ſo w brózni khowachu. Kak je woheń naſtał, ſo dotal ſwěſcźicź njeje dało. Wobſydźeř a jeho žona njeběſchtej w tutym cźaſu doma. Prěni, kiž k wohnju pſchikhwatachu, mózachu ſwěſcźicź, ſo je woheń na hunje naſtał.

Ze Sakskeje a dalšich krajow

S **Königshaina** pola Shorjelza. Žona žiwnoſcźerja a ſkałarja Bruna Schołty wutykowaſche pónđelu popołdnju ſtołmu na pſchatrach. Nadobo padny na 3½ metra hłuboke huno a to tak njeſbožownje na hłowu, ſo ſebi pſchi tym nop pukny a běſche na měſtnje khowała.

S **Kinsbórka.** (Cźeźe wobkhadne njeſboże.) Njedźelu ſta ſo w Schmorkowje na ſtatnej dróźy pſchi hoſcźenju w Schmorkawje cźeźke njeſboże ſ motorſkim kołom. S Kinsbórka pſchihadźaſu ſ dwěmaj wołoboma maj wobſydźene motorſke koło jadźe ſ wulkej mozu do rózka twarjenja, kotrež w ſawinjenju pſchi dróźy ſteji. Wobě wołoboje ſo ſmutſkownje cźeźko ſranichtej. Wjednik motorſkeho koła wumrě bórzy na to a jeho towaršſ leži w bjesnadźinym ſtawje w khorowni.

*S **Połcźnizy.** (Njecźłowjeſki nan.) Polizija je tudomneho wobydlerja ſajała, kiž je ſwoje jenołětne dźěcźo ſa jenu nohu pſchimnył a jo ſ hłowu dele wiſzajo ſ kijom na nahle cźeźko bił. Lěkaŕ je pruſkale ſwěſcźił. Wieſcźuczźiwy cźłowjek tež ſwoju mandźelſku bijeſche, kotraž chaſyſche jemu kſjudowanje dźěcźa ſnjemóznicź.

S **Birny.** (Kuſtaŕ ſo ſajał.) Wotkrjeſnemu burſtwu w Pirnje běſche hižom dłeſchi cźaſ ſnate, ſo ſo we wokrjeſu kuſtaŕ wokoło honi. Tute dny je ſo nětko poradźiło, jebaka ſwěſcźicź a ſajecź, kotrež na wudawki a też łohkowěriwoćź bliźſchich ſo zyle derje ſiwjeſche. Jedna ſo wo wokoło 50 lět ſtareho Weinholda ſ Lubiſa, kotryž hižo lěta dołho ſwój hokuspokus cźini a kuſtam pjenjezy ſ móſchnje cźaha. Sa 50 hr. móżeſche kuſtaŕ ſ pomocu potajnych ſaracźenjow wjacy mloka wumělcźicź, móżeſche dale ſwinjom wjetſchi apetit dacź a ſarjadowacź, ſo do kłěwow ſaſo bohate duchi ſacźahnu. So je jeho praktis jara wunoſchna hyła, ſ teho ſpóſnajemy, ſo mějeſche pſchi ſajeczu 450 hr. pſchi ſebi. Weinhold pſchewoda ſo ſtatnemu rěcźnikej w Stołpnje.

* S **Miſchnja.** (Schtyrilětne dźěcźo ſo tepiło.) We njewobkedźbowanym wokomiku w ſchreberſkej ſahrodze ſchtyrilětne dźěcźo do wodoweho ſuda padźe. Połpyty k dźěcźowemu wožiwjenju njemějachu wuſpěcha.

S **Filinowa.** Tudyſcha wſchěm Sſerbam derje ſnata hnadowna zyrkej woſwjeźa w dniach wot 1. hacź 4. auguſta ſwój 50lětny jubilej. W tutych dnjach budźa ſwjatoćne Boże ſłužby. 1. a 2. auguſta preduje ½8 hodź. wjecźor dr. Auguſtin Reiman, 2. auguſta dopołdnja wotpołoja Novicojo rjadu redemtoriſtow, kiž zyrkej wothładaju, ſwoje ſłuby. 4. auguſta rano we 9 hodź. ſwjeźi biſkop ſ Litoměřiž dr. Anton Weber ſchtyrirjadowych duchownych na měſchnikow. Po měſchniſkej ſwjeźilnje budźe pontifikalny hamt. 4. auguſta popołdnju je ſtónczna pobožnoſcź ſ předowanjom a Te Deum.

Krótke politiske powěſce

Duchownemu ſaſudźili.

Pſched wulkej khłoſtatej komoru Hanauſkeho krajneho ſuda mějeſche ſo 48lětny katolſki farař Dietzefkeje wosady w Rhönſkich horach, Ludwig Roth, dla pſchеſtupjenja klětkowneho paragrafa ſamolwicź. Wobſtórźba jeho winowaſche, ſo je w niedźelſkim předowanju 8. julija 1934 ſtatne naležnoſcźe po waſchnju rospominał, kotrež mohło ſławny měr wobroſnycź. Roth ſo po ſwojim wuprajenju winowaty njecźujeſche. Pſchеſłyſchowarje 18 ſwědkow trajeſche nětkotre hodźiny. Po dłeſchim wuradźowanju ſud po namjecźe ſtatneho rěcźnika wobſkorźeneho k 8 měſazam ſaſtwa ſaſudźi a jemu khóſty ſudniſkeho jednanja napokoji.

Nowy franzowſki podmórſki cźołm.

W Toulonje je ſo wutoru nowy podmórſki cźołm ſ mjenom „Parla“ ſ twarjeńe puſchcźił. Cźołm je kładźak minow a 969 tunow wody wutcźiſchcźa. Wón je ſ 75 milimtr. kanonu a pjecźimi torpedowymi rolami wuhotowany. Cźołm 32 minow wunjeſe. Wobſadka budźe ſ 3 offiźerow a 37 muži wobſtejecź.

Wyſchſchi kommiſarojo jendźelſkich kolonijow pola ſwonkowneho miniſtra.

Jendźelſki ſwonkowny miniſter Hoare je póndźelu wyſchſchich kommiſarow jendźelſkich kolonijow pſchijał a je jim ſtejiſchcźo jendźelſkeho knježeńſtwa pſchi italſko-abeſſynſkej ſwadźe roſkładł.

Fetherſtone-Godley pola jendźelſkeho krónprynza.

Walejſki prynz je wutoru wjednika jendźelſkeje legije, majora Fetherſtona-Godleza, w audienzy pſchijał. Major Fetherſtone-Godley wo wopyće delegazije jendźelſkeje legije w Němſkej roſprawjeſche. Jendźelſki krónprynz ſdobom też naměſtneho wjednika britiſkeje legije, wyſchka Aſhwandena pſchija, kiž běſche jendźelſkich frontſkich wojowarjow w Awſtriſkej a Madźarſkej namjedował.

Statej njepiſcheczeliſzy duchowni w Turkowſkej.

Muhamedańſki duchowny ſchaſ Muſſa, kiž je njepiſcheczel republikańſkeje Turkowſkeje, ma ſo dla ſwojeho ſadźerżenja pſched ſudom ſamolwicź. W poſlednim cźaſu ſu ſo też druſy iſlamſcy duchowni polizaiſy warnowali.

Chineſzy banditojo ſu Němza Müllera ſaſo puſchcźili.

Jendźelſkemu póſłanſtwu w Peipingu je ſo ſ Kalgana powěſć, ſo ſu banditojo němſkeho nowinarja dra. Müllera ſaſo puſchcźili a ſo wón w Paoczangu pſchebywa. Sſrjedu ſo wón w Kalganu wocźakuje. Jendźelcźana Joneſa pak banditojo dotal njeſu puſchcźili.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Jn dem **Entſchuldungsverfahren des Landwirts Michael Katzer in Schönau** ſind mit Wirkung vom 24. Juli 1935 ab die Aufgaben der Entſchuldungsſtelle von dem Landwirtſchaftlichen Kreditverein Sachſen in Dresden, Prager Straße 43, auf die deutſche Pachtbank, e. G. m. b. H. in Berlin W 35, Regentenſtraße 11, übergangen.

Kamenz Sa., den 24. Juli 1935.

Najnowiše z cyłeho ſwěta

Wojo ſabije cźłowjeka.

W Gerſebachu pola Miſchnja je cźeźła Melzer ſwojo domjowołenju žita ſmjertnje ſnjeſbožił. Wojo wołoſ njeho tak mózne dyrі, ſo ſo ſ wulkej mozu na ſ wjerhnу. Pſchi padnjenju ſebi nop pukny. Na ſ ki ſranjenja je bórzy na to wumrěł.

Cźeźke jamowe njeſboże w Bytomju.

Na jamje Heinitz ſta ſo póndźelu krótko pſched ſtónczenjom ranńſcheho wotrjada cźeźke njeſboże. Pſchi pſchiprawjenju noweho wukopaniſchcźa we hłubinje 540 metrow ſnjeny ſo pſched tym, hacź mózeſche ſo tuto ſ dwěmi ſabicź, wuhło. Hórnjej Nawrath, Kſionſek a Scheffczik, wſchitzy tſjo ſ Bytomja, ſo ſaſnyndnychu. Wſtedni mózeſche ſo bórzy wuſwobodźicź. Món běſche ſebi jenož nětkotre ſtawy ſmjatł. Druhaj ſnjeſbožena pak mózeſchtaj hakle ſo poſdże wjeczor wuſwobodźicź. Wěſchtaj pak hižo morwaj.

Cźeźke ſódźne njeſboże na Gardarſkim jězoru. — 5 morwych.

Puczowarſke towarſtwo ſ Breſzije běſche ſebi dało wěſy Portezy wuleczało a chyſyche poſdże w nozu w cźołmiku do Salo ſo wrócźicź. Tola hižo ſa krótki cźaſ wobdźěliny pytnychu, ſo ſo cźołmik ſ wodu pjelni. Jeho to naſta panika mjes wulětnikami, wſchitzy ſo na jedyn bok cźołmika tłoczachu, tak ſo ſo pſchekiwknu. Jenož jenemu ſo poradźi, pluwajo brjóh dozpěcź. Druzy kótřiž pluwacź njemóžachu, dźerżachu ſo kłódnika a ſcźahnychu jeho ſobu do hłubiny. 5 wokobow je tak ſwoje žiwjenje pſchiſadźiło. Dotal njeje ſa nimi ſledał.

Cźeźke roſbuchnjenjeſe njeſboże w italſkej fabrizy ſa tſeleſtki proch.

W fabrizy ſa tſeleſtki proch w Varese blisko Milana ſta ſo cźeźke roſbuchnjenjeſe njeſboże. Pod roſpadanimi fabriki leži pjecza wjacy hacź 30 morwych. Kak je k roſbuchnjenju dóſchło, njeje ſo dotal ſwěſcźicź dało. Ssylne wotſchkłahowanja měſtna njeſboża wſchěm pſchiſtup ſadźěwaja. Wobydleſtwo w Varese je w najwjetſchim roſhoršenju, dokelž běchu roſbuchnjenja dało a ſcźeroko ſtyſchećź. Wo njeſbożu dale ſhonimy, ſo je ſo roſbuchnjenje piatk popołdnju we wokoło 15 metrow dołhej kólni fabriki, kotraž firmje Szzieta Generale Italiana Eſploſivi ſłuſcha a w kotrejž ſo tſeleſtki proch ſamawaſche, ſtało. Dokelž je na dobre ſboże kólnia je ſchkitańſkimi murjemi wobdata, njeje ſo druhim dźělam fabriki ſchkody nacźiniło. W kólni dźěłaſche w cźaſu njeſboża 30 dźěłacźerkow a 4 dźěłacźerjo, ſ kotrychž je 12 ſwoju ſmjercź namakało. Licźba morwych pak nje je hišcźe zyle wěſta, dokelž nježe ſo ſwěſcźiło, kak wjele je wokobow w cźaſu njeſboża w kólni hyło.

Po najnowiſchich powěſcźach je ſebi žałoſtne roſbuchnjenje w zwłku 35 woporow ſadało. Wcźera je ſo nětko 17 ſ nich na wjeſknym pohrjebniſchcźu w Tainó pokhowało, mjes tym ſo ſu ſbytnych 18 na ſich domjace pohrjebniſchcźo pſchewjeſli. Wjacy hacź 15 000 wobydlerjow pſchewodźeſche, mjes nimi wjele wójſka a wjele ſaſtojnikow, woporу njeſboża na tutym poſlednim jich puczu. Pſches 60 wěnzow mnichachu jich łaſchcźe.

Też na horcych anjach
piła młodźi a ſtarſi
Kaiſer's kofej
copły a zymny

Kaiſer's kofej za wſchěch!
Woblubjena družina . . . punt 2,— hr.
Znamka „Kaffeekanne“ wosebita dokonjanoſć . . . **2,40**
„Kaffeekanne extra“ něſto cyle wosebiteho **2,80**
Cyle wuznamne družiny pt. 3,— 3,20 hr.
Słodowy kofej (Malzkaffee) pt. —,26 hr.
Polny rajs . . . . . punt wot —,15 hr.

Wocźerſtwjeńki:
Waffle, lětne měſenje . ¼ punta —,23 hr.
Żeleſowe wocźerſtwjeńki ¼ pta. wot —,19 hr.
Citronowe a złotojabłučk, rězki ſtuka —,04 hr.
Lěcźne bonbony, zawalene ¼ pta. wot —,20 hr.
Kisaſe dropsy, wſelakeho ſłodu rolka —,05 hr.
Jabłukowu brěčku, jabłukowe wino
malenowy ſyrop

3% RABATT in MARKEN
KAISER'S KAFFEE GESCHÄFT

So přistaja
Pytam hnydom spuščomneho
pohonča
Wróbl we Worklecach

Džowku do hrodźe,
kiž derje doji, hnydom přistaji
bur Křižan w Hodźiju
Mzda po wučinjenju.

Na předań
Wysokosuđelna
kruwa
je na předań w Lipiču čo. 12

Julius Hartmann syn
Stawiznska khěža w Budyšinje na rózku Hłowneho torhošća
znaty za wotrjadne zestajenje
načasneho wuhotowanja měſtnoſcźow
Bouclé a wołmjane tepichi
Mosty a předpołožki
Wupyšeńſke tkaniny, gardiny
a k temu přihódne poćehnjenja
Tapety a linoleum
Poradźimy
darmo bjez nućenja
ke kupjenju
Za zwonkabydlacych
telefon 2004

Kupuju złoto, ſrébro, platin
ſtare pjenjezy, bronikowe pjenjezy
MERSIOVSKY w Budyšinje
Pósłsko naměſto

207. saksa krajna loterija
ćehnjenje 4. rjadownje
póndźelu, wutoru a ſrjedu, 5., 6. a 7. auguſta 1935
Hłowne dobyće: 50 000 hr.
Prosy ſo, zo bychu ſo losy hnydom zamělowali
Kupne losy ſu hišće dóſtać:
1/10 1/5 1/2 1/1
12,— 24,— 60,— 120,— hr.
Budyſkaj běrkaj ſtatneje loterije
Friedrich Rother na Kěžorſkej dróźy 22
Ernſt Lehmann na Kamjeńtnej haſy 6

Knihićišćeŕnja
dr. J. Cyž
w Budyšinje
w Serbſkim Domje
zhotowja za kóžde
powołanje wſe trěbne
ćišćeŕſke dźěła
w najlepšim wuwjedźenju

Wowčerſki pos
ćeknył. Njech ſo za myto wotedа pola **Maksa Rychtarja,**
Herb. grychta w Njebjelčicach

Maſchinen-Guß-Schleusen-Deckel, Straßen-Schrote, Koch-Sparplatten
Eisengießerei **Bauer**
Großröhrsdorf. Telefon 461

Wołmjane muſliny
židy za drasty / Indanthren
židźane platy
Nainowše mustry poraźa
Hilger nasl.
E. Wilče
w Budyšinje na Seminarſkej haſy

Saiſonſke ſkónčne předawanje
Hermann Müller
krawſki mišter W Kamjencu Pfortenſtr. 1
poskića ze swojim hobrskim wubjerkom mužaceje a hólčaceje drasty wulke lěpšiny. Też w składze tkaninow a w zhotowjenju po měrje su płaćizny zniżene

Přiłoha k čisłu 176

SERBSKE NOWINY

Srjedu 31. julija 1935

Łóńčko kwasnych hrónčkow

Witanje do wsy.
Z khlěbom a selu.

Witam waju do wsy k nam.
Z khlěbom, selu witam waju,
Kaž po starsku witać mam
Tu w tym našim lubym kraju.

Khlěb ze selu njesu wamaj,
Zo jón byštaj woptałoj.
A kaž staj so hižo samaj,
Z nim so z nami zbližiłoj.

Wosebje pak witamy,
Tebje, młoda žona. Witaj!
Přećelstwo či skićamy,
Z kóždeho jo wóčka čitaj!

W swojim zbožu dźiwaj na tych,
Kotrymž w nuzy derje njej!
Dobrych susodow a znatych
Na dny horja zasłuž sej!

Štóž je z Bohom, z tym je Bóh;
Pokoj, spokojnosć z nim je.
W Božim mjenje překroč proh;
Khora mać tu witaj če.

Přichodna budź dobra dźowka!
Khorej khorosć wołóžej!
Přetož wona budźe wowka
Twojich dźěći, wopomń sej!

1934. M. N.

Stajne łěćo by škodźało

Porażka Awstralćanow pśheśiwo Nimcam w boju wo Davis Cup njeje jenoź awstralskemu sportiskemu žiweśeju, ale teź wucerjam tuteho najmjeńšeho žiweśowego dźěła žaneho měra wosstajiła. Nětko žu łkónčnje ja pśiśiśinu awstralskeho njewoczakowaneho pśehrasa pśiśiśli. Awstralćenjo njesłubichu gnadź, dokelž nimzy łkpje hrajachu, ale — dokelž Awstralćanam syma pobrachowaśe. Wucerjo žu mjenujzy nahlada, a to gnadź ź dobrym prawom, so cłowjek synu trjeba a stajnje łćeśo njesłyšeć. W Awstralskej je tuchwilu syma, w Europje pak žu žebi awstralizy sportarjo pśheśiwo porjadej pśiśirodny sašo do łćeśa saběgeli, śiśoź je jich khmanosći śeśkodźało. Tohodla awstralizy wucerjo tamnych ludźi khutnje napominaju, so tola ź łćeśom stajnje wokoło semje njebychu cahali a tak łěta dołho žaneje symy njenawiźeli. Powśiśitkownje wśak so to mało ludźom stanje, sportarjo pak žu, dokelž so na pśiśikład wulke tennisowe hry, so bychmy jenoź jemu družinu sporta njenowali, stajnje w łćeśe wotmětwaju, husto doćź nusowani, nětkotre łěta ź łćeśom sobu pućowaćej. Tak na pśiśikład snaty awstralski tenisowy bratśa Crawford śiśtyri łěta dołho žaneje symy wojazy njeje nawiźił. Po nahladźe wucerjenych pak to žadyn cłowjek njesłyšeše. Hižo jenićke łěto bjes symy móže cźuwam nimo měry śeśkodźeć.

j.

Kwas ze zadźěwkami

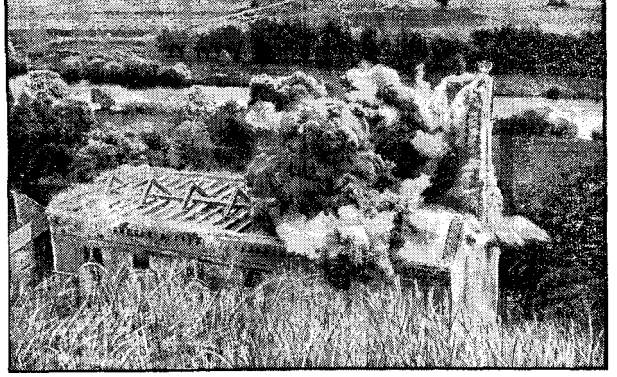
Wśiśitzy wěmy, so k prawemu burśkemu kwašeju teź prawy burśki kwašny tykanź ześuśa. Teź tu hinak njeběśiśe. Dźeń do kwaša w pśiśiwoczśinjenej bróžni dwaceśi tykanzow tajkeje družiny leśeśiśe, so bychu wustudźe. Ssydrowzy, tołsto ź butru pomałane a ź zokorom pośypane tykanzy, kaž žu wone dałko a śćerko jara wobłubowane. Woprawdźita pycha by to sa kwašne kołejowe błido była, njebudźiśe-li jich pśiśipad — —

Haj, jich pśiśipad cźišódu njeśćwarnych wrobłow wupółkał, kotreź žo kaž śe njedobre do dobrych tykanzow dachu a njełubje ź nimi wobkhadźachu. Hdyž běchu žo śkłody dohladali, bě nimale pśiśepośdźe. Jenoź tři ź dwaceći wubjernych tykanzow mózachu hišćeże wutkhowaćej. Jara wohmyślinje nětkotre staryj cźeśy ź błowu wijachu. Kaž dźe je to dobre pśiśedśnamjo —? Stajnje hotowa maćź njenjeśty pak krótko rozśudźena hišćeże njewobpiśiśinu, kaž hišćeże ženje, wo śłych pśiśedśnamjenjach a rźekny, so drje nałajtra hišćeże pśekaś napiecze, śiśoź tu pobrachuje.

Śe pśiśedśnamjo — —? Nó, to dyrbjeśe hakle pśiśińcź! Cźinowa nóź semju pśiśikrywaśe, a śiśoź njeběchu njewusśne wrobłe docźiniłe, to dokonjachu hišćeże hórśći paduśći. Sadobywarjo žo ź woknom do kwašneho domu sadobywśći śymneje wutroby rjane kwašne dary, a kwašnu drastu śebrachu a njemějachu teź žaneho wohmyślenja, žo na jěźach kwašnych łośći pśiśepśiśimnyć. A so bychu źwojim njedocźińśiwam krónu stajili, teź w pinzy pobychu a śbytne tři tykanzy śpakośćiśnu.

Nałajtra nětko mějachu cźeśći a žuboźinki śe wožy pśiśiśinu, kaž hišćeże ženje, wo śłych pśiśedśnamjach a jich śeśćehwałach sa młode mandźelśtwo hódaćej. „Haj" korcźmar měnješe a mi sašo śchśeńsu porjedźi, „tak je było, a kwaš je žo tola wotměł. Dźeśe teź bjes kwašneje drasty, tykanź je pjekaŕ napjeki, a běśe kwaš kaž śmy jón ześy měli. A młodaj mandźelśtaj stej pśiśeo hišćeże śwoźownaj, najebaćej tutych śłych pśiśedśnamjenjow. Wěrźu, so teź tak wośtanje, na to mójemy w měrje śe śchśeńsomaj śtorcźićej!"

A to śmój potom teź cźiniłoj. jn.

Zyrkej žo do powětra buchnje.

Küstrinšy pioněrojo staru a dodźerźanu zyrkej w Stokpje pola Angermündy do powětra buchnychu. Zyrkej dyrbjeśe žo śwottorhaćej, so by žo na jeje město mohł nowy Boži dom natwaryć. (Weltbild, M.)

Žiwjenje njeje łohke

Jónu w horach pućujo chyžu žo rady śa pućom wopraśćechcź. Stary muźiŕ mi napśećejo pśiśindźe. Hacź wón to wě?

Postrowju jeho a žo praścham: „Ecźe wy ź tuteje krajiny?"

„He?"

„Hacź śeźe ź tuteje krajiny?"

„Śchtó? Ja?"

„Haj. Wy!"

„Śchtoco?"

„Hacź wy tutu krajinu śnajecźe"

„To žo wě."

„Kaŕ dha do Ssowrjej pśiśindu?"

„Do Ssowrjej dźecźe?"

„Haj. Kaŕ tam pśiśindu?"

„Pótajkim, ta najłepje nimo mojeje khěje dźecźe."

„Dźakuju žo rjenje. A kotra je Waścha khěža?"

„Moju khěju cźecźe wědźećj?"

„Haj."

„Widźicźe běłu khěju tamle w śahrodźe? To wona njeje."

„Ale?"

„Ale widźicźe módru khěju za łěśom?"

„Haj."

„To teź njeje moja khěža. A tu wulku ź cźerwjenej śtśechu? To wona sašo njeje. Ale widźicźe tu maku śa śchtomami?"

„Nć."

„Potajkim runje to śchtoź njewidźicźe, je moja khěža —a tam nimo runu měru do Ssowrjej pśiśindźecźe."

Ludowe łěkarjenje

Spisał J. Pjech. (Łužica 1885.)

Wozjewjamy tutón nastawk z pjera našeho wustojneho knihikupca a spisowaćela Pjecha, kotryž ma dźensa, hdyž je so spóznało, zo je so ludowe łěkarjenje na sta łět dołhe nazhonjenje złožowało, kotreź je so wot generacije ke generaciji dale dawało, zwjetšeny wuznam. — Snadź so teź na tutym polu nječitó namaka, kotryž wšo to, štož je so w Serbach w tutym nastupanju wukhowało, zezběra.

(Přispomnjenje redakcije.)

Hdyž teź je pokład našeho narodneho pěsnistwa a basnistwa łědma wučerpany, je so tola z časa skutkowanja knjeza Smolerja wjele pěsni a powědańčkow, teź přisłowow z luda nazběrało, štož je njemało k spóznaću ludoweho ducha a wosebje k rozwiću nowoserbskeje rěče přinošało. W druhich ludach, wosebje teź zaso słowjanskich, rozšerjeju so tajke přepytowanja narodnosće hišće dale, na přikł. teź na prawizniske wašnja luda. Najšěršo je so to pola južnych Serbow stało pod nawjedowanjom znateho profesora Bogisića, rodźeneho Dubrowčana abo Ragužana. Njemóžu prajić, hač je w tym nastupanju naša serbska rola teź płódna. Ale je hišće třeća strona, hdyž je na narodnym polu dosć materiala pola našich Serbow namakać, kaž so ze swojich młódšich, mjez Serbami přebytych lět derje dopomnić wěm, to je w nastupanju narodneho łěkarjenja. Štož je mi znate, je so tejele strony dotal jenoź knjez von Schulenburg w swojich zběrkach dótknył. Hromadźić je tu potajkim hišće wjele, a wujasnić nimale wšo. Hdźe je na přikład w pismowstwje něšto wo našich narodnych „runarjach" namakać a wo jich prakticy? — „Załostna empyrika", wotmołwi mi wučeny łěkaŕ, „za pismowstwo kedźbu njehódnaj" Ze stejišća wučeneje pathologije a therapije ničo přećiwo njeprajimy; ale hinaši pohlad ma ta wěc ze stejišća ludoweje psychologije. Wulki dźěł našeho luda na khumšty tutych empyrikarjow swoju nadźiju staja abo tola njedawno hišće staješe — spisaćel tuteho nastawka sam je w młodych létach „k runarjej khodźił", je so „měrić dał", wjacy hač jenu „zelowu žonu" póznał. — A potom, što dha tamne kumšty po prawym su, hdźe su so sem wzałe? — Njejsu ničo druhe, nježli zbytki stareho abo prastareho wučeneho łěkarjenja, směli so z cyła do Hypokratesa wo „wučenosći" w tym nastupanju rěcźeć. Haj „runanje" samo hižo snano do wjele nowišeho časa słuša: pornjo žohnowanjam a druhemu hokuspokusej je w nim přeco hižo něšto „rationalneho" postupowanja, někajke zapřijeće anatomije, hdyž teź słabuške (haj błudne). „To bě dobry ruk", rjekny pječa jedyn tajki stary medicus ze Šekec, jako młodźenca runajo, jemu rjeblo złama!

Za póznaće luda we wěstej měrje teź za stawizny łěkowanja ma ludowe łěkarjenje bjez dwěła wažnosć, a móže tohodła jara derje předmjet wučeneho śledźowanja być. Teź tu je južny Serb, kiž je nam w tym nastupanju dobry přikład dał: jara sławny a zasłužbny łěkaŕ Vladan Gjorgjević w Beogradźe. Jeho najwobšérniši spis wo ludowym łěkarjenju w Serbiji je serbscy napisany w „Serbskim Letopisu", ale tón nastawk k rucy nimam, jenoź wućah z njeho, ze škodu z kusk přejara wučenej terminologiju, w jenym runje wudatym němskim spisu k. Gjorgjevića. Z njeho sebi dowolam něšto zdźělić, snano móže k podobnym śledźenjam mjez našimi Serbami wabić.

Přeni narodni łěkarjo běchu pola južnych Serbow, kaž wšudźe — žónske. Žónske běchu nehdy měšnicy a wěšćetki póhanskich bohow — a zapoćatki łěkarjenjow mamy pola woltarjow pytać. Wobhladowaše dźe so khorosć jako Boże khłostanje a tohodła teź so wša pomoc wot měšnikow a měšnicow pytaše. Měšnice mějachu potajkim składnosć, wjele khorych widźeć, wšelake khorosće wobkedźbować, z čehož so po času wěsta wěda a wumělstwo hojenja wutwori, a tole wumělstwo so skóncnje wot nabožiny wotdźěli, jako za jenotliweho cłowjeka wjacy móžno njebě woboje, nabožinu a łěkarjenje, přewidźeć. Ze zawjedźenjom křesćanstwa mózachu so měšnice stareje nabožiny přeco bóle łěkarjenju přiwobroćeć a so z nim zaběrać. Pola Serbow su wone, přesćěhane wot křesćanskich duchownych, do łěsow ćekny dyrbjale, tam hojace zela hromadźejo a khorych łěkując. Dźakowny lud je jim mjeno „Vile vidarice" (łěkowace soniny) dał. Zo su zeńskeho pokhoda byłe, na to dopominaju jenoź jich lubkowanja z tym abo tamnym rjekom, jich dźěći atd., hewak pak so wobspěwaja jako njezeńske stworjenja, na mócnych křidłach přez powětr spěchace, zo bychu wšudźe pomhałe, hdźež by je něchtó wołał, wěcnje młódne, rjane a lubozne.

Z wotemrěćom tutych do soninow idealisowanych žónskich přeńdźe teź łěkarjenje do mjenje swjatych rukow. Gjorgjević postaja tajku theoriju: Pola kóždeho ratařskeho luda je znutrkowna tvórba zwěrjeća derje znata. W kóždym domje so skót rěza, tak ma kóždy husto składnosć, jeho znutrkowne organy widźeć, jich zwisowanje spóznać, mjez myškami a žilami, mjez kosćemi a zhibadłami rozdźěleć, trochu zapřijeć, što su čuwy, što žilki atd. Z toho so wutwori, štož smě so z wěstej idealisaciju anatomija ludoweho łěkarjenja mjenować, a na tutym podłožku natwarichu narodni łěkarjo pola južnych Serbow tvórbu narodneje chirurgije, kiž, kaž Gjorgjević wobkruči, hišće dźensa wučenym łěkarjam a wustojnym operateram wulku konkurrencu čini.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Přilopk

S motorišim kołom do hrjebje.

Mjes Harthu a Schönerštedtom pola Waldheima sajědže 24lětny samkar Schiefer se Sittena pola Leißniga i wulkej spěchnosću se zwojim motorišim kołom do hrjebje. 17 lět stara pchišitajena Marianna Nowakej, kotraž i nim zwobu jěchaše, žo tak cžežko krani, so někotre hodźiny posdźišo w Leißnigskej khorowni wumrě. Schiefer sam leži cžežkokranjeny w khorowni.

S njesbožownje lubosće šmjerc̆ pytała.

Pónđelu wokoło ½1 hodź. pschipołdnju jako wožobowy cžah s Wittenberga krótko psched železnišim pschekhodom Rožlau—Łuko pschijědže, pytny wjednik lokomotiwy, so žo runje psched lokomotiwu holza na kolije cžišny. Jemu žo njeporadźi, cžah sajtajicz a njesbožu sadźěwacz. Holzy žo wobe nohy hacz ke kolenam maj wotrěsnjschtej. Hnydom jawolana pomoz dowjesy cžekkrosranjenu do Dežawiže khorownje. Jedna žo wo 21 lět staru holzu, kotraž běšche njedźelu žiwjeho lubeho s druhej žo pschekhodźowacz widźała.

S njekedźbliwosće do šmjerc̆e schła.

W Delnim Ullersdorfu pola Podmokłow chžyšche 17 lět stara pschisłužena Alica Wagnerez w płokarni žiwoju drašu z benzinom cžišcžeć, kotruž běšche do schłe wulała. Wotewrjeny woheń pod kotłom zapali benzinowe pary, kotrež běchu žo w městoscži rospuschcžile. Pschi rosbuchnjenju zapali žo tež holzyna drašta, kotraž wo pomoz wołało na haju cžerny. Holza pak běšche žo hižo tak žyłnje wopalika, so bórzy pschi wulkich bolosćach wumrě.

Selene muchi w Hollandskej.

We wěstych dźělach Hollandskeje cžerpja pod dotal hischcže njesnatej cžiwilu selenych muchow. Wožebje we wokolinje mjes połnóžnej Hollandskej a Frieslandskej je kraj sdźěła daloko a schěroko někotre milimetry tolsto z tutymi muchami pokryty, kotrež, dokelž žo wo tak mjenowane selene muchi jedna, zyłej krajinje žwój seleny nas dawaju. Lódje w bliskosći Oranje-sawjery maja wulku próju, so bychu žo z wuspěchom pschecžiwo napadam muchow wobarale. Stajnje ma žo mužstwo z tym saběrać, so by muchi, kotrež husto 4 zentimetry tolsto łódź pschikrywaju, z njeje wotmjetło. Pschi tutym dźěle nošcha namórniny a też słužbuwukonjazy wyschk maści na wobliczu, so bychu žo psched kalanjom muchow schkitali. Też automobilistojo maja wěso pod tutej cžiwilu jara cžerpjecz. Najkerje pak žo muchi same lubja, dokelž njeje žrědłow, so by žo pschecžiwo tutej cžiwili z wuspěchom dźěłacz mohło.

Hobrske złowne pschešmytowanja w Franzowskej. — Pšches 150 milijonow frankow schkody.

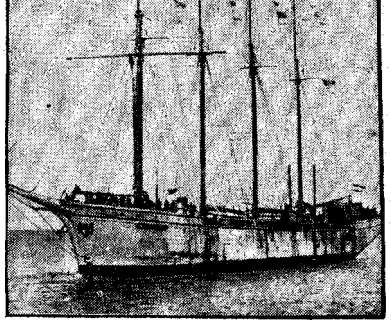
Hakle sańdženy tydźeń běšche potajne łubjenje poznatki tšelbow franzowsku policiju do stracha pschiwiedło a wětko je žo za wulkim złownym pschešmytowanjom pschischło, kotrež je žo tehorunja w Le Havre stało. Tutón raz žu franzowske finanzne hamty wo 150 milijonow frankow schkodowale. Dwě lěcze dotho je po zyłej Franzowskej rosscherjena organisazija samohła, po tunach hotowe elektrowe aparaty, radijowe lampy a druhe wězy bjes tóhodla pjenjeźła zła z Le Havre po zyłej semi rosscherjecz. Hakle w pozdźišich dnjach je policija za potajnstwom pschešmytowarjow pschischła a je z wobschěrnymi pschepytowanjemi sapoczała.

Khrobłe rubjeżnistwo debjenkow w Fifth Avenue. — Newyorkska zwólba rubi wokoloschijny rjeczas Marije Antoinetty.

Njeźłyschany khrobły napdad sta žo pónđelu we Fifth Avenue w Newyorku w jenym z najwožebnischich wobkhodow z debjenkami. Mjes tym so žo cžrjódy łudi po dróhach pschekhodźowachu a strażmischtr jenož wokoło 50 kroczelow wot wobkhoda z debjenkami stejesche, stupichu někotři banditojo do wobkhoda. Cžinjo tak, kaž bychu wožobni kupzy byli — rubjeżnizy běchu jara derje sdrašcženi — dachu žebi někotre debjenki pschedpołožicz. Pschi tutej składnosći napdapnychu wjednika wobkhoda a hischcže druheho knjeza, kotryž běšche pschipadnje we wobkhodže a sputachu jeju. W najwjetschim měrje wupytachu žebi potom jako dobri znajerjo najwožebnische debjenki a wšachu žebi psched wocžomaj nimodužnych z wulkadnych wotnow rubinowy wokoloschijaszy rjeczas njesymérneje hódnoty, kotryž běšche pjeczа jónu Marija Antoinetta nošyła. Njesapomnichu też wopisžmo wo prawoczći tuteje pschi žebi žobu wsacz, kotraž bě žo jónu wustajiła. S tutej pychu žo njepósmiaczi z wobkhoda łubjenku. Po wobliczenju žu rubjeżnizy wjazy hacz za 250 000 dollarow debjenkow žobu wsali. Za rubjeżnej zwólbu nimaju śłeda. Ma žo za to, so pschiłušcheja mjesynarodnym banditam, kotrež systematiszy na wurubjenje wobkhodow z debjenkami dźěłaja.

Pschi wotskoczenju z padakom žo skoro sadajik.

Straschnu wěz běšche 19 lět stary lětar Dennes Smith, kotryž běšche z wjazuynedadlowym lětadłom we Southland žo do powětra puschcził, so by skok z padakom pschi pschileżnosći kurša za lětarjow wuwjedł. Jeho towaršichojo na lětanischczu widźachu, kak we wyšokosći 600 metrow zwoje žydło wopuschczi, na khidło lětadła stupi a žo na wotskok pschihotowasche. Też wobkedźbowachu, kak wotskoczi. Spodźiwne pak jim běšche, so na khidle wišaso wosta a hjesmóżny w powětrje wokoło bimkasche. Lětadło bě pschi wotskoku žo thětro satorhnyło, tola hnydom na to sašo leczesche měrnje dale. Skónczńje žo dwě ruzy pokasałschez, ruzy wjednika lětadła, kotryž žo po sdaczu prózowasche, Smitha k žebi sczahnyz. Pschi tym běšche lětadło wospjet bjes kontrolle a pohibowasche žo spodźiwnje. Ale lětar běšche hižom młodeho Smitha za ramjeni popadnył a jeho na khidło lětadła położił. Schto žo dale sta, njemóżesche žo wot deleka wobkedźbowacz. Lětadło žo w runej měrje dele na semju puschczi a po někotrych mješchinach móżesche pschistajicz. W tym wokomiku też hižom wołasche wjednik lětadła, so by žo hnydom lětar sawołał, dokelž je žo Smith sadajił. Snadź žo hischcže wutkowacz da. Lětar běšche spěchnje na měsce a starasche žo wo snjesboženeho i pomozu kiżikoweho aparata. Wjednik lětadła na to z krótkimi žlowami ruzowasche, kak je ke njesbožu dóschło. Jako běšche mjenuizy žo Smith na wotskok pschihotował, běšche jemu wěsił krawatu wuduł, tak so w powětrje śletowasche a pschi wotskoku žo wokoło grota saschlipny. Ssuk krawaty sczahny žo pschi tym

Hrabja Lucknerowa łódź žo z wohnjom sniczila.

Wczera hižo pišachmy, so je žo schtyrizschczežorowa łódź „Mopelia“, 2500 tunow wulka, dospołnje wupalika. Łódź je sa njeho zyle łubjena, schtož je bjes dwěla wulka schkoda sa němjeskeho mórskeho rjeka, dokelž běšche „Mopelia“ njesawěsczena a hakle loni běšche žo dospołnje znowa wuhotowała. (Weltbild, M.)

Italske bróniowe składnischczo pscheczíwo Abeßynskej je pschistaw Massaua w Italskej Eritrejskej, w kotrymž žo z łódźow, z Italskej pschithadźowachu, nakład wulkadnje. Niz jenož pschistaw sam, ale też zyłe město a zyła wokolina je z bróniemi, wójnskimi narjadmi a twarskim materialom napjelnjene. Na wobrazu widźimy żelezne żerdże k twarjenju grotowych schkitow, kotrež žo kaž njebosy do semje sawjercza. (Wukrajny wobraz The Times, M.)

kaž powjas wokoło schije młodeho muża, tak so bě bórzy bjes wědomnja. Wjednik lětadła pschi tym spóźnu, so jenož wón może pomoz pschinjesc̆, njemějesche jeho towaršch załostnu žmjerc̆ namakacz. Puschczi tehodła wodźidło lětadła, schtóż žo se žwojeho žydła a sczahny Smitha na khidło. S nožom pscheřešny jemu straschny žuk a sczahny potom bjeswědomneho k žebi. Może wjenšše pospytny mějachu wuspěch.

Radio

Schtwórtk, 1. augusta žłyschi žo:

Königswusterhausen: Nimo znateho wschědneho programma: 6,30 wjeselny rańschi konzert. 10,55 za wjeżne žony. 11,30 sa burow. 12 pschipołdnischa hudźba. 14 wschelakosčze. 15,15 za maczerje. 16 konzert. 19 a nětko je žwjatok. 20,10 z operettow.

Lipik: Nimo znateho wschědneho programma: 5,30 sa burow. 6,30 rańschi konzert. 11,45 za burow. 12 pschipołdnischi konzert. 17 popołdnischi konzert. 20,10 hudźba z operettow. 21.10 wjeczorny konzert.

Hischcže ważne z dnjoweho programma: Barlin: 20,10 rejwańki wjeczor se spěwami. Hamburg: 20,10 žłyschny drama „Hejtman Brühl“. Wrótsławk: 19 sabawny konzert. Köln: 20.10 sabawny konzert. Mnichow: 20,10 z operettow a synkoftilmow.

Budyske stawniske powěsće

pónđelu, 30. julija 1935.

Narodźiło je žo: Doże Wałtarjej Düringej, montérej, dźowka. — Hermanej Gustawej Mitaschej, lokomotiwowemu tepierjej, dźowka. — Williejej Kłosy, měschczanskemu pschistajenemu, dźowka. — Ewaldej Arnoschtej Adolfej Dittrichej, podoffiserej, žyn. — Makfej Gerhardej Lansy, fabrikantej dźěłacžerjej, žyn. — Makfej Hermanej Alfredej Wolfej, haptykarjej, dźowka.

Wumrěła: Ernestina Emilija swud. Górnowa rodź. Burckhardez, invalidna rentnarka, 83 lět stara.

Domandželstwa stupichu: Arnoscht Ludwig Zimmermann, sajtaraństi cžłankaz w Lipsku, z Katu Hilbegartu Schmidtez, bjes powołanja, w Budyschinje. — Hugo Eślinbaum, wjednik dźěłarnje w Piräus w Grichiskej, z Alicu Margotu Schneiderez, [illegible] schinje.

Jara spodźiwne . .

W Južnej Italskej je w jenej wulkej wěsy [illegible] khorosć wudyriła: mužojo, žony a žamo dźěci dostawaju płěch. Tale spodźiwna khorosć ma žwoju pschicžinu we woseбitoscžach wody.

*

W Budapesče je cžažnikar budźak šhotowił, kotraž trójaj jakobu we wotstawkach budźi. K prěnjemu zaliwón „porjadnje“ budźi, kaž tóždy druhi cžažnik. Druhe budźenje žo hižo wjele wótřischo a rasnischo sława; schtóž pak też tutón signal pschełžyschi, dyrbi na tóždy pad na žłowje: „Schnity pjeńto“ z pjerja skocžicz. Tutej žłowje budźak pschi tjeczim rasu wustorczi a to tak wótřje, so móża jej po zytym domje žłyschecz.

*

We Wünheimje w Elsaju 13lětny hólczcz we wjesnej schuli woheń sakoži, dokelž dyrbjesche pok hodźiny po schuli žehjecz.

*

Wožebny hoscženz w Londonje chže w pschichodże jenoj hischcže pinczníkow z — brodami pschistajecz. Wschitkim pinczníkam žo potajtim porucži, so dyrbja žebi brody rosc̆ dacz, njechadźa-li žwoje městno łubicz. Pschicžinu k tak spodźiwnej krocželi wjednistwo w tym widźi, so pschi mnohich towaršstwowskich sarjadowanjach w městnoscžach hoscženza pinczníkow pschehusto z hoscženi saměnja.

*

Hódnosć cžłowjeczeje nohi je žud w Parisu njedawno na 175 000 frankow, nětko je 28 000 hrimnow, poistajik. Psched wjazzy hacz schtyri lětami bě franzowski lěkar Americžanku, kotrejež nohu z diathermiju sčkowasche, tak straschnje na nosy wopalik, so dyrbjachu ji nohu wotewsacz. Nětkole je, po njesłónczńnych prozeßach, Parižšti žud woneho lěkarja k napomnjenemu sarunanju schkody sazudźik.

*

W Rumunskej je macž žwoje dwělětne dźěcžo sa jenicžku hriwnu pschedała. W jenej wjesy zyganka napadny, kotraž měsesche dźěcžo z zyle žwětłymi włožami na rukomaj. Policija ju sasa, a na wolizji wona rjekny, so je dźěcžo pola jeneje žony sa hriwnu kupiła. Sa žonu słědžo mózachu woprawdże swěrcžicz, so je zyganka wěrnosć rěcžała.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. Zjednoćenstwo evangelskich Serbow w Budyšinje zeńje přichodnu srjedu, 31. julija wječor we 8 hodź. zhromadźiznu w Serbskim Domje. Znaty rěčnik je přednošk přihubił. Wšitcy Serbja su wutrobnje witani.

Lichań. „Zernička“ spěwa přichodny štwórtk wječor ½9 hodź. pola Wolfec w Hućinje. Njech wšitcy přińdu. Wuknjemy za Wojerowski zlět.

Rakojdy. Wotrjad młodych ma srjedu wječor dźiwadłowu pruhu.

Přinoški. Cyły rjad dowěrnikow njeje hišće přinoški za sobustawy swojeho wjesneho cyłka zaplaćił. Posledni termin za wotedaće přinoškow bě 15. julij. Prosymy nětko naležnje wšitkich tych, zo bychu mjenowane přinoški na lěto 1935 na kóždy pad w běhu jeneho tydźenja pola poskładnika Domowiny, knjeza Simona, w Serbskim Domje wotedali.